FINISTÈRE ÉGLISE CATHOLIQUE

Archives et bibliothèque diocésaine de Quimper et Léon

Document numérisé
Source : http://catholique-quimper.cef.fr/diocese/bibliotheque-et-archives.html

2011

110518

Dissadorn 3 C'houevrer 1866. N° 53. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL.

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'hueC'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar bacamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

Rom. — Gouel ar Rouanez eo ar memor eus an deiz ma en em ziskuezas Jesus da dri Roue eus a vro Sao-Heol; ha kementse evit diskuez oa deut evit savetei an oll, evit cas dre an oll garteriou eus ar bed ar sclerijen eus ar virionez. Ar gouel-ma ta so evel eur gomansamant eus a c'houel ar Pantecost, eus an deiz-se e pehini, pa voa deut ar mare da gas an aviel dre ar bed oll, ar Speret-Santel a ziliamas teodou an ebestel, hag ho lakeas da goms var eun dro kement iez pe langach so var an douar. Ne deus nemet eun Doue, eun iliz, eur feiz; mes bez'ez eus var ar bed cals a garteriadou tud, hà pep carter en deus he iez pe he langach ; mes an oll zo galvet d'an anaoudegnez eus ar virionez. Evit diskuez kementse, ha rei da anaout er memes amzer eo eus a Rom, evel eus a eun eienen, e tle diblas sclerijen an aviel evit en em skigna dre ar bed oll, e rer d'an deiz-ma er guær-ze eur gouel e pehini e veuler an tri Roue e guerziou hag e prezeguennou, hag e comzer, cazi e kement iez so anavezet, eus a vadelez hor Zalver da veza galvet an oll boblou d'ar guir feiz. Scolerien scolach ar *propagand*, da lavaret scolach evit skigna ar feiz, eo a deu evelse da goms a guementse pephini en he iez, latin, gallec, brezounec, etc. En eur guer, evel am eus lavaret hueloc'h, e kement iez couls lavaret so var an douar.

An Tad Santel n'en deus ket gallet *preconiza* brema an Eskibien hanvet evit ar Frans, da lavaret eo, discleria e roe dezho he otre hag ar c'hallout da c'houarn ho Escoptiou. N'oa ket bet a amzer da ober an enelascou red evit kementse. Lavaret a rer e chomint ac'hann da vis meurs. N'eus ket gret ken nebeut a Gardinalet en derveziou-ma.

Paris. — E Paris, mar gueler cals dizurziou, e veler ive cals a œuvrou mad. Evel ma zeus brema dienez e garteriou eus an Itali, ha dreist oll er penn dioc'h ar c'hreisdeiz, cals bugale a guita ar c'harteriou-ze evit mont da glasc ho bara er broiou estren ha muia ma c'hellont er c'heriou bras. Ar vugale-ze, na petra ta, a so dilezet, n'o deus den d'ho c'helen nà da zeski dezo netra eus ho relijion. Eun tad eus a urs ar Barnabitet so en em laket e Paris da zestum ar vugale-ze ha da zeski dezho ho c'hatekiz. Aleiz a eneou mad en deus cavet d'he zicour d'ho beva ha d'ho guisca. Deis gouel ar Rouanez en deus gallet lacat eur vauden vad anezho da gommunia. Nons ar Pap, da lavaret eo, an hini a zalc'h leac'h ar Pap e Paris, a voa deut he unan da rei ho Doue d'ar vugale-ze ha da goms outho e iez ho bro. Roet en deus dezho da anaout peguement ema bugale emzivad eveldho var var d'en em goll. Hag e guirionez, mar en em goll ken aliez a grouadur, hag hi dirag daoulagad tad ha mam, penaus n'en em golfe ket ar re n'o deus ket zoken eun den eus ho anaoudeguez d'ho c'hentelia ? Pebez mirit eta evit ar re à guemer truez outho hag o deus ar vadelez d'ho c'helen !

Frejus. — En derveziou-ma eus badezet e parrez Beausset eur morian eus ar re zua. N'en deus nemet pemzeg vloas. Digasset oa bet da Suez evit beza guerzet. Eno en doa gallet tec'het ha mont da c'houl scoazel oc'h Consul ar Frans, an Aotrou Emerat. An Itron Emerat en em gargas anezan, her c'hassas e Frans eleac'h ma hen lakeas etre daouarn person ar barrez ma comzomp anezhi. Ar pastor mad-ze en deus he guelennet hag hirio ar morian iaouanc a anavez mad he relijion hag a so eur skuer a vertus. Badezet eo bet ha recevet en deus he Zoue dirag eun niver bras a dud pere a voa oll teneret ho c'halon o velet kementse.

E Brest ez eus taguet unan bennag gant ar c'holera ; mes ne ra ket a zistruch. An Aotrou'n Escop so eat di evit rei courach da dud ar guær-ze ha miret outho da guemeret aoun. An Aotrou Prefet a voa eat ive da Vrest eun devez bennag kentoc'h. Ar c'hlenvet a varf nebeut a dud gantha ; mes cals a guemer aoun, hag an aoun-ze

a ra muioc'h a zroug evit ar c'hlenvet. Brema e leverer eo eat couls lavaret ar c'holera eus a Vrest.

An Aotrou Yvenat a voa oc'h ober scol e Botsorhel, so hanvet vikel e Sant Marc.

An Aotrou Gilard, vikel e Sizun, so hanvet professor er scolach dalc'het gant an Aotrou Bellec, e Kemperle.

An Aotrou Podeur, professor er scolach dalc'het gant an Aotrou Bellec, e Kemperle, so hanvet vikel e Sizun.

An Aotrou Combot, professor e Lesneven, an Aotrou Clisson, hag an Aotrou Gueguen, avieler eus a Blouzeniel, so maro en derveziou tremenet.

D'ar 17 a viz c'huevrer, retred brezounec evit ar voazet e Lesneven, hag evit ar merc'hed e Kemperle.

G. M.

Ar Pap, hen gouzout a rear, ar Pap, abaoe seiz pe eiz vloaz-so, a so eat da baour. N'en deuz ket awalc'h, na tost, evid ar pez a zigouez ganthan da ober, pe evid ober lezen vad war he dammik rouantelez; pe evid beva ar re a zo oc'h he sicour da c'houarn ann Ilis catholik, famill ar guir gristenien. Mes bugale vad na lezont ket eunn tad da gaout ezomm ha dienez. Ama netra esstoc'h ma carfe ann holl en em glevout. Tri gwennek er bloaz digant pep kristen, ma vent roet, kementse a vez awalc'h; ha piou n'ho rofe ket, ma carfe.

Enn eunn escopti euz a Franç, pebez volontez vad war ghement-ma? Ar ghest a zo bet caër enn holl ilizou; mes ouz-penn cetu ama eul lizer deut da unan euz a veleien ann Escopti : Autrou, eme ann den-ze, bez'am euz ann enor da gass d'e-hoc'h va c'halanna bihan evid hon Tad Santel ar Pap. Na roan nemet cant livr. Nebeud a dra eo evid ezommou ker braz, ha kals nebeutoc'h c'hoaz evit ma c'halon. Pa hellin, me a roi muioc'h, hag a greiz ma c'halon! Mes bep bloaz e roinn kement-all, nag a vez red d'in tremen gant bara sec'h. — Va c'hoar a ro ive ar c'hant livr e doa prestet d'hon Tad Santel ar Pap ar bloas tremenet, hag ouz-penn, scler eo, ar mad pe ann interest diwarn-ezho epad ar bloaz. M. D.

L. Delagin S.J.

Ar Breur hag ar C'hoar.

Comzet on eus er follien diveza, eus a barc ar Verzerien, eus ar re a voue laket d'ar maro el leac'h-ze tost da Zantez Anna Venet; setu ama petra leverer divar benn unan eus an dudchentil a voa condaonet da goll ho buez eno.

An Aotrou cont Turgis, dijentil iaouanc eus a guichen Guenet, a voa etouez an noblans en em gannas e Kiberon evit ho roue. Destumet eno etre ar mor hag arme ar *Republic*, teir guech hag ouspen creoc'h evitho, e voue red dezo en em rei, pe vervel. Casset e vouent da Alre, ha laket evel bandennou denvet en ilizou a bere e voa gret prizoniou.

Eno e vouent condaonet d'ar maro, hag ac'hano e tennet eur vanden bemdez hag a gunduet da barc ar Verzerien, eleac'h ma ho lazet gant tennou. An dudchentil-ze a voa lod anezho pell a voa dindan an armou, hag ho zud en ho manerіou a voa nec'het bras gantho dre ne vouient ket peleac'h edont, ha ne recevent kelou ebet digantho.

An Aotrou Turgis en doa kuitet tri-pe bevar mis a voa maner an Theix, eleac'h m'en doa lezet he vam, intanvez eur pennad a voa, he c'hoar eus ar memez oad gantha, hag eur guiniterv dezan, minorez savet eno gant an Itron Turgis e kichen he merc'h. Abaoue ma voa eat en hent, ar c'hont iaouanc n'en devoa digasset kelou ebet d'he vam. Evelse calon ar vam guez a voa serret gant an nec'hamant couls ha calonou ar c'hoar hag ar guiniterv.

Tremenet oa emgann Kiberon, hag an itron nag he diou zemezel n'o doa ket clevet pe a voa an Aotrou Turgis eno pe n'edo ket; n'o doa ket clevet ken nebeut petra vije great oc'h ar brizonerien kemeret eno. An eil nosvez goude an emgann-ze e rea eun amzer spontus. An avel a soroc'he hag a lakea pep tra da stracal. Eur glao diluch a goeze; tan ha curun a rea bep en amzer.

E maner an Theix, an Itron hag an diou zemezel a voa en eur zal, melconiet meurbet. Scrija a reant o clevet an amzer. Ar vam guez e devoa couls lavaret collet ar guelet kement a zaelou e devoa scuillet o sonjal en he map, gant aoun na vije digouezet droug gantha.

— Va map paour, peleac'h ema? emezhi o clevet an ti o stracal gant an avel.

— Allas! va mam, eme ar verc'h, ne allomp ket her gouzout, mes pedomp ar Verc'hez evithan. Va mam guer, dont a rai en dro; Doue ne lamo ket ho map digancoc'h.

— N'hoc'h eus recevet goal guelou ebet? eme an nizez.

— Nan, eme an Itron, nan, va bugale. Mes ar pez am laz eo defot receo eur c'helou bennag, mad pe fall.

Neuze en em lakejont ho zeir d'an daoulin da lavaret an *Ave, maris stella*.

Eur mevel a deuas neuze er zal da guempen an daol evit coan. Ar mevel-ze a voa ed he amzer en ti; fidel evel eun alc'huez. Caret a rea cals he vestrez hag he bugale, hag ep aoun ebet ec'h ellet fiziout peptra enha. Evelse ive e veze lavaret dirazhan ar pez ne vije ket credet lavaret dirag mitizien all. An Itron a c'houlennas outhan :

— N'oc'h eus clevet kelou ebet, Alan?

— Kelou ebet, Itron; ne ouzeur ket c'hoas petra vezo gret oc'h an dudchentil so prizonerien en Alre.

— Petra vezo great outho a gaf deoc'h, eme an nizez?

— Petra vezo great? eme ar verc'h; ho lacat d'ar maro sur; n'eus ket izom da c'houlen.

An Itron a iea ive da lavaret he guer; mes ne devo ue ket a amzer. Eun taol cloc'h a glefjont e dor ar pors,

hag a lakeas ho c'halon da zridal, hag ho zeir e safjont ker buan en ho za.

— Va breur eo, eme ar verc'h iaouanc; me hen anavez dioc'h an taol cloc'h. Ar c'hi ive pehini en doa harzet da guenta a glevent o iudal gant ar joa hag oc'h ober lit d'an hini a voa e toul an nor.

Alan a ieas buan da zigueri, hag eur momet goude, an Aotrou cont Turgis a voa er zal e kichen he vam, he c'hoar hag he guiniterv. N'em eus ket izom da lavaret pebez levenez a voue eno. An Itron a voa evel p'e divije collet he skiant gant ar joa da veza cavet he map. Rei a rea a bep seurt gourc'hemennou d'he merc'h, d'he nizez, d'ar mevel evit lacat poursach pep tra er maner en eun doare dereat da ziguemeret ar c'hont iaouanc.

Pell a voa n'oa bet er maner pred ebet kel laouen ha ma voue coan an nosvez-ze. N'hor c'huitai mui, ha ne ket-ta? a lavare bep en amzer an Itron d'he map. Hi hag he nizez ne zonjent ket hirroc'h evit er joa o devoa o velet ar c'hont iaouanc deut en dro d'ar maner. Mes e creiz al levenez-ze ar c'hont iaouanc he unan n'oa ket dinec'h avoalc'h, hag he c'hoar pehini a vele hirroc'h evit he mam hag he c'hiniterv, a vele avoalc'h an nec'hamant-ze scrivet var dal he breur. Ar breur hag ar c'hoar a voa ganet ho daou var eun dro, ha ker bras oa an henvelidiguez entrezho ma vije bet diez anaout an eil dioc'h eguile anezo panefe ho guiscamant. A hent all e vije lavaret n'o devoa nement eur memez calon hag eur memez ene, hag evelse brema ive ar c'hoar a zante en eun doare bennag ar pez a dremene e speret he breur.

Pa oa deut unneg heur, ar vam, goude beza laket he map da lavaret dezhi abenn diou pe deir guech kement a voa digouezet gantha abaoue m'oa eat euz ar guær, her pedas da vont da gousket. Rag, emezhi, izom avoalc'h oc'h eus da eana goude kement a dregas, a boan hag a nec'hamant oc'h eus bet en derveziou-ma. Ar c'hont a zaoulinas evit caout benediction he vam, ha neuze en em dennas d'he gampr. An Itron hag he nizez a ieas ive da gousket laouen bras. Mes ar verc'h iaouanc hag ar mevel mad pehini ive en doa, evel an demezel, santet e voa c'hoas eun dra bennag oc'h ober nec'h d'ar c'hont, ne zonjent ket mont da guemeret repos.

An nemorant eur vech all. G. M.

Pense pe coll ar Borysten.

D'ar pemzecved deiz euz a viz kerzu diveza eo bet eun taul-mor cre ha stravilhuz etre Toulon hag Oran. — Oran zo eur porz-mor euz an Aljeri.

Chetu ama ar pez en deuz scrivet en eul liser d'he guerent, an Autrou Verett, doctor-medecin, divar ben eul lestr, hanvet ar Borysten, hag a zo bet brevet ouz eur roc'h ha goueledet er mor.

Oran, ar c'houec'h var-n-uguent euz a viz kerzu 1865.

Ma c'herent ker ha mad,

Al lestr, hanvet ar Borysten, hon dougue d'an Africa, en deuz skoet ouz eur roc'h, ar guener, pemzecved deiz euz a viz kerzu, var dro dec heur da noz. — Daou-hanteret eo bet en eun taul ha goueledet eun neubeud goude. Bez-e oamp eun hanter leo pe var dro dioc'h an aud. — Penauz am euz-me en em viret ouz ar maro? N'ouzoun agren, n'ouzoun ket. — Guelet am euz ar maro ken tost ma oen prest da vervel. Gortoz a reen va zro. — Hon angoni e deuz padet seiz heur, seiz heur a angoni, e creiz eun noz teval, o clevet trouz an avel, ha trouz an tarzion mor. — Daou gant hag c'hanter c'hant oamp var al lestr. — Collet hon euz dec ha triuguent beuzet er mor. — Ne d'oun ket evit lavaret kement oll a zo arruet er-moment euzuz-ze, me lavaro dehoc'h hepken ar pez am euz guelet. — Bez'e oa var al lestr seiz pe eiz intron, bugale, eur belec, marc'hadourien euz ar guer a Varseil, diou gompagnunez soudarded, labourerien, Arabed, Zouaved, pevar medecin, an autrounez Godard, Dogny, Rous ha Weber, trionec'h martelod gant ho officerien. — D'ar guener, pemzecved euz ar miz, mestr al lestr a lavaraz e arrujemp e Oran var dro nao pe dec heur da noz. Braz oa bet neuze hon joa. Rag, e guirionez, eun dra trist meurbed eo guelet hepken an env hag an dour epad eiz-heur ha daou-uguent. — Neuze na poaniuz hag enouz eo beza bransellet hep chan var eul lestr! c'hoantaat braz a recur an douar. O leina, an oll a oa joauz meurbed. — da eiz heur en em lekeer dija da lagadenna ar valizennou evit gallout douara buhanoc'h. Da nao heur e oamp c'hoaz o cauzeal var ar pont. — Ar mor a zeuaz rustoc'h en eun taul. Mont a riz-me da gousket. — Mez horrelladur al lestr a viraz ouzin da serri va daoulagad. En em glem a reen d'an hini oa em c'hichen mez na responte guer. Kousket a rea evel eun eal. — Moredi a reen couscoude abaoe eun heur pe var dro, pa gleviz unan o crial : — Stop, em'omp varnezi; troit adre, buan. Na glever mui trouz ar rot. Al lestr na ia ket mui, chom a ra hep mont pelloc'h, an oll a red var ar pont. Ahanta, a lavaran d'am mignon, arruet omp, antren a reomp er porz; plegua reeur ar goueliou var c'horre O veza lavaret ar c'homziou ze e tiskenniz euz va guele hag e pigniz var ar pont. — Souden a clever eur strac hag a laka spont e calon an oll. Al lestr a vranselle en eun doare ken cre ma coueziz d'an traoun gant calz a re all. Clevet eo souden eur martolod o crial : O va Doue, ho pet truez ouzomp, collet omp. — Stoket en doa al lestr ouz eur roc'h, hag en em hanter digoret. — An dour a antre e strad al lestr. Antren a ree o virvi. ar soudardet a gouske var ar pont, a sav hag a red du-hont, duma, o crial a bouez-penn. — An tremenidi hanterguisket a sailh euz ho c'hambrigou. — Doue a oa pedet a vouez huel. An eil a lavare kenavezo d'eguile. Eur marc'hadour a garg he bistolen evit en em laza, mes lamet eo bet he bistolen digantha. Al lestr hejet gant ar gouagennou a vranselle muioc'h mui. Ar c'hloc'h a son evel da eun tân goal. An avel o trouzal a vire da glevout son ar c'hloc'h, mes clevet a oa an oll o crial, oc'h ouela, oc'h huanadi, oc'h hirvoudi, o pedi.

Netra tristoc'h, spontusoc'h stravilhusoc'h ! Evid'oun me biscoaz n'am euz guelet, biscoaz n'am euz lenet eun darvoud ken euzus ha ker pouner var ar galoun ! Beza eno iac'h, iaouanc, leun a vuez, a esperanz, ha diraz-hoc'h ha var an heur eur maro cris ha trist meurbed !

En heur diveza ze, ha na heller rei d'anaveout, an Aotrou Moisset belec'a roaz an absolven d'an oll. Daëlou ar belec mad-zé, o annonz ar pardon digant Doue da zaou c'hant hag c'hanter c'hant en ho heur diveza a lekeaz an oll da ouela eleiz ho unan. Eun neubeudic goude al lestr en em daulaz d'an tu deou. An dour a antre gant trouz er zal vraz hag er c'hambrigou. An oll a oa poulset var eun tu. — En dour e oamp beteg an discoaz. Red oa neui bete scramp an derez a gundue var ar pont. — Neuze cri ebet mui ; pep hini en em savete hep lavaret guer. — Arruet ouz treid an derez e veliz Dogny o neui em c'hichen, pignat a reomp hon daou, mez arruet er penn huela euz an derez, e cavomp an or serret, hag e clevomp crial : diouallit, ar wuern vraz a ia da goueza, discaret oa a dauliou hach, mez eur ouagen a strincaz er mor ar vartoloded a drouc'he anezhi. E lein an derez en em gave eun or houarn serret cloz. Daou doul bihan oa great en or ze. An or, o veza alc'houezet, ne oamp ket evit he discar nag he brevi ha Dogny da lavaret d'in : collet omp. An dour a save en derez. — O tremen ma fenn dre doul an or, petra velan-me : Rous, Godar ha Weber, cluchet var lein an or, oc'h en em zerc'hel, evel ma hellent. — Guelout a reont ac'hanoun hag e crionl : buan. Verett, buan, tre-men dre doul an or. Collet omp, chachet ho deuz ke-ment varn'oun ma ho deuz ma zennet, ha Dogny goude. Chetu ni eta hon pemp var eul lec'h var behini tri den ho defe bet poan o terc'hel, adre d'eomp eur mor fuloruz, a zeou c'hoaz ar mor. Eur minuten goude e clevomp criou : oll diadre al lestr a strake hag a c'houe-lede en eun taul o cas gantha er mor uguent den, ha goude cri ebet mui.

An noz á oa teval, mez ar gouagennou oa sklerijennet gant eun tan phosphoric, an dour goude a goueze var-nomp evel eur glao-tan. Biscoaz n'am boa guelet ke-ment-all. — Ar gouaguennou a scube ar pont gant eur gounar, na heller ket da gompren. Oll ar re n'en em zalc'hent ket stard a oa skrapet ha taulet er mor. Klevet oa ar gouagennou o tont a bell, ha pa arruent e ple-guemp or penn hag en em stardemp an eil ouz eguile. Meneziou dour a goueze varnomp : aoun hor boa na zeufent da derri an or var bihini e oemp ha d'hon teureul hon unan er mor. Weber a lavaraz d'in: Veret, comp da vervel, mez mar en em savete unan ac'hanomp, ra douo e scrivo d'hon kerent kentre ma hello. — Stardet hon euz an daouarn trezomp ouspen dec guech, o lavaret kenavezo an eil d'eguile. Ar gouaguennou na lezent mui repos ebet ganeomp. An dour a zivere hed hon kein, hag a gargue hon daoulagad hag hon guinou. Pa vije scubet ar pont gant eur ouagen nevez e tiframme unan bennag euz ar vanden, a bep tu e oa clevet hiniennou o crial : harpit ac'hanoun, riscla a ran, collet oun.

Eun Eveziat (contrôleur) a vel he c'hreg skrapet gant eur ouagen. Eur c'hrouadur triuec'h miz e doa var he divrec'h. O veza ne oa ket evit he derc'hel, e sailh he unan er mor, o lavaret : Mervel a raimp assambles. Ar belec an autrou Moisset a zo bet beuzet em c'hichen. Astennet am euz an dorn dezan, mes n'en deuz ket gal-let hen tizout. Croguet en deuz e traoun va lavregou, mes an tam roguet zo chomet en he zorn, hag ar gou-aguen e deuz her strapet.

Var dro teir heur goude hanter-noz e esseomp pignat var ar bord c'hoaz disolo, mes diæz a oa mont di. Red oa pignat etre diou ouagen, anez e vizemp skrabet ha discaret en dour. Taulet oa bet neuze d'eomp eur gor-den. He starda a reomp en dro d'hon corf. Ar soudar-ded cluchet var bord al lestr a chome dizolo, a chach ac'hanomp an eil goude eguile. Oc'h arruout d'al laë, eur soudard a anavezaz ac'hanoun. C'hui eo a zo aze, Autrou Verett, emezan. Roit d'in an dorn, dalc'hit mad, hag en em lezit da vont. Ma zenna a ra, ha goude e teue ive Dogny, Rous ha Veber.— Eun hanter c'hant camed diouzomp en em gavé ar roc'h hor boa stoket outhan. Mez penauz mont beteg ar roc'h-ze ? Eur gorden a dlie derc'hel lec'h da eur pont. Eur vaguic vihan zo lakeet var ar mor. Brevet eo bet en eun taol. Eun eil baguik zo brevet er memes doare, hag ar pevar martolod divar-nezhi, beuzet. — Eur martolod, hanvet ar Guen, da behini e tleomp oll ar vuez, a stagaz eur gorden en dro d'he gorf, hag en han'Doue, en em daulaz er mor. Pemp guech e esseaz douara, pemp guech eo distaulet ha blouset. Erfin arruout a ra var ar roc'h, hag e stag eno ar gorden. O terc'hel stard ouz ar gorden e neuomp hag e treuzomp ar mor counaret dindan hon treid. Da nao heur da vintin e oa an oll var ar roc'h. — En em gonta a reomp. Dec ha triuguent a vanke. Beuzet oant bet. Ar mor a zistaulaz tri anezho ouz ar roc'h. N'euz den evit compren ar pez a zantomp oll er galon o velout an tri corf maro-ze. Lamet eo bet digantho ho boutou, hag int bet roet d'ar re ho doa coltet ho re. Ober a reomp tan gant ar plench distaguet diouc'h ar bagou vihan brevet. — Mouchouerou guen zo staguet ouz bisier hir plantet var ar roc'h evit rei d'anaveout e oamp en ezom, hag evit digaz tud d'hor sicour. N'hor boa mui cloc'h ebet da son en hon danjer. Ar roc'h-ze var behini e oamp, n'eo ken nemet eun enezen vihan, zec'h, huel hag hep tam douar ebet. Banne dour ebet da eva, netra da zibri, scornet gant ar riou, glebet beteg an eskern ! pebez enkrez ! n'hor boa mui nerz ebet. Calz ne oant mui evit en em zerc'hel var ho zreid. Discaret oant ha taulet var an douar gant an naoun, ar zec'hed, an anken hag ar glac'har. Chetu e pe stad en em gavemp. — Er-fin, o madelez an Autrou Doue ! var dro kreiz teiz e ve-lomp eul lestr bihan var behini oa gourallierien spagno-led (courailleurs). O veza anavezet hon signou ha guelet ar mogued euz hon tan, e tostajont hag e teujont d'hon caout. Oh ! pebez joa douz evit an oll ! rei a rejont d'e-omp eur zac'had guispidi-vor, bara ha butun. Goude e verdeajont buhan varzu Oran evit disrevela hon pense?

Glao a reaz goude creisteiz. Lakaat a rejomp en disglao ebarz faouton ar roc'h, ar graguez, ar vugale, hag ar re glanv. Ar soudarded a roe ho c'habellou (capotes) d'ar re oa sortiet euz ho c'hambrigou hep beza guisket. Tremen a reomp an noz en dro d'an tan hor boa alumet. Epad an diou nozvez-ze e kouskemp dindan ar stered. En em doma a raemp, evel ma hellemp, gant plantennou zec'h ha gant ar plench euz al lestr.

N'hor boa da eva nemed dour-glao mesket gant dour vor a gavemp en toulou euz ar roc'h. Neuze, va c'herent ker, e anduriz diouerou cris ; eun naon estranch. Diou vech en deiz e vije roet d'eomp eun tamic bara bihan henvel ouz vi eur iar, ha netra da eva. Erfin, dizul, sei-tecved euz ar miz (o douz esperanz) e velomp o tont d'hon caout pemp lestr bihan spagnoled. Poki a raemp an eil d'eguile, en em starda a raemp an eil ouz eguile, savetet omp! savetet omp! Ar graguez, ar vugale hag ar re glanv a bignaz el listri ar re guenta, ha goudeze oll ar re all. Da eun heur goude creisteiz e antremp e porz Oran. Eur vanden-vraz a dud hon gortoze var an aud. Asten a raent d'eomp an daouarn. Ar goazed a save hag a vranselle ho zokou. Ar merc'hed a ziscoueze ho mou-chouerou. — Guisket a oamp en eun doare dic'hiz. An intron Munier e doa evit guiscamant cabel (capote) eur soudard. He goaz en doa lakeet en dro d'he dreid tamou mezer euz a lavregou roguet. Evidoun-me am boa ma zae, mez tok ebet mui. Eur mouchouer am boa en dro d'am fenn. Ma heuzou, evel oll ar rest a oa losket gant an dour vor. Ma bizied treid ho zreuze. Va lavregou a oa bet roguet gant ar belec ker beuzet. Oc'h arruout var zouar, nè hellen ket chom em za ; diskiantet a oan, me sonje d'in e hunvreen. Collet am euz ma valizennou, ma daou gui. Paour kcaz loened, n'am euz ket bet amzer d'ho dierca. Conservet am euz ma gibern, ma horolach, ma fistolen, mez e pe seurt stad an traou-ze oll. — Erfin bez'am euz c'hoas ar vallen veach hoc'h eus roet d'in o kuitat, mam vad. Distaulet eo bet varzu ar roc'h gant ar gouagennou, hag an deiz varlerc'h eur soudard en deuz he digasset d'in. *Le Bélaigin 57.* M. D.

(*Tennet euz ar gazeten* Le Monde).

YVONIC TIMAD.

Yvonic Timad a zo an trede á vipien eun tiec a Vreiz, ho chom e Kerfur, parrez Lan.... He vamm a varvaz oc'h he lakaat er-beg, had he dad, o velet peger reu-zeudic oa ar c'hraouadur a jome ganthan da zevel ne ouie ouz piou en em erbedi, pa zeuas da sonjal en eur giniter en devoa, eur vaouez deut var an oad. Per n'he anaveze nemet diouz ar brud vad he doa er vro, rag evit-ho da veza kerent ken tost n'en em za-rempredent ket. Noa ket ive pell abaoue m'oa deuet ar giniter er vro. Mari e doa tremenet he amzeriou kenta er gouent. Neket ma vije leanez pe var nez beza. Ne oa en ti Doue-ze nemet plac'h. Evel m'he doa spe-ret lemm ha caloun vad, he teuas da veza devot bras er renk an izella coulz dre ar c'hentelliou a gleve ha dre ar skoueriou mad a vele. A greiz m'edo en he guir vella, a vel da dremen an nemorant euz he buez gant al leanezet e savaz an dispac'h e Franc. Eun dour-nadig tud fallagr, savet divar an droug-speret a rea al lezen en hor bro baour. An dud counnaret-ze, evit trei ar bed d'ho guiz, a falvezaz dezo lakaat Doue er meaz anezhan ; hag evit dont abenn euz ho zaol petra raint-hi? Evel a rer hirio ; clask diskar an ilis. Setu perac ne lezjont gant ar veleien ken guir nemet da dec'het pe da vont d'ar groug. Al leanezet ive a garie re an Autrou Doue. Sevel a reant ar merc'hedigou en he zonjans, hag abred, ar gouenchou a oue goulon-deret ; ho madou a ieas da heul re an ilizou gant an *nation*. Setu petra oue caoz da Vari da zistrei d'he bro. Eno, e serr al liardou e devoa espernet, hag an tamou labour a elle da ober, e vevas didrouz, e ser-vich Doue hag he nessa. En amzer drubuilluz-ze e oue evit he c'henvroiz evel eun Eal digasset gant Doue. An neb en deuz c'hoant, neket tro a vank dezhan da ziskuez he galoun vad. Mari a en em ancounac'hea he-unan evit en em rei oll d'ar beurien ha d'an dud izomek. He guelet a rajac'h o redet a dreuz ar me-ziou, al lanneier, da beb poent euz an noz, daoust d'ar glao, d'an erc'h, da beb seurt gwal-amzer, na da betra ? da glask eur beleg mad a ouie cuzet var dro, da zont da gaout eur paour keas clanvour a c'hou-lenne, en han Doue, cofez he bec'hejou araog mervel. Ma vije ret e chomje noz deiz da zioual ar beurien glan ; mond a rea zoken avechou da glask an aluzen evit-ho, ha pa zigoueze dizhi beza digemeret fall, he zea pelloc'h evel pe dije bet diou aluzen eleac'h unan.

Pa veze er gear he custume dastum en he zi, diouz an abardaez ar vugaleou euz ar c'hontre, hag e teske dezho ho chreançou. E tall da veza prizonniet, rag ped, d'ar poent-zo, zo bet casset dirag ar barner, hag ac'hano dar groug, var n'abec ma kevet en ho zi eul levr catikismou ? Mari a garie re he Doue evit caout aoun rag ar maro, re a blijadur he doa o teski d'ar vuga-ligou anaout ha caret Jesus-Christ. Beveach ma teuje dizhi lavaret an hano benniget-ze, e lavarjac'h ouz he c'hlevet e teuze he c'haloun en tan euz he c'harantez evit he Zalver

D'ar zul, er memes tra e c'halve ar plac'het iaouang. Evit ho distrei diouz gwal gompagnounez, an dansou hag an ebatou a lakea ar *zitoyanet* evit distrei an dud diouz servich Doue. Mari a lenne dezo eul levr mad benag, a gane ganto ar c'hanticou he doa desket er gouent, hag araog ho dilezel e vije lavaret ar rozera. Setu pe implij a rea ar plac'h santel-ze euz he amzer.

D'ar poentchaou-ze eo e teuas Per a Kerfur d'he fedi da gemeret ar gark da zevel he vab bihan. Di-gemeret mad e oue a ellit credi ; rag m'ar d'oa e calon Mari kement a vadelez e kenver an estren, hag hi elje dilezel he zud nessa en eun ezom ker bras? En tronoz, Per fouge en-han da veza ken eas diza-met euz eur beac'h ken pounner, a lakeas Yvonic etre

daouarn he giniter. Eun eal muioc'h da garet e oue evit Mari : Entent ouz ar c'hrouaduric-ze, he gempen, he luskat, pellaat diout-han peb droug a ioa evit-hi an disterra dever euz he c'harg. An den ne vev ket ebken a vara emezhi, ha gant guir. Neket aoualc'h sevel ar c'horf, he voaza d'al labour ha d'ar boan. Bez hon euz ivez eur speret hag ha c'houlen sclerijen, eur galoun hag he deus izom da garet, hag a renker abred trei d'ar vad. Mari ne barlante ket dizoare evit eur vaouez. Evelze ive aveac'h m'oa dent Yvonic en oad da jagouillat er ger benage oue desket dezhan he *Bater* ; ha dre ma creske, e vije clevet, en he c'hoariou he-unan o vrus-cana coulz pe vell, eur c'houblat benag euz eur c'hantic a zeske dezhan he eil vamm. D'an oajou-ze oe ker sentus, ker karantezus ma rea avi d'an oll mammou divar dro. Eleac'h caout avi, e vije bet guell dezho deski ho c'hatekismou, ha sevel diout-han ho bugale. Mari ne ouie ken. A ne ket eno e ma gourc'hemennou Doue, reolen a vuez evit an oll, braz ha hihan. Dalc'hit mad d'al lezen-ze, va mignon, a lavare Mari aliez, dre ma save Yvonic, hag e viot goaz mad, ha guir gristen. Nep piou benag a garr Doue hag al labour a dremen dre ar vuez ma didrouz ha dibec'h, da c'hedal caout digor er Baradoz. Ne ket ret e ve an oll merzerien na menec'h. Doue er lavar, a piou a ouffe en dislavaret? n'euz nemet heull ar gourc'hemennou.

Yvonic a zavaz en eur seurt scol d'an aod a drivec'h vloaz. Stard var he izili, ha startoc'h c'hoas var he greden. Ma na ouie ket calz a dra a zescadureziou ar bed, ec'h ouie da viana traou aoualc'h evit caret Doue, hag ober he labour. Desket en doa gouscoude lenn mad, ha scrifa eun tamic. Diouz an noz pa deue euz ar parc, da c'hedal coan, pe c'houde, he vrassa plijadur oa 'cregi en eul levr devot benag, a brene gant ar guenneien a esperne da zul, hag a zispign peurliessa ar re euz he oajou er c'hoariou hag en hostaleriou. Diout-ho he peur c'hreaz he zescadurez ar gaërra helfe an den da gaout : Caret Doue, an nessa al labour. Mari n'he doa bet biscoas ken mennos hag abaoue m'oa deut Yvonic d'he zi, ne baouezaz d'er goulen ouz Doue. Ret e oue dizhi beva pell aoualc'h evit tanva ar frouez euz he foan hag he aket. Dre ma teue ar gosni, e cave da stourm out-hi an nosveziou e devoa collet guechall gant ar re glan. N'en em gleme ket a gement-ze, re aoun he devoa da goll he fae. Eur gaouadic clenvet a zeuaz dizhi he feur-c'hassas. Tremen a reas evel eur mouchic goulou, hag he zremenvan a oue evel ouz he buez, leun a garantez evit Doue hag a esperanç d'he velet; he c'homsou diveza a jomas doun e caloun Yvonic. An den, emezhi, en do desket d'ar re all an hent euz ar gourc'hemennou, a lugerno evel stered epad an oll eternite.

Kerkent a m'he doue rentet he huanad diveza, Yvonic a lakeas cass ar c'helou d'he dad. Per ne reas van. Ma vije bet eun dra benag da c'hedal diouz he giniter, ne vije ket bet ken dieguz. Yvonic a oue lezet he unan da zougen kaou d'he eil vamm. E dad gouscoude a gemmennas dezhan dont d'ar gear kenta ma c'helje. Yvonic a verzaz ar pezic a ioa e ti he giniter, hag ho roas da lakaat pedi Doue evit-hi ; ne zalc'has nemet eul levr benag, hag ar chapeled du a garie kement Mari. Araog en em lakaat en hent, e zeas da gimmiada diouz ar veret ; var ar bez a c'holoe an hini a garie kement, he scuillas daëlou puill, hag ec'h en em erbedaz out he vamm vad. U. N.

(*Eur pennad-all ar pech all*).

AR BETTERABES AC AR MELCHEN.

AR BETTERABES.

Neus quet pel c'hoas ne oa, couls lavar anavezet tam ar betterabes er vro. Brema e maint e meur a dieguès, ac eb dale e vezint laqued e bep leac'h, rac n'eus brouscon ebet ker founus evit roei bern da voëta al loënnet er goan. Leusquer a ra an douar var e lerc'h er guella doare evit roei guinis pe lin, erves a guerer ; ha goude eller caout c'hoas melchen, varlerc'h p'ini, en eur troi aneza a ben bloas, ho pezo eun eost al, guinis pe querc'h, eb lacat tremp al ebet, da lavarout e vezo pevar eost var an tremp laquet da betterabes.

Eller caout betterabes mad en douarou nostamant ; guellet em eus re gaer en douarou rian ha tuffec, ha ne rent van doc'h ar sec'hor pa vize tollet teil avoalc'h ha labouret dezho e doare. Ar betterabes a dal c'hoas en eur feson al : ne vreinout quet quer buan ac ar brouscon al ; chom a reout iac'h ac eb col deus ho daloudeguès betec mis mae ha mis even avechou ; eleac'h ar panes a vez corsennet ha sabrenet kerquent ac ar mis meurs. Ouspen, ar betterabes a zo eassoc'h da c'houenna, abalamour e vent laqued a renquennadou, daou droatet e tre-z-ho, ha trivec'h meutet var an cro etre peb betterabezen.

Ne vezont quet teo morse pa hader ane-z-ho gant an dorn ha pa n'em gavont re dost an eil deben, rac neuze n'ho deus quet a hed avoalc'h evit ober ho cresk : n'em voug a reont ac e chomont dister, doare ar c'harrotes ac ar panes. An douar a zle beza arret abred, dre zevechou caer, e mis-du pe er mis-kerzu, ar c'henta a eller ober goude ar calagoan. Peurvuia, en hon bro, ne arrer nemed eur vech an douar betterabes, ha ne reer al labour-ze nemet pa vez deut mare ada ; dre an dra-ze n'euz nemet brouscon fal, ha re neubet da voeta al loennet e doare pad ar goan.

An aotrou Bodin, eus a Roazon, p'ini a ra eller ouarn, an dornerezet ac ar benviou al, a zo deut aben, bouez laboura gant evez ha trempa mad, da gaout betec c'houec'h uguent mil lur betterabes, ac ouspen, dre zevez-arat. Ama, hon eus hon-unan kementse, e douarou ha n'int quet ker couls coulscoude ac ar re a labour an aotrou Bodin en he diegues.

E Roslohan, an tieien ho deus ho betterabes berniet el leur ha goloet mad, ho fanes en douar eleac'h n'em viront doc'h ar scorn, ar re-zé ho deus bevans ac'han da vis mae, eb beza nec'het clasq goud penaoz e vaguint ho loennet betec ar mare-ze. Lec'h n'eus quen nemet caol pe irvinou, eller, dindan neubet a zevechou, guellet anezho mont gat ar scorn, evel ez eo bet c'hoarvezet daou vloaz zo : ne chom neuze nemet eun tam foen ac eun tam colo da roei d'ar chatal, boetach ber, gat pini e castizont ac e collont eals d'hoc'h ho daloudegues. Ne fel quet din lavar e tlefer dilezel tre ar c'haol ; mes furoc'h e vefe caout nebeutoc'h ha cresqui ar betterabes ac ar panes ; rac ar c'haol a zo eun dra chansus er goan, nebeut a zeliou a ra er mare-ze, n'int quet eaz da gutuil, couzien ez eus dour pe reo out-ho, ac en doare-ze ne neont quet kenneubet cals a vad dal loennet. Ar guella ma, vez ar c'haol a zo ei misiou divezad deus an han, a dal ar mis c'houere betec mis-du ; rac neuze ez eo prim ar melchen ac ar boedou-al.

Ar c'haol, a gav din, nequet kercouls boetach, evel a lavar an oll ; guellet a ran ar zaout dribi anez-ho piz pa n'eus nemet-ho ; mes kerkent a ma roer dezho betterabes da heul, e losquont ar c'haol a sclabe en dro dez-ho var ar gouzer. Ar betterabes a zo guelloc'h d'al loennet evit ne gred an dud ; rac eul loencorn, boeted gant betterabes ha colo querc'h ebken, a vezo e doare guerza d'ar c'higuer beo daou vis pe daou vis anter d'an hirra.

Ar betterabes a zo dourec, ha dre-ze pa vez ien an amzer ez int re gri, ha neuze al leaz a viana a dol, ac an aman e za fal en e c'houez ac en e vlaz. Evit mirout oc'h quement-se, neus quen nemet souba ar betterabes en dour tom, abars ho rei d'al loennet, ne teurel eur banne gueillen clouar varnez-ho ; eguisse e vezint eur boetach dreist, ispicial en eur roei d'ho heul eun tamic foen.

Ar guella seurt betterabes ar re velen cren (*globe jaune*) ac ar re velen (*Desbarres*) ; ar re hanvet *disette* n'int quet couls, na da vouéta na da deurel bern.

TH. DE P.

(*An dilerc'h ar vech guenta.*)

Hano ar Zent evit ar Sizenn-ma.

DILLUN, 5 *C'huevrer*. — Santez Agatha, guerc'hez ha merzerez.

DIMEURS 6. — Memor eus a bassion hor Zalver.

DIMERC'HER 7. — Sant Romuald, abad.

DIZIOU 8. — Sant Ian Matha.

DIRGUENER 9. — Sant Tit, escop, diskibl Sant Paul, abostol.

DISSADORN 10. — Santez Scolastic, guerc'hez.

DISSUL 11. — Sul ar C'hinquagezim. Setu ama e brezounec an aviel hirio :

Jesus a dennas a gostez an daouzec abostol, hag a lavaras dezho : setu ni o vont da Jeruzalem, ha kement o deus scrifet ar brofeted divarben map an den a ielo da benn. Rag laket e vezo etre daouarn ar gentilet (an dud n'int ket eus a bopl Doue ;) great e vezo goap anezhan; scourjezet e vezo; crachet e vezo en he vizach. Ha goude ma o devezo he scourjezet, hen lakaint d'ar maro, hag an trede deiz e teui adarre e buez.

Hoguen an Ebestel ne ententchont netra a guementse; ar goms-ze a voa evitho eun dra guzet ; ne vouient ket petra lavare.

Digouezout a reas, pa edont tost da Jericho, ma voa e kichen an hent eun den dall azezet o c'houl an aluzen. O clevet trouz eur vanden dud o vont ebiou, e c'houlennas petra voa. Lavaret oue dezhan edo Jesus a Nazareth o tremen. Hag hen dioc'h-tu da grial : Jesus, map da Zavid, ho pet truez ouzin ! Ar re a voa e penn ar vanden her scandale o clasc ober dezhan tevel. Meshen a grie goas oc'h goas : Map David, ho pet truez ouzin !

Jesus a jomas a za hag a c'hourc'hemennas digas an dall d'he gaout. P'oa deut tost, e c'houlennas outhan : petra c'hoantait a rafen-me deoc'h ? Aotrou, rei din ar guelet, eme an dall. Mad, eme Jesus, sellit, ho feiz he deus he saveteet.

Dioc'htu e teuas ar guelet dezhan hag e c'heuille Jesus en eur renta gloar da Zoue. Hag an oll bopl, o velet kementse, en em lakeas da veuli Doue ive. Luc. XVIII. 31.

G. M.

KAN EUR VAMM

DA EAL-MAD HE BUGEL KOUSKET.

Prestik va bugel vo kousket,
Hag he skouarn ouz va mouez stoufet,
Te-da viana, he Elik gwenn,
Te zelaouo va c'hanaouen.

Va Laouik-Vihan a zo koant,
He vleo melen, he zellou drant,
Seulvui e taoler pled outhan,
Seulvui e karer anezhan.

M'am euz vit-han kaloun eur vamm,
D'he breder ma n'ehanann tamm,
Gwan oun, siouaz hag avechou
Skuisder a zarr va malvennou.

Hag hi digor, n'ouzonn netra
Nemet luskellat ha kana :
« Toutouik kaer kaer bihanik,
« Ni iei da la-la hon daouik. »

Kaer am euz ober war he dro,
Kana ha gouela beb eil tro,
Lies war he ziou-chodik ru
E red diou wazik daelou dru.

Mar ez euz c'hwervder er vuez,
A-dal he c'henta goulou-dez,
Araog he c'huz-heol, me her goar,
Ez euz enn-hi poan ha glac'har.

Eur vech ma vezo er vered
Korf ar vamm dener douaret,
Peleac'h e klasko ar bugel
Nerz ha frealz enn he drevel?

Oh te El-mad ne varvi ket,
Iaouank ha nerzuz out bepred;
Bepred, n'eo ket? ouz ar bleizi
Va oanik-me a zifenni.

Ar Mabik-Jezuz, da roue
A c'hanaz eun nosvez a oe,
Paouroc'h c'hoaz eged va bugel,
N'en doa ket zo ken eur c'havel!

Ganet oe evit unani,
Dre he varo he Dad ha ni,
Hag evit endevout grasou,
Grasou dann oll vugaligou.

Dre Vabik Mari me az ped,

Ro skoazel d'am Laouik karet,
E peb amzer hag e pep lec'h,
Mir hen, mir hen tre da zivrec'h !

Ar vleunen lintruz, d'ar beure,
A wenv dindan heol ar c'hreste,
Ia ! Mes ar bleunenouigou
N'ho deuz ket a Eledigou.

A-dal he nijaden genta
Ann evnik liez a zempla,

Hogen, mar sempla n'en deuz ket
Eun Elik Doue d'he viret.

Elik, Elik gwenn askellet,
Wàr neizik va evnik pleget,
Ha neket gwir, te hen reno,
Hag evel breur te hen c'haro.

War he dâl, nevez badezet,
Siel Jezuz a zo moulet,

Breur eo d'id; oh ia va bugel;
Evel d-oud, Laouik zo eun el.

Meuleudi d'ar Mabik Jezuz,
Enor d'he Vamm garantezuz ;
Da Eled-vad ar vugale
Doujanz grad-vad ha karante.

K. Gwillael
Barz ar Blaouez.

Profit ha plijadur zo bepred oc'h ober vad d'ar paour.

Eur belec a vro C'hall zo bet sacret escop n'euz ket pell. Eat eo da visita ar guear ema ganet. — Eun tan a joa oa preparet var leur vraz Kreiz-Kear. An escop nevez zo pedet da zont da lakaat an tan er bern koad dastumet evit beza losket. — Dont a reaz gant beleien ha gant tud all a bep renk. — An aotrou Mær oa euz he guerent. Ar c'houlaouen a enor o veza bet kenniguet d'ezhan evit allumi an tan, an Aotrou'n Escop a c'houlen gaut an Aotrou Mær : Pet fagoden hoc'h euz-hu great bernia aze? Daou c'hant, eme an Aotrou Mær. — Mad, eme an Aotrou'n Escop. — Bez' hon euz en hon kear var dro kant tieguez paour. — Red eo rei ar fagot-ze d'ezho, hag e lec'h eun tan a joa, e vezo kant. — Deuz-tu servicherien ar mær a ia da guerc'hat unan euz a bep ti ar re baour. Lodennet eo etrezho ar c'hoad evit beza losket en eun doare guelloc'h. Servicha a reaz da doma ar vugale vihan, an dud koz, an dud klanv ha da boaza lein an devezourien. An oll a veulaz cundu an Aotrou'n Escop hag a bedaz Doue da rei d'ezhan buez hir hag ar c'hraç da ober calz a vad en he escopti. M. D.

(Tennet euz ar gazetten : *ar Messager de la Charite*).
Le Délaizir S.J.

N'eus ket pell e voa var dachen foar P.... unan eus ar galouperien bro-ze a ia e pep leac'h da zerc'hel c'hoariou pe lotriou. Ar re-ze a vez gantho aleiz a draou var ho stal, ha pephini evit he arc'hant, a ell tenna eur billet. Mar tenn mad, en deus eun dra bennag. Ar c'halouperien bro-ze a bren ive traou pa gavont dioc'h ho doare ha marc'had mad, dreist oll bleoiou merc'hed pa gavont unan bennag diot avoalc'h evit guerza ar gurunen-ze laket dezho var ho fenn gant an Aotrou Doue.

Var blacen P.... eta e voa unan eus an aclepoted-se. Eur plac'h iaouanc goude beza tennet meur a villet ep caout netra, en em gavas he godel goullou. Potr ar stal a c'houlennas outhi he bleo da brena. Ar plac'h iaouanc a verz he bleo evit eun nebeut billejou, ha goude beza ho zrouc'het hag ho roet, en em laca adarre da c'hoari. Eat eo beteg ar billet diveza ep caout an distera tra. Gant ar billet diveza gouscoude e devoue eun dra. Mes petra? Divinit, lenner, ha guelit ar chans ! — Eur grip ! eur grip pa ne devoa mui a vleo ! G. M.

Cazeten ar Meziou a goms evelen : an amzer a jom clouar hag eun tamic gleb; bep en amzer sourradou avel ha barrou glao. E neb leac'h n'eus bet c'hoas na scorn nag erc'h, izom a vije bet gouscoude eun tamic goan calet evit distruja eul loden eus ar prenvet hag eus al loenedigou-ze a veler o virvi var an douar pa deu an nevez amzer hag a lonk ar frouezion dre ma savont.

Ar goal avelou so bet o deus great freuz var ar mor bras, ha dreist oll er Manch. Listri marc'hadour so eat meur a hini da goll var aodchou Frans hag aodchou Brozaos. Meur a zen a vor o deus collet ho buez, ha meur a zroug all c'hoaz so c'hoarvezet tro var dro var hon aodchou. Ar peuillou telegraf so bet torret ha discaret e meur a lec'h; hag ar c'heleier n'eus ket gallet ho c'has ato d'ho mare.

Diabarz ar vro pep tra so didrouz ; mes n'eus ket a levenez. Priz an ed, ep ma c'helfet lavaret e ve diskennet, ne da ket ken nebeut var an tu huelat. P'eo guir eta e chom an ed guelloc'h marc'had evit na voa kent, ar pez zo da ober eo clasc an tu da gaout eost mad eb dispign kement. Ar pez a rer oc'h heuilla kenteliou al labourerien douar gueziec. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *27 Guenver.*		Pont'Nabat. — *25 Guenver.*	
Guinis....	16 lur, 77 c.	Guinis....	16 lur, 63 c.
Segal.....	10 lur, 43 c.	Segal.....	10 lur, 50 c.
Eiz.....	9 lur, 07 c.	Eiz.....	10 lur, 03 c.
Ed-du....	9 lur, 08 c.	Ed-du....	8 lur, 48 c.
Kerc'h....	7 lur, 89 c.	Kerc'h....	8 lur, 50 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Montroulez. — *20 Guenver.*		Brest. — *13 Guenver.*	
Guinis....	17 lur, 77 c.	Guinis....	17 lur, 08 c
Segal.....	« lur, « c.	Segal.....	13 lur, 33 c.
Eiz.....	9 lur, 83 c.	Eiz.....	8 lur, 13 c.
Ed-du.....	10 lur, 95 c.	Ed-du.....	8 lur, 59 c.
Kerc'h....	9 lur, 03 c.	Kerc'h.....	9 lur, 24 c.
Avalou-douar	7 lur, « c.	Avalou-douar	4 lur, 90 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 10 C'houevrer 1866. N° 54. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a ... adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

MANDAMANT

AOTROU'N ESCOP KEMPER HA LEON,

EVIT CORAIZ 1866.

Rene-Nicolaz SERGENT,

Dre c'hraz Doue hag hon Tad Santel ar Pab, Escop Kemper ha Leon, hag unan euz an Eskibien hanvet gant PIT IX, da azeza e kicken he dron,

D'ar Veleien ha d'ar Gristenien fidel eus hon Escopti, salut ha bennos en hor Zalver Jesus-Christ.

HOR BREUDEUR KER,

Ne deo ket epken pa reomp pinijen ha pa iunomp eo on eus eun dra bennag da zioueret, mes en hor buez oll, e pe stad bennag en em gafemp, on eus da zioueret cals traou, hag an diouer-ze, poanius evidomp, a so talvoudec bras evit hor zilvidiguez. Evit na gollimp ket ar guel eus ar virionez-ze, an Ilis e deus laket derveziou ha mareou e perè e c'hourc'hemen an diouer pe an *abstinans-ze* en eun doare particulier, ha red mad eo evessat penaus ar gourc'hemen-ze ne deo ket eul lezen nevez. Sant Ambroas a lavar *e voue enhez ar c'henta gourc'hemen roet d'an den.* Sant Bazil a lavar ouspen penaus an den, o vancout da zenti, a gollas ar peoc'h hag an eurusdet, ha ne ell caout adarre ar peoc'h hag an eurusdet-ze *nemet o vont da heul Jesus-Christ en hent an diouer pe an abstinans.* Bez'ez eo ato ar guir merc evit anaout guir servicherien an Aotrou Doue.

Ar c'hallout da ober miraclou pe burzudou, ne ket bet roet d'an oll. Ar precursor Sant Ian Vadezour he-unan ne reas ket a vurzudou etouez ar bopl ker-souezet o velet he vuez santel.

An oll n'o deus ket scuillet ho goad evit ar virionez : an diskibl muia caret a varvas e peoc'h er guær a Ephez, hag a voa coz bras pa varvas. N'o deus ket an oll pinvidikeat an ilis dre ho scridou goueziec ; Sant Francez, hanvet ar *Serafic*, n'en deus lezet gant he ziskibien nemet he feiz didroel hag he skuer vad, ken nerzus d'ho douguen d'ar vertus.

Ne ket chomet an oll ep dimizi ; n'o deus ket tec'het an oll dioc'h trubuillou ar bed ; Sant Loiz e mesc tud he di, e creis an tregas en devoa evel Roue, etouez an danjerou, e penn an armeou, so deut da veza eun den ervez calon Doue.

Mes nicun anezho n'en deus great he zilvidiguez ep dioueret eun dra bennag, ep dioueret cals traou, ep douguen en ho c'horf ar mercou pe an henvelidiguez eus a boaniou Jesus-Christ.

Pec'herien omp oll, hor breudeur ker, ha dre-ze eo red mad deomp paea hon dle da justis Doue. An Ilis pehini a anavez mad ar virionez-ze, hag a so er memes amzer melconiet o velet pe guel lezirec omp da baea eun dle a rankimp gouscoude da baea, an Ilis a fell dezhi hon lacat d'hen ober oc'h ordren deomp iun an amzer santel-ma eus ar c'horais. Aoun e deus rag justis an Doue eternel ; aoun e deus evidomp rag an deiz ma zaimp dirag lezvarn pe tribunal ar Barner souveren. Mam leun a furnez an Env, an Ilis a voar ervad e vez aliez touellet he bugale dre an orgouil hag ar garantez evit ho c'horf, e vez aliez ho eneou goloet a vouillen eleac'h beza neat, ha rag-ze e ra dezho tremen dre ar binijen evit ho goalc'hi eus ar sclabez-ze. Evel ma teu *an tân da lacat an aour er c'hleuzeur da luguerni muioc'h*, evel ma teue *fournez Babylon da rei muioc'h a liberte d'an tri den iaouanc o tévi al liamou a voa en dro dezho*, evelse ar binijen hor rent neat dirag Doue hag a zistruj al liamou hor stague oc'h hor pec'hejou.

Var guern menez Sinai, Moizez ne ell receo taolennou al lezen nemet goude beza iunet daou uguent dervez. Elias a voue red dezhan ive iun kement all araog pignat var menez Horeb, ar menez huel ha burzudus-ze. Pobl Doue ne allas mont en douar prometet nemet goude m'en doa iunet er gouelec'h pe en dezert. Digorit an

Aviel, hag e velot enhan ez eo deut ar iun a zaou uguent dervez da veza santel dre ma en deus hor Zalver Jesus great he-unan ar iun-ze. Lavaret a ra d'he ziskibien e raint eveldhan pa ne vezo mui en ho zouez.

Evelse ive ar voazamant-ze da ober Corais, ken talvoudus evit ar zilvidiguez, a deu deomp eus an Ebestel, evel ma hen desk deomp a eur vouez an tadou hag an doctoret eus an ilis. Ma teufe unan benag da lavaret deoc'h ne ve ket guir an dra-ze, livirit dezhan gant Tertullian : « Piou oc'h-tu ? A be seurt lignez oc'h-hu ? A beleac'h e teuit-hu ? Pe seurt guir oc'h eus-hu da glasc lacat var var eur virionez hag a so etre hon daouarn abaoue trivac'h cant vloas ? Savit a vloas da vloas beteg an amzer guenta, e pep leac'h e cavot hon lezen fontet var testeniou ha ne oufe den mont a enep dezho, hag ec'h erruot beteg ar re guenta o deus bet al lezen-ze digant Doue, beteg ar re o deus he recevet eus a c'hinou an tad a famill he-unan.

Setu eno, hor breudeur ker, petra sonj an Ilis pa deu evit destum he bugale hag ho lacat da iun ha da ober pinijen epad ar c'horais, da ordren deomp rei dezho da glevet ar memes kelennadureziou evel a roe guech all ar profet Joel.

Doue ra viro e ve en ho touez den ebet hag a rafe evel Ezau, a drofe he guein d'an heritach so oc'h he c'hortoz evit contanti ioulou he gorf ; a rafe evel bran Noe, a glaske kig ha goad, eleac'h ober evel ar goulm, imach ar c'hristen fidel, gortoz ma teui ar Speret-Santel d'ho lacat da gutuil ar bod glaz à ro da anaout int pardonet.

Pep seurt digareziou a glasker pe a ivanter evit chom ep plega d'al lezen-ze eus ar iun hag eus ar vijel. An dud n'en em ziæzont ket evit discleria ne deo ket al lezen-ze eun dever evitho ; ne gredont ket e vent cre avoalc'h evit he miret. N'o deus ket a nerz da iun, emezho, ha gouscoude ne gavont-hi ket a nerz avoalc'h evit douguen ar beac'h a ebatou foll ha poanius ?

Gouzaon a rer eur verzerenti evit ar bed hag he c'hiziou tenn ; evithan e tispigner he zanvez, e kemerer tregas, e coller he iec'het : Rag eun dra epken e vez aonn, hag an dra-ze eo crucifia he gorf gant he ioulou direol. Ha bez'ez oc'h-hu diskibien da Jesus-Christ, a lavare Sant Ambroas d'ar gristenien lezirec ha didalvez? Beva a rit er festou hag en ebatou epad ma teu ho Mestr divin da c'houzaon an naon hag ar zec'het, ha poaniou a bep seurt.

Ar grouadurien o deus bet digant Doue ar rezon, o deus oll eur c'hoant bras da veza euruz. Ar c'hoant-ze enha he unan, n'eus droug ebet enha p'eo guir e teu digant Doue. Goassa zo eo calz a glasc ho eurusdet eleac'h n'her c'haver morse ; hag er c'hiz-ze ez eont var eün d'en em goll. Evel ma zomp crouet dioc'h henvelediguez Doue, e tleomp he anaout, he garet, he zervicha, beza en unvaniez gantha ; evit an dra-ze eo roet deomp ar vuez. Doue eo ar fin hag ar gomansamant a bep tra, enha epken e caf an oll sperejou eul leac'h a repos, peadra d'ho leuni. E penn an oll draou a deu d'hon deceo ha d'hor sacha pell diouthan, ne gaver nemet dizurs, poan speret, distruch, hag ar maro. David a zave he vouez hag a lavare : Aotrou, va c'halon n'en devezo morse he voualc'h ken no pezo dispaket ho cloar dirazhon. Goude David e velomp he vap Salomon o niveri gant c'huervder an tromplezonou en deus bet en he vuez. Laket em eus sevel traou caer hag a ra eston an oll ; savet em eus paleziou, plantet em eus guez eus ar re gaera; bet em eus servicherien ; destumet em eus berniou aour hag arc'hant ; bet em eus muioc'h a zanvez evit kement hini so bet em raog e Jeruzalem ; n'em eus morse lezet va daoulagad da vancout a netra eus ar pez a c'hoanteant ; va c'halon am eus lezet da danva a bep seurt plijadurezou ; mes anavezet em eus ne voa en traou-ze oll nemet avel ha poan speret.

Ia, va Doue, eme Sant Augustin, hor great oc'h eus evidoc'h, hag hor c'halon a zo diez ken na reposo enhoc'h. Perag kemense, hor breudeur ker? abalamour, eme Sant Bernard, hon ene o veza bras avoalc'h evit possedi Doue, ne vezo carguet, leunet al ledander anezhi nemet gant Doue he unan, hag e chomo goullou anez. Greomp hor gallout evit pleustri hag entent mad ar c'henteliou-ze. Bezomp var evez rag kenteliou all ha n'int ket henvel oc'h ar re-ze, kenteliou digar pere hor pella dioc'h Doue, a lam he guiriou digant ar relijion, a dro hag a zistro guiriou ar rezon beteg ho c'has da netra, ne fell ket dezho e ve mui netra dreist naturel, da lavaret eo, dreist an den, ha dre guementse zoken e tiscaront an den ken izel hag al loenet.

Ia, hen lavaret a reomp c'hoas, an den so gret evit an eurusdet. En he ene e sant eur c'hoant ar brassa da veza eurus ; mes santout a ra ive penaus pa zeo great dioc'h henvelediguez Doue, pa zeo guir en deus eur speret libr, da lavaret eo, a ell trei en tu ma car, e tle clasc he eurusdet eleac'h m'ema, ha ne dle ket en em lezel da veza tromplet gant traou ha ne dint nemet ar skeud eus ar pez a glasc.

Al loen aneza he unan a dro ato varzu ar pez ma ze douguet d'ezhan dre natur; ne vanc morse da guementse; mes an den ne da ket evelse. Kement en deus guelet ha desket o deus ato diskuezet d'ezhan penaus ma rafe evel al loenet, senti epken oc'h ioulou he gorf, e teufe d'en em strinca en eur mor a boaniou hag a valeuriou. Rag neuze e tistruch ar privilachou huella en deus bet ; terri a ra an urs caer a dle beza etre he gorf hag he ene, lacat a ra an dizunvaniez etrezho ; en em zishenvelebi, en em ziscar, en em zistruja a ra he unan. Evelse ta en eur vressa dindan ho treid lezen ar iun hag ar vijel, pell dioc'h ober eun dra a behini ec'h alfac'h en em fougueal, è roit tro ha guir d'ho rezon memes d'ho tamal, ha ma lessac'h ar rezon-ze da goms, e rebechfe deoc'h ho follentez hag ho tallentez.

E guirionez, ne allit ket nac'h ez eus en den eun dra bennag ouspen an izili hag ar skianchou naturel ; bez'ez eus enha da guenta ha dreist oll eur speret great evit anaout, caret ha labourat ervez ar virionez anavezet ha caret. Hoguen, dioc'h eun tu, mar deo etrezeg ar virionez e tro he speret, mar deo etrezeg ar mad e tro he garantez ; dioc'h eun-tu all, skianchou he gorf pere so evel benviachou gant pere e ra ar pez en deuz da ober, ar skianchou-ze her sach gant cals a nerz varzu an traou a jench ha ne badont netra. Dre-ze en em gaf en den evel diou volontez ; an Abostol ho galf diou lezen. Steki a reont dalc'h mad an eil oc'h eben, hag unan anezho a ja en tu-ma hag eben en tu hont. Pa deu skianchou ar c'horf da veza trec'h e chom en den, eme ar memes Abostol, frouez a varo. Ar vertus eo ta lacat ar speret hag ar virionez da drec'hi ; ha ragze kement gourc'hemen a rer evit lacat ar c'horf da suja d'ar speret, a so eul lezen ervez ar rezon hag ar furnez, hag a gundu d'an eurusdet.

En despet da guement a ell da lavaret an dud direol ha difeiz, e c'houzoc'h ervad ne deo ket ar memez tra evit an den, ez eus eur c'hem bras evitan, etre heuilla he ioulou fall hag ho zrec'hi, hag ez eo zoken red ha red mad dezhan enebi outho evit beza eurus. Pa den an Ilis da ober he gallout evit rei courach deoc'h, ha da zeski deoc'h abred an doare da drec'hi aben ma vezo deut ar mare da c'houren, silaouit mouez ar vam vadze ; heuillit he aliou ; peb gallout e deus recevet evit ho ren.

An Ilis ne deus nemet eur guelennadurez, ne zench morse netra eus ar pez a zell oc'h ar sacramanchou, morse ne dor al liam a so o staga an oll gristenien fidel oc'h ar penn visibl ; diskuez a ra eus a beleac'h e teu o sevel azalec Pii Nao, ar Pab-se ker caret ha ken amprouet pehini he gouarn hirio, bete Sant Per, beteg hor Salver Jesus-Christ. Abaoue bremaic naontec cant vloas, ep beza distroet dioc'h he c'harg na dioc'h he hent gant freuz an dispac'herien, na gant aheurtamant an heretiket, e kelen ar bobliou, hag e tesk dezho en he c'hreden pehini a hanvomp ar Symbolen pe ar *Gredo*, creden hag a so scler, eaz da zeski, e ber gomzou, ne jench morse, an oll guirionezou roet dizi gant Doue da viret. Gouzout a ra ema ar Speret-Santel oc'h he ren, hag en em harp, ep aoun da veza tromplet, var guer he fondator en deus prometet beza ganthi bete fin ar bed. Evelse ive e deus ato condaonet pep errol, pep tra nevez hag estren pere ne voant ket revelet gant Doue. Guelet e deus oc'h en em zistaga diouthi rouanet ha carteriadou tud abez, kentoc'h evit gouzaon netra nevez, na rei diguemer d'an distera tra nevez en defe clasket en em veski etouez he guirionéziou, pe chench eun dra bennag en he c'helennadurez. E creiz ar bern credennou-ze a bep seurt etouez pere en em goller en amzer-ma, an Ilis ato sur eus ar guirionezou a zesc deomp, ato sur eus ar c'hallout e deus d'ho deski, a jom en he za hag a zao he mouez ep aoun hag ep an distera donetans.

O teski d'an den en em anaout he unan, e tiskuez dezhan ez eo an distruch great ennhan dre ar pec'het, a zo caus ma zeus enhan brezel etre ar speret hag ar c'hic ; ez-eo red dezhan caout ar c'hras, da lavaret eo eun nerz ha n'en deus ket anezhan he unan, evit gallout trec'hi ebars er vrezel-ze ; hag ez eo ivez eun dever evithan lacat he nerz hag he c'hallout he unan da sicour ar c'hras, ha kementse a volonte vad ep ma ve contragnet d'hen ober.

Mar clasc lacat ar c'hristèn d'en em denna e troad ar Groas, ha da zioueret dalc'h mad eun dra bemnag, eo dre ma c'hanavez mad izomou he galon ; gouzout a ra e ra muioc'h a vad da galon eur guir gristen an traou a ziouer, evit na ra da galon eun den difeiz an traou a guemer.

Oll on eus faziou da rebech deomp hon unan, hor breudeur ker, hag evel a lavar Sant Ian, *Mar leveromp omp dibec'h, en em dromplomp hon unan ; n'ema ket ar virionez enhomp.* Salver ar Bed eo a zesk deomp eo red ober pinijen. *Ma na rit pinijen, emezan, ez eot oll da goll !* E keit ha ma tiskuez deomp ar Feiz ar poaniou eternel dlet d'ar pec'het, e velomp gant daoulagad hor c'horf ar poaniou a zigas ato ive d'he heul er vuez-ma. Evessait oc'h ar goaligner a bep seurt skignet dre ar bed. Savit ho sonch beteg ar c'hæriou, ar c'harteriou scoet gant clenvejou, kernez ha reuziou all ha ne oufe den da niveri, sellit oc'h ar steriadou goad gant pere eo bet ruziet carteriou a bez. N'eus douet ebet n'o doa tud ar broiou-ze lezet da zont en ho zouez al laeronsi, an dislealdet, al leoudouet ; deut oant da ancounac'hat Doue, en em roet oant d'ar vesventi, d'ar pec'het mezus. Mes gouscoude ha coupaploc'h oant evidomp-ni? *Doue so bet trugarezus en hor c'henver.* He vadelez eo e deus great hon espern ; he drugarez eo e deus miret na vije great deomp evel so bet great da re all ; ar pez so digouezet gantho a ziskuez deomp petra veritemp hon unan. Hor bet aoun na deufe abars ar fin justis Doue d'hor skei ma chomomp re hir ep ober pinijen.

Digoret aviel Sant Lucas; kemerit an trizecvet pennad. Jesus a goms oc'h ar Juzevien divar benn eun den bennag eus a C'halilee. Pilat en doa mesket goad an dud-ze gant an hini a veze scuillet en ho sacrifisou. *Ha sonjal a rit-hu, eme hor Zalver, e voa an dud-ze a C'halilee brassoc'h pec'herien evit ar re all abalamour ma o deus gouzanvet poaniou ker criz? Nan; mes ma na rit pinijen ez eot oll da goll er memes tra.*

Tour Siloe a voa coezet, hag o coeza ên doa flastret trivac'h den. Goude beza digasset da zonch a guementse Jesus a lavaras adarre : *Ha cridi a rit-hu e voa brassoc'h dle ar re-ze evit dle an dud all so o chom e Jeruzalem? Nan, me hen lavar deoc'h ; mes ma na rit pinijen, ez eot oll da goll er memes tra.*

Pec'het ebet ne jomo ep beza punisset. Red eo ep mar ebet, eme Sant Gregor, e teufe ar pec'her da c'houzaon anezhan he unan ar boan so dlet d'he bec'het, pe red eo e ve punisset gant Doue. Araog Sant Gregor, Tertullien a lavare oa an den en eun doare bennag goestlet d'ar binijen, ganet evit ar binijen. *Homo pœnitentiæ natus.* Mar deo an oll, ha zoken ar re vella, a dle ober pinijen, pe seurt guir o deffe da chom ep he

ober ar re so carguet ho c'houstians a bec'hejou grevus hag ep niver? Doue ra bellai dioutho eun seurt sonj pehini a ve eur guir follentez hag a denfe ep mar var ho lerc'h eur c'heuz eternel! Da lacat evez zo, eme Sant Augustin, na ve keuz an deiz divcza, keuz ha ne rafe vad ebet, ne rafe nemet teleur an ene en anken. (*Erit in ultimo die pœnitentia, sed infructuosa*), hag an Abostol Sant Paul a ziscleri d'ar bec'herien, *e vezo scrijus evitho coeza etre daouarn an Doue beo.*

Kementse oll a zo guir, hen anzao a rit; gouscoude, hor breudeur ker, ha clasc a rajac'h-hu ar binijen ma ne raje an Ilis eur gourc'hemen abenn deoc'h d'hen ober?

Deomp larcoc'h ha lakeomp ho pefe, dre eur chans ar brassa, dalc'het neat ha disclabez sae venn ho padiziant, evelato e tlefac'h labourat ha poania da ober pinijen. Eur virionez eo hag a gomprenot æz avoalc'h.

Ann dilerc'h eur vech-all.

HISTOR ZANTEL.

(C'HOUEC'HVED PENNAD VAR-N-UGHENT).

Ezaü ha Jakob en em vel, hag en em zisparti mignouned.

Jakob goude he beg-gourren ouc'h ann Eal, a zeue gant he dud varzu douar Kanaan. O veza savet he zaoulagad, e velaz euz a bell he vreur Ezaü o tont, ha pevar c'hant den gant-han. Hag e tispartiaz bugale Lia ha Rachel diouc'h bugale ann diou vatez.

Lakaat a reaz er penn a-raok ann diou vatez gant ho bugale; Lia hag he re enn eil banden, ha Rachel gant Jozeph ar re ziveza. Hag hen he-unan, o vont a-raok, a stouaz seiz gueach beteg ann douar, ken na oe deuet Ezaü tost d'ezhan.

Ezaü euz he gostez, a redaz var arbenn he vreur, hen dighemeraz a vriad-kaer, hag oc'h he zerc'hel stard etre he zivreac'h, e pokaz d'ezhan en eur ouela.

Neuze, o veza savet he zaoulagad, e velaz ar merc'hed hag ar vugale vihan, hag e lavaraz: nag ar re-ma, piou int-hi? ha d'id-de efent-hi? Jacob a respontaz: ar vugaligou en deuz roet Doue d'ho servicher int.

Ar vitizien, o tostaat gant ho bugale, a stouaz beteg ann douar. Lia a zeuaz goude, gant he re, hag a stouaz d'ann douar er memes fesoun; Rachel ha Joseph varlerc'h ar re all en em daolaz ivez d'ann douar d'he zaludi.

Hag Ezaü a lavaraz: petra eo ar bandennou chatal a zo digouezet gan-en var va hent? Ho c'hasset am euz a-raok eme Jakok, evit ma kavjenn trugarez dirag va Aotrou.

Hag Ezaü a respontas: kalz madou am euz, va breur ker, dalc'h gan-ez ar pez a zo d'id.

Nann, eme Jakob, ne ra ket evel-se, me az ped; hoghen mar am euz kavet trugarez dira-z-oud, kemer ar prezant dister-ze digan-en, rag guelet am euz da zrem evel pa em be guelet drem ann Aotrou Doue. Bez mad em c'henver; ha kemer lod euz ar vennoz vraz-se am euz bet digant Doue. Doue pehini a ro pep tra en deuz roet d'in ar madou-ze.

Ezaü, var beden he vreur, ho c'hemeraz, gant beac'h; hag a lavaraz: beachomp hon daou kevret, ha me zalc'ho kompagnuez d'id enn da hent.

Jakob, pehini en doa bepred aoun evit he dud, a respontaz: gouzout a rit, va Aotrou, em euz gan-en bugaligou vihan, goall-dener, danvadezed ha bioc'hed prest da ala; mar-d-ann d'ho skuiza, oc'h ober re a hent dioc'h-tu, va loened a hell mervel holl enn eun devez. Ra'z ai va Aotrou a-raog he zervicher, ha me heulio nebeut-da-nebeut he roudou, ken na vezinn digouezet gant va Aotrou e Seïr.

Ezaü a respontaz: me az ped, ra choumo da vihana lod euz ann dud a zo gan-en da ober heul d'id enn da hent, ha da zifenn ac'hanoud, mar bez ezom.

Ne ket ret, eme Jakob, eun dra hepken am euz ezom, ra gavinn trugarez dira-z-oud, va breur.

Ezaü eta a zistroaz da Zeïr enn deiz-se memes, dre ann hent ma oa deuet. Jakob euz he du, a erruaz e douar Kanaan, hag o veza savet eun ti, ha plantet he deltou, e hanvaz al leac'h-se Sokoth, ar pez a zinifi teltou.

Tremen a reaz goudeze bete Salem, eur ghear-vonrc'h d'ar Sichimited, hag e choumaz e kichen ar ghear-ze. Prena a reaz, evit kant oan, digant bugale Hemor tad Sichem, lod euz ar park e pehini en devoa plantet he delt. Hag o veza savet eno eun aoter, e reaz eur zakrifis var-n-ezhi da Zoue braz Israël.

(Guelet on eus er pennad-ma eun dra hag a ra plijadur d'an env hag an douar; daou vreur oc'h en em bardoni hag oc'h en em vriata goude eun disparti a ughent vloaz. Petra na hell ket ober eur spered dous ha vuel (humbl), sikouret gant gras Doue? Ezaü, o tont gant pevar c'hant den armet, var hent he vreur, a oa var zonj d'hel laza hen hag he holl dud. Mes biz ann Aotrou Doue a droaz tu d'he galoun; kunvelez Jakob, he vuelded, he brezanchou great a galoun vad, a reaz ar peur rest.

Breudeur ha c'hoarezed, glazet pell-zo marteze ann eil ouz eghile abalamour da eun tammik interest, da eur gaouad gouarizi, pe evit disteroc'h tra, kemerit skouer var ann daou vreur-mə. Grit evel Jakob; list da vont lod euz ho kuir, Doue ho tigollo. Na pa vec'h ar breur hena, deuit a-raok, grit iskuz ar c'henta, hag ar peoc'h a zeui enn ho kerentiez.)

KAN.

Ann env hag ann douar a arvest gant dudi
Daou vreur pell-zo glazet, oc'h en em bardoni.
Breudeur ha c'hoarezed, kemerit skouer out-ho,
List da vont euz ho kuir, Doue ho tigollo.

Eun interest dister, eun tammik gouarizi,
A laka meur avech etrez-hoc'h disparti;
Pedit evel Jakob, Doue gant eun taol biz,
A dro ar c'halonou; ar peoc'h a zeu kentiz. J. M. Herry.

BUEZ MARI-AMIS PICART.

(KENTA PENNAD.)

Mari-Amis Picart a zeuaz er bed d'an eil a viz c'houevrer 1599, e parrez Guiclan, en escopti Leon, hag a oue badezet er memez devez en iliz Guimilio. Ian Picart, he zad, hag Agath Malegoll, he mam, a ioa tieien baour, n'ho devoa evid oll vevans nemed poan ho divrec'h, mes en distro e tremenent an eil hag eguile evid tud a zoujans Doue.

Ar grouadurez-ma ne devoa c'hoaz nemed eur seiz vloaz bennag pa glevaz obér er gador meuleudi ar guerc'hted hag ar verzerenti, ha d'an ampoent ec'h en em zantaz ken douguet da blijout da Jezuz-Christ, ma c'houlennaz oc'h Doue an teir c'hras-ma: Ar guenta, da ober bepred he volontez santel; an eil, da veva ha da vervel guerc'hez, hag an drede, da c'houzaon poanniou garo ar verzerien. Hoguen he buez a ziscouez ervad e oue selaouet he pheden.

Mari-Amis, goude deza desket gant he zad ar guirionesiou kenta euz ar relijion, a oue d'an oad a eiz vloaz, lakeat da zervicha e ti Gristoph Abgrall, unan euz ar santella coueriaded cuz an amezeguez, hag a ioa er memez amzer marc'hadour. Eno, ar verc'hig vian-ma a oue carguet da zioual al loened. Al labourze he felleaz dioc'h trouz ar bed hag a roaz d'ezi an dro d'en em rei d'ar beden a galoun a pea he oll flijadur. Hep den nemet-hi he unan bed an deiz, e tremene ar mintinvez oc'h unani he c'haloun gant ar veleien a lavare an oferen en ilizou tro var dro a elle da velet euz al leac'h m'en em gave. He c'harantez a greske sul vui, sul c'hoaz pa gleve seni evid ar gorreou. Er c'hiz-ze e deveze perz er sacrifiz santel m'en em gave en-han a spered ken aliez ha bemdez.

D'an oad a drizeg vloaz, distro da di he zud, e doue ar c'hlac'har da velet he zad o coueza en eur c'hlenvet hir, hag ar pez a oue goassa, oc'h ober d'ezan he unan eur gonli hag a grogaz dizale ar c'hountron en-han. Mari-Amis a oue aliet neuze gant Doue da vont da bardouna da Zant-Neven, chapel a zevosion euz a escopti Treguer. Hoguen nag hi a oue braz he joa en eur gaout, en distro ac'hano, he zad ker iac'h ha ma na vije bet biscoaz clanv. Rag-se, evid discouez da Zoue he anaoudeguez vad, e kemeraz hiviziken ar c'hustum santel da vont beb bloaz d'ar chapelze kéid ha ma choumaz gant-hi ar c'herzét.

En unan euz ar beachou-ze e reaz anaoudeguez gant an Tad Kintin, hag an tad-ze, evel ma prije meurbed Mari-Amis abalamour d'he vertus, a roaz d'ezi eur groaz en eur he phedi d'he miret bed he oll buez hag en eur ziscleria d'ezi er memez amzer e divije izoum braz euz ar groaz-ze evid caout an nerz da c'houzaon he foanniou, daoust gouscoude ma tlie an Aotrou Doue he unan beza he divennour.

Da benn eun nebeud bloaveziou, Ian Picart, goude eur vuez leun a oberou mad, a varvaz evel eur zant. Var he dremenvan, e c'halvaz he vugale oll en dro de vele hag, o veza roet d'ezo cuzulliou euz ar re furra, e comzaz oc'h Mari-Amis hag e tiscleriaz d'ezi ar poanniou iskiz e devije da c'houzaon; he alia a eure da zerc'hel mad, ep ober vân euz a lavariou an dud.

Goude maro he zad, Mari-Amis a joumaz gant he mam beteg an oad a bemp bloaz ha tregont evid renta d'ezi an oll servichou mad a ioa en he galloud; hag evid gounid hirroc'h a-ze evit-hi e kemeraz forz poan da zeski beza kemenerez ha guiaderez. E doug he labour, he spered a veze ato e Doue hag e traou an Env. Bemdez c'houlou e cleve an oferen, hag evid digoll an amzer a dremene en iliz e laboure beteg pell an noz. Ar suliou hag ar goueliou a roe oll d'ar beden ha d'an oberou mad. Hast e doa bepred da glevet comziou Doue, hag ar c'homsiou-ze a vague en he c'haloun a zougue en-hi frouez ar re builla.

Eun dimezel vad eaz a Vountroulez, o veza anavezet an tensor-ma a vertus, a c'hoanteaz he c'haout en he zi evit kemeret perz en he c'harantez e kenver ar beorien ha caz d'ezo he aluzennou. He mam a aotreaz ganthi; mes hep dale e santaz an dienez euz he merc'h hag e kemennaz d'ezi distrei d'ar guær. Ar zervicherez santel, evit-hi d'en em gaout eürus braz e ti he mestrez uevez, ne varc'hatas ket da guitaat anezi dalc'h ma oue meneg da zenti oc'h mouez he mam. Distrei a eure eta d'ar guær ha d'he labour guent, mes allaz ne choumaz eno pell e peoc'h. He mam hag e c'herent all a felle d'ezo e timesie; clasc a rejont he deseo dre bep seurt ijinou, hag evel m'ac'h enebe bepred, e rejont d'ezi fors rebechou ha betek zoken fors dismegans. Mes caër ho doue, ne eljont ket dont a benn euz eur galoun a ioa en em roet da Zoue eur vech evid mad. Eur goms en doa lavaret Ian Picart, he zad, var he vele a varo, a roaz da Vari-Amis an nerz da guenderc'hel er sonj e devoa da joum bepred guerc'h. He mam o veza discleriet d'he fried an nec'h e devoa gant ar pez a deuche ar grouadurez-ma da veza, eur vech ne divije mui a dad var an douar, hen a lavaraz d'ezi ne zilez morse an Aotrou Doue ar re a laca enhan ho fisians, ha neuze en eur goms oc'h he verc'h, e lavaraz d'ezi: Va merc'h, eme-z-han, list ho mam da lavaret ha grit ervez ma viot aliet gant Doue. Hoguen ar c'homsiou-ze euz a berz eun tad ker santel a joumaz ato doun e spered he verc'h. Gouscoude er mare m'ac'h enebe er c'hiz-ze out he mam, e talc'he bepred evithi ar memez doujans; hag he mam euz he c'hostez, o velet ervad ne oa galloud ebed da drec'hi he zantimant, ne gomsaz mui d'ezi a zimeziou. M.

AR BETTERABES AC AR MELCHEN.

AR MELCHEN.

Ar melchen ar guella ac ar founussa bouet hon eus da roi dal loennet en han. Dont a ra mad er vro, nemet en douarou segal; ha c'hoas, bouez treza ha trempa an

douarou-ze e doare, eller caout enho daou droc'h bennag er bloas; en douarou guinis, ar melchen ro tri droc'h ha pevar zoken, pa ne zigouez ket re a sec'hor. E meur a vro e creiz Frans, ag e-Breiz, en dro da Naonet, e leker nebeut a velchen, abalamour aliés an domder en deus re a ners ha ne ro neuze nemet eun troc'h ber a difon. Mes er vroiou-ze e ma al *luzern*, pihini zo couls hag ar melchen ha cals founussoc'h. Ne ra van doc'h ar sec'hor couzien e deus grissiou kement a bicher hag ez eont don en douar: ama, ar guisq dindan zo peurvuia meinec, courriec pe tuffec, ha nellont ket mont larg avoalc'h er guiscou-ze evit caout ho ners ha dont da vad. Ne véler ket a luzern kenebeut en hor vro nemet e Loctudy, Penmarc'h, Roscof hag ama hag ahont, hed an aod, lec'h ez eus douar condon ha dreist ar re all.

Ar melchen nel ket dont en douar aliessoc'h evit bep eiz vloas; pa vez laket re aliez e za da fall er goan; nem zizeria a ra ha mont a ra cuit a tacadou ha peb a nebeut ben an amzer nevez. Evit mirout oc'h kementze, e lakaomp, e Roslohan, en tieguechou labouret gant skiant, eun anter deus an douar eleac'h a reer ar boued han dindan melchen, an anter al dindan charrons. Eguisse, pa zigouez adarre ar bouet han en dachen, ar melchen a ia eleac'h medo kent ar charrons, hag ar charrons eleac'h medo ar melchen.

Hervez am eus lavaret, nebeut a velchen e lekeont e bro Naonet; enho ar bouetach han zo peurvuia charrons mesket a guerc'h; al loden vrassa a vez hadet abars ar goan, al loden-all er mis c'huevrer pe e mis meurs, doc'h ma zigouez an amzer. Guelet em eus, er bloas-ma, er vro-ze, ar charrons o tiouanna kerkent hag anter deus ar mis here; rag ar charrons abred ar guella d'en em zifen doc'h ar goan; founussoc'h e vez ive da droc'hi evit ar charrons meurs.

Ar charrons ne ro nemet eun troc'h hag eller lacat var he lerc'h id-du, petraman ober en douar-ze eur vaguerez colza, evel ma reomp ama, evit planta e leac'h all ben ma vo deut mare coant-Mikel; eller ive ada anezho da jom evit rei eost, pe guir ar charrons a zo bet teilet.

E Naonet e hadont c'hoas eur boetach-al da gaout varlerc'h ar charrons ha da roi d'al loennet pad ar mis c'houere, mis eost ha lod doc'h mis guengolo, da lavaret e doare gortos ken ne vez deut ieot da droc'hi pe da beuri er foenneier. Evit caout ar bouetach a lavaran, e c'hadont mesk a mesk id-du, piz, segal, querc'h, eiz ha guiniz-spagn. Ar c'hemesk-ze a blich d'al loennet; guellad a reont ganthan, eleac'h ar re n'ho deus nemet ar pes a gavont er meaz er mare-ze, a rank aliez castiza. peurvuia, evit boulc'ha ar bouet-ze, e c'hortozont ken ne vez stag eun nebeut greun oc'h an id-du zo e touez.

TH. DE P.

An Eal hag ar buguel en he gavel. (Troet eus a eur verz gallec, great gant eur baraër, he hano Ian Reboul).

Eun Eal guen-cann a ioa soublet
He bennic ganthan da zellet,
Da zellet sioul ous eur buguel
Cousket coantic en he gavel.

Ken henvel outhan her c'have
Ma lavaras: « deus ganên-me,
Deus, o va breur, deus d'ar c'hloar;
Te zo re gaër vit an douar.

« Eno ne zeus evit an den
Plijadur ebet eb anken:
Ar c'hoarz zoken a dro e lenv,
Hag an oll ebatou e canv.

« Eno pa za'n den d'ar festou,
An Encrez zo var he zeuliou;
Ha dioc'h an noz e lam ive
Kerkent hag hen en he vele.

« Hag e teuffe roud an anken
Var da dal-te ken dirouven!
Da zivoc'h-te ker braô livet
Dre an daëlou a ve goenvet!

« 'Oh! nan, nan, te deui ganên-me
Aount varlaëz da di Zoue:
Eno hon daou en eur guichen
Nhi vezo cürus da viken.

« Hag arabat e ve goëlvan
Nag hirvoud var da dremenvan;
Arabat eo e ve guelet
Den en da di e canv guisket.

« Ra vezo laouen peb hini
Evel p'oas bet o vadezi;
D'as oad-te an deis diveza
Zo caëroc'h eguet ar c'henta. »

Er guis-se pa en deus comzet,
An eal guen en deus dispaket
Varzu an env he ziouaskel....
Mammic gueaz!.... Maro da vuguel.

GABRIEL MORVAN,
vikel e Plouvonguer.

Ar Breur hag ar C'hoar.

An demezel a ieas goustadic da guichen dor cambr he breur, hag ac'hano ep en em ziskuez dezan, her guelas var he zaoulin o pidi. Eul levr a voa etre he zaouarn, hag e save eun tamic he vouez. He c'hoar a dosteas he scouarn da zilaou, hag e clevas petra a lenne ... Pedennou an agoni! Ne devoue ket ar galon da vont da goms outhan, hag ez eas d'he c'hambr mantret. Eun nebeudic goude e teuas Alan da skei var he dor.

— Demezel guez! Saveteit ho preur! C'hui epken a ell hen ober.

— Petra zo? Petra zo c'hoarvezet gant va breur?

— Oh! ma c'houfac'h, demezel baour! Ho preur a ia d'ar maro! An dudchentil kemeret e Kiberon so barnet d'ar maro er mintin-ma en Alre, ha varc'hoas da c'houlou deiz e vezint fuzillet!

— Ha va breur a dle mervel ive?

— Ho preur so condaonet evel ar re all. Var he c'her eo lezet da zont da velet he vam. Mes roet en deus he c'hér da vont d'ar maro varc'hoas *vintin*. He c'her! demezel.

— He c'her! he henor! eme ar c'hoar guez! Mes penaus he zavetei!

— An Aotrou Cont ne vanco ket d'he c'her. Gourc'hemennet en deus din derc'hel prest he varc'h hag he zihuna abenn peder heur. Me zo redet da di Gildas ar méroury hag hen en deus, en eur vouela, lavaret din ar pez a gontan deoc'h.

— An demezel a reas eur zonch hag a lavaras d'ar mevel:

— Va breur ne dai ket d'ar maro; n'hen dihunit ket; mirit pa vezo trouz ebet en ti epad an noz; me guemer an afer em c'harg.

— Miret a reot outhan da vont, demezel?

— Doue n'en deus ket he zigasset d'am mam evit he lamet diganthi. It, ha grit ar pez am eus lavaret deoc'h.

Alan en em dennas, hag an demezel Turgis a ieas d'an daoulin evit pidi eur pennad. Goudeze e scrifas eur guer bennag var eun tam paper hag hen lezas var an daol. Troc'ha a reas ive he bleo hir ha caer hag ho destumas var an daol e kichen ar paper. Neuze pa gave dezhi oa cousket c'huec he breur, ez eas d'he gampr hag e kemeras he zillad. Teleur a reas eur zell varnezan en eur lavaret a galon kenavezo dezan. An den iaouanc a voa ken torret gant ar skuisder en devoa bet en derveziou arnog, ma c'hallas he c'hoar ober he zro ep he zihuna. Deut d'he c'hampr, e lakeasan dillad soudart-ze, ha pa voa en em visket, oc'h ober eur zell er mellezour, e devoue evel aoun, ken henvel en em gave oc'h he breur. Mont a reas goudeze d'ar marchossi eleac'h ma cavas prest marc'h ar C'hont, ervez an urs roet d'ar mevel, hag ez eas en hent ep gouzout dare da zen.

Abenn ma teujot antronoz da guerc'hat an dudchentil evit ho c'has d'ar maro, edo an demezel en ho zouez eleac'h he breur. Mont a reas d'an dachen en eur bidi, he daoulagad izel, rag bez' ez oa unan eus ar guerc'hezetze pere, hervez Sant Ambroas, n'o deus ket aoun rag ar maro, mes o deus aoun rag eur zell. Ar gommunion e doa recevet an derc'hent a roe ners dezhi. Ne devoa aoun nemet rag eun dra, na vije dihunet he breur ha na deuje da vinet outhi da vervel en he leac'h. Digouezet var an dachen, Escop Dol, pehini a voa etouez ar brizonerien, a roas an absolven diveza, hag an demezel a voue unan eus ar re guenta discaret gant ar bouliji.

Pemp heur anter oa pa zihunas ar C'hont. Spontet e tilam eus he vele, mes ne gave ket he zillad. Caout a reas eun habit all, hag he guiscas buan. Neuze e tigor an nor hag e caf ar mevel daoulinet var an treuzou.

— Pet heur eo?

— Re zivezat eo, Aotrou Cont.

— Re zivezat! malheurus, gouzout a rez petra gollan-me?

— Ho puez, va mestr ker, a dliac'h da goll du-ze.

— Va henor! kerc'h buan va marc'h araog ma teui va mam ha va c'hoar. Compren a ellez em oa c'hoant d'ho guelet; mes va guer am eus roet....

Kementse a voue lavaret a vouez izel, mes gouscoude an Itron a glevas hag a ziredas.

— Itron, eme Alan, dalc'hit-hen, pe ez a da vont d'ar maro!

— Va map, eme ar vam guez, en eur lamet gantha a dro vriat, ne di ket d'ar maro!.... Mar marvez, me varvo ive.

Etre daou Alan a voa eat da gampr an demezel evit he guelver da zont da zicour he mam da zelc'her he breur. Mès caer en doa skeí, den ne responte. Mont a reas er gampr, ha ne gavas den enhi. Ar guele n'oa bet den enha en noz-ze. Dont a reas en eur grial:

— An demezel ne ma ket aze! Ne ket bet en he guele!

Buan ez ejont oll da gampr an demezel, hag an Itron Turgis a velas da guenta ar bleo hag an tam paper. Cregui a reas er paper, hag e taolas eun taol lagad varnezhan, mes coeza a reas eus he za, hag ar map eo hel lennas. Setu ama petra voa var ar paper-ze:

« Va breur ker, ne varvi ket, ha savetet e vezo da « henor. Chom beo, ha consol hor mam; mir outhi da « vouela re din; nag hen a so dons din mervel evidhout! « Na me so eurus hirio da veza ken henvel ouzit! « Kenavezo, va mam guer; kenavezo, va breur muia « caret; kenavezo, va c'hoar Adel; en em velet a « raimp adarre etre divrec'h an Aotrou Doue! »

« MARI. »

— Hag e lessen va c'hoar da vont d'ar maro! eme ar C'hont. Hag en em ziframas eus a zaouarn he vam, hag hen en eul lam d'an traon gant an deleziou. He vam hag ar re all a ieas var he lerc'h. E dor an ti e tigouezas ar merour gantha. Hema a jomas sebezet oll hag a ieas var adren o velet ar C'hont iaouanc:

— Petra, c'hui, Aotrou! C'hui a zo aze? Ha piou am eus-me ta guelet bremaic o coeza dindan ar bouliji, ho tillad gantha, hag henvel poch ouzoc'h?

— Va c'hoar eo! maleurus ma zoun! Va c'hoar eo so maro em leac'h, maro evit va zavetei!

Ar C'hont a goezas semplet, hag he vam, e creiz he anken, e devoue ners calon avoalc'h evit chom en he za ha kemeret sourci eus he map, penher iviziken.

Ar C'hont a voue douguet var eur guele en eur gampr cuz. Pa deuaz he anaoudeguez dezhan, en devoa eun derzien ar grea. Ne rea nemet alteri, ha crial, o lavaret he lezel da vont ac'hano; her galvet da vont d'ar maro; e voa dlet, e voa red dezhan mont d'ar maro.

Ar memez dervez, da noz, Adel, an nizez, guisket evel eur plac'h divar ar meaz, a ieas, Alan, ar merour hag hi, da glasc corf he c'hiniterv. Goude beza clasket pell amzer etouez ar c'horfou maro, he c'hafchont.

Delc'her a rea etre he daouarn eur chapelet e doa bet guechall digant he breur; Adel a zerras dezhi he daoulagad, hag a zestumas he c'horf gant ar brassa respet. Neuze Alan hag ar merour he dougas d'ar maner. Laket e voue er chapel, e troad an aoter, hag eno, epad pell amzer, e teujot da bidi evithi. G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun, 12 c'huevrer. — Santez Jannet Valoa, rouanez a Frans.

Dimeurs, 13. — Sant Hiler, escop ha doctor eus an ilis.

Dimerc'her, 14. — Merc'her al Ludu. Ofis an deiz.

Dizlou, 15. — Sant Andre Corsin, escop.

Dirguener, 16. — Curunen spern hor Zalver.

Dissadorn, 17. — Sant Guevroc, abad.

Dissul, 18. — Ar zul kenta eus ar C'horaiz.

An Aviel hirio. Jesus a voue casset gant ar Speret Santel er gouelec'h, pe en desert, evit beza tentet gant an diaoul. Ha goude m'en doa iunet daou-uguent dervez ha daou-uguent nosvez, en devoue naoun. Hag an tentatour o tostât, a lavaraz dezhan : Mar d'oc'h mab Doue, lavarit d'ar vein-ze dont da veza bara.

Jesus a respontas dezhan : Ne ket gant bara epken eo e vef an den, mes gant kement coms a deu eus a c'hinou Doue.

Neuze an diaoul hen dougas d'ar guær santel (da Jeruzalem), hag hen lakeas var ein an templ, hag a lavaras dezhan : mar doc'h map Doue, en em dolit d'an traon, rag scrifet eo : Gourc'hemennet en deuz d'he Ælez ho tioual; asten a raint ho daouarn d'ho tiguemeret, gant aoun na stocac'h ho troad oc'h eur mean bennag.

Jesus a lavaras dezhan : scrifet eo ive : Ne dentot ket an Aotrou ho Toue.

An diaoul a grogas enha adarre hag hen dougas var eur menez huel huel; diskuez a reas dezhan oll rouanteleziou ar bed hag ho braoenteziou, hag e lavaras dezhan : Kementse oll a roin deoc'h, mar kirit stouet d'am adori. Hoguen Jesus a respontas dezhan : tec'h kuit, Satan, rag scrifet eo : Ne adorot nemet an Aotrou ho Toue, ha ne zervichot nemethan.

Neuze an diaoul a ieas kuit, hag an Ælez a dosteaz outhan evit he zervicha. (S. Vaze. iv. 1). G. M.

Rom. — Hano so da zisclería eurus Lois-Mari Grignon Monfort, missioner a Vreiz. An den abostolicze en deus prezeguet e cals a lec'hiou a Vreiz hag er c'harteriou all er penn d'ar C'huz-Heol d'ar Frans. Maro eo divar greiz rei eur mission e parres Sant-Laurans, en escopti Luçon, an 28 a viz ebrel 1716, d'an oad a 45 bloas. Hen eo deus fontet urs ar veleien missionerien a gompagnunez Mari, hag hini *Merc'hed ar Furnez*, pe ar Seurczet-Guenn-Gúz.

Er miziou diveza-ma ez eus diblasset evit ar missionou; evit an enezennou hanvet *Antill* hag a zo d'ar Zaozon, daou velec eus an Itali ha daou gloarec eus a Frans; evit ar Senegambi, nao missioner a Frans ha diou sœur, ar re-ma so eus a Vreuriez ar Speret-Santel, eus a Galon-Santel-Mari hag eus ar Gonception didach a Gastr; evit Madras, tri missioner iaouanc eus an Irland; evit ar ster Mackensi, evit Colombi, evit ar C'hanada, evit an Texas, pevar missioner eus an Irland ha seiz eus a Frans; ar re-ma so a douez an tadou Oblat eus a Vari-concevet-eppec'het.

Mont a ra ato cals a dud iaouanc da Rom evit en em lacat e servich ar Pap. Eus ar Beljic dreist-oll ez a eun niver bras; pep parrez a gas eur zoudart, ha lod a gas ouspen. G. M.

KELEIER.

An tenna d'ar zort, e departamant Finister, er pemp arrondissamant, a gommanso ar 26 a viz c'huevrer.

Cazetennou Brest a lavar ez a ar c'hlenvet en he dro. E creiz kær n'euz mui a dud clan, hag eus an tro var dro n'eus ket ken nebeut kement a vervent hag a so bet. An ear en em iac'ha e pep leac'h.

Er sizun-ma e comzer adarre eus a gals penseou. Meur a lestr so eat da goll cannet gant ar goal avelou. Coms a rer dreist oll eus eul lestr saoz a voa enha daou c'hant hag anter-cant den pere zo beuzet oll nemet c'huec'h pe seiz.

Ar c'hlenvet var al loenet (*typhus*), a zalc'h ato e Brozaos. Skei a ra ato a bep seurt loenet corn. Bete dec mil, a leverer, so bet taguet gant ar c'hlenvet er memes sizun.

An ed a jom ato er memez priz. E costez an Anternoz epken d'an Europ eo guelleat eun dra bennag varnezhan er sizun diveza. Evit e leac'h all ne guera tam. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — 3 *C'huevrer.*		Pont'Nabat — *1er C'huevrer*	
Guinis....	16 lur, 89 c.	Guinis....	16 lur, 78 c.
Segal.....	10 lur, 46 c.	Segal.....	10 lur, 65 c.
Eiz.....	9 lur, 07 c.	Eiz.....	10 lur, 03 c.
Ed-du....	9 lur, 01 c.	Ed-du....	8 lur, 48 c.
Kerc'h....	7 lur, 97 c.	Kerc'h....	8 lur, 38 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 17 C'houevrer 1866. N° 55. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

MANDAMANT
AOTROU'N ESCOP KEMPER HA LEON,
EVIT CORAIZ 1866.

EIL PENNAD.

HOR BREUDEUR KER,

Ar C'honcil a Drant a ziscleri penaus *Doue ne vel netra da rebech d'ar re so ganet eun eil guech e Jesus-Christ*; mes deski a ra ive penaus ar pec'het originel, goude zoken ma vez bet lamet pe efaset, a les var he lerc'h an ioul d'ar pec'het, hag an ioul-ze, petra bennag ne deo ket ar pec'het eo, a zo red gouscoude d'ar gristenien stourm outhan dalc'h mad; ha buez an den so chenchet evelse en eur brezel a ranc an oll da zouten, en hevelep feson ne vezo curunet den ma n'en devez brezeleket beteg ar fin. Ar C'honcil a lavar c'hoas e tleer en em zivisca dioc'h an den coz. S. Paul o kelen he ziskibien a lavar dezho *lacat da vervel ar pez so enho a zouarec*. Hor mestr divin a ordren deomp kemeret *an hent striz eus ar binijen hag eus ar boan*, abalamour *ma zeo dreizhan eo ez ear d'ar vuez*. Hag e guirionez, hor breudeur ker, ar Relijion oll so fountet var an dever-ze pehini a zell ouzomp oll hag a so gouscoude anavezet ha saoueret ken nebeut, an dever da zioual, ne ket epken oc'h ar pec'het, mes c'hoas oc'h kement a zoug d'ar pec'het, oc'h kement hen laca da ziouan en hor c'halon. Evit efasi ar pec'het eo en em c'hreat den hor Zalver hag ez eo maro var ar groas. Evit distruja ar pez so oc'h eul ar pec'het, an orgouil, ar garantez evit madou ar bed hag evit ar plijadurezou, eo falvevet dezhan beva en eur stad dister, er baourentez hag er boan. Ne anavez evit he ziskibien nemet *ar re a gar he groas hag he doug gantha*. He rouantelez a bromet *d'ar re en em drec'ho ho unan*. Red eo gouzaon eveldhan mar fell deomp dont da veza *bugale da Zoue ha caout pers en heritach an Env*.

Evelse ta, hor Breudeur ker, red eo rei diguemer d'ar binijen gant he foaniou, hag an Ilis oc'h ober deomp eur goure'hemen a guementse, ne ra nemet ordren deomp ar pez a c'houlen diganeomp ar relijion ha zoken natur an den. Disprij oc'h eus evit an hini ne ket guest da zioueret eun dra bennag pa vez izom, n'en deus ket a ners avoalc'h da zioueret netra a guement a ell ober plijadur d'he gorf, a ro d'ar c'horf-ze kement a c'houl, ha ne ean nemet pa vanc dezhan ar peadra, pe pa vez distrujet gantha he iec'het.

Kement hon eus lavaret, hor Breudeur ker, a ro deoc'h da anaout n'en deus ar c'hristen rezon ebet d'en em zizama eus a lezen ar binijen, ez eo al lezen-ze evit an oll, hag e c'hell an oll he miret.

Hon lezit da lavaret c'hoas eur guer en eur achui. Ne denfac'h ket eus ar iuh a gorf an oll frouez a ellit da c'hortoz diouthan, ma na labourfac'h ket ive da renta santel hoc'h ene, evel m'her goulen diganeoc'h ar Speret-Santel dre c'hinou he brofet. Mar ho pefe goal voazamanchou pere a zalc'hfe an dizurz en ho ti; ma velfet enha goal skueriou, an tadou hag ar mamou o chom ep rei d'ho bugale ar skuer eus eur vuez christen; ar vugale o veza dizent, oc'h en em rei d'an lezireguez ha d'an dizurs; an dud pinvidic hag a renc huel o teuzi ho danvez e dispignou bras ha foll, an dud entre o clasc bale var ar poent-ze var roudou ar re vras, ha beteg an dud paour o tispign ive e follenteziou beteg ho henor hag ar pezig o defe izom anezhan evit caout bara, gant an anken da velet goudeze ne deus chomet gantho nemet ioulou fall n'o deus ket gallet da gontanti; ma ve guelet kementse, ar iun a gorf n'en defe nemeur a dalvoudeguez. Da betra e servichfe ar binijen a gorf, ma na gomansfe ive an ene da zioueret pep pec'het? Ar guir iun a so da guenta oll eun dra hag a zell oc'h an ene. Petra dalfe deoc'h plega ho penn, lacat en dro deoc'h ar cilis pe eun habit a binijen, stouet d'an douar var al ludu, ma n'en em lakit ket da derri al liamou ho talc'h stag oc'h ar pec'het? Rannit goudeze ho pevans gant ar re o deus naoun, roit lojeis d'ar re n'o deus ket,

guiskit ar re noaz, ha Doue a silaouo ho peden, rag *caret a ra ar re o deus plijadur o rei.*

Bez e c'hell beza avechou rezoniou da ober eur chenchamant bennag e lezen ar iun hag ar vijel, rezoniou hag a c'houlen avechou ma ve douseat al lezen-ze, mes an dever da ober binijen a jom ato. Mar d'ema en hor gallout dousaat ar iun, diminui ar vijel, ne alfemp ket, n'eus fors pe seurt digare za ve clasket, lamet divarnoc'h all lezen-ze a behini ne all den en em zizama. Ar rezoniou a zigasser hirio var araog, ez eo diæz beva, ne deo ket ker kre iec'het an den, ha meur a rezon all ; ar rezoniou-ze a ell lacat an Ilis, pehini a so ato leun a garantez hag a druez evit he bugale, da zousat eun nebeut he lezen evit ar pez a zell oc'h an traou diaveaz ; gouscoude n'her gra nemet gant ma teui he bugale da zioueret anezho ho unan traou all, ha kementse evit ma c'hellint tenna frouez eus an derveziou a binijen-ma hanvet gant Sant Paul *derveziou a zilvidiguez*. Anat eo penaus ma na ellit ket miret al lezen-ma, e tleit prena, dre œuvrou a zevotion ha dre ar pez a root d'ar paour, ar pez a guemerit evit æzamanchou ar vuez. Bez e tleit en em zantifia dre an aluzen, ober œuvrou mad eleac'h ar pez n'en deus ket ho corf a ners avoac'h da c'houzaou, ha bale evelse en hent ar silvidiguez.

En eil pennad eus a Actou an ebestel e lennomp penaus sant Per, an unnec abostol-all en dro dezan, a gomze ous eun nivér bras a dud deut eus a guement corn so er bed. Oc'h asten he zorn etrezeg enho, e teske dezo, gant ar c'hallout en doa bet digant he vestr, penaus oa maro Jesus-Christ, penaus oa savet a varo da veo, penaus e rene brema er c'hloar. An dud estren-ze souezet o clevet he gomzou, souezet ive e c'haljent compren petra lavare, *a voue touchet ho c'halon gant keuz ha glac'har. Lavaret a reant da Ber ha d'an ebestell all : Tud, hor breudeur, petra raimp-ni ?* Per a respontas : Grit pinijen, ha ra vezo badezet pep hini ac'hanoc'h en hano Jesus-Christ.

Eveldho e c'houlennot ouzomp : petra raimp-ni, pehini eo ar binijen a dleompni da ober evit diarben justis Doue, evit diarben ar goaligner hor sco er bedma, ha miret ouzomp da veza malheurus en eternite ?

Tud so hag o deus prezeguet oa avoalc'h chench a vuez, cundui eur vuez guelloc'h. Setu aze a dra sur eun dra vad ; gouscoude n'en em lezomp ket da veza tromplet ; ne deo da hirra nemet eul loden eus ar pez a dleomp. Ar re a zesc eo avoalc'h kemense hag a dol er mæz diæzamanchou ar binijen hag al labourou poanius, ne oufent ober ken nemet dont abenn da lacat lezel a gostez kement a ell e guirionez paea evit hor pec'hejou, kement pinijen a ell beza talvoudec evidomp.

Ra guitai ar pec'her hag an den difeiz an hentchou ma kerzent enho hag a gas d'ar maro, ra bellaint dioutho ho goal ioulou, ha ra zistroint a greis calon ous Doue. Keuz er galon, hag evez oc'h kement a ell ober dezho coeza adarre, setu ar bez a dleont da gaout ; red eo ouspen e c'houzanfent a volonte vad, *poan ha diæzamant evit paea ho dizurziou tremenet.*

C'hui pere oc'h eus great disleadet ha kementse abalamour ma zeo stag ho calon oc'h an danvez ha ma oc'h eus aoun da zioueret netra ; c'hui pere so ken troet oc'h plijadurezou an douar ma zoc'h bet sclapet gantho en dizurs ; c'hui pere a zizec'h gant ar c'hoant d'en em zevel dreist ar re all ; c'hui pere so trenket gant ar gassoni, crignet gant an avi, *distroit ous Doue a greiz ho calon. Kement so guir, kement so glan, kement so leal, kement so santel, setu ar pez a dle beza en ho sonch.*

En em roit d'an œuvrou mad, d'ar beden, d'ar binijen, d'an aluzen.

Ar beden, o terc'hel ato mad d'ar feiz, d'an esperans ha d'ar garantez, a zao an ene hag he c'has bete'n env, hag ac'hano e teu en dro leun a ners hag a laouenidiguez. Ar iun a zalc'h ar vertuz en ene hag a gas kuit ar pec'hejou.

An Ilis e deus nebeut ha nebeut douseat kement ar iun, diminuet kement ar galetter anezhan, m'a n'ho deus mui hirio ar gristenien ar re dinersa, digarez ebet da gaout aoun razhan na da goll calon. Natur an den, troet etrezeg an droug dre ar pec'het, a gaf poanius al lezen-ze ; poanius eo, ep mar, ha red mad eo e ve ; rag enhi e tle beza ar c'heuz, ar c'hlac'har, ar gontrition eus hor pec'hejou, ha dre-ze ive an teac'h hag an diouer dioc'h plijadurezou, ebatou ha joausdet ar bed. Anez, evel on eus lavaret diaraog, ar c'horf epken a c'houzanfe, ne ve eno nemet eun dra a zianveaz ha ne dafe ket beteg an ene. Mar cavomp re bounner gourc'hemennou an Ilis, mar disprijomp ar zourci a guemer ac'hanomp, *ma na fell ket deomp he anaout evit mam var an douar, arabat eo deomp sonjal or bezo Doue evit tad en envou.*

Ar beden, gant ar iun hag an aluzen hoc'h he heul, a dal hirroc'h evit an oll denzoriou. An aluzen a zioual an den oc'h ar maro, a efas he bec'hejou hag a ra dezhan caout trugarez. Ar c'homzou-ze eus an æl Raphael da Dobi a verc deomp penaus e c'hellimp diskuez ha guirion eo hor pinijen. Kentoc'h an den santel Tobi en doa desket d'he vap penaus *an nep en deus cals a dle rei cals, hag an nep en deus nebeut, a dle rei a galon vad eul loden eus an nebeut-ze.* Lavaret a rea c'hoas penaus *an aluzen a vir oc'h an ene da goeza en denvalijen.* Lavaret a reot marteze oc'h eus cargou aleis, hag eun tiad mad a dud da ziorren. Nemet muioc'h aze a izom n'oc'h eus ken da rei, eme Sant Cyprian, *evit tenna varnoc'h ha var ho pugale bennos an env.*

Mont a ra var gresc, eme c'hui, ar c'hestou, ar profou hag an doareou all da c'houlen arc'hant, ha ne aller ket caout da rei dezho oll !

Ar re a goms evelse a dlefe da guenta en em lacat da c'hrosmolat o velet e za bemdez cals muioc'h c'hoas var gresc ar spectaclou, ar festou, ar baliou, an ebatou eleac'h ma caver tro da ober dispignou ker bras evit an daol hag e dillad brao. Marteze e teufent da velet penaus, en eur lamet eul loden eus an dispignou foll-ze pere a rai cals a nec'hamant dezho en heur ho maro, e cafent cre hag æz peadra avoalc'h evit sicour oc'h an oll œuvroumad e pere ec'h alfent kemeret pers.

Hervez an Abostol Sant Paul, an hini a ro an alen azo henvel oc'h al labourer douar pehini, pell dioh oredi ne eur c'holl evithan an had a daol en douar, er chemer evit eur gounit, dre an esper en deus e hi dezhan cunn eost puil. Var guementse e lavar da d Corinthpenaus *an hini a had nebeut, a eosto nebeut, h an hini a dol cals had en douar, a zestumo ive cals e* Erpennad araog eus ar memes lizer, e veul carantez dud fidel a Vacedoan : *Paour bras oant, emezhan, gouscoude int deut anezho ho unan da rei kement hag ellent ha zoken en tu all d'ar pez a ellent, oc'h hor pe hag oc'h hon aspedi da receo ho aluzennou, ha d'ho lez da guemeret pers er guestou a reamp.* Compren a rea ar gristenien vad-ze perag e tesk deomp ar Speret-San tel penaus an hini en deus truez oc'h ar paour a ro d Zoue, a ro nebeut evit caout cals. Ho pet sonch eo a œuvrou mad a vag ar feiz ; *pa vanc an œuvrou mad d'h maga, e tizec'h, pe kentoc'h, ez eo maro. J.-C. a ro he callos d'ar vezen fiez ne zougue nemet deliou,* hag ar vezen fiez-ze a zizec'has beteg he griziou. Ar servicher lizireg n'en doa ket laket da dalout an talant fiziet enhan *a voue taolet er mœz en denvalijen, eleac'h ma vezo lenv hag scrign-dent.*

Ra deui calon pephini ac'hanomp da veza mantret gant eur guir glac'har ; sonjomp a zevri peguer *buhan e tremen ar spes eus ar bed-ma* ; pe guer bresc eo ar madou so etre hon daouarn ; greomp hor gallout evit digoll an amzer dremenet. Eleac'h en em lezel da veza tromplet gant speret ar bed pehini en deus collet he eünder en eur goll ar feiz, bezomp sentuz oc'h an ilis pehini a ro deomp *gourc'hemennou a vuez.* Lakeomp hor poan da dremen santelamant amzer ar C'horais evit ma roi Doue deomp madoberou nevez, ha ma kendalc'ho deomp ar re on doa bet kentoc'h digantha.

Divarben ar Chorais.

O terc'hel cont eus an niver bras a lizerou deut deomp e furm a beden, hag eus an uzachou kemeret en Escoption tosta deomp, ez omp en em glevet divar benn ar C'horais gant hor breudeur henorus ar Chaloniet ha Chabistr ar Gathedral. Goude beza keza kemeret ho aliou, roet gantho en eun *déliberation* an 23 a viz guenver 1865, eleac'h ma c'halient ober ar pez on eus great, ez omp en em adresset d'ar Gador apostolic pehini epken e deus ar gallout da rei an *dispans general* a voa leac'h da c'houlen. Hon tad santel ar Pap, dre eun *indult apostolic*, (eul lizer a c'hras), eus ar 26 a viz ebrel 1865 en deus teurvezet rei an dispans-ze. An termeniou pe arc'homzou a bere eo en em zervichet ar Pap evit he rei, a verc eo roet deomp evit tri bloas, ha pa vezo tremenet an tri bloas-ze, e tleimp en em adressi adarre da Gador Sant Per. Lavaret a ra penaus an dispans-ze pa he roomp, ne roomp anezhi nemet evit eur bloas en hon Escopti, hag e tleimp he merca hag he nevezi bep Corais. Hervez comzou ar Pap, azalec ar sul kenta eus ar C'horais beteg ar meurs eus ar Sizun Santel (hag ive d'ar meurs-ze) e vezo gallet dibri kik, da zul, meur a vech, ha d'al lun, d'ar meurs, ha d'ar iaou, da eur pred epken. Ne ro ket an otre da zibri kig ha pesked d'ar memes pred ; ar merc'her, ar guener hag ar zadorn a so ato vijel. An Tad Santel a echu en eur lavaret e tle an dud fidel en em derri da ober aluzennou, hag an aluzennou-ze a dlevezo beza implijet ganeomp-ni evit sicour ar re baour hag evit izomou all hon Escopti.

N'em eus ket izom da lavaret penaus an *indult-ze* eus ar Pap o veza eur c'hras, eur permission epken, pep hini a vezo libr da brofita anezhan pe da jom ep ober, da lavaret eo, da zibri kig en derveziou ma her permet, pe da ober coraiz evel a reat kent.

DRE AR REZONIOU-ZE,

On eus Gourc'hemenet hag e Courc'hemennomp :

Art. kenta. — Gallet e vezo dibri kig azalec ar c'henta sul eus ar c'horais beteg ar meurs eus ar Sizun santel, hag ivez d'ar meurs-ze, d'ar zul, d'al lun, d'ar meurs ha d'ar iaou ; d'ar zul, da veur a bred, ha d'an derveziou all, da eur pred epken. Ne dleer ket rei kig ha pesked d'ar memes pred.

Eil Art. — Gallet e vezo dibri amann, leaz ha fourmach epad ar c'horais oll, ha viou bete Dissul Bleuniou, hag ive d'ar zul-ze.

Trede Art. — Ar gonfessoret, aumonierien, personet, a ello ouspen, gant n'her graint ket en eur feson jeneral, discleria eo dispanset, ken eus ar iun, ken eus an derveziou all a vijel, ar re o defe eur rezon vad bennag da c'houlen an dispans-ze.

Pevare Art. — Ar permissionou hag an dispansouze ne dint roet nemet gant condition ma vezo roet eun aluzen evit œuvrou mad hon escopti. Ar gristenien fidel o devezo sonch e tleont, e plas ar pez ma tousaer evelse dezho al lezen, ober pinijennou all, rei skuer vad o veza aketus da vont d'an oll exercisou a relijion, o veza sourciussoc'h da ober œuvrou a garantez.

Pempet Art. — An aluzennou evit ar c'horaiz a vezo roet d'ar Bersonet, pe autramant tolet en eur c'hef a dlevezo beza laket evit kementse e pep ilis eus hon escopti epad ar c'horaiz hed ha hed. Ar c'hef-ze a vezo scrifet varnezhan e lizerennou sclear evit petra eo laket. An arc'hbeleien hag ar bersonet canton so pedet da lacat ho digas goude Pasc da zecretour hon escopti, evit ma ho lacaimp da zervichout d'an œuvrou mad a vezo muia izom da ober.

C'huec'hvet Art. — Ar bastoret a ello comans Pasc eun nebeut kentoc'h evit an amzer merket gant an Ilis, hag hen asten eun nebeut goude ; ne dleint ket gouscoude, e penn ebet, mont pell dious an amzer merket gant an Ilis.

Hag e vezo, ar mandamant-ma, lennet a vouez huel e pron an oferen bred ar zulvez goude ma vezo digouezet er parreziou.

Roet e Kemper, dindan hor sin ha siel hon armou,

ha sin secretour an escopti, an 10 a vis c'huevrer 1866.

† RENE,
Escop Kemper ha Leon.

DRE AN AOTROU'N ESCOP :
TEPHANY,
Chaloni a henor, Secretour an Escopti.

Ar Retred brezounec evit ar merc'hed, e Kemper, hag a voa merket er bref da zigueri ar 7 a viz Ebrel kenta, a zo casset d'ar zadorn 12 a viz Mae.

Ar Retred-ze a dle beza anonset er pron, pemzec dez araog, da lavaret eo, d'ar zul 29 a viz Ebrel; eleac'h he anons ar 25 a vis Meurs evel m'eo merket er bref.

SANT-BRIEC. — An Aotrou David, Escop Sant-Briec, a zo, evel mac'h wezer, ghinidik euz ar ghear a Lyon. Missionner zoken eo bet enn-hi pell amzer. Lyon a zo ann eil kear euz a rouantelez Franz. Ann Aotrou'n Escop a oa eat da Lyon evit tremen eun nebeud derveziou e touez he gherent hag he vignouned. Skrivet so bet dezhan e oa digouezet ar c'hlenved-nevez enn he escopti. Kerkent en deuz kuiteat kerent ha mignouned, ha distroet buan da Sant-Briec. Arruet eo er ghear d'ann dregondved euz a viz ghenver. Ann deiz varlerc'h mintin mad eo eat da Vringolo, evit bisita an dud klanv tizet gand ar c'hlenved-nevez.

Bringolo, pares eus a ganton Kastelaudren, en em gav etre Guingamp ha Sant-Briec. Arruet eno gant ann Aotrou Ollier, he vikel-vraz, ez eont ho daou da velout ann oll dud klanv. Prokuli a reont d'ezho sikour ha konsolation a bep zeurt. O veza bet enn holl tier ma oa tud klanv ennho, e teujont goude d'ann iliz pares. Ar pastor mad ha karantezuz-ze a lavar eno dirag eur bobl braz a dud dastumet enn iliz, pedennou enn enor d'ar Verc'hez Vari ha da Sant Rok, sant hag a ve pedet enn holl broiou, epad ar c'hlenvejou peguz. Goude-ze ann Aotroun'n Escop a ro aliou d'an holl, ken evit en em virout diouc'h ar c'hlenved, ken evit en em sikour ann eil eghile, ma teufent da chom clanv. Araok ho c'huitaat, e lekeaz e kaloun ann holl kouraj ha fizianz. Assuri a ra d'ezho var lavar ha testeni ar vidisined, e vihannea nerz ar c'hlenved hag e clanval nebeutoc'h a dud.

BREST — Ann Aotrou Gazailhan a oa, n'euz ket pell, Eskop e Guened. Enn eur c'hlenved hirr ha poaniuz eo bet red d'ezhan dilezel he garg a Eskop. Pareet eo brema. Deuet eo da choum d'ar gher a Vrest. Kerkent ha ma en deuz klevet lavaret e oa paket tud e Brest gant ar c'hlenved-nevez, en deuz scrivet al lizer-ma d'an Aotrou Lukaz, kenta belek euz a hospital ar porz-mor :

« Aotrou keaz,

« Klevout a rann lavaret eo digouezet e Brest ar c'hlenved-nevez. Pedomp eta ha pedomp stard hag a gaun evit ma vo pelleet diouzomp ha diouc'h hon bi En eunn hospital, evel hini Brest, ez euz bepl kalz a dud klanv. Red eo noz ha deiz beza var z evit ho bizita ha selaou ho c'hoessionou. Da bep hr e ve galvet eur belek da rei d'ar re-hont pe dr re-ma ho sakramanchou diveza. O veza occupet el-se noz ha deiz, ho pezo, hep mar, ezomm a sour. Hoghen ouz piou kaout rekourz? Ouz ar velen all euz ar paresiou e kear? Daoust d'ho bolonz vad ha d'ho c'hoant d'en em zispign enn holl d'ann ll, ne d-int ket evit dont da sikour ac'han-hoc'h. ez' ho devezo ho-unan labour dreist-penn gant ho rressianis. P'eo guir eta e vezo labour evit ann oll, me zeu d'en em ghiniga dehoc'h. Dibreder ounn. Diskarg oun brema euz a bep sourci braz. Joa vraz m be o konsoli, o kelenn, o koess hag o sakramanti ann dud klanv. Na oufen ket ober eun implij guelloc'h euz an amzer am euz evit diskuiza. En em servichit eta ac'hanoun. Aotreit d'in mont d'ho sikour. Eun enor a vezo evidoun, ha me Escop, beza eur pennad amzer eil belek hospital ar porz-mor, hag evit guir, eunn Eskop hag eur Belek na hellont dezirout netra guelloc'h eghet koll ho iec'hed, ho buez zoken o soulaji tud klanv har o savetei eneou. »

M. D.

Rom. — Pep bloaz ha da bep couls euz ar bloaz e veler e Rom tud a bep bro hag a bell bro. — Dont a ra di tud euz an America, euz an Asia, euz an Africa; mes dreist holl, euz an Europa hag euz pep corn anezhi; euz ar Russi, euz an Alemagn, euz an Autrich, euz a Vro-Zaoz, euz a Frans, ha couls lavaret, euz a holl escoptiou Frans. — Coulscoude ar vourc'hisien euz a Rom a lavar hag a scriv en ho gazetennou, n'euz bet biscoaz guelet muioc'h a dud o tont da Rom eguet en amzer-man. — Seulvui m'edo enkrezet an Tad Santel gant lod euz he vugale, seul aketusoc'h aze en em ziskouez he vugale vad da zont d'her saludi ha d'her c'honsoli en he enkreziou. — Calz a draou a zo da velout ha da vizita er guear a Rom. — Tachennou hir ha ledan, palesiou huel, gant mogueriou ha prenestou kizellet, monumanchou a bep seurt, taolennou iskiz, statuou euz an dibab; eun niver braz a ilizou hag euz ar re gaera ha pinvidica, coulscoude ne ket evit kement-se holl, ez a an darnvuia euz an dud da Rom.

Evit petra eta ez-eont-hi? Evit caout ar gonsolation da velet ar Pab, d'en em strinka d'he dreid ha da receo he venediction. — Hag evit guir, pa erru er guear unan bennag, bet é Rom, ar c'henta tra a ve goulennet digant-han eo : ha guelet hoc'h eus-hu hon Tad Santel ar Pab? — Mar teu da respont : salocraz, n'am euz ket guelet anezhan. — Penaoz? Bet oc'h e Rom, ha n'hoc'h euz ket guelet ar Pab! — Eun all er c'hontrol, mar hell lavaret : ia, bet oun e Rom, hag am euz guelet eur veach, diou veach hon Tad Santel ar Pab. — An holl a zo laouen oc'h her selaou. — Hag hen d'en em lakaat neuze da ziscleria ar blijadur en deuz bet oc'h he velet; pell entanerret oa he galon pa en deuz en em gavet ken tost dezhan, poket d'he dreid, recevet digant-han eur vodalen eun imaj, pe eun dra bennag all, pa en deuz c'hlevet o komz pe o prezeg en eun iliz. Rag hon hen c'hlevet o komz en deuz ar vadelez da ziguemer ha da selaou an holl braz ha bihan, paour ha pinvidik. Kement gueza gouez euz he c'hinou a zo silaouet ha scrivet doun er c'halonou. Ar re ho deuz bet an eur-vad d'her guelout ha d'her c'hlevout, n'ankounac'hont morse ar pez ho deuz guelet neuze ha klevet.

N'eus ket pell, hon Tad Santel ar Pab, hervez he gustum mad, en em ziskouèze d'an dud deuet evit her guelet hag hersaludi. — Keid ha ma oa an holl daoulinet dirazhan evit reseo he venediction, e teu souden diou dimezel guisket ha fichet caër, d'en em strinka d'he dreid ha d'ho glebia gant ho daërou. An Tad Santel a lavar d'ezho sevel. — Na savont ket. — Choumm a reont daoulinet, o tiskouez ar c'hlac'har ar vrassa. An Tad Santel, o veza teneret he galoun oc'h ho guelout ken ankenniet, a lavar d'ezho : — Va bugale, ha perag' ta emedoc'h-hu ken glac'haret? — Tad Santel, a respontont : Ni zo protestantezed, hag hor befe c'hoant da veza catholikezed. — Ama, eme ar Pap, perak na veac'h ket, piou hen difenn ouz-hoc'h? — Hor mam, emez-ho. — Mam an demezelled-ze en em zalc'he en he zao eun nebeudic pelloc'h. — He drem a oa deread mes eun nebeud garo. Oc'h he guelout an Tad Santel a seblantaz skuja hag en em droubli, evel hor Salver e kichen bez Lazar. Goude-ze o sevel he vouez, e lavar d'ar vam : Iroun en hano Jezuz-Krist euz a behini e talc'han al leac'h var an douar : goulenn a ran diganeoc'h an diou verc'h-ma Da Jezuz e oant araok beza d'ehoc'h. — Guelet ho deuz ar sklerijen. — Divoallit d'en em lakaatt etrez-ho hag ar sklerijen-ze gant aoun na helfac'h ket he guelout hoc'h unan. — Ar vam hag an diou verc'h a vezo hep pell recevet en iliz catholic.

M. D.

AR C'HOLERA E BREST.

Lizer eur Martolod iaouanc d'he Vam.

Va Mam guer,

Clevet oc'h eus, a dra-zur, ez eus deut da Vrest eun aotrou ag a zo, c'houez fall gantan, hanvet colera. Mes matreze n'ouzoc'h ket mad pe seurd distruch hen deus gret en hon touez. Rag, eguis ma lennit ar gazeten *Feiz ha Breiz*, oc'h eus mechans guelet ar c'homzou-ma var guenta feillen an hini deut da zivea : « e Brest ez eus laguet dinan benag gant ar c'holera; mes ne ra ket a zistruch. »

Evit sur, an hini an eus scrivet ar c'homzou-ze, ne voar ket an distruch en euz gret aman ar c'hlenvet, pe da viana, n'eus ket c'hoantet gantan lavaret ar virionez. Guir eo ne ket ato mad lavaret ar virionez pen-da-ben, ispisial pa gomzer eus eur c'hlenvet quen distrujus, gant aoun da lacat re a spont hag a anken etouez an dud. Mes eguis me zeo breman tec'het cuit diouzomp, a drugare Doue, hag eguis ma credan ne viot mui nec'het gant ho mab muia caret, ato iac'h-pesq ha lard-pill, ez an da lavaret deoc'h ar pez a zo guir var ben an distruch an eus gret ar c'holera e Brest.

Unan benag a zo bet taguet gant ar c'holera, a lavar ar gazeten. — Unan benag a zo brao da glevet! Mes siouas! evit lavaret guir, ez eo red lavaret meur a gant. — A zo bet taguet. — Ia, ha goal daguet zoken; rag ar c'holera a zo eun tamic goassoc'h eguet eur blei pe eur c'hi-boser, he skilfou a zo goal vilimus, ha ne ket brao en em denna a zian he grabanou. Eur vech croguet mad ar c'holera en eun den, ez eo coulz dezan ober he zonj ha sina mad he baperiou evit ar bed-all; rag riscus-bras e ranco lipat he loa. Dec pe zaouzec heur a zo avoalc'h evit her scuba.

Hervez ma leverer, e pares Sant Loïs ez eus bet dec enterramant a nao uguent en eur mis; betec c'houezec a zo bet eun devez; tregont benag anezo a hell beza maro gant clenvejou all. — E pares Carmes, elec'h maz eus ouspen eun nanter neubeutoc'h a dud eguet e Sant-Loïs, ez eus maro gouscoude vardro c'houec'h uguent, ha lakeomp da viana dec a pevar uguent gant ar c'holera. — En hospitaliou ez eus bet ive calz distruch. — Ouspen-ze, pareziou Sant-Martin ha Recouvrans an eus collet c'hoas peadra a dud.

Truezus ha spontus e voa guelet betec dec ha triuguent corf maro o vont er memes devez varzu an douar benniguet. Clevet a meus ez eus eat e gueret Brest, e pad ar mis tremenet, var dro pemp cant den, etre bras ha bian.

Beleien pareziou Brest, coulz hag ar vidisinet, an eus gret mad ho dever. Poaniet ho deus oll var dro ar re glan, evel soudardet calonnec var dachen ar brezel. Brud vad a zo anezo dre bevar c'horn guear; hag hervez an doare outo, ne dint ket potret aounic. Epad an teir zizun ma zeo bet didruez ar c'hlenvet, n'ho deus ket bet calz amzer dic'han. Nos-de a vije ar zac'h var guein unan benag. Avechou zoken a vije guelet tri, pevar, pemp en hent er memes amzer.

Mar deus eat calz corfou d'ar veret, ez eus eat ive calz eneou d'ar barados. Rag clevet am eus gant eur mignon beleg ez eo maro an dud keas-ze gant keuz ha glac'har d'ho fec'hejou, goude beza recevet ho zacramanchou, leun a feiz, a fianz hag a garantez evit Doue.

An Aotrou'n Escop, tad muia caret Breizis-Izel, a zo plijet gantan dont betec ennomp epad ar c'hlenvet evit rei deomp he vennos. Lavaret a zo dign hen deus gret plijadur vras da Aotrou Person Sant Loïs, o tisken en he dy, epad ma zeo chomet e Brest. Joaüsded a voa e caloun mest ar bares o tiguemer mest an Escopti. Diou vech eo pignet an Aotrou'n Escop er memez sulves e cador-brezeg Ilis Sant Loïs; digouet eo dign beza en oferen-bred hag er gousperou ar zulves-se, ha plijadur am eus bet o clevet ar Pastor mad o lavaret d'he zenvet calz comzou a galon, comzou a garantez hag a denneri-

diguez, evit halia an oll da lacat ho fianz e Jesus-Christ hag en he Vam benniguet. Eat eo ive da velet ar glanvourien d'an hospitaliou, ha gret hen deus an dro d'ar c'hrampou, en eur rei he vennos da bephini.

Setu aze, va mam guer, ar pez am aoue c'hoant da lavaret deoc'h divar ben ar c'holera. Eur c'hlenvet eo a ne ket brao caout affer ountan. Mes arabat eo caout aoun ; rag ar guella tra da ober, evit dioual mad ountan, ez eo beza diaoun ha dinec'h. Ar grenerien a bac aneann da guentan.

Kenavo eta, va mam vad ; ato fianz e Doue hag er Verc'hez ; n'ho pezit aoun ebet rag ar c'holera ; ha lavaromp breman eur *Bater* hag eun *De profundis* evit an oll dud distrujet gantan....

« Roit ar reposvan eternel,
« Va Doue, d'an anaoun fidel ;
« Tostait ountan ar sclerijen,
« Evit m'ho cuelo da virviken. »

Evelse bezet gret.

Ho mab muia caret, PERIC AR BRETON.

Brest, d'ar hemp a viz fuevrer 1866.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

XXII.

— N'em beuz ket amzer da zonjal em silvidiguez.
— Amzer o peuz da zibri bouet ?
— Me oar kemeret.
— Ha perac e tebrit ?
— Selaou ? Evit chom beo, ar bouet eo buez ar c'horf.
— Pehini a dal muya ? Pe oc'h ene, pe ho corf ?
— Silaou adarre ; va ene, petra-ta.
— Grit eta evit oc'h ene da viana ar pez a rit evit ho corf.

Caout, kemeret a rit, amzer da zerc'hel ho corf beo, ha ne gavit ket a amzer da zerc'hel oc'h ene!

Me garfe guelet ho mestr o tont da lavaret deoc'h da vare ar pret, ne royo ket deoc'h a amzer da zibri. C'houi a oese lavaret dezhan : chomit eb tam mar kirit, evidon me zo o vont d'am lein. Da guenta eo ret beva.

Ha me a lavar deoc'h ive : Da guenta, araoc buez ar c'horf, ema buez an ene, da guenta dalc'hit an ene-ze beo. Oc'h ene eo al loden vella ac'hanoc'h. Hoc'h ene eo a laca ac'hanoc'h da veza eun den ; anez oc'h ene e vizac'h henvel oc'h al loenet all.

Ar relijion eo a vag an ene, eo hé dalc'h beo, hag e livirit n'ho peuz ket amzer d'hé heulia. Kemerit an amzer-ze n'eus fors e pelleac'h, n'eus fors gant piou e viot, n'eûs fors peguement a goust deoc'h. Den na hell miret ouzoc'h d'he guemeret, nag ho mestr, nag ho tad, nag ho mam.

Den na hell miret ouzoc'h da zavetei oc'h ene ; ha ma felfe da unan benac'en ober, lavarit dezhan evel an ebestel, guechall : me a zo guelloc'h ganeen senti ous Doue evit ous an dud.

Mez, eme c'houi, va micher a vir ouzin da labourat evit va zilvidiguez.

Tolit evez mad, ha m'ar de gouir ar pes a livirit, list eno ho micher ha kemerit eun all. Ar vuez ma zo ber, mez ar vuez all a bado atao ; da betra e talfe deoc'h gounit ar bed-ma holl, ma teuit da goll oc'h ene ?

Mez lavarit ar virionez, ha gouir eo ne hellit ket en em zavetei, beza gouir gristen en ho micher ?

Hag ho micher eo a vir ouzoc'h d'ober eun tam peden d'eus ar mintin ha d'euz an nos ? Hag ho micher eo a vir ouzoc'h da zevel, eur vech an amzer, ho calon hag ho speret var zu Doue, da guinic dezhan ho labourou hag ho poaniou? Hag ho micher eo ho laca da charneal, da douet Doue, da vevi, d'ober falloniou, da zrougprezeg, da ober gaou oc'h ho nesa ? An amzer a dremenit oc'h ober an traou-ze, a ve cant guech re anezhan evit ober ac'hanoc'h eur c'hristen mad, ma carfac'h he implija evit savetei oc'h ene. Ne ket ho micher kennebeut a vir ouzoc'h da vont eur vech an amzer da gaout eur belec, da c'houlen diganthan ar pardon d'eus hò pec'hejou, eur c'huzul mad bennac, hag eun tamic ners evit beva guelloc'h en amzer da zont.

Evit ober ar zilvidiguez e caver atao amzer ; ia pa ves c'hoant avoalc'h ; mez ret eo caout c'hoant.

Ne livirit ken eta : n'em beus ket a amzer da veva e gouir gristen, eur gaou a lavarfac'h. Livirit, mar kirit n'em beuz ket kement a amzer hag am be c'hoant.

Ha neuze ne ket ret caout cals a amzer evit caret Doue, tec'het d'euz ar pec'het, caout keus d'eus ar pec'hejou. Ne ket ret caout kementse a amzer evit lavaret eun tam pedennou bemdez, mont d'an oferen bep sul, ha mont da govez pedir pe bemp guech ar bloaz.

Bez a zeuz re-all hag a ra an traou-ze holl ha cals c'hoas gantho ; me a anavez a ne dremenont morse eur miz eb mont da govez ha da gommunia, ha n'int ket falloc'h tyeyen evit an dra-ze. Penaos a reont ? Poania ; poagnit eveltho, hag eveltho e vevot e gouir gristenien, hag eveltho eo t d'ar barados elleac'h mont d'an ifern.

An neb ne royo ket da Zoue he amzer, n'en do ket diganthan he varados. Y. P.

ALUZEN AR BARS.

Var don : *Kimiad ar Zoudard yaouanc.*

Ar bars evit pep unan en deus guerz ha peden :
Ma cav eun den ankeniet en deus ivez anken,
Pa vel eun all o ouela e ranc scuilla daelou,
D'an nep a huanado e ro huanadou.

Mes petra dalfe dezan anaout ar vuez,
Gout guelloc'h eguet nicun pelec'h eus berrentez,

Ma na chell nemet cana ha kennig domp bepret
Ar c'hues ous he vokedou ep tam bara ebet ?

A tra ve oun gostiez gant he vouez dudius,
O cana d'an don naonec, n'her rento ket nerzus.
Ac'a voalc'hus adlar paour e creis he vrassa poan
An alzoer ar galon ; ar c'haerra bomou can?...

Ne ket avoalc'h, breur keaz, rac en da zienez
Er bed-ma ec'h eus isom ha sicour ha truez,
Eus a zanvez cleis ma pefe eul loden
Eleac'h beza glac'haret te ve guelet laouen.

Ganc'hau pezo peadra da veva en da æs ;
Ma ne chell ep nec'hamant caout da vara bemdes,
N'ec'h eus ket isom muyoc'h, te vezo dibreder,
Ne anavezi morse blasfem na disesper.

Brao bras ec'h anavezan isomou da vuez. —
Perac n'am eus-me galloud da rei eun tam danvez ?
Mes dre ma cresk em c'halon ar c'hoant da rei eun dra
Ne gavan nemet guerziou ;... n'ouzon nemet cana !

Nan, n'ouzon nemet cana, mes gant va c'hanaouen
A ne rafen ket guelloc'h eguet gant aour melen ?
Ma lesean d'id dre be du cass ar boan diouzid
Muioc'h eguet eun tenzor am bezo roet d'id.

Gant esperans oar seder ; selaou ar bars ervad :
An Doue oll galloudec ouzomp a daul plèd mad ;
Betec, en bon ankeniou e par he vadelez.
Dre'n boan e teuomp purroc'h, 'vel an aour er fournez.

Hon Doue azzo ker mad na velomp dre'r bed-ma
Nemet he vadoberou laket ker brao ganta,
Bez'e car peb disterra eus he graouadurien.
Manez a ro d'al labous ha frouez d'ar vezen.

Da bep louzaouen bemnos e ro glizen an Ee
A ver paterennet'er boked d'ar beure ;
Hag e lago a dremp an douar, an eol hen toma,
Dreizho e sao an eost, dreizho e velenna.

Hag zro a verc d'al loar, hac ho hent d'ar stered.
Diuna ra an eol, hac er c'hass da gousket.
Dhe zro e ro peb amzer ; he zorn a zalc'h peb tra,
Goal avel, cirun spontus couls hac ar mor goassa.

R.

Hano ar Zent evit an Sizun-ma.

DILLUN 19. — Sant Julian, Escop
DIMEURS 20. — Santez Martina, guerc'hez ha merzerez.
DIMERC'HER 21. — Cotuerou. Sant Gildas, abad.
DIZIOU 22. — Cador Sant Per en Antioch.
DIHUENER 23. — Cotuerou. Lans ha tachou hor Zalver.
DISSADORN 24. — Cotuerou. Sant Mathias, abostol.
DISSUL 25. — Eil sul eus ar c'horais. An aviel hirio.

Jesus a guemeras Per, Jakez ha ian he vreur, hag ho c'hassas a gostez var eur menez huel. Hag en em transfiguras, da lavaret eo, e chenchas henvelediguez dirazho. He vizach a zeuas da veza skedus evel an heol, hag he viscamant guenn evel an erc'h. Ha setu hi o velet Moizes hag Elias o coms ous Jesus.

Per a guemeras ar goms, hag a lavaras da Jesus : Aotrou, mad eo deomp beza ama. Mar kirit, ni savo ama teir dinel, unan evidoc'h, unan evit Moizes, hag eun all evit Elias. N'en doa ket echuet he goms, na vouent goloet gant eur goabren skedus ; hag eus ar goabren e teuas eur vouez hag a lavaras : Hema eo va map muia caret ; va oll joausdet am eus laket enhan; silaouit-hen.

An diskibien o clevet kemense a goezas d'an douar var ho guinou, hag o devoue aoun bras.

Jesus a dosteas hag a douchas outho en eur lavaret ; savit, ha n'ho pet ket aoun.

Sevel a rejont neuze ho daoulagad, ha ne veljont mui nemet Jesus he unan en he stad kent.

Pa edont o tisken divar ar menez, Jesus a roas dezho ar gourc'hemen-ma : Na livirit da zen ar pez oc'h eus guelet ken a vezo savet map an den eus a varo da veo.

S. VAZE XVII. 1. G. M.

KELEIER.

E Caen en Normandi, ar c'holera en deuz samet kals muioc'h a vecherien eghet ar re all. Eur gazeten euz ar ghear-se a lavar ne ket souez, ha ne deuz ket a glemou aoualc'h a enep an digor lezet gant inviennou da gontammi ho nessa. Oberourien ha guerzerien evach, setu ar vuntrerien a damall. Dies eo komprenn, em'hizi, pe seurt doare loudouriach a gaver en toullou tavarnou-se e pere cals a zispign ho ie-c'het gant ho danvez. Ar guin-ardant a glàsker enho, n'e ouffe ket beza falloc'h hag e ve great gant Lucifer he-unan e kaoter vras an ivern. Kaoteriou ker goloet a lousdouni a zervich d'hen ober. Ouspenn an daou-fars anezhan a zo koz marc'hadourez anvet e gallec *trois-six*, abalamour, a gredfen, m'eo guest da zevi teir gueach, c'hueach, pe drivac'h gueach cornaillen ar c'hrenfa anenval. He zenna a rear peur-liessa euz a veterabez goasket ha silet. An nemorant all euz ar pez a ra an evac'h ken karet gant ar vecherien, ne ket ker garo d'ar c'hourlanchen. Red eo mouga eun nebeudic nerz an tan, ha setu perac e kemesker an dour *bete* gant dour all e pini e taoler *the* ha *caramel* da rei liou melen. An *the* hac ar *c'haramel-ze* a goust var dro eur guennec, hag an dour *bete* var dro eiz guennec dre litrat. Ne d'eo ket ker ar c'hontamm; hoghen n'eo ket iac'hussoc'h da eva. Evit guelet pe seurt distruj a ra en ho stomoc, n'hoc'h euz nemet

trouc'ha eur bastel kig bevin kris ha skuill varn'hi eur banne. Dizale e veloc'h ar c'hic o venna; hoghen ne venn nemet abalamour m'eo devet.

Kement-ze a c'hoarvez ivez er stomogou : devet e vezont a neubeut da neubeut. Eur veach, eme an ini a scriv e gazeten Caen, e velis digheri corf eur mecher; he stomoc a ioa suillet, ha crial a rea dindan cizaill ar medecin, evel ma vije ket eun tam ler rostet. Eaz eo neuze koumpren e c'helfe eur c'hlenvet hag a grog dreist oll er stomogou hag er boezellou, beza goassoc'h d'ar re a ev kement a vin a dan. Setu perac, evit mad ho corf, kouls hag evit hini oc'h ene, e pedimp ac'hanoc'h da lezel an evach traitour-se. Eur banne guin, pe eur banne bier, pe zoken eur banne chist, gant na vezo ket great a govadou, a zo kals guelfoc'h da derri ar sec'het. X.

Laval. — En escopti Laval ez eus eur Chapel en henor d'an Itron Varia ar Salet, hag eno e tigouez cals burzudou. Setu ama unan erruet nevez-zo. Eur seurez venn a Evron a voa casset gant ar c'hlenvet bete dor ar maro. Collet e doa he ners oll ha zoken ar vouez. Ar vedecinet o doa collet ho foan var he zro. He zeod a zirente. Ar plac'h paour a voa goloet a balastrou, hag abaoue pemp sizun n'oa ket savet divar he guele. O veza clevet lenn eur gazeten eleac'h ma comzet eus a eun den pareet dre vurzud, e pedas he c'hoarezet da ober evithi eun navet en Itron Varia ar Salet. Epad an nao dervez, ar glanvourez a ieas falla oc'h falla. D'ar zul kenta an Asvent e voue roet ar gommunion dezi abred, hag e voue lavaret an oferen evithi. Kerkent en em gavas pare. Edon er gador gofez, eme berson ar barez-ze, pa deuas ar vam superiorez da skei var va dor, ha da lavaret din en eur c'hoarzin, en eur lenva : « Ar c'hoar M.... so pare. Coms a ra cre; lavaret a rà e fell dezhi sevel ha dont d'an oferen. » — « Mad, eme ve, list-hi da drugarecat Doue; ne oufe morse he drugarecat avoalc'h nag hi, na ni kennebeut. »

Ar c'hoar M.... a zavas, a glevas an oferen; ha goude creisdeiz e teuas d'ar gousperou ep beza scuiz. He oll balastrou ha mouchou a voa distaguet, sec'het, ha ne jome cleizen ebet var ho lerc'h. Antronoz ez eas he unan da chapel Itron Varia ar Salet da drugarecat ar Verc'hez. G. M.

Epad unnec miz eus ar bloaz 1865 ez eus casset euz a Frans da Vrozaoz 19,250 ejen, 3,045 bioc'h; 3,283 leue, 30,338 danvad, 52,857 pen-moc'h, 597,420 pen-ier hag ouidi : an anter tost muioc'h evit a iea kent.

Eat euz ive. er bloas diveza, cals muioc'h a ed da Vrozaos eus a Frans evit na dea er bloaveziou all. Eat ez eus eur milion 632 poezellat viniz (quintaux), 28,644 poezellat segal, 711,173 poezellat eiz, eur milion 214,896 poezellat bleut.

Setu ama petra so erruet a valeuriou pe a accidantchou var an hentchou houarn e Frans epad ar bloas 1865. Pemp beacher ha seiz eus ar re a labour var dro ar c'hirri tan o deus collet ho buez; 80 beacher hag 91 a botret a c'hirri tan so bet gloazet. Mar zonjer ez eus eat dre an hentchou houarn 71 milion a veachourien, e veler n'en deus collet he vuez nemet eur beacher dre bemzeg milion. Ar pez zo sur nebeut a dra. G. M.

E Escopti Sant-Briec e vezo teir retret brezounec epad ar C'horaiz-ma.

Ar guenta, evit ar baotred, d'an 18 a viz c'houevrer, er Gouent-Nevez e Lannion.

An eil, evit ar baotred, d'ar 25 a viz c'houevrer, pe an eil sul euz ar C'horaiz e couent Seurezed-ar-Groas, e Landreguer.

An deirved, evit ar merc'hed, d'ar 4 euz a viz meurs, er Gouent-Nevez, e Lanion. M. D.

HENT HOUARN.

Da be heur e tiblas hag e tigouez ar c'hirri tán epad ar goan.

O VONT A GASTELLIN VARZU NAONET.

	kenta trein.	eil trein.	trede trein.	1e cl, e paer	2e cl, e paer	3e cl, e paer
Castellin..	6 h. m.	10 h. m.	4 20	» f. »»	» f. »»	» f. »»
Kemper...	7 4	10 55	5 20	3 45	2 60	1 90
Kemperle.	8 34	12 14	6 41	8 50	6 40	4 70
Loriant...	9 12	1 2	7 24	10 75	8 05	5 90
Redon....	»» »»	4 22	»» »»	22 85	17 15	12 55
Savene....	»» »»	5 28	»» »»	»» »»	»» »»	»» »»
Naonet...	»» »»	7 10	»» »»	31 90	23 95	17 55

O TONT EUS AN NAONET VARZU CASTELLIN.

	kenta trein.	eil trein.	trede trein.
Naonet.....	»» »»	6 h. 20m.	«« ««
Savene.....	»» »»	7 19	«« ««
Redon.....	»» »»	8 29	«« ««
Loriant.....	7 h. 40m.	12 6	5 48 m.
Kemperle.....	8 23	12 50	6 39
Kemper.....	9 41	2 2	8 3
Castellin.....	10 50	2 59	9 15

PRIS AN ED.

Kemper. — *10 C'huevrer.*		Pont'Nabat — *8 C'huevrer*	
Guinis....	16 lur, 89 c.	Guinis....	16 lur, 78 c.
Segal.....	10 lur, 46 c.	Segal.....	10 lur, 50 c.
Eiz.....	9 lur, 07 c.	Eiz.....	10 lur, 46 c.
Ed-du....	9 lur, 01 c.	Ed-du....	8 lur, 48 c.
Kerc'h....	7 lur, 97 c.	Kerc'h....	8 lur, 50 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 77 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 24 C'houevrer 1866. N° 56. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar bacamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

E Rom, muioc'h evit e leac'h all ebet, e ra an ilis he gallout evit miret oc'h ar gristenien fidel da lenn levriou fall ha lacat etre ho daouarn levriou mad. Varlene oa savet eno eur vreuriez evit kementse, hag ar re so er vreuriez-ze a ra cals vad. Kemeret o deus ar Verc'hez evit kenta patronez, ha sant Paul evit eil patron. Ar Pap a ro aleiz a c'hrasou d'ar vreuriez-ze. E pep leac'h e tle lan oll dioual oc'h al levriou hag ar scridou fall pere n'int mad nemet da deleur breinadurez e calon an den, ha d'he lacat da goll ar feiz.

An dud fidel o deus kement a fizians hirio e pedennou an Tad santel, ma credont eo avoalc'h caout he venediction evit recco digant Doue ar pez o deus c'hoant, ha Doue a ra avechou burzudou evit recompansi ar re o deus feiz evelse. N'eus ket pell, eun den clan, toc'hor, goude beza recevet he Zoue, epad ma edo ar beleg oc'h he zicour da drugarecat an Doue mad a voa diskennet en he galon, pa voa digouezet gant ar beden a rer peur diessa evit hon Tad Santel ar Pap, a zavas he vouez, ha l'un a fizians, e lavaras : « Tad Santel, ato em eus bet sonch ac'hanoc'h em fedennou dister. C'hui pehini oc'h eus bet kement a c'hrasou digant Doue evit tud clan, grit din-me ive caout digantha ar iec'het. » Fallout a reas dezhan neuze caout imach Pii nao, hag e pocas dezan calonec. Goulen a reas caout benediction ar Pap. Scrifet e voue dre an telegraf, hag a benn c'huec'h heur amzer e teuas ar respont. Pii nao a lavare e roe a greis calon ar venediction a c'houlennet outhan evit an den clan. Kerkent ar c'hlanvour a eanas da deleur goad, ar pez a rea eun nebeut a voa, ha brema eo pare mad. An oll, e c'hellit cridi, o deus rentet meuleudi da Zoue ha d'ar Pap evit eur pare ken trum hag a esperet ken nebeut. Tennet eus ar gazeten *Stendado*.

Hon Tad Santel ar Pap, pehini, evel a voar an oll, a so er baourentez, ne ell ket miret gouscoude da gas eur zicour bennag d'ar gristenien en em gaf en dienez, e pe gorn bennag eus ar bed e vent. Roet en deus er sizunveziou-ma mil lur evit an dud reuzeudic eus ar Goadeloup, en eur verca dezo he c'hlac'har dre na elle ket rei d'he vugale, en ho izom, eun testeni brassoc'h eus he garantez a dad evitho.

Al levriou fall a gresc an niver anezo bemdez, hag evelse en deus pep unan muioc'h evit biscoas a izom da lacat evez pe seurt levriou a lenno. Eun den a speret a lavare en dez all divar benn unan eus al levriou-ze nevez moullet, ha falloc'h c'hoas, red ha ma ve, evit ar re all : « Me a grede n'oa nemet map Doue hag a vije en em c'hreat den, mes abaoue m'am eus lennet al levr-ze, em eus c'hoant da gridi eo en em c'hreat den an droug speret ive dindan furm ar scrifagner en deus her great evit coll an eneou. »

Setu ama hag a ziskuez petra eller da c'hortoz digant an dispac'herien pere a ra freuz e pep leac'h, ha dreist oll en Itali eleac'h ma zint pe ma credont beza mistri. E Livourn, e couent an tadou Minoret ez oa eur servicher hag a deuas ar maro dezan. An den-ze a voa eur c'hristen mad, hag a leze var he lerc'h eun intanvez ha pevar map, a bere ar c'hossa a voa soudart hag an diveza c'hoas bian. An tadou a guemeras an eil hag an trede eus ar pevar map-se evit delc'her plas ho zad. Mes an daou botr iaouane-ze a voa dizuch, ha caer a voa ho c'helen ha rei dezho aliou mad, ne allet ket dont abenn anezho. Lacat a reant freuz ha dispac'h er gouent, ha red e vouc ho lacat er mæz. Gouscoude an tadou, dre druez oc'h an intanvez hag oc'h he map bihana, a roe dezo dec lur ha triuguent eis guennec er miz.

An œuvr a drugarez-ze eus an Tadou a voue diskuezet anaoudegnez vad evithi en doare-ma. Eur mintinvez an daou ganfart hag ho breur cossa ar zoudart a ieas d'ar gouent. En em lacat a rejont da gana pouil d'ar venac'h ha da loskeur leoudouet evel droug sperejou. Goudeze e tigorjont dre ners dor cambr an tad gardien. En em stleja a rejont varnezhan, he ganna hag he

c'houlia kement, ma zeo sur ne jomo ket beo. Red eo bet rei dezhan he reiziou buana ma c'hellet. Kerkent ha ma voa lazet an tad gardien, ar c'helou so eat dre guær, hag ez eus deut da guichen ar gouent eur vanden lamponet goloet a druillou, eur scrij ho guelet. En em laket int da grial, da sutal, da loskeur leoudouet gant ar fougue a voa enho dre ma voa lazet an tad; ha gourdrous a reant c'hoas laza an tadou all, distruja oll ha lacat an tan er gouent. Setu aze oberou caer an dispac'herien.

Lenn a rer e Cazeten ar Meziou : Bete vrema, an ed en douar a so caer ; druz int ha doareet mad. Aoun o deus gouscoude cals na rafent ho c'hresk re abred, ha na deufe scorn pe reo divezad er bloas d'ho distruja pe da viana da ober droug dezho. Aoun a zo ive na ve guelet divezatoc'h prenvet, c'huilet hag a bep seurt loenedigou munut o sevel a vilionou hag o tibri oll froueziou an douar. Evel m'eo bet tom an han, e tle beza anezo ep niver en douarou, hag evel n'eus ket bet a c'hoan avoalc'h d'ho laza, ec'h elfent dont en nevez amzer-ma da ober distruch e pep leac'h. Departamanchou so eleac'h m'en deus ar prefet ordrenet tenna ar *chenillet* dioc'h ar guez araog ma savo ar bourjonou ; rag ma vent lezet e crignfent ar bourjonou dre ma safent ha ne-ve na bleun na frouez.

Er memes cazeten e cavomp eul lizer e pehini eul labourer a Vreiz a goms evelen : « Eun dra a vanc c'hoas d'al labourerien vian, da lavaret eo, d'ar re o deus merouriou pe fermiou bihan, hag ar re-ma so bras an niver anezo e Frans. Ouspen an anter eus al labourerien douar ne ket bras ho merouriou. Me garje guelet sevel merouriou scol a uguent pe dregont devez arat epken, e pep seurt douarou, ha ne vije ket izom ouspen tri pe bevar mil lur evit ho fonta, hag a rancfe en em zelc'her divar ho c'houst ho unan. Eno, a gredan, ec'h alfe al labourerien vian ma comzan anezho, caout skuer ha kenteliou hag a alfe servichout dezho. Pa za ar verourien vian-ma da zellet oc'h merouriou scol bras, ne deont nemet dre guriozite. Caer e cavont ar pez a velont, mes ne glascont ket ober ar pez o deuz guelet, ha n'o deus ket ken nebeut a beadra d'hen ober. Evelse ec'h erru ma za an dieien vras var araog, hag an dieien vian a jom ato e vel vel, ma na deuont ket zoken adren.

Labourat a rer a greo var chapel nevez Santez Anna Venet. An danvez so charreet cals anezo, hag ar moguerion so dija a rez an douar. An hini en deus ar marc'had eus an tam labour-ze en deus tri bloas evit he ober. Mes cridi a rer e vezo echu cals kentoc'h.

(*Conteur Breton.*)

An Aotrou Guillerm, person e Lanneanou, so hanvet person e Santoz.

An Aotrou Broc'h, vikel e Lannilis, so hanvet person e Lanneanou.

An Aotrou Morvan, vikel e Ploumoguer, so hanvet person er Forest-Fouesnant.

An Aotrou Jacq, vikel e Santoz, so hanvet vikel e Ploumoguer.

Dissadorn 3 Meurs, retred brezounec evit ar voazet e Kemper. G. M.

BUEZ MARI-AMIS PICART.

(Eil pennad).

Pep tra e buez ar plac'hig fur-ma a ziscoueze peguement e casea ar bed hag he blijaduresiou. Morse ne veze cavet e touez an ebatou nag ar c'hoariou. Ma vije deread d'ezi mont da eun eured bennag, ec'h heulie an dud nevez d'an ilis, mes hep kemeret perz ebed en dansou nag en direolamanchou a veleur peurvuia er fricojou. Aketuz en hè labour, he oll diveramzer oa mont d'an ilizou divar dro da glevet comsiou Doue, pe goms euz a draou an env gant tud guiziec ha vertuzuz. Kemeret a reaz evid he c'hovesour eun den sclerijennet braz, au Aotrou Guillerm, persoun Guimilio, hag a-oue divezatoc'h vikel vraz en escopti Leon.

Ar belec-ma a oue estounet da guenta o caout kemend all a zescadurez en eur verc'h divar ar mæz, mes ne zaleaz ket da anaout ervad e oa hi kelennet gant ar Speret Santel he unan. En em garga a reaz da hencha an ene-ma, hag en ober a eure gand calz a furnez, en hend diez ha trubuilluz ma'z ea da guerzet dreiz-han.

An hend-ze oue hend ar c'hroasiou. Mari-Amis, en he bugaleach, e devoa goulennet oc'h Doue ar c'hras da c'houzaon poanniou garo ar verzerien ; hoguen, d'an oad a bemp bloaz ha tregont ec'h anavezaz ez ea dizale he goulen da veza sevenet. Rei a eure zoken d'he c'hovesour anaoudeguez a guemend-se. Hag eleal ne oue ket pell na zigouezaz gant-hi an dro da c'houzaon. D'an 19 a viz maë 1634, gouel sant Eozen, ec'h heuliaz prosesion hè pharrez da iliz Lambader. Eno e tremenaz an deiz-pâd e treid an aoteriou he spered oll e Doue, en hevelep doare m'edo c'houec'h heur diouz an noz hep m'e divije kemeret esken. Neuze ec'h en em lakeaz en hend evid distrei d'ar guær, hag evel m'edo o tibri eun tam bara gros, ec'h en em gavaz gant eun den var varc'h. Hoguen an den-ze a grogaz en he breac'h hag o veza diskennet d'an douar, e reaz out-hi eur goulen hag a lakeaz anizi da rusia beteg ar beo. En eun seurt trubuill, Mari-Amis a c'halvaz a vouez huel hag an Aotrou Doue, hag ar verc'hez Vari ha sant Ian Avieler d'he zicour. Cranchat a ra oc'h an aour a guinniguer d'ezi ha clasc a ra guella ma c'hell en em ziframma euz a dre daouarn ar fallacr a fell d'ezan he deseo. An den-ze, en he gounnar, a laoscaz daou den var-n-ezi, mes he ziou bistolen a grevaz etre he zaouarn. Hed an noz pen-

d'hen e padaz ar vrezel entre-z-ho, ha goulaouet mad oa an deiz abarz ma c'hellaz ar plac'h vertuzuz-ma distrei d'ar guær gant ar goustians gouscoude da veza dilennet ha miret he enor. An darn vuia euz he bleo a oa bet dilammet a zournadou euz he phenn hag he memprou oll roguet ha diroguet gant ar c'hi counna zeuze. Hoguen an torfetour-ze a oue paket ha coundouchet d'ar maro gant barner Montroulez. Mari-Amis euz he c'hostez a joumaz trivac'h devez hep gallout, zouz lavaret, na parlant, n'a guellet, ha calz hirroc'h amzer abarz ascaout ar iec'hed.

Mes ne ket ar groaz ze hep-ken e devoue da zouguen an ze vicherez-ma da Zoue. Rag er bloaz var lerc'h e devoue meur a ali euz an env hag a roaz sclear d'ezi da anaoud an hend euz ar c'hroasiou ma tlie kerzet droiz-han. Ar guel euz a boanniou ar re zaonet hag euz an iver braz a dud a zeu da goueza en ivern, a ieaz ken doun en he spered, ma scrije gant an euz ar brasa. Hoguen an Aotrou Guillerm, he aliaz da guinnig hiviziken, evid coversion ar bec'herien, kemend e divije da c'houzaon ar rest euz he buez. Hen ober a eure rag eeun, ha beteg he maro e talc'haz bemdez d'ar c'hustum santel ac'hel kerd diana ha ma choumaz gant-hi he skiant vad. He foanniou iskiz, ar poanniou-ze he zaolaz en eur stad an reuzeudica, a goumansaz d'ar seizvet a viz goust 1635, derelient gouel sant Siriac hag he genvreudeur merzerien ; hag adaleg ar mare-ze beteg fin he buez, e c'houzanvaz anezo gant ar memez anken, he vech ma rea an iliz gouel eur zant bennag hag en devoa scuillet he c'hoad evid Jezus-Christ.

Vandro ar poent-se, an Aotrou Guillerm, persoun Guimilio, e oue hanvet vikel vraz e Leon ha setu perag e oue red d'ezan mont da Gastel da choum. Hoguen dre zanvez oc'h Mari-Amis a vele couezet en eun anken ker braz all hep m'e divije christen ebed an oll da zoursial enezi, an aotrou-ze he aliaz da zont ive da Gastel. Evid ac'hano sur, Mari-Amis ne oa tam aviz da vont di, evel pa zeblantche beza dija var aoun ta an trubuillou a dlie c'hoarvout eno gant-hi. Gouscoude, gant aoun ive da vont a enep bolontez Doue, ne dellaz d'ezi rebarbi nemed eun nebeud. Erruet e Castel-Paol, Mari-Amis a oue lakeat da guenta e ti eun itron zantez, ur vaouez vertuzuz ha carantezuz, ha prestig goude e zouent an Ursulinezet. Mes ar re-ma, abalamour d'ar stad eskiz anezi, ne c'haljont ket he derc'hel gant-ho. Neuze an Aotrou Guillerm a roaz d'ezi eun toullig campr gant eur plac'h evid he zervicha. M.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

XXIII.

N'hon ket goest! Re ziez eo!

Livirit eta ne fell ket deoc'h. En affer ar zilvidiguez e reer ar pez a ves c'hoant. Ne ket galloud, mez calon eo a fal. Aon a ves rac al labour hag e tenner adren. Ar gouir gristen zo eun den a galon ; henvel eo oc'h eur soudard mad, n'en deus aon rac netra. He Jesus-Christ eo e cav he ners. Pa en deus bet lamm e sao racdal hag e crog adarre goassoc'h evit biscoas.

N'hon ket goest! An den didalvez, n'en deus ket a c'hoant da labourat, a lavar n'hon ket goest.

Dont a rei eun devez hag e velfoc'h ec'h hellac'h ; mez re zivezat e viot neuze ; an amzer da labourat a vo tremenet. Neuze e viot dirag hor Zalver evit beza barnet, hag he cleffoc'h anezhan o lavaret deoc'h ar c'homzou spontus-ma : pellait diouzin tud milliguet, it d'an tan evit atao, c'houezet evit an diaoulou. Neuze e leverot ennoc'h hoc'h-unan : mar carjen ec'h hellen en em zavetei.

Coulscoude, ne lavarit ket a c'heyer tre. Nan, ac'hanoc'h oc'h unan na hellit ket beza eur c'hristen mad, nan, ne viot ket evit trec'hi ho techou fall, miret gourc'hemennou Doue ha re an Ilis, ma na rit ket ar pez en d'euz lavaret hor Zalver deoc'h d'ober : pell-zo ec'h ouzoc'h petra en d'euz lavaret d'ober.

Pedi Doue, miret ar zuliou gant œuvrou mad ha pedennou, silaou ar prezeguennou, tostat eur vech an amzer eus ar sacramanchou, tec'het d'eus kement tra a zoug d'ar pec'het.

Eb ober an traou-ze ne hellit ket beza mad ; mez mar grit an traou-ze e viot mad, ha n'ho pò ket cals a boan zoken.

Peguement a dud a bep oad, a bep renk, o d'euz goassoc'h techou evidoc'hu, hag o d'euz ho zrec'het hag ho lakeet da blega hò fenn ; muyoc'h o d'euz da dec'het ha da boania evidoc'h ha coulscoude e talc'hont mad. Perac ne halfac'h ket ober ar pès a reont ?

Eur zoudard coz a oa boëzet da douet Doue abaoue he yaouankis. Beb guer e pec'he. Eun devez, goude eur brezeguen gaer en doa clevet, e lacas en he benn distrei ouz Doue. Mont a ras da goves, ha lavaret a ras enhan he unan : birviken na douin mui ; hag e pemzec devez e teuas a benn d'eus he voazamant fall. Da guenta ez e digantan eb'a ouie ; neuze e lavare en he galon : pardonit d'in, va Doue, ra vezo bennigüet oc'h hano! Pa gleven ar soudardet all o touet, emezhan, e teue c'hoant d'in d'ober eveltho ; ouspen antercant guech bemdez e ranken derc'hel var va zeot.

Silaouit c'hoas :

Eun osac'h divar ar mæz a oa eur mezvier touet. Bep sul, bep gouel, bep marc'hat e veze mezo ; hag ouspen en doa goal vin. Eun devez e teuas d'ar guer d'eus eur foar leun he gorf evel atao. Cas a ra he vreg hag he vugale er mæz an ty a daoliou treid ; terri a ra kement a gouez etre he zaouarn, ha lacat a ra an tan en ty. Heb dale, kement en doa a voa devet, hag he unan, en doa bet mil boan oc'h en em denna d'euz an tan. Antronoz vintin, o velet he holl beadra he ludu, ec'h en em lacas da vouela dourec hag e lavaras : nan, biken berad *eau-de-vie* n'a dei dre va muzellou. Daouuguent vloas goude e couezas clan. Ar midicin a roas

d'ezhan da eva eur verenat louzou hag a oa ennhi *eau-de-vie*. Nan, emezhan, touet em beus ne efchen mui, ha daouuguent vloas zo n'em beus ket evet, kentoc'h e varvin evit tanva eur beraden ebken. Ne varvas ket; Doue er pareas eb louzou ar midicin. Setu aze tud hag ho d'euz penn.

Na lavarit mui eta : n'hon ket goest, re ziez eo. Y. P.

HISTOR ZANTEL.

(Seizved pennad var-n-ughent).

DINA.

Jakob distro euz ar Mezopotamia, a vevé e peoc'h e bro ar Sichimied, pa c'hoarvezaz eun dra hag a daolaz strafuill enn he dieghez.

Dina, he verc'h ha ne oa nemet-hi, a ieaz var ar meaz, re dost d'ar ghear-vourc'h, gant c'hoant da velet merc'hed ar vro hag ho ghisiou.

Sichem, map Hemor, prins euz ar c'harter-ze, o veza he guelet, he c'haraz dreist-penn, he c'hassaz gant-han d'he balez, ha kement-se holl dre nerz hag enep grad ar verc'h iaouanc. He galoun, hervez komzou ar Skritur, en em stagaz out-hi, hag e klaske he disc'hlac'hari hag he gounit dre bep seurt merkou a garantez.

Mont a reaz da gavout Hemor he dad, hag e lavaraz d'ezhan : Grit d'in kaout ar verc'h-ma da bried.

Jakob, o veza klevet ann traou-ze, o veza ne oa ket he baotred er ghear, edont o tiouall al loened er peuriou, a davaz ken na oent distroet.

Hoghen, Hemor tad Sichem, a zeuaz da gomz ouc'h Jakob. Ha setu ivez bugale Jakob oc'h arruout divar ar mezou. Pa glevjont petra oa c'hoarvezet, ez eaz eun drouk spontuz enn-ho, dre ma en devoa great ann den-ze eun dismeganz vraz da di Israël, hag eun torfed ar mezusa, o tizenori merc'h Jakob.

Hemor a gomzaz evel-hen out-ho : Kaloun va map Sichem a zo teuzet gant he garantez ouz ho merc'h, roit-hi d'ezhan da bried. Greomp nesanded dre zimiziou, roit d'eomp-ni ho merc'hed, ha kemerit hor re. Choumit eun hon touez, hon douarou a zo enn ho kourc'hemenn, labourit-ho, prenit, guerzit, grit ho koumerz evel gant traou hag a zo d'ehoc'h.

Sichem he-unan a lavaraz da Jakob ha da vreudeur ar verc'h iaouank : Ra gavinn trugarez dira-z-hoc'h, ha kement a c'houlennot, m'her graï. Kreskit ann argoulou, goulennit prezanchou, me rai a greiz-kalon ar pez a gherrot, roit d'in ebken ar verc'h-se da bried.

Bugale Jakob a respontaz dre draïtourez da Zichem ha d'he dad, kounnaret ma oant dre zizenor ho c'hoar : N'ellomp ket ober ar pez a c'houlennit, na rei hor c'hoar da eun den ha nè d-eo ket envoadet. Kementse a zo eun dra difennet ha millighet en hon touez. Koulskoude ober a hellomp hon dimiziou, mar kirit en em ober henvel ouz-omp, mar bez envoadet ann holl baotred en ho touez. Neuze ni rei hor merc'hed d'ehoc'h, hag a ghemero ho re; neuze ni choumo en ho touez, a ne raimp nemet eur bobl. Mes ma na fell ket d'ehoc'h beza envoadet, ni ia da ghemerout hor merc'h ha da guitaat ho pro.

Ober a raimp ar pez a c'houlennit, eme Hemor hag he vap. Ann den iaouanck, hep gortoz pelloc'h a reaz ann envoad var he ghig, ken braz e oa he garantez evit ar verc'h. Hoghen ar prins iaouank a oa deuet mad gant tud he vro, hag e ti he dad e talc'he ar penn kenta e pep tra.

Hemor ha Sichem a zeuaz eta d'ar c'huzul, en em zalc'he e tal dor kear, hag a gomzaz evel-henn ouz ar bobl : Ann dud-hont, em'int-hi, a zo tud didrouz, hag ho deuz c'hoant da choum en ho touez. Trafika a raint dre ar vro, ha labourat a raint hon douarou, pere a zo re frank hag a vank a c'hounideien. Ni ghemero ho merc'hed da briejou, hag a roï d'ezho hor re. Eun dra hepken a vir ouz eur mad ker braz; ret e vezo d'ann holl baotred gouzanvi ann envoad, oc'h heulia e kement-se kustum an dud-se.

Assanti a rejont holl, evit plijout d'ho frinz iaouank, hag ar baotred a oe holl envoadet.

Mes setu d'ann trede deiz, d'ar mare ma'z eo guiridica ar gouliou, daou euz a vipien Jakob, Simon ha Levi, breudeur Dina, a ghemeraz pep a gleze, a ieaz hardiz e kear, hag a lazaz eun taol braz euz ann dud keiz-se pere na hellent ket en em zifenn. Hemor ha Sichem a lazjont evel ar re all, hag e tenjont ho c'hoar diouc'h ar palez, e peleac'h edo dindan alc'houez.

Pa oant deuet d'ar ghear, ar vugale all da Jakob, o velet ho c'hoar dizenoret, en em daolaz ivez var ghear ar Sichimied, leun a dud varo, he freïzaz holl, he dismantraz, o kas gant-ho kement mad a gavjont, hag ar vugale vihan hag ar merc'hed evit sklaved.

Goude eun taol ken hardis, Jakob a lavaraz da Zimon ha da Levi : Va c'harghet hoc'h euz a nec'h hag a spount, ha tennet hoc'h euz var-n-ouh kassoni ar Gananeed; ni zo nebeut ac'hanomp, hi en em glevo, a gouezo var-n-omp, hag e vezinn lazet ha va holl dud gan-en.

Ar vugale a respontaz : Ha dleet a oa d'ar re-ze goall-ober gant hor c'hoar-ni, evel gant eur plac'h fall?

(Histor Dina a zesk d'eomp peghen danjeruz eo d'ann holl beza re hardis ha re guriuz, mes dreist pep tra d'ar merc'hed iaouank. Ho meuleudi eo beza kavet peurliessa enn tieghez, o labourat e kichen ho mamm, aounik e fead guelout ha beza guelet.

Eur boked-lili e kornik eul liors a zalc'h pelloc'h he c'houes-vad hag he veunoïz.

Eul lilien, huel he fenn e kreiz ar jardin, a vez abred diskaret gant ann avel, gouevet gant ann heol, pe zaotret gant c'houiled argarzuz.

Var ann henchou braz n'euz ket a lili.

Eur verc'h iaouank en ti, e kichen he mamm, chetu

dilien al liors. Merc'hed iaouank var ann tachennou, huel ho fenn dirag daoulagad ann holl, chetu lili ar jardin diskaret int buhan gant avelach ar iaouankiz, grachellet gant orghed foll, ha dramouillet avecliou gant paotred divezet. Merc'hed o redeg ann henchou ho-unan, n'oufenn ket gant petra ho henvelekaat).

KAN.

Ton : *Eur Cyn griz var ar stank. 71.*

Eur pez aour dislivet
Ha debret gant an oad,
Eur c'hoz boked gouevet
Kollet holl he c'houes-vad;
Eur paotr kouezet er vouillen,
N'eo mui anzavet gant den,
Dizenor he holl dud,
Mez ar c'hanton, fars ar vro
Eo an den iaouank a ro
Abek da gaout goall vrud.

Kleyit, tadou, mammou,
O tremen, me ho ped,
Eur gomzik pe zion
A gonsekanz meurbed;
Dalc'hit var ho pugale,
Ha grit eeun d'ezho bale;
Mamm a lez re he merc'h
A vezo mamm reuzeudik,
Tad a re lez he vabik,
A ouelo var he lerc'h. H.

Ar Yaouank.

YVONIC TIMAD.

(eil pennad).

Ma plisje gant va mam vad eus an env beilla varnhon bepret, eme Yvonic, hag en eur lavaret he ze profundis e kemeras hent Kerfur. N'en doa ket a bell da vond, ha gounsoude dre ma tostea Yvonic ous ti he dad ec'h en em gave digenvez, ha ret e oue dezan mond var goulennou. Dre ma zea, mil ha mil dra a zeue da voudinellat en dro d'he speret. Pe zoare tud zo er vro? Petra eo he vreudeur ne anaveze ket? Hag-hi en em gleo gant ho zad?

Pa en em gavas Yvonic e Kerfur, d'ar pardaez, e oue souezet ne vele den; ann or zoken a ioa prennet, hag e oue ret dezhan skei; en ober a reas goustadic, evel p'en dije aoun da veza clevet, he galoun a rea kement a drouz hag he daoliou. Jakes, ar map hena a zeuas da zigeri.

Sell, emez-han, setu aman ar breur, m'euz douet. Ah! ah! Tostait aman paot iaouanq, eme eur vouez c'hroz a zeuz ar penn huela ann ti; deut araog ma viot guelet. Yvonic a evessea ouz an dud; ha kerkent a ma velas he dad azezet e corn an tan, e lamas d'he c'houzoug, da zonjal poket dezhan.

Olla! olla! eme Ber, oc'h asten he vreac'h, laosket ho crac'herez : ne maoc'h ket aman gant ho kiniter goz. Aman e ranker labourat, ha labourat stard, mar fell deoc'h e vemp mignounet. Va zad, eme Yvonic, en eur voustra var ar boan a rea dezhan eur seurt digemer, me rei guella ma c'hellin evit plijout deoc'h. — Hag a zo sinn vad. Sellit, setu aze ho preudeur. Ema ar c'hossa, Jakès, poanier dizamant, paot kempen, dizispign; ennez a oar petra dal eur guennec. Ha setu aze an eil : Fanch aze zo eur paotr chentil ive, nemet eo eun tamic barboellic ha skan a benn.

Yvonic a dosteas da boket d'he vreudeur, an eil goude he guile. Jakes ne reas van ebet anezhan; Fanch a zisquezas eul laouender benag.

— Azezet aze, e kenver an tan, o tri, eur pennad. Den ne c'houlennas ouz Yvonic hag en em doa naoun pe zec'het. Evit guir, he galoun a ioa re wasket, n'edo ket e chall gant bouet. Kemer a reas eur scabel da azeza, hag he zennaz var adren muia ma c'hellas, evit guelet essoc'h an doareou euz ann ti. Ne oue ket pell evit rei eun taol lagat a guz var an tiegez. Chom a reas mantret. Var mantel ar chininal, oa custum da velet ar groaz, n'oa nemet fuzuliou; er prenest na guerc'hez venn, nag imach, ouz ar gueleou, armeliou, bot beuz na louzaouen ann tantat, e neb leac'h banne dour benniget. Ouz ar mogeriou razet guenn e vele a zispil, aman ar mirri, aount ar filcher, e corn an or ar pili. Aman emezan, evit doaré e labourer eb ann Autrou Doue. Ar marvaillou a zave etre he dad hag he vreudeur. Droug-prezeg a reant guella ma c'hellent divar benn amezeien. Yvonic n'ho anaveze ket, hag evelse en doue eur pennad abasder, hag e redaz a speret da di he giniter. Pebez kemm. Eno e vele eun tiic dister zur, reizet mad gouscoude, ann arrebeuri coaret sclear, ann daol, ar skinvier puret neat, ar gueleou guenn kann, peb tra laouen evel an deiz. Allaz, an traouze zo tremenet. Ret e beva guella ma chellor e Kerfur, Yvonic.

Ma en doa kavet rec'huz ar guel kenta ze euz ti e dad, en deiziou varlerc'h e vo leac'h da veza souezetoc'h c'hoaz. Per Timad, pad he iaouankis a oue eun den digernez ha calet ouz ann oll; en he gosni oa deut da veza guinet, kizidic, hiskenet oa gant peh seurt poaniou, hag oa evel inouet var an douar. N'oa mui evit loc'h diouz corn an oaled, eur gostezen anezhan a ioa seizet. Daoust da ze e claske c'hoas gouarn en ti hag er meas, ha rei a rea he urzou evel guechall p'edo en he vrud. Allaz! den ne zelaoue ar paot koz dinerzet, na mevellien, na mipien ne reant van euz he c'hourdrouzou. Ar vugale ne garient ket ho zad. Ar c'hossa n'en doa joa nemet ouz an arc'hant, an eil ne glaske nemet ebatou ha plijadur. Jakez a ioa enem roet da rener saout, hag evit destum eul liard benag edo bemdez e redet ar foariou hag ar marc'hajou, o fiziout en he vreur ar mevellien hag al labourou. Fanch pa zonjet nebeuta, a loskje e vembzec er c'hlas, evit redet d'ann hostaleri, a neuze : ar meve-

lien da gorn ar c'hleuz ; tam labour great a zoare n'a d'he boent. Pa deue an eost d'ar gear Per a vele pegen dister he teue da veza. Mond a rea en egar, a dre an displijadur en doa gwalc'h he galoun ec'h enem roe d'ar goler, d'ar malloziou ruz. Pa zeue he vugale dirazhan e counnare out-ho, rebechou-dreug, pedennou, les-haniou, m'a na doa skrij he velet hag he glevet. Ar baotret a respounte var ar memes ton, evel pa dlije ar guir vad chom e tu an hini a raje ann hirra chadennou. Piou elfe lavaret pegen nec'het oue Yvonic en eur seurt buez. M'en dije c'hoaz tro da barlant ? Pebez poan evit-han clevet he dad, d'he oat, en despet d'he glenvet, ho leusker a leïz he c'hinou ar sacreou, tonnerdeou. Sounna a rea ar goad en he waziet, pa vele he dad perz-duet gant he zroug, hag e vreudeur o c'hoarzin goab dezhan ha d'he c'hourdrouzou. Re zigenver ec'h en em gave c'hoaz e touez he dud, evit beza selaouet, ne helle nemet rei skuer vad, senti ha pedi Doue da gaout truez out-ho.

Eur mintinvez a viz even, epad m'edo ann oll ouz taol o paouez dijunia, sioul braz, Per a lakeas treina he gador bete ar prenest. Ober a reas eur zell ouz doare ann amzer. An eol a ioa guenn, ann ezen a ioa tomm, hag e tu ar Chreiz-Deiz e save berniou coumoul du ha guen, hag a glaske gounit var ann avel.

Jakez, eme Ber, starn dioc'h-tu da gezek, ha kea da gerc'hat ar foenn, hag affo! Araog an noz e vo glao. Jakez a ioa e lacat he voutou ler da vond en hent, a ne reas van.

Clevet a rez ? mil...m..., eme an tad droug enhan.

— Ia, ia, clevet aoualc'h, eme, egile. Clevet hag ober zo daou, neket? Me zo mall din mond d'ar foar. Fanch a ielo, mar karr.

— Ia mar kar, eme Fanch, d'he dro, a ioa dirag eun tamic mellezour e kempenn he vleo. Gout a rez e ma or hirio e tenna d'ar guenn er Meziou-Glaz. Kerc'h da foenn ma c'heuz c'hoant ; neket da zaout ho dreb ?

— Petra? c'hoant ober goab ac'hanon-me a c'heuz, ive te, mec'hiec?Brema zouden e renko eun den senti ouzitte, evel pa nem be ken da ober.

— A te, kringner erskern, caout a ra did he c'heus muioc'h a vir evid hon-me ?

— Mad ne da ket ta. Me ra fors goude ann oll pe vo saveteet ar foen pe ne vint ket. Pe ger kaer blavez benag a ve, me ne meuz ket eul liard muioc'h da ober va frenadennou. Seac'h pe c'hleb, evel mar kirint, me a ia d'ar foar.

— Ne rez forz ? Na me ken nebeut. Muioc'h a joa em euz-me ouz eur picherat chist evit ouz da zac'had arc'hantte. Ken a vo ann distro.

E pad m'edo an daou vreur oc'h en em rebech, hag ho clasq goud piou a dec'hje da genta, ar paot coz a ia eur gounnar henna ken a ionenne cornou he c'hinou.

— Bugale ar gounnar, tamou an diaoul ! S.... eme Ber divar eun nebeut; me garre e vec'h samet da vond divar va zro. Dre he alfo he claskas sevel. Allaz, ar paour keaz, n'en doa ket a nerz da zouguen he veac'h.— Yvonic pa velas he dad e vond da gueza, a lammas d'en harpa, hag er savas compez var he gador.

— Va zad, emezhan, gant eur vouez leun a druez; pe guir ne hell ket ar baotret all mond, livirit din penaoz en em gemer a me gerc'ho ar foën.

U. N.

ALUZEN AR BARS.

Var don : *Kimiad ar Zoudard yaouanc.*

(EIL PENNAD.)

Nemet he vadoberou (1) e peb lec'h ne gavàr :
Dre'r pec'het m'hon eus collet peb guir da vont d'ar c'hloar
Elec'h beza hor barner, hon tad vezo Doue,
Oll hen deus bet hor galvet, oll hor c'hasso d'an e.

Ma cav deomp avechou omp dilezet gantan,
Ous he c'hrassou da zisken e viromp hon unan.
Ma caromp ober ar mad e sicour ac'hanomp ;
Ma fell domp ober an droug e tleer hen tamall domp.

Ne ket roet ar vuez d'an den evit ouela ;
Er guel eus ar barados e tle ober pep tra.
M'hon eus poanniou da c'houzaon, e teuont diganomp ;
Peb tra zo plijadurus vit Doue p'er greomp.

Ma ve ar feiz a renfe hon oll zonjezonou,
A pa ve red eur burzud ve maguet hor c'horfou ;
A ma ve renet guelloc'h ioulou hor c'halon
Pebez nerz a gafempni er garantez guirion !

Gant c'huezen drus hon tal eo trempet hor bara,
Mes ar bara gounezet eo a gals ar c'hueca.
Al labour a zo evel ous eur rozen c'huez-vad
A blij domp, ag e c'houfemp liva he drein gant goad.

Var eun tal drant discoezomp skeud eun ene laouen,
Ha dizec'homp an daelou hon dinerzfe a grenn.
Hor buez zo eun dachen, ous ar brezel harzomp ;
Stard bepret, Doue hor guel ; he varados vo domp.

Ar philosophet païen gant ho furnez lorc'hus
Evit trec'hi ar c'hlac'har en em gave nerzus,
A ne ket mez d'eur c'hristen discoes kement a zoan,
Crena vel eun digalon, arguila rac ar boan !...

Gant vertuziou calonec e teuar abenn bepret ;
Diouallomp ta hor c'halon ous clenvet, ous cousket ;
Etouez an dud reuseudic ar poanniou ni drec'ho,
Clemou ar re vo trec'het gant hor mouez ni vougo.

Prim e teu ar glemerien da veza digalon ;
Ma sonjan re em foan e pouez muyoc'h varnon,
Credi ez on evurus eo an dezo furra.
Pa vez ar peoc'h er galon e vez ar c'horf essa.

(1) Doue.

Ha petra eo an douar ? — Eun hent d'an tremeniad
E barnediguez Doue yo pouezet domp peb vad.
M'hen deus gouzanvet Jesus evit mont d'ar c'hloar,
Nag aoun hor be o pignat var he lerc'h d'ar c'halvar ?

Kement so var an douar a ia gant an amzer :
Ar mafo da bep mare a sco en hor c'hever ;
Ne ra fors eus hon hano, eus hon nerz, hon danvez,
Ne teomp nemet her gortos, n'oar espern den james.
Oll eta var an douar evel breudeur bevomp.
En esper ar barados 'vit Doue labouromp ;
En em zoublomp d'ar boan gant Doue pa blijo
Nep a ra he volontez a vez laouen ato. R.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dilun, 26 c'huevrer. — Saint Per Damien, escop ha doctor eus an iliz.

Dimeurs, 27. — Santez Mac'harit a Gortoon, penitantez.

Dimerc'her, 28. — Sant Ruelin, escop.

Diziou, 1ª meurs. — Sant Albin, escop.

Dijguener, 2. — Al liser a zervichas da liana hor Zalver.

Dissadorn, 3. — Sant Guennole, abat Landevennec.

Dissul, 4. — Trede sul eus ar C'horaiz. An Aviel hirio.

Jesus a jasseas eun diaoul eus a gorf eun den mut ; ha ph oa chasset an diaoul kuit, an den mut a barlantas, hag an oll a voa souezet. Hoguen lod anezho a lavaras : dre ners Beelzebub, prins an diaoulou eo dichasse an diaoulou, ha lod all, evit he amprou, a c'houlenne outhan ober eur burzud en ear.

Jesus eta, oc'h anaout ho zonjezonou, a lavaras dezho : Ar rouantelez en em guemer outhan he unan, a vezo distrujet, hag an ti so dizunvanies enhan, ne bado ket. Ma ra eta Satan ar brezel dezan he unan, penaos e pado he ren ? Gouscoude e livirit eo dre ners Beelzebub e chassean an diaoulou. Mar deo dre ners Beelzebub e chassean-me an diaoulou, ho pugale-hu dre ners piou her chasseont-hi ? Ho pugale a vezo ho parnerien. Mes mar deo dre ners Doue e chassean an diaoulou (evel ma zeo red deoc'h hen anzao), ec'h elit beza sur eo deut rouantelez Doue beteg enhoc'h.

Kent ha ma vez eun den armet mad o tioual he di, kement-se deus so dizanjer. Mes mar teu eun all greoc'h evithan d'he drec'hi, e lamo digantha an armou var bere e fizie, hag e roi he zanvez d'an nep ma caro.

An hini ne ma ket ganhen so a enep din, hag an hini na zestum ket ganhen, a fouillez.

Pa vez eat eur speret lous er meaz eus a eun den, e za dre lec'hiou dizour o clask an tu da eana, hag evel ne gaf paouez ebet, e lavar : Mont a rin en dro d'an ti ma edon enha. Ha pa ziguez en ti-ze, her c'haf scubet ha kempennet. Neuze e za da guerc'hat seiz droug speret all goassoc'h evithan ; mont a reont en ti, hag e chomont enhan. Ha stad diveza an denze a deu da veza goassoc'h evit ar c'henta.

Pa edo Jesus o lavaret kementse, eur vaouez a zavaz he mouez eus a douez an dud hag a lavaras : Eurus ar c'hof en deus ho touguet, hag an divron oc'h eus sunet. Jesus a lavaras : eurussoc'h eo c'hoas ar re a zilaou comzou Doue, hag a ra dioutho. (Luc. XI, 14). G. M.

Meleier ha Mavaillou.

Eun Autrou truezuz hag eur Soudard anaoudec.

Chetu ama ar pez a scriver euz a Sarguemin, kearic vihan var bord rouantelez Franç e tu ar sao-heaul.

Er bloaz mil eiz kant ha pevarzec, hon bro, siouaz d'eomp, a zo bet kemeret dre nerz gant an estranjourien. — Epad ma chome e Franç an armeou a ziaveaz-bro, eo c'hoarvezet kement a scrivomp ama. Eur bourc'hiz euz hon kear en deuz neuze saveteet he vuez da eur soudard prussian. Chetu ama penauz :

Eun devez e velaz o tont euz a di kear (ar mairie) eur soudard iaouanc, teval he zaoulagad, he zrem dislivet. Ken diuerzet a oa ma n'helle mui n'em zerc'hel var he dreid. — Bez'en doa en he zorn eur billet a logiz. Ar paour keaz soudard prussian a oa paket gant an dersien, ha, koulz lavaret, hanter-varo. Casset a oa da Sarguemin evit guellaat. O tostaat ouz hon bourc'hiz, e tiscouezas d'ezhan ar billet. Goulen a reaz digantha da be seurt ti e oa casset, ha ma vije kemeret eno anezhan eur sourcy bennac. Mez an numero euz ar billet a verk e ti ar baoura famil euz ar vro. — An autrou truezuz a bignaz d'an ti kear (ar mairie) a reaz sench ar billet, hag a zigassaz ar soudard clanv gantha d'he di. Epad eur miz e kemeraz anezhan ar sourcy ar brassa. Ar soudard a vuellaz. Mez siouaz ! ker e coustaz d'an autrou-ze beza bet ker mad é kenver an divroad-ze. Mam an autrou-ze paket he unan gant an dersien a varvaz deuz-tu.

Meur a vloavez a oa tremenet abaoe an amzer-ze. Ar bourc'hiz en doa ancounac'heet ar mad en doa great. Mez ar soudard n'en doa ket ancounac'heet anezhan. Oc'h en em velout avancet en oad, hag o santout e tostae ar maro, e savaz en he speret eun dezir braz da az-velet he vad-oberour, pe marteze, siouaz ! da vont da bedi var bez an den mad-ze. Hir a oa an hent, braz e tlie beza an dispign, n'euz forz, dont a reaz euz ar penn pella d'euz an Almagn, hag en doa an eur-vad da az-kavout an hini en doa hen diguemeret en he di hanter cant vloaz arauc. Oh ! va zad ! emezhan, en eur em deureul etre he zivrec'h hag oc'h her starda var he galon! — Brema, evel ar prophed Simeon, e varvin e peoc'h, p'am euz guelet an hini a zo bet evidon eun eil tad. En eur vont kuit euz he di, e roaz d'ezhan

eur c'hop arc'hant alaouret, var behini oa kizellet ar c'homziou-ma : deut oun d'ho cavout enebour hag hoc'h euz va diguemeret evel eur mignon. Henvel ouz ar Samaritan, c'hui oc'h euz va recevet, pa oan dilezet gant an oll dud all. *L. Délaizir S.J.*

Tennet euz ar Gazeten *Le Monde*. M. D.

Eur c'houeriat eus an Auvergn a voue galvet n'eus ket pell da renta testeni dirag al lezvarn.

Ar barner a lavaras dezhan :

— Test, savit ho torn da doui....

— Toui, Aotrou, me ne douan morse, *fischtra* !

— Ama e rer al le, e touer....

— Oh ! Aotrou, gouzout avoalc'h a rit eo difennet.

— Lavaret a ran e rankit toui....

— Ah.... c'hui fell deoc'h ? Mad. — Ha potr an Auvergn da glasc brassa leoudouet en doa losket morse en he vuez : me garre mont gant an d....

Daou vignon a jome eur pennadic mad an eil dioc'h eguile, ar pez ne vire ket outho d'en em velet eur vech en amzer. Eun dervez unan anezho a gavas eguile oc'h ober he destamant. Hema pa velas he vignon, a lavaras dezhan :

— Gouzout a rez-te pehini eo ar goulen kenta a ran dre an testamant-ma ?

— A beleac'h e c'houfen-me ?

— Mad, pidi a ran va fried da zimizi adarre kerkent ha ma vezin maro.

— Sell-ta ; ha perag ?

— Abalamour m'am eus c'hoant e ve eun den hag en deffe keuz din.

Dirag eur lez-varn oa galvet n'eus ket pell ar vam hag ar map evit beza testou.

P'oa deut tro ar vam da renta testeni, e voue goulennet outhi : pe oad oc'h eus ?

— Tregont vloas, emezhi.

Ar map a reas eur zell a gorn outhi pa he c'hlevas ; goude p'oa deut he dro da'goms, ha pa voue goulennet outhan ive pe oad en doa, e respontas :

— Eur bloas muioc'h evit va mam.

Ar merc'hed, red ha ma ve, ne blij ket ar gosni dezho.

En dez-all, daou bried a voa eat da di eur c'hemener da lacat kemeret muzul evit ober eun habit nevez d'an ozac'h. Ar c'hemener a guemer he wencle hag he ruban croc'hen azen evit muzula izili ar goas. An ozac'h hen leze da ober he vicher ep lavaret guer. Mes ar c'hreg a gave abeg e kement a rea ar c'hemener. Choug, discoas, kein, hed, lec'het, e pep leac'h e cave dezhi e kemere eur muzul re hir pe re ver. C'huizi a rea ar c'hemener o clasc ober he lavar oc'h an itron. Pa en devoa gant poan avoalc'h kemeret muzul ar cheletennou, e voue lavaret dezan kemeret ive muzul ar bragou.

Hola, eme ar c'hemener neuze o trei oc'h ar c'hreg, evit muzul ar bragou, varnoc'h-hu eo e tlean he guemeret, rag c'hui eo hen doug !

Clevet oc'h eus hano avechou eus a dud engravet, tud avarisius, a so an arc'hant ho Doue. Setu aman unan hag en deus aoun o tibri bara, ha gouscoude ne voar ket niver he zanvez. He c'hreg a grog ar boan daoulagad enhi, hag a so e risel da goll ar guelet. Va den ne gred mui sellet oc'h he c'hreg na goulen outhi eus he c'helou gant aoun na c'houlenfe medecin. Gouscoude ar c'hreg a lavar dezhan erfin ne ell mui padout. Petra bennag ma ranne he galon couls lavaret o lacat guelver eur medecin, e voue red hen ober, rag ne alle ket lavaret n'en doa ket a beadra d'he baea.

P'oa deut ar medecin, ha p'en doa sellet mad oc'h daoulagad an itron, e lavaras he fareje abouez poan.

— Peguement a gousto an dra-ze din-me ? eme an avarisius ?

— Mil lur.

Hag ar paour kez den da huanada. Red oue gouscoude lezel ar medecin da labourat. Pa en doa tennet ar c'hroc'hen divar eul lagad, an itron a vele mad gant al lagad-ze. Neuze an Aotrou a lavaras d'ar medecin : paouezit brema ; sellit, setu aze pemp cant lur ; an itron a velo avoalc'h gant eul lagad !

An itron so chomet born, mes an Aotrou en deus espernet pemp cant lur.

Eun ozac'h all a voa evelse hag a goezas eun dervez he c'hreg eus a brenest he c'hambr var ar ru. An ozac'h paour, pa he guelas o coeza, a gomansas da grial : O Doue ! he montr a ioa ganthi ! ma tor he montr ! G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *17 C'huevrer.*		Pont'Nabat — *15 C'huevrer*	
Guinis....	16 lur, 89 c.	Guinis....	16 lur, 78 c.
Segal.....	10 lur, 46 c.	Segal.....	10 lur, 50 c.
Eiz.....	9 lur, 07 c.	Eiz.....	10 lur, 46 c.
Ed-du....	9 lur, 01 c.	Ed-du....	8 lur, 48 c.
Kerc'h....	7 lur, 97 c.	Kerc'h....	8 lur, 75 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Montroulez — *10 C'huevrer*		Brest. — *5 C'huevrer.*	
Guinis....	17 lur, 57 c.	Guinis....	16 lur, 64 c.
Segal.....	11 lur, 87 c.	Segal.....	13 lur, 77 c.
Eiz.....	9 lur, 80 c.	Eiz.....	8 lur, 09 c.
Ed-du.....	10 lur, 58 c.	Ed-du.....	8 lur, 05 c.
Kerc'h....	8 lur, 84 c.	Kerc'h.....	9 lur, 14 c.
Avalou-douar	6 lur, 50 c.	Avalou-douar	4 lur, 45 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti

Dissadorn 3 Meurs 1866. N° 57. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP ~~BRO~~, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou venneg.

Ar paeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 3 Meurs 1866.

An derveziou cned, ha zoken marteze an derveziou kenta eus ar c'horaiz, a zo bep bloas evit meur a hini derveziou a zizurs bag a follentez. E Paris, epad an derveziou-ze, ec'h adorer eun Doue nevez, hag an Doue-vezo eun ejen lard. An ejen-ze a vez casset ha digasset dre guær en eur c'har kempennet ha clinket aour. Pa vez fall an amzer, ma tremen ar zacramant (meulet ra vezo) dre eur ru, den ne gred dont er mæz eus he di evit he adori, mes pa dremen an Doue-ze eus ar c'hiz nevez, n'eus fors pe guer cris amzer a ve, kement pen scaon so e kær a deuio da renta dezhan ho devèr ha da ober jolori en he henor. Er c'hœriou-all e veler ive tud oc'h ober a bep seurt follentezion, oc'h en em dic'hiza, ha neuze e ve lavaret e vent paravia an eil d'eguile o clasc gouzout piou a vezo muia diskiant. Kementse a laca lod eus a dud ar broiou all da lavaret penaus ar Francizien a goll ho fenn d'an deziou ened, ez eus eur rum anezho foll da staga, hag eur rum all ha ne deo nemeur furroc'h p'eo guir e kemeront ho ebat hag ho flijadur o velet dizurziou hag ariezou ar rum guenta. Hoguen an dud-se so christenien, pe da viana en em lacat e reont e renk ar gristenien, petra bennag ma ve cals mui a leac'h d'ho c'hemeret evit paianet pa ho gueler evelse.

Var ar mæz ne veler ket kement a follentezion. Gouscoude meur a hini a ra ho foursach evit an amzer a binijen, evit ar c'horaiz, dre eun dizurs bennag, dreist oll dre ar vesventi. Ne ouzon ket petra zonch an dud-ze, mes ar pez a dleer da zonjal oc'h ho guelet eo kement-ma : Setu aze tud hag a ia da gomans ar c'horaiz, christenien hag a ia d'en em lacat e pinijen, rag calz anezho o devezo labourou tenn ha cals poan, hag evelse e raint pinijen da viana a gorf ; hag e ve pardon, da zerra outho ho unan dor an drugarez. Henvel int oc'h eur servicher en defe tennet drouglans he vestr, hag a ve bet taolet gant ar mestr-ze er meaz eus he di. O velet pe guer reuzeudic eo he stad abaoue n'ema mui en ti mad eleac'h m'oa eurus, ar servicher a lavar outhan he unan : Ne allan ket beva evelen ; red eo din mont varc'hoas da c'houlen pardon digant va mestr, mes hirio, araog mont, e zan da ober goassa ma c'hellin dezhan. Ne ouzon ket pe seurt diguemer a rafe antronoz ar mestr d'ar servicher-ze ; credabl eo ne ve ket diguemeret re vad. Setu eno gouscoude petra ra ar gristenien o tont, araog staga da binijen ar c'horaiz, da derri lezen Doue goassoc'h eguet er mareou-all. Ne dlefet ket keza souezet e ve eur binijen gollet evitho, an hini a rafent goude beza c'huezet an tan eus a goler Doue en ho enep, en amzer ma zeant da c'houlen gras ha trugarez digantha.

Mar e deus an ilis santel er glac'har da velet cals christenien oc'h ober follentezion e deuz ive ar gonsolation da velet dalc'h mad o tont d'en em deleur etre he divrec'h unan bennag eus he bugale pere a voa tec'het diouthi, pé o devoa bet ar malheur da c'henel er meas eus ar guir feiz. Eur plac'h iaouanc naonteg vloas, eus a Vurtemberg, e deus, er sizunveziou-ma, lezet relijion Luther evit dont en ilis catholic, ha meur a hini all a so c'hoas var ar poent d'ober eveldi. Dibaot a speret eün en em laca da studia ha da lacat credennou ar fals relijionou e kem gant guirionezou ar relijion gatolic, na deu ar sclerijen da bara d'ho daoulagad. Ha neuze gras Doue a deu da sicour an hini a glasc ar virionez gant eur galon eün ha didroel.

An Tad Santel ar Pap en deus benniguet ar c'henta mean evit eun ilis a dleer da zevel e Rom en henor da sant Thomas Cantorbery. An ilis-ze a zaver evit scolach ar Zaozon. Ar scolach Saoz-ze a oa bet fontet gant Gregor XIII evit ar glouer a Vro-Zaos a deu da studia da Rom. Ar scolach-se en devoa eun ilis, mes d'an dispac'h, pe d'ar revolution vras, scolach hag ilis a voue distrujet. Pa deuas ar peoc'h, Pii VII

a zavas adarre ar scolach, mes an ilis a voa chomet ep he zevel. Ne voue gallet sevel nemet eun tamic chapel. Hirio dre aluzennou catholiket Bro-Zaoz ec'h aller adarre sevel an ilis ker caer pe gaeroc'h evit na voa guech all.

Setu ama lod eus ar c'homzou en deus lavaret eno hon Tad Santel ar Pap. « Bro-Zaoz, ar vro-ze a gomzer kement anezhi abalamour d'he c'henvers ha d'he ijin; Bro-Zaoz, galvet Rouanez ar Mor; Bro-Zaoz, henvel oc'h eur c'horf bras divent, a zo skignet he ilizi dre bevar c'horn ar bed; Bro-Zaoz e deus bet guech all eun hano caeroc'h evit ar re-ze oll; he henvel a reat *Enezen ar Sœnt*.

« Ar zænt-ze, eus an env, so deut da zonch dezo eus ho bro, hag o deus pedet evithi Sant Thomas, unan anezho, sant Thomas, merzeriet evit beza difennet guiriou an ilis, en devoa e Rom eun ilis paour, noaz ha re enk evit ar glouer Saoz o deue ama gant sonch da veza goudeze ebestel e *douar ar zænt*.

« Brema, dre ar sicourou roet gant eun niver bras a gristenien da bere en deus Doue touchet ho c'halon, o devezo eun ilis dereat, rag esper on eus ne jomo ket an iliz-ze ep beza peurachuet. »

Ar Pap en deus comzet goudeze eus an niver a eneou mad a zistro d'ar guir ilis. Diskuezet en deus penaus an ilis catolic epken a so ato leun a vuez, ha penaus ar relijion saoz a so maro. Pedet en deus an Aotrou Doue d'ho sclerat mui oc'h mui, ha d'ho benniguen brema hag en heur ho maro. G. M.

Caera meuleudi a oufet da ober eus a dud pinvidic goude ho maro, eo daelou ar beorien hag an dud izomec gant pere o deus rannet ho danvez epad ma edont var an douar. Ar re a zo bet mad ha carantezus en ho buez e kenver ho nessa, a receo peurvuia, pa zeont ac'han, ar veuleudi-se caer dirag an dud, ha caeroc'h c'hoas dirag Doue pehini a lavar e vezo trugarezus oc'h ar re a vezo bet trugarezus evit ar re all. Eun itron iaouanc a voa maro en dez-all e Rom. Deiz an enterramant, an hini a scrif kementma, a gavas var scalierou an ilis eleac'h ma edo ar c'horf, eur vam guez beuzet en he daelou, hag eur c'hrouadur ganthi etre he divrec'h.

— Petra ra deoc'h gouela kementse? emezhan d'ar vam ankeniet-ze.

— Ah! aotrou, emezhi, o coll ar gristenez vad-se, em eus collet oll. Kement tam dillad so en dro din hag en dro d'am buguel am oa bet digant-hi. Ha bremâ piou hor guisco? piou a guemero sourci ac'hanomp?

Rodez. — Er *Sizun catholic* a Rodez e cavomp eul lizer scrifet gant Escop Douar-Izel (er c'holoniou) da Escop Rodez divarben an distruch great eno gant ar c'holera. Setu ama eur pennadic eus al lizer-ze :

« *Aotrou'n Escop, va mignon ker*,

« Gouzout a rit oun diblaset eus a Frans d'ar c'huezeg a vis kerzu evit mont kenta ma c'hellen da gaout va denvet taguet gant ar c'hlenvet nevez. Hor beach so eat mad avoalc'h bete Sant Thomas, eur guær hag a so d'an Danemarkis, cleac'h m'omp chomet a za c'huec'h heur amzer.... Deiz Nedelec em eus gallet lavaret an oferen santel hag ober eur brezeguen da dud al lestr petra bennag ma voamp bransellet gant an ouliou mor. Eno eus deut din keleier ar re c'hlac'harussa divar ben va escopti. Ar c'hlenvet scrijus en doa sammet, e daou-uguent devez, eis mil den; hag unan eus ar re ziveza sammet gantha oa an aotrou Leron. Ne oufen ket lavaret deoc'h peguement e vouen ankeniet o receo eun hevelep kelou; ho calon epken a ell rei deoc'h da anaout petra zantis. Pa edomp o vont eus a Zant Thomas d'an Douar-Izel, ar mor a voa spontus. Bet em eus adarre an droug-mor, ar boan-ze hag an anken am boa a hent all o deus va dinerzet epad an treiz-ze. Gouscoude em eus gallet dont bete va zud pere o deus va diguemeret gant eur joa vras d'am guelet en ho zouez. Gouela a reant ha me a rea ive o rei dezho va benediction.

« Kær an Douar-Izel epken e deus collet, e daouuguent devez, var dro daou vil den. Guella mad a zo, ar c'hlenvet so eanet, ha mar deus c'hoas unan benag clan e kær hag er c'harter tro var dro, ez eus da viana nebeut; hag ec'haller lavaret eo eat ar c'holera kuit.

« Goudeze, escop Douar-Izel a veul beleien he escopti, ha dreist oll an aotrou Leron maro var dachen ar vrezel, hag en deus, evel ar pastor mad, roet he vuez evit he zenvet.

« Guelet a reomp ama penaus mar deus bet er c'harter-ma unan bennag scoet gant ar c'hlenvet nevez, ar voalen-ze so bet scanv dre ama e scoaz m'eo bet e meur a lec'h all. Red eo sonjal c'hoas penaus er c'harteriou-se ar re a deu da glenvel n'o deus ket ar memes sicourou evel o deus dre ama. Bez' e tleomp eta trugarecat an Aotrou Doue pehini hon espern hag a so ato trugarezus en hor c'henver. »

E Rodez ez eus ive nevez distroet tri brotestant d'ar guir feiz. Unan anezho en doa c'hoant da ober he zistro e cuz, mes deut eo goudeze anezhan he unan d'hen ober dirag an oll, en despet da guement a lavaret dezhan evit miret outhan da ziskuez evelse e kuitea an errol. Mes kementse ne ket souez; rag an den-ze en doa o pidi evithan he verc'h hag he vap bihan, deut ive n'eus ket pell etouez an denvet fidel. En em erbedet o doa oc'h ar Verc'hez evithan gant ar brassa fizians, ha ne ket eston e ve bet selaouet ho feden. Brema an den-ze a bed ive d'he dro evit an nemorant eus he guerent.

Toulouz. — An Aotrou Arc'hescop Toulouz en deus scrifet d'he veleien ha da dud he Escopti eul lizer caer, divar ben cannonization ar plac'h eürus Germana Couzin. Comzet on eus varlene er gazeten ma eus ar plac'h-

an oll gounideguezion. Eul loden eus ho douar so dindan ed, eul loden all dindan guinien, eun trede loden dindan legumach, hag eur bedervet dindan beuri. Hi eo a guemer sourci eus an oll loenet, ha bez'o deus eur vanden vad a bep seurt. Daou pe dri c'hoaz epken a guemeront da ober ar charreterez dre ma vez izom. Bez'ez int eno tregont sœur, hag e kemeront plac'het iaouanc divar ar mæz, minorezet, hag ive merc'hed an dieien pinvidic a fell dezho rei eun descadurez vad d'ho bugale; rag ar merc'hed-ze evitho da veza eun tam rouzet ho bizach gant ear an amzer, ha caledet ho daouarn gant al labour, ne dint ket evit se nebeutoc'h guest da guelen ha da ziorren mad ar re a vez fiziet enho. Kement-ma so scrifet gant eul labourer douar a Vreiz so bet he unan o velet an tieguez-ze, hag a zo deut ac'hano souezet o velet peguer mad oa labouret hag o reketi ma teufe an urs-ze d'en em skigna.

(*Tennet a Gazeten ar Meziou.*)

Ar memez cazeten a goms eus an daou ejen lard so bet casset ha digasset dre ruiou Pariz, e carroz, epad an deiziou ened. An daou ejen-se, d'ar memes perc'hen, a voa bet prenet gantha trivac'h miz a voa. Ar c'henta a gouste pevarzec cant lur, hag an eil trizeg cant antercant. Pouèza a reant 2,600 lur pephini an eil dre eguile. An hini a scrif an dra-ma a verc penaus goude beza contet ar pez ma zint guerzet ha discontet ar pez m'oa coustet ho larda, ar pec'hen a goll dec guennec dre lur, petra bennag m'en deus guerzet daou vennec varnuguent al lur anezho. Ar fougue a goust aliez ker. Cazeten ar Meziou a lavar var guementse ne deus nemet coll e pep guiz evit an hini a fell dezhan digas loenet lartoc'h evit na rer peurliessa.

Setu ama eul louzou implijet gant eul labourer, gant eun tiec, evit miret oc'h he avalou douar da vont da fall. Hadet en doa he avalou douar evel ma rer peurliessa. Mes e pep tam en doa laket eur bezen. Ar pez (ar piz) a zavaz mad hag an avalou douar ive. Ne guezas tam clenvet ebet varnezho. Er memes tam douar, e kichen an avaladou douar-ze e pere en doa laket pez, ec'h hadas avalou douar ep lacat pez gantho, hag ar re-ma a ieas da fall an darn vuia anezho; an anter anezho da nebeuta a ioa brein. Ne ve ket diæz da bep tieg ober ar memes essa.

An Aotrou Reviron, person Daoulas, so maro er sizun dremenet.

An Aotrou Quere, person Pluguffan, so maro an 21 a vis c'huevrer.

An Tad Bengy, a gompagnunez Jesus, a brezeg er bloa-ma epad ar c'horais e Cathedral Kemper.

G. M.

Ar Gunidou herez loenet pehini a voa bet discleriet eus e mis mae 1854, hag abaoue e labourer d'he lacat e sanch'Zæl Caer eo, evel a lavar an Arc'hescop, evit [illegible] guelet unan eus ar rene izela en ho [illegible] oc'h ober [illegible] kenver ar re en em erbed outhi. Ar skuer [illegible] plac'h nevulset dister ervez ar bed, hag e deus [illegible] dimezet evit an darn vuia, a dle rei courach [illegible] da ober eveldi, hag a ziskuez sclear d'an oll [illegible] ober traoù bras evit beza sant.

Hano zo'c'hoas da ganomza eur vessaerez, eur virerez denvet all hanvet Benniguet Renéurel, eus a Escopti [illegible] gouestl ez zo da gas d'hon Tad Santel ar Pap ar [illegible] evit an c'henta proces divarben ar brud a zanjelez a devoa ar zervicherez dister-ze da Zoue ha da [illegible] var ben he vertuziou hag ar miraclou e deus [illegible].

Ar vessaerez devot-ze so chomet doun ar zonch anezhe speret tud ar c'harter. Cant antercant vloas so eo maro, hag e comzer anezhi evel pa vije maro deac'h. Ar gil a goms anezhi evel eus a eur zantez vras. Epad [illegible] vloaz ha tringuent e deus roet ar skuer a bep [illegible] ha pep tra so bet burzuduz en he buez. [illegible] Vari, an ælez, ha dreist oll he æl mad en [illegible] ziskueze dezhi avechou hag he rene dre ho aliou. [illegible] speret ive n'he esperne ket. He fersecuti a [illegible] he stleja var gorre ar meneziou pe he strinca [illegible] ha beleac'h e veze tennet gant an ælez mad. [illegible] rea c'hoas avechou sænt, hag hor Zalver he [illegible] en em ziskuezas dezhi stag oc'h ar groas ha goloet [illegible] Receveet e doa ive ar mercou eus ar pemp [illegible] mes goulennet e devoa ous Doue ar c'hras ma [illegible] ganthi ar boan epken ep ma vijent anat. Ep [illegible] penadra e teuas a benn da lacat sevel ilis vras Itron [illegible] Laus, en eur c'harter paour ha dies da zarempred; [illegible] pez n'e deus ket gallet da ober ep eur burzud. Petra [illegible] ma c'heller credi e devoa dalc'het dizouil sae [illegible] he badiziant, e castize he c'horf gant crisderi, [illegible] scrij eo ar pinijennou a rea. Lenn a rea e ca[illegible] ou an dud evel pa ho guelje freas dirazhi, hag an oll [illegible] zudou a rea en he buez, e deus dalc'het d'ho ober [illegible] he maro. Cridi a aller e roi eb dale an tad santel [illegible] Pap hejotre evit ma vezo henoret ha pedet ar zervi[illegible] ez fidel-ze dezhan, pehini ne voa en he buez nemet [illegible] vessaerez dister.

[illegible]

[illegible] bete vrema e savet bep en amzer urziou nevez a [illegible] ezet pe c'hoarezet ervez an izomou a veze. Evelse [illegible] sœurezet guenn, sœurezet griz, sœurezet evit ar [illegible] hounchou, evit an tiez scol, evit an hospitaliou etc.; [illegible] ama eun urs nevez a sœurezet hag a ell ive [illegible] servich mad, petra bennag n'eo nemeur henvel oc'h an urziou all. E Martillac, e kichen Bourdel, ez eus savet eun urs a *sœurezet labourerezet douar*. Bez'ez eus gantho eur verouri a nao uguent devez arat. Ar merc'hed-se a ra an oll labourou er verouri vras-se,

BUEZ MARI-AMIS PICART.

(Trede pennad).

Var nevez m'oa erruet e Castel, Mari-Amis e doa discleriet da unan euz he anaoudeguez e vije tamallet da zibri ha da eva e cuz, ha da veza eun douellerez fall. Discleria a eure c'hoaz e vije taolet er mæz euz he c'hampr ha dilezet gant he c'hovesour. Hoguen divezatoc'h oue guelet scler ar virionez euz he c'homsiou. He stad burzuduz a bade bepred hag a ioa ken estoun, ma na c'hellaz epad trivac'h vloaz-amzer kemeret ken magadurez nemet ar gommunion a reseve meur a vech er zizun, hervez an testeni roet d'eomp gant an Aotrou du Louet, escop Kemper, a ioa bet vikel vraz e Leon, hag en doa bet anavezet mad ar verc'h santel-ma.

Hoguen an hini a ioa bet roet da Vari-Amis evid he zervicha a ioa eur scanbennig iaouanc hanvet Gabriela. Ne zaleaz ket da ober anaoudeguez gant eur plac'h all euz a guær ha da guemeret perz el laeronsiou-guin a rea houma divar goust he mestr. Mari-Amis a scandalaz he flac'h hag a glascaz miret outhi na zarempredche mui al laerez-ze, oc'h he gourdrouz, ma na baouesie pelloc'h, da ober he gourc'hemennou d'an Aotrou Guillerm. Kemend-ze a oue aoualc'h evit lacaat ar goad da zevel da benn Gabriela, hag e lavaraz evid oll respount e c'houesie manivic ober d'ezi eur zae nevez, hag eleal ne zalc'haz nemed re vad d'he gær. Aliet ma'z oa gand daou enebour da Vari-Amis, an teod fall-ma ne doue ket a aoun da doui var he le e oa he mestrez eun droumpleurez hag a zebre traou mad e cuz, beteg zoken abarz mont da gommunia, hag e tispenne c'hoaz he c'horv gant he ivinou evid rei da gredi d'an dud e c'houzanve poanniou ar verzerien. Aslavaret a rea ouspen-ze e oa he mestrez eur vaouez fall hag e devoa bet meur a grouadur. Hoguen an dra-ze a oue peadra hag ouzpen evid lacaat an oll da gasaat Mari-Amis. An hini a guemeret hag a enoret bete neuze evel eur santez, ne oue mui nemed eur plac'h fall, eun hipocritez, eun douellerez, eun droug-spered. Er penn kenta an Aotrou Guillerm a zivennaz caoz ar baourez guæz ankenniet-ma hag a zeblante credi ervad e oa direbech caër euz a guemend a damallet d'ezi, mes gant an amzer e teuaz ive da veza gounezet gant teodou fall, hag er bloaz 1640 ne fellaz d'ezan mui covez ar plac'h vertuzuz-ma, hag e tivennaz rei d'ezi ar gommunion, beteg zoken en amzer-Basc. Ouzpen-ze c'hoas, e taolas anezi er mæz euz an ti en doa fermet evit-hi, en hevelep doare ne devoa mui evit oll lojeiz nemet ar pave.

Gouscoude an Aotrou Poulpri, unan euz a bennou ar veleien e Leon, o velet Mari-Amis en eur stad ken trist all, en doue truez out-hi hag he repuaz en he di eleac'h ma choumaz beteg he maro. Hoguen ar belec carantezuz-ma a oue soursius da lacaat dre scrid an oll draou burzuduz a velaz o c'hoarvout gant ar servicherez santel-ze. Euz eur c'hostez all, an Aotrou Guillerm, eun nebeud araog he varo, a zeuaz da anaout an tor en devoa bet o credi an droug a lavaret euz ar plac'h vertuzuz-ze, hag a roaz d'ezi mercou anat euz ar c'heuz en devoa da veza bet selaouet an teodou fall.

Gabriela d'he zro ne zaleaz ket da zouguen ar boan euz he zorfet; rag anaout a rejot sclær ar faosoni euz a guement e devoa lavaret. Rac prestic goude e roaz eur goall scouer ha ne c'hallaz ket derc'hel cuzet hag a ziscuillaz d'an oll he buez dizurz ha direol. Bez' e doue, siouaz d'ezi! eur maro an trista.

Hoguen dre-ze ma oue dizoloet fallagriez Gabriela, e oue ive anavezet sclær e oa Mari-Amis eur plac'h santel ha direbech. Setu eno perag adalec ar mare-ze ne devoue nemeur a dra da c'houzaon euz a berz an dud. Mes avad he foanniou ankenniuz ne c'huiteant ket ato.

Eun dra hag a ziscouez ar sclerra santelez ar zervicherez-ma da Zoue, eo ar stad a rea anezi an Aotrou Nobletz. Mari-Amis a ioa nevez erruet e Castel, pa oue dre eur sclerijen euz an env anavezet he stad gant ar misioner santel-ma. Pedi a reaz unan euz he anaoudeguez da vont euz he berz da gaout Mari-Amis ha da gas d'ezi eun nebeud bili euz an aod. Carga a eure anezan c'hoaz da lavaret d'ezi penaoz evel ar bili-ze a ioa dalc'h mad rodellet gant ar mor, evel-se ive e vije e doug he oll buez e goasc ar poanniou, ar c'hroasiou, ar c'hontroliesiou. Hoguen guelet or beuz a ziaraog ar virionez euz ar pez en devoa lavaret ar servicher braz-ze da Zoue. Mari-Amis kercoulz e doa bet ive digant Doue an anaoudeguez euz an amzer da zont. Evel-se eun demezel hag a ioa nizez d'an Aotrou du Louet, o veza c'hoaz plac'h iaouanc, a c'houlennaz ha beteg diou vech oc'h ar verc'h santel-ma ar sicour euz he fedennou, hag en eil tro hou-ma a lavaraz d'ezi: Pedet am beuz, emez-hi, ha caër o pezo cuzat ha clasc digaresiou; leanez e viot, cavet e viot gant an Aotrou Doue. Hoguen an dimezel-ze, er mareze nec'het braz divar ben ar stad a vuez a dlie da guemeret, a zeuaz gant an amzer da veza ar pez e devoa lavaret Mari-Amis.

Etre daou e tostea ar poent ma'z ea ar verc'h santelma da veza digollet euz he foanniou braz. Gouscoude abarz mervel e devoue c'hoaz ar c'hlac'har da zioueret an Aotrou Michel Nobletz hag an Aotrou Poulpri, maro eun nebeud misiou en he raog. Mes ne choumaz ket pell e buez var ho lerc'h. Var dro fin miz du 1652 ec'h heanaz he foanniou burzuduz ha d'an ampoent ec'h anzavaz e varvche da ben eur miz; hag eleal, d'an 20 a viz kerzu, e clanvaz hag an deiz var lerc'h e c'houlennaz he zacramanchou diveza, a resevaz gant eur feiz hag eur garantez ker braz ma lakea da vouela kemend re a ioa var al leac'h. Eur pennadig gouscoude ec'h en em zantaz trubuillet oll gant ar spount rag barnediguez an Aotrou Doue, mes dizale ec'h ascavaz ar fisians hag ar peoc'h euz eun ene mad.

An Aotrou Laval, Escop Leon, a zeuaz d'he guelet an deiz ma varvaz hag o veza roet dezi he venedicsion, ec'h henaem erbedaz he unan oc'h he fedennou. Eun nebeud goude Mari-Amis a zavaz var bennou he daoulin, a bedaz calbuneg an Aotrou Doue hag he zent, hag en eur lavaret an hanoiou santel a Jezus hag a Vari, e tremenaz dianoad a dri bloaz hag anter cant, d'ar 25 a viz kerzu 1622 a htronoz e oue enterret he c'horv e Castel-Paol en ilizcatedral. Ann Aotrou'n Escop hag oll veleien ken en em gave en he enterramant. M.

AN TAD MILLERIOT

Etouez an devezourien, an dud paour hag ar brizounerien euz ar guear a Baris.

An Tad Milleriot, pa en gav gand he zevezourien ker ha gand he beorien muia karet, a oar, guir eo, kauzeal ha distagua ch doare; hoguen gouzout a ra ive sevel ar gomz, pa ve red, ha beza elavar en he zarmoniou.

Eun devez, o veza diskouezet d'he auditored oa red agien mont da goesaat, ha diskouezet pe ken talvouduz oa ar gœsion e c'houlennaz diganthan he unan: — Hoguen ha nouz ket ama unan bennag hag en defe c'hoant da lavaret d'an, mar kredfe mad: — Ha gallout a ranme mont d'anzao va fec'hejou da eur belek? — Tad, her gouzout a rit. Bez' ez euz pec'hejou ken mezuz, kenalouz ken heuzuz ma na heller sonjal enho hep ruzia dirazomp hon unan. — Penaoz ta, kaout an nerz d'ho diskleria da eur belek? Petra a sonjfe hen ac'hanoun? — Kell a rafen evit biken he istim vad. — Va fellaat diou hanna rafe gant horrol. — Va beudeur keáz; — Ar belek ho pellafe a revuzfe d'ehoc'h he istim, he garantez, dre ma he p'euz diskleriet d'ezhan fautou braz? — Ah! na onzoc'h ket petra eo kalon eur belek, kalon eur c'hoesor. — Ma halfen me diskouez d'ehoc'h unan. — Ma halfen rei d'ehoc'h d'anaveout petra zo o ruilha e kalon eur belek pa selaou koesion eur pec'her braz? Karguet eo neuze he galon a bep seurt santimanchou douz ha dudiuz. — Trugarekaat a ra Doue d'ho peza konservet beo; hen trugarekaat a ra da veza bet choazet hag hen pec'her he unan, evit ho savetei. — Ho trugarekaat a ra hoc'h unan da veza lekeet enhan ho fizianz. En em esklami a ra o velet ho kourach. Ha perak ne lavarfen-me? En eun doare bennak, bez' en deuz doujanz evidhoc'h. — Aveichou en defe c'hoant d'en em strinka d'ho taoulin. Me a c'houlen pardon digant an eneou vertuzuz. Mez mar en deuz ar helek-mui a garantez evit unan kentoc'h evit eun all, hez oz eo evit ar pec'her braz. — Euz anezhan e teu son d'ezhan dreist ar re all en he bedennou hag en he oveienou. — Ar belek! Ho pellaat diouthan! Hoguen digas a rit d'ezhan joa ha levenez. — Prokuli a rit d'ezhan unan euz ar c'haera deiziou euz he vuez.

Va breudeur, tenn co sur, ha poaniuz labour eur belek. — Tremen an deiziou hed ha hed, hag aliez lod euz an nozveziou o selaou histor mizeriou ar vuez reu zeudik-ma. — Hoguen goude ma ve bet sikouret eur paour, troet kalon eur pec'her varzu Doue, oh! gant pebez joa e lavarer: — Merci, va Doue; roit d'in kalz a zeiziou henvel ouz hema. — N'ho pet aoun ta, va breur. — Deut, deut; roit d'eomp eun tam bennag euz an eurusted-ze; n'he lamit ket diganeomp. — N'hon bezo biken hini all ebet. — Biken, biken. — Renonset hon euz d'an oll joaiou all. — Ho pet truez ouzomp. — Hon rentit euruz. En em rentit euruz hoc'h unan. — Setu aze eur brezeguen vad, eur brezeguen gouest da sench tu d'ar c'halonou. — Setu aze eur brezeguen a vije mad da ober, nan hepken d'an dudigou, mez d'an oll paour ha pinvidik.

En eur aichui eur retret, an Tad Milleriot, a lavare d'ar re n'ho doa ket profitet euz an instructionou. — Va breudeur muia karet, c'hui a sonj d'ehoc'h marteze ez-an da lavaret d'ehoc'h komziou rust ha dipituz. — En hano Doue, hen ober a helfen marteze, mez n'her grain ket, guel eo ganen asten d'ehoc'h an dorn, kaout truez ouzoc'h ha kemer lod euz ho maleur. — Ho savetei, da vihana ho lakaat en hent mad, a vije bet eun dra caer ha dudiuz evidoun belek. — N'eo ket fallet d'ehoc'h rei d'in ar gonsolation-ze. — Doue n'en deuz ket ma c'havet mad d'hen ober. — Eun all, esperanz am euz, a vezo eurusoc'h. Kouscoude na reketan drouk ebet d'ehoc'h; er c'hontrol, dizirout ha goulen a ran pep seurt mad evithoc'h; me bedo atao evidhoc'h. — Dont a rei eun deiz divezatoc'h. Hirio ez-euz c'hoaz liammou re ziez da derri.

Va breudeur, mont a ran da gonta d'ehoc'h eun histor ne ket guir, ha ne hell ket her beza. Eur barabolen eo. — Lavaret a reeur penaoz en eur vro er penn huela euz an douar varzu an hanter noz, ar riou a zo ken lem, ken lem ma teu ar c'homziou da skorna. — Daou zen, eun neubeudik dispartiet an eil diouc'h eguile, a gomz etrezho, mez n'en em glevont ket. — Ho c'homziou a chom skornet en ear. — Mez pa deu an nevez amzer, ar c'homziou a ziskorn hag em'int klevet. — Va breudeur, riou zo ive en dro d'ho eneou, hag hon komziou a skorn en dro d'ezho. — Mez pa deuio an nevez amzer, pa luguerno heol an Aotrou Doue, ar c'homziou-ze a ziskorno. — Mont a rint neuze e goueled ho kalonou, da vihana en heur euz ho maro.

Oh ia, her c'hredi hag hen esperout a ran. — Dont a rai evidhoc'h eun amzer a c'hraz hag a vizerikord. — Oh ia, eur joa vraz am euz o sonjal na vezo kollet hini ebet ac'hanoc'h. — Va lezit da vont kuit o kass ganen an esperanz-ma: en em gavimp eun deiz oll assamblez. oll euruz da virviken.

Karantez an Tad Milleriot evit ar bec'herien a zo ker braz ha ken tener ma teu da deneraat ar c'halonou muia kalet. — Prezeguet en doa eur retret en eur prisoun, kalz a vad en doa græt eno. — Eun neubeud derveziou goude e teuaz adarre da velet he brisonerien ker. — Skei a ra var dor ar prison. Piou zo aze? An Tad Milleriot. — Digorret eo an or, mont a ël lec'h ma oant oll o kemer an ear. — Souden an oll dud dalc'het

eno, laeron, lod kondaonet d'ar galeou, en em zestum en dro dezhan, en em daol étre he zivrec'h, hag e pok d'ezho oll evel eun tad d'he vugale. — Ar re a oa ereet ho zreid gant chadennou ha dalc'het er c'hachot, her ped ho unan da zont da lavaret d'ezho eur gomz bennag a gonsolation. — An Tad Milleriot pa erru en eur prison, a ia raktal da gavout ar re falla. — En em deureul a ra e kreiz banden ar re fallakra ha muia diskredik. — He gomziou douz ha tener a zo evit ar re na gredont nag en Doue nag en diaoul. — Rei a ra d'ezho an dorn, hag en eur gauseal gantho, e sko goustad var ho divjod. — Eun devez unan a lavaraz d'ezhan : — Tad, ha n'hoc'h euz ket sonj eo me am euz lavaret d'ehoc'h an deiz all komziou injuriuz ? Ama ia ! Komziou injuriuz ! — Mez hag aoun am euz me euz an dra-ze ! — Er c'hontrol, pa ve bet distaguet ouzin eur bikol injur bennak, he diguemeran evel eun dra vad, hag ho karan muioc'h aze, neuze gouzout a ran e talvezit muioc'h eguet ho komziou. — Pa z'eo eet kuit an Tad Milleriot e lavaront : setu aze eur belek hag en deuz eur galon vad. Mar ian eun deiz da goessaat, ouz hennez en em adressin, ha peurvuia abred pe divezad e c'halvont an Tad Milleriot.

Tennet euz ar gazeten *Le Messager de la Charité*.

M. D.

LEVR AL LABOURER.

II.

Ar C'hoajou.

Choazet eta hoc'h had epad ann dilost han,
Laket hen enn douar pa ve torret ar goan.
Evit digas gouez sapr dre holl enn ho lannou,
N'hoc'h euz nemet sevel mouded gant ho marrou ;
Hada goude ho kreun, her c'huzet gant douar,
E berr e kellido, e savo hep arvar :
Hag enn amzer-nevez e velot o tarza
Ho sapinek iaouanc, hag hep pell o c'hlaza.
Evit holl ar gouez all e vezo red arat,
Treï, distrei ann douar kent sonjal ho lakat.
Kentre vel m'ho goueler a zivar ann haden,
O tont euz ann douar, hag o sevel ho fenn,
Ez eo red ho c'houennat, displanta al louzou,
Gant aoun na ve mouguet e berr ar plantennou.
Evit ar vech kenta ma na zeu ket ho koue,
Ne gollit ket kaloun, mes hadit a neve.
N'espernit na labour, na mizou, na kardel ;
Implijit hoc'h arar, ho krog hag ho rastel ;
Meur a zouar, hevel ouz eur paour kez dleour,
Ne zaskoront netra med dre boan ha labour.

Pep bro e deuz he c'hiz da hada ar c'hoajou.
Hiniennou a skign ann had a zornadou ;
Darn evit ho lacat e renkou penn da benn,
A guemer ho muzul, a zispleg ho linén,
Evit ma tigouezo an eil ouz eguile,
Eur vezen ouz gouezen, eunn ale ouz ale ;
'Vel se, ar soudarded kent monet d'ann emgan,
E laker enn ho lec'h, enn he renk pep unan.
C'hui ivez pa hadit gouez iaouanc er parkou,
Pe pa ho distaguit a zioc'h treid ar c'hefiou,
Ne lakit ket re dost ann eil ouz egile,
'Vit ma hellint essoc'h ober griziou neve,
Digueri ho delion, astenn skourrou krevoc'h,
Kemer korf ha sevel ho fennou huelloc'h.
Merer, mar am c'hredit, ouz ar c'havr, ann danvad
Evel ouz ar vocen, dionallit mad ho koad.
Lezit ho marc'h diheul da c'houirin er blenen,
Da redek, da zailha, da c'hoeza he zifroen
Ouz treid ar meneziou ho tenved da voeta ;
Hag hen ho prajou glaz, ho zaoud da vusella ;
Mes a zioc'h ho koajou iaouank ha re dener
Harzet holl al loened, eun eur sevel girsier.

Goude m'ho deuz ho koue kresket eur bloaz pe zaou
M'ho deuz doun enn douar astennet ho griziou,
Gant aoun na helfent ket enn eun oad ken tener
Derc'hel soun hó fennon a zo deut re bouner,
Trouc'hit gant eur gontel eur c'honch pe eur gize
Gant an holl brankou fall an oll brankou izel,
Hag elec'h o plega d'an douar, ar vezen
Vo gouelet o sevel soun adarre he fenn.

Na zit ket da guemer skouer var ar re louad,
A gaver meur a vech o tibenna ho c'hoad.
Eur vezen dibennet a zizec'ho goude ;
Kollet he c'hurunen, kollet he levene,
Na vezo mui klevet e kreiz ann noz teval,
Hejet gant ann avel, evel kent o trouzal,
Evel eunn intanvez glac'haret ar vezen
Na rei nemed paouraat, goasked gand ann anken.

M. D. ha Remarker.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 5 meurs. — Sant Remond Penafort.

Dimeurs 6. — Sant Jaoua, escop a Leon.

Dimerc'her 7. — Sant Thomas Aquin, doctor eu an Ilis.

Diziou 8. — Sant Ian Doue.

Dirguener 9. — Pemp Gouli Hor Zalver.

Dissadorn 10. — An daou-uguent Merzer.

Dissul 11. — Pevare Sul eus ar C'horaiz.

An Aviel hirio :

Jesus a ieas en tu all da vor Galilee, pe mor T... beriad. Eur bopl tud hen heuille, dre ma velent ... burzudou a rea var ar re glan. Jesus en em denn... var eur menez, hag a azezas eno gant he ziskibien. Edot tost da Basc, gouel bras ar Iuzevien.

O veza eta savet he zaoulagad, hag ó velet eu... vanden vras a dud o tont etrezeg enha, Jesus a la... varas da Filip : A beleac'h e prenimp-ni bara evit re... da zibri d'an dud-se ? Kement-se a lavare evit he am...

...pour grag hep a vouie avoalc'h petra dlie da ober.

Filip a respontas : Daou c'hant dinerat zara ne ve ket avoalc'h evit rei eun tamic bihan da bep hini.

Eun disiplenn, Andre, breur Simon-Per, a lavaras dezhan : Amañ ez eus eur potric hag a zo gantha pemp baraouz ha daou besk ; mes petra eo an dra-ze etre kement all-se dud ?

Jesus a lavaras neuze : Lakit an dud da azeza. Bez' ez oa leor e leiz el leac'h-ze. Var dro pemp mil den a azezas eno. Jesus neuze a gnemeras ar bara, hag o veza rendet graçou d'he dad, e reas ho ranna d'ar re a oa azezet. Ar pesked a voue rannet ivez etre-ho, ha pep hini en devoue kement hag a gare.

Pa o doa bet ho goalc'h, e lavaraz d'he ziskibien : Destumit an tamou so chomet en ho dilerc'h, evit na daint ket da goll. Ho destum a rejont eta, hag e c'hanjont daouzec paner eus an tamou chomet eus ar pemp bara ez, e dilerc'h an oll dud o doa debret anezho.

An dud-ze la o velet ar burzud great gant Jesus, a lavare : Hema eo a dra sur ar profet a dle dont er bed. Mes Jesus, o c'houzout ervad e felle dezho dont da gregi ouna evit he lacat da Roue, a dec'has adarre var ar menez, hé unanik.

Eur vech all an Aotrou D. a voa he unan en he garroz evel an dro ma on eus comzet anezhi. Neuze ez ea eus a Baris da Boulogn. Pa zonje nebeuta, e santas oa pounnereat ar c'harroz hag oa tennoc'h var ar marc'h. Distrei a ra da zellet, hag e vel eul labourer savet e lost ar c'har hag azezet eno dibreder. Evel kent pa velas an Aotrou D. o sellet outhan, e savas aoun gantha, hag ez ea da lamet knit.

— Da beleac'h ez it-hu, eme an Aotrou ? Savit ama em c'hichen, hag e viot cals æssoc'h evit aze.

Al labourer a zavas er c'harros ; mes gouscoude oa lent ha nec'het eun tamig. Mes abenn eur pennad en doa collet he lenteguez, ha setu hen o lavaret d'an aotrou D. :

— Red eo anzao, evel kent, Aotrou, ez a an traou cals guelloc'h hirio evit guech all.

— An dra-ze so guir, eme'n Aotrou ; mes petra gavit-hu a ia guelloc'h hirio ?

— Hag izom am eus da lavaret deoc'h ?

— Ia zur. Marteze e fell deoc'h coms eus an hentchou houarn, eus an telegraf electric....

— Ne ket e traou evelse e sonjan-me.

— E petra-ta ?

— Guech all, Aotrou, e roet taoliou fouet d'ar re a zave e lost ar c'harroziou, hag hirio e peder anezho da zevel ebars.

G. M.

NEVEZENTIOU.

EUN DEN MADELEZUS.

E miz Eost 1864, an Aotrou D. H. a zistroe eus a Vitry da Baris. Caout a ra var he hent eur vaouez coz beac'h dezhi ó vale ha goloet gant ar c'huez, rag an amzer a voa tom. An Aotrou D. truezus bras e kenver ar beoriein da bere e ro bep bloas eul loden vad eus he zanvez da zisken ractal eus he garroz hag a bed ar baotr ez dezbiguat enha en he guichen, rag n'oa nemet-hañ. Eñ em lacat a ra da goms outhi ker brao ha tra, hag hi a gonte dezan he zrubuillou gant ar brassa fizians, pa veljont var an hent eun toullad beacherien all ; eur zonj hadez, daou vuguel gantha, unan var he vreac'h hag eunan var he choue, hag en he guichen, eur vaouez hag a rene droiad dom eur buguel all eun tamic brassoc'h evit an daou a voa gant ar zoudard. Oll oant scuiz maro. An Aotrou D. en devoa eun truez bras outho, hag a lavare outhan he unan : red eo ho zicour, mes penaus hen kavel ? Ar garantez evit an nessa ha calon vad an den ó deus ho. An Aotrou D. a ziskennas, a zavas en he garroz. A vam hag an tri buguel e kichen ar baourez coz a voa eno graoug ha neuze hen hag ar zoudard a deu var dreat. Red eo gouzout penaus an Aotrou D. en deus pevar buguel vloas. Digouezet e Paris, e pae car evit ho c'has pep hini d'he lojeis, hag e ro dezho ouspen eun aluzen gaer. Neuze eza he unan d'he di gant ar bliadur da veza great eun œuvr a drugarez, ha da veza entem seuizet he unan evit renta servich da dud paour.

UVRE EUN ERMIT.

Eun Ermit goude beza bet chomet pell da gompren ar varn barticulier a deuas ar c'housket dezan hac en devoue an uvre-ma :

Guelet a reas hor Zalver azezet en he c'hloar ; e c'hars he dreid ez oa eun Æl eur valanç gantan en he zorn, ha dre ma teue eun den maro dirazan e lakea er balançou an daou bacat a ioa gantan. Re alies ar pacat a veze ar péc'hejou ennan a veze ar brassa hac ar pounerra a gals, elec'h pacat an œuvrou mad a veze goullo hà goal scanv. Gouscoude e teuas eur vaouez ag a ioa cals brassoc'h he facat a œuvrou mad eguet eguile. An Ermit en doa plijadur dija ; mes peguer sebezet e oue, goude m'hen doa laket an Æl an daou bacat er valanç, pa oue cavet an hini bian ar pounerra, ha pa oue savet an hini bras e doare pa na vije nemet avel ennan.

An Æl o velet oa souezet an Ermit a reas sin dezan da dostaat, hac a zigoras ar pacat bras dirazan. Guelet a reas ebars eleis eleis a bacadou bian, ha var bep hini anezo oa scrifet unan eus ar gueriou-ma : pedennou, coessionou, communionou, aluzennou, etc.

— Penos ta, em'en Ermit, ec'h ell kement all a œuvrou mad beza ker scanv e balançou an eternite ?...

An Æl a zigoras unan eus ar pacadou bian, hac a oa goullo ; goudeze e tigoras eun all hac oa goullo ive !

An Ermit a ziunas neuze. Anaout a reas en uvre-ze eur guentel a rea Doue dezan evit her c'helen, gant aoun na raje he oberou evit plijout d'an dud ha na golje evelse he virit. Lavaret a reas ennan he unan : ar mad

a rear dre fougue pe dre ourgouil ne de mui mad dirag Doue, eleac'h eur verennad dour roet en he hano ne jomo ket ep recompanç.

AN TOULL DOUN.

Eun deis eun den o pourmen var ar meas a velas ous ar c'hostes sounna eus eun toull doun spontus eur vezen ag a ioa enni eur seurt frouez a blije cals dezan.

Kerkent, ha n'eus fors pe daill a ioa evintan da derri he c'houzoug, e laca en he benn mont da guerc'hat eus ar frouez-se. Caer ho deus he vignounet her c'hentelia o clasc hen diouall dious droug, e tisprij ho aliou mad; mont a ra a lamou, a rus, var ricl, en eur rampat, ha cetu hen ec'hars troad ar vezen. Scrimpat outhi hen doa da ober, ha n'oa ket eun dra eas; crial a reat ountan e colje he vuez.

Lezel ra ar re all da grial, poania a ra ker couls gant he zaouarn ha gant he dreid m'eo en em gavet e beg ar vezen, el lec'h n'eus dindan he dreid azioc'h an toul doun nemet eur scoultr ken displet ma c'hell terri da bep mare.

Deut d'an traon! Dent d'an traon! a lavarer dezan a bep leac'h.

Mes sulvuy a aoun a guemer ar re all ous he velet sulvuy e teu da veza divergount; goap a ra eus ar spount o deus, ha dre fouguerez e fell dezan pignat huelloc'h c'hoas... Ar scoultr a strac hac a dorr, hac an diskiant a goes gantan en toull doun.

Ne ket dies gouzout petra a fell d'ar barabolen-ze da lavaret. Ar pec'heur a n'hen em laka ket dalc'h-mad e tro da goeza en eun toull an dounna hac an tenvalla a zo, pa fell dezan caout eus ar frouez a blij d'he galoun! Ar vuez ag hi a zo creoc'h, startoc'h eguet ar scoultr-se m'edo hon den dibouel varnezan azioc'h an toull doun?... hac ar maro ha na hell ket da bep mare terri ar scoultr a zoug ar pec'heur? R.

Eur Zoudard nec'het.

Epad ar vrezel diveza so bet en Itali etre ar Francizien hag an Autrichianet, eur zoudard en em gavas nec'het bras. Edoat a veac'h oc'h en em ganna, hag ar Francizien, na petrata, a c'houneze ato. Eun dervez eur rejimant, o vont varlerc'h an enebourien pere a dec'he, en devoa da dreuzi eur pez douar leun a laguigner. Eur zoudart, eus a botret Breiz-izel, a zanclas bete pennou he zaouliù en eun toul laguen. Poan en devoue o clasc en em denna ac'hano. Gouscoude, abouez roueat avoalc'h, e tennas he zivesker eus ar pri goet-ze. Mes eur votez dezhan a jomas cbars, ha caer en devoue, ne ellas ket he c'haout. Setu-hen ta o redet da heul he gamaradet, eun troad arc'hennet, hag eun troad diarc'hen. Ec'h ellit cridi, ar zoudard n'edo ket ep neac'h. N'oa ket brao brao da vont evelse dirag he vistri. Mes ep dale e tigoueschont var eun dachen eleac'h ma zoa eun niver bras a Autrichianet, hag eno e voue tan adarre. Kerkent ha ma v comanset an emgann, ar zoudard-ma a velet o skei v an enebourien evel pa vije egaret, ha bep en amze plegue hag e furche evel pa vije o clasc eun dra benna

Pa voa eanet ar stourmad ha casset an Autrichian da beuri, eun ofiser [pehini] en doa evesseat oc'h zoudard-ma epad an emgann, a c'houlennas outhan

— Petra rea dide plega ha stouet d'an douar bep amzer epad an abaden?

— Ah! me ia da lavaret deoc'h, va c'habiten, n zo an dichans ganen hirio epad an deiz. Er mintin-m o tremen an draonien duhont, oun sanclet el laguen, h em eus collet eur votez. Neuze e lavaren ouzin va una eur c'hazerlik bennag, emichans, en devezo bremaic vadelez da rei he votez din. Evelse pa eo digoret an ta em eus discaret brassa cazerlik a voa dirazhon. Pleg oun bet da denna he votez, mes bah! re vian! Neu oun eat d'eun all; re vian ive. Guelet em eus neu eur paour kez treud hag a herelle var he zivesk Evit hema eme ve, ne dal ket ar boan skei varnezha ne ket mad he voutou din-me. Eat oun larcoc'h, hag scoen ato var ar re gorfeta. Ha ne ket dischans a eus-me? Trivac'h am eus discaret, hag eus a drivac nicun anezho n'en deus gallet rei din eur votez b avoalc'h dioc'h va zroad! Gouscoude va zroad - ne ket bras, evel a velit.

— Petra fell did, eme ar c'habiten, an Autrichia so hirio oll en ho bouteier ber. — Hag hen da gou d'an ofiserien vras dischans ar Breton keaz pehini zonje ket zoken en doa great burzudou en devez hag en doa gounezet ar groas a henor hag eur bou ler nevez. G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *24 C'huevrer.*		PONT'NADAT — *22 C'huevr*	
Guinis....	16 lur, 89 c.	Guinis....	16 lur, 95
Segal.....	10 lur, 46 c.	Segal.....	10 lur, 50
Eiz.....	9 lur, 07 c.	Eiz.....	9 lur, 89
Ed-du....	9 lur, 01 c.	Ed-du....	8 lur, 63
Kerc'h....	7 lur, 97 c.	Kerc'h....	8 lur, 50
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 92
MONTROULEZ — *17 C'huevrer*		BREST. — *'5 C'huevre*	
Guinis....	17 lur, 57 c.	Guinis....	16 lur, 6
Segal.....	11 lur, 87 c.	Segal.....	13 lur, 7
Eiz.....	9 lur, 80 c.	Eiz.....	8 lur, 0
Ed-du.....	10 lur, 58 c.	Ed-du.....	8 lur, 0
Kerc'h....	8 lur, 84 c.	Kerc'h.....	9 lur, 1
Avalou-douar	6 lur, 50 c.	Avalou-douar	4 lur, 4

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escou

DISSADORN 10 MEURS 1866. Nº 58. EIL BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz.....	EUR SCOUET.
Evit tri miz.....	C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken.....	DAOU VENNEC.

Ar paeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, libRer, ru Kereon, e Kemper.

Eunch all eun den goucziec var he veno, a fallas dezhan rei da gridi penaus var an douar netra ne droc, neb a he finve; unan eus ar re a voa oc'h he zilaou da ren ar guentel gaer-ze, en em lakeas da drei en dro d'an dad evit diskuez dezhan oà gaou ar pez a lavare; hag evel ma tale he c'hoas d'he fals creden, en em lakeas da ri taolioù dorn dezhan. Neuze gouscoude, oue red dezhan anzao penaus an hini her scoe a finve he vreac'h. Eun ma ve c'hoaz unan bennag hag o defe c'hoant da ma c'hrantraou burzudus, ar miraclou, e c'heller lavaret penaus Doue a sco varnezho ive en eun doare bennag evit ma c'hontagn da anzao e ra burzudou pa gar. Bendez e laca eur burzud bennag dirag ho daoulagad.

Setu ama adarre eun all, ar sœur Casimir, eus a Escopti Sens, pareet dre vurzud dioc'h eur c'hlenvet oc'h pehini n'oa mui pare cbet. Ar medecin he unan, ha ne deo ket eun den re egridic, a assur n'e deus gallet pareu nemet dre viracl. Collet e doa he mouez, he nerz ha zoken he anaoudeguez. He c'hoarezet a ra eun navet evithi e troad aoter ar Verc'hez, ha kerkent e teu dezhi ar goms, ec'h ell parlant ha zoken cana. He nerz a zistro kerkent. Dibri a ell bouet, hag antronoz e za d'an oferen. Ne jom ganthi eus he c'hlenvet nemet ma zeo eun tamic dinersoc'h ha ma e deus muioc'h a naoun evit kenta pez ne ket souez gonde beza bet keit all epadtri. Setu penaus e tiskuez Doue dalc'h mad he c'hallond ha madelez ar Verc'hez Vari.

Eun Eskob a Frans, Escop Nim, en he vandamant evit ar c'horaiz, a lavar penaus ar penn caoz eus a gals an dizurziou a veler hirio etouez an dud, eo an dispignoù re vras a ra ar iaouankiz pe a rer evitho. Ac'hano emezhan e teu an dud iaouanc-ze da guemeret techou fall d'en em rei d'ar fougue, d'ar pec'het, da lacat ho zud da goeza er verrentez, hag aliez da goll ar feiz pe da viana da zemplat enhi. Kement all a alfet da lavaret evit an dud divar ar mæz. Cals eus an dizurziou a veler etouez an dud, ha dreist oll etouez ar iaouankiz, ma ve evesseat mad e caffet n'o deus ken penn caus nemet ma zeus aleiz a dadou hag a vamou hag a lez re a arc'hant etre daouarn ho bugale c'hoaz iaouanc. Ac'hano e teu d'ar vugale-ze ar c'hoant d'en em visca caeroc'h evit na c'houlen ho stad; ac'hano e teu ma en em roont abred d'an evach ha d'ar c'hoariou. Ac'hano e kemeront techou fall e pere a dra sur ne vijent kuezet morse ma na vije ket bet re a beadra en ho ardanez. An techou fall-ze, eur vech kemeret, n'ho zorrer nemeur, hag an dud iaouanc-ze, eur vech deut da veza mistri eus ho danvez, a zalc'h d'ar memes dizurziou, hag en em ro dezho zoken alies goasoc'h goas. Ac'hano, evit ar vuez-ma, tiegueziou mad o vont d'an traon, tud en dienez var fin ho amzer; evit ar vuez all, cals eus an dud-se a gollo ho ene, rag ne dorrint morse ho goal voazamanchou, ha follenteziou ho iaouankiz a ielo gatho bete'r bez. Hoguen, bel lavaret a ran c'hoas, an dud-se mar o divije bet nebeutoc'h da zispign er bloaveziou kenta eus ho iaouankiz, ne vijent morse coezet en dizurziou-ze pere a ra ho malheur er bed-ma hag er bed-all.

Dimerc'her al ludu eus diblaset dec Missioner eus a di ar missionou diaveaz bro, evit mont d'al leac'h merket da bep hini anezho. Setu ama ho hanoiou :

An Aotronez Herry-August Blanchard, eus a Boatié, ha Jakes Mac-Carrou, eus an Irland, evit Coïmbatour; Sebastian Frichot, eus a Baris; Loiz Herry Michaud, eus a Luçon; Clauda-Victor Cros, eus a Lyon, hag Osee-Gedeon Legrand, eus a Boatie, evit Saïgon. Mari-Joseph-Aimé Baulez, eus a Varseil, ha Loiz-Emil Simonet eus a Langr, evit Pondichery. Jul Alfons Cousin, eus a Luçon, ha Ian-Vari Marin, eus a Autun, evit ar Japon.

Unan eus a renerien clouerdi pe seminer Versail, a scrif deomp ar pez so ama varlerc'h, oc'h hor pidi d'hen lacat er gazeten :

Rei a ellan deoc'h eur c'helou bennag divar benn

Missionou hinienou eus an enezennou so e creiz ar mor bras (en Oceani).

Etre an oll gueleier so etre va daouarn, e fell din en dro-ma ober eun dibap eus ar re a ziskuez breac'h an Aotrou Doue o tilezel da guenta ar re o deus lezet he c'hrasou da vont da goll, oc'h ho lezel da goeza e torfejou bras, hag oc'h ho c'hastiza goudeze evit ho zavetei.

Ar pez am eus da lavaret so tremenet, en amzeriou diveza, en eun toullad enezi, er blocad enezi hanvet Markiz, pe Mendana, eus a hano an den a vor ho dizoloas er bloas 1595. Eun den a vor all brudet bras, a ziguezas ive en enezi-ze hag a dremenas eis dez er vrassa anezho hanvet Nukuhiva. Dizelei a reas meur a enezennic all var dro hag ho hanvas Hoad, San-Pedro, Dominica, Sta Christina. Kement ma a voa e 1774. D'ar mareou-ze, ha pell goude, tud an enezi-ze a voa gouez. ha zoken a zebre tud. Evelse, e comansamant ar c'hanvet-ma, tud diou enezennic a dost, a voue lazet ha debret gant an dud gouez eus a gostez an anternoz da enezen Nukuhiva. Douar mad so en enezi-ze. Eno e caver ar vezen burzudus hanvet guezen bara hag a ro frouez diou pe deir guech er bloas. Bez'ez eus cors sucr. Ar rum dud so eus ar re vraoa a gaver e touez an eneziz. Braz int ha cre, ha n'int tam divalo en ho bizach. E miz eost 1838, pa zeas di evit ar vech kenta da brezeg an tadou eus a gompagnunez Picpus, Dosithee, Revoli ha Lois Gonzag Borgella, an dud gouez keaz-se a voa paianet, a veve er brassa dizurziou, hag a ica en noaz pill.

An Tad Dosithee a erruas eno ar c'henta a eost, hag a vennigas an douar-ze a felle dezhan da denna a dre skilfou an droug speret. Da anter eost, ec'h allas lavaret an oferen en eun doare chapel savet dre brez var eur pez douar roet gant Roue Vaitahu. Caout a rea eno eneou hag a voa diaraog prenet gant goad hor Salver, mes eat oant divar an hent mad.

An enezis-ze a c'half ho Roue an Ariki. An Ariki-ma goude beza diguemeret mad ar visionerien, a fallas dezan prest goude miret na vije prezeguet an aviel. Daou veleg protestant, eat ive di, eo hen lakea da stourm evelse. Gouscoude cals eus an enezis a voue gounezet d'ar relijion gatholic; cals all a voa touchet gant ar c'hras hag a ziskueze ive beza prest d'en em ober christenien, hag ar vissionerien, a bere an niver a voa cresket, a elle esperout guelet ep dale Jesus-Christ o ren en enezi-ze, dreist-oll en diou enezen vrassa, Nukuhiva ha Dominica. Mes an droug-speret ne felle ket dezhan ive coll he groc. Evel guech all a enep an den santel Job, e tirollas a enep tud an diou enezen-ma. Kenta a reas oa lacat eur marc'hadour eus an Americ da zigas dezho guin ardant great gant dour coco savet ha bervet. En enezi Markiz eus cals guez coco, ha pa o doa desket ober guin ardant, en em rojont oll d'ar vesventi, merc'hed ha goazet. Neuze pa veze eun ebat, eur gouel bennag gantho, e ranket beza oll mezo, hag ar re a guelennet evit beza badezet, a ancounac'hea kement o doa desket evit ober evel ar re all, hag evelse, evel ma lezent da goll ár grasou o doa bet, Doue ho leze d'en em rei d'ho zechou fall.

E fin 1860, an Naïkiz, pere a jom en eun draonien en enez Dominica, a lakeas da boazat er fourn unan eus ho fennou brassa, hag hen debras en eur fest. An Naïkiz-ze a ra ho fougue da veza lonket guech all dec den guenn deut da zouara en ho enezen.

E miz gouere 1862, an Taïpiz, poblat tud hag a jom en eun draonien en enez Nukuhiva, en em zavas a enep Temoana, roue an enezen. Epad ar vrezel a voue, e pacjont tri den eus a arme ar roue; taolet e vouent er forn da rosta ha debret. Evit zoken ober fae var ar roue e casjont dezhan d'ar guær benn tamou eus an tri den-ze.

E comansamant ar bloas 1863, eur boblat all eus ar memez enezen, ar Puaïz, en em lakeas da ober guin ardant coco. Meur a zervez e vouent mezo oll. Epad ar vesventi-ze e pacjont cun den eus ar boblat all, hen lakejont da rosta hag hen debrjont. Tud hema a guez var ar Puaiz, hag a laca ho c'harter oll e tan hag e goad. Eiz den euz ho zouez a voue kemeret ha debret. An tri guenta a voue dispennet evel chatal ha lonket er c'hriz. Ho fennou a voue lezet eur pennad mad a ispill oc'h peuillou var bord an hent. An Atitakaiz, pere o devoa great kementse a ziscueze beza contant, ha ne glaskent mui brezelecat. Ar Puaïz oc'h en em fiziout var guemense, a voue tromplet gantho. Pemp anezo a voue lonket adarre. Da guenta unan eus ar pennou a voue losket tennou fuzil varnezhan epad he gousc; laket oue oc'h ar ber ha debret. He c'hreg paour a voue great dizhi mont da heul an hini en doa lazet he goaz, dizhenoret e voue, laket da rosta var mein ruziet gant an tan, ha goude e voue great eur fest ganthi. Eur potric c'huec'h vloas, map hena an daou bried kez-ze a voue croguet en he dreid ho stoket he benn oc'h ar vein; faoutet goudeze a daoliou bouc'hal ha debret evel he vam. Eur verc'hig pevar bloas, c'hoar d'ar potric-ze a voue mouguet, rostet ha debret. Ho mam goz, oajet a bemp bloas ha triuguent a voue flastret a daoliou mein, rostet ha debret evel ar re all. Ar pemp-ze a voa christenien. N'oa ket avoalc'h kementse evit an Atitakaiz criz-ze. Laerez a rejont diou chapel en draonien-ze. An ornamanchou a lekejont d'ober gourizou. An heol beniguet a frotjont oc'h ho bleo. Diou vech ez ejont da lochen ar missioner evit he laerez, ha goude beza lamet digantha kement en doa, e felle dezho c'hoaz he laza.

D'ar memes mare, tud enezen Dominica a voue tost dezho coll lod eus ho zud. An Naïkiz a deuas adarre varnezho, hag ar missioner a voue dare dezhan coeza etre ho daouarn. Eur vag vras o doa laeret, eus ar re a vez o pesketa balen, ha gant hounnez e zeant da baca ar bagou bihan hag an dud a veze enho. Ar missioner, o vont eus a eun enezen da eun all a voue poursuet gantho, ha paket e vije bet pa nefe m'en

[illegible] vad.

Eur mestr christen, eus eur c'harter all, en doa paket eur vag laeron vor. Evit miret na vije great drouz d'an hini a voa enhi, ar missioner en doa roet [illegible] dezho en he di. Mes poan en devoue o [illegible] ho chatal hag ho paianet ar c'harter pere a felle [illegible] evit ho dibri. Red oue dezhan paea [illegible] ha lastez goz evit ho c'has da Taiohue hag ho lacat [illegible] goard ar Frans.

[illegible] kenta eus ar bloas 1864, paianet enezen [illegible] a voa c'hrezel an eil rum oc'h eguile, hag [illegible] lezet ha debret seiz den. E Poamau, ar breur [illegible] ha so eno oc'h ober catekiz hag a zo eur [illegible] a c'hlouec'a escopti Guened, en devoue eur boan [illegible] c'harter a felle dezho he laza abalamour m'oa [illegible] unan eus ar re guenta en ho zouez [illegible] Peroù.

[illegible] c'hoaz an Naïkaiz o doa paket c'huec'h den [illegible] Hoamaiz; ho dispen a rejont, ho ranna hag ho [illegible]

[illegible] bloaz, an Naïkiz, o veza oll mezo, [illegible] vaouez coz eus ho c'harter zoken. A veac'h [illegible] he discaret, ha n'oa ket c'hoaz peurvaro na doa [illegible] ha tannet he izili gant ar bleizi-ze, ha pephini anezho en em denn a gostez da grignat an tam en doa [illegible] da baca.

Eur deiziou kent eus ar bloaz 1865, e lazont gant tennou eun den eus a Sandwik a voa eun nebeut a voa en ho zouez. Dispennet e voue, rannet ha debret.

Evel-ma plije dezho, red ha ma vije, an tamou [illegible] ebao ze, e safjont, eun nebeut derveziou goude, [illegible] vras hag armet mad, da roueat var ar mor [illegible] da baca, da rosta ha da zibri. Guella pez [illegible] he c'hont ket ober ar pez a falle dezho.

[illegible] ar re a zo coezet ken izel-ze eo ive dres ar re o devoa lezet muia grasou da vont da goll. Barnediguez spontus eus an Aotrou Doue. Gouscoude Doue n'en [illegible] dous ket dilezet crenn ar bopl reuzeudic-ze. Evit ober [illegible] dezha distrei outhan hag he zavetei, en deus digasset [illegible] avoalc'h he gastiza.

[illegible] Stadou-Unanet ar c'henvers Morianet, tud [illegible] perou, evit delc'her da ober ar c'henvers euzus-ze, [illegible] lakeaz da veachi dre ar mor didrouz ha da laerez tud en enezi. An enezi Markiz a voue, evel ar re all, [illegible] gant al laeron vor-ze. Ar Frans a deuas d'en em [illegible] gflementse, hag ar Peruvianet a voue red dezho [illegible] gaer an dud o doa laeret en enezi Markiz. [illegible] ma'o doa paket lod anezho ar vreac'h oc'h ober [illegible] en Perou, hag a zigasas ar c'hlenvet-ze gantho [illegible] Buez an enezis ha dreist oll ho dizurziou a voa kement a renket evit lacat ar c'hlenvet d'en em [illegible] evelse ive ep dale en doa great an dro da Nukuhiva oll. E Taahae ha tro var dro da guær, an Escop Missioner a viras na reas ar c'hlenvet cals droug, mes er c'harteriou all oll e reas eun distruj bras. Var dro an anter eus an dud so sammet gantha. Eur spont oa beza eno epad ar c'hlenvet. Kerkent ha ma clanve unan en eun ti, ar re all a dec'he oll kuit gant an aom o devoa. An hini clan, dilezet, a varve pa gare, ha ne voa den d'he enterri. Ar re a guemere an tec'h, a glanve var an hentchou hag a jome eno ive da vervel. A bep seurt maleuriou a goezas neuze varnho. Ar bouet a vancaz, hag an naoun couls hag an ear fall a voa e pep leac'h dre ma chome kement a gorfou maro ep beza laket en douar, a lakea ar mervent da greski cals. Lod eus ar re glan a voa scrij ho guelet, hag a c'houzanve eur boan ar grissa. Ar goad a zifuke dre ho fri, ho daoulagad, ho guinou; goloet oant a c'hoad, hag ar re a velet evelse a voa dreist oll ar re o doa debret tud ha distrujet ar chapelou. Al loenet, dare gant an naoun dre ne guemere den sourci anezho, en em lakeaz da lonca tud varo ha tud clan. Eur missioner pehini a voa eno han'en doa ket eun can da zibri eun tam bouet na zoken da lacaret he vrevial, a lavar en deus guelet meur a gorf crignet gant al loenet.

Meur a gristen, evit gallout caout ar zacramanchou, a voa en em dennet e clozig ar missioner pa veljont eur c'hi o tont en ho zouez, eur penn maro gantha o crignat. Gant an euz o devoue, e tec'hjont kuit. Evit miret na vijent crignet evelse goude ho maro, hiniennou so en em grouguet, lod all so en em enterret ez veo, lod all en em stlapet e toullou doun, ar pez ne vire ket oc'h ar chas da vont da grignat ho eskern[illegible]

Mar o doa an dud reuzeudic-ze lezet cals grasou da vont da goll, mar doant eat pell dioc'h ho Doue, ar c'hlenvet-ze en deus ho zosteat outhan. Cazi kement a voa christenien araog so deut d'en em anaout abars mervel, hag o deus bet an heur da gaout an absolven. Ar baianet zoken a c'houlenne beza christen. Eur missioner epken en deus badezet tost da dri c'hant paien prest da vervel.

En eun draonien bennag, an eneziz so en em lakeat adarre da ober guin ardant hag a so coezet eun eil guech; mes an darnvuia o deus dalc'het mad hag a so guelloc'h christenien brema evit na voant diaraog. Doue goude beza castizet, a scuil adarre he c'hrasou var an enezi-ze, hag ep dale e vezo eno cals christenien vad. Dioc'h ho c'hostez an tadou Picpus pere a brezeg an aviel en enezi Markiz abaoue 40 vloas, a labour mui evit biscoas, hag an Aotrou Bordillon, ho vikel abostolic en deus fizians vras da velet Doue anavezet eno hag an droug-speret chadennet. Doue ra roi dezho he vennoz!

O lenn traou evelse, piou a alfe miret da drugarecat Doue da veza bet ganet ha maguet e creiz ar sclerijen eus ar virionez? G. M.

Er bloaz-ma, ez euz bet er barrez***, eur c'hlenvet braz etouez ar vugale; ar c'hlenvet-se, lianvet e gallek *ar c'hroup*, eur veich kroguet mad ne bardoun ket; gret en deuz kement a zistruj etouez ar vugale a bevar pe bemp bloaz, ma ne vo aben deg vloas er barrez-ma kazi buguel ebet er c'hatekiz evit

ar Pask kenta. Ne heller ket compren mad avoale'h peguen poaniuz eo bet ar maro-ze eus a guement a vugale evit ar guerent, ha peguement a gaon o deuz douguet dezo, daoust ma ouezer ez eont d'ar baradoz gant an ælet.

Eur c'hreg paour choumet intanvez, n'euz ket pell c'hoaz, gant tri c'hrouadur, a zo deuet da jom er vorc'h; eur plac'hic pemp bloaz e deuz pehini a glanvaz evel ar re-all. Unan eus ar sœurezet a ra scol eno, a ieaz da velout ar plac'hik paour-ze : eun truez oa e c'hlevet o clask tenna he alan. — Ne peuz ket galvet ar medicin, a c'houlennaz ar sœurez? — Nan, eme ar vam baour, da betra, emezi? Guelet em euz bugale an amezec o vervel ho daou hag a voa bet roet bep seurt louzou dezo. Ar sœur, he c'halon rannet o velet ar c'hrouadur en abandon, a lavaraz neuze : — Guestlit ho merc'h da Santez Anna, pehini so ker mad ha ker galloudek, hi patrounez Breiz.

Eun nebeut goude e cassaz dy diou blac'h iaouanc leun a zoujans Doue, pere a zaoulinaz gant ar vam e kichen guele ar c'hrouadur, hag he goestlont da Santez Anna.

Epad tri dervez, ar plac'hik klan a daolaz traou guen euz he gouzoug, hag er bevare devez ez oa pare. Dont a ra breman bemdez d'ar skol gant he diou c'hoar, ha pa ve goulennet diganti : Piou en deuz da bareet? — An Aotron Doue, emezhi. Mil bennoz da Santez Anna :

Evel hon tud koz, Bretounet,
Enoromp Santez Anna,
Pe zomp klan, pe zomp ankeniet,
Na skuizomp ket o cana :
Santez Anna hor patrounez,
Hor sicourit en danjer,
Ha bezit hon alvocadez
Dirag Jesus hor Salver.

Er guerik Montourgar, er memez parrez, euz maro gant ar c'holera eur c'hreg iaouanc a bemp bloaz warnuguent, pehini a laosk war he lerc'h daou grouaduric. An amezeien spountet na gredent ket nemeur tostaat ouz ty ar glanvourez. Clenvel a reaz coulscoude unan bennag e ker, mez o veza bet recevet metalen sant Roch, e taoulinzont bemdez dirazi; ouspen-ze, offri a rezont eun neubeudic arc'hant d'ar zant, hag ar c'hlenvet a ieas kuit.

Dissul diveza eus bet tennet loteri Breuriez ar Mabic-Jesus, galvet e gallek *la Sainte Enfance*, e borc'h ***.

An devez-ze zo bep bloaz eur fest evit ar vugale. An intronezet o deuz gret traou brao evit ar loterize pehini a ra bep bloaz deg liur ha c'huec'h uguent evit ar vreuriez. Ar c'henta bloavez, eur plac'hic eus ar skol e doa roet eur voastel evit cass da Vro-Sina d'he filhorezic. Laket oa bet el loterie, hag a oue bet savet evelse daouzeg liur evit ar bloavez kenta; breman ez eus ouspen kant liour.

Ar vreuriez-ma zo bet savet d'an devez diveza a Viz-Mari, c'huec'h pe seiz vloaz zo, gant eur belec iaouanc, pehini a gredaz na helle ober netra hag a blichfe muioc'h da Vam Doue eguet comz eus a vreuriez he Mabic-Jesus. P'an deuz quiteet ar barrez, en deuz laosket ar garg-ze gant eur belec iaouanc all, he vignon, pehini he dalc'h en he za abaoue daou vloaz, hag he lakai da griski muicc'h-mui, dre he aked hag he sourci evit ar vugale.

Ar vreuriez-ze a zo eur sourcen a venediction evit ar skoliou hag an tiez christen. Na peguen avantachuz eo diski abred d'ar vugale ober an aluzen ha caout truez ouz ho breudeur e Jesus-Christ.

Cals a ra ar belec pehini a zo e penn ar vreuriez. Ma car ar vugale, ma en em blij en ho zouez, ober a rai ar pez a garo diouto evit gloar Doue. Eun dudi eo guelet ar vad a ra d'ar vugale ar meuleudiou hag ar mercou a garantez. Hen gouzout a ree mad ar Salver pa lavare d'he Ziskibien : Laoskit ar vugale da zont davidomp.

Euruz ar parreziou e lec'h ma ve Breuriez ar Feiz ha Breuriez ar Mabic-Jesus! Bez int diou c'hoar pere eleac'h en em noazout, en em sicour an eil eben; hag eus bet guelet o crisqui Breuriez ar Feiz er barrez-man, pa eo bet savet enni Breuriez ar Mabic-Jesus.

E. L.

HISTOR ZANTEL.

(Eizved pennad var-n-ugent).

Jakob a ia da Vethel. — Maro Rachel. — Maro Izaak.

Goude ar goall daol great gant he vugale var ar Sichimied, Jakob na grede mui choum enn ho bro; ha Doue a lavaraz d'ezhan : Sao, kea da Vethel, eno e fell d'in e choumfez evit mad; sao eno eun aoter d'ann Doue en em ziskouezaz d'id pa dec'hes kuit rag Ezaü da vreur.

Neuze Jakob, o c'hervel holl dud he di endro d'ezhan, a lavaraz : Taolit pell diouz-hoc'h ann doueou estren a zo en ho touez, en em c'houelc'hit, ha chenchit dillad. Hastit, ha pignomp da Vethel, da zevel eno eun aoter d'an Doue en deuz klevet ouz-in e deiz va zrubuillou, ka dalc'het mad d'in ato hed va beach.

Rei a rejont d'ezhan ann holl doueou faoz ho devoa kavet e Sichem, pe a oa deuet gant-ho euz ar Mezopotamia, gant ar boukleier-skouarn a oa out-ho, ha Jakob ho flantaz holl enn douar, dindan eur vezen dourmantin a-dre Sichem, evit ne vijent mui kavet biken. (Bep sul pa'z it d'hoc'h iliz-parrez da ghenniga' da Zoue ar zakrifiz, petra a rit-hu evit en em lakaat e stad da blijout d'ho Krouer ha d'he enori dre eul lid ker santel? Ha teurel a rit-hu pell diouz-hoc'h ho toueou faoz, pere eo an ourgouil, an avaristed, al lighentez, ar c'hourmandiz hag an holl dechou all?

Hag douara a dlefac'h ober dre eur gonfession leal, evit ma'z vezo mui hano anezho; en em velc'hi dre zaelou eur vir gontrition, ha chench dillad dre eur vuez nevez).

Pa oe great holl ar pez a c'hourc'hemenne ar mestr, en em lekejont enn hent, ha Doue a daolaz eur spont vraz var an holl ehanou tro-var-dro, ha den na gredaz mui vaga ho leac'h, nag enebi out-ho epad ho beach.

Er c'hiz-se Jakob hag he dud a arruaz er ghear a Luza, pehini a zo e douar Kanaan, hag a oa bet dija hanvet Bethel gant-han, da lavaret eo Ti Doue. Sevel a reaz ann aoter var al leac'h memes ma en em ziskouezaz Doue d'ezhan pa dec'he a-raog he vreur.

D'ar marc'h-ze e varvaz Debora magherez Rebeka, hag he oe besket gant enor, dindan eun derven e traon ar c'hreac'h ema Bethel var-n-han; hag al leac'h-se a zo bet hanvet Derven an daëlou. (Eur zervicher koz, ha bet pell amzer enn eun tieghez, a zellit beza karet hag gouelet gant mistri mad hag anaoudek).

Doue en em ziskouezaz da Jakob evit ann eil gueach abaoe he zistro euz ar Mezopotamia, hag her bennigaz ac lavarout : Ne vezi mui galvet Jakob, da hano a vezo Israel. Me eo ann Doue holl-c'halloudek, kresk hag da niver; broadou ha poblou a zavo ac'hanoud, rouaned a ziskenno euz da vouenn. Ann douar am euz roet da Abraham ha da Izaak a roinn d'id ha d'az vouenn-eo da c'houde.

Ha Jakob a zavaz eun arouez-mean elec'h ma en devoa Doue komzet out-han, o skuilla var-n-ezhan guin hag eol evit sakrifiz. (Taolomp evez, eur veach c'hoaz, ouz ann aked en devoa Jakob da zevel arouesiou e kement leac'h ma en devoa bet eur c'hras bennag digant Doue, ha deskomp mirout, da vihana e goueled hor c'halonou, ar zonj euz a vadoberiou Doue enn hor c'henvez).

Jakob a guitaaz ar c'harter-ze, hag a arruaz, d'ann nevez amzer, e douar Ephrata, e peleac'h e kouezaz Rachel e poan-vugale. Evel m'e devoa eur goall gouilliou e teue d'ezhi danger da vervel; hag ann amieghez a lavare d'ezhi : N'ho pezit ket aoun, eur map ho pezo e'hoaz. Rachel o santout he buez o vont kuit dre ar boan, a hanvaz he map Benoni, da lavaret-eo map va anken. Mes ann tad hen hanvaz Benjamin, da lavaret-eo map va dourn deou, pe *ar muia karet*. Rachel a varvaz en doare-ze, hag e oe besiet var ann hent a gass da Ephrata, pehini eo Bethleem. Jakob a zavaz eun arouez kaer var he bez, hag ann arouez-se euz ar vez Rachel a veler c'hoaz hirio ann deiz. (Bez Rachel a zo bet, hag a vezo ato brudet braz, dre reiñek d'ar brofessiez gaer a reaz Jeremi euz a vuntrerez an Dinammed santel, o lavarout : Eur vouez a zo bet klevet e Rama, gant kalz a hirvoud hag a ouel-van. Rachel o ouela d'he bugale, hep gouzanv beza disc'hlac'hiret, abalamour n'emaint mui)!

Eur pennad goude, Jakob a zeuaz da gavout Izaak he dad e traounien Mambre, d'ar ghear a Arbe, pehini eo Hebron, hag e pehini e oa bet Abraham hag Izaak o choum enn ho felerinach er bed-man. Izaak a oa neuze kant pevar-ughent vloaz. Mervel a reaz, uzet gant ann oad, ha leun he zerveziou. Ezau ha Jakob, he vipien, hel lekeaz ho-unan enn he vez. Hen doughen a rejont gant doujanz d'ar gavarn vrudet e pehini e oa dija Rebeka he bried, Sara hag Abraham he vamm hag he dad.

Ton : *Breiz-Izel, mamm ar Zent. 46.*

Setu amâ eur bez da veza enoret,
Bez eun tiad tud vad, bez ar Batriarched
Prenet gant Abraham evit he c'hreg Sara,
Hen hag he vugale a baouezo enn-hâ.

Breiziz, karout a rit besiou ho tudou koz,
Paouez enn ho c'hichen e vé d'choc'h eur vennoz;
Bet fur, ma lavaro, var ho lerc'h, ho kerent :
Amâ e ma hor skol, enoromp bez ar zent. H.

Aliou d'an Tieien.

Eller guellad an douar e meur a zoare : en eur dizoura dre ganiou ar re a zalc'h dour er goan; rac neller caout eost mad ebet pa vent beuzet, epad eun anter doc'h an amzer, e chomont en dour; en eur terri donoc'h an douarou baz, ar pez a rafec'h boez lacad daou allar, ar c'henta da drei ar bom, ac an eil da doulla an ant varlerc'h, evit creski ar guisk eb cas kementse an douar melen pe an tuffe frozet eguisse e touez ar guisk varc'horre. Caër zo alia an dud var ar meaz guellad an douarou en eur zas treaz ebars, en eur drempa guelloc'h ac en eur laboura gant muioc'h a eves, ne chilaouont ket; ha, dre ziegui, dre ne maint ket poan penos e iai ar stal, e chomont oll oc'h eulia ar c'hiziou coz. Ar re zo perc'hen doc'h ho douar, ar re ho deus ho ziegues dezho ho-unan a zo aliez falloc'h c'hoas evit ar verourien : ne fell ket dezho lacad tam ho foan, ho skiant nag ho izin da vellad ar gonideguez. Kementse eur merour anavezan ac a zlefe an oll kemerout scouer var-n-an : eb caout digoll ebet gant he aotrou, e ma o tizoura an oll douarou glib deus e tiegues : cals zo anezho, ha coulscoude ne heano ket, a lavar, ken ne vezo deut aben deus al labour-ze. Elec'h ober e ganiou gant corzennou-prieres, e ra gant mein pe guir e cao a guichen. Pa e fossiet gant-an, a lac eur mean pe zaou, doc'h ho teoder, oc'h a bep tu, ha goude a ziaze ar vein irra varc'horre da c'holoi ar san. Stanca ra an toullou a jom etre ar vein-ze en eur teurel meinigou er goascou, pere a gao da zastum er parc tro var dro. Neus ken goude nemet peur garga ar c'han gant an douar a oa tennet anezan. Pa gaver mein, ar c'hiz-ze ar guella ac an dimizussa da zizoura eur parc.

A guichen ar merour dispar-ze, em eus guelet eun den pinvidic, a zo dezan e diegues, ac en deus matreze, gant e oll madou, ouspen daloudegues cant mil lur, ha coulscoude, en eur gaout eun dra gaër ar pez a ra

ar merour a lavaran, ne fell ket dezan ober evel-tan, couzien kementse, emezan, a zo re a labour.

Evelse, setu aze eun den en deus e diegues dre marc'hat pehini ne dec'h ket arog al labour, evit-an da veza merour ; coulscoude he aotrou a c'hongzo muioc'h evit ne raï he-unan pa zizour an douarou, rac ar marc'hat zo a ber-amzer ac he iegues all mont gant eun all goude beza dizouret ha guelled gant-an e meur a feson. E amezec zo er guella doare evit kemer scouer var ar merour calonec-ma pe guir he douar zo dezan ; mes guelloc'h ez eo gant-an dizec'ha barikennou an hostis evit ar parcou courriec ha beuzet a zour a zo en he diegues. Alfe creski ho dalloudegues, caout peb blouz guelloc'h eost ebars, rei kenteliou mad d'he vugale en eur guellad ho danvez ; hoguen, boazet eo brema d'an diegui, caout a ra mad ar guin-ardant, n'al ket mui leuskeur ar banneou, na distroi divar an hent fall hag a gasso anezan da zibri he oll danvez, ma ne deu ket ar maro dezan abars ne vint peur-debret, rag ar vevierien peurvuia ne vent ket coz.

Setu aze ar vuez a ra aliez an dud var ar meaz pa zint deut aben da zastum danvez. Lod ive, en eur ober fae oc'h stad ho zadou coz ez eont da jom e ker, eleac'h ho deus mal d'en em viska e bourc'hiz, a gredont ez eo enorussoc'h stad ha guelloc'h evit beza labourer-douar. Ar gueric eleac'h ez int ganet ne ma ket mui doc'h ho doare, mez doc'h hini an dud dister, ar beorien ac ar c'hos gounideien. Er c'heriou bras e cavint dudiou ha plijaduriou a bep seurt ; eno e c'honezint muioc'h, e creskint c'hoas ho danvez, hag e vezint huelloc'h ha brudetoc'h evit ma chomfent var ar meaz da zerc'hel an allar ha d'he nem gota (*) e craou ar zaoud. Siouas ! an hureou touelluz-ze ez eont abred da netra hag ar virionez ne zale ket de nem ziskoez criz ha poanius dirazho : goude beza deut da greski an niver bras deus ar re a zalc'h e ker staliou marc'hadoures eb gounid avoalc'h da veva, e sempla ho ialc'h bep a neubet ken n'e vent riet (**) tre deus an danvez mad ho devoa kent. TH. DE P.

(*) Cota al leur ; appliquer de la bouse sur l'aire.
(**) Riet, dépouillé, dévalisé.

FABLEN.

Ann Azen hag ar C'hi.

(*La Fontaine, livre VIII, fable XVI.*)

En em zikour zo red a-grenn,
Lezen ann natur her goulen.
Eun deiz ann azen gouskoude
Var al lezen-ma reaz fae ;
N'ouzon doare penaoz a-vad,
Rak peurvuia eo eul loen mad.
Ar c'hi hag hen a rede brô,
Dibreder braz var ho menô.
Ar mestr ho heûlie a gouskaz
Dioc'h-tu ann azen a beuraz ;
Lammat a reaz enn eur prad,
Hag e kavaz iéot d'he c'hrad.
Na gavaz tam askol ebed,
Plega reaz da zioueret ;
Hag e tebraz mad 'velato,
Rak na ver ket figuz ato.
Dibaot pred a choum da danva
Evit mankout ar boed guella.
Ar c'hi o kaout naoun, al loen kéz,
'Nem glemm d'ann azen enn he iez ;
Stou krenn, emezhan, da gein,
Er gest (1) var-n-oud'ma ma lein.
Ar c'hi kez ! koll reaz he boan ;
Red mad oué ober bouellen voan.
Ann azen na respont ger, grik,
Gant aoun da goll eur iéotennik.
Ober ra ar skouarn vouar,
Er fin 'velato é lavar :
Mignoun, me zo ali d'id, ged
Ken na vo da vestr dihunet ;
Heb dale pell e tihuno,
Neuze, mar kerez, te zebro.
Setu dirag ho daoulagad,
Eur bleiz o tonet euz ar c'hoad.
Disvouédet braz a oa ar bleiz,
Ken éeun ha tra o klask eur preiz.
Ann azen kenta m'her guelaz,
Sikour ar c'hi a c'houlennaz.
Ar c'hi na fich na flach breman,
Ar respont-ma daolaz d'ezhan :
Mignoun, me zo ali d'id, teac'h,
Evit trei divar-n-oud ar beac'h,
Ken na vo da vestr dihunet ;
Rak dale pell na ouffe ket.
Ouzpenn, mar kredez ma c'homzou,
Gant da ern torr he javedou
D'ar bleiz hont, ma teu d'as taga,
Hag her ledi ker brao ha tra.
N'oa ket peur-c'hreat ar brezegen,
Pa vougaz ar bleiz ann azen.
Guir eo, hep dislavar ebed,
En em zikour holl a zo red. J. V.

(1) Kest pe paner.

PARIS. — *Eur pried criz ha digaloun a zeu sioul d'ezhan, da lounca ar c'hontamm pe ann ampou zoun a felle d'ezhan rei d'he c'hreg.*

Eun den euz an Itali, hanvet Piojini, a zime daou vloaz zo breman, da eur verc'h iaouanc euz eur vro tost da Naples, kear-veur euz ar rouant lez. Piojini he-unan oa guinidic euz ar guear-ze Kerent ar plac'h ho doa roet d'ezhi pevar mil scoet argoulou. Piojini en doa bet gant he re kement-a war-dro. Ann daou bried a zeuaz da Baris gand ai arc'hant-ze. En em lacat a rejont da werza gwi

Piojini oa eunn den lezirec ha douguet calz d'ar vezvent. Enn enep, he c'hreg oa eur vaouez vad, devread a bep hent, eur vaouez azoare. O veza eun den mezvier ha direiz, Piojini a bellae euz he di ann holl dud a zarempredeanezhan. Morse ne veze cavet enn eur stad deread. Tra biz zo breman oa red d'ezho ober dilez euz a guement ho doa. Miret a rejont hepken eur billet a bevar c'hant scouet. — Piojini, den digoustiaus, a guzazoc'h-penn hag a zistroaz diou varikennad gwin. Done a rejont da choumm ebars ru ar Vantellou. Wenn Piojini ne oa deuet tamm gwelloc'h. En em vezvia reazevel-kent. Aliez oa gourdrouzet gand he c'hreg, ha casset bemdeiz gant he c'hreg, e lekeaz enn he benn d'en em zizober anezhi.

Daou pe tri deiz zo ec'h c'hourc'hemennaz d'he c'hreg kaoza d'ezhan eur pred *macaroni*, boed hag a blij kaz dann Italianed. Da c'houec'h heur da noz e oa aozet al lein; diou vouteillad gwin oa war ann daol. Piojini a gavaz ne oa ket avoalc'h. Ober a reaz dire c'hreg mont da gherc'hat d'ar c'hao diou vouteillad all. Epad ma oa houma er c'hao, Piojini a lekeaz ar macaroni war ann daol, hag a guemesklaz kontamm gant loden he c'hreg. Distrei a reaz hep pell ar c'hreg euz ar c'hao. Piojini, pe spontet, pe enkrezet, ne oa ket evit choumm ouz taol. Lavaret a reaz enn doa eunn ezomm bennag, hag ez eaz ermeaz. He c'hreg a lonke ann diveza begad euz he macaroni, pa zistroaz Piojini enn ti. Dibri a reaz d'he dromplouden o teurel sellou a druez war he c'hreg.

Soudan ann den fallacr-ze a zeu da chench liou, enn eur gnaz mervel a raun, contammet, ampoezounet oulin Piojini, a daoust da holl sourciou he c'hreg, a vaw con nebeud amzer goude, oc'h c'houzanv poaniou garo enn he vouzellou. Petra 'ta oa c'hoarvezet? Boum dra hag a hell erruout bemdeiz. N'ankounac'haout ket e oa c'houmet he goaz er meaz eur pennadamzer. Ar c'hreg en em lekeaz ouz taol ; cavout a reaz eur vleven war he flad, he lacaat a reaz a c'hosteiz. Coulscoude o caout donjer oc'h ar boed-ze, ez lekeaz he flad enn tu-all d'ann daol, hag e kemeraz hini ho goaz.

Pa teuio digar ha direiz, crenit 'ta, rac setu da be sentiou invez ec'h hell cass ho tizursiou hag ho tiunvaniez.

(Tennet eus ar gazeten Le Monde.) M. D.

Hanô ar Zent evit ar Sizun-maz.

DILUN 12 Meurs. — Sant Paul, kenta escop Leon.
DIMEURS 13. — Sant Gregor, pap ha doctor eus an Ilis.
DIMERCHER 14. — Santez Franceza, intanvez.
DIZAU 15. — Sant Casimir, prins a Bologn.
DIGUENER 16. — Goad presius hor Zalver J.-C.
DISSADORN 17. — Sant Patris, escop.
DISSUL 18. — Sul ar Bassion.
AN AVIEL. — *Jesus a lavaras d'ar Iuzevien :* Pioù ac'hanoc'h a brouvo em eus-me pec'het ? Ma lavaran deoc'h ar virionez, perag ne gredit ket din ?

Ar Juzevien a respontas dezhan, en eur lavaret ; ne ket lavaret mad a reomp-ni ez oc'h eur Samariten, hag ema an droug-speret enhoc'h ?

Jesus a respontas : n'eus droug-speret ebet enhon ; mes henori a ran va zad, ha c'hui am dishenor-me. Evidonme ne glascan ket va gloar va unan ; eun all he c'hlasco hag a rento justis din. E guirionez, hel lavaret a ran deoc'h, nep piou bennag a vir va c'homzou, ne varvo morse.

Anat avoalc'h eo deomp brema, eme ar iuzevien, ema an droug speret enhoc'h ; Abraham so maro, hag ar brofeted ive, hag e livirit : nep a viro va c'homs, ne varvo morse. Ha brassoc'h oc'h-hu evit hon tad Abraham pehini so maro, hag evit ar brofeted pere so maro ive ? Piou oc'h-hu ta var ho meno ?

Jesus a respontas : ma roan gloar din va unan, va gloar ne deo netra. Va zad eo a ro gloar din, hen pehini eo ho Toue, eme c'hui. Ha n'oc'h eus ket he anavezet ; me avad hen anavez ; ha ma lavarfen n'hen anavezan ket, e vefn eur gaouiat eveldoc'h. Mes hen anaout a ran, ha miret a ran he gomzou. Abraham ho tad en deus bet eur c'hoant bras da velet deiz va donediguez ; her guelet en deus, hag eo bet carguet a laouenidiguez.

Neuze ar iuzevien a lavaras dezhan : n'oc'h ket c'hoas antercant vloas hag oc'h eus guelet Abraham ? Jesus a respontas dezho : e guirionez, hel lavaret a ran deoc'h, me a zo araog ma voa eus a Abraham. Neuze e kemerjont mein evit scleper gantha ; mes Jesus en em guzas hag a ieas er mæz eus an Templ. (S. Ian viii. 46.) G. M.

Setu ama eur pennad scrit tennet eus a *Gazeten ar Meziou*, divar ben ar gounediguez c'hoan. Eun tiec gouezïec a Roazon eo a scrif kement-ma.

Er bloa-ma ar guinizou so bet hadet divezat bras, ha ma vije deut brema a daol reo ha scorn, o divije bet beac'h o sevel. Ar greun, o tivoan, a vije breinet lod anezho, hag ar guiniz a vije bet re rouez. Mes ar goan so bet soubl, gleboroc, clouar zoken, ar pez en deus great cals vad d'ar gounidegueziou divezad.

Evelse epad ma c'hrosmolemp a enep an amzer c'holoet, ar glaoeier, ar pri hor boa da vressa, ar guiniz a save manific, ha lavaret e vije e rea goap eus an aoun or boa. Hirio eo glaz, stanc ha doareet caer.

Leveromp eta : Doue a ra mad ar pez a ra ; n'on eus nemet sellet oc'h hor parkeier evit guelet kementse.

Brema petra zigouezo goude an amzer-ze?

An douarou, priellet gant ar glao, ha ne ket bet rouesseet gant ar scorn, a deui calet evel eur mean, hag ar guiniz paour a vezo mouguet ha collet.

Mes bez' ou eus freuziou (oguedou) houarn, hag e vezo mad lacat anezo el labour.

Kerkent ha ma vezo dizec'het an douar, var dro mis meurs, lakeomp an ogued, ar freuz da labourat var hon ed ; munudomp ar guiscad var c'horre eus an douar, evit ma c'hello ar griziouigou bihan caout crog. Er memes amzer e tistrujimp al louzeier fall,

pere n'o deus ket c'hoas a c'hriziou doun.

Petra benag ma zeus eur mestr mad oc'h ober, hag a voar cals guelloc'h evidomp petra zo izom, na jomomp ket gouscoude ep ober hon lod. Evit beza tiec mad e ranker ober cals traou, e ranker gouzout, ha zoken araog, meur a dra, e ranker beza var evez.

Ma creten lavaret ar pez a zonjan, e lavarfen : lakeomp evez oc'h ar bouet chatal ; brema e sao ar ieot, mes marteze e miz ebrel ne rai ket. Ar goan a dle beza e penn pe benn eus ar bissac'h. Ma na espernomp ket brema ar bouet loenet, e tissemp beza ber. Mes eun tiec mad hag eveziant a gaf crog ato eun tu bennag.

Ar glaoeier so bet e fin an discar amzer hag er goan o deus stardet an douar, hag a lacai al louzeier fall da boulza gant an nevez amzer. Mes dioc'h eur c'hostez all al labouset bian n'eus bet nag erc'h na scorn oc'h hegal outho, hag o deus distrujet, lonket eur bern a ajou fall hag a brenvedigou. Evelse e laca an Aotrou Doue ato ar mad e kichen an droug.

Na zistrujomp ket eta al labousedigou-ze, rag eur vad vras a reont deomp. E kementse e vezo red c'huennat a zevri ; mes bez' hon euz divrec'h hag ostillou evit kementse.

Pa vezo evesseat mad oc'h pep tra, ar goan ne vezo ket bet ker fall ha m'or boa aoun na vije, hag ar blavez ne vezo ket ken abred ha ma sonjet.

Brema on eus re a c'hlao ; aben daou viz marteze e clemimp gant re a zec'hor.

Na ancounac'haomp morse penaus abouez poania, labourat, beza reglet, evessaat, e teuer abenn a bep tra.

G. M.

Sant-Briec. — An aotrou Chatton, person Paul, bet guech all oc'h ober scol e seminer-bihan Plouguernevel, so hanvet person e Guengamp ;

An aotrou Guichet, person Plestin, so hanvet person e Landreguer ;

An aotrou Moignet, person Callac, so hanvet person e Plestin ;

An aotrou Poncin, person Penvenan, so hanvet person e Callac.

Evit cotuerou ar c'horaiz, ar 24 a vis c'huevrer 1866, ez eus bet eun *ordination* e Sant-Briec. Dec cloarec iaouanc o deus recevet an *tonsur*, pe ar gurunen ; unan ha tregont o deus recevet ar pevar urs biban ; great ez eus c'huezeg abostoler, pevarzec avieler, ha c'huec'h beleg.

Ervez eul lizer eus ar ministr, roet ar 7 a vis ebrel 1851, ar re a golfe loenet dre glenvejou stagus n'o deus guir ebet da gaout digoll nemet mear ar barrez a rofe testeni dezho eus bet var dro al loenet-ze eur medecin-veteriner aprouvet ha carguet da louzaoui al loenet clan. Evit ma c'helfent caout digoll ep ma ve bet ar medecin-ze var dro ho loenet, eo red ne ve medecin-veteriner cbet varn'hed diou leo dioc'h al leac'h m'eo bet ar c'hlenvet.

Mad é ve eta d'an dud divar ar mæz anaout ar vedecinet veteriner-ze aprouvet ha carguet da louzaoui al loenet clan. Setu ama ho hanoiou :

An aotrou Kerzean hag an aotrou Tangay, e Landerne;
An aotrou Feger e Brest; an aotrou Bergot e Lannilis;
An aotrou Elcouet hag an aotrou Morel, e Montroulez;
An aotrou Richard, e Kemper ;
An aotrou Binet, e Kemperle.

Eur c'haner, unan eus an dud-ze a c'honit ho bouet dioc'h ho mouez, a voa en em laket en dez-all da gana dirag eur vanden dud. Eleac'h ma edo ez oa eur bern foen adren he guein. Red eo ne vije ket dudius he vouez, rag kerkent ha ma voa comanset gantha he ganaouen, setu ar re her silaoue oc'h en em lacat lod da c'hoarzin, lod da sutal, hag oll da ober trouz ha safar. Ar c'haner gouscoude ne lentas ket. Sellet a ra adren he guein hag e vel ar foen. Setu hen hag o vont da guerc'hat foen hag o lacat anezho briat ama briat alïont. Pa en doa laket evelse eun nebeut briajou foen a renc, è tro oc'h he dud hag e lavar dezho : alo ! deut pa guerot ; setu aze prest ho coan ! piou a jomas balc'h he c'hinou ? An dud-ze pere, me voar vad, ne voant ket e sonch beza kemeret evit ezen.

En eost tremen eun tiec a gassas he vevel da di eun amezeg en eur gueriaden all evit goulen outhan he zornerez. Hema a respontas d'ar mevel : « va dornerez-me ne da morse ac'hann. Lavarit d'ho mestr digas he eost ama, hag e vezo dornet dezhan. »

Ar c'homzou-ze a voue kemeret evit eur goaperez gant eguile pehini a glaskas an dro da gas, evel ma leverer, an dors d'ar guær. He c'haout a reas ep dale.

Eur pennad goude, perc'hen an dornerez a ieas da arat hag a dorras he alar. Setu hen o cas ive he vevel da c'houlen alar he amezeg. Hema d'he dro a respontas : « va eler-me ne deont morse var ar mæz. Lavarit d'ho mestr digas he barc ama, hag e vezo aret dezhan. »

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *3 Meurs.*		Pont'Nabat — *4er Meurs.*	
Guinis....	16 lur, 89 c.	Guinis....	16 lur, 78 c.
Segal.....	10 lur, 46 c.	Segal.....	10 lur, 20 c.
Eiz.....	9 lur, 07 c.	Eiz.....	9 lur, 89 c.
Ed-du....	9 lur, 04 c.	Ed-du....	8 lur, 63 c.
Kerc'h....	7 lur, 97 c.	Kerc'h....	8 lur, 75 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Disadorn 17 Meurs 1866. N° 59. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar abonnamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 11 Meurs 1866.

Pa dlear c'horaiz e rer aleiz a brezeguennou, hag e kær ha varc'hata miz ? E kær dreist oll e veler, ha da zul ha da lundeiz an dud oc'h en em zestum evit silaou comzou Doue. An den en deus izom e ve digasset da zonch dezhan hep en amzer eus a Zoue, eus a virionezou ar feiz, eus he zeveriou ; anez e teufe d'ho ancounac'hat. Evelse d'ar marc-ma eus ar bloas, epad ma teu pep tra d'en em nevezi var an douar, an ilis a fell dizhi ive ne vezo se sperejou an oll gristenien ar zonch eus ar gwir lonezou-ze a dlefe beza dalc'h mad dirag hon daoulagad.

Ereboud en ar feiz a labour ato da zistruja ar Relijion ha da goll an eneou, hag eo red stourm outho, hag eo red kelen ar gristenien ha diskuez dezho petra dleont da ober evit na vezint ket tromplet gantho.

Seulvui ma c'hanavezer ar guirionezou a deu deomp digant Doue, seulvui ho fleustrer, seulvui ec'h evesseer outho, seulvui ive ho c'harer, seulvui a blijadur a vez o sonal enho, seulvui e caver æssoc'h da viret ar gourchemennou a roont deomp.

Mar ve anavezet mad ar relijion, e ve heuillet guelloc'h. Mes adversoun ar silvidiguez a ro da gridi d'an dud gouezieg, d'ar re zoken o deus eun tamic descadurez beunag, penaus studia guirionezou ar feiz, studia lezen Doue ne zede ket dioc'h ho doare, n'o deus izom ebet d'hen ober ; d'ar re n'o deus ket a zescadurez e ro da studi ec'h ouzont gouscoude avoalc'h, hag e clasc miret outho na zeskint hirroc'h. Hag evelse ez eus eun niver bras hanc anavezont ket avoalc'h ho relijion, ha dre ze ne oufent morse he heuilla gant ar memez calon evel ar re he anavez mad.

Setu eno ar c'hem bras a zo hag a vezo ato etre ar guir Relijion hag ar fals relijionou, da lavaret eo, etre ar guir hag ar gaou. En guir Relijion, ar re he anavez muia he heuil ive gant ar muia plijadur ; er fals Relijionou ar re o deus muia anaoudeguez anezho eo ar re guenta o trei kein dezho.

Ar gardinalet so e Rom carguet eus a aferiou canonization ar zænt, a zo prez varnezho brema. Eus a Frans epken ez eus eun uguent bennag hag a zo hano d'ho c'hanoniza pe d'ho discleria eurus. Etouez ar re all ema Beniguet Rencurel a behini e comzemp er zizun all, ha Ian Vadezour Viannay, person Ars.

Pii nao a lavar aliez n'en deus c'hoant ebet brassoc'h evit an hini da rei d'ar gristenien cals a zifennerien en env. « Ra c'halfent, emezhan, mont ganen dirag tron an Aotrou Doue pa vezo deut an dervez din da vont di. »

Ar bloas a zeu, 1867 a vezo burzudus etouez bloaveziou ar Pap Pii nao. Da viz even, eun niver bras a Eskibien hag a gristenien vad a vezo e Rom, evit celebri, en iliz Sant Per, an deiz ha bloas eus a verzerinti prins an Ebestel, ar c'henta Pap, hag evit guelet canoniza ha discleria eurus meur a zen santel.

En Itali, an dispac'herien a ra ato freuz muia ma c'hellont. Kement hini a ra eur vad bennag a so en ho hent. Ar re en em ro da guelen ar vugale ha da rei dezho eun descadurez christen ne blijont tam d'an dispac'herien-ze, hag ober a reont dezho goassa ma c'hellont. Dalc'h mad e tigouez e Rom freret pe breudeur eus ar scolachou christen laket gantho er mæz eus ho ziez. Eus a dri di varnuguent o doa en Itali, uguent so serret, hag an tri all a vije serret ive panefe perc'hennou an tiez-ze a vir. An tiez o veza dezho, ec'h ellont lacat enho an nep a gueront.

E Oria, er c'harter hanvet Pouil, en Itali, n'eus ken hano nemet eus a zantelez eun intanvez paour, oajet a nao bloaz ha tregont. Ar vaouez-ze so he hano Palma Mattarelli. Douguen a ra mercou ar bassion en he daouarn, en he zreid, en he c'hostez hag en dro d'he fenn. Caer e deus bet cuzet epad dec vloaz, tud ar

c'harter so deut da anaout ar burzudou-ze. Medecinet casset da zellet outhi o deus anzavet n'o doa ar skiant hag ar vouezieguez netra da velet eno. Ar brud a guementse so deut bete Rom, ha coms a rer cals eus a draou lavaret ganthi divarben ar pez a dle c'hoarvout er bloa-ma.

Eun dra gaer eo guelet ato an dud iaouanc a ia da Rom d'en em lacat en arme ar Pap. Eur blijadur eo ho guelet er guer-ze devot evel menec'h o vont eus an eil iliz d'eben. E Sant-Per dreist e veler bandennadou anezho. An Tad santel en em gaf gantho avechou; neuze e chom a za, e ro dezho he vennos hag e lavar dezho ato eur goms vad bennag.

Er sizun dremenet ez ea adarre eus ar Beljic pemp ha c'huec'h uguent-en eur vandeu, ha ker bras eo an niver eus an dud iaouanc-ze ma zeus poan o caout plas d'ho loja e Rom er c'hazerniou.

Ar re a ia da arme ar Pap a ra al le da veza fidel da Bii nao ha d'ar re a vezo Pabet var he lerc'h; da veza christenien catolic, da viret n'o devezo morse perz ebet etouez enebourien an ilis santel, pe seurt bennag e vent; ha da vervel kentoc'h evit dilezel an hini ma en em lekeont en he zervich.

Setu ama eur pennad lizer scrifet gant eur missioner eus an Americ d'he guenvroiz eus ar Beljic, hag a ziskuez ar boan hag ivez ar blijadur en deveus avechou ar missioner etouez an dud c'houez.

Daou vloas anter oun bet person e kær Dal. Gallet em eus sevel eno eun ti scol, eur presbital, eur sacristiri; dressa an ilis, prena eur vered, ha kementse eb lezel eur guennec'h dle. Doue a-roe he vennoz d'am labour; creski a rea an niver eus ar gristenien, ha dont a reant d'ar zervich divin. Brema emaoun e creiz an dud gouez, er mission banvet *Reserv*, antercant leo dioc'h Dal. Ama n'em eus na ti, na chapel, na scol, na netra. Pep tra a vanc.

Gouscoude em eus leac'h avoalc'h da veza laouen, ha ker contant oun ha ma c'heller beza en draonien-ma a zaelou. Oh! ma c'houfe hor beleien iaouanc eus ar Beljic peguement a levenez en deus ar missioner, e teufent ama a vandennou. Mont a rafent dreist kement so var ho hent evit dont da rei ar bara a vuez da eneou hag ho deus naoun ha sec'het d'ar virionez. Dissul diveza em eus lavaret an oferen e lochen eun den gouez. Eno pep tra a voa paour; ornamant ebet; eun daol evit aoter. Mes an dud gouez a lavare ar chapeled en ho iez hag a gane canticou. Kementse oll a lakea an daelou da zont em daoulagad hag e lavaren ouzhin va unan: e guirionez, eurussoc'h oun evit Personet ar Beljic o cana an oferen en ho ilizou ker caer hag e creiz eur-c'han ken dudius.

An dud gouez paour-ma so bet c'hoas missionerien en ho zouez; mes dilezet e voant abaoue ar vrezel zo bet en ho zouez e 1856. Ar mission a voue distrujet oll neuze. Lod anezho gouscoude a zalc'he ato d'en em zestum bep sul evit lavaret ar pedennou. Unan eus ar Pennou a brezegue. Roet o deus din ar c'hloc'hig gant pehini an tad Cherouz, ho diveza missioner, ho galve d'ar zervich divin. Pebez feiz, pebez courach da zerc'hel mad evelse epad deg vloas ma int bet dilezet? Nan, an Aotrou Doue ne alle ket lezel pelloc'h an dud vad-ze ep belec.

An Aotrou'n Escop so eat en derveziou-ma da rei ar gouzoumen (ar gonfirmation) er parreziou hanvet ama varlerc'h:

13 Meurs. — Coray. — Da Goray e tle dont bugale Leuhan ha re Tregourez.
14 — Spezet.
15 — Sant-Hernin. — Motreff.
16 — Keraes. — Plouguer, Plounevezel, Kergloff.
17 — Poullaouen.
18 — Ursulinezet Keraes.
19 — Cleden-Poher. — Landeleau.
20 — Plounevez-ar-Faou. — Ar C'hloastr-Pleyben.
21 — Castelnevez. — Sant-Goazec, Laz, Santhoz.

An Aotrou Morvan, bet hanvet person er Forest Foueznant, so hanvet person e Pluguffan.

An Aotrou Guillerm, vikel er C'hloastr-Pleyben, so hanvet person er Forest Foueznant.

An Aotrou Floc'h so hanvet vikel e Cast.

An Aotrou Madec, beleg e Dirinon, so maro er sizun dremenet. G. M.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

(XXIV).

(Eil pennad).

Goab a ve gret ac'hanon; ret eo ober evel ar re all.

Ia pa reont mad. Evelze pa velot oc'h amezeyen oc'h ober ann aluzen d'ar paour, oc'h ober vad d'ho nesa, o vont aliez d'a goves, bep sul d'ann oferen ha d'ar gousperou, o tec'het d'euz ann droug hag o poania d'ober ar mad; neuze gret evelthо.

Mæz mar guelit anezho o laerez, oc'h ober gaou oc'h ho nesa, o labourat d'ar zul, o vesvi, ho tispenn ho nesa, na rit ket evelthо.

Lavarit ar virionez: ma velfach eun all oc'h en em dol var he ben er mor, o tol he arc'hant dre ar prenest er mez, o visca zoken he zillad var ann dueremp; ne raffac'h ket evelthan. Oh nann, nann, neket collet va fenn ganeen c'hoas; ha coulscoude, pa velit anezhan o vont a enep lezen Doue, ho laza he ene dre ar pec'het, o coll ar barados, oc'h en em dol var he benn en ifern e lavarit: ret eo ober evelthan. Mæs buez ann ene a dal cals muyoch evit hini ar c'horf; madou ar bed all a dal cals muyoc'h

an hini a oa carget d'euz ar scol e oa; mad, va mignon, emezhan en heur voasca var dorn ar c'hristen yaouanck, c'houi zo eun den a galon hag a benn; kendalc'het hag e teuoc'h d'a veza un dra bennac eun deiz; goudeze, epad m'a chommas er scol-ze den na lavaras netra dezhan, pell ac'hano ne oa nicun hag a vije ker meulet ha ker caret.

Bezit mad, carantezus, madelezus e klever ann holl; c'hoarzit gant ar re-all d'euz an traou a heller c'hoarzin anezho eb pec'hi, heb dale den n'a lavaro netra deoc'h evit guelet ac'hanoc'h oc'h heulia ho relijion.

Eun den yaouank, eur c'hristen mad dreist a rancas mont d'a zoudard. En deveziou kenta he genvreudeur a ree goab anez-han, abalamour m'a ra gwelent o lavaret he bedennou, oc'h ober sin ar groas, o vont d'ann oferen ha da govez; a bep seurt a veze gret anezhan. Eun devez e c'houlenas conje d'ho gervel holl en dro dezhan, e pignas var eur scaon hag e lavaras dezho: Caër ho po ober goab ac'hanon, ne reoc'h ket din chench; an autrou Doue zo guelloc'h evidoc'h, ne ket gouir? Ma, me zo guelloc'h ganeen plijout dezhan evit deoc'h, iit d'a gousket, ma ne ket mad an dra-ze evidoc'h; ha pa vec'h holl aze em enep me ne rin ket eur gamet adren. Ar re all a zirollas da c'hoarsin ha da lavaret mad a res. Hag abaoue den n'en d'eus lavaret netra dezhan.

Eun drout all eun den divar ar mez a oa en em gavet da zibri he bred gant eun nebeut bourc'hichen en eun ty e ker. Ar sadorn a oa; goulen a ras eur banne souben ar rous hag eun alumen viou. Eun daou pe dri deus ar vourc'hichen a en em lacas da vusc'hoarzin; unan anezho divesoc'h evit ar re all, a lavaras d'ezhan: C'houi eta, paeron, na zebrit ket a gic? Nann, autrou, ha c'houi a zreb? Ia va c'homper; goaz a-ze deoc'h autrou. C'houi a vers oc'h ene evit eun tam kic; dimme e tal muioc'h va hini. Ar re all a zirollas da c'hoarzin. Neuze e savas ar c'hoars etouez ar re all; unan anezho zoken a lavaras dezhan en eur zistrei ounthan: mad a rit, emezhan, o terc'hel mad d'ho lezen, ha me ive a fell d'in ober eveldoc'h; me ive zo kristen.

N'ho pezet aoun ebet rac eur gomz, eur zel, eur c'hoarzaden. Losket da vont d'an ifern ar re o d'eus c'hoant d'a vont, mæz c'houi saveteit oc'h ene. Losket da c'hoarzin ann neb a garo, divezatoc'h e c'hoarzoc'h dezho ive d'ho tro. Y. P.

YVONIC TIMAD.

(Trede pennad).

Ia, ia, kea da gerc'hat ar foen pe guir an aillounetze.... Laka starna, da vont d'ar prat bras da genta, a goude.... Per n'oa ken evit parlant; he boaniou e serr e zroug a drec'haz he ners, kueza reaz evel e sempladurez. Ouz he velet er stad-ze, Jakez a lavaras da

Yvonic, en eur vuz-c'hoarzin : labour a po mar grez van euz ar glabouser coz-ze.

Yvonic a zantas neuze ar goad o sevel d'he benn :

Cleo ta, Jakez, ouz.piou e parlantez evel-ze, han? pez direol, perag n'he dez ket d'ar foar m'ar de poent mond?

— Hoho! gwal zoun ho cribel, mez aoun, va mignon.

— Ker sounn a m'eo red. Selaou : keit a ma plijo gant Doue lezel eur berad buez em goaziet, me zifenno và zad ouzit-te hag ouz ann oll. Den ne viro ouzin da zenti out-han pa c'houlenno ouzin. M'ar d'he coz hag icill, lakit evez n'ho pe c'hoaz izom anez-han.

Kerkent Yvonic en deuz great eun dro var he zeul, hag er meas.

Gervel a ra ar mevellien, merka da beb hini he labour, hag e ber amzer e starnet ar jeo da vond d'ar foënnec.

D'ann ampoent edo Jakez ac'haoliat var he varc'h a Fanch he fuzull var he scoaz, peb hini en he hent.

Mar doa herr var an daou vab cossa, Yvonic ne jome ket da c'hinaouegi. Ar mevellien souezet o velet o doa cavet eur mestr; Yvonic er penn araog gant he forc'h ho lakaas da zic'hourda ho izili.

Allo! mibign, paotret, a traou var ar c'harr, mavo clozet ar bern foenn araog ar glao.

Ar c'houmoul du a dostea atao. Pa loc'haz ar c'hargou diveza euz ar foennec e kueze beradou glao kel ledan a peziou trivac'h diner; abenn ma teujont d'ho c'hoan e rea eur barr dour. Yvonic a ioa sounn he benn, a laouen he lagad o tond dirag he dad.

Ar blijadur da veza great he zever a vire out-han da zonjal en doa c'houezet dourec, ha noa ket mad chom gant dillad gleb. N'euz ket e par gourc'hemennou Doue da lacaat an den var he du, a da barea he boaniou. Lavaret a alfet ep fazia calz : da dad, da vamm a enori, hag euruz he vi. Per a ioa eat abretoc'hic d'he vele en dervez-ze. Pa erruaz he vab iaouang, oa mor-gousket, terchen en doa, hag er c'hlevet o c'hrosmolat eun dra benag.

— Te eo zo aze, emez-han, o tivorfila?

— Me eo, va zad, eme Yvonic, o cregi e dourn he dad, tom bero dre an derchen. Guir aoualc'h a lavarac'h er mintin man; ne glevit ket ar glao a ra? Evel er bonher digant Doue, oa bernet ar foënn araog m'en deuz skoet an arne. N'euz glebiet nemet an destumachon, hag evelse, couskit disourci..... N'ho c'heuz izom a netra?

— Nann da.... Te zo poent did mont da ziskuiza ive.... Ha da vreudeur....

Yvonic ne lavare ger.

— Distro int?

— N'int ket c'hoaz, va zad.

Per a laoskas eur malloz anter vougnet, rag Yvonic a daolaz soublig he zourn var he c'hinou var n'abek poket dezhan. Per ne lavaraz grig; hag Yvonic a ziskennaz da gaout he vevellien. Epad m'edont gant ho c'hoan e tigouezaz ann daou vab er gear, unan dre bep dor, hag evit doare droug enho ho daou. Jakez a vouze, ha n'oet evit caout ger mad ebed diout-han. Fanch a ioa garo he zremm. Torret oa var anu anevalet. Ar foar ne daille netra, eun dro gollet gant Jakez. Fanch evit doare m'en doa bizet eun en doa tennet adreuz, rag bez he oue farç ar gompagnunez. Goude m'ho doa drebet hag efet ar pez a rea vad dezo, ec'h en em lakejont da gonta o displijadur ann eil d'he gile. Divar benn gout piou da druezi muia e savaz c'hoari gant-ho. Commanç a rejont da jarneal, da doui a nevez. Yvonic en doa poan en he ziscouarn ouz ho c'hlevet. Clasket en doa dre gaer ho unani. Pa glevaz ar malloziou, hag en ha trouc'ha berr ar gount, hag o sevel he vouez e lavaraz d'ezo : Ma ne baouezit da doui me zo o vond kuit.

Petra lavar ar glaourennec, eme Jakez.

— Ma ne chenchit marvaillou me zo o vont divar ho tro. Dre gaer en disclerian deoc'h, n'oun ket evit gouzaon e ve torret evel-ze lezennou Doue.

— Pe seurt lezennou?

— He desket oc'h euz hi m'oar vad en ho pugaleach.

E vean he hano na doui ket
Nag ive netra all er bed.

Eh! eh!... cleo!... Evit eur c'hrouadur e kemerez ac'hanon-me? Me ne maon ket e skol ann ilis pell zo : re zivezad, va mabic, ha p'am bo izom kentel, neket diganeoc'hui e zinn da c'houlen.

— Ma rafac'h diouz oc'h izom, e selaoufac'h unan benag. Da c'hedal guell, m'er lavar doc'h, gourc'hemennou Doue n'int ket roet d'ar vugale ebken. En-ho e comzer ouz braz coulz hag ouz bihan. Evel-ze a m'euz me clevet hed ar veach : hag he peleach oc'h euz-hu guelet ar c'hontrol?

— He peleach? Ann oll a glevan-me e pec'hi.

— Hag he cavit brao ober evel an oll?

— Ha goud' en oll, pe seurt droug a ra va c'homzou na did te, na da Zoue.

— Droug ebet, m'ar keres. En da garg d'ha unan e maint, ha caer e pe ne savi biken bete tizout, diskar galloud Doue. Evel kent, dre valloziou e rez ar brassa desmeganç ma c'heller euz ann hano santel a Zoue, hag en zo kaoz euz da boan? Taol evez : pa implijez he hano da gass da zaout ha da gezek, e tiskuezont caout aoun rag an hano ze; kea d'ar scol ganto, pa ne fell ket did va zelaou-me. Ma ne vez hano ganez a Zoue nemet pa vi e coler, pa vo leun da galoun a vilim, caout a ra did e ve brao an draze ha beza direbec'h dirag d'ha varner?

— Ah! feiz, te zo eun diaoul a zarmonner, eme Fanch, pa velas edo e vis er voask hag he vreur re ver. Ni lavar an traou-ze dre gustum.

— Gwaz a ze, va breur paour. Na falla giz an hini a ra deoc'h beva er pec'het, hag ho samm, beb ger a livirit, euz eun dle nevez e kenver ho mestr? Ha ma tioueze deoc'h mervel, en eur lavaret ar seurt comzou? N'ho c'heuz great biscoaz nemet ruilla he hano hiniget dre ar vouillen. Mo pe izom euz eun den galoudec ha pinvidic, a c'houi a implijefe he hano de spountal ho zheor choumet el lagen? E leac'h ho tifen, gallout an den-ze a drofe ouzoc'h, ha ne ve ket souez ganeo.

Jakez a stoue he benn, Fanch a iea droug en-han gwassoc'h evaz.

— Da zimoun zo, keit hag an oferen bred, emezan, ho preoc'h d'ar penn. Hag e roin, eme Yvonic, ne moa ket calz da lavaret ken. En em guitaat ha rejont evelze. Jakez eun tamic prederiet, Fanch tenval he benn, Yvonic he zonjadenn direbech. Pa erruaz e kenver he vele he zoaz d'ann daoulin da lavaret he Bater. Pehini benag, n'oa sioaz ne nem inouaz ket o pedi. Biscoaz n'ont bet ken tomm he galoun; n'oa evit lavaret gourc'hemennou Doue n'emet en eur wouela, ha dreist oll ann eil hag ar pevare. Ne ancounac'haas ket em unan hini ho devoa bi desket dezhan.

Mar a viz a dremenas evel-se, hag Yvonic a heulie e-unan ann hent en doa kemeret. Gellet en doa caout ar preoc'h diouz he vreudeur, rei a rea skuer vad dezho ha d'ann oll. Bepred oa var evez, bepred difae, bepred calonnec'a carantezus evit ann oll. E penn he oll zevaniou e lakea ann hini da zenti ouz he dad, he oll aket da ober plijadur dezhan dre he gomzou coulz hag dre he oberou.

U. N.

Alioù d'an Tieien.

(EIL PENNAD.)

Ma vefe desket ar vugale à zarempred ar scoliou var an meaz, ez pez a zell oc'h ar gounidegues guelleed gant an dud gouiec'; ma vefent laked da len el leoriou gred, evit discoûz penaus eller ober guelloc'h, gant mui oc'h a skiant ha disamoc'h, labour an tiegues, e vefent da c'houd mad ez eo ho stad unan eus ar re enorussa, ha deus ar re ho deus evit ar vro ar muia da loudegues. Ne vefent ket mui o clask kuitad ho farres evit mont e kêr pa oufent ar gounidegues a zo brema crosket en o gouiegues en eun doare da gas ar bec'h vro a blijent hag ar benviou, da espern an den ha da gaout rendo(*) ar meaostou en distera douar.

Mar eo bet kement-all a boan o laboura an douar, ma ne denner alies nemet eostou nostamant doc'h outhe, ez eo abalamour nouzoc'h ket ar c'hiz mad e tlefec'h hen lakaat evit biannad ho peac'h ha guellad an douarou : nec'h eus naz bouet, na loenet, na teil avoalc'h, nag ar baridou e tlefec'h caout. An eostou a vent laqued an eil gande eguile evel ma tro e penn unan pa eo deut mare ata ec'h skrant nag izin ebet. Dalc'h mad e lequeer it vadelez hag, dont a ra an douar da skuiza; nec'h eus nemet pennoù fall ha ber, pere ne dollont nemet nebeut a vern a groc'hennet a vez e ber amzer ar parcou gant al louzoier hag e rancont beza dilezet pad eun nebeud bloavezhou.

Ar melchen ne ket evit gouzan dout aliessoc'h evit bep eiz vloaz en eun dachen, nemet ne ve douar dreist, hag e lekeer coulscoude bep pevar bloas pe kentoc'h zoken. Ar panes, al lin, an eiz a c'houl amzer ive abars dont adarre. Red eo gouzout an dra-ze, ha ranna an eostou e doare espern an douar, e guellad ha caout ato rend ar pez e c'hader en-han : pep tra a vella en eur vro pa vella ar gounidegues.

Ar pez a zao doc'h an douar a ra pinvidiguez ar rouantelez. Bro-Zaoz a zo pinvidicoc'h evit ar broiou-all abalamour enho e labouront guelloc'h an douar evit ne reer e leac'h-all. Ar staliou a ra al leien, ar mezer, al ler ha kement tra evit ezomou an oll e iafent en traon paneved e cavont gloan ho denvet, croc'hen ho saout, ho lin, ho canab ha kement tra a ro an douar dre al labour, an izin an dud ha dre vadeles an Aotrou Doue.

Red eo grons d'ar gounideien guellad ho c'hiz labour ha creski pinvidigues an douar ma ellint bianad ho mizou ha gounid muioc'h, rag an tieguechou a guerra ato; ar meveillen ive hag an devezourien; penaus sevel kement-se a zispignou, beva ha destum eun dra bennag d'ho bugale, ma nec'h eus ket guelloc'h loenet, muioc'h à it, muioc'h a aman ha deus a guement tra eller ober evit tevad ho ialc'h?

Ar fura tiec eo an hini a zo aketus da greski ar bern teil. Ho pezet bouet chatal hag ho pezo teil; ho pezet teil, hag e viot pinvidig, rag mad e vezo ho oll eostou. Evelse, an neb en deus eun anter doc'h e zouar dindan bouet loenet a zo tiec mad; mad ez eo c'hoas zoken mar deus trederen; hoguen ar seurt-ze n'int ket stanc e Breiz.

TH. DE P.

(*) Reud plein; eostou reud, pleines récoltes.

EAL MAD AC EAL FALL.

Sini rea ar c'hleyer... Pa voue ganet Jesus,
Eles ar barados, gant ho mouez dudius,
A c'halvas da Vethlem pastoret Israel
Ac oll e tiredchont betek ar c'hraou santel.
D'ar zul vintin ive, ar c'hleyer benniguet
A c'half ar bobl fidel d'an ilis, d'ar vered;
C'huec'h dervez zo d'ar c'horf, ar seizvet d'an ene,
C'huec'h dervez zo d'an den, ar seisvet zo da Zoue.
Sini rea ar c'hleyer... e tal ty ar beden,
E vode cals a dud e gued an oferen,
Mes unan, Hodalber, Hodalber ar c'hastel
Etretant, var eur mean, a lemme he gountel,
He gountel vras, merket gant goad an ouc'h goues
A daelou ar c'haro biret var ar menes.
« Alloh! alloh! var varc'h... d'ar gragues eo stouet
A lacat da ricla greun skan eur chapeled,
C'houi, tud calouuek, c'houi, miguounet Hadalberg,
Var varc'h... prim-ta prim-ta... pe it gant Lucifer!
Dibuchomp ar c'haro cousket var an deillou...
Iao-ta, iao d'ar chasse... d'an daou lamm d'ar c'hoajou!

Ag e gorn-boud skiltrus dindan ners he vuzel
A laca da grozal pevar c'horn ar c'hastel.
An oll a deu, a ia... Cant ky dichadennet
A red, a ars, a iud... Naoun o deus ha sec'het...
Ar c'hezek, gant ho ern a vruzun ar pave...
Erfin, dan daou lamm rus e zeont oll d'ar chasse.
Hodal, er penn kenta, gant dent dir e guentrou
A laca da lammet he varc'h dreist ar c'hleuziou;
Ac e c'hoars, ac he pec'h.. en eur heja he dok
Ker soun var gorn he benn ha cribel eur c'hillok;
He dud, en dro dezan, a c'hoars, a bec'h ive;
Lavaret a rafac'h eur brezel eneb Doue,
Eun dibab drouk elez savet eus an abym.
O cranchat ous an en ionen ha bilim.
Mes chetu o tonet daou gavalier estren:
Unan brao dreist an oll, he vleo flour ha melen,
He zaë guenn 'vel an erc'h, he varc'h guenn con ive...
Nan, biscoas ne velchot eur marc'hek ar seurt-se!
Ouspen, a us dezan eur c'helc'hik alaouret
Caeroc'h mil guech evit curunen ar brincet,
A luguern tro-var-dro gant an dousa sklerder...
Ennes en em laka en tu deou d'Hadalber,
Eguile, var he dal, a zoug siel ar mallos;
He visach zo tenval henvel an anter-nos,
Ha var he ivinou ken hir, ken lem a spern,
E velet c'hoas chomet mercou duat an ifern;
Ennes, gant he varc'h rus, a ia er c'hostez kleis:
« Salud deoc'h, tud chentil, emaoump o clask eur preis,
Eme Hadal, m'ar plich eta deoc'h ar chasse,
N'oc'h ket digouezet fall ag e teuoc'h ganem-me;
Alloh! va marc'h breman dioual da jom varlerc'h,
Pe gant leren va fouet me ouezo rei dit kerc'h.
Penaos, count Hadalber, eme'r c'havalier guenn,
D'an deis santel a zul e zes var an dachenn,
Ac ema da gorn-boud o choual doun er c'hoajou,
Pa dlefes daoulina var mean an ilizou?
Lez eun diskuis benak gant treid kez ar c'haro,
Arzul ne ket eun deiz a c'hoad nag a varo.
Bez fur, deuz var da guis, eur voal-chans a peffe
Oc'h heuil da blijadur, e leac'h lezen da Zoue.
Petra lavar ennes? eme'r c'havalier all,
Sarmoun a ra mesaoun, ha ne bresek ket fall...
Va mignoun ker, red ve deoc'h chench ho roqueden
Ha kemeret lost-du, rebech ha bareten...
Ni gar eun tam kemesk... Te, m'ar de guell ganes
Kers da dapa c'houen strinq en ilis da barres.
Ne ket-ta, Hadalber, moues ar chass oc'h arzall
A dal kement ograou a glever e Bro-C'hall,
Souneres da gorn-boud a dal ar kyrie
A deu raouil pe diraouil deus corzen eur c'hure.

I. Willem.

(*Eur pennad-all ar vech all*).

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 19 Meurs. — Sant Joseph, pried ar Verc'hez Vari.
Dimeurs 20. — Sant Gabriel, arc'hæl.
Dimerc'her 21. — Sant Beneat, abat.
Diziou 22. — Eus an deiz.
Dirguener 23. — An Itron Varia a druez.
Dissadorn 24. — Eus an deiz.
Dissul 25. — Ar sul Bleuniou.

An Aviel a vez canet evit benniguen ar beuz.

Jesus hag he ziskibien o veza o vont da Jeruzalem, pa voant digouezet tost da guær dirag Bethfage, e troad ar Menez Olivet, Jesus a gassas daou eus he ziskibien, en eur lavaret dezho: it d'ar guëric a zo dirazoc'h, hag e cavot eno eun azennez stag, hag he ebeul ganthi. Distaguit-hi, ha digassit-hi din. Ha mar deu unan bennag da lavaret eun dra bennag deoc'h, lavarit dezhan en deus izom an Aotrou anezho, ha kerkent ho lezo da zont ganeoc'h.

Hoguen, kementse oll a voue great evit ma teuje da vir ar c'homzou-ma eus ar profet:

Lavarit da verc'h Sion: setu ho Roue o tont davedoc'h leun a vadelez, pignet var eun azennez hag he ebeul boaz da veza dindan ar ieo.

An diskibien a ieaz eta, hag a reas evel m'en doa gourc'hemennet Jesus dezho. Digas a rejont an azennez hag he ebeul; ho dillad a lekejont d'ho golo hag e safjont Jesus varnezho.

Eur vanden vras a dud a voa hag a astennaz ho dillad var an hent; lod all a drouc'he scourrou guez hag ho zaole var an douar eleac'h ma tlie tremen.

Hag an oll dud-ze, lod araog ha lod varlerc'h, a gria hag a lavare: Hozanna! gloar da Vap David! Bennoz d'an hini a deu en hano an Aotrou! G. M.

(Sant Vaze. xxi. 1.)

AR SŒUR MARI BILLET.

Ian Billet hag he c'hreg a ioa paour. Chom a fean en eun toul campr er pempet astach en eun ti, e Pari. Bez' o devoa eur verc'h oajet a zaou vloas varnuguent hag a veze bemdez var zevez, hag a zicoure evelse he zad hag he mam da veva. Ar verc'h-ze a voa eur plac'h mad, devot ha caret gant an oll amezeien. Mari oa he hano. Eun dervez Mari a voa bet o cofez, hag a deua d'ar guær eun nebeut divezatoc'h evit na voa boaz Antronoz e tlie receo he Doue. He daoulagad a voa ruz hag anat oa e devoa eun tam glac'har bennag.

He mam a evesseaz outhi da guenta hag a lavaras dezhi:

— Petra so oc'h da zieza, Mari?

— Me? Netra, va mam. Mes russa oc'h russa teue.

— Mancout a ra labour dit?.... Unan bennag eo deuz gual gomzet ouzit?

— Oh! va mamm, ket ouzh kement-se. Petra zo oc'h egal ouzit. Mar [illegible] dit, da dad ha me her [illegible] e pedimp Doue d'hen ober.

— Mar kerez eun daolas neuze d'an daoulin dirag he [illegible] hag en eur scuilla cals a zaelou e lavaras dezhi: [illegible] da zisclería deoc'h a rai anken [illegible] dih zad.

— Mes petra zo-ta? Lavar buan.

— Va mamm, Doue eo a c'hourc'hemen; ho kuitat [illegible]

— Hor c'huitaat hag evit mont peleac'h?

— Ebarz ma caro Doue va c'has, red eo din beza [illegible]

— Ha gant ar Verc'hez Vari en deus laket eur zonch [illegible]

— Ha gant Doue eo en deus comzet oc'h va ene, [illegible]

— Va mamm, en em lakeaz neuze da vouela, da lavaret ha da c'huit Kondtum elle evit distrei he merc'h dioc'h ar [illegible]

— Ha gementsel oc'h erruas ive an tad. Pa [illegible] hor hano, evithan da veza eur c'hristen [illegible] mad. Mont a rea eus an eil penn d'egile, eus ar gampr en eur steki he dreid, en [illegible] hag he ebeul; ha kement a zigoueze var he [illegible] pa vije collet he benn gantha. Ar vam hag ar [illegible] Mari a bede a greiz he c'halon. Bars [illegible] a zirollas. « Follenteziou! diotach, [illegible] hag o deus c'hoant ober poan d'ho [illegible] Seurezet! n'en deus ket avoalc'h ha re anezho?

Coaz ouz, [illegible] hoza enebet eur pennad amzer, [illegible] ne gollfont ket miret da zont enho ho- [illegible] da c'hoassant da beden ho merc'h. Mari [illegible] etouez sœurezet Sant Visant a Baul, [illegible] e voue casset d'ar C'hrimee, rag d'ar mare- [illegible] ar Francizien hag ar Russianet.

[illegible] diveza araog ma voue kemeret Sebas- [illegible] Frans a doulle an douar en dro d'ar [illegible] hag a ostea outhan eun nebeut bennag bemnoz. [illegible] dont ent a zavent d'ho difen oc'h ar bouliji. Mes ar Francizien a dole a blom en ho zouez, bouliji deuz, leun a vrudrail, ha pa deue unan eur ar bouliji-ze da gregi e leac'h ma labourent, e rea eun distruj bras. Ar Jeneral Pelissier a velas oa red sevel eun dinel da zebriñ da glañdi, e kichen al labourerien, evit di- [illegible] ar re a veze mac'hagnet. Cas a reas di daou [illegible] eur serwicher bennag evit caout sourci [illegible] Antronoz an vedecinet a c'houlennas ma vije [illegible] eur sœur pe ziou evit ho zicour da bansi ar [illegible] Ar Jeneralta lieaz he unan da gaout ar sœur Anjela, an hini a zalc'he leac'h a superiorez d'ar sœur- [illegible]

— Va c'hoar, eme ar Jeneral, goulen a rer ac'ha- [illegible] dibriñt en dinel e kichen ar c'hre; mes eur plas [illegible] deus bras eo; boulijr a-guez eno, hag ar Russianet [illegible] labourerien pa zonjfet nebeuta. Ha cas a elfac'h diou sœur di?

— Me a ielo va unan, eme ar sœur Anjela, ha ganhen ez ai unan eus ar sœurezet iaouanca, ar sœur Mari.

Ar Jeneral a grogas e dorn ar sœur Angela, hag a deue an daelou en he zaoulagad o velet courach ha ners calon eur plac'h dister evelse.

Aben eun heur goude edo sœur Anjela ha sœur Mari en dinel e kichen ar c'hre. Ar sœur Mari eo an hini ma comzomp anezhi er pennad scrit-ma.

Dioc'htu en em lakejont da labourat. Unan anezho a gomze dezho a Zoue, hag eben ho louzaoue. Kement-ma a voa d'ar 17 a viz Guengolo 1855.

Dioc'h an noz, an tan a grescas gant ar Russianet. Da seiz heur, pa zea al labourerien da gomans ho nosvez, eur voulet a ziscaras eun tamic pavillon ruz a voa var beg an dinel.

An noz a voa tenval bras. Bep en amzer e tigasset d'an dinel eur zoudart bennag gouliet ha mac'hagnet. An diou sœur ne voa netra evit ho scuiza. Eur zoudart a voue dizouguet hag a voa bruzunet he droat. Ar medecin en em lakeas dioc'htu da drouc'ha dezhan he c'har. Epad ma he zrouc'he, ar sœur Mari a zalc'he penn ar zoudart kez etre he daouarn. Dont a reas guen evel paper, mes ne vancas ket he c'halon dezhi, hag e lavare d'an den paour pidi Jesus da gaout truez outhan.

An nosvez-ze a voue scrijus. Dalc'h mad e clevet eur voulet cleuz bennag o crevi var dro an dinel; ha kement a dud gouliet a zigaset enhi, ma voa ruziet al leuren gant ho goad.

Var dro teir heur dioc'h ar mintin, ar sœur Anjela a lavaras d'ar sœur Mari: va c'hoar, eanit eun nebeut; guelit ha c'hui ello cousket. Lavaromp hor pedennou.

Daoulina a rejont da lavaret ar beden dioc'h an noz, hag e pedjont ive evit ho c'herent hag ho anaoudeien chomet e Frans. Pa edont o sevel en ho za, eur voulet cleuz a grevas dirag an dinel. Ar sœur Mari a goezaz; he feultrin a voa treuzet gant eur skillen houarn.

Ar medecin a deuas da zellet oc'h he gouli. Trei a reas dioc'htu oc'h ar sœur Anjela en eur lavaret: sicourit-hi da vervel.

Ar sœur Mari a voue astennet var an douar, he fenn var eun tam coat. Sevel a reas he daoulagad etrezeg an Env, hag e lavaras d'ar sœur Anjela: va c'hoar, me vel ervad ez an da vervel. Ne gaf ket din e ve netra c'hrevus var va c'houstians. Ama n'eus beleg ebet; mes, me ho ped, roit din ho penediction. Grit, me ho ped, ne vouelo ket re va mam, ha ne vezo ket a zroug em zad o clevet va maro.

Neuze e voue clevet o lavaret: Jesus ha Mari. He daoulagad a voa leun a zaelou; ho zerra a reas, hag e tremenas ractal. He zae c'hroz a voa trempet gant he goad.

Tad ha mam ar sœur Mari ne rejont clem ebet a enep an Aotrou Doue pa glefjont oa maro ho merc'h.

Setu aze penaus e varf ar merc'hed calonec-ze pere

so kement var hent an dud difeiz ; setu penaus e roont, ep marc'hata, ho buez evit ober vad d'ho nessa. G. M.

KELEIER.

Arras. — An Aotrou Parisis, escop Arras, so maro en derveziou tremenet. An Aotrou Parisis so unan eus an eskibien a Frans o deus labouret muia evit difen an Ilis santel hag ar Relijion. Bez' edo e Cambr an Deputeed er memes amzer gant an Aotrou Graveran, Escop Kemper.

Setu ama petra lavar ar gazeten hanvet *Le Monde* divar benn an Aotrou Parisis.

Doue n'en deus izom eus a zen ; guelver a ra ar re a zalc'h he Ilis en hè za evel ma c'half ar re all. An Aotrou Per-Loiz Parisis, an escop bras eus a Arras, so maro hirio da ziv heur dioc'h ar mintin. Abaoue 1835 oa escop. He vuez ne deo bet nemet eul labour hir ha tenn evit gloar Doue. Ne deo ehanet da labourat nemet pa zeo coezet d'an douar, ar bluen en he zorn. An der-c'hent ma varve e roe ar venediction en Ilis Catedral. An dervez-ze zoken oa savet, ervez he gustum, araog an deiz evit lavaret an oferen santel. Cavet eo bet sem-plet gant he gonseillerien a deue d'he gaout evit aferiou an escopti. Evelse eo maro evel m'en deus bevet, e troad an aoter ha crog el labour. Evelse e tlie mervel an Escop bras-ze, ar servicher bras-ze d'an eneou ha d'ar Relijion. Prest oa, rag ep diminui netra eus he labourou, edo var c'hortoz d'an taol trum-ze. Epad he agoni, pe guentoc'h, epad an derveziou ma e bet kousket o c'hortoz dihuna en eternite, ar vedecinet ne gredont ket e ve bet deut he anaoudeguez vad dezhan. Gous-coude Arc'hescop Bourj, an Aotrou Latour d'Auvergn, diredet var he dro, a gred beza bet anavezet gantha. An Aotrou Latour d'Auvergn a voa bet he ziskibl hag he vikel vras, hag her c'hare evel he dad.

Escopti Arras so en anken ; ha kementse ne deo ket soucz. Ne aller ket beza bet anavezet eun den ker caran-tezus, hag en deus labouret kement evit mad he escopti ha mad an oll, ep caout keuz dezhan. G. M.

E Benodet, en eur plas eus ar re iac'husza ac eus ar re vrava eus hor bro, ez eus eur scolach, dalc'het gant beleien, e pehini eun neubeudic bugale so recevet e pansion.

Er scolach-se, nevez fonted ha deja bruded mad, ar vugale en em gav eguis en ho famil, hag o deus ouspen-se an avantach da jom var ar meas ha var bord an aod. Ar vugale a apparchant ous eur scolach all, hag o deffe ezom da great ho iec'het, a so recevet epad eur zizun bennac.

Ar scolach a jom digor epad anter ar vacançou, abaoue an uguentvet devez eus a vis Eost, betec an uguentvet devez eus a vis Guengolo.

An Autroun' Escop a sonj eveldomp e ell eun evelep scolach beza profitabl da veur a hini. B.

An Aotrou X... ne ket troet oc'h ar fougue. Lod a lavar zoken ez eo eun tamic re stag he galon oc'h he zanvez ; da viana ne gar ket dispign. Mes eur mevel en deus hag en deus sonjou all dishenvel dioc'h re he vestr. An Aotrou en deus eur c'harros eus ar c'hiz coz ha ne ket goal vrao da velet e kenver carrossiou an dudchentil all. He vevel a ia eun deiz d'he gaout hag a lavar dezhan : Aotrou, emezhan, red eo deoc'h prena eur c'harroz nevez pe me so red din mont kuit.

— Ha perag ne ve ket mad ar c'harroz so aze ?

— Oh ! mad eo sur ! ia deoc'h-hu ; c'hui a vez ebars ha ne vezit ket guelet. Mes me a vez er meaz hag a vez an oll o sellet ouzin, hag am eus mez gant ar c'harroz coz-ze. G. M.

Lavaret a rer ez eo an Normantet potret fin, mes e leac'h all e caver ive avechou ker fin hag hi.

E Bruxel eur c'houeriat a iea e kær gant eur zac'h carguet var he chouc. Digouezet dirag ti ar guir (*octroi*) eo dalc'het a za gant ar vatouterien.

— Petra so ganeoc'h er zac'h-ze, eme ar matoutier?

— Eur c'hi tec'het dioc'h he vestr, hag a gassan d'ar guær. Na zigorit ket ar zac'h, rag ar c'hi a dec'ho kuit adarre, ha me am bezo labour neuze o clasc he baca eun eil guech.

— Goaz aze, eme ar matoutier, mes me renc ober va dever.

Digueri a ra eta ar zac'h, hag eur picol ki a lam er meaz hag a dec'h ac'hano buan.

— M'em oa lavaret deoc'h, eme'r c'houeriat, brema penaus e pakin-me ar c'hi-ze ?

Mont a reas gouscoude varlerc'h ar c'hi. Abenn eur pennad e voue guelet o tont adarre gant he zac'h car-guet evel ar vech kenta.

— M'em eus bet poan o paca hema, emezhan d'ar matoutier ; evelse ma tigorit va zac'h adarre, lakit evez.

— It ebiou, eme'r matoutier. Ha va c'houeriat e kær gant he leue ep paea. Rag eul leue a voa gantha en eil guech eleac'h ar c'hi. Ar c'houeriat en doa lezet he gui da vont d'ar guær ha digasset gantha eul leue en doa lezet e foz an hent bras eur pennad dioc'h ti'r guir. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — 5 *Meurs.*		Pont'Nabat. — 8 *Meurs.*	
Guinis....	16 lur, 12 c.	Guinis....	16 lur, 78 c.
Segal.....	10 lur, 04 c.	Segal.....	10 lur, 50 c.
Eiz.....	10 lur, 98 c.	Eiz.....	10 lur, 18 c.
Ed-du....	8 lur, 67 c.	Ed-du....	8 lur, 63 c.
Kerc'h....	8 lur, 49 c.	Kerc'h....	8 lur, 63 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 73 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 24 Meurs 1866. N° 60. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 24 Meurs 1866.

Mis meurs gant he vorzoliou, o skei var an doriou, a lavare ar re goz. Ar miz-ma a voa guech all ar c'henta eus ar bloaz ; divezatoc'h eo bet laket da drede, evel m'ema brema. Ar Sinaiz a c'halv miz meurs miz ar *chenillet*, abalamour ma zeo enha e comans ar prenved glaz-ze d'en em ziskuez. En Indez e c'halver miz meurs miz al loar pe miz an avel, rag enha eo e comans al loar da leguerni hag aliez e vez sourradou cre a avel.

Ar re goz a rea eur gouel d'ar c'hedez evit digue-meret gant plijadur an nevez-amzer. Er Chin, an dei-ziou kenta a viz meurs so implijet da renta henor d'al labour douar. An Impalaer he unan, evit henori al labourerien, a grog en alar hag a dro eur bom.

Evidomp ni christenien, ar c'hedez a zigas deomp bep bloas eur gouel brasoc'h evit hini an dud coz-ze guechall. Hor Zalver so maro evidomp er groaz vardro anter loar veurs, da lavaret eo, var dro comansamant an nevez-amzer. Gouzanvet en deus evidomp ar bassion gruel-ze e pehini e tleomp sonjal dalc'h-mad epad ar sizun-ma, hanvet ar Sizun-Santel. An ilis, epad ar sizun, mont laca ken dirag hon daoulagad nemet poaniou ha maro Jesus. Er sizun-ma c'hoaz en deus Jesus instituet sacramant an aoter, ha lavaret an oferen guenta. Chom a ra ganeomp er sacramant-ze ac'han da fin ar bed. Bez'ez eus eno a dra zur peadra da zonjal e madelez hag e carantez Jesus en hor c'henver. Mes evit distrei da goms a viz meurs, an amzer a vez enha peur liessa chench dijench, hag evelse ez eo fall evit ar iec'het. Er miz-ma ar re vras a bac buhan clenvejou a beultrin hag ar rem, hag ar vugale a bac an dreo hag ar ruzel. Ar re goz a lavare ive penaus heol meurs a roe an derzien. Ne deus eta mare ebet er bloas eleac'h ma ve muioc'h a izom da veza var evez. Bez'e tleer dreist oll dioual da gaout riou pe anoet goude c'huizi.

Ne ket eaz lavaret, na zoken sonjal peguement a zroug a ra al levriou fall, ar scridou fall e pe seurt doare bennag e vent laket etre daouarn an dud. Bep sizun ema ar c'hazetennou o coms a dud hag o deus collet, ne ket, epken ar feiz, mes lavaret a elfet zoken ho fenn hag ho skiant yad dre an traou fall o deus lennet. Remdez ar varnerien a vel digas dirazho tud hag a zo deut da veza torfetourien, ha ne dint coezet er stad-ze nemet dre ma o deus sunet ar c'hontron el levriou fall.

Setu ama tri dorfetour dirag al lez-varn ; ho zri int condaonet, mes unan anezho so cavet cals cablussoc'h evit an daou all. Ha perag? Abalamour ma zeo desketoc'h evitho, ha ma en deus, o lenn scridou difeiz, desket beza torfetour ha sacha ar re all d'he heul. — Setu eur breur hag eur c'hoar c'hoaz iaouanc. Coll a reont ar feiz o lenn traou fall. Ar c'hoar a deu eun dis-plijadur bennag dezhi. Carga a ra eur bistolen, hag he ro d'he breur oc'h he bedi d'he laza, hag ar breur ne gred ket ober droug o rei dezi he goulen !

Setu ama c'hoaz daou all, daou botr iaouanc flam, daou vugue couls lavaret. Laza ha laerez o deus great ; ha pa c'houlen digantho ar barner eus a beleac'h oa deut dezho ar zonch da ober eun torfet evelse, e res-pontont o doa desket ober kementse en eul levr a lennent.

Var guementse e c'halfac'h lavaret e ve marteze guelloc'h d'an den n'en defe ket a zescadurez. Saloèras ; mes red eo laot evez mad petra da ober gant he zesca-durez ; red eo vessat mad pe seurt levriou, pe seurt scrijou da lenn. Ar pez a lenner a ra d'an ene, pe d'ar speret, ar pez a n ar bouet d'ar c'horf. Ar bouet iac'huz a ro buez ha iechet d'ar c'horf ; ar bouet controunet hen laca clan haga ro dezhan ar maro. Ar memes tra eo evit ar pez a lenner. Lennit traou mad hag hoc'h ene a vezo iac'hoc'h, hag ho feiz a vezo creoc'h ; mes mar lennit traou fall, h feiz a ielo diganeoc'h hag hoc'h ene a goezo ive e sta a varo.

Hirio e poanier da rei descadurez d'an oll, d'ar re

vras couls ha d'ar vugale. Evit ar vugale ez eus scol couls lavaret e kement parrez zo, hag an dud iaouanc, eat eus a renc ar vugale, a gaf ive scol e cals a lec'hiou. Gouscoude, ervez eur pennad scrit am eus dirag va daoulagad, ez eus c'hoas e Frans aleiz a dud iaouanc ha ne ouzont na scrifa na lenn. Breiz-Izel dreist oll, so var ar point-ze pell varlerc'h cals a garteriou-all. Pa deu an tennadec d'ar zort, e vez gallet anaout kementse. Evelse e departamant Il-ha-Vilen, var gant den iaouanc, ez eus tri ha tregont ha n'ho deus tam descadurez; el Loer-Izela ez eus c'hnec'h ha tregont; er Finister, eis ha daou uguent; er Morbihan pevar hag antercant, hag e Costez-an-Nord pemp hag antercant. Brema pa laker an departamanchou dioc'h renc ervez an descadurez a gaver enho, var nao ha pevar uguent departamant, Il-ha-Vilen eo an triuguentvet, al Loer-Izela an decvet ha triuguent, Finister ar c'henta ha pevar-uguent, ar Morbihan an trede ha pevar-uguent, ha Costez-an-Nord ar pempet ha pevar-uguent. Ne ket eta huel ar renc a zalc'h departamanchou Breiz-Izel.

E departamanchou Breiz-Izel ive ne rer ket kement a scol d'ar re vras evel en departamanchou all. Evelse, epad ma zeus e lod an departamanchou seiz, eiz cant scol digor d'ar re vras, e departamant Il-ha-Vilen ne deus nemet 264, el Loer-Izela ne deus nemet 219, e Costez-an-Nord ne deus nemet 167, er Finister n'eus nemet 120, hag er Morbihan n'eus nemet 66. Petra da zonjal var guementse nemet, mar deus cals tud iaouanc hag a glasc deski, mar deus cals tadou ha mamou hag a boagn da rei descadurez d'ho bugale, ez eus ive cals all ha ne reont ket, cals hag a ra fae var an descadurez hag a so guell gantho chom dizesc evit na deo kemeret eun tamic poan pe dispign eur guennec bennag. Rag an darn vuia eus ar re ne ouzont netra a elfe hirio, ma carfent, caout ive eun tamic descadurez, da viana deski eun tamic scrifa ha lenn. G. M.

Ar garantez evit an nessa so ijinus, hag a gaf ato bep eñ amzer eun doare nevez bennag da zicour an dud izomec. Eur belec eus a Varseil, o velet peguement a dud paour a gaver er guær-ze o c'houzaon naoun en despet da oll alluzennou an eneou carantezus ha mad da rei, en deus cavet an doare da derri ho naoun da veur a hini. Laket en deus eun nebeut tud pinvidic pe jud en ho æz da ober eur vech er zizun eur scudellat jouet pe ziou muioc'h evit so a dud en ti. An tiez e perc'e rer an draze so anavezet. Neuze ez eus re all hag a ia d'ar mare d'an tiez-ze da guerc'hat ar bouedou-zo evit ho c'has d'ar re izomeca. Ar re a ia da zestum ha da gas an aluzennou-ze so peurvuia mitizien pe ar re a'o deus ket a beadra da rei ho unan, hag o deus evelse pers en œuvr vad. Pevar uguent paour so a vrema magu t evelse bemdez. Kementse so nebeut pa sonjer peguenent a beorien so e kær; mes an œuvr a drugarez-ze s o comans ha ne deus ket a zouetans na dafe var gres. Setu penaus e caver an doare da vaga cals tud paou, hag ar re her gra n'her santont ket. Esperout a elle e roi Doue he vennoz da eun œuvr a drugarez hag a dle plijout dezhan ep mar ebet.

Pamiers. — Eur burzud-all dlet da c'hallout ha da vadelez ar Verc'hez ha S. Joseph.

Eur protestant kez en deus dilezet he fals religion d'an oad a bemp bloas ha daou-uguent. Dalc'het oa var he vele gant eur c'hlenvet ankenius. Eno eo deuet da zonjal a zevri en he ene ha da zistrei ous Doue. Er memes dervez en deus bet an heur da receo ar vadiziant hag ar gommunion dirag eun niver bras a gristenien vad diredet evit beza testou a guementse. Pa ziveras var he benn dour ar vadiziant, e loskaz eun huanaden hir evel pa vije lamet eur beac'h pounner divarnezhan. He feiz hag he garantez a so dispar. Ne c'honlen nemet eun dra oc'h Doue; chom c'hoaz béo daou vloaz evit rei skuer vad ha diskuez d'ar re ma edo kent en ho zouez an hent a dleont da heuilla.

Lavaret en deus ar pez so bet lavaret c'hoas kentoc'h evit gantha : « Ar relijion protestant so mad keit ha ma vezer iac'h, mes var guele ar maro ne dal netra. »

Pried an hini clan e devoa prometet, deg vloas so, lavaret bemdez eur chapelet evit ma tistroje he fried. He lavaret e deus, hag ar verc'hez e deus silaouet he feden. An den clan a zougue ive eur vedalen da S. Joseph. D'ar verc'hez eta ha da S. Joseph eo e tle he zistro ous Doue.

Rom. — E Rom e poursacher a vrema cals traou var benn ar goueliou caer a dle beza e miz even 1867. Ar peinter en deus recevet urs da ober taolennou evit diskuez ar pez a zo a gaera e buez Sant Per, hag ive e buez ar zænt a dle beza canonizet en derveziou-ze pe discleriet eurus.

Eun den eus an Americ a gomze evelen eus ar Pap en derveziou tremenet. Ne deo nag ar relijion, nag ar pez a zell oc'h ar c'houarnamant eo hen lakea da barlant, hag evelse he gomzou a dle caout muioc'h a bouez hag a ners.

« Er guær vurzudus-ma, emezhan, eleac'h ma zeus kement a draou oc'h hon lacat souezet, eleac'h ma valeomp e touez traou distrujet hag ivez e touez paleziou hag ilizou divent, ne allan ket miret na deo scoet va c'halon o velet pe guer seder, peguen dizaoun eo bizach an hini so azezet var gador Sant Per, ar gador-ze pehini a bad abaoue keit amzer, epad ma veler ken aliez a rouantelez o coeza en ho foull, ha ken alies a lignez rouanét o vont da netra.

« Didrouz, dinec'h, leun a fizians, epad m'ema pep tra mesc e mesc en dro dezhan, an Tad Santel a ia eün gant he hent. Gant nebeut a arc'hant ha nebeut a zoudardet e tioual mad ar pez so bet fiziet enha. Harpet var an Aotrou Doue, e chom stard ha leun a feiz : deuet ar pez a garo.

« En hor iaouankiz on eus lennet ar pez a leverer eus ar Romanistet coz-ze, ar pennou kenta eus ar guær a Rom, hanvet Senatourien. Tud criz, tud estren o doa kemeret kær, hag ar senatourien-ze a jome dinec'h azezet var ho c'hadorrou e sal ar Sened; guell gantho rei ho buez mar bije red, evit dilezel ar garg fiziet enho.

« Ker caer da nebeuta eo guelet an den coz-se so hini ar Pap. Ne zonch nemet en he zever; ne zilaou nemet he zeiz, hag e chom stard ha dinec'h e creiz an holl tousmac'h so en dro dezhan. Petra bennag a zo c'hoarvezet a hent-all, ne gaf ket din e c'halfemp mirout da vezasouezet oc'h arvesti eun den evelse var he fenn. Ne c'hon deus netra gallout ebet nemet he zever hag he goustians. »

Setu azez e gurionez, comzou hag a ziskuez Pii IX ar revel maouco, guelloc'h evit na oufe da ober ar re-all e-lec'h muia. G. M.

Eur micherour, eur piker-mein a oa deut da chomm ane vez-zo eun eul lec'h hanvet ar ghear-nevez : kearic uza Escopti Gwened. — Eun nebeud amzer goude ann den ze en em gavaz enn eur stad trist-meurbed. Pemp crouadur en doa. Ar c'hossa euz he vugale n'en doa c'hoaz nemet dec vloaz. He c'hreg a gouezas clanv. Ann tad caer en doa labouret, caer en doa espern, ne oa ket evit maga he vugale ha basta pe pourvezi d'he c'hreg ar remedou red enn he c'hlenved. — He amezeien ho deuz truez out-han, tenereet eo calonou ann holl o welout kement a vizer. Fallout a ra d'ezho rei sicour d'ann dud paour-ze. — Daou zen euz ar ghear, da bere e roann ann hanoiou a Fanch ar Braz ha Iann ar Goff, en em guzulhaz var ghement-se. — Ac'h-hanta, eme Fanch ar Braz da Iann ar Goff, petra a raimp-ni evid ann dud keaz-ze! — Damm eme zann, n'ouzoun ket, nebeud a dud a zo enn hon kear; ha c'hoaz ann hanter anezho a zo paour ho-unan. — Bez' euz zoken hag a ia d'an aluzen. Gwir eo Iann, ar pez a lavarez. — Coulscoude gand eun tammic bolontez-vad, ha n'hellomp-ni ket eunn dra-bennag evit ann dud-ze! — Dont a ra eur sonj em spered, Selaou, Iann : ma vije great eur ghest en hor c'hear hag er c'heriou tosta, ha pa na rofe pep hini nemet nebeud a dra, e cafemp ann tu da sicour ann dud paour-ze, Fanch, raison ec'h euz. Oh, ia! oc'h en em glevout holl-etre-z-omp, e hellimp basta pe proculi d'ezho eur sicour bennac. An deiz warlerc'h Fanch ha Iann a leaz ho daou da ober eur ghest e kear hag er vro tro-war-dro. Mont a rejont d'ann holl tier; da di ar re baour kercouls evel da di ar re pinvidic. Ann holl a ziscouezaz bolontez-vad, ha pép hini a roaz hervez he zanvez pe he gommodite. Ar re baour ho-unan a roaz ar pezic a hellent da zioueret. — Araoc ann noz ho doa etre ho daouarn pemzec scoet. — Hanter-cant fagoden kennend oa prometet d'ezho. Hiniennou a roaz tammou kik-sall, re all a roaz rochedou, tammou lien, cozdillad. — Digant re all e recevent louzou pe legumaj, irvin, carotez, avalou-douar. Re all a roaz bleud-segal, bleud-kerc'h, bleud-ed-tu. — Eur vaouez baour a veve he-unan dre aluzen, a roaz daou liur bleud-ed-tu dastumet o vont a zor da zor. — Se oa a-vad diner ann intanvez euz ann aviel.

Euz ho zu ar graghez en em ziscouezaz ve lenna druez e-kenver ann dud reuzeudic-ze. Diou c'hlenved ho doa ar vadelez da veilla bep eil noz ar vamm glanv, ha seul-gwech ma teuent d'he c'haout, e ligassent d'ezhi eunn dra-bennac. Daoust da ghement a sicouriou hag a volontez-vad a berz ann holl e varvaz ar vamm baour nebeud-goude. — He bugale, me sonj d'in, ne vezint ket enn dienez. Ar re a zo bet ker mad e-kenver ann tad hag ar vamm ne zilezint ket ar vugale.

Plijadur am befe o rei d'anavezout hanoiou ann daou zen hag ann diou c'hreg-ze ken tener ha ken carantezuz e-kenver ar re ezommec, mes n'am euz ket conje d'hen ober. — Ar pez a zeziront eo ma teufe calz a dud, dreist pep-tra, war ar meaz, d'ho heul enn ho mad oberou.

Le Délaizir S.J. M. D.

HISTOR ZANTEL.

(Naved pennad var-n-ughent).

JOSEPH GUERZET GAND HE VREUDEUR.

(Euz ar bed 2276. — Araog Jesuz-Krist 1728).

Jozeph, paotrik c'houezek vloaz, ha iaouankikflamm da velet, a iea gant he vreudeur da ziouall tropellou he dad.

Guelet a rea he vreudeur oc'h ober, var ar meziou, traou ha ne oant ket mad, hag e tiskuillaz ar virionez d'he dad.

Hoghen Israël a gare Jozeph dreist he holl vugale all, dre ma hen devoa he enghehentet enn he gozni, bag a roaz-d'ezhan eur zaë marellet, kaeroc'h eghet dillad he vreudeur.

Ar re-ma eta, o velet e oa karet muioc'h eghetho, hag he flaterez o veza bepred var ho c'haloun, a ghemeraz kaz out-han, ha na hellent mui lavaret komz vad ebed d'ezhan.

C'hoarvezout a reaz c'hoaz ma kountaz d'he vreudeur eün hunvre en devoa bet; ar pez a greskaz muioc'h-vui ho c'hasoni.

Selaouit, emez-han ann hunvre am euz bet. Sonjal a rea d'in e oamp oc'h endram enn eur park, hag e kave gan-en guelet va malan o sevel hag o choum plom enn he sko; hag ho re-hu, renket tro-var-dro, oc'h adori va malan-me.

He vreudeur a respontaz : Ha bez' e vezi-te roue var-n-omp-ni? Ha beza e vezimp-ni dindan da aotrouniez? Ann hunvreou hag ar c'homzou-ze ne rejont nemet krevaat ha naga ar vouarizi hag ann droug ho devoa out-han.

Eun hunvre all en devoe c'hoaz, hag he gounta a reaz ivez d'he vreudeur. Kavout a rea d'in, emez-han, e velenn dre va c'housk, ann heol, al loar, hag unnek stereden oc'h va ador.

Pa en devoa danavellet ann hunvre-ze d'he dad ha d'he vreudeur, he dad hen tensaz, en eul lavarout :

Petra fell d'id-de e ve ann hunvre-ze? Da adori a raimp ni var ann douar, da vamm, da vreudeur ha me? gouarizi he vreudeur a greske, mes he dad a envore a zevri var ann traou-ze hep lavaret gher.

Eun devez ma edo he vreudeur o tiouall ann tropellou e Sichem, Israël a lavaraz da Joseph : Da vreudeur a zo o tiouall ann denved, e peuriou Sichem, c'hoant am euz ez afez beteg enn-ho. Joseph a respontaz : Pa gherrot, va zad. — Kea eta, eme Jakob, ha guel ha mad eo ar bed gant da vreudeur ha gant al loened, ha digas kelou d'in euz ar pez a rear eno. Jozeph a guitaz eta traounien Hebron, évit mont da Zichem.

Êur goaz o veza he gavet o redek dre ar mesiou, a c'houlennaz digant-han petra a glaske. Va breudeur a glaskann, eme Joseph, livirit d'in peleac'h emaint o tiouall ann tropellou. Ann den-ze a respontaz d'ezhan : Eat int kuit ac'han, hag ho c'hlevet am euz o lavarout : Deomp etreze Dothaïn. Jozeph a zalc'haz da vont varlerc'h he vreudeur, hag ho c'havaz e Dothaïn.

Ar re-ma o veza he velet euz a bell, araog mac'h arruaz beteg enn-ho, a reaz ho zonj d'hel laza. Hag e lavarent etre-z-ho : Setu arru ann hunvreer; deomp, lazomp-hen, ha taolomp-hen er puns kos-se, ha ni lavaro : Eul loen fero en deuz hen taghet; ha neuze e vezo guelet da betra eo talvezet d'ezhan he hunvreou.

Ruben, o klevout ar c'homzou-ze, a glaskaz he denna euz a dre ho daouarn, hag a lavaraz : Na lamit ket he vuez digant-han, ha na skuillit ket he c'hoad; taolithen kentoc'h er punz-hont a zo e kreiz ar gouelec'h, ha dalc'hit ho taouarn divlam a c'hoad ho preur. Komz a rea evel-se, var ar zonj emedo d'hen tenna ac'hano ha d'he gas endro d'he dad.

Kerkent eta mac'h arruaz gant he vreudeur, e lamjont digant-han he zaë marellet, pehini a ziskenne d'ezhan beteg he zeuliou, hag hen taoljont enn eur puns koz, ha ne oa mui dour enn-han.

Hag o veza azezet da zibri ho boed, e veljont beachourien o vont d'ann Ejipt, ho c'hanvaled sammet a varc'hadourez da verza er vro binvidik-se.

Judas a lavaraz neuze d'he vreudeur : Petra dalvezo d'eomp-ni beza lazet hor breur, ha beza kuzet he varo? guelloc'h eo he verza d'ann Ismaelited-ze, ha delc'her hon daouarn dinam, rak hor breur hag hor goad eo. Assanti a rejont d'ar pez a lavare.

Pa zeuaz eta ar varc'hadourien Madianited da dremen, he vreudeur hen tennaz euz ar puns, hag a verzaz anezhan d'ann Ismaelited ughent pez arc'hant. Hag ar-re-man her c'hassaz gant-ho d'an Ejipt.

Ruben ne oa ket var al leac'h pa oe great ar marc'had. Mont a reaz d'ar puns, ato var he zonj, ha ne gavaz mui ar c'hrouadur enn-han. Reghi a reaz he zillad gant he c'hlac'har, hag o tont da gavout he vreudeur e lavaraz : Ne velann mui ar c'hrouadur, na petra deuin-me de veza! — Mechanz e leverjont d'ezhan petra o devoa great, ha n'ho doa mui ken preder nemet da c'houezout penaoz rei da anaout d'ho zad ne velje mui he vap Joseph.

Souba a rejont saë ho breur e goad eur men-gaor ho devoa lazet, hag e lekejont eun den d'he c'has d'ho zad, ha da lavarout d'ezhan : Kavet hon euz ar zaëman, guelit ha saë ho map ef-hi, pe ne d-eo ket?

Ann tad o veza hec'h anavezet, a lavaraz : Saë vâ map eo, siouas! eul loen fero en deuz he zebret, eul loen en deuz taghet Jozeph! reghi a reaz he zillad, eur gouriz reun a viskaz, hag epad pell amzer e ouelaz d'he vap ker.

He holl vugale all en em zastumaz endro d'ezhan da glask dousaat he c'hlac'har, mes hen ne fellaz d'ezhan kemerout frealzidighez ebed, hag a lavaraz d'ezo : En eur ouela e tiskennin em bez da gavout va map. Hag e kendalc'he da skuilla daelou.

Hoghen, an Ismaelited a verzaz Jozeph enn Ejipt da Butiphar, den a garg e ti ar roue Pharaon, ha kabitan he zoudarded.

KAN.

GUERZ JOZEPH.

Ton : *Sant Izidor, 28, pe Santez Jenovefa, 29.*

Ne oann nemet pevarzek vloaz,
Koulz lavaret, krouadur c'hoaz,
Pa'z iz laouen, a-berz va zad,
Da glask, var vez, breudeur divad.

E Sichem, er peuriou glaz,
E tiouallemp tropellou braz;
Me oa, ec'hiz unan d'am oad,
Lent ha dizroug, evel danvad.

E kichen ann teir palmezen,
N'oa nemet-ho var ar blenen,
E pedenn, p'am oa bet ann eûr
D'en em gavout gant va breudeur.

Ha setu hi o tont var-n-oun,
Ha d'am zeuler enn eur puns doun;
D'en em zifenn n'em boa nemet
Va daëlou ha va dinamded.

Prest da vervel gant rann-galon,
E oenn tennet euz va frizon,
Da veza guerzet evel sklav
Da dremenourien dianav.

Da varc'hadourien Arabed
Ughent diner e oenn guerzet.
Va breudeur a gounte an aour,
Ha me ouele d'am zadik paour.
Me ouele, beuzet em glac'har,
D'am zad ha d'am breudeur digar. H.

Eur c'harok ctre sant Per ha Simon ar zorser

Ann holl a oar piw eo sant Per; neubetoc'h a anav

Simon hanvet ar zorser, abalamour d'ann traou bras meurbet a re gant sikour an drouc-speret. Deut da Rom, goude bout nac'het ar guir fe, e c'honeaz eno kalz a dud d'he relijion dre ar bursudo a re dirag ar bobl.

Sant Per a gerraz, eunn tamik en he c'houde, er memez lec'h evit prezeg Aviel Jesus-Christ. Hep pell dele e savas etre d'he ho daou. Simon a brezege he Aviel he unan, bet a oa divez aoualc'h evit laret d'ann dud he oa doue, ha darn hen kredi, pa eo guir an impalaer euz a Rom, enn amser-ze Neron, a lezaz sevel d'han eur statu gand ar c'honcho man : « Da Simon Doue santel. Sant Per karget abeurz Jesus-Christ he vestr, da laret ar virione ha da zigen ho daoulagad d'ann holl, hen diskuliaz evel eur gaouiad d'ann impalaer ha d'he rouantelez. Simon elec'h ansav he falsentez hag he c'henvier, a gredaz spouto sant Per ha sant Paul a oa er c'hourz ze ive en Rom, hag a c'houlenas ma vije bet test Neron euz eur c'hinok etre d'he. An hani en dije gret ar muia a vuzuliou a vije bet ann trec'h ha belek ar relijion vad, eguile a vije bet ar gaouiad ha beleg eur religion fall.

Sant Per ha sant Paul ho doa digaset ar vuez da galz a dud varo, enn hano Jesus-Christ, elec'h Simon ne helle ket ober kemend-all. Unan eus ar re savet a varo da vev a oa Patrokl, eunn a vevelien ann impalaer.

Ann dud difaziet, o velet ne oa Simon nemet eur gaouiad hag eur laer, a glaske hen lazo a dolio mein.

Neron a oa en soni d'hen teuler da zibri d'ar loenet goez. Barnet e oa da goll he vuez pa zeuaz ann hardiegnez d'ann da lavaret d'ann impalaer : « Tri devez c'hoaz, Neron, ha dirag ar bobl e veliet ac'hanon o pignall en envou. »

— Ha c'hui glev! eme Neron d'ann daou abostol : mar gra pez a lavar!

— E vezimp ar maro, eme ann ebestel. Mez selaouet ho tro, Cesar : « A benn tri dervez e veliet justic Doue. » Epad an amser-ze an daou abostol ne zeo hanjont da bedi. Goud a rent penaus ho doa da c'houren gant Satan a behini Simon a oa ar mevel, goud a rent penaus ann den a n'han he-unan a zo neubeut a dra.

Ben anni drived deiz ar guear a Rom a bez kaer a oa var ann dachen vraz hanvet ar Forum, o c'hortoz ar c'hrok.

Erru eo an de gortoet gant kement a c'hast. Tostât a ra Simon gant eur guiskamant a luguerne gant ar zein, ann aour hag ann arc'hant. Plego a ra he benn izel izel tostik beteg ann douar pa en em gavaz dirak Neron. He daou enebour, Per ha Paul, a oa eno e kichen ann impalaer. Raktal ma ho guelaz e teuaz goal livet, e crenaz euz he holl izeli. Pignall a ra koulscoude war lein ar C'hapitol, ober a ra eur zell war ar penno a oa didan he dreid, en em c'hleusto a ra d'ann diaoul, ha kerkent eunn tarz gurun a grozaz a uz ho fenn. Herve guélet ez oa bet selaouet gant Lusifer. Er memez amser ez oa clevet eur griadek; chomet eo ann holl souezet. Ar sorser en deuz en em deulet evel da nijal, e guiz eur spalfer o kemer he lanz diwar eunn doen; ann avel hen doug, troidellat a ra n'eur bignall evel ar moguet o vont d'en em goll gand ar c'hounalz.

« Simon a zo doue, Simon a zo doue, a lavare ar bopl gant levenez!

Per! eme sant Paul, e za da guemer ann tec'h! Satan hen casso da lec'h all ha pa vo et kuit, Rom a gredo ennhan!

Neuze sant Per, dirag an holl, a zav he daou zorn etrezek ann env, hag a gomz ken uhel ken a oe clevet war dachen ar Forum gant neb a oa eno : « Aotrou Jesus-Christ, ann Doue bev am euz guelet o vervel evit ann holl, a zo zavet a varo da vev, a zo pignet enn env, a belec'h e teufet da varn ar re vev hag a re varo, diskoilit breman ho kalloud d'ann dud-man! Ha c'hui, æled Satan, pere a zoug Simon, en em dennet ha leset 'han. Kenkeut ar zorser pehani a valee evel ar lapouzet enn aêr a eilpennaz ha dont da gouezel ouz treid ar C'hapitol elec'h ma vruzunaz he benn dirag ann impalaer hag ar Romanet. »

Ne tâl ket d'ann den en em lakât ouz kenvroc'h evit-han. Piou a zo krenv evel Doue!!!

J. M. M.

EAL MAD AC EAL FALL.

(EIL PENNAD.)

Mad tre, va mignoun kleis, a lavaras Hodal,
Te zo, kercouls ha me eur c'hristenik dizall,
Ha ne da ket nemeur, da vis na da ivin
Da glask dour benniguet e guinou eur picin,
Te vo paëron... Souden e velchont eur c'haro
O kerzet buhan ha buhan dre doues pin ha dero;
Araok ar chass e zea ker skan ha ken liger
Hac eun dube spountet gant trous fals eur meder.
O velet al loenik, ar c'hount a chensas liou...
Dispenn a ra he varc'h gant fouet ha gant kentrou,
Ac an oll var e lerc'h a nij vel an avel,
Mes siouas! daou a goues, a goues prest da vervel,
Bah! bah! list anezo, eme'r c'hount didrues,
Ne ket evit daou zen e collimp hon derves.
Mad eo, couezit, ruillit betec puns an ifern,
Livirit da Zatan rosta mad oc'h eskern,
A lacat a gostes evit ar c'hount Hodal,
Braoa kef-tan en deus en he guear capital.
Ar c'haro, pa voue skuis, a glaskas eur parc ed;
Eun den coz d'an daoulin, ac e zivrec'h croachet:
Tud chentil, emezan, nan, nan, ne deoc'h biken
Da goll labour eur bloas ha kement a c'houezen...

Ac e vouele... Oc'h ia! eme'r cavalier deou,
O pet trues ountan, sellit ous he zaelou.
Mes an ini kleis : ah! clevit ar penn disto
O clem var digares diou votezat colo!
Plas din, eme Hodal, paotr cos, plas, pe souden
Dindan treid va c'hezek vo freuzet da groc'hen.
Neuze a chass a tud e zeont var an edou.
Au den cos, leun a spount, ac o skuilla daelou,
A zelle... ac e viche deus costes ar voalarn
Deuet var he dachennik eur barrat grizil houarn,
Ne viche ket voassoc'h... nac e ereis nac e penn,
Ne chomas en he za an disterra_corzen.
Ar c'haro a dec'has... pelloc'h var al letoun,
Eur vandennat denved o frescat ho c'haloun,
A beure dibreder, eur c'hrenn baotr var o zro
En eul lam en ho c'hreis ec'h arru ar c'haro,
E skeud ho glan e chouch, skuis ha leun a encres;
Mes petra dal?... ar chass a zo sur deus an tres.
Ha prestik o gueler o tont var he roujou,
Counaret oll... ho zeod er meas eus ho guinou,
Ar pastor a zired : Aoutrou, o pet truez
Ous tri vab dic'halloud ac ho mam intanves;
Ma lazit ho denved, n'o dezo mui netra,
Aoutrou, na lamit ket diganto ho bara!
Truez! a lavaras, marc'hec ar c'hostez deou,
Traik ar paour zo sacr dirak Mestr an envou!
Buez eun intanves a so c'hoero avoalc'h.
Dioual da vont, heb guir, da bounerat he beac'h.
Bah! bah! Kender, eme marc'hek ar c'hostez kleis,
Laosk da gass da guezek, da redet var ho freis,
Voas aze d'an ini a zó en dienes,
Goude tout ar c'hreg-ze a raio mollarges,
Kig maout e devezo... Ne do nemet dibri...
Ne ranko ket laza... netra essoc'h dizi...
Paotr-denved, eme'r c'hount, anaout a ran, chass-fall,
Pikouzet ho lagad, disvlevet gant ar gal,
Mes talvezout a reont en despet d'ho lorgnes,
Ha te ha da druillou empezet a aonoues.
Neuze gant cant taol fouet e tispenn ar paotr keas
ken a goezas leun c'hoad, astennet var ar plas.
Ar c'haro gouscoude, c'hellas en em denna,
Mes he zivesker skan a zo sounet dija,
Hodal gant he gorn boud a zoun he angouni,
Ac, he gontel dispak, a c'hourdrous e dreuzi.
E skeud eun derven gos, tostik d'eun eienen.
Etoues ar bodou-glas, ar burlu, ar radenn,
E zoa eur chapelik ker coant etoues ar gues
Ac eur boket lili war aoter ar Verc'hes.
Eno pell dious an dud, mes tostoc'h da Zoue,
Eun ermit santel bras, hed an deis a bede.
Gant loenet ar c'hoajou e zoa anavezet,
A dy d'ar pardaves, 'vit terri ho sec'het,
E velet oc'h erruout, dre vil riboul a gus,
Ac ar c'haro liger ac an ouc'h galloudus.
An ermit a gane... Pet guech he zourn santel
Ne des ket da floura ho bleo ac ho c'herniel,
Pet guech, divar he vrank, e velchot an eostik
O c'hournijal var guein an eizes ker spountik;
Eno collet he ners ec'h erru ar c'haro,
Ac ehars an aoter e coues anter-varo.
An ermit d'ar couls-se a ioa var he zaoulin;
Sevel a ra... imach Jesus var he beultrin,
E za betek an or ha dirak Hodalber.
Ar marc'hek deou, pa vel imach sacr ar Zalver,
A bleg izel he benn, er c'hountrol eguile,
Trellet he zaoulagat, en em denn var a dre.
Hodal, em'en ermit, en despet d'ho madou
E zeus ama o chom galloudussoc'h aoutrou;
An den a hell gourin ous bugale an den,
Rac oll int bet ganet deus ar memes poultren;
Mes mar gourin ous Doue e strako he eskern,
Ha gant he lam e zei da goueza en ifern.
Plas din, eme Hodal, biscoas n'em beus crenet
Rac Doue na rac diaoul... Me n'em beus mestr ebet,
Plas din-ta... pe da bord, dindan drem va c'hountel,
E couezi gant da groas, var dreujon da chapel.
Hodal, em'en ermit, a za, a za, Hodal,
Ma res eur pas larcoc'h, eur pas hebken, dioual...
An tan en he lagad, he oll goad o virvi,
Hodal var an ermit a zaillas evit skei.
O justis! o burzud! eul luc'heden skrijus,
Pleg displeg vel eur fouet pe eun aer bilimus,
A ia en eur c'helc'h-tan tro var dro d'ar muntrer,
Ac e zalc'h liamet divrec'h ha divesker;
A greis ar c'houmoul du an avel, ar gurun,
Eur voues cren vel ar mor pa glasq beuzi Sizun
Pe pa flastr al listri var guerrek soun Eussa,
A lavaras : Chelaou, Hodal, emaoun ama,
Eur mestr a peus, eur mestr a peus ac eur barner.
Eun eal-mad, deis ha nos, so bet en da guever,
En despet de beden e peus skuillet cals goad,
Glac'haret, insultet eun den deuet var an oad...
Eur paotr e peuz glazet... E ty eun intanves
E peus eus da greizoun, casset an dienes...
Kers gant da varc'hek kleis, kers breman d'an ifern
Cant kef-tan o deus mal da zuna da eskern. I. W.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Ar Sizun santel. — An Ilis a ra, epad ar sizun, ofis an deiz.

Dissul, kenta a viz ebrel, ar Sul Fasc..

An Aviel hirio.

Mari-Madalen, Mari, mam Jakez, ha Mari Salome,

a brenas louzeier a c'huez mad evit dont da ambomi pe da valzami Jesus. Ha d'an deiz kenta eus ar sizun, e vlaschont mintin mad hag ec'h errujont er bez da zao-heol. Hag e lavarent an eil d'eben : piou a lamo deomp ar mean dioc'h dor ar bez? Rag bras bras oa ar mean-ze. Mes pa zeljont, e veljont ar mean lamet kuit.

Mont a rejont neuze tre er bez, hag e veljont eun den iaouanc azezet en tu deou, eur zae venn en dro dezhan, hag o devoue aoun kenan.

An den iaouanc a lavaras dezho : N'ho pet ket aoun; clasc an Itis Jesus a Nazareth bet crucifiet; savet eo a varo da zeiz, n'ema ket ama; setu al leac'h ma e bet laket coha. Mes it da lavaret d'he ziskibien ha da Bier e vezo en ho raog e Galilee; eno eo her gueljot, evel ma en deus lavaret deoc'h.

(Sant Marc. xvi. 1.) G. M.

AR JARDINER DIOT.

En amzer an dispac'h pe ar revolution vras, e Paris, hag ivez er c'herioù all, ar c'houenchou a voa goulondeet. Monec'h ha leanezet, ar re anezho ne voant ket lakaet dre nerz, o doa ranket tec'het, ha clasc eun touL bennag evit en em guzet. Leanezet ar Vizitation, pere a jome e Paris, e ru ar Post, var menez Santez Genoveta, a voa en em guzet ar re o doa gallet anezho. Eun jardiner coz a voa er gouent, den a zoujans Doue, pehini a guzas lod anezho en eun tamic ti en devoa er Menez-kuz (*Montrouge*). Gallet en doa lacat en douar, en eur c'hao, arc'hantini ar chapel, an traou sacr, hag ive arc'hantini an gouent. Cavet en doa d'ho lacat eul leac'h liken distro ma c'halle beza sur ne vijent ket cavet nemet diskar a rajet moguerioù ar gouent. Neuze pa voa eat al leanezet da guzet, ar jardiner mad, hanvet Clauda Vion, a jomas he unan eno evit dioual ar gouent pe da Viana, an tenzor en doa cuzet.

Setu eun dervez, er bloas 1793, eur vanden dispac'herien eus ar re voassa o tont d'ar gouent da glasc traou da laerez pe tud da laza. Ar jardiner, pa ho guelas, en em erbedas oc'h ar Verc'hez evit pehini en doa eun devotion ar vrassa. Risclus bras na vije goal laket ha zoken lazet gant ar guiguerien-se a voa ruz ho daouarn ant ar goad o doa scuillet, pa veljent ne galjent ket ar pez a glaskent. Dont a ra dezhan ar zonch da ober an diot, pe man kinit, ar fòlt pe an inosant.

Evit gwir, an dispac'herien, goude beza great eun dro bennag ep caout netra, a velas ar jardiner coz er penn izela eus ar jardin. Hag hi da grial : he! pot coz, tosta ama!...

Setu an den coz, guen he benn, o tostat goustadic, en eur vusc'hoarzin, ha prennet he vin gantha evel eun den diot evel m'en doa c'hoant d'en em ziskuez.

— Deus-ta buan, lastezen!

Ar jardiner a zelle outho gant eur c'hoarz diot.

— Cleo, peleac'h eo cuzet al leanezet a voa er gouent-ma?

— Me ne ouzon dare. Evit aze ne maint ket. D'ar baradoz ez eant, emezho. Evidonme n'oun ket eat gantho; me voa guelloc'h ganen chom ama.

— Ha petra o deus great gant ho arc'hantiri, ho danvez, ho arc'hant, ho mil scoejou?

— Oh! Savet gantho ive; n'eus chomet croton.

— Asa, te ra an diot, ha ne ket ta? Mes laca evez.

— Me diot? Han ia! Meur a hini o deus clasket lacat ac'hanon-me diot, mes n'int ket prest.

— Petra! n'eus tenzor ebet ken ama?

— Oh eo! Bez' ez eus ha ne ket tenzoriou biban int.

— Hag ar c'hao n'eus netra enhi?

— Eo, eur variken vian; mes arabat lavaret guer! Den ne voar nemedhon-me peleac'h ema hounnez.

— Diskuez an dra-ze deomp, potr coz!

— Ia, mes me renc caout va lod ive.

— Alo! deus buan! bremaic ni a velo.

— Mar deus avoalc'h ebars, ho pezo pe eur banne, pe daou vanne, pe dri banne.

— Ma na valeez ket buan, bremaig....

Goude m'o devoa efet ho goalc'h, ar jardiner coz pehini en doa gret neuz da efa eveldho, evel m'en doa great diaraog an neuz da veza diot, ar jardiner coz a reas an neuz da veza mezo, ha ne gomze mui nemet evel eun den besteod.

An dispac'herien, tom d'ho guinou, a gomansas da grial varnezha : alo! potr coz, an tenzor brema!

— Oh, bez' ez eus! mes me renc caout va lod ive.

— An tenzor buhan! peautramant....

— Gortozit! Gortozit : an tenzor zo er jardin. M'em eus diouallet mad hennez; panefe ze oa eat pell zo gant al laer. An dud a lavar oun-me diot! Ia, emaint dare!

— Clevet a rez, da chouc a gousto ker dezhan ma ne hastez afo.

— Deomp-ta, mes me lavar deoc'h, ar vurluen hag al lilien a vo din-me avad, ha! ha! ha! — Ar jardiner coz a reaz ama eur c'hoarzaden ken drol, ma credas an oll oa e guirionez diot tre.

Clauda Vion ho c'hassas neuze da eur-c'horn eus ar jardin eleac'h ma zoa eur c'harread bokejou. En em deleur a reas var eur vurluen hag eul lilien a voa en ho zouez, en eur lavaret : ar re-ma so din-me!

An dispac'herien a scrigne ho dent o velet pe seurt tenzor a ziskueze dezho. Neuze lod anezho a grogas en he gollierou hag a lavaras dezhan : peleac'h ema arc'hant ar gouent?

— Arc'hant! Ama n'eus ket arc'hant; n'em eus guelet morse. Lakit evez-ta! ne velit ket e vressit ar bokejou!

Cridi a ellit, an dispac'herien a voa counnar enho, oll e rojont eun taol dorn pe eun taol troad benag d'ar jardiner coz. Gouscoude evel ma cave dezho e voa diot ez ejont kuit ep he laza.

Kerkent ha ma voant en em dennet, Clauda Vion a redas d'he di jardin, hag eno, var he zaoulin, e trugarekeaz calonec an Aotrou Doue da veza saveteet he vuez dezhan.

Arc'hantiri ar gouent a voa laket, evel on eus lavaret, en eul leac'h distro, ha ne ellent beza dizoloet nemet discaret e vije mogueriou ar gouent. En derveziou varlerc'h Clauda Vion a glevas e tliet dont ep dale da ziscar ar gouent beteg ar gouelet. Penaus savetei an arc'hantiri? Neuze ez em erbedas adarre oc'h ar Verc'hez.

En em lacat a reas da gas podadou fleur ac'hano d'an tiic bian en devoa e *Montrouge*. Eur gloued en devoa da dremen, ha matouterien oc'h he dioual. Clauda a dremene bep en amzer gant eur pot leun a zouar hag eur fleuren ebars. Ar guechou kenta ar vatouterien a furche he bod hag an douar enha bete'r gouelet; mes abenn eun nebeut guechou o velet n'oa gantha nemet fleur e teujont da gridi oa eur jardiner a verze bokedou, hag hen hanvjont tad ar bokedou. Ac'houdevez ne reant mui van ebet evit he velet o vont ebiou, ha n'her furchent mui. Clauda a guemeras neuze fizians; pidi a reas adarre ar Verc'hez da zelc'her d'he zicour. Neuze en em lakeas da guzet etouez an douar dindan ar fleuren e pep podad a gasse, tam pe dam eus a arc'hantiri ar chapel. (Rac an arc'hantiri-ze a voa bet dizavet ha laket a damou evit gallout æssoc'h ho c'huzat). Dont a reas abenn, dre zicour Mam Doue, da zavetei evelse an oll arc'hantiri ep ma voue saotret tam anezo gant daouarn an dispac'herien. Divezatoc'h pa voa deut leanezet ar Vizitation en dro, e velet, e gouelet ho jardin, eun imach d'ar Verc'hez, hag en dro dezhi ar podadou fleur-ze o doa servichet d'ar jardiner mad evit savetei al listri sacr....

(*Tennet eus ar Miz Mari en historiou*). G. M.

KELEIER.

An Aotrou Rivoalen, chaloni a henor, misioner abostolic, person Plouguerne, hag an Aotrou Touz, vikel eus ar memez parrez, so maro er sizun dremenet.

E Cazeten ar Meziou e lenner: Eun nebeut derveziou ien hag eur bluen erc'h bennag coezet e tu ar sao heol hag e tu ar c'hreisdeiz d'ar Frans o deus laket an dud da gaout aoun na deuje ar goan var an divezadou. Mes hirio an amzer a zo tost da vad ar pez ma tle beza en derveziou kenta eus an nevez-amzer. Al labourou a en derveziou kenta eus an nevez-amzer. Al labourou a ia en dro, ha lod zo hag a esper caout glasvez da droc'ha er bloa-ma eur miz kentoc'h evit na vez avechou.

Ervez an dud gouezïec dioc'h al labour douar, ar pez so cauz d'an ed da veza marc'had mad, re varc'had, eo, 1° Petra bennag ma casser cals ed er meaz, e teu gouscoude muioc'h er vro eus ar broiou all evit na da eus ar vro d'ar broiou estren. 2° Al labour douar a guera. Ne gaver ket evit arc'hant tud da labourat an douar, hag ar re so e tro d'hen ober, a ia e kær muia ma c'hellont da glasc guelloc'h chans.

Dioc'h eur c'hostez all al loenet so ker hag a gresc an niver anezho bep bloaz. An douar a ro muioc'h a ed hirio evit diaguent, da viana en douarou labouret ervez ar c'hiz nevez, ervez kenteliou an dud a skiant a guemer hirio sourci eus al labourou douar. Mes gouscoude ez eus diez etouez al labourerien, hag ez eus izom da evessat mad evit lacat an douar da rei an digoll a dleer da gaout diouthan.

En deiz all, an aotrou X..., person en eur barrez e kichen Reims, a voa deut da Baris, hag en doa kemeret, e kær, he blas en unan eus ar c'hirri-ze a hanver *omnibus*. Er c'har-ze en em gavas e kichen eun den iaouanc hag a varvaille en dra c'helle. Ar beleg en doa plijadur oc'h he glevet hag o coms outhan. Gouscoude, divar greiz marvaillat, e credas santout eun dorn o vont e godel he zoudaden, evit guelet petra ioa ebars credabl.

Ar beleg ne lavaras guer ha ne finvas ket. Mes pa voant digouezet, an den iaouanc a zavas evit disken eus ar c'har, hag ar beleg a gasas neuze he zorn d'he c'hodel, hag a anavezas oa savet he ialc'h a voa dres er c'hodel-ze. Kel lijer hag an den iaouanc e lam d'an douar hag e crog e breac'h al laer en eur lavaret dezhan goustadic: Va mignon, va ialc'h so eat ganeoc'h, ha ne jomket eur guennec ganhen; me ho ped eta d'he restaol din.

Al laer a fallas dezhan sevel he gribel ha nac'h. Mes ar beleg a zalc'he mad d'he vreac'h hag a lavaras dezan: na rit ket a drouz, mar doc'h fur; me ne fell ket din ho coll; marteze n'oc'h ket c'hoaz eun den caledet er pec'het. N'am c'hontragnit ket da c'helver ar gardou. Sellit, mar oc'h eus mez o rei va ialc'h dirag an dud, deomp abont larcoc'h e penn ar ru a velit duhon ha n'eus den enhi. Hag ep gortoz hirroc'h, e sache an den iaouanc etrezeg ar ru en doa discoezet dezhan.

Al laer à velas ervad oa crog he vestr enha hag a ros ar ialc'h. Neuze ar beleg a reas dezhan eun tamig prezeguen, hag a dennas he dog dezhan en eur vont dioualhan. Ne ouzon ket hag hen en devezo he bareet dioc'h he dech fall. G. M. (*Revue de la Presse*).

Al loteri, approuvet gant an Aotrou Prefet, evit sicour sevel eun ilis nevez e parres Carantec, a vetennet d'ar Meurs-Fasq goude creis-deiz. — Avis Bennos d'ar veleyen ha d'an oll dud vad pere o deroet kalounec ho aluzen evid sicour eur barrès paou da sevel ty an Aotrou Doue. L.

PRIS AN ED.

Kemper. — *17 Meurs.*		Pont'Nabat. — *15 Meurs.*	
Guinis....	17 lur, 45 c.	Guinis....	17 lur, 22
Segal.....	10 lur, 42 c.	Segal.....	10 lur, 65
Eiz.....	10 lur, 98 c.	Eiz.....	10 lur, 03
Ed-du....	8 lur, 50 c.	Ed-du....	8 lur, 63
Kerc'h....	8 lur, 18 c.	Kerc'h....	9 lur, 00
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 93

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Esco

Disadorn 31 Meurs 1866. N° 61. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELIOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Pris Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur Bloaz..... DAOU SCOUET.
Evit c'hanv miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten deken..... DAOU VENNEG.

Ar paeamentou a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, libreг, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 24 Meurs 1866.

Ez eus a prezeguennou a rear er bloa-ma, ken e Rom, ken e [illegible] evit ar c'horaiz, ez eus cals a zizurziou [illegible] o deus ar gristenien fidel da lacat evez. Ar [illegible] gouent eus ar guer a Rom, a ro eur mission [illegible] santel ar Pap pehini en deus eur c'hoant [illegible] da lacat he bec'herien da zistrei ous Doue ha [illegible] Lavaret a ra, ha kementse gant gla'har, [illegible] ez eus muioc'h a lezireguez da [illegible] he deo ket miret, evel ma tlefet ober, [illegible] n'en em zalc'her ket gant [illegible] al leudonet hag ar c'homzou [illegible] ar merc'hed en em visc dizoare, [illegible] diaes ar pehini a lak dillad caer. Mad e ve d'an oll caout [illegible] ous an goaligner gant pere e teu Doue da skei [illegible].

Ar pehini gant an Aotrou Doue, emezhan, o Romanistet, [illegible] he deo ket da glevet he vouez, na rit ket ar sconarn [illegible] muioc'h ene her goulen, ha zoken evit ar [illegible] ez eus izom da bellat diouzoc'h ar voalen [illegible] ho c'houdrouz Doue a bell zo. Ar fizians on eus [illegible] hag ar strugarez an Env, a ra deomp credi [illegible] espernet, mes gouscoude on eus izom da [illegible] he pec'hejou, ha da zistrei divarnomp breac'h [illegible] Aotrou Doue pe da viana d'he scanvaat.

Ez eus en iliz catolic pevar Gardinal hag anter- [illegible] c'houec'h eus a urs an Eskibien, tri ha daou-uguent [illegible] ar veleien, hag eiz eus a urs an avielerien. [illegible] uguent eus ar Gardinalet-ze so o chom e Rom; [illegible] so ev Broiou all. Seiteg anezho so bet great Cardinalet gant Gregor XVI, hag ar re all gant Pii IX. Ar c'hossa eus ar Gardinalet en deus deg vloas ha pevar [illegible] ar iaouanca en deus nao bloas ha daou uguent. Unan ez eus unnec'h tog da rei, da lavaret eo, e vanc Cardinal evit caout an niver a vez peurliessa. Bez'ez eus er bed daouzec patriarch, cant pevar hag antercant arc'hescop, c'huec'h cant daouzeg ha pevar uguent escop pere o deus oll pephini he escopti. Bez'ez eus c'hoas er missionou, etre arc'heskeb hag eskeb, daou c'hant c'huec'h varnuguent hag o deus ive pephini he vission, pephini he bobl da guelen ha da brezeg dezho an aviel.

Pii nao en deus savet pevar arc'hescopti ha c'huezeg ha pevar uguent escopti.

An Aotrou Pap, bet person e Plomeur, so maro er sizun dremenet.

Ar re o deus recevet lizeriou Breuriez ar feiz, da viana ar re o deus lennet ar gont rentet gant an Aotrou Alexandr, chaloni, an hini so e penn ar vreuriez, d'an Aotrou'n Escop evit ar bloas 1865, a dle beza evesseat ez eus savet er bloas diveza-ma da nebeuta deg mil lur muioc'h evit er bloas araog. Escopti Kemper a zo iviziken unan eus ar re guenta eus a Frans, unan eus ar re a zao muia evit ar vreuriez-ze, ha dre-ze unan eus ar re o deus muia pers er vad a ra ar vissionerien o prezeg ar feiz er broiou gouez, er broiou eleac'h ne deo ket anavezet Jesus-Christ nag he aviel. Ne gredan ket e c'halfet ober eur veuleudi vrassoc'h eus a dud eun Escopti: rag ne oufent ober netra hag a brocufe muioc'h a c'hloar da Zoue; netra hag a denfe muioc'h varnezho he vennoz hag he c'hrasou.

Ar 14 a viz ebrel, ez eus retred brezonec evit ar voazet e Kemperle, hag evit ar merc'hed e Lesneven.

An 21 a viz ebrel ez eus retred gallec evit an itronezet e Kemper.

Eun den e carg eus ar guær a Dour a veule ar sœurezet eus ar guær-se eus an ners calon a ziscoezent epad ar c'holera er bloas 1854. Unan anezho a respontas: oh! Aotrou, eur sœur hag a varf a so evel eur veren hag a dor en eur prenest; lacat a rer eun all en he leac'h, ha n'eus guer ken da lavaret!

Ar c'henta goard eus an ti a binijen so er memes kær, eun archer coz, a voue taguet gant ar c'hlenvet. Eur Sœur iaouanc a deu var he dro da guemeret sourci anezhan. Va c'hoar, eme an archer coz, ha n'oc'h eus-hu ket aoun rag ar maro! « Aoun rag ar maro, eme al leanez? hag aoun o poa-hu rag ar maro pa edoc'h soudart? N'o poa ket, ha ne ket-ta? Mad, ar c'holera so evit al leanezet ar pez ma zeo an tennou evit ar zoudardet. Gouzout a reont mervel pa vez izom; ha mar marvomp hon daou, va mignon, ez aimp var eun dro da gaout an Aotrou Doue pehini hon diguemero mad hon daou. » E guiriònez, ar sœur iaouanc hag an archer coz a varvas er memes amzer.

Eur Sœur venn eus ar Mans hag a voa bet pareet n'eus ket pell dre vurzud dioc'h eur c'hlenvet marvel dre c'hallout an itron Varia ar Salet, a so bet pareet eun eil gueeh gant ar memes Guere'hez. O veza eat en hent gant ar superiorez, e vouent stlapet ho diou d'an douar eus ar c'har ma edont enha. Ar marc'h a voa asoupet ha coezet he unan dindan ar c'har. Ar sœur M... a voue paket dindan, ha bresset gant treid ar charretour o clasc en em denna he unan ha sicour ar re all. En derveziou varlec'h e devoa eur boan ker garo en he oll izili, ma ne alle ket finval na gouzaon touch outhi soken. Ar pevare dervez abaoue m'edo evelse, ar superiorez o veza deut evit he frota gant eul louzou e pehini e voa laket eur veraden bennag euz a zour ar Salet, ar glanvourez a lavaras; va goalc'hit gant dour eus ar Salet epken. Great e voue, ha kerkent e voue pare. Ar boan a iea kuit eus a bep ezel dre ma ho goalc'het, ha dioc'htu ec'h ellas en em lakat da ober he labour evel diaguent.

G. M.

An naonteg a viz guenver diveza, oll dud parrez Plouare o doa guisket ho dillad caon; tud ar parreziou divar dro o doa great eveldho; an oll hentchou a gas d'ar bourg a ioa goloet a dud hag a iea didrous en eur bedi, hag an anken a velet merket var drem pe bizach an oll. Mont a reat da gas d'an douar corf an Aotrou Caret pe Aime du Fretay, pehini epad eur vuez hag a zo bet re ver en doa scuillet he vadoberou var lod anezho, roet aliou mad da lod all, ha bet mignon dezho oll. Biscoas marteze ilis caer Plouare ne voa bet kement a dud enhi evit eun enterramant. Ar vro a bez a zante avoalc'h ar c'holl e devoa great.

Rouez eo an dud ker mad, ar sperejou kel lem ha ker buan da bleustri pep tra, an dud ker gouezïec ha ma zoa an Aotrou du Fretay. Re zèn a zoare oa evit en em ziskuez; mes n'eus fors eus a betra e comzet dirazhan, e c'houie ato coms a bep tra gant skiant ha furnez. He guenvrois a anaie mad a betra oa guest; evelse ive o doa he hanvet abaoue meur a vloaz evit ho *c'honsailler jeneral*, ha bepret e tifennas he ganton, hag e poanias da ober vad dezhan. He guenconsaillerien ne vouent ket pell evit dont da anaout pebez den oa.

Ar pez a gare dreist oll an Aotrou du Fretay, oa beva sioul var ar meaz. Kementse a voa dioc'h doare eun den didrous eveldhan. Dre ze ive, kerkent ha ma voue mestr d'he dra, en em roas d'al labour douar, hag eno ep dale e voue eun den dispar. Galvet e voue da ren ar *c'homissou* en he ganton. Al labour douar a garic, abalamour ma cave tro da ober vad d'he garter, o teski d'ar goueriadet, dre he skuer, lezel a gostez ar guiziou fall ho doa heuillet bete neuze, evit en em lacat da ober labourou hag a vije guelloc'h, ep beza gouscoude re goustus dioc'h ho feadra.

Da guenta e kichen he zouar eus ar Penity e prenas eur verouri dies bras mont d'he c'haout. Ne devoa ket eun hent hag a garje tud mont deizhan, ha n'oa tam douar er barrez labouret falloc'h. Gant eun taol lagad an Aotrou du Fretay a velas petra a ellet da ober eus ar verouri-ze oc'h he labourat evel m'eo dlet. Ep dale e voue, azaleg he vaner beteg ar verouri-ze, eun hent mad ha plant a bep tu dezhan; eur merour a lakeas enhi; foenneier mad ha caer a zavaz eleac'h gueuniou ha lanneier fall; ha douar ar verouri, labouret gant furnez hag evel m'eo dlet, a deuas da veza eus ar re gaera hag eus ar re vella so er barrez. Hennez oue he guenta taol micher, hag e c'heller lavaret e voue eun taol micher dispar. An Aotrou du Fretay a garie rei he fermiou en *ahter-groas* (da lavaret eo, ranna gant ar merour an dispign hag ar gounit). En em gaout a rea evelse guelloc'h etro da lacat he verourien da vellat ho labourou. Caout a rea dezhan e rea muioc'h a lealdet d'he verourien oc'h ho lacat da baea evelse, p'eo guir ar perc'hen en devez muioc'h pe nebeutoc'h dioc'h ma ro an douar. Lacat a elle ive evelse tud dioc'h he zourn en he zouarou, ha pa n'o divije ket zoken a beadra avoalc'h evit prena kement a so red da eun tiec da gaout evit mont en eun tieguez. Er c'hiz-ze ar verourien ne baent nemet an anter anezho, ha c'hoaz aliez ar perc'hen mad a roe arc'hant dezho araog. An Aotrou du Fretay a roe an douar, a rene al labour, a roe an anter eus an arc'hant pe an dalvoudeguez red evid commans; ar merour a roe an anter all hag a laboure, hen hag he dud; hag aliez, pa veze eun tam labour bras bennag da ober, evit rei courach d'he dud, ar perc'hen pehini a vouie ervad ne ell ket ar c'houeriad ober dispignou bras, ne zelle ket evit rei tremp ha tud da zicour labourat.

Meur a verouri en deus laket var an troad-ze, hag oll int deut da vad. Netra caeroc'h evit ne doa guelet aliez an aotrou mad, azezet e corn an hoalet o cozeal gant he fermourien divarben ho zraou, ho bugale, ho labourou great pe da ober; o rei ato aliou mad dezho; o silaou gant madelez ho mennoziou pere alies a gave mad. Meur a vech eo bet guelet o tibri he bred gantho; hag ar vugale vian pere a vouie ervad o doa ive eno eur mignon, a deue da gozeal outhan ep lenteguez ebet, da c'hoari etre he zivesker, da glasc gouzout piou en divije he ganen, he gorn, pe eun dra bennag alf, hag hen ho leze gant ar brassa madelez da

guemeret ho ebat.

Ouspen ar rann-ze a reat eus ar greun dre ma vezent eostet, evel ma zeo ar zaout leaz unan eus ar guella gounidou a eller da gaout er fermiou-ze, ar pez a dennet a leaz hag a amanu a lakeat bemdez en eur skrin. Neuze bep en amzer perc'hen ha fermourien en em zestume evit conta an arc'hant, guelet petra vije bet ha petra vije dispignet, ha ranna ar pez a vije gounezet. An Aotrou du Fretay ne veze morse eurussoc'h eguet pa vele he verourien o pinvidicat hag o tont da veza en ho æz. Meur a vech e paeas ho beach evit mont gantha d'an aradegou, ha d'al leac'h ma roet priziou d'al loenet, evit ho c'hourachi en ho labourou, ha rei c'hoant dezho da zevel guelloc'h ho loenet. Mes he unan e roe dezho ar skuer da guenta en he vaner hag en he zouarou eus ar Penity pere a lakea da labourat he unan, hag ar priziou en deveze dalc'h mad evit he loenet a ziskoeze avoalc'h e c'houie penaus ho zevel.

Goude m'en doa an Aotrou du Fretay laket evelse da dalvout ar merouriou tost d'he guær, ez eas larcoc'h da ober vad. Diou leo dioc'h he di ez oa eul lenn vras hag a rea cals droug da iec'het tud ar c'harter. He frena a reas, hag e ber amzer, dre eul labour great e doare ha gant ijin, al laguen vras-ze a deuas da veza eur foenneg caer, anter-cant dervez arat dindanhi. Ar verouri dosta e devoue evelse eun dalvoudeguez vras, hag ar c'heriou tosta ne voue mui guelet an derzien enho evel ma veze bep bloas diaguent.

Ma care an Aotrou du Fretay al labourerien douar, e c'houie ive ho lacat d'he garet. Evel ma comze mad ar brezonec, oa he blijadur cozeal gantho divarben ho eost, divarben ho c'hollou hag ho gounidou, divarben ho labourou; hag hen ober a rea gant eun dousder hag eur vadelez hag a c'houneze dezhan an oll galonou. Eur vad vras en deus great d'al labour douar en he ganton, hag he varo so eur guir goll er c'harter-ze. Esperomp ne vezo ket ancounac'heat gant al labourerien, hag e vezo dalc'het da heuilla an aliou hag ar skueriou en deus roet dezho.

An Aotrou du Fretay n'en doa ket nebeutoc'h a galon vad evit a skiant: sioul ha didrouz e carie ober ar vad. Madelezus e kenver an oll, n'her guelet morse o clasc abeg e den, nag o cas den divar he dro. Nep a deue da c'houlen eun ali, eur zervich, eun aluzen, a ioa ato sur da veza diguemeret mad, ha ma na elle ket avechou rei ar pez a c'houlennet digantha, e roe ker brao he rezon ma na veze morse den drougcontant. Eun dra gaer eo, goude beza dirostet kement a aferiou, bet afer oc'h kement a dud, n'en defe bet morse an distera trous, ne ve bet morse guer a broses etre den all ebet hag hen.

Bez' e voa ive mad dreist d'an dud reuzeudic. Morse ne golle he boan an hini a c'houlenne digantha. Ato e roe gant madelez; evelse ive ar beorien a dostea outhan ken hardiz ha gant kement a fizians! ha mad a reant, rag morse n'ho leze ep rei dezho.

Fallout a rea dezhan e vije an oll eurus en dro dezhan. Bep sul, pa zea d'an ofereu e teue oll vugale ar bourg da guilla var he dro. Plijadur en doa o rei guenneien dezho, hag e lavare oa red rei d'ar re-ze ive eur guennec bennag evit ma c'heljent prena madigou evel ar vugale-all.

Mar scuille evelse al louenidiguez en dro dezhan e pep leac'h, n'em eus ket izom da lavaret her grea ive etouez tud he di. Var ar poent-se ne voa den guelloc'h evithan. An dousder, ar peoc'h a velet ato merket var he vizach a ziscoeze ar vadelez eus he galon. Map ebet n'en deus bet evit he vam muioc'h a respet, a garantez, a evesdet evit n'en deus hen bet evit he hini pehini e deus bevet beteg eun oad bras, hag he bried so bet en he guichen an eurussa eus ar priejou. Evit he zervicherien eo bet ato eur mest leun a vadelez hag a drugarez, ha lavaret a eller eo eat gantha eus he di al laouenidiguez hag ar blijadur evit lacat en ho leac'h ar c'haon hag an dristidiguez.

Etouez kement a labourou hag a aferiou, an Aotrou Dufretay ne ancounac'hea ket an dra pehini epken a so red: christen mad oa. Guelet eo bet ato o terc'hel mad d'he zeveriou a gristen, oc'h heulia ar Relijion hag he gourc'hemennou, o vont reglet d'ar zervich divin d'he barrez, o caret hag o respeti beleien an Aotrou Doue. Eur garantez vras en doa evit an iliz-ze eleac'h m'oa bet badezet, hag he c'haereat en deus cals o lacat varnhi eur prenest guer pehini a veze bepret eun testeni eus he feiz, eus he zevosion hag eus he vadelez. Daou zervez araog he varo e lakea staga eul lamp a zirag aoter ar Verc'hez. Meur a vloaz zo en doa choazet unan eus an aoteriou, pehini a guempenne gant ar brassa sourci, ha falvezet oa dezhan choaz aoter an anaoun. Evelse var an aoter-ze pehini a guempenne pa edo beo, e vezo brema lavaret an ofereu santel evithan, evit goulen digant Doue, ma na deo ket eat c'hoaz he ene d'ar baradoz, ma zai di ep dale. Eno eo en em zestum dalc'h mad, e kichen tud he di, he vignonet ar beorien hag al labourerien douar evit pedi an Doue a bep trugarez da ziguemeret en Env an hini pehini en deus, evel hor zalver, tremenet dre ar vuez-ma en eur ober ar vad.

Doue pehini en em blij oc'h amprou he zervicherien evit ho renta dinoc'h da veza recompanset, en doa digasset d'an Aotrou Dufretay eur c'hlenvet criz ha poanius meurbet, hag ous pehini, siouas! ne voa ket a bare. Epad c'huezeg miz ma padas he glenvet, e kendalc'has ato da veza leun a vadelez hag a zousder. Ar bloavez diveza eus he vuez a so bet eur verzerinti; mes dre eun ners calon hag a ell Doue epken da rei, e c'houzanvas ar poaniou ar re grissa gant eur gourach hag eur batianted hag a lakea souezet kement hini o doa an heur da dostaat outhan. Morse ne zigore he c'hinou evit clem na crosmolat. Kinnig a rea he hoaniou da Zoue, hag e pede Jesus maro var ar C'halvar da rei ners d'he zervicher.

Clan e voa abaoue meur a viz ha ne elle ket disken eus he gambr; mes an oll o devoa sonch anezhan. He zervicherien, he zervechourien, he verou-

rien, ar barrez abez a voa en anken. Oll en em glement dre na velent mui en ho zouez an den mad-ze gant pehini o devoa kement a blijadur o cozeal; an den-ze a vije lavaret, pa vije en ho c'hichen, a rente scanvoc'h ho labourou. Hag epad an amzer-ze an Aotrou du Fretay, dinec'h e creiz he boaniou, a zileze ep en em glem, ar pez a voa bet bete neuze he vuez hag he blijadur.

He glenvet en deus miret outhan da gaout an heur da recco he Zoue, mes aliez e receve sacramant ar binijen, ar pez a roe nerz dezhan da c'houzaon he boaniou, hag ive ar c'hras da gaout merit oc'h ho gouzaon. Bez'en devoe digant Doue ar c'hras da c'houzaon ato evel eur merzer. Mes he iec'het a voa echu, he gorf paour a voa dizec'het gant ar boan. Ar vuez a iea kuit.....

Recco a reas an nouen, gant eun devotion tener, epad ma edo gantha he oll anaoudeguez. Unani a rea he bedeu gant hini an Ilis; trei a rea he unan he izili da receo an oleo sacr. Ober a rea alies sin ar groas var he gorf. Goudeze e trugarekeas a greis calon ar beleg, hag ec'h eller lavaret, ar mignon a voa deut da zigueri dezhan dor an eternite eurus.

Abenn eun heur bennag goude e rente e peoc'h he ene da Zoue, en eur zellet piz oc'h ar grucifi, hag en eur starda var he vuzellou ar groaz-ze pehini, epad he glenvet, a voa bet he nerz hag an herrez eus he zilvidiguez.

Eurus ar re a varf e Doue; mont a reont da eana dioc'h ho labourou, rag ho oberou a ia d'ho heul.

M. K.

BUEZ SANT ERWAN, PE EOZEN,

BELEG EUS A ESCOPTI TREGUER.

(KENTA PENNAD.)

Eur pennadic bale, eur c'hart leo marteze euz Landreguer, e caver eur [vourc'hadennic vihan], hanvet Kervartin pe Kervarzin. El lec'h distro-ze, pell euz a drouz ar bed e chome guechall daou bried, daou zijentil [: Helor pe Helori hag Adou du Kinkis oa ho hano. Bez e oant nobl dre ho lignez hep beza euz an huela renk; mez ma na oant ket huel dre ho noblanz, ma na oa ket caër ho maner, ma na oa ket braz ho danvez, ho feiz a oa cre, ha pinvidic e oant euz a vadou an env.—An Aotrou Doue ho bennigaz; rei a reaz d'ezho eun tenzor dreist oll denzoriou an douar. Eur zant ho doa evit mab : Sant Erwan pe Eozen, enor he amzer; ker brudet e pevar c'horn ar bed, joa an iliz, gloar Breiz-Izel, ha patron ar Vretouned.

Ia, e maner Kervarzin eo bet ganet Sant Erwan pe Eozen, pe Yvon. El lec'hic distro-ze hag er gouasked ouz an avel fall e tiouanaz ar blantennic iaouank-ze hag e creskaz bete ken na zeuaz da veza eur vezen vraz, carguet a vleun caër hag a frouez mad. — D'ar zeitec a viz here, er bloavez 1253 e teuaz er bed. — He dad hanvet Helori hag he vam hanvet Adou du Kinkis en em hastaz da lakaat rei d'ezhan ar vadiziand, hag e oa hanvet Yvon, pe Eozen, pe Erwan, hano sant Yvo, Escop, maro e Bro-Zaoz, er zeizved canved.

Ar buguel bihan a greske en oad hag er furnez. — He guerent a daole evez mad da virout enhan graç ar vadiziand, ha da rei d'ezhan anaoudeguez a Zoue, kentre ma tihunaz enhan ar skiant. — Ar Speret-Santel pehini a leunie an ene iaouanc-ze euz he zonezonou, na heane d'her c'haëraat bemde gant graçou nevez, oc'h c'houzout mad e tlie diveatoc'h beza eur verelaouen gaër ha skeduz var an douar hag en env. — He dad hag he vam, kristenien guirion, a roe dorn d'an Aotrou Doue en he labour. — Pa oa deut ar paotric iaouanc gouest da vont d'ar skol, e oa lekeet etre daouarn eun den iaouanc fur ha gouiziec. — D'an Aotrou Ian de Kergoz e oa fiziet an tenzor-ze, evit rei d'ezhan an descadurez guenta. — An Aotrou-ze a oe diveatoc'h person e parres Pleubihan e escopti Lan-Dreguer.

An Itron Kervarzin a lavaraz da c'houarnour he mab, pa her c'hargaz d'her skolia : Aotrou, ho pezet sonj en deuz an Aotrou Doue lavaret d'in en eun hunvre e tlie ma mab Erwan pe Eozen beza eur zant; kentse, m'ho ped, evesait mad ar c'hrouadur-ze. Ar c'homzou-ze e oa bet selaouet mad; rac Doue en doa dibabet eur mestr fur evit ar c'hrouadur-ze. — Mar poanie ar mestr var dro he skolaër, evit diski d'ezhan lenn, scriva ha kement ma helle a hend-all, muioc'h a evez a daole c'hoaz d'hel lakaat var an hent euz ar vertuziou kristen. Mez he labour ne oa ket tenn, danvez mad a oa en he ziskibl iaouanc. He speret a oa lem, ha buhan e teske pep tra. Ar pez a oa guelloc'h c'hoaz hag a rea joa he vestr : furnez en doa dreist he oad. — Na velet enhan nicun euz techou fall ar vugale. — Adaleg he vugaleach an devotion a rea he vrassa plijadur, ha ne gave ket guelloc'h tra eguet clevet comz euz a Zoue hag euz he religion zantel. Ar beden a oa eun dudi evithan. — Aliez e vije cavet en he bart he unan o pidi Doue, hag e creiz he studi e save bep marc he speret hag he galon varzu an env. — He zevotion evit an Itron Varia a oa braz ha tener meurbet. — Ha penaoz na vije ket? — Piou a hell caret Doue hep caret he vam, caret Jezuz hep caret Mari? Jesus ha Mari a zo daou hano ha n'heller ket da zispartia; Jezuz ha Mari a zo unanet ker mad ma z-eont atao d'en em heulia. Neb a gar Doue a gar ive ar Verc'hes; neb a gar Jezuz a gar ive he vam benniguet. — He zevotion e kenver an Itron Varia, an deneriguez euz he galon evit Jezuz hag he vam zantel a dennaz var he vugaleach grassou an Aotrou Doue, her miraz ouz pechou an drouesperet, ouz an oll danjeriou a gaver en oad-ze, hag hen

[illegible] mui oc'h-mui var an hent mad. — Dre ze ive e [illegible] d'he vestr ha laouenediguez he dad hag he [illegible] Joa oa gantho caout eur mab ker fur ha ken [illegible] — eun oad c'hoaz ken tener. *M. D. ha K.*

YVONIC TIMAD.

(PEVARE PENNAD).

[illegible] oberiadur dever eb guina, n'oa ket atao gouscoude trà [illegible] Per ouspenn m'oa ker kizidic, a vije aliez rok; an daou vab hena touellet, ema gant an arc'hant, ennez gantan nebatou, ne zigassent d'an tieguez nemet guinerez [illegible] he konzidi[illegible]ouez custum euz ar gual-ioulou. Pe guen [illegible] edez benag oa kenderc'hel d'ar vad e kreiz seurt skouemoù. Yvonic ne drec'has gammet, rag e Doue en doa [illegible] he [illegible]zians, diout-han he c'houlenne skor. He galon en doa en he vugaleach, hag epad he iaouankis [illegible] as d'he zervicha. Meur a vech ec'h ansavaz n'oa ket d'ezeti ganti he vestr mad, ha pa vije sempleat he [illegible] eo e sante muia hini Doue. Eun dra anet eo [illegible] avechou caout he ali, dishenvel diouz hini he dud. Neuze e vije parlantet c'hoëro out-han; Per ne [illegible] gant den. Kerkent a ma savje he vouez, [illegible] a blagne chuan, ne jome ket da varc'hata evit [illegible] he dad. Dond a rea da sonjal e Jesus sentus, [illegible] ero. Abalamour d'a-ze, en despet da [illegible] evit tremen diouf-ho, e veze avechou [illegible] he vroudeur hag ar mevellien. Eleac'h en [illegible] ve ket ho da gaout trouz, he lavare pemp *Pater* [illegible] hemp gouli hor Salver, hag abenn an diveza [illegible] eun digarez benag d'en em denna knit.

Goustoude kanneb eut-ze atoujans Doue a vele etouez [illegible] bonez o van he galoun, ha ne roe peoc'h ebed [illegible] Grenamea evit an eneou-ze a garie guirion evel [illegible] el bleiz kristen. Guelet a rea he dad e vond [illegible] ar bern varzu ar bez, eb teuleur evez ouz an eternite, [illegible] ur[illegible]eudeur oc'h en em rei d'ho oll blegou fall evel [illegible] e[illegible] comt ebed daventa euz ar vuez-ma.

[illegible] dreist oll, penn avel, froudennus, petra benag [illegible] e'hoaz muioc'h da c'hedal diout-han, a roe calz [illegible] Sperit da Yvonic. Etre an abadennou a rea en [illegible] ha[illegible] hag an plijadurezou ar re vezussa a vaguer [illegible] en divoudet he benn. Touellet oa gant ar c'hoariou [illegible] ouspenn ma tispigne calz arc'hant, e colle he iec'het [illegible] he vuhez. Fougasser oa ive, evel kement a red [illegible] ho [illegible] hag ac'hano en dije aliez trouz, emgannou hag goalc'hoarz.

Fur zann galoun oa evit Yvonic, tremen d'ar zul [illegible] abiou an tavarnion milliguet-ze, e pere he [illegible] ur[illegible]chérour ha tiec da veuzi en eun dro skiant, brudvet ha reiz da goll he oll blijadur hag hini he dud. Hag goustoude ve lavaret o velet darn a zo, ken aketuz da zaznempret an hostaliri, he ve great ar zul evit ar vesketi, pesco dilojet an Aotrou Doue euz an iliz hag eat da jom en hostaliri. Nag ha guemm gouscoude etre an ilizou hag an tiez-ze, etre ar c'hanaouennou santel hag ar iou a sao anez-ho, etre ar pedennou caër hag ar malloziou ha glever etouez ar c'hoariou, etre an descadurez christen a gaver en iliz hag ar c'homzou mezus, ar goaperez a ra plijadur an dud keiz-ze a dremen an darn vuia euz ho dervez, hag aliez eul loden euz an noz eleac'h ne grete ket eun den a zoare lakaat he dreid.

Pa gleve Yvonic mouez he vreur dreist ar c'hoarzadennou gouez-ze a laosk al lounkerien, e chome aza, mantret oll, hag atao en aoun rag eur gwal darvoud benag. Meur a vech he claskas distrei Fanch diouz ar follentezion-ze, hag atao e collas he boan, ker caledet oa ar paourkeas en he gustumou fall. Ken nec'het oa gant an dra-ze, ma n'oa ken evit caout ar blijadur en doa guech-all e velet ar zul e tond; ar zul, deiz Doue, deiz a laouenediguez, a beoc'h, roet d'he vugale gant an Tad pehini zo en env. Hag evit guir, petra caeroc'h evit ar zul en tieguezion renet mad. Guelet-ho, paour ha pinvidic, peguer caer int renket, peguel laouen en diabars, peguel laouen tro var dro. Er parkeier sioul, ne glever nemet al laboused o cana d'ho c'hrouen ar c'hantic nevez, ar bokedou soun o fenn dre ma skigo an eol varnezho an tarzou euz he gaera sclerijen, a gass varzu an env an oliou euz ho c'houez-vad en offrans d'an Doue a ro dezo ho guenet.

Evessait a bell, dre ma tosta poent an oferen bred hag e velot hed ar gouenojennou, hed ar guirzier alaouret eul lod vraz a dud, guisket caer, o vond a diz varzu an ilis parrez. Guelit ar gristenien-ze dre ma c'herruont er veret o vond sioul, var eeun da zaoulina var beziou ho zud coz araog mont dirag an aoter da c'houlen gant an ilis evit an anaoun trugarez ha repos. Hag an ilis-ze peguer paour benag ec'h alfe beza, ne velit-hu ket e deuz en deiz-ze ive guisket he dillajou caera evit diguemeret he bugale a kreski ho levenez. Petra zo caeroc'h evit guelet an oll dud euz ar memez parrez, evel bugale d'ar memes tad unanet oll a galoun e harz treid an noter o cana en eur vouez gant ho fastor : gloar en huella an env da Zoue ha var an douar peoc'h d'an dud a volontez ceun. *Gloria in excelsis Deo.* Yvonic ne leze gant den he lod euz ar joausded-ze, ha ne vanke ket he dro da zond d'an oferen bred. En distro ez ea da gaout he dad; lenn a rea en he guichen an aviel, pe eun dra all benag d'en dishenoui. Goude lein he tistroe d'ar c'housperou, a n'ouffet ket lavaret an dudi a gave e cana ar salmou caer-ze a verk ker brao an dristidiguez trempet a esperans a heuill an den en draolien-ma a zaelou.

Goude gousperou, ma n'en dije he dad isom ebet anezhan, ez ea da ober eun dro dre he barkeier. En eur vond e tastume louzeier ha bokedou a bere en doa desket ar vertuz gant he guiniter. Caout a rea implij dezho; rag an oll dud clan divar dro a fizie varnezhan. Ar re baour ho deveze atao mall d'he velet, rag evit-ho en doa eul louzaouen burzuduz hag hounnez ne greske nemet en he c'hodel. Pa deue an abardaez e tostea ouz ar guear en eur gana eur c'houblat benag, he galoun dizam hag he speret dinec'h.

Eur zulvez d'a noz o tistrei a guemeret evel-se he bli-

jadur, he unan, e clevaz o tostaat ouz ar bourg eur iou, hag eun emolc'h spountus en eur c'hos toull hostaleri a ioa var an hent.

Chom a reaz eur pennad da zelaou.... Caout a ra dezhan clevet mouez Fanch, e c'hervel sicour d'he vuez. Yvonic en em zifreaz eun tamic. Dre ma tostea ar vouez a ioa freassoc'h, hep douet he vreur zo er wask. En eul lamm ema dre ar prenest e creiz an dabut. Eur vanden goazet vezo a ioa oc'h en em chacha e touez an daoliou, scabellou, boutaillou discaret; en ho c'hreiz, Fanch, ruz glaou, an ionen en he c'hinou, an tan en he zaoulagat. Clask a rea diarben an taoliou, a tec'het; mes evit doare en doa cavet he vestr, rag he zillad a ioa a dammou. Abenn ma c'hellas Yvonic treuzi beteg ennan e pakas eun taol dourn a dreuz he stomec, hag e koueze d'an douar evel pa n'en dije troad. Ar goad a strinke euz he fri ha leiz he c'hinou. Yvonic a grapas enhan gant eun dourn, ha gant an dourn all e taole da ruilla ar re a dostea da zonjal skei. Sama he vreur, hag en tenna er meas a oue great buannoc'h evit m'er lavaran deoc'h, ha den ne gredas mont var he lerc'h.

Fanch a oue red e zouguen beter' guear, hag eno e oue lakeat var he vele. Brema souden, etre ar guin hag an dabut oa ruz he benn; brema eo droug-livet, eur c'hlaouren lin-c'hoat a red euz he c'hinou, hag a ziskueze e ranke eun dra benag beza goual c'hlazet en diabarz enhan. Per en doa truez out-han hag ha lakeas clask ar medicin; da c'hedal, Yvonic a rea guella ma c'helle en dro d'he vreur. Ar medicin ne zaleas ket. P'en doa great eur zell ouz an den iaouanc, ec'h ejaz he benn en eur lavaret: ar paotr-ma en deuz paket eur goual daol, hag en do eur gaouat hir. Merka reaz petra da glask d'ar c'hlanvour, hag ez eaz kuit eb diskuez e vije da fiziout calz var ar pare.

Gouscoude, dre he demps cren, he oad, ar boan a oue kemeret var he dro, Fanch a deuaz da vellaat goude eun deziou benag. U. N.

CANTIC EN ENOR D'HON ÆL-MAD.

Var ton : *Santes Mari.*

Canomp eus a greis-calon, ni oll guir gristenien,
Eur c'hantic a drugare d'hon Ælet-Gardien,
Laket en hor c'hichennic gant carantez Doue,
A dall ar moument kenta ma zomp deut er vue.

Ar c'henta huanaden a dennis er bed-ma,
C'houi er goar, ô va Doue! a oue evit gouëla;
Ractal e oue quiniguet deoc'h, ô va Jesus!
Gant ho Ælic beniguet, va Æl carantezus.

Abaoue ma zomp ganet hon Æl-Mad sourcius
Evidomp a ra nos deis eur brezel poanius
Da roue bras an ifern ha d'an oll zroug-æles,
Pere a glask hon tenti, hag hor c'holl da james.

Evel ma henchas guechal Raphaël Tobias,
Evel-se va Ælic-Mad va c'has ha va digas;
Derc'hel a ra va c'halon savet var-zu Doue,
Evit ober din bale er guir hent eus an ee.

Bep nos, pa zon em guele, maro dre ar c'housket,
Me am beus d'oc'h va dioual, va Æl muia caret;
Ha pa zeu ar sclerijen da zigori an de,
Va Æl-Mad zo acquedus d'am c'hinig da Zoue.

Dre ma zomp oll soudardet var blenen ar gombat,
Doue evit hor zicour a ro d'eomp hon Æl-Mad;
Bezomp eta sourcius d'her pedi, d'her c'haret,
Ha ganta nign a vezo trec'h d'an ifern bepret.

Evelse, evit difen ar verc'hezic Aignes,
E oue guelet he Æl-Mad guen-can en he c'hostes;
Evit golo he memprou e noas-beo divisket,
He Ælic roas dezi zaë-gaër ar guerc'hezed.

Guechal c'hoas, tri den-yaouanc en fournes Babylon,
Hag ar profet Daniel er fos gant al leon,
A bep droug zo bet miret gant ho Æl-Gardien,
Pebes fianz a dleomp d'hon Æl-Mad, christenien!

E pep lec'h, e pep amzer dougomp dezan respet,
Dre ma ze Ælic-Doue, speret pur ha parfet,
Dioualomp da lavaret na da ober netra
Capabl, siouas! d'her lakât gant ar vez da ruzia.

Evel santezic Aignes d'hon Æl bezomp mignon,
Ha dirazan bezomp glan a gorf hag a galon;
Dre-ze he lagad ælic varnomp-nign a denno,
Ha dindan he askellic en peoc'h nign a vevo.

Ha pa blijo gand Doue hor c'has deus ar bed-ma.
Hon Æl-Mad hon azisto var hon heur diveza:
Kinig a rei da Zoue hon oll euvrou santel,
Ha d'ar gloar hen hon dougo var lein he ziou askel.

Peden d'hon Æl-Mad.

O va Ælic-Gardien! va dioualli bepret,
Ha douguet varzu Jesus va c'halon, va speret;
Dalc'hit va memprou sujet da lezen va Doue,
Ha grit ma vezin eun deis eurus ganoc'h en ee.
C.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Epad ar zizun-ma an ilis a ra an ofis eus a eisvet gouel Pask. — (Ar goueliou sænt a zigouez er sizun-veziou-ma e pere e ra an ilis ofis an deiz, a vez great divezatoc'h pa gaver tro).

Dissul 8 Ebrel. — Sul ar C'hazimodo. Eisvet Pasc.

An Aviel hirio :

An dervez-ze (ar sul fasc) da noz, an deis kenta eus ar sizun, epad ma edo serret doriou an ti ma voa en em zestumet an diskibien enha gant aoun rag ar iuzevien, Jesus a deuas, en em gavas en ho zouez, hag a lavaras dezho : ar peoc'h ra vezo ganeoc'h. Hag o veza lavaret ar c'homzou-ze, e tiskuezas dezho he zaouarn hag he gostez. An diskibien o devoue eur joa vras o velet an Aotrou.

Neuze e lavaras dezho adarre : ar peoc'h ra vezo ganeoc'h. Evel ma zoun digasset gant va zad, ho cassan ive. Goude ar c'homzou-ze, e c'huezas varnezho en eur lavaret : recevit ar Speret-Santel. Ar re ma o pezo pardonet ho fec'hejou dezho, a vezo pardonet; ar re n'o pezo ket pardonet dezho ho fec'hejou, ne vezint ket pardonet.

Hoguen Thomas, unan eus an daouzeg abostol, Thomas lesbanvet Didymus, n'edo ket gantho pa deuas Jesus d'en em ziskuez dezho. An diskibien all a lavaras eta dezhan : ni on eus guelet an Aotrou. Mes hen a respontas : nemet guelet a rafen en he zaouarn mercou an tachou; nemet lacat a rafen va bez en toullou great gant an tachou, ha va dorn è gouli he gostez, ne gredin ket.

Eiz dez goude, an diskibien o veza c'hoas er memes leac'h ha Thomas en ho zouez, Jesus a deuas adarre petra bennag m'oa serret an doriou, hag en em gavas en ho c'hreiz. Lavaret a reas dezho : ar peoc'h ra vezo ganeoc'h.

Goudeze e lavaras da Dhomas : savit ho pez ama, ha sellit oc'h va daouarn. Tostait ho torn, ha lakit-hen e gouli va c'hostez, ha na vezit ket discredic, mes fidel. Thomas a respontas hag a lavaraz dezhan : va Aotrou ha va Doue. Jesus a lavaras dezhan : credet oc'h eus, Thomas, abalamour m'oc'h eus va guelet; eurus ar re o deus credet ep beza guelet.

Jesus en deus great, dirag he ziskikien, meur a vurzud all ha ne dint ket scrifet el levr-ma. Hoguen ar re-ma so crifet evit ma credot eo Jesus ar C'hrist, map Doue, hag evit, en eur gredi, ma o pezo ar vuez en he hano.

Sant Ian. xx. 19. G. M.

KELEIER.

Distro oc'h Doue, ha maro eur Rabbin, da lavaret eo eun Doctor eus a lezen ar iuzevien.

Daou zoctor eus a lezen ar iuzevien, unan anezo c'hoas iaouanc hag ègaile en he oad vella, a lenne ar brofeted o deus comzet a Jesus-Christ, eus ar Messi a c'hortozont. Ar vouez eus an Env a gomzas oc'h ho c'halon, hag e teujont da anaout oa Jesus-Christ e guirionez map Doue. Kerkent e kuitajont bro sao-heol evit dont er vro-ma da glasc tud d'ho c'helen. Dilezel a rejont pep tra, ha zoken ar c'hossa anezho pehini en devoa bugale, a deuas gouscoude e Frans da glasc ar virionez. An daou zoctor-ze a voa ho lignez eus a Spagn ha ne vouient nemet iez Spagn ha iez ar iuzevien. Mes e Paris, ar brovidans a reas dezho caout eur beleg eus a Spagn pehini a zescas dezho ar gwir relijion. Ne vouent ket pell evit deski ar pez a voa red, hag ep dale e voant e stad da receo ar vadiziant. He receo a rejont e Sant Sulpis ar 7 a vis Gouere 1865. Ar beleg en doa ho desket ho badezas; goudeze e clefjont an oferen santel hag e communijont gant ar brassa carantez hag anaoudeguez vad.

A veac'h e voant badezet, ma clefjot edo ar c'holera e bro sao-heol. Ar c'hossa eus an daou zoctor en doa bugale, evel on eus lavaret. Ne jom ket da varc'hata. Mont a ra trum ha trum etrezeg he vro evit savetei he vugale. Muia aoun en deus eo ne arrufe ket abred avoalc'h. Pa zigoez, eus a dri grouadur en doa, an daou iaouanca so crog ar c'hlenvet enho ha dare da vervel. En em lacat a ra da ober an abostol, hag en deus an heur da vadezi he zaou vuguel araog ma tennont ho huanad diveza. An daou vuguel a varvas hag an tad calonec ne zigor he c'hinou nemet evit lavaret ar c'homzou-ma eus hor Zalver Jesus-Christ : ho polontez bezet great var an douar evel en Env. Neuze en em lakeas da zervicha ar re glan, hag e c'hounezas ar c'hlenvet he unan. Guelet a reas ar maro o tostât outhan ep aoun ebet, evel eur c'hras a zigase Doue dezhan, hag e lavare evel an den santel Simeon : « Brema, o va Doue, e lesot ho servicher da vervel e peoc'h, pa o deus bet va daoulagad an heur da zigueri evit anaout va Zalver. »

Oc'h he velet hag oc'h he glevet, daou zoctor all a lavaras ive dirazhan ez cant d'en em renta christenien; ar pez a reas plijadur vras dezhan var he varo. Neuze o sevel he zaoulagad etrezeg an Env, e rentas e peoc'h he ene d'he Grouer.

Setu penaus e varf ar re a zistro a greis calon ous Doue.

G. M.

En eur c'harter eus an Americ, hanvet Californi, e cavet, brema eus eun nebeut amzer, aour da zestum gant ar voz, e meur a leac'h, e touez an douar. Evelse ez ea tud di eus a guement corn so er bed evit destum danvez e ber amzer. Gouscoude evit caout an aour-ze ez oa tamou labour denn da ober. Meur a hini a vanke ners dezho; meur a hini all a veze laeret. Unan eus ar re a voa eat di a voue finnoc'h evit ar re all, hag a zestumas danvez bras æz hag e ber amzer. En em lacat a reas da ober ar c'hlasker. En em visca a reas a druilloù; rei a reas da gridi d'an oll ne voa ket guest da labourat, hag ez ea da heul ar glaskerien aour en eur c'houlen an aluzen. Ar re-ma, pa o deveze great dervez mad, a roe dezan lod eus ar pez o deveze cavet. A hent all evel ma voa guisket fall, den ne zonjas morse he laerez. N'oa ket bet pell oc'h ober ar vicher a glasker na zistroas d'he vro, hag en doa daou vilion da zigas gantha. G. M.

Beteg a nevez zo e Paris, pa varve eur zoudard, e veze casset he gorf da eul leac'h poursacher evit kementse, ha goudeze ac'hano e veze taolet etouez corfou all da gas d'ar bez bras toullet evit an oll.

Brema ar zoudardet-en em glev entrezho evit sevel peadra da lacat enterri ho c'hamarad pa varf unan bennag anezho. An ofiserien a ro ivez ho lod, hag eur blijadur eo ho guelet o vont d'ar vered varlerc'h an arched a zoug unan eus ho c'hamaradet. Derc'hel a reont plas ar guerent pere n'o divije ket great guelloc'h dezhan ma vije maro en ho zouez. G. M.

Eur scrifagner a voa en dez all o labourat en dra c'helle. Eur plac'hig eiz pe nao bloas a deuas d'he di da zigas dezhan eun nebeut lienach a voa bet o kempen gant he mam pehini a voa kemenerez. Ar scrifagner a voa prez varnezhan ha ne dolas evez ebet oc'h ar plac'hig. Lavaret a reas dezhi epken : « Lakit an dra-ze aze var ar gador, ha deut divezatoc'h pa vezo ar vatez en ti, rag n'e ma ket ama brema. »

Ar verc'hig a lakeas an dillad var ar gador, hag en em dennas adren. Chom a reas eno, pleguet he fenn ganthi, hag he daoulagad ruz gant he daelou.

Abenn eur pennad ar scrifagner a zistroas, hag oc'h he guelet chomet eno, e c'houlennas diganthi :

— Petra a-c'hortozit ?

— Ah ! Aotrou ! Va mam e deus kement a izom eus eur respont !

— Eur respont ? — An Aotrou a zouetas buan pe seurt respont e doa izom mam ar plac'hig. Mont a reas d'he c'hodel hag e roas dezhi eun aluzen vad. Ar plac'hig a deuas laouen neuze ; hag ar scrifagner a glevas ganthi penaus abaoue eun nebeut dervezion n'oa begad bara en ti na guennec da brena, hag ar boulanjer ne roe mui dezho e cred.

Peguement a dud a vicher so evelse hag a c'houzaon dienez ha naoun avechou o c'hortoz beza paet gant ar re binvidic a ro labour dezho. Paea diou vech a ra en eun doare bennag an hini a ro he arc'hant d'ar micherour kerkent ha ma en deus he c'hounezet. G. M.

Er sizunveziou-ma n'eus ken hano nemet a dan goal hag e kær ha var ar mæz. E kær ne ouzer ket alies petra vez cauz d'an tan da gregui. Mes var ar mæz, er mare-ma eus ar bloas ez eus prez labour, al labouron meurs a so digor. E meur a leac'h ez ear brema d'ar parc merc'hed ha goazet, hag e fizier an ti e bugale vian. Ar re a lez evelse bugale da zioual ar guær a dlefe lacat evez, abarz mont eus ho zi, petra ell coeza etre daouarn ar vugale-ze, dreist oll pa na vez nicun anezho hag en defe skiant avoalc'h evit dioual ar re all.

Eleac'h ma ren eur fals relijion, pep rum, hag e c'helfet lavaret pephini a ra he relijion dioc'h he c'hiz. Evelse e Brozaoz ez eus aliessoc'h a relijion evit a zeiz so er bloas, hag e pephini eus ar relijionou-ze ez eus guiziou diot muioc'h pe nebeutoc'h. Setu ama unan hag a so difennet enhi oc'h ar re he heul, tenna ho zog dirag den ebet. Ar re-ma a c'halver Koakeret. En dez-all ez oa hanvet eur c'hoaker evit beza jure, ha setu ama eun tam crog a voue etre ar barner hag hen pa deuas d'al lezvarn. Ar re-all oll, dre ma teuent, o lakea ho zog en ho dorn, mes ar c'hoaker a zalc'he he dog var he benn. Ar barner a lavaras dezhan :

— Aotrou, lamit ho tog, ha sonjit peleac'h emaoc'h.

— Ne allan ket tenna va zog ; va c'houstians hen difen ouzin.

— Ho coustians? Diotach ! ho coustians ne zifen ket muioc'h ouzoc'h lamet ho tog divar ho penn evit tenna ho treid eus ho poutou. Red eo respeti al lezvarn. Ma na ziviskit ket ho tog, me ia d'ho lacat en *amand*, d'ho condaoni da baea dec lur sterling (daou c'hant antercant lur).

— Dre respet evit an Doue oll-c'halloudec eo red din dele'her va zog var va fenn.

— Avoalc'h a rayoderez. Lavaret e ve n'ema ket ho skiant mad ganeoc'h : Me lavar deoc'h e tennot ho tog pe e paeot daou c'hant antercant lur.

— Ne ellan ket dizelei va fenn.

— Mad ! me ho condaon da baea daou c'hant anter cant lur. Ouspen e c'hourc'hemennan deoc'h mont dioc'htu er meaz eus al lez-varn. Eun den ken diskiant ne deo ket mad da veza jure.

Ar c'hoaker a ia kuit, hag ar barner a lavar : Var-c'hoaz m'her galvo adarre, ha mar bez ken diot hag hirio, e paeo adarre kement all. Kerig e coust, evel a velit, d'ar paour kez koaker dele'her he dog var he benn. Mes guelet a rer ive pe guen diskiant e teuer da veza pa vezer en eur fals relijion eleac'h n'eus nemet gueier ha tenvalijen. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *17 Meurs.*		Pont'Nabat. — *22 Meurs.*	
Guinis....	11 lur, 18 c.	Guinis....	17 lur, 22 c.
Segal.....	7 lur, 04 c.	Segal.....	10 lur, 36 c.
Eiz.....	7 lur, 83 c.	Eiz.....	9 lur, 89 c.
Ed-du....	5 lur, 98 c.	Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	8 lur, 18 c.	Kerc'h....	9 lur, 00 c.
Avalou-douar	2 lur, 50 c.	Avalou-douar	2 lur, 93 c.

Montroulez. — *17 Meurs.*		Brest. — *5 C'huevrer.*	
Guinis....	17 lur, 48 c.	Guinis....	16 lur, 61 c
Segal.....	12 lur, «« c.	Segal.....	13 lur, 77 c.
Eiz.....	9 lur, 67 c.	Eiz.....	8 lur, 09 c.
Ed-du.....	10 lur, 85 c.	Ed-du.....	8 lur, 05 c.
Kerc'h....	8 lur, 94 c.	Kerc'h.....	9 lur, 14 c.
Avalou-douar	6 lur, 50 c.	Avalou-douar	4 lur, 45 c.

Ar Gerant. : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 7 Ebrel 1866. N° 62. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 7 Ebrel 1866.

Er sizun dremenet eus deut nebeut a gueleier a Rom hag a leac'h all. Guelet a rer epken ema ar gristenien e pep leac'h a zevri oc'h ober ho fasc. Lod o deus great eur mission pe eur retred evit beza guelloc'h e stad da receo ho Doue. Lod all o deus great eun navet da sant Joseph, araog pe varlerc'h he c'houel, evit en em erbedi oc'h ar patriarch santel-ze ; hag evel ma clasc ato an diaoul ober evel an Aotrou Doue, e clasc ive ato lacat ar re fall da ober eun dra bennag eus ar pez a velont ar re vad oc'h ober. Evelse dispac'herien an Itali a ra bep bloas, hag er bloa-ma o deus great adarre, freuz ha trouz da guenver gouel sant Joseph, ha kemense abalamour ma zeus daou eus an dispac'herien vrassa hag a zoug ar memes hano gand pried santel ar Verc'hez Vari. An dud direol, an dud difeiz-ze a lacafe, mar guelfent, ar zænt e renc an dispac'herien eveldho.

Leanezet santez Franceza, ar zantez vras-se eus a Rom, o deus roet er bloa-ma eur solanite ar vrassa da c'houel ho fondatourez. Corf ar zantez so bet douguet, eun nebeut so, da eur chapel, hag eno ema a vel da guement a gar mont d'he henori. Labourat a rer, en ilis Santez-Mari-Nevez da ober eur bez ar c'haera, ha pa vezo peurc'hreat, eus sonch da lacat ar c'horf santel enha.

Mont a ra ato tud iaouanc da Rom evit en em lacat e servich hon Tad Santel ar Pap. Eur vam galonec a serif da eur beleg eus an Naonet evit lavaret dezhan e deus lezet he map da vont en hent evit mont da zouten Vikel Jesus-Christ. Ar vam vad-ze ne deus nemet ar map-ze, hag an den iaouanc so eus an huela lignez a Vreiz.

Lavaret a rer eo ar prins Lucian Bonapart a vezo hanvet escop a Arras eleac'h an aotrou Parisis pehini, evel ma hon eus her merket var ar gazeten-ma, a zo maro nevez-zo. Mes kementse ne deo ket c'hoas sur ; ne deo nemet eul lavar ; mes eul lavar hag a so skignet dre Arras oll.

Dre ar burzudou a zigoez brema, an dud difeiz a so lakeat diæz bras. Eur boan ar vrassa o deus o cridi dezho. C'hoant o defe da viret oc'h an Aotrou Doue da ziskuez he c'hallout pa blij gantha. Mont a rencont da velet araog cridi, ha pa o devez guelet gant ho daoulagad, pa vez red dezho anzao ec'h erru traou burzudus, e chomont souezet ha saouzanet oll. E gwirionez, ar gwir Gatholiked a-walc'h a zo ; ar re n'o deus relijion ebet. Evelse int eat da velet an intanvez-ze eus a Oria a behini e comzemp er sizun all. Ar vaouez-ze, evel ma on eus lavaret, a zoug ar mercou eus a bemp gouli hor Zalver, hag a ia avechou er meaz anizhi he unan, en hevelep doare ne zant netra, hag epad ma vez er stad-ze e vel hag e lavar traou hag a ell Doue epken da ziskuez dezhi. Ar re-ma ta o doa gourc'hemennet ho guervel pa vije an intanvez er stad burzudus-ze. Galvet e vouent, skei a rejont ganthi ; he zoulla a rejont gant spillou ; ober a rejont a bep seurt o clasc he lacat da zont enhi he unan. Mes coll a rejont ho foan. Ar vaouez a jomas en he stad burzudus keit ha ma tlie chom, hag a lavaras dirazho, divar ben hon Tad Santel ar Pap, comzou ha ne dlient ket ober cals a blijadur dezho. — Doue a ra burzudou, hag an dud discredic so red dezho aliez ho anzao, pe nac'h ar pez a velont gant ho daoulagad ho unan.

Eur gazeten eus a *Goutans* a gomze, er sizunveziou diveza-ma, eus eur potric nao bloas destumet var tuiou kear eleac'h ma c'houlenne an aluzen, ha digasset dirag al lez-varn. Ar potric-ze a zo map da eun intanvez hag a zo er brassa dienez, ha ne ell ket he vaga. Bez' en deus ive pevar breur hag eur c'hoar brassoc'h evithan ; mes nicun anezho ne ell, pe ne fell ket dezhan terri naoun ar potr kez. An ear euz ar buguel a blije d'ar varnerien,

hag hen lesjont eis dez ep ober netra outhan, oc'h esperout e teuje eun den en he æz, eul labourer douar, pe eun all bennag d'he c'houlen ha d'en em garga anezhan. Da c'hortoz e voue dalc'het er prizon. Ar potric ne gollas ket evit gortoz. An Aotrou'n Escop a Goutans he unan a deuas d'he c'houlen. Mont a reas, gant beleg ar prizon, da goms eun nebeut oc'h ar buguel, hag an deiz ma tlie ar varnerien lezel ar buguel da vont kuit, e cassas unan eus he vikelet vras hag unan eus ar chaloniet evit he guerc'hat en he hano. Kement den a ioa el lez-varn en deiz-ze a voa tenereet ho c'halon o velet kementse, hag ar buguel, ec'h ellit cridi, a yoa laouen, a voa fougue enhan o tont ac'hano d'an Escopti. An Aotrou'n Escop en deus he laket er scol e ti ar freret, hag he-unan ez eo eat d'he gas di. Ne deus nemeur nemet ar guir gristenien catolic hag a rafe œuvrou a drugarez evelse.

Unan eus an dud iaouanc o deus tennet d'ar zort er bloa-ma e kær G.... en doa laket a gostez an arc'hant red da rei d'ar c'houarnamant evit gallout chom er guær. Lavaret a rea penaus mar tenje mad, e lacaje he arc'hant da brena eun all, unan eus ar re o divije he dud muia izom anezhan. Doue en deus roet dezhan he c'houlen; tennet en deus huel, ha brema ema o clasc an den iaouanc en deus muia izom da jom er guær da zicour he dud; evit paca en he leac'h. Plijadur so o velet danvez etre daouarn tud hag a voar ober eun implij evelse anezho

---

mestr ha roue.

Er gazeten *Revu Catolic*, eus a Alby, e lenner ar pennad lizer-ma, scrifet gant eur missioner da eur beleg he vignon.

An diaoul eo ar roue bras ama. N'eus ket eur c'horn, eur c'hroaz hent, eun huelen, eleac'h n'en defe ket he lojeiz.

E kær, ar pagodou (eun doare chapelou) so ep niver. Caout a rer anezho bep camet, hag e pehini ez eus eur c'hraouiat diaouledigou ha ne oufe den credi peguen divalo, peguen euzus, peguen diforch int. Painet ar C'huz-Heol o deus lezet ganeomp skeudennou an drouc-speret, skeudennou ar fals doueou, mes ar re ze a oa great brao; ama skeudennou Satan so eur scrij ho guelet, guir henvelidiguez an diaoul. E guirionez ma teufe Lucifer da denna he batrom dre ar sclerijen, evel ma rer hirio, he skeuden ne ve ket euzussoc'h evit ar re a rer dezhan etouez ar Sinaïz. E pep pagod ez eus eul leac'h da ebatal, pe da c'hoari ar gomedi; an diaoul a ro ebat d'ar re hen azeul pe hen ador, evit gallout æssoc'h a ze ho zacha d'an ifern.

Mar o deus ar pagodou ho banden diaoulou, pep ti en deus ive he re. Bez'ez eus unan evit ar guele, eun all evit an hoalet, eun all evit ar goulou, eun all evit ar pod dour, eun all so lojet er ialc'h. Hag an oll diaouligou-ze so azeulet, adoret. Ar gueguinerez ne gredo ket c'hueza tan ken ne devezo stouet dirag diaoulig an hoalet na discarga dour ken ne devezo stouet dirag ar pod. Ar marc'hadour araog digueri he stal a alumo diou c'houlaouen dirag he ziaoul hag a stouo me ne ouzon ket pet guech dirazhan. Mar deu eals tud d'ar stal, e vezo trugarekeat an diaoul; ma na deu ket, e vezo pedet startoc'h starta.

Hag ar baianet-ze n'o deus ket a vez evit stouet dirag ho zam coat dirag an oll; caret a reont zoken e ve tud aleiz o sellet outho. Ah! ma vije ar gristenien ken aketus ha ken dizaoun da bedi ha da drugarecat Doue, e vijent oll sænt.

Ouspen an henoriou-ze a renter bemdez d'an diaouligou ez eus derveziou e pere en em zestumer a vanden evit renta dezho henoriou brassoc'h. An devez bras gantho eo gouel an Dragon. Pep keriat e deus he dragon, pe mar kirit, he zarpant pe he aer vras. Bep bloas, d'an trede loar, e vez douguet an dragon e *procession* dre oll hentchou an enezen. Eun dervez so e pehini e teu an oll gueriadennou d'en em zestum e creiz an enez. Pebez toullad dragonet en em gaf eno neuze! Ha pebez banden dud o tevi ezans en ho henor! E pep leac'h, dre ma tremenont, an oll a stou da azeuli an hini so bet milliguet gant Doue. E lost ar procession e vez ar re o deus, epad ar bloas, goestlet eun dra bennag da zatan. Ho guelet a rer, guisket e ruz, ha gantho eur skrit var behini eo merket ar pez o deus goestlet.

Varlene oa ker bras an niver eus an dud reuzeudic-ma a voa en em voestlet d'an diaoul, ma ne allet ket ho c'honta. An doueou brao-ze zo great gant coat pe bri, ha livet e ruz pe e glaz. Guisket int, hag evelse e tigouez avechou ma vez eat fall ho dillat pe collet ho liou gantho. Neuze e vez gret eur bragou nevez pe eur zae nevez d'an doue, pe autramant e vez laket eur guiskad liou fresc var he vin. Eur brocession a ranker da ober neuze evit diskuez an doue kempennet brao evelse, hag an dud a vandennou, ar merc'hed dreist oll, a ia da ober fougue dezhan evit he zillad nevez. Eun dervez edon o vale hag e tigouezas ganen eun diaoulig nevez kempennet evelse. Sevel a riz va baz hag ez ean da zistruja an doue canfard. Mes dont a riz da zonj al: mar torran heman, e vezo great unan nevez, hag e vezo great eur brocession muioc'h en henor d'an drouk-speret. Var ar zonch-ze hen lezis da vont en dro da ziskoez he vragou ruz.

Setu aze penaus ema tud keiz ar vro reuzeudic-ma. Ama e santer ema rouantelez Satan. Ne velan ket e ve netra da ober evit gounit an dud paour-ze nemet pedi evitho. Doue epken a ell terri ar chadennou gant pere int liamet, cas divar ho zro an denvalijen e creiz pehini int sebeliet.

Kementse a ziskuez deomp peguer reuzeudic eo an dud da bere n'en deus ket great Doue ar c'hras da anaout ar virionez, na da veza sclereat dre ar sclerijen digasset gant Jesus-Christ var an douar.

[illegible] amzer hag ar barrou avel a zo dalc'h mad [illegible] penaus, e tigoez ive dalc'h mad penseou var ar [illegible] Bensizun ha casi bemdez e clever hano eus eul [illegible] bennag eat da goll. Setu ama eul lestr hag a so en [illegible] e voles drag Sant-Malo, en derveziou tremenet. Al lestr-se a oa anvet ar *Frances-Xavier*, a voa carguet a chilaou dourna gasse d'an Naonet, hag ac'hano e tlie [illegible] gant eur garg c'hoalen.

Pa voe hen dioc'h ar mintin e kuitea pors Sant-Malo [illegible] a voa eat er mor bras na voue sklapet var an [illegible] anvet *Bouzaron*. Eus a nao den a voa var al lestr-se, [illegible] beuzet. Ar c'habiten, eur martolod [illegible] a zo, a [illegible] da lavaret eo, an tosta d'ar c'habiten [illegible] *Frances-Xavier*, a jom c'huec'h minoric var he [illegible]

[illegible] taolet var ar roc'h, en em zigoras hag a ieas [illegible] d'angoelet; o sacha ganta ar vag vian n'oa ket [illegible] anzoe da zistaga. A benn eur pennadic ne velet mui [illegible] en al lestr. An tri so chomet beo so bet [illegible] vag a deue varlerc'h al lestr evit digas [illegible] ho [illegible], ha dro. Rag ar c'habiten en [illegible] [illegible] sklerijen da vont er mæz a bors Sant-Malo. Ar [illegible] ze eo e deus gallet tenna eus ar mor ar c'hanaouen pehini a voa semplet pa voue cavet, ha neuze [illegible] ar martolod iaouanc. Ar sturier he unan [illegible] da zevel er vag, ha n'oa ket c'hoas ma-[illegible] [illegible] kerkent couls lavaret en deus rentet he [illegible]

[illegible] sturier feuzendic eo e tamaller ar goal bense-[illegible] [illegible] ovesseat mad oc'h ar mare, pehini [illegible] [illegible] dezhou-ze, hag en doa dalc'het re dost [illegible] [illegible] an anezer a voa brao, mes an avel a voa [illegible] hag e tisoulrat so bet avoalc'h evit teleur al lestr [illegible] [illegible] [illegible] hag he goll. Ha setu c'huec'h tiad tud [illegible] [illegible] glac'har. Ne meus ket izom da lavaret [illegible] [illegible] eur deus laolet ar pense-ze e calonou oll [illegible] [illegible] pere her guele dirag ho daoulagad.

Ne dalv ket eur mirret da lavaret c'hoas penaus, ervez a lavaren, unan eus ar martolodet iaouanc so chomet e bro en deus bet chans. O veza coezet er mor evel ar re all, ar c'hell mantolod eus al lestr, dare da veuzi, a ellas caout dirag ch'he voutou, hag a zalc'he crog stard evel [illegible] [illegible] da'n goall he vuez. Ar mous a vije eat da gouel gant hañ, panefe ma zeas he voutou gant ar martolod hag hen a ellas neuze neun guelloc'h ha tos-[illegible] [illegible] pehini hen destumas. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Trecontved pennad).

Glanded Jozeph, e ti Putiphar.

Jozeph eta a oe kasset d'ann Ejipt, ha Putiphar, capitan armeou Pharaon, her prenaz digant ann Ismaëlited.

Doue a oe bepred gant Jozeph, ha pep tra a zeue guell pe vell etre he zaouarn. He vestr a ouie mad e oa Doue gant-han, hag e oa Doue eo a rea da beptra dont da vad dindan dourn he zervicher. Jozeph eta a gavaz trugarez dirag he vestr, hag en em roe en-holl d'an-holl d'he zervicha. Lekeat gant-han var benn he holl vadou, hen a c'houarne ann tieghez, hag en em emelle a bep tra. Ha Doue a vennigaz ti ann Ejipsian abalamour da Jozeph, hag a greskaz he holl vadou, ken e kear ken var ar meaz. Hag ann den-ze na anaie mui netra enn he di, nemed ar bara a zebre.

(Eun den santel enn eun ti a zo eur guir denzor. Tud, loened, madou, pep tra en dro d'ezhan en em zant a vennoz Doue. Mistri, choazit mad ho servicherien; ma ho deuz doujanz Doue, ma labouront evit ho eternite, pep tra enn ho ti a vezo vell a-nezho; mes ma na glaskont nemet gounidou ar vuez, man, divar ho koust e vezo).

Hoghen, Jozeph a oa eun den dremmet brao, ha kaer meurbed da velet. Divar ar mare, he vestrez a daolaz he daoulagad var-n-ezhan, hag a glaske bemdez hel lakaat da bec'hi. Jozeph, pell diouc'h assanti da eun dra ken torfeduz, a lavare d'ezhi: Setu va mestr en deuz fisiet enn-oun kement mad en deuz, ne oar mui zo ken petra zo enn he di; n'euz ama netra ha na ve ket em gourc'hemen, nemed-hoc'h-hu pehini eo he c'hreg. Penaoz eta ec'h hellen-me ober ann drouk-se, ha pec'hi enep va Doue?

Eun devez ma teuaz Jozeph d'ann ti, hag edo oc'h ober eun dra bennag, ha ne oa den all ebed var al leac'h, ar c'hreg a grogas enn he vantel. Jozeph, o lezel ar vantel enn he dourn, a dec'haz hag a ieaz er meaz.

Ar c'hreg o velet ar vantel etre he daouarn, hag oc'h en em velet disprizet, a c'halvaz tud he zi, hag a lavaraz d'ezho: Ia! digasset en deuz enn ti-man ann Hebread-se evit ober mez d'comp; deuet eo beteg enoun, evit gouall-ober gan-en; ha pa em euz kriet, en deuz lezet gan-en he vantel e oann krog enn-hi, hag eo redet er meaz. Hag evit merk euz he fidelded, e tiskouezaz d'he fried, pa zistroaz d'ann ti, ar vantel e devoa dalc'het gant-hi. Hag e lavaraz: Ar sklaf hebread-se hoc'h euz digasset ama, a zo deuet d'am c'havout evit ma dizenori; hag o veza ma c'hlevet o krial, en deuz lezet gan-en he vantel, a zalc'henn, hag eo lammet er meaz.

Ar mestr o klevet ann traou-ze, hag o kredi re da gomzou he c'hreg, a ieaz eun drouk braz enn-han. Lakaat a reaz Jozeph er prizoun ma vije dalc'het prizonerien ar roue enn-han, hag ann den iaouank divlam a choumaz eno chadennet. (Ne velomp ket en divije Jozeph klasket en em zifenn e c'hiz ebed, gouzout a rea n'euz netra da c'hounit gant droughiez eur vaouez lik disprizet, na gant gouarizi eun ozac'h dallet. He fisianz a oa e lealded Doue).

Doue a oe ato gant Jozeph hag en doe truez outhan. Ober a reaz ma kavaz trugarez dirag gouarnour

ar prizoun pehini hel lekeaz da vestr var ann holl brizounerien all ; ha ne vije great netra nemet dre he urs.

KAN.

Karantez foll a ia da zrouk.
Greg disprizet ho kas d'ar grouk.
A holl viskoaz int traou hudur,
Tec'hit diout-ho, mar d-oc'h den fur.

Buez divlam hag honestiz
Na vironт ket ouz iaouankiz
Ne vent alies tamallet :
Mes Doue ho diouall bepret.

Ar furnez, eme ar Skritur,
A ziskennaz, gant plijadur,
Da heul Jozeph enn he brizon,
Evit he zevel var eun tron. H.

BUEZ SANT ERWAN. — Eil Pennad.

Sant Erwan pe Eozen e Paris.

D'an oad a bevarzec vloaz e oa casset da Baris da ober he studi. He guerent a oa red d'ezho her c'hass ker iaouanc euz ar guer dre ma tlie he vestr he unan mont d'i. Hema en doa c'hoaz da zeski he unan araoc bea sacret belec. Mes pebez calounad evit an intron Kervarzin he vam. Poan braz e doa oc'h en em zispartia dioc'h he mab c'hoaz ker iaouanc. Aoun e doa na zeuje d'en em goll er guer vraz-ze. Gouzout a ree en dije cavet he mab kalz a skoueriou fall e mesk ar skolaerien all. — N'euz forz, red oa d'ezhi hel lezel da vont en han'Doue, pe hel lezel hep an descadurez a renk kaout an dud euz he gondition. Pidi a reaz an Aotrou Doue hag ar Verc'hez Vari da viret he mab e creiz an oll danjeriou, evel m'oa bet miret an tri den iaouanc e creiz fournez Babylon. Consolet a oa couscoude o sonjal e vije bepred e compagnunez an Aotrou Kergoz en doa bet kement a soursi anezhan bete neuze. Kuitaat a rejont Kervarzin ho daou assamblez hag e arrujont e Paris er bloaz 1267. Sant-Lois a oa neuze Roue e Franz. Cavout a reaz e Paris skolaerien euz he vro. Erwan pe Eozen Suet, kloarec euz ar Roc'h-Derrien a loje er memes cambr ganiha. Herri Fichet euz a Bomerit-Saudi ha Raoul Portarn euz a Launeur a heulie ar memes skol. An Aotrou Kergoz, recevet doctor ha lakeet e penn unan a skoliou braz Paris, en em gavaz adarre diveatoc'h he vestr skol, epad ma studie lezennou an iliz. — Ar pevar ma, da lavaret, eo, Erwan pe Eozen Suet, Herri Fichet, Raoul Portarn ha Ian de Kergoz, hag a oa bet test euz he vuez epad he studi e Paris, a vevaz coz aoualc'h evit renta testeni euz he œuvrou mad ha santel, pa oa græt gand an iliz eun enklask abarz hen discleria sant. An Aotrou Kergoz en doa er mare ze dec vloaz ha pevar-uguent.

Ar skolaër iaouanc a veve e Paris, evel m'hèr grea er guer e ti he dad hag he vam. Implija a ree he oll amzer er studi, er beden hag en œuvrou mad. Adalec neuze e kouske bep noz var eun neubeud plouz ledet var an douar ien, mez evit kuza he binijen ouz an dud, e talc'he eur guele mad en he gambr. An darn vuia euz an noz a dremene er studi hag er beden. A neuze en em voazaz da lavaret bemde an offiç divin, da lavaret eo, ar breviel ; ar pez a rea en amzer-ze calz a dud devot. Rag en amzer goz e oa cre ar feiz etouez ar gristenien. — Hirio an deiz a boan ma priser lavaret eur beden bennag da noz ha da vintin. Cavout a reeur zoken ha na z-eont morse var ho daoulin. Sant Erwan pe Eozen a chomaz dec vloaz e Paris o studia ar filosofi, an theoloji ha lezennou an iliz. — Goude m'oa bet examinet mad ha great doctor, ez eaz c'hoaz da Orlean evit en em grevaat muioc'h mui en anaoudeguez ar guiriou hag an oll lezennou, ken euz an iliz, ken euz ar bed. — Bez'en doa neuze pevar bloaz var-n-uguent.

Er guer a Orlean couls hag er guer a Baris e cundue eur vuez santel, hag e kuntinue he binijennou calet. — Tremen a rea atao an darn vuia euz an noz er studi hag er beden. Pa roe eun tamic amzer d'ar c'housket, e vije atao var ar plouz. — Er guer-ze ive en em voazaz da veva hep dibri tam kig nag eva morse banne guin. Rei a rea d'ar beorien ar pez a zioure en he brejou evit ober an aluzen. *Le Bélaizir S.J. M. D. ha Kyelan*

Mare Skouerjuz eur —— vaouz Aristin

Eun den iaouanc ganet euz a lignez huel, o veza aichuet he studi, zo lekeet officer enn eur regimant. — An officer iaouanc-ze a oa eun den a zoare hag euz ann dibab. — Mes, siouas, desket ha kelennet oa bet er skolajou gant companuned canfard, edro ha difeiz. — Ancounac'heet en doa e-berr kentelliou mad eur vamm gristen ha devot. — Coulscoude, o veza eur soudard calonnec hag aketus enn he holl zeveriou, e savaz e berr-amzer a garg da garg beteg ar renc a golonel. — Erruet er renc huel-ze, e tenaz enn he spered ar sonj da zimizi.— Anavezout a ree ar bed ; re zoken. Gouzout a ree ne dleer ket caout cals a fisians enn he bromessaou. Aoun en doa da veza touellet. Gwelet a ree e-mesk ann dud kement a dromplerez hag a zislealded. — Mont a ra' ta da gaout ar brioles pe ar superiorez euz ar gouent e pehini e oa maghet ha kelennet demezeled iaouanc. Va itron vad, eme-z-han, kemeret am euz ann hardizieghez da zont d'ho caout. — Eun dra am euz da c'houlen digan-n-choc'h : m'ho pefe ar vadelez da rei d'in d'anaveout eunn demezel kelennet en ho ti skol, hag a helfen da c'houlen gant fisians evit pried. — En ober eaz a hellan, eme ar briolez. — N'euz ket pell eo eet ac'han da di he zad eun demezel hag e deuz kement a zo red evit dont da veza eur vaouez vertuzuz hag eur vestrez vad a di.

— Kemeret a ra hano famil ar plac'h iaouanc, ha goulen a ra e pelec'h e chomm. — Nebeud deiziou goude eo dighemeret e ti kerent ar plac'h iaouanc. Red mad e oa d'ezhan anavezout ha beza anavezet. — Kerent ann demezel ha kerent ann officer en em gleo var bep tra. Ann dud iaouanc a zo prometet ann eil d'eghile. Choazet eo ann deiz d'ho eureuji. Ben-

[illegible]ed bet ann daou bried gand ar belec dirag ann [illegible] dirag ann holl gherent.

Enn he stad a bried, ann demezel-ze en em ziscouezaz dous, tener a carantezuz. Ar goaz euz he du a gare hag a blije kalz he c'hreg. — Coulscoude ann introun kentoc'h dimezet da eun officer euz a eur renc huel, ne oa ket hep anken ha tristidighez. — He goaz na c'hare ket gouzout hemennou Doue ha re ann iliz. N'en doa, [illegible] lavaret, tamm relijion e-bed. — He bried vad e [illegible] ar c'hoantt ar brassa d'her gwelout o tistrei ouz Doue hag o viret he c'hourc'hemennou. — Pedi a rea [illegible] doz evidhan, ober a rea aluzennou, communionou [illegible] Oberon mad a bep seurt evit he gonversion. Manoret ha glac'haret meurbed o welout he den hep religion, e teu enn he spered d'en em westla da Zoue ha da c'henniga he buez evit ma teui he goaz da veza eur c'hristen mad. — Red e oa bet d'ezhi gortoz hir amzer. Kenderc'hel a reaz da bedi ha da ober pinijennou. Enfin selaouet eo gant Doue.

He goaz, o welout santimanchou ken caër e caloun he c'hreg, a zeuaz da sonjal e oa eun dra-vad beza gristen a spered hag a galoun. — Adaleg ar momentze an oa c'hoaz da heul he c'hreg d'ann ilizou. Eun deiz ez eont enn eun iliz da selaou eur predicator brudet, eun deiz all ez eont enn eun iliz e pehini e oa an sacramant var ann aoter. Bemdeiz e creske an soursi en calon he spered hag e troe muioc'h-mui ho galoun vazuz an relijion. Erfin erruout a ra ann deiz ma ez em ziscouezaz christen. Mont a ra da goess, [illegible] ober a ra he goession gand eur c'heuz bras d'he [illegible] he c'hreg e doa kennighet he buez da Zoue [illegible] he goaz da veza eur c'hristen mad. — [illegible] he resolusionou sevenet pe accomplisset, ar c'hreg [illegible] da gredi ne deuz mui calz a amzer da veva war ann douar. Glanvel a ra evit gwir, hag a benn eun deiz [illegible] da zont, ez disclenet he c'hlenved hep remed. — He c'hlenved e veza distag dioc'h pep tra, ar vaouez devot-ze a welaz an maro o tostaat hep anken na glac'har. Ne [illegible] [illegible] eun dra, da gonsoli he fried : Va mignon kaer, n'ho sem roez ket da eun anken re vraz. — [illegible] en em welo c'hoaz, ha neuze ne vezo disparti [illegible] Bez' leun a gouraj, chom stard enn hent mazoni ez cuitaat ann hent-ze a gass da eun eurusdet hep fin. Ar goaz a wele druz, mes ann esperans hag [illegible] a zouzea he c'hlac'har. Roet eo he sacramanchou d'he c'hreg ; hou-ma e deuz bepred he [illegible] ehez-vad. Ar c'hlenved a gresk, santout a rann eme-z-hi, an scorneiz ar maro o peghi em zreid. D'ann [illegible] eva mignon, lavar pedennou ann dremenvan, [illegible] mont a-raok da wervel. Glac'haret ha spountet [illegible] c'hreg e creiz an taoliou canol, he goaz en [illegible] ma he flach'mui. He goaz a bleg he benn evit poki d'he c'hreg ; siouaz, rei a ra eur pok da eur c'horf maro. [illegible] Setu aze an garantez gwirion, evel m'eo prezeghet enn Avitel Ar c'hreg gristen-ze e deuz, hervez avis an abostol sant Paol, lakeet ar relijion e spered hag e caloun he goaz. — Abaoue ar c'holonel en em ziscouez christen e pep lec'h hag e pep tra, hag hen carguet euz a eur rejimant, e cav ann tu da seveni, da accomplissa deveriou eur gwir gristen. Ar groaz hag ar c'hleze a oar en em unani. M. D.

(Tennet euz ar gazeten *Le Messager de la charité*.)

Le Bélaizir S.J.

Aliou d'an Tieien.

(TREDE PENNAD.)

Peurvuia an tieien a reont ho labour ho-unan ; ne fell ket dezho kemer tud diavez, nemet eur vech an amzer, hag ispicial e mare an eost. Dre an dra-ze, an devezourien, ar re ne zalc'hont tam douar ebet, eleac'h chom epad dec mis doc'h ar bloas o heana pe o clasc ho bouet, a gaout guelloc'h kuitad ho farrez evit mont e kear pe var an hentchou ouarn hag e kement leac'h e cavint labour hed ar bloas ha guelloc'h gounideguez evit ne gavjent var ar meaz.

E Kerne, an tieien pinvidica, eo ar re a guemer an nebeuta tud da vevel, hag ive ar re a labour ar falla ho ziegues. Cridi a reont a zestumint muioc'h en oc'h espern comanant ar meveillen a vefe red caout evit ober mad hag e mare kement labour a zigoez er bloaz. Couscoude, eleac'h gounid, e collont eguisse n'ouzont ket peguement, ha bep a nebeut ez eont aliez var netra ; rag avechou ez eont ker fall an tieguez ma n'hellont ket sevel zoken, doc'h an douar a labouront, avoalc'h a eost da veva. Prena a renkont-ta pe guir n'ho deus ket allet caout doc'h ho ezom, ha ma en em dol an oac'h, evit en em dinec'hi, da zarempred an hostaliri, ne zaleo ket da veza riet tre doc'h ar pez en devoa. Kementse ne vize ket c'hoarvezet ganthan ma vize bet furoc'h ha ma en dije gouezet penaus an douar ne ro ket ar pinvidigùez pa ne vez ket gred mad doc'h out-han, pa vez e daouarn tud piz, pere ho deus nec'h da guemer ar vreac'hiou a zo red evit cas al labour eon hag ober pep tra e mare. Bouez dispign tri pe bevar c'hant scoet da baca meveillen, en dijent allet aliez, eleac'h coll evel ho deus gred, gounid kement-all ha muioc'h zoken, goude beva ha sevel ho oll mizou-all.

Ar C'hernevot peurvuia a jom en he vro, eleac'h al Leonard a red ha ne ra van evit mont pell deus he barrez da glasc eun tiegues pa gao guelloc'h marc'hat hag essoc'h evit ne gavje el Leon. Herves ma dal irroc'h an douar dezan, e kinig muioc'h d'ar berc'hen evit ne ra ar merour coz, hag e cas ema er meaz ; rag an douar a zigouezo ato d'an neb a labour ar guella ha gant ar muia skiant. El Leon e ouzont guelloc'h doc'h ar gounidegues. Lacad a reont paues, lin, melchen, caol : e Kerne ne labouront nemet nebeut doc'h ho douar, hag e loskont ar vrassa loden dindan peuri, eleac'h e vagont saoud fall ha cos denvet, pere e vent c'hoas aliessoc'h er mene evit ne vezont er pare.

Penaus ne iafe ket an neb a vev deus ho dion vreac'h cuit deus eur vro eleac'h ez eus ken nebeut-all a labour

d'an devezour! Red eo d'an dud kez-ze mont eleac'h ez int galvet gant al labour, eleac'h e cavjont gounidegues. El Leon ar re zo meveillen pe devezourien n'ho deus ket kuiteed ; rag enho ho deus labour hag ez int dalc'het pad ar bloas ; hoguen enho ive e labourer e guis-all. Ne ma ket ar bro dindan peuri evel e Kerne ; an douar panes a vez palaret, ha ne rer ket al labour-ze eb tud ; goude-ze e renker ho c'houenna aliez hed an han ; rag evel a leveront : nao c'houen, nao panezen. Al lin, an idou a vezo c'houennet ive. An tiec n'all ket ober kement-ze a labour he-unan ; ha red eo dezan rei da c'hounid da veur-a-hini, rag dont a ra ive an eost, a zo teir guech founussoc'h el Leon evit ne zeo e Kerne, pe guir e lekeer muioc'h hag e reer guelloc'h ; beac'h zo ta adarre er mare-ze.

Evelse, an oll a gao labour var ar meaz el Leon tog ar bloas, ha chomet ez eus enho ive trevoalc'h a vreac'hiou evit ober ar gounidegues pe labour an tiegues e doare.

TH. DE P.

LEVR AL LABOURER.

III.

Ar c'hoajou.

[illegible] kresket ho koue, goloet ho parkou,
Ha ma tispleg ar fao tro var dro ho brankou,
Paotr ar zaoud azezet enn disheol, da greiztez
A zon gand ar vombard eur ganaouen nevez.
Evit respont outhan ann holl evned a gan,
Hag ar c'hoad a zason gant mouesiou kaer unvan.
'Vit meuli ho C'hrouer, kentre ma tarz an dez
E kanont eur zonik gant hast ha levenez.
Ha kent ma teu ann noz he kanont eur vech c'hoaz
Evit trugarekat ann Doue ho c'hrouaz!
Mes pebez mouez hetuz, na pebez melodi?
P'ho klevann, eostik-noz, pa glevann ho mouez c'hui?
Holl al labouset all a gemer ho faouez,
N'euz eta nemed hoc'h hag a gan noz ha dez.
Pep-unan anezho na oar nemed eur zon :
C'hui a hell chench a vouez, a ganaouen, a don.
Brema ho kan a zo eur c'han a levenez,
Hag eunn neubeud goude leun a dristidiguez,
Eostik, enn ho puez, evel enn hon hini,
Ha c'hui a gav ivez anken ha melkoni?
Pa ho klevan da noz kludet var eur vezen,
Trist ha leun a c'hlac'har o laret ho sonen ;
Me gred oc'h euz, eostik, kollet ho kenseurtez,
Hag em' oc'h oc'h ober kanvou d'ho parez kez ;
Pe kentoc'h o ouela var hoc'h evnedigou
A zo bet hanter-noaz tennet euz ho neizou.
Mes pa zavit ho mouez ken flour e kreiz ar c'hoad,
Me gred ez'oc'h laouen, e kanit hoc'h eur-vad.
Na freuzit ket eta, bugale, he neizik,
A c'hui, hemolc'hidi, espernit ann eostik,
Marteze eun nosvez losket gant eun dersien,
Enn eur c'hortoz ann deiz, c'hui glevo he zonen,
Trida 'rai ho kaloun, ho troug 'a zistano,
Ha pell dioc'h ho kouele ann enoe a dec'ho.
Pelleit ouz ho koajou ar sparfel, ar barget,
Da dostat ouz ho ti c'hui lezo an evned.
Aliez o krial euz goeled he c'hleuzen
Ema tost ann arne a lavar ar gaouen,
Ann drask a lavar d'ehoc'h e tosta avel gre,
Ar voualc'h a ziougan bleun ann amzer-neve.

N'ankouait ket ann derv, pa hadit ho koajou,
Ann dero a zo mad da ober areriou ;
Da rei d'ehoc'h treustou kre evit harpa ho ti,
Hag ar c'hoad a zo red evit ober listri ;
Epad an nozveziou e kreiz kaloun ar goan,
Gouezen ebet n'hello guelloc'h derc'hel ann tan.
Hadit meur a faven e mesk ho terv ivez,
Evit dindan ho skeud kavout freskadurez,
Eur faven he unan kresket enn ho parkou,
A zeblant d'ehoc'h eur c'hoad gant he fennad brankou ;
Nag ar glao o koueza stank euz a lein ann ee
Nag ann dour o redek, nag holl nerz ann arne
Nag ann avel goalern, netra n'hell he diskar,
Ken doun ma plant he lost e caloun an douar.
Hadit ivez kistin enn ho koajou nevez ;
Ar gistinen a zo ar vella euz ar gouez :
He frouezen a zo c'huek hag epad nerz ar gouan,
Ho pugale ha c'hui da noz e tal an tan,
Gant sist dous evel mel, ha kisten paredet,
C'hui a gollo ar zonch eus ho poaniou kalet.
Mes ouspen ma 'z-eo c'huek, dous ha mad he frouezen
Morse na gavot koad gouel 'vit ar gistinen
Na da blencha ho ti, na d'ober anezou,
Nag ivez ober glaou evit ar govellou.
Enn divez, c'hui po sonch da blanta'n evlec'hen,
Hag ar vezen koad-kroaz a zav bet'er gouabren.

C'hui eta, va broiz a zivar ar mezou,
Lezit ar vourc'hizien da hada ho c'hoajou,
Ho c'hoajou pin tener ; 'vel ho tadou kenta,
Hadit kistin ha fao hag ann derv kaleta.
Ar gouez-ze zo boazet ouz douar Breiz-Izel ;
Hi ho deuz griziou doun, a zav ho fenn uhel,
A zalc'h ouz an arne, rag tra na reont van
A ro d'ehoc'h binvijou, ha koad da ober tan.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

DILLUN 9 EBREL. — Annonsiasion ar Verc'hez glorius Vari.

DIMEURS 10. — Sant Francez a Baul.

DIMERC'HER 11. — Sant Leon, pap ha doctor eus an Iliz.

DIZIOU 12. — Sant Izidor, escop ha doctor eus an Iliz.

DIRGUENER 13. — Sant Hermenejild, merzer.

DISSADORN 14. — Sant Visant Ferrier.

[illegible] An eil sul goude Pasc. Sul ar Pastor [illegible] *An Aviel hirio.*

[illegible] d'he ziskibien ha d'ar iuzevien :

[illegible] pastor mad. Ar pastor mad a ro he vuez [illegible] Mes an devezour, (pe an hini a zioual an [illegible]) an hini ne deo ket ar guir bastor, [illegible] dezhan, kerkent ha ma vel ar bleiz [illegible] denvet hag a dec'h kuit ; hag ar bleiz [illegible] hag a laca ar freuz er vanden oll. [illegible] dec'h kuit, abalamour ne deo [illegible] ha ne deo ket perc'hen d'an denvet.

[illegible] mad ; hag anaout a ran va denvet, [illegible] Ho anaout a ran evel mac'h [illegible] hag evel mac'h anavezan va zad, [illegible] buez evit ho.

[illegible] c'hoaz denvet all ha ne maint ket er [illegible] vezo din ho digas, hag e silaouint [illegible] vezo muitnemet eur vanden denvet, [illegible] SANT IAN X. 11. G. M.

[illegible] amzer kenteliou d'an oll, d'ar [illegible] couls ha d'ar re baour ha [illegible] var ar re vras, e chom dou[illegible] e speret an dud.

[illegible] unan eus an dud-ze etre [illegible] a ra hant ar vro, a brenas [illegible] Paris. Ne voue ket cavet gous[illegible] c'hoas. Eur vanden micherourien [illegible] diabarz ha diaveaz. Pemp [illegible] ha pemp cant mil scoet [illegible] guempen. Ma vije bet c'hoant [illegible] mil lur er bloas. Evel [illegible] sellet oc'h tiez evelse ; gant [illegible] loja.

[illegible] bennag an ti a voa laket e [illegible] doa laket dervez da vont da [illegible] vignonet da zont da breja [illegible] Mes unan ha n'oa ket pedet, a [illegible] dervez pe zaou araog ar re all ; [illegible] c'hlenvet. Epad ma edo eur van[illegible] o poursach pep tra, map an [illegible] eiz-vloas ha ne voa ken map [illegible] gant ar boan c'houzoug. Setu [illegible] Kenavezo d'an dervez bras, d'an [illegible] vignonet so dispedet. Eur vanden [illegible] mes ar maro a ra goap anezho hag [illegible] a varf.

[illegible] An tad hag ar vam pere a voa bet dalc'h [illegible] map epad ma voa clanv, a bag ar c'hlen[illegible] jom clanv ive ho daou. An Aotrou X.... a varf hag he bried so casset da di an estren, da [illegible] ha ne ouzeur ket c'hoaz pe du ez [illegible] c'hlenvet. Setu aze penaus e teu avechou an Aotrou Doue da gas da netra ebatou ha plijadurezou an douar, ha da ziskuez peguen dister eo oll madou ha pinvidiguezou ar bed.

Eun dra vad etouez kementse. An Aotrou X.... en deus gallet cofez, ha petra bennag ar boan c'houzoug a vire outhan da goms, en deus bet ners avoalc'h evit kemeret eur bluen ha scrifa d'he bried oc'h he fidi da rei an darnvuia eus ho madou d'ar beorien. An den-ze eta so maro evel eur c'hristen, hag en doa sonjou mad var he varo.

Mes setu ama ha ne ket ker mad. An Aotrou X.... so maro iaouanc, hag a zo c'hoaz beo he dad hag he vam. Mad, piou a grette? Nicun anezho ne deo deut var dro ho map na var dro ho merc'h caer! An aoun da c'hounit ar c'hlenvet ha da rancout dispartia dioc'h ho madou bras, en deus serret ho c'halon, hag o deus lezet ho map da vervel ep lacat troad en he di! Guelit petra deu an den da veza pa stag he galon oc'h an danvez! Daou zen, coz, ha dija eun troad dezho er bez, a zilez ho map gant aoun da goll unan bennag eus an nebeut derveziou o deus c'hoas da veva!

Eur voereb d'an Aotrou X.... so bet guelloc'h en he guenver ; a so deut da guemeret sourci anezhan epad he glenvet. Ha perag eo bet ar voereb-ze guelloc'h evit an tad hag ar vam? Perag? Abalamour ma zeo christenez vad. Rag caer a vezo, ne deus nemet ar guir relijion hag a elfe lacat an den da ober vad d'he nessa, da viana pa ve meneg da lacat he vuez pe he iec'hed he-unan var var.

G. M.

KELEIER.

An Aotrou Robic, person Loc-Maria Kemper, so hanvet person e Daoulaz.

Al lez-varn (Cour d'Assises) a zigor e Kemper ar 16 a viz ebrel 1866. E penn al lez-varn e vezo an Aotrou Beaudouin, alier e lez-varn Roazon. En he guenver e vezo an Aotronez Revault, an hini so e penn al lez-varn civil e Kemper, ha Faugeyroux, barner er memes lez-varn.

HANOIOU AR JUREET *evit al lez-varn (Cour d'Assises), a dle digueri e Kemper ar 16 a Ebrel 1866.*

An Aotronez

Remond Caradec, eus a Grozon ;
Yvon Rouzauld, eus a Lanhouarne ;
Felix-Lois-Renan Vignioboul, eus a Logonna-Daoulas ;
Emil Dieudonne, eus a Borspoder ;
Per Herri, eus a Blourin ;
August Kerneiz, eus a Vrest ;
Herri ar Barzic, eus a Lanhouarne ;
Emil Pelliet, eus a Grozon ;
Paul Forsantz, eus a Guernouez ;
Charles Batard, eus a Blougastel-Sant-Germen ;
Ian-Vari-Beneat Tanguy, eus a Bont-Aven ;
Marc Traonoüez, eus a Landerne ;
Victor Reveiller, eus a Vipavas ;
Edouard-Mari ar Guenn, eus a Vrest ;
Maze ar Gall, eus a Blougastel-Daoulas ;

Yvon ar Meur, eus a Elliant ;
Ian-Mikeal ar Bras, eus a Vrest ;
Francez ar Gall, eus a Blabennec ;
Eujen Delecluz, eus a Zouarnenez ;
Olier Kerautret, eus a Vrest ;
Ian-Per Nicol, eus a Blougastel-Daoulas ;
Paul Moal, eus a Sibiril ;
Ian-Jakez ar Stum, eus a Landevennec ;
Yvon ar Menn, eus a Lennon ,
Herri d'Amphernet, eus a Guemper ;
Ernest ar Bihan Pennele, eus a Vician ;
Ian-Francez-Eme Lallour, eus ar C'hastelnevez ;
Francez Amelot, eus a Gastellin ;
Adrien Kervern, eus a Vipavas ;
Prosper-Mikeal-Avis Mougon, eus a Voelan ;
Charles ar C'hont, eus a Vrest ;
Francez ar Briz, eus a Dreglonou ;
Lois Combot, eus a Blounevez-Lochrist ;
Yvon-Mari Pouliquen, eus a Landiviziau ;
Herve Barre, eus a Langolen ;
Yvon Madec, eus a Lanneanou.

EVIT DELC'HER LEAC'H D'AR RE A VANCFE :

An Aotronez, de Chabr, Rabot, Piriou ha Liot, ho fevar eus a Guemper.

Morse ar c'hazetennou n'o doa comzet muioc'h na kement evel a reont er sizunveziou-ma eus al labour douar. An ed so re varc'had, ha dre-ze ez eus cals a dieien nec'het. Pephini a lavar he bez hag a ro he guentel en esper lacat an ed da gueraat. Re a ed coz a zo etouez an dud, eme lod ; neuze-ta ne ve ket droug e teufe eun eost fall evit lacat goullonderi ar grignolou. Ne gredan ket e ve cals a labourerien hag a zonchfe evelse ; rag al louzou-ze, ep mar, a ve goassoc'h evit ar c'hlenvet. Mes ni n'on eus ket d'en em emel eus a draou evelse. Guell e cavomp merca ama eun ali d'al labourerien douar a lennomp e *Cazeten ar Meziou*.

Hervez ar gazeten-ze, ar reo hag ar scorn a ra bep bloaz, abred pe zivezad, droug d'an ed ha da oll frouez an douar. Hoguen ne reont morse kement a zroug en douarou labouret mad, labouret doun, en douarou teilet pe trempet mad, evel a reont e leac'h all, ha setu ama perag. En douarou labouret doun evel ma c'houre hemen hen ober an dud goueziec en em emel hirio eus al labour douar, en douarou labouret doun, griziou an ed pe ar plant-all, dreist oll ar vam-c'hrizien, a ia eünoc'h ha dounoc'h en douar. Ha pa ve eta rostet ha poazet eun dra bennag ar blanten divargorre, beg ar vam-c'hrizien a ell chom beo ha digas buez adarre er blanten, pa deu an amzer da glouaraat. Er memes tra en douarou teilet pe trempet mad, an teil, an tremp, so tomder enho, hag a guendalc'h, en douar zoken, eul lodennic eus an domder-ze. Ne all ket eta ar reo hag ar scorn mont kement en douar, mont ker buan da gaout griziou an ed pe ar plant all.

An dieien a vel kementse bep bloas dirag ho daoulagad ; ha ne dleont ket beza souezet mar guelont an eost distrujet oll avechou gant ar goal amzer, gant ar ienien ; peurliessa an douarou-ze so labouret baz ha n'int ket trempet. Neuze ar griziou ne deont ket doun en douar, hag an distera tam scorn a ell mont beteg enho hag ho foazat.

Miz c'huevrer 1866 so bet eur miz dispar. Ha perag ? N'en deus bet kann loar ebet. Bet oa ar c'hann loar eun nebeut araog m'oa comanset, hag echu oa adarre eun nebeudic araog m'eo bet ar c'hann loar all. Hoguen, ervez ar re zo goueziec da lenn en astrou, an dra-ze n'oa ket bet c'hoarvezet abaoue comansamant ar bed, hag evit ma c'herrufe kementse eur vech all e rancfe ar bed padout c'hoas ouspen daou vilion a vloavéziou. Lavaret a eller-ta penaus miz c'huevrer 1866 n'en devezo bet morse he bar.

Setu ama eul louzou evit distruja ar melfet. Dioc'h an noz, pa vez douroc an amzer hag an douar eun tamig gleb, ne deus nemet teleur holen var al lec'hiou ma c'houzer ervad e teui ar melfet da ober ho zro. Gouzout a rer avoalc'h penaus pa vez an amzer evel ma on eus lavaret, e teu bandennou melfet da zistruja kement a gomans sevel er jardinou ha zoken er parkeier. O lakat holen evelse ar melfet a grev hag antronoz ho c'haver maro. Gazeten ar meziou eo a verc al louzou-ze, ha ne ket dies da bephini guelet ha mad eo.

Intanvez ar Roue Lois-Felep, ar Rouanez Mari-Ameli, a so maro er sizun dremenet, e Claremont, d'an oad a bevar bloas ha pevar-uguent. Tremenet eo evel eur mouch-goulou ep beza bet couls lavaret tam ebet clan.

An 23 eus a viz meurs, al lestr tan o vont eus a Vilin-vern da Vrest, a so bet torret unan bennag eus he aelou gant an avel pehini a voa cre hag ar mor pehini a voa rust. Red oue d'al lestr mont da zouara en enez Rond, er rad, hag eno an oll beachourien a ellas mont d'an douar. Dindan noz e teuas eul lestr tan all eus a Vrest d'ho c'herc'hat. Den n'en deus collet he vuez ; daou epken so bet gloazet. G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *34 Meurs.*		PONT'NABAT. — *29 Meurs.*	
Guinis....	17 lur, 22 c.	Guinis....	17 lur, 10 c.
Segal.....	10 lur, 49 c.	Segal.....	10 lur, 36 c.
Eiz.....	10 lur, 26 c.	Eiz.....	10 lur, 03 c.
Ed-du....	8 lur, 67 c.	Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	8 lur, 50 c.	Kerc'h....	9 lur, 25 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 93 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISADORN 14 EBREL 1866. N° 63. EIL BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Prisiou Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Eur bloas..... DAOU SCOUET.
Eur chanvez bloas..... EUR SCOUET.
Eur miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

An abonnamanto a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonnamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 14 Ebrel 1866.

Pardonnez-ma bep bloas, an dud estren en em gaf e Kemper, o deus ar c'hiz da guinnig ar pez a c'halver eun *eliz* d'ar Gwirioneg Santel ar Pap. Setu ama eul loden eus an c'homzou prononcet gant vikel J.-C. pa eo bet [illegible] an *eliz* dezhan er bloa-ma :

« Allvoc'h meur a wech a welas e velan evelen, d'ar mare-ma, christenien catholiqueus a bep bro en dro din ; hag e [illegible] em galan e creiz ar bed catholic, [illegible] creiz an ilis skignet e pep leac'h. » « Ne [illegible] ket eus oll va bugale guer, o velet ar pez [illegible] er bloaveziou diveza-ma. Eveldoc'h, ha [illegible] e vehe oun glac'haret o velet kementse. [illegible] condaonet a ran evel vikel J.-C. pe guen indin [illegible] evel, ma em eus kentoc'h condaonet [illegible] ar mahomereziou hag an direolamanchou [illegible] gresk, ar gassoni a enep ar Relijion [illegible]

« Mes e doun da gaout glac'har ha da gondaoni, rag ar gounac'hap ket comzou an hini ma talc'han leac'h dezhan var an douar, ha pehini er Jardin Olivez en e agonis, ha van ar groaz e creiz he boaniou, a zave varzu en Eiz he zaoulagad prest da vervel, hag a lavare : *va zad, pardonit-hi, rag ne ouzont ket petra reont.* Ha [illegible] drag drem an enebourien a ra brezel da gador [illegible] ha d'al lezen gristen, a lavar : *va zad, pardonit-hi, rag ne ouzont ket petra reont.*

« Dan rum dud a zo control d'an Iliz. Ar rum guenta [illegible] ar gristonien gatolic o deus respet ha carantez evithi, [illegible] a gal abeg e kement a zeu eus he fers. Abaoue [illegible] Nicee bete sened Trant, evel ma lavar eun den [illegible] e zanfent diazia hon oll lezennou. Azalec lizer [illegible] Pap Glaz diver benn al levriou sacr beteg al lizer [illegible] pehini eo bet discleriet evit mad oa Mari concevet ep pec'hed, e cavont e pep leac'h eun dra bennag da lavaret, eun dra bennag da ziazia. Catoliket int, hor mignonet int, emezho ; mes ancounac'hat a reont ar respet dlet da c'hallout an Iliz. Ma na lakeont evez, ma na deuont buan var ho c'hiz, em eus aoun bras na ziskenfent ive ken izel ha ma zeo coezet a vrema an eil rum eus hon enebourien.

« Ar re-ma eo ar *filosofet*, kement re a fell dezho tizout beteg ar virionez hag al lealdet gant ho *rezon* pe ho fenn ho-unan epken. Mes digouezout a ra gantho ar pez a lavare an abostol S. Paul brema ez eus trivac'h cant vloaz. « Ato emaint o teski, ha morse ne deont beteg anaout ar virionez. Ato emaint o clasc, o clasc, hag ar virionez a ve lavaret a dec'hfe en ho raog ; ha gousgoude e c'hesperont ato caout traou nevez, ha lacat speret an den d'en em zizober dioc'h pep tenvalijen anezhan he unan. « Pedit evit an dud faziet-ze, c'hui pere n'oc'h ket faziet eveldho. C'hui so e guirionez diskibien an hini en deus lavaret : *me eo an hent, ar virionez hag ar vuez.*

« Gouzout a rit ive ne deo ket galvet an oll da zisplega comzou Doue ; ne deo ket ar filosofet eo a dle esplica he lezen, mes epken he vinistret, ar re da bere en deus roet carg da guelen, ar re da bere en deus lavaret : *nep ho silaou, am silaou-me ;* pa gomzoc'h oc'h an dud, va mouez-me eo a glevint. Plijadur vras am eus oc'h ho kuelet en dro din, hag ez an da rei deoc'h bennoz an Aotrou Doue. »

POLOGN. — E Pologn, evel ma ouzeur, e rer ar brezel d'ar guir relijion. Hoguen Doue a ziskuez eno ive he vreac'h, pe evit lavaret guell, en em ziskuez a ra eno he unan evit rei kentel d'an dud difeiz hag ive rei courach d'an dud vad o deus kement da c'houzaon er vro-ze. E ker Dubno, er Volhini, ez eus eun iliz catholic chomet c'hoaz ep beza distrujet. Eno e rer an ofis divin guella ma c'heller. Ne deus nemet tri den a iliz, rag an dud a iliz a so rouez brema er vro-ze. D'an deiziou gouel e vez eno tud ep niver. D'an trivac'h a viz c'huevrer oa braz ar vanden. En deveziou ened, e reat pedennou an daou uguent heur, evel ma voat custum d'hen ober a bep amzer. Ar sacramant, (meulet ra vezo), a voa

exposet. An dud a voa da dosta d'an aoter a velas en eun taol eur sclerijen gaer ha luguernus meurbet o tont eus an *ostansouer*, hag e creiz an hosti sacr hor zalver Jésus-Christ dindan ar furm en doa he gorf santel savet eus ar bez. Ar burzud-ze so padet keit hag an daou ugnent heur. Guelet eo bet, ne ket gant unan bennag epken, mes gant an oll, kristenien catolic ha re all, gant kement hini a deue d'he velet, dre zevosion pe ec'hiz all ; ha dalc'h mad e veze leun an iliz. An Aotrou person oue ar c'henta oc'h evessat piz oc'h ar burzud-ze ha goudeze e lakeas da dostat bourc'hizien pere a lavare goudeze e voant bet scoet gant kement a respet hag a aoun, ma na gavent mui an diri evit disken dioc'h an aoter.

Ar brud a guementse a redas buhan dre guær ha var ar mæz tro var dro. Enebourien ar relijion ho unan a velas gant ho daoulagad, hag a voue red dezho anzao ar burzud. Mes an dra-ze a rea aoun d'ar *polis* pehini en deus difennet bruda ar burzud. An Aotrou'n Escop ive en deus ordrenet d'ar re o deus he velet chom ep coms anezha, gant aoun na ve serret an ilis-ze oc'h ar gristenien catolic evel ma zeus serret ken alies a iliz all er c'harteriou-ze. G. M.

Ann Aotrou Hamet, a zo evel ma oar ann holl, e Escopti Sant-Briec, rener, pe e penn Breuriez-ar-Feiz. — N'euz ket pell en deuz scrivet d'ann Aotrou'n Escop eul lizer hag a zo bet lennet eur sulvez enn holl paressiou. El lizer-ze e ro d'ezhan d'anaveout ann aluzen gaër dastumet enn he Escopti ar bloaz tremenet evid ar missionou a ziavez-bro. 100698, cant mil c'hwec'h cant tric'hwec'h ha pevar ughent liur. Ar pez a ra, ma ne faziann, tri ha tregont mil pemp cant eiz ha pevar ughent scoet. Ann hanter muioc'h evit ne oa bet roet c'hwec'h vloaz zo. — Kement-se a ziscouez eo c'hoaz heo ar feiz ha braz ar garantez e Escopti Sant-Briec. — Ann Aotrou Hamet, oc'h enclask ar penn abec euz a eul larghentez ken braz e pep pares hag e pep bro, a zeu da velout eo dleet se, warlerc'h Doue hag ar Ver-c'hez-Vari, da ghenta, d'ar veleien euz ann Escopti. — Bennoz Doue d'e-hoc'h eta, beleien vad, c'houi hoc'h euz desket d'ho paressianis e oa braz ha braz meurbed ezommou ar missionou a ziavez-bro. Tenereet eo bet ho c'halounou o clevout comz euz a ghement a vreudeur divadez, hag en em gollo da viken, ma ne iafer ket d'ho c'helenn ha d'ho badezi. — Bez'hon euz, d'ann eil, da drugarekaat ann dud carghet e pep tu euz ann Escopti da veilla war ann dizenezed, da ghemeret hanoiou evit dizenezed nevez ha da zastum ar guenneien euz a bep zizun. — Scriva a reeur d'e-omp ive e kresk ann dizenezed euz a vreuriez ar feiz er paressiou e ve roet missionou ennho. — Allizeriou deut a bell-bro ha troet e brezonnec ho deuz ho lod er c'hresk burzuduz-ze e-touez ar Vretouned ! — Merci eta ha trugarez d'ann holl.

Escopti Sant-Briec a ro eur scouer caër da escoptiou Breiz-Izel, ha dreist pep tra, da galz a Escoptiou all e pere en em gav muioc'h a dud ha muioc'h a binvidighez mes nebeutoc'h a galounou troet war ann tu-mad.

M. D.

Plijadur so o clevet hano eus ar volontez-vad-ze eus a dud Escopti Sant-Briec, hag ar blijadur so seul vrassoc'h mac'h aller lavaret ar memes tra eus a Escopti Kemper ; hag an Aotrou Alexandr en deus cavet ama ar memes bolonte vad hag ar memes sicourou evel en deus cavet an Aotrou Hamet eno. Mar deo eun tamig bihanoc'h ar zom ama, ez eo dre ma ze ive eun tamig bihanoc'h an niver eus an dud. Tud an eil hag eguile eus an daou Escopti a zo din a veuleudi. G. M.

Hano ar Parreziou da bere e tle an Aotrou'n Escop mont er bloa-ma da rei ar Gouzoumen.

PARREZIOU elcac'h ma vezo couzoumennet.	PARREZIOU a dle mont e leac'h-all.

Ebrel.

Dimeurs 17, Commanna ; — Sant-Salver-Tre-Nevez.
Dimerc'her 18, Plouneour-Menez; — Loc-Eguiner.
Diziou 19, Pleyber-Christ.
Dirguener 20, Sant-Vaze-Montroulez.
Dissadorn 21, Sant-Martin ; — Sant-Seo.
Dissul 22, Sant-Melani.
Dillun 23, Sant-Thegonnec ;
Dimeurs 24, Lampaul ; — Guimillau.
Dimerc'her 25, Sizun ; — Loc-Melard, Sant-Cadou.
Distro da Guemper.

Mae.

Dirguener 4, Plouneventer ; — Sant-Serves.
Dissadorn 5, Lanhouarne ; — Plougar.
Dissul 6, Plounévez-Lochrist ; — Treflez.
Dillun 7, Plouescat.
Dimeurs 8, Plouzevede ; — Sant-Vougue.
Dimerc'her 9, Cleder ; — Sibiril, Treflaouenan.
Diziou 10, Castel-Paol.
Dirguener 11, Roscoff ; — Enez-Vaz ; Santec.
Dissadorn 12, Plouenan ; — Mespaul.
Dissul 13, Carantec ; — Henvic.
Dillun 14, Taule ; — Locquenole.
Dimeurs 15, Guiclan.
Dimerc'her 16, Plouvorn ; — Plougourvest.
Diziou 17, Landivisiau ; — Bodilis.
Distro da Guemper.

Even.

Dimeurs 5, Cuburien,
Dimerc'her 6, Ursulinezet Montroulez.
Diziou 7, Plouian ; — Garlan.
Dirguener 8, Plouezoc'h.
Dissadorn 9, Plougasnou ; — Sant-Ian-ar-Biz.
Dissul, 10, Guimaec ; — Locquirec.
Dillun 11, Lanmeur ; — Plouegat-Guerrand.
Dimeurs 12, Plouigneau ; — Ponthou, Plouegat-Moisan.
Dimerc'her 13, Guerleskin ; — Botsorhel.
Diziou 14, Plougonven ; — Lanneanou, Sant Eutrop.
Dirguener 15, Plourin ; — Ar C'hloastr.

An aotrou Alexandr, barner a beoc'h e Pont-Abat so hanvet barner a beoc'h e Kemper eleac'h an Aotrou Nouet, hanvet barnér e lezvarn Kemper.

ANN DEN GOUEZ.

Sctu ama petra lenner en eul levr hanvet : TRIVAC'H VLOAZ ETOUEZ ANN DUD GOUEZ.

Ann Aotrou Faraud, deut da veza divezatoc'h ann Aotrou Escop Faraud, a oa casset d'ann oad a dri bloaz varn'uguent da brezeg ar feiz d'ann Americ tu kenn anter-noz. D'ann 3 a viz even 1846, e pignas war eul lestr e Marseill, ha pemp miz goude, e tigouezas enn eur guær hanvet Sant Bonifaç, var ar gïer Ruz. Eno e chommas daou vloaz er scol gant an Aotrou Escop Provencher, evit deski penaus e komze an dud a dlie divezatoc'h cas d'ezho sclerijen ar feiz. Goude e oa hanvet da vont da brezeg ann aviel da eur vro hag a oa 350 leo pelloc'h etreuzec'h ann anter-noz. Eur pennad mad a vale e oa ; mæz, ann Aotrou Faraud a oa yaouank ha creen, hag ar garantez evit Doue hag evit he nessa a verve en he galon.

Hor bro a zo e kement leac'h ma zeus tud da zibaoüa ha da zeski, a lavaras ann Escop en eur ri d'ezhan he vennos. Eb dale ar belec yaouanc a on em gavas er vro merket d'ezhan.

Ar vro a oa braz, mez gouez. Tremen 400 leo a oa he zreuzi, ha ne oa enn-hi nemet 15,000 den skignet ama hag aoüt.

Da guenta ne oa ket diguemeret caër.

« An dud gouez a en em ziskuezaz erfin, eme an « an Aotrou Faraud ; ker buan a ma clefchont e oan « eno, e fellas d'ezho dont a vole em zy ; lod evit « va guelet, lod all evit clevet comzou Doue. Mæz « a veac'h em boa lavaret eur gomz pe ziou, ma « lavaras an darn vuya anezho din :

« Ne ri netra ama ; comz a rez evel eur buguel « bihan ; ne ouzot ket coms. » Hiniennou all distacoc'h « e'hoas a lavaré d'inn :

« Ke, pa guiri en da dro, ann dud gouez ne ga-« ront ket ac'hanout.

Re-all : « Ro d'eomp butun zo guelloc'h dit.

« Hag e zent en ho zro evit rei frankis da re-all « hag a ve ive, a benn eur pennad er mæz, en eur « ober goab ac'hanon ha lavaret d'inn comzou divalo. »

« Pa deuas ann noz e c'hellis serri va dor outho.

« Neuze e coezas va meudic em dorn : — Perag a « lavare d'inn ann droug-speret, chomm er vro-ma, « pell deus da guerent ha deus da vignounet, ma « n'oud ket evit ober vad ebet ?

« Hag ar Speret-Santel a lavare d'inn : — Bez calon : « en hano Doue eo e zout deut da gaout ar bobl-« ma ; ha Doue a labouro ganeez.

« Creet gant ar Speret-Santel ec'h en em lakis da « zeski guelloc'h c'hoas ies ar vro. Hag eb dale e « oan silaouet ha comprenet. Antercant anezho a c'hou-« lennas beza badezet. »

« Divezatoc'h cals re-all a reas eveltho, ia goude « cals poan ha cals labour.

« Eun devez eun den yaouank a deuas da lavaret « din mont da velet he dad a oa clan. Evit mont de « dy e oa red ober tregont leo dre eur c'hoat goloet a « erc'h. Gout a reen ma ne dajen ket e vize galvet « eur sorcer ; guelet a reen eun ene da c'hounit da « Zoue, ne chomis ket da varc'hata ; lacaat a ris « va boutou, kemeret a ris va goall, hag eun den « evit va hencha, ha me da vale. En eur vont e « zis da velet meur a diad tud a oa var va hent.

« Mes siouas ! n'hon doa mui netra da zibri, hag « hon doa c'hoas eun devez mad a vale d'ober. »

« Diguezout a rejomp skuis maro ha prest da goeza « gant an naon.

« Mont a ris da velet ann den clan, laouennaat « a ris anezhan, rei a ris dezhan louzou a enep he « glenvet ; comz a ris dezhan eus a Zoue, lava-« ret a riz dezhan e oa ret beza christen evit mont « d'ar barados. An den-ze eürus oc'h va guelet, a « lavare : brema e credan e vin pare ; mes ne gui-« nigue netra d'eomp da zibri.

« An hini a oa ganen a lavare d'in goulen ; rac he « gov a oa ker goullo ha va hini me. Abaoue deac'h « a liviris neuze d'ann den clan, n'hon deus bet « tamm ; mar plij, lavarit d'ho creg rei deomp eun « dra bennac da zibri. Neuze e velis anezhan e ru-« zia ; eun dra bennac a zosmegas etre he zend, « hag a benn eur pennat e lavaras ; Beza em beus « a-ze eun tam pesket hag eun tam kic, mes n'em « beus ket re anezho va-hunan.

« M'am bije bet ners, em bije gret d'ezhan eur « brezeguen var ar garantez evit he nessa hag ann « anaoudeguez vad ; mes ne ris nemet pidi anezhan « da gaout ar vadelez da rei deomp eun tamm pes-« ket seac'h.

« Silaou a res erfin ma feden, en eur lavaret : « Kemer ha debr, gant ma roi kement-all din pa « zin d'an nevez-amzer da kouelet. — Evel a velit, « an dud-se n'ho deus ket cals a druez oc'h ann « estren. N'ho deus ket muyoc'h oc'h ho c'herent, « ho mignonet, ho amezeyen.

« Etouez an dud-se ec'h heller lavaret gant gou-« rionez. Goal heur d'ann intanvezet ha d'ar vugale « o deus collet ho zud ! Pa n'ho deus mui a voued « en ho zinel, pa ho deus debret ann diveza tamm « kic seac'h a voa enhi, e c'hellont yudal gant an « naon ; clevet e vint gant ar re all ; mez den na « rai vaan oc'h ho c'hlevet.

« Neuze ann dud keiz-se pen follet evel pa lavar-« fen gant an naon, a deu er mez deuz ho zinel « hag a ya da gaout ar ster pe da voelet ar c'hoad. « Mes ar ster zo scornet, ous scourrou ar goez n'euz

« nemet tammou frimm hag an douar zo guenn cann « gant an erc'h.

« Ann dud gouez-all ho guel ha zistro ho fenn, « hag a dremen eb ober vaan ebet. Dilezet gant an « holl ez eont el leac'h ma cass Doue anezho, epad « eun nebeut deveziou. Ho guelet a reer aviziou o « suna gant holl ners ho muzellou ar brousguez yaou- « ank, aviziou-all e trailla gant ho dent ar scour- « rou evit caout ar voeden. Mes siouaz! ar mel-ze « a ro ar vuez d'ar vezen, ne hell ket he rei d'ann « den. Gourin a reont oc'h ar maro, c'hoant ho deus « da chomm beo, mes, allas! ar maro zo eno oc'h « ho gortoz. Goasket muyoc'h mui gant ann naon e « reont eur glemaden diveza, goude ne stourmont « ken. Neuze ez eont da buchat e goask eur roc'h » pe var ribl eur ster, hag e varvont.

« Antronoz ann dud gouez-all a vel ho c'horfou « maro sonnet hag a dremen eb ober vaan ebet.

« Ar re ne dint ken mad da netra a vez losket « da vervel. Pa vez deut ann tad, ar vamm da veza « coz, pe pa ho deus nebeut a yec'het, ho bugale « a lavar d'ezho: Poan a peus, ne dout ken mad da « netra, guella tra peus d'ober eo mervel. Ha neuze « ec'h astennont anezho e kichen eun tantadic tan, « var an erc'h, e roont d'ezho eun draillen guic, « hag e lacont ho dorn en ho hini en eur lavaret:

« Varc'hoas e viot maro, n'ho po ken a boan; ken « a-vo.

« Unan anezho a deuas eun droat d'am c'haout hag a « lavaras d'inn.

« Tad, me gar va bugale, ha noz deis e vez eun dra « bennac o lavaret dinn ho dibri: ar relijion a brezeguez « e deus ar galloud da gass deus va fenn ar zonj fall-ze « ha setu perac ez on deut d'a caout.

« — Mæz ma tebrez da vugale, emoumme, piou a « dolo evez ac'hanout pa vezi deut coz!

« — An dra-ze a zonjan ive, emez'han, keus am « beus brema d'am map cossa am beus debret ar goan « tremenet.

« — Den cris! a leviris neuze hag ec'h anzavez an « droug-se eb scuilla eur berad daelou!

« Gout a raan em beus gret eun droug bras, hag evit « na rinn ket mui, abalamour m'am beus keuz da veza « dioueret eur map hag a glasche bouet dinn hirio, eo « e teuan d'a c'houlen diganeez petra d'ober evit « trec'hi an tech fall-ze.

« — Mad, a liviris neuze dezhan, ma peus c'hoant « da zont da veza mad, ha da bellaat ann droug speret « zo enn da galon, chomm ganeen eun nebeut deveziou, « me zesco dit va relijion hag e tistroi da ty pare deus « da glenvet euzus.

« — Ober a reas ar pes a c'houlennen digantan, « antronos e teuas d'amm guelet hag e lavaras d'inn. « -- Ann diaoul en deus tentet ac'hanon epad va c'housk; « diunet oun gant ar zonj da zistrei d'am zinel el leac'h « ma maan va bugale. Stourmet em beuz, hag elleac'h « mont d'ar guær e teuan da caout. Caret a raan va « bugale, ha ne fell ket d'inn ho dibri.

« — Pa ma an traou evelse, e couski em zy-me. — « En em lacaat a riz da zeski dezhan ar relijion. Goude « eur mis gourin, he speret a deuas da veza parfetoc'h: « rei a ris er fin ar vadiziand dezhan, hag ec'h hellas « distrei d'a gaout he vugale. Abaoue ez eo eur c'hris- « ten mad.

« Pebez vad a ra ar relijion d'ann dud keiz-se! pebes « kemm zo etre buez ar re anez-ho zo deut d'a veza « kristenien hag hini ar re n'ho deus ket bet c'hoas « ann eur-ze!

« Guelet oc'h unan.

« E tinel ar re n'int ket c'hoas kristenien setu ama « penaos ez a an traou: pep hini evitan he unan, pep « hini oc'h en em ruilla, abaoue ar mintin betec ann noz « en dizurziou ar re mesussa. Keit a ma paad, e reer « evel al loenet, e tebrer, ec'h hever, e cousker. Pa na « vez mui netra, pa deu an naon du, an den gouez a goll « calon, goudeze e teu da gounnari evel eur c'hi claan « ha da yudal evel eul loen gouez. Hag erfin ec'h en « em laca da zibri e vreudeur.

« Elleac'h e tinel ar re anez'ho zo kristen, e veler « eur groas, patron ar Verc'hez Vari hag hini eur zant « bennac caret dreist ar re all. Ar re ze eo zo carguet « da zioual an ty ha kement zo ebars. Deus ann noz e « vez lavaret ar pedennou dirag an holl, ha goude e « ves canet eur c'hantik. Aviziou an tad, pe mar deus « meur a diad tud an hini desketa a ra eur brezeguen « d'ar re yaouank. Eur vechic bennac, e vez ive dienez, « mæs neuze e seller ous hor Zalver stag ous ar groas, « sonjal a reer er poanion en deus bet, hag e c'houzan- « ver eb droug pedi. Evel ma talc'hont urz vad en ho « ziez ha ma c'houzont espern, n'ho deus ket dienez « kenaliez.

« Etouez an dud gouez kristen ec'h anavezan nebeut « a rumou hag a ve maro gant ann naon en ho ziez, « elleac'h etouez ar re n'int ket kristenien ann dra-ze « a c'hoarvez aliez.

« Hag een zo euzus eta buez eun den gouez ha na « anavez ket hor Zalver Jesus-Khrist! henvel eo couls « lavaret, ous buez eul loen. Ne deus carantez ebet « etrezo, lezel a reont ho breudeur da vervel gant ann « naon, hag ho debri a reont zoken avizion. Dibri, eva, « cousquet, ober traou mezus, clasq peadra da veva, « setu a ze ho buez.

« Ha setu aze coulscoude, petra eo ann den eb reli- « jion. Trugarecaomp eta ann otrou Doue da veza gret « deomp ar c'hraz da c'henel e creis sclerijen ar feis, « ha poaniomp, ervez hor galloud da zicour cas ar « sclerijen-ze d'ar re eus hor breudeur, ne anavezont « ket c'hoas anizi. » Y. P.

Aliou d'an Tieien.

(PEVARE PENNAD.)

Kement-se tieien al Leon alfent implijout ar vrea- c'hiou-ze gant muioc'h a skiant: eleac'h pala couls

lavar ho oll douar, alfent ober kercouls ha buanoc'h bonez caout eun allar mad. Ne d'eo ket red keneuß eut obrar palara evit caout panes hir ha founus; rag ama pe recomp ket al labour-ze ha nalfemp ket e ober zoken, peguinsa gavomp ar vein hag ar c'houri pa doulomp ezelloc'h evit pemzec meuted; ha couscoude hon eus ama kercouls panes hag el Leon, en eur doula nemet endender-ze. A hend-all, en eur lacad ar panes a ren- dadou a teufent teoc'h ha founussoc'h, couzien ho defaot muioc'h a hent evit teurel ho deliou hag ober hoc'h tresk: pa vent re dost en em crougont an eil hag egile hag e chomont moanoc'h. Cals nebeutoc'h a labour a vez ive pa lekeer ar panes gant an aderez; assoc'h ha buanoc'h ez int da c'houenna, ispicial pa neus an eil c'houen hag ar re all gant ar c'houeneres sterniet pehini e za gant eur marc'h etre ar rizennou.

Ne ket tal labour a zouero evit espern pe biannad ar bern all. Evelse, alfac'h gounid colza, pere a zo anezhañ hag e vezont lakeed e mare gouel Mikel hag eoseet var dro gouel Ian; alfec'h ive guellad ar foue- noier ho doura gant muioc'h a izin, dizoura dre ganiou, an douaron a zalc'h dour er goan, difonta ar re vaz hag ober mui a labour-all daloudec pere jomont brema eb beza gwelet.

Meur a hini a glem doc'h ho meveillen pere a zo digantis ha ne labouront ket a galoun vad; tamal a reont anezho d'ober pep tra eb teuler evez, eb c'hoant d'ober mad, hag evel a rafent ma labourfent evit-ho ho-unan. Ar re a ra ar c'hlemou-ze a diefent disken eun tamic en ho galoun evit sellet penoz a reont d'ho meveillen, ma ho deus evit-ho an drugare hag ar vadelez a c'hou- lennont evit beza douguet da lacad ho foan hag ho aket e kement a zell oc'h an tiegues. Penaus e garfent ac'hanoc'h ma oc'h criz ha disleal en ho guenver? A vechoute roer dezho ker stard labour, ha ne reer ket mui oc'h a stad anezho evit oc'h al loennet. Penaus a garent stad doc'h an oac'h, pa vez ato rog ha garo outho ha na gouzont e vezint casset er meaz pa deuint da glen- vet pe da veza re goz, ha da goll doc'h ho ners? Ma teufit ket aketus avoalc'h var al labour, ha ma kuiteont ac'hanoc'h kerkent a ma cavont guelloc'h, kement-se ne ket ho dizanaout. Pa nec'h eus ket madelez ebet e vez ho pesurt anaoudeguez vad a zleont doc'h?

Bez ez eus tud hag a scandal biken a var an distera tra neus petra falloc'h; eur vech ar meveillen boazet da glevout gourdrouz dalc'h mad en dro dezho, ne reont van: henez zo ato grignous, emezho; n'eus ket bizoin e chilaou. Eguisse, benn eun nebeut, ne reont stad ebet na n'ho deus tam doujans ken e kenver an hini a re bara dezho. — Arabat scandal eur mevel ne- meu pa ren deus gred eur goal dra ha dre eur pennad fall. Ar an dro-ze en dho mez ha keuz marteze, hag ar re all en dho ouzoc'h muioc'h a zoujans. Ma zigouez dindanoc'h eun den pennet fall ha neller ket dont abenn anezhan, guelloc'h e cas kuit; rag henez a golfe ar re all. Mez an neb a ra eul labour, all ober fall, en eur clask couscoude ober mad; eleac'h e scandala, neus ken neuze nemet lavar dezhan gant madelez penaus e bet faziet, hag eur vech-all e lacaï muioc'h a evez.

Loskit ar re a labour dindanoc'h kemer ho flijadur ken aliez a ma illit; loskit anezho mont e meaz ker zoken, pa ho deus c'hoant, ma n'eus ket re a hast gant al labour. Eguisse e teuint da garout ac'hanoc'h muioc'h-mui, hag e labourint guelloc'h goude-ze ha gant muioc'h a c'hallout.

Setu penaus a renk ober eun tiec fur evit caout me- veillen mad ha cas e stal e doare.

Red eo c'hoaz goud lacat pephini d'al labour a rai ar guella, hag ervez ma zeo guest. Panefe-ze e raint fall meur a labour, ha dre an dizurs-ze e reot bep bloaz meur a goll. Er re evezussa hag ar guella dornet e tle- fac'h fiziout kement tra a c'houl beza great gant eun deu a izin. Evelse meur a hini a so guest da balat, da gleuziat, da garga ar c'har ha da ober kement labour elec'h n'eus ezom nemet ners; mes an oll n'int ket mad da gas an alar, da labourat gant an aderez, da hencha ar c'houennerez sterniet etouez ar panes hag ar beterabes, d'ober ar c'haniou mein da zizoura hag an anchou evit cas an dour var ar foenneier; ne ket ar c'henta hini a vezo guest ispicial da gas an denn, na da ziski eul loen kezeg da vlenia; en eur vro eleac'h ma vaguer eals kezeg evel e Leon, n'ouffet ket teurel re a evez evit clasc ar mevel a vezo var ho zro. Ar c'hezeg a spont hag a vez collet pa vezont e daouarn eun den rog ha garo. Evit boaza anezo da labourat e doare, e renker ho c'has dre ar vouez: reiz ez int d'ober ar pez a c'houlenner gantho; kementse, ma n'ouzoc'h nemet skei gantho ha carga re dezho, neuze e labourint fall hag e teuint marteze da veza goal loenet. Red eo ispicial dioual da foeltra ar c'hezekennet keit e maint o touguen ha pa maint o vaga, ma oc'h eus c'hoant e kemerfent ebeul adarre.

N'em eus ken nemet eur guer da lavaret: grit buez mad, hag eleac'h tamal an douar, an amzer hag ar meveillen, likit ho poan ha taolit evez var kement a reot en ho tieguez, ha Doue a vezo ganeoc'h. Th. de P.

Doue a vel pep tra, ha ne eller cuzet netra outhan. Kement christen zo a voar kementse; mes ar pez ne zonjer ket enha eo ma tiscuil, pa blij gantha, ar pez a vez muia c'hoant da guzet oc'h an dud, hag en em zervich evit kemense, eus a draou ha n'en divije morse sonjet den enho. Setu ama eur guentel var an dra-ze :

Brema eus eun nebeut bloaveziou, eun touller be- ziou eus a vered Menez-Parnas, e Paris, goude beza peurdoullet eur bez, ha savet er meaz eus an toul, a voa chomet e kichen an douar tennet gantha, harpet var he bal da ziskuiza eun nebeut. Epad ma edo oc'h eana evelse, he zaoulagad a zigoezas da zellet oc'h an eskern deut eus ar bez hag en em gave var gorre an douar. Etouez an eskern-ze e velas eur penn-maro hag a finve. An touller beziou a voue tost dezhan caout aoun. Deiz bras oa; anez douetus bras e vije tec'het

kuit. Chomas a reas-ta da zellet oc'h ar penn-maro, hag her guele ato o finval, oc'h ober evel piglamou, hag ep dale e voa en em dennet eus a douez an eskern-all, hag e talc'he ato da finval evel pa vije buez enha. An touller beziou, petra bennag m'her grea en eur grena, a gredas gouscoude abenn eur pennad mont beteg ar penn-ze, ha cregui enha. Pe guer souezet e voue o velet o tont eus ar c'hleuz anezhan eur pez toussec a voa en em lojet eno! Ne ket diot oan-me, emezhan, o kemeret aoun? Anat avoalc'h oa din eo eul loen bennag evelse a dlie beza er peun maro-ze oc'h he lacat da finval! hag ez ea d'he deleur adarre en douar pa velas eun tam mergl oc'h costez ar penn tost d'al leac'h ma edo ar scouarn. Oc'h evessat piz, e velas oa eno beg eur gontel sanklet ha torret en askorn. An den-ze a dlie beza bet eun taol contel, hag al lanven a voa torret ha chomet eur pennad anezhi en he benn.

An touller beziou a voue strafuillet oll o velet kementse, ha ne vouie mui petra da ober. En em lacat a reas gouscoude da zonjal outhan he unan piou a alle beza bet beziet eno, hag evel ma rea he vicher abaoue ouspen pemp bloaz varnuguent, ha ma c'hanaie mad ar vered, e teuaz souden da zonch dezhan oa bet enterret dres el leac'h-ze, eun uguent vloas bennag a ioa, eun den hag a ioa bet cavet maro en he vele. Neuze e testumas kempen ar penn-maro, hag ez eas gantha da di *procureur* ar Roue. Hema, pa en devoa guelet ar penn, ha clevet petra zonje an touller beziou, a reas kemen ar re a voa carguet eus ar polis. Bugale an hini maro a voa e buez hag a jome en ti ma voa maro ho zad enha. Casset e voue tud da gregui er vugale-ze ha da furchal an ti, hag e voue anavezet e voa ar map hena eo en devoa lazet he dad evit beza mestr eus he zanvez. En eur furchal an ti zoken e voue cavet, e corn eun armél goz, ar pennad contel a behini ar beg a voa er penn-maro; an daou bennad a iea cloc an eil dioc'h eguile. Ar map hena ne glascas ket nac'h. En em lacat a reas a volonte vad etre daouarn ar justis, hag anzao a reas penaus abaoue pemzeg vloas he vuez a voa reuzeudicoc'h evit hini ar c'haleourien.

Piou en divije credet e vije disculiet ar map crizze uguent vlaos goude m'oa laket he dad en douar? hag eus a betra en em zervich an Aotrou Doue evit he ziscuil? eus eun tousseg. Guelit goudeze hag hen a eller cuzet eun dra bennag oc'h lagad an Aotrou Doue? Kementma gouscoude, a eller da esperout, a voa eun taol a drugarez e kenver ar map criz-ze. Pemzeg vloas a voa e voa crignet gant ar morc'hed. Doue en devoue truez outha, hag a lakeas he gastiza er bed-ma evit gallout he espern er bed all. G. M.

Kentel reet gant eun contr d'he miz.

En eur c'horn a Frans ez oa, n'eus ket pell, eun den avancet en oad ha pinvidic pehini n'en doa ket a vugale. Bez' en doa eur maner eleac'h ma chome, hag eun nebeut merouriou. He leve a zave da bemp pe c'huec'h mil scoet er bloas. He vaner a voa eun ti eus ar c'hiz coz, hag hen ne veve nemeur dishenvel dioc'h ar servicherien a voa dindanha. He guerent, ar re a dlie eun deiz herita dezhan, ne blijent dezhan tam ebet, ha meiconi vras en devoa o sonjal e tlie he zanvez mont etre ho daouarn. Gouscoude, etouez he nizien, ez oa unan a behini e cleve lavaret cals vad. An niz-ze, dre ma voa paour he dad hag he vam, a voa eat da zervicha, hag a voa en em laket, e Paris, en eur stal eleac'h m'en doa eur brud ar vella. An eontr a lakeas en he benn rei he oll vadou d'an niz-ze; mes araog ho rei, e c'honteas gouzout dreizhan he unan petra oa an den iaouanc, hag hen a voa guir ar pez a lavaret anezhan. An den iaouanc ne anaié nag he eontr nag he vaner.

Lakat a reas kemen d'an niz e voa maro he eontr hag en doa lezet, dre destamant, he oll danvez gantha en eur vervel. An noter, pehini a voa carguet da rei dezhan ar c'helou-ze a verke dezhan ive e voa izom anezhan evit an deiz m'an deiz; penaus en deiz-ze n'en doa nemet dont gant an hent houarn hag e cafje mevel he eontr oc'h he c'hortoz en disken tosta eus ar c'hirri tan d'ar maner a voa brema dezhan. E c'hellit cridi, an den iaouanc ne vancas ket da zont d'an deiz merket dezhan.

An deiz-ze ta, e gar X... goude m'oa eat pephini en he avel eus ar re a voa diskennet eus ar c'hirri tan hag eus ar re a voa deut d'ho ambroug, ne jome er zal nemet eun den iaouanc ruz ha teo he glopen, hag eun denic coz croumet dindan ar beac'h eus he vloaveziou, seac'h ha treud evel eun askel-groc'hen. An den coz a lakeas he dok en he zorn, hag a iéaz, lent bras, da c'houlen oc'h an hini iaouanc: Ne ket c'hui eo an aotrou Clemant a c'hortozer e maner N?

— Eo, potr coz, eme an den iaouanc oc'h en em c'hueza muia ma c'halle, me eo; ha c'hui eo, emichans, Martin, mevel ar maner?

— Ia, Autrou, evit ho servicha.

— Mad, Doue ra'm pardouno; me gaf din eo bet dare deoc'h va lezel da c'hortoz! Ne gomansit ket fall d'am zervicha! An hini coz ne lavaras guer. Plega a reas he benn evel eun den hag en divije keuz da veza goal c'hreat, hag e cassas an den iaouanc da gaout eur c'harrozic a voa deut evit he guerc'hat, hag her pedas da zevel enha. Pa velas hema ar c'harroz eus ar c'hiz coz, eur pez pounner, hag eur marc'h sterniou varnezhan gozic evel oc'h eur c'har divar ar meaz, e comansas da dronsa he fri.

— Petra! hema va c'harroz? Evit eur marc'hadour kezeg eus c'hoant d'am c'hemeret? Eun den hag en deus c'huec'h mil scoet leve mont en eur stariguel evelse! — Gouscoude evel n'oa ket da choaz, e voue red dezhan sevel enhan; rag mont var droad, eun den eveldhan, a vije bet iskissoc'h c'hoas.

Ar potr coz, sioul bras, a zavas ive en he guichen

evit ren ar marc'h, ha setu-hi d'ar maner. Pa voant digouezet, Martin coz a digassas dirazhan an oll zervicherien, goude ez eus da ziskuez dezhan an ti traon ha creac'h.

Pa errujont en unan eus ar c'hamprou, Martin a denpas he dog hag a lavaras d'an Aotrou Clemant: houma eo cambr hoc'h eontr; ama eo maro deg dervez zo. Mes an den iaouanc n'en doa ket a c'hoant da zevel he dog na da gaout an distera respet evit cambr he contr. Gant eur min an trenca e lavaras:

— Ia da! eun den a zoare oa va eontr sur, mar doa houma he gampr! Petra! arrebeuri hag a so oll coz. Noe!

— Mad, eme ar mevel, houma eo guella cambr so er maner; ha ma na fell ket deoc'h chom enhi, ne ouzoun ket pelcac'h sevel ho kuele deoc'h.

— Me chom ama! N'oc'h eus ket bet ar zonch-ze, emichans? Eun den a zo boas da veva e Paris loja en eun toul evelen! Cavet e vezo tud, me gred, da brena ar c'hraon-ma!

— Ar maner? o va Doue! guerza ar maner! An ti-ma pehini a blije kement d'oc'h eontr? ha ni oll, kement servicher so en ti, hag a so ama keit so, pelcac'h ez aimp-ni?

— Potr coz! ho pet sonch me n'oun ket deut ama da c'houlen kentel nag aliou diganeoc'h! it alesse da lacat oza din va lein, hag it buan! Ha p'am bezo leinet, e stennot adarre ar garriguel d'am c'has da di va noter.

— An Aotrou Clemant a leinas ha Martin coz her servichas ons taol. Netra ne blije dezhan, nag ar bouet, nag ar gun, na netra eus ar pez a zigasset dirazhan. Gouscoude e tebras manific. Goudeze e pignjont adarre ho daou er c'harroz coz evit mont da di an noter.

Great o doa eur pennad brao a hent, pa deuas an Aotrou Clémant da evesseat etrezec peleac'h ez eant

— Mes, emezan, potr coz, em eus aoun na domp tremenet dre ama hirio vintin. Me gaf din e velan duhont disken ar c'hirri tan. Petra? dre an hent houarn oc'h eus sonch ez afemp adarre?

— Ne dai nemedoc'h-hu, eme Vartin coz, o tiskuez dezhan neuze eur min trenc. Me eo hoc'h contr, hag a dhugare Doue n'oun ket maro c'hoas. Clevet em oa lavaret eur vad bennag ac'hanoc'h, hag em boa sonjet rei deoc'h va oll danvez. Mes araog eo falvezet din gouzout ha c'hui a voa e guirionez din da veza va heritour. Brema em eus guelet avoalc'h. Diskuezet mad oc'h eus din pe seurt den e vijac'h bet ha petra o pije grent gant va madou ma vijent coezet etre ho taouarn-ull en dro d'ho stal, ha dalc'hit bepret sonch oc'h eus hirio, oc'h ober ho potr mad, collet eun atant pehini, me voar vad, ne gavot mui.

Neuze an contr a roas cant lur d'he niz evit paea he veach, her c'hassas beteg an hent houarn hag a zistroas d'ar guær epad ma zea an den iaouanc lostoc bras etrezeg Paris.

Ar paour pa binvidica
Gant an diaoul e za. G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 16 Ebrel. — Sant Patern, escop.
Dimeurs 17. — Sant Anicet, pap ha merzer.
Dimerc'her 18. — Eus an deiz.
Diziou 19. — Ofis ar Sacramant.
Dirguener 20. — Eus an deiz.
Di sadorn 21. — Sant Anselm, escop ha doctor eus an Ilis.
Dissul 22. — Trede sul goude Pasc. Patroniach Sant Joseph. — An aviel hirio:

Digouezout a reas, epad ma receve ar bopl oll ar vadiziant digant Ian Vadezour, ma voue badezet ive Jesus, hag epad ma rea he beden, an Env a zigoras; hag ar Speret-Santel a ziskennas varnezhan e furm eur chorf henvel oc'h eur goulm, hag eur vouez eus an Env a voue clevet o lavaret: c'hui eo va map muia caret, enhoc'h em eus laket va oll garantez.

Jesus a voa neuze gant he dregont vloas, hag evel ma her c'hredet, map da Joseph. Sant Luc. III. 21. G. M.

KÉLEIER.

Histor ar Vreiz.

Al leoric-ma pehini a gaver e ty Salaün, e Kemper, e ty Fournier e Brest, hag e ty Prud'homme e Sant-Briec, a so scrivet ha moulet evit an dud diwar ar meaz, evit al labourerien douar, o sonjal rei dezo da anaout ar pez a zo c'hoarvezet guech-all en ho bro.

Eur bobl ker brudet evit he feiz cre, evel ma zeo ar Vretounet, en deuz, a dra certen, eun histor leun a interest evit ar relijion. Caër eo lenn al loden euz an Histor-ar-Vreiz e pehini eo scrivet ar pez o deuz gouzanvet ar gonfessoret euz ar feiz epad an dispac'h pe ar revolution-vraz. An Histor-Vreiz a dlefe beza cavet e peb ty war ar meaz e kichen al leoriou devot.

An hini en deuz scrivet an histor-ma en doa laket e fizians en aotrounet beleyen evit ober d'an dud diwar ar meaz lenn al leoric-ze. « War piou, emezan, a hellen fiziout guelloc'h; ha ne ket etouez an aotrounet beleyen en em gav an dud guieka, ar re a gompren guella an traou mad, hag an traou caër? Kasi an oll leoriou mad ha devot zo scrivet gant ar veleyen. Ar guerziou, ar c'hanticou an dudiussa a zo gret ive ganto. En ho zouez e caver ar speret lem, ar skiant, ar garantez evit ar mad.

Coulscoude cetu daou vloaz dija eo moulet an Histor-ar-Vreiz hag en nebeut a barreziou eo anavezet. Rag nemeur a veleyen o deuz respountet d'ar goulen-ze gret dezo gant an hini an deuz scrivet an histor-ma.

Mar vije lennet ha prijet en oll barreziou evel er barrez Crozon, evel en hini Riec e vije ezom sonjal er moula evit an drede gueich.

Er barrez Crozon, en nozvechou goan, en em destumer oll dud an ty evel e Keranna evit selaou lann an dall o counta histor he vro.

E Riec, an Aotrou Herjean, vikel eno, en deuz labouret cals d'he rei da lenn ; hag ar pennou tyeguez he drugarekee da veza roet dezo al leor-ze da anaout. Goulen a reomp adarre d'ar berzonet, d'ar c'hureet ha zoken d'ar re zo c'hoaz er seminer ho sicour evit ober d'ar Vretonet diski ho histor. Er vro-ma neuz ket c'hoaz an dic'hout euz an draou mad evel er c'herriou, ar baysantet o deuz c'hoaz cals anezo vertuziou ho zadou koz ; mez ezom o deuz a guzul evit ober ar choaz euz al leoriou. Hag e meur a lec'h na zonjont da breua hini ebet.

Eur c'hoant braz hon deuz e teufe al leor-ma da ober vad etouez ar baysantet, er zounj-ze hon euz labouret kement evit e scriva. Ar memez sounj pehini en deuz lakeet moula ar gazeten *Feiz-ha-Breiz*, en deuz laket scriva an histor : ar garantez evit ar feiz hag ar vro.

A. DE M.

Neuz ket eur miz c'hoaz onn euz klevet maro an Aotrou Quere, person Pluguffan ; eur veich pe ziou em euz guelet ar belec'h mad-ze ; mæz an eur-vad em euz bet d'he glevet o prezec en eur retret bugale da behini oa bet galvet gant an Aotrou persoun Crozon he guenderv. Morse n'em boa clevet prezec ker caër hag e brezounec ker frez.

Lavaret a heller e guirionez a zalc'he calonou he auditoret etre he zaouarn. Ne scuizer ket evit he c'hlevet, hag ar veleyen ho unan a lavare penaoz an Aotrou Doue en doa gret d'an Aotrou-ze eun dra bennnag pehini na hell ket esplika langach an den. Eürus brema ar belec mad-ze da veza laket da dalvout an *talant* en doa recevet digant Doue. Perag ne lavarfen ket ive eur prepoz var an Aotrou Rivoalen, brudet en oll escopti evit he oll vertuziou ? Rall eo guelet kement a galiteou caër er memez den. Ar respet hag ar garantez douguet var an douar d'an Aotrou Person Plouguerne neo nemet eur skeuden euz ar c'hloar en do er bed all eur belec hervez caloun Jesus evel an Aotrou Rivoalen.

A. DE M.

Ervez *Cazeten ar Meziou*, an amzer a zo mad e pep leac'h evit ar mare-ma eus ar bloas. Gouscoude e costez ar c'hreisdeiz d'ar Frans ez eus bet, etre ar pevarzec hag ar pemzeg eus ar miz, eun nosveziat reo hag e deus rostet ha devet ar bleun er guez frouez. Meur a vilion a dal ar c'holl great er c'harter-ze epad an nosvez-ze epken.

Dioc'h ma lavar ar c'hazetennou a goms eus al labour douar, er bloaz 1864 ez oa bet e Frans vardro c'huezeg million a boezelladou ed muioc'h evit so red da vaga tud ar Rouantelez, hag unneg milion a ed coz a voa c'hoaz diaguent. — Er c'hostez pe er penn dioc'h ar c'hus-heol eus a Frans ar guinis a ro etre eiz ha seiz pouezellad dre zervez arat, an eil carter dre eguile.

Petra bennag ma zeo nebeut kementse, gouscoude brema ez eus deg vloas ar vro ne roe ket c'hoas keit-se.

Ar mare zo da c'hounit al lin hag ar c'hanap, eleac'h n'int ket gounezet c'hoaz. Ar c'hanap couls hag al lin a c'houlen teil coz, ha mad e ve lacat ludu varnezho, ludu glibiet gant dour divar ar belc'h lin pe belc'h canap eus ar bloaz araog, pe an dour eleac'h ma vez bet al lin pe ar c'hanap o toura.

Ar guella had lin eo an had lin Riga, da lavaret eo an had a deu eus ar vro-ze. Ar guella had canap eo ar re a deu eus ar brassa canabrennou. Pa vez c'hoant da gaout canap moan ha fin e tleer hada stang, var dro daouc'hant lur pe daouc'hant antercant lur dre zervez arat ; an anter nebcutoc'h so avoalc'h pa vez c'hoant da gaout canap teo.

En dez-all e Cahors, e roet priziou d'an denvet. Ar re a voa carguet da rei ar priziou-ze, goude beza great ho choaz, a grogas e lod eus ar re o doa dibabet. Peguer souezet ne vouent-hi ket o velet ar gloan o chom en ho daouarn ! An denvet-ze, evel ne voa ket, red ha ma ve, brao avoalc'h ho zae, a voa laket eur zae c'hloan all dezho, staguet gant coar ha neud.

An hini a scrif an dra-ma a lavar var guementse : ne ouzoun ket, emezhan, perag e vet souezet gant eun dra evelse ; petra, en amzer-ma e pehini e veler an itronezet hag ar merc'hed all o kemeret torchadou bleo estren evit kempen ho fenn, eun danvad ne alfe ket kemeret ive divar goust ar re all eun nebeut gloan da lacat e leac'h ar re a vanc dezhan ?

Eun nebeut so, eun den hag en deus eun tamig an dorn a grog, ha ne da nemeur e nep leac'h ep ma stagfe eun dra bennag oc'h he viziet cam, a goezas clanv. He glenvet gouscoude ne voue ket eus ar re voassa, hag aben eis pe nao dervez edo adarre var vale. Tud a zigoezas gantha hag a lavaras dezhan :

— Asa ! c'hui so droug livet avad !

— Marvail, emezhan, na venn. Eiz dez so n'em eus kemeret netra.

— Eiz dez ! oh ! neuze, c'hui dle beza cavet hir an eiz dez-ze !

G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *7 Ebrel.*		PONT'NABAT. — *5 Ebrel.*	
Guinis....	47 lur, 42 c.	Guinis....	46 lur, 78 c.
Segal.....	40 lur, 50 c.	Segal.....	40 lur, 36 c.
Eiz.....	40 lur, 98 c.	Eiz.....	40 lur, 03 c.
Ed-du....	8 lur, 49 c.	Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	8 lur, 84 c.	Kerc'h....	9 lur, 13 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 93 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 21 EBREL 1866. N° 64. EIL BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eun gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar abaeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 21 Ebrel 1866.

Eur prezegner bras, o coms d'ar re vras eus an douar eus al labour, a ziskuez dezho petra eo al labour ha perag e rank an den labourat. An dud eus eur renc izel a rafe vad dezho ivez gouzout kementse.

Al labour eo lod an den var an douar. Ar re baour hag ar re binvidik an dud er rencou huela couls hag an dud er renkou izela a dle labourat. Al labour a stag ouzh ourhan, poan, skuisder, diezamant ; an nep ne anavez ket kementse, ne voar ket petra eo al labour.

Al labour so eur boan, abalamour ma zeo eur punision. Eur c'hristen a dle caout ato soñj eo ar pec'het orinel en deus great he gondaoni d'al labour ; caout a dle ato soñj eus a gomzou Doue : Dibri a reot ho para dioc'h ar c'huezen eus ho tal. An den so falvezet dezhan sevel, hag eo bet discaret ; falvezet eo dezhan beza eurus a enep bolontez he Grouer, hag eo condaonet da c'houzaon. Ar c'hristen eta a voar e dle stouiñ outhan he unan, gourin outhan he unan, hag en em ro a galon vad d'al labour evit en em dreichal.

Mes evit petra e tleer labourat ? An hini ne labour nemet evit destum danvez, evit gallout caout peadra etre he zaouarn, evit gallout dibri hag eva, evit caout goudeze he æzamant, an den-ze ne ra nemet evel ar baianet. Al labour so eun dever ; eur binijen eo hag a dle padout keit ha buez an den. Ar c'hristen, evit gouzout ar dle ive tenna eus he labour peadra da veva ; mes al labour a dle ive pinvidikat he ene, he guellaat, sicour trechi he goal ioulou hag he boaza da blega d'ar vertuz.

Dre he labour e cavo moien da ober vad d'he nessa. Em em zevel a ra eus ar stad dister eleac'h m'oa coezet dre ar pec'het. Dre he labour e pae he zle e kenver Doue hag ec'h ell ive paca hini he vreudeur.

Rag mar deo al labour eur boan, ez eo ive eur baeamant.

Ia, ar c'hristen, dre he labour, a bren ar pez a vanc dezhan evit he gorf hag evit he ene. Ouspen, al labour so eur boan, eur sacrifis : an den en em unan gant an Doue maro var ar C'halvar ; ha pe guen tenn bennag e ve he labour, er c'hemer evel eur sacrifis a guinnig da Zoue. Pa deu he halan da vancont d'al labourer dre ar skuisder, e teu da zonch dezhan eus a eun Doue maro dindan ar beac'h eus ar poaniou en deus gouzanvet ; na neuze e sao adarre, hag e labour a nevez, hag e labour beteg ar maro.

Ne deo ket epken eun tam bara eo a vanc bemdez d'al labourer ; red eo dezhan ive caout he renc etouez an dud. Pa oc'h eus roet da eul labourer ar pez a dal he labour, n'oc'h eus ket great avoalc'h ; hoc'h istim a dleit ive dezhan ; rag beza en deus da zouguen eur beac'h pounneroc'h evit al labour, disprij an dud. Mes pa lakeot al labourer a unan gant Jesus-Christ, e kem gant hor Zalver o c'houzaon hag o poania evit prena ar bed, neuze en em gavo al labourer en he renc hag ho pezo istim evithan.

Erfin, al labour ne dle ket epken rei bara d'an den var an douar ; mes dreizhan eo e pren ar c'hristen ar vuez eternel. Setu eno ta e guirionez petra eo al labour ; paea ar pez a dle var an douar evit he bec'het, ha prena peadra evit an eternite.

Meur a vech on eus comzet a enep al levriou hag ar scridou fall a laker etre daouarn an dud. Epad ar prezeguennou so bet great er c'horais-ma, e meur a leac'h ez eus ive comzet en ho enep, hag e meur a leac'h ar prezeguennou-ze o deus douguet frouez. E Rom, dreist al lec'hiou all, ez eus bet guelet eur zulvez, eur belec oc'h ober eun tantad tan var unan a dachennou kær gant al levriou hag ar scridou fall a voa digasset d'ezhan gant ar re o devoa anezho etre ho daouarn. E meur a leac'h all c'hoaz ez eus

great evelse, ha guelet ez eus ive tud o tigas var ar ru, hag o vruzuna var eun anneu ar c'hlezeier gant pere ec'h en em gannent; hag ober a reant al le n'en em gannjent mui evelse. Setu eur skuer vad, ha salo e teuje an holl d'hen heuilla.

Eur protestant hag eur brotestantez o deus, er sizun dremenet, lezet ho fals relijion evit dont en ilis catholic. E chapel Mission Bro-Zaoz eo bet great kementse. Ar goaz so guinmdic eus an Irland hag a zo bet *ministr* pe beleg en he fals relijion. Ar vaouez so eur plac'h iaouanc a Vro-Zaoz. Meur a brotestant all ac'hano a so var ar poent da ober evel an daou-ze.

En amzer Fasc, dreist an amzeriou all, eo anat d'an oll eo Rom ar guær benn eus ar bed catholic. Ne veler dre he ruiou nemed tud estren deut di eus a bep corn eus an douar. A gantchou hag a villerou eo e caf eno ar c'hristen catholic breudeur eus an oll broiou. An diavezidi-ze a gaver dréist oll var dro ilis Sant Per ha var dro ilis S.-Jan-Latran. Ne de ket epken catholiket, mes c'hoas re-all eo a veler ama a vandennou; ha meur a hini en em laca bep bloas er gurr ilis araog mont kuit eus a Rom. An oll a fell dezho guelet hon Tad Santel ar Pap; an oll a fell d'ezho en em gaout er venediction gaer-ze a ro ar Pap d'ar guær a Rom ha d'ar bed oll (*urbi et orbi*). Bep bloas, da Nedelec ha da Basc, an Tad Santel ar Pap a laca diskuez dezhan hanoiou ar brizonerien eus he stajou, hag e scanva pe e verra ho funition da eul loden anezho, d'ar re a vez bet furra abaoue ma int bet dalc'het er prizon. E Rom, ne ket bras an niver eus ar brizonerien dioc'h an dud a so e kær. Rom so enhi daou c'hant mil den, ha n'eus ket ouspen eur prizonier dre dri mil den.

Bemdez e comzer eus ar mercou a vadelez a ro dalc'h mad Pii Nao d'an oll. Setu ama penaus eo en em guemeret eur soudart eus a Frans evit caout induljansou dezhan he-unan ha d'he dud.

Ar zoudart-ma a voa bet meur a veach er Vatican evit guelet ar Pap; mes e leac'h ma en em ziskuez ar Pap d'an oll, ma ro diguemer d'an dud a vanden; eno n'eus na plun na liou evit gallout merca induljansou. Mes va den a laca en he dok soudart eur bluen hag eur vuredadic liou, hag hen adarre da Balez ar Pap. « En dro-ma, emezhan, em bezo induljansou. » En em deleur a ra da dreid an Tad Santel en eur c'houlen adarre induljansou; ar Pap a respont: — Mes n'em eus ket a bluen!

— Sellit, Tad Santel, setu ama unan.

— Mes liou a vanc din ive.

— Tad Santel, ama ez eus.

— Mes n'eus taol ebet ama.

— Tad Santel, sellit, var guern va zok soudart.

— Pii Nao en em lakeas da vusc'hoarzin o velet e voa pep tra e poursach gant ar zoudart. Lavaret a reas dezhan dont da gaout ar prenest, mont var bennou he zaoulin ha lakat he dok var he benn. En doare-ze ar zoudart a zervichas da daol d'ar Pap, pehini a scrifas neuze an induljansou en devoa c'hoant da gaout evithan he-unan hag evit he guerent. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Kenta pennad ha tregont).

Jozeph er prizon. — Hunvreou an daou offissour.

Eur bloaz a ioa edo Jozeph er prizoun, pa c'hoarvézaz da zaou offissour, e palez roue ann Ejipt, gouall vankout e kenver ho mestr. Unan a-nezho a oa var benn servicherien ar guin, hag a vez hanvet ar mestr-boutailler; eghile a oa var benn servicherien ar bara, hag he henvel a rear ar mestr-baraer. Pharaon tearet out-ho, ho c'hassaz ho daou da brizoun kabitan he zoudarded, eleac'h m'edo Jozeph ivez prizounier.

Gouarnour ar prizoun ho lekeaz etre daouarn Jozeph, pehini a oe karghet d'ho zervicha. Eur pennadik mad goude m'a oant eno, ho doe ho daou, er memes nosvez, beb a hunvre hag a zelle out-ho, pep hini hervez he stad.

Jozeph deuet d'ho c'havout da vintin, oc'h ho guelet trist, a c'houlennaz digant-ho: Perag hoc'h eus-hu hirio eun ear tristoc'h eghet custum?

Bet hon euz, emez-ho, beb a hunvre; ha n'hon euz den ebed d'ho displega d'eomp. Ha Jozeph a lavaraz d'ezho: Ha ne ket da Zoue eo diskleria ann hunvreou? Danevellit d'in ar pez hoc'h euz guelet.

Ar mestr-boutailler a gountaz ar c'henta he hunvre. Guelet a reann diraz-oun, emez-han, eur vinien; ha var-n-ezhi tri brank, a bere e veliz o sevel nebeut-da-nebeut, da ghenta brons, ha goude bleun, hag er fin rezin hag a zareve. Hag hanaf Pharaon a oa em dourn. Kemeret a riz eta rezin, hag o veza ho gouaskel ebarz ann hanaf a zalc'hen, e kennighiz da eva da Pharaon.

Jozeph a respontaz: Setu aman ann displeg euz hoc'h hunvre: Ann tri brank a zo tri devez c'hoaz; goude pere e teui sonj da Pharaon euz ho karg, hag e viot lekeat endro enn ho stad kenta. Kenniga a reot he hanaf d'ar roue hervez ho karg, evel ma oac'h kustum da ober kentoc'h. Ho pet sonj ac'hanoun pa vezo mad ar bed gan-ehoc'h; ha grit trugarez em c'henver, o lakaat Pharaon d'am zenna euz ar prizoun-ma. Rak me zo bet digasset, dre laër, euz a vro ann Hebreed, ha taolet ama er prizoun-doun-ma, ha me divlam a bep drouk.

Ar mestr-baraer, o velet en devoa Jozeph displeghet ann hunvre gant kalz a furnez a lavaraz d'he dro: Ha me ivez, me am euz hunvreet e toughen var va fenn eur ghestad bleud, ha var he gore diou ghesten all. Enn hini huella e toughenn, var va meno, kement seurt traou a vez great er varaerez (*pe er voulanjerez*), hag al laboussed a zeue da zibri anezho.

Evel m'e doa he lezennou, e renke ive caout he barnerien evit guelout mar boant heuliet, hag evit renta justic da bep unan. Eun niver braz a afferiou a dremene dre an tribunal-ze. D'ar bevarzeg a viz guengolo 1790 oa bet discaret an tribunaliou se, eun neubeud goude oa serret an ilizou, ha mui religion ebed en hon bro.

Chetu eta petra oa ar garg a guemeraz sant Erwan pe Eozen, e Escopti Roazon. Kenderc'hel a reaz er garg-ze da veva'er zantelez hag en eur binijen vraz evel m'en doa great bete neuze. Alan euz a Roc'h-Huon, eun den jentil braz euz he vro, a lavar penaoz, o tremen gant an Aotrou Tournemin dre Roazon en doa guelet ar guele a oa servichet da zant Erwan pe Eozen, tre m'oa bet official er gucar-ze: ne oa nemet eur bern scolp, ledet var an douar gant eun nebeud plouz ha balan var c'horre, hag evit reiz-vuele eul lisser stoup.

He garantez evit ar beorien a oa braz. — Derc'hel a rea divar he zispign daou zen iaouanc er scolach e Roazon: unan anezho hanvet Olier ar Floc'h a oa goude cure e Lan-Dreguer, hag eguile hanvet Derien Guyomard en em rentas religiuz en urz Sant Dominic. Bep sul ha bep gouel braz an daou scolaer a leine ganthan e compagnunez eun neubeud peorien a lakee da zibri ouz he daol.

Kement e kare an descadurez m'en em lekeaz da heulia ar scol public a rae neuze religiuzet sant Frances en ho c'houent var lezennou an iliz ha var ar scritur sacr. Pebez stad a ree euz an descadurez! — Goude beza bet dec vloaz e scoliou Paris, hag eur pennad mad a amzer e scoliou Orlean, n'en em gave ket c'hoaz var he veno desket aoalc'h: hen couscoude eun doctor braz ha brudet dre he skiant hag he zescadurez! Ar pez a sonje a zo guir. Rac tevalijen hor speret er bed-ma a zo ker braz ma en em gav peurvuia ar speret paour ze re ver en eur pen hennag. Mez petra da sonjal eta ha da lavaret euz an tamigou doctored a gaver ker stanc en amzer-ma divar ar meaz couls hag er c'heriou? Mar ouzont scriva ha lenn, ha na ve ket re sclear ho sinatur var ar paper, n'euz forz! chetu aze doctored, paotred desket! Petra a vo eta pa vint bet eur bloaz pe daou en eur guear vraz o tiski massacri eun tam gallec? Oh! neuze den n'hello mui lavaret netra d'ar re ze. Gouzout a reont leun ar c'hod civil a dreuz hag a hed ha lakaat ho zad da goll meur a brocès. — Tudigou paour, en han'Doue, grit eur zell var buez Sant-Erwan pe Eozen, ha gant ar-vez, cuzit ho ourgouil, ha na vezo ket great goab euz ho speret ber nag euz ho neubeud a zescadurez. Ha Klan.

Le Bilaizir. M. D.

AN DUD BRUDET DRE HO BUEZ HIR.

Penaoz en em guemeret evit beva pell.

En amzer guenta eus ar bed, an dud a veve coz-coz; evelse, hon tad kenta Adam, a vevas nao c'hant tregont vloaz; Seth, he vab, a vevas nao c'hant daouzec vloaz; Mathusalem a ieas betec an oad a nao c'hant nao bloaz ha tri-uguent. Goude an dour-diluch an dud ne vevchont

---

Ton. *Sant Izidor. 28.*

Dre ouantiou skiear enn eun draounien,
Pell dioucʼh avel ha dioucʼh poultren,
Ar vuskouezi d'eomp bolz ann envou,
Ha sauvhen gant he steredennou.
Roazon oe gouelet he brizon,
Ann he sibill enn he galon,
Ann he scrije ou Doue.
Kavet dan anvann daou hunvre.
Ghet ann henveledighez
Ez zo c'hoaz etre drou vuhez;
Etre Roazon enn he boannion,
Ha Jezuz enn he enkreziou.
Jozeph a c'hounit droughiez
Dre ma lavar ar virionez;
Ez zo ar faoh an Juzevien
Dre ma displeg ar vir lezen.
Hunvre pen arc'hant eo guerzet
Ez zo bet ann Ismaëlited;
Diraz o iverzdz hor Zalver
Ez zo bet Juzevien tregont diner.
Jozeph etre daou offisser
Ez zo Jezuz etre daou laer,
Unan, siouaz! a zo kollet,
Eghile a zo pardounet. H.

BUEZ SANT ERWAN. — TREDE PENNAD.

Sant Erwan pe Eozen e Roazon.

Ar hunvre euz an den iaouanc santel-ma a rede e peb tra. An Aotrou Mauris Arc'havieler Roazon a c'houlennaz ac'hanoun evit official, da lavaret eo, evit barner an affariou euz an Escopti. — Hen alia a reaz da guemer sant Erwan pe Eozen, hini en dije rentet eur servich braz d'an [illegible] compagnun mad petra oa ar garg a guemeraz sant Erwan pe Eozen, eo red gouzout e doa guechall an iliz, araog ar revolution vraz 1789, eun tribunal e peb Escopti evit barn oll affariou an iliz, an dud a iliz hag ho madou.

mui ker coz. Guir eo, Noë he unan a vevas betec an oad a nao c'hant anter-cant vloaz ; hag he vugale, ha zoken bugale he vugale betec an decvet pe an daouzecvet lignez, a vevas ive meur a gant vloaz, pe da viana a vevas ouspen cant vloaz. Mes abaoue ar Batriarchet eo bet rouez-bras ar re o deuz tremenet an oad-se. Unanic bennac coulsgoude a zo bet guelet ato a vare da vare ; setu ama ar re anezho a zo ar muia brudet.

Moisés, choazet gant Doue evit tenna ar bobl a Israël eus a vro an Ejipt, a varvas d'an oad a c'huec'h uguent vloaz, hag epad an amzer-se, eme ar Scritur-Sacr, ne verreas tam he veled, hag he zent a jomas bepred ker stard ha biscoas. Sant Simeon, mab da Gleophas ha da Vari, c'hoar d'ar Verc'hez, ha kenderv gompez d'hor Zalver Jesus-Christ, a oue lakeat d'ar maro ous ar groaz en amzer an impalaër Trajan, d'an oad a c'huec'h uguent vloaz.

Piast, roue Pologn, eur medisin eus ar Pers hag eun all eus an Arabi, ho daou brudet dre ho guesieguez, a vevas ive betec an oad-se. Eun den, guinidic eus an Itali hag he hano Mandinelli, a varvas ive e kear Toulous, e Frans, er bloaz 1565, d'an oad a c'huec'h uguent vloaz, hervez m'eo merket var he vez.

Er bloaz 1554, ar C'hardinal d'Armagnac a velas eun deis var dreujou eun tiic paour, eun den coz o vouela. Goulen a reas outhan perac e vouele, hag hen a respountas : « abalamour, emezhan, m'am eus bet bazadou « digant va zad, dre'n abeg m'az oun tremenet dirac « va zad-coz eb tenna va zoc d'her saludi. » Hoguen, an tad en devoa tri bloaz ha cant, an tad coz tri bloaz ha c'huec'h uguent, hag ar mab-bihan en devoa manket a respet d'he dad-coz a ioa dija eur bloaz ha pevar uguent.

Pa vezer o veachi dre greis ar Frans, e heller guelet var ribl ar steriou a red dre an douar druz a zo eno, tiez ha ne veler e nep leac'h re all henvel outho, tiez toullet er mean ha savet an eil var gorre eguile evel astachou eus ar memes ti. En unan eus an toullou-mengleuz-se, e veve er bloaz 1760, eun den oajet a bevar bloaz ha c'huec'h uguent, eur c'houeriat eus a Luche, tost da guear ar Flech, he hano Denis Guignard. Dukez Brancas a roe dezhan bemdez evit he vevans eul lur bara hag eur voutaillad vin. D'an oad a drivec'h vloaz ha cant e vede c'hoar kement tam ed en devoa. Ganet e oa d'ar 24 a vis maë 1636, hag he varo a erruas d'an 22 a vis meurs 1760.

Jorj Kirton, eus a Vro-Zaoz, a ioa eur mestr da baca lern. D'an oad a gant vloaz ec'h en em roë c'hoaz d'ar seurt chasse-se, en devoa great he oll blijadur epad he vuez. Mervel a reas d'an oad a bemp bloaz ha c'huec'h uguent.

D'an 23 a vis here, er bloaz 1789, e oue lavaret d'an Deputeet assamblet e Paris, ez oa eun den coz eus ar Jura, oajet a c'huec'h uguent vloaz, hag en devoa c'hoant e vije roët counje dezhan da zont dirazho. Ar c'hounje a oue roët dioc'h-tu. Hoguen, kerkent ha ma veljont an den coz-se, hanvet Charles Jacou, ha lez-hanvet Jacob, o tont er gambr, he vugale hag he vugale-vihan oc'h he scora, an oll deputeet a ziviscas ho zocou hag a zavas en ho zao dre respet evithan. Hen lacaat a rejont da azeza var eur gador-voug, ha neuze Charles Jacou a zispacas eun tam paper var behini oa merket p'eur oa bet badezet. Ganet oa e parrez Sant Sorbier, d'an 18 a vis here 1669. An deputeet a roas oll ho mouez evit ma vije kemeret divar an taillou peadra da vaga an den-se ar rest eus he vuez. Charles Jacou a varvas e creis he veneziou a benn pemp bloaz goude.

Mes setu ama eur vuez all hag a zo c'hoaz estonaploc'h. Elisabeth Durieux, ganet e Savoa er bloaz 1713, ha bet dimezet diou veich, a ioa c'hoaz beo er bloaz 1841. Ne c'houezer ket pedavare eo maro.

Ian King, eus a Vro-Zaoz, a vevas c'hoaz pelloc'h, betec an oad a gant tregont vloaz. Bale a rea c'hoaz d'an oad-se var bouez diou vaz ; rac biscoas ne falvezas dezhan kemeret branellou : c'hoant beza canfart en devoa c'hoaz var he gozni.

Mes buez an dud-se ne d'eo c'hoaz netra, e scoas buez ar chirurjian Politiman, ganet er bloaz 1685, ha maro er bloaz 1825. Derc'hent deis he varo e labouras c'hoaz var he vicher gant eun dorn ker skanv hag hini eur paotr iaouanc. Coulsgoude Politiman he unan ne oa nemet eur buguel e kichen Thomas Parr.

Hema a ioa eul labourer douar eus a Vro-Zaoz hag a varvas *dre he faot* d'ar 24 a vis du 1631. Ganet oa er bloaz 1443 ; countit mad hag e veloc'h en devoa bevet eis vloaz hag eis-uguent. Goude beza bet keït all o ren ar vuez caled a ren an dud divar ar meaz, hag o tibri euz ar bouet dister a zebront, Thomas Parr a assantas mont da jom da di eun dijentil pinvidic eus a Loundrez en devoa c'hoant d'her c'hemeret en he balez. Mes siouas dezhan ! mervel a reas eno abars nemeur ; n'oa mui evit beva pell dioc'h ear he vro ha gant ar bouet nevez a zervichet dezhan. Eur medisin, brudet dre he c'huesieguez, a zigoras he gorf goude he varo : her c'haout a reas ker iac'h e peb fesoun, ma tisclerias en devije an den-se guellet beva c'hoaz meur a vloaz, ma vije bet fur aoualc'h da jom er guear. Thomas Parr en devoa bevet azindan ren dec roue eus a Vro-Zaoz, adalec Edouard IV betec Charles I^a. Abalamour d'he oad, en devoue an henor da veza enterret e Wesminster, e leac'h ma vez enterret rouanet Bro-Zaoz, hag ar re all eus ar rouantelez o deuz great eun dra vras bennac en ho buez.

Epad ar c'hanvet diveza, ez oa c'hoas en Allemagn eun tieguez hag a ioa ive eur burzud dre ar vuez hir eus an dud a ioa o chom ennhan. Er bloaz 1725, Charles VI, impalaër an Allemagn, a lakeas tenna patrom Sara Dessen, pried Ian Rowir. Ar c'hreg-se e devoa neuze nao bloaz ha seiz-uguent, ha ne varvas nemet er bloaz 1740, oajet a bevar bloaz hag eis-uguent. Ian Rowir, he fried, en devoa neuze daouzec vloaz hag eiz-uguent. Seiz vloaz ha seiz-uguent a ioa abaoue m'oant dimezet, hag edont dija oc'h en em bourchas da zelebri, evit an trede gueich, an anter-canvet deiz ha bloaz eus ho eured. Ho mab hena en devoa pemzec vloaz ha cant.

Ian Zoltan, labourer douar eus an Hongri, a vevas [illegible] bloaz ganet er bloaz 1539, ne varvas nemet [illegible] a vis gouhanver 1724, oajet a bevar bloaz ha nao-[illegible] Ian Baldec, chaloni eus a ganton Lucern er Suis, a vevas ive betec an oad a c'huezec vloas hag eiz-[illegible] an dud-se; ganet er broiou all, n'oun ket [illegible] da goms ama eus a eun den eus hor bro, eur [illegible] eus a Voueled-Leoun, he hano Ian Caoseur, hag en deus bevet ive coz-coz. Ganet oa er bloaz 1638, [illegible] eur gueriaden vras a barrez Plouvonguer, a reer [illegible] ha mervel a reas e Loc-Maze, er bloaz 1775, oajet d'zeitec vloaz ha c'huec'h-uguent. Daou-uguent vloaz en devoa pa zimezas, hag he c'hreg a ioa maro d'an oad a drizec vloaz ha pevar-uguent. Evithan, d'an oad a c'huec'h-uguent vloaz, e rea c'hoaz he varo dre unan, hag e chome var bennou he zaoulin epad an offeren bred pemp-da-benn. Stajou Breiz-Izel a roë dezhan cant scoët er bloaz dre respet evit he oad. Counta zo reer pennoz Escop Leoun o veza deuet eur blavez da vbarrez Locrist-Cong evit couzumenna an dud iaouanc, ra c'hoanteas guelet Ian Caoseur, a behini en devoa clevet hano, evel eus a eur burzud a vuez hir. Casset e oue « eta kemennadurez d'ar c'houeriat coz da zont da gaout an Aotrou'n Escop da Locrist. Mes hen a respountas : « mar en deus c'hoant an Aotrou'n Escop da va guelet, an en deus nemet dont he unan betec ennon. Rezoun en deus ma lavaras dihe dro an Aotrou'n Escop, pa oue digasset ar respount-se dezhan ; din-me eo mont va unan betec ennhan. Ha setu hen oc'h en em lacaat ractal en hent, ha mont da gaout an hini en devoa c'hoant da velet. Pa entras, edo Ian Caoseur o labourat en he barc. Hoguen, d'ar mare-se, Ian Caoseur en devoa dija ouspenn tri-uguent vloaz.

Ouspenn ous an oad-se a ra muia plijadur d'an den eo an [illegible] dezhan sonjal e vevo coz. *Louzaouen ar vuez* [illegible] deus great ato fortun ar varc'hadourien gaouiat [illegible] er foariou hag er marc'hajou, o verza louzou [illegible] abep seurt clenvejou. Amzer zo bet zoken, an den [illegible] bet sot a aoualc'h evit clasc an tu d'en em viret a-[illegible] dioc'h ar maro, ha cals o deus credet penaoz an [illegible] mui vije cavet an tu da ober anezhan eul louzou [illegible] da vreujet da eva, a virje ous an den da vervel. Coulsgoude ar prounteun-se a zalc'h an den ato iaouanc hag he pehini e c'h uvreomp ken alies a veich, ar zoursen-se [illegible] an douar a astenn ar vuez, a zo en eun tu bennac; mes ne ma ket en meaz ac'hanomp, beza ema ennomp hon unan. N'hor beus nemet heul lezennou ar vuez, hervez m'int bet great gant Doue, ar mestr eus ar vuez, hag hervez m'az int desket deomp gant ar skiant vad pe [illegible] rezoun.

En ur veva hervez ar skiant vad, an den a hell miret [illegible] ar pez a sgoll bemdez a nerz hag a vuez, da veza treac'h dar pez a c'hounit. Evel eun den hag en deus eun tamic peadra a hell hen espern ha zoken her c'hreski dre he boan hag he labour, evelse ive peb hini ac'hanomp a hell, en eur veva hervez ar rezoun, espern ha creski zoken ar c'halz pe an nebeut a nerz hag a vuez roët dezhan gant Doue en he c'hinivelez.

Etouez al labourerien baour, etouez ar re n'int cat morse dreist ar rouden é tu ebet, eo e caver an darnvuia eus an dud o deus bevet ouspen cant vloaz. Ouspen en em zivoal evelse da vont dreist ar rouden e nep fesoun, bezit renket e peb tra, da lavaret eo, grit peb tra dioc'h reolen, hag o pezo c'hoaz an anter muioc'h a chans da veva pell. Louzeier poaz, frouez, nebeut a guig, nebeut a vin, banne ebet eus an evach-se a laca an tan er goad, setu aze bevans an dud o deus bevet cant vloaz hag ouspen.

Ambroas Jantet, coueriat, maro e Verdun an 23 a vis maë 1751, d'an oad a unnec vloaz ha cant, n'en devoa bet en he vuez ken bouët nemet bara eiz eb goëll, ha leaz caoulet. Peliot, maro er bloaz 1733, d'an oad a gant vloaz, n'en devoa bevet bete neuse nemet gant creguin-mor. Huppazzoli, maro e Smyrn er bloaz 1702, d'an oad a bevarzec vloaz ha cant, ne zebre nemet eun nebeudic bara, souben, frouez, hag eun tam kic bennac, ha ne eve nemet dour tennet eus a eul louzaouen hag a hanver *scorsoner*.

Chomit er guear, a lavare guech all Gorjias ; ne d'it ket d'al leac'hiou ma vez great cher-vad, hag e vevoc'h coz eveldon-me.

Parr, ar Saoz burzuduz a behini hon deuz comzet dija, en devoa bevet 150 vloaz gant bara, fourmach, leaz ha bier, pa deuas da Loundrez ha pa varvas eno dioc'h-tu abalamour m'en devoa chenchet ear ha bevans. E galloud an den ema eta, betec eur poënt a zo, caout eur vuez hir. An nep piou bennac en deus guellet tremen ar bloaveziou kenta eus ar vuez epad pere ema ar muia risel da veza sammet gant ar maro, a hell creski a gals ar chans en deus da jom pell var an douar, var bouez heul an teir reolen-ma : divoal da zibri na da eva re ; divoal da vont e nep tra dreist ar rouden merket gant ar skiant vad ; caout eun amzer merket evit pep tra, da lavaret eo, mont da gousket ha sevel, dibri, labourat ato d'ar memes mare pe var dro.

Setu aze ar feunteun a zalc'h ato iaouanc, ar zoursen e pehini e caver an dour a vuez hir.

Lez-l a ran var va lerc'h, a lavare gueich all Hippocrat, eun den brudet meurbet dre he c'huesieguez evit anaout ar c'hlenvejou hag evit ho farea, lezel a ran var va lerc'h daou vedisin bras : Beva gant nebeut a dra ha divoal da vont e nep fesoun dreist ar rouden a verc deomp ar skiant vad.

Ne glascomp e nep leac'h all ebet an tu da veva coz.

(Tennet evit ar peb brassa divar ar gazeten c'hallec a hanver : *l'Union de l'Ouest*).

G^el MORVAN,
Person Pluguen.

Brema e zeuz eun nebeut amzer e veve e parrez Mablen, nao leo euz a Baris, eur person santel, guir eal-

mad he barressioniz, ha dreist-oll, guir dad ar beorien. He vuez santel kercouls hag he aluzennou o veza anavezet gant an holl a rea m'a zoa caret gant pep-unan. Cousgoude kement-se ne viraz ket outhan da goueza clanv, ha memes ken clanv, m'a lavaraz d'ez-han eun deiz ar midisin a vije var he dro, ne voa pare ebet evithan, nemet mont a raje da dremen eun nebeut amzer d'an hospital braz a Baris, e leac'h m'a cavje eun den guichec meurbed euz an holl clenvejou da evesaat outhan.

An Aotrou Person, muioc'h evid mad he barressioniz eguet evid asten he vuez d'ez-han e-unan, a n'em laca en hent. Erruout a ra e Paris, skei a ra var dor an hospital, hag en euz an heur da gaout digor. Tremen a ra eno tri mis dindan midisin; mes n'en eus ket collet he amzer, rag cavet en euz ar iec'het. Laouen braz e tistro d'he barrez : a veac'h parressioniz Mablen o deus cleved eo distro ho ferson dar ger, e tiredont holl d'ar bourc evit gouelet ho fastor. Ar c'hleier a zo lakeat e bol, ha kement hini zo er barrez a zrit gant ar joa.

Bloas da c'houde, an Aotrou Person a zistro da Baris, var he droad, eur baneric ganthan eus he vrec'h. Petra zo er baner-se? Ar c'henta per dare eus jardin prisbital Mablen. Da biou eta e cass ar per-se? D'an Aotrou Dupuytren en doa er pareet. Ar midisin braz a gemeraz ar frouez-man evel divar-faë. Mes an Aotrou Person a zo contant euz he gevridi, rag m'en eus cavet an tu da ziscouez he anaoudegnez-vad. Er bloas varlerc'h an Aotrou Person, d'ar memes mare, a ieaz adarre da Baris gant ar memes paner. Ar midisin a ra d'ez-han ar memes diguemer ien. Neuz fors! Er bloas da c'houde, person Mablen, a glasc c'hoas he baner vian; he c'harga a ra euz ar guella per eus he jardin, mont a ra ervez he gustum en hent, erruout a ra e Paris, skei a ra var dor ti ar midisin. Mes allas! Ar porjer a lavaras d'ez-han ne c'helje ket guelet an Aotrou, abalamour m'edo goal glanv var he vele.

An daëlou a deuas neuse var daoulagad an Aotrou Person. Ar mevel, o velet glac'har hag anken ar belec mad-man, a lavaras d'ez-han guedal e tre m'a vije e vont da ziguemen d'he vestr e zoa digouezet eno unan hag en doa c'hoant bras da velet ar c'hlanvour, a pa ne vije nemed epad eur munud. Aotrou, eme ar mevel d'he vestr, duontou e kichen an ôr, e zeuz eur belec coz, gnisket disteric, hag en eus lavaret d'in, an daëlou en he zaoulagad, ne zaje ket contant d'ar ger, nemed para a raje he zaoulagad varnoc'h. Kerkent e teu da sonj d'ar midisin er belec a zeue bep bloaz, er mare-se, da zigas d'ez-han pêr : dont a ra da sonj d'ez-han c'hoaz en diguemer fall en doa roet d'ez-han betec henn. He goustians a zeu da rebech d'ez-han ar faë en doa great var an den santel, hag e teu neuse da lavared enhan e-unan : « ar paour kez belec reuzeudic-se en deuz eur galon tremen anaoudec-mad : guir eo, roët e meus d'ezhan ar iec'het; mes pet cant ha pet cant all gant-he, n'am eus me ket bet pareet em buez, ha nicun anez-ho n'ho deus goulennet eus va c'healou? Lavarit d'ezhan dont d'am c'haout. » — An Aotrou Person beuzet en he levenez dre eur c'healou ker mad, a sao evel var nij da gambr ar c'hlanvour. Coseal a reont eur pennadic ho daou assambles. Er fin ar belec, o c'houzout er vad n'em doa tam feiz na relijion ar midisin, a lavaras d'ez-han en eur sellat outhan en eun doare carantezus : « Aotrou, emez-han, c'hui a so midisin, hag o peus roet d'in ar iec'het : me ive a so midisin, ha m'ar c'hoantaït, o pareo : c'hui a so midisin ar c'horf, ha me midisin an ene : m'ar kirit covez ho pec'hejou, hag en em rei da Zoue, e veffet salvet corf hag ene epad an eternite penn-da-benn. » — Calon an Aotrou Dupuytren a so gounezet dre ar c'homzou-zé : goulen a ra chom e-unan eur pennadic evid en em examina, ha neuse, eur groaz en he zourn, e teu da govez he holl bec'hejou gant eur guir glac'har dez-ho. — Cousgoude Doue ne dennas ket anez-han ractal euz a vuez ar bed-man; reï a reas zoken d'ez-han ar iec'het, hag en lezel a reas c'hoas var an douar meur a vloaz evid ober vad d'he nessa ken dre he zescadurez er vidisineres, ken dre ar scouer santel a roe d'an holl. — Gouelit breman peguen talvoudec ne d'eo ket an anaoudeguez vad! B. T.

YVONIC TIMAD.

(PEMPET PENNAD.)

O kenderc'hel da veza bepret cristen mad, en despet d'ar gwal skouerïou, ann droug-aliou, o lakaat lezen Doue dreist ann oll madou euz ann douar, Yvonic a zeskas d'he dad ann nerz zo er religion evit diarben ann den diouz peb droug. E peb poent mab mad, breur tener, amezec sioul, mignoun calonnec, ann oll er c'harie, ha Per en despet d'he galedder a rankas plega, anzao ann nerz euz ar furnez christen. Eun eiz dervez bennag goude ann traou ma e lavaraz d'ha Yvonic : Clevit-ta, va mab, ama zafac'h da lavaret d'ann Autrou Persoun dond d'am guelet? Araoc'ma teufe gouscoude em be c'hoant da barlant ouz Fanch.

Yvonic a dride he galoun en he greiz, a veac'h ma crede d'he ziscouarn. Ma en doa en doan vraz o clevet he dad ec'h anzao beza gwal glan, en doa ive eul laouenedigez vraz ouz he velet o tistrei ouz Doue. Carga reaz Anna da vond da bedi an autrou persoun, hac e unan e zeas da gass da Fanch mennos he dad. Ar paour keas denn iaouank a ioa distrounket bras. Semplaat bemdez a rea eb falvezout en anzao out-han he unan, ha dre ma sante ar vuez o tec'het, e claske en em staga out-hi. Madelez Yvonic en devoa gounezet he vignouniach, a netra ken. Noa ket a urz da lavaret diraz-han hano a varo, a binijen, a zistreï. Pa glevas ar c'hoant en doa he dad d'he velet, ec'h en em lakeas e tall da zevel. Yvonic er lakeas var ar gador vraz ar c'hiz kos, hag en treïnas bete guele he dad. Per hag he vab a jomas ann eil da zellet ouz he gile, doaniet bras, hag evel mud ho daou.

— Va faot keas! na te zo kastizet.

— Meuz aoun e maoun e vond kuit?

— Ha dre ve, eme ar mevel. Setu perag em euz sonjet a zevri en em unani gant Doue. Calz em euz en offanoet, a-hunvre ha hiriz-ha didalvoud evit ann env. Va brassa malheur eo d'ho peza savet c'houi ho taou eb nag ewa ebe eniz. Ad hano e teu va rann galoun. Yvonic gounezet dre he gonez da lavaret dinn e kaver bepret trugarez Doue evit ar guir gueuz, hag evidon-me am euz kavet ken gwalc'h va c'halon. En da c'hallout e ma, Fanch, hiaou ha va anken, ha va spount, ha rei dinn zoken fizianz.

— Hogo fell deoc'h e raffen petra?

— Ober oveldon, ober ive pinigen, distrei ouz Doue, cofez d'ha bec'hejou, ma teuimp on daou d'en em zicour d'a-zavari ar gwal skouerïou onn euz roet. Ne vir ket quz d'ha dad e ziveza goulen.... da zavet fall em euz sionaz! Diskouez em pardounez.... Aliez ec'h euz dizentet ouzinn, deuz da c'hounit pardoun o selaou va diveza mennos, va diveza peden. Dare da vervel, en em unanomp en or glac'har evit ma vezimp unanet da viken e levenez ar baradoz.

Fanch en doa stouet e benn.... n'oa mui evit digarezi trec'het e oue.

Ann Autrou Person ne zaleaz ket. Caout a reaz ann daou glanvour sederic aqualc'h, ha laouen braz ouz he velet. Fanch, en tammic strafuillet, a c'houlennas out-han er pennadic amser, neket evit kiza, mæs evit ober guell confesion, ar pez a oue otreet gant-han.

Ann tro-noz vintin edot abred var zao e Kerfur. Anna, amdiz varnizi da gempen he ziegez, ne oue ket nebeut sevel vag an daol evel er jappel-ven : bokedou rupannoh seiz caërra ioa en ty a ioa astennet dre an daol-ze. Pa glevaz ar c'hloc'h bian e tintal, ec'h adunaz dion c'houlaouen goar benniget a bep tu d'ar gwele, a da c'hedal ma teuaz ann Autrou Doue en ti, e lavarazer ger mad bennag d'ann daou glanvour. (Fanch a ioa savet he velé e cambr he dad). Goude beza pannet dezo ar bara a vuez, ann Autrou Person a roaz dezo ive ann Nouen evit peur greaat ann daou gristeh nevez-ma ouz ar spount euz ar maro. Araoc'h receo ann indulfansou diveza, dirag an Autrou persoun. Per a c'halvaz Yvonic : Ann Autrou Markis en deuz va fardonnet, a ne ket guir?

— Ia, va zad; n'ho pe ket ann disterra douet a ze.

Ar neuze Per a droaz he oll sonjezounou varzu ann daou.

— Eo tro-noz e tremenaz, goude beza roet e vennoz d'he vugale, a zoken de vab ena, ne deue ket var he dro, da Fanch, ne dlie ket dale da zont var he lerc'h, ha da Yvonic en doa desket dezan anaout a caret Doue.

Fanch a wevas en deziou bennag c'hoaz, laouen ouz an uez evit paea he zle, laouen ouz ar maro en tenje euz ann danjer da zistrei d'he zizursou.

Ne baoueze da rei d'he vreur ar merkou euz ann anaoudegez vad en doa euz he vadelez, hag Yvonic euz he du, a dremene en he genver muia amzer ma c'helle. Ret e oue d'ezhan gouscoude a vechou mond da velet penaoz e zea al labourou er parc. En droad edo e tistrei e cavaz Anna en anter ann hent da vont d'he rencontr, trist braz : Fanch zo falleat, emez-hi. Yvonic a ziredaz; pa erruaz, Fanch a reaz en éjic d'he benn evel da lavaret ken a vo, hag oc'h asten he zourn anter zounnet gant ar maro e lavaraz : ne c'heden nemet-ot; hag he tremenaz.

Goude maro he dad, Yvonic a gendalc'haz da labourat ar goumanant hag en em glevaz gant he vreur evit ranna an tammic leve a jome gantho.

A neuze, laouen euz ar pezic en doa, e peoc'h gant Doue a gant-han he unan, Yvonic a vevaz didrouz gant he dud oll, gant he labour; ne choulenne nemet ober vad en dro dezhan, ervez he c'halloud.

U. N.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun 23 Ebreul. — Sant Jorj, merzer.

Dimeurs 24. — Sant Fidel Sigmaringa, merzer.

Dimerc'her 25. — Sant Marc, avieler. (*Vijel.*)

Diziou 26. — Sant Clet ha Sant Marcellin, pabet ha merzerien.

Dirguener 27. — Sant Soter ha Sant Caïus, pabet ha merzerien.

Dissadorn 28. — Ofis ar Gonception-Didach.

Dissul 29. — Pevare sul goude Pasc. Sant Per, merzer. — An Aviel hirio :

Jesus a lavaras d'he ziskibien : Me eo ar guir vinien; ha va zad eo an hini a labour ar vinien ze. Trouc'ha a rai kement scour ne zoug ket a frouez enhon, hag ar scourrou a zoug frouez, ho zaillo, evit ma touguint frouez muioc'h. C'hui a zo pur a vrema, abalamour ma oc'h eus resevet ar goms am eus lavaret deoc'h.

Chomit enhon, ha me a jomo enhoc'h; an hini a jom enhon ha me enha, a zoug cals frouez; rag epd-hon ne allit ober netra. An hini ne jomo ket enhon, a vezo taolet er meaz evel eur scour distag; sec'ha a rai, hag e vezo destumet ha stlapet en tân da zevi.

Mar chomit enhon, ha mar chom va c'homzou enhoc'h, e c'houlennot ar pez a guerot hag e vezo roet deoc'h ho coulen. (S. Ian xv. 1.) G. M.

Aliou ha Keleier.

E cals a lec'hiou, var ar meaz, ez eus creier da lacat al loenet ha n'o deus ket a ear avoalc'h. Al loenet-ze a ell clenvel ha mervel mouguet defot ear. Dreist oll eleac'h ma zeus bandennou denvet, e laker muia ma c'heller er memes craou, hag e stanker varnezho clossa ma vez gallet. Alan eun toullad loenet evelse destumet en eun toul craou, a ell contami an ear en dro dezho beteg ho mouga. Eur gazeten eus a zepartamant an Herault a goms er sizun-ma eus eur vanden denvet mouguet en

doare-ze en eur c'hraou. 350 danvad a voa laket dioc'h ar pardaez er c'hraou-ze, hag antronoz oa 239 anezho maro. Var dro eur c'hant epken a voa chomet e buez. Ar pez a ziskueze oant maro defot ear, eo ma voa eur vanden anezho savet bern var vern en eur c'horn eus ar c'hraou, o clasc tostat oc'h eun toul prenest a voa euo azioutho.

Coms a rer cals eus ar redadegou kezeg a dle beza adarre er bloa-ma, e Kemper, e Brest, e Montroulez ; eus ar priziou a dle beza roet er c'herion-ze, hag e leac'h all, d'al loenet. E Keraes e vezo roet ar priziou d'ar chatal corn e fin mis mae.

Conseil ar Revision a gomans e departamant Finister ar 24 a viz Ebrel evit echui ar 6 a viz even. 6,478 den iaouanc o deus tennet er bloa-ma er Finister, hag e saver 1,984 soudart.

An Aotrou Lucas, *aumonier*, pe belec evit an dud a vor, so hanvet beleg ar vugale minor (*pupilles*), bugale tud a vor chomet varlerc'h ho zud. An Aotrou Surieux so hanvet beleg an divizion tud a vor o chom e Brest.

Al labourou so digor hed a hed var an hent houarn etre Castellin ha Landerne. Pemp cart-leo hag antercant so a birder. An tamou labour brassa ha diessa so a vrema comanset mad, pe var ar mare da echui. An tamou labour-ze gouscoude ne ket traou dister int. Var ster Castellin e rer eur pont hag a zo savet cant antercant troatad a zioc'h an dour, hag ema savet ar pillerou ha comanset ar bolsiou. Ar pont da dreuzi ster Pont-ar-Veuzen a zo ive great eul loden vad anezhan.

Dirag ar Faou, an hent a ia dindan an douar el leac'h a hanver Neiz-Vran. An toul pehini en deus var dro eun anter-cart leo hed, a so great eus an eil costez d'eguile, hag ar vols a vezo great ive ep dale. Abenn fin ar bloaz a zeu ez eus esper e vezo gallet mont gant an hent houarn tre bete Landerne.

Gazeten ar Meziou a lavar ez eus doare vad e pep leac'h evit an edou. Esperout a eller e vezo eost mad er bloas 1866. An domder ne deu ket buhan, ha setu ar pez a vir oc'h an hed hag oc'h ar frouezíou da zont re abred. Mar deus bet en eur c'harter bennag barrou-amzer da ober droug da vadou an douar, e c'heller lavaret penaus ne deus ket avoalc'h a wal amzer evit miret na ve mad an eost.

Brema ez eus daou vloas, da vare ar chasse, an Aotrou J... en doa destumet eun nebeut mignonet evit ober eun abaden chasseal var dro he vaner. Eun dervez mad a rejont ; preiziou aleis a voue paket, ha da noz e voue eur goan gae ha laouen er maner.

Epad ma edont o coania, unan eus a verourien an Aotrou J... a deuas da c'houlen coms oc'h he vestr. Ar merour a voa tenval he benn, trist bras.

— Eun droug bennag so digouezet ganeoc'h, eme an Aotrou J... ?

— Ar chasseourien, va mestr, so bet, chas ha kezeg, var va ed ha va oll gounideguezíou, hag o deus great din eur c'holl bras.

— Ia ! peguement a dal ar c'holl so great deoc'h ?

— Cridi a ran ez eus great evit pemp cant lur a c'haou ouzin.

— Mar deus great gaou ouzoc'h, al lealdet a c'houlen ma veac'h dic'hacuet. Mad, kent aze e talc'hot pemp cant lur var ar pez a bait din evit ho merouri. Ar merour a ieas kuit laouen bras. Abenn eur pennad goude an Aotrou J... pehini en deus ive eun ti caer e kær, a voa eat d'an ti-ze. Eun dervez e velas adarre ar memes merour o tont d'he gaout.

— Ahanta, eme an Aotrou J..., petra so a nevez ganeoc'h ? N'oc'h ket deut da viana da c'houlen digoll en dro-ma, rag me n'oun ket bet o chasseal var dro ar maner abaoue.

— Nan, mes deut oun da zigas deoc'h eur penn ier, ha d'ho pidi da zont da cured va merc'h a ia da zimizi.

Neuze em eus digasset deoc'h ive ar pemp cant lur o poa lezet ganhen. Me grede o doa great ho chas hag ho kezeg eun droug bras d'am ed oc'h ho bressa hag oc'h ho zerri. Mes an ed hag an traou all a zo bet savet mad avoalc'h adarre goudeze, ha zoken guelloc'h eost am eus bet er bloa-ma en douarou-ze evit varlene. Dre-ze ne gredan ket e ve dlet din delc'her ho pemp cant lur.

— Mad, eme an Aotrou, evel a guerot. An Aotrou J... a guemeras ar billet a bemp cant lur a voa deut gant ar merour. Neuze e clascas eur billet all hag hen roas dezhan en eur lavaret : sellit, pa za ho merc'h da zimizi, cassit hema dizi eus va fers evit sicour oc'h he argourou. Ar billet a roe a voa eur billet a vil lur.

Setu aze a dra sur eur mestr hag eur merour hag a voa mad an eil dioc'h eguile, hag a dlefe an oll kemeret skuer dioutho. Ma ve an oll tud leal evelse, ne ve ket ken diæz beva var an douar evel ma vez avechou.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *14 Ebrel.*		Pont'Nabat. — *12 Ebrel.*	
Guinis....	17 lur, 79 c.	Guinis....	16 lur, 78 c.
Segal.....	10 lur, 70 c.	Segal.....	10 lur, 36 c.
Eiz.....	10 lur, 98 c.	Eiz.....	9 lur, 89 c.
Ed-du....	8 lur, 49 c.	Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	8 lur, 85 c.	Kerc'h....	9 lur, 25 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 77 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 28 Ebrel 1866. N° 65. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 28 Ebrel 1866.

Mar dea guech all cals tud da Rom evit ar sizun santel ha gouchou Pasc, eza c'hoas muioc'h brema abaoue ma c'haller beachi ken æz ba ker buhan. Evelse er bloa-ma ec'h eller lavaret gant guirionez e voa tud o receo benediction ar Pap eus a guement corn so er bed. Hon Tad Santel ar Pap a so cre he iec'het, hag en deus kemeret pers en oll solaniteou eus an amzer santel. Pinvoa goms evel eur profet. N'eus ket pell e lavare da eun nebeut tud a voa en dro dezhan penaus ar bloa-ma a vije tenn evit ar Pap, mes penaus er bloaz a zeu tron Sant Per a vije trec'h d'he enebourien ; ha penaus hen he unan ne varche ket ken n'en divije guelet an ilis o trec'hi.

Evel-ma zeo ar bloas ma eur bloavez diæz evit ar Pap, ne ouzeur ket p'eur e rai cardinalet nevez. Mes ober a rer poursach evit canoniza sænt, ha starta oc'h starta e za an greden e vezo galvet an ilis oll evit eur sened. An Tad Santel en deus gourc'hemennet moulla a nevez ar pez so bet reizet é kement sened so bet bete vrema. Gouscoude meur a hini ne gredont ket e ve eur sened bras er bloaz a zeu, ha Pii nao n'en deus ket c'hoaz lavaret he c'her var guementse.

Etouez ar bandennou tud estren so bet benniguet gant ar Pap er sizunveziou-ma, cannad Frans e Rom so bet diguemeret ha gantha vardro c'huec'h cant catolic eus he vro. Cannad Frans en deus lavaret d'hon Tad Santel peguement eo caret er Rouantelez-ma, ha Pii nao en deus respontet ne ancounac'haje morse ar pez a dle d'ar Frans ; ne ancounac'haje morse oa cannad ar Frans en doa he zicouret da dec'het pa voue red dezhan mont eus a Rom er bloas 1848, hag eo eur Jeneral a Frans eo a zigasas dezhan alc'hueziou ar guær a Rom pa ellas distrei adarre d'ar guær-ze.

Er goan tremen ez eus savet e Rom eur seminer evit clouer Pologn. An ti zo bet digoret ar pemp varnuguent a viz meurs da c'houel Annonsiasion ar Verc'hez. C'huec'h cloarec a so brema enha, hag eun tad eus a vreuriez ar Resurrection so carguet anezho.

En Itali e comzer cals eus a *revelationou* pe eus an traou cuz discleriet da intanvez Oria a behini on eus comzet eun nebeut zo. Ar *revelationou-ze* n'int ket anavezet oll. Gouzout a rer gouscoude e doa discleriet varlene e teuje ar c'holera, pell araog m'oa deut, hag eo en em gavet evel m'e doa lavaret. Gouzout a rer c'hoas penaus, dioc'h ma lavar, e teuio goaligner an En da boueza araog fin ar bloas 1866, var ar bed.

Spagn. — E Spagn, petra bennag ma veler enhi cals a zizurziou ha cals a zispac'h e meur a leac'h, e veler ive eo ato beo ar feiz etouez an dud. Evelse solaniteou ar sizun santel a zo bet euo eus ar re gaera. E Madrid, kær benn ar Rouantelez, e voa difennet epad ar sizun-ze, oc'h ar c'hirri hag oc'h ar c'harroziou mont dre guær, evit na deuje ket an trouz anezho da zistrei an dud dioc'h ho devotion, ha ma c'helje pehini anezho pidi sioul en ilizou hag en tiez. Soudardet a ioa carguet da viret na vije tousmac'h ebet dre guær evit ma c'helje an oll gristenien sonjal dinec'h e Doue hag er Relijion.

Prus. — Roue Prus, o velet peguement a vad o deus great ar seurezet epad ar vrezel so bet er Sleswig, en deus gourc'hemennet ma vije laket leanezet e penn an oll hospitaliou cleac'h ma zeus soudardet clan. Bez'o devezo dindanho re all evit sourcial eus ar glanvourien, mes pere ne labourint nemet dre ho urs. Roet en deus ive urs ma vije lakeat bep bloas eur zom arc'hant etre daouarn gouarner pep hospital evit maga ha guisca al leanezet-ze. Evelse e velomp e pep leac'h e santer an izom, dreist oll cleac'h ma zeus tud poaniet, eus ar Relijion hag eus ar re he heuil.

En eur gazeten eus a Vourdel e caver ar pennad scrit-ma divar benn ar meziou.

Ar bed, an oll draou crouet, so evel eul levr bras e pehini ec'h ell an oll lenn hag e pehini Doue en deus scrifet hag a scrif bemdez he guenteliou a furnez hag a vertus. Pep hini eus an traou crouet a ra eur guer pe eul lizéren el levr braz-ze. An heol o cas kuit ar c'houmoul hag o tarevi an eostou; al loar ker gae o vianat tenvalijen an noz; ar glaoeier hag ar gliz o c'hlibia an douar; ar steriou hag an cienennou oc'h he doura; an avel o iac'hussat an ear; al labour cuz eus an ed o tivoan hag o sevel; an eil amzer o tont reglet varlerc'h eben; an traou ijinus a velomp great gant darn eus al loenet, kementse oll a ziskuez deomp dorn ar furnez pehini a reiz pep tra hag a laca pep tra el leac'h ma tle beza. An distera eus an traou zo dirag hon daoulagad, ma c'hevessafemp mad outhan, hór c'helenfe guelloc'h evit na oufe da ober ar c'homzou caera.

An dud divar ar meaz a ell, ep mar, coeza er vreinadurez, stanca ho diouscouarn oc'h ar vouez a brezeg dezho, serra ho daoulagad oc'h al levr a zo digor dirazho, chom ep senti oc'h ar c'henteliou a roer dezho; mes gouscoude ez int peurvuia glannoc'h, ho buez so dibec'hoc'h, ho speret hag ho c'halon so troetoc'h oc'h al lezen gristen; en eur guer furoc'h int evit keriz. Ha perag? Abalamour ma velont guelloc'h oberou ha burzudou ho c'hrouer; ho farkeier ho zosta oc'h Doue, ho farkeier a zesé dezho ar furnez, ar vertus, ho doug d'ar mad. Ar baianet coz guechall o doa ive anavezet kementse. Evelse e lavarent n'oa par d'an dud divar ar mæz ma c'hanavesjent ho eurusdet.

Al labour douar, eme eur scrifagner eus hon amzer, a vag ar skiant vad. Ar skiant vad eo lod eur speret eün ha guirion. Ar follentez eo lod ar re o deus eun anter descadurez, pe a so savet eleac'h ma trell ho daoulagad ha ma vanc ho fenn dezho. Ma vijent chomet en ho farkeier da gregui e post an alar, ma o divije dalc'het en ho dorn caledennet eur freil pe eur fals eleac'h eur bluen, ma o divije dalc'het eur rokeden var ho c'hein hag eur boutou coat en ho zreid, e vije chomet ho skiant vad gantho hag o divije rentet servich d'ho bro. Ne deo morse etouez al labourerien eo e vanc ar feiz da guenta.

Buez an den divar ar meaz a so kar nez d'ar furnez. Al labourer ne ket torret he benn gant ar sonjou cleuz a zivoued ho empenn da guen aliez a hini e leac'h all. Ne ket nec'het o clasc gouzout penaus é tro ar bed; ne ket mesvet gant bouillon moguet an enor. Beva a ra e creiz oberiou Doue eleac'h ne vel nemet furnez hag urs vad. Guelet a ra ar furnez eternel o labourat dirag he zaoulagad, hag o cas ato pep tra en dro d'he boent ha d'he vare. Ar venanen hag ar verienen, ar c'hreunen ed, ar ieoten, ar veraden c'hlao pe c'hliz a ro dezhan kentel, hag ema bemdez en eur scol eleac'h ma tesk kement en deus izom da c'houzout.

Piou ne deo ket bet souezet avechou o caout var ar mæz tud coz leun a furnez, tud pere, ep descadurez, a voar guell evit nicun anaout ha barn an dud hag an traou, tud iaouanc zoken pere, evitho da veza groz eun tamic, o deus gouscoude eur finessa ha ne gaver nemeur e leac'h all? Pa gomzer dezho, pe pa gomzout etrezho eus a draou pere a gafet avechou a vé dreist ho goezieguez, piou n'en deus ket bet a blijadur oc'h ho c'hlevet o tistaga gueriou ha comzou da beinta ar sonjou a voa en ho speret, gueriou hag a ziskueze gant ar brassa sclerder hag henvelidiguez an traou ma comzent anezho? ha perag kementse nemet abalamour ma emaint e scol ar furnez, er scol-ze da behini e casse Sant Bernard he ziskibien en eur lavaret dezho: credit ac'hanon, hirroc'h a gavot er c'hoajou évit el levriou; ar guez hag ar reier a zesco deoc'h ar pez ne oufe morse mistri da ober. G. M.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

XXV.

N'hon ket santel avoallac'h evit tostaat ous ar sacramanchou. Ne gleer ket ober goal implij d'eus an traou santel.

Nan, mes ret eo coulscoude ho implija. Goude ar gommunion fall, netra hag a raffe muioc'h a boan d'hor Zalver e sacramant an oter eguet chom eb mont d'a gommunia.

Daou rum tud so hag a dlee tostaat ous ar sacramanchou: ar re vad hag a fell dezho chom mad, hag ar bec'herien a fell dezho dont d'a veza mad. En eur chom eb tostaat e pellaït d'euz ar vuez. Pa vez c'hoant d'a doma dour, hag he bellaat a reer d'eus an tan? Pa vez c'hoant d'a veza pare, ha chom a reer eb kemeret al louzou a hell parea? Ar zacramanchou a zo eul louzou hag a bare. Tostaït outho, ne ket abalamour ma zoc'h creen, mez evit parea ho sempladurez, ne ket abalamour ma zoc'h santel avoallac'h, n'eus den hag a ve santel avoallac'h evit tostaat oc'h Doue, mez evit ma teuoc'h da veza santelloc'h.

It d'a gaout Jesus-Christ; eb dan noc'h ket evit en em zavetei. It d'he glask elleac'h m'a ma: er goesion eno e neta ho calon; hag er gommunion. Dreizi e tisken er galon-ze en d'eus netect.

Grit guella mac'h helloc'h, ha bezit dispont. Lakit ho poan; atao e tistrooc'h guelloc'h.

XXVI.

Re vras pec'hejou am heus gret; Doue ne ket evit pardoni d'inn.

Doue ne ket evit pardoni deoc'h? Paour kez den, ne anavezit ket calon Jesus-Christ. Ha gret o peuz brassoc'h pec'hejou evit Mari-Madalen? Mari-Madalen ar plac'h fall; Mari-Madalen, ar bec'herez touet; Mari-Madalen, n'a grede den tostaat outi gant aon da veza labezet. Ha n'ho peuz ket a zonj d'euz ar pez a c'hoarvezas ganthi?

Jesus a oa bed pedet d'a breja e ty eur pharizien hanvet Simon. E oa oc'h tol, astennet var eur guele, evel ma oa ar c'hiz etouez ar juzevien. N'euze eur vaouez a deuas tre elleac'h ma oa, en em dol a ra de dreid, hag eb ranna eur guer, mez an daëlou en he daoulagat,

e lap eros ennho, e voalc'h anezho gant he daelou ha ne [illegible]

[illegible] Pharizien a deu d'he anaout. Pa[illegible]
Madalen, ar bec'herez eo! Ma vije an den-ma mab da Zoue a lavarc'ennhan he-unan, e ouiche eo ouma eur [illegible]
plac'h fall. Jesus o xelet pe seurt sonj en devoa; Simon, emezhan, cuprdra em, beus da lavaret deoc'h. Mestr, emezhan, cuprdra em, livirit; eun den en doa daou dleour, unan a dlie dezhan cant pez aour; hag eguile anter cant [illegible]
guennec'h pardoni a reas dezho ho daou. Pehini a gav deoc'h a dlie e garet muya? An hini a zo bet pardonet d'ezhan ag muya, eta. Ar virionez so ganeoc'h eme Jesus-Christ. Hag o trei e trezec ar paourkez Madalen: guelet a ut ar vaouez-se? Pa z'on deut en ho ty, n'ho peuz ket roet dour d'in ar pok a beoc'h, hag hi abaoue m'a ma azé ne d'euz paquezet da boket d'am zreid. N'ho peuz ket kinniguet a zour d'in da en em voalc'hi, evel m'a ma ar c'hiz; hag hi em goalc'h gant he daelou. E curitonez, e guirionez, er lavaret a rau, cals pec'hejou zo pardonet d'ezhi, abalamour m'a e d'euz va c'haret cals. Ha eb tol evez ous ar pharizien a c'hrosmole cals: eneg emezhan, d'a Santez Mari-Madalen, it e peoc'h, ha ne [illegible]

Ha Jesus a livirit: Doue ne bardono ket d'in! oh eo, [illegible] Zalver, n'eo atao evel m'a oa neuze. Gortoz [illegible] gant calz a zousder. It, it d'a en em dol [illegible] d'ho vouela d'ho pec'hejou. Bras int evit [illegible] Madalen zo brassoc'h c'hoaz. He-unan en d'euz cheñchet ar c'hi: morse ne bellain diouzin an hini a [illegible]

[illegible] d'ezhan d'euz ar poanniou en d'eus gouzaf ve[illegible] digassit sonj d'ezhan d'euz ar c'hraouic ar vé[illegible] hel vioz paour, d'euz he gurunen [illegible] diouz ho gouspennet gant an tolion scourjez, [illegible] ar varo var ar groas. Digassit sonj d'ezhan d'euz [illegible] amzer ker mad, en d'euz roet deoc'h he-unan evit ho trivoal, evit ober vad deoc'h, evit comz ganeoc'h diken ve Doue.

Welit[illegible]uze ar c'heuz en ho calon, it d'a gaout an hini zo c[illegible] guet d'a rei ar pardon, ar barner leun a drugarez, ho tad coesus. Pedit anezhan d'a gaout truez ouzoc'h harda nei he zorn deoc'h evit ho tenna d'euz ar pri, hag e rei; rac Doue a fell dezhan e raffe an dra-ze d'an holl hag atao. Ha neuze e clefloc'h, dre ho taelou, ar gomz caër a roas ar vuez d'a ene Madalen, hag a reas d'euz Madalen ar bec'herez, ar zantez vras Mari-Madalen! Da bec'hejou a zo pardonet dit; sao en d'a za ha ne bec'h mui.

Y. P.

KI AR ZOUAVET.

Setu ama eur c'hi hag a dal ar boan coms anezhan, eur c'hi ha n'eus nemeur a chass hag o deffe great kement a daolion caër hag hen, eur c'hi hag a zo bet er vrezel en Afric, en Itali, er Mexic, hag a veze guelet e peb leac'h o vont d'an tan er penn araoc eb aoun ebet rac ar bouliji na rac ar maro.

Ar c'hi-se, he hano *Thoutou*, a zo ganet hag a zo bet savet en arme evel bugale an troumplou. Teodou fall o deus bet c'hoant da lavaret n'oa ket a vouen chass ar vro; mes kementse a zo guevier. Rac Thoutou a zo deuet divar eur c'hi a Frans ha divar eur guiez eus an Afric; bez'ez eo eta e guirionez eus a c'hoad chass ar Frans. Er bloaz 1856 eo e teuas er bed, hag er bloaz varlerc'h ez eas gant ar Zouavet d'ar vrezel o devoa ar re-ma da zouten a enep ar *Beni-Raten*, poblad-tud euz ar *C'habili*, var douar an Afric. Er vrezel-se eo e reas Thoutou he guenta taol caër. En despet dezhan avad eo e reas an taol kenta-se; mes n'eus fors; dont a reas e-velato a ben eus he daol. Setu ama penaoz.

Eun nosvez edo gant eur vanden zouavet ehars eun hent doun, toullet gant an dour o ruill. Ar C'habilet a'zaille aliez var ar Fransisien evit clask ho c'hass cuit ac'hano. Unan eus ar zouavet a zonjas spounta ar c'habilet hag ober dezho mont var ho c'his: eus ar c'hi Thoutou eo ec'h en em zervichas evit kement-se. Da guenta e lakeas mein er pot houarn-Alamagn a vez ato gant peb banden soudardet; goudese e stagas ar pot-se ous lost ar c'hi, ha neuse e c'hortozas ken na gavje he dro da ober he daol. Pa deuas adarre ar c'habilet da zailla var ar Fransisien, e vannas Thoutou etrezec ennho gant eun taol troad. Ar c'hi keaz a redas dre greiz ar c'habilet en eur iudal a bouez-penn, hag en eur ober kement a drouz hag eur vanden potret ar zabbat, gant ar vein oc'h heja er pot houarn-Alamagn stag ous he lost. Ar c'habilet a oue spountet neat gant an trouz-ze, ha neuse ar zouavet a zaillas varnho d'ho zro, ho baïonettes en ho raoc, hag a reas dezho mont var ho c'his evit mad. Ne oue mui ezom da veza var evez razho ar rest nosvez-se. Hoguen, da c'houlou-deiz, Thoutou a zistroas ive; mes truez oa guelet e pe stat edo ar c'hi paour: he lost a ioa disvlevet oll, hag ar pot houarn-Alamagn a ioa chomet stag ous eur voden bennac. Ar Zouavet a oue anaoudec bras en he guenver evid ar vad en devoa great evitho. Adalec an deiz-se an trede rejimant a guemeras anezhan evit he gui; hag hiviziken Thoutou ne voue mui condaonet da veva gant ar restajou, mes beza en devoue he blas er goumpagnuncz hag e tal an tan, hag he lod éus ar *gamel*, evel ar zoudarded ho unan. D'ar mare-se eo ec'h en em lakeas ive a zevri da zeski he vicher a vrezelecaër, en eur vont bemnoz da furcha ar bodennou hag an hentchou doun, evit guelet hag hen a glevje en tu bennâc dre eno c'houez Cabilet; pa deue ar c'houez-se betec he fri, e tizroë dioc'h-tu da zigass ar c'hêlou d'ar goardou à veze var evez er penn araoc d'ar rejimant. Setu ama penaoz e rea ar guevridi-se: tremen a rea dirac ar gouardou, he c'hinou digor evel pa vije bet oc'h harsal, mes ne harze ket evelato gant aoun da ziscuill ar Fransisien.

Ar c'hi *Seloum*, he dad eo en devoa desket dezhan caout an ijinn-se; mes Seloum en devoue ar goal chans da veza lazet araoc beza achuet descadurez Thoutou. Enterret e oue gant henor var douar ar *Benni-ienni*, ha Thoutou a heulias gant respet betec ar bez an hini m'oa

dleour dezhan eus ar vuez. En noz varlerc'h e oue clevet en tu-ze eun trouz bras, evel pa vije en em zastumet eno kement diaoul a zo en ifern. Mont a rejot da velet petra oa, hag e oue cavet Thoutou, e penn dec ki all eus a Frans, oc'h en em ganna oc'h eur vanden chass-bleisi eus ar vro o devoa c'hoant da zienterri an hini maro ha da ober eur fest gant he gorf. Al loanet gouez-se ne respetont netra; mes Thoutou a zifennas mad bez Seloum, hag ar bez-se ne oue ket c'houillet gantho. Ar merc-se a garantez roet d'he dad goude he varo, a oue an taol caër diveza a reas Thoutou epad ar bloaz 1857, pehini a oue ker glorius evit ar Frans, rac epad ar bloas-se eo e teuas oll bobladou ar C'habili da blega dindan hor galloud, hag ar brud eus hon hano a ieas keït ma o deus hor zoudardet, er bloavez-se, douguet ho guitouniou larcoc'h eguet n'o devoa gueich all ar rouanet douguet ho re, ha ma hell Thoutou en em c'hlorifia da veza savet he c'har el leac'h n'en devoa biscoas gueich all offiser ebet eus a Rom lakeat he droad.

Eur veich distro da Gonstantin (var dro ar guear-se eo e oa ganet), ar c'hi calounec-se a hellas kemeret eun neubeudic repos evit discuiza dioc'h al labour tenn en devoa bet da ober epad ar vrezel. Coulsgoude ar repos-se ne badas ket pell. An tan a ioa adarre c'houezet en Itali, ha setu urs da drede rejimant ar zouavet d'en em lacaat en eul lestr evit mont da Jên. Mes a-ma e tirollas eun abaden all. Difen a oue great ha difen grons cass ar chass el lestr; ar zouavet a ioa mantret ho c'haloun gant glac'har, en eur zonjal e renkent lezel var ho lerc'h ar vignounet-se a garient kement, hag a garie ive kement anezho. Ha coulsgoude oa diez ha diez bras mont a enep an difen eb beza paket. Rac evit mont d'al lestr ar zoudardet a dlie tremen unan a unan var eur planken dre ma vezent galvet dre ho hano. Mes caër a oue, cavet e oue evelato an tu da gass ar chass. An daboulinerien a zidalas ho zaboulinou, hag a guzas enho ar chass guella a ioa er rejimant etouez ar re dreuta hag ar re vihanna; Thoutou, mistr a vent, ne oue ket ancounac'heat, evel a hellit credi. Goudese an taboulinou a oue talet adarre; ar brizounnerien a helle tenna ho alan dre doullou ar c'herdinn.

Setu ar rejimant var vale; ervez ar c'hustum n'oa ket a vuzic. Evit mont en eul lestr bennac, ar zoudardet a ia peurvuïa evel ma caront mont. Ar vusisianet hag an daboulinerien, e leac'h beza er penn araoc, a jom e mesc ar re all en ho c'houmpagnunez, ken na vezont galvet dre ho hano da dremen var ar planken. Mes ar c'holonel a falvezas dezhan e vije laosket c'hoaz eur bom-music bennac evit kimiada dioc'h douar an Afric. Reï a ra eta urs da botret an trompillou hag an taboulinou d'en em lacaat er penn araoc ha da c'hoari gant ho benviachou-music, ken na dregarnje gantho an aod penn-da-benn. Ama a vad e teuas tenval pënn an daboulinerien. Clevet a reer dija an trompillou o seni; mes n'eus trouz ebet c'hoaz gant an taboulinou. Ar c'holonel a zo souezet hag evit an eil gueich e rò urs d'an daboulinerien da skeï var ho zaboulinou; mes ar re-ma a ra ato ar scouarn vouzar ha ne finvont ket ho bisier. Erfin ar c'holonel a ia drouc ennhan: red eo senti.

Eleis a dud a ioa deuet da ambroug ar zoudardet betec an aod; an dud-se ne reant nemet crial a bouez-penn: Beach vad d'ehoc'h! Beach vad d'ehoc'h!

Mes ar mestr-tabouliner en deus guelet ar c'holonel o sevel ha vourrennou; coumpren a ra n'eus mui a leac'h da farsal. Ober a ra eta sin d'ar re all, ha setu an oll daboulinerien o skeï var ho zaboulinou goassa ma hellont. Mes, o burzud! e creis ar zoun eus an taboulinou e clever eun trouz estlamus: ar chass a iud evel pa vent counnaret. Caër zo sellet, ne veler netra. An daboulinerien eur veich croguet en ho bisier, ne jomont mui a za; seul-vui ec'h harz ar chass, seul-vui e scoont: pe a dra zo gant ar music da vouzara kement den den a zo e Paris. Peb hini a glasc guelet ar chass a ra kement all a drouz, ha den ne hell lacaat he zaoulagad da bara varnezho. Erfin, unan eus ar brizounnerien gueïz a gouez d'an douar eus he brizoun, ha goude beza bet eur pennadic o ruill var an treaz, e red, e red eus a oll nerz he zivesker. Ar paour-keaz ki-se en devoa scrabet kement gant he aoun m'en devoa toullet an daboulin m'edo ebars, ha m'en devoa guellet evelse tec'het cuit. O velet kement-se an oll en em lakeas da c'hoarzin ken na renkent moustra var ho bouzellou. An offiscrien a goumprenas petra a ioa bet great; mes ne rejont ket mutoc'h a van eguet pa n'o devije guelet, na clevet netra. Var guement-se an taboulinou a dav, hag ec'h errues var ar c'haë. Mes ar brud eus an taol farserez o devoa great ar zouavet a ioa erruet eno en ho raoc hag ar c'hontrerolerien ne ouent ket ker chentil hag an offiserien. An daboulinerien, dre ma teuent, a renke skeï eun taol var ho zaboulin; ma vije clevet eun harzaden, ar c'hi a vije en em ziscuillet evelse, a veze tennet eus he brisoun ha poulzet varzu an douar. Eur c'hi ebken a hellas mont betec al lestr. Thoutou! Thoutou pehini ne finvas ket, Thoutou pehini ne dennas ket zoken he alan, Thoutou pehini a jomas ker reiz evel pa vije bet maro! Eur veich al lestr e creis ar mor Thoutou a oue tennet eus he brizoun, an oll a stracas ho daouarn gant joa, pa oue guelet o redet hag o lamet var ar pount.

G^el MORVAN,
Person Plugüen.

(*An dilerc'h ar vech kenta.*)

AR GROAS POUNNER.

Ar Zaozon n'o deus ket ho far evit ober traou e pere den all ebet n'en divije sonjet morse. N'eus ket goal bell c'hoas eur Zaoz pinvidic en doa laket daou verour en eun ti en doa e Londrez. Ar re-ma a jome unan anezho e pep penn eus an ti, hag o daou o devoa da baea keit ha keit d'ar perc'hen. Unan anezho, hanvet Jams, a voa bet soudart hag en doa collet eur

c'har er vrezel. Abalamour da ze ar c'houarnamant ia roe dezhan eun tamic pae, ha gant an arc'hant-ze hag ar pez a c'hounezo dioc'h eun tamic kenvers a zalc'he, e veve brao hen, he c'hreg hag he vugale, shaglê veze prest he arc'hant gantha ato pa veze deut an termen da baea ar perc'hen. Eguile, hanvet Ioun, a lavaras dezhan, en doa divrec'h ha divesker mad; mæs ar c'hrogen devoa sacha var he neuden hâ mania he vinaoredou e veze ber ato, ha pa veze deut ar mare da baea ar mestr, e ranke goul termen aliez. Kementse a rea dezhan beza gourdrouzet, hag hen lakea da gaout goarisi, pe mar kirit, avi oc'h he amezeg ar c'har goat.

Eun dervez ma oa eat adarre da gaout he vestr, he c'hodel goullou, evit he bidi da c'hortoz gantha, ar mestr en em lakeas adarre ive d'her gourdrous, hag a lavaras dezhan:

— Penaus e vezez-te evelse ber ato, ha te divrec'h ha divesker mad did? ha ne velez-te ket da amezec kalamp, evithan da veza mac'haniet, evithan da veza diaes dezhan labourat, a vez ato prest he arc'hant pa vdeu ar mare?

— Ia eme Ioun, mes Jams en deus pae digant ar c'houarnamant!

— Mar en deus pae, kemense ne ket bras, hag he c'har goat so evithan eur groas pounner da zouguen.

— Eur groas pounner? Me garfe caout eur groas evelse ive da zouguen, ma'm bije nebeutoc'h da baea.

— Mad, me ia d'ober eur marc'had ouzit. Me ia da lâr dit eur groas da zouguen scanvoc'h evit hini da amezec, ha keit ha ma he dougui, ne c'houlennin guennec diganez evit va zi.

Setu ar Zaoz o vont da guerc'hat eun tam cleiz guenn, hag oc'h ober da Ioun eur groas var he scoaz.

— Kea, emezhan, ha dalc'h ar groas-ze merket var da scoaz, hâ ne pezo iviziken netra da rei dinme: Mes mar he lamez, e renki paea evel diaraog.

Ioun a ieaz ac'hano laouen bras ha fougue enha. Mes kerkent ha m'oa digouezet en ti, he c'hreg a velas ar groas hag a iea d'he lamet kuit. Ioun a viras outhi hag a iea da lavaret pe seurt marc'had en doa great; mes n'en devoue ket a amzer. Ar vugale a voa en em zestumet en dro dezhan, hag a grie: Tad, piou, da viana, en deus laket an tam guenn-ze deoc'h? hag oll ez eant da glasc lamet he groas digant Ioun pehini a voue red dezhan tec'het er meas ep gallout rei da c'houzout penaus en doa bet ar groas-ze.

Pa voa eat er mæz, e voue c'hoas goassoc'h; kement a zigoueze gantha, a glaske lamet he groas digant Ioun, hag evel n'en doa ket a c'hoant da lavaret d'an oll penaus na perag en doa bet ar groas-ze, ne alle chom da goms oc'h den. Mont a reas e ti eun amezeguez dezhan. Houma kenta lavaras, e voue! Petra, Ioun, o vont d'an Douar Santel emaoc'h-hu, ma oc'h eus merket eur groas var ho scoaz evelse? Dont a reas adarre var ar ru, ha setu eur vanden botred o tont eus a eun ti scol. Croaz Ioun a zo guelet ep dale gant unan bennag anezho, ha me ho lez da zonjal pebez atant evit ar botret-ze! pebez c'hoars, pebez hu, pebez jolori a zavas eno!

Ioun baour ne voa bet biscoas ken nec'het. Ne vouie mui peleac'h mont. Ne alle mui na chom en ti na mont er meaz. E pep leac'h edo an oll o clasc lamet he groaz digantha, ha den n'hen leze e peoc'h. Red e voue dezhan mont da di he vestr da derri he varc'had, ha da lavaret dezhan oa guell gantha c'hoaz caout poan o paea he di evit na doa caout ar groaz-ze merket var he scoaz.

— Penaus, eme he vestr, ne c'heus ket gallet douguen eun nebeut deverziou ar merc guenn-ze varnhout? Ar groaz-ze gouscoude so scanvoc'h evit eur c'har goat!

Abaoue Ioun n'en deus ket a avi oc'h he amezec; paea a ra he di ep caout goarisi oc'h den, rag desket en deus divar he goust he unan penaus eur groas, pe guer scanv, peguen dister bennag e ve, a deu da veza pounner avoalc'h pa vez red he douguen, dreist oll pa renker he douguen bemdez. G. M.

LEVR AL LABOURER. //

IV.

Ar c'hoajou.

Sellit mad e pelec'h e kresko ho koajou,
Ann douar a blijo gwella d'ho plantennou.
Enn tu euz ar c'huz-heol, hadit koajou uhel,
Mar fell d'ehoc'h miret mad ho traou ouz ann avel.
Mes enn tu d'ar sav-heol, hag en tu d'ar c'hreistez,
Lezit lec'h gant ann heol da skuilh gant largentez
Var ho parkou hadet ha var hoc'h holl dier
He c'houazennou hetuz hag holl nerz he domder.

Hadit stang sabrenned var gein noaz ho lannou,
Kisten, dero ha fao ouz treid ar meneziou.
Tro var dro d'ho maner plantet eur gelvezek,
Hag e tal ar goaziou, koad elv pe koad hallek.

Mes evit diski d'ehoc'h penaoz sevel koajou,
Perac, va c'henvroiz, kement a gentelliou?
E parrez Pluvigner enn tu ouz Langidik,
Enn eun draounien izel, e kaver Keronik.
Tro var dro d'ar c'hastel na oa nemed lannou;
Ha ne weleur brema med ar c'haera koajou.
Eno, va broiz ker, c'hui a zesko ervad,
Penauz hada, planta ha klask lec'h da eur c'hoad.
Eno c'hui a welo pelec'h e teu guella,
Hag ann derv, hag ar fao, hag ar c'histen teva,
Hag ann elfen digamm hag ar sapined braz;
Hag ann allek tener, hag an ivinen c'hlaz;
Ha penaoz e vo red ober hoc'h aleou;
Ha penaoz enn eur ger e tigassër koajou.
O koajou Keronik, displegit ho teliou,
Var ho mistri ken mad, astennit ho skeudou.
Bez euruz dindanho, aotrou kun ha karet!

Bez euruz dindanho ; te ec'h euz ho flantet.
Ha te, aotrou iaouank, dre da oberou mad,
Enoret e pep lec'h kerkoulz evel da dad :
Kempenn c'hoaz da goajou, o planta gwez neve,
Evit teurel gouasked var da vabik Rene.
Keit ha ma vinn er bed, e sonjin enn amzer
Am euz me tremenet laouen enn ho maner.
Biken n'ankounac'hinn na tad na bugale,
Nag ar vamm-goz a zo brema dirag Doue.
Tud paour a Bluvigner, c'hui holl euz ar c'hanton,
C'hui a oar ema bet truezuz a galon,
E deuz bet aliez distanet ho poaniou,
Roet d'ehoc'h da zibri, guelleet ho kouliou,
Hag e deuz tremenet, enn eur ober ar mad ;
Pedit Doue gan-in da rei d'ezi eurvad.

Mes poent eo d'eomp laret kenàvo d'ar c'hoajou,
Evit komz euz ar frouez hag euz hor berjezou.
Kalz a barkou hoc'h euz? Plantit er re wellan,
C'hui ho pezo gwez kaer, frouezou ar re c'huekan.
Na lakit ket ho kuez nag e lec'hiou izel,
Na var ar meneziou skubet gant ann avel,
Nag enn eur sol trezek, nag etre diou grec'hen ;
Nag enn eunn draounien doun re dost euz eul lagen.
Eur skeud re vraz a voug ár gwez iaouank kaera ;
An avel ho dispenn enn ho bloasiou kenta.
Ho griziou barz ann trez a zizec'ho kent pell,
Na rint nemed paouraat enn eunn draounien izel.
Euz eul lagen e sav bep mintin brumenou
A losk, enn eur dremen, ar blëun hag ann deliou,
Hag ouspenn var ar frouez a skign eur vlaz pouner.

Evit miret ho frouez enep ar gwall amzer,
Plantit enn eil lec'h klet enn tu ouz ar c'hreistez.
Enn eur park a ziskenn divar gein eur menez ;
Ouzpen-ze m'ar fell d'ehoc'h kaout frouez druz ha gwez
Toullit doun gant ho pal, faoutit gant ho arer, [kaer,]
Treuzit gant hoc'h hoged ho parkou penn da benn,
Na zoujit na labour, na koust 'vit ho c'hempenn.
Nag ann heol, nag ar glao, nag ar gwella amzer
Na zigassont ket frouez hep dorn al labourer.

Enn amzer a vech all (pellik zo abaoue),
Eur paour kez labourer a zivar ar ploue,
Petra bennak n'en doa met eul liorz dister,
Zestume kalz ed peger fall oa 'n amzer,
E parkou ar re all ne oa tra vad ebet
Ha parkik ann den-ma a ed oa goloet.
Hi a zougaz e berr gwarizi d'he eostou,
Hi a lavaras holl en doa pep seurt louzou ;
E c'houie ar seiz ard hag e oa eur sorser,
Hint her c'hassas eta da gavout ar barner.
'Vit ho difazia ha 'vit ho mezekaat,
Ar c'houer a lakaz dirak ho daoulagad
He rastel hag he strep ; hag he bal lugernuz :
« Guelit, va c'henvroiz, guelit mar d'oun kabluz ;
« Sellit piz ouc'h va fal, ouc'h va holl binviou,
« Ne luc'hont evel-se 'med dre galz labouriou :
« Ne ouzoun ken ardou, n'am euz ken sorserez
« Evit kaout eost mad ha miret mad va frouez.
Enn eur gomz evel-se e tiskouez d'ar barner
He verc'h hag he bried duet gant ann amzer.
Neuze ouz ar c'houer en em dro pep unan,
Hag elec'h gwarizi a zoug enor d'ezhan. *M. D. ha* K.
L. Délaigue S.J.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun, 30 ebrel. — Santez Catell a Siên.

Dimeur, 1a mae. — Sant Philip ha sant Jacob, ebestel.

Dimerc'her, 2. — Sant Atanaaz, escop ha doctor eus an ilis.

Diziou, 3. — An deiz e pehini e voue cavet ar Groas santel (unan a bardoniou Breuriez ar Feiz).

Dirgouener, 4. — Santez Monica, intanvez.

Dissadorn, 5. — Sant Pii pempet, pap.

Dissul, 6. — Pempet sul goude Pasc. Memor eus an devez ma voue dizouguet eul loden a relegou sant Corantin da gathedral Kemper hag eus a relegou sant Paul da gathedral Castel. — *An Aviel hirio* :

Jesus a lavare d'ar Iuzevien : Den ne elum eur c'houlaouen evit he c'huzet nag he lacat dindan ar boezel ; mes he lacat a rer var eur c'hantolor evit ma roi sclerijen da guement a-deu en ti.

Ar c'houlaouen a ro sclerijen d'ho corf eo ho lagad. Mar deo digatar ho lagad, ho corf oll a vezo sclerijennet ; mes mar deo ho lagad coc'hennet, ho corf oll a vezo en denvalijen. Lakit evez ta na ve ar sclerijen a so enhoc'h, na ve ar sclerijen-ze he unan nemet tenvalijen. Rag mar deo sclerijennet ho corf oll ep ma chomfe tam ebet enezhan en denvalijen, pep tra a vezo sclear evidhoc'h evel ma vez pa ho pevez eur c'houlaouen var elum d'ho scleraat. (S. Lucas. xi 33).

G. M.

KELEIER.

D'an 12 a viz Mae, retred brezounec evit ar merc'hed, e Kemper.

An Aotrou Lequett, vikel vras a Arras, so hanvet Escop eus ar memes kear, eleac'h an Aotrou Parisis, maro nevez-zo.

D'an 13 a viz Ebrel edo e Rom an deiz ha bloaz eus a zistro Pii nao er bloaz 1850. An deiz-ze so bet solanizet gant ar brassa levenez.

An unnec eus ar miz, an avel gre e deus discaret ar chafotach eus ar pont a zaver evit an hent houarn var ster Elorn, e kichen Landerne. Eun tam mad a goll hag a zale a vezo ; mes, a drugare Doue, n'eus bet gloazet den.

Ar c'holera a jom ato er vro, hag a stag bep er mare

e-pein tu bennag. Un derveziou-ma eo diskennet en eur gueriadennic pe eun tamic pors-mor e parrez Plomeur, dre c'hevered eo crog a zevri.

E Paris ez eus bet eun arneu bras er sizun dremenet. An Aotrou [illegible] doczet e tri pe bevar leac'h. Ne leverer ket pegoutsoude en defe great droug bras ; mes aoun bras [illegible]

Eun vras Kemper pehini so bet er bloa-ma d'ar 16 a viz Gouere ma ova caer meurbet. Morse n'oa bet braoc'h an amsav enb eun devez loar. Cals loenet a voa. N'em eus ket c'hoant lavaret e ve na guelleat na falleat varnezhe, mes cals so bet guerzet.

Eul laer kezeg.

En deiz-ze kenta eus ar miz-ma, eun den, guisket evel ar vicherourien e kear, a ieas da eun tieguez eus a barrez Milizac Lavaret a reas oa mevel gant eur marc'hadour eus a Loc-Ronan, anavezet mad gant tud an ti-ze, hag oa carguet gant he vestr da c'houlen eul loen da'r c'hreoun ober eun dervez charre. Ar vestrez, dre ma c'hanaie mad ar marc'hadour ma comzet anezhan dezhi, a roas permanens he c'hezeg. Va den a lavaras dizhi neuze digas unan bennag da guerc'hat ar marc'h pa vije great al labourerien. Pa zejeun evit he guerc'hat, ar marc'hadour [illegible] dioa guelet na marc'h na den, hag abaoue n'eus clevet hano ebet anezho. An den-ze ne voa nemet eul laer kezeg ha gwezet ez eus oa bet c'hoas e tiez all o [illegible]

G. M.

Eun den enterret e plas eun all.

Disoc'hoas ne oue clevet hano eus a hevelep tra, eus a eun dra ker souezus, ken diez da gredi, eus a eun dra hag he zo gwir coulsgoude : eun den enterret e plas eun all, hag eb he zonjal c'hoaz! Setu ama penaoz eo cruet an dra-ze :

Brema ez eus eur pemzec dez bennac, en eur barrez eus a greis ar Frans, e oue cavet eur c'horf maro o ruill gant dour eur ster vras. Ar c'horf maro-se a oue anavezet dioc'h-tu gant an oll evit beza corf eun den divar dro, he hano Heurto ; var guement-se e oue casset ractal ar c'hêlou da dud hema, assinet heur evit an enterramant, ha goudese lakeat ar c'horf en douar e creis an hirvoud hag ar goëlvan eus ar guerent hag eus ar vignonnet.

A benn eun heur goude, eur mab da Heurto, d'an hini a zonjet beza nevez enterret, a ioa o vont da varc'hadan Castel-Nevez ; ha setu, p'edo o vont gant he hent ordinel hag he galoun beuzet er c'hlac'har, setu eun den o tont etrezec eunhan. Mes o burzud! o tra eston! Sur he zaoulagad a fazi ! Penaoz credi kement all ! He dad eo an den-se a deu a benn dezhan gant an hent!....

« O va Doue ! va zad, emezhan, p'en deus hen ana-
« vezet ; c'hui eo a zo aze ! ha me bet bremaic en oc'h
« enterramant! Sellit : ema c'hoaz en dro d'am gouzouc
« ar c'hravaten zu em boa lakeat evit mont, ha roët em
« eus zoken daou lur ha tri-uguent evit paëa ar mizou. »

Ama an tad hag ar mab a gouez an eil etre divreac'h eguile en eur scuill daëlou a joa. Ar brud a guement-ma a ia buhan da guear Jarfo, e leac'h m'oa bet great an enterramant, ha setu kear oll var zao. An eil a red da di eguile : — « Ne ouzoc'h ket! ne ouzoc'h ket! « Heurto a zo beo ; n'e ket hen eo a zo bet enterret « er mintin-ma. » — Piou a ve-ta neuse, a c'houlen ar re-all? Dont a reer erfin da c'houzout penaoz an hini a zo bet kemeret evit Heurto, a ioa eul labourer paour eus a eur barrez-all, he hano Levacher. An den-se a ioa deuet er zizun-se da varc'had Jarjo, hag en eur zistrei d'ar guer e oa couezet er ster. Ar paour-keaz-se a lez pemp crouadur var he lerc'h.

Mes var guement-se e tiroll eun abaden all. Heurto a c'houlen ma ve distaolet dezhan an arc'hant a zo bet roët evit paëa mizou an anterramant. A hent all, cahieret eo en ti-kear evel pa ve maro ; hoguen, ar pez a zo merket var gahierou an ti-kear ne hell beza freuzet nemet dre eur zetans douguet gant ar justis. Petra bennac n'eo ket bet enterret e guirionez, ar paour-keaz Heurto he-unan n'ema ket c'hoaz coulsgoude e meaz a nec'hamant hag a dregas.

G[el]. MORVAN,
Person Plugùn.

E Escopti Sant-Briec.

Ann aotrou Piriou, a oa vikel e Lanhuon, a zo hanvet persoun e Lesconet-Gouarec ;

Ann aotrou Bourdellès, a oa eil vikel Landregher. vikel e Lanhuon ;

Ann aotrou Moin, a oa persoun er Chapel-Nevez, persoun e Kermaria-Sulard ;

Ann aotrou Tanguy, a oa persoun e Kermaria-Sulard, persoun e Runan ;

Ann aotrou Potin, a oa persoun e Runan, persoun e parrès Graç-Guengamp ;

Ann aotrou Gac, nevez beleghet, vikel e Lanvellec ;

Ann aotrou Diguerher, a oa vikel e Peurit-ar-Bescont, persoun er Chapel-Nevez ;

Ann aotrou Mahé, nevez beleghet, vikel e Peurit-ar-Bescont ;

Ann aotrou Huerou, a oa vikel e Callac, vikel e Guengamp ;

Ann aotrou Eudal, nevez beleghet, vikel e Callac.

T. R.

E bered parrez Pleguien, e kichen Lanvollon, ez eus dizoloet er sizunveziou-ma eur c'horf maro chomet en he bez ha ker fresc ha ma tlie beza pa voue laket en douar. Ar penn so bet frezet eun tamic gant an touller beziou pehini ne voa ket e gortoz da gaout eno eur c'horf er stad-ze. Ar c'hroc'hen a zo caledet, mes ker guenn ha croc'hen eun den beo. An ivinou so hir hag a dle beza astennet abaoue m'emaint en douar. An di-

vrec'h n'int ket sounnet ; ho finval hag ho mania a eller. Tud aleiz so bet o velet ar c'horf-se pehini so bet lezet peder heur dizolo, goudeze ez eus laket planch nevez ha douar adarre varnezhan.

Cridi a rer ez eo hennez corf eul leanez eus a urz Carmez, hanvet Anna Ar C'hor, maro daou vloas ha daou-uguent so, d'an oad a zaouzeg vloaz ha triuguent. Ar pez a ro da gridi kementse eo ma zeus cavet en dro d'he gouzoug eur Rozera, hag ar greun anezha, great gant coat a c'huez mad, n'ho deus ket collet c'hoas ar c'huez mad-ze.

Penaus eo chomet ar c'horf-ze en douar daou vloaz ha daou-uguent ep breina? Doue epken her goar. Ne aller ket lavaret eo an douar en deus ar vertus eno da viret oc'h ar breinadurez, rag ar c'horfou all so bet beziet er memes leac'h a so breinet oll.

Gouzout a rer penaus al leanez-ze e deuz renet euo, epad meur a vloaz, eur vuez paour, poanius ha skuerius meurbet. Sonch a zo c'hoaz pe gner stard oa er feiz, en amzer an dispac'h. Morse ne voue gallet he lacat da vont da oferen eur beleg touer.

(Tennet eus ar *Foi Bretonne*.)

Eur medesin, den gouezïec, hag a veze aliez ,var dro tud scanvet ho speret, en em gavaz ken nec'het ha ma c'hell eun den beza. Clasket oa bet da vont da velet eun den evelse ha n'oa ket mad avoalc'h he benn evit rei he ali ha lavaret d'he dud petra dliet da ober outhan. Mont a reas; evessat a reas piz oc'h an hini clanv, hag e zea da vont kuit pa lavaras an den clanv dezhan :

— Ahanta, doctor, petra livirit ac'hanon?

— Netra... Mes me lacai var baper ar pez am eus da lavaret.

— Ia, c'hui lacai var baper eo troet neat va speretme! — Mad, me ne ran fors; mes evelen ema'n traou; silaouit mad ac'hanon. Pe ez eo troet va speret, pe ne deo ket. Mar deo troet va speret, n'em eus ken va skiant mad; ma n'am eus ket a skiant, ne venn ket cablus n'eus fors petra rafen, hag e c'hellan ho laza ep n'am be netra da respont. Hag evelse, clevit, red eo beza dichipot. Araog ma zeot alesse e leverot freaz ha didroel pe me so troet va speret pe ne deo ket. Mar livirit eo troet, emaoc'h maro dioc'htu; mar livirit em eus va skiant mad, neuze ho lezin da vont kuit.

N'oa eno nemetho ho daou, hag an hini clanv a voa gantha eur pez contel guiguer en he zorn. Evelse ar medesin n'en em gave ket re vrao eno. Gouscoude var bouez coms brao oc'h an hini clanv, ec'h ellas en em denna ac'hano ep droug, mes credi a ellit en doa bet eun tam poan benn, eun tam brao a aoun hag a nec'hamant. An den troet he speret ne gomze ket re fall, evel a velit.

Eun den a speret hag en deus eur map soudart a lakea en dez all scrifa d'ar map-ze pehini so brema er Mexic : va map, ar veret nevez so echu; er sizun dremen eo bet benniguet. Esper am eus e vezimp beziet eno oll, ma les Doue ac'hanomp e buez.

E Turin, n'eus ket pell, diou blac'h iaouanc divar ar mæz, ha ne voant bet marteze morse er guær-ze, a c'houlenne digant eur bourc'his, en eur zellet oc'h eun ilis a voa dirazho ; hounnez eo ilis ar zacramant? — An den-ma pehini a voa teo ha lard, a lavaras dezho : ia, hounnez eo ; mes petra oc'h eus-hu c'hoant da ober en ilis-ze? — Petra? nemet lavaret eur beden bennag. — Pidi? Coll amzer. Guelet a rit, me zo iac'h ha lard, ha gouscoude ne bedan morse! — N'oun ket souezet, eme unan eus ar plac'het iaouanc. Va zad-me en deus eur penmoc'h hag a so c'hoaz lartoc'h evidoc'h-hu, ha ne gredan ket ive e ve bet morse en ilis ebet.

Eur marc'hadour bras ha pinvidic a vro Zaoz a ieas eun deiz da gaout eun alc'huecher evit he lacat da ober dezhan eur potail a behini en doa izom bras.

— Abenn peur, emezan, em bezo-me ar potail-ze?

— Abenn dissadorn.

— Bezit den a c'her, rag gouezit ervad me nê c'hortozan ket.

— Nemet maro e ven, o pezo anezhan dissadorn.

Gouscoude ar zadorn a dremenas, hag ar potail n'oa ket digasset d'ar marc'hadour. Hema a ieas ractal d'an tiez eleac'h ma vouller cazetennou e Londrez, hag a lakeas scrifa e cazetennou ar guær-ze an nevezenti-ma : « An Aotrou W..., alc'huecher eus ar re vella, so maro er sizun-ma. »

Antronoz e tigoezas an alc'huecher da zigas he botail; mes re zivezad edo. Ar brud eus he varo a ioa dija skignet dre guær oll. Ar re a voa boas da rei labour dezhan a zileze he stal, hag ouspen pemzeg devez labour en devoue evit rei da anaout d'he hostizien e voa beo hag e c'helle labourat evitho evel kent.

Ma ve great evelse da guement micherour a vanc d'he c'her, e ve labour da lacat pennadou scrit er c'hazetennou.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *21 Ebrel.*		Pont'Nabat. — *19 Ebrel.*	
Guinis....	17 lur, 79 c.	Guinis....	16 lur, 78 c.
Segal.....	10 lur, 70 c.	Segal.....	10 lur, 36 c.
Eiz.....	10 lur, 98 c.	Eiz.....	9 lur, 59 c.
Ed-du....	8 lur, 49 c.	Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	8 lur, 85 c.	Kerc'h....	9 lur, 00 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 5 Mae 1866. — N° 66. — Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit ur vlein-bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Abonamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 5 Mae 1866.

Roet ez eus, n'eus ket pell, merkou a enor d'ar re o deus, epad ar bloas tremen, diskuezet ar muia calon, ar muia prez, ar muia bolontez vad vardro an dud clan gant ar c'holera. Ar Ministr, en eur rei da anaout d'an Impalaer hano ar re o doa gounezet ar mercou a enor-ze hag ar pez o devoa great evit ho gounit, en deus lavaret, divar benn ar *Sœurezet a charite*, eur guer hag a so eur veuleudi ar gaera evitho. Goude beza lavaret e c'houlenne ar groaz a enor evit hema hag evit hemont. « Evit ar *Sœurezet a charite*, emezhan, ne c'houlennan ket ar groaz a enor, rag red e ve he rei dezho oll, oll o doues he gounezet! » Ne oufet ket ober brassoc'h meuleudi gant nebeutoc'h a gomzou; hag e guirionez, el lise ma n'eus drag va daoulagad hag e pehini e lennan ar pennoù Eskibien, Missionerien ha re all, ar Sœurezet ega zalc'h ar penn kenta. Ma creten lavaret eur guer hag a gleveer aliez etouez an dud divar ar meaz, e lavarfen ec'h ar maout ganthò! Mad, cridi a rafac'h? A enep ar re-ze ema hemdez oc'h harzal ar chas droug a Baris hag a leac'h all; me fell din lavaret ar scrifagnerien diveza so hemdez o caillara paper guen gant ho gueier da skrifa cazetennou da gas d'an tavarnioù ha d'an tiez a zizurs evit kentelia ar re a zarempred an tiez-ze.

Ar Sœurezet-ze, emezho, ne dint nemet merc'hed digalon, o deus kuiteat ar bed evit tec'het araog ar boan, hag evit gallout beva dibreder, hag eo ive ar vuez dibreder-ze eo a lakeont da luguerni dirag daoulagad ar merc'hedigou iaouanc evit ho zouelli da vont var ho lerc'h. Han! ne ket carantezus eo an dud-ze e kenver ar merc'hedigou iaouanc-ma pere, mar d'int fur, a henvio eun ali ker mad ha n'en em lezint mui da veza touellet!

Ma n'o deus ar scrifagnerien-ze nemet droug da lavaret eus ar *Sœurezet*, ez eus eur rum all a verc'hed hag a blij cals dezho, hag eus a bere e reont eur veuleudi vras. Ar re-ma eo merc'hed ar bed, dreist oll ar re a zarempred ar baliou, an dansou, an oll ebatou eus an douar. Setu ar merc'hed skuerius a dle beza divezatoc'h mamou christen hag a vouezo ren evel m'eo dlet eun tieguez. Goassa zo evit ar re a ra meuleudi ar rum verc'hed-ze eo ne gaver ket en ho zouez unan epken hag e defe gounezet eur merc a enor o servicha tud clan. Ar seurt merc'hed-ze o deus traou avoalc'h da ober oc'h en em ficha, oc'h en em glinca, o vaga ho guenet, ha ne ket o tont eus a eun ebat, gant dillad dantèlezet ha braoentezion clinket evit plijout d'ar bed, eo e vent e doare da vont da dreit guele eun den clan, da renta dezhan ar sicourou a c'houlen eun den dare da vervel.

Ouspen so, an hini a ia vardro tud clan gant clenvejou spegus, a laca he vuez he unan var var, ha merc'hed ar bed n'o deus nemeur a c'hoant da vervel, n'o deus nemeur zoken a c'hoant da velet netra hag a zigasse sonch dezho eus ar maro. Soun ar biniou a blij muioc'h dezho evit cloc'h an agoni, pe soun glaz. Evit mont, ep aoun, eleac'h ma zeus danjer evit ar vuez, eo red caout he ene e stad vad, he goustians direbech, ha ne ket o tarempred plijadurezou ar bed eo en em laker er stad eurus-ze. Mar tec'h eta merc'hed ar bed dioc'h an dud clan eleac'h mont var ho zro, ne deo ket ep abeg. Ar c'holera en deus diskuezet adarre, sclerroc'h evit biscoas, ne gaver a vir garantez, a vir ners-calon nemet er re a heuil mad ar relijion.

Eun dra all so c'hoas var hent ar scrifagnerien ma comzemp anezho bremaic, c'hoant o deus e ve lamet eus hol lezennou ar boan a varo. Ne fell ket dezho e ve condaonet mui den ebet da vervel, ha pa en defe eun den lazet tad, mam, greg, bugale, ne dlefet ket, emezho; lamet digantha he vuez. Beza dalc'het en eun ti a binijen, pe beza casset er meaz eus ar c'harter, en eur vro estren, a so eur bunition gre avoalc'h evit ar brassa torfejou.

Ha petra ra d'an dud truezus-ze caout kementse a zamant d'an dorfetourien vras? Ah! clevit, leac'h a ve ama da lavaret evel ar re goz : Manac'h a gomz evit he zac'h. An dud-ze a voar ervad o deus ho lod eus a zem-

pladurez, pe mar kirit eus a hardizieguez an den. Pa na vez ket a zoujans Doue e ranker caout doujans an archerien, ha gouzout a reont ervad ne deo ket hi so nebeuta var var da velet an archerien eun deiz bennag o cregui en ho c'hein ; ne deo ket ar re a ra muia freuz ha dispac'h eo o deus nebeuta da zouja ar re so ar c'hallout etre ho daouarn. Hoguen beza laket d'ar maro, beza crennet pe laket a zistribil oc'h eur gorden ne deo na brao nag avius evit den. Setu perag e cavont criz ar boan a varo, gant aoun na goesse varnezho ho unan. Evit beza laket en eun ti a binijen, a bouez mignonet, eun tamic sicour hag ijin, e ve c'hoaz esper d'en em denna ac'hano ; evit beza casset da eur vro estren, e ve c'hoas esper da dec'het ha da ellout dont adarre etouez an dud evit rei c'hoas eur guentel c'heier bennag e cuz ma na eller ket hen ober dirag an oll. Fallout a ra dezhota e vent lezet da laza re all mar keront ; mes arabat eo ho laza hi ho-unan goudeze. Kementse a dle beza dioc'h doare an dorfetourien vras. C'hoas a fell dezho. C'hoant o deus ne vé great iviziken diæz ebet d'ar re a jom ep paea ho dle, e vent lezet dibreder da zibri an danvez bet fiziet enho, ep ma teufe na lezen na justis d'en em emel ; neuze e fell dezho ive beza enterret en douar benniguet ha pa vent zoken en em lazet ho-unan.

Evit nebeutoc'h eguet an dra-ze e voa droug en unan eus an doctoret-ze er sizun dremenet. Hag oc'h piou, a leverot-hu ? Oc'h eur Mear. Ha perag ? Dre druez oc'h eun toullad riboulerien (pomperien). En eun tamic kear ez oa hanvet eur Person nevez, ha deut ar zul, ez ea da veza laket e carg eus he barrez. Evel m'ema ar c'hiz ez ejot e procession d'he guerc'hat d'ar presbital, hag ar Mear, evit rei muia ma c'halle a solanite d'ar procession-ze a voa eno gant ar pennou kenta eus ar barrez, ha galvet en doa ive ar riboulerien pe ar bomperien d'en em lacat er renc. Setu eno ar pez a ra poan d'an doctor-ma. Ar riboulerien so en eur guear evit ober vad pa vez izom anezho, evit mouga an tan goall pa grog en eun tu bennag, mes ne ket evit mont e processionou. Ha neuze ha ne voa ket en ho zouez marteze unan bennag ha n'en deus relijion ebet, hag ar Mear diaviz, ep sonjal e netra, a ra dezho mont e leac'h marteze ma voa poan gantho beza !

Evelse ta, evit hon doctoret, lezen na relijion ebet. petra fell dezho-ta ? Evel ma velit, riboulerien, rag douetus, ma ve gret ho lavar, e crogfe an tan aliez. Petra fell dezho ? Archerien, rag credabl eo o defe labour. Petra fell dezho ? Iaouankiz da ebatal, ha neuze gant an dra-ze e zafe mad ar bed en dro.

C'hoant oc'h eus-hu da c'houzout penaus e kemerer sourci eus an dud clan eleac'h ne ma ket ar guir relijion? Setu ama eun tamic kentel, hag ar pez a leverer ama eus ar re ne maint ket er guir iliz a alfet da lavaret ive eus a verc'hed ar bed, eus ar re a heuil ar baliou hag an ebatou all.

Eur ministr a voa bet vardro eun den clan e ti ar beorien hanvet ti Sant Pancras e Brozaus. Tremen a reas dre ar zaliou eleac'h m'ema ar vugale. Eno e voue discoezet dezhan eur buguel gourvezet en eun archedic ha goloet gant eul lisser. Eun tam eus he vizach a voa gouscoude dizolo, hag e velas penaus ar buguel-ze laket en he arched a voa beo c'hoas ! Gourc'hemen a reas d'ar c'hoardianez mont ractal da guemen d'ar medecin. Houma a respontas :

— Ne allan ket hen ober ; ar guenta goardianez epken a ell lacat guelver ar medecin.

— It eta buhan da lavaret d'ar guenta goardianez !

— Ne allan ket mont brema da zirenca ar guenta goardianez, rag tud so ganthi o preja.

Ar ministr, o clevet kementse, a redas he-unan da gambr ar guenta goardianez. Houma a brometas dezhan lacat kerc'hat ar medecin dioc'htu ; mes p'oa troet he guein, ne zonjas ket zoken hen ober. Ne grede ket e vije dereat na dezhi na d'ar re a voa ganthi en em zirenca evit ken nebeut a dra. Aben diou pe deir heur goude ar buguel a varve ep ma voa bet den var he dro. G. M.

Etouez ar c'homzou en deus adresset Pii nao d'ar re so bet diguemeret gantha er sizunveziou ma, e vercomp ar re-ma lavaret gantha d'ar Beljianet. Ar re-ma a voa vardro tric'hant dirag ar Pap, hag unan anezho en doa comzet evit an oll :

« Ho trugarecat, va map, ho trugarecat a ran oll. Kement oc'h eus lavaret a so guir, nemet ar pez a zell ouzin va unan. An daolen a guinniguit din so caer, mes an hini en deus servichet da batrom evit he ober a so dister. Dreizhon va unan ne doun netra. Henvel oun oc'h guialen Moizes ; ar vialen-ze n'oa nemet eun tamic coat, mes etre daouarn Moizes e rea burzudou dre c'hallout Doue. Dreizhon va unan, a lavaran, ne allan netra ; mes evel vikel Jesus-Christ, etre daouarn Doue, e c'hallan pep tra. Plijadur am eus oc'h ho kuelet en dro din, dre ma c'hellan trugarecat ar Beljic, ar vro gatolic-ze, eus ar mercou a garantez e deus roet din, hag eus an hini a ro din adarre hirio. Ia, he zrugarecat a ran eus he fidelite da gador sant Per hag eus he c'harantez evidon va unan.

Va bennoz a roan d'ar Beljic eleac'h ma rer kement a vad. Ho pinniguen a ran, c'hui pere a so ama, hag ho tud pere so er guær. Ra ello va bennoz pellat dioc'h ho pro ar goal guelennadureziou hag ar goal ioulou pere a gas ar Rouanteleziou da goll. Ra elfe sclerat ar re zall, rag en ho pro ez eus ive eus ar re-ze ; ra elfe ho digas var an hent eus ar zilvidiguez. »

An tad Santel en deus neuze roet dezho he venediction.

E Rom ez eus cals breuriezou pe assambleou tud vad, pere, e touez an œuvrou a drugarez all a reont, a zao argouraou d'ar merc'hed iaouanc paour ha vertuzus. An argourou-ze a vez roet dezho, pe evit dimizi pe evit mont en eur gouent ma caf dezho ez int galvet. Var guementse e lezel gantho ho oll frankiz da ober ho choaz. Ar re binvidic a laca bep bloaz a gostez eul loden eus ho leveou evit kementse. Da c'houel Maria meurs

ema pardon ar breuriezou-ze, hag evel er bloas-ma gouel ar Werc'hez a zo casset da lun ar C'hazimodo, ar pardon a zo bet casset ive d'ar memes dervez. Er [illegible] ous argoumoutreis cant c'huec'h ha daou[illegible] ne ront Dizunzec anezho, en hano an oll, o deus gou[illegible] ar c'hreeg benediction ar Pap, ha roet eo [illegible] dezho.

Ne ra ket an dud-ze o lakat evelse ken aliez [illegible] ha oaouaouc paour e stad da vont da zervicha Doue [illegible] ober eun demezi dereat ha christen ! Nag a diez e [illegible] ell kontrevelse ar vertuz hag ar relijion !

Rag ar baourentez, an dienez a laca cals eus ar iaou[illegible] ang nevez da lezel servich Doue a gostez, hag [illegible] nadia bet nad bugale lezet ep descadurez na [illegible] ebet, bugale hag a vije bet diorroet ha [illegible] ma o divije ho c'herent ho bara dizourci !

[illegible] nevezieu sa gouent an Drapistet a itron Varia-Domb [illegible] Escopti Belley. Daou Escop ha tri abad a voa eno [illegible] Escopti, pehini ema ar gouent ; an Aotrou [illegible] Escopti Hebron ; Abad an Trap-bras, tad [illegible] ursi ; abad Aiguebel, pehini en deus di[illegible] ; [illegible] vugale da zevel ar gouent nevez-ma, [illegible] Pomponbaud.

[illegible] abad ha sacri eun Escop nevez so [illegible] evit eun abad n'eus nemet [illegible] ; n'eus ket a consecration, n'eus ket a [illegible] Ar brus eus al lidou a rer evit eun abad, a [illegible] pa roer an urziou d'ar veleien iaouanc.

[illegible] eus an abadet dout evit beza testou, [illegible] Escop 'n dle ober al lit, da vinniguen an abad [illegible]

An Escop a c'houlen : Bez'oc'h eus-hu otre ar Pap ? [illegible] respont : — Mad, eme an Escop, lennit-hen, [illegible] vez lennet dirag an oll, a vouez huel, evit diskuez [illegible] gant ar Pap eo e teu pep gallout da c'houarn eur [illegible] gouent evel ma teu d'an Escop da c'houarn he Escopti.

An Escop a c'houlen neuze digant an abad nevez hag [illegible] ell dezhan heuilla piz oll reglen he urz, hag en a [illegible] rei ar skuer eus ar vertuzion d'he vreudeur [illegible] ; ha c'hoas e ra an d'ho miret. Ober a ra c'hoas meur a [illegible] all, ha da bephini anezho an abad nevez, var [illegible] ; a respont e fell dezhan hen ober gant gras Doue. — Doue ra roi deoc'h ar c'hras d'ho miret, eme an Escop.

Drol chapel, pe diou aoter a vez poursachet, unan evit an Escop, hag eben evit an abad, rag ho daou e [illegible] asamblez an oferen evel ma lavar ar veleien nevez an oferen gant an Escop an deiz ma vezont beleuzet. Ama ta e comans an oferen, hag ez eont beteg an avel ; mes di an aviel, an daou abad coz a zigas an abad nevez dagadout an Escop. An abad nevez a stou en tu cleiz d'an Escop, hag a c'hourvez a hed he gorf var leuren an ilis.

Neuze an oll a ia var ho daoulin ; ar venec'h a lavar a vouez huel salmou ar binijen, ha goude e caner litaniou an oll zænt. An Escop, e creiz al litaniou, a zao en he za, hag a bed Doue da venniguen ha da zanctifia an abad nevez astennet eno var an douar. Pa zao ac'hano, an Escop, en eur prefas caer, a ro dezan da anaout he zeveriou a abad. Goudeze e teu ar mare da lacat an daouarn var he benn, ha da venniguen ar Vint hag ar bizaou. An Escop hag an abad a lavar neuze an nemorant eus an oferen beteg ar gommunion. An abad a receo ar gommunion eus a zorn an Escop ; goudeze hen laker da azeza var gador an abad, hag e roer dezhan ar Vint hag ar bizaou evit he lacat e carg. G. M.

Rom. — Hon Tad-Santel ar Pab a ziscouez d'an holl hag e pep mare ar garantez, pe kentoc'h ann deneredighez ar vrassa. — Setu ama war ghement-se eul lizer hag a vezo, me sonj d'in, lennet gant plijadur. — Serifet eo bet gand eur scolaër euz ar c'holach romen da eunn Tad euz a Gompagnunez Jezuz, hag a chomm er ghear a Doulouz. Ar scolaër-ze he-unan a zo euz a Gompagnunez Jezuz.

Va Zad enoruz meurbed,

Evid-oun me, na pa vevfenn cant vloaz, biken n'ankounac'hainn ann taol chanz vad am euz bet unan euz ann deiziou diveza-ma. D'ann eil deiz euz a viz ghenver eo c'hoarvezet kement-se. — Ann Tad-Santel ar Pab oa eat goude kreizteiz da velout ar c'hardinal Mathei chomet clanv abaoue nebeut amzer. Ar scol er c'holach o veza peur-c'hreat, ar skolaerien, hervez ho guiz, a eaz da ober eur bourmenadennic. — Lod anezho a eaz da ilizveur Sant Per. Credi a reant ho divije cavet ann tu da welout ar Pab ha da gaout he venediction. Evit mont d'he balez e ranke evit gwir, tremenn war an dachenn veur dirag iliz Sant Per. — Re all, eunn nebeut hardissoc'h, a bignaz derez palez ar Vatican ; mont a reont zo-ken enn eur porz enn diabarz ar palez. — Eno en em lekeont war ho daoulin e kichen ann or ma tlie ar Pab mont dre z-hi enn he balez. — Ann Tad-Santel ho gwel hag a ro d'ezho he venediction. Goude beza gwelet ar Pab a dost, ha beza bet bennighet gant-han, e tistroent euruz a joauz d'ar ghear. — Hoghen setu ann Aotrou'n Escop Ricci a oa enn he garroz gand ar Pab, a dostaaz out-ho hag a lavaraz d'ezho : — Pignit e saliou ar Vatican, ann Tad-Santel ho coulenn ho c'houec'h ; fallout a ra d'ezhan ho kwelout ha comz ouz-hoc'h. Hor c'houec'h scolaër (holl e oant euz a vroiou dishevel), hor c'houec'h skolaër a daol eur sell ann eil war eghile. N'ouzont petra sonjal ha credi war ann urz-ze. — Evid-oun-me, va c'haloun a lamme stank em c'hreiz. — Erruet e penn ann derez a enor euz ar palez, ar mevel a c'houarn ann or, a harz ouz-omp. Ha bet hoc'h euz, eme-z-han scridou-conje, pe billejou evit tremenn ? — N'hon euz ket, a respontomp. Neuze'ta, ne hellit ket mont pelloc'h. — List-ho, list-ho da dremenn a lavar ann officer-roner ; ann Tad Santel en deuz c'hoant d'ho gwelout ha da gaozeal gant-ho. — Setu ni eat enn eur zal ghenta, hag ema-omp evit mont enn eur zall all.

Enn dro-ma eur mevel a gambr eo a harz ouz-omp na iafemp pelloc'h. Dont a reaz adarre unan d'hon sikour, enn eur lavaret ar memes comziou : list-ho, list-ho da dremenn, ar Pab a fell d'ezhan ho gwelout ha kaozeal gant-ho. — Enn eunn deirved zal, eunn hevelep harz, hag ez eo lavaret ar memes comziou. —Dighemeret omp erfin enn eur gambr vihan. — D'ar gambr-ze e teu hon Tad santel ar Pab da doma pa zistro euz kear d'he balez. Gortoz a reomp enn-hi eunn nebeut amzer. — Nicun ne lavar gher. O c'hortoz evel-se, pep minut a seblante beza hirr. Souden eunn or a zigor diraz-omp, ha piou eo ann hini a welomp ? Hon Tad-Santel ar Pab gand eun drem laouen hag eur mousc'hoarzin war he vuzellou. Ah! ah! eme-z-han, setu eta va skolaërien vad euz ar c'holac'h romen. — Oh ! va bugaligou keaz ! — *Filioli mei !* Keit-se, e oamp daoulinet diraz-han. — Gouzout a ra ar pez a c'hoantaomp, poki d'he dreid.— Ia, ia, va bugale, pokit da dreid ar Pab. — O pebez joa evid-omp da rei d'hon Tad Santel ar Pab ar merk-se a resped hag a garantez? — Displega a reomp d'ezhan hor chapeledou. Ho benniga a ra gand ar vedalennou a oa stag out-ho.— Bez'en deuz goude ar vadelez da astenn he zourn, evit ma pokemp d'ezhan. — Ne ket a-woualc'h, eme an Tad Santel. Holl em oc'h skolaërien euz a Gompagnunez Jezuz? Bez'em'omp, Tad santel.— Pehini eo enn ho tonez ar c'hreva hag ar c'henta eat er gompagnunez ? — Diskouezet eo d'ezhan eur skolaër euz Franz.— Mad, mad, eme-z-han, ra zeuio gan-en. Me fell d'in rei d'ehoc'h eunn daolenn vihan, c'houi lakai anezhi, pe enn eur zal a studi, pe enn ho chapel. —Deut eta, ha va heulit. — Sevel ha mont aran warlerc'h ann Tad Santel. Erruet omp er gambr a ziaraok cambr he levriou. — Euz al levriou er gambr-ze, en em servich hen he-unan. — Eno e laka he zourn war va fenn, hag e lavar d'in. — C'houi a zo eta euz Franz. Ah ! ar Francizien a zo tud vad ; carout a reont ar Pab. Ann holl n'her c'haront ket. — Ah ! Tad Santel, holl e teufent da garout anezhan, mar befe anavezet gand ann holl, ha mar befent holl catholiked. — Guir eo se, ha va c'harout a rafent c'hoaz muioc'h, ma vijent holl euz a Gompagnunez Jezuz. Ha bez'hoc'h euz breudeur, c'hoarezed ebarz ar bed. — N'am euz na breur, na c'hoar, Tad-Santel. Mes bez'am eus c'hoaz va zad ha va mamm. N'hoc'h euz ket. Ar Pab eo ho tad, hag ho mamm eo Compagnunez Jezuz. Carit anezho a greiz ho caloun. Coulscoude, Tad-Santel, ho pedi a rann da aotrea d'ar re am euz lezet ebarz ar bed, eun indul-janz enn heur euz ho maro. — He aotrea a rann, ha pa scrivot d'ho kerent, lavarit e roann d'ezho va benedic-tion, ha rac-tal e roaz d'in va unan he venediction. —Pa oemp erruet enn he gambr, e c'houlennaz digan-en — Peghement oc'h-hu e pep banden pa bourmenit ? — Tri omp, Tad-Santel. — Tri skolaër?— Ia, Tad-Santel. Mad, me fell d'in rei d'e-hoc'h eur pevare compagnon, fur meurbet hag a skouer vad. Hen-nez ne ket evit bale. Hen doughen a rankot dre ruiou kear beteg ar c'holach-romen. — Enn eur lavaret-se, ar Pab a ziskouezaz d'in eunn daolen euz ar re gaera. Pintet e oa en daolen-ze imaj Berkmans, discleriet sant a nevez zo. Tro war dro d'ann daolen-ze oa eur stern caër, ha war c'horre curu-nen hag alc'houeziou ar Pab Pi Nao. Setu aze, eme-z-han, evid ar skolaërien er filosophi. Mes red mad eo caout eunn all evid ar skolaërien enn deoloji ; hag e roaz eunn daolen-all d'e-omp. Sicouret e viot d'hô doughen. Evit pinijen e rankot treuzi, oc'h ho c'haout etre ho tivrec'h, ruiou kear. Ia, Tad-Santel, hen ober a raimp.

Mes ar skolaerien euz ar c'holach-romen, petra a raint-hi evit trugarekaat ho santelez euz a ghement a vadou ? Oh ! bugale vad ma-z-int ; va c'harout a reont a greiz ho c'haloun. Ra leverint enn abardaez-ma eur *Bater* hag eunn *Ave*, evit m'am be ar c'hraz da ober ar pez a c'houlenn Doue digan-en. Tad santel, pedi a raint ma veveac'h c'hoaz pell amzer, evit m'ho pe nebeutoc'h a enkrez hag a boan spered da c'houzanv ; hag evit ma hellfe an ilis trec'hi he enebourien. Ia, ia, goulennit ma rafenn bepred bolontez Doue. — Kenavezo, va mab, ho penniga a rann.

Mont a riz eta er meaz eunn daolen e pep dourn. — Redec a renn kentoc'h evit bale. Va breudeur a c'hor-toze ac'hanoun gant eunn hast hag eur c'hoant braz da c'houzout petra en doa lavaret d'in ann Tad santel, ha petra en doa roet d'in. E berr e erruomp er c'holach-romen. — Ann tad superior a c'hourc'hemennaz destum ann holl skolaërien. Discleriet eo d'ezho kement a oa c'hoarvezet ; hag holl e roont mil bennoz da Bi nao a gar kement ar gompagnunez.

Setu aze, va zad, eunn dra dudiuz meurbed evid-oun. Mennet am euz he rei d'e-hoc'h d'anaveout araoc da hini all e-bed. — Re euruz e vijenn m'am befe great plijadur d'e-hoc'h. *L. Delaizir S.J.* M. D. S. J.

HISTOR ZANTEL.

(Eil bennad ha tregont).

Hunvreou Pharaon. — Jozeph, gouarner ann Ejipt.

Daou vloaz a dremenaz, hag ar mestr-boutailler n'en doa sonj ebed euz he vadoberour. Daou vloaz a zo kalz evit eur prizounier hag a c'hortoze bemdez beza diboa-niet. Jozeph a c'houzanvaz an hirnez-se, hag ingrateuri ann offissour hep en em glemm. Chetu penaoz e teuaz Doue d'hen dilivra.

Pharaon en devoe eun hunvre. Kavout a rea d'ezhan beza enn he zâ var ribl ar ster. Hag e teue euz ar ster seiz bioc'h kaer ha lard-pill, hag e peurent var ar guerniou.

Seiz bioc'h all euzuz ha treud-kign a zave ivez euz ar ster, o peuri e ribl ar ster var ann tachennou glaz, hag e tebrjont ar seiz re ghenta, ker kaer enn ho ment, her flour en ho bleo.

Pharaon dihunet var ghement-se, a gouskas adarre, hag e teuaz d'ezhan eun eil hunvre.

Seiz toc'haden pe seiz penn-ed, leun ha kaer a zave var ar memez plouzen. Seiz toc'haden all moan-moan, ha rostet gant ar morzull, a zave var ho lerc'h var ar memes koloen hag a zebre holl c'hened ar re ghenta. Pharaon avizifunaz goude eur pennadik kousked. Pa voe deuet ar mintin, spountet ha strafuillet holl, e galvas ar gaou holl zivinourien hag holl dud gouiz-iek ar vro hag a lavaras dezho he hunvreou, ha nikun na helle rei e gonaz dezho he hunvreou, ha nikun na helle rei d'ezhan skiant pe chench var-n-ezho.

Jozeph a voe dilivret, e teuaz sonj d'ar mestr-boutailler, hag e lavaraz Anzao a-ran va fec'hed. Ar roue fachet ouz he zanvezien, a reaz teurel e prizoun kabitan he zoudarded. Ar mestr-baraer ha me. Hon daou hor boe, ar memez Anozvez, bep a hunvre, diougan euz pez a dlie chom ve ouz he vestr. Bez'iez oa eno eun Hebread iaouank, servijer ouz kabitan ar zoudarded. O veza da-nou d'ezhan hon hunvreou, e klevjomp gant-han eun tra gaer ar pez a oa kuzet dindan-ho, hag a zo c'hoarvezet abaoue. Rak me zo bet lekeat endro em c'hargou, ne welen m'en doa lavaret, hag eghile a zo bet skrivet hon hunvreou huir groaz.

Pa voe deuet ar roue, e oe tennet Jozeph euz ar prizoun, ha pa voe bet great d'ezhan he vleo, ha chom dre ouz he zillad, hen digasjont dirag ar roue.

Ha Pharaon da lavarout d'ezhan : Hunvreou am euz bet, ha nep a gavann den d'ho displega d'in. Klevet am euz gan-ez ma ouz kont dizolei, gant kalz a furnez, ar vi-rionez kuzet dindan ar seurt traou-ze.

Jozeph a respontaz : Doue, ha nann me, eo a respont da Pharaon traou a eur-vad.

Pharaon a gountaz eta ar pez en devoa guelet : Kavout a rea d'in, emez-han, e oann em zâ var vord ar ster, hag e pigne euz ar ster seiz bioc'h kaer meur-bed ha lard-pill hag e peurent var dachennou glaz ar vern.

Ha setu o tont var ho lerc'h seiz bioc'h all ken vil ha ken treud n'am euz guelet biscoaz enn Ejipt ar seurt d'ezho. Goude beza taghet ha lounket ar re ghenta, ne oant tamm ebed leunoc'h da velet ; mes choum a rejont ken treud ha biskoaz, daougroumet ha goloet a lornez. Dihunet var ghement-se, e kouezis adarre gant ar c'housket, hag em boe eun eil hunvre.

Seiz toc'haden leun ha kaer meurbed a zic'heote var ar memes korzen. Izelloc'h, var ar memes koloen, e save seiz toc'haden all treud-treud ha rostet gant ar morzull. Ar rema a zebre ar re ghenta gant ho greunn hag ho ghened.

Danevellet am euz va hunvreou d'hon divinourien, ha n'euz nikun anezho goestl da rei d'in sklerijen var-n-ezho.

Jozeph a respontaz : Daou hunvre ar roue ne reont nemet unan : Doue en deuz diskouezet da Pharaon ar pez a dle ober enn amzer da zont. Ar seiz bioc'h lard, hag ar seiz toc'haden leun, a zo seiz vloavez founder (*abondanz*). Ann daou hunvre a zoug ar memes guirionez.

Ar seiz bioc'h moan ha treud a zo deuet euz ar ster varlerc'h ar re ghenta, hag ar seiz toc'haden divoed ha skoet gant an ouall-avel, a zo seiz bloavez kernez pere a dle dont.

Ann traou-ze a c'hoarvezo er c'hiz-man ; dont a rai da ghenta dre ann Ejipt penn-da-benn, seiz vloavez founder hag a vezo dispar. Ha var ho lerc'h seiz vloa-vez difrouez e pep ghiz. Ann dienez a vezo ker braz ma vezo ankounac'heat zo ken ar binvidighez ghenta ; rak ann naoun a grogo du e pevar c'horn ar vro. Daou hunvre hoc'h euz bet divarbenn ar memes gui-rionez, evit diskouez e vezo sevenet hep faot lavar Doue, ha kement-se hep dale. H.

(*Ann nemorant eur veach-all*).

BUEZ SANT ERWAN. — PEVARE PENNAD.

Sant Erwan pe Eozen sacret avieler.

Sant Erwan pe Eozen a guemeraz an urzou sacr e Roazon, da lavaret eo, e oa bet great avieler. Ne fellaz ket d'ezhan mont larcoc'h. N'em em gave ket c'hoaz santel aoalc'h evit beza belec. — Peker santel bennag oa bet he vuez bete neuze, hag e lavare pell a oa ar breviel, evel m'hon euz guelet, en em lakaat a reaz e tail da receo an urzou-ze dre eur retret a reaz gant eur religiuz santel euz a urz Sant Frances. — Adalec neuze e lekeaz en he sonch d'en em zispartia dioc'h ar bed, da gaout eur vuez santeloc'h ha da ober eur binijen rustoc'h, evel m'her gueler diveatoc'h pa antreaz en trede urz Sant Frances.

Ar vrud euz he zantelez, euz he skiant vraz hag euz he lealded en he garg a oa eat e pep leac'h. An Aotrou Alan de Bruc, Escop Lan-dreguer, oc'h c'houzout a oa euz he escopti, her pedaz da zistrei d'he vro hag her goulennaz digant Escop Roazon. Hema o sonjal e tlije beza he dra da bephini, hel lezaz da vont da gaout he Escop. — Sant Erwan pe Eozen a zistroaz gant plijadur da Lan-dreguer, oc'h c'houzout e helfe ober vad eno kouls hag e Roazon. — Arc'havieler Roazon, evit discouez d'ezhan he anaoudeguez vad evit ar servichou caër en doa rentet d'ezhan en he garg, a roaz d'ezhan eur penn kezec evit ober he veach deuz Roazon da Lan-dreguer. Mez ar zant a vuerzaz ar marc'h abarz kuitaat, a roaz an arc'hant d'ar beorien, hag a zistroaz d'he vro var droad.

Sant Erwan pe Eozen official e Lan-dreguer.

Evithan da veza chenchet lec'h, n'en doa ket chenchet karg. Aotrou'n Escop Lan-dreguer hel lekeaz da official evel m'oa e Roazon. Ar c'henta tra a reaz, en eur guemer ar garg vraz ha diez-ze, oa lakaat urz vad e pep tra hag e pep lec'h, couls etouez an dud a iliz hag en afferiou ar bed. Na glaske nemet eun dra en he garg : ober he zever gant lealded. — Dre ze pep hini a dlie bale eün gant he hent, pe douja ar justis. — Evel ne glaske nemet

gloar Doue ha mad an dud, ar zant a implijaz he oll c'halloud hag he boan evit lakaat ar religion hag ar zantelez da ren e pep stad hag e pep lech. — Pa gave tud var ar poent da vont e procès, hen ho c'hasse gantha a gostez en he di, ha goude en dije clevet digare pephini anezho, e lakee ho affer ker sclear ma teuent peurvuia ho daou d'en em glevet ha d'en em unani evit ho brassa mad.

Meur a affer evelato a zeue beteg enhan hag aliez traou goal luiet. Gant aoun da ober gaou e tu ebed, ar zant na esperne nag he boan nag he amzer evit studia al lezen hag evit guelet pe tu e vije ar virionez pe ar gaou en oll afferiou a dremene dre he zaouarn. Na leze denn pell da c'hortoz he varnediguez gant aoun da ober gaou ebed dre he lizereguez. Couscoude pa en em gave gantha afferiou an intanvezed, ar vinored hag ar beorien, e vije mal gantha servicha an dud-ze da guenta.

An oll a anave mad he speret lem hag he skiant, he galon distag dioc'h madou ar bed hag e lealded e kenver pep unan en he varnediguez. Dre ze nicun euz ar re a golle ho procès en he dribunal n'en em gleme nag hen tamalle. Dre garantez evit ar beorien, pa ho devije afferiou dirag an tribunaliou all, hen a ice gant plijadur da gomz evitho ha d'ho difen zoken pa vije red, hep kemer arc'hant digantho. Scriva a rea ho faperiou, rei a rea cuzul d'ezho evit netra. — Dre ze ive e oa galvet : *Alvocad ar beorien*, hano dousoc'h d'he scouarn ha d'he galon eguet oll enoriou caër ar bed. Mez an hano a alvocad ar beorien a goustaz ker d'ezhan ; injuriou, cassoni ha malloziou an dud a chican a gouezo varnezhan bep mare. En despet d'he noblanz ha d'he garg enorabl, en dije mil dismeganz euz ho ferz. Pep seurt a vije lavaret d'ezhan hag anezhan. Fallacr, mastokin, halebod, louedic, ampoezon, klasker. — Ar zant a gleve hag a c'houzanve an traou-ze hep lavaret guer nag hep ober van e reent poan d'ezhan. — Gouzout a rea ive penaoz eur garantez re vraz evit an nessa a hell lakaat an den d'en em fazia, hag ive penaoz na ve ket atao ar virionez gant ar beorien, dre-ze n'en em gargue morse euz afferiou ar beorien ken n'ho dije touet e credent oa mad ho affer.

Le Bélaizir. S.J. M. D. ha Klan.

KI AR ZOUAVET.

Guelomp brema petra reas Thoutou epad brezel Itali. An oll a oar e teue neuze aliez *spierien* pe *ispiounet*, guisket evel hor zoudarded, d'en em zila etouez ar Fransisien evit guelet e pe stat e veze ho arme. Eun dervez eun den, guisket evel ar zouavet, hag a lavare oa eus ar c'henta rejimant, a deuas da gaout eur vanden soudardet eus an trede rejimant ; marvaillat, c'hoarzin, eva a ra gant ar re-ma, hag er memes amzer e sell en tu-ma hag en tu-hont. Mes setu Thoutou oc'h eruout, hag, o veza c'houesset an den-se, setu hen da buchat dirazhan ha d'en em lacaat da harzal ha da iudal goassa ma helle. An oll a zo souezet o velet kement all ; an den-se a deu da veza guen evel eun tam paper ; discredi a reer varnezhan ez eo ispioun, ha bez' ez oa unan e guirionez ; ober a reer dezhan a bep seurt goulennou, hag erfin e croguer en he gollierou hag e casser anezhan da gaout ar pennou bras eus an arme. Nebeut amzer goude e oue emgann e Palestro ; Toutou a ioa en emgann-se, hen eo en em daolas da guenta en dour evit treuzi ar ganol var neun, ha sailla var an enemiet a ioa en tu all ; hen eo a zicouras ive kemeret canolliou an Aotrichianet. En eur lamet oc'h fri kezec ar ganollerien, e lakeas anezho da spounta, da zevel var ho daou zroad adren, ha da derri pe da rouesta ho sternachou, ha neuse ar Fransisien a hellas tapout crog er c'hanolliou ha dont da veza mestr anezho.

Setu aze an taoliou caëra a reas Thoutou en Itali. Da fin ar vrezel, an trede rejimant zouavet a zistroas d'an Afric, ha ganthan he gui muia caret. En dro-ma Toutou n'en devoue ket a ezom d'en em guzet evit mont d'al lestr ; tremen a reas var ar planken, galvet dre he hano evel ar zoudardet all.

Eun nebeudic goude ez eas adarre d'ar vrezel e costez ar Maroc. Er vrezel-se ec'h en em lakeas a nevez da ober ar vicher en devoa bet great da guenta. Pa deue an noz ez ea bep heur da ober eur bale en tu all d'ar goardou a veze ato var zao er penn araoc d'an arme. Eur mestr oa da zizoucha ar *bodennou beo*, da lavaret eo, tud ar vro pere a lakea delliou palmez en dro dezho, hag a deue evelse en noz sioulic-sioulic da glasc sailla var ar goardou pa ne vijent ket var evez. Netra diessoc'h, goude beza bet eur pennad oc'h ober goard, eguet anaout e creis an denvalijen ar *bodennon beo-se*, dioc'h ar bodennou all a ioa ive calz anezho ebars er vro ; mes Thoutou en em gargue da ober al labour-se evit ar goardou, hen ne fazie morse ; n'en devoa ket he bar evit difourcha an enemiet cuzet etouez ar bodennou ; ha coulscoude en arme an Afric ez oa en amzer-se meur a gui brudet dre ho ijinnn hag ho descadurez.

Er Maroc e reas eun taol eus ar re gaëra : Ober a reas da eun den eus ar vro en em rei d'ar Fransisien evel prizounnier, en eur dapout crog ennhan gant he zaouarn.... Nan, gant he dreid eo a fell dinn da lavaret. Gant an diaoul-se a gui e fazier ato. Peguet e jupen eur *Beni-Frazen* gant he zent ha gant he dreid, e talc'has crog mad en eur jom a zistribil ous ar jupen, ken na deuas ar zouavet da gregui en dense d'ho zro ha d'her c'hass gantho.

Mes a veac'h oa achu brezel ar Maroc, ma oue red d'an trede rejimant zouavet mont adarre d'ar vrezel d'ar Mexic. Thoutou ne oue ket ancounac'heat, mont a reas ive d'ar Mexic. Eno ec'h en em roas d'ar chasse, ha bemdez e laze unan bennac eus an amprevanet pe eus ar glazardet-ze a c'halver *ignam* ébars er vro, hag a zo ker mad da zibri ma teu an dour er guinou en eur zonjal ennho ebken. Ar pez a bake Thoutou bemdez a veze poazet dioc'h an abardaëz gant keguiner ar goumpagnunez evit Thoutou he unan hag evit oll zoudardet ar goumpagnunez. Eun dervez e oue flemmet en eur

assedi gant eun aër binimus, hag e oue dare dezhan mervel. Mes ar gouil a oue goalc'het mad hag e hellas parea. Coulsgoude ne zavas mui a vleo var blas ar gouilse evel ma hell peb hini her guelet gant he zaoulagad [illegible]

Mes setu ar Fransisien ô clasc kemeret kear Puebla, a-stroiñ ontho an hent da vont da Vexico, ar guear-gar a reas eus ar c'ro. Thoutou a reas cals vad dezho epad an abadenn-se hag eno. A benn-teir gueich, dre greis ar rumour a deuze kear a bep tu, e cavas an hent da vont kerkent an enemiet ; mes en dro-ma e oue goal dizet avad ne re e oue ket ar c'hisel bras da goll he vuez. Dare e oue dezhan eun ar pez a rea he vrassa coanteri. Eürussoc'h coulsgoude ezoeñ al louarn ma comzer anezhan er *Tuilerinou* ne lezas var dachen ar vrezel nemet an anter eus he lost. Ar guemenisse Thoutou a zistroas e Frans, ar re-se gant eur zoudard bet glazet eveldhan. Ar zoudard-ma en eur dremen dre Baris, a c'houlennas hag a obtenas ar c'hras da veza diguemeret etouez goardou an Impalaër. Thoutou en devoa neuse diou c'hrouadur, e eur leac'h all oa bet c'hoaz blounset he gorf, hag a-benn ar guerech oa bet er vrezel ; din oa eta ive ma vije bet kemeret dezhan e goard an Impalaër. Ne oue ket a zezamarou evit kement-se : kemeret e oue gant ar zoudard a ioa bet he goumpagnoun evit dizrei e Frans, hag a vouezhas ma eno ! Ne m'eus ket a ezom da lavaret en doa ar c'hrouadur evithan an oll respet a zo dlet. Setu ama ur pez a zouezo pegner bras eo ar respet-se : n'eus penn hag hag en dulle zounje da jom er c'hazarn. Kement a gell a vez cavet eno, a vez casset cuit a daoliou baz ; mes an offiserien vras o deus roët urs da espern dhoutou. Dihoutou n'en deus ezom da gaout aoun ebet rac enoant an valaën.

Hag evit guir, abaoue m'ema er goard, n'euz clem ebet na zouguen en he enep : fur eo e peb fesoun, evel matroz ous eur zoudard coz, bet e brezelliou an Afric, an Itali hag ar Mexic. Mes bemdez goude he zijuni ez a da boumren da Baris. (E Versaill eo ema cazarn zouavet ar Gard.) Paris a blij dezhan dreist peb tra ; pa vez e Versaill e vez ato clanv gant ar c'hoant da vont da Baris : er guear vras-se eo ema bepret he speret. Mes eus a Versaill di ez euz eur pennadic brao a hent ; n'e ket eur bihadur ober an hent-se var droad. Evel m'az eo eur c'hi skiant, Thoutou a goumpren ervad peguen talvoudec'h eo an hent houarn, peguen eas eo beachi dre an hent-se. Mes mar en deus he lod er *gamel* evel ar zoudardet, n'en d'eus ket he vennec pe he zaou vennec bemdez eveldo... N'en deus ket eta a be a dra da baea he blas coulsgoude ; evel n'e ket ijinn a vanc dezhan, en deus cavet an tu da ober he dro evit netra. Pa vez an trein prest da ziblas, e lam didrous en unan eus ar c'harr hag e chom eno cuzet a zindan ar scaoun hag eb nivar ken na vezer erruet e Paris. Eur veich erruet er *gar*, e choaz ar vrassa, al ledanna *Crinolin* a vel o tisken eus ar c'harr-tan ; en em zila a ra sioulic dindan-hi, hag e chom eno chouchet evit tremen ar zaliou a zo da dreuzi, evit na hellot ket beza remerket gant ar gardianet. Ar memes tra a ra adarre evit dizrei d'ar guear. Brema mar goulennit diganen perac ez a Toutou ken alies da Baris, e respountinn d'ehoc'h, mechans da velet ar guerent hag ar vignounet en deus eno.

Setu aze histor ar c'hi calounec-se. A dra zur, ma vije bet ar c'hiz da rei ar groaz a henor d'ar chass, Thoutou en devije bet anezhi pell a ioa.

(Tennet eus ar gazeten c'hallec ; *l'Union de l'Ouest.*)

Gcl. MORVAN,
Person Plugüen.

Eur glaoustre gounezet dre finesse.

Eur bourc'his eus a Vienn, kear kabital eus an Aotrich, en devoa daou grouadur pevar bloaz, coant evel an deiz hag henvel poch an eil ous eguile ; memes penn, memes daoulagad, memes bleo, memes mouez, memes ment, memas doare e peb guis. Eur c'houblad eo e oant : unan anezho a ioa eur paotr hag eun all eur verc'h ; mes ken henvel oant e pep feson, na helle den anaout ar paotr dioc'h ar verc'h, pa veze guisket ar memes dillad d'ezho ho daou. Ho zad he unan a fazie e kenver ar poent-se, hag a guemere alies an eil evit eguile.

Eun dervez dabardaez, m'edo ho zad en eur *c'hafe* eus a guear, e teuas da ober caoz eus he vugale. Setu eno a vad, emezhan, eur stal dinme ; m'em eus daou grouadur bet en eur c'houblad, ha pa vezont guisket henvel, em eus beac'h ha beac'h oc'h anaout an eil dioc'h eguile. Ahez zoken e fazian hag e kemeran ar paotr evit ar verc'h, pe ar verc'h evit ar paotr.

— Bah ! a respountas dioc'htu unan eus he vignounet a ioa eno, o farsal emaoc'h sur ; claoustre n'em eus ket a ezom da velet ho pugale epad eur minuten evit lavaret d'ehoc'h pehini ar paotr ha pehini ar verc'h. — Peguement a lakit e claoustre, eme an tad ? — 50 florin (125 lur), mar kirit, eme ar mignoun. — Mad ! touncomp, ha deuit varc'hoaz d'am zi d'an heur m'an heur.

Ar mignoun a ieas d'an heur merket. Caout a reas an daou grouadur guisket henvel-poch hag azezet ho daou e kichen ho mam. Ractal e tispacas var eur penn eus an daol enr verc'hoden eus ar re gaera, hag a bep seurt binviachou bihan evit ober ar gueguin hag aoza ar bouet, ha var ar peun all e lakeas goudese eur fusuillic vihan, eun daboulin ha bicher evit skei varnezhi. Neuze e lavaras d'ar vugale choaz ar pez a blichje muia d'ezho etouez ar braoigou-se. Ker buhan an hini a oa ar verc'h a lammas da c'hoari gant ar verc'hoden ha gant an traou all a ioa en he c'hichen ; ar paotr a lammas ive ker buhan all da guemeret ar fusuil hag an daboulin, hag en em lakeas dioc'htu d'ho manea evel pa vije bet dija eur zoudard desket mad. Han ! eme ar mignoun kerkent, n'e ket houma eo ar verc'h, an hini zo o c'hoari gant ar ver-

c'hoden ? Ne ket hennont, er c'hountrol, eo ar paotr, an hini zo crog er fusuil hag en daboulin — Eo zur, eme an tad, divinet ho p'eus, gounezet o p'eus ho claoustre. (*Tennet divar gazeten an* Europ.)

Gcl MORVAN,
Person Plugüen.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

DILLUN 7 MAE. — Sant Stanislas, escop ha merzer. (*En tri dervez-ma ema ar Rogationou, hag ez eus vijel.*)

DIMEURS 8. — Sant Mikeal oc'h en em ziskuez.

DIMERC'HER 9. — Sant Gregor, escop ha doctor eus an Iliz.

DIZIOU 10. — Ar Iaou-Bask.

DIRGUENER 11. — Sant Ian dirag an or latin.

DISSADORN 12. — Sant Neree hag he gompagnunez, merzerien.

DISSUL 13. — Ar Sul en eisvet ar Iaou-Bask. — Sant Briec, escop. — *An Aviel hirio :*

Jesus a lavaras ar barabolen-ma d'he ziskibien :

Eun den en doa eur veach hir da ober, a c'halvas he zervicherien, hag a lakeas he vadou etre ho daouarn. Da unan anezho e roas pemp talant, da eun all daou, da eun trede unan, da bep unan anezho ervez ma voa guest; ha neuze ez eas en hent dioc'htu.

Hoguen an hini en doa bet pemp talant a ieas da ober kenvers gant an arc'hant-ze, hag a c'hounezas pemp talant all gantho. Er memes tra an hini en doa bet daou dalant a c'hounezaz ivè daou dalant all. Evit an hini n'en doa bet nemet eun talant, mont a reas da doulla an douar, hag e cuzas eno arc'hant he vestr.

Aben eur pennad mad a amzer, mestr ar zervicherien-ze a zistroas hag a-reas dezho renta cont.

An hini en doa bet pemp talant a dosteas hag a zigasas pemp talant all, en eur lavaret : Mestr, pemp talant oc'h eus roet d'in, setu aze pemp talant all am eus gounezet varnezho. He vestr a lavaras dezan : Mad eo, servicher mad ha fidel; dre ma zoc'h bet fidel e traou bihan, e fichin traou bras enhoc'h; kemerit pers e joausdet ho mestr.

An hini en doa bet daou dalant a deuas ive hag a lavaras : Mestr, daou dalant o poa roet din, setu daou dalant all gounezet ganen varnezho. He vestr a lavaras d'ezhan : Mad eo, servicher mad ha fidel; pa zoc'h bet fidel e traou bihan, e fichin traou bras enhoc'h; kemerit pers e joausdet ho mestrr.

(S. Vaze XXV. 14.)

KELEIER.

Ar 26 a viz mae, retred brezonec evit ar voazed e Lesneven, hag evid ar merc'hed e Kemperle.

An Aotrou Prijant, chaloni a henor, person Castellin, so maro er sizun dremenet. He gorf a dle beza enterret e Lanmeur, a beleac'h eo guinnidic.

En diou zizun diveza-ma ez oa mission en Elliant. Ar barrez-ze so brudet bras dre ar vosen so bet eno guech all goz, ha bez'ez eus, etouez ar Vretoned, eur ganaouen savet var ar vosen-ze, hag ar ganaouen-ze so unan eus ar re anavezeta, evel ma zeo ive unan eus ar re gaera hag ar re gossa anavezet e Breiz. Pemp missioner varnuguent so en Elliant epad ar pemzeg dez-ma o labourat evit silvidignez an eneou, hag esperout a reont tenna cals frouez eus ho labour. Divezatoc'h e vezo comzet e *Feiz ha Breiz* eus ar mission-ze.

D'an nao-varnuguent, d'an tregont a ebrel, ha d'ar c'henta a vae, ez eus bet e Naonet tri dervez pedennou en henor d'ar Brincez eurus Franceza Damboaz, dukez a Vreiz, pehini a so meñec'da ganoniza. Ar brinsez eurus-ze so bet o chom e Naonet. He relegou a so eno, da viana eul loden anezho ha dreist oll he fenn. An Eskibien divardro a c'hortozer e Naonet evit an tri devez pedennou-ze. Divezatoc'h on eus sonch da lacat er gazeten buez Franceza Damboaz.

D'an eil sul a viz Mae e vezo, er bloa-ma hag iviziken, dre otre Escop S.-Briec, pardon S. Valentin e Rostrenen. Ar c'horf santel (lavaret or boa varlene petra eo eur c'horf santel) a vezo, azalec ar zadorn, laket a vel d'an oll evit ma c'hellint he enori, ha d'ar zul goude gousperou, e vezo douguet e procession. Induljans plenier so en deiz-ze roet gant Pii nao d'ar belerinet a ia da Rostrenen, da vizita ilis an itron Varia, gant ma raint ar pez zo red evit gounit eun induljans plenier. Bez'ez eus c'hoas eun induljans a dric'hant dervez evit kement christen a vizit en deiz-ze an iliz devot. Rostrenen a deu da veza eul leac'h a belerinach daremprédet meurbet.

Aotrou Escop Sant-Briec a ro ive daouguent devez induljansou da guement christen a bed dirag corf santel S. Valentin, n'eus fors peur na pe guen alies. G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *28 Ebrel.*		PONT'NABAT. — *26 Ebrel.*	
Guinis....	17 lur, 42 c.	Guinis....	16 lur, 85 c.
Segal.....	10 lur, 87 c.	Segal.....	10 lur, 36 c.
Eiz.....	8 lur, 53 c.	Eiz.....	9 lur, 73 c.
Ed-du....	8 lur, 67 c.	Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	9 lur, 26 c.	Kerc'h....	9 lur, 13 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 12 MAE 1866. — Nº 67. — EIL BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eun blons..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit eur miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar c'hommanant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 12 Mae 1866.

Ouspenn an dervéziou caera evit pep parréz, ha zoken a-wechou eus an dervéziou, eo an deiz ma ra ar vugale ho fas kenta. Petra dudiussoc'h evit guelet Jesus, Roue an Env hag an douar, o tont da zisken e calon an eil gouverner a zo dister evit guir, mes pere a zeblegomas dirgatal sae ho badizian, pe mar deo bet sae ar feiz en un dennag ar zae-ze dre ar pec'het, da viana ez ha ez da vennat! Dre an vugale-ze e scuil Jesus he chrasthag he vennoz en tiez ha dre ar barréz oll. Ar pez a lavaras ar Salver-ze so eun dervez pardon, eun dervez a laouenidiguez evit oll dud ar barrez. An oll ive a gaf enha ouvguentelv. Digas a ra da zonch da bephini eus an deiz ma en deus great ive he basc kenta, eus ar joa hag al laouenidiguez en doa tanveet en deiz-ze. Digas a ra da zondi d'an den pe guen eurus eo eur c'hristen pa vez Jesus en he galon ha pa vez oll da Jesus. Sonch a zigas c'hoas dioustous ar vadiziant hag eus ar promessaou great en deiz-ze-zo dre c'henou ar paeron hag ar væroucz. Dervéziou caer a bere ar zonch a ra ato vad d'ar galon, a jom dh ene evel louzou a c'huez mad, hag a zigas c'hoant d'an den d'en em lacat er stad eurus e pehini e vo en dervéziou-ze!

Eun dra gaer c'hoaz eo guelet o tostat oc'h an daol santel an dud-ze pere dre ho stad hag ho micher, ne dint nemeur douguet d'an devosion; ha pa ho gueler o tostat a vanden, hag evel pa lavarfen, a *rejimanchou*, ez eo neuze eun dra dudius meurbet ho guelet.

Evelse, e Velletry, ez eus prezeguet eur retred d'ar zouavet eus a arme ar Pap. Ar retred so bet roet e gallec'hag, e flamand, rag ar zouavet-ze so cals anezho eat di eus a Frans hag eus ar Beljic. An tad Alet, predicator Sant-Lois-ar-Fransizien a brezegue dezho diou vech bemdez, dioc'h ar mintin goude an oferen, ha dioc'h an noz araog benediction ar sacramant. D'an deiz ma c'hechue ar retred, e voant en em zestumet oll er gathedral evit communia. Vardro eis cant den, etre ofiserien ha soudardet, a so tosteat oc'h an daol santel; da lavaret eo cazi an oll zouavet so e Velletry hag er c'heriou divar dro. Petra caeroc'h evit guelet an oll zondardet christen-ze, deut eus a gueit evit servicha vikel Jesus-Christ, o rei evelse dirag an oll eun testeni ker bras eus ho feiz, eus ar feiz-ze pehini e deus great dezho kuitat pep tra evit mont da zifen an ilis santel!

Goude creisdeiz o deus nevezet ho le a fealdet d'hon Tad Santel ar Pap. Bez'edont dindan an armou, ar muzic en ho raog hag ho guitoniou dispac. Gant eun dorn e talc'hent ho armou, hag eun dorn all a astennent var an aviel evit ober ho le. Tud Velletry a ioa diredet oll da velet eun dra ken dudius. Rouez eo guelet tud oc'h ober eul le evelse a zevri evit difen ar mad, en amzer-ma e pehini e rer ken aliez a le faoz, ken aliez zoken a le a enep an iliz hag ar relijion!

Tennet eus ar gazeten L'UNION DE L'OUEST.

Haiti. — Clevet a rer alies hano a dan guall, mes setu ama unan hag en deus distrujet eur guer vras abez couls lavaret. Kær Pors-ar-Prins, en Haïti, a so bet devet cazi oll an naontec hag an uguent eus a viz ebrel. An oll a voar eo eno ema o chom an Aotrou Arc'hescop Testard du Cosker, hag oa bet devet ive varlene eul loden eus ar memez kær.

An tan, croguet d'an naontec dioc'h ar mintin, ne deo bet eanet nemet d'an uguent da bardaez. Creiz kær so rentet oll e ludu. An tiadou tud so a villerou var dachennou kær ha var ar meziou tro var dro ep ti nag oz. Unanic bennag epken o deus gallet caout lojeiz digant kerent pe vignonet chomet ho ziez e dilerc'h an tan. Pemzeg blocad tiez so distrujet oll, ha trizec blocad all so guall laket. Ar c'harter pinvidica eus ar guær eo so devet. Den ne oufe niveri ar c'holl a so great. Ne ouzeur ket penaus eo croguet an tan.

N'em eus ket a izom da lavaret pebez rann-galon so er guær reuzeudic-ze. Kement all a dud laket var an douar noaz, ep eun doen d'ho golo zoken en noz, hag

ep peadra da ellout sevel ! ep eun tam bara da derri ho naoun ! An tan en deus distrujet oll ; aour, arc'hant, ha kement a ioa, oll int teuzet.

Ar Francizien ne fell ket dezho beza soudardet d'ar Pap, a lavare en dez-all gazeten an tavarnion, hag an hini en doa scrifet ar gaou bras-ze, a zave he vruchet soun evel pa en divije merket var he baper eur virionez tennet eus an Aviel. Hano so, evel a voar an oll, da gas da Rom eur vanden soudardet dindan an hano a *Lejion Romen*. Mad, da lacat e penn ar zoudardet-ze ez oa izom pevar ofiser ha tregont. Pet a gaf deoc'h, so deut anezho ho unan d'en em guiniguen da vont ? Pemzec cant, netra ken! Pemzeg cant elea'c'h n'eus izom nemet pevar ha tregont. Pemzec cant hag a c'houlen caout an henor da zervicha Pii Nao ! Da lavaret eo, hon ofiserien, hor guella brezelecaerien ne c'houlennont ket guell evit lacat ho c'hleze da zifen an Iliz. Hag e teui goudeze gaouiadet bras an tavarniou da lavaret deoc'h ken dichec ha tra : Ar Fransizien ne fel ket dezho beza soudardet d'ar Pap ! Mad, ar re a lenn scrijou an dromplerien-ze ho c'hredo hag a lavaro var ho lerc'h d'an nep a garo clevet penaus eo evel ma lavar ar re-ze eo eza an traou en dro er vro-ma.

Eur gazeten-all a responte d'ar c'haouiadet-ze : ar Frans oll e deus guelet gant plijadur he bugale o vont da zervicha ar Pap. Ar Frans oll; ar pez a ziskuez penaus ar gaouiadet-ze ne dint ket Fransizien, pe da viana ne dint ket guir Fransizien; rag ar guir Fransizien ne daint morse a enep an Ilis catholic, a enep Vikel J.-C. G. M.

KENTÉL SPONTUS.

Brec'h an Aotrou Doue a deu avechou da boeza pounner var an dispac'herien a ra ar brezel d'he iliz, d'ar Pap ha d'ar veleien. Bep en amzer e sco unan bennag eus an taoliou-ze a dle ar strons anezho mont bete goelet ar c'halonou caleta, hag ho dihuna mar deus c'hoas eun elfen bennag a feiz enho. Setu ama unan hag a zo spontus. Digouezet eo en eur guær eus an Itali ervez eur gazeten moulet e Bologn hag hanvet *Ar Virionez*.

Eun uguent den bennag a voa azezet ous taol, tomet mad gant ar guin; oll e crient hag e iouent var eun dro. Ne deue eus ho guinou nemet leoudouet, blasfemou, c'hoarzadennou euzus. Evit an amzer da zont e voant, emezho, contant da velet a bep seurt tud, paianet, tud difeiz, tud dizoue ; mes evit christenien catholic ne c'houzanvjent nicun. Cassoni d'ar gristenien gatolic, dreist oll d'ar veleien. An oll veleien d'ar maro ; setu ar pez a c'houlennent.

Setu an hini en devoa an doare da veza e peun ar re all, eun deu hag a voa scrij guelet he vizach, o chom eun nebeut da zonjal. Abenn eur pennadic e scoas var an daol eun taol dorn ker cre ma strincas d'an douar kement a voa varnhi :

— Cavet em eus, emezhan, cavet em eus ar pez a glasken !

— Petra c'heus cavet ? eme ar re all.

— Peoc'h, emezhan, divezatoc'h c'hui velo.

Neuze e cassas gantha a gostez tri eus he gamaradet, hag e tisclerias dezho ar pez a voa en he zonch, hag o tistrei oc'h ar vanden, e lavaras : deomp ac'hann.

Antronoz, e kichen dor eun ti caer eus a guær, e voa da c'huec'h heur dioc'h ar mintin, eun den tenval he benn, o sellet en tu-ma hag en tu-hont. Lavaret e vije e voa o c'hortoz unan bennag. Ep dale e veler o tont eur beleg hag a dlie caout var dro daou uguent vloaz. Bet oa vardro eur paour kez den clanv, hag e tougue var he vizach ar joa da veza savetet eun ene. An den a ioa o c'hortoz a lakeas eur mouchouer var he zaoulagad evel evit cuzet he zaelou, hag a ieas d'he gaout en eur lavaret, oc'h ober neuz da vouela : Tad, ama ez eus eun den o vont da vervel, hag a c'houlen eur beleg ! ho pet ar vadelez da vont d'he gaout. Ep marc'hata, ep lavaret guer, ar belec a ia dioc'htu var he lerc'h. Casset eo da eur zal a gostez eleac'h ma zoa eun toullad goazet en dro da eur guele a behini ar ridochou a voa serret cloz. Mont a ra er zal en eur lavaret comzou an iliz : *peoc'h d'an ti-ma ha d'ar re a jom enha*. Tostat a ra oc'h ar guele, hag e vel ar voazet a voa eno oc'h ober sellou a gorn an eil oc'h eguile. An dud-ze gouscoude en em denn a gostez, hag ar beleg a goms oc'h an den clan ep digueri varnezhan. Evel ne responte ket an den clan, ar beleg a grog er ridochou d'ho dibrenna ; mes, ô tra spontus ! guelet a ra dirazhan eur vizach euzus ; he zaoulagad deut couls lavaret eus he benn, he c'hinou digor bras hag eat a dreuz, he deot deut er meaz eus he c'hinou. Ar beleg hen hij, mes ne finv ket ; maro oa. Guelet a reat epken penaus an den-ze pehini en doa great neuz da veza clan, a voa er guele-ze he zillad oll gantha, hag en he zorn diou ez oa eur bistolen a c'huec'h tenn, hag he vez crog er bluen. Ar beleg a lavaras neuze : « Re zivezad eo, emezhan, an den-ma so maro ! » An oll lakepodet a voa eno a zilamas neuze d'ar guele, hag en em lakeas da heja ha da c'hervel ho c'hamarad ; mes re zivezad edont ive. Etredaou ar beleg a voa daoulinet da bidi. Sevel a reaz he zaouarn etrezec an Env en eur lavaret : Va Doue, va Doue, nag hen a zo scrijus ho parnediguez ! Neuze o trei oc'h ar voazet a voa sebezet eno en dro d'ar guele, e lavaras dezho : Doue r'ho pardono eus an Env evel ma ho pardonan var an douar ! hag ez eas ac'hano oc'h ho lezel mantret ha spontet oll.

N'em eus ket izom da lavaret oa ar re-ma a voa en em glevet an derc'hent evit laza eur beleg bennag. An hini anezho a voa ar c'habiten, hag a grede beza cavet an tu da ober he daol, hennez eo en doa great neuz da veza clan, hag a zougue eur bistolen evit laza ar beleg pa en divije digoret he ridochou, ha rei dre eno eun tam ebat d'he gamaradet. Guelet oc'h eus penaoz oue scoet he unan gant Doue. Ma ho defe da viana he vignonet tennet eur frouez bennag eus ar guentel scrijus-ze roet dezho ! G. M

AR PALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

XXVII.

Ne lavaran ingal a ro ar maro d'ann dud claan. Pea dra zo eno d'ho laza. Ne dleffet gelver ar belec, nemet pa n'a ket mui he anaoudegez.

Mad avoa lac'h. Ne gleer gelver ar belec nemet pa n'a ket mui he c'hoc'hvad ebet. Grit guelloc'h, ne c'halvit ket, ha leskit ho tud d'a vervel egis chas.

Ha sus Christ hag ec zo Doue ar re varo ? Hag evit mont da velet cortou maro eo en d'eus roet beleyen d'ann dud ?

Ne ouiac'h pegement a eneou azo diskennet en ifern hag azo eno evit atao abalamour d'ar greden fall-ze. — Bemdez e veler ez eo eur gaou, bemdez e veler tud claan o voela gant al laouenidigez goude beza bet ho devenou, n'eus fors guelet a reer tiez cristen, var ho meno, lieza en em gleo an dud ennho, evit miret oc'h ar belec d'a zavetei ene ho zad, ho mam, ho bugel, ho mignon, zo o vont dirag Doue.

Ha neuze pa vez re zivezat, pa ra ar belec eur rebech bennag d'ann dud diskiant-se var ho leziregez. Oh a lavaret, ennez a ba eun den ker mad, ker renket! Ounnez a oa gan vaouez ken a zoare, ounnez a garie kement he bugale ne ket pel caout aon ebet. Hag aliez e oa dec mis, eur bloaz, dec vloaz ne voa ket bet o coves, ne voa ket zoken marteze tosteet oc'h iliz ebet. Nan, nan, lakit eta an draze en ho speret eur vech evit mad, an dud clan n'ho deus ket aon rac ar belec, nan, nan, ne varvont ket evit he velet. Pell ac'hano, ho savetoa nan, ho laouennat a raa, crenaat a ra ho ene hag a jez ho c'horf ; goulennet digant ar vidicinet ho doktor hon ket pet guech o deus guelet an dra-ze.

Bremazeus eun nebeut blaveziou em beuz guelet o c'hoarvezout eun dra ha ne ancounac'haîn morse. Galvet e oan het d'ar meurs largez eus ar bloaz 1850, da velet eun den buanur claan bras ; ar midiciu a lavare zo kenvez oa gret ganthan. He vam baour ne zonje mui e teuje, rei a riz d'ar paour kez bian he zoa manchou diveza. He govez a riz ha goude e noennis anezhan, goude beza gret dezhan ober he bask kenta da lavaret eo e ziveza en he vele. Ar bugel a zalc'he he zouannegou croaziet epad ann holl amzer-ze ; ha goude pa c'houlennis diganthan a laouen e oa he galon, e tesmas kement tamic ners en doa evit lavaret dinn : Ia, va zad, laouen bras. Lavaret a ris ken a vo d'ezhan er barados a somje dinn.

Antronoz vintin, ar midicin a oa souezet maro, o velet e oa c'hoas beo. Mæz souezetoc'h e chomas pa zellaz ounthan pis ; an derrien a oa eanet, ha ne vele mui goazen varo ebet ennhan.

Tri devez goude ar pot bihan pare cloc a c'hoarie gant he vreur.

Ann Nouen ha lazet e doa ar bugel-ze ? N'ho pezet ket eta aon rac ar belec. Pa viot goal glaan, casit d'he glask da genta, goulennit ounthan ho teveriou diveza. En em zalc'hit prest n'eus fors petra zigouezo, grit ho peoc'h gant Doue. Meur a hini zo bet nouennet hag azo beo c'hoas. Y. P.

YVONIC TIMAD.

(C'HUEC'HVET PENNAD).

Evit entent mad ar pez on eus lavaret eus a varo Per ha Fanch, eo red deomp dont eun nebeut var hor c'hiz, evit guelet petra voa tremenet epad ho c'hlenvet.

Evel ma on eus lavaret dija dre ar zourci a one kemeret var he dro, Fanch a deuas da vellaat a benn en deiziou benag, nemet e chomas var nezhan eur zempladurez vras. Ar pistigou en hiskine evel birou en he gostez hag en he beultrin, a vire out-han da denna he alan dizamm aoualc'h. Gant an amzer evelkent e teuas da ellout sevel pennajou e creiz an deiz. en despet d'ar c'hoant en doa ne elle ket mond a bell diouz ann ti. En droïc bennag d'ar c'hreïer, dre'r jardin, er zellic ouz ann doareou, hag e vije mall dezhan distrei d'he vele, en er herellat var he zivisker re zispled da zougen ho beac'h. Gant ar vall da veza pare, e zeaz re dindan an amzer, hag abarz nemeur ec'h affeillas, ma rankas chom etre an tan hag e vele.

Per, e tre he glenvejou, hag ar gwal darvoud ze, a iea ive bemdez semploc'h sempla, hag ar paour keas Yvonic a renkas ranna e amzer e tre labourou ar park hag an evez a zaou zenn clan, pere, evit-ho da veza a oad dishenvel, en em heulie tiz var hent ar bez.

Jakez en doa traoualc'h da ober gant-han e unan ; hag o velet penaoz e zea ar bed e Kerfur, a ieas da c'houlen digant he dad he lod da vont kuit.

Cavet en doa, emezan, en apoe vrao, ha douar marc'had mad da labourat. Per, evit caout peoc'h diouthan a rannaz out-han lod he vamm, ma zaje divar he dro. Er miziou bennag a dremenaz evel-se, eb ma veljet an daou glanvour nag e wassaat nag e vellaat, ha netra ive ne roe da fiziout euz an eil nag euz hegile.

Yvonic a rea guella ma c'helle out-ho daou ; dond ha mond a rea euz a vele he dad d'ha vele he vreur, hag he galoun a wade ho velet daou zen a garie kement o vond dre hirnez, en despet d'he volontez vad. Deut oa n'elle mui tizout out-ho daou, hag en he zoan e lavare neuze out-han he unan : O da viana, ma vije bet va mamm beo, nag-en zo ebad d'ann neb a jom o zud gant-ho pa ziouez clevejou evellen. Anaout a rea muioc'h evit biscoaz an dienez a vez en eun ti euz er vaouez goueziec, aketus ha tener. E velet an izom en doa euz unan bennag d'he zicour, e selaouaz

gwel an ali a roe dezhan he dad pell a ioa, da zimezi.

Goude beza clevet ali tud fur, e zeaz d'ha c'houlen er plac'h iaouank a gever, anavezet dre he brud vad, ken damantus da boan he zud ha m'oa dizamant outhi he unan. Er seurt maouez a ioa diouz doare Yvonic, cavet en dije pinvidicoc'h, m'en dije, evel darn zo, clasket danvez eb vertuz. Neket er berniou leve e ma an eurusted.

Kerkent a ma oue eat ann embannou e timejont eb trouz ha disispign. Yvonic a glaske eur vaouez hag a vije evit he dad eur verc'h vad, evit he vreur eur c'hoar garantezuz : caout a reaz ann eil hag e ben en Anna Keruel.

Goude beza pourveet da izomou brassa he glanvourien geiz Yvonic enem droaz da barea ho eneou. Evit eur c'hrouadur mad, neket aoualc'h kemeret sourci a gorf he dud, ar c'haërra euz he zeveriou eo clask savetei ho eneou, hag espern dezho ar vuez eb fin, a elle peb unan da brena dre ar c'heuz d'he bec'hejou.

Per ne reas ket calz a vân ouz he glevet, ker caledet oa en he wal blegou. Hed he vugaleach n'en doa guelet nemet dizurziou skignet er vro da heul ar giziou fall a zigassaz an dispac'h. A veac'h m'a c'hanaveze ar guirioneziou kenta, ma renkas Yvonic e scolia evel eur c'hrouadur.

Fanch a stourme ouz ar c'hraç, dre ma felle dezhan beva c'hoaz. Petra benag m'oa dinerz he gorf, he wal-ioulou a ioa crën ha doun en he galoun. Ne c'houzanve ket clevet hano a vervel, n'a plega da volontez Doue, ar pez a c'hoarvez gant ar re enem ro abred da blijadurezou an bed. Euz en tu ar ienien, euz ann tu all ar spount hag ann dizesper, setu aze ouz pe seurt enebourien en doue Yvonic da vrezellecaat. Evit o zrec'hi ne implijaz nemet an dousder, ann abaskdet hag ar beden, ha setu petra guzulie d'he c'hreg. Carantez bepred, tener hag ijinus, pedennou calounec leun a fizianz, dreist oll d'ar Verc'hez Vari, digemer ar bec'herien. Ann amzer a iea en dro gouscoude, ha netra ne dalle ; hini euz ann daou glanvour ne rea vân da zistrei. Yvonic a vije paouezet da bedi, ma n'en dije clevet an Abostol o tiscleria penaos peden ann denn eün a zo galloudus.

En nozvez, m'edo Yvonic morgousket e kichen gwele he dad, trec'het gant ar skuisder, e clevaz eur vouez ouz he c'hervel goustadic.

— Yvonic, n'euz denn draze?

— Naun, va zad ; Anna zo eat da gousket er pennad zo, hag ar mevellien n'euz mui trouz ebet gant-ho.

— A Fanch?

— N'euz ket pell oun bet oc'h ober er gwel, hag oa cousket c'houek.

— Mad eo neuze. Azez ama var va gwele, eun dra m'euz da lavaret did.

Yvonic a dosteaz ouz he dad, ha Per a lavaraz dezhan evellon sioulic braz : Cleo ta, va mab, abaoue m'out deuet d'ar gear nemeuz n'emet d'en em veuli ac'hanot, hag em be c'hoant da ziskuez did va anaoudegez vad evit an doujanz a c'heuz bet evidon. Jakez, ar c'hrigner eskern-ze, ne ouezo netra. Kemer ann alc'huezma, ha kea d'ar gambr vian aount, e leac'h ma custuman destum va ajou ha va faperiou ; digor ann armel goz zo eno er c'hougn, hag ebarz, doun, dindan er bern tafarachou e cavi.... eur voestic... Digas-hi din. Yvonic, souezet maro, a reaz kement a lavaraz he dad.

Ne oue ket pell ec'h ober he dro, caout a reaz ar voestic, kempennet brao, goloet a ler du, ha var he golo oa er merk en aour a ne anavezaz ket. Per a grogaz en-hi diganta, ha gant en taol meud he digoraz crenn : Eb lavaret ger e lakeas dirag daoulagat Yvonic. Ar voest a ioa leun a aour.

— Va zad, na petra an draze?

— Ne velez ket? aour fin a kempen, hag a zo evid-hot, did int.

U. N.

LEVR AL LABOURER. //

V.

Ar c'hoañou.

Goude an nozveziou meurbed hir euz ar goan,
O koanta tra vezo epad ann nevez han,
Gouelet enn eur zevel, hep kuitat dor he di,
Ann deliou o c'hlaza, ar bleun o tigeri. 460
Ker gouem evel ann erc'h, hevel ouz eul linser,
Ar goue prun ha kerez, n'eur vransellat enn er,
Hep douja ar riou, a zigor ho bleuven,
Hag evit he mirout, a zispleg ho delien.
Evel leanezed az-a d'ober ho zro, 465
Unan varlerc'h eben ar beren luc'h d'he zro ;
Mes hevel ouz eur verc'h e creiz he levenez,
Kempennet penn da benn enn deiz kaer ma timez,
An avalen ivez a zav uhel he fenn,
Karget a zeliou glaz hag a vleun ruz ha guenn. 470

Neubeud amzer goude e kouez ar bokedou,
E krok hag e vrasa ar frouez var ar brankou,
Plega a reont pelloc'h didan ho bec'h pouner ;
Ann heol, enn eur grevaat, ho liv gant he domder.
Pep unan a dosta : darn a zioc'h ann douar, 475
Ho dibab gant an dorn, darn all a hej ar bar.
Ne veleur e pep lec'h med berniou avalou.
Leun eo holl ar seic'hier, leun eo holl ar mannou.
Pep unan var he skoaz a zam eur bec'h pouner ;
Ar c'har braz so karget en dra ma hell kemer. 480
Enn hent ouc'h penn eur vech a vourd an daou ejen,
Ann ahel a vigour, var ar marc'h ez eo tenn.
Klevout a rer an hors o skei var ann aval,
O starda ar volzen, ar vaskel o krial.

Me vel evel eur waz, a zivar ar varlen, 485
Sistr dousoc'h evit mel o redek a houlen.
Leun ar barrikennou, ha leun ann tonnellou
Hag ouc'h pen var ann daol, karget ar picherou,
Laouen braz ann holl dud, ho mouez a huella ;
Hag a-hed ze zoken n'em laka da gana : 490
Evit va c'henvrois, torrit holl ho sec'hed ;
Aoulounac'hit brema holl ho poaniou kalet.
Kouskoude ovessait, e kreiz ho levene,
Ha na zisplegnit ket e gaou madou Doue.
Lavit al labouriou ker kalet euz ann han, 495
Mui ann eul lec'h fresk hoc'h evach ar guellan,
Mui hon, vit ann deiz, an deiz a levene
Ma teuh d'ehoc'h dimizi darn euz ho pugale.

Enn deiz-ze tro-var-dro na glever er c'hantoun,
Nemed tennou fuzuilh ; pep menez a zazoun 500
Ar baotred a veleur holl mintin mad var zao,
Kempennet a zoare, gouisket ho dillad brao :
Chupennou glaz bordet, giletenou gouenn-kan,
Ho tro-var-dro d'ar c'houzouk livet kaer ar c'harkan,
Bragou braz mezer du, lerou berr marellet, 505
Gouriz lerc'h ha bleo hir var ho skoaz dispaket.

Ar merc'hed d'enn tu-hont ho deuz gouisket ivez
Ho brozion mezer ruz, ho c'hoefon dantelez,
Ho zavancherion glaz, ho ledana seizen,
Ho boufou ler nevez, ho bloukou arc'hant guenn. 510
Pred eo brema monet ; mes kent kuitat an ti,
Var ar mellezour c'hoaz eur zell pe zaou, pe tri.
Da glask ar verc'h iaouank neuze a vandennou,
Ez teer enn eur dridal ouc'h son ar biniou.
Ar verc'h iaouank a wel o vont euz ti he zad, 515
Roet d'euz he ger, red eo d'ezhi kuitat.
Hol he c'henseurtezed he c'has enn eur gana
Hag e ber enn ho mesk ec'h chan da wela :
Mont a reont var eün d'ar vourc'h d'an oferen,
Hag var zoner a dav bete goude meren. 520

Digant ann daou bried stouet ouz ann aoter,
Ar belek a c'houlen mar fel d'he n'em gemer,
En em garet bepred ann eil hag eguile,
Evel priejou mad hervez lezen Doue.
Ha kenta ma ho deuz lavaret : *ia* ho daou, 525
An belek ho eureuj hag an env her selaou.
Daoulinet enn iliz epad ann oferen,
Ann daou bried iaouank a galon a c'houlen
Ma plijo gant ho zad teureul euz lein ann ee,
Var he vugale ker, eur zel a garante. 530
Ar belek en he zao dirak ar priejou :
« Selaouit, va Doue, brema hor pedennou,
« C'hui hoc'h euz 'vit pobla an douar hag an ee,
« 'Vit trec'hi ar maro a sko ho pugale,
« Didan eur voden frenk e Jardin ann Eden, 535
« Prijit rei ho pennoz d'ar vaouez ha d'ann den
« 'Vel hor c'henta kerent bennigèt, me ho ped,
« Ann daou bried iaouank dirazoc'h daoulinet ;
« Grit ma velint ho daou, 'vel gouez ouz ho c'hefiou,
« Ho bugale vihan epad cals a rumou. 540
« Grit ma vevint euruz epad ho holl vuez,
« Ha ma-z-aint goude-ze d'ann env d'ho rouantelez. »

Kent diblaz euz ar vourc'h ez ear c'hoas d'ar vered,
Ha pep unan a bed 'vit ar re tremenet.
Goude e krëiz ar prad e veleur an taoliou, 545
A zav outho moged, ken karget a veusiou!
Setu tud ann eured azezet e leiner ;
Pep unan a ziskarg hag a garg ar picher.
Ha kent finvez ar pred, ar per, ann avalou,
Ar frouez ar re vella a c'holo ann taoliou ; 550
O clevout goude-ze ar biniou o son,
Ann dud iaouank a zrid ho zreid hag ho c'halon.
Var an dachen e reont diou pe deir zro korol,
Hag hi en dro d'ar ger evit koania ouz taol.

Hag euruz e vijac'h, tud divar ar mezou, 555
Ma teufec'h da c'houzout petra dal ho madou!
Beva a rit e peoc'h, ann douar dre natur,
Bemdez da bep unan a ro he vagadur.
Na velit ket gouir eo, evel er paleziou,
Ann dud tarempred o tont a vandennou. 560
N'hoc'h eus ket tiez kaer, annezou alaouret,
Ho tillad gant ar mouk ne d'int ket bet livet :
Hogen eur vuhez fur a renit noz ha dez,
Ar peoc'h a zo gan-e-hoc'h hag ar vir levenez,
Pell dioc'h safar ar bed ha dioc'h trouz ar c'heriou, 565
C'hui hoc'h euz dour feunteun, kerioù fresk ha goaziou ;
A bep tu gouez huel a zispleg ho deliou,
Da freskat d'e-hoc'h enn han didan ho gouaskedou.
Bez hoc'h euz prajou glaz da vaga ho loened,
Koajou stang d'ar gouedi, lennou doun d'ar pesked, 570
Bugale abred mad desket da labourat,
Hag a zent ouz Doue, ouz ho mamm hag ho zad.
Oh! va broiz, kriskit, kriskit ho levenez,
Enn eur blanta koajou, enn eur vellaat ho kouez.

La Délazire S.J. M.D. ha Kozhn.

Eun droad da Dimadeuk.

Ar bevarsekvet a viz eost er blâ 1853, seminer Plougernevel, ar c'hossa euz a dri seminer escopti Sant-Briek, e oa didrouz evel eur gaoued hep lapousset pe evel eur rusken a behini eo tec'het ar guenan ; bugale Kerne hag ive kalz a Vro-Gall hag a Landreger e oa êt d'ho fareziou da ziskouez d'ho breudeur ha d'ho c'hoarezet ioustoc'h ar skuer vad ho devoa desket da

rei epad ann nao miz tremenet en ti benniget gant Doue ha hanvet gand ann tad Maner eur vagerez sent. Gallet en duize bet lavaret eur vagerez a dud gouiek. Gand ann ti-ze en deuz lezet he speret, evel m'hen deuz lavaret he-unan.

Daou euz ma mignonet a arruaz d'am c'hlask da vont gant-ho bete ti ann Drapistet da dremen enô eun neubet deiou er beden hag er retred evit goulen digand Doue e pez hent ez oamp galvet. Ann de varlerc'h hepken, goël Mari en hanter-eost, hag ive goël ann Impalaer a ren.var Franç, e arrujomp goude eun devez ar c'haëra tremenet e Pont-Ivi, hirio Napoleon-Vill, e ti ann Drapisted, a bere neuze ar superior e oa ann tad Bernard, ker brudet er vro dre he zantelez hag he speret.

Ar c'henta mâd a skoaz hor speret, arok goulen digor ez da ar c'homzou man a lennemp dindan treid ar Verc'hez, a oa uz d'ann ôr: *Ti Doue, eüruz ar re a chom aman.* Ez oamp en Trapp.

Unan ac'hanomp a jachaz var eur gordennik e tu kleiz ouz ann ôr ha kerkent e veljomp digerri draff ar leandi. Unan euz ar breudeur, karget da viret toull ar porz, a ziskouezaz he benn touzet rez, he varo dizkempen; ne velemp ket c'hoaz he zaë c'hlan groz, he c'houriz lerr nag he voutou koad. Marteze dindan ar guiskamant dister-ze e oa unan euz a dud pinvidik ann douar pehini en devoa lavaret kenavô d'ar bed ha d'he vadou bresk évit paourentez Jezus-Krist a behini a tiskoueze kaouet ann douzder hag ar vadelez. Hon digemer a rez evel breudeur pere n'en devoa ket guelet pell-zô. Evel ma oa he garg chom da viret, evit digerri d'ann oll, hep ober gortoz na da baour na da binvidik, hon saludaz goude beza treuzet ar porz hag hon kasset da zaou venec'h, pere a zoug ann hano a dadou hag ho deuz ann dever da rên ann dud diavez ha da veza ho servicheriën, ho mevelien kerkoulz eo hel lavaret epad ma vent er gouent.

Eiz heur ez oa, ann daou dad hon pedaz da vont da glevet kana eur beden en enor da rouanez ann êny, ar *Salve Regina*, kan melkoniuz hag a dle tennâ daëlou da biou bennag a glev hen kana gant ann Drapistet. O velet ar breur porzer em oa sonjet e Sant Per, pehini en deuz en he zorn alveou ar Baradoz; o velet ann tadou er c'hœur e sonjiz guelet ar Zent; ouz ho c'hlevet o kana ken flour ha ken kalonek a ankoaiz e pelec'h ez oan hag e uvreen er meuleudiou a gan ar zent hag ann eled da rouanez ann envou. Tremen a re enn-oun ar pez biken n'hellin da rei d'anaveout da zen. Sonj em euz da veza laret d'in ma-unan: Oh pegen diskiant eo tûd ar bed! ma oufent pegen evuruz a ver aman!

Epad ann neubeut deiou, a dremeniz enn abbati, e veliz ober enô ar pinijennou a re guech-all ann ermitet en Thebaïd. Kouskoude am euz klêvet laret aliez: ne rer ket ken pinijen evel enn amzer hon tud kôz. Chelaouit: chetu aman penoz e vevont. Ho boued a zo euz ar paoura hag ôzet diboan. N'ho deuz morse na guin, na kik, na pesket, nag amoen, nag uiou. Avalou douâr, kôl, grouiou, lêz, bara droug-ha-mad gand eur chopinad gistr pe bier bemde, setu eno ho bevanz. Iun a reont ar penn brassa euz ar blâ hag ann deiou iun ne ve trempet ho boued nemet gand dour hag haolen. Pevar onz bara ha netra ken eo lod pebhini ouz ann noz ha daou onz hepken d'ar c'horaïz, hag ann deiou ma eo iun evit ann oll. Mar digouez eur barad klenved bennag ec'h heller kemer, ha neuze hepken, niou ha kik. Mes morse liannach, paz soken pa ver klân. Evit guele ho deuz eur c'hole'hedat plouz grouiet ha ker kaled evel ar planch. Hep komz euz ar pinijennou a reont anezho ho-unan, pe a zo roët dezho d'ober abers ann tad superior, ho deuz c'hoaz eiz pe nao heur da dremen o pedi Doue. Buez ann tadou Trapistet a zo egiz-ze etre al labour hag ar beden; seiz guech ez int galvet d'anu iliz etre ann deiz hag ann noz, evit pedi evitho ho-unan, guir eo, mes ive evit kendalc'h ar re vad ha distro ar bec'herien, pere a ankoa ho zad pehini zo en êny.

Ouspenn ann drapistet a zo evit ar c'hœur, a zo c'hoaz menec'h all evit al labour dindan ann hano a vreudeur lik (freres convers). Ar re man n'ho deuz ket kemend amzer da rei d'ar beden, kouskoude, pa son kloc'h al leandi, en em lakont ive da laret eun neubet pedennou berr var irvi ar parkou elec'h ma labouront diskabell kaër, hep komz ebet entrezho. N'euz ken entre he buez ha buez ann tadou nemet ann amzer a lakeont muioc'h da labourat hag ar re all da bedi. Ho finijen a zo ar memez hini, ha pa zeu ar maro, e varvont evel ann tadou, astennet var al ludu ouz troad ann ôter, hep keuz na glac'har da draou ar bed-man. Doue hepken a glaskont, ann toll-ze ho deuz hen kavet hag ez eont ouz he vouez gant levenez.

Seiz kant pemp bloa varnugent zo e veler tud ken kalonek e Franç, seiz kant pemp bloa varnugent zo ez ear d'ho guelet a bep tu, ha biscoaz den n'en deuz ho guelet hep beza guelloc'h er momet-ze da nebeuta. Tud ar bed ho zell evel tud diskientet ha paour a speret hag hi en em gav an evurussa euz ann dud. Pa eo bet digoret dorijou ar c'houenchou epad ar revolution vraz, ho deuz gallet beva pebhini en he roll, ha kouskoude, hervez am euz klevet lavaret gand tud pere ho deuz anavezet, darn anezho a veve e ti ho zud, — ar re anezho a oa chomet er vro, — evel ma vevent en Trapp. Ar re a oa bet red dezho tec'hel dar broiou all a savaz kouenchou nevez er Piemont, en Allemagn, e Beljik, e Bro-Saoz, e Spagn, en Amerik. Pa eo deut ar peoc'h, eur re bennag a zo deut var ho c'hiz, hag hirio e niverer ouspenn ugent kouent anezho e Franç hepken.

Me bed ann dud kisidik ha damantuz da vont eun droad d'eun bennag euz an tier-ze da zeski beva ha mervel.

J. M. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 14 Mae. — Sant Antonin, escop.
Dimeurs 15. — Sant Izidor, labourer douar.
Dimerc'her 16. — Sant Ubald, escop.

Diziou 17. — Esvet ar idou basc.
Dirguener 18. — Sant Venans, merzer.
Dissadorn 19. — Derc'hent ar Pantecost, vijel.
Dissul 20. — Sul ar Pantecost. — *An Aviel hirio*; Iesus a lavaras d'he ziskiben: nep am c'har, a viro va homzou ha va zad her c'haro, hag e teuimp davithan hag e chomimp enhan. An nep n'em c'har ket, ne viro ket va homzou. Ar gomz oc'h eus clevet ganhen ne ket va homz eo, mes coms va zad pehini en deus ma c'hasset.

Kement am eus lavaret deoc'h epad m'emaoun c'hoaz gantoc'h. Hoguen ar *C'honsoler*, ar Speret-Santel a vezo kaset va zad deoc'h em hano, hennez a zesco deoc'h pep tra, hag a zigasso deoc'h da zonch eus a guement am bezo lavaret deoc'h. An peoc'h a lezan ganeoc'h; va peoc'h a rean deoc'h. He rei a ran deoc'h ne ket evel ma ro ar bed. Na ve ket trubuillet na spontet ho calon. Clevet oc'h eus ac'hanon o lavaret deoc'h: mont a ran, hag e tistroin davedoc'h. Mar em c'harjac'h, e vije zoken joa ganeoc'h va guelet o vont da gaout va zad, abalamour va zad so brassoc'h evidhon. Kementse a lavaran deoc'h hnoma araog ma tigoezo evit ma her c'hredot pa vezo c'hoezet. Ivziken ne gomzin nemeur ouzoc'h; rag dont a ra prins ar bed-ma, ha n'eus enhon netra hag a ve dezhan. Mes an dra-ma so evit mac'h anavezo ar bed e caran va zad, hag e ran evel ma en deus gourc'hemennet din.

Sant Ian. xiv. 23.

KELEIER.

E Montroulez e vezo redadec kezeg ar pemzec hag ar c'huezeg a viz gouere.

Ar c'heleier a deu divar ar meaz evit madou an douar a zonmad. Al loar rouz e deus roet eun nosvez ien, eun nosvez teo bennag; dreist oll en daou zervez kenta a viz maerc sonjet e voa o vont da zigas ar goan en dro, mes dentco buhan an amzer evel ma the beza. E costez ar c'hreisdeiz ez eus carteriou eleac'h ma clemer gant re a zec'hon; ar glasvez so pell o tont dre eno hag an trouc'h kentoc'h eus ar bouet loenet a vezo divezad ha berr. Eleac'h all ne ag kemer ket an amzer; an aoun zo eo na ve re a c'hundi tant, a brenvet glaz hag a amprevanet all dre n'eus ket bet a c'hoan avoalc'h evit ho distruja.

Un hospital hanvet *des invalides*, ez eus tremenet dissuc eun dra hag en deus great plijadur d'ar re o deus he velet ha tenereat ho c'halon. Gouarner an hospital, ar Jeneral Lavestin en doa great tenna eul lotri evit sevel peadra da bourvei da izomon eun nebeut bugale reuzeudic so en hospital-ze. Bez'ez eus eno var dro cant buguel, hag a zo mac'haniet oll, pe a zo crog enho eur c'hlenvet diremet bennag. Savet e voue dioc'htu muioc'h evit a voa izom. Breudeur sant Ian-Doue pere a guemer sourci eus ar vugale gueiz-ze, ho c'hassas da drugarecat ar gouarner. Laket e vouent e tamouigou kirri great evitho hag ous pere e vez staguet rezen pe muleet. Unan eus ar vugaligou baour ze a drucarekeas ar Jeneral evit an oll. Ar Jeneral a grogas gant ar brassa madelez e dorn ar buguel keaz-ze, hag a deue an daelou en he zaoulagad. Kement a voa éno a voa ive teneret ho c'halon.

An Aotrou Pouchous, person Plonevez-Porzay, so maro en denveziou tremenet.

Chenchamanchou etouez ar veleien.

An aotrou Postic, person e Plouie, so hanvet person e Plonevez-Porzay.

An aotrou Gouez, vikel e Plouider, so hanvet person e Plouie.

An aotrou L'elgoualc'h beleg Leanezet Sant-Augustin e Pont'n-abat, so hanvet person e Mahalon.

An aotrou Derrien, beleg hospital Lesneven, so hanvet beleg leanezet Sant-Augustin e Pont'n-abat.

An aotrou Barvet, vikel e Poullaouen, so hanvet beleg hospital Lesneven.

An aotrou Bertevas, vikel e Plougastel-Daoulas, so hanvet person e Loc-Maria Kemper.

An aotrou Nedelec vikel en Hanvec, so hanvet vikel e Plouguerne.

An aotrou Sann, vikel e Ploumilin, so hanvet vikel e Lanniliz.

An aotrou Rohel vikel e Bodiliz, so hanvet vikel en Hanvec.

An aotrou Nicolas vikel e Plouneour, vikel e Plouneiz.

An aotrou Gueguen vikel e Sant-Hernin, vikel e Ploumilin.

An aotrou Danielou, a voa oc'h ober scol, vikel e Bodiliz.

E costez ar c'hreisdeiz d'ar Frans, vardro ar guær a Aix, ez eus guelet o tremen dr'en ear eun arme a guilleien raden. N'eus ket gallet gouzout pe var zu o deus kemeret ho nich. En Afric hag e broiou-all e vez guelet avechou bandennou ep niver eus ar c'hilleien raden-ze. Ne ket a gantchou nag a villierou eo e vezont, mes a vilionou. Distruja a reont oll gounideguez an douar dre ma tremenont. Ne jom morse nag eur c'heoten nag eun delien eleac'h ma tiskennont. Ouspen, chom a ra eleac'h ma vezont berniou re varo pere o tont da vreina a daol c'huez fall ha clenvejou er vro. Bez'ez int evelse eur voalen a gastiz evit ar c'harteriou ma tremenont dreizho. A drugare Doue e Frans, ha dreist oll, e Breiz, ne veler nemeur eus ar bandennou killeien raden-ze. Eur merc eo eus a vadelez an Aotrou Doue evit ar c'harteriou-ma. Mes bez'ez eus loened all, ar c'huilet tant pere a ra droug avechou pa vez re anezho; hag er bloa-ma ez eus aoun na ve eur bloaveziat puil eus ar c'huilet-ze. Evelse, e lod eus an departamanchou, évit rei courach d'ar vugale da zistruja ar c'huilet tant hag ar prenvet guenn a bere e savont, e roer eur guennec dre lur evit ar c'huilet o devezo paket.

Gazeten ar Meziou a goms er sizun-ma eus an dineicherien laboused. Coms a ra eus ar vad a ra al laboused d'al labourerien douar o tibri a villierou ar c'huilet, ar prenved hag al loenedigou all pere a ra kement a zroug d'an ed ha d'ar frouez. Evelse e ro ali da viret oc'h ar vugale da zineicha labouset, hag e lavar d'ar vistri scol deski d'ar vugale-ze, eleac'h en em guemeret oc'h al labouset, distruja ar c'huilet tant hag al loenedigou-all a ra droug d'an eost. Goude beza comzet eus an enebourien all pere, ouspen ar vugale, a zistruj al labouset, e lavar eur guer eus ar c'haz.

Ar c'haz a zo eur c'higuer labouset. N'eus ket goassoc'h evithan da zineicha al labousedigou iaouanc ha da lonca torrajou a bez. Evelse pa velit en deiz, ho caz gourvezet en heol, anterzerret he lagad, eun ear dizroug dezhan evel eun oanic, ne zonjit ket eo bet o laza hag oc'h ober distruch epad an noz. Ha gouscoude ne deo marteze ker sioul, ken didrouz ha ken dibreder brema nemet abalamour ma en deus merennet mad araog an deiz, ha ma rafe fae brema var al logod zoken dre ma en deus cavet eun tam lib-he-bao-all hag a blij guelloc'h dezhan. Kement-ma a ra din coms eus ar pez so digoezet e Paris en derveziou-ma e creiz jardin al Luxambourg. Eno ez eus eur vezen huel bennag, ha daou goublat brini o doa great ho neiz e beg diou anezho. Petra, a leverot-hu, brini e creiz kær Baris? la sur, brini, ha brini hag a zo marteze lemmoc'h ho skilfou ha caletoc'h ho begou evit brini Breiz-Izel.

Daou gaz anterc'houez pere a dremen ho buez er jardin-ze a dolas ho lagad var an neiziou bran. Setu-hi d'en em glevet da vont ho daou d'ho dineicha. Ne dejont da glasc skeul cbet, e c'hellit cridi; var bouez ho ivinou ne voent ket pell evit cripat bete beg ar guez. Eun torrad a voa e pephini eus an daou neiz. Pebez fest evit an daou gaz! Hag ep sonjal nag e deiz nag en heur, en em lekejont da goania dioc'htu.

Mes ar brini coz ne voant ket a bell, hag ar vran so lem he lagad. En em lacat a reont da grial, ha ker buan e teu ho mignonet d'ho zicour. En em gaout a reont ractal pemzeg pe c'huezeg bran en dro d'an daou gaz. Eno e savas neuze eun tam abaden. Eno e voue taolioupao ha taoliou beg. Ar c'hizier o doa c'hoant da beur achui ho fred, mes ar brini ne felle ket dezho, nag evit unan nag evit daou, lezel distruja ho re vian: Bleo ha plun a nije dre'n ear. Ar c'hizier a vignaone; ar brini a voake; en eur guer, eur vrezel a voue eno eus ar re grissa. Ar c'hizier gouscoude a rencas tec'het, ha zoken ruilla d'an douar divar an eil scour var eguile, ha c'hoas goude disken, hag en eur zisken, o devoue meur a daol beg. Unan anezho en doa collet he zaoulagad ho daou; eguile en doa collet eul lagad hag eur pennad eus he lost. Setu eur guentel roet d'an daou gaz-ze hag a so bet calet eun tamic; keric eo coustet dezho ho zam lib-he-bao. An daou gaz-ze marteze a vezo furoc'h iviziken; mes nebeut a guizier all, me voar vad, a denno frouez eus ar guentel-ze. Ar pez a dlefet da ober eo, eme gazeten ar meziou, craouia ar c'hizier, miret outho da vont da redec, da viana en noz, epad ar mare ma ema al labouset oc'h ober ho zorrajou. G. M.

Varlene, araog an eost, unan eus an dud-ze pere en em emel eus al labour douar, ha dreist oll a gar lavaret ha scrifa petra vanc'd'an dud divar ar meaz, a voa oc'h ober eun dro dre ar c'harter-ma evel eun den gueziec evit guelet peleac'h e voa edou ha gounideguez vad en douarou. Bez' e voa gantha oc'h ober he dro tri pe bevar labourer. Tremen a ra dre eur parkad eiz hag a voa druz, o comans diodi. Setu ama, emezhan, eur parcad guiniz mad! Al labourerien douar a voue souezet eun tamic o clevet an doctor. Mes mont a reont en eur parcad segal, hag an den gueziec da lavaret: sell-ta, emezhan, setu ama guiniz hag a zo cals hirroc'h evit eguile, ha gouscoude ne ket drussoc'h! Ah! eme unan eus al labourerien, ne ouzoc'h ket perag? Me ia da lavaret deoc'h: hema so guiniz daou vloaz!

An den gueziec-ze a ioa, evit ar vech kenta o veachi e Breiz-Izel, ha n'en doa guelet morse en he garter, red ha ma ve, nag eiz na segal. G. M.

Ervez ar gazeten *Moniteur de travaux publics*, ez eus e Frans etre an nao departamant ha pevar uguent:

Kezeg, tri milion.
Ezen, pevar c'hant mil.
Muleet, tri c'hant tregont mil.
Ejennet, daou vilion.
Tirvi, tri c'hant tregont mil.
Bioc'hennet, pemp milion eis cant mil.
Chatal iaouanc, daou vilion cant mil.
Leou, pevar milion.
Denvet, pemp milion ha tregont.
Guevret, eur milion pevar c'hant mil.
Moc'h, pemp milion tri c'hant mil.

Bez ez eus ive e Frans dec milion daou c'hant devez arat dindan foenneier douret, pemp milion ha cant devez arat dindan foen terien, trizec milion daou c'hant devez arat dindan guerniou ha lanneier. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *28 Ebrel.*		Pont'Nabat. — *26 Ebrel.*	
Guinis....	17 lur, 42 c.	Guinis....	16 lur, 85 c.
Segal.....	10 lur, 87 c.	Segal.....	10 lur, 36 c.
Eiz.....	8 lur, 53 c.	Eiz.....	9 lur, 73 c.
Ed-du....	8 lur, 67 c.	Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	9 lur, 26 c.	Kerc'h....	9 lur, 13 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Ar Gerant: Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 19 Mae 1866. N° 68. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELIOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Tost Abonnamant d'ar Gazeten à goust:

... bloas.....	daou scouet.
... c'huec'h miz.....	eur scouet.
... miz.....	c'huec'h real.
... izerio ebken.....	daou vennec.

... Rid e vo dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 19 Mae 1866.

An dud a Rom, ken re vras, ken pobl, o doa pedet, ... Tad Santel ar Pap da rei dezho evit eil ... patronez pe eil patronez Santez Catel a Sien, abalamour d'an tad vras e doa great en he buez d'ar guær ... eus ar bed. Ar goulen-ze a reant dre ma ema brema adarre Rom e danjer, ha ma e deus, mui evit ... izom sicour eus an Env. Pli nao en deus roet ... goulen, ha d'an tregont a Ebrel, gouel Santez Catelès bet solanizet gant ar brassa devotion. Araog ar gouel e voa great tri dervez pedennou en ilis Santez-Mari-vr-Minerv, eleac'h m'ema relegou ar zervicherez ... da Zoue.

An oll a voar penaus kenta patronet ar guær a Rom co an daou Abostol Sant Per ha Sant Paul.

... Coulans. E ti leanezet pe itronezet ar Galon Sacr, ez eus bet eur ceremoni gaer er sizun dremenet. An Demezel Merod, c'hoar da Vinistr an Tad Santel ar Pap, a guemere an habit eus an urz-ze. An Aotrou Merod he unan a voa deut eus a Rom evit rei an habit d'he c'hoar. Kement den a voa eno a voa tenercet ho c'halon, hag ar daelou a voa e daoulagad an oll. An Aotrou Merod he unan o veza comapset eur brezeguen, en deus ranket gana kement a rea o vouela. An Demezel Merod, deut goudeze da goms oc'h he zud, a lavare dezho: perag e vouelit-hu? Biscoas me n'oan bet ken eurus, hag ho taelou a ra poan din.

An Demezel Montalambert, bloas so er memes urs, eo e deus kelennet an Demezel Merod pehini a so moereh dezhi.

En Tibet ez eus nevez lazet eur Missioner gant ar baianet, an Aotrou Gabriel Durand. Eur Missioner all, an Aotrou Biet eo a scrif kementse. An daou Vissioner a ioa var ho lerc'h, o clasc ho faca, var dro cant paien poulzet gant ar Vandarinet. O tremen dreist eur ster vras var eur pont kerdin, an Aotrou Durand a voue tizet gant eun tenn, hag a goezas en dour. An daou Vissioner o doa nevez roet an absolven an eil d'eguile. Corf ar merzer so bet cavet ha laket en douar e kichen ar ster. (*Gazeten Roazon.*)

Eun nebeut zo ez eus savet, e Sant-Briec, e kichen kær, var eur vouden zouar pe eun huelen, eun imach d'ar Verc'hez dindan an hano a Itron-Varia-Sant-Briec. Eho eo e teuas Sant Briec en douar, pa zilestras ar vech kenta er vro evit prezeg an Aviel. An imach a zo e mean guenn. Bez' e deus vardro seiz troatad. Ar Verc'hez a zalc'h var he breac'h cleiz ar Mabic Jesus pehini a asten he zorn evit benniguen kær Sant Briec. Ar scabel var behini ema ar Verc'hez en he za a so great gant mein griz, benezet brao, hag en deus vardro nao zroatad. Dindan an imach e lenner ar c'homzou-ma: *posuerunt me custodem.* Va lakeat o deus d'ho dioual. Ar Verc'hez so laket evelse da c'hoardianez da guær Sant-Briec. Sonch ar re o deus savet an imach-ze eo evit kender-c'hel ar feiz hag ar vuez christen etouez tud Sant-Briec, evit goulen silvidiguez an eneou, iec'het ar c'horfou, chans vad en aferiou, puillentez e madou hag e frouez an douar.

An dorguen pe an duchen var behini eo savet an imach, a zougue, a leverer, guech all hano ar Verc'hez. En amzer goz e voa stag oc'h eur chapel pehini a voa bet savet gant Mac'harit Clisson, prinsez a Vreiz.

Setu ama eur guentel hag a ziskuez penaus e teu eur guir gristen, eur guir diskibl da Jesus-Christ d'en em venji eus ar re a ra droug dezan. Brema ez eus eur pennadic, unan eus ar gristenien calonec eus a Vreuriez Sant Francez a Baul a voa bet oc'h ober he dro. An oll a voar penaus troiou ar re so er vreuriez-ze eo mont da velet ha da glasc ar beorien, ha dreist oll ar beorien mezus evit rei dezho ho aluzennou hag an oll zicourou a bere o deus izom. An den mad-ma ta a voa bet oc'h

ober he dro hag a iea sioul gant he hent. Digouezout a reas gantha eur vanden potret iaouank dizuch ha direol pere en em lakeas da lavaret dezhan goassa a ellent. Ar c'hristen mad ne lavare guer, hag a glaske costez an hent evit gallout tec'het dioutho. Mes hi a stancas an hent outhan en eur leskeul a bep seurt comzoù divalo, hag unan anezho en em lakeaz d'he skei gant eur vaz a voa en he zorn.

Tud ar c'harter gouscoude a glevas an trous hag a deuas da zifen an den mad. An dud iaouanc direol a voue brao dezho ma voa skanv ho divesker, rag anez e vije coustet ker dezho ho c'homzou milliguet.

Antronoz, ar barner eus a guær, o veza clevet kementse, a felle dezhan ober eun enclasc eus an dud iaouanc dizuch-ze evit ho funissa. Mes ar c'hristen calonec'h eas d'he gaout hag a lavaras dezhan e pardone dezho a greiz he galon hag e c'houlenne ne vije great droug ebet dezho. Ne ouzeur ket c'hoas penaus eo tremenet an afer, rag ar barner a responte dezhan : mar oc'h eus madelez avoalc'h da bardoni dezho abalamour da Zoue, me zo va dever lacat miret al lezen hag an urs vad.

Caout a rer ato eun tu bennag tud vad ha carantezus, tud hag a so bepret digor ho c'halon evit sicour ho nessa. En amzer-ma e pehini e leverer ne zonch nemeur pephini nemet enha he unan, e ra plijadur guelet hini-ennou hag a zonch ive er re all, hag a voar zoken dioueret ho unan evit sicour ho breudeur.

Er sizunveziou-ma, en eur barrez ha ne hanvin ket, eun tiec paour a vele ober foar var he loenet, he ostillou labour hag he arrebeuri. Goassa voa c'hoas eo e ranke mont er meaz gant pevar c'hrouadur hag he c'hreg var ar mare da lacat er bed eur pempet buguel. Unan bennag a guemeras truez outhan hag en em lakeas da guestal evithan. Ar Mear eus ar barrez a voue ar c'henta o rei, hag ar guesterien o vont a di da di er barrez hag er c'harter divar dro, a zestumas evithan ed, avalou douar, keuneut, arc'hant, hag abenn fin ar foar e voa destumet dezhan muioc'h evit en doa araog ar verzidiguez.

En eul leac'h all e voa taguet eun tiad tud gant an derzien tifoid. An tad, ar vam, ha pemp crouadur a guez clan an eil varlerc'h eguile. Eur potr pemzeg vloas a zo samet da guenta. Ar vam a varfive souden var he lerc'h. Eur verc'h c'huezeg vloas hag eun all trivac'h vloas só discaret d'ho zro. An tad a jom ive d'ar guele. Ne jom en he za nemet ar verc'h cossa ; n'eus nemethi da gaout sourci eus ar re all, rag ar c'hlenvet so ker spontus, ma na gred den estren mont var ho zro. Gouscoude ar medesin o veza bet en ti, a ia dre an amezeguez da rei da anaout ar stad truezus m'ema tud an ti-ze, ha da glasc lacat unan bennag da vont d'ho guelet. He vouez a voue silaouet. Da guenta an dud divardro a zavas eun nebeut arc'hant etrezho evit sicour an dud keiz-ze. Neuze en em glevont evit mont da ober al labourou chomet da ober en tieguez. Cas a reont gantho al loenet evit sourcial anezho ken na vije pare tud an ti. Ar re glan ho unan dre ma c'hellent mont er meaz, a gaschont gantho d'ho ziez iac'hussoc'h evit an hini ma edont enha hag e pehini e vije bet diæz dezho dont da vad, ken coutamet oa an ear en ti-ze gant ar c'hlenvet. Dre ar garantez hag ar vadelez-ze o deus savetet an tad ha daou eus ar vugale, unan eus ar plac'het iaouanc so c'hoas var var. An œuvrou mad-ze a ra ato plijadur d'an nep ho c'hleo, ha muioc'h c'hoas d'an nep ho gra.

Lennet on eus er zizun-ma peguement so savet dre ar bed oll christen evit Breuriez-ar-Feiz epad ar bloas tremenet. Savet ez eus pemp milion cant nao ha tregont mil eis cant pemzeg ha pevar uguent lur. Dispignet ez eus pevar milion nao c'hant eis hag antercant mil cant pemp ha tregont lur. Ar Frans he unan epken e deus savet tri milion pemp cant daouzeg ha pevar uguent mil tri c'hant unneg lur. Henor d'ar Frans. Diskuez a ra ez eo ato merc'h hena an iliz.

An Escoptiou o deus savet muia a so :

Escopti Lion 334,999 lur.
— Paris 231,372 lur.
— Cambre 149, 623 lur.
— Strasbourg 100,765 lur.
— Sant-Briec 100,015 lur.
— Naonet 95,315 lur.
— Kemper, 88,500 lur

Evel ne deus er meaz a Frans nemet Escopti Cologn hag en defe savet muioc'h evit Kemper, hon Escopti en em gaf dre renc da veza an eisvet eus ar bed, eus ar re o deus savet muia. Escoptiou Breiz-izel o deus savet etrezho tric'hant trizeg ha pevar uguent mil eis cant c'huezec lur. Guelet a rer n'ema ket Breiz-izel varlerc'h evit Breuriez-ar-Feiz, evit sicour cas sclerijen an aviel d'ar broiou estren.

Bez'ez eus brema e Kemper o verza eul levr mad meurbed, hanvet *Les quatre Evangélistes unis*. Al levr-ze so bet great gant an aotrou Andre Mastaï-Ferreti, eontr da Bïi nao. Troet eo e gallec gant an Aotrou Leseleuc vikel vras a Guemper. Bez'ez eo ar guella unvaniez (*concordance*,) etre ar pevar avieler. Enha e veler mad hag en urs ar c'haera, kement en deus great hor zalver var an douar ; da viana kement so falvezet dezhan da rei deomp da anaout. Pennadou scrit great e pep eneben, pe bajen, evit rei guell da anaout ar pez sò diessa da entent en aviel, a daol eur sclerijen vras var al levr, hag a rent eas da gompren kement so enha.

Hon tad santel ar Pap en deus eun istim ar vrassa evit al levr-ze. Hen eo so falvezet dezhan e vije laket e galleg, evit an dud a iliz hag ar gristenien fidel a Frans, abalamour d'ar vad vras a voar a dle da ober en ho zouez. Evit senti oc'h ar c'hoant-ze eus ar Pap eo en deus an Aotrou Leseleuc troet e gallec levr an Aotrou Mastaï-Ferreti. Kementma a vercan evit ar veleien pe ar re all o defe c'hoant da gaout al levr-ze, pehini, ma creten lavaret ar pez a zonjan va unan anezhan, eo ar c'haera so bet em daouarn. G. M.

An Aotrou Gaum pehini en deus great eul levr var an dour benniguet, en deus bet digant hon Tad Santel ar Pap eul lizer evit he drugarecat da veza scrifet al levr-se. Hon Tad Santel a ro cant dervez induljansou da gnement christen fidel a ra, gant eur galon glac'haret, sin ar greas gant dour benniguet oc'h en em erbedi oc'h an Itron Varia Santel. An indul,ans-ze a eller da lacat da dalc'hout ur c'hantol ar purgator. Kementse so evit douguen gant da gaout respet evit an dour benniguet, ha d'her c'homerst gant devotion.

Kontet e leanezet Sautez Clara, e Londrez, ez eus pareet dre vurzud eul leanez a voa abaoue nao miz ep gellout bale. He divesker a voa seizet ho diou. He dousterc'has a vanke var eur gador pa elle sevel eus he guele. Ne desped d'ar medesin e devoa gallet caout branellou, mes he alle ober couls lavaret camet gantho. Ouspen ne vrefed kenzel, e voa c'hoas clan a hent all, hag avechou zo kenez ea ker fall ma na elle na coms na finval.

Da noz Nedelec, unan eus he c'hoarezet he c'hassas, he dougas d'ar chapel da adori ar Mabic Jesus. Eno e devoue an heur vad da gommunia. Aben eur pennad goude e savas hag e reas eur gamet bennag var bouez ne branellou. Mes souden o santout buez o tont en he divesker e taolas he branellou, hag en em lakeas da vale evel pep unan. Pareet oa, hag azalec ar momet-ze e c'hellas ober pep tra evel al leanezet-all. Eur burzud en doa great ar Mabic Jesus en he andret.

N'eus ket pell e pacrez X... eun intanvez paour, eun toullad bugale dezhi, a voa eat ker berr ne elle ket paea he zi. Ar perc'hen, evit tenna ar pez a vanket dezhan, a lakeas guerza an arrebeuri. Deut oa an hucher evit ober ar verzidiguez pa dremenas dre eno eun den mad ha carantezus. O velet an intanvez hag he bugaligou o vouela e kichen an or, e c'houlennas petra voa. Lavaret oue dezhanez eat da verza ar pezig a voa en ti. An den mad-ze a ieas dioc'htu da gaout an hucher, hag a lavaras dezhan e paeje evit an intanvez kez ma carje lezer ganthi he zamouigou arrebeuri. An hucher a assantas hag hen a eas dioc'htu da guerc'hat cant tregont lur a vanke an intanvez hag ho roas d'ar perc'hen. Eun œuvr vad evelse n'eus ket izom da ober he meulendi. G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizunvez.

En zizun-ma e ra an Ilis bemdez an ofis eus a eisvet ar Pantecosti.

Dimerc'her, Dirguener ha Dissadorn ema cotuerou an Dreindet, hag ez eus iun ha vijel.

Disul 27 Mae, Sul an Dreindet. — *An Aviel hirio.* Jesus a lavaras d'he ziskibien : Pep gallout so roet dun en Env ha var an douar. It eta, kelennit an oll boplou ; badezit-hi en hano an Tad, hag ar Mab, hag ar Speret-Santel. Deskit dezho miret kement am eus gourc'hemennet deoc'h. Ha setu emaoun ganeoc'h ato bemdez bete fin ar bed. Sant Vaze xxviii. 18.

G. M.

Paris. — Done a ghemer soursi euz ann evnedigou war ar meaz ; ho maga a ra da bep couls, hag er goam hag enn han. Bez' en deuz calz muioc'h a soursi euz ann den a laca he fisianz enn-han. Hen diboania a ra enn he holl ezommou, hag enn he holl encreziou.

Eunn desteni nevez euz a ghement-se eo ar pez a zo c'hoarvezet, n'euz ket pell, enn eur ghear vraz euz a Franz.

E ti c'hoarezed-vihan ar beorien en em gave daouughent den coz ha kement all a c'hraghez. Ann holl dud-ze a oa maghet ha gnisket gand ann aluzennou a c'houlenne ar c'hoarezet-vihan evid-ho a zor da zor. Hoghen eunn devez ar c'hoar carghet euz ar gheghin, a zeuaz da gaout ar Briolez (*la supérieure*), hag a lavaraz d'ezhi : va mamm, n'euz netra, netra a-grenn evit lein. Petra da ober ? —Ha sonet e vezo ar c'hloc'h evel kent? Petra a sonjo hag a lavaro hon re baour ? Evid-omp-ni, ni a hello dioueret, mes hon tud coz ?... It, enn ar Briolez, it, va c'hoar, it da bedi. Bezomp leun a fisianz. Ann Aotrou Doue a oar e rancomp rei da zibri d'hon tud coz. C'houi a sono ar c'hloc'h evit lein evel ann deiziou tremenet. Ar gheghinerez a ia buan d'ann iliz. Pedi a ra a galoun dirag ann aoter. Coulscoude ann amzer a dremene. Tostaat a rea ann heur da leina. Deut eo couls ann examen a goustianz. Mont a ra da seni ar c'hloc'h, evel ma oa bet gourc'hemennet d'ezhi. Euz he c'hostez ar vamm Priolez a bede stard hag a galoun. Er memes amzer ma soner evid ann examen a goustianz, e clever skei war dor ann ti. Digoret eo ann or. Ha petra a weler? Cannad Doue o tigass ho boed d'ar beorien.

Er memes devez eul lein vraz a oa roet en eur famil pinvidic euz kear. Mes eunn heur pe zion araoc en em lacaat ouz taol, ann itroun a receo eur c'helou glac'haruz. Scrivet eo d'ezhi enn eul lizer e oa unan euz he bugale dare da vervel enn eur ghear er penn all euz ar Franz. Ar vamm baour en em laca buan en hent evit mont da welet he mab. Araog diblas gant he bugale all, e teu enn he sonj da gass da di c'hoarezed-vihan ar beorien al lein a oa aozet enn he zi gant bara e-leiz, hag oc'h-penn eunn aluzen a zaou c'hant scoet. Credi a rea ne oa netra gwelloc'h evit tenna war he mab bennoz Doue hag her mirout dioc'h ar maro. Pa'z eo deuet ann aluzen-ze, ar c'hoar a ia buhan da gaout ar vamm priolez da lavaret d'ezhi kement a oa digasset d'ezho. Va merc'h, eme hou-man, gwelit enn aluzen-ze eun desteni nevez euz a vadelez Doue e kenver ar beorien. Prest eo'ta al lein, lakit pep tra war ann daol, sonit ar c'hloc'h ha galvit ann holl d'ho lein.

A-wechou all enn tier santel-ze eur paour clanv en deuz eur c'hoanteghez bennag. Dezirout a ra ann drahont pe ann dra-man. Roet e vez d'ezhan pa heller. Eunn devez unan euz ar c'hoarezed a oa eet da visita eunn itroun. Hou-ma a iea da ober eur veach hirr meurbed. Bez' am euz aze, emez-hi d'ar c'hoar taolennou *chocolat*. Kemerit-ho, ha cassit anezho d'ho tud coz. Mad, eme ar c'hoar : dec'h diveza eur vaouez clanv a

c'houlenne chocolat diganen. Respontet am euz d'ezhi : maouez keaz, ho pet fisianz, ann Aotrou Doue a zigasso d'e-hoc'h. Hag evit gwir, ne doa ket gortozet pell. Eunn heur pe zion goude e tebre ar chocolat c'hoanteet.

Ne ket red hel lavaret aman, ar pez a seblant d'ann dud eunn darvoud pe eun taol chanz-vad, a zo a berz Doue eunn taol providanz hag eunn desteni euz he vadelez e kenver ar re ezommec. M. D.

Tennet euz ar gazeten : *Le Messager de la Charité.*

HISTOR ZANTEL.

(Eil pennad ha tregont).

HUNVREOU PHARAON.

Goude beza disrevellet da Pharaon ar virionez kuzet enn he hunvreou, Jozeph a lavaraz : Brema' ta ar roue a renk kavout eun den fur ha gouiziek, hag hel lakaat da vestr var ann holl Ejipt ; eun den hag a lakaï offisserien e pep karter euz ar vro, da zastum e grignolou ar roue ar bemved euz a vadou ann douar epad ar seiz vloavez founder, pere a zo dija o tont. Ann holl edou a vezo gorroet diudan aotrouniez Pharaon, ha miret mad er c'heriou braz, evit ma vezint kavet a-benn ar seiz vloavez kernez a dle poueza var ann Ejipt ; evit na varvo ket tud ar vro gant ann naouneghez.

Ann ali a oe kavet mad gant Pharaon ha gant he holl vinistred. Hag e komzaz out-ho evel-henn : Ha kavout a hellimp-ni eun den all evel he-man leun a spered Doue !

Lavarout a reaz eta da Jozeph : Pa'z eo guir en deveuz Doue diskouezet d'id ann holl draou hon-euz klevet gan-ez, ha gallout a rinn-me biken kavout eun all furoc'h eghed-oud-te, na par d'id zoken ? Te vezo eta mestr-merer var va zi. Pa liviri eun dra, ar bobl holl a zento. N'em bezo eun tu-all d'id nemet ar guir da azeza var ann tron evel roue.

Pharaon a lavaraz c'hoaz da Jozeph : ta lakeat am euz hirio da vestr var holl zouar an Ejipt. Hag e tennaz he voualen, pe he vizou, divar he zourn, d'he lakaat var hini Jozeph ; rei a reaz d'ezhan da viska eur zae lin-moan, hag eur c'holier aour a lekeaz he-unan d'ezhan endro d'he c'houzoug. Ober a reaz ivez d'ezhan pignat var he gar evel he eil, hag eun haroz, o vont en he raok, a grie d'ann holl daoulina diraz-han, ha deski ez oa lakeat da vestr var ann holl Ejipt.

Ar roue a lavaraz c'hoaz da Jozeph : Me eo Pharaon, hep da urz, den na finvo na dourn na troad dre ann Ejipt, euz ann eil penn d'eghile.

Chench a reaz ivez he hano, hag hen henvel a reaz, e iez ann Ejipt, salver ar bed ; hag he zimizi a reaz da Azeneth, merc'h Putiphar, belek Heliopoliz.

Jozeph a oa tregont vloaz pa oe digasset dirag Pharaon. Mont a reaz da ober eun dro dre holl vroiou ann Ejipt, hep lezel nikun, evit rei he urzou divar benn ann traou a iea da c'hoarvezout.

Ar seiz vloaz eduz a zeuaz, hag ann edou endrammet mad a oe gorroet e grignoliou braz ann Ejipt. Lekeat a oe da viret e pep kear eun taol braz a ed a bep seurt.

Guelet a oe neuze eur founder a viniz ker braz, ma her c'havet re bar da dreaz ar mor, ne oa muzul ebed d'ezhan.

Ar seiz vloaz kernez a zeuaz ivez. Ann naouneghez a c'hounezaz ar bed holl ; hoghen enn Ejipt ne vanke ket ar bara. Koulzkoude ken a oe fin, ar bobl dare da vervel gant ann naoun, a griaz varlerc'h Pharaon, o c'houlen boed digant-han. Ha Pharaon a responte d'ezho : It da gavout Jozeph, ha grit ar pez a lavaro d'ehoc'h.

Hoghen ann dienez a greske bemdez e pep bro ; ha Jozeph o tigheri ar grignolou, a verze ed d'ann Ejiptianed. Hag a bep leac'h e teue ann dud d'ann Ejipt da brena peadra da zibri, hâ da glask sikour enep ar ghernez.

KAN.

Ton : *Sant Izidor. 28.*

Maill eun he stad, eur micherour
A oar pegheid derc'hel an aour
Da vervi ebarz er c'hleuzer,
Evit ober he daol-micher.

Evelse Doue, abarz sevel
Jozeph enn eur stad ken uc'hel,
Gant kalz poaniou hen amprouaz
Er vac'h, epad pevarzek vloaz.

Jozeph zo bet enn he boaniou
Skeuden Jezuz enn he c'hloasiou ;
Jozeph a vezo enn he c'hloar
Skeuden Jezuz, roue hegar.

It, a lavare Pharaon,
Daved Jozeph, mar h'oc'h euz naon,
Deud daved-oun, eme Jezuz
Mar d-oc'h bec'hiet ha goall-euruz.

O chench koz dillad he brizon,
Evit mont da gaout Pharaon,
Jozeph a verk deiz ann aotrou,
Ma savimp holl euz hor besiou,
Pa vezo roet d'eomp gant Doue
Korfou skeduz da vont d'ann ee. H.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

XXVIII.

Me a heulio va relijion 'divezatoc'h pa n'am bo ket kement a dregas. Me a goesai divezatoc'h, pa vin o vont da vervel. A dra vir, ne varvin ket eb va zacramanchou.

Divezatoc'h ?

— A dra vir.

Ia, mar d'eus eun divezatoc'h evidoc'h, ha ma o peus ar c'hraz, pa viot o vont da vervel, ar pez ne ouzoc'h ket a dra vir.

Péd o deuz lavaret eveldoc'h varc'hoas, divezatoc'h, ha n'ho deuz bet nemet ar varn hag ann ifern !

Péd ne de ket falvezet d'ezho covez pa hellent ha n'ho d'euz ket gallet eun ober pa o deus bet c'hoant !

Goez a reot araoc mervel ? ha ma lacaffe Doue ar malo araoc'h gouesion ?

Oh, eme, o hom, Doue zo mad.

Ma ha setu eno perac e kinnig deoc'h hirio eur pardon he n'hopeuz ket gounezet.

Mez ann hini en deus lavaret : me a bardono dit pa pedeuz, n'en deus ket lavaret : me a c'hortozo ac'halen da'c'hoas.

Pell ac'hano, lavaret en d'euz dezhan beza atao var gwez, evel eul laër, e creiz ann noz, pa vo cousket.

N'eus ket pell c'hoas, e oa en eur prizon, e Paris, eun den yaouank seitec vloaz. Pa deuaz an amzer fask, a re-a'r'denas holl d'a govez, een ne falvezas morse o'zhan dont.

Ne finn ket brema, emezhan, divezatoc'h, ne din ket e'bloa-ma, ken a vo da vloas.

Antronoz ma oa bet o clask lacaat anezhan d'a zont d'a govez, belec ar prizon, a ziskennas d'al leac'h ma oa ar re glan, eno pep hini en deuz he gampric. Var hon unan e vel hano ann den yaouank.

Digent a raa anu or, hag e vel anezhan astennet var he vele cousket, ha guen evel eun tam paper. Gervel a raa ar *sœur* a zo carget da dol evez d'eus ar re glaan hag e c'houlen diganthi petra en d'eus ann den yaouank-se. Nebeut a dra, emezhi, eun tam poan benn ; e vouet oc'h ober diez d'ezhan marfad. Mont a reont o daou tre er gambr ; ar sœurez a dosta ha c'houlen diganthan penaos a raa ; mæz ne ra van ebet. Mæz, va c'hoar, a-benn ar nenze ar belec, an den yaouank-se a helfe beza goal glaan. Livirit d'ar midicin dont. Eb dale e teu ar midicin. Ann denn claan a oa e gouirionez dilavar hag eb anaoudegez. Ar midicin a laca he zorn var he vreac'h, ha goude var he galon. Oh va Doue, emezhan sebezet holl. Petra zo eta eme ar belec ! Ar midicin a zel pisoc'h ; ar pes a zo, emezhan, neuze, eo an den yaouank ma zo maro.

Maro ! eme ar belec spourounet holl, maro ! Hag e selle gant strafil oc'h ar guinou ze digor en doa lavaret ne oa c'hoas nemet eun devez d'a Zoue her galve : nan, divezatoc'h, varc'hoas.

Er gompric e kichen e oa ive astennet var eur guele eun den yaouank all ive a seitec vloaz. Daou pe dri devez a oa en doa bet he sacramanchou, ha ne c'hortoet nemet he huanad diveza. Oh va zad emezhan, o velet ar belec o tont en he gambr, va zad ker, pe gen evuruz on, emaon o vont da velet Doue, hag eb dale e zin ? Marteze, eme ar belec, e pareoc'h adarre. Ne lavarit ket an dra-ze dinn emezhan, en eur vus c'hoarzin ; guel eo ganeen mervel. Ec'h alfen pec'hi, ancounac'haat Doue, ma teuffen da veza pare. Guel eo ganeen mervel evit ma zinn d'ar barados. Ha d'ann abardaez, ann den yaouank-se a varve eb ober eur finvaden, ar groas en he zorn hag ann hano santel a Jesus var he vuzellou.

Bemdez e veler tud e vervel en eun tol ha pa zonjont nebeuta. N'eus ket pell c'hoas eun devezour en doa greg ha bugale, a goezaz d'euz eun daou pe dri droatad hueldet var pave ru Vaugirard, e Paris, mervel a raas var an tol ; ne hellas ket zoken loskel eur griaden. Silaouet en doa ar pez a lavar Jesus en aviel ; bezet atao prest. Bep eis devez e veze o coves hag o communia.

Ma c'hoarvese kement all ganeoc'h fennos ha prest e vec'h evelthan da vont dirag Doue ?

Divezatoc'h c'hoas, eun den a oa o vont gant ar ru. Herella a raa ha coeza. Tud e tremen a dap peg ennhan, hag her c'has d'a eur stal a oa dirag. Eur midicin so galvet. Sellet a raa outhan hag e lavar : an den ma zo maro ha maro en eun tol, araoc zoken ma oa couet. Hema ne veze ket e covez.

Goude-ze lavarit c'hoas, varc'hoas, divezatoc'h me a goessayo ; nan nan me ne varvin ket eb beza bet o coves.

Eur potric yaouank a oa nevez cet d'a zeski he vicher. Ne oa nemet daou pe dri miz abaoue ma en doa gret he bask kenta. O tont d'euz an dol zantel, en doa lavaret d'an Otrou Doue. Mar teuan da goesa er pec'het marvel, me a yelo da goves en devez-se, araoc mont d'a gousket.

Coeza a raas ; d'ar zadorn e oa, ann amzer a oa fall hag ann ilis a oa pell. Da genta e lavaras ounthan he unan : aben daou pe dri devez ama ez in da goves ; mæs sonj a deue dezhan, d'eus ar pez en doa lavaret da Zoue ; hag eun dra bennac a lavare d'ezhan : gra ar pes a peus lavaret, dalc'h mad d'ha ker, ke da govez.

Ne ouie petra d'ober, e tre daou e oa, mont a ra var bennou he zaoulin, lavaret a raa eun *Ave Maria* evit goulen ar c'hraz d'a c'hout petra felle d'a Zoue a rache, ar beden a saveta ann ene.

Sevel a ran en he zao hag en em lacaat a raa en hent.

En eur zont d'ar ger, e cav he vaeronez hag a c'houlen diganthan e pelleac'h eo bet ? e covez emezhan kel laouen hag ann eol ha brema ez an d'a gousket e peoc'h, rag mignon on adarre d'a Zoue.

He vamm a oa boazet d'her loskel da gousket divezatoc'h da zul evit d'ann deiziou all.

Evel m'a ree bep sul eta da seis heur ez a d'he zivuna en heur skeï var dor he gambr ; hag en eur gervel anezhan.

Eur c'hard-heur goude, Paul a oa c'hoas cousket. He vam her galv-adarre, ha droug ennhi o velet ne rea van ez a tree en he gambr. Sao ta didalvez, ema bremaic seis heur anter : ne peus ket mez.

Tostaat a raa oc'h he map ; ne finve ket. Kregi a ra en he zorn hag e gaout a ra yen scorn. Spourounet holl e sell outhan ; hag en eur loskel eur griaden spontus e coez a stog e c'horf var an douar semplet ; ar bugel a oa maro, hag he gorf a oa dija sonnet.

Eurus pa n'en doa ket gortozet divezatoc'h, antronos soken evit mont d'a goves.

Plijet gant Doue e vec'h ker fur hag een hag e raflac'h evelthan c'houi oll a lenn ar pennad scrit-ma. Y. P.

BUEZ SANT ERWAN. — PEMPET PENNAD.

Daou ribler geal dizet gant sant Erwan pe Eozen.

Kel leun a oa a speret hag a furnez ma tispartie eaz ha prim ar virionez dioc'h ar gaou. Eun devez e eaz d'ar guear a Dour evit eun affer en doa eno. Mont a reaz da loja en eun hostaliri e ti eun intanvez nec'het braz. — Sant Erwan pe Eozen oc'h he guelet ken nec'het a lavaraz d'ezhi : hostizez kcaz, ho cuelet a ran nec'het braz. — Oh ! ia vad, nec'het braz oun, hag eun all em flaç a vije ive. Mez perac'ta : — Perac, emezhi. Eur procès am euz, hag hervez ma velan e oun revinet sec'h ha glaz. — Mez penaoz'ta, eme sant Erwan pe Eozen ? — Revinet ? — Oh ! ia vad, coll a rin gant an daou laerze, hà varc'hoaz ema ar varnediguez hag ar setanz. — Chetu ama, emezhi, petra eo an affer-ze am laca da zizec'ha var va zreid. — N'euz ket pell e teuaz ama daou ribler, guisket evel daou varc'hadour, hag e rojont d'in eur valizen e pehini e oa emezo, daouzec cant skouet en aour hag oc'hpen paperiou prociuz. Lavaret a rejont d'in : na roit ar valizen ze da zen ken na vezimp hon daou var al lec'h. Mad, mad a lavaran d'ezho : great e vezo hervez ho coulen. Mes neuze hep guelet petra oa enhi, me he c'hemeraz hag a reaz d'ezho eur billet euz va dorn. — Aben c'houec'h deiz goude, chetu unan anezho o tont da c'houlen ar valizen, dre zigare en doa eur baemant da ober, hag eu doa ezom arc'hant. Chetu me neuze leun a fizianz en den-ze oc'h ber c'hemer evit eun den honest, hag hep sonjal er billet e pehini e oan en em garguet da viret ar valizen ken na vigent bet ho daou assemblez, he lekeaz ractal etre daouarn hema, hag hen caz kuit ganthi. Eur pennadic goude hag eguile o tont ive da c'houlen ar valizen. — Ho palizen, a lavaris d'ezhan ? mez eat eo gant ho kenseurd, n'en deuz great nemet mont ac'han. Ah ! ia, emezhan, roet hoc'h euz ar valizen, mad, mad, traou aoalc'h. An dra ze a gousto ker d'ehoc'h, ha n'ouzoc'h hu ket na dlejac'h he rei da nicun ac'hanomp ma na vijemp hou daou var al lec'h ? hag hen eat kuit, droug enhan, da gaout ar barner. — Chetu me galvet d'an tribunal, hag em'oun en danjer da goll ma danvez gant an daou laer-ze. — N'en em jalit ket, eme sant Erwan, lakit ho fizianz e Doue, ha galvit hoc'h alvocad da zont ama. An alvocad a zeuaz hag a lavaraz ive ne oa ket caer he affer, neuze sant-Erwan pe Eozen a lavaraz d'ezhan : mar kerit, me en em gargo euz an affer-ze. Oh ! a galon vad, eme eguile, na c'houlennan ket guelloc'h.

An deiz varlerc'h Sant-Erwan pe Eozen a ia d'an tribunal gant he hostizez. Eno hen a c'houlen en em gavout faç oc'h faç gant ar ribler. An affer oa dija achuet, na chome mui nemet ar setanz, neuze Sant-Erwan pe Eozen a savas en he za hag a lavaraz d'ar barner : Aotrou, eun dra nevez a zo arruet abaoe an deiz all, eun dra hag a chenj penn d'an affer-ma. Ar c'hreg ma e deuz abaoe cavet ar valizen hag a zo gouestl d'he rei en dro pa garot.

Mar d'eo guir kement se, eme alvocad ar ribler, n'hoc'h euz nemet digas ar valizen a ma dirac daoulagad an oll, ma vezo guelet, rag anez ar pez a lavarit ne ket da veza credet, ha na dle ket miret ma ve rentet ar setanz. — Hà Sant-Erwan pe Eozen d'he dro : selaouet aotrou ha ne ket guir penaoz an den-ma hag he guenseurd, en eur rei ar valizen d'ar c'hreg-ma, he c'hargaz d'he miret ken a vijent bet ho daou var al lec'h ? Dre ze'ta houma ne ket evit he rei ken na vint ho daou ama. An den ma n'en deuz nemet digas ama he guenseurd, hag e vezo roet d'ezho ar valizen. Ar pez a lavar an Aotrou a zo guir, eme ar barner. Dre ze'ta, va den mad claskit eguile hag e vezo roet dehoc'h ar pez a c'houlenit, ma n'oc'h ket evit her c'havout me rai rœzon d'ar c'hreg-ma. Chetu ar ribler condaonet da goll. Pa glevaz ar setans, ar ribler, viscas liou ar maro hag an derzien a grogaz enhan ken a grene evel eur bar deliou. Anat mad oa d'an oll ne oa nemet eul laër, hag ar barner a reaz hen dastum hag her c'hass var ëeun d'ar prizon. Anzaout a reaz diveatoc'h ne oa er valizen nemet tamou houarn koz ha pennou tachou. Condaonet a oa ar ribler d'ar maro, ha tri deiz goude e oa crouguet.

An daou ribler-ze'a sonje d'ezho var ho meno e oant paotred fin, mez evelato Sant-Erwan pe Eozen a gavaz tro varn'ezho. — An dro ze en doa great d'an daou laërze, evit miret outho da revina eun hostizez honest, a zo brudet abaoe gant an alvocaded braz evel eun taol caer a speret.

Epad ma implije ar zant he speret hag he boan evit madou an iliz hag ar beorien, an Aotrou Doue hel lezaz da veza tregasset gant an droug speret. Epad an eiz vloaz-ze ne oa ket heanet da stourm outhan e meur a zoare hag aliez en doa crogadou tenn. *M. D.* Klan.

L. Bélaizir. 57.

AN ARCHER HAG AR ZARPANT.

Setu ama eun histor contet gant eun archer. Ar pez a lavar so bet digoezet gantha he unan.

Clevet em eus, emezhan, penaus el leac'h ma vaguer e Paris loenet gouez ha re all a bep seurt, ez eus maro daou zarpant boa, da lavaret eo eus ar sarpantet-ze so keit hag eur vezen ha ken teo hag eur grenn blanten. Clevet a ran lavaret ema an dud gouezïec o clasc gouzout gant petra int maro, pe gant eun derzien-benn, pe gant ar galon-laz, evel pa elfe loenet euzus evelse caout empen pe galon.

Mar em eus eur gassoni touet oc'h al loenet scrijus-ze, ne deo ket ep abeg, evel ma velot. Me so archer, ha pa zis da guenta etouez an archerien, e vouen casset d'ar Martinic.

Ar vro-ze so caer, ha contant bras oan da veza casset di. Kenta guer a lavaras va c'hamaradet din pa zigouezis eno e voue : Laca evez oc'h ar zarpant ! ha mad a reant lavaret din kementse ; rag eno ez eus sarpantet e kement leac'h so, beteg en tiez, er c'hamprou.

Var ar meas ne gafet ket eul lochen ha na ve e corn pe gorn anizi, unan bennag eus al labouset brao-ze.

Stang avoalc'h e caver, pa zonjer nebeuta, eun neiziat benniag anezo. Eur burez e devezo great eno he zorrat, hag ar re viad, maguet gant logol ha razet, a deu abars nebeut, re vras evit gallout mont er meas dre douilou ar planch pe ar vogner.

Mad a rejomp da gousket var ar ieot, pe douetus bras e c'hourvezot var eur zarpant bennag. Ho guelet a rer, e-vishoarz, ispill oc'h ar scourrou guez ; neun a reont e-bed da gousket a reont en ear evel mein fantet gant eur viadenn, n'eus fors peleac'h mont e caver anezo ; ha mervel a ra en enezennic-ze, eleac'h ne deus ket ouspen eitrumil den, ouspen cant den er bloas flemmet gantho.

Eun tenn pistolen ne laz ket buanoc'h na suroc'h eun den evit na ra eun taol dant digant al loenet euzus-ze. An hini so flemet gantho, n'en deus ket izom da c'helver eur medecin ; ne dal ket ar boan, ha n'en deus ket padzer. Abenn eun heur pe ziou ema great he afer.

An dervezion kenta ma voan eat di ne greden ket an dra-ze. Me gave din edo va c'hamaradet oc'h ober goap ac'hanon hag o clasc ober aoun din, ha ne rean nemet c'hoarzin oc'h ho c'hlevet. Plijadur am boa oc'h ho c'hlevet o lavaret penaus eun archer a gavas eur mintinvez eur zarpant en he votez pe en he heuz eat eno epad an nos ; eun all o tigueri eun direten, e gavas eno eun torrad sarpantet bihan ouspen cant anezho. Ne voue ket pell n'em beze mui a c'hoant c'hoarzin pa gleven coms eus al loenet divalo-ze.

Var dro pemzeg dez goude ma voan en em gavet en enez, e voue gourc'hemennet da eun archer all ha d'in mont da ober eun droat e creiz an enezen pell dioc'h ker. Eul laeraden bennag a ioa great, hag e tlemp furcha lochennou ar voriaiet so o chom var dro eno.

En em lacat a rejomp en bent mintin mad araog an domder. Mont a tlemp gant guenojen ar *roud*, evit mont da loja da gueriaden an *diou gaolen*, ha sonch or boa da zistrei antronez. P'edomp o tiblas, lod a gaketé ac'hanon adarre divar ben ar sarpantet, ha ne riz nemet c'hoarzin evel kent. Kezeg mad or boa, hag ar veach-ze a'ioa eun ebat evidhon.

Var dreg deg heur, evel ma voa tom bras, ha ma voa souz hor sezeg, ez ejomp da ober eun ean da eun tiegez tost d'an hent. Mare an eost a voa ; edot o troc'ha cors sucr, pere a gasset d'ar vilin da flastra, hag a vevet goudeze en dour evit tenna ar sucr anezo. Tud an hent a voa laouen bras ; eost mad a ioa, hag eun diguemer dispar a rejont deomp.

Bu beder heur e tiblasjomp ac'hano. Div heur vale on doa c'hoas da ober evit mont d'an *diou gaolen*, ha c'hoant ou doa da veza digouezet araoc an noz. En eur tiblas ez ejomp gant mestr an ti d'he barc sucr. En eur dremen, ar mestr a lavaras da eur morian : « Kemer eur rastel, ha kempen ar plouz zo aze a sclabez. » Ar morian a leaz da guerc'hat eur rastel, hag a voue red dezhan asten he zourn bete'n douar evit cregui e troad ar rastel a voa coezet e goask barrikennou. Buhan e sachas he zorn gantha en eur grial : Sarpant ! Hag en eur ober eur griaden spontus, e coezas var eur vlad corz. E daou leac'h oa toullet he vreac'h gant dent al loen euzus.

Mont a rejomp oll buhan en dro dezhan ; clasket e voue louzou ; laket e voue an tan oc'h ar gouli, mes e vean. Ar c'hontam a voa eat en eur momet dre ar c'horf oll, rac eur voazen a voa bet toullet. Abarz eun heur oa maro ar paour kez morian.

Mont a rejomp ac'hano d'an daou lamm, evit gallout beza abred avoalc'h en *diou gaolen*. Eho n'on evidomp tud ha kezeg, nemet eul lochen, eun doare kardi digor, d'ar pevar avel. Hor c'hreguiu a renkemp da ober e cambr ar stered. Evidon-me n'em bou nemeur a c'hoant da goania ; maro ar c'hez morian e doa serret va c'hano. Boudinellet oa va fenn, hag an distera trouz a gleven e touez an delion pe e leac'h all, e cave din guelet dioc'htu eur zarpant o vont da lamet varnon.

Mont a ris d'am guele araog ar re all, mes ne allen ket cousket ; ha va c'hamaradet, cat da gousket var va lerc'h, a roc'he pell a voa, ha me ne allen serra lagad ol.

Gouscoude e creiz an noz e teuas ar c'housket d'im ; mes salo ne vije ket deut. Souden e cave din e voa eun beac'h pounner varnhon. Ureal a rean e voa deut eur zarpant el lochen, e voa savet var va guele, hete var va feultrin. An ure-ze a voa ker poanius ma cave din ez ean da vonga. Dre va spont ha va encrez e tiuniz. O hiornol ! ne ket eun ure epken am boa bet ! Bez ez oa e guirionez eur zarpant var va gorre, en em damolodet var an dillad vele. En eur ziunn em boa finvet, hag al loen, scrijus eun doa savet he benn ; he zaoulagad a voa o para var va ne. Sclaci a rea va goad em goaziet. Done, ra viro n'en em gafe re all en eun hevelep stad ! Ne allen ket finval, ha mad oa din, rag ar zarpant ne lamas ket hag a jomas didrouz eno bete'n deiz. Me ho les da zonjal pebez c'huezen a voue varnon ha pegnen hir e cavis an amzer. Epad teir pe peder heur ma vouen enofevelse, ep finval, o sellet oc'h ar zarpant a voa var va feultrin ha n'en doa nemet asten he benn da ober evit rei din taol ar mano. Erfin, pa deuas an deiz e tiskennas hag ez eas er meaz eus al lochen. Me a zavas neuze ive en eul lamm, a grapas em fuzuil hag a dennas varnezha araog m'oa eat pell dioc'h dor al lochen. Va c'hamaradet, o clevet an tenn, a zirédas, hag a gavas ar zarpant lazet, ha me semplet eur pennad diouthan.

Pa zizemplis, o sellet en eur mellezour, e vouen souezet, hag e cave din oa laket bleut din var va fenn. Va bleo a ioa deut guenn cann. G. M.

KELEIER.

An Aotrou Quere, person Loc-Maria Berrien, só maro er sizun dremenet.

Ar re a bren kezeg evit an arme a dle beza d'ar pevarzeg a viz Mae, e Kerhaes ; d'ar pemzeg, e Montroulez ; d'ar c'huezeg, e Castel ; d'ar seiteg, e Lesneven ; d'an trivac'h, e Landerne ; d'an naonteg, e Brest ; d'an unan varnuguent, e Castellin ; d'an daou varnuguent, e

Kemper; d'an tri varnuguent, e Rosporden; d'ar pevar varnuguent, e Kemperle.

D'ar seiz ha d'an eiz a viz Gouere e vezo redadeg kezeg e Brest. Pevar mil varnuguent pemp cant lur so da rei e priziou.

E Naonet, adalec an eis varnuguent a viz ebrel beteg ar c'huec'h a viz mae, eus bet o tiskuez, hag o clasc priziou, loenet pere a zaver er vro evit kenderc'hel ar wenn vad. Evit ar wenn jatal hanvet *gwenn breton diguemesk*, e velomp penaus departamant Finister en deus bet al loden vrassa eus ar priziou. Setu ama hanoiou ar re o deus bet ar priziou pe eur veuleudi er *c'honcourze*.

Joseph ar Goff eus a Guerfeunteun; Lois Pernes, eus a Bloneis; Olier, eus a Blougar; Corintin Olier, eus a Guerfeunteun; Mikeal Feunteun eus a Ergue-Armel; Belbeoc'h eus a Bouldergat; Ian Conan eus a Ergue-Armel; Demolon, eus a Loctudy; Cail, eus a Blouzevede; Golhen, eus a Guemper.

Ar sizun dremenet e deus roet er penn kenta derveziou tom-scaot, hag er penn diveza derveziou gleboroc; amzer vad evit lacat an traou da zevel en douar; mes n'oa ket couls evit al labourou. E Frans e caver cazi e pep leac'h doareet mad an eost. Ar foen prat couls hag ar foen tirrien a so caer. Boet chatal cre a vezo, hag al labourerien douar a vezo æz dezo maga loenet. Eun dra vad eo evit an dieien e ve marc'had mad ar bouet chatal; rag neuze e vaguint guelloc'h ho loenet hag o devezo muioc'h a deil evit ar bloas varlerc'h. Dioc'h loenet en em zic'haouint eus ar pez a vanc dezho dioc'h costez an ed re varc'had. Eun tieg ne oufe ket ober falloc'h evit cas da verza he vouet chatal epad ma les he loenet treud, ha ne gaf neuze netra anezo pa ho c'has d'ar foar.

Ar c'hlenvet so bet e Bro-Zaus var al loenet, hag en deus great kement a zistruch er vro-ze, a zo eat couls lavaret en he dro. Ne deus mui nemet unanic benag ama hag ahont taguet gant ar c'hlenvet. Abaoue ar penn kenta e conter daou c'hant daou varnuguent mil anéval bet crog ar c'hlenvet enho. Var an niver-ze, tregont mil a so pareet, ha trizeg mil so c'hoas ne ouzer ket pe du ez aint. Bez' ez eus eta maro vardro cant pevar uguent mil. (Tennet eus a *Gazeten ar Meziou*).

Perag e caf deoc'h-hu ez eus derveziou goal amzer, barrou avel gre e mis mae? Eur scrifagner a lavar deomp er sizun-ma perag kemense. Abalamour, emezhan, ma zeus re a c'houeliou bras ha ma vez sonet re ar c'hleier ar mis-ma. E guirionez, e mis mae, da viana er bloa-ma, ema digor ha serr mis Mari, ar Iaou-Basc, ar Pantecost, gouel ar Groas, gouel sant Ian er Gaulter, etc. Ar c'hleier a vez sonnet aliez, ha c'hoas ar paour kez scrifagner en deus ancounac'het eo er mis-ma e ra ar vugale ho fasc e cals a barreziou, e roer ar gouzoumen e cals ar re all, hag ar c'hleier a vole evit ar goueliou ze oll. Guech all e sonet ar c'hleier evit pellat an arneu, hirio e teu arneu pa ho zoner.

Eur c'haporal a gavas en dez all eur zoudart o lenn eur gazeten eul lunedou gantha var he fri :

— Petra, emezhan, d'ar zoudard; eun den nevez deut d'ar rejimant, ha n'en deus grad ebet c'hoas, lacat traou evelse var he zaoulagad? ha petra lacai an ofiserien var ho fri ma kemer soudardet iaouanc lunedou?

— Ho trugarez, va c'haporal, me a so bervel.

— Bervel! petra, ha te ac'h eus laket var ar c'haierou oas Breton! G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *12 Mae.*

Guinis....	17 lur,	26 c.
Segal.....	10 lur,	84 c.
Eiz.....	9 lur,	34 c.
Ed-du....	8 lur,	67 c.
Kerc'h....	8 lur,	88 c.
Avalou-douar	3 lur,	35 c.

PONT'NABAT. — *9 Mae.*

Guinis....	16 lur,	95 c.
Segal.....	10 lur,	85 c.
Eiz.....	9 lur,	73 c.
Ed-du....	8 lur,	94 c.
Kerc'h....	9 lur,	50 c.
Avalou-douar	2 lur,	77 c.

MONTROULEZ. — *5 Mae.*

Guinis....	18 lur,	64 c.
Segal.....	12 lur,	55 c.
Eiz.....	10 lur,	67 c.
Ed-du.....	10 lur,	53 c.
Kerc'h....	9 lur,	24 c.
Avalou-douar	5 lur,	50 c.

BREST. — *7 Mae.*

Guinis....	17 lur,	80 c.
Segal.....	14 lur,	74 c.
Eiz.....	9 lur,	38 c.
Ed-du.....	9 lur,	34 c.
Kerc'h....	9 lur,	95 c.
Avalou-douar	4 lur,	20 c.

HENT HOUARN.

Da be heur e tiblas hag e tigouez ar c'hirri tán epad ar anv.

O VONT A GASTELLIN VARZU NAONET.

	kenta trein		eil trein.		trede trein.		1e cl. e paer		2e cl. e paer		3e cl. e paer	
Castellin..	6 h.	m.	10 h.	m.	4	20	» f.	»»	» f.	»»	» f.	»»
Kemper...	7	4	10	55	5	20	3	45	2	60	1	90
Kemperle.	8	34	12	14	6	41	8	50	6	40	4	70
Loriant...	9	12	1	2	7	24	10	75	8	05	5	90
Redon....	»»	»»	4	22	»»	»»	22	85	17	15	12	55
Savene....	»»	»»	5	28	»»	»»	»»	»»	»»	»»	»»	»»
Naonet...	»»	»»	7	10	»»	»»	31	90	23	95	17	55

O TONT EUS AN NAONET VARZU CASTELLIN.

	kenta trein.		eil trein.		trede trein.	
Naonet	»»	»»	6 h.	20 m.	««	««
Savene	»»	»»	7	19	««	««
Redon	»»	»»	8	29	««	««
Loriant	7 h.	40 m.	12	6	5	48 n.
Kemperle	8	23	12	50	6	39
Kemper	9	41	2	2	8	3
Castellin	10	50	2	59	9	15

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KANGAL, Mouler an Escopti.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz.....	EUR SCOUET.
Evit tri miz.....	C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken.....	DAOU VENNEG.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 26 Mae 1866.

Eur scrifagner ha n'en deus nemeur a feiz a lavare brema eus eur pennad amzer: red e ve da eun den ne ve bet morse iaouanc, n'en defe anavezet morse ar iaouankis, évit gallout nac'h penaus ar penn abeg eus he guenta direolamanchou eo defot anaout mad ar c'henta guirionezou, da lavaret eo, defot gouzout mad he gatekis. Lavaret a ve great clevet ama o coms unan a dadou an ilis, pe eur missioner carguet da brezeg an aviel.

Ia, defot anaout ar c'henta guirionezou, e coezer er c'henta direolamanchou, hag eus ar re-ma e tiskenner a lam e lam beteg an diveza hag ar brassa dizurziou. Eh an anaoudeguez-ze ne aller ket ren eur vuez christen. Eus ar guirionezou-ze e teu hon deveriou, mes an hini ne anavez ket mad guirionezou ar feiz, penaus e raio-hen ar pez so gourc'hemennet deomp dreizho? Mar deus var an douar tud difeiz, tud dizoue, eo defot na ouzont mad ho c'hatekis. Ar re a ra brezel d'ar feiz ha d'al lezen gristen, ne anavezont ket mad guirionezou ar Relijion, ha kentoc'h evit lacat ho foan d'ho deski, eo guello'h gantho, pe e cavont æssoc'h ho nac'h.

Na Couscoude ma tolfet eun taol lagad var ar broiou eleac'h ne deo ket anavezet al lezen gristen, e velfet pe seurt buez a ren ar re n'o deus ket an heur d'he anaout. An oll dorfejou a gometer divorc'het. Ne gaver en ho zouez vertuz ebet; tam carantez, tam madelez ebet evit an nessa. Ar vam zoken ne gar ket he buguel. He zilezel pe he verza a rai mar e deus he unan dienez. Ar guerent pa vezint deut coz a vezo lazet pe lezet da vervel gant an naoun. Ar vaouez ne vezo ket great guelloc'h dezhi évit a rer d'al loenet mud. En eur guer, ne gaver nemet tud gouez, tud criz, tud brein dre ho dizurziou, tud reuzeudic e pep guiz. Ha brema ez eus trivac'h cant vloas, araog m'oa deut sclerijen ar feiz da bara var hor bro, hon tud coz ne voant ket guelloc'h. Mar guell eta tud ar broiou-ma ober hirio ho fougue da veza tud seven, tud hag a voar beva, eo d'al lezen gristen e tleomp kementse. Hon tud coz o deus diguemeret ar feiz, credet o deus ar guirionezou a bere e comzomp, desket o deus ho c'hatekis, hag evelse int deut da ren eur vuez divlam, ha da lezel ar skuer-ze gant ho bugale. G. M.

Gouel santez Catel a Sien, evel ma on doa he lavaret er sizun all, so bet great er bloa-ma gant ar brassa solanite e Rom. Hon Tad Santel ar Pap he unan so eat da ilis Santez-Mari-Var-Minerv évit poket da relegou ar zantez. Goudeze eo eat da bidi er gambr eleac'h m'eo maro ar zervicherez vras-ze da Zoue. Ar gambr-se so brema great eur chapel anizhi. E penn an ilis, a zioc'h an or dal, e voa staguet eun daolen eleac'h ma velet Santez Catel a Zien daoulinet dirag ar pap Gregor Unnecvet, o tigas da zonch dezhan en doa goestlet e cuz da Zoue ez aje ep dale da jom da Rom. An oll a voar eo bet ar pabet eur pennad o chom er guær a Avignon, hag eo Santez Catel a Sien eo a deuas a benn d'ho lacat da gas adarre cador Sant Per d'ar guær guenta eus ar bed.

Paris. — E Sant Sulpis, évit digueri mis Mari, ez eus badezet daou *rabin*, daou zoctor d'ar iuzevien. Eus ar broiou pella oant deut e Frans evit goulen ar vadiziant. Deut int da ilis Doue dindan skoazel ar Verc'hez, ar verc'h a Israel pehini a enoromp abaoue ouspen trivac'h cant vloaz. Ar pastor mad en deus evelse daou zanvad dianket eus he bobl etouez he vanden denvet fidel.

Ar pemp a vis c'huevrer diveza, ez eus diblaset, a Vrest, trizeg leanez evit mont da Galveston, er stadou unanet, en Americ. Al leanezet-ze a deue eus ho c'houent er guær a Lyon, hag a so deut da Vrest évit pignat en eul lestr da vont d'ho bro nevez. Ol

Er guær a Lyon, er sizunveziou-ma, eur beleg hag a so er c'hargou huela en escopti-ze, a velas eur vaouez o tont da c'houlen coms outhan. Ar vaouez-ze a so c'hoas iaouanc, ha ne deo nemet eur servicherez dister. « Aotrou, emezhi, dont a ran da zigas deoc'h va aluzen evit hon Tad Santel ar Pap. » Mad, eme ar beleg, mont a ran da verca hoc'h aluzen, pehini ep mar ebet, a blijo da Zoue. Pe guer souezet ne voue hen ket pa velas ar servicherez-ze o lacat cant scoet var an daol! setu eno hag a ziskuez ez eus c'hoas eneou mad, eneou hag a so c'hoas beo ar feiz enho.

E kichen Londrez, eur beleg iaouanc en deus digoret eur seminer evit ar missionou a ziaveas bro. Ar seminer-ze ne deo ket c'hoas cals a dra; divar an aluzen eo her saver. Mes esperont a eller e cresco hag e roi Doue he vennoz dezhan. Bro-Zaos ne doa great bete vrema nemet missionou protestant pere ne zougont nemeur a frouez, petra bennag ma tispigner eur bern dauvez, arc'hant hag aour a vilionou. Ar mission catolic-ma a vezo paouroc'h ha disteroc'h, ha gousconde ne aller ket doueti na zougo muioc'h a frouez evit an oll missionou protestant.

Evit gouzout peguement a vadou a zispign ar Zaos evit he missionou protestant, ne deus nemet sonjal penaus evit skigna ar scritur sacr (ar scritur ervez ho guiz), evit an dra-ze epken e tispignont bep bloas seiteg pe drivac'h milion! (Tennet eus ar gazeten *Union*).

Eur gazeten eus an Naonet a goms eus a verzerinti an Autrou Mabileau, missioner, laket d'ar maro dre gassoni oc'h ar relijion gristen e kær leou-lang, e Chin, an 29 a vis cost diveza. Ar missioner-ze so eus a Benbeuf e kichen Naonet. Lavaret so bet kentoc'h oa lazet an Autrou Mabileau, mes ne vouiet ket neuze penaus oa c'hoarvezet an taol. Setu ama petra lennomp hirio.

An 29 a vis eost 1865, eur vanden dud counnaret a deuas, armou gantho, da c'hrounna an ti ma voa ar missioner caloneg enha. Meur a vech dija, en derveziou araog, an dud criz-ze o doa goulennet he varo. An Aotrou Mabileau a iea d'ho c'haout hag ho lakea da habascat o coms outho. En dro-ma e velas oa gourdrouzet da vad. Cas a reas kuit an daou zen her sicoure da ober katekiz, en eur lavaret dezho mont da c'houlen sicour digant ar Mandarin. An dud criz a zivarc'has he zor, en em daolas varnezhan, hag en em lakeas d'he laza a daoliou countellasen. He zivisca a rejont hag e stleja leun a c'hoad dre ruiou kær beteg ar ster Eno e soubjont anezhan meur a vech en dour evit digas buez enha hag asten he boaniou. P'edo o vont da vervel, ar merzer kez a loscas eur griaden ker cre ma spontas zoken he vourrevien. Goude beza he stlejet adarre dre guær en eur ioual evel tud arrajet, e flastrjont he benn dezhan gant eur pez roc'hel vean hag hen lesjont eno.

Ar katekizerien a voa eat da gaout ar Mandarin, mes hema an trubard anezhan, a glaske digarezou, evit rei amzer d'ar vourrevien da ober ho zorfet. Gouscoude, evit rei da gredi n'en doa ket kemeret a bers en torfetze, e teuas antronos vintin he unan da velet ar c'horf maro. Caout a reas er c'horf-ze daou c'houli ha pevar uguent a bere an distera a voa avoalc'h evit laza eun den. Lacat a reas destum ar pez a jom eus ar missioner kez en eun arched a zoare, hag ho lacat en douar gant solanite.

Setu ama eur penpad scrit hag a ziskuez ez eus c'hoas bugale griz var an douar. E departamant ar Charant, eun den coz, hanvet Per Raby, en doa, red ha ma vije, great diles etre daouarn he vugale. C'huec'h crouadur en devoa, hag oant en em glevet entrezho da rei eur scoet er miz pephini anezho d'ho zad. Unan anezho her c'hemeras en he di, hag ar re all a roe ho arc'hant da hema. Trivac'h miz a voa edo an tad en ti-ze pa lavaras he vap dezhan eun dervez; va breur Ian n'en deus ket paet he viz; me ne dlean ket muioc'h deoc'h evit va breur, hag evelse e c'hellit mont d'he di; hen ho lojo hag o mago mar car. An tad keaz a guemeras he ziou vaz, rag diou vaz a ranke da gaout evit bale. Noz oá pa ernas e ti he vap Ian. Hema a roas dezhan da goania, mes ne alle ket, emezhan, he loja, hag e lavaras dezhan mont da di he c'hoar Franceza a voa eno tost. Mont a reas mes he verc'h Franceza ne devoa ive gucle ebet da rei d'he zad. Red e voue d'ar paour kez coz mont adarre da di ar c'henta eus he vugale. Hoguen neuze oa unneg heur noz, hag edo pell dioc'h ti ar map-ze. Cridi a ellit oa mantret he galon o vont d'ar mare-ze en hent, o velet calon griz he vugale. Antronoz e voue cavet he gorf en eur voaz dour e kichen eur feunteun. Ar paour kez den a voa beuzet. Ha rannet oa he galon en hevelep doare ma voa coezet eno, pe eat oa anezhan he unan d'en em deleur eno? den ne voar. An tad kez n'en devezo ta mui izom na bevans na lojeiz digant he vugale, mes ar re-ma hag hi o devezo da viana morc'het da veza bet ker criz e kenver ho zad? Ne ouzon ket. Marteze e vezint laouen bras da veza discarguet eus a eur beac'h a gavent re bounner.

N'eus ket pell e comzemp eus a eun den scoet gant ar maro dre eur varnedigucz leal, mes scrijus, eus an Aotrou Doue. Setu ama daou daol all e pere e velomp ive dorn Doue o poeza var dud difeiz.

Dirguener ar groas diveza, daou eus an dud diben-ze pere ne reont fors nag a Zoue nag a ziaoul, a ra goap eus a lezen Doue hag eus a lezen an ilis, a ieas da leina da eun hostaliri, hag a falveze dezho caout kig. An hostiz a lavaras dezho ne roje ket a guig en deiz-ze. Mes an daou zen difeiz-ze en em lakeas da bec'hi, da douet, da vlasfemi, da lavaret goassa hag a ellent a enep an Aotrou Doue, a enep an Ilis santel hag ar relijion. Ober a rejont kement ma voue red d'an hostiz rei kig dezho. Epad ma tebrent ho fred ne deue eus ho guinou nemet traou udur ha caketerez a enep kement tra sacr a zo. Eur grucifi a voa er zal ma edont, hag e vouent

difeiz avoalc'h evit seleper oc'h ar grucifi-ze ar pez a jome en ho dilerc'h, en eur lavaret comzou pere ne gretten ket merca ama. Mes dorn Doue ne zaleas ket da boeza varnezho. Unan anezho a grogas ractal ar goent enha, hag a varvas abenn eun heur pe ziou e creiz ar poaniou ar re grissa. Egnile a droas he speret. Chomet co e buez, mes he skiant mad n'en deus ket bet anezhan tam ebet abaoue. Doue ne les ket ato da dremen ar goap a rer anezhan hag eus he ilis.

Setu ama eur guentel all. Unan eus a enebourien touet an Ilis santel hag hon Tad Santel ar Pap, unan eus an dud difeiz-ze a gaver hiniennou anezho en Itali ha marteze ive e leac'h all, a voue scoet n'eus ket pell en eun doare a c'heller da lavaret burzudus. Hema en doa eur gassoni ar vrassa oc'h Pii nao. Roet en doa hano ar Pap d'he gui, ha kementse evit caout tro dalc'h mad da ober goap eus a Vikel Jesus-Christ, d'her c'haketal, hag da lavaret dezhan a bep seurt traou divalo en eur ho c'havaret d'he gui. Eun dervez en doa casset ar c'hi gantha d'he gampr, hag en em lakeas da c'hoari gantha. He lacat a ra en eur c'horn en he za var he dreid adren evel eur zoudart e goard, ha neuze, na petra ta, e sclabeze hano ar Pap gant a bep seurt comzou indur. Hoguen guelit breac'h an Aotrou Doue o tont. Ar c'hi a ia droug enha, mont a ra e counnar, en arrach marteze; en eul lamm e sail var he vestr, e crog en he c'houzoug, hen disc'han hag e tec'h kuit buan. An den en devoue a veac'h mes avoalc'h evit ober eur griaden. Dont a rejot da velet petra voa. Ar c'hi ne vouiet ket peleac'h oa eat; mes ar mestr a voa eno beuzet en he c'hoad; abonez poan avoalc'h ec'h eflas lavaret petra voa c'hoarvezet gant-han, mes maro oa abars m'oa bet amzer da glasc na belec'na den var he dro.

Kement-ma a zigas da zonch eus ar pez a lavar ar scritur sacr: Dre an hent ma pec'h eun den, e vezo dastizet.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Trede pennad ha tregont).

Breudeur Jozeph a ia d'ann Ejipt da brena ed.

Jakob o klevout e verzet ed ebarz enn Ejipt, a lavaraz d'he vugale: Perag e choumit-hu da zellet? Klevet am euz e verzer ed enn Ejipt; it di, ha prenit d'eomp ar pez zo ret, evit na varvimp ket gant ann naoun.

Dek euz a vreudeur Jozeph a ieaz eta d'ann Ejipt da brena ed. Benjamin a oe dalc'het er ghear gant Jakob, gant aoun ne c'hoarveche gant-han eun drouk benpag hed ann hent.

Arruout a rejont eta enn Ejipt, gant tud all, pere a iea evel-ho da brena ed. Rak ar ghernez a oa e pep leac'h e bro Kanaan.

Hoghen Jozeph a oa mestr enn Ejipt; ha gant he aotre hepken e vije guerzet ed d'ar boblou estren. He vreudeur, digasset diraz-han, he zaludaz dastouet beteg ann douar. Jozeph ho anavezaz, hag e teuaz sonj d'ezhan euz he hunvre; evit-ho, ne anavezjont ket Jozeph. Neuze, o veza great he zonj, e komzaz eun tammik rust out-ho, evel ouc'h diavezidi. Euz a beleac'h e teuit-hu, emez-han? — Euz a vro Kanaan, hag omp deuet da brena peadra da veva. — Nann, c'hui zo spierien, deuet ama da velet al leac'hiou gouanna euz ar vro, evit dont divezatoc'h da ober brezel d'eomp. — Nann, Aotrou, emez-ho, n'omp ket spierien, ho servicherien a zo deuet da brena ed. Ni zo holl bugale d'ar memez den, deuet omp aman tud a beoc'h, ha ne zonjomp e droug ebed. — Nann, nann, eme Jozeph, ne ket evel-se eo, c'houi zo deuet evit anaout al leac'hiou euz ann Ejipt pere n'int ket difennet mad. — Mes ar re-ma: Daouzek breur omp, emez-ho, mipien d'ar memes tad, ar iaounnka a zo choumet gant hon tad er ghear, eghile n'ema mui er bed-man. — Mad, eme Jozeph, ar pez am euz lavaret a zeu da vir, spierien oc'h. Me ia brema d'hoc'h amproui. Bevet Pharaon! n'ez eot ket ac'han, ken na vezo deuet aman ho preun bihanna. Kassit unan ac'hanoc'h d'he gher-c'hat; da c'hortoz, c'hui choumo er prizoun. ken n'am bezo amprouet ann traou a livirit, pe c'haou pe vir int. (Setu breudeur Jozeph o kounnanz paca ho dle da justiz Doue. Taol-chanz o devoa lavaret da Jozeph e Dothain: Dent out ama c'hoaz da velet petra a reomp, evit hor flatra goudeze d'hon tad. Ha Jozeph a lavar brema d'ezho: Hanad eo, spierien oc'h. He deurel a rejont enn eur c'hoz puns; ho lacaat a ra tri dervez er prizoun).

Hoghen d'ann drede deiz, o veza ho zennet euz ar prizoun, e lavaraz d'ezho: grit ar pez am euz lavaret, hag ho puhez a vezo salo; rak doujanz Doue a zo enn-oun. Mar d-oc'h tud a beoc'h, ra choumo unan ac'hanoc'h ereet er prizoun; c'houi etre-z-hoc'h, it neuze enn ho hent, ha kassit d'ho tiez ann ed hoc'h euz prenet. Ha digassit d'in ho preur bihanna, evit ma hellin gouzout ha guir a livirit.

Ret a oe senti, hag e leverjont etrez-ho: gant guirvarn eo e c'houzanvomp kement-ma, rak pec'het hor boa enep hor breur, o velout anken he galoun baour, pa hor pede da gaout truez out-han, ha n'her selaoujomp ket. Dre'n abek da ghement-se eo kouezet ann dizeur-ma var-n-omp Ruben a lavaraz neuze: Ha na liviris-me ket d'ehoc'h: Na rit ket ann drouk-se d'ar c'hrouadur, ha n'hoc'h euz ket selaouet ac'hanoun; he c'houad eo a c'houlenner brema.

Ne ouient ket e kleve Jozeph ho c'homzou; rak dre eun disklerier-iez eo e komze out-ho. Jozeph en em dennaz eur pennadik da ouela; hag o veza seac'het he zaelou, e teuaz adarre da gomz out-ho.

Neuze e reas derc'hel Simeon, ann eil c'hossa, hag he chadenna dira-z-ho; hag e roaz urz d'he offiserien da garga d'ezho ho zier a viviz, ha da lacaat da bep hini anezho he arc'hant enn he zac'h; ha da rei d'ezho c'hoaz oc'h penn, boed evit ober ho beach.

Hag ann nao breur da vont kuit, ar guiniz sammet

var ho ezen. Unan anezho o veza digoret he zac'h, evit rei da zibri d'he azen enn eun hostaliri, souezet o velout he arc'hant e beg he zac'h, a lavaraz d'he vreudeur : Daskoret eo va arc'hant d'in, setu hen ama ebarz em zac'h. Saoûzanet ha nec'het holl, e leverjont etre-z-ho : petra eo kement-ma? Dourn Doue a zo enn traou-ma holl.

Arruout a rejont e ti Jakob ho zad, e douar Kanaan, hag e taneveljont d'ezhan kement a oa c'hoarvezet gantho. Mestr ar vro-ze, emez-ho, en deuz komzet rust ouz-omp ; hor c'hemeret en deuz evit spierien enn he rouantelez. Ha ni hon euz respontet d'ezhan : Ni zo tud didrouz, ha na vagomp enn hor spered tro fall ebed. Daouzek breur omp, ganet euz ar memez tad ; unan n'ema mui var an douar, ar bihana a zo gant hon tad e douar Kanaan. Hag hen da lavarout deomp : Er c'hiz-ma me velo ha c'houi a zo tud a beoc'h ; list eur breur d'ehoc'h ama gan-en, kemerit ann ed hoc'h euz ezom evit tud ho tiez, hag it enn hoc'h hent. Ha digassit d'in ho preur bihan, evit ma ouezinn ne d-oc'h ket spierien, ha ma'z ai gan-ehoc'h d'ar ghear ann hini a zalc'hann prizounier, hag ho pezo hiviziken holl frankiz da brena ed ar pez a gherrot.

Goude ar c'homzou-ze, pa'z ejont da ziskarga ann ed, pep hini a gavaz he arc'hant ereet e beg he zac'h. Hag epad ma sellent ann eil ouc'h eghile stravillet holl, Jakob ho zad a lavaraz : Kiriek oc'h n'am bezo hep dale krouadur ebed ; Jozeph n'ema mui var ann douar, Simeon zo dalc'het er prizoun, ha Benjamin a dennit digan-en ; ann droug-euriou-ze holl a zo kouezet var-noun !

Ruben a respontaz d'ezhan : Likit va daou grouadur d'ar maro, ma na zigassann ket Benjamin d'ar ghear ; likit-hen etre va daouarn, me hen digasso d'ehoc'h en dro.

Mes ann tad a lavaraz : Nann, ne-d'ai morse va map gan-ehoc'h ; he vreur a zo maro, ha na choum mui nemet-han diouc'h va fried Rachel ; mar c'hoarvez gant-han eun drouk bennag er vro ma'z it, e lekeot va bleo guenn da ziskenn er bez gant glac'har.

KANI.

Ton : *Sant Izidor. 28.*

N'euz netra par d'ann trubuillou
Evit lakaat hor c'halonou
D'en em anaout ha da zistrei,
Mar plij gant Doue dont d'hor skei.

Breudeur Jozeph a lavare,
Enn ho enkrez, enn ho melre ;
Gant guir abeg e c'houzanvomp,
Rak hor breur paour a enkrezjomp.

N'euz na furnez, na nerz, na bre
Da enebi ouc'h ioul Doue ;
Kement a c'hoarvez er bed-man,
A zo pell-zo urzet gant-han.

Jozeph, evit na renje ket
Gant he vreudeur a oe guerzet ;
Jozeph, dre ma'z eo bet guerzet,
Var he vreudeur en deuz renet. H.

Ar Vamm hag ar Bugel klanv.

Klanv e oa Silvestik, hag he vamm e doa lavaret d'ezhan eva eul louzou gwall c'houero. Silvestik, n'hellann ket her nac'h, a ioa eur bugel pennek-braz; moumoun he vamm e oa, a c'hellit-kredi. Tanva a reaz al louzou gant begik he deod, ha ne falvezaz ket d'ezhan eva banne e-bed ken, war zigarez e doa c'hoant he vamm da lakaat anezhan da vervel. Diskianta bugel evit unan !....

Etretant ar c'hlenved a greske, hag ar vamm a ioa ankeniet-meurbed. Enn avis kas ar c'hlenved dioc'h he map, setu a reaz ar vamm vad-ma : lakaat al louzou c'houero e-mesk toaz ha viou ha lakaat anezho da boaza evel pa vije ket bara oaled.

Pa oe poaz a-walch, ar vamm a daol sukr war-nezhan, a dosta oc'h he map hag a lavar d'ezhan : Sell, setu ama bara oaled sukret mad. Neo ket falvezet d'id eva al louzou, me gred ne falvezo ket d'id ive dibri an tam-ma.

Ar bugel avad a lavaraz d'he vamm : Eo, va mamm, eme-z-han enn eur ober he vitonik ; mar bez red e ftebrinn anezhan, ha pa ne ve ken diana nemet evit senti ouz-hoc'h.

Debret e oe an tamm bara oaled hep donjer e-bed. Silvestik a zebraz eunn all antronoz hag ann deiz warlerc'h ivez, ha ne oc ket pell na oe pare.

Peger mad oa mamm Silvestik, bugale ! Hou-ma a ioa kaloun eur vamm en he c'hreiz. Dioc'h ma reaz eta, me garfe ober ivez ; hag e-c'hiz ma terkaz eur boed sukred mad evit ma vije easoc'h a ze d'he map kemeret eul louzou a-enep he glenved, brema me lavaro a wechouigou d'e-hoc'h kentelion bihan evit lemel ho techouigou digan-e-hoc'h hep komz trenk na c'houero e-bed, hep na oufac'h kouls lavaret.

Ann Tad mad.

Pevar bloaz oa abaoue ma'z oa ann Aotrou Kermarek o choum e Brest da ober he garg ; pell dioc'h he dud e oa. Ar bloaz nevez o tostaat, ann Aotrou-ze a lavaraz d'he vevel mont da brena eur voestlad madigou ha braoigou ivez da gas d'he vugale, ha goude-ze e skrivas d'ezho eul lizerik evelhen : va bugale, bezit fur ha mad, sentit atao ouz ho mamm hag ouz ar re ho deuz karg ac'hanoc'h, ha neuze me lakai ac'hanoc'h da zont ama, pa vezo deuet ann amzer. Oc'h-penn-ze rei a rinn d'e-hoc'h traou bravoc'h c'hoaz, pa viot deut d'ann ti am euz savet evid-hoc'h ; eunn ti kaer dreist kement tra-zo.

Peger mad eo hon tad, eme ar vugale ! Peger braz eo he garantez ouzomp ! Ni ivez, ni a gar anezhan a greiz

hor c'haloun, petra-bennag ma'z eo pell diouz-omp ; ni a gar anezhan petra bennag ma'z omp dizonjik eunn draik bennag anezhan. Keit amzer zo ez eo eat diouz-omp ! Me laka, eme ann hini kosa, e vezo eaz hon tad mar greomp kement en deuz gourc'hemennet d'e-omp. O va Doue, pegen euruz e vezimp-ni o welet anezhan adarre.

Va bugale geiz, eme ar vamm, ann Doue mad hag a zo enn envou, a ra bemdez e-kever ann dud ar pez en deuz great ho tad enn ho kever. Ne d-omp ket evit gwelet anezhan ; digant-han evelato e teu bemdez d'e-omp madelesiou e-leiz. Ann heol, al loar, ar stered, ar bokejou hag ar frouez, pep tra a zeu digant Doue, Roet en deuz d'eomp ar Skriturou Sacr hag an Ilis evit ma c'hallimp gouzout ar pez a blij dezhan hag ar pez a zo karet gant-han. Euruz-braz e vezo ann hini a ia da heul gourc'hemennou Doue : hen-nez a jelo d'ann envou, hag eno, e-kichenn Doue, ann ene mad en devezo madoù dreist madou ar bed-ma.

Va bugale, karit Doue a greiz ho kaloun, hag eunn deiz da zont e welot anezhan enn envou evel m'ema.

A. TROUDE.

(Tennet euz al levr : *Mignoun ar Vugale*)

BUEZ SANT ERWAN. — C'HUEC'HVET PENNAD.

Sant Erwan pe Eozen belec ha person.

An Aotrou de Bruc, escop Landreguer, o velout he zevotion tener meurbed, her sacraz belec er bloaz 1285, hag hel lekeaz person e parres Tredrez. — Daou vloaz hatregont en doa neuze. An Aotrou de Bruc a varvaz er bloaz-se, hag ar-bloaz varlerc'h e oe lakeet an Aotrou de Kournemin, escop en he c'houde. Sant Erwan pe Eozen a chomaz e Tredrez beteg ar bloaz 1293, da lavaret eo, eiz vloaz. Ac'hano e eaz da Lohanec. Goude ma oa beleguet, sant Erwan pe Eozen a guitaz ar guiscamanchou a zougue en amzer-ze an official. Re gaër e-cave an dillad-ze evithan. Kenavo a lavaraz neuze d'ar bed ha d'he fougueou, hag e eaz d'an hospital. Eno e roaz he zae, he vantel, he votinezou d'ar beorien, hag e listroaz d'ar guer discabel ha diarc'hen. Na reaz ket couscoude dilez euz he garg dioc'h-tu, choin a reaz c'hoaz tri bloaz official. Evel ma oa person en eur barrez divar ar meaz, meur a leo dioc'h Landreguer, ne oa ket eaz d'ezhan ober he zeveriou a official ha servicha he barrez. — Dre-ze er bloaz 1288 e pedaz he escop d'hen dizama euz ar garg-ze, evit m'en dije gallet evesaat guelloc'h an eneou fiziet enhan. Adalec neuze na zougue mui nemet eur zae mezer groz hag eun tamic mantel var he c'horre, gant eur c'hapuchon da c'holoi he ben, hag en he dreid eur boutou ler huel var lassenou, evel ma tougue ar relijiuzed euz a urz sant Bernard ha sant Dominic. Atao e vije dilouerou. Var droad e iee bepred, morse var varc'h, n'euz forz pe ken hir e vije he veach. Na denne morse ar gouriz reun a zougue didan he roched stoup. Pa na vije ket er guer, he vuele a oa eun nebeud plouz ledet var an douar noaz, hag en he di e couske var eur gloueden. Er goan, n'euz forz pe ken ien e vije an amzer, n'en dije evit reiz-vuele nemet eun tam lisser stoup hag eur vallin ; er mare all e c'hourveze gant he zillad hepken, hag hep diouisca zoken he voutou. Eur meen pe levr ar Scritur sacr a serviche d'ezhan da benn-vuele, hag eur crucifi a oa dirazhan evit gallout para he zaoulagad var ar groaz en eur zihun.

Pe ker calet bennag a voa he vuele, en doa c'hoaz aoun da rei re a amzer d'ar c'housket. Pa oa person e Lohanec e oa bet cavet gourvezet var ar beziou mein a oa en iliz-ze, evit en em ziscuiza eun tamic, pa n'helle mui gant ar c'hoant-cousket, kement a gare ar binijen ! Er goan na rea morse tan da doma. Pa iea he zillad d'ar c'houez, na rea ket atao d'ezho amzer da veza sec'h tre abarz ho guisca.

He vagadurez na oa ket guelloc'h eguet he viscamant. Epad unnec vloaz e tremene ar C'horaiz, an Azven, ar c'hotouerou hag ar vigilou o iun divar bara ha dour. Lavaret a heller zoken en em gave ar c'hotouerou bep sizun evithan, rac iun a rea divar bara ha dour bep merc'her, bep guener ha bep sadorn. An deiziou all na zebre nemet eur vech bemde, ha neuze e kemere eur banne souben. D'ar zuliou, da vouel Nedelec, da ouel an oll zænt e tebre diou vech en deiz. D'ar zul Fask e rea frico. En deiz-ze e tebre daou vi, mes morse tam kik ebed. Ne zebre nemet bara groz ; he vara a oa great gant segal, kerc'h, heiz breun hag all. N'en divije nemet souben ar piz pe an trichen, pe louzou all paredet en dour gant eun tamic c'hoalen ; a vechou e vije lakeet enhi eun tam aman pe eun dornadic bleud. Lavaret a heller e guirionez, ar zouben-ze a oa :

Souben an tri zraïc,
Dour, c'hoalen ha baraïc.

Pa vije pedet gant an Aotrou'n Escop Landreguer, pe gant eur mignon braz bennac d'ezhan da vont da leina, a boan ma ruzie an dour a eve, ha na rea nemet ober neuz da zibri evit tremen outho. *M. D. ha Klan.*

YVONIC TIMAD.

— An aour-ze so did d'ha unan, entent a rez, eme Ber da Yvonic.

— Ho ! va zad, ho trugarecaat a ran, ann aour-ze, zo al loden vrassa euz hoc'h hiritac'h, espernet ganeoc'h dre boan, hag evel-se a zo kement d'am breudeur a dinme.

— Ta ! ta ! d'ha vreudeur n'ho deuz netra da velet amâ. An aour-ze n'int ket ar frouez euz va espernion me. Penaoz e fell did em be me gellet espern ? N'ouzot-he ket pe ger fall blaveziou zo bet ? A ne meuz me ket gaet eun all da vond da zoudard e leac'h Jakez ? Nan, nan, an dra ma zo er gount all; kemer p'er lavaran did.

A beleac'h eta o pe hu kement a zanvez ? Eme Yvonic en er zellet a dreuz ouz ar c'hasset, a gave calz re vrao diouz giziou Per... Deoc'h eo an archant-ze ?

— Din int ? da biou ta ? pe guir e maint etre va douarn, hag ouspen !

— Gwal gurius out, ha discredi a rafez var d'ha dad?

— Evit va zenna a nec'h, livirit din ta penaoz eo digouezet deoc'h caout ann aour-ze.

— Penaoz ? ar c'had zo d'an neb he fak.

— Ia, mæs ar seurt gedoun-ma ne redont ket, penaoz oc'h euz hi paket ?

— Mad, divar red, pa rankez clevet, setu ama penaoz : En amzer ann dispac'h araog m'oa c'hoaz ac'hanot, e c'heuz clevet lavaret edo ar c'hiz da laërez guella ma c'hellet ann ilizou, ar gouenchou, ar maneriou. Va mignounet a deuaz en deiz d'am c'hlask da vont ganto da vaner an Aotrou Ker*** euz ar barrez e kenver aze. Pa errujot eno, ar re ma evel p'ho dije collet ho skiant, en em lakeas da judal, noa ken hano ganto nemet a laza ha crouga. Me, o velet penaoz e zea ann traou, ne jomjon ket da derri guer var ar prenestou, da vruzuna ar mellezouriou caër, n'ha da zispen ann taolennou. An draze n'oa ket diouz va blaz-me. A me rea forz a zent na sentezet da gaout plijadur e lakaat ann tann en ho imachou ! En eur redet euz ann eil cambr d'he ben, e veliz var eun daolic vian, ar voest-ma, digor evelse, leun a aour. Gand aoun na vije kwet etre daouarn en ailloun bennag e lakejon em godel... Biscoaz ne moa c'hoaz lavaret hano da zenn euz va c'havaden, ha beteg enn ne meus ket implijet en diner anezho. Sad'hi aze ; oll int did : en tam creun abenn ma po naoun.

Per, savet var he c'houazez da ober he gount, enem daolaz adarre ouz he oriller Yvonic a jomas evel sebezet da zellet ouz ar ialc'h milliget. Abenn en nebeut he zerraz hag ouz he velet Per a lavaraz : cas hi ganez-ta.

Ia, ia, va zad, evit he rei d'he ferc'hen, ann aour ma ne ket deomp int.

Petra leverez ? A collet ec'h euz da ben ? ar re ze zo ganen-me pell zo, a velez, a denn ne oar hano anezo. Mab ar markis en deuz traou a oualc'h ha ne vo tam paourroc'h evit-ho-te da zerc'hel ar reze. Ha neuze, ma n'am bije me ket o zaveteet, en all en dije o c'hemeret ha dispignet pell-zo.

Guell aze m'o c'heuz hi espernet, essoc'h e vo deoc'h ho rei, rag, nag ann amzer, na pinvidigeziou an Autrou Ker*** ne ell o tizama euz ann dever-ze.

— Ann autrou a ioa tec'het kuit.

Dions a livirit euz ho mignounet, n'oa ket re abred ; n'en deuz ket evit-ze dilezet he vir. En despet d'ann oll digareziou, biken ne root da gredi da zenn e c'helfe peb unan cregi e leac'h ma caf. Va zad, anzao a reac'h brema zouden ne meuz great biscoaz poan deoc'h, hag em be, eo eh he c'houd, hag onn prest d'en digoll. Evit herio e tisclerian deoc'h crenn ne zalc'hin ket ann aour-ma. El lezen zo evit ann oll, aberz Doue : laerez na miret madou denn, e gouezieger na ri biken.

Na re zo grac'h ! ginaouek ! Ro ar ialc'h ze din-me. Va zad, eme Yvonic, oc'h en em strinca d'aun daoulin, list an aour-ma ganen, hag otreït m'ho roïn d'ho ferc'hen. Dizamit oc'h ene, hag en em droit ouz Doue. Ne c'houlennan diganeoc'h ken merk euz ho carantez, ken pae euz ar boan a gredit a gemeran gan oc'h. Ma n'em zelaouït, n'ouffen kaout heur blijadur ken er bed-ma.

Yvonic a ioa crog stard e daou zourn he dad, hag ho gwalc'he gant he zaëlou.

Per a laoskas en huanad hir... Caout a ra dil e tlefen caout nec'h gant ann arc'hant-se ?

Ia ia, va zad paour, eh douet ebet.

A ne pe ket a c'hoant d'ho derc'hel ?

Doue ra viro ; biken !

Me ie, avechou a meuz bet sonjet... ha goude oun chomet evel-se... d'ann am poent, ne ouien ket penaoz ho rei eb goud d'ha zenn, n'oa ket a veleien neuze,

Va zad !!! Brema e zeuz mar kirit...

Mad dalc'h ar voest, ha gra a giri out-hi !

Yvonic ne c'hedas ket clevet diou vech. Lakaat a reaz e aour dindan he jupen, hag en tronoz, abred, e oue guelet e vond divar herr euz ar gear, eb lavaret d'ha zenn na da beleac'h na da betra e zea. Em ber pa zistroaz e zeaz da gaout he dad, hag e lavaraz dezhan : an autrou zo bet laouen braz ouz ann arc'hant am'euz casset dezhan, Lavaret en deuz ober e c'houre'hemennòu deoc'h, ha no po guell mignoun-evit-han : ma n'ho pe izom er c'haffot, Evel m'en deuz peadra a oualc'h e lakaio aun aour oc'h euz saveteet da zevel en ti scol e leac'h ma vo digemeret evit netra ar baotrezet paour divar dro.

Petra rentet ec'h euz-hi ta ?

Ia, ia zad ; Doue ra vezo meulet ; setu ni dizamet euz er beac'h pounner.

Sell ! Yvonic, te zo eur paot leal. Doue en talvezo did, va mab ; ha me zo euruz d'a veza lavaret hano did eus an traou-ma. Deuz ama da zourn.

Setu Per, fo en-han, hag evit doare var he du, Yvonic er guelaz ; ne elle ket caout gnelloc'h tro da lavaret hano a Zoue hag euz ann deveriou cristen : tre m'e tomm ann houaru eo skei varnhan. U. N.

(*Ann nemorant eur veach-all*).

Ann nep en deuz evet, a evo : setu aze ar pez a ve laret a-lies, re a-lies, siouaz evid-omp-ni, dreist holl, tud a Vreiz-Izel. — Eur mezvier, eul lounker dour-tan pe gwin ardant na dorro ket he bleg — ha gwir eo eta kement-se ? — Ne ket gwir, da nebeuta evit ann holl ; rac cavout a reer hmiennou hag a zeu da drec'hi tech millighet ar vezventi.

Setu ama ar pez a lennomp war ghement-se enn eur gazeten hanvet e gallec l'*Emancipateur*.

Eunn den, a larimp, mar hoc'h euz c'hoant, Ian Chopin anezhan, rac ne fell ket de-omp laret he hano, a ioa dimezet pemzec pe c'houezec vloaz a oa, hag en doa pemp a vugale. Marc'hadour a oa, marc'hadour reder-bro. Ma vije bet den a urz-vad hag a benn, en divije

gouezet peadra da wiska ha da vaga he c'hreg hag he vugale. — Mes allaz ! n'en doa na penn na caloun na skiant-vad e bed. — Mezvier e oa, hag eur mezvier n'hen doa ket he bar. — Eva a rea p'en dije zec'hed, eva a rea pa vije laouen, pa vije ankeniet ec'h eve c'hoaz, enn eur gher, eva a rea bepred, ha bepred e vije mezo. — Bez'en doa coulzcoude eur c'hreg ha pemp crouadur da wiska ha da vaga. — Tad kriz ha dinatur, a vije lavaret d'ezhan ! hag ho pugale ? — Va bugale ! — Ah ! bez'am euz eur c'hreg vad hag a ghemer soursi anezho. — Ia, bez'en doa eur c'hreg vad a wele hag a zoughe he foan hep laret gher. — Brema zo daou vloaz e teuaz he c'hreg da vervel. — He verc'h hena, plac'hik daouzec pe trizec vloaz a renkaz neuze beza mamm d'he breudeur ha d'he c'hoarezed. — Karg pounner, e gwirionez, evid eur groadurez ker laouank ! — Ar plac'hik-ze n'e doa na nerz na iec'hed. — E-berr e choumaz clanv. — Eunn nozvez, Ian-Chopin o tistrei mezo euz ann hostaliri, a gavaz he vugale vihan oc'h wela eun dro da wele ho c'hoar. — Dare e oa da vervel — Ann tad o welet he verc'h enn he zremenvan, a zo mantret he galoun. Eun eunn taol e teu he skiant-vad d'ar ghear. — En em lakat a ra da boki d'he verc'h ha da c'houlenn pardoun digant-hi. — Hou-ma a anavez monez he zad — sevel a ra he fenn, digheri he daoulagad ha lavarout goustadic d'ezhan eunn nebeut comziou ha n'int clevet nemet gant-han. — O veza great he ziveza erbeden d'he zad, e varvaz etre he zivrec'h. — Adalec ann deiz-ze Ian ar mezvier a droaz he spered hag he galoun war ann tu-mad. — Na evaz mui na gwin na dour-tan, hanve e bed. — Kemeret a reaz carg eur vamm e kenver he vugale. Unan euz he amezeien, oc'h her gwelet ken distrivel diout-han he unan, a lavar d'ezhan : Ian kear, ha penaoz'ta ec'h euz-te dilezet ann techou fall az poa a-ziaraok ? — Va mignoun, kement-se ne d-eo ket ken diæz evel ma sonjer. — Red eo hep-ken pouneza stard war ar galoun, ha kerkent e teu da drei war ann tu-mad. — Eun deiziou kenta pa vijen taghet gand ar c'hoant da eva, e tigassen em spered comziou diveza va merc'h Victorin. — Va zad, eme-z-hi, n'ho deuz mui nemed hoc'h ar vugaligou keaz-ze. Oh ! me a bed hag a azped ac'hanoc'h, na zilezit ket anezho. — Kement-se a dalvezo d'e-hoc'h calz dirag Doue. — Neuze eta pa deue sec'hed d'in ec'h even dour ha netra ken.

Pa gavot eta, enn amzer da zont, eunn den doughet d'ar vezventi, hag a lavaro en deuz c'hoant da sench huez, roit d'ezhan aliou vad, kalounekait anezhan, mes ne livirit ket d'ezhan, evel ma lavarer aliez : Petra dall d'e-hoc'h ? — Ann nep en deuz evet, a evo c'hoaz.

L. Bélaizir S.J. M. D.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun 28 Mae. — Sant Ian Nepomucen, merzer.
Dimeurs 29. — Santez Mari, sicour ar gristenien.
Dimerc'her 30. — Sant Pascal, confessour.
Diziou 31. — Gouel ar zacramant.
Dirguener 1ª Even. — Sant Ronan Escop.
Dissadorn 2. — Eus a eisvet ar zacramant.
Dissul 3. — Ar sul en eisvet ar zacramant. — *An avieł hirio.*

Eun den, eme hor salver, a reas eun dervez eur goan pe eur banket bras, hag a bedas cals tud da zont dezhi. Da vare coan e cassas he zervicher da lavaret d'ar re a voa pedet dont, rag pourchasset oa pep tra.

Mes an oll en em lakeas var eun dro da glasc digarezou. Ar c'henta a lavaras dezhan : Eun ti am eus prenet var ar mæz, hag eo red din mont d'he velet ; va excuzit, me ho ped. Eun all a lavaras : pemp coublad ejennet am eus prenet, hag ez an d'ho amprou ; va excuzit me ho ped. Eun all c'hoas a lavaras ; demezet oun, hag evelse ne allan ket mont.

Ar servicher o veza distro a lavaras kementse d'he vestr. An tad a famill a ieas neuze droug enha, hag a lavaras d'he zervicher : it afo dre an tachennou ha dre ruiou kær, ha digassit ama ar beorien, an dud mac'haniet, ar re zall hag ar re gam.

Ar servicher a deuas da lavaret d'he vestr : va mestr, ar pez o poa goure'hemenet so great, hag ez eus plas da c'hoaz.

Neuze ar mestr a lavaras d'he zervicher ; it en hentchou hag hed ar c'harziou, hag ar re a gavot grit dezho dont evit ma vezo carguet va zi. Rag me hen lavar deoc'h : nicun eus ar re am boa pedet n'en devezo an tanva eus va c'hoan. S. Luc xiv. 16. G. M.

Eun den distroet oc'h Doue gant he verc'h.

E Napl ez oa eur verc'h nobl ha vertuzus pehini e doa collet he mam pemp bloas a voa. Ar vam vad-ze e doa he zavet e doujans Doue, ha desket dezhi caret ar Verc'hez Vari ha Vikel Jesus-Christ.

Ne jome gant ar verc'h-ze nemet he zad pehini he c'harie cals, mes n'en doa ket a feiz, ha beva a rea ervez ar bed. Touellet gant fals vignonet e voa deut da veza enebour d'ar Pap, ha ne glaske nemet he ziscar, hen hag ar relijion catolic.

Ar verc'h kez a voa glac'haret bras gant kementse ; mes ne alle ken nemet pidi Doue evit he zad. Alies e prenne e c'hambr varnizi hag en em daole e troad imach ar Verc'hez en eur scuilla daelou o c'houlen silvidiguez he zad reuzeudic. Dreist oll, pa e deveze bet an heur da gommunia, e creske he fedennou hag he daelou o c'houlen er c'hras-ze.

Eun dervez dreist oll goude beza pedet pell, ha pedet a greis calon, e teuas eur zonch dezhi, eur zonch hag a bljas kement d'he speret ma credas e doa cavet an dro da savetei an tad-ze a garie kement. Credi a reas oa æl mad he mam en devoa digasset dezhi ar souch-ze.

E tretant he zad he galvas, hag oc'h he guelet ruz he daoulagad gant an daelou e devoa scuillet, e lavaras dezhi :

— Petra zo c'hoarvezet ganeoc'h, va merc'h, ma zoc'h ken ankeniet ha ker glac'haret-ze ?

— Va zad, emezhi, eun dra am eus da c'houlen diganeoc'h ; me ho ped d'hen rei din.

— Hen toui a ran, eme an tad, guelloc'h eo ganen rei deoc'h n'eus fors petra, evit ho kuelet ker melconiet-ze.

— Mâd, va zad, roit din, bep miz, eur pez aour da rei en hoc'h hano d'hon Tad Santel ar Pap Pii Nao.

— Petra, eme an tad, ouzin-me eo deoc'h ober eur goulen evelse? hag hen kuit d'he gambr.

Ar verc'h kez, trubuillet oll, a goezas d'an douar semplet. An tad a deuas en dro, hag o velet e pe stad edo he verc'h, e c'halvas an oll servicherien, hag e reas kement a voa en he c'hallout evit digas buez enhi. Pa zizemplas, kenta comz a lavaras oa :

— Va zad, pardonit din, me ho ped!

An tad, spourounet all, a dennas he ialc'h hag a lavaras : Sellit, setu aze, eleac'h eur pez aour, daou hag ouspen mar oc'h eus c'hoant; grit gantho ar pez a guerot.

— O nan, va zad, emezhi, me ne'm eus izom ebet eus an aour-ze. Ar pez a fell din eo kinnig eun aluzen, en hoc'h hano, d'hon Tad Santel ar Pap. Rout din ar blijadur-ze hag e vezin contant.

— Mad, eme an tad, ne allan ket miret da rei deoc'h ho coulen. Setu aze pevar bez aour. Cassit-hi d'an Tad Santel en hano eur map prodig, eun danvad dianket.

O burzud eus a vadelez an Aotrou Doue! kementse a voue avoalc'h evit lacat an den-ma da zont enha he unan ha da zistrei oc'h Doue. An dud fallacr pere o doa hen touellet en em lakeas da ober brezel dezhan pa veljont e troe kein dezho. Red eo bet dezhan chench carter, bet eo e treid Pii Nao o receo ar pardon eus he amzer dremenet, hag hirio, he verc'h vertuzus hag hen a so o chom, eurus ha didrous, e douar Frans.

G. M.

MARVAILLOU.

Soudardet Frans a gaf bepret an dro da ober eun taol micher bennag dioc'h ho doare, e peleac'h bennag e vent. Epad ar vrezel so bet er Mexic, pa edo ar guær a Buebla grounnet gant ar vrezelecarien, eur zoudart a Frans a zavas c'hoant fumi gantha eun dervez. Eur voguer a ioa etre hor soudardet hag an enebourien. An avel a voa ere hag a c'hueze dres en tu ma edo soudardet Frans. Ar c'hamarad, caer en devoa, ne alle ket lacat tan var he gorn butun gant he alumetez chimic. Evit caout ar goudor, e voa red mont en tu all d'ar voguer dirag an enebourien. Ar zoudard ne jom ket da varc'hata. En eul lam e'za en tu all ; mes kerkent pôtret ar Mexic en em laca da denna varnezhan. O velet n'hen tizent ket, e trojont daou bez canol da loskel mindrail d'he zrailla. Mes ar c'hamarad a lakea tan var he gorn ken dibreder ha tra, hag a grie c'hoas ; pa guerot! aotronez!

Gouscoude he gamaradet, o velet kementse, en em lakeas da denna dreist ar voguer etrezeg ar peziou canol, ha canolierien ar Mexic a voue ker strafuillet, ma loskjont ho daou denn ep ober droug ebet d'ar fumer pehini a deuas adarre dreist ar voguer pa voa crog mad an tan en he gorn. An enebourien a gounnare, mes great oa an taol.

Eun ofiser a deuas da c'hourdrous ar zoudart-ma da veza eat evelse, ep izom, da lacat he vuez var var.

— Mes, emezhan, lacat a renken tan var va c'horn.

— Ha ma vijes bet lazet!

— Mad, neuze n'em bije ket fumet ken!

An ofiser a ieas diouthan en eur zevel he ziouscoaz.

Unan eus al labouset noz-ze evit pere kement so er mæz so boutin ha zoken avechou ar pez zo en ti, a voue paket en dez-all gant an archerien en eun toul mengleuz eleac'h m'oa boas d'en em guzet. Casset oue dirag ar barner pehini a c'houlennas outhan :

— Petra rit en toul mengleuz-ze evelse en noz?

— Aotrou Barner, gortoz a ran an deiz.

— Ha pa vezit enha en deiz?

— E c'hortozan an noz.

N'eus ket pell oa maro eur micherour. Deiz an anterramant daou eus he guenseurt en em gavas var ar ru, hag unan anezho a c'houlennas digant eguile : sell, petra, ne d'ez ket da enterramant Jacou?

— Oh ne d'an ket : daoust ha Jacou a deui d'am enterramant-mè!

Daou vansoner a zavas crog entrezho var ar chafot eleac'h ma edont o labourat, hag unan anezho a ziscaras eguile d'an traon. Ar chafot a voa huel, hag ar paour kez den a voue goal laket o coeza. An hini en doa he ziscaret a voue casset dirag al lez-varn, hag ar barner a c'houlennas outhan :

— Petra eo deoc'h beza great eur grisderi evelse d'ho camarad?

— N'em eus her great nemet evit senti outhan!

— Evit senti outhan, penaus?

— Ia, ar c'hamarad-ze en doa lavaret din comzou dipitus. Me a ieas drouz enhon, a grogas enha en e benn hag en he choug, hag hen dibradas azioc'h an douar. Neuze hen a grie : discrog-ta! discrog-ta! Evit senti outhan oun discroguet, hag eo coezet var ar pave. Ne oufen pe rafen!

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *12 Mae.*		Pont'Nabat. — *17 Mae.*	
Guinis.....	17 lur, 26 c.	Guinis.....	16 lur, 97 c.
Segal.....	10 lur, 81 c.	Segal.....	10 lur, 94 c.
Eiz.....	9 lur, 31 c.	Eiz.....	9 lur, 73 c.
Ed-du....	8 lur, 67 c.	Ed-du....	8 lur, 77 c.
Kerc'h....	8 lur, 88 c.	Kerc'h....	9 lur, 88 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 93 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 2 Even 1866. N° 70. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 2 Even 1866.

Ar vertus a so ker caer, ma ne ell ket an dud, ha zoken tud ar bed, tud pere n'o deus ket an heur da veza er guir ilis, da veza sclereat gant ar virionez, miret da renta enor dezhi. E mission Zanzibar ez eus nevez maro eur sœur, ar sœur Mari-Per, sammet e tri dervez gant an derzien dom. An oll o deus douguet canv d'ar gristenez calonec-ze, ha mar doa bet eur skuer a vertuz en he buez, he maro en deus c'hoas great eur vad vras d'ar Relijion.

Zanzibar so eur pors mor hag eno ez eus eur c'honsul abers pephini eus ar Rouanteleziou, da viana abers meur a hini anezho; hoguen oll int protestantet nemet consul Frans, Hema pa glevas ar c'helou eus ar maro-ze a vouelas d'ar sœur evel pa vije bet he vam ; hag ar pez so souezussoc'h, ar Gonsulet all o deus ive diskuezet ar brassa keuz dezhi. Ar Gonsulet o doa en em glevet abaoue eur pennad amzer evit, pa varfje unan bennag, ne vije oc'h ober canv d'an hini maro nemet consul he vro; mes en dro-ma o deus lezet an em-gleo-ze a gostez, hag oll o deus savet ar pavillon canv var an tiez ma chomont enho. Tri lestr saoz a voa dirag kær o deus savet ive ar pavillon canv. Epad ma touguet ar c'horf d'an douar, ar brotestantet, pere o deus eno eur c'hloc'h caer, o deus laket he sini. Beteg an turc bras a so deut da gaout an tad missioner evit truezi dezhan var ar c'holl en devoa great. Kementse oll en deus scoet cals tud ar vro, ken tud divadez ken re all. Comans a reont da anaout penaus eul leanez en em voestlet da Zoue, en em voestlet da viret ar guerc'hidet, ne deo mui eur vaouez evel ar re all ; ez eus eno eun dra bennag hag a zao an den dreist ar re all. Esperout a eller e lacai ar maro-ze cals tud da zistrei oc'h Doue.

Gouel Santez Monica so nevez tremenet, ar zantez-ze pehini e deus roet d'an ilis an doctor bras S. Augustin. An arc'h-breuriez ken anavezet ar *Mamou christen* so bet savet e Rom, e chapel Santez Monica. Diskuez a rer er guær a Osti, al leac'h ma lavaras ar zantez hag he map kenavezo an eil d'eguile araog en em guitat.

An diveza Pap so bet canonizet, eo Sant Pii pemp a behini ar gouel so ive e miz Mae. Anaout a rer ar vad a reas d'ar bed oll christen, o lacat ar gristenien da stourm a enep an durket pere a c'hourdrouze distruja ar gristeniach oll, hag o tenna eus an Env, dre he bedennou ar c'hras d'ar zoudarded christen da c'hounit ar victor.

Deiz ar Iaou-Basc, an tad santel, goude beza bet en ilis Sant Ian Latran o pidi dirag pennou an daou abostol Sant Per ha Sant Paul, en deus roet ervez ar c'hustum en deiz-ze, ar venediction *da guær* ha *d'ar bed*. Ar venediction vras-ze ne vez roet nemet peder guech en bloas. D'ar Iaou-gambr-lit ha d'ar Sul Fasc e vez roet e S. Per, d'ar iaou basc, e Sant Ian Latran, ha da anter eost, e Santez Mari Major.

Varlerc'h ar venediction, eur dent da lavaret d'ar Pap ez oa digouezet e Rom c'huec'h Escop eus a Rouantelez Napl casset kuit eus ho Escoptiou. Ar c'helou-ze en deus great poan d'an tad santel. Var gant c'huezec etre eskep hag arc'heskep a voa e Rouantelez Napl, ne deus nui nemet nao pe zeg en ho escoptiou. Ar re all so lod maro, lod er prizon, lod harluet er mæz eus ar vro.

Alby. — Ar glouer eus a seminer Alby o doa casset d'an Aotrou Escop Arnouilh, vikel abostolic ar Tchely, tu ar c'huz-heol, eur stroillad chapeledou, imachou, etc. An Escop missioner en deus scrifet dezho evit ho zrugarecat, eul lizer e pehini e velomp pebez aket a laca ar gristenien nevez er vro-ze da zeski ho fedennou hag ho c'hatekiz.

« Daou viz zo, emezhan, eo digouezet ho lizer ganhen. Edon neuze oc'h ober tro va escopti evit guelet va c'hristenien goz ha va c'hristenien nevez, ha n'em eus ket gallet caout, nag en deiz nag en

noz, an distera tam amzer da drugarecat va madoberien eus a glouerdi Alby. Doue ra roi dezho cant guech talvoudeguez ar pez a reont evit va Sinaïz ker. Ne oufe den lavaret peguement a blijadur a ra d'am c'hristenien nevez ho chapeledou, imachou, crucifiou, etc. Ato emaint o c'houlen diganen chapeledou eus an Europ. Deut eus din eun niver bras, mes ma rofen da guement o deus c'hoant da gaout, ne jomfe ket unan ganen abars nemeur.

« Alo ! a lavaran dezho avechou ; pehini ac'hanoc'h a lavaro difazi ar pevar gatekiz, pedennou pemzeg mister ar Rozera, pedennou Hent ar Groas, al litaniou evit pep deiz eus ar zizun, da lavaret eo litaniou Jesus, re ar Verc'hez, re Sant Joseph, re an Oll Zænt, etc.? An hini a vouezo mad an traou-ze oll en devezo eur chapeled, ha marteze ive eur grucifi gant he induljansou.

« Mad ep dale e teue bandennou da lavaret dirazhon ar pedennou-ze oll. Avechou em eus bet keuz d'am guer, dre n'am beze ket a chapeledou avoalc'h da rei. Eur c'hrouadur am eus cavet, map da eur c'hristen nevez, eur buguel daou vloas anter hag a voar seiteg peden, ha ne deo ket burzudus? Ne gomzan ket eus a gals a vugale all, azalec c'huec'h bete deg vloas, pere a voar muioc'h a bedennou evit n'am eus me desket em buez oll ! Hor c'hristenien evit an darn vuia, pa vez kemeret poan gantho, a zo desketoc'h var al lezen gristen evit christenien an Europ. Kaout a rer ama christenien pere n'o deus great studi cbet, hag a voar diskuez ar virionez euz ar relijion gristen, hag ar sotoni eus a orbidou ar baianet. Gouzout a reont disput oc'h an dud divadez ha cas ho zeod dezho da doul ho gouzoug. Cavet em eus zoken merc'hed christen desket avoalc'h evit trec'hi gouezieguez ar baianet.

« Ama pa vez eur mission pe ar pasc, an oll gristenien bras ha bihan a deu da guenta da lavaret ho fedennou hag ho c'hatekiz dirazhomp. Goude an examen-zé e vez roet eur billet dezho da vont da gaout ho c'honfessoret. En Europ e vije izom avoalc'h ive eus eun examen evelse ! Nag a dud so ha ne ouzont ket ho c'hatekis ! Mes en Europ an orgouil a virfe oc'h an darn-vuia eus ar gristenien da vont da eun examen evelse. Mes ama den ne zonch ruzia a guementse. An den coz pevar-uguent vloas a ia d'an examen ken divez hag ar buguel deg pe zaouzeg vloaz.

« Evit lavaret eur guer c'hoas eus ar chapeledou, medalennou, etc., ho rei a rau d'ar re o deus distroet unan bennag ous Doue, pe labouret da guelen an dud divadez. Evelse ar re o deus digasset deomp ar chapeledou-ze, o deus, ep diblas eus ho bro, sicouret gounit ama eneou da Zoue. » G. M.

BUEZ SANT ERWAN. — SEISVET PENNAD.

O vont gant an hent e oa boazet da gaout he benn stouet pe pleguet hag he zaoulagad cuzet gant he gapuchon. Ar beorien a oa he vignoned, ha gantho en em blije. Carout a rea an dismeganz hag ar goaperéz a vije great anezhan, ha caz en doa ouz ar meulodiou.

Eur prezeguer caër a oa, bez'en doa digant Doue kement a renker da gaout evit-se. Speret ha descadurez na vanke ket d'ezhan, mouez ha nerz en doa ive, rac Sant Erwan pe Eozen a oa eun den braz ha cre, hag he zantelez a oa hep he far. Ar guel anezhan a deneree ar c'halonou hag a ree an hanter euz he brezeguen.

Prezeg a ree gant eur garantez vraz en he barrez hag er parreziou divar dro, bete zoken en Escoptiou all da bere e vije galvet gant an Eskibien. Evel se, prezeguet en deuz en iliz Sant Caourentin e Kemper. Escop Landreguer pa ree tro he Escopti evit rei ar gonfirmation, her c'hasse ganthan evit prezeg er parreziou dre bere e tremene. Ar zant a ice ganthan, mez atao var droad. Na falle ket d'ezhan en em servicha euz ar penn kezec a vije kenniguet d'ezhan gant he Escop. En he brezeguen ar guirionezou vraz euz hor religiou a rede euz he galon, evel an dour euz eur feunteun ; hag evel ma oa leun euz ar garantez divin hag anaoudec mad euz ar religion, e oa atao prest da brezeg bep mare hag e pep lech, en ilizou, en tachennou hag er meziou.

Prezec a ree aliez diou vech bemde, hag a veichou, teir, pedeir ha pemp guech e ken aliez a iliz. Guelet eo bet o vont var droad euz Kervarzin da brezec er memes devez da Roc'h-derrien, da Bloezal, da Blouec ; pe c'hoaz da Lan-Dreguer, da Dredarzec ha da Blemeur-Gautier. Eur bloavez da Vener ar groaz e prezegaz e Pleubichon gonde m'en doa prezeguet an deiz-ze e c'houec'h iliz all. Aliez e tistroe d'ar guer ker scuiz ma vije red hen douguen. An daelou a rede euz he zaoulagad epad ma vije er gador, hag ar beden a ree abaz pignat enhi, ha goude beza diskennet, a ziskoueze peguement e sante ar virionez euz ar pez a lavare. Oh ! pebez frouez na dlie ket douguen comziou an den santel-ze ! Ma na skuize ket o prezec comzou Doue an dud ive na skuizent ket oc'h her c'hlevet ; redeg a rejeur euz an eil barrez d'eben evit he selaou. Na oa galvet e pep lec'h nemet ar belec santel. Nag a vad en deuz great etouez ar Vretoned en oll Escoptiou euz a Vreiz-izel ! — Evel ma oa desket caër e prezegue e latin, e gallec pe e brezonec, hervez an dud a oa oc'h he selaou. Evit gloar Doue ha mad an dud e laboure, dre ze ive leun a humilite, na c'houleune ket guelloc'h eguet lezel eun all da vont er gador en he blaç, pa en em gave eur predicator mad hag en dije c'hoant da brezec.

Len a ree aliez ar scritur sacr ha buez ar zænt. Eno e cave peadra evinthan hag evit ar re all, evit kenderc'hel en hent euz ar zantelez hag evit rena ar re all. — Ar beden a oa eun dudi evithan ; dre ze e roe d'ezhi an darn vuia euz he amzer. Tremen a ree er beden an darn vrassa euz an noz, hag avechou zoken e chome epad an noz da bedi. E kervarzin e chomaz eun dro daouzec devez en he gamb hep mont ermeaz, hag epad ar seiz deiz diveza e chomaz hep dibri netra, ha ker beuzet a oa e Doue ken na gleve ket mouez he zomestiked. Aoun a zeuaz d'he servicherien e oa maro. Na gredent ket couscoude terri an or évit mont beteg enhan. Mont a rejont da gaout Escop Lan-Dreguer, da c'houlen cuzul. An Escop a zeuaz da Guervarzin, hag a ordrennaz da sant Erwan pe Eozen digueri an or, mes ar zant na gleve ket. Eur chaloni a oa gant an Escop a brevaz ar prenest, hag a gavas ar zant er beden, he gorf sounnet evel pa vije marô. Pa oa tennet euz he beden, e teuaz da gaout he Escop, ker joauz ha ken discuiz ha biscoaz. Eur vech all c'hoaz e chomaz pemp devez hep dibri tam. Pa dremene an noz er beden, ar c'housket a vije trec'h d'ezhan ; neuze e croaze he zivrec'h var boul he galon, hag harpet var eun neubeud levriou, e stoue he benn hag e vorede eun tamic evit en em ziscuiza. *M. D. ha Vilan.*

L. Délaigue S.J.

MISION ELLIANT.

Elliant zo eur barrez tost d'a Guemper, unan d'euz ar parreziou caëra a veler var ar mæz. Tri mil den zo enn-hi. Ar vro zo brao ha pinvidic. Ann ilis so bras hag huel : tri mil den a hell mont ebars eb beza re stard. Ann tour zo unan deus ar re gaera d'eus ann escopti ; c'huec'h ugent troatad hueldet en deus. Ar c'hloc'h bras a boes daou vil liur, zo bet roet, couls lavaret gant eul labourer douar d'euz ar barrez. Mevel ar penn kenta d'eus he amzer, ez eo deut de veza unan d'euz ann dud pinvidic euz ar vro : Evit trugarecaat Doue d'euz ann danvez en doa roet d'ez-han, e cave ne oa netra guelloc'h evit rei eul loden d'he ilis hag evoestlas daou vil liur evit prena eur c'hloc'h nevez. Paotez Elliant zo cos bras : Brudet eo c'hoas hirio dre ar vosen a goezas varnez-hi brema z'eus tremen trizec cant vloaz. D'euz a zeis mil den a oa neuze er barrez, ne jomas a zilerc'h ar c'hlenvet spontus-se, nemet.... daou. Eur vers great var ar voalen-ze, a ganer c'hoas hiuo en Elliant.

Ann Otrou Guzouarn eo ar person. Ann holl a lavar ez eo eun den desket dreist ha daoust ma en deus 75 vloas ha ma ze guenn he vleo, he speret ne gosa tamm. Arauc'h mervel, ann tad mad-se, evit rei d'he vugale eun diveza merk d'euz he garantez ha d'euz ar c'hoant en deuz d'ho zavetei, a zonjas rei eur mision. Pevarzec vloas araoc e oa bet c'hoas eun all. Kristenien Elliant o doa sonj d'eus ar vad en doa gret d'ho znd cos ha da gals anez ho ho unan.

O Paoglefchont eta hano d'eus eur mision, e trugarecajour ann Otrou Doue da veza lakeet e speret ho fersonj eur sonj ker mad evitho. Gout a rent ne oa ket prividic. Etre ober vad d'ar paour ha scolia hugale evit ober divezatoc'h beleien anez-ho, mar dint galvet gant Doue, ez a bep bloas he beadra. Ha neuze, eur mision zo evit mad eur barres. Great e oa eta eur gest, hag e oa destumet mil liur ; unan a roas eur vezen evit ober croas ar mision, hag epad ar pemzec devez, ann holl o deus diskuezet ho c'halon vad, pephini en he c'halloud.

D'ann trede sul goude Pask, e tigoras ar mision. Ann Otrou Lamark, person Sant Caourintin e Kemper, a oa carget gant ann Otrou'n Escop da veza *superior*. Anavezet avoallac'h eo dija en escopti ha dreist oll er parreziou tro var dro da Guemper, dre ar misionou en deus roet e meur a hini anezho. Kristenien ar C'hastel-Nevez, Briec, Plozevet, etc., ha kement hini a zarempred retrejou Kemper a helfe lavaret guelloc'h evidomme pegement a vad en d'eus græt dezho he gomzou leun a deneridigez hag a nerz hag he garantez evit gloar Doue ha silvidigez ann eneou. Ouspen ann Otrou Lamark e oa c'hoas pevar belec varnugent dianvez. Ha coulscoude, epad pemzec devez, etre prezeg ha coves o doa ar pes a garient d'ober abaoue ar mintin betec ann noz. Kerkent a teir heur anter e rènket sevel ha ne hellet ket mont da gousket araoc nao-heur. Ar re a veze oc'h ober ho mision a dlie en em gaout holl en ilis da c'huec'h heur. Meur a hini a oa tremen diou leo d'euz ar vorc'h, hag ann darn vuia da viana eul leo, ha coulscoude, d'ann tol a c'huec'h-heur ann oll couls lavaret, a veze en ilis, ha ken a veze lavaret ar guer diveza den na zonje kemeret penn ann hent da vont d'ar guær. Me a anaveze hag a ranke diblas d'eus ar guær da deir-heur anter, ha ne hellent beza distro araoc nao heur, hag a ree an dra-ze bemdez. Epad an deiz e veze atao couls lavaret eur belec bennac er gador brezeg, a veac'h o deveze amzer ann dud da vont eur pennadic er mez ; ha coulscoude, bevec'h ma sone ar c'hloc'h, ann oll a zirede d'ann ilis laouen evel pa vijent o vont da eur banket euret, hag epad ma comze ar belec ann holl a silaoue gant ho dionscouarn ho diou.

Eis prezegen bemdez a veze : var ar *Gredo*, var gourc'hemennou Doue ha re ann ilis, var ar binijen, var ar pec'het, ar maro, ar varn, etc.; netra na faye d'eus kement a hell sclerijenna ar sperejou ha tenerraat ar c'halonou ; evel-se ive eo rouez ar c'halonou ne deuent ket da veza bruzunet gant ar glac'har goude beza clevet ann traou caer-ze epad eis devez. Ann deveziou kenta e veler ar pennou soun ha diseblant, evel pa ve c'hoant de stourm ous ann Aotrou Doue ; mes a benn tri pe bevar devez, e veler ar pennou pleget, ann daoulagad rus gant ann daelou hag an daouarn croaziet : ann diaoul en deus renket kemeret ann teac'h.

D'ar zul kenta d'euz ar mision ar barres oll zo en em voestlet d'ar Verc'hez. En devez-se dres ec'h en em gave pardon eur chapel gaër savet n'eus ket c'hoas ouspen ugent vloas d'ann Itron Varia-vir-Zicour. Goude ar gousperou canet er chapel, e zejor e procession ac'hano d'ann ilis parres. Ar vugale o doa græt ho fask en devez araoc, er penn kenta var peder renk, ha var ho lerc'h ar merc'hed hag el lost ar voazet ive var peder renk, hag e creis patromou ar Verc'hes hag ar zent douget gant tud ar barres ; ar brocession

a oa caër meurbet, ouspen eur c'hard-leo a oa etre he daou benn. Goude ar brocession ha goude ar brezegen gaër dirag ouspen tri mil den a oa en ilis, eur plac'hic bihan d'eus ar barres, e d'eus lakeet eur gurunen var benn ar Verc'hes, en hano ann oll evit discuez e teue oll gristenien Elliant d'he c'hemeret evit ho rouanez.

Ar zul varlerc'h e oe benniget croas ar mision; goude gouel ar vam gouel ar map. Dre ar groas-se oll dud ar barres a c'houlenne digant Jesus-Christ pardon evit an amzer dremenet hag a gemere anezhan evit ho otrou hag ho roue evit ann amzer da zont; ar groas-se a oa carget da zigas da zonj d'ez-ho d'eus ho mision ha da lavaret epad pell amzer d'ho bugale vihan, feiz ho zadou coz hag ann traou caër en doa gret Doue en ho zouez er blavez 1866. Goude ma oa benniget ar groas, ann oll a bouchas d'ezhi; ha cals a zistroe d'ann ilis en eur scuilla daelon.

Goude gousperou, araoc ar venediction, ann Otrou Superior a bignas er gador. Trugarecaat a reas oll barresionis Elliant deus ar blijadur en doa bet hen hag he holl velcien, o velet peger mad o doa heuliet ar mision; goude e c'houlennas ma o divije sonj en ho fedennou anez-han ha deus he genvreudeur, hag erfin e lavaras d'ez-ho kenavo... er barados. Pell a oa ann daelou a zirede puill d'eus daoulagat ann oll: D'al lun, goude beza pedet en ilis hag er veret evit ann eneou zo er purgator ha dreist oll evit an eneou a helfe beza eet da anaon d'eus a barres Elliant, ha scuillet dour benniget var relegou ho zud coz, ar re o oa bet er mision zo en em dennet pephini de guær en eur veuli hag en eur drugarecaat ann Aotrou Doue d'euz ar pez o doa guelet ha clevet, hag ann Tadou misionner zo distroet d'ho fareziou, laouen bras da veza bet dibabet gant Doue da gas he gomzou hag he c'hrassou da eur bobl ken din anez-ho. Y. P.

Danevel divar benn clenved ha maro ann Tad Gury, *Belec euz a Gompagnunez Jezus.*

Compagnunez Jezuz e deuz great eur c'holl braz. — Ann Tad Gury a zo maro ann trionec'h dez a viz ebrel. — Maro eo enn eur barrès vihan war ar meaz, e-pad eur mission a roe enn-hi gand eunn Tad all. — Hen-nez eo en deuz scrivet kement a lenomp divar benn maro ann Tad Gury.

Ann Tad Gury e oa ghinidic eus a arc'hescopti Besançon. — D'ann oad a eur bloaz pe daou war-n-ughent en em roaz da Gompagnunez-Jezuz. — O veza great he studi he Rom, eo leket da ober scol d'ar re all er c'holach romen. Eiz vloaz e talc'haz eno ar garg-ze. — Goude ze e tistroaz e Franz.

Lekeet eo adarre e Franz da ober scol d'ar Jesuisted iaouanc. — Tremenet en deuz'ta tri bloaz ha tregont o teski ann deoloji d'ar re all. Evid-han da veza dalc'het e-pad dec miz da ober scol diou veach enn dez, ann Tad Gury a goessae calz a dud bep sadorn ha bep sul. — E-pad daou viz er bloaz, da basq ha da viz guengolo, ne ve ket great scol. — Ann holl, mistri ha scolaërien a hell neuze diskuiz araok dont adare d'ar c'holach. — Ann Tad Gury ne ghemere tamm diskuiz e-bed. — Hed ann daou viz-ze en em lekee da ober missionou war ar meaz. — Evel Sant Francez-Regis, he blijadur e oa mont er parresiou bihan e creiz ar c'hoajou ha war ar meneziou. Er parresiou-ze e cave tud a selaoue mad ar sarmoniou hag a denne profit anezho. — Eur miz araok mont d'ar mission diveza-man ne gomze nemed euz ar pez a oa red evid ober enn-han labour vad. — Nankounac'hae netra. — D'ann tri war-n-ughent a viz meurz e tiblassomp hag ez comp enn hent. Red e oa d'e-omp beachi hed ann noz. Ann amzer, er broiou huel-ze, zo rust ha ienn. — An nosvez-ze a zo bet poaniuz evidomp hon daou. Erruout a reomp war-dro pemp heur da vintin enn eur ghear hanvet Brioud. — Lavaret a reomp ann overenn e couent leanezet Fontevrault. — O veza dijunet, e pignomp war varc'h hag e valeomp war-zu ar barrez da behini e oamp galvet. — Mercœur eo hano ar barrez-ze. — Ne omp ket diblasset eur c'hart-leo euz Brioud, ma reaz glao braz. — Ouz-penn, eunn avel cre a c'houeze hag a strinke ann dour war-n-omp. — E nep doare, ne oamp ket evid en em viret out-han. — Chomm a reomp teir heur penn-da-benn dindan ar glao puilh-ze. Glebet e oamp beteg an eskern, oc'h erruout e parrez Mercœur. Ann Tad Gury, skornet he izili ganthan, a lavaraz d'in enn eunn doare hag a deneraz va c'haloun: Tad keaz, evid-oun-me, ne hellann mui derc'hel. Her gwelout a reen o crena hag o vont da fata. Diskenn a reomp e parrez Mercœur, ken glebet evel pa vijemp bet soubet enn eur ster. — Siouaz! hon maletennou e oa chommet e Brioud. — N'hor boa da lakaat en dro d'e-omp pez dillad zec'h e-bed. — Sec'ha a reomp ar re e oa war-n-omp ouz eunn tan braz ellumet diraz-omp. Ann Aotrou Personn, o welout ac'hanomp enn eun heveleb stad en doa truez ouzomp. — En em aketi a reaz e pep doare evit hon diboania. Ar c'housket euz ann noz a ra calz a vad d'e-omp. — O sevel ann deiz war lerc'h, en em gavomp iac'h ha leun a nerz. Digheri a reomp ar mission. — Diskleriet eo ann urz a vezo heuliet evit ar sarmoniou hag ar ceremoniou all. Ann dud euz ar barrez hag euz ar parreziou tro-war-dro, a zeu gant joa ha gant hast da selaou ann instructionou. Adalec ar penn kenta euz ar mission, en em lekeomp da goessaat. Pedeir instruction e oa bemdez. — D'ar merc'her santel ann Tad Gury a reaz eur zarmon divar benn ar maro. He brezeghen ha lekeaz ann holl da ouela ha da hirvoudi. Siouaz! Nikun na sonje neuze e vije tizet an Tad ar c'henta gand ar maro pemzec deiz goude. — Coulscoude hor mission a gherze caër gant kement a rec hag a lavare ann Tad evid bel lakaat da vont da vad. — Gwener ar Groaz goude eur zarmon hirr ha damantuz divar benn passion hor Salver, o tiskenn euz ar gador e lavaraz d'in: Tad, gouzanv a rann. — Drouk-

kof ha drouk caloun am euz. — Bezomp coulscoude leun a fizianz. — Sul Vask, ar c'hik fresk hag ar zoubenn-lard a wellaio ac'hanoun. — Siouaz! E-leac'h her gwellaat, ar pez a zebr enn deiz-ze a bouez muioc'h mui war he boul-caloun. — Lun Vask, he glenved a gresk. — Siouaz, me va hunan a chomm clanv. — Ann derzien a grog enngoun. O veza ne oan ket evit prezeg va hunan, e-pedan ann Tad Gury da lezel eun exercis-bennac hep beza great. — Beza am boa da brezeg diwar benn ann ifern. Ann Tad a lavaraz d'in: me a brezego d'ho tro. — Red eo trec'hi ann ifern a ra brezel d'e-omp. — Hen ober a reaz gant calz a nerz hag a galoun. — Goude ar zarmon en doa poan o terc'hel war he dreid. — Coessaat a reaz coulscoude bete dec heur da noz. — Ann Aotrou Personn, o welout collet hon nerz hag hon jec'hed gan-comp, a lavaraz e renkimp chomm hep piezeg, ha diskuiz eun deiz pe daou. — Aotrou Person, eme ann Tad Gury, trugarez d'ehoc'h mil gwech evid ho madelez enn hon kenver; hoghen ne hellomp ha ne dleomp ket paouez ha lezel eunn deiz hep-ken hor mision. Commanset eo, kerzet a ra caër. Va c'henseurd a zo gwall-skuiz. — Ehana a raio eunn-deiz pe daou, ha me en em gargo euz a bep tra. — Red eo trec'hi pe mervel. *Le Bélaizir SJ.* M. D.

(*Ann neniorant eur veach-all*).

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dielun 4. Even. — Sant Francez Caracciolo.
Dimeurs 5. — Eus a cisyet ar Zacramant.
Dimerc'her 6. — Sant Norbert, Escop.
Diziou 7. — Eisvet gouel ar Zacramant.
Dirguener 8. — Sant Eozen, alvocad ar beorien.
Dissadorn 9. — Sant Per Celestin, pap.
Dissul 10. — Trede sul goude ar Pantecost. Gouel ar Galon sacr a Jesus. — *An Aviel hirio:*

Pa voa maro Jesus var ar groas: evel ma edo neuze derc'hent ar zadorn, (ar zadorn oa sul ar iuzevien) ha ma voa ar zadorn-ze eur gouel bras, deiz ar Pasc, ar iuzevien, evit na jomje ket ar c'horfou maro stag ous ar groas d'ar zadorn, a bedas Pilat da lacat terri dezho ho divesker, ha d'ho lamet kuit. Dont a reas eta soudardet hag a dorras ho divesker d'an daou a ioa crucifiet unan a bep tu da Jesus.

Mes pa voant deut bete Jesus, o velet ez oa maro, ne dorjont ket dezhan he zivesker; mes unan anezho a zigoras he gostez dezhan gant eul lans, ha dioc'htu e tiredas goad ha dour. An hini en deus guelet, a rent testeni da guementse; hag he desteni a so guirion. Gouzout a ra eo guir ar pez a lavar, hag hen lavar evit ma credot ive. Rac an traou-ze so c'hoarvezet evit digas da vir ar c'homzou-ma eus ar scritur: ne dorrot nicun eus he eskern; hag ar c'homzou all-ma: guelet a raint an hini o deus toullet. — Sant Ian. xix. 31. G. M.

Peric ar Miliner.

Barnediguez an dud, evit beza mad ha leal, a dlefe e kement ha ma c'hell, caout evit skuer barnediguez Doue, da viana pa anavezer ar varnediguez-ze. Hoguen gouzout a rer penaus Doue ne varn morse gant disleldet; ha penaus e pardon d'an hini zoken en deus great an droug pa en deus eur guir gueuz, eur guir c'hlac'har d'he bec'het. Mes an dud peurliessa ne bardonont ket. Eun den hag a so bet tamallet, eun den hag a so bet dreist oll condaonet, a zo dioc'htu douguet eur varnediguez en he enep, ha dibaot e ve dezhan caout mui he renou mad, hag ar mergl ze taolet var he hano, ar beac'h-ze laket var he ziscoaz a boezo zoken var he liguez ne ouzeur ket bete pegueit: gouscoude eun den a ell beza tamallet ep beza cablus, rag ar pez a veler a ziaveaz ne vez ket ato guir; eun den a ell zoken beza condaonet hag hen divlam, rag caer o deus barnerien an douar lacat evez, ober enclaskou piz, e c'hellont c'hoas en em drompla. Ha pa en defe zoken e guirionez great eun den eun torfet bennag, e c'hell distrei ha chench, ha ma c'heuilfet barnediguez an Aotrou Doue, e tlefet anconnac'hat an droug en deus great. Mes evel on eus lavaret hueloc'h, an dud ne bardonont nemeur. Clevet a rer bugale, en ho c'hoariou, o rebech an eil d'eguile an droug great gant ho zud, gant ho zud coz, pe bet tamallet dezho; ar pez a ziskuez penaus ar varnediguez douguet a enep eun den a jom ar zonch anezhi e touez an dud, hag a dremen a rum da rum epad ne ouzeur ket pegueit amzer. Setu ar pez a zo da zonjal o'lenn ar guentel a vercomp ama.

Er bloas 1829, eun abardaesvez, e velet eur beacher o tostaat oc'h bourg ar Groas-Nevez, parrez e departamant an Drom. Ar c'harter-ze so unan eus ar re vraoa eus ar rouantelez, hag evel ma edo neuze an nevez amzer, ne velet a bep tu nemet guez goloet a vleun. Ar beacher-ma a voa eun den a zaou-uguent vloas pe var an dro. Eun ear vrao en devoa petra bennag ma voa garo eun tamic. He liou n'oa ket flam; he vleo a gomanse da c'hriza. Anat oa da guement her guele oa eun den cre, boas dioc'h ar boan ha dioc'h al labour.

En eur vont, Peric ar Miliner, rag Peric ar Miliner a reat eus ar beacher-ze, a lavare outhan he unan: mad, ar c'harter-ma a blij din. An tiez-hont o deus eun doare dereat; ar parkeier-ma so labouret mad. An ilis a velan digor d'an oll da vont enhi. Ha pa vijen bet va unan o tibabà eul leac'h da zont da chom enha, n'em bije ket dibabet guelloc'h.

Var guementse e tigouzas gantha an archerien pere a c'houlennas digantha he baperiou. Ho diskuez a reas, hag ar re-ma a lavaras dezhan: na ancounac'hait ket mont da di ar Mær kerkent ha ma viot digouezet. Gouzout a ran va dever, eme Beric, ha n'em eus ket a zonch da jom ep he ober.

Peric pa voa eat tre er hourg, a ieas ractal d'an hostaliri vella a voa er Groas-Nevez, evit gallout caout he

goan hag he lojeiz. En ti ma voa diskennet, e voa boas d'en em zestum ar julodet eus ar bourg ; rag e pep bourg, da viana er bourcou bras eun tamic, e caver ato eun nebeut tud ha n'o deus nemeur a dra da ober, tud pere o deus peadra avoalc'h pe eur vicher vad avoalc'h evit caout ho bara dibreder, ha pere, evit laza pe laerez an amzer, o deús izom d'en em zestum evelse en eun ti bennag da goms eus ar c'heleier hag eus a gals a draou all.

Hor beacher eta a voa digouezet e touez ar vourc'hizien dibreder eus a barrez ar Groas-Nevez. N'oa nemet pevar anezho er pardaesvez-ze. Coms a reant eus a aferiou ar rouantelez hag eus a aferiou ar bourg. Peric a zebre he goan ep lavaret guer, mes silaou a rea gant he ziouscouarn ho diou kement a lavare an dud-ze.

Unan anezho a lavaras d'ar re all : daoust ha paket eo an hini so bet noz kent neizur o laerez e ti ar *Perceptour* ?

— Ia, a lavaras eun all, paket eo er mintin-ma.

— Piou eo ?

— Gali, ar galeour, a voa ama digasset evit beza dioullet pe evesseet.

— Perag, eme eun all, ne gasser ket ar c'haleourienze er meaz euz ar vro. Ne aller ket beva diencrez gant tud evelse. N'eus ket muioc'h da fiziout enho pa vezont deut er mæz eus ar galeou evit araog.

— Setu ni brema dizoúrci dioc'h hema ; ha red eo esperout ne vezo digasset deomp ken labous ebet evelse.

— Evidoc'h-hu, da viana, hostizez, eme unan anezho, ne zigorot morse, emichans, ho tor da eun den bet er galeou. Ne lakeot ket ac'hanomp d'en em gaout ama e kichen canfardet an seurt-ze !

— Va zi, eme an hostizez, a zo digor da guement a deu enha gant ma teuint ha ma en em zalc'hint enha gant doare hag honestiz.

Peric ar Miliner ne voa nemeur a fougue enha o clevet comzou bourc'hizien ar Groas-Nevez. Rag al lenner en devezo, me oar vad, douetet penaus Peric ivé a deue eus ar galeou. Uguent vloas oa bet enho, ha brema p'en doa great he amzer, oa gourc'hemennet dezhan dont da jom d'ar Groas-Nevez dindan daoulagad ar re a vije carguet anezhan. Peric eta pehini a zave rusder en he vizach dre ma comze ar vourc'hizien-ze, en em laoueneas o clevet respont an hostizez, hag a zavas he benn da deleur eur zell varnezhi evel evit he zrugarecat.

(*Eur pennad all eur vech all.*) G. M.

Goal heur eur Marc'hadour iuzev.

A bep seurt traou a erru var an douar, ha peb unan a rank douguen he blaneden, evel a lavare hon tud coz guech-all. Setu aman eun histor, leun a virionez, a lennomp e *Keleier Nancy*, hag a so en-hi peadra da lacât meur a farouel da c'hoarzin. Lezomp *Keleier Nancy* da barlant :

« Unan euz an deiziou diveza man, eur marc'hadour euz a relijion ar Juzevien, ganet ha savet e *Raon-Etap*, a dreuze abred caer euz ar mintin, ar c'hoad braz a so etre *Bertrichamps* a *Veney*. Chom a ra en he sao en eun taol-cont, rag eun dra benag a vel o c'heja en devalijen. An aon a grok en-han kement, ma teu da grena evel eur bern deilliou. Credi a ra d'ez-han eo en em gavet he heur diveza : ar bleo a sav var he benn ; ar goad a zeu da n'em sclassa en he voasiéd. Cousgoude ne ra ket ar pez a raffe meur a hini ma veffent en he leac'h ; ne guemer ket an teac'h : er c'hontrol, tostaat a ra nebeud-a-nebeud out ar pez a ra d'ez-han aon. Souden he grenidien hag he spount a ia kuit, rag goueled a ra tizet en eur grippet, eur picol gâd oc'h encresi. Laouen braz neuse out he gavaden, e tenn ar c'hâd euz ar grippet, e laca anez-hi dindan he vrec'h, hag e ra d'ez-hi eur maread ormidon carantezuz. An aneval mud man, nebeud boazet da eun hevelep diguemer-mad a jass e tre ma c'hell a gleiz hag a ziou, a gûll hag a denn, ha gant he c'hrabanou a zispen bisaj ar marc'hadour coz a scrabadennou. Ar Jusev ne blij ket cals d'ez-han ar c'hoarise, hag a glasc e kement godel a so var he dro, eb guelloud caout e nicun an disterra pennad lass da gabesta he c'hâd. Hoguen, dont a ra da sonj d'ez-han en he ialc'h. En dro d'ar ialc'h ez euz eul lass hir-hir. Ober a ra eur scoulm e pen al lass evid he liamma en dro da c'houzouc an aneval. Petra ra neuse ar marc'hadour ? Cregui a ra er pen-all euz al liam, lacât a ra ar c'had var he zreid, evid he c'has ganthan divar bouez he zourn evel eun hounner d'ar foar.

Mez siouas ! a veac'h ar c'hâd e deuz lakeat he zreid var an douar, hag araog m'en euz ar marc'hadour stardet avoualc'h he zourn var he ialc'h, m'a teu da ober eur pez lam evit kemer an teac'h. An den-man ne voa ket e guet a guement-se, hag a leusk eb sonjal he ialc'h. Ar c'hâd o veled edo losket a n'em laca da guersad m'ar guiè dre greiz an drez hag ar spern.

Ar marc'hadour reuzeudic a glask ive redec muia m'a c'hell varlerc'h al laër en euz casset ganthan he ialc'h hag he zaou lur hag anter-cant. Mez an ast a laca da redec a gousto c'hoas ker braz d'ez-han ; rag a véac'h hen euz great daou pe dri bas he couez var he ben e creiz eur voden drez ha spern. O veled er vad neuse ne dalveze da netra d'ez-han mont varlerc'h an aneval tec'het euz he zourn, en em denn gouella m'a c'hell euz a douez an drez hag hen em laca adarre en hent, petra benag ma voa goloet a vez, o sonjal er pez a ioa c'hoarvezet ganthan.

Er guerie vian a *Veney*, ar marc'had a n'em gave antronoz ; ha setu ar marc'hadour o vont di, ha da lacat emban dre guer penaus he ialc'h stag euz gouzouk eur c'hâd a rede er c'hoad braz ha tro-var-dro, ha piou benag he digasche d'ez-han, a vijé digollet mad evid he boan. An archerien o cleved kement man a guemeraz ar marc'hadour evid eur chasseer n'en doa ken *port-arm* nemed e bec he fusuil, hag a zougaz var an heur *proces-verbal* en he eneb. — Pebez melconi evid eur marc'hadour hag a ioa ken stag e galon euz an arc'hant !

B. T.

LEVR AL LABOURER. III

TREDE KAN.

Magadur al loened.

Lezomp da baoueza, brema hon areriou ;
Lezomp hon gouez iaouank da griski er c'hoajou ;
Deskomp ar pez zo red evit maga loened,
Denved, moc'h gevr ha saoud, ejened ha ronsed.
Ha fallout a ra d'ehoc'h gouelet enn ho prajou
Ar gouella loened zo a glasker er foariou ?
Kent maga re iaouank, da genta dibabet
Tadou ha mammou mad euz ho panden tennet.
Na zoujit ket miret vit pobla ho creic'hier
Ounered hag ho deuz eur zell du, eur gouall eer,
Eur penn'vel euun ejen, eur c'houk teo, eur choulten,
A red eus arballok hag izel a ziskenn ;
Ounered hag ho deuz ann divorzad teva,
Ha didan kornou krom diskouarn a re hirra.
Prizout a rer ivez ann ounered briz-gouenn,
Uhel var ho diou c'harr, divec'h ha digempen,
A skub enn eur guerzet, ar poultr gant ho lostou,
Hag a zishantr ar merk ho deuz gret ho c'harnou.
E mesk ho koleou choazit ann nerzusan,
Magit en gant foen mad en dra pado ar goan :
Ha pell demeuz ar zaoud e kreiz ar prajou glaz,
Lézit hen da griski e mesk hoc'h oc'hen braz.
Ha pa glevot ho saoud o c'houlen ar c'hole
Da hennez e vo red ho digas hep dale.
Kent kas hoc'h ounered d'ar c'hole da bara
Gortozit m'ho devo daou vloaz da vihana,
Red e vezo ivez, kent digas ho loened
D'ann taro, m'en defe he dri bloaz tremenet.
P'en deuz eur c'hole braz var dro nao pe zek vloa,
Ez eo red hep dale, he spaza d'he larda.
Evel ma zeo re goz d'a veza labourer,
Pa vezo larded mad, gouerzit hen d'ar c'higer.
Kent ha gonde m'ho deuz ann oad meuz lavaret,
Na hellont beza tad da leue nerzuz ebet.
Gant aoun da gaout loened dister dinerz ha skan,
Ne vagit e pep bloaz, méd al leueou gouellan.
Ha ma n'am c'hredit ket, selaout eunn taol kaer
Digouezet enn ho pro n'euz ket c'hoaz pell amzer.
E kichen stêr ar Skorf pedeir leo a Vubri,
E kreiz ar prajou gloaz ez euz eur vereuri ;
Er vereuri a oa o chom eul labourer,
Hag ben pinvidik braz, berboel ha fouger.
Enn he benn e lakaz kaout al loenet gouella ;
Ar gouella ounered, hag ann oc'hen brasa.
Mes kaer en doa boeta, ha kaer en doa ober,
He zaoud a oa bihan hag he oc'hen dister.
Mes na goll ket kalon hag evit dont a benn
Da gaout loened brasoc'h, hen a vuerz he vanden.
Mont a ra d'ar marc'had, hag e tigaz gant han,
Saoud maget er Poetou, hag euz ar re vrasan.
« O loened didalvez ! Sec'h int evel eskern. »
Eme ann holl d'ezhan ; mes ar merer, na vern.
Me zo eunn den a vrud, me oar ann tu avad,
D'ho lacat da larda, d'ho lakat da vellaat. »
Siouaz ! a zeiz da zeiz ar foen a vihana,
Ar bren, ar greun a vank, ar zolier a skanva.
Ar goan, ar skorn a zalc'h, hag a greva atao :
Espern a rer ar foen ; al laouer zo goullo.
Al loened a dreuta, a vransel var ann hent,
Ha kent finvez ar goan e kouezont var ho dent.
Al labourer neuze gant mez ha gant anken,
A lavar gand ar vran, na vezo tizet ken.

Mar fell d'ehoc'h, va broiz, nevezi ho kouplou,
Na-z-it ket evel-d'-han da foariou er Poetou.
Kavout a rit loened da brena tro-var-dro,
Boazet mad ouz ann er ha magadur ar vro.
Pe gentoc'h vit derc'hel e stad ho pandennou,
Hep monet da zispign hoc'h arc'hant er foariou,
Euz hoc'h anevaled ar re galoneka
C'hui a vago bep bloaz al leueou nerzuza.

Le Bélaizir S.J. M.B. ha kp.

KELEIER.

Ar c'hazetenou pere a goms eus a vadou an douar, a lavar ez eus e pep lec'h doare eus eun eost mad. Mar deus bet eun tamig amzer griz bennag epad al loar rouz, n'en deus ket great a zroug. Mes setu ama brema e miz mae, eun amzer cals re zeac'h. Ar zec'hor, mar pad a dle a dra zur noazout da vadou an douar. An ed a dle ruzia ha meleni, hag ar re so c'hoas o sevel, a vezo dalc'het en ho c'hresc. Ar foen ive, da viana ar foen tirrien a vezo berroc'h ha tanaoc'h. E miz mae, a lavare ar re goz, eo re glao bemdez, ha re nebeut bep eil dervez. Hoguen er bloa-ma a veac'h en deus roet eun dervez pe zaou e pere en defe glibiet an douar. Ar zec'hor-ma a lacai marteze an eost da veza dare kentoc'h ; mes douetus bras ive hen lacai da veza scanvoc'h. Mar gra ar zec'hor-ma eur vad bennag, e vezo da viret na vezo kement a louzeier fall en douarou, hag er bloa-ma an oll o devoa aoun na vije collet ar gounideguezíou gant al louzeier pere ne voant ket bet lazet gant ar goanv.

Ar zec'hor-ma a dle lacat an ed da vont keroc'h eun tamic. Gouscoude er sizun dremenet, nag e Frans, nag er broiou estren n'eus deut chenchamant ebed er marc'hajou; mes evit an amzer da zont e vellai mar chom an amzer-ma. E bro Aljer, an ed so distrujet gant ar c'hilleien-raden. Eus ar vro-ze e teue kentoc'h ed e Frans, hag er bloa-ma e vezo red cas eus a Frans di. En Americ ive, er c'harteriou eleac'h ma zeus muia ed, hag a zigase kent er broiou-ma, en deus an eost doare fall.

Epad ma scrifan kement-ma, setu o tont ar glao pehini a c'houlennet abaoue meur a zervez. Ne ouzon ket hag hen a vezo deut abred avoalc'h evit miret oc'h an droug a behini e voamp gourdrouzet dre ar sec'hor griz a so bet er penn kenta a vae.

Var dro Aljer, an eost so collet gant ar c'hilleien-raden. Poulzet gant an avel c'hevret, int deut da goeza eno a vandennou henvel oc'h coumoul o vont dre'n ear. A veac'h e chom en ho dilerc'h ar bempet eus a frouez an douar, rag goude beza distrujet ar pez a blije muia dezho, e teuont en dro evit lonca ar pez o doa lezet var ho lerc'h. Tud ar vro ne badont ket o tistruja ar viou a lezont dre al leac'hiou ma tremenont, ha pere a zafe buan torradou all a guilleien-raden, ma na vent ket distrujet.

Epad ma on doa-ni sec'hor er c'harter-ma ha ma voa dizolo an oabl glaz bemdez, er c'hostez-all a Frans e voa barrou arneu bep an amzer Eno ema kentoc'h ar gounidegueziou evit ama, hag e meur a leac'h edot oc'h ober foen nevez. Evelse ar c'hazetennou a goms eus eur plac'h iaouanc a so bet lazet gant ar gurun er sizun dremenet, en eur prat eleac'h ma edo oc'h ober foen. Cridi a rer eo eur forc'h houarn a voa ganthi var he scoaz eo e deus sachet an eulfen dan d'he skei.

Lavaret a rer e vezo ep dale prest an hent so great etre *Gar* hent houarn Castellin ha Toul-Baraer, da lavaret eo, al leac'h ma chom al listri tan izeloc'h evit Milin-Vern. Evelse e c'hello ar veachourien mont var eün eus ar *gar* d'al lestr tan ep tremen dre Gastellin na dre Vilin-Vern. E dec pe zaouzeg minuten e rai ar c'hirri *omnibus* ar pennad hent-ze.

E Brest e vezo redadec bagou an daouzec a viz eost.

Ar procezou a zo ato coustus, hag a laca alies var an douar noaz ar re o deuz anezho. Mes e Brozaos ez int c'hoas cals goassoc'h evit e Frans. Unan eus ar re a c'halver eno *Attorney*, da lavaret eo, eun doare barner pe alvocad, a zemezas he vap, hag a roas dezhan, ouspen he argourou, tri brocez da zibuna, daou vian hag unan bras.

Daou vloas goudeze, ar map a deuas da gaout he dad, da c'houlen digantha ha n'eu doa ket adarre eur procez pe eun afer bennag da lacat etre he zaouarn.

— Ha petra oc'h eus great, eme an tad, gant ar re am boa roet deoc'h?

— Echuet int ganhen, hag ar re ma em eus labouret evitho a so fougue enho dre ma em eus ho dibunet. An Attorney coz a ieas droug enha ken a zarac'he. Den diskiant, emezhan! petra, echui procezou! c'hui oc'h eus clevet biscoas kement all? Ar procezou-ze a voa etre va daouarn-me pemp bloas varnuguent a voa, ha pemp bloas varnuguent all e vijent chomet c'hoas ma n'am bije ket gret an diotach d'ho rei deoc'h. It alesse, morse n'o pezo afer ebet diganeme. Echui procezou! ne doc'h nemet eun diot.

Kementse ma na deo ket guir, da viana a elfe beza.

G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *26 Mae.*

Guinis....	17 lur, 54 c.
Segal.....	10 lur, 93 c.
Eiz.....	9 lur, 34 c.
Ed-du....	8 lur, 70 c.
Kerc'h....	10 lur, 09 c.
Avalou-douar	3 lur, 70 c.

PONT'NABAT. — *24 Mae.*

Guinis....	17 lur, 73 c.
Segal.....	11 lur, 23 c.
Eiz.....	10 lur, 32 c.
Ed-du....	8 lur, 91 c.
Kerc'h....	10 lur, 25 c.
Avalou-douar	2 lur, 93 c.

MONTROULEZ. — *19 Mae.*

Guinis....	18 lur, 87 c.
Segal.....	12 lur, 14 c.
Eiz.....	11 lur, 50 c.
Ed-du.....	10 lur, 33 c.
Kerc'h....	10 lur, 00 c.
Avalou-douar	5 lur, 50 c.

BREST. — *21 Mae.*

Guinis....	17 lur, 45 c.
Segal.....	15 lur, 01 c.
Eiz.....	9 lur, 95 c.
Ed-du.....	9 lur, 42 c.
Kerc'h.....	9 lur, 75 c.
Avalou-douar	4 lur, 20 c.

HENT HOUARN.

Eus a Vrest da Roazon, hag eus a Roazon da Vrest.

Eus a Vrest da Roazon.

	KENTA TREIN.	EIL TREIN.	TREDE TREIN.
Brest.....	7 h. »» m.	creisdeiz.	4 h. 05 noz.
Montroulez...	8 50	1 h. 58 m.	7 »»
St-Briec.....	11 40	4 50	» »»
Roazon.....	2 55 noz.	8 »»	» »»

Eus a Roazon da Vrest.

	KENTA TREIN.	EIL TREIN.	TREDE TREIN.
Roazon.....	3 h. 55 m.	5 h. »» m.	10 h. 50 m.
St.-Briec	7 07	8 05	1 11
Montroulez...	9 54	10 h. 50	5 27
Brest.....	11 40	12 45	7 20

Ar Gerant : An. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 9 EVEN 1866. N° 71. EIL BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz.....	EUR SCOUET.
Evit tri miz.....	C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken.....	DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 9 Even 1866.

N'eus ket pell e comzemp eus eul levr hanvet : *Les quatre Évangélistes unis*, great gant an Aotrou Mastai Ferretti, ha troet e gallec gant an Aotrou Leseleuc, Vikel vras a Guemper. — Setu ama eul lizer scrifet gant hon Tad Santel ar Pap he-unan d'an Aotrou Leseleuc, evit al levr-ze :

« *Dilur map ker* Leopold LESELEUC, *beleg e Kemper*.

PII NAO PAP.

« MAP KER, SALUT HA BENEDICTION ABOSTOLIC.

« Ne ket ep meuleudi nag ep ober vad d'an eneou e voue moullet, e comansamant ar c'hanvet-ma, al levr great gant hon eontr a gostez hou tad, neuze Escop e Pesaro. Evit lacat he amzer da dalvout en harlu e pehini edo neuze, en em lakeas da ober eun histor eus an Aviel gant al lizeren hag ar c'homzou eus ar pevar Avieler. Ho renca hag ho staga a reas an eil ous eguile en hevelep doare ma rajent eun histor epken, mes eun histor leun, e peleac'h, ep guer all ebet nemet comzou an Aviel, e vije cavet, pephini d'he dro ha d'he amzer, kement tra en deus great hor Zalver Jesus-Christ epad he vuez oll; eun histor pehini, displeguet ha sclereat e ber gomzou dre scrijou an Tadou hag an Doctoret, a lacaje dirag daoulagad al lenner, eun daolen guirion, beo ha ker sclear hag an deiz eus a oberou hor Zalver, hag a roje dezhan ive eur boued c'huec da vaga he zevotion. Hoguen ar frouez en doa sonch ar scrifagner devot da denna eus he labour o veza ne allent ket en em skigna avoalc'h abalamour d'ar iez e pehini en doa he scrifet, e credomp oc'h eus great eun dra vad meurbed, eun dra a behini an Ilis a dle deoc'h anaoudeguez vad, o lacat ho poan da drei al levr-ze e gallec evit ma c'hello ober da eun niver brassoc'h a gristenien, eur vad pehini n'en doa great bete vrema couls lavaret nemet d'an Itali. Ne ouesjac'h ket beza en em gavet da ober an tam labourze en eur mare guelloc'h evit en amzer-ma e pelini tud collet ho skiant gantho dre an orgouil, tud ha ne fell d'ezo suja da netra, na receo kelennadurez ebet deut eus an env, a fell d'ezho zoken ober ar brezel d'ar Mestr eus hon Relijion santel. Ober a reont ho gallout, en eur zeuch hag en eur diguiza ar scritur sacr, d'he zisken beteg ober anezhan eun den epken. An heur vad oc'h eus bet da drei al lizeren italian e gallec ker freas ha ker just, ma vezo, ep douetans, ho levr lennet gant eur blijadur muioc'h, ha ma tougo eun eost puilloc'h a frouez evit an eneou. Rac-ze, er memes amzer ma yerkomp deoc'h hon levenez, ha ma zomp eurus da ziguemeret al levriou a guinniguit deomp, e vennomp e teufe cals a dud d'ho lenn, hag e coesse puil varnezho ar c'hliz eus a c'hras Doue; hag evel errez eus a c'hras an Env, evel testeni eus ar garantez on eus hon unan evidoc'h, e roomp deoc'h eus a greiz hor c'halon ar venediction abostolic.

« Roet e Rom, e Sant-Per, ar 16 a vae 1866, an uguentvet bloavez abaoue ma zomp Pap. »

Oc'h heul al lizer-ze ez oa eur vedalen aour, var behini ema imach an Tad Santel, evel evit testenia e diou c'hiz peguement oa contant ar Pap.

G. M.

Ar maro a sco bep sizun eun niver bras a dud couls e touez ar re vras evel etouez ar re vian, couls etouez an dud brudet evel etouez ar re a dremen dianavezet var an douar. Ama ne gomzomp peurliessa nemet eus ar re o deus tremenet ho buez oc'h ober ar vad, o deus lezet var ho lerc'h ar c'huez mad eus ho vertuziou, hag a so ar maro eur gounit evitho. Ma comsemp eus ar re a varf en eur lezel eur brud bennag eus ho skiant pe eus eun dra all bennag en deus laket ho hano da veza ana-

vezet etouez an dud, ar gazeten ne ve ket hir avoalc'h evit kementse.

E Naonet eo maro superiolez leanezet an Itron-Varia-a-Charite, goude eur vuez tremenet er binijen hag en œuvrou mad. Daouzeg vloas ha triuguent e devoa, hag antereant vloas a voa edo leanez.

E Bourdel eo maro Superiolez merc'hed Sant Visant à Baul; unan eus ar c'haloneca merc'hed a voa en urs-ze.

E Avignano, en Itali, eus maro eur c'hoar d'hon Tad Santel ar Pap Pii Nao. Demezet oa da un den pinvidic eus an noblans huela eus ar vro.

Kementma a ro tro din da lavaret penaus hon Tad Santel ar Pap pehini n'en deus nemet pemzeg vloas ha triuguent, en deus c'hoas e buez daou vreur cossoc'h e-vithan; ar c'hossa en deus pevar bloas ha pevar uguent, hag an eil pevar uguent vloas.

Ar pevarzec a vac'hon Tad Santel ar Pab en deus galvet an oll gardinalet hag en deus great eur brezeguen dirazho; mes ar pez en deus lavaret ne ket roet da anaout. Gouzout a rer epken n'eus hanvet na Cardinal nevez nag Escop nevez ebet, hag eus bet meneg da ganoniza an daou zen eurus, Josaphat, eus a Bologn, ha Per, eus a Spagn.

Lyon.— Dillun diveza, e velet e chapel Fourvier eun niver bras eus an dud coz ha paour destumet gant ar re o deus fontet ar pez a c'halvont *Kær ar Mabic Jesus,* Ar *fondation*-ze so great evit gallout rei, evit netra, tiez pe cambrouigou d'al labourerien pe dervechourien pere o veza deut coz, ne maint mui e stad da baea ti. E guirionez cals a vicherourien a gaver pere, goude beza zoken savet ho bugale, en em gaf en dienez ar vrassa. Ho bugale, eat divar ho zro, ne allont ket ho zicour, dre ma o deus ho unan avoalc'h da ober o vaga ho zud pa vezont demezet, hag ar re goz, mar guellont c'hoas labourat eun dra bennag, a ell marteze gounit eun tamic bara, mes eun tamic toen d'ho golo, ne allont ket da gaout. Hoguen an dud carantezus a so ive ijinus hag a gaf an dro da zicour an oll, daoust pe seurt izom o defe. Setu eno eur skuer hag a ve mad da heulia e pep leac'h.

Kementse a zigas din da zonch penaus e touez ar Vretonet ema a bell-zo, ha me oar vad, a viscoaz, ar c'hiz da rei ti da veur a baour evit netra. E calz a lec'hiou setu ama penaus a rer evit rei ti da dud coz evelse pe da re all pere, o veza deut eun toullad bugale dezho, ne allont mui paea. Eun den hag a zo hé zouar dezhan a ro conje d'ar paour da zevel eul lochen en he dra, e corn an hent pe e corn eur pez douar fall bennag. An amezeien divar dro a deu da zicour sevel al lochen, hag a zigas, lod eur c'harrad mein pe moudet, lod eur pez coat bennag, lod danvez to, hag al lochen so savet en eun taol dorn. Ar paour en deus evelse eun tiic dister, mes da viana ema er goudor a enep ar goal amzer, hag ar pinvidic en deus roet an douar, hag ar re o deus roet an danvez, o deus ive eun tiad tud o pidi evitho. Setu ar ze ta eur skuer vad da heulia var ar meaz.

Ar c'hiz-ze so e meur a garter e Breiz-Izel, ha mar deus carteriou eleac'h n'ema ket, e ve mad he zigas.

Roazon. — Daou diad protestantet, nao den en unan ha tri en eun all, o deus kuiteat ho fals Relijion evit dont er guirionis. Badezet int bet an deiz ma rea ar vugale ho fasc.

Eun dra gaer oa guelet an daouzeg den-ze o tont da vadezi, pep a bilet coar gantho en ho dorn, ha troad oc'h troad gantho an daouzeg paeron hag an daouzec Maeronez pere a voa dibabet etouez an dud enorapla divardro. Goude ar vadiziant o deus ive communiet e renc ar vugale; hag e guirionez lakeat oant e renc bugale Doue hag an ilis. Ar guel anezho hag o devosion, dreist oll pa zint deut d'an daol fasc e mesc ar vugale en deus tenereat calonou an oll beteg o lacat da scuilla daelou. Ar mintinvez-ze a vezo sonch anezhi pell amzer e Roazon.

Er Russi e talc'her ato da ober brezel d'ar relijion catolic; ober a rer kement a eller evit lacat ar gristenien da zilezel ar guir feiz evit kemeret relijion ar russianet. Arc'hant, douarou, danvez a bep seurt a roer d'ar re a dro kein d'ar virionez. Evit ar re a fell dezho delc'her mad d'ho Doue ne deus nemet ar prizon, an divouer eus a guement o deus, an taoliou scourjez, an harlu, ar maro. Gouscoude, a drugare Doue, ez eus nebeut a gristenien hag a drofe kein d'ho relijion; petra bennag ma zeo red caout feiz ha ners calon evit beza treac'h da eur bersecution evelse. Lavaret a eller en em gaf hirio christenien Pologn er memes stad ma en em gave ar gristenien guenta dindan an tirantet. Madou hag enoriou mar keront nac'h ho Doue; a bep seurt tourmanchou pe ar maro mar talc'hont mad d'ar feiz.

Evelse eur merour hag en deus eur mestr pe eur perc'hen catolic, a ell chom ep paea ma car; bez'e c'hell trouc'ha, freuza, distruja he verouri evel ma caro; n'en deus ket izom da gaout aoun e ve great diez ebet dezhan. E c'hellit cridi ar veleien n'int ket espernet. Unan so condaonet n'eus ket pell da baea eur zom arc'hant, ha casset goude en harlu d'ar Siberi, ha perag? Abalamour m'en doa great eur brezeguen dindan envor eleac'h he lenn!

Setu ama c'hoas caeroc'h. Eur person a voa bet en noz o velet eun den clanv. Pa deuas en dro e velas sclerijen en ilis, hag an or digor. Mont a ra da velet petra voa. Caout a ra tri laer o c'huillat arc'hantiri an ilis. Mont a ra etrezeg enho, hag e caf var ar pave eur bistôlen coezet digant unan anezho. Loskel a ra an tenn var ho lerc'h, hag e kemerjont an teac'h. Mes an trouz en doa great an tenn a lakeas tud da zont er mæz eus ho ziez hag an tri laer a voue paket. Cridi a rit ez eat da ober dezho paea ker ho zorfet. Gortozit, ne anavezit ket an doare da varn er Russi. Kenta a reas ar varnerien oa goulen digant ar beleg a beleac'h en doa bet ar bistolen-ze gant pehini en doa tennet; hag evel ma lavare al laeron n'oa ket ar bistolen dezho, ar beleg, evel

eun den hag en doa douguet armou difennet, armou ha n'en doa ket a vir da zouguen, a voue condaonet d'ar galeou. Guelet a rit, an tirantet a lakea guechall ar gristenien d'ar maro, n'o divije ket barnet guelloc'h.

En eur gazeten eus a guær Berlin (Rouantelez Prus,) e lenner ar pez zo ama varlerc'h :

"E Rudow, tost da Verlin, ez eus digoezet eun dra hag a elfe rei da zonjal d'ar re ne reont fors nag a lezen Doue hag a lezen an iliz. Eul labourer donar ac'hano a zo chomet, abaoue ar sul fasc vintin, astennet ep gallout finval. Bez'ema var eur gador vras, he benn eat var adren, he gorf sounnet evel pa ve ep buez. A veac'h eo anat e tenn he alan; ne ell na coms, na finval ezel, nag anaout den; lavaret a ve great eo cousket c'huec. Bep mintin ar medesin a ra dezhan lonca eur beradic leaz evit derc'hel buez enha. Eur c'hi bras a so er pors evit pellat an dud a deu a vandennou da glasc guelet petra dremen en ti. Setu aze hag a zo burzudus. Mes setu ama petra lavar an dud dioc'h eno divar benn kementse : cousket eo ac'han d'ar bloas a zeu abalamour ma en deus goapeat ha blasfemet an Aotrou Doue.

D'ar sadorn fasc e laboure divezatoc'h evit n'oa dlet dezhan, ha pa lavaret dezhan eana, e responte : an hini so duhont varlaez a so cousket ac'han d'ar bloaz a zeu. Brema souden ez in e kær da guerc'hat teil gant va c'har. Hag e guirionez d'ar sul fasc vintin e tremene gant he gar ebiou ilis Sant Mikeal, e Berlin. An ilis-ze a voa kempennet brao evit goueliou Pasc. Chom a reas a za, hag ez eas en ilis en eur lavaret abouez he benn : « Labour o pezo da c'hortoz, cousket eo ac'han d'ar bloaz a zeu. » Neuze en eur zevel ar forc'h pe ar c'hrog a voa étre he zaouarn ez eas adarre en he hent. Pa zigouezas er guær e voa scuiz maro. En em delcur a reas var he gador, ha n'en deus ket finvet abaone. Lezel a ran an hini a lenno an dra-ma da zonjal ar pez a garo var guementse.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Pevare pennad ha tregont).

Breudeur Jozeph a ia d'ann Ejipt evit ann eil gueach.

Ar ghernez a voaske start-oc'h-stard var ar bed. Pa oe debret e ti Jakob ann ed a oa bet kerc'het euz ann Ejipt, Jakob a lavaraz d'he vipien : It en dro ha prenit d'eomp c'hoaz eun nebeut ed.

Judaz a respontaz : gouarnour ar vro-ze en deuz lavaret d'eomp sklear, ha var he le zoken : Ne velot biken var tremm, ma na zigassit gan-ehoc'h ho preur bihanna. Man felh d'ehoc'h eta hel lezel da vont gan-eomp, ez aimp gant-han, hag e prenimp d'ehoc'h ar pez a zo ezomm. Hoghen, ma na fell ket d'ehoc'h, ne d-aimp ket; rak ann den-ze en deuz diskleriet mad ne veljemp morse he fas, ma n'ema ket hor breur bihan gan-eomp.

Israël a lavaraz d'ezho : Evit va goall-eur eo hoc'h euz roet d'ezhan da c'houzout ho poa eur breur all er ghear.

Mes hi a respontaz : Ann den-ze en deuz goulennet ouz-omp doare hon tud ann eil goude eghile; mar boa beo hon tad, ma hor boa c'hoaz eur breur; ha ni a respontaz d'ezhan dre ma c'houlenne; hag eaz a oa d'eomp-ni gouzout e lavarche d'eomp : Digassit gan-ehoc'h ho preur?

Judaz a lavaraz c'hoaz d'he dad : List ar c'hrouadur da zont gan-en, evit ma'z aimp enn hent, ha m'hor bezo peadra da veva; evit na varvimp ket gant ann naoun, ni hag hor bugale vihan. Me en em garg euz ar c'hrouadur; digan-en-me eo e c'houlennot kount anezhan. Ma n'hen digassann d'ar ghear, ma n'hel lakaann d'ehoc'h etre ho taouarn, me enteur n'am pardounot biken. Ma n'hor bije ket daleet kement-ma, e vijemp brema distro evit ann eil gueach.

Israël, ho zad, a lavaraz eta d'ezho : Mar d-eo ret kement-se, grit evel m'hoc'h euz c'hoant. Kemerit enn ho sier euz ar guella traou a zoug ar vro-ma, ha kassit prezanchou d'ann den-ze, roussin ha mel, storak, staktez, tourmantin hag alamandez. Kassit ivez ghen-ehoc'h daou c'hement a arc'hant, hag oc'hpenn ann hini hoc'h euz kavet enn ho sier, gant aoun na ve c'hoarvezet ann taol-ze dre fall evessaat. Er fin, kemerit ho preur, hag it da gavout ann den-ze. Plijet gant va Doue holl c'halloudek hel lakaat da veza trugarezuz en ho kenver; evit ma laosko da zont en dro ho preur pehini a zo dalc'het er prizoun, hag ar Benjamin-ma. Evid-oun-me, me vezo ama evel pa n'em be krouadur ebed.

Ar baotred a ghemeraz eta ar prezanchou, ann daou c'hement a arc'hant ha Benjamin, hag e tiskenjont d'ann Ejipt, hag ez ejont d'en em ziskouez d'ar gouarnour.

Jozeph, pa ho guelaz o tont, ha Benjamin gant-ho, a roaz urz da c'houarnour he di, o lavarout : Kassit ann dud-ze d'ar palez, lazit loened, hag aozit eul lein vraz, rak dibri a raint gan-en da gresteiz. Hema a reaz ar pez a oe gourc'hemennet, hag ho digassaz ebarz enn ti.

Eno, karghet a aoun, e leverjont ann eil d'eghile : Abalamour d'ann arc'hant a zo eat gan-eomp, ar veach-all, enn hor zier, eo ezomp dastumet ama, evit teurel var-n-omp ann tamall faoz-se, hag hon derc'hel e sklaverez, ni hag hon ezen, holl var eun dro. Rak-se epad m'edont var ann treuzou, e leverjont da c'houarnour ann ti : Aotrou, plijet gan-ehoc'h hor selaou; ni zo bet ama dija eur veach all o prena ed. Goude beza he baeet, arruet enn eun hostaliri, o veza digoret hor zier, hon euz kavet hon arc'hant e beg hor zier; ann arc'hant-ze, he zigasset hon euz gan-eomp, hevelep pouez; hag oc'hpenn-ze, arc'hant all da brena ar pez hor bez

ezomm ; hoghen ne ouzomp seurt ebed piou en defe lekeat an arc'hant-se enn hor zier.

Ar gouarnour a respontaz : Ar peoc'h ra vezo ganehoc'h ! n'ho pezet aoun ebed ; ho Toue ha Doue ho tad en deuz roet d'ehoc'h tenzoriou enn ho sier, rak ann arc'hant hoc'h euz roet d'in em euz touchet mad. Hag e tigassaz Simeon d'ho c'havout. O veza great d'ezho dont enn ti, e oe digasset d'ezho dour da velc'hi ho zreid, hervez ma vije great d'ar beachourien, ha do ezen e oe roet boed.

Hi koulscoude a aoze ho frezanchou abenn ma teuje Jozeph var ar c'hresteiz, rak klevet ho devoa e tlient leina eno. Jozeph eta o veza deuet d'he balez, e kenigjont d'ezhan ho frezanchou, oc'h ho derc'hel var ho daouarn, hag e stoujout beteg ann douar d'he adori.

Jozeph o veza ho zaludet d'he dro gant kals a vadelez, a reaz goulennou digant-ho evel-henn : Ha iac'h eo ho tad, ann den koz-ze a behini ho poa komzet d'in ; ha beo ef-hen ato ?

Hag hi a respontaz : Ho servicher hon tad, iac'h eo a drugare Doue, ha beo eo ato ; hag o stoui beteg ann douar, hen adorjont adarre.

Jozeph, o veza sellet neuze ouz Benjamin he vreurgompez a lavaraz : Hennez eo ho preur bihanna ho poa komzet d'in anezhan ? Va map, emez-han, ra vezo Doue trugarezuz en da ghenver ! Hag en em hastaz da vont kuit ; rak tenereet holl a oa he galoun o velet he vreur, hag ann daelou a ruille enn he zaoulagad. Pa oe eat enn he gampr, e ouelaz dourek. Distroet davetho, goude beza gouelc'het he fas, en em zalc'haz, hag e lavaraz : Servichit lein.

Servichet a oe teir zaol, unan evit Jozeph, unan evit he vreudeur, hag eun all evit ann Ejipsianed, pere a zebre en eul lod a gostez, rak difennet eo ouz ann Ejipsianed dibri gant ann Hebreed ; kredi a reont e ve kement-se eur pred dic'hlan, pe eur sakrilach.

Breudeur Jozeph a azezaz dira-z-han, renket pephini diouc'h he oad, ar map hena ar c'henta, hag ar iaouanka ann diveza. Hag e oent souezet. Brasoc'h e oe c'hoaz pa ho devoa bet digant-han pephini he loden, o velet e tigoueze ann hini vrasa gant Benjamin ; rak brasoc'h e oa he-unan eghet pemp loden all. Cher vad a rejont gant-han hag enn dibri hag enn eva.

KAN.

« Pa fell da Zoue hoc d'ho preudeur
« Em dilesac'h, me tad dizeur !
« It, va mabik, Doue r'ho miro !
« Doue d'ho tigas endro gantho ! »

Evel Jakob, kerent kristen,
Roit da Zoue, mar ho goulenn,
Eur map, eur verc'h muia karet ;
Eun deiz enn he c'hloar ho c'hafet.

Breudeur Jozeph, enn ho banket,
Gant dudi a ra d'in guelet
Ann unnek Abostol euruz
Azezet ouc'h taol gant Jezuz. H.

BUEZ SANT ERWAN. — EISVET PENNAD.

Bemde e lavare an overen, nemet clanv e vije, pe eun affer braz bennag a virje outhan. Gant pebez humilite ha gant pebez devotion ouz ar zacrifis santel ! Abarz lavaret an overen, e commance he beden oc'h en em strinca var an douar, hag e chome pell eno da gonsideri peken dister eo ha peken braz an Doue a ia da ziguemer en he galon. Clevout a reat he hirvoudou, ha pa save ac'hano he zaoulagad bag he visach a vije goloet a zaelou. He zaelou na heanent da redec epad an overen, dreist pep tra d'ar *Gonfiteor*, d'al *Lavabo* ha goude ar gommunion. Guelet eo bet eur vech d'ar gorreou eur c'helc'h skeduz en dro d'ar c'halir.

E cador ar binijen he garantez evit ar bec'herien a oa braz ha tener. Eun niver braz en deuz tennet euz a vouillen ar pec'hed, euz ho zechou fall hag ho lakeet en hent euz ar zilvidiguez. Guech dre he zouzder, guech dre he gomzou cre ha nerzuz e teue a benn d'ho dizalla ha da rei d'ezho da anaout sclear e oant var bord an ifern. — Eur remed en doa, ha na rate morse, ar remed-ze oa he zaelou a denerae calonou ar bec'herien caledet. Epad ar c'honfessionou na heane da ouela, o velout peguement oa offanset Doue ha peguement a c'haou a ree ar bec'herien keaz outho ho unan. Ne ket hep ken d'ar bec'herien vraz ha caledet en ho fec'hejou, en deuz great vad e cador ar binijen, mez c'hoaz d'an eneou mad ha devot, d'an eneou a gare Doue ha na c'houlennent nemet bale a zevri en hent striz eur ar binijen hag euz an oll vertuziou. Ho douguen a ree da guitaat ar bed, evit en em rei oll da Zoue. Meur a zemezel iaouanc euz ar vro, en em dennaz dre he ali er c'houenchou.

Mar gouneze e pep lec'h dre he boan hag he labour kement a eneou da Zoue, piou a helfe lavaret ar vad a ree d'he barresioniz ? An eneou ze fiziet d'ezhan gant Doue, eo a gare dreist an oll. D'ar reze e roe he boan hag he amzer. Evitho e pede hag e ree pinijen, evit ho gounit oll da Zoue. Ho guelout a ree aliez en ho c'hlenvejou, evit ho c'hrevaat er feiz, ho c'honsoli en ho foaniou, hag ho dispozi da receo ervad ho zacramanchou. Ho c'harout a ree, ha caret e oa ive d'he dro gantho. Mar boa hanvet alvocad ar beorien, pa oa official, e heller ive lavaret e oa tad ar beorien. Rac na heane da ober an aluzen, n'en doa netra d'ezhan he unan ha ne ket d'ar re euz he bares hepken e roe, mez rei a ree d'an oll hep revuz den. Ar pez a gare ar muia e oa an aluzen spirituel, da lavaret eo, diski ho religion d'an dud ignorant, rei descadurez d'an emzivaded, ho derc'hel er skoliou, ha rei eun tam sicour da fortunia merc'hed iaouanc paour. *M. D. ha Klan.*

La Bellaizir, S. J.

STUDI

Var ar vurbüen, an derchen bossennus, hag ar Borbolen malicius e Kerne.

Abaoue eur bloavez benac so, ar vurbüen, an derchen burbuennoc, hag ar borbolen malicius a seblante beza choazet ho demeuranç e gorre Kerne. Goude beza bet epad pemp bloas e Kerahès, kasimant e creis an andret ma rea ar c'hlenvejou-se eur ravaij bras etouez al loenet, em eus gallet evessaat mad outo. O guelet em eus a daust ; o heuliet em eus pa zint appariçet, dre ma creskent, hag e kement guis ma en em ziskuezent evel ma tlejen en ober er circonstansou m'en em gaven. Rac-se, kerkent a ma em eus clevet penaus ar c'hlenved se ken distrujer a ioa adarre er vro goude beza chomet eur pennad mad eb aparissa, em eus cavet util destum da red ar remercou em boa var ar c'hlenved. Rag credi a ran ferm ne heller ket hasta re vuhan da glasc a da implija ar moyennou rekis evit pellaat ar vossen se dious hor c'hreier hac hon tiez.

Efin ar bloavez 1857, a benn ma zoan bet eur mis bennag er c'harter, em boa guelet va unan eur c'holl a ouspen 30,000 lur var dec tiegues bennag da hirra tout.

Ma lavaran ouspen penaus ar c'hlenved a ioa er vroze abaoue 1857 ; e deus bet cuntinuet betec e mis kerzu 1863 ; hag ouspen-se ma lavaran c'hoas e zeus chomet cals a valeuriou all evelse cuset dre an ignoranç an nebeut a sourci, hag an opinionou coz eus ar perc'henned hag ar maguerien ; e zoun casi sur e c'heller, eb creski re, lavaret ez eus bet eur c'holl a veur a gant mil lur, en eun andred bihan eus a Guerne.

Eur seurt koll erruet gant al labourerien ha memes gant an oll, a ro da anaout an interest so o studia pis ar c'hlenved burbuennoc se var al loenet ; abalamour d'an distruj a ra. Rag goude lac'ha al loenet-se pere a so oll fortun al labourer e Kerne, alies ivez ec'h attac an den, da behini e ra souffr poaniou bras, ken a varv aveichou.

Ar circonstançou so ker grevus, ma ne ket permetet herves va santimant, leskel netra eus ar pez a hell rei eun dra bennag da anaout var ar vurbuen pehini eo an dristidiguez, ar rivin hag ar vizer dindan toen al labourer honest a mad, mes alies dizourci a lezirek. Consideri a ran evel eun dever absolut din lavaret ar pez am eus guelet a desket var an andret, rag tromplet dre fæçoun ar c'hlenved, e meus bet gret eun errol bras oc'h e anaout da goumans.

Goude beza great an histor eus ar vurbuen e Kerne, hag ar studi eus a louzeier propr d'ar c'hlenved-se ; goude beza diskuezet sclear ar merkou hag ar blessou a vez er c'horfou maro ; e claskin petra a accauzion aneza, hag ar moyen d'he barea, ha dreist oll e velin petra a ve guella da ober evit diouall ar vro deus an droug-se.

Histor ar C'hlenved.

Ar vurbuen a gommansas e ravaij e Kerne, e mis guengolo 1857. Betec neuse ne ouiet hano ebet anezan er vro-se. Cregui a reas da guenta er guær a Crosty, e commun Glomel, canton Rostrenen, e peleac'h e lazas var dro pemzec aneval, etre bioc'henned hag jenned, hag e heanas eur pennad amzer.

E misiau eost a guengolo 1858, e commansas adarre er c'heriadennou a Kerdourc'h, Monstermeur, a Goastambart, e commun Kergrist-Moëllou ; hag ivez e Rostrenen. Eno ouspen ar bioc'henned hag an jennedra glanvas, e voe guelet meur a benmoc'h hag eur pen kezec bennag, memes tri den eus a bere e varvas daou, a voe attaket gant ar memes clenved.

Ne doa nemet e mis meurs 1859, e commansas da staga var ar chatal e canton Kerahès. Neuse e voue guelet e Kergroas, commun Plounevezel, a goude er c'heriou a Groas-Hent, Kerniguet, Kerempest, Percivien ha Tronjoly, e commun Plouguer. Erfin e Kerahès memes e voe guelet an derchen burbuennoc ken var an dud ken var al loenet. Er memes amzer e voa e Kergloff (*Finistère*) hag e Paül (*Côtes-du-Nord*).

E commansamant 1860 ne glevet ano ebet ken eus ar vurbuen, pa deuas evit an trede guech e Rostrenen e mis eost ; e Kerdourc'h, e mis guengolo ; e Groas-Hent, e mis here ; e Sant-Amand, Crosty, Plounevezel, e mis du eus ar memes bloavez 1860.

Erfin diveza cas am boa guelet eus ar c'hlenved a ioa e Sternevez, commun Trebrivant, canton Mahel-Kerahès. An dra-ze a erruas e mis kerzu 1863.

Guelet a reomp eta herves an traou-se penaus 1° ar vurbuen e deus great e ravaij brassa e tri ganton a Kerahès, Mahel-Kerahès a Rostrenen, da lavaret eo e creis ar c'hontre hanvet Gorre-Kerne. 2° Ar c'hlenved a errue ordinal e fin an domderiou hag a guntunue beteg e creis ar goan. An daou boent-se a royo eun dra bennag da anaout evit pen causiou ar c'hlenved, hag ar voyen d'en em zioual outan. H. M. T.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

LEVR AL LABOURER.

'Vel ma choazit ho saoud, choazit mad ho kezek,
Mirit ho kaera marc'h hag ho prava kazek ;
Mes ar re a zalc'hit da bobla ho kreic'hier,
A c'houlen a vihan prederi eur mestr ker.
Kerkent ha ma velit hoc'h ebeul enn ho prad,
Ouzoc'h petra dal ; mar d-eo euz a venn vad,
Hen a guerz hueloc'h, gouel e tispleg he c'har,
Ker skanv hag ann avel, na diz ket an douar.
Ar c'henta e trenzo eur ster doun ha trouzuz ;
Ar c'henta e sailho var ar pontou riskluz.
Kaer ho pezo korna gant trouz na laka van,
Netra n'hell her sponta, na poultr, na houarn, na tan ;
Huel a ziaraok a zia dre ker krenn,
He c'houzoug a zo teo, berr e goff, moan he benn.
Var he vrusk e veleur he c'hoazied bolzet,
Ha var he guein ledan he ziou liven merket.

Mar klev a ziabell ann armou o straka
An tennou o tarza, ann drompilh o skiltra,
Ne ket evit chom reiz, he ziskouarn a red-red,
He izili a gren, he zifron a vogued
He voue var he c'houzoug a zav evel foulennoa,
A ziskenn, hag a fouet he skoaz tu-deou;
Var he guein e melzer e bolz he ziou liven;
Hen a bill ann douar, her c'hleuz hag hen dispen:
Ha mar guel ann emgan, e seblant lavaret:
D'eomp, ha d'ann daou lamm-ruz setu hen dilec'hiet.

Pa zantont var ho c'hein, paotred a galon vad,
Ar c'hezek a ziblas kerkent a bevar zroad;
Eur vogueden teval var ho lerc'h o sevel,
Hag o foueta ann er ker lemm hag ann avel.
Rez da rez d'ann douar e redont avechou,
Avechou e savont d'ann nec'h, a daoladou.
Kridi rafec'h penaoz ho deuz-hint divaskel,
Hag e nijont enn er, vel ma nij ar gouinel.
Goloet holl a c'huez a boultr hag a louen,
Hep diskuiz, hep arzao, e lammont bet ar penn.
Gant ho halan loskuz ar c'hezek diveza,
Ken tost ha ma talc'hont, a c'hleh ar re guenta;
Hag ar re a c'hounit kent eguet koll ar penn,
E vefe gouel gant-ho mervel var ann dachenn.

Epad he glenvejou pe pa zeu da gosaat,
Na lezit ket ho marc'h hep louzou na boued mad;
Ho pet sonch e tiskenn euz ar goad huella;
Ez eo bet pell amzer ho marc'h kaloneka;
En deuz karet ann treac'h epad he yaouankiz
Hag en deuz evidoc'h gounezet meur a briz.

Kent kas d'ho marc'h choazet ho kezek e tomder,
Maguit hen gant foen mad, gant kerc'h ha gueod tener;
Gant aoun na ve gouelet hoc'h ebeulien difoun,
O kouezá gant ho zamm dinerz ha digaloun.
A hent-áll, pa velit, ar mammou e tomder,
Ne roit d'ezho neuze 'med magadur dister.
Pellait ho diouz ann dour a red enn ho koaziou,
Ha diouz ar c'heoten flour a gresk enn ho prajou.
Bez' ez euz hag ho skuiz o lakat anezho
Da drotal da greiztez dindan ann heol bero,
D'ann amzer ma tason gand ann taoliou pouner.
Al leuriou tro-var-dro dindan freil ann dourner.
Kement-se a reont gant aoun na zalc'hfent ket
Ma vez henchou ar marc'h re c'hleb, pe re lardet.

Pa zeu d'ehoc'h da velet ez eo leun ar mammou,
Likit ho marc'h d'he dro d'ober ho labourou;
Ouz ho kezekennet eo ret kaout prederi,
Kasit ho d'ar c'hlazen pe maguit ho enn ti.
Na it ket d'ho lakat da zouguen gouall-zammou,
Na da stleja kiri, na da dremen steriou;
Na da drotal er prad, na da dreuzi girsier;
Pel diouz al loened korn, diouz ar marc'h-sailher.
Keit ha ma pad ar goan enn ho kraou ho mirit,
Ha d'ann amzer nevez hoc'h unan ho c'hasit
Pe d'ar glazennou flour, pe didan ar c'hoajou,

E kichen eur waz skler, pe d'ho kouella parkou;
D'al lec'hiou e pere ec'h hellint diskuiza,
Hag e kavint enn-ho dour a-valc'h da eva;
Eul leac'h klet d'ho difenn diouc'h avel-vis ar goanv
Eunn disheol enn e c'hoaz epad tomder ann hanv. 1040

Le Dilaizir S.J. *M.D. ha* K.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun 11 Even. — Sant Barnabas, abostol.
Dimeurs 12. — Sant Ian Facond.
Dimerc'her 13. — Sant Anton a Badou.
Diziou 14. — Sant Bazil, escop ha doctor eus an ilis.
Dirguener 15. — Sant Gregor seisvet, pap.
Dissadorn 16. — Sant Ian Francez Regis.
Dissul 17. — Pevare sul goude Pantecost. Ofis ar zul.
— *An Aviel hirio:*

Eun dervez ma edo Jesus var ribl laguen Jenezareth, tud a vandennou a vode en dro dezhan evit clevet comzou Doue. Guelet a reas diou vag e kichen an douar; ar besketaerien a voa diskennet hag a voalc'he lio rouejou.

Jesus a bignas en unan eus ar bagou-ze, e bag Simon, hag her pedas da bellât dioc'h an douar eun nebeut. O veza azezet en em lakeas eus ar vag da guelen ar bopl.

Pa canas da goms, e lavaras da Simon: kea larg er mor, ha taolit ho rouejou evit pesketa. Simon a respontas dezhan: Mestr, labouret on eus epad an noz ha n'on eus kemeret netra; gouscoude var ho ker me a daolo ar rouet. O veza her great, e kemerjont eun niver ker bras a besket, ma torre ar rouet. Ober a rejont sin d'ho c'henseurt a voa en eur vag all da zont d'ho zicour. Dont a rejont, hag an diou vag a voue ker carguet ma vennent mont d'ar gouelet.

Simon Per o velet kementse, en em daolas da dreid Jesus, en eur lavaret: Aotrou, en em dennit diouzin, rag me zo eun den pec'her! Rag spontet oll oa, hen hag ar re a voa gantha, o velet peguement a besket o doa kemeret. He guenseurt Jakez ha Ian, bugale Zebedee, ne voant ket nebeutoc'h souezet. Hoguen Jesus a lavaras da Simon: n'o pet ket aoun: iviziken eo tud a besketaot.

Ar re-ma a zigassas ho bagou d'an aod, hag a zilezas pep tra evit heuilla Jesus. S. Lucas. v. 1. G. M.

Peric ar Miliner.

EIL PENNAD.

Peric a zavas evit goulen digant an hostizez an hent da di ar Mær da beleac'h e felle dezhan mont antronoz mintin mad. Epad ma edo an hostizez o comz outhan, e veljont eur sclerijen vras o tont da bara en eun tael er zal ma edont. An ti dirag a voa an tan enha.

Peric a ieas en eul lam var ar ru evit mont da zicour laza an tan. Ar pevar bourc'hiz ma on eus comzet anezho ne guemerent ket kement a brez. Sevel a rejont ive gouscoude, hag o velet an hostizez o kemeret eur varas

evit redec he unan d'an tan, e veljont ervad e voa red dezho ive mont er mæz eus an ti. Mes mont a rejont dibrez dre an or adren, rag izom o doa, emezho, da vont da chench sae arag mont var dro barazou. Unan anezho zoken a azezas adarre hag a jomas eno, en eur lavaret: ne venn ket souezet e ve an den a ioa o coania aze bremaic eo en defe laket an tan.

Etre daou ar c'hloc'h a zone, ha tud ar Groas-nevez a voa en em zestumet en dro d'an ti a voa crog an tan goall enha. Peric goude beza bet o soun ar c'hloc'h, a deuas buan d'en em lacat e penn an dud a voa eno. Renca a reas eur jadeu evit digas dour, ha petra bennag ne voa anavezet gant den, an oll a zente outhan, dre ma vélent penaus e c'houle kemeret an dro evit laza an tan. Goudeze e pignjont var an ti, daou galvez iaouanc hag hen, ha var bouez diskar eur pennad-moguer hag eun nebeut coatach e rejont he lod d'an tan hag e virjont outhan da vont larcoc'h.

An ti entanet a voa da eul labourer pinvidic. Hen hag he c'hreg strafuillet ha trefuet, ne vouient ket cals petra reant. Peric a deuas da c'houlen ous ar vam ha n'oa chomet ticun eus ar vugale er gambr a voa o tevi. Houma ne responte ket; mes unan eus ar vugale viban a lavaras:

— Va mam, peleac'h ema va c'hoar Mari?

— O va Doue, emezhi, er gambr! hag e coezas semplet.

Peric ne jomas ket da varc'hata. Lakat a reas eur skeul oc'h ar voguer hag e zeas er gambr dre ar prenest pehini a voa dija devet ha teuzet gant an tan. Mes e creiz ar flammou hag ar moguet e voue eur pennad mad o clasc ar verc'h; he c'haout a reas gouscoude. Hoguen pa deuas da glasc disken, ar skeul a voa dévet, den n'en d'oa sonjet he zenna eus an tan. Neuze e crias da c'houl golc'hejou pe draou soupl evit gallout lamet varnezho. Digasset e voue, hag e c'hellas evelse leskeur da goeza, ep droug, ar verc'h iaouanc da behini en doa savetet he buez. Hen a ziskennas ive goudeze, rostet ha poazet oll gant an tan, hag en em dennas ractal d'he lojeis. Kerkent ar pennad ti a goezas ive en he boul, mes an nemorant a voa savetet.

Antronoz vintin Peric ar Miliner a ieas da di'r Mær. Hema a anavezas dioc'htu an hini en doa guelet an derc'hent o kemeret kement a boan hag o tiskuez kement a ijin evit laza an tan, hag o lacat he vuez var var evit tenna eus ar gambr ar verc'h iaouanc a ioa bet tost dezhi chom enhi da zévi.

— Deut mad ra viot, emezhan, den a galon. Mont a rean da lacat ho clasc. Ar pez o poa great deac'h a c'houlen hon anaoudeguez vad, hag eun dra bennag ouspen.

— N'oun ket deut d'ho ti, eme Beric, evit caout meuleudiou na netra all ebet, mes evit diskuez deoc'h an dra-ma. Neuze e roas dezhan he baperiou.

Ar Mær o lenn ar paperiou-ze a jenchas liou. Ne vouie mui petra da lavaret ken nec'het e zeas o velet eun den hag en doa diskuezet kement a galon ha ne voa nemet eur galeour losket da vale. Gouscoude e lavaras dezhan:

— Etouez tud vad en em gavit. Skuer vad ho pezo, heuillit-hen. Ne vezin ket disleal en ho kenver, da mar guellan, me ho tifenno.

— Ne c'houlennan nemet beza barnet dioc'h ar pez a rin, ha ne ket dioc'h ar pez ma zoun.

— Dies e vezo deoc'h caout kementse, gouscoude gant an amzer marteze ec'h elfac'h, dont a benn, mes poan ho pezo. Var guementse e tigouezas ive e ti ar Mær al labourer pinvidic a voa bet an tan en he di.

— Ahanta, eme ar Mær, penaus ema ar bed en ho ti? Ho creg hag ho merc'h ne dint-hi ket chomet clanv goude an encrez o deus bet?

— Emaint cousket, ha pa zihunint e credan e vezint ker iac'h ha biscoas. A drugare Doue, ne ket ker bras an droug ha ma zonje din e vije. Mes bagle vije betuant guech brassoc'h, ne ran fors pa zeo savetect va merc'h!

— Setu aze an hini en deus savetect he buez dezhi, eme ar Mær, en eur ziskuez Peric ar Miliner d'ar labourer. Al labourer en em daolas etre he zivrec'h d'he vriata ha d'he drugarecat. Goulen a reas diganthañ petra a elje da ober evit diskuez dezhan he anaoudeguez vad!

— Doue, eme Beric, eo a dleit da drugarecat, rag hen eo a zo en em zervichet ac'hanon evit tenna ho merc'h eus an tan. Mes evidonme, bez'e c'hellit ober cals evidhon. Me a zo derveziour; c'hui a so tiec, hag a ell ret labourat din. Mes clevit da guenta petra oun. Neuze e lavaras dezhan piou oa, a beleac'h e teue, ha penaus oa digasset di da chom. An tiec a ieaz teir gamet var adren, a jenchas liou, hag a voue tost dezhan coeza pa glevas petra oa an hini en doa savetect he verc'h. G. M.

AR C'HANVAL.

FABLEN.

Er vro-ma ne vez ket guelet aliez a Ganvalet; goustoude eus bet digasset unan bennag avechou da ziskuez. Unan eus ar guechou kenta ma voue guelet eur c'hanval e Breiz-Izel, e tremene dre vourg G... hag oa bodet eur vanden dud var he dro da zellet outhan. Pephini, na petra-ta, a gave he bez da lavaret eus al loen-ze nevez evitho.

— Sellit, a lavare unan, setu aze eul loen hag a vez couls lavaret gant netra. Eur banne dour sclear hag eun dornat gueot seac'h a zo avoalc'h evithan, ha pa vez e beach ec'h ell bale gant he zamm epad an deiz ep eaña na dibri tam.

— Ia a lavaras eun all, hag ar pezso uelloc'h; ker cre eo, ma c'heller lacat dezhan var he gueiz samm tri marc'h mad, hag e ra c'hoas gant an dra-ze tregont leo en he zervez ep diskuez beza skuiz.

— Guelloc'h evit an dra-ze so c'hoaz, eme eun trede. Ne ouzoc'h ket pe guer sentus eo al loen-ze? Morse ne vez izom na baz, na fouet evit he gass. Gant eur guer he vestr hen laca da vont var bennou he zaoulin evit he

zamma pe he zizamma, pe evit sevel he unan varnezhan; gant eur guer e ra dezhan mont buan pe chom goustad dioc'h m'en devez c'hoant.

— Ne ket se eo a gavan-me caera enhan, a lavaras eun all; mes guelit ta pe guer sounn eo var he garniou, pebez ment en deus, pe guen huel e sao he benn, pebez lorc'h so enha, pe guen dress eo var he izili pa za da vale!

— Mad, a lavaras eun all c'hoas, nicun ac'hanoc'h ne zonch er pez so a vraoa enha. Ha ne velit-hu ket pe guer coant eo gant an dorguennic-ze so aze var he guein? Peguement eo scanvoc'h, dieupoc'h da vale? Pebez ear a noblans a ro an dorguen-ze d'he izili-all ha d'al loen abez?

Ama ann oll a droas da zellet oc'h an hini a gomze; hag e veljont en doa ive eun tamic torguen var he chouc. C'hoarz a zavas, e c'hellit credi. Hoguen evitho da c'hoarzin d'an tort, ar re o doa comzet en he raog o doa great eveldhan, o doa ive en em roet da anaout; ha sur oun penaus al lenner n'en defe ket izom da jom pell da zonjal evit lavaret penaus ar c'henta en doa comzet a-dlie beza eun den piz, stag he galon oc'h he zanvez; an eil eun den a nerz, eus ar re a zo pe a gred beza potred vad; an trede, eun ozac'h pinvidic, eur Mestr otus; ar pevare eur fougueer. Evelse pep hini a gaf tro da veuli ar pez a blij muia dezhan, ar pez en deus muia henvelediguez outhan he unan.

Epad ma c'hoarze an oll d'ar c'heaz tort, ha ma o divije gallet c'hoarzin kercouls dezho ho unan, setu unan eus ar re n'o doa c'hoas lavaret guer o tont da chench soun: petra, emezhan, ne velit-hu ket pe guen diforch eo an aneval-ze? He zivesker a ve mad d'ober guerzidi; he gorf so seac'h avoalc'h d'ober tan; he c'houzoug so henvel oc'h hini ar garc'heiz; he benn a ve kemeret evit penn eun danvad; he ziouscouarn so coezet evel re al loen all-ze pehini ne vez cavet coant nemet pa vez nevez dofet; he guein guella ma ve eo da ober eur baluc'hen, ha c'hoas an dorguen-ze a virfe...

— Ha neuze, eme c'hoas eun all, guelit pe guer plad eo var he dreid, pe guen torret eo he garniou! Penaus cridi e c'helfe an treid-ze dishouarn ober eur pennad mad a vale ep dont da dana?

— Ha mar debr ken nebeut a vouet hag a leverer, eme adarre eun all, pe seurt ners a dle da gaout? Eul loen ken treud hag eur vaz hag hen a ell beza eul loen mad!

N'em eus ket izom da lavaret deoc'h, lenner, penaus ar c'henta eus an tri-ma a voa eur marc'hadour kezeg ha ne vele netra en tu all d'he varc'hadourez; an eil eur marichal kezeg hag a elje serra he c'hovel ma vije lezet dishouarn al loenet labour; an trede eul labourer douar boaz da gass melchen e kær, ha ne voa ket e poan da velet loenet o veva gant gueot pe blous seac'h. Ar re ma ta a gomze pephini evit he c'hodel, hag e guirionez pa evessear mad oc'h an dud, e veler e comzont peurliessa pe eus an traou ma zint douguet dezho, pe eus an traou ma cavont eur gounit bennag enho. G. M.

KELEIER.

Ar redadegou kezeg, e Kemper, a vezo er bloa-ma ar c'henta hag an eil dervez a viz gouere, d'ar zul ha d'al lun.

Abalamour da redadegou Kemper, ar re so e penn an hent houarn a ziminuo daou-uguent dre gant ar pris a baer e mare all, d'ar re a guemero billejou mont ha dont; dioc'h eur c'hostez, eus a Gastellin da Guemper, ha dioc'h eur c'hostez all eus a Venet hag a Bontivy ive da Guemper, hag ive el leac'hiou-all ma c'hean ar c'hirri-tan etre Kemper hag ar c'heriou am eus hanvet. Ar billejou-se a vezo roet d'ar c'henta ha d'an eil a vis gouere, hag a vezo mad c'hoas d'an trede, d'ar meurs, evit mont en dro.

An Aotrou David, Escop Sant-Briec, so en em laket en hent evit mont da Rom. Araog diblas en deus scrifet d'he veleien ha d'an dud fidel eus he Escopti eul lizer divar benn diner Sant Per hag amprest an Tad Santel ar Pap. Rei a ra ali d'ar re o deus peadra da zicour oc'h an amprest-ze. Meuli a ra tud he escopti eus ho aket da zevel diner Sant Per, hag e lavar dezho e casso gantha hag e roio he-unan d'ar Pap ar pez o deus savet.

Eun hostis hag a zalc'he, ouspen evach, eun nebeut a bep seurt marc'hadourez en he di, a voue clevet en dez all mintin mad o crial oc'h he vevel. Ar Mestr a voa er zolier hag ar mevel a voa er c'hav. Setu ama petra lavarent:

— Biel, laket ec'h eus dour er guin hag er guinardant?
— Ia, mestr.
— Laket ec'h eus treaz etouez ar sucr?
— Ia, mestr.
— Laket ec'h euz poultren etouez ar pebr?
— Ia, mestr.
— Laket ec'h eus chicoree e touez ar c'hafe?
— Ia, mestr.
— Laket ec'h eus grouan etouez an holen?
— Ia, mestr.
— Mad, sao varlaez neuze ma lavarimp ar pedennou.

Kement-ma, a leverer so digouezet en Americ. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *26 Mae.*		Pont'Nabat. — *31 Mae.*	
Guinis....	17 lur, 51 c.	Guinis....	17 lur, 58 c.
Segal.....	10 lur, 93 c.	Segal.....	11 lur, 82 c.
Eiz.....	9 lur, 31 c.	Eiz.....	10 lur, 32 c.
Ed-du....	8 lur, 70 c.	Ed-du....	8 lur, 91 c.
Kerc'h....	10 lur, 09 c.	Kerc'h....	10 lur, 50 c.
Avalou-douar	3 lur, 70 c.	Avalou-douar	3 lur, 57 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de K'angal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 16 Even 1866. N° 72. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur, scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Monvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 16 Even 1866.

Ervez ar c'heleier, morse Miz Mari n'oa bet heuillet gant kement a zevosion hag er bloa-ma; morse n'oa bet heuillet gant kement a dud; morse aoteriou ar ver-c'hez n'oant bet kempennet ker caer; morse ar bredicatoret n'o doa guelet kement a gristenien oc'h en em voda e treid ar gador brezeg, o tont gant kement a brez, a aket hag a evesdet da silaou comzou Doue. Kementse a so evit digoll ar verc'hez Vari eus ar blasfemou losket gant enebourien ar Feiz en he enep. Pa deuas hon Tad Santel ar Pap da ziscleria evit mad d'ar bed oll e voa Mari concevet ep pec'het, an ifern a voa e counnar, hag a boulzas he likizien da ober safar ha da harzal evel chas oc'h Rouanez an Env. Mes abaoue, ar guir gristenien, guir vugale Mari, a so cresket cals da enori ho Mam vad.

Doue a oar evelse tenna ar mad eus an droug. Pa ra enebourien an Ilis muia trouz; pa reont muia freuz o clasc he discar, neuze ive en em stard muia he bugale outhi; neuze e tiskuezont muia d'hezi ho fidelite hag ho c'harantez. Pe seurt Pap a so bet morse iskinet muioc'h evit Pii nao? Pe seurt Pap en deus bet muioc'h a drubuillou da c'houzaon? Hoguen pe seurt Pap ive a so bet caret muioc'h? Pe seurt Pap a so bet benoret kement hag hen? Pe seurt Pap a so bet ken anavezet, a so bet comzet kement anezhan etouez ar gristenien?

Pa zeo deut n'eus ket pell eur scrifagner malheurus, eun den difeiz da ober ar brezel da Jesus-Christ he unan dre eul levr eus ar re falla, kementse en deus roet tro d'an dud guezieca, d'ar scrifagnerien vella da zifen hor Zalver pehini a glasket en eun doare bennac da ziscar divar he dron. Ha morse hor Zalver Jesus n'en doa resevet brassoc'h enoriou, morse n'oa bet diskuezet sclerroc'h d'an oll gristenien ez eo Jesus den ha Doue, morse an eil ferson eus an dreindet adorabl n'oa bet canet hueloc'h he veuleudiou hag evel Doue hag evel den. Hag an den reuzeudic a glaske ober brezel dezhan a gouez, en eun nebeut miziou, er vez hag en ancounac'h. Setu penaus e za e moguet mennoziou an dud difeiz. Eurus c'hoas pa na deu ket Doue d'ho skei ractal ha pa lès gantho amzer d'en em anaout; rag ne les ket ato.

Er sizun all e comzemp eus a eun den scoet gant dorn Doue e kichen kær Berlin abalamour ma en devoa great goap eus ar Zul hag eus a Zoue he unan. Eur gazeten a zo birio dirag va daoulagad a barlant eus eun all bet scoet ive evelse e creiz he zizurs.

En amzer an dispac'h vras (revolution) epad ma en em guemere an dud difeiz oc'h ar c'hroazion hag oc'h imachou ar Zænt, en eun ilis a Baris e voa eur vanden dispac'herien o clasc discar eur crucifi vras a voa stag oc'h eur pilier, huel dioc'h an douar. Laket o doa skeuillou ha staguet kerdin oc'h ar groas, hag ez cant da zacha varnezhi. Mes kerkent lod a gomansas da grial: « sellit-ta, pebez c'huezen so varnezhan! » hag e guirionez, imach hor Zalver a ioa eur c'huezen deo var he dal ha var he gorf oll; an daelou a zirede eus he zaoulagad. An oll dispac'herien a voue spontet hag a dec'has kuit, oll nemet unan, eun alc'huecher. Hema pa glevas, a lavaras: han! c'huizi a ra? Mad me ia da chench roched dezhan! Kemeret a reas he ostillou, hag e tiscaras ar groas.

Mes an den reuzeudic a ieaz ac'hano clan. Mont a reas d'he vele. He gorf a voue goloet gant eur c'huezen ken na zivere. Caer a voue chench ha chench roched dezhan, ar c'huezen ne eane ket, hag e varvas abenn eun nebeudic heuriou.

Lezomp an traou spouronus-ze ha comzomp a draou laouenoc'h. An eneou mad, evit sicour an Tad Santel ar Pap en he zienez, a ra lod anezho taoliou hag a so plijadur vras o parlant anezho.

Pii Nao so bet, n'eus ket pell, er guær a Osti. Eno ar Pap goude beza kemeret he bred en he bart, he unan evel ma ra ato, a ieas d'ar zal eleac'h ma leine ar re en doa pedet da zibri en he di. Ar re-ma a fallas dezho sevel, mes ar Pap ne fellas ket dezhan e safjent

dioc'h taol ken n'ho divije achuet ho fred.

Lavaret a reas dezho, en eur diskuez diou dors kaouz pe fourmach Holland a voa var an daol : « Ho pidi a ran da danva ar fourmach-ze, ha pa o pezo debret anezhan, e livirin deoc'h penaus em eus hi bet.

An oll, a ellit cridi, o devoa mall da glevet histor ar fourmach. Setu-hi ama :

Eur vaouez coz eus an Holland e devoa eur glac'har vras o velet ar gatoliket all o rei arc'hant evit diner Sant Per, dre ne devoa ket he unan eur guennec da rei. Mont a reas da gaout he ferson hag e lavaras : N'em eus ket a arc'hant da rei d'an Tad Santel ; mes diou dors fourmach am eus, hag em eus ho digasset deoc'h evit ma ho c'hassot d'ar Pap. An Aotrou Person a gassas ar fourmach da Rom, ha Pii Nao en doa ho espernet evit ho rei da danva d'an dud-ze en doa sonch da bidi da leina, hag evit caout tro da veuli dirazho feiz ar gristenez vad-ze eus an Holland.

(Tennet eus ar gazeten *le Monde*).

E Brassiano, e kichen Rom, ez eat en dez all da lacat d'ar maro eun den condaonet abalamour m'en doa laeret ha lazet. Laket oa he benn dindan ar c'hillotin, hag ar gontel losket a benn diou vech, a jomas abenn diou vech var anter-vant ep coeza var gouzoug an den condaonet. Kerkent an oll dud a voa o sellet en em lakeas da grial abouez penn : *Bevet Mari ! gras !* Hag ar paour kez reuzeudic en devoue nerz avoalc'h evit crial ive varlerc'h ar re all : *Bevet Mari ! gras !* Dioc'htu eo bet casset ar c'helou d'hon Tad Santel ar Pap pehini a jencho ar bunision. Esperout a eller penaus an denze bet ken tost d'ar maro a zalc'ho sonch a guementse hag a vezo furoc'h. En eur ziblas eus ar prizon, e lavare : Muia tra a ra poan din eo ne ellan ket achui miz Mari !

Hano zo, a leverer, da c'houlen ma vezo discleriet eurus ar pap Urban Pemp. Ar pap-ze a voue ganet e Frans, en Escopti Mend, hag a varvas evel eur zant en Avignon, er bloas 1370. A viscoas en enorer er guærze bep bloas d'an naontec a vis kerzu. He gorf a enorer e Marseil en ilis Sant Victor. Urban Pemp a reas he studi e Toulouz ; hen eo a roas da Dadou Sant Dominic, eus a Doulouz, corf Sant Thomas d'Aquin, nemet an diou vrec'h. Penn an doctor santel so c'hoas en ilis Sant Sernin. Ar memes pap a fontas ive ar scol medisinerez e Montpellier. Ar Frans a dle caout seulvui a c'hoant da velet discleria eurus Urban Pemp, ma n'eus c'hoas na canonizet, na discleriet eurus nicun eus ar Babet guinnidic a Frans.

Eul lestr a Spagn o vont da Varseil, o veza e creiz ar mor bras, a velas eur vaguig vian tolet ha distolet gant ar c'houagou. Ar c'habiten a lakeas trei ar stur evit ma tremenje al lestr dre guichenic ar vaguic-ze. Pe guer souezet ne voue ket ar vartolodet pa veljont en tamic bag-ze eur buguel, he-unan, dare da vervel gant ar skuisder, gant an naoun ha gant ar zec'het ! Ar buguel keaz a voa abaoue pevar dervez er stad truezus-ze, casset ha digasset gant an oulion mor. Tud al lestr a guemeras ar brassa soursi anezhan, hag hen digassas da Varseil.

Pa voue goulennet digantha penaus en em gave evelse var ar mor bras, e lavaras oa eat da c'hoari er vag-ze var ster an Herault. An dour red en doa casset ar vag varzu ar mor, ha caer en doa bet crial, den n'en doa nag he glevet nag he velet.

Ar buguel-ze so laket en hospital Marseil, da c'hortoz ma vezo iac'h avoalc'h evit he gas d'he dud.

Er gazeten (*journal des villes et des campagnes*) e caver al lizer-ma deut eus a Rom :

Etouez al levriou a guinniguer dalc'h mad d'hon Tad Santel ar Pap, ez eus unan hag en deus great cals plijadur dezhan abalamour d'ar pez zo el levr hag abalamour da feiz an hini en deus he c'hreat. Bez'ez eo ar *c'hoariel goz*, e brezoneg, eus a bassion hor Zalver J.-C., troet e gallec gant an Aotrou Cont Kermarquer, ha kinniguet gantha d'ar Pap dre zaouarn an Aotrou Pacca, Escop a zo e penn cambr an Tad Santel.

Setu ama eur pennadic eus al lizer scrifet d'an Aotrou Kermarquer en hano ar Pap :

Mar plij ato d'hon Tad Santel ar Pap Pii nao kement a ell creski ar guir skiant, e plij muioc'h c'hoaz dezhan ar pez a ell ober vad d'ar Relijion ha d'an devotion. Evelse en deus diguemeret gant ar brassa plijadur ho *studi* var descadurez pe guezieguez ar Vretonet, hag ar *c'hoariel sacr* oc'h eus lakeat moulla, rag ma voar oc'h eus bet c'hoant da rei eur vagadurez da galon an dud goueziec ha d'an oll gristenien a bere an tadou coz o deus scuillet kement a zaelou o velet c'hoari ar bassion. An Tad Santel ar Pap am c'harg eta d'ho trugarecat eus he berz evit al levr oc'h eus kinniguet dezhan. Esper en deus e lakeot ato ho ners hag ho speret da ober vad d'ar skianchou ha d'ar Relijion da behini e root mercou nevez eus ho feiz hag eus ho ners-calon.

Evit diskuez deoc'h peguement a istim hag a garantez en deus he unan evidoc'h, e ro deoc'h he venediction abostolic.

G. M.

BUEZ SANT ERWAN. — NAVET PENNAD.

Ober a reaz sevel e kervarzin eun hospital evit loja ha maga ar beorien. Eul loden vad euz he zanvez a lakee da brena mezer e Roc'h-Derrien hag e Lannion, evit guisca ar beorien ; ha pa n'en dije netra da rei d'ezho, hen a roe he zillad hag a chome e creiz ar goan gant eun tamic sae dister. Eun devez e tougue eun habit nevez-flam. Caout a reaz eur paour keaz en noaz. Her guervel a reaz, hag e lavaraz d'ezhan essaat he habit. Ar paour na felle ket d'ezhan hen ober, o lavaret na zeree ket outhan caout eun habit ker mad. Gra, emezhan, ar pez a lavaran. Ar paour a sentaz, ha p'en doa guisket ar zae, sant Erwan pe Eozen a roaz d'ezhan ive he vantel, en eur lavaret d'ezhan : kea brema en han' Doue, da c'hounit da vara ha bez den fur.

En eur goanvez calet meurbed, e teuaz peorien da c'houlen eun tam sicour digantha : ma mignoned, emezhan, n'am euz ket a geuneud, mez caout a reot raden ha lan em farkeier : iit ha trouc'hit ar pez a fell d'ehoc'h ha lezit ar rest gant ar re all ho devezo ive ezom. Evithan, n'euz forz peken ien a vije an amzer, na dostae morse oc'h an tan, mez prena a ree keuneud evit toma ar beorien, hag hen ho dougue he unan da dall an tan pa na vijent ket evit bale. Guerza a reaz kement en doa, ha kemer a reaz dle bete var he zillad evit prena boued d'ar beorien. Servicha a ree d'ezho he unan da zibri gant eur joa hag a ziscoueze selear e oa Jesus-Christ a vele enho. Kement e care ar beorien ma larde d'ezho zoken ho boutou. He vrassa plijadur a oa, pa vije e Lan-dreguer, mont d'an hospital da sebelia ar re varo, rei lisseriou da lakaat en dro d'ezho, ho douguen d'ar veret hag ho lakaat er bez. — Eun dervez e varvaz unan en he di hag a flerie kement ma redaz an oll kuit gant aoun da veza oblijet d'her sebelia. Sant Erwan pe Eozen gant sicour eur religiuz her sebeliaz, her grounnaz en eul lisser hag hen dougaz d'an douar.

Eaz eo gouzout en doa bet Sant Erwan pe Eozen danvez digant he guerent, pa velomp an aluzennou braz a ree. Ne oa ket aoalc'h d'ezhan soulaji ar beorien, sevel a reaz c'hoaz eur chapel d'an intron Varia e kervarzin hag e stagaz renchou outhi evit he c'henderc'hel. Er bloavez 1293 e savaz ar chapel ze evel m'her gueler en he destamant, ha brema eo iliz pares Minic'hi. Kalz a dud a ia d'i c'hoaz e pelerinach.

Sant Erwan pe Eozen a reaz kalz a viraclou epad he vuez, ha muioc'h c'hoaz goude he varo. — Evel ma na refuze netra da Zoue, Doue ive n'en doa netra da revuz d'ezhan. Chetu ama darn anezho.

Eun devez e oa o tistrei euz a Roazon da Lan-Dreguer. Eur ster a oa da dremen, an dour oa ker braz ma iee dreist ar pont. Tremen ar pont-ze oa en em lakaat en danjer da goll ar vuez. Sant Erwan couscoude a iee en dour hag a valee trezeg ar pont, pa en em lekeaz he vevel da grial e oa o vont da goll he vuez. Ar zant a grogas en he zorn hag a lavaraz en eur c'hoarzin : oh ! eo gant sicour Doue e tremenimp hon daou, pe e vezimp beuzet hon daou assemblez ! Neuze a reaz sin ar groaz var an dour, hag an dour en em zispartiaz, o lezel eun hent sec'h gantho da dremen ar ster.

Eun devez all en doa roet eur fornad bara d'ar beorien, pa en em gavaz eur paour keaz, guisket fall, diguempen ha louz da ober donjer. Sant Erwan pe Eozen hel lekeaz da leina ouz he daol ha da zibri euz he blad. Goude beza debret eun tamic, ar paour keaz a savaz evit mont kuit, hag arruet e toull an or, e tistroaz ouz sant Erouan pe Eozen hag e lavaraz d'ezhan e brezonec : « kenavezo, an Aotrou Doue ra vezo ganehoc'h. » Ractal ar paour keaz a zeuaz caër meurbed, hag en he guerc'hen eur zae venker skeduz ma skleri jenng an ti. Sant Erwan pe Eozen a lavaraz, en eur skuilha daelou, e Eal an Aotrou Doue a zo deut d'am guelout.

Epad m'oa person e Tredrez ec'h arruaz eur guenneg vraz. An ed oa meaz a briz, ha peorien oa eleiz. Eun devez e oa bete daou c'hant e tall he zor, hag en ti ne oa nemet eun tamic biban a vara, couscoude lenn a fizianz e Doue, e eaz d'her ranna etrezho. Ar bara a gresc'az kement etre he zaouarn ma cavaz peadra da derri he naoun da bep hini.

Eur vech all e oa e tall he zor e kervarzin ouc'h pen pemp paour var-n-uguent o c'houlen eun tam bennac da zibri, ne oa tam bara en ti. Cass a reaz da brena da Lan-Dreguer. Mez ne oa cavet nemet eun tamic biban, evit daou ziner. Neubeud a zo, emezhan, me a roio dre ma pado, hag an Aotrou Doue a rei ar rest ; ha guir a lavaraz, rag oll ho doa ho goalc'h.

Eun dro all sant Erwan pe Eozen a lavaraz da eur belec mont da guerc'hat guiniz en doa lakeet en eun arc'h vraz a gostez. O veza eat, e cavaz an arc'h dizolo, hag an ed eat gant al laer. Ar zant a ieaz ractal da velout, hag an arc'h eleac'h beza goullo a oa leun a ed euz ar c'haera.

Danevel var Maro an Tad Gury.

O veza gweleet d'in, me en em ro adarre d'al labour. Ann Tad Gury, eun enep, en em laka enn he wele. Ann derzien a zo kroghet enn-han. Bez'en deuz drouc-penn, drouc-cof ha drouc-caloun. Galvet eo eur medecin. Roet eo d'ezhan remejou evit distana he zrougou. Ar remejou gourc'hemennet a ra vad d'ezhan. Dont a ra d'eomp esperanz her gwelimp pare-e-berr. En em dromplet hon euz. D'ar pevar a viz Ebrel, eunn heur goude creiz-noz, e laosk eur c'hri hag a spount ac'hanoun. Diredec a rann d'he wele. Na zad, ha petra a zo eta ? ha gouzanv a rit-hu startoch ? — Merzeriet oun, a respont, evel pa vije dispennet va memprou gant turkezou. Mont a rann da vervel, ha mervel a rinn pell euz hon tadou hag euz hon breudeur ; pell euz ann ti ker-ze a Valz am euz tremenet enn-han ar penn brassa euz va buez. Eno en deuz bevet tri bloaz ha tregont o terc'hel skol an Deoloji. C'hoant braz en doa eta da zistrei da Valz. Siouaz ! Ne pa ket mui evit beza dizoughet. Ar c'hrign-beo a grogaz enn he c'har deou. Enn eunn taol e teuaz da gouenvi ha da zua adaleg ann troad beteg ar glin. Da zul ar C'hazimodo, e veler ar c'hrign-beo o pignat. Drouc braz en deuz enn he benn hag enn he gof. He deod dizec'het hag he zremm dislivet a ro d'anaveout e tosta ar maro. D'ann eiz a viz Ebrel, gonde beza clozet ar mission, enn eur sevel eur greaz caër, e teuann da gaout ann tad Gury. Gouzout a rea ne doa ket mui pell amzer da veva. Hastit buan, emezhan : selaouit va c'hoession ha roit d'in va sacramanchou, rac tostaat a ra va heur diveza. Gourc'hemenn a ra d'in neuze accomplissa eun dever ankeniuz meurbed evidoun. Ezomm am boa euz ann nerz roet gant Doue enn

eunn heveleb darvoud. Ne oann ket evit kuza va daelou hag ann anken a ranne va c'haloun. Ober a reaz he goession diveza gand he holl skiant hag he holl anaoudeghez vad. Da seiz heur goude kreisteiz e communiaz hag e recevaz ann Nouen gand eunn devotion vraz. Daëlou puill a rede euz daoulagad ar re holl e oa enn dro d'he wele. Eur c'hart-heur goude e reaz d'in lavaret pedennou ann dremenvan.

Erruet d'ar c'homziou man: *Proflciscère, anima christiana*, ene christen, it kuit euz ho corf, e lavaraz d'in: a woalc'h, c'hui a lavaro goude ar pedennou a zo warlerc'h. Tremen a reaz ann noz er gloaziou vrassa. Aliez her c'hleven o lavaret anezhan he-unan; Jezuz, Mari, Joseph. — O veza goulennet digant-han hag hen en doa eur boan spered pe eur c'hoant bennag? n'am euz ket, eme-z-han. — Caret am bije mervel enn hon ti a Valz e-touez hor breudeur hag hon tadou, mes ra ve great bolontez hor breudeur hag hon tadou, offrit c'hoaz da Zoue ann diouer euz ar gonsolation-ze. ia, ia, emez-han, hen offri a rann da Zoue evit ma talc'ho mad frouez ar mission. War-dro kreiz-noz e c'houlennan c'hoaz ha n'en doa netra da erbedi d'in: ia, ho pedi a rann da gass va c'horf da Valz. O veza prometted se d'ezhan, e roaz d'in he zorn, hag e stardaz va hini enn eur lavaret: kenavezo, va zad. — Hed ann noz e lavare da bep mare: Jezuz, Mari, Joseph. — *Suscipe, domine* etc. Recevit, o va Doue, va spered ha va c'haloun. — *in manus tuas, domine* etc. O va Doue, etre ho taouarn e lakann va ene. Digass a rann sonj d'ezhan e oa gouel Maria miz-meurz ann deiz war-lerc'h. Ia, ia, *angelus domini nuntiavit Mariæ* etc. Eal ann Aotrou a zeuaz da lavaret da Vari, etc. — War-dro teir heur goude kreiz-noz, o veza siouloc'h, e reaz d'in scriva ar pez en doa da rei d'anaveout d'ann tad superior a Valz diwar benn ar paperiou, ar relegou, ann imajou hag ann traou all euz hegambr. Ann deiz war lerc'h, nao euz ar miz, he boaniou ne oant ket ken kriz. Cousket a reaz eunn heur pe zion, hoghen pa zihune e teue da zisteurel apostumou du. Se a ziskoueze e pigne ar c'hrign-beo war-zu ar galoun. He glenved a greske, ar c'hrign-beo a bigne hag en em skigne enn he holl izili.

Paressioniz Mercœur pa glevont eo clan ann tad Gury ha dare da vervel, a zo glac'haret braz. Lod anezho en em zestum hag en em zalc'h enn dro da di an Aotrou Person, evit gouzout da bep momant penaos ema an tad; re all a red d'ann iliz en em strink d'ann daoulin dirag imaj ar Verc'hez Vari ha sant Joseph, o c'houlen ma ve astennet buez ann tad. An Aotrou Person he-unan a ouele. Koll a ra enn tad Gury eur mignoun tener hag eur c'hoessor karantezuz. Ann holl a oa mantret ha glac'haret ho c'haloun. Me va-hunan, glac'haret c'hoaz muioc'h, a renke coulscoude beza eur c'honsolator evid ar re-all. Ann tad a dremenaz c'hoaz eiz deiz abarz mervel. E keit-se e c'houzanvaz calz noz-deiz hag e pep doare. Goude e teuaz he gleuved da grevaat muioc'h-mui, hag e welomp e varfe hep pell. E-creiz he boaniou e tiskouezaz eur gourach hag eur batianted vraz. Adalec ar penn kenta euz he glenved en em lekeaz etre daouarn ann Aotrou Doue, hag e lavare ne oa ket eunn doan evid-han kuitaat ar vuez. Nâ c'houlennit ket, emezhan, ma ve astennet va buez war an douar, goulennit kentoc'h m'am be eur maro mad. Aliez e lavare ar c'homziou-man: *Cupio dissolvi, et esse cum Christo.* C'hoant am euz da vervel evit beza gant Jezuz. Selaouet eo bet e beden, rag, e gwirionez, he gorf dispennet gand ar c'hrign beo, a goueze, coulz lavaret, a dammou. Staghet e oa, evelse, gant Jezuz ouz ar groaz araoc mont d'her gwelout enn he c'hloar. Evit doussat he boaniou e tigassenn sonj d'ezhan euz eur bedennic verr bennag, hag e lavare anezhi gant joa ha devotion. Coulscoude o welout e colle he nerz, ha ne oa mui hogoz evit comz, e lavarann d'ezhan: aoun am euz d'ho skuiza. Me a davo hag hoc'h lezo sioul. Digassit enn enep sonj d'in bepred euz a eur setanz vad pe euz a eur beden devot bennag; se a ra vad d'am c'haloun hag a vezo talvouduz evid-oun.

Ar brezeliad calounee-z en doa c'hoaz da c'houzanv eur stourm goassoc'h eghet ar stourm etre ar vuez hag ar maro. D'ar merc'her e-pad ann noz, pe deir heur araoc mervel, e teu da deurel eur sell spontuz war-zu traoun he wele, hag o tistrei ouz ann tad e oa ënn he guichen, e lavar: *Satanas, Satanas.* Satan, Satan! hema a sav hag a ra sin ar groaz war he wele. Perac caout aoun, eme ann tad e oa gant-han? ha ne m'oc'h-hu ket etre divrec'h Jezuz ha Mari? Lavarit gan-en: *In nomine Domini nostri Jesu Christi, fuge, fuge, Satanas*; enn hano hor Zalver Jezuz-Christ, tec'h ha kea kuit, Satan. Enn eur lavaret ar c'homziou-ze e teue da veza peoc'huz. Pa vije tosteet he scapuler pe eur grucifi ouz he c'henou, e poke dezho gant devotion. Joa en doa o sonjal e oa e Breuriez ann Itron-Varia-Karmez. Dont a reaz da sellet eunn eil guech da draoun he wele, hag e lavaraz adarre: *fuge, fuge, Satanas.* Tec'h ka kea cuit, Satan. Credi a eller e oa eet kuit ann drouc-spered. Enkrez na spount e-bed mui, mes peoc'h ha sioulded beteg ann heur euz he varo. Ar c'hlanvour ne gomzaz mui nemed evit trugarekaat ar re ho doa her sicourct. Sonj am bezo ac'hanoc'h pa vezin dirac Doue enn env, evel m'hen esperann dre veritou hor Salver ha protection ar Verc'hez Vari. Da zec heur ha kart ec'h ehanaz da c'houzanv. Laosket en doa he huanadou diveza. Hon tad mad n'ema mui eta enn hon touez. Mes dalc'het e vezo bepred sonj euz he joausded. Eunn dudi e oa evid ann holl her c'haout hag her c'hlevet enn hon mesk; dalc'het e vezo bepred sonj euz he garantez ken tener. Da bep mare en em gave euruz da servich da unan bennag; dalc'het e vezo bepred sonj euz he furnez hag he skiant. Enn eun taol e cave an diskoulm eus ann difelcuteou a vije kinnighet d'ezhan. Maro eo eta ann tad Gury? Ne ket. Beva a ra el levriou en deuz scrifet. Derc'hel a rai bepred e touez ar veleien euz a bep bro ar garg en doa bet, me sonj d'in, gant Doue,

da sicour da rei da anaount muioc'h-mui gwir kelennadurezou ann Iliz catholic, diwar-benn ann drouc a dleer lezel hag ar mad a dleer ober evit beza salvet.

L. Delaigue S.J. M. D.

STUDI

Var ar vurbüen, an derchen bossennus, hag ar Borbolen malicius e Kerne.

EIL PENNAD.

Mercou ar C'hlenved.

Ar vurbuen a veler e meur a c'his e Kerne hag a chench deus an andrejou. Evelse e Rostrenen er gueler merket sclær d'an oll dre ar porbolennou a zeu ordinal en dianveas er c'hlenved-se; e canton Kerahès, er c'hontrol, ez eo ral er guelet er guis-se. Ar c'hlenved a zo tout en diabars, hag ar pez a ell rei da anaout an danjer, ne deu nemet pa vez ar moment diveza, hag a basse buhan spontus. En disheveledigues ker bras er memes clenved var ar memes loenet hag en andrejou ken taust, a reas din en em drompla ennan d'ar gommansamant. Cetu aman evel kent ar mercou brassa eus ar vurbüen: da gommans, an aneval a goll e naoun; en eun taul count e hean da daskiziat; ar gliseu a so var o fri a zisec'h hag al leas a vank e divron ar bioc'henned. An troas a so puill, sclear a tano. Da gommans, ar fank ne chench ket.

Prest goude ec'h anavezer ar c'hlenved eus ar stad ma vez an aneval, trist a diseblant eo, e benn a zalc'h izel; guelet a rer eun tam crydien, evel eul loden eus ar penn adrën o crena, hag al linven guein o plega cals muioc'h disterra ma toucher ountan gant ar bisyat. Ar goad so ivez troublet, guennou an daoulagad a deu da veza rus sclear, e halan a den buanoc'h.

Aben neubeut goude ar mercou-se a gresk, ar guinou a deu d'en em dana disordren; ar fank a deu da veza lausk a tano ha da guemmeret eul liou du; sevel a ra anezan mogued teo a flerius. Avechou-all ne aller anaout ar c'hlenved dre ar fank nemet dre voazennou goad caledet a vez en o zoues, hag eus al loenet clan em eus guelet n'em eus ket guelet e vije coenvet o bouet enno. Ar gridien a gresk ato, hag a erru gant ar c'hein hag ar penn araoc; an daoulagat a so heurz. Lamou ar galon a zo disurs a cren; an halan a so berr a diregl; ar pouls a so bihan, tear ha disegal; eur sempladurez vras so dre an oll vemprou.

Brema e tostaer ous ar maro, pehini a anavezer dre ma crea ar mercou eus a bere on deus cozeet. Guelet a rer ar pouls e goazen ar c'houzoug, pehini eo ar merc sur hag atao er memes tra eus ar c'hlenved tom en e voment diveza. — An aneval a goez var an douar en eur pez, en em stoca a ra gant ners, sevel a ra adarre; crena a ra dre'c oll vemprou, asten a ra e benn var e c'housouc en eur e valançi, hag e coez adarre, ec'h en em stoc'er poaniou ar re grissa, hag e varv.

Cetu penaus e passe an derchen burbuennoc, gant ar vuander spontus, hag ar c'hlenved a bad teir, c'hoec'h pe daouzec heur, ral eo dezan padout hirroc'h.

Meur a veich ez eus bet cavet, deus ar mintin, ven a maro loenet pere a veze bet lakeet en o c'hraou, æz a gren evit apparans. Lod all er c'hontrol, goude beza sortiet iac'h deus ar mintin evit mont d'ar peurachou, a varve araog an nos, aveichou memes araok creis-deiz. Hag, tra eston, mæs maleurusamant stanc er vurbüen, ar c'hlenved a saill dre preferans var an anevaled yaouanc a nerzus.

Blessou var an Anevaled.

Eus an anevaled so bet bizitet, lod so bet digoret prest goude o maro; lod all ne dint ket bet examinet ken na veze ien ar c'horf.

E cas ebet ne meus ket guelet ar c'horfiou maro o tont da goenvi; lod a velet o teler dre o fri beradou goad du hag conennec; guelet a reat ivez tamou fanc bouc ha tano, o tenna var an du. Cetu aze ar pez a velet dianveas. En diabars, e velet eur chenchamant en humoriou gludennec eus ar vousellen voan; ar gaouleden hag ar penn kenta eus ar vouzellen vras a sante ivez eus ar goastadur-se.

Ar gluden-se er bouzellou a velet a ioa en em stardet araoc memes ma tigoret ar vouzellen dre al liou dem-c'hlas a ioa dreizi tout pe aveichou all a dachadou ebken. Ar groc'henen diabars a seblante rus tenval a c'houezet pa er lakeet en dour evit distaga ar pouloudennou goadec. Guelet a reat ivez enni ar merc eus an divoada pehini ne dleie beza bet nemet eur minut benag araoc ar maro. Ar bedervet parti eus a sac'h ar boued a sante muioc'h ar c'hlenvet evit na rea ar vouzellen vras. Rag ar blessou en em arrete ordinal e pen ar vouzellen-se.

Erfin var ar groc'henen so etre ar bouzellou e velet aveichou neudennou goad a c'hoezadennou, mes ar mercou-se a ioa tout a fead en dianveas var groc'henen ar galon. Cetu e ber gomsou ar pez o so bet guelet var gorfiou anevaled maro gant ar vurbüen e tro Kerahès.

H. M. T.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Mano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun 18 even. — Sant Philip Neri.

Dimeurs 19. — Santez Juliana a Falcorneri.

Dimerc'her 20, — Santez Anjela Merici.

Diziou 20. — Sant Loiz Gonzag.

Dirguener 22. — Sant Bernardin.

Dissadorn 23. — Sant Augustin, Escop, abostol a Vro-Zaoz.

Dissul 24. — Pempet sul goude Pantecost. — Gouel Ian. — *An Aviel hirio.*

Elizabeth a zigouezas he amzer da willoudi, hag a lakeas eur map er bed.

He amezeien hag he c'herent e veza clevet pebez trugarez en doa great Doue en he c'henver, a guemere pers en he levenez. Ha d'an eisvet dervez e teujont da envoada ar buguel, hag hen hanvent Zacharii, evel he dad. Mes ar vam o kemeret ar goms, a lavaras dezho : ne ket Zacharii, mes Ian e vezo hanvet. Hag e leverjont d'ezhi : n'eus den en ho lignez hag a zougfe an hano-ze. Hag e reant sin da dad ar c'hrouadur, evit gouzout diouthan penaus e felle dezhan e vije hanvet. Hema a c'houlennas eun daolen hag a scrifas varnezhi : Ian eo he hano. Hag an oll a voue souezet bras.

Kerkent e tigoras guinou Zacharii, he deod a zistaguellas, hag e comze en eur venniguen an Aotrou Doue. An oll amezeien a voue carguet a spont, hag ar brud eus ar burzudou-ze en em skigne dre ar vrò tro var dro da oll meneziou Judee. Kement hini ho c'hlevas ho lakea doun en he galon, hag a lavare : petra zonch deoc'h-hu e vezo ar buguel-ze? Rag dorn Doue a voa gantha.

Ha Zacharii, he dad, o veza leun eus ar Speret-Santel, a brofetizas evelen :

Benniguet ra vezo an Aotrou, Doue Israel, da veza deut da vizita ha da brena he bopl.

(Luc. I. 57.) G. M.

Peric ar Miliner.

(TREDE PENNAD).

Goude m'oa deut an tieg eus he estlam, Perig ar Miliner a lavaras, en eur ziscoez he zivrec'h rostet gant an tan.

— Ha re eo goulen diganeoc'h labour evit an divrec'h ma?

— Oh nan! eme an tieg. Hirroc'h am boa souch da guinnig deoc'h. Mes guelet a ran gant glac'har ne ellin ket ober evidoc'h kement hag am befe c'hoant.

An tieg a gasas eta Peric gantha d'he di, hen lekeas da vestr mevel, hag a fizias pep tra enha! Evel ma vouie ervad e vije gouezet abred pe zivezad petra oa an den en doa kemeret en he di, e lavaras dioc'htu d'he c'hreg ha d'he vugale piou oa hag a beleac'h e teue.

Perig a brouvas souden d'an tieg en doa great mad o lacat he fizians enha. Muioc'h a zourci a guemere eus an traou evit ma vijent bet dezhan he unan. An istim o doa he vestr hag he vestrez evithan a greske bemdez; hag o velet an istim-ze den ebet er c'harter n'en divije sonjet he zisprijout.

Bloas a ioa edo Peric en ti-ze pa zigouezas gant an tiec mont da eur foar a bell. O tistrei ac'hano, ar goal amzer a reas dezhan mont en eun hostaliri a gavas var he hent en esper tremen an noz. O veza tosteat oc'h an tan evit sec'ha he zillad, e clevas daou zen a ioa oc'h eva oc'h eun daol a gostez o coms eus a Beric ar Miliner. En em lacat a reas da silaou, mes caer en devoa, ne alle ket clevet mad avoalc'h petra lavarent. Gouzout a ellas epken e tlie an daou-ze beza bet camaradet Peric, hag ivez an ear enezho hen discoeze avoalc'h.

Setu hen o sevel hag o vont da goms oc'h an daou zen-ze. Goude beza lavaret eur guer bennag divar benn an amzer ha divar benn traou-all, e c'houlennas outho.

— Me gaf din em eus ho clevet oc'h henvel Perig ar Miliner? hag anaout a rafac'h-hu an den-ze?

— He anaout? eme unan anezho, en eur vusc'hoarzin ha gant eur min goapaüs? Oh ia, ne ket souez. Uguent vloas omp bet o tibri oc'h ar memes taol hag o cousket er memes cambr.

— Ha gouzout a rithu petra eo deut da veza, eme an tieg?

— Bet en deus he c'hras, ha n'oa ket re abred.

— N'oa ket re abred? Perag?

— Perag? n'en doa ket meritet mont d'ar rejimant a zaou ha zaou.

— Lavarat a elfac'h din penaus eo digouezet kementse?

— Ia, lavaret avoalc'h. Eun all eus he garter a voa er memes leac'h ganeomp en deus comzet a guementse deomp meur a vech; rag evit Perig he unan ne lavare morse guer eus an traou-ze. Eun den pinvidic eus ar vro a zizhenoras he vam, pehini a varvas gant he anken, ha Perig, dre eun taol a vuaneguez, a lazaz an den fall-ze. Goudeze eo bet guell gantha beza condaonet evel muntrer, kentoc'h evit lavaret eur guer evit rei da anaout dishenor he vam, gant aoun na vije goal gomzet anezhi goude he maro.

— Mes, eme an tieg, ha sur oc'h-hu eus ar pez a livirit?

— Sur? N'oc'h eus nemet scrifa duhont d'ar galeou, ha kement so eno a lavaro deoc'h ar pez a leverrompni. An oll a lavaro deoc'h ez eo Peric ar Miliner eun den an honesta. Ma vije bet deg epken eveldhan e galeou Toulon, ne vije ket izom nemeur a dud da zioual ar c'haleourien. Dre he skuer hag he aliou en deus distroet meur a hini pere, anez a vije bet eat brema ho feun dindan ar c'hillotin. An deiz ma en deus bet he c'hras a so bet eno eun deiz a levenez evit an oll. Mar guelit Perig ar Miliner, lavarit dezhan oc'h eus guelet daou eus he gamaradet pere, distroet gantha, o deus sonch da veza ive tud honest iviziken. An dra-ze a rai plijadur dezhan.

An tieg en devoa clevet avoalc'h. Trugarecat a reas an daou zen o doa desket dezhan ar pez en doa c'hoant da c'houzout, hag eleac'h chom da loja evel ma en devoa sonch, e savas var he varc'h hag e zeas adarre en hent, en despet d'an noz ha d'ar goal amzer. Mall en doa da goms oc'h he vestr mevel.

Pa zigouezas er guær, e voa eat an oll da gousket nemet Perig hag eur mevel all. Lavaret a reas da hema : Lakit va marc'h er marchossi; hag o trei oc'h

Perig ar Miliner : deut, emezhan d'an ti, me'm eus da goms ouzoc'h.

Pa voant eat en ti eleac'h na voa nemet-ho ho daou, an tieg a lavaras :

— Perig, c'hui oc'h eus va zromplet-me! An dra-ze ne ket mad.

— Ne'm eus ket ho tromplet, eme Berig. Lavaret em oa deoc'h petra voan araog dont en ho ti.

— Ia, mes n'o poa ket lavaret din e voac'h divlam.

— N'o pije ket va c'hredet, ha neuze ne allan ket lavaret e venn divlam, rag lazet em euz; ha petra bennag ma em boa abeg avoalc'h d'hen ober, n'em oa ket a vir.

— Gousconde ma o pije discleriet ar pez a ioa c'hoarvezet, ne vijac'h ket bet condaonet, credabl.

— Ne ouzon ket; mes na va mam! Ama Perig a zirollas da vouela o sonjal penaus caer en doa bet cuzet, e voa gouscoude re all hag a vouie petra voa c'hoarvezet gant ar vam-ze evit savetei he henor da behini en doa gouzanvet uguent vloas galeou.

— Roit peoc'h ha sec'hit ho taelou, a lavaras dezhan neuze an tieg. Kementse ne dai ket larcoc'h, hag evidoc'h-hu, me ho laca a vrema e renc unan eus a dud va zi. Eur sizun bennag goude e roe dezhan evit pried ar verc'h da behini en doa savetet ar vuez.

Setu aze eun den savet var an dour goude beza bet condaonet. Mes nag a bet hini all goude beza bet evelse dindan daouarn ar justis, en em ro d'an dizesper, hag en em ro goas oc'h goas d'an droug, dre ma zeo red dezho en eun doare bennag, abalamour ne gavont den da rei diguemer dezho; abalamour ne ziskuez an oll nemet disfizians ha dispriz evitho! G. M

An Azen hag ar Marc'h coz.

FABLEN.

Goude'n eost ema ar c'hiz da lacat al loenet er raguein. Eun tiec eta a gassas eun dervez, e miz guengolo, da eur foennec vras he jatal oll en eur vanden. Bez'e voa leou, saout, ejennet, denvet, kezeg, hag ive eun azen. Peuri a ioa beteg an daoulagad, hag ep dale e comansas starda varnezho. En em zestum a rejont e corn ar foenneg, en dizheol, da ober eun ean. Ar bourric a gredas en doa cavet eun dro vrao da ober eur brezeguen. Diskuiz oa, n'en doa ket a naoun, ha neuze en he benn ez oa eur mennos pe eur zonch eus ar re gaera, ar pez ne zigouez ket aliez gant eun azen. Setu hen ta d'en em lacat e creiz ar vanden, sounn he benn hag he zious-couarn gantha. Digueri a ra he c'hinou, evit prezeg, mes kenta soun a deuas er mæz a voa var eun ton ken huel ha ker skiltrus, ma spontas an oll loenet all oc'h he glevet. Guelet o pije leou, saout, kezeg, ho flumachen savet gantho en ear, o c'haloupat tu-ma, tu-hont, o clasc eul leac'h bennag da guzet. Ne jomas nemet eur marc'h coz a voa kignet he zrean dioc'h ar bass hag he gostou disvlevet gant ar suguellou. Hema n'en doa ket a c'hoant fringal; rag pell a voa oa tennet he sponterezeu dezhan.

An azen a voue souezet o velet he vanden gamaradet o tec'het kuit. Chom a reas he c'hinou digor eun nebeut; gouscoude pa jome ar marc'h coz, ne fellas ket dezhan lezel he brezeguen ep he ober. Setu-hen ta da goms evelen :

« Ha cavet oc'h eus hu biscoas, c'hui pehini a vale ive aliez couls ha me, ha cavet oc'h eus-hu e nep leach loen ebet ken diot hag an den? Ha cavet oc'h eus-hu loen ebet ker faeüs, ken dianaoudeg? Emaint aze oc'h ober ho fougue gant ho guezieguez hag ho skianchou; mes mar o deus eun tam gouezieguez, eun tam skianchou bennag, da biou int-hi dleour a guementse? Ha ne ket deomp-ni eo ha d'hon tadou coz? Emaint aze oc'h ober ho fougue gant *tenn-da-dok* ha *deus-da-Rom*, gant *kilh-kelorn* ha *dilost-enez*; * mes penaus o divije ahavezet ar re-ze panefe ni? N'ho divije ket gallet ho mirat! Var betra o divije-hi ho merket? Ni eo on eus ho miret dezho; ni on eus roet dezho peadra d'ho merca. Ia, ni hag hon gouenn; hon tadou coz a roas ho c'hroc'hen da guiviza evit ma vije merket varnezho ar skianchou-ze gant pere e ra brema an dud ho fougue. Ha guelit hirio petra reu deomp! Eleac'h anaoudeguez vad... Mes... Mont a'ra droug enhon... »

Ama an azen a reneas tenna he halan, hag araog m'en doa bet amzer da gomans eur ribustennad all, ar marc'h coz a respontas :

« Ne vonien ket, aotrou azen, e tlie an dud gueziec, an dud a skiant kement, a anaoudeguez vad d'an ezen. Mes pa bel livirit e cavan couls cridi. Ia, ia, lavaret mad a ellit, an dud so dianaoudec. Sonjal a ra din evel kent e lakeont brema ho croc'hen da ober taboulinou evit encanti oberou ha taoliou caer ho tadou coz. »

Ar bourric pehini ne c'hortoze ket eun hevelep respont, a voue ker saouzanet ma collaz ar goms, hag abaoue ne gredan ket en defe lavaret gnet.

Nag a dud so, hag an nep ho c'hlefe o coms, a lavarfe e ve hi ive pe ho zud o defe great kement taol caer ha kement tra burzudus so bet great var an douar; hag alies n'ho deus ket bet enho an distera pers! G. M.

* Dre ar gueriou-ze, a gredan, an azen a felle dezhan lavaret, Pentateuc, Deuteronom, Ciceron, Demosthenez. Evel na vouie nemet brezonec, e crede e tlie beza brezonec ive kement a gleve; ha pa gleve eur guer bennag ha ne voa ket tre dioc'h he zoare, hen difazie dioc'h he c'hiz.

Eus al labouset a ra vad pe zroug d'ar gountidegueziou, d'al labouset all ha d'ar guez.

Ar chassseourien so douguet da laza an oll labouset noz a gavont, abalamour ma credont e tistrujont al labouset all. Avechou, evit guir, al labouset noz, ar gaouennet, a laz labouset bian, mes n'her greont nemet e defot bouet all; ho bevans peur liessa eo logot, mulot, razet pere a ellont da baca æz dre ma velont en denvalijen. Ne deus nemet al labous noz hanvet an duc-bras

hag a rafe e guirionez distruch var al labouset all.

Al labouset pere a jasse en deiz, evel ar scoul, ar sparfel, en em vag ive peur liessa gant logod, razet, melfet, guesclevet, amprevanet, aeret, c'huilet. Dibri a reont al loenet maro pere, anez, a jomfe da vreina ha da gontami an ear. Contet ez eus penaus eur scoul a lonke c'huec'h mil logoden bep bloas.

Ar vran a glasc piz ar c'huilet tann hag ar prenvet a bere e savont.

Ar sparfel ha meur a labous chasseer all a so casseat abalamour ma tistrujont cals a labouset bihan.

Ar frao du a ra droug d'ar re a gar ar chasse, rag dibri a ra eun niver bras a viou glujuri hag a viou killeien-gouez (*faisans*). Droug a ra ive eleac'h ma zeus guez craon gall, rag counnaret eo gant ar c'hraon.

Evit ar fraoet all, evel ar re a jom e beg an touriou, ne zistrujont nemeur nemet ar prenvet a ra droug d'an ed ha d'ar c'hoad. Ar bik hag ar gueguin ne reont nemeur a vad, ha pep tra so mad dezho.

Ar piket grisias, pe ar piket-spern a zebr mulot, mes ive ober a reont ar brezel d'al labouset bihan; mont a reont da neiziaoui evit distruja ho zorrajou.

An houperic a zistruj cals a brevet-bleveg hag a brevet caol.

Ar gueniliet ne reont nemet vad.

Pikerig-ar-guez a vef gant ar prevet a ra droug d'ar guez coz.

An drascl a stag d'ar rejin ha d'ar fiez, mes distruja a ra ive ar melfet, ar buzug hag ar prevet.

Ar goucou so eul labous hag a vef divar goust ar re all.

Ar barez ne c'hor ket he viou. Dofi a ra e neiziou laboused all. An estren co a c'hor he viou dezhi. Pa vez savet bras ar goucou iaouanc, e taol er meaz eus an neiz al labouset etouez pere eo bet savet, evit caout mui a frankiz he unan. Dibri a ra ar prenvet bleveg perc ne blijont ket d'al labouset all.

(*Tennet eus ar gazeten* La Foi Bretonne). G. M.

KELEIER.

An Aotrou Graveran, kenta vikel e Sant Loiz, e Brest, so hanvet beleg an hospital evit tud kær, e Brest, eleac'h an Aotrou Siner, pehini en deus roet he ziscarg,

An Aotrou Creignou, person e Pleyber-Christ, so hanvet person, arc'hbeleg e Castellin.

An Aotrou Marc, person e Kerber (Saint-Pierre-Quilbignon,) so hanvet person e Plouguerne.

D'ar 7 a vis gouere, Retred brezonec evit ar merc'hed e Lesneven.

An Aotrou'n Escop a Sant-Briec en deus hanvet secretour eus he Escopti an Aotrou Daniel, vikel eus ar gathedral, eleac'h an Aotrou Rault, hanvet chaloni.

Tri gonseiller a arrondissamant so da henvel brema e departamant Finister. Unan e canton Kerhaez, eleac'h an Aotrou Follezou; eun all e canton Pleyber, eleac'h an Aotrou Jollec, hag eun all e canton Pont-n'Abat, eleac'h an Aotrou Arnould.

An arneu a gomans da ober distruch. Dillun eus bet eiz dervez, ar gurun so coezet var dour ilis ar Mezier, en Escopti Roazon. Divar an tour eo eat en ilis hag en deus laket an tan enhi. Tud ar Bourg hag ar vikel euz ar barrez en ho fenn, o deus great kement a allent evit laza an tan. Mes toen, coatach hag aoteriou so bet devet oll. Ar vikel en deus, gant cals a boan, gallet savetei ar ciboar eleac'h ma edo ar zacramant, ar vesseliou sacr all hag eul loden eus an ornamanchou. Etouez ar glaou hag al ludu ez eus cavet eun imachig bihan d'ar Verc'hez, pehini ne devoa bet droug ebet.

E diou barrez all e comzer eus a varrou cazarc'h pere o deus distrujet an anter eus an cost.

En eur c'harter a Baris, hanvet ar Villet-Bihan, eleac'h ma labourer var ar poultr, eo bet croguet an tan en eun nebeudic poultr bennag. An ti-labour so bet distrujet ha strinket ac'hano. Antercant den a voa eno o labourat hag a so bet lazet lod anezho ha gouliet lod all. An tan a voa croguet en tiez all a so bet lazet buhan avoalc'h. Mes eur scrij oa guelet corfou al labourerien gueiz a voa bet lazet. A damou ho c'havet ama hag ahont dindan ar pez a jome eus an ti labour. Bete pemp cant paz ac'hano ez eus cavet izili tolet gant ners an tenn. Pa scrifet an dra-ma, e voa cavet trivac'h corf draillet ha dispennet evelse, ha pemp den varnuguent gouliet a voa casset d'an hospital.

Ar c'hlenvet var ar chatal e Brozaoz, goude ma sonjet e voa eat couls lavaret en he dro, a gresc brema adarre. Er sizun diveza ez eus bet var dro mil aneval taguet gant ar c'hlenvet muioc'h evit er sizun araoc.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *9 Even.*		Pont'Nabat. — *7 Even.*	
Guinis....	18 lur, 01 c.	Guinis....	17 lur, 73 c.
Segal.....	10 lur, 90 c.	Segal.....	11 lur, 66 c.
Eiz.....	12 lur, 28 c.	Eiz.....	10 lur, 32 c.
Ed-du....	8 lur, 50 c.	Ed-du....	8 lur, 91 c.
Kerc'h....	9 lur, 50 c.	Kerc'h....	10 lur, 50 c.
Avalou-douar	4 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, 90 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 23 Even 1866. N° 73. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 23 Even 1866.

Eun doctor eus al lezen nevez, pe guentoc'h, unan eus an doctoret n'o deus lezen ebet, a lavare n'eus ket pell : Mad ! Anzao a ranker, evel kent, penaus ar re a gred ar pez a zesc ar relijion catolic, a dle ren eur vuez divlam ; ar re a heul ar relijion-ze so red dezho beza mad hag honest, rag ho deski a ra da gabesta ho goal joulou. Netra caeroc'h evit ar greden gristen, hag ar vuez dibec'h a dle an den da gundui dioc'h ar greden-ze ! « Pa en em gaf eun den re reuzeudic evit gallout douguen ar beac'h eus he stad, e roer calon dezhan dre ar guel eus a eurusdet an Env ; pa deu he joulou fall da veza re gre, ho zrec'ho evel dre vurzud, dre ar gourdrous a rer dezhan eus a boaniou an ifern. »

Ia, sur, doctor, ar virionez a livirit, hag an ilis santel pehini a zesc deomp kementse, ha Doue he unan pehini en deus douguet al lezen-ze a vouie en ho raog ha guelloc'h evidoc'h petra ioa guella evit douguen an den d'ar mad hag he zistrei dioc'h an droug.

Mes c'hui pehini, goude an anzao-ze a lavar gouscoude ne fell ket deoc'h tam ebet ar relijion catolic, petra da zonjal ac'hanoc'h ? Ne fell ket deoc'h heuilla ar relijion catolic, hag evelse h'oc'h eus ket aler eus ar baradoz a bromet d'ar re he heuillo : emichans e livirit n'oc'h eus ket afer ken nebeut eus an ifern ; mes lakit evez na ve roet hema deoc'h en despet deoc'h. Ar relijion catolic a zesc deomp ive e teuio eun deiz e pehini ne vezo nemet ar baradoz hag an ifern ; ha mar d'e guir kementse, doctor, peleac'h ez eot-hu ? Rag red eo credi n'oc'h eus ket a zonch da veza laket en douar a bez evel ho ki pe ho caz ! Gouzout avoalc'h a rit ne jomot ket ato er bed ; gouzout a rit penaus ar bed soken ne bado ket ato. Mar tleit eta beva en eur bed all, e ve mad sonjal e peleac'h e vevot ; ha pa na fel ket deoc'h heuilla ar relijion catolic evit caout an eurusdet a bromet d'ar re he heuil, petra oufe chom ganeoc'h nemet ar goaleur eternel a behini eo gourdrouzet ar re n'he heuillont-ket !

Ia, an esperans da vont d'ar baradoz eo a ro courach d'ar c'hristen da ober he zever, da c'houzaon ar poaniou, ar c'hroaziou, an diezamanchou eus ar vuez-ma ; an aoun rag an ifern hen distro dioc'h ar pec'het, a ra dezhan trec'hi he gorf gant he ioulou fall, a vir outhan d'en em staga oc'h fals plijadurezon an douar. Mes ar re n'o deus nag esperans na doujans a so reuzeudic a-avoalc'h ho stad, ha pa ho c'hlever oc'h ober eun anzao evel heman, kementse a ro da anaout ne deo ket ken divorc'het ho ene ha ma o defe c'hoant d'en diskuez.

Ha var guementse, eur scrifagner christen a lavare en derveziou-ma : « N'oc'h eus, emezhan, nemet eves-saat oc'h ar re a garg ar prizoniou, ar galeou, pe a zo red ho c'has er meaz eus ar vro. Pet a gavot hag o deus relijion ? Pet a gavot, ha mar o deus bet relijion, n'o deus-hi ket dilezet cals pe nebeut araog coeza er c'hrimou o deus ho c'hasset eleac'h m'emaint ? Ma o divije dalc'het mad da vont da govez, ne vijent ket bet eno.

Etouez an dud condaonet, e caver pevar goaz oc'h eur vaouez. Perag kementse ? Daoust hag ar merc'hed n'int ket douguet d'an droug evel ar voazet ? Daoust hag ar merc'hed ne dint ket bugale da Eva, hor mam guenta pehini a voue trec'het gant an droug speret epad ma credomp penaus hon tad kenta Adam en divije en em zifennet guelloc'h outhan ? Ha ne roomp-ni ket dezho, ha kementse dre vir, an hano eus a loden dinerz eus an dud ? Daoust ha n'o defe hi ket a voal ioulou eveldomp ? Mes an oll a anzao hag a voar penaus eur vaouez, pa en em ro d'an droug, a so cals goassoc'h evit eur goaz. An oll a lavar penaus e veler avechou ar goaz, goude beza eat doun en droug, o sevel var c'horre, mes ar vaouez a ia ato d'ar gouelet. Hoguen ha ne deo ket red d'ar goazet, evit ho brassa mez, anzao e vez trec'het gant an droug aliessoc'h a hini en ho zouez evit e touez ar merc'hed ? Ha perag, eur vec'h c'hoaz e c'hell ar vaouez, e-vithi da gaout ioulou fall evel ar goaz, evithi da veza dinersoc'h evithan, trec'hi an droug guelloc'h evit ar goaz ? — Perag ? Nemet abalamour m'e deus muioc'h

a relijion evithan ; abalamour ma za da gofez ? Rag, hel lavaret a ran adarre, ar vaouez, pa ziles ar relijion a deu da veza goassoc'h evit ar goaz.

Ma c'heulje eta ar voazet ar relijion kercouls hag ar merc'hed, ez eus leac'h da gridi ne vije ket cavet en ho zouez muioc'h a dud cablus da gondaoni evit na gaver etouez ar merc'hed; da lavaret eo ne vije condaonet nemet unan dre bevar eus ar re a vez condaonet brema. Hoguen pebez mad ne raje ket kementse etouez an dud? Nag a bed tiad tud reuzeudic nebeutoc'h a vije er vro ? Rag an tiad tud a vel condaoni unan bennag anezhan, a eller lavaret so reuzeudig. Mez, dismegans, glac'har, ha peurliessa dienez , eo loden tud ar re gondaonet.

Evit an oll eta eo mad o defe an dud relijion, o defe esperans da vont d'ar baradoz, ha doujans rag an ifern.

Sant Eozen , a behini e leuner brema ar vuez er gazeteu vrezonec, en deus eun ilis e Rom. Ouspen-ze, ar zant zo patron eus ar scolach romen ; hag he c'houel so bet great gant ar brassa solanite, an eis varnuguent a viz mae, e chapel ar scolach. Eur scolaer en deus great meuleudi Sant Eozen e latin.

Procession ar Zacramant, e Rom, a zo caer dreist kement a eller da lavaret. Eun heur anter a amzer a renc da gaout evit tremen dindan ar pillerou so var an dachen vras dirag ilis Sant Per. Ne dleer ket beza souezet gant kementse mar sonjer peguement a venec'h, a leanezet, hag a dud a ilis so e Rom, hag en em gaf oll er procession-ze. Bez' ez eus seiteg urs a venec'h e Rom, hag a ia an eil var lerc'h eguile, pep urs disparti ; bez' ez eus peder barrez hag antercant, ha beleien pep parrez a ia pep rum d'he dro. Ne gomzan ket eus an Eskeb, ar Gardinalet, etc., pere a ra eur vanden vras meurbet. Da lavaret eo, Rom epken a ell caout eur procession evelse.

Ar Pap a vez en he gador-zoug, var he zaoulin. Gant he zaouarn e talc'h ar Zacramant. Evel eun Eal eo da velet eno o pidi, evel er meaz anezhan he unan dirag he Zoue. Ar zoudarded a deu goudeze, ha varlerc'h, ouspen tregont mil den.

D'an trivac'h a viz even, a leverer, e tle an Tad Santel henvel Eskibien ha Cardinalet nevez.

Ar c'hardinal Antonelli, ministr ar Pap, a so bet clan ; mes cals ema guelloc'h.

Eun ti so coezet anezhan he unan en he boull, e Rom. Eur verzidiguez a voa en eur zolier er pevare astach. Red ha ma vije eat re a dud er zolier-ze pehini so crevet hag e deus crevet ar zolierou-all bete'n douar. Cals tud so bet paket eno. Tennet ez eus a douez an traou pemp corf maro, ha tregont den gouliet pere a varvo ive cals anezho. Kementse en deus taolet eun dristidiguez vras e kær. Soudardet Frans a labour en dra c'hellont da denna ar re so chomet dindan an ti coezet-ze.

Ar zervich deiz ha bloas evit ene ar pap Gregor XVI so bet canet an 29 a viz mae. Ar c'hardinal Patrizi en deus canet an oferen, hag ar Pap he unan en deus canet al *Libera*.

Frans. — Brema ema mare ar pelerinachou ; brema e veler dalc'h-mad tud oc'h en em lacat en hent evit mont da eul leac'h a zevotion bennag. Evelse en escopti Kemper , goude pardon Rumengoll, e comanser brema mont da Zantez Anna. E pep escopti, e caver unan bennag eus al lec'hiou brudet ha burzudus-ze darempret gant tud a bell bro. Dreist oll, ar Verc'hez e deus e pep leac'h, eur chapel bennag eleac'h ma car an dud mont da c'houlen he grasou oc'h Mam Doue.

Mes an dud difeiz ne blij ket ar pelerinachou-ze dezo. Ne ket epken ne fell ket dezho mont ho unan da enori ar zænt , mes clasc a reont miret oc'h ar re all da vont ive. E Clermont-Ferrand ez eus eur chapel d'ar Verc'hez eleac'h ma vez cals tud o pardona. Brema ez eus daou vloas, tud ep relijiou a laeras eun imach burzudus da Vari a so eno, o sonjal ne daje mui den di e pelerinach. Mes, evel a zigouez peurliessa gant an seurt tud-ze, tromplet int bet. Cals muioc'h a belerinet so bet eno en daou vloaz diveza-ma evit na veze er bloaveziou diaraog. N'o deus ket gallet miret oc'h an dud da enori ar Verc'hez, ha nebeutoc'h c'hoaz miret oc'h Mari da rei grasou d'ar re he fede.

Eleac'h pardoniou, ha pelerinachou, an dud dizoue so guelloc'h gantho ober freuz ha dispac'h eleac'h ma cavont tu da ober. Evelse e Loret, en Itali, an dispac'herien so falvezet dezho chasseal eus ho c'houenchou menec'h Sant Francez ha leanezet Santez Clara evit lacat soudardet en ho leac'h. Casset o deus eur reket evit kementse d'ar gouarner. Mes n'o doa cavet da rei ho sinatur nemet bugale ha merc'hed fall. Ar gouarner n'en deus ket roet ho goulen dezho. Goudeze ar gouarner o veza cat he beach, eo bet tost dezho ober ho zaol. Deut e vijent a benn pa nefe ar c'habiten pehini so eun den mad, hag en deus discleriet séac'h ha crenn en doa frankiz avoalc'h da lacat he zoudardet ep goulonderi ar c'houenchou.

Ha fallout a ra deoc'h gouzout pe seurt frouez a zoug kenteliou an dispac'herien-ze? Setu ama : Er memes kær a Loret eur map c'hoas iaouanc a felle dezhan en em lacat en ho zouez, mes he dad hag he vam, tud a zoujans Doue, a vire outha. Evel ma tec'he ar map en despet dezho, eun dervez an tad a brennas an or varnezha hag hen dalc'has en ti epad ma zea, hen hag he bried, da ober eun dro e kær. Pa zistrojont, ar map dispac'her en devoa moraillet ha condaonet an or dioc'h an diabars. An tad a guemeras eur skeul evit pignat en ti dre brenest ar solier; mes pa voa savet beteg eno, ar map a loscas eun tenn varnezhan hag ben lazas. Neuze e tigouezas tud hag a zivarc'has an or, hag ar map a iea da laza ive he vam pa nefe ma voue gallet cregui enha. An dispac'herien, na petra-ta, a lavare en doa ar map criz-ze great mad. Ha setu aze frouez ho c'henteliou.

Ha c'hoant oc'h eus-hu da glevet c'hoaz? silaouit. Er memes dervez hag er memes kær e voue lazet eur zoudard. Kerkent an dispac'herien da lavaret oa ar glouer, oa ar velcien eo o doa hen lazet. C'hoant o doa da lacat ar zoudardet da zistruja dioc'htu en eun

taol kement beleg a ioa e kær Loret. Kementse a vije c'hoarvezet marteze pa nefe ar c'habiten ne grede ket dezho var ho guer. Ep dale e voue dizoloet ar muntrer, hag e voa, n'eus ket afer da c'houl, unan eus an dispac'herien. Daou lakez en doa kemeret evit he zicour d'ober an taol caer-ze, ha neuze oa ar goassa o poulza ar zoudardet d'en em deleur var ar glouer.

Setu aze petra zo da c'hortoz dioc'h an dispac'herien difeiz-ze, freuz, brezel, torfejou. Mar guelfent e tistrujfent kement hini o deus feiz ha relijion.

Kementse a ra, pe a dle ober horrol d'an oll, ha ne vercan ket alies var ar gazeten traou euzus evelse. Gouzout a ran ez eus plijadur o lenn oberou an dud vad ha carantezus : frescat a reont calon an den ; avechou gouscoude e ve mad lavaret eun dra bennag divar benn ar c'halonou criz evit rei euz, d'an nep ho c'hleo, ous ho oberou. En eur barrez tost da Sant Malo, ez oa daou bried ha ne allent ket en em c'houzaon. Ne oant nemel dervezourien, hag e vevent evelse dioc'h poan ho divrec'h. Ar goaz, skuiz gant ar vuez a renent, a zispartias dioc'h he c'hreg , hag a ieas da glasc he vouet. Ar c'hreg a jomas en he zi hag a guendalc'has da c'hounit he zam bara dioc'h he dervez, evithi hag evit eur buguel o devoa.

C'huec'h vloas a ioa e vevent evelse disparti ; c'huec'h vloas a ioa edo evelse an ozac'h o redek hent, pa voue guelet eun abardaesvez, e mis mae diveza, o tostat oc'h ti he c'hreg. Goloet oa a druillou, crignet gant an astu, ha dare da vervel gant ar skuisder hag an naoun. Azeza, pe guentoc'h, en em asten a reas var dreuzou he zor, rag an ti a voa serret ; he c'hreg, eat d'he labour, ne dlie distrei nemet var dro nav heur. Ar paour kez den a zistroe, o sonjal tremen eun nosvez c'hoaz dindan ar memez toen gant he c'hreg, rag guelet a rea ervad ez ea da vervel. Eis vloas ha triuguent en devoa.

Ar c'hreg a zigouezas var dro nav heur ; mes ne fellas ket dezhi tam ebet rei diguemer d'he goaz. Ne lavaras ket eur guer a zoare outhan, hag e prennas he dor oc'h he c'hourdrous hag o lavaret dezhan mont divar he zro.

An den keaz a jomas var an treuzou da dremen an noz. An amezeien her c'hlevas meur a vech epad an nosvez-ze oc'h en em glem en eur lavaret : Va mignonet, ho pet truez ouzin ! mes nicun anezho ne voue truezus avoalc'h evit sevel ha dont da velet e pe stad edo. Ar c'hreg ha clevet a reas-hi ive he glemmou? Ne ouzeur ket, da viana ne reas van. Antronoz pa zavas, evel ma voa boaz, vardro pemp heur, her c'havas dare da vervel. Neuze gouscoude hen digasas en ti, hag hen lakeas var eun nebeut colo, hag aben eun anter heur goude oa maro.

Goudeze pa reat rebechou d'ar c'hreg-ze abalamour d'he c'hrisderi e kenver he fried, e lavare : N'em eus ket he lezet da zont en ti, ha meur a vech em eus he gasset kuit abaoue m'eo eat divar va zro. C'huec'h vloaz zo en deus va dilezet, me ha va buguel, abalamour ne felle dezhan ober netra evit hor sicour da veva. Credi a rean oa deut, evel ma teue meur a vech, evit cas gantha ar pezig a gafche en ti. Kement a boan am eus bet en he guenver ma em eus goulennet meur a vech mervel va unan.

Setu aze bete pegueit ez ear pa en em lakear d'en em hegal , pa gomanser da zerc'hel er galon ienien pe gassoni oc'h ar re a dlefet da garet ; ha kementse peur liessa defot gouzaon eun abeg dister bennag.

Guelet a rit, lenner, n'em euz er sizun-ma nemet traou ankenius da verca deoc'h. Siouas ! æssoc'h e ve din cals bep sizun rei deoc'h eur rencad traou euzus evelse, evit na deo caout kenteliou a skuer vad da lacat dirag ho taoulagad. Esperout a ran em bezo er sizunveziou a zeu traou laouenoc'h da scrifa deoc'h. G. M.

BUEZ SANT ERWAN. — DECVET PENNAD.

Pirc'hirinded ar zeiz zant.

Hon tud coz a oa cre var ar Birc'hirindedou hir. Neb a ia hirio an deiz da santez Anna Vened, a gav d'ezhan e ra tro ar bed. Petra eo kement-se e scoaz bizit ar zeiz zant? Guelomp eta petra eo ar birc'hirinded a ree hon tud coz. Chetu ama petra oa bizit ar zeiz zant. Mont var droad da bidi sant Caourentin Escop Kemper, Sant Pol Escop Leon, Sant Tugdual Escop Lan-dreguer, Sant Briec, Escop er memes kear, Sant Malo Escop er memes kear, Sant Samson Escop e Dol ha Sant Patern Escop Guened. Sant Erwan pe Eozen a gavas eun devez diou vaouez euz Lanmeur hag a oa o vizita ar zeiz zant. Joa oa gant ar rema en em gavout gant sant Erwan. Clevet ho doa comz anezhan. Ar zant a oa o lavaret eur guer mad bennac d'ezho, en eur vont gant an hent pa gavjout en disc'hlao e kichen eun ti eur paour gourvezet ha dare gant an naoun, oc'h c'houlen an aluzen. Sant Erwan pe Eozen a dosteaz outhan hag a roaz d'ezhan he vantel, o lavaret n'en doa ken da rei d'ezhan. Goude-ze en em lekeaz da lavaret he vreviel en eur vont gant an hent. Aboan en doa baleet evel-se eun hanter leo pa zeuaz an diou vaouez da ober eur sell var ho lerc'h, hag e veljont ar zant var he zaoulin hag he vantel adarre ganthan. Lavaret a ree, he zaouarn croazet gantha : O ! ma Jezuz, trugarecaat a ran ac'hanhoc'h euz ar pez a roit d'in, hag e skoe var boul he galon. Ar rema gant truez outhan en em lekeaz da ouela. Sant Erwan pe Eozen a lavaraz d'ezho : iit, va zud vad, gant bennoz Doue, grit ar mad, ha Doue her rento d'ehoc'h.

Epad m'oa person e Lohanec, an tan goal a grogaz en eun ti euz ar barrez. Sant Erwan pe Eozen a reaz sin ar groaz var an tan, a daulaz eur banne leaz var he c'horre hag her mougaz.

Epad m'oa c'hoaz e Lohanec, tri bloaz abarz he varo, e clevaz e oa tost ac'hano eun den possedet, perc'hennet gant an diaol. Ar paour keaz den ze oa goaldourmantet gant ar speret vil ze. Deut a oa ker goal bez ma oa red he chadenna. Aliez e lavare en doa an diaol en he

gorf. Neubeud a dra a zebre, na oa ket evit cousket. Aliez en em ruilhe var an douar, regui a ree he zillad ha ne heane da grial : droug-spered, droug spered, perac ma zourmantes-te ?

Sant Erwan pe Eozen a gassas he vevel d'hen ker-c'hat d'he di. Pa oa arruet, ar zant a eaz gantha d'an iliz. Goulen a reaz digantha hag en oa guir e oa possedet gant an diaol. Kement-se n'eo nemet re vuir, emezhan ; tourmantet oun gantha, ha prézeg a ra d'in aliez. Sant Erwan pe Eozen a reaz d'ezhan coessaat, ha goude e c'houlennaz digantha, ha clevout a ree atao an droug-spered? Oh? ia, emezhan, na hean ket da c'hourdrouz ac'hanoun. Lavaret a ra d'in : Perag hoc'h euz-hu ma digasset ama? Maleur d'id, maleur d'id en noz-ma ! Guelout a ri en noz-ma traou estranch evit da boan da veza ma digasset ama ! Gaou a lavar, eme sant Erwan pe Eozen. Hen eo hag hen paeo, ne ket te vezo. Te a zebro hag a gousco em zi fenoz. — Pa oa deuet an noz, e savaz eur guele d'an den-ze e kichen he hini, e taolaz dour benniguet var ar guele, hag e tro an ti e lenaz aviel sant Ian ha calz pedennou all. An den ze a eaz da gousket, hag hen a chomaz an darn vrassa euz an noz da bidi. Antronoz pa zihunaz, sant Erwan pe Eozen a c'houlennaz digantha hag hen doa cousket mad. Oh ! ia vad, emezhan. Tri bloaz zo n'am euz ket cousket ker mad. Hag an diaol, eme Sant Erwan pe Eozen, bet eo bet c'hoaz var da dro? ne ket, emezhan, eat eo kuit. Neuze ar zant a lavaraz d'ezhan : trugarekait an Aotrou Doue. Iit d'ar guer, bezit eun den fur, clevit aliez an overen hag ar zarmoniou, grit aluzen ha mirit gourc'he-mennou an iliz gant aoun na zeufe an droug-spered en dro hag e veac'h neuze goassoc'h. An den ze a vevaz pemzec vloaz goude hep beza morse encrezet var ar poentze. *Le Délaisy ss. M. D. ha Klas*

STUDI

Var ar vurbüen, an derchen bossennus, hag ar Borbolen malicius e Kerne.

(TREDE PENNAD).

Amoudeguez ar C'hlenved.

Diæsamant a so bet oc'h e anaout er gommansamant. A dra sur ar mercou guelet betec brema, hag ar blessou er c'horfiou maro, a ell rei da sonjal ez oa er vro eur c'hlenved eus ar re voassa. Gouscoude ar re zo eun tam gouéziec a vele ez oa diæs, evit nonpas lavaret impos-subl, anaout d'ar just eur c'hlenved hervez ar mercou-se. Evidon-me a anzaf ez oun bet pell en eun douetans poaniüs e peb guis var ar c'hlenved em boa da drec'hi. Evel ez oun bet en em dromplet evel ma em eus er lavaret kentoc'h, hag an errol-se zo excusabl pa e guir al levriou scol am boa etre va daouarn a loske ac'hanon da gredi ferm ne oa ket ar vurbuen e carter Kerahès.

Keit a n'em eus bet dirazon nemet ar pez em eus lavaret, n'em eus ket gallet credi er vurbuen, rag ervez ar merc a velen stanca da gommans, da lavaret eo ar pouloudennou goad etouez ar fanc, e cave din caout affer ous ar flus goad ; pa aljen goude-se guelet ar blessou en diabars ar c'horf, e cave din anaout ar guentr goassoc'h goas.

Divezatoc'h unan eus va c'henvreudeur habila, pehini var va goulen a ioa bet carguet gant Aotrou Prefet ar Finister da zont d'am zicour eus e sclerijen hag e usach bras, an Aotrou Eleouet, deus Montroulès, ervez ar pez a lavarjen dezan, ar ranseignamanchou a guemeras var an andred, hag an examin a reas eus eun tam bouzellen voan em boa lakeet epad pemzec devez en alcool, a guemeras ar c'hlenved a ioa evit an dannijen eus ar stomoc, clenved pehini a ioa bet var al loenet e 1825.

Erfin eun den habil, an Aotrou Hamon, eus a Zant-Briec, digant pehini e c'houlenjen avis prest goude, ne velas dre ar pez a lavarjen dezan, nemet eur c'hlenved all pehini ervez cals a dud, a ve casimant ar memes tra evel an hini e meus lavaret da ziveza.

Goulen a reot perag ez oa ken diæs anaout ar c'hlenved ! An diæsamant-se d'he anaout a deue eus an diffarans a ioa etre mercou ar c'hlenved e tro Kerahès, hag ar reus a ra ordinal ar vurbuen en douarou treazec e peleac'h e chom eb discuntinui.

Rac n'em eus guelet netra eus a vercou ordinal ar c'hlenved-ma. Goada em eus gred eun aneval benag abars ma varvent, hag ar goad a rede evel ma ra ordinal pa voader eun aneval iac'h. Destumet am beus bet eur verenad eus ar goad, hag ar goad-se aben uguent minut a ioa deut da galedi. Aben meur a zizunves ne allet ket lavaret e vije c'hoas chenchet, an douren sclear a tano a ioa dispartiet eus ar goad pehini a ioa atao caled.

Evelse ne allen ket lavaret evije ar vurbuen er c'harter, ne doa nemet goude meur a vis eo e veljen mercou all, grevus dreizo ho-unan pere a deuas d'am sclerijenna eun tamic.

1° Lavaret em eus dija penaus al louzeier roet ous ar c'hlenved no doa great effet ebet e carter Kerahès. Ma voue guelet eun aneval benag o parea ; ar re-ze a ioa just anevalet da bere, pa ne veze esperans ebed ken e roet louseier ous ar vreinadurez, evel pa lavarfet ous ar vurbuen.

Pa velet eun aneval benag o parea er c'hiz-se, goude ma veze manket an oll remejou ordinal ous ar c'hlenvet a gredet da gavout da drehi, ez oa permettet chench santimant, rac rei a reant da santout ar c'hlenved a zo bet anavezet abaoue. Evidon-me a lavar penaus va nec'hamant a gommansas neuze da ziminui.

2° Surroc'h e teujen da veza c'hoas pa veljen c'hoe-zadennou ar c'hlenved o tont dianveas en eur c'hraouiad loenet e pehini e medo an distruij abaoue ouspen daou vis. An dra-se a erruas e ty Yan Cardinal, fermour e Kerdaniel, commun Plouguer. Ar c'hoenvadennou-se a guemeras tout mercou ar vurbuen, hag al loenet var bere e vouent guelet a so bet pareet. Aboue em eus guelet exemplou-all evelse e Kerdourc'h, (canton Ros-

trenen, er c'harter-se ar c'hoenvadennou so bet atao stancoc'h).

3° Mæs prest goude e teujen da anaout mad ar c'hlenved en eur velet ez oa stagus, hag e diou c'his.

Stagus eus an anevaled clan d'ar re iac'h.

Stagus evit an den.

Kenta goulen a voa great din, pa gommansas ar c'hlenved oa goulen a stagus oa : eren eus en opinion hag a gaven sur, me respontas n'oa ket, n'oa ket danjer ebed var ar poent-se. Hoguen erruout a reas e ty unan eus al labourerien ker ravajet gant ar c'hlenved, ma oa prenet teir beoc'h er foar an eil goude eben, a lakeet an eil goude eben e plaç eur veoc'h maro deus ar c'hlenved, o zeir e crogas ar c'hlenved enno, hag o zeir e varvjont. Guelet ez eus bet c'hoas meur a gas all ker sur hag enez.

Stagus eo ivez dan den, hag an dra-se so c'hoas surroc'h, var ma zeo bet anavezet gant meur a vidicin. Bez ez eus guelet tud o vervel dre an derchen burbuennoc, lod all a so maro dre ar porbolennou malicius. Etouez ar re-ma ez eus bet guelet daou zen pere casimant pare, a zo bet attaket gant an tetanos hag o deus ranket mervel. Ouspen-se ar re a zo pareet a zoug mercou pere so eun testeni sur eus ar pez a lavaran, mes red eo remerki penaus an dud-se tout a ioa bet touch oc'h loenet clan.

An derchen burbuennoc eo ta neuze, pe ar pez a so ar memes tra, ar vurbuen, a so dindan eur mod nevez, nebeut anavezet, en or c'harter, o tistruja al loenet corn, a stag var or loenet all, hag a laca ac'hanom on-unan en danjer.

Eis vloas so passeet abaoue ma ema ar c'hlenved, a netra ne annons e ve prest da achui. Ret eo deomp eta en em zioual ountan, hag evit an dra-se e rencom eve-zaat da glask ar pen-caus anezan hag ar voien d'e bellaat.

Setu ar pez a glaskin brema, o kemeret ar c'hasiou guelet var an andret, hag oc'h en em sicour eus a usach hag gouiziegues ar re so bet arozoun. H. M. T.

(*Eur pennad all cur vech all.*)

DA ITRON VARIA AN TABERNACL.

Var don : *O Calon sacr*, pe *Ni ho salud*, *Stereden vor.*

Pa bigne Jesus d'ar c'hloar,
Ouz ho lezel var an douar,
Mari, petra reac'h neuze?
Ho calon pe du e lame?

Ha caret a reac'h ar bed-ma,
Pa na velac'h Jesus enna?
Ho calon couls hag ho speret
Ac'halen ha n'ho cassent ket?

Evel an diskibien fidel,
Ha sellet a reac'h huel,
Pa zinijas an daou æl guen
Eus an Evou 'vit ho c'helen?

Salocrac ! Dre eur myster bras
Gant ho pugale c'hui jomas ;
Evidomp e lezac'h an Ec.....
C'hui gar kement ho pugale !

An Ilis c'hoas yaouankic flam
A ranke caout sicour he Mam,
Ar vrec'h a zougas hor Zalver
A dlie ren he Bried ker.

P'e pignet hon Tad en Evou,
Pa na velomp ken ho Autrou,
Mari, hor c'honsolit er bed,
C'hui patrom ho Mab binniguet.

Jesus a nij..... Mes chom a ra
Var an auter e furm bara ;
Glorius e lein an Evou,
Peguer mad eo en ilisou?

Mari, bez' ec'h ellit eta
En em blijout c'hoas er bed-ma ;
Ho puez so leun a zousder
Pa gavit ho Mab en auter.

Aze ema, en Tabernacl,
Ar Mab oc'h eus bet dre viracl,
An Doue a brizas disken
Eus an Evou var ho parlen.

Ne dal ket d'eur goabren miret
Na velit ho muia caret ;
Aze ema he stereden
A zellit outhi kel laouen.

Ec'hars he galon gant dudi
'Vel guechal e trid hoc'h hini ;
Ountan pa gomzit e sonj d'oc'h
Her c'hlevet o prezeg ouzoc'h.

En ho calon e teu bemdez
Dre zacramant he garantez ;
Euz ho puez eo an ene ;
Etrezoc'h disparti morse.

Pe vern hag e ve ho puez
Bet mesket gant vestl alies !
Pa gavit ho Jesus er bed,
Oc'h eus ar guir evurusdet.

An auter feunteun ar vuez
A dor sec'het ho carantez,
Bez ec'h evit er c'haluriou
Ar guin a vesv ar c'halonou.

Hor c'halon distag dious peb tra,
Ma ve hor plijadur beza
Bepret ec'hars an auteriou
Cuzet e calon hon Autrou ;

Er zempladurez hag er boan
Ma na scoazfemp nemet outan ;

Pa rauc hor c'halonou birvi
M'ho discargfemp en he hini.

Ma pellafemp eus hor speret
Ar skeud eus an traou crouet,
Evit guervel Roue an Ee
Da zont da jom en hon ene;

Ma vijemp leun oll a c'braçou
'Vit diguemeret hon Autrou
En eun ene leal ha guen
Par d'al lily ha d'ar rozen;

Eveldoc'h, Mari, ni a ve,
Ouzomp Jesus a vusc'hoarfe;
Etrezomp ec'h en em garfemp,
Evel ti Nazareth e vemp.

Goulennit digant hor Roue
Ma lavaro deomp ive:
C'hui zo caret gant va c'halon;
Me vev ennoc'h, bevit ennon! X.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 25 Even. — Sant Guillou, abad.
Dimeurs 26. — Sant Ian ha Sant Paul, merzerien.
Dimerc'her 27. — Sant Irenee, escop ha merzer.
Diziou 28. — Sant Leon, pap.
Dirguenew 29. — Sant Per ha Sant Paul, ebestel.
Dissadorn 30. — Memor a Zant Paul, abostol. — *Iun.*
Dissul 1ª Gouere. — C'huec'hvet goude Pantecost. — Goad sacr hor Zalver Jesus-Christ. — Er c'heur, solanite an ebestel Sant Per ha Sant Paul.

An Aviel hirio:

Jesus o vêza deut er c'harter tost da guær Cesaree-Philip, en em lakeas da ober goulennou oc'h he ziskibien, evelen: Petra lavar an dud eo Map an Den?

An diskibien a respontas: Lod a lavar eo Ian-Vadezour, lod all eo Eli, lod eo Jeremi pe unan eus ar brofeted.

Jesus a lavaras dezho: Ha c'hui, petra livirit oun? Simon-Per a guemeras ar goms, hag a lavaras dezhan: C'hui eo ar C'hrist, map d'an Doue beo.

Jesus a respontas d'ezhan: Eurus oc'h, Simon, map da Ian; rag ne ket ar c'hig nag ar goad en deus desket an dra-ze deoc'h, mes va Zad pehini so en Env.

Ha me a lavar deoc'h ez oc'h Per (da lavaret eo mean) ha var ar mean-ze e savin va Iliz, ha doriou an ifern ne allint morse he zrec'hi.

Ha deoc'h e roin alc'hueziou Rouantelez an Env. Ha kement o pezo liamet var an douar a vezo liamet en Envou; ha kement o pezo diliamet var an douar a vezo diliamet en Envou. (S. Vaze xvi. 13.)

Merzerinti Sant Per.

Doue, evit rei calon d'ar gristenien da drec'hi an tirantet a fellas dezhan e teuje an daou abostol S. Per ha S. Paul da Rom evit gouzaon eno ar verzerenti. S. Paul a deue eus a gostez ar Sao-Heol; S. Per, abaoue pemp bloas varnuguent ma voa digouezet e Rom, a iea da brezeg ama hag ahont e tu ar C'huz-Heol. Pe guer caer e voue an emvel-ze eus an daou zen-ze coz ha carguet mui c'hoas a œnvrou mad evit a vloaveziou! ho daou e voant torret gant ar skuisder o prezeg Aviél J.-C. Unan a lavare: me garfe mervel ha beza gant J.-C.; eguile a lavare ive: Gouzout a ran e kuitain ep dale tinel va c'horf. Hor Zalver Jesus en deus roet kementse din da anaout.

An ifern a ioa neuze dijadennet oll a enep ar gristenien. Juzevien ha paianet a voa e gounnar. An drougsperet, pehini a zante he dron oc'h orjellat, a lakea he oll ardou da glasc ober burzudou evel re an ebestel. Daou doueller, daou c'haouiat bras en em ziskueze, Apollonius a Dian, ha Simon ar sorcer. Pep hini a felle dezhan tremen evit map Doue. Rag an oll a vouie oa deut neuze ar mare da vap Doue da zont var an douar, hag evel n'oa ket falvezet d'ar Juzevien anaout J.-C. evit ar Messi a c'hortozent, e voant prest da gridi d'ar c'henta gaouiat a rea neuz da ober eur briz burzud bennag dirazho. An daou-ma ta, dre ho zouellerez, ho gueier, eur fals-burzud bennag great dre zicour an drouc speret, a zallas hag a dromplas eun niver bras.

S. Per, dre he bedennou, a ziscaras Simon ar sorcer a voa savet en ear dre c'hallout an droug speret. Coeza a reas, hag he c'hoad a strincas bete var an impalaer pehini a velas dre eno ne voa nemet eun trompler.

An impalaer-ze a voa Neron, ar c'hrissa hag ar fallacra den marteze so bet var an douar. O velet oa bet tromplet, en em lakeas da laza ar zorcerien, hag en ho renç e falle dezhan ive lacat ar gristenien ous pere en devoa cassoni. Rag ar re fall ne allont morse gouzaon ar re vad. Goudeze e lakeas he unan an tan er guær a Rom hag e tamallas an torfet-ze ive d'ar gristenien evit lacat an oll baianet d'ho c'hassat. Neuze eo en em lakeas a zevri da zistruja, da vourrêvi diskibien J.-C. Ober a rea lacat en dro dezho croc'hen loenet gouez, hag e loske chas varnézho evit ho drailla. Lacat a reat outho eur guiscat peg ha rousin, ha neuse e lakeat an tân enho evit servichout dezhan da c'houlou epad he ebatou noz.

E S. Paul e voue croguet da guenta. Neron her c'hassea dreist oll abalamour ma en devoa gounezet da Zoue bete lod eus a dud he di. Chom a reas gouscoude tost da vloas er prizon araog ma voue laket d'ar maro.

Ar gristenien pere a vele ervad e vije croguet ive e S. Per, a felle dezho e kemerje an tec'h. Evit senti outho ez eas kuit eus a Rom; mæs a veac'h oa eat er meaz a guær ma tigoezas J.-C. gantha. S. Per souezet a c'houlennas: Da beleac'h ez it hu, va Mestr? Mont a ran da Rom, eme hor Zalver, evit keza crucifiet adarre.

S. Per e gomprenas hag a deuas en dro. Prest e voue paket ha laket er memes prizon gant S. Paul. D'an naovarnuguent a viz even e vouent merzeriet, mes ervez a a lavar lod, ne vouent ket merzeriet ho daou er memes leac'h. S. Paul a voue dibennet, dianveaz kær, eleac'h ma zeus brema eun ilis en he enor. S. Per a voue crucifiet var ar menez Alaouret tost da balez Neron. Goulen a reas ma vije lakeat he benn d'an traon, abalamour, emezhan, ne voa ket din da veza staguet oc'h ar groas evel he vestr divin. G. M.

ALIOU.

Gazeten ar Meziou a goms evelen er sizun-ma:

An amzer n'en deus great na vad na droug d'ar gounideguezіou en devezіou diveza-ma. E cals a garteriou n'eus ket a domder avoalc'h. Gouscoude eus deut barrou arne pere o deus glibiet an douar eleac'h ma voa re zeac'h. Izom a ve eun nebeut derveziou brao evit lacat an traou da boulza. An amzer ien so bet e miz mae en deus miret oc'h ar melchenou hag oc'h ar bouet chatal all da zevel ker buan. Evelse an trouc'h kenta so bet ber e meur a leac'h. An ed ive en deus bet muioc'h a boan o sevel, hag an eost ne aller ket gortoz e ve eus ar c'henta.

E carteriou, ar c'hazarc'h o deus distrujet an daou fars eus an ed hag eus ar guiniennou.

Guelet a rer brema n'eus ket kement a ed coz etouez an dud evel a lavaret. Ma vije bet, e vije guelet muioc'h a ed er marc'hajou evit a veler brema; rag aleiz o deus er marc'h-ma izom da verza. Evelse e vella var an ed hag ec'h eller esperout e talc'ho da vellat varnezhan.

Brema ez ear da labourat var ar foen. Lavaret on eus meur a vech e c'hounezet cals o troc'ha abred ar foen, hag oc'h he zizoura buan pa vez trouc'het.

Ar pez a vez cauz aliez d'ar foen da doma goude ma vez berniet, eo n'en deus ket a ear avoalc'h. Abalamour da ze, lod a ra eus ho foen cacuadou rond, hag a laca er c'hreiz eur berchen hir pe eun doare guern pehini a ro eun tamic ear da greiz ar bern azalec ar beg beteg an douar; hag ar fo eus ar foen a zao hed ar vern-ze evel ar moguet dre eur chiminal. Ar re a ra ho bern foen evel m'her grer peurliessa, a rafe mad lacat dindanha, eleac'h eun dorchen soubl, eur guele calet great gant keuneut bras, pilcossou pe draou all, evit ma chomo ar foen dibrad dioc'h an douar, ha ma c'hello an ear pe an avel mont etre'n douar hag hen.

Alies e coez var ar guiniz ar c'hlenvet galvet gant an dud divar ar meaz *seaot* hag a hanver e gallec *glaou*, (charbon). Guelet a rer araoc ma vez dare ar parcad ed, ar pennou taguet o venna epad ma zeo c'hoaz glaz ar pennou n'o deus ket bet a zroug. Setu ama, ervez al labourerien gueziec, penaus e tigoez ar c'hlenvet-ze ha penaus e c'haller miret outhan.

En derveziou ma vez ar guiniz e bleun; en derveziou ma en em furm ar greun, e vez avechou glao pe c'hliz en noz. Neuze pa deu ar mintin ne vez ket avechou eur mouch avel. Kerkent ha ma sav an heol; kerkent ha ma teu da bara, e veler ar beradou glao pe c'hliz o luguerni evel perlez e beg ar pennou pe oc'h ar barvou. Mad, setu eno penaus e sav ar c'hlenvet. Divar ar beradou dour-ze, goazennou an heol en em zestum evel en eur stroillad hag a zisken er bellen, digor neuze, beteg al leac'h ma en em furm ar bouet er c'hreunen. Poazat a reont ar c'hreunen-ze, ha goude ne gaver er penn nemet goân.

Setu ama petra ra lod evit discar ar beradou dour-ze ha miret outho da ober droug d'ar guiniz. Var dro sao heol, daou zen a ia d'ar parc gant eur gorden hir. Cregui a reont unan e pep penn d'ar gorden, hag o terc'hel stign ar gorden-ze he zremenont dre an ed en eur lacat ar pennou da blega dre ma zeont. Kementse so avoalc'h evit lacat ar beradou dour da goeza. Gant eur gorden hir avoalc'h evit cas gantho deg pe zaouzeg ero bep tro, ec'h ellont hija evelse eun devez arat e nebeutoc'h evit eun anter heur.

Ar vellen so deut var an ed a eller cridi a zalc'ho mad. Ne ket doareet mad avoalc'h an eost evit sonjal e tiskenfe. Vardro pevar real dre boezel eo guelleat var ar guiniz. Er broiou estren ez eus ar memes guellenn evel er vro-ma. Ne zigaser ket cals a ed var an tachennou marc'had; ar pez a ziskuez, evel on eus lavaret hueloc'h, n'eus ket kement a ed coz er vro evel a zonjet.

Var al loenet corn e leverer eo falleet; ar Zaozon ne brenont ket er sizunveziou-ma.

Bep bloas peurliessa, abaoue pell-zo, ar frouez, avalou, per, prun, etc., a vez prevet diabars enho. Ar penn-cauz a guementse eo ma zeus prevet hag a deu, pa vez ar guez e bleun, da zefi e lagad ar vleuen digor. Ar frouezen en em furm var ar viou-ze pere a jom beo hag a zav ep dale da veza preved. Pa vezont deut da veza preved avoalc'h, e toullont ar frouezen, hag er bloaz varlerc'h ez eont d'ho zro da zefi var bleun ar guez frouez.

Setu ama petra so mad da viret oc'h kementse. Ar preved-ze, a leverer, ne blij ket ar guin-egr dezho. Ar c'huez epken anezha so avoalc'h evit ho c'has kuit. N'eus ken da ober eta nemet, pa vez ar bleun o tigueri, arrozi ar vezen gant dour laket eun nebeut guin-egr enha. An degvet, da lavaret eo, eul litrat guin-egr etouez nao litrat dour, a so avoalc'h.

E costez Lyon eo bet implijet al louzou-ze. Ar guez a ioa bet arrozet evelse, so chomet mad ho frouez enho; hag ar re ne voant ket bet douret so coezet ar frouez anezho evel ma coez ato pa vezont prevedet. G. M.

KELEIER.

An Autrou Brisson, person Plonevezel, so maro er sizun dremenet.

An Aotrou Keriel, person e Poullan, so hanvet person e Kerber.

An Aotrou Hameury, vikel e Pont-Croaz, so hanvet person e Poullan.

An Aotrou Guenn, person e Botsorhel, so hanvet person e Pleyber-Christ.

An Aotrou Briero, vikel e Plouigneau, so hanvet person e Botsorhel.

Pelerinach Itron Varia-Vir-Sicour, e Guengam, a vez ato d'ar zadorn araog ar sul kenta a viz Gouere. Er bloa-ma ta ar pelerinach-ze a vezo d'an deiz diveza a viz Even, hag ar pardon d'an deiz kenta a viz Gouere.

Gouzout a rer ez eus bet goal varrou amzer brema ez eus eur miziou bennag, hag ar mor poulzet gant an avel var an douarou, en doa great distruch e costez ar c'hreisdeiz eus a escopti Kemper. Eur guest a so bet great, pe da viana, en em glevet eus bet evit sevel arc'hant da zicour ar re o doa bet collou bras dre ar goall varrou amzer-ze. Savet ez eus eiz mil varnuguent eis cant naonteg lur ha tri-uguent. Setu ama penaus int bet rannet etre ar parreziou eleac'h m'en deus great ar mor muia distruch :

Enez-Sizun	8029 l.	75 c.
Fouesnant	5440	00
Penmarc'h	4698	75
Enez-Tudy	1741	50
Loctudy	5759	75
Kemper	764	50
Pont-n'Abat	324	75
Conkerne	468	75
Eskibien	540	00
Treffiagat	290	00
Perguet	12	50
Etre an oll	28070 l.	25 c.

Chom a ra 809 lur da rei ma teu c'hoas unan bennag da c'houlen, pe e vezint rannet divezatoc'h.

Er bloas-ma e maer o niveri an dud e Frans, evel ma vez great bep pemp bloas. Pa vouent niveret da ziveza er bloas 1861, e voue cavet ez oa e Frans seiz milion ha tregont, tri c'hant daou vil ha pevar uguent, daou c'hant daou hag antercant den. An niver-se so lodennet evelen: seiteg milion, c'huec'h cant daou ha daou-uguent mil pemp cant hag eur *goaz*, trivac'h milion, seis cant nao ha tregont mil, seis cant unan hag antercant *maouez*. Bez'ez e voa deg milion, daou c'hant deg mil, seis cant c'huec'h hag antercant potr, nao milion, pevar c'hant seis ha pevar uguent mil, pemp cant unan ha daou-uguent merc'h, seis milion, pemp cant tri mil, ha pevar varnuguent den demezet, nao c'hant eis varnuguent mil, seis cant pevar varnuguent intanv, eur milion, seis cant pemzeg ha pevar-uguent mil, ha pemp ha triuguent intanvez.

Abenn ar pemzeg a viz even e tle beza great an tam labour-ze evit niveri oll dud ar Rouantelez, mes ne ouzeur ket peur e vezo gallet rei da anaout an niver a vezo bet cavet.

E Paris, an niver eus an dud, a leverer a dle mont brema da zaou vilion da nebeuta. Eun nebeut brao a dud eo evit eur guær epken. E Londrez gouscoude ez eus muioc'h c'hoaz. Eno e creder ez eus hirio tremen tri milion, da lavaret eo, kement a dud, pe var dost, evel a so e Breiz izel oll, en he femp departamant!

Brema ez eus vardro pemzeg dez, eun den divar ar meaz en em gave e kær dioc'h an noz. C'hoant en doa da gaout he goan ha lojeiz, hag e kær ne gaver ket an traou ze evit netra. Va den gouscoude a ioa goullou he ialc'h. Eur zonch a deuas dezhan, ha setu hen da c'houlen lojeiz da di an archerien. An archerien ne lojont nemeur a dud hag a ve eün ho faperiou gantho. Hema a lavaras e teue eus ar galeou hag oa losket da vale. Kerkent oue croguet enhan ha casset d'ar prizon eleac'h ma cavas ar pez a glaske, da lavaret eo, coan ha lojeis.

Antronoz e üsclerias d'an archerien n'oa nemet eur farserez ar pez en doa great. Mes an archerien n'int ket cre var ar farserez; he gas a rejont dirag ar barner. Ar barner p'en doa clevet pe seurt tro en doa great, hen loscas da vale. Cridi a reas oa avoalc'h beza roet he goan hag he lojeis dezhan evit netra, ha ne dalie ket ar boan he zerc'hel da vaga hirroc'h.

Bez'e voa en dez all dirag al lez-varn unan eus ar filouterien-ze a gaver e kær kag avechou var ar mæz, pere ne reont ket marteze a laeronsiou bras, mes ive a gaf crog ato eun tu bennag. Hema a ioa bet condaonet nousket pet guech evit laeronsiou distér.

— Pe seurt micher oc'h eus, eme ar barner?

— Aotrou barner. va micher eo darempred al lez-varn.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *16 Even.*		Pont'Nabat. — *14 Even.*	
Guinis	18 lur, 93 c.	Guinis	17 lur, 73 c.
Segal	10 lur, 57 c.	Segal	11 lur, 66 c.
Eiz	9 lur, 61 c.	Eiz	10 lur, 32 c.
Ed-du	8 lur, 13 c.	Ed-du	8 lur, 91 c.
Kerc'h	9 lur, 92 c.	Kerc'h	10 lur, 50 c.
Avalou-douar	4 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, 90 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 30 Even 1866. — N° 74. — Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec,

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas	daou scouet.
Evit c'huec'h miz	eur scouet.
Evit tri miz	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec'e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Autrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 30 Even 1866.

Procession ar Zacramant a ra bep bloaz poan daoulagad ha poan galon d'an dud difeiz, hag er bloa-ma en deus great adarre mui evit biscoas. Er bloa-ma Jesus a so bet rentet adarre enor dezhan er zacramant eus he garantez. Er bloa-ma eo bet donguet adarre e triomph dre ar ruiou ha dre an hentchou, bete zokcn dre an hentchou bras. Ar re a ia evelse varlerc'h hor zalver e procession ne zonjont ket penaus an dud dizoue a elfe caout izom, ha pa n'o defe ket zoken a izom, a elfe laket en ho frouden mont ive dre ar ruiou pe dre an hentchou er memes mare. Hag e teuit da stanca an hent outho ha da viret outho da vont da guemeret ho flijadur eleac'h ma fell dezho hag evel ma o defe c'hoant! ha ne deo ket eun dizurs kementse? Evelse eur gazeten eus a Baris en em glem en eur lavaret penaus tri eus he mignonet, o vont evit kemeret ho ebat da ober eun tamic beach, a zo bet dalc'het a za var eun hent bras gant eur brocession, hag evel ne felle ket dezho gortoz, int bet stoket ha distoket cals pe nebeut o tremen dre greiz an dud. Ha ne dlie ket da viana hor Zalver Jesus hag ar re hen heuille beza en em dennet er fessier, pe guentoc'h, beza eat dreist ar c'hleuziou er parkeier evit lezel dieub an hent gant an dud vrao-ze pere n'o deus izom Doue ebet? Kementse ne vije ket bet avoalc'h, rag ar guel eus ar procession epken en divije ato great poan dezho en ho izili hag en ho goaziet.

Mes c'hui marteze, lenner, a lavaro pe a zonjo : an hent bras so kement d'ar re o deus relijion evel d'ar re n'o deus ket! — Ia, a gaf deoc'h. Ne ouzoc'h ket pe guer caer danvez so oc'h ober an dud difeiz! Petra eo tri pe bevar mil gristen catolic e kenver daou pe dri aclepot evelse pere, ken *nobl* eo an danvez so oc'h ho gober, a so ker kizidic, ma zeo avoalc'h ar guel eus ar pez a zisplich dezho evit ho lacat da vada! Bez'e c'hellent gortoz, a leverot-hu. Gortoz? Allas, ar re ne c'hortozont netra ebet varlerc'h ar vuez-ma n'o deus ket a amzer da goll, n'o deus ket izom da chom do c'hortoz. Ar re-ze a dle hasta alo, ha c'hoaz ne vezo ket hir ho cumsdeti An distera dale a zo eun divouer bras evitho. Ah! Ma vije bet eun redadec kezeg, ma vije bet mascaradennou morlarjez, ma vije procession an ejen lard a vije ren em gavet var ho hent, neuze n'o divije ket guinet evit guedal eun nebeut, neuze n'o divije bet poan chet evit mont dre douez an dud. Neuze zoken o divije bet pilijadur, o divije straclet ho daouarn, ha marteze e divijc tennet ho zokou evit saludi roue an ejennet! Mes procession ar Zacramant! Mes chom a za evit Roue an Env hag an douar! Kementse ne ket dereat evit tud evelse.

Guir eo ez eus re all ken *nobl* hag ar re-ze da nebeuta, Prinset, Rouanet, Impalaeret ha ne gredont ket e vent dishenoret o vont da heul procession ar Zacramant; ha ne gredont ket e colfent ho amzer o vont evelse da adori ho Zalver. Leno a ran en eur gazeten penaus Impalaer an Autrich gant tud he di hag ar re vrassa eus he lez, a so bet er bloa-ma, evel ma vez bep bloas, oc'h heul ar brocession dissul ar Zacramant. Lavaret a allen ar memes tra eus a veur a brins all, pere a ia en deiz-ze devot bras varlerc'h ho Doue. Nicun anezho ne goll evit kementse.

Pologn. — E Pologn eo ato iskinet ar gristenien catolic. Gouscoude christenien Wilna a voa laouenidiguez vras en ho zouez en derveziou tremenet. Evel ma zeo harluet escop ar guær-ze, escop Samogiti en deus, abaouez poania avoalc'h, bet an otre da zont di da rei ar gouzoumen (confirmation). Couzemennet en deus, epad tri dervez, couls lavaret azalec c'huec'h heur dioc'h ar mintin beteg an noz, eun niver bras a vugale, a dud iaouanc hag a re all. Tud Wilna ha tud ar c'harter oll a voa, a ellit credi, en eul levenez vras. Kementse ne ket bet great gouscoude ep ma ve bet great an heg oc'h an escop. C'hoant a ve da verca dezhan pet da gouzemenna, pet da sevel d'ar veleguiach pa hen lezer da rei an urziou. Mes an escop-ze

n'en deus ket aoun rag he skeud, hag a laca he zever araog gourdrouzou an dud. Varlene oa bét deut da Wilna da zonjal couzemenna ha rei an urziou, hag oa great dezhan paea tri c'hant scoet evit kementse.

E Kowno, ar gouarner en doa roet otre dezhan da ober pemp beleg nevez; an Aotrou'n Escop a zavas uguent d'ar veleguiac'h. Ar gouarner, droug enha, a ieas d'he di, ha gantha cabiten ar polis.

— Pet beleg oc'h eus-hu great, emezhan?

— Uguent, eme an escop.

— Ancounac'heet oc'h eus ta em boa difennet ouzoc'h ober ouspen pemp?

— N'em eus ancounac'heat netra, mes va dever a ia araog ho tifen; ama n'eus ket a veleien avoalc'h. Ar gristenien ne ellont na covez na clevet an oferen. Petra deui ar relijion da veza mar bez difennet rei an urziou?

— Mad, emer gouarner, pa n'och eus ket sentet, gouzout a rithu petra zigouezo ganeoc'h? ker e paeot kementse.

— Ne oufen pe rafen. Mes gouzout a rit n'em eus ket eur guennec.

— Ni a lacai guerza hoc'h arrebeuri ha kement oc'h eus.

— Mad! ha va lezel a reot da viana da vale?

— Ia, lezet e viot.

— Ha lezel a reot ganen va baz escop?

— Ia, ne vezo ket lamet diganeoc'h.

— Oh! neuze me lavar kenavezo deoc'h; hag an escop da gregui en he vaz ha da vont kuit.

— Da beleac'h ez it-hu, eme ar gouarner?

— Mont a ran da c'houlen an aluzen. Unan bennag en devezo truez ouzin, bag a roi din eur c'hinaouat vara. Pa zit da verza kement a so din, ne dal ket ar boan din chom ama pelloc'h.

Ar gouarner souezet ha trec'het gant uers calon an escop, en em dennas, hag a lezas gantha ar pezig en devoa. Hoguen ar Jeneral en doa roet he otre da escop Samogiti da vont da Wilna, en deus gourc'homennet dezhan mont kuit. An escop eta so bet red dezhan mont en dro. Mes he veach en deus great eur vad vras etouez christenien Wilna hag en deus ho c'hreeat cals er feiz.

Russi. — Gouarnamant ar Russi, o velet oa dalc'het an Aotrou'n escop Felinski gant eur goal glenvet, en deut otreet he lezel da guitat ar Siberi eleac'h m'oa harluet, evit mont e leac'h all da achui he harlu, hag e leverer e teui da Rom. Arabat eo cridi evit kementse e ve guelloc'h brema ar Russi oc'h ar gristenien catolic. Hanvet e deus evit ar Pologn eur gouarner crissoc'h c'hoaz evit ar re zo bet en he raog oc'h ar re a heul ar guir relijion. Ne eano ket ken ne devezo digristenet ar vro-ze. (*Gazeten Posen*).

Aljer. — Ar paperiou catolic a goms avechou eus ar c'habilet, hano a zoug eur c'harteriad tud eus an Aljeri, hag e leveront ne ve ket diez ho gounit d'ar guir Relijion. Ar c'habilet, dioc'h ma leveront, a voa christen ho zudou coz. Brema e teu lod anezho da gaout ar vissionerien evit deski al lezen gristen. Eur missioner a goms eus a zaou varabout (eun doare beleien) hag a vez oc'h he gaout alies. Gouzout a reont a vrema lenn brao ar gallec, hag e vadezont ar vugale a gavont prest da vervel. Anaout a reont eo red beza badezet, hag e tiskuezont eur c'hoant bras da receo ar vadiziant.

Da zul, meur a hini anezho, ha tud a bep oad, a deu d'an oferen. Kementse a ra vad dezho, a dosta anezho ous Doue, hag a drouc'h an diegui o devoa oc'h en em renta christenien. Rag cridi a reant penaus ar francizien n'o doa ket a relijion.

Pa vez comzet dezho eus a bassion Jesus-Christ e vezont guelet alies o vouela, hag ho c'hlever o lavaret: ô Doue, nag hen en deus Jesus-Christ hor c'haret! Ha neuze e roont ho mallos d'ar iuzevien. Ar pez ho laca souezet eo ne ve ket ar francizien oll sænt bras. Ma vemp christenien, emezho, ne alfemp mui ofansi Doue.

Ar re a deu da gaout ar vissionerien, a vez laouen bras o vont kuit, a lavar o deus cavet ar sclerijen, hag ez eo guelloc'h ar pez o deus clevet evit kement o doa desket bete neuze. Lavaret a reont c'hoas penaus ma c'houfe ar c'habilet ar pez o deus-hi guelet ha clevet, e teufent oll da veza christenien.

Toulouz. Dissadorn, 16 a viz even, edo an uguentvet deiz ha bloas abaoue ma ema Pii nao Pap. Eun navet, a leverer, a gomans e Toulouz evit hon Tad Santel, an unan varnuguent eus ar miz, da guenver an deiz ma voue curunet Pii nao, evit echui d'an nao-varnuguent, deis gouel Sant Per.

Hon Tad Santel ar Pap en deus ordrenet ma vije lezet e buez an den condaonet a behini e comzemp er sizunall, ha var gouzouc pehini oa bet losket diou vech contel ar c'hillotin. Mes e Rom ne leverer ket e ve digouezet kementse dre vurzud. Eno, araog ma tisclerier eun dra burzudus pe miraculus, e ranker beza sur.

Pii nao en deus torret ha casset kuit eun ofiser eus he c'hoardou, abalamour ma voa en em gannet ous eun all gant ar c'hleze. « Ne fell ket din, eme ar Pap, e ve clevet hano e stajou an ilis eus an emgannou-ze pere so eur voalen evit ar broiou, hag evit divouenn pere kement pap so bet em raog ha kement Roue e guirionez christen so bet var an douar o deus great ho gallout. » Al lez-varn en deus ouspen-ze condaonet an ofiser-ze d'ar prizon. En em ganna gant ar c'hleze, en em laza, evit eur guer avechou, setu eno guiz ar botred vad ervez ar bed; mes morse na Doue nag al lezen gristen ne roint ho otre da guementsé.

Dont a ra ato da Rom Eskibien ha re all eus an Itali harluet gant an dispac'herien. Ar re-ma, a leverer, a so a zevri o clasc lacat douguen eul lezen evit ma vezo roet otre dezho da vac'homi oll danvez an ilizou hag ar c'houenchou. Hag e teufent abenn a guementse ne dlefe den beza souezet. Al laeron, mar guellont ober eul lezen evitho ho unan, he graio a dra sur. Didrabassoc'h e vezint pa vezo al lezen evitho, hag æssoc'h eo lavaret: roit din ho tanvez en hano al lezen, evit lavaret: ar ialc'h pe ar vuez! Gouscoude an hini a vel samma he beadra ne vezo ket cals guelloc'h na cals laouenoc'h.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Pemped pennad ha tregont).

Hanaf, pe tas Jozeph kavet e sac'h Benjamin.

Jozeph a gare bepred he vreudeur, daoust d'ar pez ho devoa great enn he enep. He galoun a oa leun a joa oc'h ho guelout azezet ouz ar memes taol, ha mignouned hervez doare. Mes kent eghet en em rei d'ezho da anaout, e felle d'ezhan ho amproui eur veach c'hoaz, evit guelout hag hi a gare he vreur Benjamin e guirionez hag a greiz ho c'haloun.

Rei a reaz ann urz-ma da c'houarnour he di: Karghit ho zier d'ann dud-se, kement ha ma hellont derc'hel, ha likiit arc'hant pep hini anezho e beg he zac'h. Oc'h penn-ze, likiit va hanaf arc'hant e sac'h ann hini iaouanka, gant an arc'hant en devezo roet d'ehoc'h evit he viniz. Hag e oe great er c'hiz-se.

Antronoz, beure mad, e oent laosket da vont kuit, gant ho czen. Dija edont er meaz a ghear eur pennadik hent. Neuze Jozeph, o c'hervel gouarnour he di: Sao, emez-han, red varlerc'h ann dud-se, ha pa ez pezo ho faket, lavar d'ezho: Perag e rit-hu ann droug evit ar mad? Ann hanaf hoc'h eus laeret, eo ann hini a ev va mestr enn-han, ha gant pehini e tivin ann traou kuzet. Eun dra fall meurbed hoc'h euz great.

Ar gouarnour a reas er c'hiz ma en devoa bet urz da ober. O veza ho faket e tiscleriaz d'ezho gher evit gher he ghefridi.

Ar vreudeur a respontaz: Perag, Aotrou, komz evelse, ha sonjal ho defe ho servicherien great eun torfed ker braz? Digasset hon euz d'eoc'h euz a zouar Kanaan ann arc'hant hor boa kavet e beg hor zier; penaoz goude kement-se, hor be-ni laeret aour hag arc'hant euz a di ho mestr? Ra varvo ann hini euz ho servicherien a vezo kévet var-n-han ar pez a glaskit; ha ni holl a vezo sklaved d'ann Aotrou.

Hen a lavaraz: Ra vezo great hervez ho parn; ann hini a vezo kavet gant-han ann tas, ra vezo hennez sklav gan-eomp; ar re all a vezo divlam.

Raktal e oe dizammet ar zier var ann douar, ha pep hini a zigoraz he zac'h. Ar gouarnour ho furchaz, o teraoui dre zac'h ar c'hossa bete hini ar iaouanka, hag a gavaz ann hanaf e sac'h Benjamin.

Ann dud keiz anezho! Reghi a rejont neuze ho dillad, gant ann anken, hag o veza sammet adarre ar greun var ho ezen, e tistrojont e kear.

Judaz e penn he vreudeur, a ieaz ar c'henta dirag Jozeph, pehini a oa c'hoaz el leac'h ma edo kent; hag holl var eun dro en em strinkjont d'ann douar dira-z-han.

Ha Jozeph da lavarout d'ezho: Perag hoc'h eus-hu klasket ober eun dra evelse? Ha na ouzoc'h-hu ket penaoz n'em euz ket va far da zivin ann traou kuzet?

Judaz a lavaraz d'ezhan: Petra a respontimp-ni d'am Aotrou? petra'a livirimp-ni? Petra oufemp-ni da ober, gant ann disterra guir, evit en em venna? Doue en deuz kavet penn da fallagriez goz ho servicherien. Setu ni holl sklaved d'ann Aotrou, ni hag ann hini ma eo kavet ann hanaf gant-han.

Jozeph a respontaz: Doue ra viro e rafenn eun dra evel-se! Ann hini en deuz laeret ann hanaf, ra vezo hen-nez va sklaf. Evid-hoc'h-hu, it e pep frankiz da gavout ho tad.

H.

(An nemorant eur vech all).

BUEZ SANT ERWAN. — unnecvet pennad.

Calz a viraclou en deuz great c'hoaz sant Erwan pe Eozen a hend all epad he vuez hep conta ar faveurion all en deuz bet digant Doue. Mez ar brassa miracl en deuz great eo he binijen hag ar vuez zantel en deuz cunduet var an douar epad hanter cant vloaz. Santout a reaz erfin e tostae an termen da guitat ar vuez poaniuz-ze. En em denna a reaz da guervarzin evit en em brepari da vont dirac Doue. Lavaret a reaz eun devez d'an itron Keranraiz e crede n'en doa ket mui calz a amzer da veva. Pemzec deiz goude, o velout e oa ker sempl ha ken uset, e santaz e oa tost ar maro. Couscoude na heane ket da lavaret an overen, da goessaat ha da brezec. D'an trizec a viz Mae 1303, e reaz eur goession general euz he vuez da berson ar Minic'hi, ha goude e reaz eur brezegnen gaer e chapel Kervarzin, ha d'ar iaou bask e coessaz adarre gant an Aotrou Loanno person e Roc'h-Derrien. D'an deiz araoc ar iaou-bask e oa ker sempl ma eaz d'he vuele, ha ha savaz mui nemet evit mont d'an douar. Chalonied Lan-dreguer hag an officiat o veza deuet d'her guelout, hen aliaz da lezel lakaat da vihana eun tam plouz en he vuele hag eur pennvuele didan he benn. Mad en em gave evel ma oa, ha na fallaz ket d'ezhan e vije chenchet netra en he vuele. Gourvezet a oa gant he zillad var he gloueden gant eun tamic plouz brevet var c'horre hag eur meen evit pen-vuele. Miret a reaz he speret a binijen beteg ar fin.

Antronoz he baressianiz a zeuaz d'her guelout. Pi-jadur en doa o clevout kement-se, mez ober a reaz lavaret d'ezho e oa mad aoalc'h, ha na oa ket red d'ezho kemer ar boan da zont d'her guelout. Unan anezho couscoude, Guiomard haranen a hellaz mont gant Derrien Boisaliou beteg enhan, hag a lavaraz d'ezhan: Autrou: n'oc'h ket pare evel ma lavare tud ho ti. Doue her goar, emezhan, oc'h asten he zaouarn varzu he grucifi. Eur re bennag a lavaraz d'ezhan e vije mad clask eur medecin, hag hen a respontaz n'en doa ken

medecin nemet hor salver Jezuz-Christ. Er salver benniguet e lakee ar belec santel-ze he oll fizianz, Eur grucifi en doa bepred ouz treid he vuele, var behini e talc'he atao he zaoulagad. D'ar zadorn da noz en em gavaz goassoc'h ; santout a ree he nerz o vont kuit digantha : Goulen a reaz ma vije digasset an Aotrou Doue d'ezhan, ha communia a reaz gand he anaoudeguez vad hag eun devotion vraz. Goude ze, an Autrou Gorec, cure Lan-Dreguer ha person Minic'hy a roaz an nouen d'ezhan. Respont a reaz d'ar pedennou hed a hed. Divar neuze n'en doa mui netra da lavaret d'an dud ; coll a reaz ar preseg evit en em antreteni gand Doue hepken ; ar pez a reaz en eun doare tener ha didrouz beteg ar zul vintin, an naontec a viz Mae 1303. Tremen a reaz neuze hep poan evel pa vije bet moredet.

He gorf ne oa ket distronket gant ar maro evel ma c'hoarvez gant ar re all. He zrem pe he visaj a oa ruoc'h eguet na oa bet epad he iec'hed. Antronoz an uguent a viz mae, goude ma oa bet exposet e chapel Kervarzin, e oa douguet gant respet d'an iliz cathedral. Eun niver braz a dud en em gave en he anterramant. An oll a glaske caout eun draic bennag euz he religou. An intron Keranraiz e doa bet he ceinturen, hag eun tam euz he roched. Eun niver braz a dud a boke d'he gorf santel, pe a douche outhan eur groaz pe eun dra all bennac ; rag an oll a grede e oa he ene er baradoz. — Sant Erwan pe Eozen a zo bet interret e iliz cathedral Lan-dreguer er pen d'al lae e tu an hanter noz.

Le Délaizir fx M. D. ha Klan. (*Divez.*)

Devosion da Sant Per.

Gouelet em euz poltret S. Per en iliz an Itron Varia e Paris, ar pez en euz great d'in cals plijadur, rag m'a z'eo benvel beo euz an hini a enorer hement en iliz vraz savet e Rom d'a brins an Ebestel. A vrema e veleur eur mared tud santel o taoulina dirag ar poltretse, hag o pidi evit an oll gristenien o deus bet S. Per evit kenta pastor. Hoguen, S. Per a chom a c'hell eb ober eur van benag o velet poaniou an iliz-se hen euz gouernet hen he-unan e creiz ar goassa trubuil, betec rei evithi he c'hoad hag he vuez ? En hueldet euz an envou, beuzet en eur mor a c'hloar, daoust a ne deo ket ato ar memes, an hini m'a lavaras hor Salver d'ez-han : messaïl va ein, messaïl va denved ? Ar penn euz a scolach an Ebestel, a vezo ato eta, ervez coms Jesus-Christ, ar mean var bini eo savet an Iliz. Nag an amzer, nag an dud ne duint biken abenn d'he discar. Satan a c'hell, marteze leda var ar gristenien cals goaligner a gastis ; mez Per a vezo ato en he sao evit kenderhel he vreudeur er Feiz. Ne deo ket eta souez dre an amzer a rên, e velfe ar gristenien an izom honn euz a eur sicour gallouduz. Setu ar pez a ziscouez d'eomp perag e cresk hirio kement an devosion evit S. Per, ar pen euz an iliz var an douar.

Setu perag hon Tad Santel ar Pab dre zaou lizer scrivet an unan-ha-tregont a viz here hag ar bevar a viz dû 1860, en euz savet e Rom Breuriez S. Per. Ar menos kenta euz ar vreuriez-se eo lacât an dud da ober oberou mad hag ho dougnen d'ar beden. Rac hor Salver binniguet en euz lavaret « dre ar garantez ho pezo an oil evid eguile, ar hed a duio d'hoc'h anavezout evit va diskibien. »

Dre ar pedennou-se, e tleur goulen m'a tuio Doue da scuil ners ha sclerijen avoualc'h e calonou an iskibien hag ar veleïen evid ober brezel d'an discred a so hirio e touez an dud, hag evit kelen ar bobl ken dre goms ken dre scouer. Pidi a reur c'hoaz er vreuriez-se evit m'a tuio ar Feiz da veza skignet e pep bro, m'a tuio ar sclerijen euz an env da sclerijenna an holl broïou a so c'hoaz en devalijen euz ar pec'het, ha m'a tuio ar vertuz caër-se da startaat, e kement kalon ne anavez ket c'hoaz ar guened dudiuz a guevomp en-hi. Erfin, pidi a reeur evit m'a plijo gant Doue difen ato guir hon Tad Santel ar Pab e Rom penn ar Feiz catholic, ma plijo ganthan sicour gant he alion deut euz an env, ha gant he vrec'holl-galloudek, an hini a so he Vikel var an douar evit m'a c'hello en he habaskded ha gant ners treuzi an tarsou mor a so tost da lacât baguic S. Per da gonfonti. — E kever an oberou a drugarez a reer er vreuriez-man, pep den eat en-hi, a dle goulen m'a ne vezo ket liammet he daouarn d'hor mam santel an Iliz ; dleout a reer ive sicour dre an aluzen, pep hini ervez he stat hag he eaz, Tad an holl gristenien var an douar.

Setu aman ar pedennou gourc'hemennet evit-se : *Pater*, *Ave*, *Gloria*, *Credo*. — Ar Vreuriez e deuz tri gouel : Cador S. Per e Rom (18 guenver) ; gouel S. Per ha S. Paul (29 even) ha gouel S. Per el liammou (1 eost). En tri gouel se e c'helleur gounit induljansoull-dalvoudec. Kement dên, ken gouazet ken merc'het a beb stad a c'hell mont er vreuriez, n'euz fors pegueit e vezint euz Rom. Salo eo e teuffe an dud desket mad hag ar scrifanniourrien gant ho fluen da zifen guir an iliz.

Er fin, an tadou en ho ziez, a vezo aketuz da rei abred d'ho bugale eun devosion vraz evid hon tad santel ar Pab. An neb a so pell euz Rom, a c'hell en èm unani eur mared assamez, cass ho hanoiou d'an Aotrou'n Escop, hag en doare-ze e teuint da skigna en ho bro eur Vreuriez, henvel pen-da-ben euz hini Rom, gant m'a vezo kemeret S. Per evit patron. Peb escop a c'hell sevel ar vreuriez-man en he escopti, en doare m'a cavo d'ez-han e vezo ar guella. C'hoant so cousgoude ne raffent netra dishenvel euz Breuriez Rom ; ha goude-oll, staga a c'hellont ho breuriez euz hini Rom memes. Neuse o deuz pers e kement induljans a so stag euz ar vreuriez-vam, merket d'eomp e lizer Pi Navet ar bevar a viz du 1860. Peb breuriez goude-oll a so dienerez ha distag an eil euz he ben evit an doare da n'em c'houarn, gant m'a vezo aotret gant escop ar vro, ervez m'a tiscouez d'eomp lezennou an Ilis.

An Aotrou Wisman, da bini e z'euz hirio kement a a geuz, pa edo arc'hescop e Wesminster, a guemeraz cals poan evit sevel ar vreuriez-se ; rag hen da guenta a savaz anez-hi er guer a Londres. Setu perac he alion mad hag he bedennou a lakeaz skigna e Rom ar Vreuriez caër man. Souden e voue gouelet o sevel seiz Breuziez-ha-daou-uguent-all, henvel euz hini Londres. En ho zouez e kevomp breuriessou Viterb, Tivoli ; eur belec santel, hanvet Georj Meszlengi a savas eur vreuriez-all evid mad an niver bras a gristenien euz an Hongri. Primad ar Belgik, Escop Liej hag hini Gand : Ouspen-se iskibien an Holland, dre ali ho arc'hescop, cals iskibien euz an Almagn, iskibien Cologn, Munich, Munster, Paderborn, Trev, Trent hag escop Posen e Pologn, o deuz ive savet Breuriez S. Per en ho bro. Darn euz ar breuriessou-se a so stag euz hini Rom, ha darn-all en em ren ho-unan, mez cousgoude evid ar memes mad.

Ar memes tra a c'hellomp da lavared e kever ar breuriessou a so savet e Dublin, e Elpin, e Gloyn a Irland, hag e kever ar re a so e Veron en Itali, hag e Ravenn, e Venesi.

An Aotrou Marilley, escop Lausan ha Genev, anavezet dre hé santelez, ha dre ar pez hen euz bet da c'houaou evid ar feiz, a ra e tre m'a c'hell en amzer-man evit croui en e escopti ar memez breuriez. E rouantelez Frans ez-euz ive diou vreuriez, e Moulins, hag eun all e Chambery ; er Spagn n'e d'euz nemet unan, e Barcelon. Mar d'euz ken nebeut a vreuriesiou S. Per en diou rouantelez-se, ne dleomp rei evit pen caos da guementse, nemed ar boan a so euz ho sevel.

En Americ, Escop Montreal hag escop Kingstown o deuz comanset sevel eur vreuriez henvel eus an hini ma ozeomp anez-hi, hag a dleont staga ous breuriez Rom.

Arc'hescop Tours, en eul lizer scrivet ar 24 a viz guengolo diveza var diner S. Per a ro d'he escopti an doare da gass bep bloaz d'hon Tad Santel an allusen a c'hellomp da ober evithan.

Evel-se, enebourrien cador S. Per a sao ho-unan tud evid hen difen, en eur rei tro d'ar gristenien da ziscouez dirac ar bed-oll ho c'harantez evit tad an oll dud fidel. M'ar d'eo guir fallagriez an dud so brema var an douar a gresk bemdez muioc'h-mui, e c'helleur ive lavaret ne voue biscoas gouelet burzudou caeroc'h eguet hirio er bed. Petra benac'm'a z'eo, en hon amzer, troet an holl galonou, couls lavaret, var an arc'hant, pen-caoz euz ar gouli a zizec'h hirio an douar, e velomp an holl gristenien o sevel a bez evel eun den, evit cass d'an hini a zalc'h leac'h S. Per var an douar, ar pezic a c'hellont da zivoueret euz ho danvez.

Mez ar pez a c'houlen diganeomp Pii Navet dreist an oll draou-all eo ma teuffemp da bidi evid an iliz. Doue a ra deomp evel eur vam vad d'he bugale : pourvei a ra da holl izommou ar gristenien : rac se pa gred sclear an dud fall beza roet an taol a varo d'an Iliz, ha memez beza he sebelliet, Doue gant eur goms eb-ken a sao eur vreuriez benac evit pellât outhi ar riscl, rei d'ez-hi ar iec'het ma d'eo clanv.

Er guis-se, urs Sant Dominic a voue fountet evit discar fals doctrin an *Albïjoet*, dare da zalla an holl e bro C'hall ; Compagnunez Jesus, evit diarben heresi Luther, kevrediguez S. Visanf a Baul, pa voue hor broadisennet gant ar brezel ha duet gant ar guenvez.

Daoust a fazia a raffemp-ni, o credi e tuio Breuriez S. Per, da zifen ha da rei scoazel d'an Iliz a so hirio taguet gant kement a gounnar ? Oc'h ober ar pez a so en hor galloud evit skigna ar vreuriez-man, ha ne dleomp-ni ket da ada e pep calon christen an aad euz ar garantez a dle pep dên caout evid hor mam vad ?

Evit guir hirio cals tud jaouank leun a ners hag a vaillantis a guinnig d'hon Tad Santel ho goad hag ho buez evid hen difen, hen hag he stajou. A hent-all ez-euz casset d'ez-han profou caer evid hen lacât e tro da sec'ha daëlou an intanvezet, da derri naon ar vinoret, ha da rei eun aluzennik da guement christen a so en eun dienezvraz. Mez m'a teuffe an oll oberou-mad-se, trouez euz a eur feiz crenv, da n'em unani, e leac'h beza great pep hini en he fart he-unan ; ia, m'a teuffent da n'em skigna dindan bannier S. Per ; ma teuffe al largnentez a ro d'ezho ar vuez da gaout eur vagadurez bepred padus en devosion da brins an Ebestel, a ne gav ket d'heoc'h, e teuffe an oberou-se a drugarez da veza galloudussoc'h, guelloc'h reiziet, ha dreist oll padussoc'h ?

Pebez calon eo calon S. Per ! Pebez buez en deus renet etre m'a z'eo bet Pab e creiz an iliz-se ato scoet gant ar brezel, hag ato en drubuil ! Oh ! m'a selfemp piz avouallac'h euz buez ar sant braz-se, en deuz ar c'henta santet goad ar garantez evid ar gristenien o virvi en he voasiet, pa velc'h ar goual a dreuzé ar vugaligou roet d'ez-han da c'houarn, pebez aket ne lacaffempni ket evit douguen dourn d'ar Pab Santel a c'houarn hirio an iliz ! Pe bez pers ne guemerfemp-ni ket en he boaniou ! Ia, neuse, e vescfemp laouen hor pedennou gant he bedennou, hon daelou gant he zaelou ; ia, a nin a gafe neuse an tu da zivoueret meur a dra evit sicour Pii Navet.

Eur vech c'hoaz an devosion da S. Per a so eun izom evid hon amzer : hi eo an eor a silvidiguez e creiz ar safar a zeu hirio da orjellad an Iliz. Peb calon vâl a dro hirio euz Rom ervez m'a z'eo dleet. Poltret S. Per ker caret gant an holl, ha savet en iliz an *Itron-Varia*, e creiz Paris memes, Kear-Veur rouantelez Frans ; ar Vreuriez savet e Rom, hag a zastum dindan he drouiskel an holl breuriessou-all euz a bevar c'horn ar bed, evel eur iar he labousset bian, ar beachou ken niverus a rear hirio da vez prins an Ebestel, erfin an holl iskibien galvet da vont da Rom, evid al lid caër euz a drivec'hvet canvet deiz-ha-bloaz merzerenti S. Per. An holl draou-se a ziscouez d'eomp ar planken a silvidiguez a zigas d'an dèn, Doue en he vadelez.

Lavared a ran c'hoaz en eur echui : S. Per he-unan a zeu d'hor guervel ha d'hor pidi da gaout fisians en galloud hen euz e kever Doué ; hag evit rei testeni euz ar galloud-se roet d'ar pen euz an Iliz var an douar, e kevomp daou viracl anevez-so erruet dre vertuz chadennou S. Per. Er gazetten hanvet *Echo del divino Salvatore*, e kevomp merket an doare m'a z'eo c'hoarvezed

an daou vurzud-se.

Ra ma plijo gant Doue digueri daoulagad ar gristenien ha lacât peb unan da gaout eun devosion stard hà calonec da S. Per! BODEUR.

STUDI

Var ar vurbüen, an derchen bossennus, hag ar Borbolen malicius e Kerne.

(PEVARE PENNAD).

Pen Causiou ar C'hlenved.

Mar d'eo bet diæs anaout ar vurbuen e Kerne, ez eo bet ken diæs all anaout ar pen causiou anezan. Guelet hon eus peguen diæs eo bet anaout e natur hervez ar mercou hag ar blessou a velet var an anevalet, cridi a allet penaus e tlejet anaout mad ar sourcen eus eur c'hlenved, a ne anavezet ket er vro araog ar bloas 1857, hag a zo dirollet en eun taul count gant cals a c'hrevusdet eb mont a bell eus al leac'h ma zeo commanset. Mez siouas n'en anavezet ket. An amzer ebken en deus gallet hor sclerijenna, hag an dra-se a veler oc'h examina ar pen-causiou ordinal eus ar vurbuen.

Cetu aman ar pez em oa lavaret d'ar Prefet ar Cotes-du-Nord, en eur rapport a ris dezan var ar sujet.

Guenver 1861.

« 1° Ar vurbuen en hor bro ne deu ket sur eus a « natur an douar, pehini zo graeoc a leun a vein feil- « hennoc, hag ouspen, an observationou bet gret « hed ar veich, accord var an dra-se gant traditionou ar « vro, a ziskuez ez eo, dre exception vras, e ma ar « c'hlenved var ar seurt douar-se.

« 2° Ne dleer ket ivez lavaret e teufe dre effejou an « amzer, rag abaoue tri bloas-so e veler ar c'hlenved « dre an amzeriou ar re dishenvella.

« 3° Ne deu ket keneubeut eus a ziazez ar c'heriou, « evit da viana e canton Kerahès, rag guelet em eus « penaus ez eo bet commanset da guenta e Kergroas, e « traonien Ibijec, hag eo bet guelet goudese, var ar « blenen memes e pehini e ma Kerahès.

« 4° Nebeut a lennou so en hor bro, neus ket a « yuniou, an dour pehini a zivoan e gorre ar meneziou « a gav eur passaig eas evit en em denna.

« 5° Hor c'heriadennou, savet ordinalamant var an « huel a zo azioc'h traoniennou stris e peleac'h an ear « a zo vif, n'o deus ket eta da zouja an ear noazus a sao « eus ar guerniou.

« 6° Guelet em eus ar c'hlenved o tont e creyer pere « a ioa dalc'het ervez custum fall ar vro, er guelet em « eus o tont var anevalet placet er c'honditionou guella « evit ar sourci hag ar bevans.

« 7° Ar foen, ar bevans principal eus al loenet e « Kerne a zo mad, hag er bloas 1859 eo bet destumet « mad, ouspen-se ar yeot deilhennoc pere a gounter « ker clanvus, a surtout ar melchen, a zo aveac'h im- « plijet er c'harter.

« 8° Chom a ra c'hoas natur ar c'hlenved da veza « stagus. Re aliez hon deus guelet peguement ar pen- « caus diveza ma en deus great a valeuriou.

« Gouscoude a lavarjen ma na aller ket lacaat ar « stad noazus dar iec'het a veler er vro evel ar pen- « caus principal eus ar vurbuen, ez oun sur e ro dezan « cals a sicour da goumans a d'en em bropagi.

Hag hirio goude beza studiet epad meur a vloas, ez eo var ar poent-se e troio hon attantion, rag sur oun eo eno a non pas e leac'h all, e ma ar pez a glascomp.

Atao oun bet estounet eus a zaou dra principal, eus a bere em eus causeet en eur gommans : 1° Peur liessa ar c'hlenved n'en deus ket scoet nemet e fin an ânv, er pemzec devez diveza eus a vis eost, pe e commansamant mis guengolo. 2° Ar c'hlenved a zo bet chomet en eur c'harter hag a gomprene canton Kerahès, hag er loden eus a gantoniou Huelgoat hag ar C'hastelnevez (Finister) cantoniou Mael-Kerahès, Rostrenen, hag er loden eus a ganton Callac (Cotes-du-Nord), da lavaret eo en eur c'harter pehini zo ar memes tra partout, hag a zo formet gant ar meneiou du ha Menes-Arre pere a erru eno.

Mar d'eo guir, evel ma lavaren e 1861, penaus ne veler ket stang ar guerniou, an douar a zo graeoc, hag an dour en deus eur passaig eas, e renker evel kent remerki penaus vardro ar c'hæriou ez eus toullou evit an teil, poullou laguennec evit receo an anoues a deu eus ar percher, eus a greyer ar c'hezeg hag ar zaout, hag an anoues-se kemesket gant an dour glao a vez ingalet var ar prajeier da zeveziou fixet dre al lizeriou ferm evit ar c'hæriou ma vez meur a verour.

Ar poul-se eo e Kerne ar moyen da drempa ar prajeier gant neheut a vizou. Great gant speret a simpl da ober, al labourer kerneot en deus cavet anezan ar pez a ioa à vella evit an dra-se ; ha great en deus eus ar poullou-se e partout eleac'h ma alle, pe vije permettet pe ne vije ket. Evelse mar dafec'h dre an hentchou bihan er vro-se, zoken dre veur a hent vicinal, e velfac'h alies stancou lakeet da arreti an dour, pehini ne vezo ket losket var ar prajeier nemet goude beza bet kemesket gant ar pri a gant restachou anevalet a plant a bep seurt en devezo gallet al labourer da zigas eno.

Lavaret a aller c'hoas penaus ne deus karter ebed e peleac'h e ve ker clanvus al lojamanchou. Ar c'hreier dalc'het fall a zo partout re izel, re stris, hag alies savet ous an dorguen pehini a zervich da voguer ; N'o deus ket a brenestou avoalc'h, ha ne deus moyen ebet da cheinch ear eno pa vez sortiet al loenet. Erfin, alies epad an tomderiou bras, al loenet-se n'o deus da eva en eur zont d'o c'hraou, nemet an dour sac'h eus ar poullou laguennet, ar pez am eus guelet da lesker da ober gant ken nebeut a sourci.

Gant an dra-se c'hoas an teil zo destumet fall hag a vez alies disposet en eur c'his ma form kement a sourcen a glenved e toul dor creier ar zaout hag ar c'hezek. Hervez an traou-se e vèler peguen terrubl eo effejou an domder pa zeus kement-se a sourcennou a ezen clenvedus.

Gouzout a reomp penaus ar pen-caus eus ar vurbuen a deu eus an æzen a sav eus an douar epad tomder an ânv, ha d'ar cheinchamant a laca an domder-se da zont er plant.

Gouzout a reomp ivez penaus eo e misiou gouere, eost a guengolo ez eo ar broiou paludennoc ar c'hlanvussa hag er poent-se eo e veler ar vurbuen o tont ar stanca. Hervez an Aotrou Magn, den anaoudeg bras, hag hervez an observationou zo bet great, e c'houzomp penaus, e partout ar c'hlenvejou burbuennoc a deu e fin an ânv hag en discar amzer, pa sav eus ar yuniou disec'het fors a c'huesen, pa vez an eyen izell, an dour eus ar poullou alies brein, ha pa vez ar pez a ev al loenet cheinchet muioc'h pe nebeutoc'h a carguet a gals a vateriou diffarant.

An traou-se tout a aller da lavaret eus a c'horre Kerne ha pa anavezomp eta ar c'haus eus ar vurbuen en hor bro ec'h allomp mont larcoc'h ha clasc ar voyen d'en em zivoualL ountan, hag al louseier mad de barea.

H. M. T.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

An daou veacher.

FABLEN.

Fablen an azen hag ar marc'h coz, pehini a lennemp er zizun dremenet, a zigas da zonch din eus a zaou veacher a bere em eus clevet coms. An daou-ma o veza oc'h ober hent, a zivize evit caout berroc'h an amzer.

Ne gretac'h ket, eme unan anezho, peguement a dud on eus-ni pareet ! ato couls lavaret bemdez, eur pare bennag hag a elfen lavaret burzudus. Guech eun den mac'hagnet, brevet he oll izili ; en eun taol dorn ema ozet, dresset, laket pep ezel en he blas, hag abenn eun nebeut derveziou ema va den ker sounn ha ken diva-c'hagn ha biscoas. Guech eo ar c'holera ; eur banne dour tom ; eul loiadic louzou pe ziou, eun tamic frota, hag abars peder heur varnuguent an hini clan so adarre iac'h pesk. Guech eó an derzien dom ; ama eur banne tizan divar eun doare louzaouen a anavezomp, ha ne deo anavezet nemet ganeomp, a so avoalc'h evit cas ar c'hlenvet en he dro. Ha bemdez, evel a lavaran deoc'h, eun dra bennag evelse.

— Oh ! a lavaras eguile, c'hui so eur medecin bras, var a velan !

— Nan, me n'oun ket medecin, mes mevel oun gant an Aotrou*** medecin bras, hag e vezan avechou oc'h he gas d'an tiez eleac'h m'en devez tud clan da velet, hag avechou zoken, pa en devez eun ezel bennag da zresa, pe da oza, e talc'han ar goulou dezhan.

Ar beacher all a gomzas d'he dro. Ha n'oc'h eus-hu ket, emezhan, clevet hano eus a vrezeliou Napoleon hag eus he c'hounidou ? Hennez en doa soudardet hag a voa dir var ho las ! potred ha ne ket bugale oant ! Casset anezho d'ar broiou tom, evel an Ejipt, eleac'h ma verve an heol ken na deuze ar c'hoar var ho zocou, hag ho empen dindan ho bleo, pe d'ar broiou jen evel ar Russi- eleac'h ma scourne teod an dud en ho guinou, ha ma, chome ar c'hi eus ho fuzil en antervant sounnet pa zeant da glasc tenna, hor soudardet a gane hag a sute, hag a zistruje kement a deue da glasc afer outho. Ia, ni on eus c'huezet he fri da veur a hini ! Ha pa vijent deg oc'h unan deomp, ne vankemp ket varnezho rag morse ne gollemp. En Ejipt e lakeamp ar vedouinet da zec'ha oc'h an heol a renkennadou ; er Russi, e lakeamp gueleadou cozaket da gousket dindan an erc'h ; en Italí, en Alamagn, e testumemp armeou abez, er c'heriou pe en tachennou brezel, hag e reamp calzadennou ganthó. Ia ni on eus discoezet da dud ar broiou-all pe seurt potred a ioa e Frans.

— Dioc'h ma livirit, eme ar mevel medesin, c'hui a-so bet er brezeliou-ze oll ?

— Oh ! me n'oun ket bet er vrezel. Mes, evel kent me ha va zud on eus bet eun tamig pers e gounidou Napoleon. Va zad a zigouezas eun dervez gant eun den iaouanc a iea d'an arme hag a voa collet divar he hent. Va zad a ziskuezas an hent dezhan da vont beteg ar guær dosta. — Guelit lenner, ha ne ket eul loden vad en doa bet hema hag he dud er victoriou gounezet d'ar mareze ? ha ne ket eur sicour vras en doa rentet d'ar vro ?

G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

DILLUN 2 Gouere. — Vizitation ar Verc'hez Vari.

DIMEURS 3. — Eus a eisvet an Ebestel Sant Per ha Sant Paul.

DIMERC'HER 4. — Ar memes tra.

DIZIOU 5. — Ar memes tra.

DIRGUENER 6. — Eisvet Sant Per ha Sant Paul.

DISSADORN 7. — Santez Pulcheri, guerc'hez.

DISSUL 8. — Seisvet sul goude Pantecost.

An Avel hirio.

Jesus a lavaras d'he ziskibien : Lakit evez oc'h ar fals profeted pere a deu da vedoc'h guisket a ziaveas evel denvet, hag a zo a ziabars bleizi counnaret.

Dioc'h ar frouez a zougont ho anavezot. Ha cutuil a eller rezin divar guez-spern, pe fiez divar drez ? Evelse pep guezen vad a zoug frouez mad, ha pep guezen fall a zoug frouez fall. Eur vezen vad ne all ket douguen frouez fall, nag eur vezen fall douguen frouez mad. Kemend guezen ne zoug ket a frouez mad a vezo troc'het ha taolet en tân.

Dioc'h ho frouez eta ho anavesot. Kement hini a lavar din : Aotrou, Aotrou, ne dai ket da rouantelez an Env ; an hini avad a ra bolontez va Zad pehini so en Envou, hennez a ielo da rouantelez an Env.

(SANT VAZE VII. 15.) G. M.

KELEIER.

An Aotrou Boléat, vikel e Huelgoat, so hanvet person e Plonevezel.

An Aotrou Castel, vikel e Ploudalmeze, so hanvet person e Loc-Maria-Berrien.

An Aotrou Pondaven, vikel en Enez-Vaz, so hanvet person e Loc-Ronan-Kerne.

An Aotrou Jorjelin, beleg evit an dud a vor, so maro e Brest eun nebeut derveziou so.

An Aotrou Didiot, Escop Baieu, a zo maro er sizun-veziou-ma. Nao bloas ha triuguent en doa, ha deg vloas a ioa edo Escop. He ilis catedral en deus kempennet caer.

Setu ama hanoiou ar jureet a dle dont d'al Lez-varn (Cours d'assises) an nao a viz Gouere. An Aotrou Dupuy alier e lezvarn Roazon, so hanvet evit beza e penn al Lez-varn.

An Aotronez :

Lois-Celestin Poulpiquet, eus a Blouguerne.
Ian-Jakez Bolloc'h, eus a Guerhaes.
Per Latreil, eus a Argol.
Sébastian Floc'h, eus ar Faou.
Renan-Bertrand Boedec, eus a Guernevel.
Francez Garrec, eus a Gamaret.
Stefan Hebert, eus a Vrest.
August Briens, eus a Vontroulez.
Jakez-Mikeal Gueroult, eus a Vrest.
Hiacint Pennamen, eus a Zouarnenez.
Mathias-Laurans Derrien, eus a Lennon.
Lois-Mari Cathelineau, eus a Velgven.
Guillou Louboutin, eus a Blougonnec.
Per Vermillard, eus a Lauriec.
Joseph Rumeur, eus ar Fouillez.
Edouard-Charles-Pélagi Flo, eus a Lesneven.
Ian-Francez Comtr, eus a Landiviziau.
Guillou Herry, eus a Guerrien.
Lucian ar Bail, eus a Blozevet.
Clauda-Mari Segalen, eus a Vouezuou.
Félix Penfrat, eus a Gonc-Leon.
Lois-Mathurin Lacaz, eus a Blouneventer.
Renan Bourhis, eus a Dregourez.
Filip Mingam, eus a Vouezuou.
Samuel ar Goff, eus a Locunolé.
Ian-Vari Brezel, eus a Landunvez.
Gabriel ar Bihan, eus a Vrest.
Eozen Fagon, eus a Vilizac.
Ian-Francez Couloigner, eus a Blouvorn.
August-Herry Bazin, eus a Landerne.
Ian Euzen, eus an Dre-nevez.
Ian-Francez-Mari-Monot, eus a Gleder.
Francez Bergot, eus a Blouzeniel.
Armand Jaouen, eus a Blouigneau.
August Carpantier, eus a Bont-Croaz.

Evit derc'hel leac'h ar re a vancfe.

An Aotronez August Fessy, Herry Ferron, Laurans-Noel Canvel, Alan-Visant-Mari Guitot, ho fevar eus a Guemper.

MARVAILLOU.

An Turc bras o veza eur vech gounezet dre nerz ha dre vrezel eur c'harter christen, a jomas eun nosvez da loja en eur bourkik bihan. Da bardaez noz e tenas tud da skei var dor an ti eleac'h ma edo ha da c'houlen coms outhan.

— Petra fell deoc'h, eme an Turc bras?

— Ni eo fabliket ar barrez-ma, hag omp dent d'ho pidi da zifen hon daouzec abostol evit na vezint ket laeret gant ho soudardet. (An durket, eleac'h ma vezent mistri, a laere hag a zistruje oll dre ma zeant.)

— E petra ema ho taouzeg abostol, eme'n Turc? e coat?

— Ne ket ; en arc'hant.

— Oh neuze, bezit diencrez, me ho difenno. Ho mestr en doa lavaret dezho en em skigna dre ar bed ; me ia d'ho zicour d'en em skigna dre ar vro.

Kerkent e lakeas kerc'hat an daouzeg abostol hag ho c'hassas ractal d'an ti-moniz evit ober peziou arc'hant anezho.

Setu aze penaus a ra an oll dispac'herien. Mad int da zifen madou an nessa oc'h an oll nemet outho ho unan.

Eur c'habiten, oc'h ober he dro, a c'houlenne en dez all digant ar serjant a zioualle en ti gard :

— N'eus netra a nevez en noz-ma :

— Netra, va c'habiten, nemet ar scaon so torret.

— Piou en deus he zorret?

— Ar gosni, va-c'habiten.

— Daou zervez pinijen (sal polis) da gosni.

— Pa lavaran cosni, va c'habiten, e fell din lavaret eo brein.

— Daou zervez all a binijen da vrein.

— Mes, va c'habiten, prenvedet oa a fell din lavaret deoc'h.

— Daou zervez all da brenvedet.

— Va c'habiten ne allan ket lavaret sclerroc'h.

— Petra, eur vanden int-ta? Daou zervez pinijen all da sclerroc'h.

— Mes...

— Mes.... guer ebet ken, pe me ia da rei daou zervez pinijen deoc'h oc'h unan evel d'ar re all. G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *16 Even.*		PONT'NABAT. — *21 Even.*	
Guinis....	18 lur, 93 c.	Guinis....	19 lur, 16 c.
Segal.....	10 lur, 57 c.	Segal.....	11 lur, 82 c.
Eiz.....	9 lur, 61 c.	Eiz.....	10 lur, 19 c.
Ed-du....	8 lur, 13 c.	Ed-du....	8 lur, 63 c.
Kerc'h....	9 lur, 92 c.	Kerc'h....	10 lur, 25 c.
Avalou-douar	4 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, 90 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeton à goust :

Evit eur bloas.....	DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz.....	EUR SCOUET.
Evit tri miz.....	C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken.....	DAOU VENNEG.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

Kemper, 7 Gouere 1866.

Lavaret a reamp er sizun all penaus procession ar Zacramant a rea poan galon ha poan daoulagad da hiniennou eus an dud difeiz. Eun abeg all a gavont c'hoas er processionou-ze, hag an abeg-ze n'hen dinvinfac'h biken. Ar gristenien catolic a ro dre eno goal skuer d'an dud keiz-ze. Goal skuer? a leverot-hu, ha penaus? Allas, ne ouzoc'h ket pe guer jurdic, pe guer kizidic eo coustians an dud n'o deus ket a relijion! Mantret int o velet ar gristenien da zul ar Zacramant o terri lezen an ilis. Mes pe seurt lezen, a leverot-hu, a dorront-hi? Petra, ha ne deo ket difennet labourat da zul? ha gouscoude ha ne velit-hu ket en deiz-ze ar gristenien, ha zoken ar re vella, prez varnezho o sevel tamouigou aoterjou, er c'broaz hentchou, pe e leac'h all, evit ma rai ar zacramant adorabl eun ean eno? ha ne velit-hu ket lod o teleur bleuinou ha louzeier a c'hucz mad var an hentchou; lod o touguen plench; lod o touguen bokedou; lod o tigas hag ho stigna liseriou; lod zoken o calveziat? Guir eo an ilis ne ket ker striz hag an dud-ze ; ne gred ket e ve torret he lezen evit kementse, ne guemer ket an dra-ze evit unan eus al labourou difennet ganthi da zul ; mes an dud difeiz eo a guemer kementse evit eur goal skuer. Eur boan vras a ra an dra-ze dezho.

Ah! ma vije c'hui a raje traou all ; ma vije c'hui, goazed, a sternje ho kezeg evit mont d'ar parc da arat pe evit mont gant ho car en hent; ma vije c'hui, merc'hed, a guemerje ho keguil da neza; ma vije c'hui, micherourien, a iaje da labourat var ho micher beteg an abardaez, evit mont neuze dioc'h an noz d'an davarn, ha kemeret eno ho cousper, o c'hortoz tremen al lun hed ha hed en dizurs hag er vesventi : oh, neuze ar botred vad, an doctoret a bere e comzomp n'o divije cavet abeg ebet enhoc'h! Kementse ne vije ket bet kemeret gantho evit eur goal skuer. Pell dioc'h eno. Neuze o divije cavet e voac'h tud a zoare, tud ha n'o deus ket a aoun rag an ilis na rag he lezennou ; tud hag a voar en em ren ho unan; en eur guer ho kemeret o divije evit tud a skiant ha dreist oll evit tud a benn.

Ma vije c'hui zoken a iaje da zul d'oc'h ateriou, pe d'an ebatou, d'an ebatou-zé divar benn pere e lavare Sant Augustin e voa guell arat ha neza da zul evit mont dezho, an dud difeiz ne gafchent abeg ebet eno ken nebeut. Eur skuer vad e caljent kementse. Ho meuli a rajent hag e lavarjent ez oc'h tud a speret, tud hag a voar tremen ho anizer a zoarc. Mes kemeret prez da guempen aoteriou evit diguemeret hor Salver Jesus! Labourat da zul! Goal skuer! Oc'h ho cuelet, an dud-vad ha kizidic-ze a vije bet douguet da drei kein d'ho relijion, ma o divije bet relijion. Mes evel n'o deus ket, ne ket eas ho lacat d'he c'holl ; hag evelse, lenner, e c'hellit beza dinec'h ha kenderc'hel da renta da Jesus muia ma ellot a enor er zacramant eus he garantez.

E Rom e labourer cals evit rei lojeis d'an dud paour. Dre urs ar Pap, cals tud pinvidic en em gleo evit kementse, hag a laca cul loden eus ho danvez da rei bara da c'hounit d'ar re o deus izom.

Comz a rer cals eus ar Gardinalet a dle beza great ep dale. Ar Pap a guemer cals treveil evit ober ar choaz-ze. Divezatoc'h ec'h ellemp rei hanoiou ar gardinalet nevez.

Eur gazeten a Durin a goms evelen divar benn Sant Gregor, Pap ha Doctor eus an Ilis, ha divar benn Sant Per Damien he avieler : pa varvas Sant Gregor, ar bopl o velet ne jome ket a arc'hant var he lerc'h a ieas e counnar. Tamal a reant an doctor santel da veza goal zispignet madou an ilis, hag ez eant da deleur he levriou en tan. Neuze an avieler Per a bignas er gador, hag a roas da anaout d'an oll petra en doa great Sant Gregor gant he zanvez. Ho roet en doa d'ar beorien. An avieler Per a c'houlennas mervel eno dioc'htu evit renta testeni d'ar virionez eus ar pez a lavare. Doue a roas dezhan he c'houlen. Mervel a reas, hag he gorf a voue laket e kichen liini Sant Gregor.

Er zizun dremenet e comzemp eus eun navet a reat e Toulouz evit hon Tad Santel ar Pap Pii nao; setu ama eur beden a dliet da lavaret bemdez epad an navet-ze :

O abostol santel ! kenta gloar an iliz a Rom, c'hui a behini ar zoursi hag an evesdet en em astenne var an iliz oll, hag oc'h eus he lakeat e stad da zouguen frouez oc'h he zrempa gant ho coad, difennit hoc'h heritach.

Pastor bras eus an oll denvet, difennit a enep dispac'h ha gallout an dud dizoue, ar guær-ze deut da veza santel abaoue ma zoc'h deut da zevel ho cador enhi, d'he renta ar c'hreiz eus an iliz catolic, an ilis mam ha mestrez an oll ilizou fontet e kement corn so er bed,

Per, abostol eurus, æl Doue a lavare deoc'h guech all, er prizon eleac'h ma voac'h taolet gant hoc'h enebourien counnaret : savit, lakit en dro deoc'h ar mercou eus ho callout, recevit an ners da zavetei ar bobliou, rag ar chadennou so coezet dioc'h ho taouarn. » Hag e safjoc'h, hag e kemerjoc'h ar frankiz leun a roe an env deoc'h evit sclerat ar bed, evit rei buez ha santelez dezhan, evit skigna e pep leac'h rouantelez Jesus-Christ, evit gouarn an iliz santel ha brezelecat evit an Aotrou Doue.

Hirio, ar Pap a zo azezet var ho cador ha carguet da guenderc'hel da c'houarn an iliz evel ma oc'h eus hen great, a zo a bep seurt pechou stignet en dro dezhan, hag en deus a bep seurt poaniou da c'houzaon. Evit guir, he zaouarn n'int ket chadennet, mes nag a liamou so en dro d'he c'halloud, nag a droidellou ne glasc ket an dud difeiz evit miret outhan da ober ar pez a c'hoanta he galon a dad!

Abostol santel, c'hui pehini oc'h eus recevet en env ha var an douar eur c'hallout ker bras, bezit an æl a deui da derri he liamou ha da rei dezhan he frankiz. Ra ello ato, ervez ioulou he ene, hag evit mad an oll, digas da zonch d'ar bed eus a reglennou eternel ar justis, lacat da bara ar guir sclerijen var an eneou, ha diskuez dezho an hent a gas etrezeg ar guir vadou.

Setu ama petra scrif d'he guerent eur zouav eus a arme ar Pap, evit rei da anaout penaus e tremen ar zoudardet-ze ho amzer.

Pemzeg dez so e renan buez ar guir zouavet. Epad ar pemzeg dez-ze n'em eus great nemet redeg, hag oun distroet ama skuis maro. D'ar pemp varnugnent a vae oan diblasset eus a Velletri, sammet evel eun azen, hag em boa da ren deg den pere a ioa fiziet enhon. Pa zigouesjomp e Allatry, goude beza baleet epad teir heur, e sonjen ec'h aljen ober eun ean, mes caout a rejomp ar zoudardet oc'h hor gortoz, ar zac'h leue oc'h ho c'hein hag o vont da ziblaz. Ar c'habiten a lavaras dioc'htu mont en hent, hag e voue red deomp mont da heul ar re all. Peder heur dioc'h an noz oa neuze, ha divheur dioc'h ar mintin oa pa zigouesjomp e penn hor beach. Cana a reamp en dra c'hellemp evit en em dizenoui, mes evelato va zreid a voa c'hueziguennet oll ha stag oc'h va boutou. Antronoz omp savet var eur menez buel da c'hortoz al laeron. Eno omp chomet azaleg eiz heur dioc'h an noz bete c'huec'h heur dioc'h ar mintin, gourveze eur pennadic an eil dioc'h eguile, ha pephini he fuzuil en he guichen. Al laeron a dlie dont di da guerc'hat arc'hant ; mes red eo o defe gouezet oamp eat di, rag gar ebet dezho ne deo bet guelet vardro eno. Pemzeg dez omp bet er meneziou-ze o tremen an noz evel am eus lavaret deoc'h. Brema omp distroet da Alatry eleac'h ma raimp eun ean ma na deu ket al laeron var hon tro.

Petra bennag ma zeo tenn ar vuez-ze, en em blijan cals. Eleac'h treutaat e vellaan bemdez ; mes an heol so ken tom, ma zoun deut du evel eur morian. Beac'h o pefe brema oc'h va anaout. Eun tamic baro a zao din ive brema...

Aljeri. — En Aljeri ez eus savet eur groas vras ha caer var dour chapel Itron-Varia an Afric. An tour-ze so ledan ha rond. An Aotrou'n Escop Pavy eo en deus roet ar groas, hag hen eo en deus ive he lakeat var an tour. An ilis vras a so savet cazi oll. Var eun huelen ema, hag ar groas vras savet var beg an tour, a ello beza guelet eus a bell er mor, hag ive eus a bell en douarou. Kementse a ziskuez e kemer ar groaz perc'henniach er vro-ze, en douar hag er mor.

« Croaz Itron-Varia an Afric, eme an Aotrou'n escop Pavy, so savet a vel d'ar Frans, evel eur merc eo d'ar rouantelez-ze en deus roet Doue ar garg da renta christen ar vro-ma ,

Savet eo a vel d'an Durket, evit diskuez e fell da Zoue ho guelver davethan dre vouez ar verc'h hena eus he iliz ;

Savet eo a vel d'an dud so deut ama eus ar broiou-all evel eur merc ez eo galvet an oll da veza breudeur, hag e tleont en em zestum oll en dro d'ar Verc'hez, ar vam a drugarez. Var ar menez-ma, evel var ar C'halvar, ema en he za e troad croaz he map, ha Jesus a lavar dezhi ama ive : Va mam setu aze ho pugale ! »

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(C'HUEC'HVET PENNAD HA TREGONT).

Neuze Judaz, o tostaat eun tammik ouc'h Jozeph, a lavaraz gant hardisieghez : Aotrou, me ho ped, list ho servicher da lavarout eur gherik d'ehoc'h, ha na fachit ket ouz ho sklaf, rak goude Pharaon, c'houi eo va mestr. Goulenn a rejoc'h, ar veach ghenta, digant ho servicherien ha beza hon doa hon tad, hag eur breur bennag all. Ha ni hon euz respontet d'eoc'h, va Aotrou : Bez' hon euz hon tad hag a zo dija koz braz, hag eur breur c'hoaz krouadur, ganet d'ezhan enn he gozni, hag a behini eur breur-gompez a zo maro ; na choum mui nemet-han euz ho mamm, hag he dad her c'har gant calz a deneredighez. Hag hoc'h euz lavaret d'ho servicherien : Digassit ar breur-ze d'in, ret eo d'am daoulagad he velout. Ha ni hon euz roet d'ehoc'h da glevout, Aotrou, penaoz ar c'hrouadur-ze na helle ket kuitaat he dad, rak mar teuje euz he ghichen, hon tad a varvje. Hag hoc'h euz lavaret d'ho servicherien : Ma na zeu ket ho preur bihanna gan-eoc'h, ne velot mui va dremm.

Pa' zomp bet distroet da gavout hon tad, ni hon euz kountet d'ezhan kement tra en devoa lavaret va Aotrou ; ha var ar fin, hon tad a lavaraz : It endro ha prenit d'eomp eun nebeut ed. Ha ni da respont : N'hellomp ket mont, ma n'euz nemed-omp ; mar deu gan-eomp hor breur bihanna, ez aimp var eun dro ; hogben ma n'ema ket Benjamin gan-eomp, ne gredimp biken mont dirag ann den-ze.

Da ghement-se hon tad a respontaz : Gouzout a rit em euz bet daou vap euz va greg Rachel. Unan anezo a zo bet eat er mesiou, hag hoc'h euz lavaret : Eul loen gouez en deuz he daghet ; hag a c'houdevez ne ket bet guelet. Mar kassit hema gan-ehoc'h, ha mar c'hoarvez eun droug bennag gant-han enn hent, c'houi lakaï va bleo guenn da ziskenn er bez gant eun dristidighez vraz.

Mar d'ann eta, Aotrou, dirag ho servicher hon tad hep ar c'hrouadur, evel ma'z eo stag he ene ouc'h he hini, pa velo n'ema ket ar c'hrouadur gan-eomp, e varvo ; hag ho servicherien ho devezo lekeat he vleo guenn da ziskenn er bez gant glac'har. Ra vezinn vaunan ho sklaf, me pehini am euz en em c'hreat kred evit-han, o lavarout : Ma n'hen digassann ket endro, kabluz e vezinn enep va zad, ha goulen a rann ne vezinn biken pardounet.

Er c'hiz-se 'ta me choumo sklaf gan-ehoc'h eleac'h ar c'hrouadur, ha Benjamin a iello d'ar ghear gant he vreudeur. Rak n'hellann ket distrei da gavout va zad hep ar c'hrouadur, gant aoun na venn test va-unan euz ann anken a ia da lakaat va zad da vervel.

(Jozeph na hell mui en em zerc'hel ; guelet a ra n'ema mui he vreudeur ar pez a oant guechall ; karout a reont ho breur Benjamin, aoun ho doa da ober rangaloun d'ho zad, ne felle netra ken d'ezhan, mont a ra d'en em rei da anaout d'ezho).

KANOU.

TON. 28.

Goude levenez, kalounad !...
Breudeur Jozeph hen diskouez mad ;
Bremaik laouen enn ho banked,
Setu-hi adarre nec'het.

Ho breur bihan lekeat da laer !
Penaoz gallout distrei d'ar gher ?
Ho zad a varvo gant glac'har
He vleo guenn a iel d'an douar.

Neuze, evit hor c'hentelia,
E leverjont ar c'homzou-ma :
« Divlam omp... n'oump bet bet ato,
« Doue en deuz kavet he dro. »

Mar bezomp e gaou tamallet,
Sonjomp eun amzer dremenet,
Hag e kavimp evit petra
Eo deut Doue d'hor c'hastiza. H.

Kentel divarben ar Zacramant.

Ar Iuzevien ne deo ket falvezet dezho anaout J.-C. evit map Doue ; he laket o deus d'ar maro, ha goulennet ma coesje he c'hoad var ho fenn. Chom a reont en ho dallentez epad ma teu tud an oll broiou da ziguemeret sclerijen an Aviel. Counnari a reont o velet kementse ; hag eleac'h anzao ez int en em dromplet, e talc'hont eur gassoni ar vrassa oc'h an hini o deus crucifiet. Meur a vech ho deus bet laeret bugale gristen evit ho merzeria, ho bourrevi, ho dispen, ho c'hrusifia ; evit ho lacat da c'houzaon an oll boaniou criz a c'houzanvas hor Zalver etre ho daouarn ; ha kementse evit nevezi var ar vugale gueiz-ze an arrach o doa diskuezet a enep Jesus. Mes netra ne ra muioc'h a zies dezho evit sacramant an aoter. Netra ne ziskuez sclerroc'h oa Jesus den ha Doue ; ez eo ho Doue eo o deus crucifiet ar Iuzevien, eguet ar zacramant-se a garantez. Evelse o deus clasket meur a vech caout hostiou consacret evit gallout, en ho c'hounnar hag en ho arrach, ober a bep seurt dismegansou d'an hini ne fell ket dezho da anaout, mes bevech ive peur liessa hor Zalver en deus diskuezet dezho dirag ho daoulagad, edo e guirionez map Doue dindan ar spesou eus an hosti.

Brema ez eus var dro pemp cant vloas, en eur guear eus ar Beljic, eur iuzeo hanvet Jonathas, pinvidic bras, a falvezas dezhan caout etre he zaouarn Doue ar gristenien. Guelver a reas eur iuzeo all hanvet Ian pehini a voa en em c'hreat christen, mes pehini ne voa ket goal stard er feiz. Lavaret a reas dezhan « Te ac'h eus dilezet da relijion evit kemeret relijion michérour Nazareth. Abalamour da guementse e tlefemp da lacat d'ar maro, ha mar caran brema ne dec'hi ket eus a dre va daouarn. Mes mar kerez ne vezo great droug ebet dit. Te a lezer da vont en ilizou ar gristenien ; kea ha digas din eun nebeut eus ar bara-ze pehini a leveront so Doue, eo corf Jesus. Digas-hen din evit ma savimp eur c'halvar nevez d'he grucifia ha ma her bressimp gant hon treid. »

Ian, petra bennag n'oa ket cre he feiz, a guene o clevet ar c'homzou-ze hag a jomas saouzanet oll. Mes Jonathas a ieas da guerc'hat eur ialc'hat aour, en eur lavaret dezhan : « setu aze hag a vezo dit mar digasez ama aben eiz dez ar pez am eus goulenet ouzit ; mà na zigasez ket, e tlecz gouzout petra zo oc'h da c'hortoz ! »

An aour eo Doue ar Iuzevien. Evit eun nebeut aour, eur iuzeo a rofe he c'hoad, he gorf hag he ene. Ian ne voa ket pinvidic. Marteze ar gourdrouz eus ar maro ne vije ket bet cre avoalc'h evit he drec'hi, mes ar guel eus an aour hen trec'has. Mont a reas ac'hano, evel Judas eus ar goan diveza, evit clasc an tu da ober he dorfet.

Ian a ieas dioc'h ar pardaez en eun ilis catolic hag en

em guzas eno evit na vije ket guelet pa deujet da zerra an doriou. Pa velas oa deut tost da greiz an noz ; pa vouie ervad n'oa nemetha en iliz, ez eas da gaout an aoter. Crena a rea ; he zivesker o doa beac'h oc'h hen douguen ; sevel a rea bleo he benn hag eur c'huezen ien a zave var he dal. Caout a rea dezhan guelet an tan o tont eus an tabernacl evit he zevi. Chom a reas eno eur pennad mad ep credi mont larcoc'h. Mes an aour en doa guelet o luguerni a deuas adarre en he zonch, hag an torfet a voue great. Gant eur gontellasen e tivarc'has dor an tabernacl. Cas a reas gantha eur ciboar a voa hostiou consacret enha ; hag ez eas gantha da guzet adarre da c'hortoz an deiz. Pa deujot da zigueri an ilis, pa gomansas an dud da zont en ilis da bedi, ec'h ellas dont er meas ep ma sonjas den outha, hag araog m'oa deut beleg ebet ous an aoter da velet pebez torfet a voa great.

Cas a reas ar ciboar hag an hostiou saer a voa enha da Jonathas. Bez'e voa enha eun hosti vras ha pemzeg vian. Jonathas a guemennas d'he vignonet pere en em zestumas en he di evit ober a bep seurt dismegansou d'an hosti ou saer. Mes dorn Doue a deuas souden da boueza var Jonathas. Eun dervez pe zaou goude e voue cavet he gorf-maro er jardin, lazet gant eun taol contel.

Cridi a rejeur oa bet lazet gant eur muntrer, eul laer bennag. Mes Rachel, he bried, pehini a vouie petra voa tremenet, a damalle outhi he unan he varo d'an torfet en doa cometet. Mont a reas da gas ar ciboar hag an hostiou saotret da eur rabin, pe eun doctor bras eus ar iuzevien. Hema ho recevas gant eur min hag a ziskueze ar joa hag ive an arrach a voa en he galon. Rachel oc'h he velet, a deuas keuz dezhi da veza digasset dezhan an hostiou, rag guelet a rea e vijent saotret a nevez. C'hoant e devoue d'ho digas ganthi en dro, mes ar rabin he gourdrouzas hag he lakeas emeas eus he di. Nec'het bras ez eas da gaout eur iuzevez pehini a voa en em c'hreat c'hristenez nevez a voa. Houma e c'helennas, he lakeas da rei an aluzen, hag a boanias da zigueri he daoulagad oc'h ar virionez.

Ar Rabin a choazas guener ar groas evit ober he zacrilach. Ar pennou kenta eus ar iuzevien en em gavas en he di. Digas a ra var an daol ar ciboar saer hag eur vriad contilli-lassen. Neuze goude beza losket eur gaouad malloziou scrijus a enep Jesus, e voue sclabezet an hostiou var an daol, ha pephini a guemeras eun hosti hag eur gontellassen evit he zoulla. Mes, ô burzud! souden an dud-ze, pe guen arrajet bennag ma voant, a ia var adren spontet. Ho daouarn, ho c'hontilli so ruz gant ar goad. An douzier so var an daol so glibiet ha livet gant ar memes goad. Leskeul a reont criadennou euzus, rag credi a reont ez a ar gurun da goeza var ho fenn. Red eo dezho anzao ema Jesus-Christ dindan furm an hostiou-ze, hag e scrignont ho dent.

Red eo renta an hostiou da eur beleg catolic, rag guelet avoalc'h a reont ne ellont ket ho distruja. Clasc a rejont ar iuzevez ma on eus comzet anezhi, pehini a voa nevez en em c'hreat christenez ; rei a rejont dezhi nguent pez aour, ha goude beza great dezhi gourdrouzou scrijus ec'h ordrenjont dezhi cas ar ciboar-ze da Gologn hag he rei da eur beleg catholic. Kementma a voa e Bruxel, mès ar iuzevien a felle dezho e vije casset an hostiou da eur gwer a bell evit na vijent ket dizoloet ker buan. Ar iuzevez-ma a voa nevez badezet hag e devoue muioc'h a ners-calon evit na zonje d'ar iuzevien. Eleac'h mont da Gologn, ez eas ractal da di he c'honfessour da behini e roas ar ciboar hag an hostiou saotret. Hema goude beza adoret ar zacramant ha goulennet pardon evit ar re o doa great ar sacrilach, a zigoras ar ciboar ; hag a velas an hostiou toullet, roguet, ha leun a c'hoad. Neuze her c'hasas d'an tabernacl, hag e redas da lavaret d'an Escop petra voa c'hoarvezet. Ar c'helouze en em skignas buan. An oll veleien hag oll gristenien Bruxel a ieas e procession da ober amand enorabl da Jesus-Christ, er ciboar-ze. Epad meur a zevez, an eneou mad ne eanent da vont da bidi ha da enori ho Zalver en tabernacl. An oll a vouele, hag a drugarekea Jesus da veza diskuezet he c'hallout d'he enchourien vras. Roue ha Rouanez ar Beljic a glevas kementse ep dale : hag evel ma voant daou gristen vad, ne lesjont ket an torfetze ep he bunissa. Lacat a rejont cregui en oll iuzevien Bruxel, hag ho c'has dirag al lezvarn evit ma vije gouezet piou en doa great an torfet euzus-ze. C'huec'h sizun e padas ar varnediguez. An darnvuia eus ar iuzevien, spontet dre ar burzud o doa guelet ho unan, a anzavas petra o doa great hag a voue condaonet d'an tan. Devet e vouent derc'hent ar iaou basc. Ar gristenez nevez e doa digasset ar ciboar da eur beleg catolic, ne doa ket dalc'het an aour a voa bet roet dezhi; he daolet e devoa e kef ar beorien.

Epad meur a zispac'h a zo bet e Beljic abaouc, ar ciboar hag an hostiou saer-ze so bet casset ha digasset meur a vech evit ho c'huzet oc'h enebourien ar Relijion. Mes bep bloas, da viana pa zeus bet gallet ez eus bet great ato eur procession en enor d'an hostiou saer ha burzudus-ze. Brema ez eus savet eur vreuriez en ho enor ; eur gardien so laket evit ho dioual ha receo ar profou a ro ar gristenien fidel. G. M.

STUDI

Var ar vurbüen, an derchen bossennus, hag ar Borbolen malicius e Kerne.

(PEMPET PENNAD).

Lousaoueres ar C'hlenved.

Lousaoueres ar vurbuen so : 1° da barea anezan ; 2° d'en em zivouall ountan.

N'em eus ket nemeur a dra da lavaret eus ar pes a so evit parea ar c'hlenved, nemed em eus collet var dro dec a pevar uguent dre gant eus an anevaled em eus lousaouet. Rac an oll a oar penaus peur liessa, fors pe seurt lousaoui da ober d'an derchen burbuennoc pa ne deu ket dianveas, ners ar c'hlenved a vez ato crenvoc'h.

Mes mar deu dianveas evel ma e deut e karter Rostrenen, e vezer casi sur da barea dre al louzeier ordinal evit ar c'hlenved.

Ne gausein ket aman eus an oll moyennou a zo bet clasket en amzeriou differant evit parea ar vurbuen. Lavaret a rin ebken gant pere em eus bet iszu mad. Gouscoude e tlean rapporti ar pez a zo bet gueled epad ar c'hlenved hag epad al lousaoui.

Gant ar santimant em oa bet da gommans eus ar c'hlenved, e cave din ober vad en eur voada an aneval en e c'houzouc. Mes prest e veljen penaus ar goada-se a rea droug, an aneval a deue kentoc'h da semplaat, e boaniou a greske, erfin ar maro a errue kentoc'h.

Ar purgationou sulfat soud am eus roet da eva, a lavamanchou da zouçat ar c'horf ; ly guin, a memes kinin roet gant lod evel remed no deus ket great a effet mad tro ebet.

Er memes tra ar palastrou laket dindan ar c'houzoug, roet ken alies evit digas ar c'hlenved dianveas no deus ket gred ar vad a c'hedet diganto.

Er c'hontrol, pa em eus roet eus al louseier cren, ordinal em eus gallet guelet an iszu mad a reant.

Cetu aman al lousaouad am eus implijet :

Ober eur melanj cren en dour gant louseier c'hues mad, (evel saoch, cramamailh, deilhou laure, linard, etc.,) var dro..... Eul litrad.

Eaul tourmantin..... Dec centilitrad.

Guin ardant camphred..... Pemp centilitrad.
Acetat pe ammoniac.....

Kemesk al louseier-se tout, o ija ferm, her rei da eva d'al loen clan bep heur.

Rei lavamanchou plant c'huez mad etouez pere e lakeer eun neubeut eaul tourmantin, frotta an aneval e seac'h pe gant tourmantin, var ar c'hof, ar c'hein, ar c'hroas lesiou, hag ar c'hostou, e leskel goude e repos.

Prest goude ec'h allet guelet ar sempladures o timinui, an ners o creski, hag ar poul o commans lamou regletoc'h. An aneval a roc'he alies, en em hija a ree kenan. Ar c'hlisen a deue var e fri evel en e iec'het, en eur guer, guellat a rea e pep guis.

Pa apparisse ar c'hoesadennou no ket izoum na da drouc'ha anezo, na do devi doun, trouc'ha a rean ar bleo keit a ma pake ar c'hoezaden a memes pelloc'h. Goudese o frotten gant eur lousou great gant Le Bas, evit lacat ar goriou da zirenta. Var an dra-se eur palastr ledan a vesicatoir.

Al louseier evit an diabars a ioa evel em eus lavaret bremaic, hag er c'has man an iszu vad a ioa ato sur.

Moyen d'en em zioualt ous ar c'hlenved.

Ma ne deus ket cals a voyennou sur evit parea ar vurbuen eur veich ma vez crog mad ; e haller da viana e bellaat en eur goumeret en e enep ar moyennou a iec'het, eus a bere ez an da gauzeal.

Evid an dra-se an Aotrou Eleouet a me on doa decidet rei ar remed-ma pehinija roer e cals eus a gleqvejou stagus al loenet :

1° Goude beza dispartiet al loenet clan deus ar re iac'h, goada eun tamic ar re iac'h evit miret ous ar c'hlenved.

2° Non pas cass al loenet da beuri nemet goude beza roet dezo en o c'hraou avoalc'h a voued seac'h.

3° Rei bemdez da beb aneval, dreizo ho-unan, pe teuzet en dour tregont gramm sulfat soud, peantramant eun dournad c'hoalen gros.

4° Non pas rei dezo da eva nemet dour guennet gant brenn pe bleud eis.

Prest goude e beanjen da voada al loenet, dre ma seblante din e rea droug memes var ar re iac'h, hag e lavarjen rei ouspen ar pez em eus lavaret, bemdes epad pemzec devez, eur verennad vian a eaul tourmantin en eur verennad eus al louzaouat gret gant plant c'hues mad ; alies em eus bet roet gant avantaig guin ardant camphret eleac'h tourmantin.

Cetu aze eur remed dister avoalc'h, gouscoude ken aliez gueich em eus gret usaich anezan em eus bet iszu vad ; teir gueich e Rostrenen, eur veich e Mael-Kerahès, teir gueich e Kerahès.

An dra-se so sclear, mes ne ket c'hoas avoalc'h na taust evit trec'hi ar vurbuen ; a ne déo nemet dre guemeret poan da iac'hussat ar vro eo ez eo possubl, miret ous ar c'hlenved da staga e leac'h-all, nemet e leac'h e pehini e dispag da guenta.

Lezenn evit iac'hussat ar vro.

Eur veich ma vez ar vurbuen crog mad, e clask evel a'vélomp creski ; staga eus an eil aneval d'eguile, er memes spez, hag espeziou diffarant. En den memes e crog ivez aveichou. An dra a anavezer pell zo, a ni hon deus er guelet hon unan.

Red eo eta clask a diskues petra zo mad da ober evit miret ous ar c'hlenved da staga.

Guelomp da guenta penaus e stag ar c'hlenved burbuennoc e Kerne.

Bez ez eus tud hag a lavar penaus ar vurbuen a grog el loenet dre ma vezont bet touch oc'h loenet clan pe eb beza bet touch dre ar binim a vez en ær.

Lod all a lavar ne ket possubl e crogfe ar c'hlenved eb na ve bet touch al loenet ous eun dra bennag clan. Erves ar pez em eus guelet, evidon-me em eus remerket penaus ar c'hlenved ne stague er vro-ma nemet dre ma vezer bet touch pe oc'h loenet clan, pe oc'h famou corfiou maro ; pe oc'h traou pe en andrejou memes hag a veze bet touch oc'h al loenet clan pe varo-se.

Guelet em eus loenet o chom iac'h er memes craou ha taust da loenet clan, pa veze ar c'hreyer tausta ravajet gant ar c'hlenved ; mes al loenet a zigasset da guemeret plas ar re varo gant ar vurbuen, pe ar re a veze an tausta dezo a c'houneze prest ar c'hlenved.

Goude beza guelet ar seurt traou-se alies ez eo sclear penaus ar vurbuen ne deu nemet dre ma toucher ous traou clan.

Brema distroomp var ar pez hon eus kemeret evit pen-caus eus ar vurbuen. Dalc'homp sounch mad pe-

naus an natur eus ar bevans roet d'al loenet a ra cals er c'hlenved-ma, hag ec'h anavezomp avoalc'h evit anaout ar moyennou d'en em zioualL ountan.

(En eur gauseal eus al lezennou a enep ar c'hlenvejou e lavarin petra a dleer da ober evit miret ous ar vosense da staga.)

Mes lod eus ar moyennou-se ne apparchantont nemet ous ar maguer he-unan, ha peguement benag ne aller ket goulen cals a dra digantan evit guellat e diegues hag e lojamanchou, ez eo da viana red mired ountan da vont e peb instant a enep al lezennou kenta evit ar iec'het, evit e zommaich he-unan, hag evit dommaich an oll. Ne deo ket sur beza re direzon, goulen diganta ma roio muioc'h a ær d'e greier. Ar c'his da zestum an teil a haller da vellaat ivez. Evelse, mar feil deoc'h o delc'her en o pors, e allit o lakat dindan an avel a c'huez aliessa. Pellaat anezo eus a lojamant an dud hag al loenet, ha rei red d'an anouezen a deu anezo. Lavaret em eus ivez penaus e consideren evel ar pen-caus eus ar vurbuen e Kerne, an toullou sac'h-se e pere e lakeer a bep seurt traou da vreina hag a servich alies d'al loenet da derri o sec'het, ar pez em eus guelet ispicial e Kerdourc'h.

Mes evit ar poullou-se a veler e bord an henchou, ha taust dar prajeier, a zo re diviss d'al labourerien da drempa o douarou, evit ma ve permettet din goulen o stanka. Ne gav ket din memes e ve an dra-se necesser, a cetu aman perag : Evel en anavezer pell-so, neus ket a zanger a c'huezen-fall, pa vez ar poullou leun a zour pe tout a fead diseac'h. — Mes pa vez ar poullou-se na dizec'h, na goloet gant an dour, eo e vrein an traou a vez enno dre an ær hag an domder, pere a sicour kement ar c'huezen noazus-se da zevel.

Erves an dra neus nemet eta delc'her ar poullouse en eun hueldet fix, pe o dizec'ha tout, pe o leskel bemdez da vont var ar prajeier. Ma ve bet eostet fall ar boued loened, pe ma vent bet dommaget dre an amzer fall, neus netra da ober evit o iac'hussat nemet o sala arauc o rei d'al loenet, gant c'hoalen teuset en dour, pe en eur guemesk ganto eun neubeud c'hoalen e seac'h. Pa vez ar boued evel ma zoant e 1860, goloet a gabellou tousseg pe louedet, neus nemet passeal anezo dre an dourneres, evit lamet diganto ar pez a all ober droug.

Cetu aze remejou dister hag æz da ober e partout, hag en eur ober usaig anezo, ez oun sur e ve gallet pellaat diouzomp ar c'hlenved-se ker ravaiger.

H. M. T.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-mn.

Dillun 9 Gouere. — Sant Goulc'hen, escop.
Dimeurs 10. — Ar seiz Breur-Merzer.
Dimerc'her 11. — Sant Thiviziau, escop.
Diziou 12. — Sant Ian Gualbert.
Dirguener 13. — Sant Anaclet, pap ha merzer.
Dissadorn 14 — Sant Bonavantur, escop ha doctor euz an Iliz.
Dissul 15. — Eisvet sul goude Pantecost.

An Aviel hirio :

Jesus a lavaras d'he ziskibien : Eun den pinvidic en devoa eur merer pehini a voue tamallet dirazhan da veza great goal zispign gant danvez he vestr. Ober a reas eta d'ezhan dont d'he gaout, hag e lavaras dezhan : petra glevan-me divar ho penn? Rentit cont eus ar madou am boa laket etre ho taouarn; iviziken ne c'houarnot mui va danvez.

Neuze ar merer a lavaras outhan he-unan : Petra rin-me, pa lam va mestr he vadou eus a dre va daouarn? n'oun ket guest da labourat an douar, ha mez am befe o vont da glasc. Me voar petra rin evit pa vezo lamet va c'harg diganhe, ma cavin tud da rei diguemer din en ho zi.

Guelver a reas eta d'he gaout, an eil goude eguile, ar re a voa dleourien d'he vestr, hag e lavaras d'ar c'henta : peguement a dleit-hu d'am mestr? Cant tonelladik eol, emezhan. Kemerit ho scrit, eme ar merer, hag azezit aze buhan; grit eur scrit a antercant tonelladik.

Neuze e c'houlennas oc'h eun all : Ha c'hui petra dleit-hu? Me a dle, emezhan, cant poezel viniz. Kemerit ho scrit, eme ar merer, ha grit unan a bevar uguent.

Hag ar mestr a veulas ar merer disleal-ze, dre m'en doa great eun taol finesse. Rag bugale an douar o deus muioc'h a ijin en ho aferiou evit bugale ar sclerijen.

Ha me a lavar deoc'h, eme Jesus, grit mignonet gant ar madou-ze pere a deu alies gant dislealdet, evit, pa goessot en dienez, ma ho tiguemerint eleac'h na vanco morse netra deoc'h. (Luc, xvi. 1.) G. M.

LEVR AL LABOURER. III

Kentoc'h eget goel Iann e veleur enn hor bro
Eur gelienen vriz o nijal tro-var-dro,
Var ann dud, ar c'hezek, loen hardiz ha divad,
Hi n'em daol gant kounar, a sun beteg ar goad.
Ar veserien ho deuz he hanyet *Dabonen.* 1045
Kentiz ha m'he c'hlevont, e veleur a vanden,
Ho lostou enn avel, ar zaoud hag ar c'hezek,
Gant aoun na vent flemmet d'an daou-lamm o redek.
Evit mirout o saoud dioc'h he flemm hegasuz,
N'ho lezit ket er mez didan eun heol poazus. 1050
Da vintin ha da noz ho c'hasit da baeltre,
Mez da goulz ann ec'hoaz, ho list da baouezi.

Kenta m'ho pezo bet eul leue digand ho pioc'h,
M'ho devo pep kazek roet eunn ebeulig d'ehoc'h;
Ret a vo prederia maga ar re vihan, 1055
Ha dibab da viret ar re iaouanc gouellan.
Gouelit hag hi zo mad da arat ho touar,

Pe d'ho tougen enn hent, pe da stleja ho kar,
Pe d'ho kas var ho c'hein gant-ho d'ann emganou,
Pe da garga eunn deiz a leaz ho pezeliou; 1060
Mar d'int nerzuz ha mad da bopla ho kreier,
Pe ma n'e jaozont ken nemed ouz ar c'higer.
Ann anevaled all a gasser d'ar prajou,
Mes ar re zibabit evit ho labouriou,
A dle beza abred boazet ouz ar ieo. 1065
A vihanik eta ho fleustrit hep arsao,
Epad ma vezo eaz ho lakat da blega,
Ma selaouint ho mouez pa zavo nebeuta.
Da genta boazit ho diouz eur goakol dister,
Gret a vrankou hallek, pe a ozilh tener. 1070
Pa ho gouelit boazet ouz ho goakeligou,
Evit ma z-int d'ar paz, stagit ho daou ha daou.
Var lerc'h chui ho lakai da gas kiri bihan,
Goullo kaer da genta goude-ze karget skan
Ha nebeud da nebeud lieb spounta anezho 1075
Ar rod a vigouro ann ahel a darzo.

Mes piou bennag a venn gouelet enn he greier
Saout a garg al listri, tirvi mad d'ar c'higer,
A vezo ret d'ezha labourat he brajou;
Da gas dour vernezho, toulla gouazouigou, 1080
Gant skubelennou drez e pep goanv ho netaat,
Ha gant teil bruzunet, bep bloaz ho zempsi mad.
Ann nep a gavo kaer ribotat amanen,
Ker melen hag ann aour ha dispar enn dachen,
Na zellez ket doüja da strei a zornadou 1085
Kerc'h ha segal abred ebarz he liorzou,
Da hada karotez, ha melchen, ha kaol braz,
Hag avalou douar, ha kalz a irvin glaz.
Magit mad ho loened, ha bouetait-ho bemde
Bez'ez euz hag ho goualc'h a-vechou a goude 1090
Ho losk ebarz èr c'hraou goullo kaer ho rastel,
Da ober kovou skanv enn eur zaskiria pell.
Na rit ket eveltho: a nez ho loened korn
A zeui da veza treut ha sec'h 'vel eunn askorn.

Mar savit hoc'h ebeul evit mont d'ar brezel, 1095
Evit redek el lis, ker skanv hag ann avel;
Pe evit he staga diouc'h eur garriolennik,
Red eo ma vo boazet gan-e-hoc'h a vihanik
Da velet tud var varc'h, ann armou o luc'ha;
Da glevet ar rodou var ar vein o tarza, 1100
E kichen he ziskouarn ann tennou o kornal,
Hag ar bridou houarnet enn he graou o trouzal,
Kustumit hen ivez da anaout ho mouez,
Da veza cheriset, tastornet a liez,
Da zonet he-unan dre ma 'zeo iaouankik 1105
Euz ho tourn hep krena da gemer he vridik.
Mes pa en devezo he dri bloaz pe bevar,
Diskit hen da zevel, da zisplig he ziou c'har;
D'ober pep seurt troiou diouc'h a reiz; da zailha;
Da lakat gand he dreid ann douar da grena, 1110
Gouech da vont gouestadik, ha gouech all da drotal;
Enn divez digabestr, diere, da bostal,
Da dreuzi d'ann daou lamm menez koulz ha traounien.

Hep lezel var he lerc'h roud ebet enn dachen.
Ker primm hag ann avel deuz ar goualern-steren, 1115
A skarb a zismantr koumolen ha brumen,
A laka da nijal ar plouz dre ar parkou,
Ar gouez da vransellat e goueled ar c'hoajou,
Hag ouz rec'hier Armor ar c'houmou da darza,
Ker primm a iel ho marc'h, na hellot he harza. 1120

Le Déloitier-Sf. M. D. ha K.

AN ITROUN-VARIA-A-DRUEZ.

Bez'a zo war-dro dek vloaz ha tri-ugent, e tu kreisteiz da Goat-an-Noz, e kichen eur bannac'hik dour-red, enn eul leac'h distro ha nebeud darempredet, e oa eun ti bihan, toet gand balan ha zoul, hag enn-han o chouma pevar a dud dizanaf er vro. A bez vro ez ind deuet? Perag ho deuz dibabet traon Breiz-Izel hep gouzoud iez Breiz, ar brezounek, ken diez da zeski? Pep den war ze a lavare he vegad; hini n'anaveze ar wirrounez. Ar penn-tiegez a oa anavezed hep-ken dre ann hano a *Heri*; ar c'hreg a oa hanved *Anna* hag ann daou vugelik *Monik* ha *Loeiz*. Ann dud a gav digarez da bleustra ann ti bihan-man a choum souezed o weloud, dindan eun diavez hag eur wiskadur ken paour, koulz neuz, kemend a zereadegez, komziou bepred dibabet, karantez vraz ann daou bried ha furnez ho bugaligou. Evit-ho, ha reont gweladen da zen, na druantont netra, n'en em glemmont morse euz ho faourentez, ha koulzkoude leac'h a oa da gredi ho doa dienez. *Heri* beb beure a dremenn he amzer da chaseal pe da besketa gand ann higen, ha morse na zistro goullou he visac'h. Goude kreizteiz e laboure eur c'hournik douar e-harz he di, ha d'ar pardaez e rea skol d'he vugaligou. Anna, goude ar beden veure, a gempenne he zi, a aoze boued, a ganne hag a damme dillad an tiegez, enn eur ger, ober a rea kemend a hell eur vamm vad d'ober evit kuza he dienez da dud ar bed. Loeiz, hoajed a nao vloaz, a vesae enn hent glaz tosta, rez ar girsier, diou c'havr, holl vadou ann ti. Monik, bihan c'hoaz, a heulie bepred he mamm, enn eur ober mibin gand he bizied moan, eur loer a behini n'en dije ket bet a vez eur stammerez touet. Ho neuz vad, ho furnez, a roe d'ann holl c'hoand d'anavezoud ho doare hag ho buez : koulzkoude den na grede boulc'ha ar goulennou; rag, e desped d'ho diaveaz paour, e oa eunn dra bennag enn ho c'herzed, enn ho dalc'h hag a zerre kloz ho genou dan dud ar muia heskinet gand ann debron enn ho zeod.

Heri a wele gant plijadur he vugaligou o kreski enn hoad hag e furnez, ha koulzkoude dre ma kreskend e kreske ivez he enkrez. Penaoz lakaad ho skolia? Penaoz rei d'ezho eur stad a vuez deread d'ann hano a zougont? Lakaad a ra stard enn he spered mond da gavet koz vignouned a'ezhan evit goulenn digant-ho kuzul ha skoazel. Chetu-han enn hend ann deg a viz-du, h b aoun rag ar goan, eur vaz enn he zourn, eur boutou-ler hanter-uzed enn he dreid, ha nebeud a arc'hand enn he c'hodel. Da gear Baris e tle

mond, hag ar c'hlénved a zeu d'hen derc'hel e Roazon. Eno, Doue a zeuaz d'hen gervel evit gopra d'ezhan he vuez zantel hag he oberiou mad.

Eur beure, pevar devez goude, ann douger-lizeriou a ginnige d'Anna eur paper ziellet gant koar du ; n'he deuz ket awalc'h a galoun d'hen digerri, mond a ra he dion-c'har digant-hi hag eo red d'ezhi azeza. Ar vamm baour a gemèr he holl nerz hag a lavar d'he bugalez : « Torrit ziel du ar lizer ha lennit-han. » Hen ober a reont, hag a-boan ho deuz gweled ar geriou kenta ma leuzkond hep lavaroud ger ar lizer da goueza, ha m'en em strinkond da dreid ho mamm enn eur skuilla eur mor a zaerou. Pa savjond a nebeudigou ho fenn, ho mamm a oa dizlavar ha gwenn evel erc'h. Pa zeuaz dezhi ann anaoudegez e lavaraz, enn eur huanadi, ma bugaligou, daou dad hoc'h euz breman enn Env. Ann deiz warlec'h, beure-mad, ann intanvez e ia d'ar vourc'h tosta da c'houlenn eunn oferen evid ene he fried, hag ec'h elum eur c'houlaouen dirag aoter ann Itroun-Varia-a-Druez, e pehini, goude Doue, e ma he brasa fizians.

Breman, siouaz ! ann dienez a ziskenn buan war ann ti balan : gwerza reeur eur c'havr, hep dale e werzeur eben ha bepred ann ezomm a ia war greski. Loeiz evid divec'hia he vamm, a fell d'ezhan, daoust d'he hoad tener, mond da c'hounid he youed. Anna na c'houl ket-se hag a stourm pell amzer. Koulskoude, kentoc'h eget gweloud he mab o tismantra he vuez er vrasa dienez, e lavar d'ezhan : « Kerz, ma bugel, kerz enn hano Doue » da glask labour da Vontroulez : mir bepred lezen Doue » ha kuzulion da vamm ; ped bemdez ann Itroun Varia-» a-Druez, ha ro d'in aliez euz da gelou ; kerz : bennoz » Doue gan-ez. »

Loeiz, evit berraad eur c'himiad ken bec'hiuz d'he dud ha d'ezhan he-unan a vriata he vamm glac'haret, a stard Monik etre he zivrec'h, hag, eur bisac'h bihan war he skoaz, e red buan er meaz. Bale ra eunn hanter-heur hep diskuiza. Erru war lein *Koat-ann-Noz* e kichen *Roc'hiantel*, he zionc'har a gren dindan-han, berr eo war-n-ezhan kaer, he galoun a lamm re vuan, red eo d'ezhan azeza. Ac'hane e tro he zaou-lagad e-trezek ti balan he vamm, hag, hep dale, eur mor a zaerou a zeu da skanvaad he galoun. Ober a ra eur bedennik d'ann Itroun-Varia-a-Druez, hag ar Werc'hez a dreac'h anken he bugel, hag a laka eur fizians dener enn he galoun.

J.-M. Cam, person Pabu-Guengamp.

(*Ann dilerc'h eur weach all.*)

An Aviel, levr anavezet gant an oll, a so moullet a nevez. He gaout a rer e ti an Aotrou Salaun, e Kemper. N'her guerzer nemet c'huec'h guenneg varnuguent, petra bennag ma zeo moullet caer ha dreze æz da lenn, ha ma zeo cresket cals. O veza ne voa enhan diaguent a *veditationou* nemet evit ar sulion epken, eur beleg eus an escopti en deus laket enha eur *veditation* evit ar goueliou pere a viromp evel ar zul, evit Nedelec, ar Rouanez, gouel an Oll-Zænt, goueliou ar Verc'hez, etc. Ar *Meditatio-nou* nevez-ma so great er memes doare ha gant ar memes speret a zevotion evel ar re goz. Al levr a vezo casset d'an nep her goulenno, ha n'en devezo da baea, en eur he receo, nemet ar priz merket hueloc'h.

G. M.

MARVAILLOU.

En dez-all an aotrou G... a voa o lenn he gazeten, hag e voa gant eun pennad e pehini eun doare medicin a lavare : Ma carfet kemeret va louzou ne ve mui.

— Na bleo guenn !

— Na sifellat !

— Na goent !

— Na piconz en daoulagad !

— Na ber-halan !...

An aotrou G... a dennas eun huanaden : Asa, emezha, ha diot eo ar re-ze ? C'hoant o deus da zistruja kement vad a zo !

Eur micherour hag a labour en eur stal vras a ieas eun dervez da c'houlen digant ar mestr he lezel da vont da ober eun tamic beach. Eiz heur ha daou-nguent en doa c'hoant da gaout, emezhan. Roet oue dezhan he c'houlen. Kement ma a voa da lun. Deut ar merc'her, ar iaou, ar guener.... hàr ar micherour ne zistroe ket d'he labour. D'al lun vintin e tigouezas adarre. — E peleac'h oc'h chomet, eme ar mestr, epad ar zizun ?

— Mes roet o poa conje din !

— Ia, evit *ciz* heur ha daou-uguent, da lavaret eo, daou zervez.

— Oh, eme ar micherour, n'em eus kemeret nemet an amzer a voa roet din. Ama e labouromp eiz heur bemdez. Ahanta, eiz heur bemdez epad c'huec'h dervez a ra eiz heur ha daou-uguent. Evit an heuriou all pere ne dremenan ket ama, n'em boa ket izom da c'houlen conje evitho diganeoc'h.

Ha setu penaus, pa labourer dioc'h an heur, eo red avechou conta diou vech.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *25 Even.*		Pont'Nabat. — *24 Even.*	
Guinis....	12 lur, 41 c.	Guinis....	19 lur, 80 c.
Segal....	7 lur, 04 c.	Segal.....	11 lur, 08 c.
Eiz.....	7 lur, 20 c.	Eiz.....	9 lur, 59 c.
Ed-du....	5 lur, 85 c.	Ed-du....	8 lur, 34 c.
Kerc'h....	9 lur, 17 c.	Kerc'h....	10 lur, 00 c.
Avalou-douar	3 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, 90 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 14 Gouere 1866. — Nº 76. — Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar bacamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kempen.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 14 Gouere 1866.

Ne allan ket miret, lenner, da lavaret deoc'h eur guer c'hoaz divarben procession ar zacramant. Ar re ne fell ket dezho e ve rentet evelse enor d'hor Zalver, a deu da veza tremen diot o clasc eun abeg pe eun digarez bennag evit rei eun tamig liou d'ho mennoziou difeiz. Lavaret a reamp en dez-all ez oa eun den ep relijion bennag hag en em gleme abalamour ma tlie an hentchou beza franc d'an oll, ma o devoa guir da vont da glasc ho flijadur pa garjent hag eleac'h ma carjent, hag ec'h elje sevel c'hoant gantho da vont da guemeret ho ebat dress er memez hent ha d'ar memes heur ma tigouesje ar procession. Lavaret em eus, *eun den difeiz bennag*, rag a drugare Doue an niver eus an dud-ze ne deo ket bras. Mes evel a leverer gant guirionez, eur c'hi hag a harz a ra muioc'h a drouz evit cant hag a dao, ha neuze ken diskiant eo ho c'homzou ma zeo avoalc'h ho c'hlevet evit rei c'hoant d'an oll da ober goap anezho.

Ne deo ket, emezho, da guemeret hor plijadur, da glasc ebat epken eo ec'h ellomp mont en derveziou-ze ; mes bez ec'h ell beza izom ac'hanomp ; bez'e c'hellomp beza galvet evit eun dever bennag. Evit skuer, eur medecin a ell beza galvet da velet eun den clan, toc'hor, dare da vervel. Var he hent eo dalc'het a za gant eur procession. Coll a ra he amzer, hag an hini clan a varf ha ne vije ket maro ma en divije gallet ar medecin mont var eün beteg enha. Guelet a rit ha ne ket diot e ranker beza evit coms evelse ? Guir eo n'eus medecin ebet ken diskiant-ze. Eur medecin a voar ervad penaus ma ve prez varnezhan, tud eur procession, n'en defe nemet lavaret eur guer dezho, hag ez afent buan a gostez evit he lezel da dremen, ha ma en defe zoken izom sicour e-vit mont buanoc'h, e cafe en ho zouez. Mes an dud difeiz ne velont ket kementse. Ar pez a ziskuez e teuer da veza dall a speret pa na vezer mui sclereat gant sclerijen ar virionez. Rag ma ve red lezel a gostez assambleou ar Relijion var digarez ma c'hell unan bennag coeza clan, toc'hor en deziou-ze, ha ne allfet ket obér kement all d'ar foariou, d'ar marc'hajou e perc'en em gal avechou tud da vervel ?

Mes lezomp an dud dizoue-ze eur vech mad ha com-zomp a draou all.

An eil varnuguent a viz even, an Tad Santel ar Pap en deus great pemp Cardinal nevez : an Aotrou Cullen, arc'hescop Dublin ; an Aotrou Hohenlohe, escop e servich ar Pap ; an Tad Biglio, eus a urs ar Barnabitet ; an Aotrou Matcucci hag an Aotrou Consolini, ho daou ive e servich ar Pap. C'huezeg Escop so bet ive hanvet, (preconizet). Pevar anezho so eus a Frans. An Aotrou Plas, escop Marseil ; an Aotrou Lequette, escop Arras ; an Aotrou Grimaldias, escop Cahors, hag an Aotrou Beccl, escop Guened.

Ar Frans ha stajou an iliz so en em glevet evit diminn an anter ar pez a baet, er post, evit al liziri hag ar c'hazetennou a ia hag a zeu eus an eil d'eben eus an diou vro-ze. E Rom ive e teuzer ar monis coz evit kemeret monis henvel oc'h re ar Frans. Kémentse a rento cals æssoc'h an darempred etre Rom hag ar Frans.

Marseil. — C'huec'h missioner eus a di ar missionou diaveaz, so diblasset eus a Varseil, an naonteg a viz even, evit ar broiou a bell. An Aotrou'n Escop Theurel, hag an Aotrou Beaujean evit an Tong-King, tu ar c'huz-heol ; an Aotrou Ambruster evit ar Japon, an Aotrou Thournier evit ar C'hochinchin tu ar c'huz-heol ; an Aotrou Pier, evit Pondichery ; an Aotrou Villion evit Hong-Kong.

Sant-Briec. — Aotrou Escop Sant Briec so digouezet e Rom hag en deus bet eun diguemer ar c'haera digant ar Pap, hèn hag ar veleien so eat d'he heul. Roet en deus d'hon Tad Santel ar Pap cant mil lur savet en he escopti evit diner Sant Per. An Tad Santel en deus meulet an Escop couls ha tud fidel he escopti eus ho feiz hag eus ho bolonte vad.

Ar Pap en deus recevet, ep he zonjal, eul loden vad eus a relegou an den eurus Josaphat Runcewiez pehini

so meneg da ganoniza. Ar relegou-ze so deut a bell ; diskuezet int bet d'ar gardinalet hag e vezint diskuezet d'an oll epad ma vezor o canoniza an den eurus. Pii nao en deus dalc'het evithau he unan eul loden eus ar relegou-ze hag a bed dirazho. An den eurus Josaphat so unan eus a batronet ar Pologn, hag he ganonization a gresco etouez tud Pologn ar feiz catolic e deus c'hoant ar Russi da vouga.

Ar gardinalet hag an eskeb so e Rom, ken ar re so e servich ar Pap, ken ar re zo eno harluet eus ho escoptiou, so bet o renta no deveriou d'an Tad Santel d'an deiz ha bloas abaoue m'eo bet curunet.

Pii Nao, en eur respont dezho, hag en eur ho zrugarecat en deus lavaret cals traou pere a so eat doun e calonou an eskibien-ze. Comzet en deus eus an dornat tud-ze a ra brezel da gador Sant Per, hag a voa dlet dezho beza douguet dezhi muioc'h evit den all ebet. An dud-ze a dlie difen an ilis, hag e clascont he discar. Harlui a reont an eskibien ; prizonia a reont ar veleien hag ar gristenien vad. Laerez a reont an ilizou hag ar c'houenchou. Distruja a fell dezho kement a gar ilis Jesus-Christ. Tud evelse a zestum var ho fenn an tenzoriou a goler Doue, hag an ilis ho c'hondaon.

Ha me, eme ar Pap, a vouez huel hag a zirag an oll, ho c'hondaonan a nevez. Ha goulen a raimp ni ma teui Doue d'ho skei dioc'htu evel ma scoas Anani ha Saphira ? Nan, pedi a raimp evitho en esper e tistrofent. Mes mar goulennomp ho guelet o tistrei, eo hon dever delc'her mad en ho enep keit ha ma chomint en ho mennoziou milliguet. Ioulou fall an dud ne vezint morse treac'h da Zoue, hag an dud-ze so gouscoude diskiant avoalc'h evit en em zevel en he enep.

Ar bet ne oufe beza trec'het nemet gant ar re a laca ho fizians e Doue, a vir he lezen, hag a zalc'h mad d'ar beden. Fiziomp eta e Doue e creiz an trubuillouma, ha pedomp. Ar beden eo a denno varnoc'h ar vennoz a c'houlennan brema euz an env evidoc'h ; ar beden eo ho saveteo.

Ar Pap a voa tenereat he galon o lavaret ar c'homzouze ; he vouez a voa cre pa gondaone an dispac'herien. Pa eanas, e tirede puill an daelou eus he zaoulagad. Ar re a voa oc'h he silaou ne voa ket nebeutoc'h tomet ho c'halonou ; an eskibien harluet dreist oll a voa evel beuzet en ho daelou.

Pa emaoun gant comzou ar Pap, e verkin ar pez a lavaras pa zeas, evel on doa guelet er sizun all, da velet ar scolach savet e Rom evit klouer iaouanc Pologn.

Goude beza truezet var stad trist ar Polonis, e roas da anaout d'ar re her silaoue petra dliet da zonjal o velet ar stad-ze. Ne deo ket eno epken eur goaleur, eun dichans, evel a lavarer alies, mes ar bunition eus eur fazi bras. Dereat eo, emezhan, anzao he fazi, hag o velet ar bunition, sonjal penaus Doue ne gastiz ket ep caout mennoziou a drugarez, rag castiza a ra dreist oll ar re a gar. Ar pez a dleer da ober eta eo lacat he fizians e Doue hag ober he c'hallout evit en em renta din da veza pardonet.

Paris. — Lod eus ar belerinet a ia d'an douar santel a fell dezho en em glevet evit destum eur som arc'hant, ha gant an arc'hant-ze e fell dezho lacat sevel eun imach bras bras d'ar verc'hez var menez Carmel. Kementse evit creski ar fizians e Mam Doue e calonou ar gristenien eus ar vro-ze pere so ken truezus ho stad, hag evit ma o devezo dirag ho daoulagad evel eur merc eus a gonception didach ar verc'hez.

Amien. — Er guær a Amien ez eus bet eun tam brao a strafuil er sizunveziou tremenet. Eno ez eus eun ilis cathedral ha daou dour en he fenn eus ar re gaera so e Frans. Mad, eun nebeut derveziou zo eo bet tost dezho beza distrujet gant an tan goall. An tan a voa croguet en eun ti e kichen an ilis. An ti-ze a voa leun a heol, hag aoun a voa na eljet ket miret oc'h an tan da vont ac'hano da zevi an oll diez eus an amezeguez. Epad ma labouret a zevri var dro an ti-ze e voue clevet eur c'hri spontus : an tan e beg touriou ar gatedral ! An eull, o sevel en ear, o doa laket an tan en eur bern brechin a voa e beg an daou dour douguet di gant ar brini, pe guentoc'h, gant ar fraoet da ober ho neiziou. Ar bomperien n'int ket chomet da varc'hata, ha pe guen dies bennag ma voa sevel beteg eno evit laza an tan, int deut abenn d'hen ober a drugare Doue. Mes an oll o deus bet eur pennad encrez.

Setu ama eur c'hras bet adarre dre zaouarn ar Verc'hez, hag a eller da guemeret ive evit eur burzud. Eur missioner eus a enez Massoua eo a scrife kement-ma e miz c'huevrer diveza. Ar c'holera a grogas en eur gueriad eus ar mission-ze, hag a gomansas ober distruj. An dud a zame buan scrijus. O velet-ze, an oll a voa strafuillet. Ar vissionerien a zestumas ar gristenien, ho lakeas da ober eur gommunion, hag a ieaz goudeze e procession d'ar gueriad-ze en eur zouguen imach ar Verc'hez evit goulen digant Mam Doue ma vije espernet an dud keiz-ze. Ar brocession, eme ar missioner, ne voa na bras na caer, mes cals a fizians hor boa oll e Mari. Oll dud ar gueriad a zeuas d'hon ambroug nemet ar re a ioa dalc'het var ho guele gant ar c'hlenvet. Goude beza great tro ar gueriad, e rojomp imach ar Verc'hez da boket d'an oll, hag an oll a deue da boket da dreit an imach en eur vouela hag en eur grial : Mari, saveteit ar re glan ; ho pugale int ! Eiz ha daou-uguent a voa neuze clan, ha cals anezho toc'hor, dare da vervel. Nicun anezho ne varvas, hag aben daou pe dri dervez e voant pare. Ac'houdevez ne glanvas nicun. Ar voalen a voa eat en he zro.

Abaoue oll dud ar c'harter a so carguet ho c'halonou a anaoudeguez vad en andret an hini a c'halver *iec'hed ar re glan*, ha diou gueriad all so en em c'hreat christen o velet ar burzud-ze. G. M.

Mission Plogastel-Sant-Jermen.

E Plogastel-Sant-Jermen, var-n-hed peder leo dioc'h Kemper, ez euz nevez roët eur Mission ; d'ar zul, seitec

a viz even, ez eo bet digoret, ha n'eo bet clozet da vad nemet d'al lun, eil a viz gouere. An Aotrou Lamarc, chalouni ha persoun Sant Caourintin, eo a zo bet o ren ar Mission-se ; hag e guirionez, evit cass en dro eul labour evel hennez, ar stur ne ouffe ket beza e guelloc'h daouarn. An oll a anavez caloun an Aotrou Lamarc, an ioul en deuz da c'hounit eneou da Zoue, an nerz gant pehini e prezec evit kement-se : nag hen a oar displega an traou sclear ha freaz ! Pebez ijinn eus he bers evit lacaat ar biz var ar gor, evit dizoloï ar goulïou eus ar goustians, hag ive, a hent all, evit doussaat ar ruster eus an taoliou pounner a sco aveichou evit ober d'an dud dihuna eus ar c'housket doun eus ar pec'het !

N'ez euz nemet eun dra da damall dezhan : n'en em espern ket aoualc'h he unan, n'en deuz ket a zamant aoualc'h d'he iec'het. Prezec a rea diou veich bemdez, hag aveichou epad eun heur-anter dioc'htu. Den ne scuize, den na veze inouet oc'h he glevet, pell dioc'h eno ; mes hen, pa ziskenne eus ar gador, a veze henvel ous eun den dija prest da zihalana, hag eun truez oa guelet pebez c'houezen deo a zivere diouthan. An Aotrou Lamarc en devoa, evit he zicour ha labourat a zindanhan, beleien all eus an escopti, an darn-vuia divar dro Kemper. Oll o deuz bet eur joa vras hag o deuz trugarekeat Doue e gouceled ho c'haloun, o velet peguer beo, peguer crenv, peguen doun eo grizïennet c'hoaz ar feiz e parrez Plogastel-Sant-Jermen, kercouls hag er parreziou all a Vreiz-Izel.

Hag eleal, eun dudi oa guelet peguen aketus oa tud ar barrez-se da zelaou ar zarmouniou hag ar prezeguennou all a reat dezho epad ar Mission. Ne roët dezho tam ehan ebet, couls lavaret ; a veac'h e vezent eat er meaz eus an ilis, ma sone ar c'hloc'h d'ho guervel da zont adarre en dro ; ha dont a reant dioc'htu a vanden, joa ha mall gantho clevet eun dra bennac a nevez da ober vad d'ho ene, ha coulsgoude oa tenn meurbet, dreist oll epad an eil sizun, beza kement all a dud en ilis-se, tennoc'h, eb lavaret gaou ebet, eguet beza o vidi pe o torna en eost a zindan eun heol tomm-hero. An ilis-se a zo bihan, hag izel al lambrusc anezhi ; rac-se eo dija moug dreizhi he unan : petra ne dle ket beza eta pa vez leun-chec a dud, evel ma oa epad ar Mission ? Guir eo, dioc'h costez ar c'hreisteïz, oa bet lamet ar guer eus ar prenecher, ha savet eun telt a zianveaz, hed-a-hed ar voguer, evit ar re n'o devïje ket a blas en diabars. Mes epad an eil sizun an amzer a zo bet ken tomm, ar c'hroz pe ar c'hroëz a zo bet ker bras, ma'm eus clevet lavaret ez oa c'hoaz nebeutoc'h a bar a zindan an telt-se eguet na oa en ilis he unan, petra bennac an ilis a ioa e guirionez henvel ous eur forn c'horet, pa veze an dud enhi a verniou hag harp oc'h harp an eil ous eguile, evel ma vezent epad ar zarmouniou hag ar prezeguennou all. Hoguen, cristenien Plogastel n'en em glemment ket coulsgoude ; chom a reant eno epad eun heur, tost eun heur anter aveichou, da zelaou ar belec a veze er gador, ha chom a reant evelse, oll en ho za, nemet unan bennac a gavje plas da azeza var ar pave ; rac evit ma helje muioc'h a dud dont en ilis, e oa bet roët urs da lacaat er meaz an oll bancou, scabellou, cadoriou, a ioa ebars kentoc'h. Gleb-dour-teil e vezent o c'houezi ; ho bleo'a veze henvel ous bleo tud hag a zo en em daolet var ho fenn er mor ; caër o deveze sec'ha ho zal hag he divoc'h, a veac'h o deveze sec'het, ma tivere ar c'houezeu adarre ken teo ha biscoaz ; n'euz fors, ne fall-galounent ket evit kement-se, mes delc'her a reant mad da zelaou gant ar brassa evez, ho diouscouarn digor-franc hag ho fennou troët ous ar belec, ar guelennadurez a roët dezho divar cador ar virionez. Dija o deus bet eur recoumpans bennac evit ho aket ; rac, a drugare Doue, en despet d'an ear fall ha pounner a veze en ilis, peguen tomm bennac ma'z oa an amzer, n'em euz ket clevet lavaret e ve bet couezet clanv nicun anezho, ken nebeut na nicun eus ar veleien a zo bet en ho zouez. Ah ! mil bennoz d'ehoc'h, Plougastellis Sant-Jermen ! Mar d'hoc'h calet oc'h ar boan pa vez ezom da labourat evit mad ar c'horf, epad ar Mission-ma o peuz discouezet ho ch ive ker calet ha caletoc'h c'hoaz, pa vez ezom da labourat evit mad ha silvidiguez an ene.

D'an eil sulvez eus ar Mission, da lavaret eo, d'ar 24 a viz even, deiz gouel Ian, ez ejot da gana gousperou da Sant-Jermen, eur chapel hag a zo daou pe dri c'hart leo dioc'h ar bourg. Eno ec'h erruas eun dra hag a reas cals a encrez, a nec'hamant hag a anken d'ar Vissionnerien hag ive da oll dud ar barrez ; mes dre c'hras Doue hag ar Verc'hez, an douc n'e ket bet ker goaz ha ma sonjet da guenta. Pell araoc gousperou, hag araoc zoken m'oa deuet ar mare da ober ar zoun kenta, eun nebeut potret bennac, daou, pe dri, pe bevar, ne ouzoun ket pet a ioa anezho, en em lakeas da c'hoari gant ar c'hloc'h, ha da jacha var ar gorden endra hellent. Kement e chachjont, kement e vraljont ar c'hloc'h paour, ma torras liamm ar vazoulen. Hoguen, eur plac'hic trizec vloaz a ioa eno, ehars an tour, azezet var al letoun pe var ar ieot, hag en he c'hichen merc'hedigou all eus he oad. Ar vazoulen a goezas a zounn var benn ar plac'hic keaz-se, ha cavet ez euz en he fenn pevar, pemp, pe c'huec'h toull. Kerkent an oll a ziredas var ar leac'h, en eur gredi oa dija maro mic ar botrez baour. Fazia a reant a drugare Doue hag ar Verc'hez ! Buez a ioa c'hoaz ennhi, mes ne gomze ket avad : semplet oa, collet e devoa he anaoudeguez. Ar veleien a ioa erruet da guenta e Sant-Jermen, en em hast da zont ive var he zro : cass a reer unan bennac d'ar bourg da guerc'hat ar pez a zo red evit rei Sacramant an Nouen.

Prest goude an Aotrou Lamarc hag Aotrou Persoun ar barrez a zigouez ive ; ractal Aotrou Persoun Plogastel a ro urs da vont dioc'htu da Guemper, da glasc eur medisin guisiec, an Aotrou Chauvel. Coulsgoude ar verc'hic keaz a ioa bet douguet da eun ti bennac a dost, mes chom a rea ato semplet, hag an oll a lavare ne helje biken dont da vad anez eur burzud pe eur *miracl*. Hoguen, m'ar d'eo eur burzud pe eur miracl eo, ar burzud pe ar miracl-se a zo bet great.

Ancounac'heat em euz lavaret oa ar zulvez-se an deiz

choazet gant an Aotrou Lamarc evit gouestla parrez Plogastel d'ar Verc'hez glorius Vari. Var guement-se e tlie prezec e chapel Sant-Jermen, ha goude gousperou an oll a dlie dizreï ac'hano d'ar bourg e *procession*, en eur gana meuleudiou ar Verc'hez, hag en eur ober coumpagnunez d'he imach sacr, douguet e triomph gant merc'het iaouanc guisket e guenn, varlerc'h ar panielou hag ar c'hroaziou. Dre ar procession solanel-se great en henor da Vam-Doue e creis ar Mission, cristenien Plogastel a dlie discouez e kemerent anezhi ive evit ho mam hag ho fatrounez, hag ec'h en em lakeant hiviziken a zindan he goard hag evel pa lavarfen en he dalc'h, hi, ho bugale, ho zieguezion, kement tra o devoa. Hoguen, ar Verc'hez Vari n'e ket bet falvezet dezhi e vije eun hevelep deiz eun devez a gaonv hag a voël-van evit nicun cbet eus ar barrez. Ar Verc'hez n'e ket bet falvezet dezhi e vije e Plogastel-Sant-Jermen eur vam hag a helje lavaret : « Oh ! ia, sonch mad em euz eus a « varo va merc'h ; d'an deiz ma oue gouestlet ar barrez- « ma d'ar Verc'hez eo e oue lazet gant bazoulen ar « c'hloc'h, couezet varnhi e Sant-Jermen. » Nann, mam baour, ho merc'h ne varvo ket ! Lakeat eo hirio a zindan goard Mam-Doue, ha var ar re a zo diouallet gant Mam-Doue, ar-maro ne hell mui ober he vestr : he c'halloud a renc plega dirac eur c'halloud all huelloc'h.

Dal ma pignas er gador e Sant-Jermen, an Aotrou Lamarc a erbédas ar plac'hic keaz da bedennou an oll barrissionis ; dioc'h ma'm euz clevet, e reas zoken *veu* da reï eun dra bennac d'ar Verc'hez, mar teuje da barea. Dioc'h an noz ec'h erbedas anezhi adarre da bedennou ar Vissionnerien er grasou goude coan. Coulsgoude ar verc'hic paour a jomas epad ar rest dervez-se etre ar vuez hag ar maro. Ar medisin a erruas etre seis hag eis heur dioc'h an noz : chom a reas pell da visita he fenn, da louzaoui ar goulion a ioa ennhan, da ober var he zro kement a ioa da ober. Kerkent hag antronoz-vintin, pe araoc, e teuas ar prezec dezhi ; hag ar pez a ioa guelloc'h c'hoaz, discouez a rea dre he c'homzou oa chomet mad he speret. Ar medisin a deuas adarre d'he guelet var ar zizun : kendelc'her a reas da vellaat, hag abenn fin ar Mission edo dija, coulz lavaret, er meaz a zanjer. A dra zur ar medisin en deuz great cals vad d'ar botrez gueaz-se. Lavaret e vezo guellet gant guirionez e vezo bet pareet dre he zicour ; mes kementse ne vir ket na vezo guellet lavaret er memes amzer, gant kement ha marteze zoken gant muioc'h c'hoaz a virionez, e vezo bet pareet ive dre zicour ar Verc'hez Vari, a zindan goard pehini oll barrez Plogastel-Sant-Jermen a ioa en em lakeat an deiz m'oa bet glazet.

D'ar zul diveza eus ar Mission, kenta devez a viz gouere, edo pardoun ar barrez. Ah ! ma ve an oll bardounion ken didrouz ha ker santel ha m'eo bet er bloaz-ma pardoun Plogastel-Sant-Jermen ! En deiz-se, araoc an offeren-bred, e tliet benniguen Croaz ar Mission, eur groaz-vean a ioa kentoc'h var an hent, hag a zo savet brema er vered. Eno an Aotrou Lamarc a brezegas adarre divar bazennou ar groaz, ha prezec a reas gant kement a nerz ma clevet anezhan eaz eus an tiez zo er bourg e costez ar vered. Netra caëroc'h, netra hag a dreuzfe muioc'h ar galoun betec ar goueled, netra hag a roffe muioc'h a strons d'an ene, eguet ar pez a reas da fin ar zarmoun-se : biscoaz c'hoaz n'em oa guelet na clevet kement all. Da fin ar zarmoun-se, an Aotrou Lamarc a reas da guement hini a ioa oc'h he zelaou, hag ez oa m'oar vad ouspen daouzec cant den, an Aotrou Lamarc a reas d'an dud-se sevel ho dorn en ear, ha lavaret a vouez huel, oll en eun taol, ha meur a veich dioc'htu, an daou c'her-ma ebken : *Jesus Crist* ! evit reï testeni dirac an env hag an douar e felle dezho hiviziken beza oll d'an Doue-se en em c'hreat den ha maro var ar groaz evit ho zaveteï. Nann, netra caëroc'h eguet guelet evelse ouspen daouzec cant den o sevel ho dorn en ear, dirac ar groaz, evit kemeret an env hag an douar da dest e talc'hjent mad en amzer da zont da heul ha da anaout evit ho mestr Jesus-Crist maro var ar groaz. Netra caëroc'h eguet clevet ouspen daouzec-cant den o leusker oll en eun taol, ha meur a veich dioc'htu, ar c'hri-ma a fidelite hag a garantez evit ho Doue hag ho Zalver : « *Jesus-Crist ! Jesus-Crist !* »

Goude gousperou e oue great adarre eur procession henvel ous an hini a ioa bet great ar zulvez araoc en eur zont eus a Sant-Jermen. En dro-ma ez ejot var an hent costez Pouldreuzic var-n-hed eur c'hart-leo dioc'h ar bourg. Setu ama penaoz oa renket an dud en daou brocession-se : ar veich guenta oa d'inn ive guelet eun dra ker caër ha ken dudius. An dud a iea oll er penn araoc, ar merc'het da guenta hag ar goazet goudese ; eno e vezent renket a bep tu d'an hent, diou ha diou pe daou ha daou a bep tu. E creis etre an daou gaëat-tud-se ez ea ar panielou da guenta, ar c'hroaziou goude-se, hag erfin imach ar Verc'hez. Ar veleien a ioa ingalet ive daou ha daou hed-a-hed ar procession ; peb daou anezho o devoa eur pennad eus ar procession da ren ha da gass en dro : gant ar pennad-se e canent Litaniou ar Verc'hez, pe canaouennou santel all, pe, evit discuiza dioc'h ar c'han, e lavarent ar chapelet. Evelse peb pennad a gane pe a bede disparti dioc'h ar rest eus ar procession ; rac hema a ioa re hir evit ma vije guellet cana pe bedi oll a-unan : ne vije guellet biken en em glevet eus an eil penn d'eguile. Erfin, evit cloza ar procession e teue an Aotrou Lamarc, ar stol en he guer-c'hen, hag eun nebeut beleien all en dro dezhan, mes den ebet mui varlerc'h. A dra zur, guelet eur procession evelse oc'h en em zispaca en he hirder hed-a-hed eur grec'hien a zo eun taol-lagad eus ar re gaëra ; mes ar pez a rea c'hoaz muioc'h a joa d'ar galoun oa guelet ar feiz hag an devosion a ziscoueze an oll epad ar procession-se.

Antronoz, d'al lun, eil eus ar miz-ma, e tliet cloza ar mission dre eur ceremoni a gaonv hag a dristidiguez, dre *enterramant ar Relegou*. Kerkent ha seis heur dioc'h ar mintin an ilis a ioa dija leun-chec. Da zeis heur-anter e oue canet eur zervich evit an anaoun, ha

goudese an offeren. Neuse unan eus ar vissionnerien a bignas er gador, hag en em lakeas da zarmoun, eur *penn-maro* etre he zaouarn..... Pebez sarmoun dija eguet ar guel ebken eus ar penn-maro-se ! Var ar c'heler, dirac ar gador, ez oa ive eur bern eskern hir, renket an eil var eguile a dreuz hag a hed, ha var ho gorre, evit servichout dezho da gurunen, eur penn-maro all. Erfin, a bep tu d'an or-zal ez oa c'hoaz daou vern all a eskern. Goude ar zarmoun ar veleien hag an dud all a dlie kemeret peb hini unan eus an eskern-se, ha mont e procession d'ho c'hass gant respet betec an toull a ioa bet great evit ho lacaat, e tal croaz ar mission. Ar glao a viras na oue guellet ober ar procession-se. Mes n'eus fors : ar guel ebken eus an eskern-se a ioa aoualc'h evit digass da zonch da bep hini *n'e deo nemet poultr, hag e tizroïo adarre e poultr*. Ar barrissionis a jeas goudese d'ar guear, sioul, ho c'houstians e peoc'h, ho speret leun eus ar pez o devoa clevet ha guelet epad ar mission, hag ar vouez eus a eskern ar re varo o tintal c'hoaz en ho diouscouarn hag o lavaret dezho : *avel ha mogued ! Peb tra a zo avel var an douar, peb tra nemet caret Doue hag he zervicha hen ebken.*

Goude cresteiz, ar vissionnerien o devoa guellet chom betec al lun, a zistroas ive d'ho farreziou. Coulsgoude n'e ket eb glac'har e cuitajont ar barrez-se a Blogastel-Sant-Jermen, pehini e deuz ho digollet ker mad eus ho foan hag eus ho labour, dre ar feiz o deuz discouezet epad ar mission ar gristenien a zo ennhi. N'e ket eb glac'har, dreist oll, e cuitajont ar presbital-se e pehini e vezent ato evel er guear. N'e ket eb glac'har, dreist oll, e kimiadjont dioc'h ar persoun carantezus-se en deuz discouezet dezho kement a galoun vad, hag a zo bet, evit ar re zisterra anezho kercouls hag evit ar re all, evel eur breur hag eur mignoun an tenerra ; dioc'h ar persoun-se en deuz bet kement a ijin da zoussaat, dre he gomzou, dre he larguentez, e peb fesoun, ar pez a helle beza rust, tenn ha c'houero en ho labour. Bennoz Doue ra gouezo puill ha druz var bersoun Plogastel-Sant-Jermen, var he gure, var an oll barrissionis !

G[d] MORVAN,
Person Plugüen.

Buez ar brinsez eurus Franseza Damboaz,

EUS A URS CARMEZ.

(KENTA PENNAD.)

Franseza a voa merc'h da Lois Damboaz ha da Vari Rieux, ho daou eus al lignez añ nopla eus a Frans. Dont a reas er bed er bloas 1427. A veac'h e doa tri bloas ma teuas ar brassa tud chentil d'he goulen evit pried. He zad hag he mam he frometas vardro ar bloas 1430, da Ber map da Ian pemp, duc a Vreiz ; ha Franseza a voa c'hoas bianic pa voue casset da lez an duc evit beza diorroet eno da c'hortoz ma e divije an oad da zimizi d'ar prins iaouanc.

He mam vad, oc'h he c'has da Vreiz, a roas dezhi, evit beza he gouarnerez, eur vaouez vertuzuz bras hag a lignez huel evit he diorren e doujans Doue, ha deski dezhi kement a dlie da c'houzout ervez he stad. Mes ha pa ne divije ket he mam roet dezhi eur vestrez ker mad, ar verc'hic a vije bet kelennet evel m'eo dlet, rag coeza a rea etre daouarn an dukez a Vreiz, eur gristenez eus ar re vella, pehini dre ar c'hentelion e devoa bet digant sant Visant Ferrier, e doa great eus he zi ar guella scol a vertus a voa neuze e rouantelez Frans. Ne ouie den lavaret peguement a joa e devoue ar brinsez vertuzus o velet pe guen troet oa oc'h ar mad ar verc'hig iaouanc fiziet enhi. Franceza a voa didrous ha dizroug, eas da guelen, sentus oc'h an oll. Morse ne rea poan da zen, ato e veze modest, he c'homzou a ziskueze eur furnez dreist he oad. Morse n'en em enoue en ilis, pe guer ien bennag e vije. Gouzaon a rea, emezhi, a volonte vad ar riou, abalamour Jesus-Christ hag ar Zænt o deus gouzanvet ive.

Eun dervez ma voa ien bras, oa bet en ilis cathedral Guenet, hag oa chomet eur pennad da zellet oc'h imach sant Francez. Pa voa distro d'ar c'hastel, he matez a dennas he boutou dezhi evit toma he zreid. Ar verc'hig a vouele. Perag e vouelit-hu ? a voue goulennet outhi. « Ha n'oc'h eus-hu ket sonjet, emezhi, ema sant Francez va faeron diarc'hen o pidi en ilis ? Cassit va boutou dezhan evit n'en devezo ket kement a riou. » Kementse a ziskueze pebez calon vad e devoa ar brinsez iaouanc.

Ken truezus e voa oc'h ar beorien, ma roe dezho kement a alle da gaout, beteg he dillad hag he bouet. C'hoariou ar vugale ne blisjont morse dezhi ; ato e vije o lenn, o scriva, o pidi pe oc'h ober eun dra bennag. En derveziou ma cleve prezeg comzou Doue, ne gomze nemet eus ar pez e deveze clevet. Azaleg he bugaleach e devoue eun devotion vras evit sacramant an Aoter, ha peurliessa d'ar gorreou e tirede an dour eus he daoulagad. An derveziou ma en em brepare an duc hag an dukez da vont da gommunia, Franceza a veze trist, a vouele, ha ne zebre tam. An dukez, nec'het oc'h he guelet, a c'houlennas outhi eun devez petra rea poan dezhi. « Ah ! Itron, eme ar verc'hig, an aotrou Duc ha c'hui, ha tud al lez, o deus bet hirio an heur da receo hor Zalver, ha me, abalamour m'oun re iaouanc, n'em eus ket bet ar c'hras-ze. Guelit-ta ha ne ket poanius eo din ? » An dukez vad ne ellas ket miret da vouela ive oc'h he c'hlevet. Mont a reas da gaout he c'honfessor, hag ar plac'hig a voue lezet ep dale da ober he fasc kenta, pe guer iaouanc bennag ma zoa, dre ma velet pe guer bras oa carantez Doue en he c'halon.

An dukez a varvas er bloas 1433. Franceza a voue glac'haret meurbed, hag a zalc'has sonch epad he buez eus an alion diveza e devoa bet diganthi. An duc a guiteas neuze Guenet evit mont d'an Naonet gant he vugale, ha Franceza a ieas ive gantho.

He c'herent dioc'h costez he mam o doa savet e Naonet teir gonent. O veza clevet kementse ez ea alies d'ar c'houenchou-ze, hag eno e santas en he ene ar c'hoant-ze da bellat dioc'h ar bed pehini e devoue ato,

hag eat e vije neuze da leanez ma vije bet mestrez dezhi he unan.

Pa gomansas an oad da zont dezhi, Franceza pehini a eller lavaret n'oa bet morse buguel, a greske ato e modesti, e devosion hag en evesdet varnezhi he unan. Morse ar plijadurezou nag ar fougue n'o devoue pers ebet en he c'halon. Da bemzeg vloas e voue demezet da Ber, eil map an duc a Vreiz. Ar prins he fried he lakeas da guemeret eun habit venn deiz he eured, evit diskuez o devoa sonj da viret ar guerc'hdet er stad a briedelez. Biscoas netra n'en doa gret kement a blijadur d'ar brinsez iaouanc evel guelet he fried oc'h assanti beva ganthi evel breur ha c'hoar.

Goude an eured, ar prins a ieas gant he bried da Vengamp. He dad en doa roet dezhan ar guær-ze, ha Per en doa lakeat labourat d'he c'haerat ha d'he c'hreaat. Savet en doa varnhi mogueriou ha doriou, hag eur c'hastel pevar dour varnezhan. Eno e reas he zonch da jom en unan eus ar c'harteriou brava hag etouez douarou eus ar re edussa so e Breiz.

Eno Franceza en em lakeas da rei ar skuer eus an oll vertuziou. Bez' e doa evit he fried an istim ar vrassa, rag her guelet a rea oc'h ober piz he oll zeveriou hag oc'h heuilla, ne ket epken ar gourc'hemennou, mes zoken an aliou santel eus an Aviel. Ober a rea dioc'h he c'hostez kement a voa en he gallout evit kenderc'hel entrezho eun unvaniez christen. Bez' e voa ato laouen, ato dizroug, ato devot, ato sentus, ato leun a respet. Clevet e veze dalc'h mad e castel Guengamp cana meuleudiou Doue : Diguemeret a rea pepunan gant eur vadelez hag a c'houneze dezhi an oll galonou. Ijinus bras oa da gonsoli an dud glac'haret ha da unani ar re a voa cassoni etrezho.

(*Eur pennad all eur vech all*) G. M.

AN ITROUN-VARIA-A-DRUEZ.

(Dilerc'h.)

Araok kuz-heol e oa Loeiz e kear Montroulez, hag, evel renet gand he Eal-mad, en ti kenta ma c'houlenn labour eo digemered, evit gwir, hep gopr hag evit he voed hep ken. E berr amzer, Loeiz, bepred sentuz, deread ha mistr, a blij buan da oll dud ann ti, ha pa c'houlennaz, eunn deiz a oc, eunn tammik paper da skriva d'he vamm, en em gav souezed o welout gand pebez hasd e roeur d'ezhan liou, plu, paper, hag ann amzer en deuz ezomm.

Tri deiz goude, beure mad, e oa skoed daou daolik war dor ann ti balan.

— Ann douger-lizeriou ! a lavaraz Monik, en eur selloud dre faoud ann or.

— Ia eul lizer a Vontroulez...

— Ho ! Doue ! a lavaraz eur vouez sempl e kreac'h ann ti, eul lizer digand Loeiz : ha siouaz n'hon euz gwennek d'hen paeza. Petra lavaro ann douger-lizeriou ? Komz a raio, hag ann holl er vro a anavezo hor faourentez.

Ann douger-lizeriou, o veza klevet komziou ar c'hreg klanv, a daol al lizer dre zindan ann or enn ti, hag az a kuid d'ar red.

— Hep mar, ma merc'hik, da vreur paour en devo tremened hep he bred evit paea he lizer : ro d'in anezhan, Monik. Loeiz a espern d'in hirio eur vez gwasoc'h evid ar boan hag ann naoun. Azez, ma bugel, euz ma c'hostez ha lenn d'in ; rag ma daoulagad a zo ker leun a zaerou ken a welann al lizerennou stag-stag.

Monik en em harp war gwele he mamm. Houman en em laka gand poan enn he c'hoazez evit gwelout lizer he mab, hag, evid en em harpa, a skoulm he divrec'h, melen ha treut, e kerc'hen he merc'h.

— Merc'hik baour, eme-z-hi, enn eur deurel war Vonik eur sell a dristidigez, ma bugel, ken iaouank c'hoaz, ha ken a-bred enn dienez, ker mad, ker dibec'h ha koulzkoude bepred er boan, enn anken ! Hag enn eul lavarout ar c'homziou-ze ec'h askouezaz war he gwele evel beuzed enn he daerou.

— Ma mammik ker, eme Vonik, enn eur bokat da zaouarn ann Intanvez, hag enn eur veska he daerou gand he re, perag en em rei dreist vuzul da sonjezounou ken ankenjuz hag a gresg ho klac'har hag ho poan-galoun ? Perak kemer kemend a nec'h ganin, pa-z-oun iac'h tre ? Kant gweach evuruz eo ho merc'h o c'halloud beza bepred e kichen ann denera hag ar wella euz ann holl vammou ! Doue a gemero truez ouz-omp, her c'hredi rann, rag er beure-man, goude ma feden d'ann Itroun-Varia-a-Druez, em euz kleved, a gredann, enn deeun ma c'haloun, eur vouez o lavaroud d'in : « Ma bugel, c'hoaz eunn tammik kaloun, ta evesaad a rann evel eur vamm, ma daoulagad a zo ato digor war da ezommou, hag abarz nemeur, te gano d'in eur c'hantig a anoudegez-vad. »

— Monik, te zo eunn eal roed din evit ma harpa er baourentez ha kenderc'hel ma feiz. Ia, eme ar vamm baour, enn eur starda war he c'haloun he merc'h vihan, ia, her c'hredi rann, Doue a skuillo he vennoz war-nout gand largentez, did e tleinn ma evurusdet. Neuze eo e santaz Anna e tre he daouarn lizer Loeiz, e pokaz d'ezhan hag e sellaz out-han gant karantez. Allaz ! Monik, eme-z-hi, neket paezed ar lizer-man. Bremaig ann douger-lizeriou a ia da zond en dro, penaoz rei d'ezhan he arc'hant ? Kerz buan, ma merc'h, d'en em strinka e-harz treid ann Itroun-Varia-a-Druez, goulenn, gwel, huanad, ha lavar d'ezhi penaoz hi, hep-ken, a hell breman hon skoazia. Abaoue deac'h hon euz peur zebret hor bara, ha dispigned hor gwennek diveza, hag..... ann daerou a vougaz mouez Anna.

— Ho ! ma mamm, perak kolla fizians enn Doue ? Maga ra ann evned bihan pere n'ho deuz nag eost na solier : penaoz neuze e lezfe-han he vugalez da vervel gand ann naoun ? Lavared hoc'h euz d'in kant ha kant gweach na gouezo ked eur vleven diwar hor fenn hep he aotre.

— Gwir eo, Monik, koulzkoude piou a roio d'eomp hirio eunn tammik bara ?

— Beure-mad eo c'hoaz, ma mamm, ha morse na

zebromp araog unneg-heur. A-benn neuze Doue a zeuio d'hon skoazia.

— Ha c'hoaz falla pred, ma merc'hik ! Eunn tamm bara soubed enn dour bervet, chetu da holl vagadurez abaoue dek dervez, ha hirio piou a roio bara did ?

— Doue, Doue, a lavar e toull dor ann ti eur vouez dizanaf, ha kerkend e kleveur trouz ann arc'hand o koueza war leur ann ti. J.-M. Cam.

(*Ann dilerc'h eur weach all.*)

Ar breur hag he c'hoarik.

Eunn deiz endra m'edont ho-unanik er gear, Baskik gant-han eur pikol pez bara enn he zourn, a lavaraz d'he c'hoar : deuz Annaik, deuz da lipouza ; me a oar ann tu.

Eo, eme ar verc'hik, gant na vezimp guelet gant den e-bed. — Deuz'ta, va c'hoarik ; ni a ielo da genta er gampr vihan m'ema al leaz ebarz ; deuz da zibri dienn mad endra m'ema hor mamm er-meaz.

Ne d-inn ket, eme Annaik ; ha ne glevez-te ket ar gopr-devezour a zo brema o faouta keuneud e-kreiz ar ru ? Guelet a rafe ac'hanomp, m'oarvad.

N'eo ket gaou a leverez, eme Baskik. Deuz eta war va lerc'h ; deomp d'ar gegin, ni a zebro eunn tamm bara ha mel. — Ne d-inn ket, Baskik ; guelet a rann Mac'harit bleo ruz o neza kanab war dreuzou ann or ; hou-ma ar guall bez-ma a welfe ac'hanomp hep mar e-bed.

Deomp'ta d'ar c'halatrez da zibri avalou ; eno ne vezimp guelet gant den e-bed.

O va breur, eme ar verc'hik, poan a rez d'in em c'haloun o klevet da gomzou. Ha te gred na ve den evit guelet ac'hanomp ? Az pez sonj euz ann hini a wel enn am-c'houlou a-dreuz d'ar mogeriou !

Dre glevet ar c'homzou-ma, Baskik a choumaz a zav sounn eun eur ober he zonj : emoud gant-hi, eme-z-han ; Doue a zo e pep leac'h hag a anavez hor sonjezonou muia kuzet. Brema ne garfenn ket ober ar pez a felle d'in da ober bremaik ; guell e ve gan-en dibri boed seac'h.

Tennet euz al levr *Mignoun ar vugale*.

A. Troude.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun 16 Gouere. — An Itron Varia Garmez.
Dimeurs 17. — Sant Alexis.
Dierc'her 18. — Sant Camill Lellis.
Diziou 19. — Sant Visant a Baol.
Dirguener 20. — Sant Jerom Emilian.
Dissadorn 21. — Sant Tenenan, Escop.
Dissul 22. — Navet sul goude Pantecost. Santez Mari Madalen. — *An Aviel hirio :*

Eur farizian a bedas Jesus da zibri en he di. Mont a reas, hag en em lakeas ous taol ; ha setu eur vaouez eus a guær, eur berc'herez, o veza gouezet edo oc'h taol e ti ar farizian, a deuas gant eur pot mean-glan leun a heol a c'huez mad. Hag o chom en he za adren kein Jesus, e kichen he dreid, en em lakeas da voalc'hi he dreid gant he daelou, d'ho zec'ha gant he bleo, da boket dezho ha d'ho heolia gant he heol a c'huez mad.

O velet kementse, ar farizian en doa pedet Jesus a lavare outhan he unan : ma vije an den-ma profet, e c'houesje piou ha petra eo an hini a douch outhan ; e c'houesje ez eo eur bec'herez.

Neuze Jesus a guemeras ar goms, hag a lavaras dezhan : Simon, me am eus eun dra bennag da lavaret deoc'h. Simon a respontas : Mestr, livirit eta.

Daou zen a voa dleourien d'ar memes credour ; unan a dlie dezhan pemp cant diner, hag eguile antercant. Evel n'en doa hini anezho peadra da baea, ar c'hredour a bardonas ho dle dezho ho daou. Pehini anezho a dlie he garet muia ? Simon a respontas : cridi a ran eo an hini da behini en deus pardonet ar brassa dle. Jesus a lavaras dezhan : barn mad oc'h eus great.

Neuze o trei oc'h ar vaouez e lavaras da Simon : guelet a rit-hu ar vaouez-ma ? Deut oun d'ho ti, ha n'oc'h eus ket roet a zour da voalc'hi va zreit ; hoguen houma e deus goalc'het va zreit gant he daelou hag ho zec'het gant he bleo. N'oc'h eus ket poket din ; mes houma abaoue ma eo deut, ne deus ket eanet da boket d'am zreit. N'oc'h eus ket scuillet a heol var va fenn, mes hi e deus scuillet var va zreit heol a c'huez mad.

Rag-ze e lavaran deoc'h : cals pec'hejou a bardoner dezhi, abalamour ma e deus caret cals. Hoguen an hini a bardoner nebeutoc'h dezhan, a gar nebeutoc'h.

Neuze e lavaras d'ar vaouez-ze : ho pec'hejou so pardonet deoc'h. Hag ar re a voa oc'h taol gantha en em lakeas da lavaret outho ho unan : Piou eo hema, ma pardon zoken ar pec'hejou ?

Mes Jesus a lavaras d'ar vaouez : ho feiz e deus ho creat salo ; it e peoc'h. Sant Lucas vii. 36. G. M.

KELEIER.

An Aotrou Bernard, vikel e Guilligomarc'h, so hanvet vikel e Loc-Maria-Plouzané ;

An Aotrou Penamen, vikel e Plougasnou, so hanvet vikel e Scaër ;

An Aotrou Abian, vikel e Pleyben, so hanvet vikel e Ploudalmeze ;

An Aotrou Bussereau, vikel e Rosporden, so hanvet vikel e Huelgoat ;

An Aotrou Leap, vikel e Plogoff, so hanvet vikel e Pont-Croas ;

An Aotrou Paugam, vikel e Taule, so hanvet vikel e Locronan-Leon.

An Aotrou Berthou, vikel e Locronan, so hanvet vikel e Taule ;

An Aotrou Stricot, vikel e Plounevez-Lochrist, so hanvet vikel e Plougasnou ;

An Aotrou Moal, vikel e Scaër, so hanvet vikel e Plouigneau.

An Aotrou Gabriel, bet person e S. Mery, ha brema Chaloni e Catedral Paris, so beuzet en derveziou treme-

net e pleg-mor (anse Kerhuon,) e Guipavas. Deut oa di da dremen eun nebeut derveziou, hag oa eat da ober eun dro dre ar pleg-mor en eur vag. Ar vag so eat d'ar gouelet hag an Aotrou Gabriel en deus collet he vuez.

Ar vartolodet eus eul lestr hanvet *Fœderis arca* o doa great eun torfet bras brema ez eus var dro daou vloas. Lazet o doa ar c'habiten hag an oil, hag ho zaolet er mor. Goudeze e taoljont ive ar *mous* er mor gant aoun na vijent discuillet gantha. Toulla a rejont al lestr evit ober dezan mont d'ar gouelet, hag en em zavatejont er bagou bihan evel tud o divije great pense. Chomet int bet eur pennad mad ep beza dizoloet. Unan anezo en deus abars ar fin discleriet an torfet. Eiz anezho so bet paket ha digasset da Vrest evit beza barnet. Pevar so condaonet d'ar maro, ha pevar all pere so anavezet n'oant ket cablus, a so losket. Ar pevar martolod condaonet d'ar maro a leverer o deus goulennet beza casset dirag eul lez-varn all, hag e leverer e vezint barnet gant lez-varn (cour-d'assises) Kemper.

En dez all, etre creisdeiz hag eun heur, d'ar mare ma vez peurliessa an iliz goullou, eun den estren, eur bourc'hiz a antreaz e catedral Kemper, evit sellet, emichans, oc'h an traou caër so da velet enhi. An den-ze evit doare ne lakea ket cals a guem etre eun ilis hag eur c'hoc'hi. Mont a rea he dog gantha var he benn evel pa vije bet var eun dachen foar, hag e selle tuma ha tuhont en eur ober minou dioc'h ma plije pe ma tisplije dezhan ar pez a vele. Great en doa dija he bourmenadeu dre eur c'hostez eus an iliz, tremenet en doa dirag ar zacramant, hag e voa o vont dre ar c'hostez-all pa zigouezas er gatedral unan a vevellou an escopti. Hema a voue scoet o velet eun den evelse ken direspet en ilis. Gouscoudè ne gredas lavaret netra dezhan. Mes mont a reas da glasc unan eus ar sacristed. Ar sacrist a ieas da gaout ar bourc'hiz hag er pedas da evezsaat e peleac'h edo, ha da lamet da viana he dog. Ar pourmener a voa fae gantha beza kenteliet evelse ha da guenta e roas eur goal respont bennag. Mes goude beza great he zonch, ez ea gouscoudè da lamet he dog, pa glevas eur vouez cre ha freaz o coms outhan azioc'h he benn. Sevel a ra he zaoulagad, hag e cleo ar c'homzou-ma : « Mad eo deoc'h n'ema ket va labourerien ama, rag labezet e vijac'h bet gantho. Perag ma n'oc'h eus ket a relijion e teuit-hu da ober goap eus ar re o deus ? List hor feiz hag hon relijion gancompni, ha na deuit ket en hon ilizou ma na fell ket deoc'h ho respeti. Hen lavaret a ran deoc'h c'hoas, mad eo deoc'h n'ema ket va labourerien ama, rag n'em bije ket gallet miret outho da scleper mein varnoc'h. »

An den a gomze evelse eo an hini so e penn al labourerien so brema o kempen moguerion ha pillerou ar gatedral. Chomet oa eno var ar chafotach epad m'oa eat he labourerien d'ho lein. Ar bourhis en em dennas var guementse ; mes bet en devoa eur guentel a behini e talc'ho marteze sonch.

Setu ama hanoiou an tri gonsailler a arrondissamant choazet en tri ganton ama varlerc'h :

Canton Pleyben en deus choazet an Aotrou Derrien, bet mear e Lennon.

Canton Kerahes en deus choazet an Aotrou Revault, mear Kerahes.

Canton Pont'nAbat en deus choazet an Aotrou Paisant, Mear Pont'nAbat. G. M.

E Brozaoz e vez eur pez-caer bennag ato eleac'h ma vezer nebeuta o c'hortoz guelet. En dez-all, eun den a voue laeret var greiz tachen kær. En em lacat a reas da grial ; dont a reas serjantet polis, hag al laer a voue croguet enha. Antronoz, al laer a voue casset dirag al lez-varn evit beza barnet. An hini a voa bet laeret pe tost dezhan beza laeret, en em gavas ive evit ober he glem. Hema a ioa hanvet Nicot hag al laer Collin.

Pa velas Nicot al laer a ioa digasset dirag al lez-varn, e lavaras :

Nicot : Ne ket hennez eo va den !

Ar Barner : Petra livirit ? Ha n'oc'h-eus-hu ket great en nos tremen cregui e Collin so aze ?

Nicot : Ia, mes ne ket hennez eo va den.

Eur Serjant polis : Me lavar deoc'h eo hennez Ian Collin.

Nicot : Me ne ran fors petra eo, mes ne ket hennez va den.

Ar Barner : Peleac'h ema ar re o deus paket al laer en nos-ma !

Ar Serjantet polis a lavar oll : hennez eo an hini on eus paket.

Ar Barner : Nicot, petra oc'h eus da lavaret var guementse ?

Nicot : Me lavar ne ket hennez va den !

Ar Barner : Guelomp, Collin ! petra livirit-hu ?

Collin : Guir a lavar Nicot ; ne ket me eo he zen.

Ar Barner : C'hui sur ne ket ho counit anzao ez oc'h al laer. Mes gant traou evelse an afer ne deo tam sclerroc'h.

Eur Serjant polis : Marteze ni zo en em dromplet ; bet omp crog en unan, hag hennez so tec'het diganeomp da vont da gaout he gamaradet. Ni a zo redet var ho lerc'h, hag on eus paket Collin so aze. Marteze ne ket hen eo al laer.

Ar Barner : Ma carjac'h beza lavaret kementse dioc'htu, ne vijemp ket bet ama keit o coll an amzer.

Nicot : N'em boa-me ket lavaret deoc'h, ne ket hennez oa va den ? Collin a so bras, hag an hini en deus va laeret-me a so bihan.

Ar Barner : Collin, pa ne ket c'hui eo an den, ec'h ellit mont kuit.

Collin a ia er meas, ha kement a ioa o sellet en em denn ive en eur lavaret : ne ket hennez eo he zen.

PRIS AN ED.

Kemper. — *30 Even.*		Pont'Nabat. — *5 Gouere.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	12 lur, 82 c.	Guinis....	20 lur, 26 c.
Segal.....	6 lur, 93 c.	Segal.....	09 lur, 63 c.
Eiz.....	7 lur, 24 c.	Eiz.....	8 lur, 41 c.
Ed-du....	6 lur, 09 c.	Ed-du....	8 lur, 34 c.
Kerc'h....	9 lur, 00 c.	Kerc'h....	10 lur, 00 c.
Avalou-douar	3 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, 58 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 21 Gouere 1866. N° 77. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 21 Gouere 1866.

Dalc'h mad e clever an dud o lavaret : ar bed a ia var fallaat ; ar bed a ia goassa oc'h goassa ; mont a ra var he guement all. Ar re goz dreist oll a glever o lavaret : brema ne ket iaouankiz eo a zo ; brema ne deus mui a vugale. An dud iaouanc hirio n'o deus mui sentidiguez ebet evit ar re goz ; ar vugale zoken a fell dezho sevel hueloc'h evit tad ha mam. Hirio pephini a fell dezhan bale, he gabest var he voue ; an hini ne voar netra ha n'en deus guelet netra, couls ha marteze muioc'h evit an dud gouezieca hag o deus guelet muia traou.

An dra-ze a ell beza guir, hag ar re a goms evelse ne fazionl nemeur. Mes peleac'h ema an abeg a guementse ? Daoust ha n'o deus ket an dud hirio kement a speret evel o doa guechall ? Mes an hini a lavarfe kementse ne ve nemeur diguemeret mad. Kement a draou caer ha burzudus a veler hirio dre ar bed ha pere ne voant ket anavezet brema ez eus eun nebeut bloaveziou, ma tiskuezont sclear hag anat ne deo na speret nag ijin eo a vanc d'an dud en amzer-ma. Daoust ha n'o deus ket an dud hirio kement a galon, kement a volontez vad, ha n'o deus ket hirio eun ene ken nobl evel o doa ar re zo bet en hon raog ? Mes marteze n'eus bet guelet morse kement a vissionerien, kement a dud oc'h en em zestum, oc'h en em glevet evit ober œuvrou a drugarez, o lezel a gostez ho mad ho unan evit labourat da vad ar re all.

Mes perag-ta neuze ? Setu ama petra lavar eur scrifagner anavezet. Ar feiz, ar speret a feiz a ia kuit eus a douez an dud. Doue so laket er meaz, ha gouscoudè ep-dhan, pe guer mad, pe guer caer bennag e ve sonjou ha meunoziou an dud, ne oufent caout nemeur a ners, ha ne ket mui souez ma zafe ar bed var falla. E guirionez evit ar pez a dremen hirio etre carter ha carter, Doue so laket er meaz ; evit aferiou an douar, Doue n'en deus loden ebet enho, n'eus hano ebet anezhan ; evit ar pez a dremen etre an dud pa en em zestumont evit ho labourou, pe evit traou all, Doue so c'hoaz lezet a gostez. Hag evit an tieguez ? Siouas, ama marteze ema ar goulr brassa. Evit an tieguez christen, a fell din da lavaret ; hag ama ma ne ket laket Doue er meaz, da viana n'ema ket er penn kenta evel ma tlefe beza. Evit skuer, kemeromp eur vam gristen en he zieguez. Hi a dle rei ar c'henta kenteliou d'he bugale, hag ar kenteliou kentaze eo peurliessa a jomo doun e speret ar vugale hag ho lacai da veza mad pe fall ervez ma vezint bet kelennet. Lakit eta ar vam-ze o kelen eur buguel tri pe bevar bloaz. Evit distrei ar buguel-ze dioc'h an drong, petra lavaro ar vam dezha peur liessa ? « Lakit evez, bremaic e teui ho tad ! Perag ne lavarfe ket ? Lakit evez, ema Doue o sellet ouzoc'h ! Mad eo caout doujans an tad mes nebeut a dra eo. Boaza rear ar buguel da gaout doujans pa vezer epken o sellet outhan ; ha neuze an doujans-zé a ia distera oc'h distera dre ma cresc ar c'hrouadur en oad, ha dont a ra zoken eun oad e pehini an doujans-ze ne deus mui ners ebet. Doujans Doue er c'hontrol a ia ato var gresc dre ma teu oad ha skiant d'ar buguel. Gouscoudè evelse e voazer ar vugale n'o deus doujans nemet rag an tad, rag an dud, rag ar bed, ha ne zavont ket ho ene bete doujans Doue. Ha setu penaus e commanser lacat Doue er meaz eus a guelennadurez eur buguel azalec harlen he vam.

Ervez eur scrifagner hag a voar mad penaus e tremen Pii Nao he amzer hemdez, setu ama eul loden eus he zevotionou. An Tad Santel a ia hemdez mintin mad d'he chapel evit lavaret an oferen santel. Er chapel-ze e talc'her ato ar zacramant, ha Pii Nao he unan a guemer ar zourci da zerc'hel heol ha mouched en daou gleuzeur pe daou lamp pere a zeo nos deiz dirag ar zacramant santel. Ha ne deo ket eun dra gaer ha skuerius meurbed guelet evelse vikel J.-C. o kemeret sourci da zerc'hel bepret goulou var elum dirag hor Zalver er zacramant eus he garantez ?

An Tad Santel a lavar peur liessa he oferen var dro

seiz heur anter. He lavaret a ra var he boz. Evel eun æl eo oc'h an auter. Aliez e vez goloet he vizach gant an daelou epad ma talc'h etre he zaouarn corf map Doue. Goudeze e cleo eun oferen all lavaret gant unan eus he veleien. Neuze e lavar, var he zaoulin, eul loden eus ar Brevial, hag ez a d'he gampr. Da noz, goude an *Angelus*, pe an *Ave Maria* evel ma lavarer e Rom, Pii Nao a lavar eun *Deprofundis* evit kement hini so maro en deiz-ze dre ar gristeniach oll.

Ar Pap a dremen teir heur bemdez en adoration dirag ar zacramant. Eno eo e caf ar sclerijen hag an ners a bere en deus izom evit gouarn an Ilis. Eno eo e c'hell ive pep christen caout ar zicourou so red dezhan da gaout evit ober he zever en he stad.

Eun doctor protestant, bet e Rom, e mis ebrel diveza a goms evelen eus he veach.

Bras eo an niver eus an dud estren so e Rom er bloa-ma. Lavaret e ve e rofe ar Pap eul loden eus he feiz hag eus he ners calon da guement hini o deus an heur da dostaat outhan. Stard eo en he za evel eur roc'h; netra ne ell discar he fizians e Doue, he zousder, he ear bepret seven. D'ar iaou Gamb-lit e roas ar gommunion da eun niver bras a veleien eus an Alemagn, ha pa ro ar venediction e sao he vouez ker cre ma c'heller entend eas peb sylla-ben. En derc'hent deac'h an Tad-Santel en deus digue-meret cals tud, etouez pere edoamp, me ha va merc'h.

Ar Pap a gomzas da guenta oc'h va merc'h, e galleg. « C'hui a so eus an Alemagn, ha ne ket ta, emezhan ? Doue r'ho pennigo, va buguel. » Goude he vennigas eun druillad chapeledou a voa ganthi en he dorn. En eur gambr all e kichen an hini ma edomp-ni enhi, ez oa ouspen pemp cant den. An Tad-Santel a reas eun tamig prezeguen dezho e galleg. Ne oufe den lavaret pegue-ment oa tenereat calonou an oll o clevet ar Pap. Deac'h Pii Nao en deus canet an oferen bred. He vouez so ker cre ha ker caer ma laca an ilis oll da dregarni ha ma zeo eun dudi d'an oll he c'hlevet. Goudeze en deus benni-guet ar bobl var dachen Sant Per. Bez'e c'halle beza eno cant mil den pere a voa oll ken didrous ma vije clevet eur guellienen o nijal en ho zouez. Da noz pa voue elumet ar goulaou en iliz Sant Per, e voa eno peadra da lacat souezet an oll ; ar groas dreist oll a voa eun dudi he guelet.

Pa voa distro eus a Rom, an doctor protestant-ma a voue tamallet gant he guenseurt. Caout a rea dezho en devoa comzet re vad eus ar Pap, hag e voa re dost da veza he unan catolic. Red eo bet dezhan rei he ziscarg.

An Tadou Picpus o deus nevez collet unan eus ar c'henta missionerien casset gantho da brezeg ar feiz d'an dud gouez eus an enizi. Bez'ez eo ar C'hatekismour Melchior Bondu. (Catekismour, da lavaret eo eur breur carguet da ober catekis dindan ar veleien.) Melchior Bondu a voa diblasset eus a Frans er bloas 1826. Liziri breuriez ar feiz o deus comzet anezhan meur a vech azalec ar bloaz-ze bete 1840. Ar breur-ze en deus renet eur vuez scuerius meurbed, leun a scuisder hag a oberou mad.

Er bloas 1831, ar breur Melchior a voa, gant eun nebeut tadou missionerien, en enezi Sandwich, e costez an anternoz d'an enezi zo e creiz ar mor bras. Ministred, pe mar kirit, beleien protestant a voa eat di en ho raog, hag en em lakeaz da boulza an dud gouez da stourm en ho enep hag a enep ar gristenien nevez. Great e voue brezel dezho. Ar vissionerien gueiz a voue paket oll, tolet var eul lestr ha casset da aodjou an Americ e tu ar C'haliforni. Ar breur Melchior, dre he ijin, ha dre ar respet o doa ar baianet evithan, a ellas chom he unan epken en enezi-ze evit kenderc'hel er feiz, dre he scuer hag he gomzou, ar re a voa bet gounezet da Zoue gant ar vissionerien.

O veza gouezet penaus an Tadou Missionerien a jome var aodjou an Amerik, ha ne gavent tu ebet da zistrei da enezi Sandwich, goude beza tremenet trivac'h miz ep gallout communia, e reas naonteg cant leo evit caout an heur da receo he Zoue ! Pebez kentel evit ar re lezireg da dostat oc'h ar zacramanchou !

Melchior Bondu a voa ganet er bloas 1791, en Escopti ar Mans. Abaoue 1815 edo e breuriez Picpus. Ato en deus bevet evel eur zant, hag he varo, evel he vuez oll, so bet prisius dirag Doue.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(C'hueg'hved pennad ha tregont).

Jozeph en em ro da anaout d'he vreudeur.

Jozeph, o klevet he vreudeur oc'h ober ho-unan histor ho goalleuriou, hag o komz gant kement a veoder euz a dristidighez he dad, na helle mui en em zerc'hel. Kalz a dud a ioa var al leac'h ; rei a reaz urz d'ezho da vont er meaz, evit na vije estren ebed gant-ho pa zeuchent d'en em anaout.

Neuze, ann dour enn he zaoulagad, e savas he vouez, en hevelep fesoun ma oe klevet gant ann Ejipsianed, ha gant holl dud palez Pharaon, hag e lavaraz d'he vreudeur : Me eo Jozeph !... va zad, ha beo ef-hen c'hoaz ?

He vreudeur na hellent respont netra, gant ann est-lamm hag ar spount. Mes Jozeph, gant eun drem dous ha mad, a lavaraz d'ezho : Tostaït ouz-in. Ha pa oant deuet enn he ghichen, e lavaraz c'hoaz : Me eo Jozeph, ho preur, ho poa guerzet da vont d'ann Ejipt. N'ho pezit ket aoun, ha na ghemerit ket kaz ouz-hoc'h hoc'h-unan, dre ma hoc'h euz guerzet ac'hanoun da zont er vro-ma ; rak evit ho savetei eo en deuz Doue va digasset d'ann Ejipt en ho raok. Setu dija daou vloaz abaoue ma eo deuet ar ghernez dre ar bed, pemp bloaz all a choum c'hoaz, epad pere ne vezo gallet nag arat na medi ; Doue en deuz va digasset ama evit ma ho pije peadra da veva. Ne ket ar pez hoc'h euz great eo en deuz va digasset ama ; mes ioul Doue, pehini en deuz great ac'hanoun evel eun tad da Pharaon, mestr var he holl dieghez, ha prins var ann Ejipt penn da benn.

Hastit buan, ha pignit da gavout va zad, ha livirit d'ezhan : « Setu petra a ghemenn d'ehoc'h ho map Jo-zeph : Doue en deuz va lekeat da vestr var oll vro ann Ejipt, diskennit daved-oun, na zaleit ket. Hag ez eot da choum e douar Jessen, hag e viot em c'hic'hen, c'houi, ho pugale, ha bugale ho pugale. Digassit ivez gan-ehoc'h ho tenved, ho saoud, ha kement mad hoc'h euz ; me ho mago eno, rak choum a ra c'hoaz pemp bloaz kernez da dremen, ha ne varvot ket, na c'houi na tud ho ti, na netra a ghement a zo d'ehoc'h. » Va breudeur ker, guelout a rit gant ho taoulagad, ha Benjamin a vel ivez penaoz eo me va-unan eo a gomz ouz-hoc'h. Kassit kelou d'am zad euz va holl c'hloar, euz ann holl draou hoc'h euz guelet enn Ejipt ; hastit buan, ha digassit-hen daved-oun.

Neuze, oc'h en em deurel e kerc'hen gouzoug he vreur Benjamin, da boket d'ezhan, e skuillaz daelou ; ha Benjamin ivez a ouele etre he zivreac'h. Jozeph a bokaz ivez d'he holl vreudeur, en eur ouela var bep hini anezho. Goude kement-se, e kemerjont ann har-dizieghez da gomz out-han.

(Daoust pegher kaer eo ar ghevren-ma euz a vnez Jozeph, ne d-eo koulskoude nemet eur skeud euz eun dra kaeroc'h c'hoaz : meur a heveledighez hon euz guelet bete-vrema etre Jozeph hor hor Zalver benni-ghet, klaskomp c'hoaz, hag e kavimp traou souezuz meurbed.

Map Doue, en em c'hreat den, a zo bet hor breur. Mad ! he verzet hon euz dre hor pec'hejou ; he gasset hon euz er meaz euz ar vro-ma dre eur maro kriz ; ha peptra neuze a zo bet roet d'ezhan gant he Dad, evel ar priz euz he boaniou, hag ar paë euz he vertuziou. Tenzoriou ann Ejipt, da lavarout eo, tenzoriou ann env, a zo lakeat holl etre he zaouarn, ha mad ebed ne vezo roet d'eomp nemed dre he drugarez.

Pa vezimp bet amprouet enn draounien-ma a zaelou, evel bugale Jakob e traounien Hebron ; pa hor bezo paëet hor fallagriez hag hon ingrateuri dre ann naoun hag ar zec'hed da eur vuez eurussoc'h, dre ann dru-buill hag ann doujanz rag ar varn da zont, ez aimp ivez d'ann Ejipt, me lavar, d'ar bed all da glask soulach ha frealzidighez. Na souezet a vezo neuze meur a be-c'her o velout, oc'h anaout eno ar Breur-ze ho devoa guerzet ha dismeganset er penn kenta euz ho buez ! Mes Jezuz-Krist, gant eun drem laouen ha mad, a lavaro ivez d'ezho : Tostaït hardiz ouz-in, n'ho pezit nag aoun na melkoni, deuet oun ama en ho raog evit mirout na vijac'h kollet ; deuet oun da aoza leac'hiou d'ehoc'h. Ne ket ar pez hoc'h euz great em c'henver eo en deuz ma digasset ama, mes karantez va Zad evit ann dud. Meulit-hen, ha leveromp holl var eun dro : Bennoz ha gloar d'ezhan a ganved da ganved epad ann holl eternite ! H.

(*Ann nemorant eur veach all*).

AN ITROUN-VARIA-A-DRUEZ.

(*Dilerc'h.*)

— Piou zo aze ? eme ar glanvourez enn eur astenna he fenn er-meaz ar gwele, petra zo taoled enn ti ?

— Sellit, sellid, eme Vonik, enn eur grigi enn eunn tamm paper !

— Eur pez daou-skoet ! eme Anna. Digant piou e teu d'e-omp ann aluzen-ze ? rag eunn aluzen eo, eme-z-hi, enn eur huanadi hag enn eur guza he fenn e tre he daouarn, ia eunn aluzen da intanyez ann Aoutrou Neri... K.... ann Treuswern ha d'he merc'h. Sell buan dre ar prenestr hag ec'h anavezi hor madoberour.

Monik na wel den ; klevoud a ra hep-ken trouz treid eur-re o tec'hout.

— Doue da veza meuled, eme ar verc'hig a vouez izel : chetu arc'hand deued e kouiz vad ! Ma mamm geaz, evit-hi da veza maro gand ann naoun, a zo bepred he c'haloun ken huel, ker bras evel p'he doa dek mil skoet levez. Evid-ounn, m'em euz naoun ken a fuskel-lann war ma zreid. Ha lizer Loeiz a ankounac'haomp ! Ma mamm, eme Vonik, enn eur buelaad he mouez, gwelomp hag hen zo iac'h, ma redinn ker kend da brena bara.

« Montroulez, ann 10 C'henveur 1798.

« Ma mamm meurbet karet,

« Pemzek deiz goude ma oann errued, em euz c'hoan-« teet kovezaad hag ober anaoudegez gand eur belek-« meulet gand ann holl. Ma digemered en deuz evel pa « vijen he vugel ha goulenned diganin kelou euz ma « zud. Evel ma en deuz gread anaoudegez gand ho per-« soun, epad ma oand ho daou e Bro-Zaoz, enn amzer « dispac'h Bro-C'hall, e skrivo d'ezhan evid hen pedi « d'ho kweloud ha d'ho skoazia euz he wella. Klasked « ha kaved en deuz d'in labour da skriva enn ti eunn « den a bluen, pehini a roio d'in boed ha daou skoed ar « mis. Nag a hasd em euz e vez tremened ar mis kenta « evit galloud kas d'e-hoc'h, mamm geaz, eunn tamm « barp digand ho pugel. Marteze n'hoc'h euz ken liard « e-bed ? ha koulzkoude e lezann gane-hoc'h al lizer-« man da baeza ; red mad eo d'in ober evel-se, rak na « hellan mui beva hep skriva d'e-hoc'h ma mamm garet « mad. C'hoaz eur mennad, ma plich ; c'houi hoc'h euz « desked d'in karoud ha pedi ann Itroun-Varia-a-Druez, « eur c'houlaouen evid-ounn, me ho ped, dirag hec'h « aoter. Kenavezo ar c'henta gwelet, ma mamm vad ha « tener ; kenavezo, ma c'hoarik keaz vihan : karet bepred « ac'hanoun evel ma karann ac'hanoc'h. A greiz ma « c'haloun e pokanà d'e-oc'h. Kenavezo !!!...

« Loeiz..., ann-Treuswern. »

— Petra rit-hu, ma mamm, eme Vonik, enn eur asplega lizer Loeiz, petra rit-hu, sevel ken a-bred euz ho kwele ?

— Ia, ma bugel, ia, ro d'in ma dillad ; me fell d'in, evel a c'hoanta Loeiz, mond da bedi evit han ann Itroun-Varia-a-Druez.

— Loeiz na oar ked ez oc'h klan. Choumit, ma mamm, me az ai ma unanik hag a bedo ker birvidik ken a dalvezo ma feden evid-omp hon diou. C'houi euz ho kwelé a bedo ivez, hag ar Werc'hez a glevo hor fedennou.

— Abaoue ar beure en em gavann gwelloc'h, iac'h tre, kre awalc'h da vond beteg ann iliz parrez : me en em harpo war da vreac'h hag a ziskuizo ahez war ar c'hlazen.

— Da vihana ma lezid da vond da guenta da ger-c'houd eunn dra bennag da zibri : a-benn eun hanter heurvez me vezo distro da vond gan-e-hoc'h d'ober gweladen d'aun Itroun-Varia-a-Druez.

II.

Eaz eo bet d'al lenner eveziek gouzout piou en doa taoled eur pez daou skoed enn ti balan. Ann dougerlizeriou, goude beza klevet klemmou ann intanvez, taoled al lizer enn ti ha didec'het buan, a zistroaz, sioul a sioul, da selaoui e tal ar prenestr gand eur c'hoant vraz enn he galoun da skoazia ann dud paour-man hervez he c'halloud. Pa glevaz ann intanvez o lavaroud d'he merc'h : « *Piou biken a roio did hirio eunn tammik bara?* » ann den karantezuz-man a lavaraz neuze a vouez huel : « *Doue, Doue...* » hag a daolaz kerkend eur pez daou skoed enn ti. J.-M. CAM.

(Ann dilerc'h eur weach all.)

Buez ar brinsez eurus Franseza Damboaz,

(EIL PENNAD.)

Mes an drougsperet a gavas an dro da derri ar peoc'h etre an daou bried. An teodou fall, pere ne espernont den, ne espernjont ket ken nebeut ar brinsez-ma. Pe guer vertuzus, pe guer santel bennag ma voa he buez, e teujont a benn d'he dicrial, ha da garga calon he fried a voarisi. A neuze Franceza ne devoue mui buez vad ebet diouthan. Morse ne ziskueze dezhi an distera laouenidiguez. Abeg a gave e kement a rea, pe hi a vije trist, pe hi a vije laouen, pe hi a gomze, pe hi a jome ep coms, ato e cave dezhan e claske he dromplа. Caer e devoa goulen digantha perag oa deut evelse d'he c'hassat, hag he assuri oa guelloc'h ganti mil guech mervel eguet ober netra a guement a alje displijout dezhan, ne c'houneze netra var he speret. O velet ne alle ket he zousat, ar brinsez divlam en em droas oc'h Doue, hag her pedas gant cals a zaelou da virct na vije ofanset na ganthi na gant he fried.

Doue evit rei tro dezhi da bratica ar batianted, ne roas ket dezhi dioc'htu he goulen. He fried a voue pell araog distrei, goassat a reas zoken c'hoas outhi ; hag eun dervez ma edo er zal o cana canticou devot gant he itronezet, e teuas d'ar zal droug enha, en em lakeas da gana pouil dezhi, hag e zeas bete sevel he zorn evit he skei. Franceza en em daolas d'he dreid en eur voela, ne ket evit miret outhan d'he skei, mes evit hdtbidie a c'hortoz na vije nemetho ho daou. « Aotrou va fried, emezhi, gortozit ken a vezimp en hor c'hampr, hag eno c'hui a scoio, mar caf deoc'h hoc'h eus abeg d'hen ober. » Comzou ker caer n'o devoue gallout ebet var ar prins, ha pa voant eat d'ho c'hambr, e scoas ganthi bete blonsa he bizach hag he c'horf, ha lacat zoken he goad da redec. Franccza ne rea nemet pedi Doue da bardoni d'he fried. « Va mignon, emezhi, credit ervad e ve guell ganen mervel eguet ofansi na Doue na c'hui. Va fec'hejou a virit brassoc'h poan evit an dra-ma. Ra blijo gant Doue hor pardoni.

Ar prins a ieas c'hoas larcoc'h. Cass a reas kuit an oll zervicherien a ioa bet roet dezhi gant he mam ; beteg he maguerez, eur vaouez vertuzus e pehini e devoa Franceza eur fizians vras, ha pehini dre he aliou fur, he zicoure e kement a zelle oc'h he c'houstians.

An disparti-ze a voue eur rann-galon evit ar brinsez. Coeza a reas clan, ha tost e voue dezhi mervel. He maguerez, o c'houzout oa goal glan, a reas kement ma vone lezet gant ar prins da vont da velet ar glanvourez. En em deleur a reas d'an daoulin e kichen ar guele en eur lavaret gant cals a zaelou : o va itron ha va mestrez vad, ma c'helfe ho calon coms, e lavarfac'h din peguement a-boan a rer deoc'h, ha c'hui ken dinam ha ken divlam ! Franceza pe guen diners bennag ma zoa, a lavaras dezhi : ar bed-ma ne deo ket eul leac'h a blijadur, mes a labour hag a boan. Hor Zalver Jesus-Christ, en deus gouzanvet ama a bep seurt poaniou ha dismegansou. Maro eo var ar groas evit hor silvidiguez. D'ar re so he vignonet e ro lod eus he boaniou hag eus he bassion. Jesus-Christ, va c'harantez, en deus roet pers din en he groas ; ra vezo he hano benniguet da viken ! »

Setu petra zonje ar brinsez divlam epad ma voa he fried ker criz ha keu disleal en he c'henver. He c'halon pehini ne glaske nemet Doue, ne vouie na clem na grosmolat. He fatianted a blijas kement d'an tad a drugarez ma reas eur zell a druez outhi, ha ma lakeas he fried da zigueri he zaoulagad ha da gass ar goarisi eus he ene. Dont a reas d'he c'hambr, en em deleur a reas d'an daoulin e kichen he guele, hag an daelou en he zaoulagad, e c'houlennas pardon diganthi.

Franceza her briateas, hag eleac'h ober rebechou dezhan, e lavaras penaus ne voa digoezet kementse nemet dre ar voarisi a zalc'h an drougsperet oc'h an den, hag a ra dezhan clasc terri ar peoc'h etre ar re a voa crouet gant Doue evit en em glevet guella. Ar prins en devoa mez ha glac'har da veza en em lezet da veza tromplet gant enebour ar silvidiguez, hag a reas eur binijen garo a guementse.

Ar brinsez e devoue kement a joa eus a zistro he fried ma teuas he ners dezhi. Goulen a reas ar iec'het digant Doue, ha bez' e devoue he goulen. Pa oa pare, ez ejont ho daou d'an Naonet da velet an duc Francez kenta. Eno e prometjont an eil d'eguile ez aje d'ar gouent an hini anezho a jomje beo varlerc'h, pe mar chomje er bed, ne zemesje ket eun eil guech. Evit testeni a guementse e lakejont dressi ilis an Itron Varia, e lakejont lavaret eun oferen bemdez, gant eun deiz ha bloas evit bepret, hag e rejont ober eur bez evitho e chœur an ilis.

Azalec neuze, ho zi a voue reglet evel eur gouent, ho daou e savent bemdez da beder heur. Mont a reant d'ho chapelic, hag eno e lavarent ho fedennou hag e reant goudeze eun heur peden a galon. Da c'huec'h heur e clevent an oferen, hag eno Franceza a voa evel eun æl, hag ar guel anezhi a zougue an oll d'ar garantez divin. Pa zea ar prins d'he aferiou, hi a jome er chapel da glevet kement oferen a lavaret enhi. Da vare an oferen bred ez ea d'he farrez, pe d'ar gathedral, pe da eur gouent bennag. Eun devotion vras e devoa evit Santez Ursula hag he c'hompagnunezet. En ho enor e roe bep merc'her da leina da unnec plac'hig hag e casse he unan bouet dezho ; goudeze e roe dezho pep a aluzen. Bep merc'her c'hoas e lakea lavaret, ha kementse evit bepret, eun oferen en enor d'ar Verzerezet Santel.

Deiz Nedelec e kemere eur potric paour, her guiske a nevez flam, hag epad ar bloas ar potric-ze a voa evithi eun imach beo eus ar Mabig Jesus. Bep pemzeg dez da nebeuta ez ea da govez, hag e communie gant eur feiz hag eun devotion ar vrassa. D'ar goueliou bras e creske c'hoas he devotionou. Pa e deveze clevet eur brezeguen, e testume ar re eus he zervicherien ne voant ket bet o silaou, evit lavaret dezho ar pez e devoa clevet. Pa vanke he mitizien en ho dever, ne lavare guer pa vele ervad ne dalie ket ar boan ho c'helen, mes kerkent ha ma cave dezhi e raje vad coms dezho, e tiskueze dezho ho dever gant carantez eur vam, ha morse gant doareou eur vestrez. Bep iaou gamblit e voualc'he ho zreid da bemzeg maouez, ho zerviche oc'h taol hag e roe dezho pep a zae venn. Aliez ez ea d'an hospitaliou evit gouzout petra vanke, hag e roe gant larguentez d'ar beorien clan kement o doa izom.

Bez' e doa dreist oll eun truez bras oc'h ar c'hacouzet, pe an dud lor ; ar c'hlenvet-ze zo kel louz, ma ve dilezet gant an oll ar re a ve taguet gantha. Franceza a lakeas sevel tiez evitho, e devoa he unan sourci anezho, hag a lakeas cals a re all da vont var ho zro.

Ar beorien a elle mont d'he c'haout pa garent ; morse ne deant kuit ep netra. He unan en em gargue da goms d'ar prins he fried eus an dud a reng izel pere ne gredent ket mont ho unan beteg enha. Bez' e devoa eun truez bras oc'h ar beorien mezuz, ha dreist oll oc'h an dud a lignez huel coezet er baourentez. Tud e devoa scoliet ganthi da gas he aluzennou d'ar seurt peorien-ze ha d'ho rei dezho ep ma vouient a beleac'h e teuent. Caout a rea c'hoas an dro da guemeret ho bugale en he zervich ha da rei dezho comanant vras, evit ma c'heljent sicour ho c'herent.

Etouez ar beorien a zicoure ez oa eur vaouez coz pehini e doa tremenet he buez o servicha ar re glan, hag a voa coezet seizet. Franceza he lakeas en eur gambr tost d'he hini. Alies ez ea var he zro hag ec'h aoze he unan he bouet dezhi. Diou eus he demezellet a lakea bem-noz d'he beilla, ha pa varvas, e lallas dezhi he unan he liena. Ar baourez keaz-ze petra bennag ma voa mad ha vertuzus, a vije alies grignous. Ar brinsez he alie da c'houzaon he foan gant patianted. Ar glanvourez a lavare avechou gant trefu : Ah ! ià, Itron, kemeret patianted ! Kementse so eas da lavaret, mes ne ket ken eas da ober. Ar brinsez a lavare neuze gant eun dousder vras : arabat eo ober van evit clevet ar baourez keaz ; Doue en deus he digasset deomp evit ma cavimp tro da zeski beza trugarezus. G. M.

Bleo gwenn Lemier.

Ar barz Lemier, hag hen c'hoaz iaouank flamm, a oa gwenn he vleo evel eur gegellet lin. Setu aman penaoz e tanevel he-unan ann abeg a gement-se.

« A-nevez hanvet skrivagner d'eur C'hefridour enn eur vro bell, e oann o vont gant-han d'ar gear a oa roed d'e-omp da chouma ebarz. Tapet dindan eur bar arne, war-dro zerr-noz, e oe red d'e-omp goulenn lojeiz enn eun hostaleri a oa he-unan e kreiz eur c'hoat braz, du ha teval. Kalz a boan hon doe o kavout gware d'hor c'hezeg hag eur gwele d'ar C'hefridour. Evid-oun-me, me a wele sklear e vije red d'in tremenn ann noz kousket war eur gador. Gortoz a reann ma darvoud heb beza droug enn-oun. Koulskoude n'ouzonn ket penaoz e lavariz e rojenn laouen eul loeiz aour evit kaoud eur gwele. Ann holl a oa ead d'ho gwele ha dija e oann krog da voredi, azezed e tal ann tan, pa zantiz eur re o chasa war ma chupen ; doc'h-tu e tigoriz ma daoulagad, hag e weliz ar vatez enn he zao dirag-ounn, hag eul letern teval enn he dourn gant-hi. — Petra zo nevez? a liviriz d'ezhi. — Aotrou, emez'hi, dic'hoarz mad eo hoc'h euz lavared rei eul loeiz aour ! — Dic'hoarz, ma flac'h. — Pa man ar bed evel-se, deuit gan-in. »

Mond a riz war he lerc'h a drenz eul liorz vraz, hag en em giviz gant-hi e tal dor eunn dourel ha ne oa trouz e-bed enn-hi ; doc'h-tu e tigor annn or ha setu me enn eur gambr vrao-vrao, hag enn-hi prechon ha gweleou hag a gave d'in a oa blod da gousked enn-ho. Rei a riz d'ar vaouez ar gobr em boa lavared da rei d'ezhi, hag ez eaz kuit laouen braz meurbed.

Hogen, me, pa venn enn hend evel-se, a zo ar c'hiz gan-in da adober ma gwele kent mond ebarz. Er weachman a-vad ez ann d'hen adober adarre. Setu me o teurel ar vatalasen war leur ar gambr ha ma dourn a zo dija o heja ar plouz ; hoguen el leac'h plouz petra a gavizme? Ha c'houi lavaro.... Eur c'horf maro, ien evel ar skourn.

N'ouzoun ket petra c'hoarvezaz gan-in neuze ; hogen pa zeuiz enn-oun ma-unan e oann gourvezet war ar plench, noz du dall anezhi, ha tamm goulou e-bed na oa gan-in. A dammou bihan e teuaz ma spered da zistrafuilla hag e c'hoantaiz, dre dastoun, gwelout petra oa ar gwir spound en doa gread d'in mond er meaz ac'hanoun ma-unan ; ann aoun eo en deuz gread d'in en em gavoud fall aman, a lavarenn-me, aze n'en deuz netra.

Euz skeud eur goulou a zeue em c'hambr dre faoud

ann or, ha pehini n'em boa ket gwelet c'hoaz, e tostaann d'ar gwele, bouta a rann ma dourn e touez ar plouz, hag er weach-man n'en deuz arvar e-bed evid-oun, ma dourn en deuz stoked hag a stok c'hoaz euz eur c'horf maro. Dare eo d'in sempla a-nevez, koulskoude mond a riz a ruz beteg ann or hag e likiiz ma lagad e tal ann toull dre behini e teue ar sklerijen beteg enn-oun; hogen iol netra na welann; nemet tud o kuzulika a glevann mad a-vad. Mond ac'han a renkann, em' oun-me.... Ia, pa chasann war ann or ez eo alc'houezed, ha na gavann nemet toull ann alc'houe. Marteze ec'h hellinn diskenn dre ar prenestr.... Taped adarre, bijer houarn a zo a groaz ebarz.... Breman e kredann eo gread ac'hanoun; mervel a rinn aman hep mar!..... N'em euz ken esper nemed e Doue; mond a rann war ma daoulin, hag e pedann Doue stard, starta ma hellann.

Goude beza peded kalouneg ha pell, e walann gand dudi ann deiz o teraoui da darza; kerkend e taolann ma sellou war zu ar prenestr, hag e welann alc'houe ma c'hambr ha ma c'hleuzeur kouezed diwar ma zaol-noz, diskaret gan-in o koueza. Krigi enn alc'houe, digerri ann or, redek da gaoud ar C'hefridour hag hen dihuni, ann dra-ze na badaz ket pell ouzin-me.... Staga reeur ar c'hezeg hag ez eomp kuit brao-brao; hogen e-pad ma oamp o treuzi ar c'hoad e oann bepred be-c'hied gand ar spound am boa bet, ha ger na lavarenn. Pa erruann war ann hent braz ha pa welann ann heol skeduz krog dija da bignad enn envou e laoskiz, hep gouzoud d'in, eur griaden, deued a weled ma ene. Ar C'hefridour a sell diouz-in hag a lavar: « Petra velann-me? ho pleo a zo gwenn evel ann erc'h. — Allaz! em' oun-me, marvad ind deuet gwenn gand ann dro spountuz a zo c'hoarvezet gan-in enn noz tremenet. » Ha neuze hep-ken em euz nerz awalc'h da zanevelli d'ezhan histor ar c'horf maro, ma fallaen ha ma riskl. Ar gear genta ma errujomp ebarz, ec'h iz da gaout rener ann urz-vad da ober d'ezhan ma diskleriadur. Doc'h-tu e oe gourc'hemenned da ugend archer dont gan-e-omp, ha setu-ni o vont war hor c'hiz da hostaleri ar c'hoad braz a oe gread kerkend ann dro d'ezhi. Paka reeur ann hostiz, ar c'hreg hag ar vevellou, bouta reeur anezho er marchosi hag ann or zerret mad war-n-ezho. Ober a reeur goulennou d'ezho, ho gourdrouz a reeur zoken, hogen netra n'anzavont koulskoude. Ha me hag o lavarout neuze: « Klaskid ar vatez, ann dro a vezo dizoloed buan ha buan, hag ar re gabluz a vezo mezekeet. » Ebarz enn eur c'hriniel e oa ead da guza. Taped eo ha digased dirag-omp. Evel ma welaz ac'hanoun-me e stouaz d'am zreid: « Distaolid d'in, aotrou, distaolid d'in, emezhi! Me az a da zaskor d'e-hoc'h ho loeiz aour ha da anzav holl ouz-hoc'h. — Piou eo ar paour keaz em euz kaved anezhan lazet? — Allaz! Aotrou, eur luzev eo. — Ho! ma Doue, eme ann hoztizez, setu aze trouz awalc'h gant nebeud a dra: eur luzev a zo maro enn ti-man diou noz-so. Hogen boaz ar luzevien eo lezel ho re varo peder heur war-n-ugend enn ho gwele. Ar vatez, boed ar gounnar-ze, e devezo lekead ann hini maro e-touez ar plouz evit gounid eul loeiz-aour. Hag ann dud en deuz kleved ann Aotrou o kuzulika eo kerend ann hini maro o lavarout gant-han pedennou ann anaoun ebarz enn eur gambr all e-kichen. — *E Breiz na reeur ked evel-se; ni a bed gand hor re varo el leac'h ma vent.* — Kemend a lavare ann hostizez a oa gwir mad; ne oa ket bet diez hen gweloud hag he gridi.... Hogen, me a choumaz eno, evel eur pipi, goloed a vez ha pleget ma fenn gwenn gan-in dirag ann oll; koulskoude ne oe den na lavaraz e vije bet taped evel-d-oun em leac'h, hag e touiz eno evel dirag eur barner, na gretchenn morse ker buan d'ar pez a weljenn hag a glevjenn. N'ouzounn ked lla me a zalc'ho d'am le, hogen, da c'hortoz, em euz bleo eur potr-koz war benn eur potr-iaouank. »

Ma vez redied ann holl d'ober evel *Lemier*, da lavaroud eo, da welout pe da zantoud ann traou a spound anezho, na vez ket klevet komza ken aliez euz kar ann ankou, al lutined, ar goulaou red hag ann teuziou.

I. M. Ar Iann.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun, 23 Gouere. — Sant Apolliner, merzer.

Dimeurs, 24. — Sant Donatien ha sant Rogatien, merzerién.

Dimerc'her, 25. — Sant Jakez ar Major, abostol.

Diziou, 26. — Santez Anna, mam ar Verc'hez Vari.

Dirguener, 27. — Sant Samson, escop.

Dissadorn, 28. — Sant Nazer hag he gompagnunez, merzerien.

Dissul, 29. — Decvet sul goude ar Pantecost.

An Aviel hirio :

Jesus a lavaras ar barabolen-ma da hiniennou a grede beza tud just, a lakea ho fizians enho ho unan hag a zisprije ar re all :

Daou zen a bignas d'an templ evit pidi; unan anezho a voa eur Farizian, hag eguile eur Publiken.

Ar Farizian a jome en he za, hag a bede outhan he unan evelen : Va Doue, me ho trugareca, dre na doun ken henvel oc'h an dud all pere so laeron, tud disleal, avoultrerien, evel ma zeo ive ar Publiken so aze. Me a iun diou veeb er sizun; rei a ran an deog eus a guement am eus.

Ar Publiken avad a jome er penn izela, ha ne grede ket zoken sevel he zaoulagad etrezeg an env; mes skei a rea var boul he galon en eur lavaret : Va Doue, ho pet truez ouzin-me, pec'her.

Me hen lavar, hema a ieas ac'hano d'ar guær diskarguet eus he bec'hejou, hag eguile a voa karguetoc'h : Rag an nep en em huela, a vezo izeleet, hag an nep en em izela, a vezo hueleet. (St Luc. xviii. 9).

G. M.

Ar C'hilleien raden.

Pa fell da Zoue castiza eur bobl, eur vro bennag, e kemer alies evit kementse an traou distera en deus

crouet. Guelet eo bet o cas armeou c'huibu da zistruja armeou soudardet. Evit castiza broiou e cas avechou bandennou kellien. Mes dreist oll eus ar c'hilleien raden en em zervich alies evel eus eur voalen, hag etre he zaouarn e teuont da veza e guirionez eur voalen a gasti. Mont a ran da lavaret ama eur guer bennag divar ben ar c'hilleien-raden-ze pere o deus a nevez zo distrujet carteriadou en Aljeri, hag a so bet red da dud ar vro ha zoken d'ar zoudardet en em zevel en ho enep evel a enep eun arme enebourién.

Ar c'hilleien raden so a bep seurt anezho, lod so brassoc'h lod so bianoc'h. Ar re viana eo a nij guella. An Arabet a goms evelen eus ar c'hillog raden. « Ar c'hillog raden en deus penn eur marc'h, daoulagad eun olifant, gouzoug eun taro, kerniel eur bidoc'h (antilope,) bruched eul leon, diouaskel eun er (aigle), divorzet eur c'hanval, paoiou eun autruch, cof eur grug ha corf eur zarpant; » da lavaret eo, evithan da veza bihan, en deus eun henvelidiguez bennag oc'h al loenet-ze oll.

Ne deus goalen ebet ker goaz evit madou an douar. Pa veler eur vanden anezho o tont dre'n ear, ez int henvel oc'h eun ed guenan bras meurbet, pe guentoc'h oc'h eur goumoullen poulzet a dis gant an avel. Ober a reont trouz evel eun arme, setu petra lavar ar scritur. Pa ziskennont, e coezont evel ar grizil. Ar scourrou guez var bere e tiskennont, a dor gant ho beac'h.

Eur vech diskennet e c'holoont eur c'harteriat douar abez. Dioc'htu en em lakeont da labourat, hag an trouz a ra ho javedou o trailla hag o chocat, a vez clevet a bell. An edou so trouc'het, crignet bete'n douar, ar foenneier so falc'het; er guez ne jom ket eun delien. Aben eun nebeudic amzer ne jom netra nemet an douar noaz. Neuze ar c'hilleien raden a zao ac'hano da vont larcoc'h eleac'h ma reont ar memes distruch. Avechou pa zavont da nijal, eur bar avel pe eur bar glao a ell ho strinca d'an douar hag ho laza, ne ket a gantchou pe a viliou, mes a gant milionou. Coeza a reont a verniou, beteg tri, pevar zroatad hueldet, hag o chom eno da vreina e taolont eur flear scrijus hag e tigassont ar vosen er c'harter.

Ar c'hilleien raden a voue unan eus ar pez a c'halver *gouliou an Ejipt*, da lavaret eo eus ar goaligner gant pere e scoas Doue ar c'harter-ze evit contraign ar Roue Pharaon da lezel ar bopl a Israel da vont kuit.

Er broiou tom eus an Asi hag eus an Afric eo e vez ar muia killeien raden. E karteriou eus an Europ ha zoken e costez ar c'hreisdeiz d'ar Frans int bet guelet ive avechou. Meur a vech eo bet red lacat armeou a bez da ober ar brezel dezho ha da zestum, pe guentoc'h, da zistruja ho viou. En eul leac'h bennag ez eus bet douguet eul lezen hag a c'hourc'hemenne da bep den digas bep bloas d'ar gouarner, eur muzulad killeien raden.

Setu ama creden an durket divarbenn ar c'hilleien raden-ze. Mahomet, emezho, a velas eun deiz scrifet var diouaskel eur c'hillog-raden ar c'homzou-ma : ni eo arme an Doue bras; pephini ac'hanomp a zof naonteg vi ha pevar-uguent, ha ma tofemp cant, e tistrujfemp ar bed-oll. Mahomet a bedas neuze Doue da zistruja ar c'hilleien raden pe da zerra ho guinou evit ma lesjent gant an durket peadra da veva, hag an el Gabriel a deuas da lavaret dezhan en doa roet Doue dezhan eul loden eus ar pez en doa goulennet. — Kementse a velit envad so eur fablen, mes diskuez a rapeguement a doun o deus an durket rag ar voalen-ze eus an Env. G. M.

KELEIER.

E Castellin, deiz ar marc'had, dioc'h ar mintin, eun eskenner hanvet Francez Jollec, a gavaz er sizun all eur zac'h hag a voa arc'hant enha. Ep guelet petra voa enha, e cassas ar zac'h gantha d'he di; mes pa en devoa he zigoret, e velas ez oa enha pevar mil lur en aour. Den n'en doa he velet o testum ar zac'h, ha ma en divije caret, ne voa netra essoc'h dezhan evit he zerc'hel. Mes ne zonjas ket hen ober. Cass a reas dioc'htu he c'hreg da glasc perc'hen d'ar zac'h ha d'an aour. Houma a zigouezas var dachen Castellin pa edo an daboulin oc'h ober goull anezho, hag ho rentas dioc'htu d'an hini en doa ho c'hollet. N'em eus ket izom da lavaret eo kementse din a veuleudi.

An arneu a zalc'h da skei en eur c'harter bennag eus a Frans, ha da ober couls lavaret bemdez distruch en eun tu bennag. An domder so bras, dreist, a leverer, e costez an anternoz d'ar Frans. Ar c'holera a zalc'h ato ive da skei enn tu bennag. Er guær a Amien eo e'ra er mare-ma ar muia droug. Eur c'hlenvet eo ous pehini e tleer ato beza var evez, p'eo guir e chom ato er c'harter pe a dost deomp.

Cazetennou Sant Briec a goms eus an diguemer mad great d'an Aotrou'n Escop David gant hon Tad Santel ar Pap. Aotrou'n Escop Sant-Briec so hanvet Cont romen ha lakeat e renc an Eskibien o deus guir d'en em zerc'hel e kichen tron ar Pap.

Redadegou Kemper so bet caer, a leverer, petra bennag ma voa mouzet an heol en derveziou-ze, ha ma rea glao dalc'h mad. Kezeg a ioa aleiz, ha gouren o deus ranket a zevri ar re o deus gounezet ar priziou, da viana lod anezho.

Setu ama pegueit e vef lod eus al loenet, ervez ma zeo merket gant ar re o deus evesseat oc'h kementse. Ar c'houiel, pe al lapin a vef c'huec'h pe zeiz vloas, ar gaerel seis pe eis vloas, al louarn pevarzeg pe bemzeg vloas, ar c'haz pemzeg pe c'huezeg vloas, ar c'hi c'huezeg pe zeiteg vloas, an ours hag ar bleiz trivac'h pe uguent vloas, ar iar pemp pe c'huec'h vloas varnuguent, an Er, c'huec'h uguent vloas, ar Cyn, eis uguent vloas, an olifant pevar c'hant vloas, ar Balen, mil bloas.

An Alvocad Kergaon.

An alvocad Kergaon n'en deus comzet nemet eur vech, a leverer, dirag al lez-varn, hag oa evit difen eun den a voa tamallet da veza laeret eur ialc'had arc'hant. Setu ama tost da vad he gomzou :

« Gouzout a rit, Aotronez, petra zo tamallet d'an den reuzeudic, d'al laer-ze ma zoun carguet d'he zifen. Ar garg-ze ne blij ket din, en despet din hen difennan, mes red eo din hen ober.

Evel ne deus merc-anat ebet en defe great ar pez a damaller dezhan, eo red deomp clasc eur marteze bennag. Ha da guenta, penaus en deus bevet an den-ma beteghenn? Morse n'eo bet scoet gant al lezen ; morse n'en deus great droug, pe da viana en deus gouezet ato he guzet. Ha red eo cridi abalamour da ze ez eo den honest? Ne gredan ket. Gouscoude em eus an displijadur da ziscleria deoc'h ne allit ket he gondaoni. Kementse a zo poanius, mes petra tell deoc'h, evelse ema an traou.

Evit guir, Aotronez, mar en deus an den-ze great al laeraden a damaller dezhan, n'en deus ket bet a speret avoalc'h evit ober an distera dispign. Pell dioc'h eno, diot avoalc'h eo bet evit beva ato e creiz ar brassa dienez.

A hent all, lavaret a ra e voa e leac'h all d'ar mare ma eo bet laeret an arc'hant-ze, ha caout a ra testou evit sevel gantha, hag an testou-ze o deus an ear da veza tud vad.

O velet an traou-ze, pe guer poanius bennag ma zeo din, e rancan gouscoude discleria deoc'h ez eo va laer divlam, hag eo red d'ar justis, pa n'e deus netra da damal dezhan, he lezel da vont kuit dioc'h tu. »

An den tamallet-ma a voue losket da vale. Me ne ouzon ket hag hen a ieas da drugarecat he alvocad.

G. M.

Eur c'hi o vont e carros.

Clevet a rer avechou hiniennou oc'h en em glem hag oc'h ober goap eus a gals tud pere a veler o vont e carroz, ha pere ervez ho stad hag ho danvez, a vije avoalc'h dezho beachi var droat, pe da hirra, e kar; mes setu ama ar chas o kemeret skuer dioc'h an dud, hag o vont ive e carroz; hag ar pez zo marteze bravoc'h, o kemeret perc'hen ar c'harroz da zervichout dezho da charretour.

N'eus ket pell eur beleg eus an escopti-ma a voue galvet vardro eun den clan. Digouezet e kichen an ti e velas en or eur pez ki kement hag eul leue bloaz. Ar c'hi ne reas gouscoude nemeur a van outhan hag hen lezas didrous da vont en ti. Mes pa her guelas o lacat eur supilis venn evit rei he zacramanchou d'an den clan, ar c'hi paour a voue ker strafuillet, ma en em lakeas da harzal, da iudal, hag en em zilas larca ma c'halle dindan an arrebeuri, hag evel n'en em gave ket eno c'hoaz mad avoalc'h, e scrabas ac'hano d'ar zolier, evel pa vije eur vanden vleizi var he lerc'h, hag eno na eanas ket da gunuc'hat ken na voa eat ar beleg er meaz eus an ti.

Ar beleg a lavare goudeze da berc'hen ar c'hi. « E meus aoun ho ki so bras-fall; ne ket ki dioc'h he gorf ha dioc'h he vent!

Oh! eme an tiec, ar c'hi-ze ne vez ket lent ato : avechou e vez ki avoalc'h. Eun Aotrou zoken a dremenas dre aze en dez all en he garróz hag a dlie beza he gavet re gui.

Franceza a iea d'ar bourg, ha Turk a iea d'he heul. Digouezet var an hent bras, ec'h erruas eur c'harroz da zont var ho lerc'h. Ar c'hi a voa chomet eur pennad mad varlerc'h he vestrez, hag houma ne velas ket petra dremenas, mes clevet a reas goude.

Ar c'hi en em lakeas da harzal pa dremene ar c'harroz ebiou dezhan. An Aotrou, pehini ne voa nemethan, a asten he vreac'h hag a stracl he fouet o clasc skei gant ar c'hi. Mes Turk eleac'h tec'het, a guemer he lans, hag en eur penn er a lam er c'harroz e kichen an Aotrou. Hema a voue ker spontet, ma lamas ive dioc'htu d'an douar dre ar c'hostez all. En eur zisken en doa dalc'het mad d'ar siblennou, hag evel ne grede na skei gant ar c'hi, na discregui eus he varc'h, en em lakeas d'he vleinia ac'hano d'ar bourg. Epad an amzer-ze, Turc a ioa puchet brao var an dorchen er c'harroz, sounn he benn ganthan evel eun *tambour-major* hag he lagad o para var he vestrez pehini a voa en ho raog. Digoezet er bourg houma a ieaz en eun ti, ha Turc a lamas ker buan d'an douar evit mont d'he c'haout. An Aotrou en em gavas neuze ive mestr eus he dra, hag a ellas discleria petra ioa c'hoarvezet gantha, ha penaus oa servichet da rener-carroz da eur c'hi eur pennadic brao a hent.

Ar c'hi-ze a voa boas da vont da heul he vestr iaouank pa zea en hent gant he gar. Kerkent ha ma cleve ar fouet o stracal, e rede buan hag e lame er c'har e kichen he vestr. O veza clevet an Aotrou o stracal he fouet, e sonjas oa ive evit he c'hervel, ha setu penaus e lamas er c'harroz, hag en devoue an enor da gaout eun Aotrou da vleinia he garroz dezhan. G. M.

Eun tad, o teski e greansou d'he vap, potric c'huec'h pe zeis vloas, a lavare dezhan penaus an den a voa great gant eun nebeut poultren. Ar potric souezet, a lavaras :

— Gant poultren, va zad?

— Ia, va map, gant poultren.

— Oh mad, va zad, neuze ta ar vorianet so great gant poultren glaou! G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *7 Gouere.*		Pont'Nabat. — *12 Gouere.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	13 lur, 35 c.	Guinis....	20 lur, 26 c.
Segal.....	6 lur, 92 c.	Segal.....	09 lur, 49 c.
Eiz.....	7 lur, 04 c.	Eiz.....	7 lur, 97 c.
Ed-du....	5 lur, 53 c.	Ed-du....	8 lur, 05 c.
Kerc'h....	9 lur, 24 c.	Kerc'h....	9 lur, 50 c.
Avalou-douar	3 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, 58 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 28 Gouere 1866. N° 78. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 28 Gouere 1866.

An nep en defe lennet bep sizun, abaoue eun nebeut amzer zo, ar c'hazetennou pere a goms eus a vadou an douar hag eus al labourou, a dle beza bet ebat o velet an aliou a roer d'al labourerien divar benn ar pez a ell ober vad pe zroug da frouez an douar ha d'ar gounideguezíou. Peur liessa an eil ali a zislavar eguile. Hirio e cavit eur pennad scrit hag a lavar deoc'h : Distrujit al labouset-ze, ar c'huilet, ar prevet, al loenedigou-ze pere a long pe a grign an ed, an deliou, ar bleun ha beteg ar griziou eus ar pez a vez en douar. Antronoz e cavit eur pennad scrit all eleac'h ma lennit : Nan! nan! na zistrujit ket al labouset-ze, ar prevet, al loenedigouze pere a ra cals muioc'h a vad deoc'h evit a zroug. Evelse eun dervez e lavarer d'al labourerien : Lazit al labouset a vef dioc'h ar chasse ; evel ar sparfilli, ar scoulet, ar c'haouennet, abalamour ma tistrujont al labouset bian pere so red ho c'haout evit dibri ar prevet hag al loenedigou-all noazus d'ar guez, d'an ed ha da bep tra. Eun dervez all e vezo lavaret dezho : Na lazit ket ar c'haouennet, ar sparfilli, ar scoulet, rag ar re-ma a zebr al logod, ar mulod, ar melfet pere a raje eun droug bras ma na vije ket al labouset-ze d'ho distruja ; ha neuze c'hoaz panefe-hi, al labouset bian a vije re anezho hag a raje ive droug bras.

Eur vech all e cavot an ali-ma : distrujit ar c'huilet tann, hag ar prenvet guenn a bere e savont, hag ive ar gozet. An oll a voar an droug a ra ar gozet hag ar prenvet guenn er parkeier hag er jardinou, hag e guirionez, nag ar c'hoz, nag ar preon guenn ne dint nemeur mignon d'al labourer ha marteze nebeutoc'h c'hoaz d'ar jardiner. Mad, caout a reot gouscoude hag a lavaro deoc'h e ra ar c'hoz hag ar preon guenn eur vad vras, dre ma rouessaont an douar ha ma lakeont an ear hag an dour da vont bete griziou ar plant. Ne deus nemet al logod, ar razet, ar mulot, ar melfet ha no defe cavet c'hoaz alvocad ebet d'ho difen ; da viana n'em eus ket guelet, mes esperout a eller e cavint. Ar c'hilleien-raden a bere e comzemp n'eus ket pell, hag a so ato peurliessa eur voalen a gasti evit ar broiou ma coezont varnezho, ar c'hilleien-raden a gavo ive ep mar unan bennag da ober ho meuleudi. Ober a reont ive eur vad bennag avechou ; rag mad int da zibri, ha Doue en deus bet ho c'hasset eur vech bennag dre vurzud da garteriou eleac'h ma veze dare an dud da vervel gant an naoun.

Mes petra da zonjal eus al lavarérez hag an dislavarez-ze? E ra al loenet-ze, vad pe zroug ervez ma plij gant ho c'hrouer. Doue pehini en deus crouet pep tra, en deus lakeat pep tra en he reng, ha pep hini anezho en deus eur zervich bennag da renta. Ne anavezomp ket ato ar vad a reont, mes gouzout a reomp ez eo infinit furnez ar c'hrouer ; ha mar en deus Doue diskuezet kement he oll c'hallout o croui eur c'hurbuen evel o croui ar brassa eus al loenet, e tiskuez ive he furnez o kemeret ar re zistera eus al loenet-ze evel eur voalen evit castiza an den ha zoken carteriou abez.

Kementse so sur eur guentel evit an den. Ar c'hrouer en deus he laket da roue ha da vestr var an oll gronadurien all ; mes epad ma cren dirazhan al loenet ar re c'halloudussa, ne ket guest d'en em zifen oc'h al loenedigou dister evit pere n'en deus nemet disprij. Anzao a ranc eta ne deo netra ma na ve dalc'h-mad dorn Doue oc'h he ren hag oc'h he zifen oc'h ar gronadurien all.

Er zizun-ma ez eus nebeut a gueleier eus a Rom. Ar goueliou bras a so tremenet, hag evelse ez eus nebeut a dra da lavaret divar ben ar guear-ze. Bez' e rer enhi cals pourchas evit an trivac'h cantvet deiz ha bloas abaoue merzerinti an Ebestel Sant Per ha Sant Paul, hag evit canonization eun niver bras a dud eurus.

Frans. — Ar c'hazetennou a goms eus a zaou vurzud nevez digouezet adarre, hag a so dlet unan anezho d'ar Verc'hez hag eguile da Sant Joseph.

Eul lestr diblaset eus a bors Courceul, an 20 a viz

meurs, a zo bet dare dezhan pensea e creis ar mor bras etre Frans ha Brozaoz. Al lestr a voa collet divar he hent hag a ieaz eün da steki oc'h eun toullad reier bras so e kichen an enezi Aurigny. Pa velas ar vartolodet ar reier, edont re zivezad evit trei divarnezho. Araog m'o doa bet amzer da griza al lien, e voa taolet al lestr var eur garrec plat. An oll vartolodet a grias a eur vouez : Guerc'hez Vari, hor saveteit ! Va Doue, ho pet truez ouzomp ! Prestig goude al lestr a ziskennas anezhan he unan divar ar roc'h en dour, hag evel pa vije unan bennag oc'h he gass gant an dorn, ez eas dre eur voazen vor tro distro dre voasc ar c'herreg oc'h pere e tlie beza bet bruzunet cant guech.

Neuze ar c'habiten a lavaras d'he vartolodet : « Deomp d'an daoulin ha goestlomp d'ar Verc'hez mont da bardona da chapel an Delivrand, mar guellomp en em denna ac'hann. » An oll en em voestlas. Neuze e chomjont dizoursi var ho lestr, ha pa deuas ar mare, e teujont ac'hano ep diæzamant.

D'ar c'henta a vae e voant distro, hag antronoz ez eant oll divoutou d'an Delivrand da drugarecat Doue. Ar c'habiten a lavare : Eus a vil lestr, ne deufe ket unan ac'hano evel ma zomp deut.

Setu ama eur burzud all. Eul leanez eus a urs ar Galon dinam a Vari a so bet pareet e kær Courceul dre ar pedennou great evithi da Sant Joseph, hag o touch oc'h eur gorden benniguet evithi. Al leanez-ze a voa clan pevar bloaz a voa. Ervez ar medecin e devoa eur galeden en he stomoc, ha ne devoa esper ebet da veza pare. Ken diners oa deut da veza, ma ne alle cazi morse sevel eus he guele, hag en daou viz diveza ne alle dibri tam. Eul loiad souben bennag ep bara he dalc'he e buez. Eanet oat da rei louzou dezhi, ha bet e doa he zacramanchou diveza. Eun navet en henor da Sant Joseph a voue comanset evithi d'an 23 a viz guenver, hag er memes dervez e voue roet dezhi ive ar gorden benniguet da boket. Ac'hano beteg an eis varnuguent ne deuas tam guellenn ebet enhi. Mes en dervez-ze e communias, ha da bardaez epad ma voa eul leanez iaouanc o pidi e kichen he guele en em zantas pare en eun taol. En em lacat a reas da drugarecat Sant Joseph, hag e savas evit mont a ziarben d'al leanezet all a voa o tont eus ar chapel ha pere he zicouras da drugarecat he madoberour. Azaleg neuze e tebras bouet hag e reas al labour a rea kent evel pa na vije bet morse clan. He ners a voa deut dezhi dioc'htu, ha panefe ma zeo treud bras ne vije ket anat e voa bet o tivouasc poan.

Er zizun all e comzemp eus a varo an Aotrou Gabriel, beuzet e pleg-vor Keruon e kichen Brest. Er bloas 1862, an Aotrou Gabriel, neuze person e Sant Merry e Paris, a reas beach Rom. Edo er guær-ze da zul ar Sacramant, hag e velas ar procession. Ne denne ket he zaouiagad divar Pii Nao a zalc'he ar Zacramant etre he zaouarn en he gador-zoug. Pa dremene ebiou confession, da lavaret eo, bez Sant Per, e velas an daelou o tiruilla eus a zaoulagad ar Pap. An dervez-ze, da bardaez, an Aotrou Gabriel a voue diguemeret, hag a ellas coms oc'h vikel Jesus-Christ. — Tad Santel, emezhan, hag hen a ell ar vugale goulen oc'h ho zad petra ra poan dezhan ? — Bez' e c'hellont, eme ar Pap, ha zoken, dlet eo dezho hen ober. — Mad, Tad Santel, perag e vouelac'h-hu er mintin-ma e kichen bez Sant Per ? — Petra, c'hui oc'h eus guelet an dra-ze ? — Ia, Tad Santel, ha kementse en deus scoet eun taol em c'halon. — Ah ! eme Bii Nao, ha ne ouzoc'h-hu ket peguer bras eo an niver eus a enebourien an ifis ? Petra fell deoc'h ! Ne allomp ket ho c'hassaat ; red eo eta ho zavetei. En em voestlet em eus evitho var bez Sant Per, ha setu perag e vouelen.

An devotion d'an Itron-Varia ar Salet a gresc ato. Escop Mend eu deuz nevez savet eun aoter d'ar Verc'hez dindan an hano a Itron-Varia ar Salet, har e leverer ez eus a vrema dre ar bed christen pevar c'hant aoter consacret dindan an hano-ze.

Bep bloaz, abaoue m'ema an Tad Santel ar Pap en dienez, e veler, ken er scolachou potred ken er scolachou merc'hed, bugale eur scolach bennag oc'h ober an diles eus ho friziou, hag o vont anezho ho unan da c'houlen oc'h ho mistri pe ho mestrezet lacat da greski diner Sant Per an arc'hant a dlie beza dispignet e levriou. Er bloa-ma adarre ar merc'hedigou a zaver e couent an Itron-Varia e Toulouz o deus pedet al leanezet a guemer sourci anezho, da rei d'an Tad Santel arc'hant ar priziou a voa souch da rei dezho. Calon vad ar vugale-ze a dle a dra sur plijout da Zoue ha tenna varnezho he vennoz evit an amzer da zont.

E Tour cals beleien so en em glevet da rei d'ar Pap eur vech er miz, guerz ho oferen, eun dervez merket. An dud vad pere a voar kementse, a c'houlen an oferen evitho an dervez-ze hag a gaf dre eno an dro da rei d'ar Pap ar pez o deus c'hoant ervez ho devotion hag ho æz.

En Itali eo ato goal gasset an eskibien hag ar veleien. Dalc'h mad e crogner en unan bennag hag hen laker er bac'h pe er prizon. E Gaet, e Bari, e Malfeta, e Milan, hag e cals a lec'hiou-all ez eus laket er bac'h er sizuniou-ma daou escop, abat eur gouent, ha cals beleien. Neuze e crioni a enep an dud a iliz hag e lakeont ar scrifagnerien difeiz da lavaret ez oar c'hoaz re vad e kenver an dud a iliz-ze.

Goude beza aloubet madou an ilizou hag ar c'houenchou, ne ket c'hoas torret ho naoun hag ho zec'het. Brema o defe c'hoant e ve ive teuzet vesseliou sacr, arc'hantiri an ilizou, kercouls har ar c'hleier.

Ar pez a leveromp eus an Itali, a eller da lavaret ive eus ar Pologn. Eno ne vezo ket eanet credabl da hegal oc'h ar gristenien catholic, ken na vezo hano ebet mui anezho er vro, ken na vezo gallet lavaret : N'eus mui Pologn ebet.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

C'HUEC'HVED PENNAD HA TREGONT

(Dilerc'h.)

Jozeph en em ro da anaout d'he vreudeur.

Klevet a oe ar pez a oa c'hoarvezet ; ha ne oa ken brud e palez Pharaon nemed ar gaoz-ma : Breudeur Jozeph a zo deuet ama. Ha Pharaon hag holl dud he balez ho devoa kalz a joa.

Ha Pharaon a lavaraz da Jozeph : Roit euz va ferz ann urz-ma d'ho preudeur : Sammit ho loened hag it endro da zouar Kanaan ; digassit ac'hano ho tad hag hoc'h holl gherent, ha deuit daved-oun. Me a roio d'ehoc'h holl vadou ann Ejipt, ha maghet e viot gant ann drusa greun euz ar vro-ma.

Roit ivez d'ezho urz da ghemerout kirri diouc'h ann Ejipt, evit doughen ho bugale vihan hag ho graghez ; ha livirit mad d'ezho : Digassit ho tad gan-eoc'h, hag hastit da zistrei ama ar c'henta ar guella : Na lezit netra euz ho tieghesiou var ho lerc'h, rak holl vadou ann Ejipt a vezo enn ho kourc'hemenn, ne vanko netra na d'ho tud na d'ho loened.

Bugale Israel a reaz eta ar pez a oe gourc'hemennet d'ezho. Jozeph a roaz d'ezho kirri, hervez urz Pharaon, ha boed evit ann hent. Lakat a reaz ivez rei diou zae da bep hini euz he vreudeur ; ha da Venjamin pemp sae diouc'h ar re gaera, gant tri c'hant pez arc'hant oc'h-penn. Kas a reaz d'he dad hevelep somm arc'hant, hag ar memes niver a zaeiou, gant dek azen sammet euz ar pez a ioa a brizussa enn Ejipt, na kement all a azenczed pere a zoughe guiniz ha bara evit ar veach. Kimiada a reaz neuze ouz he vreudeur, ha pa oant o vont kuit, e lavaraz d'ezho : N'en em fachit ket hed ann hent.

Ar re-ma, o pignat euz ann Ejipt, a erruaz hep dale e douar Kanaan. Ha e rojont ar c'helou d'ho zad, en eul lavarout : Ho map Jozeph a zo beo ; hen he-unan eo ar mestr enn Ejipt.

Jakob o klevout kement-ze, a oe evel eun den o tihun eveuz eur c'housk doun ha kaled, ha na felle ket d'ezhan ho c'hredi. Hi er c'hontrol, a gounte d'ezhan e pe fesoun e oa c'hoarvezet pep tra. Ha pa velaz ar c'hirri hag ann holl draou a zigasse Jozeph d'ezhan, he spered a ziabafaz. Hag e lavaraz : Avoalc'h eo evid-oun mar d-eo beo c'hoaz va map Jozeph ; mont a rinn, hag e velout a rinn abarz mervel.

KANEN.

Ton. 28.

Pebez histor, bugaligou !
Oh ! list da redek ho taelou ;
Daelou a deneredighez,
Ar re zoussa enn ho puez.

Livirit d'in, pa na ouzon,
Petra douch mnia ho kalon,
Pe Jozeph enn he vadelez,
Pe he vreudeur enn ho enkrez ?

N'euz ket pell e oant hollie poan
Abalamour d'ho breur bihan.
Ho breur Jozeph anavezont,
Ha setu-hi mût gant ar spont.

« Va breudeur ker, na grenit ket,
« Me eo Jozeph ho poa guerzet !
« Doue eo en deuz great ann taol
« Da virout n'ez achac'h da goll. »

Karout hon droug-oberourien
A zo brema eur gourc'hemenn ;
Gant Jozeph ez eo bet miret,
Daou vil bloaz kent ma'z oa doughet.

H.

CAYENN. — *Lizer ann tad Begin, bélec euz a gompagnunez Jesus, da eunn tad all e Paris.*

Trugarez d'e-hoc'h mil gweach, va zad, evid al lizer mad hoc'h euz bet ar vadelez da sriva d'in. D'am zro, petra lavaret d'ehoc'h euz ar vro em'oun eun hi ? Lavaret a rinn d'e-hoc'h da ghenta : ann dud harluet pe dizoughet e Cayenn ne varvont mui, ha ne fell ket zoken mui d'ezho mervel, evel ma varvent er penn-kenta. Ar c'hontrol-heo eo. E Cayenn e fell d'ann dud beva evel ma vevit e Franç. Ann dud keaz-man kasset kuit euz ann Europa, a c'hoanta caout eur vro nevez war douarou Cayenn. — Gant-se dimiziou zo great, ghenel a ra bugale, sevel a rer e pep tu keriou nevez. Ar c'hoajou zo displantet, ann douarou zo dizec'het, digoret ha hadet. — E lec'h ann douarou difrouez-ze e veler bréman prajou glaz, parkou caër ha liorsiou kempennet a zoare. Pemp keric a zo birio ann deiz savet enn eun c'harter ha n'eo ket hirr-braz pa ledan. — Sant Loranz, hag a zo ar ghear weur, sant Lois, sant Per, sant Mauris ha sant Iann. Ann tad Monfort a zo person e pares sant Per. — Er bares-ze en em gav ann dud condaonet d'ar galeou evit eunn amzer : eiz, nao, dec pe pempzec vloaz, mar kirit. Hoghen o veza achuet hoc'h amzer er galeou, e renkint chomm bepret goude-ze war douarou Cayenn. Ann tad Jardinier a zo person e pares sant Mauriç. Eno ema ann dud a zo condaonet evit bepred. D'ar re-ma e ve roet peziou douar. Goude-ze em'int dimezet gant merc'hed deut a Franç a volontez vad. Savet eo tier d'ezho ; mont a reont dy, ha setu daou bried nevez mistri enn ho zamic tachen. Ar bares-ze a gresk buan meurbed. A vreman eo skignet a bep tu ha doun er c'hoajou braz. Ann tad Jardinier a renko eta caout eur penn-kezec evit bizita ann holl tieghezou-ze pell a-woalch ann eil dioc'h eghile. — Evid-oun-me a zo person e pares sant Iann, war ribl ster Maroni, ler leo euz sant Loranz. Ma faressianiz-me zo tud condaonet d'ar galeou evit pemp, c'hwec'h pe seiz vloaz. O veza aichuet ho amzer, e renkont c'hoaz chomm e Cayenn kement all a vloaveziou araoc caout conje da zistrei e Franç. — E-keit-se e kennigher d'ezho peziou douar da

labourat, pe mar d'eo guel gant-ho, e hellont ober eur vicher-bennac, hag em'int pacet pemp pe c'hwec'h real bemdeiz. Maghet int ouz-penn-ze gant ar gwarnamant. — Kement-se n'eo ket a-walc'h evid ho c'honsoli, pe ho dic'hlac'hari. Dizec'ha a reont war ho zreid gand ann anken hag ann dristidighez. Meur anezho zoken a varv taghet gand ar c'hlenved hanvet e gallec (Nostalgie) hag a c'halvenn-me e brezonec ; Eur c'hoant re vraz pe divuzul da azwelout ho mamm-bro, rouantelez Franç. Ar re zo condaonet evit bepred a ghemer ho foan a galon vad. Pe ind a venno pe ne vennint ket, dre gaër pe dre heg, Cayenn a zeu da veza ho nevez bro. Red mad eo chomm enn-hi, ha pellaat euz ho spered beteg ar sonj euz a Franç na welint mui biken. Va faressianiz-me condaonet evit eunn amzer a dlefe, me sonj d'in, beza frealzet pe consolet o sonjal e tistroint eunn deiz d'ho bro. Ne d-int ket, gouzanv a reont muioc'h eghet ar re all. Ann aoun da vervel pell euz ho bro a zo noz-deiz evel eur bouez pouner war ho c'halon. Hevel eo ho stad ouz hini ann hebreed. Dizoughet war riblou ster Euphratt, pa vijent pedet da gana canticou Sion, e respontent : Penaoz ec'h hellomp-ni cana canticou Sion war eunn douar pell euz hon bro ? hon tud keaz dizoughet ho-unan war riblou ster Maroni, pa leverer d'esho en em laouennaat, e respontont : Penaoz ec'h hellomp-ni beza laouenn, oc'h en em welout ker pell dioc'h hon bro muia caret? Gant-se. ar re muia dizaouzann. pe muia hardiz enn-ho mesk ne glaskont nemed ann tu da dec'het. Penaoz en em ghemeront-hi evit-se, eme c'houi ? setu ama penaoz en em ghemeront. Epad eunn nozvez teval e pellaont dioc'h ar vanden. Kass a reont gant-ho boed, dillad ha benvegou kement ha mac'h hellont. Goude-ze ez eont enn eur c'hoad braz bennag war ribl eur ster. Eno e reont eur vaghic vihan, poulset pe stlejet ve varzu ar ster. En em lakaat a reont enn-hi, hag e tiskennont ster Maroni en em ziskarg er mor braz. Danjer zo evit-ho da veza harzet ha paket o tremenn dirac sant Lois ha sant Loranz pe oc'h erruout e bec'h ar ster. Etre bec'h ar ster Maroni hag ar mor braz en em zalc'h eul lestr, canoliou, soudarded ha martoloded war-n-ezhan. Pa ve gwelet eur vaghic vihan bennag o tont, ha tud enn-hi, e ve criet d'ezho plega ho goueliou ha tostaat ouz al lest ; ma n'her greont ket e ve laosket war-n-ezho taoliou canol ha lazet ann dud evel loened gouez.

Petra bennac ma ve diez ha danjeruz klask mont-kuit, meur a hini ne sonjont noz-deiz nemed e pe doare ha pegoulz ec'h hellint terri ho chadennou ha caout ho frankiz. Keit ha ma'zint oc'h ober ho bagouigou ebarz ar c'hoajou. penaoz eta, eme c'houi ha gant petra e vevont-hi ? Penaoz ha gant petra e vevont ? Setu ama penaoz : Epad ann noz e tostaont ouz tier bihan ar re ho deuz bet peziou douar da labourat. Mont a reont er c'hlujou hag e pakont holl ar ier a gavont enn-ho. Re all a zeu da di ann aotrou person he-unan, hag a ghemer hag a gass gant-ho arc'hant, boed, dillad ha pep tra all. Se a zo c'hoarvezet gan-n-eomp e sant Lois n'eus c'hoas nemet teir zizun. Eur vanden eat kuit a brizon sant Lois a rede duhont-du-man, taghet gand ann naoun. D'ar sul, epad ann overen veur, ar vanden laeron-ze en em glev evit bizita pep hini he di. Daou anezho a zeu da vizita ti ann aotrou person, o veza drailhet ha discaret ar prenestrou ez cont er c'hamprou. Digheri a reont eunn armel, teureul a reont an dillad hag al lizeriou e kreiz ar gambr. Terri a reont scriniou taol ann tad Nicou, enn eur gher, dismantr ha lakaat a reont pep eil penn pep tra e teir c'hambr. Credi a reent cavout eunn tenzor bennac, ha petra a gavont-hi hag a gassont gant-ho ? Seiz skoet. Evit bale eassoc'h e lekeont enn ho zreid eur re boutonler d'in-me, hag eur re all d'ann tad Nicou. Epad ann noz daou anezho a zo paket enn eur c'hoz tiik dilezet. Ho daou e oant ker mezo ma n'hellent ket en em zerc'hel war ho zreid. Ar re all a ghemeraz ann tec'h o lezel war ho lerc'h ar pez ho doa preizet. Ann traou laeret a zo lekeet war ghein ann daou brisonier hag e tistroont da Sant Lois argadet ha goapet gand ann holl.

(*An nemorant eur veach all.*) M. D.

Le Pélaizir 57.

AN ITROUN-VARIA-A-DRUEZ.

(Divez)

War dro diou heur goude, ann douger-lizeriou a lavare da bersoun ar barrez ezommou ha doare truezuz ann intanvez.

— Gwir eo, eme ann aotrou Persoun, ankenied gand ar c'helou-ze, n'euz ked a baourentez vrasoc'h ! Arabad eo kolla amzer : hastit, mar gellit, dont ganin, redomp hon daou d'ann iliz, ha marteze e kavimp anezho c'hoaz dirag aoter ar Werc'hez. Evuruz ind, ann dud keaz, kaout kemend a fizianz enn Itronn-Varia-a-Druez, rak hou-nez na zilez morse nep he fed a wir galoun ; gweloud a raimp ann dra-ze hep dale... Errued enn Iliz ne oa nikun ebarz ; ar persoun a welaz ebarz er vered eur paour druillenneg o c'houlenn ann aluzen, hag e lavaraz d'ezhan enn eur daoli eur gwenneg enn he skudel vihan :

— Ha n'hoc'h-euz-hu ket gweled eur plac'hik iaouang o tont hirio d'ann Iliz ?

— Abaoue zav-heol, eme ar paour koz, a zo tremenet kalz a dud vraz dre aman, hag eur plac'hik vihan hep-ken em euz gwelet ; ia, ia, gwir eo... dudiuz ha kun evel eunn oanig e oa :. Pa oa o tremenn e deuz taoled eul liard ebarz ma c'hoken enn eul lavaroud evelhen : « Ma den mad, pedid Doue evit ma mammig geaz, ha ma breur ha me. »

— Hec'h unanig e oa, eme ann douger-lizeriou ?

— Na oa ked a vad ; eur c'hrac'h koz, treud ha klanvidig a oa harpet war he breac'h. Eunn dra gaer oa ho gweloud enn Iliz daoulined evel daou eal, dirag aoter ann Itroun-Varia-a-Druez. Ker birvidig e pedend, ken a gredann stard ho deuz bed digand ar Werc'hez ar pez ho deuz goulennet.

— Peur ho deuz kuiteed ann Iliz, eme ar persoun ?

— Eunn heur pe war dro a zo abaoue. Mar karit mond d'ho gwelout, chetu aman eur paper kouezed a levr ar c'hrac'h koz ; gant-han e kafod anezhi el leac'h ma ma o chouma, ha marteze eo talvoudek braz d'ezhi.

— Ar wiriounez a lavar aze ar paour koz, eme ar persoun d'ann douguer-lizeriou : ann tamm paper-man a dal arc'hand dre ar c'helou a ro din.... *Itroun-Heri... K... ann-Treuswern...!* Mad he deuz great pedi ker c'houeg ann Itron-Varia-a-Druez : hep mar e-bed e vezo c'hoaz pinvidig eunn deiz, m'hel lavar...

Ann douger-lizeriou a zigore frang he zaou-lagad hep gouzout talvoudegez ar c'homziou-ze. Red eo d'hezo breman mond da glasg ann hini goz, ha kerzoud a reont kalouneg ; hep dale ec'h errujond ebarz dor ann ti balan. Kerkeud ha m'ho gwelaz a-ziabell, Monig a lavaraz d'he mamm : chetu ann aotrou Persoun o tond d'hon gwelout. Anna a zav diwar he skabel da vont bete toul he dor da zigemeroud ar belek.

— Peoc'h Doue da veza enn ti-man, eme ar Persoun ; deiz mad d'e-hoc'h Itroun ; hag ho iec'hed ; hirio ?

— Brao braz, a drugarez Doue, ha c'houi aotrou ? Perag e livirit-hu d'in-me, itroun ? Me zo eunn intanvez paour, evel ma welit !

— Itroun geaz, gouzoud a rann eunn dra-bennag a gement-se : Chetu aman eur paper kouezet, hep gouzoud d'e-hoc'h, eus ho levr, e kichen Iliz ar Werc'hez. Gant-han, em euz desked ho hano ha doareou nobl ho kerent : anaoud a rann ivez ar skritur zo war-n-han, skritur eur mignoun d'in eo....

— Skritur ma gwasa enebour, ann hini en deuz mac'het ma zi, skrapet ma holl vadou, ma zaolet, me ha ma bugalez da viken er baourentez, hag enn dristidigez... ha c'hoaz e leverid d'in ez eo ho mignoun ?

— Ia, ma mignoun eo, ha bremaig e vezo ho hini. E Bro-Zaoz, e-pad dispac'h Bro-C'hall, e kaviz ann denze, gwasket mad gand he glenved diveza ha mantret gand eur gwir c'hlac'har da veza noazed d'ehoc'h o kemeroud ho madou gand dislealdet. Ober a reaz d'in, kent mervel, eur skrid e reiz dre behini en deuz lezet gan-e-hoc'h, e daskor, he holl binvidigeziou. War ar skrid-ze e ped ac'hanoc'h da zistaoli d'ezhan ha da ankonnac'haad he wall. Ma feded en deuz d'ho klaskoud ha da lavaroud d'e-hoc'h penaoz enn ti ann aotrou K.., e kear Roazon, e kafod ann holl baperou a zo red da gaoud evid askemeroud perc'heniez ho madou hervez ar gwir ha lezennou Breiz.

Doue, evel ma welid, en deuz bet preder ouc'h ho stad truezuz ; furnez ha kaloun dinam ho pugaligou, Loeiz ha Monik, a blij meurbed d'ann Itroun-Varia-a-Druez, ho fedennou hag ho re ho deuz lekead ann Envou da zond da deneraat kaloun skraper ho madou, ha chetu, kent mond dirag Doue, eo deued da zaskori d'e-hoc'h ann digouez ho poa bet digand ho Tadou. Doue, ra vezo meulet ! Pedomp, pedomp ato, galloudouz eo ar beden ; pedomp dreistholl ann Itroun-Varia-a-Druez, pa hon euz eunn ezomm braz bennag ; gouzout mad a rit breman penaoz ar Werc'hez Vari na zilez morse ann neb he fed gand feiz !

Kalz danevellou evel hou-man a vezgread diwar benn skraperien madou ann dudchentil e kerz dispac'h Bro-C'hall.

J.-M. Cam, Persoun Pabu.

Buez ar brinsez eurus Franseza Damboaz.

(TREDE PENNAD.)

Ar pez a c'hoarvezas er mare-ze gant Gil a Vreiz, he breur caer, a reas cals poan da Franseza, hag a roas tro dezhi da ziscoez he c'harantez. Ar prins-ze a voue tamallet e faus dirag an Duc he vreur, pehini a reaz he zelc'her er prizon. Per ha Franseza a ieaz da gaout an Duc, Franseza a reas he gallout evit he lacat da zigueri he zaoulagad d'ar virionez, ha da velet oa divlam he vreur. Coll a reas he foan. Enebourien ar prins Gil a reas kement var speret an Duc ma hen lezas er prizon eleac'h ma c'houzanvas naoun ha pep dienez, ha ma voue mouguet abenn eur pennad mad a amzer.

Ar maro-ze a lakeas Franseza da scuilla cals a zaelou. Ober a reas lavaret eun niver bras a oferennou evit ene he breur caer.

An Duc a Vreiz a voue, prestig goude, scoet gant eur c'hlenvet marvel. Lod a lavar penaus eur manac'h pehini en doa cofesseat ar prins Gil en he brizon, a deuas da rebech d'an Duc maro he vreur, hag a lavaras dezan e voa galvet abenn daouuguent dervez dirag barnedigueZ Doue. Pe a zo guir kementese pe ne deo ket, an-pez a ouezeur eo e coezas clan an Duc, hag ez eas buhan da Venet. Per ha Franseza, kerkent ha ma clefjont kementse, a ieas d'he velet. Ar re a ioa var he dro ne felle ket dezho lavaret dezhan e voa tost ar maro d'he skei, mes Franseza e devoue calon avoalc'h evit disclena dezhan e pe stad her c'have, hag evit he zicour da gaout eur maro mad. An Duc en em breparas da vervel, a recevas he zacramanchou, hag a varvas ar 17 a vis Gouere 1450. He gorf a voue casset da Redon da enterri. Franseza a ieas d'an enterramant, hag a reas kement a ellas evit mad an intanvez he c'hoar gaer.

Per ha Franseza a ieas neuze da Roazon eleac'h ma vouent curunet Duc ha Dukez a Vreiz. Ac'hano e teujont da Naonet ha gouleze da Venet. Evit miret na vije great gaou oc'h he c'hoar gaer, intanvez Gil a Vreiz, e clasças hag e cavas evithi eun dimizi an enorapla. Neuze e reas he Jubile evit gounit ann induljansou roet gant ar Pap Nicolas pemp evit ar bloas 1450. Goudeze ez eas da Naonet gant an Duc evit lacat tenna eus he vez corf an Duc Ian pemp evit he gas da Landreguer evel ma en doa goulennet araog marvel. Ar c'horf a voue lakeat e Chapel Sant Eozen evit lacat canoniza pehini en doa poaniet cals.

Franseza a rebechas dezhi he unan, o velet Sant Eozen Canonizet gant an ilis, ne divije great netra evit lacat canoniza ive Sant Visant Ferrier. Pidi hag aspidi a reas he fried da bressi an afer-ze, ha dont a reas abenn eus ar pez a felle dezhi. Ar C'hardinal Coetivy a zavas eus an douar corf Sant Visant, hag a roas d'an Dukez unan a

viziet ar Zant, he vonet hag he c'houriz. Franseza a viras ar relegou-ze gant ar brassa respet, ha pa varvas e roas anezho da gouent Coets.

En em visca a rea deread, ha gouscoude dister, hag ar skuer vad-ze a reas da gals lezel a gostez an dillajou re gaer ma voant boaz da zouguen. Poania a rea cals evit lacat rei beleien vad d'ar parrezion, hag evit miret na vije laket goal guiriou var ar bopl.

He mam o veza coezet en dienez, e lakeas he fried d'he c'hemeret en he di, hag e devoue evithi an oll zoursi, an oll deneridiguez a ell eur verc'h carantezus da gaout evit eur vam vad.

Gant otre an Duc, e c'houlennas hag e devoue leanezet eus a urs santez Clara, hag e savas eun ti evitho er guær a Naonet. He fried a voa neuze clan ha ne ellas ket mont he unan d'ho diguemeret evel ma e devoa c'hoant, mes unan eus he itronezet a enor ho recevas, ho digasas da gambr an Duc pehini a c'houlennas ma pedjent Doue evithan. Laket e vouent er Gouent savet evitho an 3 a viz eost 1457 gant Escop Naonet, ha Franseza a roaz dezho da anaout e devoa souch d'en em denna eun dervez bennag en ho zouez.

An Duc a jomas clan epad eur bloaz, hag an Dukez n'her c'huitea na noz na deiz. Ne guemere eun tamic ean nemet var eur scaon. Ne eané da bidi evit an Duc pehini a varvas an 22 a vis kerzu, hag a voue beziet en iliz Itron Varia Naonet.

Neuze Franseza a brometas a nevez d'he zalver n'e divije mui ken priod nemethan. Amzer ar c'haon a zervichas dezhi evit en em zistaga dioc'h ar bed, ha beva pell dioc'h an dud, ha pa voa echu ar c'haon e talc'has da veva disparti dioc'h pep tra. Pidi, lenn levriou devot, ober œuvrou mad, setu he buez iviziken. Arthur a Vreiz, eontr d'an Duc diveza maro, eo a voue Duc var lerc'h he niz. Hema a garie Franseza araog ma voa savet var an tron. Mes eur veach Duc, en em lakeas da ober poan dezhi ha d'he goal gass. Lamet a reas diganthi cazi kement e devoa ; cass a reas ive kuit divar he zro an itrouezet a zoujans Doue a zalc'he en he c'hichen, ha ne eanas da hegal outhi beteg he varo pehini a zigouezas prest, rag ne renas nemet c'huezeg miz.

Franseza n'en em glemas ket mui eus an droug a rea dezhi he eontr, evit ne devoa great diaraog eus an hini e doa bet da c'houzaon abers he fried; ato e voa contant eus a volontez Doue. Pa varvas an Duc, en em gargas eus he enterramant hag e reas lavaret meur a vil oferen evit he ene.

An Duc nevez Fransez a Vreiz en devoue respet evit ar brinsez-ma. Neuze Franseza a implije he oll madou o lacat pidi Doue gant ene he fried, o sicour ar beorien hag an dud clan. Rei a rea gant larguentez d'an hospitaliou ha d'ar C'houenchou ken e Naonet, ken e leac'h all.

An Duc nevez en em lakeas da ober eun enclasc eur ar re o doa goal gasset an Dukez vad dindan ren ar prins Arthur. Ar soassa anezho a ieas evit cuzet d'en em renta manac'h en urs S. Fransez. Kementse a reas eur blijadur vras da Franseza dre ma crede oa distroet oc'h Doue ; mes kerkent ha ma voue eanet an enclasc, e tenas adarre eus ar gouent d'ar bed, eleac'h ma voue disprijet gant an oll. G. M.

LEVR AL LABOURER. ///

Breman poent eo sonjal a zevri d'he larda;
Mes mar hel lardet kent ha ma c'houio plega,
Na zento ket ken eaz ouz ho pesken galet,
Ha ne rei med sailha didan ann taoliou fouet.
Ha c'hui a fell d'e hoc'h kaout eur marc'h, eun taro mad,
Ho lakat da griski, ho lakat da grevaât :
Dalc'hit ta ho marc'h pell dioc'h ar c'hazekenned
Ha dalc'hit ho kole pell dioc'h ann ounered.
Red e vezo ho c'has enn eul lec'h a gostez
Enn tu all d'eur ster doun, pe var draoun eur menez,
Pe meur a-vech ivez, ho lezel barz ar c'hraou,
Enn eur zerc'hel bepred karguet ho rastellou.
Ar c'huez euz ar mammou a zev ho izili
A dorr ho nerz; pelloc'h, n'int ket evit dibri;
Pelloc'h na reont van ar c'hoajou,
Nag ar geod glaz a gresk enn ho prajou.

Etre daou golé tarv aliez a veler
Emgannou o sevel divar benn eun ounner.
Al loened all a beur didrouz-kaer er c'hlazen,
Hogen ann daou loen-ma en em dourt gant ho fenn,
Hag, o leuskel eur vlej spontuz ha divalo,
Kern ouc'h kern tal ouc'h tal en em vount hep arsao,
En em sko, en em beg, en em gign a bep tu,
Hag a c'hleb ho c'horfou gant eon ha goad du.
Ar meneziou huel evel ar c'hoajou doun,
Ann env holl tro-var-dro a gren hag a zason.
Dibaodik e veleur var lerc'h ann emganou,
An daou taro o chom barz er memes lec'hiou.
Ann hini zo trec'het enn eur stoui e dal,
Hag enn eur zellet du az-a d'eur c'harter-all,
Evit kuza he vez ha gouellaat he c'houliou,
Ha kemer nerz nevez da venji he gollou.
Da venji he gollou kerkoulz hag he vrud-vad.
M'en deuz, siouaz d'ezhan! kollet e daou lagad
Euz he vuia karet, oe red d'ezhan kuitat,
A guitaz o sellet out-hi gand kalonad.
Ann tarv a blanta beac'h, en em hej, a gounar.
A stourm ouz ann avel a zismantr an douar,
A laka da grena, ar gouez, oc'h ho bounta,
Hag enn eur vuselek ar vro holl da spounta.
Kentiz evel m'ema he c'houliou holl pare,
Ha deut he nerz, e red d'ann emgann adarre,
Gant kounar ec'h arzail he drec'her dievez
Na zonje da netra nemed d'ober al lez,
Hag he daol he distol ker rust evel ar mor,
Pa zav ha pa dosta, pa c'hoenv ha pa zigor
O ruilha ouz ann aod, hag evel eur menez
O tarza ouz ar roc'h hag o skuba ann trez,
Ken na dav ann avel, ken na dec'h ar vouagen

Var he lerc'h o leuskel lec'hid hag eonen.
Ar marc'h zo a-vechou ken ter hag ar c'hole,
Dreist pep tra pa glev c'houez ar gazek var vale.
Nag ar bridou starta, nag an taoliou pouner,
Nag ann toullou douna nag ar souna reic'hier;
Nag ar steriou digor, nag ar menez huel,
Nag ann houarn, nag an tan, netra n'hell hen derc'hel.
Ma ne fell d'ehoc'h eta her gouelout o treutaat,
Pell dioc'h kezekened e renkot hel lakat.
Kouls ho kezekenned pa vezint e tomder,
A lezo ar prajou, a redo ar c'harter,
Ha ma n'ho c'haset primm d'ar marc'h hoc'h euz choazet,
C'hui ho pezo goude ebeulien disprizet. *M. D. ha.* K.

L. Beltazar S.J.

BRAGOU KENTA PAOLIC.

E meur a garter eus a Vreiz, ha zoken e carteriou all e veler avechou potret seiz, eis vloaz, ha beteg nao, deg vloas ha n'o deus ket c'hoaz ar pez dillad-ze anez pehini eur potr ne ket c'hoaz eur potr tre, so c'hoaz e reng ar merc'hedigou, me fell din lavaret eur bragou. Avechou marteze kementse a zigouez dre an diegui e deus ar vam o lacat he c'hrouadur e renc ar botred ; avechou all ive dre ne deus ket a beadra da brena an danvez a ve red evit lacat ar pez dillad prisius-ze en dro d'he map. Setu ar pez a c'hoarvezas gant mam Paolic a behini ez eomp da goms. Ker paour oa ma oa deut he map d'he zeg vloaz ha ne devoa ket gallet c'hoaz he vragaoua. Abouez griat, taconat, staga an eil oc'h eguile coz tamou lien ha coz tamou mezer, e devoa great dezhan eur pez dillad ha ne voa ket tre eur zae losten, ne voa ket tre eur zac'h, ne voa ket tre eur bragou, en eur guer, ne voa ket tre henvel oc'h nicun eus an tamou dillad bet great ha crouet bete neuze gant kemenerien na gant kemenerezet, peguement bennag a speret hag a ijin o deus da zevel guiziou nevez.

Paolic, a ellit cridi, a veze great goap anezhan aliez abalamour d'he zae. Eur potr ker bras ep bragou ! Red e vé beza bet eleac'h ar potr keaz evit gouzout mad peguement a c'houzanve. Evelse ive bemdez Paolic a grie var he vam o c'houlen eur bragou, hag ar pez a rea muia poan dezhan oa guelet bugale an amezeguez Perig, Laouic, Iannic, ho zri bragaouet hag hi gouscoude ho zri iaouancoc'h evithan. Paolig eta a bede he vam ker brao ha tra. Ne rea ket a fors pe seurt bragou da gaout, pe lien pe vezer, pe ruz pe c'hlaz, pe goz pe nevez ; gant m'en divije eur bragou, eur guir vragou, ne c'houlenne ken.

Mad, a lavaras he vam dezhan eun dervez, bez potr mad ha sentus, lavar kalonec da *Bater* noz ha mintin, hag em bezo eur bragou dit abenn gouel Iann. N'em eus ket izom da lavaret deoc'h peguement e tridas calon Paolic o clevet ar c'helou-ze. Azaleg neuze bete gouel Iann e contas hag e c'hascontas ken aliez an derveziou, hag e cave keit an amzer, ma comanse da gridi ne deuje biken ar gouel caer-ze, an dervez-ze en doa kement a vall da velet.

Gouel Iann a deuas gouscoude d'he vare. Ar vam gueaz, dre hoan avoalc'h, hag ive hennoz Doue d'an dud vad, e devoa gallet sevel eur bragou da Baolic ; ha pa zionas, dioc'h ar mintin, ar potr, kenta velas, oa an tam dillad, prisius, eur bragou, eur bragou nevez flam. Ne voue ket izom, m'hen assur deoc'h, da zacha varnezhan, evit ober dezhan sevel. Ar bragou a voue poket dezhan, lakeat buan, hag eun nebeudig goude edo Paolig o vont hag o tont dre'n ti gobius, mil guech eurussoc'h evit eur Roue pe eun Impalaer. Ne bade ket gant he fougue.

He vam a vusc'hoarze oc'h he velet guech sounn he benn gantha, guech he zaoulagad pleguet da zellet oc'h he vragou nevez. Abars eun heur goude oa bet ar c'hantard, oc'h en em ziskuez e tiez an oll amezeien. N'en doa ket zoken tizet dibri eun tam, ken na doa bet guelet ar bragou gant Perig, Iannic ha Laouic, hag evel n'oa ket c'hoaz avoalc'h, o veza en em gavet gant Alanic, eur potric eun tamic brassoc'h evithan, ha pehini a voa o vont d'ar bourg, ez eas ive d'ar bourg gant he vignon Siouas ! Ama ema ar chans o vont da drei. Guelloc'h en divije great cals Paolic chom er guær. Mes eur potr bragaouet evit ar vech kenta a gred ec'h ell iviziken mont e pep leac'h. Paolic a gave dezhan oa dioc'h tu eur goaz.

Setu hi eta var hent ar bourg, Alanic hag hen. Bez'o doa da dremen ebiou d'eun tamic glazen pe flouren a voa e costez an hent ; eur voazennic zour a rede hed ar c'hlazen-ze, hag azioc'h ez oa eun dorguennic. Divar guern an dorguen pe an duchennic-ze ez oa eun doare guenojen sounn, var ziribis, hag eno ar botred a voa boaz da guemeret ho ebat. Sevel a reant var an dorguen ha neuze e tiskennent a ruz var ar c'hlazen. En em lezel a reant da vont a ruz, ne ket var ho zreit, ne ket var ho daouarn, ne ket var ho c'hein tre ken nebeut, mes var an tachad-ze eleac'h ma zeo ledana ar bragou. Ne ouzon ket, lenner, ha c'hui oc'h eus great ar c'hoari-ze morse pa voac'h nevez bragaouet, mes a-dra sur e c'houzon ez eus hag o deus hen great.

Alanic eta ne allas ket tremen dre eno ep mont da ober eun dro var an dorguen. Paolic pehini bete neuze n'en doa ket gallet kemeret pers en ebat-ze abalamour d'he zae-losten, ne alle ket brema ken nebeut mancout da vont da heul he gamarad. An dro guenta ne deas ket caer gantha, mes abenn m'en doa great diou pe dei zro, e ruze ive brao ha kempen bete'n traon. Ar c'hoariia blije da Baolic, mes allas, pep plijadur so ber var an douar. Pa edo oc'h ober ar bempet pe ar c'huec'hvet tro e voue clevet eur stracaden. Ne ket eur rog, ne ket eun diram epken a voa great er bragou, mes ar pez ledana anezha a voa discolpet ha distaguet tre, ha chomet en anter an dorguen. Hag evel pa erru eun dichans, ec'h erru peurliessa meur a hini, ar potr a voa re a dis varnezhan, hag a risclas tre beteg ar voazennic zour eleac'h ma voue glibiet, cailiaret ha goloet a bri ar pez a jome gantha eus he vragou.

Me ho les da zonjal pebez glac'har pebez anken evit ar paour kez Paolic! Penaus mont d'ar guær er stúz-ze ? Penaus mont dirag he vam? Ha caout c'hoaz douetus fest

ar vaz ! Paolic a scuillas o vont ac'hano d'he di, daelou avoalc'h evit goalc'hi he vragou, ma vijent bet destumet. He vam a voa eur gristenez vad hag a vouie diorren mad he bugale. Gouzout a rea ne dleer ket punissa eur c'hrouadur pa fazi dre scanvadurez hag ep he zonjal evel pa fazi dre benn fall ha gant anaoudeguez eus ar pèz a ra. Evelse petra bennag ma voa keuz ganthi guelet collet an oll boan e doa kemeret evit sevel ar pezig dillad-ze d'he map, ne scoas ket gantha; n'her gourdrouzas ket zoken. Ne reas nemet he alia da zioual guelloc'h eur vech all.

Mes Paolic a voue punisset avoalc'h gouscoude ; rag, siouas, ar zae losten a voue red da lacat adarre, ha da zerc'hel zoken meur a zervez ken ne devoa gallet ar vam baour dont abenn da lacat ar bragou frezet e stad da veza guisket a nevez. Hoguen mar great goap diaraog eus ar potr kez gant he zae-losten, e reat c'hoas muioc'h brema, ha Paolic a ranke plega e benn gant mez meur a vech.

Brema marteze o pefe c'hoant da c'houzout petra deuas Paolic da veza divezatoc'h. Setu ama e ber gomzou.

Er c'hatekiz, person ar barrez a velas ez oa Paolig eur buguel fur ha sentus, en doa cals a speret hag a skiant mad, hag ez oa devot evel eun æl. He guemeret a reas en he di, hag e reas dezhan comans he studi. Goudeze hèr c'hassas d'ar scolach elcac'h ma voue ato unan eus ar re guenta etouez he gamaradet. Divezatoc'h ez eas d'ar seminer, hag eno e voue evit ar glouer iaouanc eur skuer a bep seurt vertuziou. O veza beleg e labouras epad meur a vloavez evit silvidiguez an eneou en eur barrez. Abenn eur pennad, he Escop her galvas evit bèza vikel vras, hag erfin, Paolic a voue he unan lakeat da Escop.

O veza Escop e conte he unan gant plijadur ar pez am eus merket ama, hag e lavare : mar d'oun deut da veza eun dra bennag, e tlean oll d'am mam vad, d'an descadurez christen e deus roet din. G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun 30 Gouere. — Sant Guillou, escop.

Dimeurs 31. — Sant Ignas a Loyola.

Dimerc'her 1a Eost. — Sant Per el liamou.

Diziou 2. — Sant Alfons Ligori, escop.

Dirguener 3. — Deis ma voue cavet corf sant Stefan, kenta merzer.

Dissadorn 4. — Sant Dominic.

Dissul 5. — Unnecvet sul goude Pantecost. — Gouel Maria an Erc'h.

An Aviel hirio :

Jesus o veza o coms oc'h ar bopl, eur vaouez a zavas he mouez euz a greiz an dud, hag a lavaras dezhan : Eurus ar c'hof en deus ho touguet, hag an divron oc'h eus sunet ! Jesus a lavaras dezhi : Eurus eo kentoc'h ar re a zilaou comzou Doue hag ho mir. (S. Lucas xi. 27.) G. M.

Keleier ha Marvailhou.

Abaoue eun nebeut derveziou e falla var an ed. Ervez *Cazeten ar Meziou*, an doare eus an eost so eun doare a voarisi, da lavaret eo, e kichen eur parcad ed mad e veler eur parcad ed fall, ar pez a ell rei tro d'an eil amezeg da gaout goarisi oc'h eguile, o velet éo guelloc'h doareet eost he amezeg evit he hini. An eost eta a vezo etre daou, ha credabl eo ne bado ket ar fallaen so bet er sizun dremen.

E Semiper bihan Pont-Croaz e vezo roet ar priziou ar seiz a viz eost.

Eul labourer eus an Arden o veza dare da vervel, a c'halvas he c'hreg hag a lavaras dezhi : Guelet a ran ne din ket a bell. Ne lezan ganez nemet eur marc'h hag eur c'hi, ha setu ama petra fell din a rafez gantho : guerz ar marc'h ha ro an arc'hant anezhan d'am c'herent, ha neuze e talc'hi ar c'hi evidout.

Mervel a reas al labourer, hag an intanvez, goude bèza great he gaon, a ieas d'ar foar gant ar marc'h hag ar c'hi. Caout a reas pemp cant lur eus ar marc'h, mes ar c'hi, den ne lakea netra enha.

An intanvez a lavaras d'ar marc'hadour a glaske caout ar marc'h : « Ne verzin ket an eil ep eguile. Mes mar kirit, greomp evelen : Roit din pemp cant lur evit ar c'hi, ha cassit ar marc'h ganeoc'h evit uguent real, hag evelse o pezo anezho ho daou evit pemp cant pemp lur. » Ar marc'hadour ne gave ket ker an daou loen hag ho frenas.

Antronoz an intanvez evit ober lavar diveza he fried, a gassas d'he guerent arc'hant ar marc'h, da lavaret eo, uguent real, hag a zalc'has ganthi arc'hant ar c'hi, da lavaret eo pemp cant lur. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *14 Gouere.*		Pont'Nabat. — *19 Gouere*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	12 lur, 80 c.	Guinis....	19 lur, 95 c.
Segal.....	6 lur, 92 c.	Segal.....	9 lur, 77 c.
Eiz.....	7 lur, 24 c.	Eiz.....	8 lur, 26 c.
Ed-du....	5 lur, 91 c.	Ed-du....	8 lur, 19 c.
Kerc'h....	9 lur, »» c.	Kerc'h....	10 lur, »» c.
Avalou-douar	3 lur, »» c.	Avalou-douar	2 lur, 93 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 4 Eost 1866. N° 79. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'hueC'H real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 4 Eost 1866.

Abaoue ma ema Pii Nao var gador Sant Per n'en deus ket eanet da bidi ha da lavaret d'an oll pidi : Mes a nevez zo en deus c'hoas cresket he bedennou; hag en deus c'hoas muioc'h a zourci da alia da bidi kement hini ma ro diguemer dezho.

Ar beden, emézhan, eo ners an ilis, arm pe benveg brezel an iliz. Mar en deus ar Pap recevet ar garg da guelen ha da ren an oll en hent ar virionez hag ar zilvidiguez, en deus ive ar guir da alia an oll da bidi, hag ar c'hallout da zigueri dezho tenzoriou an iliz.

N'eus ners ebet, emezhan c'hoas, ker cre ha ners ar beden. Pa deu an oll galonou cristen d'en em unani dre ar beden, pa deu an oll dud a feiz da guemeret ar benveg-brezel-ze, netra ne ell beza treac'h dezho. Pa vezo daou rum dud savet an eil a enep eguile, ar rum anezho a bedo a drec'ho eguile ; ar gounit a jomo ep mar ebet en ho zouez. Ha pa ve deut an enebour abenn da ziscar pep arm-all eus a zaouarn ar re a stourm outhan, n'en devézo gounezet netra keit ha ma chomo ar beden gantho, dreist oll ar beden unanet eus an oll gristenien fidel. Setu perag, eus a vouelet an ifern, Satan a iud gant he gounnar a enep ar re en em unan hag en em zestum evit pidi, dre ma c'hoar ervad ar beden-ze a vezo ato treac'h dezhan hag hen discaro bepret.

Mar deus bet izom da bidi e pep amzer, ez eus c'hoas muioc'h brema, hirio pa zeus-kement a drubuillou oc'h hegal oc'h an iliz, kement a dud oc'h ober ar brezel d'ar feiz christen ha da gador Sant Per ; hirio pa zeus scuillet e pep leac'h eun dour beuz a erroliou, hirio ez eus izom da vont gant fizians da gaout tron ar c'hras evit goulen trugarez en eun dienez ker bras evel ma emaomp. Ra deui an oll eta da bedi, da bedi ep ean.

Goulennomp hag e recevimp ; ha mar dale Doue da rei deomp hor goulen abalamour ma on eus pec'het ; dalc'homp da skei var an or, hag e vezo digoret deomp ; gant ma vezo hor peden heuillet gant hon daelou hag hon huanadou, gant ma pedimp oll a unan, ha ma pedimp evit an iliz oll.

Setu aze penaus e coms Pii Nao abaoue ma zeo Pap ; setu aze penaus e coms dreist oll brema oc'h kement hini a ia beteg enha. « It, pedit ha lakit pedi evidhon hag evit an iliz santel. » Setu ar c'homzou diveza a gleo peurliessa ar re a vez diguemeret gantha. Pa goms ar Pap evelse, ec'h ell an oll gristenien fidel sonjal ha cridi mad o deus izom da bedi.

An Tad Santel o veza eat en dez all da zellet oc'h el labourerien so o sevel hag o kempen ilis Sant Paul, eur plac'h iaouanc eus a douez ar bobl a deuas, he mam hag hi d'he gaout. Goulen a rejont digantha eun nebeut arc'hant a vanké dezho evit ma c'halje ar verc'h iaouanc ober eun dimezi dereat a gave. Ar Pag a lakeas goulen kelou eus ar plac'h iaouanc-ze digant beleien hé farrez ; hag o veza clévet oa eur plac'h mad ha fur, e lakeas cass dezhi ar pez e devoa goulennet. Ouspen e lakeas cass dezhi eur groazic aour, hag ar groaz-ze ep mar ebet e devezo great ar muia plijadur da dud an ti-ze hag a jomo eno evit bepret a lignez da lignez.

Setu ama petra lavaras, brema eus eun nebeut amzer, tud estren, tud eus a Bers, divarbenn tud an Europ, ha dreist oll divarbenn ar Francizien. Ar re-ze a voa cristenien catholic pere o doa baleet dre an Europ ; hag a voa bet e Paris hag e Lyon o kestal evit sevel peadra da brena ho graguez gag ho bugale dalc'het en esclavach gant an Durket. Pa c'houlennet digantho petra zonjent eus ar bobladou tud o doa guelet en ho beach, e lavarent e gallec eun tamic trefoet : « Ar Russianet, tud droug bras, tam bara ebet, ato bale ; tud Pologn, tud vad, ato gouela, tud paour... Ar Prussianet, mont ato buan, ofiserien, tud polis... Ar Francizien, tud caer,

pinvidik, bras, ato rei, ato caret... Evel a velit ar Francizien a blije dezho.

Coutans. — Lavaret so bet great penaus an Aotrou Vianney, person Ars, pehini so hano da lacat e renk ar zænt, ne rea ket kement a vurzudou abaoue he varo evel a rea pa edo e buez. Setu ama nevez digouezet eur pare burzudus var eun den clan a voa en em erbedet outhan.

Ar breur Joasin, eus a gouent an drappistet a Itron Varia an Erc'h, a voa dalc'het abaoue comansamant an han varlene gant an droug bouzellou. An oll louzeier roet dezhan n'o doa ket gallet troc'ha he glenvet, hag he nërs a iea da netra. Pemzeg dez a voa ne alle kemeret nemet eun anter loiat leaz pe tizan, ha c'hoas ne ziskenne ket. Roet e voue he reiziou d'ar c'hlanvour.

D'an 8 a viz meurs e tigouezas e Itron-Varia an Erc'h an Tad Alsenis hag a voa gantha eun dra bet d'an Aotrou Vianney. An Tad Priol a gredas goulen eur burzud dre virit ar servicher Doue. Coms a reas a guementse d'he oll vreudeur hag ho alias da bedi calonec. Antronoz e lakeas digas ar relig prisius d'ar breur Joasin.

Ar breur clan a voa neuze toc'hor bras; he vizach a voa stenet; he zaoulagad a voa brondu ha sanclet en he benn; he fri a voa stanket; he zivoc'h a voa toullet ha stag oc'h he javedou, he vuzellou a voa seac'h ha goloet a glanvennou. Ar medesin a grede penaus ma na varve ket en noz-ze, da viana ne dremenje ket an deis varlerc'h.

Gouscoude ar c'hlanvour o veza kemeret ar relig eus a zaouarn an Tad Priol, a bocas dezhan gant fizians, hag eb dale e teuas ar c'housket dezhan. Da anternoz e c'houlennas da eva gant eur vouez cre, sevel a reas he unan, ha goude beza debret eun tam bennag, ar pez n'en devoa ket great pell a voa, e c'hourvezas adarre hag e couscas c'huec. Antronoz vintin n'en doa mui poan ebet. N'oa ket anat oc'h he velet e vije bet clan. Dibri a reas bouet hag ez eas d'an ilis pare ha iac'h evel biscoas. D'an deiz-ze pehini a voa ar zul, e chomas en oll ofisou, ha d'al lun e reas he labour evel diaraog.

Ar breur Joasin a voa bet pareet kentoc'h c'hoas ha gounezet da Zoue gant person Ars.

Haiti. — An Aotrou Testard, arc'hescop Haiti, en deus roet an urziou d'ar glouer eus he arc'hescopti. Great en deus tri beleg, tri avieler hag eun abostoler. Tri gloareg o deus recevet an tonsur pe ar gurunen. An tri diveza-ma so eus ar vro, hag o deus studiet e seminer bihan Sant Martial. Bez' ez int ar c'henta ad evit sevel beleien eus ar c'harter. E kær benn Haiti ez eus brema eun ti scol evit ar botret dalc'het gant breudeur ar guelennadurez christen, hag eun all evit ar merc'hed dalc'het gant c'hoarezet Sant Joseph. En eur guear all eus a Haiti ez eus nevez savet ive eur scol botret hag eur scol verc'hed dalc'het gant ar memes breudeur ha c'hoarezet.

Amien. — Ar c'holera a ra nebeutoc'h a zistruch; an niver eus ar re a varf gant ar c'hlenvet-se a ia bemdez var ziminu. Sammet en deus gouscoude meur, a hini hag a zo eur c'holl bras ho maro. Etouez ar re all ar c'holera en deus tumpet daou vanac'h, unan eus a urz Sant Fransez, hag eguile eus a Vreuriez ar Mission. Ho daou o deus paket ar c'hlenvet o vont var dro ar re glan. Maro ez eus ive diou leanez eus a urs Santez Clara ha c'huec'h c'hoar eus a verc'hed ar Speret-Santel pere oll o deus gounezet ho maro o servicha ar re a voa taguet gant ar c'holera. Esperout a eller e rai Doue trugarez d'ar re all dre bedennou an eneou mad-ze en deus galvet divar greiz ma en em voestlent evit silvidiguez ar re all.

Ar zoudardet, evel a ouzeur, a jench kær eur vech en amzer. Brema peur liessa e reont ho beach dre an hent houarn. Eur rejimant a voa eta n'eus ket pell o vont evelse eus a eur penn d'ar Frans d'ar penn all. Epad eun nebeut derveziou ez ea eur vanden anezho bemdez. Epad an derveziou-ze e kær R... eleac'h ma ra ar c'hirri tan eun eanic, e velet bemdez, pa dremene ar zoudardet, eur c'hrac'hig coz, o sellet piz, en eur huanada, oc'h an trein; ha pa veze diblasset adarre an trein, ez ea kuit ep lavaret guer da zen. Erfin eun dervez, pa voa chomet an trein a za, e clefjot eur griaden en unan eus ar c'hirri tan, ha kerkent e veljot eur zoudart iaouanc o tilamet var ar gar, hag o tont da vriata ar c'hrac'h coz. N'ho devoue ket cals a amzer d'en em vriata, rag an trein ne jom nemet diou vinuten e R... hag ar soudart a voue red dezhan, dre urs an hini so eno e penn ar gar, pignat adarre er c'har tan. Ar vam gueaz, hag hi beac'h dezhi o vale, a zestumas he oll ners evit redek da heul ar c'har ma edo he map enha, ken n'en devoa an trein kemeret he diz. Siouas, neuze e voue red dezhi lavaret kenavezo d'he map. Ar vam gueaz-ze e devoa great, epad pemp pe c'huec'h dervez dioc'htu, dek leo bemdez evit gallout guelet he map epad eur minuten pe ziou! Daoust hag ar map hag hen en divije great kement all evit guelet he vam? Eo zur, a drugare Doue ez eus bugale hag o deus calon vad avoalc'h evit ober kement all evit ho zad pe ho mam, ha Doue a ziskuez bep en amzer peguement e plij ar vugale-ze dezhan. Setu ama eur guentel var guementse.

En dez-all, eur jardiner en doa dibabet eur rozen eus ar re gaera evit he c'hinnig d'he dad a voa he C'houel antronoz. N'en doa ket he distaguet dioc'h ar bod, mes he c'hempennet en doa braoa ma c'helle evit ma vije antronoz vintin fresc hag he oll c'huez mad ganthi pa zaje d'he c'hinnig d'he dad.

E creiz an noz e teuaz arneu hag e voue dibunet gant ar gurun o crozal. Luc'het a rea, ar glao a goeze puill. Dont a ra da zonj dezhan penaus ar rozen, pehini a voa er jardin en eur pod, a alje beza discaret ha dishevelebet gant an dour. Sevel a reas dioc'htu da vont da guerc'hat ar rozen ha d'he lacat en disc'hlao. Epad ma voa oc'h ober he dro, ar gurun a goezas, ha pa zistroas d'he vele, e voa frezet ha dévet he zillad vele, hag ar chiminal couls hag an oalet e kichen, discolpet ha discaret. A dra zur ma vije chomet en he vele en doa collet he vuez. He garantez evit he dad en doa he zaveteet. G. M.

CAYENN,

LIZER ANN TAD GALLY D'ANN TAD DORR E AMIENS.

Va zad enoruz ha caret meurbed,

Bez' am euz da drugarecaat Doue da veza beillet warn-oun e-pad ma treuzenn ar mor braz. Va diwallet en deuz dioc'h pep danjer ha dioc'h pep clenved. Erruet oun e Cayenn laouen ha iac'h evel eur pesk. Setu me eta enn eur vro nevez; ha kement a welann ha kement a zo eun dro d'in a zo c'hoaz muioc'h nevez evit daoulagad eun den euz ann Europa. Pebez bro? Netra caëroc'h da welout. Ho-ghen, crogomp er penn kenta euz ann nevezintiou am euz da zanevella pe da gonta d'e-hoc'h, anez ne vije na reiz na termen e-bet d'am lizer. — Ann tad Demangin a zo carghet euz ar galeourien e Cayenn. E porz Cayenn en em zalc'h tri lestr. War al listri-ze e chomm daouzec cant galeour. Bep mintin e teuont euz al listri da labourat e kear. Da zec heur ez eont da ghemeret ho fred. Da ziou heur goude creiztez e teuont adarre d'al labour, ha da zeiz heur da noz e tistroont d'al listri evit coania ha cousket. Ann tad Demangin a ia diou weach bep sul d'ho listri; da vintin, evit lavaret ann overen ha prezeg; d'ann abardaez evit prezeg c'hoaz, cana ar gousperou ha rei benediction ar Sacramant. Diou weach all er zizun, ann tad-ze a ia da vizita he baressioniz, da ziviz pe da gaozeal gant-ho ha da rei d'ezho levriou mad da lenn. Gouel ann holl Zent war-dro cant anezho ho deuz recevet ar gommunion. Me va unan a zo bet teir gweach enn ho gousperou, hag am euz prezeghet diou weach. Selaou a reont ar sarmoniou gant calz a evez pe a attantion. Holl hon Tadou hag hon Breudeur e Cayenn a zo iac'h ha soun war ho zreid.— Hon iliz aman a zo calz re vihan. E-berr e vezo digasset enn he lec'h, iliz ar Menez-Caër (*Montjoli*). Penaoz, eme c'houi, cass evel se eunn iliz gand eun tour euz a eul lec'h da eul lec'h all? Ama netra eassoc'h. Great eo holl ann iliz-ze gand coad pe prenn. Pep pez coad a zo distaghet ann eil dioc'h eghile. Laket ind goude war eur c'harr. Staghet eo daou pe tri marc'h ouz ar c'harr, ha setu lod euz ann iliz o vale brao war ann hent. Al labour-ze a zo great eaz ha buhan gant dec pe daouzec galeour. Ar re choazet evit kement-se a chomm ama e-pad ann deiz, tri anezho zo-ken a gousk enn hon porz didan eur hardi. Penaoz? tri galeour a c'hwarn ac'hanoc'h e-pad ann noz? Ia, vad. Abec a vije da gaout aoun ma ne vijent ket anavezet. Denved gwirion int; kun pe douç int evel ein pe oaned. Coulz ve lavaret n'ho deuz biscoaz anavezet na great drouc e-bet.

Setu ann tad Superior o cass ac'hanoun d'am c'hambr. Dre ar prenestr euz va c'hambr e welann al liorz pe ar jardin, eur pez caër ha kempennet a zoare. Gwelout a rann diraz-oun gwez cocotier, manghier, bananier, orangez, citronz, etc., etc. Enn holl gwez-ze hag e calz re all e weleur da bep coulz bleun, frouez glaz ha frouez mad da zibri. Hon liorz pe hon jardin a zo tost da vad ker caër da welout, me sonj d'in, evel ma oa al liorz aozet gant Doue evit Adam hag Eva. Liorzou ar re all a zo ker caër ha ken dudiuz da welout.

Ann deiz war-lerc'h ma oan arruet, ez iz gand an tad Superior da ober eunn dro e kear vihan Cayenn. N'euz ket ouz-penn c'hwec'h mil den o chomm enn-hi. Ann darn-vuia euz he bourc'hizien a zo morianed pe tud livet e du. Tremen a reomp dre al leur-gher. Tro-war-dro eo plantet enn-hi gwez palmistez. Ar gwez-ze a sav huel-braz hag ëun enn ear; ho fenn a zo curunet gant eur bod glaz. Eunn den euz ann Europa a zo esclammet o welout ar gwez-ze evit ar weach ghenta. Mont a reomp goude da vizita ann Aotrou Gouarnour. Hennique eo he hano. Laket en deuz he vab enn unan euz hon skolachou. Plijadur en deuz o welout ann dud didanhan o vont bep sul d'ann overen. Discouez a ra eur garantez vraz d'ann Tadou euz a Gompagnunez Jezuz. Euz a di ar Gouarnour ez eomp da di ann Aotrou'n Escop. Escop Cayenn, calz a vank, ne ket lojet ken dereat evel ann Eskibien e Franç. Digand ann Aotrou'n Escop-ze eo e recevomp ar garg pe ar galloud da ghelenn ar galeourien ha da rei d'ezho holl sacramanchou ann iliz. Hon dighemeret en deuz gand ar vadelez ar vrassa. Eet omp goude enn iliz-veur Cayenn. Ann iliz-veur-ze ne ket na goal-vraz na goal-gaër. Bizitet hon euz ar c'hlandi pe ann hospital. Ar galeourien a zo-ken ann officerien, ann dud er c'hargou huella hag ar veleien, pa'z int clan, a ia a ioul-vad d'ar c'hlandi-ze evit gwellaat. Eno ughent leanez deuet euz ar ghear a Chartres, a zalc'h lec'h noz ha dez da vammou tener ouz gwele pep hini euz ar re glan. Daouzec leanez all euz ar memez urz a zalc'h ann eil c'hlandi e kichen Cayenn. Ughent leanez euz a urz Sant Joseph, a ra scol d'ar merc'hed iaouank. Pemzec breur euz Plermel a ra scol d'ar baotred. Eur mestr-scol latin en deuz daouzec scolaër. Holl ann tadou ha mammou ho deuz peadra, a gass ho bugale e Franç evit peur-achui ho c'helennadurez.

Pignet omp breman war eul lec'h huel-meurbed, war eur c'hre pe war eunn tour. War ann tour-ze eo savet eur pilier pe eur peul-tan-noz (*phare*). Erruet war lein ann tour-ze, e welomp kement a hell beza gwelet a gaëra war ann douar. Didan hon treid en em zispleg ar ghear a Gayenn euz ann eil penn d'eghile, dira-z-omp c'hoaz ema ar porz braz ha ledan, goloet a bep seurt listri. Pelloc'h en em led ar mor braz. War zu ar c'hnzheol, e welomp penn ster Maroni. Daou pe tri ster

braz all en em ziscarg enn-han. Ar ster Maroni eta en deuz eul leo a ledander araoc en em goll er mor braz. War-zu ar sav-heol, a-hed ar mor e weleur ar gazern, ti ar Gouarnour, ann hospital pe ar c'hlandi. Diou pe teir leo dioc'h Cayenn ne weleur a bep-tu nemet meneziou huel goloet bepred a goad glaz. Ho-ghen, eme c'houi, penaoz ec'h hellit-hu beva er vro-ze? Losket oc'h a-hed ann deiz didan eunn heol poazuz. Gwir eo, tomm eo ann amzer ama. Ni en em ziwal gwella mac'h hellomp dioc'h ann domder vraz-ze. Pa'z eomp er meaz euz ann ti, hon euz bepred gan-eomp eunn dizglavier (*parapluie*) hag a zalc'h lec'h ive da eunn dizheolier (*parasol*). Ann heol n'eo ket eta ken noazuz, evel ma creder. Ne fell ket coulscoude en em zerc'hel didan-han da greiz ann deiz, ar penn dizolo. Scoet e veac'h hep pell gand ar maro. — Goude lein e kemeromp eunn tamm diskuiz enn dizheol. Eunn c'houez avel a ziwar ar mor a freska ac'hanomp. Aliez ive ez comp da bourmen a-hed ar mor. — Eul leo ac'han ema menez ann tigred. Ann anevaled-ze a zeu, gwir eo, a-wechou war ar menez-ze, ho-ghen ne dostaont morse ouz kear. E-pad ann deiz ne reont drouc ebet d'ann dud ma ne d'int ket hegasset. Eunn niver braz a c'huped (*vautours*) a weleur o nijal a-zioue'h kear. E Cayenn, ar bevanz a zo ker braz. Eunn doussenn viou a zo gwerzet pemp pe c'hwec'h real. Eur pousin-indez a zo gwerzet seiz skoet. — Kuitaomp Cayenn, hag ez eomp da bourmenn war-zu ar Menez-Caër (*Mont-Joli*). Ama, sklear eo, n'euz ket a henchou-c'houarn, n'euz ket ken-nebeut a ghiri evid ann holl. Perag e vije kiri ama? Nikun ne bignfe war-n-ezho. Er c'harter-ma n'euz kear all e-bed nemet Cayenn. Euruz oc'h c'hoaz mar kavit eur wenaodenn evit bale enn-hi. Ar morianed a chomm doun er vro, ne anavezont evit mont du-hont, du-ma, nemed ar bagou hag ar steriou.

Setu ni eta enn hent evit mont d'ar Menez-Caër. Gwelout a reomp e pep tu tier ar morianed. Ann tier-ze ne d'int na braz nag huel na ledan. Setu ama penaoz int great. Pemp pe c'hwec'h peul a ve plantet en douar, ho derc'hel a rer soun gant brankou gweet ann eil gand eghile, ho goloi a rer gant deliou ledan; ha setu ti savet. Eet onn enn unan euz an tier bihan-ze. Cavet am euz enn-han eur morian, ann derzien gant-han. Azezet e oa war eun doare skabel great gant brankou gwez. Ar gweleou a zo great ive gant brankou gweet ann eil ouz eghile. Ann annez pe ar meubl caëra euz ann ti eo eur fuzilh. Ar gheghin a ve great e toul pe e pleg ann or. N'ho deuz nemet listri prenn, ho zamic gwiscamant a zo paour ha displed, mont a reont hanter-noaz.

Recevit, va Zad, etc. GALLY, S. J. M. D.

Le Délaizir s.j.

Buez ar brinsez eurus Franseza Damboaz.

(PEVARE PENNAD.)

Franseza e devoa bet digant an Duc nevez, he otre d'en em denna e touez leanezet Santez Clara; mes eur c'hlenvet bras a deuas dezhi ha ne ellas ket mont dioc'h-tu d'ar gouent-se. Divezatoc'h ez eas pa voue pare. Mes ar vuez a ren al leanezet ne zeree ket dioc'h iec'hed ar brinsez; coeza a reas adarre clan eno, ha red e voue dezhi kuitat an urs-ze. He divrec'h hag he c'horf oll a voa deut da veza cazi evel seizet. Neuze en em lakeas da glasc eun urs leanezet, e pehini ar reglen ne vije ket ker garo, hag e pehini e c'halje servicha Doue. An tad Ian Soreth, jeneral eus a urs Carmez, he alias d'en em lacat e renc al leanezet eus he urs. Franseza her pedas eta da zigas d'an Naonet unan bennag eus a leanezet Carmez, evit ma c'halje en em lacat en ho zouez.

He c'herent a reas neuze ho gallout evit he dizalia. Clasc a rejont a bep seurt digareziou evit miret outhi d'en em renta leanez; dreist pep tra e rea mui a vad dre he buez scuerius er bed evit na raje er gouent. Mes ar brinsez a anavezas avoalc'h ne voa kementse nemet tromplerez. Poan vras e devoue o caout he otre digant an Duc da zevel eur gouent e Breiz evit leanezet Carmez, mes dont a reas a benn dre voien ar Pap da behini e scrifas he unan, ha pehini a ziscrifas eul lizer eleac'h ma verke kement a voa da ober.

Ar Brinsez a reas eta sevel eur gouent e Guenet, hag epad ma her savet, en em voaze dioc'h reglen an urs gant eun nebeut demezellet eus al lignez huela pere o doa eveldhi sonch da zilezel ar bed. He amzer a dremene cazi-oll en eur chapel bennag, stouet var an douar ha beuzet en he daelou. Iun a rea teir guech er sizun; douguen a rea eur cilis garo, hag e scoe var he c'horf bete'r goad gant guial ha kerdin, ha gant kement a grisderi, ma veze blonset oll, ha ma voa red da unan eus he demezellet he louzaoui evit miret na deuje da veza goloet a c'houliou. Dalc'h mad ez ea da velet ar re glan en hospitalion.

Kerkent ha ma voue savet ar gouent, ez eas enhi gant an demezellet o doa en em roet d'ar binijen eveldi, hag e kemeras diou leanez eus eun urs all evit deski dezho servicha Doue o c'hortoz ma leuje al leanezet Carmez.

Eur c'hlenvet spegus a grogas neuze e kær Guenet, hag ar brinsez a voue red dezhi mont gant he c'hompagnunezet da jom da di he mam da gastel Rochefort. Eno e voue great adarre avoalc'h varnezhi o clasc he lacat da zilezel ar stad a leanez ha da zimizi a nevez. Evit miret na vije hegasset ken, e reas eun deiz, en ilis Rochefort, dirag he mam hag a vouez huel, goestl pe vœu da jom ep dimizi ha d'en em renta leanez.

He zad hag ar re vras eus ar vro a lallas dezho he c'hontraign da zimizi, rag cavet o doa evithi eun atant dioc'h ho doare. Ar Roue a Frans en em emellas ive a guementse. Franseza a voue gourdrouzet ha great ar brezel dezhi. He demezellet a voue goal gasset ive betc teleur ar spont en ho zouez. Mes netra ne allas he lacat da vont a enep ar guer e devoa roet da Zoue, nag ar gourdrouzou, nag ar finessaou a voue clasket en he enep, nag an oll dismegansou e devoue da c'houzaon.

Casset ha digasset e voue; ha c'hoant a voue zoken d'he c'has da lez ar Roue da Baris oc'h esperout dont eno æssoc'h abenn azezhi. Franseza a responte e voa Doue creoc'h evit kement re a stourme outhi ha ne rajent morse dezhi mont er meaz eus a Vreiz. Hag e guirionez Doue ne fellas ket dezhan ez aje da benn meun eus an taoliou o doa ijinet evit he c'has kuit eus he bro.

Pa ellas caout peoc'h var guementse, ez eas da drugarecat Doue da iliz Carmez, ha goudeze da iliz an Itron Varia evit pidi var bez he fried. Pardoni a reas a greis calon d'he zervicherien pere o doa he dilezet pe eat a enep dezhi epad ma he goal gasset, hag e kemeras ac'hano tro da alia he merc'hed da lacat ho fizians e Doue ha d'en em rei a grenn d'he zervicha. Ober a reas he gallout evit miret oc'h he zad na roje da roue Frans danvez he verc'h Mac'harit pehini e devoa tennet he zroulans. He zad a deuas da anaout en doa faziet, hag en devoue goudeze muioc'h a garantez evit Franseza evit n'en devoa diaguent.

Ar brinsez en em dennas neuze e Castel ar C'havr eleac'h ma tremenas ar goan. He mam a glanvas eno, hag o veza clevet ganthi e devoa dle hag e rea kementse cals a boan dezhi en he amzer diveza, en em gargas d'ho faea. Neuze he mam dizourci divar benn he danvez, ne zonjas mui nemet e silvidiguez he ene, hag a varvas e mis guenver er bloas 1463.

He zad a zemezas adarre, mes mervel a reas prestig goude. Franseza a voue glac'haret bras eus a varo he zad. Lod a voue souezet oc'h he guelet o vouela muioc'h d'he zad evit n'e devoa great d'he mam. Respont a reas e devoa gouelet nebeutoc'h d'he mam abalamour ma vouie e devoa leac'h mad da gridi e voa salvet, hag e devoa gouelet muioc'h d'he zad dre ma vouie ive en doa caret muioc'h ar bed ha labouret nebeutoc'h evit he silvidiguez.

An dukez a ieas goude da Venet eleac'h ma casas ganthi eun nebeut merc'hed vertuzus d'he c'houent nevez. Evit ober an dibab-ze ne zellas ket oc'h an danvez, nag oc'h al lignez, mes oc'h furnez ha devotion ar re a ieas ganthi. En em lakat a reas d'ho c'helen da c'hortoz al leanezet e devoa goulennet ha ne voant ket digouezet c'hoas. Etre daou e varvas he c'honfessour an tad Ian an Nuss pehini en doa bet meur a vech cals da c'houzaon abalamour dezhi. Franseza e devoue eur c'heuz bras d'an tad-ze pehini en doa roet dezhi kement a aliou mad hag en devoa he c'hennerzet ato en trubuillou ma voa en em gavet enho. G. M.

LEVR AL LABOURER. III

Ann amzer a dremen n'e deuz arzao ebed,
Epad ma komzann d'ehoc'h divar benn ho ronsed,
Du hont o vegeliat ar gevr hag ann denved
A zeblant lavaret: n'hon ancounac'hit ket.
E kreier klozet mad epad kaloun ar goanv, 1185
O c'hortoz ma c'hlazo geoten ann nevez hanv,
Boetait mad ho tenved gant foen eus ho prajou,
Ha skignit didan-ho plouz zec'h a vriadou,
Gant aoun na c'hounezfent, o chom var an douar,
Korvadou ienen, ar c'hal pe drouk diou c'har. 1190
Ar gevr 'vel ann denved a c'houlen prederi;
Beza maget, doureet, epad ar goan enn ti,
Lojet e kreier tom ha troet d'ar c'hreistez;
Evelse ho mirer bet'ann amzer nevez.
Gloan ho tenved, gouir eo, er foarion zo klasket; 1195
Mes ar c'havr a rei mui, he zez na heska ket,
Seul vui ma ve goroet, seul vui ec'h eonen
Al leaz euz he divron o koueza er bouden,
Ha ma na fell ket d'ehoc'h maga he devrigou; 1200
C'hui verzo ho c'hroc'hen da ober manegou.
Ar gevr a gar beva e lec'hion a gostez,
E kreiz ann drez, ar spern, ouc'h diskenn ar menez;
E goueled ar c'hoajou, ispilh ouz ar girsier,
Ha goude e teuont ho hunan kaer d'ar ger. 1205
Hind a zigas ivez gant-ho ho gevrigou:
Ha ker leun eo ho zez ma tiz ouc'h ann treuzou.
Diouallit ho eta epad ar goall amzer,
Hag evit ho maga diskargit ho solier.

E kreiz ar goan zoken kenta ma vez gouelet
Ann amzer deut kaeroc'h hag ann eñ skleraet, 1210
Ar veserien a visk hep dale ho heuzou.
Hag a gas ann denved da buri el lannou.
Unan a vac'h ann erc'h enn henchou penn da benn,
Egile gant he gi so o ren ar vanden,
Hema var he zivrec'h, el lec'hiou diesa, 1215
A zoug gant levenez ann danvad ar vana,
Darn a hej ar bodou, darn ho sko gant bisier.
Ann denved a voeta araok donet d'ar ger.

Mes kentre vel m'en deuz eun aezen glouar 1220
Digasset amzer gaer ha tommet ann douar,
Ne laoskit ket pelloc'h al loened enn ho kraou,
Mes kasit-ho er mez da beuri er c'hoajou.
Kenta ma luc'h ann env gant ar verelaouen,
Kenta ma tarz an deiz, ma veleur ar c'heoten
Gant ar gliz euz ann noz ha gouenn kann ha tener, 1225
Hag ar peuri c'huekoc'h eguet en nep amzer,
Dihunit ho pugel, ha plantit finv ennha;
Poent eo kas al loened d'ar prad abarz leina.
Goude, var dro dek heur, pa glever ar grilled
O lakat ar bodou da vouda hed-da-hed, 1230
E vint kaset d'ann dour e kichen al lennou,
Pe e kichen dour-red, pe e kichen neviou:
Ha kent ma son kreisteiz, e nerz euz an domder,
Kasit-ho d'an ec'hoaz e goueled ho kreier;
Pe mar chomont er mez, ho c'hasit er c'hoajou 1235
Evit kousket sioul didan ar gouaskedou.
Da bedeir heur var dro da beuri ho c'haser,
Ha kent donet d'ar guer ho doura a renker,

Nemet mad e vije, abarz ho c'has er c'hraou
E klefac'h ann eostik kana er c'hoajou.
Stad a rit euz ar gloan : likit evez eta,
N'az afe ho tenved, re liez da voeta,
Nag e touez an drein-spern, nag e touez al lan-hir,
Araok ma vint touzet eur zizun, diou pe deir.
Ouspenn, nep en deuz c'hoant da gaout ar gloan dousa
Na dle ket klask d'ezho ar c'hlazen ann druza.
Ar gloan du zo hirroc'h, ar gloan gouenn zo klasket ;
Ar gloan briz er foariou zo nebeutoc'h prizet.
Kerkent ha ma velot e tosta ann amzer
Ma teuio ann denved da veza e tomder,
Ho pezo sonch d'ober anezho diou vanden,
Ar re zu enn tu-man, enn tu-hont ar re venn ;
Ha n'ho pezo goude o sec'ha var ar bod
Nemet kreon gouenn-kann, nemet kreon du-pod.

Le Héléigir S.J. M.D. ha K.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun, 6 eost. — Transfiguration hor Zalver J. C.

Dimeurs, 7. — Sant Cajetan.

Dimerc'her, 8. — Sant Cyriac hag he gompagnunez, merzerien.

Diziou, 9. — Sant Germen, escop a Auxer.

Dirguener, 10. — Sant Laurans, merzer.

Dissadorn, 11. — Eus a eisvet Sant Laurans.

Dissul, 12. — Daouzecvet goude Pantecost. Santez Clara, guerc'hez.

An Aviel hirio :

Jesus a lavaras d'he ziskibien : Rouantelez an env a vezo henvel oc'h deg guerc'hez pere a guemeras ho c'hleuzeuriou hag a ieas da ambroug an den nevez hag ar plac'h nevez. Hoguen pemp eus ar guerc'hezet-ze a voa diskiant, ha pemp all a voa fur. Ar pemp diskiant, o kemeret ho c'hleuzeuriou, ne gasjont ket a heol gantho. Ar re fur avad a gasas gantho heol da lacat en ho c'hleuzeuriou, hag evel ma talee an den nevez, ar guerc'hezet oll en em roas da voredi hag a gouscas.

Hoguen setu e creiz an noz e clevjeur eur griaden : Ema erru an den nevez, it a ziarben dezhan.

Neuze ar guerc'hezet-ze a zavas oll hag a guempennas ho c'hleuzeuriou, hag ar re ziskiant a lavaras d'ar re fur : Roit deompni lod eus hoc'h heol, rag hor c'hleuzeuriou ne jomont ket var elum.

Ar guerc'hezet fur a respontas dezho : Gant aoun ne ve ket avoalc'h evidoc'h hag evidomp, eo guelloc'h deoc'h mont da gaout ar re a vers, ha prena ar pez oc'h eus ezom.

Mes epad ma zeant da brena, e tigouezas an den nevez ; hag ar re a voa e pourchas, a voue diguemeret gantha e ti'n eured, hag e voue serret an or.

Divezatoc'h e teuas ive ar guerc'hezet all, hag e lavarent ; Aotrou, Aotrou, digorit deomp !

Mes hen a respontas dezho : E guirionez, me hen lavar deoc'h, n'hoc'h anavezan ket.

Beillit eta, rag ne ouzoc'h nag an deiz nag an heur.

(Sant Vaze xxv. 1.) G. M.

Salladen ar Pap Sixt Pemp.

Ar Pap Sixt Pemp, d'ar mare ma edo c'hoaz er gouent, en devoa eur mignon, den desket mad, pehini a voa alvocad hag eur c'hristen calonec. Ho mignoniach a badas c'hoas goude ma voue great Sixt cardinal ; mes pa voue savet var gador Sant Per en devoa kement a aferiou, ma n'en devoa mui a amzer da zonjal en he vignon. Gouscoude an alvocad a veve e Rom paour avoalc'h. Goal aferiou a zigouezas gantha, hag e coezas en dienez, ha kement a nec'h a guemeras ma chomas clan.

Dre chans e voue galvet var he dro medecin ar Pap, hag e lavaras dezhan pere oa he boaniou corf ha pere oa he boaniou speret. Eun derveziou bennag goude, ar medecin o veza cavet tro da goms ous ar pap, a gomzas dezan eus an alvocad. Sixt pemp ne reas van evit clevet he vedecin, ha n'hen lezas ket zoken da beurechui he histor, hag ar medicin n'oa nemeur laouen oc'h en em denna kuit.

Antronoz e velas adarre ar Pap pehini a lavaras dezhan :

— Me a blij cals ar vedecinerez din, hag he studiet em bije, m'am bije bet amzer. Avechou gouscoude e roan louzeier pere a dal peurliessa keit hag ho re. Deac'h o poa comzet din eus eun alvocad clan, livirit din, pe seurt louzou oc'h eus-hu roet dezhan ?

— Tad-Santel, roet em eus dezhan poultren a ners evit he greaat.

— Mad, me am eus casset dezhan eun nebeut louzou glaz, eun nebeut deliou salladen, hag ec'h esperan he barea.

— Salladen ! mar her pareit gant al louzou-ze, me lavaro eo eur burzud o pezo great.

— It ato d'he velet, hag e root din eus he guelou. Ar medecin a redas da di an den clan. He gaout a reas va zao ha laouen bras. Oc'h he velet e chomas estlamet oll.

— E peleac'h, emezhan, ema ar salladen en deus digasset ar Pap deoc'h ?

— Setu hi aze, eme an alvocad, en eur ziskuez dezhan eur baneric. Jardiner ar Pap so bet oc'h he digas. Ar medecin a zellas outhi hag a lavaras gant eur min faëus :

— Ne ket eul louzou evelse en deus pareet ho clenvet ?

— Doctor, eme an alvocad, noc'h eus ket casset ho torn bete gouelet ar baner evit guelet pe seurt saoz so gant ar salladen.

Ar medecin a lakeas he zorn e gouelet ar banerig, hag

e teuas gantha eur rolledat aour a dri c'hant scoet. Neuze o sellet laouen bras oc'h an alvocad, e lavaras : ar vedecinet n'o deus ket a louzeier ker galloudus hag an dra-ze.

Antronoz e lavare d'ar Pap : Tad-Santel, ho salladen so eul louzaouen ha n'ema ket etouez hon louzeier ni. Ma c'haotreit me zigaso d'ho caout kement hini a gavin clan en doare-ze. Sixt Pemp a respontas :

« Evit an seurt clenvejou-ze ec'h ellan ho farea. Goassa zo eo ne alfen ket parea an oll gant all louzou-ze. »

Abaoue e Rom, pa vez unan bennag berr ar stal gantha, e leverer : izom en defe eun nebeut euz a zalladen Sixt Pemp. G. M.

AR BARS.

Eur barz eus a Baris a zavas c'hoant gantha eun dervez da vont da vale var ar mæz, evit tanva eun nebeut an ezen iac'hus-ze, ar c'huez mad-ze eus ar bleuniou hag eus a frouez an douar pehini ne zanter morse e ruiou kær, ha nebeutoc'h c'hoaz er solierou eleac'h na deus peurliessa nemet c'huez al liou oc'h egassi ar fri. Setu hen eta en hent, eur vialen en he zorn, hag o chom a za bep en amzer, ama evit saouri ar c'huez mad eus eur vezen goloet a vleun, pe eus eur c'harziat spern guenn, ahont evit sellet oc'h eur meziad ed o vransellat gant an avel evel an houliou mor. Larcoc'h c'hoas e teue an dour en he c'hinou o velet guez o plega dindan ho beac'h frouez.

Goude m'en doa baleet pell ec'h erruas ar mare ma voa red dont en dro, rag pe guer caer bennag ma ve bet an deiz, e teu ato ar pardaez. Ar bars eta a zistro varzu Paris. Tom oa, hag araog digouezout e kær, va den en em gave skuiz. Caout a reas var he hent eur bouchad guez, hag en ho zouez eur pennad moguer e tal pehini e voa eun doare scabel da azeza. Ar bars a jomas eno da ziskuiza eun nebeut, ha da zec'ha ar c'huez dioc'h he dal.

D'ar mare-ze edo an dud o tistrei, a leiz an hent, dioc'h ar marc'had. A veac'h oa azezet, ma velas an oll dre ma tremenent, o saludi ; ar voazet o tenna ho zog, ar merc'hed o stouet ho fenn. Ar bars a denne ive he dog da bephini ; mes ker stang oa an dud o vont e biou, ma scuizas buan he vreac'h o lamet hag o lacat he dog. Setu hen ta o teleur he dog a gostez hag o chom discabel evit n'en divije mui nemet eur stou-penn da ober d'ar re her salude. Eur fougue bras a voa enha o velet renta kement a enor dezhan, rag evithan he unan e kemere an enoriou-ze oll. Cals, emezhan oun anavezetoc'h evit na zonjen ; petra, an oll am anavez dre ama ! Red eo e ve va guerziou etre daouarn an oll, red eo e ve eat ar brudiac'hanon tro var dro, ha cals hirroc'h evit n'am bije credet. Petra ! an dud divar-ar meaz ive, merc'hed ha goazet, am anavez oll !

Epad ma tremene ar sonjezonnou caer-ze dre he speret ha ma lavare outhan he unan e tlie beza eun den dispar p'eo guir an oll her salude evelse, setu eur c'hrac'hig coz o vont ebiou. Houman eleac'h stouet he fenn epken evel a rea ar merc'hed all, en em daolas d'an daoulin dirag ar bars, hag en em lakeas da c'hrosmolat eun dra bennag. Va den a voue neuze ker souezet ma savas prim en he za. « Mamic coz, emezhan, na azenlit ket ac'hanoun ; me neket eun doue oun. Ne doun nemet an aotrou X***. Va guerziou, me oar vad, o deus great plijadur deoc'h, mes ne dleit ket evit kementse mont d'an daoulin dirazon. » Hag ez ea da gregui e breac'h ar c'hrac'h coz evit ober dezhi sevel. Mes houma a c'hrosmole ato eun dra bennag hag a zave he zell huelloc'h evit penn ar bars. Hema a velas neuze eo eur beden a lavare ar vamic coz, hag hen da zevel ive he zaoulagad da velet oc'h petra e selle, ha petra velas ? Skeuden pe imach eur zant en eun toul er voguer a zioc'h he benn ! imach ar zant eo a zalude an dud en eur vont ebiou, ha va den en doa kemeret an dra-ze oll evithan he unan ! Neuze e crogas buan en he dog, hag e tistroas e kær lostec, tenval he benn evel eun den eat he vara gant ar c'hi ; ha pelloc'h nicun eus ar re a zigouezas gantha ne ziviscas he dog na ne stouas he benn evit he saludi. G. M.

KELEIER.

An Aotrou Cam a so hanvet person e Sant-Thonan.

An Aotrou Hugolin, superiol pe rener scol-vras ar glouer e Paris, so hanvet escop a Vayeu, eleac'h an Aotrou'n escop Didiot, maro eun nebeut so.

Lavaret a rer eo an Aotrou Izoard, rener scol e scolach Carmez, a dle beza hanvet selaouet a lez-vann Rom (*Auditeur de Rote*) evit ar Frans, eleac'h an Aotrou Plas, laket da escop e Marseil.

An arerez (*comice agricole*), a vezo evit canton Kemper, e parrez Kerfeunteun, d'al lun, dec a viz guengolo.

Evit canton Pont-n'Abat, d'ar memes dervez, e parrez Penmarc'h.

Evit canton Ploare, d'ar seiteg a viz guengolo, e parrez Poullan.

Dissul 22 gouere, ar pevar Escop nevez a Frans, Grimardias, Escop Cahors ; Lequett, Escop Arras ; Plas, Escop Marseil ; Becel, Escop Guenet, o deus great ho le dirag an Impalaer.

Ar c'holera a leverer so adarre e Paris hag e Marseil ; ne ra ket a zistruch, mes mervel a ra gouscoude uuan bennag gantha. Bez 'ema ive e Bro-Zaoz hag e Beljic ; evelse ar c'hlenvet-ze a ra tro ar bed, hag a stag ato eun tu bennag. Trugarecat a dleomp

Doue dre n'hen digas ket en hor c'harter, hag he bedi d'her pellât diouzohmp.

Er sizunveziou-ma, eme *Gazeten ar Meziou*, n'eus couls lavaret tam ed er marc'hajou. Al labourerien douar so a zevri gant ho eost. Ne aller ket lavaret eta pe a vella pe a falla var an ed. — Mes ha mad eo an eost? Red eo gortos c'hoas eun nebeut derveziou evit gallout comz ep aoun da veza dislavaret. Cousgoude ervez ar c'heleier a deu deomp ec'h ellomp cridi e vezo er bloas-ma a veac'h eun eost e nestamant. — E Bro-Zaoz e falla var an ed, rag eno an eost so doareet mad, da viana guelloc'h evit e Frans.

Gazeten ar Meziou a lavar c'hoaz :

Al lez-varn hanvet (*Cour de cassation*), o regli ar guir da bennaoui ha da rastellat er parkeier pa vez eostet an ed anezho, a lavar : 1° Perc'hen ebet n'en deus guir da loskel he zenvet en he barc ken na vez abenn daou zevez goude ma vez bet lamet an ed anezhan, evit rei amzer d'ar beorien da lacat da dalvout ar guir o deus da bennaoui ; 2°. Mar o deus ar perc'hen hag ar merour guir da bennaoui evel ma keront keit ha ma ema an ed er parc, ne allont ket guerza ar guir-ze da re-all, abalamour ma rafent gaou oc'h an dud izomec pere o deus al lezen evitho.

Dissul eus bet eis dez eur vag eus a Guemper a ieas da gas eun nebeut tud a felle dezho mont dre vor da ober eur bale da vaner Perennou, e traon ar ster Odet. Bez'ez oa er vag trizeg den, eis goas, teir maouez, ha daou vuguel. Great o doa ho baleaden, gant plijadur, ha d'ar pardaez e teujont adarre d'ar vag evit distrei da Guemper. Ar mor a voa o tont hag an amzer a voa sioul; mes er ster Odet ez eus corniou pleg eleac'h ma c'huez alies sourradou aveldro. En unan eus ar c'horniou plegze e teuas eur sourrad aveldro hag a dolas ar vag tre var he c'hostez en hevelep doare ma voa beg ar vern hag al lien pe ar gouel en dour. Eno e savas neuze spont ha tousmac'h. Kement a voa er vag a spegas guella m'a c'hellas er c'hostez a voa er meaz eus an dour ; mes ne allent ket chom pell er stad-ze. A drugare Doue e voa bagou all ha ne voant ket pell dioutho. Dont a rejont a-brez hag ec'h aljont ho zavetei oll nemet unan, eur c'hantonier pehini a voue beuzet. Unan eus ar merc'hed, eun demezel deut eus a Guerhaes da Guemper da velet he breur, a so maro ive antronoz, kement oa bet strafuillet ha brevet gant an darvout-ze.

An arneu a zalc'h da skei ato, couls lavaret bemdez, eun tu bennag. Ar gurun a goez ama hag ahont hag a les var he lerc'h mercou hag a eller da henvel burzuduz. Evelse e Paris, var enn dachen, e velet en dez dan dud bodet o sellet oc'h eur blanten. Ar blanten-ze a voa plench en dro dezhi. Ar gurun a voa coezet eno hag e devoa faoutet ar plench en daou du ep ober droug ebet d'ar blanten.

E Plouie ar gurun e deus great c'hoas caeroc'h. Samet e deus eur pennad cleuz, var dro daou-uguent troatad hed, he rinset a rez an douar, hag e daolet e creiz eur parc gant ar guez hag an holl gueuneut a voa varnezhan. Ar pennad cleuz-ze so lakeat eno var he zress, eat eo en he bez, hag ar guez hag ar c'heuneut pere so eat evelse griziou ha chossou hag all, a so beo ha glaz eno, ha sounn en ho za evel pa n'o defe ket chenchet a blass.

En dez-all daou zen divar ar meaz, pe guentoc'h, daou vicherour a voa chomet a za var an hent bras da zellet oc'h an telegraf electric. Evidon-me, a lavare unan anezho, ne allan ket lacat em speret penaus e c'hell eun neuden orjal evelse cass keleier en eur momet eus an eil carter d'eguile. Me laca ar pez a leverer deomp divar benn an telegrafou-ma n'int nemet goaperez.

— Petra, eme eguile, ne ententez ket?

— Nan da, ne ran ket sur.

— Sell, me ia da ziskuez dit. Lakeomp e ve an neuden orjal-ze eur c'hi bras hag hir-hir, eur c'hi hag a ve he lost e Brest hag he benn e Paris.

— Asa, diot out-te? hag hen a zo chass evelse?

— Nan ; mes lakeomp e ve.

— Mad, ha neuze?

— Neuze sur p'eo guir ema lost ar c'hi e Brest hag he benn e Paris, e Brest n'eus ken da ober nemet sachia pe voustra var lost ar c'hi, ha dioc'htu e laker anezhan da harzal e Paris.

N'em eus ket gallet gouzout penaus en em guemere va den evit lacat he gui da zigas keleier Paris da Vrest.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *21 Gouere.*		Pont'Nabat. — *26 Gouere.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	12 lur, 01 c.	Guinis....	19 lur, 95 c.
Segal.....	6 lur, 92 c.	Segal.....	10 lur, 21 c.
Eiz.....	7 lur, 24 c.	Eiz.....	8 lur, 00 c.
Ed-du....	5 lur, 94 c.	Ed-du....	8 lur, 19 c.
Kerc'h....	9 lur, »» c.	Kerc'h....	10 lur, »» c.
Avalou-douar	3 lur, »» c.	Avalou-douar	2 lur, 93 c.

Montroulez. — *24 Gouere.*		Brest. — *23 Gouere.*	
Guinis....	19 lur, 74 c.	Guinis....	17 lur, 59 c.
Segal.....	12 lur, 80 c.	Segal.....	15 lur, 77 c.
Eiz.....	12 lur, 00 c.	Eiz.....	9 lur, 30 c.
Ed-du.....	11 lur, 06 c.	Ed-du.....	8 lur, 19 c.
Kerc'h....	9 lur, 00 c.	Kerc'h.....	8 lur, 25 c.
Avalou-douar	6 lur, 50 c.	Avalou-douar	4 lur, 93 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 11 Eost 1866. N° 80. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 11 Eost 1866.

Ema brema an eost o ren. Brema ema al labourer o testum ar frouez eus he boan, eus he c'huezen, eus he s kuisder, eus he labour epad ar bloas. Ar bloaz a gaver hir ha tenn, an eost a gaver a goust ker, pa zonjer peguement e ranc al labourer douar poania, evessaat, beilla evit sicour da zont da vad ar greun en deus taolet en douar. Hoguen seulvui a boan en deus kemeret evit hada, trempa, c'huennat ha dioual oc'h pep droug an ed hadet en he barkeier, seulvui a blijadur hag a levenez en deus da amzer an eost rag dibaot co n'en defe ket a eost mad an hini en deus labouret he zouar evel m'eo dlet.

Kementse a zigas da zonch d'ar c'hristen eus eun eost all en devezo pep den da ober eun dervez a zeui, me lavar en heur ar maro, rag neuze ec'h eosto pephini ar pez en devezo great pe adet en he vuez. Nep en devezo great oberou mad, a gavo oberou mad da vidi ha da zestum. Nep n'en devezo great nemet droug, ne gavo ive nemet an droug-ze da eosti.

Seulvui en deus adet eul labourer epad ar bloas ; seulvui en deus kemeret a boan gant ar pez en deus taolet en douar ; seul gaeroc'h e vez he eost. Evelse seulvui a vad a ra eun den en he vuez, seul vui en devezo bet da c'houzaon, seul vrassoc'h ha seul builloc'h e vezo he eost pa deui ar maro.

Epad ma vez an eost er parkeier, pe guer caer bennag en defe doare da veza, al labourer ne vez morse dinec'h avoalc'h. Scaot a ell coeza var an ed pa vez o tarevi ; eur bar arneu a ell dont d'he zistruja ; goude zoken ma ve medet, ma teufe amzer fall ec'h ell mont calz anezhan da goll araog ma ve gallet he zestum hag he zavetei. Evelse a c'hoare ive gant eost an ene. Peguement bennag a vad en defe great eun den ec'h ell c'hoas mont da goll. Coeza a ell er pec'het marvel, ha coll dre eno ar frouez eus he oberou mad. Ha setu perag ar Scritur Sacr a lavar da bep christen e tle labourat ato en he zilvidiguez gant aoun hag en eur grena.

Eur c'hem a zo gouscoude etre an daou eost a bere e comzomp. Ar greun goude beza bet destumet mad ha lakeat en arc'h pe er c'hrignol a ell c'hoas mont da fall ; mes eost an ene, eur vech deut ar maro, ne all mui beza collet. An tenzor a zo neuze en Env, hag eno ne dai na prevet, na cossed, na netra all da ober droug dezhan. Mad e ve da bep labourer sonjal e kementse e-pad an dreveil hag ar skuisder en deus o testum he eost.

Rom. — Hon Tad-Santel ar Pap n'en devoa ket a c'hoant er bloa-ma da guitat ar guer a Rom evit mont da dremen eun nebeut derveziou var ar mæz evel ma voa custum da ober bep bloas epad an amzer dom. Gouscoude ar vedecinet o veza ne heanont d'hen alia da vont adarre var ar meaz, en eur lavaret ez eo red kementse evit he iec'het, e creder ez ai adarre da dremen eun derveziou bennag e Castel-Gandolfo. Lavaret a rer zoken e tle mont di an eil a viz eost.

E Rom e vez niveret an dud bep bloas. Er bloa-ma ez eus cavet e voa enhi daou c'hant dec mil seis cant hag eun den. Tri mil tri c'hant tri ha triuguent so muioc'h evit varlene. Bez'ez eus brema e Rom tregont cardinal, c'huec'h ha tregont escop, mil pevar c'hant c'huezeg ha triuguent etre beleien ha clouer. Ar glouer er seminerou pe er c'hloerdiez so eis cant pevar ha tregont anezho. Niver ar glouer pe ar venec'h er c'houenchou a zao da zaou vil eis cant tri ha tregont ; hini al leanezet da zaou vil cant nao ha tri uguent.

Paris. — Ar pemzeg a viz gouere eus diblasset eus a Voerdi ar missionou diaveas bro, dec missioner nevez evit mont d'ar penn pella eus a vro Sao-Heol.

An Aotronez Bouiller, eus a escopti Lyon; Schorung, eus a escopti Metz; Tessier, eus a escopti Anger; Deux, eus a escopti Lyon ; Maybon, eus a escopti Montauban;

Fougerousse, eus a escopti Clermont ; Pineau, eus a escopti Anger ; ar seis-ma a ia da Saïgon. An Aotrou Perreau, eus a escopti Seez, a ia da Siam ; an Aotrou Jansoone, eus a escopti Cambre a ia d'ar Maïssour; hag an Aotrou Poirier, eus a escopti Anger, a ia d'ar Japon.

Lyon. — E kichen kær Lyon ez eus eun duchen pe eun dorguen huel, ha var guern an dorguen-ze ez eus eur chapel d'ar Verc'hez, hanvet Itron-Varia-Fourvier. Ar chapel-ze so darempredet gant pelerinet, pe pirc'hirinet a-deu di eus ar c'harteriou divar dro hag ivez eus a bell.

Brema ez eus eun neubeut amzer, eur rejimant marc'heien, (Cavaillerien) a dremene dre Lyon. E penn ar rejimant-ze edo ar jeneral Favas, (neuze n'oa c'hoas nemet colonel) unan eus ar vrezelecaerien o deus great ar muia taoliou caer en Afric. Ar c'holonel a falvezas dezhan lakat benniguen he c'hitoniou e chapel Itron-Varia-Fourvier. Bez'e voa gantha he ofiserien vras, ar muzic, ha vardro tri c'hant marc'heg. Gourc'hemen a reas d'he dud sevel var varc'h ha pignat var an dorguen. Eun dra gaër e voa guelet tri c'hant marc'heg o sevel d'an dorguen-ze, ar muzic o tregarni en ho raog hag ho oll guitoniou dispag. Ar re o deus guelet torguen Sant Mikeal pe torguen Cador e menez Aré, a ell gouzout pebez crogat o doa ar varc'heien-ma da ober o pignat eno. Eur burzud eo ne vije digouezet droug gant nicun anezho o sevel oc'h eun dorguen ker sounn hag eleac'h ne voa dalc'h mad nemet mein ruil dindan treid ar c'hezeg. Credabl eo Itron-Varia-Fourvier a roaz dezho eun tamic sicour. Aben eun heur vale e voant var guern ar menez, hag edont oll renket dirag dor ar chapel, ho zabrinier noaz gantho en ho dorn. Ar guitoniou a voue beniguet, hag an tri c'hant marc'heg a ziskennas divar an dorguen dre ar c'hostez all ep darvout ebet.

Lavaret a rer ez euz bet guelet c'hoas meur a vech rejimanchou soudardet o pignat var ar menez-ze hag o vont d'ar chapel devot-ze da enori Mam Doue.

Er sizun all e comzemp eus a zalladen ar Pap Sixt pemp. Pii Nao a ro ive avechou louzeier evelse. Brema ez eus eur pennadig, an alvocad S..., a goezas goal glan. He glenvet a deue eus ar skuisder hag eus ar boan a voa red dezhan da guemeret evit gounit bara d'he dud. Eun den honest oa hag estimet gant an oll. Pii Nao hen anaveze. Eun dervez e lavaras d'he vedecin, an doctor Corpi : « It, me ho ped, da velet an alvocad S... Gouzout a ran eo goal glan, ha cassit dezhan all louzou-ma eus va fers. » Hag e roas dezhan en he zorn eur pacad laset mad.

An doctor Corpi a ieas ractal da di an alvocad. Diguemeret mad e voue gant greg ar c'hlanvour, mès lavaret e voue dezhan e voa diners bras an hini clan, hag en doa difennet ar medecin lezel den da vont var he dro. « Mad, eme an doctor, me so medecin ive, hag am eus c'hoant da velet an hini clan evit gallout lavaret d'an Tad Santel pe seurt clenvet en deus, rag ar Pap en deus va digasset. » Neuze e voue lezet da vont beteg ar c'hlanvour. Goude beza sellet piz outhan, an doctor a lavaras : « Kemerit courach ; ho clenvet a ell beza pareet. An Tad Santel en deus gouezet e pe stad edoc'h, hag en deus va digasset d'ho caout. » An Itron en em lakeas neuze da vouela : va fried, emezhi, n'ema en doare-ze nemet abalamour ma en deus labouret re o clasc derc'hel bara var hon taol. — Ar Pap, eme an doctor, en deus roet din al louzou-ma da zigas deoc'h ; ha me gred ez eo mad oc'h ho clenvet. Neuze e roas d'ar c'hlanvour ar pacad a voa deut gantha. Er pacad-ze ez oa tri c'hant scoet e *billejou bank*. Soujit pe guer souezet e voue an alvocad hag he c'hreg ! Al louzou a reas he daol ; en eun nebeut derveziou an alvocad a voue pare. Hirio ema iac'h, hag e c'hellit cridi, leun a anaoudeguez vad evit madelez Pii Nao.

Setu aze a ra plijadur da glevet ; mes setu ama ha ne ket kel laouen, hag a ziskuez petra eo dousder ar brotestantet e kenver ar re a zisplij dezho.

Eur vinorezic, o chom e kær Baal, a voue touellet gant ar brotestantet dre ho c'homzou caer. Mes ep dale e savas keuz ganthi. Ar zonch eus he mam a deuas da deleur ar morc'hed hag an anken en he speret. Dont a reas da zoueti e voa troet divar an hent mad, ha setu ar glac'har o tont da ranna he c'halon. Ne rea mui nemet gouela. Ne deas mui da assambleou ar brotestantet. Neuze e savas tousmac'h etouez ar re-ma. Da guenta e voue casset eul lizer dezhi evit he gourdrous. Goude e voue anaouet, pe mar kirit, excumunuguet. Discleriet e voue dezhi n'e devoa mui perz ebet en ho assamble, e voa collet ganthi he oll guiriou, hag e voa zoken difennet oc'h an oll azeza ous ar memes taol ganthi. Ar vinorez a ia ep dale da zistrei d'ar guir ilis. (*Revu catolic Strasbourg.*

Eur gazeten all eus ar memes kær a verc penaus eur person eus a Luxambourg o velet tud he barrez goal gasset gant ar c'holera, a scrifas da Strasbourg da c'houlen c'hoarezet, pe seurezet guenn da vont d'ar vro-ze evit kemeret sourci eus ar re glan. Kerkent ar seurezet en em guinnigas oll da vont. Ar superiorez a zibabas ar re a felle dezhi, hag ar re a jome er guær a lavare d'ar re a ica en hent. Kerkent ha ma viot digouezet, scrifit deomp, ha mar deus izom ac'hanomp, ni ielo ive var ho lerc'h. Setu aze petra eo caout calon. Red eo e guirionez caout carantez Doue hag hini an nessa evit mont evelse, a volonte vad ha gant prez, da lacat he vuez he unan var var evit ober vad d'an estren, ha c'hoaz an dud difeiz a falfe dezho ne ve mui var an douar eus an seurt tud-ze !

Eur gazetennic eus an Itali hanvet *ar Pastor mad*, a goms ive eus eun itron, deut di eus eur vro estren, ha pehini e devoa bet ar goaleur da zinac'h ar guir feiz, a zo distroet ous Doue. O veza deut da Balerm, er c'harter-ze eleac'h ma zeus kement a freuz gant an dispac'herien hag an dud dizoue, e teuas enhi he unan dre ar skuer vad a roe dezhi itronezet eus he anaoudeguez ha dre ar pedennou a reant evithi. An itronze e deus lezet dre scrit ar pez so ama varlerc'h, evit discleria perag eo falvezet dezhi distrei d'ar guir ilis.

« O veza bet, dre an drugarez a Zoue, diguemeret evit an eil guech en ilis Jesus-Christ, e tisclerian penaus e credan ferm kement a zesc an ilis catolic, hag e fell din mervel en ilis-ze. Discleria a ran n'em eus ket gallet caout an distera tam peoc'h epad an amzer ma zoun bet er meaz anezhi, hag em eus bet, en enep, eun tanva eus a eurusdet an env pa zoun deut en dro d'an ilis catolic, ha pa em eus bet an heur da receo Jesus hor Zalver er zacramant eus he garantez. C'hoant am eus e ve dirag an oll ar pez a scrifan ama eur merc anat eus va anaoudeguez vad e kenver an Doue a drugarez en deus va zennet davet-han, hag e kenver ar Verc'hez Vari, mam an oll gristenien catolic, pehini e deus pedet evit va ene paour. C'hoant am eus e servichfe da skuer vad eleac'h va faziou, ha da rei courach d'an eneou so er pec'het da zistrei oc'h Doue ; ar pez ne gaver nemet en ilis catolic, apostolic ha romen, an ilis pehini epken a so guirion, an ilis pehini epken so bet savet gant Jesus-Christ evit savetei ar bed. »

G. M.

Americ. — Setu ama eur guentel skuerius bras a gavomp e keleier ar bed nevez hag a lakeomp e brezonec hed-ha-hed. Eur ministr, pe eur beleg protestant, hag a voa e penn unan eus ar c'haera parreziou eus a ganton Mobil, en devoa eur map hag a garie cals. Dre ma falle dezhan rei d'he vap eun descadurez vad, e credas ne alle ket ober guell evit he gass da cur scolach catolic, e Spring-hill. An den iaouanc a dremenas meur a vloaz er scolach-ze, mes ato e talc'he mad d'he fals credennou. Avechou zoken e lakea nec'het he vistri; rag evel ma en devoa eur speret lem ha ma voa æz en em ober gantha, e voa caret cals gant he gamaradet, en devoa cals levezon varnezho, hag e c'halle lacat ho feiz da zemplaat. Aliez e rea dezho rebechou divar benn ar greden guirion, hag ar scolaerien ne vezent ket ato guest da c'houren outhan. Avechou e cave abeg e pedennou, en ofisou hag e kelennadureziou ar guir relijion. Hano a voue d'he gass kuit ; mes gortoz a rejot ganthan ha pedet e voue evithan. Digouezet er c'hlas a Retoric, an den iaouanc a goezas clan. Casset e voue ar c'helou d'he dad pehini her c'here'has d'ar guær. Abenn daou pe dri dervez goude, ar scolaer, o velet n'oa ket a bare evit he glenvet, a zavas c'hoant gantha da velet he vestr scol (pe he brofessor) araog mervel.

Ar ministr keaz, gant aoun da ober poan d'he vap, a lakeas kemen d'an tad professor, pehini a deuas da velet an den iaouanc, kentoc'h evit ober plijadur dezhan, eguet gant esper d'he c'hounit da Zoue. A veac'h en doa an tad gorzigoret dor cambr an hini clan, ma en em lakeas hema da grial : « Ah ! va zad, deut buan, me fell din beza badezet, me fell din mervel catolic ! » Oc'h he glevet, an tad a jom estlamet ; beac'h en deus o cridi da eun distro ker burzudus. « Oh ! na vezit ket souezet, eme an hini clan, rag pa edon er scolach, ar c'hras ne baoueze da gomz oc'h va c'halon. Avoalc'h a boan hag a nec'h am boa, ha ma en em lakean avechou da stourm oc'h guirionezou ar feiz, ne doa nemet evit clasc mouga ar vrezel-ze a zanfen diabars enhon. »

Red e voue caout otre he dad evit he vadezi, ha dreist oll evit digas dezhan he Zoue. An tad, dre ar garantez en doa evit he vap a otreas, gant ne vouesje den kementse. Ar c'hlanvour keaz a recevas he Zoue gant kement a levenez hag a anaoudeguez vad ma ne alle ket miret da zridal gant he joa. Souden, o velet ez ea he ners digantha, e savas gant beac'h en he gouazez, hag he vizach entanet, e taolas var he dad eur zell leun a garantez, en eur lavaret : va zad, me voar em c'harit ; ha me ive ho car a greis-calon ! Mad, grit na vezimp ket dispartiet er bed all. N'eus nemet eun hent da vont d'an Env. Evit mont di eo red beza catolic. Me a zo catolic brema, mes mont a ran da vervel. Livirit din ec'h en em c'hreot oll catoliket, hag e varvin laouen... O clevet ar c'homzou-ze an oll a scrije. He dad en em daolas d'he c'houzoug evit poket dezhan, evit he vriata ; he c'hlibia a rea gant he zaelou. « Ia, emezhan, hen foui a ran dit, ni en em c'hrai oll catoliket. »

Eur pennadic goude an den iaouanc a rente he ene da Zoue. An tad a zalc'has mad d'he le. A veac'h oa maro he vap, ma zeas da scolach Spring-hill da dremen eis dez er retred ; ha goude e lezas he blas eleac'h ma c'houneze arc'hant mad evit beza recevet er guir iliz, hen hag oll dud he di. He oll beadra a golle evelse var eun dro. Coezet er brassa dienez, e voue sicouret gant ar gatoliket bete ma c'hellas beza recevet medecin ; hag abaoue e c'hounit bara d'he dud. Bep bloas e tene d'ar scolach da ober eis dez retred. Goude beza great evelse an divouer eus a bep tra, ha roet skuer vad d'an oll gristenien catolic, en deus echuet he vuez dre eur maro santel.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Seizved pennad ha tregont).

JAKOB A IA D'ANN EJIPT.

Israël na zaleaz ket d'en em lakaat eun hent da vont d'ann Ejipt da gavout he vap Jozeph. Mes abarz kuitaat evit mad eur vro prometet d'ezhan ha d'he lignez, e kredaz e oa ret konsulti Doue. Arruet eta gant *puns al lé*, hanvet evelse dre'n abek d'al le a reaz eno guechall Abraham hag Abimelek da veva e peoc'h etrezho ha mignoned, Jakob a reaz eur zakrifis da Zoue he dud koz, evit anaout mad he volontez. Hag enn eur veledighez epad ann noz, e klevaz Doue oc'h he c'hervel hag o lavarout : Jakob ! Jakob ! Hag hen a respontaz : Setu-me ama. Ha Doue a lavaraz d'ezhan : Me eo ann Holl-c'halloudek, Doue da dad ; n'ez pez ket aoun, diskenn enn Ejipt, rak eur bobl braz a likjinn da zevel eno diouz-id. Me a ziskenno di gan-ez, ha me az digasso kuit ac'hano, pa zistroi en da vugale. Ha Jozeph, gant he zaouarn he-unan a

zarro d'id da zaoulagad. (Den fur ebed, hag a oar pegher braz ezom hon euz a zikour Doue e pep tra, na voulc'ho afer ebed hag a dal ar boan, hep ober ar pez a reaz ar patriarch santel, me lavar, hep konsulti Doue da ghenta).

Jakob a guitaaz neuze diouc'h puns al le. He vipien hel lekeaz, hen, he vugale vihan hag ar graghez var ar c'hirri en devoa digasset Pharaon da gherc'hat ar c'hoziad. Hag e tigouezjont enn Ejipt, gant kement mad ho doa, enn holl dek den ha tri-ughent.

Hoghen Jakob a gassaz en he raok Judaz, da gavout Jozeph, da lavarout d'ezhan ec'h arrue, evit ma teuje Jozeph var he arbenn bete Jessen. Kerkent ha ma klevaz ar c'helou, Jozeph a sternaz he garons, hag a zeuaz var arbenn he dad bete Jessen. Ha kentiz ha ma her guelaz, en em daolaz e kerc'hen he c'houzoug, hag oc'h he starda etre he zivreac'h, e ouelaz. Hag he dad a lavaraz da Jozeph : Brema e varvinn laouen, pa'm euz da velet eur veach c'hoaz, ha pa choumez beo var va lerc'h.

Neuze Jozeph a lavaraz d'he vreudeur ha da holl dud he dad : Me ia da gas kelou da Pharaon, ha da lavaret d'ezhan : Va breudeur ha lignez va zad pehini a oa e douar Kanaan a zo deuet daved-oun. Messaerien denved int, hag ho micher eo sevel tropellou. Digasset ho deuz gant-ho ho denved, ho zaout ha kement mad ho devoa.

Pa viot galvet gant Pharaon, ha pa c'houlenno digan-ehoc'h peseurt micher hoc'h euz ; c'houi a responto : Messaerien omp, ni ho servicherien, adaleg hor bugaleach bete vre-ma, ni hag hon tud enn hor raok. Ann dra-ze a leverot, evit ma belfot choum e douar Jessen, rak ann Ejipsianed a argarz ann diouallerien denved.

(Jozeph na felle ket d'ezhan ho divije he vreudeur chenchet stad ; gouzout a rea penaoz netra na ra mui a blijadur d'hon tud koz eghet heulia ar vicher ho deuz bet ho-unan. Hag aoun en devoa n'ho divije bet c'hoant d'en em zevel er c'hargou hag enn enoriou, oc'h he velet he-unan ken huel ha gouarner ar vro ; rak neuze ho divije en em vesket gant ann Ejipsianed, ha pobl Doue a vije bet kollet. Pet tieghez kaer divar ar meaz a veleur o vont da netra, goude beza lezet ho guella bugale da ghemer kargou e kear, eleac'h ne reont peurliessa nemet skraberien paper.

KANOU.

Ton 28.

Mar hoc'h euz c'hoaz, o bugale,
Eun tad, eur vamm, dre c'hras Doue,
E skol Jozeph deut da zeski
Ann daill vella d'ho enori.

Pa en doa he dad lavaret :
Kea, va mabik, kea da velet
E pez stad ema da vreudeur,
Jozeph a zentaz var ann heur.

Diou veach e klevaz he vreudeur
O komz euz ho zad enn dizeur,
Ha diou veach e oe ret d'ezha
En em denn kuit evit gouela.

Pa en em roaz da anaout,
Eun dra en doa hast da c'houzout,
En eur grial e c'houlennaz :
Va zad ha beo ef-hen c'hoaz.

Guelit peghement a ghirri
A ruill da gherc'hat tud he di ;
He dad zo arru e Jessen,
Kerkent e teu var he arbenn ;
Daoust d'he garg vraz e lez pep tra,
Evit redek d'he vriata. H.

CAYENN. — *Lizer ann tad Begin, belec euz a gompagnunez Jesus, da eunn tad all e Paris.*

Eunn tad missionner a zalc'h er vro-man lec'h da eur person e Franç. Rei a ra ar vadiziand, diski a ra ho c'hatekiz d'ar vugale, ho receo a ra evid ar ghenta communion ; eureuji a ra ann dud iaouanc, mont a ra da welout ar re glan, rei a ra d'ezho, pa hell, ho sacramanchou, ha pa'z int maro e cass ho c'horf d'ar bez. — Pa ia da welout he barressianiz, e ma dighemeret mad gand ann darn-vuia euz ar galeourien. Calz anezho ho deuz breman eunn ti, loened, ier, douar da labourat ha da hada. Eunn dudi eo evid ar re-ze gwelout enn ho mesk ann tad missionner. Discouez a reont d'ezhan gant plijadur, ho zi bihan, ho c'hambr caër, ho bandennic zaoud hag ho liorzou palet, hadet ha goloet a bep seurt louzou. Paress Sant Loiz dreist ar re all, eo tra dudiuz he bizita. Cavout a rit enn-hi tud a zremmvad, tud frank ha leal. Lenn a heller war ho zal e tanveont a-vreman calz a joa, hag e c'hedont pe ec'h esperont calz muioc'h enn amzer da zont. Na braz eo eta joa ann dud-ze o welout torret ho chadennou ! Goude labour, sujedighez ha dizenor ar galeou, pebez buez nevez evitho, pa ec'h en em welont gand eur c'hreg, gant bugale enn ho zi hag enn ho zro ? Red eo beza gwelet kement-se evit anaveout pe ken euruz en em gavont da veza troket chadennou mezuz ar galeour gant liammou alaouret ar briedelez.

E paress Sant Iann na veler ket tud kel laouen. Eno e renker chomm c'hoaz da labourat evid ar gouarnamant kement a vloaveziou m'ho deuz tremenet er galeou. Eno ann dremmou zo rec'huz ha teval. Dibaod eo ho gwelout o c'hoarzin, ha c'hoaz n'her greont nemet gant poan. Dieub pe libr int, ha coulzcoude em' int c'hoaz oc'h ober pinijen. Beva a renkont dindan eur reolen a gassaont. Skuiz ha discaret gand ho labour pemdeziec, n'ho deuz ken frealzidighez pe consolation nemet da sonjal enn amzer da zont. Evit doussaat eunn nebeud eur stad ker poaniuz, e teuont da c'houlenn gand ann tad levriou da lenn. Plijadur ho deuz o tiviz pe o caozeal out-han, int a garfe her c'haout bepred enn ho mesk. Ar person, evit gwir, eo ann hini a frealz pe a gonsol anezho enn ho ankenniou hag ec'h en em emell

euz ho afferiou. — Re all a dremenn ho amzer o stigna lindagou evit paka laboused pe loened-gwez a zo ker stang er vro, hag aliez e teuont a benn da baka.

Me fell d'in ama danevella pe conta d'e-hoc'h ann dra burzuduz en deuz great unan euz ann hemolc'hidi pe chasseourien-ze. Ar zul warlerc'h gouel ann holl Sent ez iz da baress Sant Iann da lavaret ann overen, petra bennac m'am boa scrivet d'ezho e ialenn da baress Sant Mauriç. Ne oant ket eta o c'hortoz ac'hanounn. Darn anezho oa eet d'ar c'hoajou braz da welout mar boa dalc'het eul loen bennac enn ho lindagou. Unan euz paressianiz Sant Iann, gant-han he gli-red hag eur gontel-laz enn he zaouarn, oa eet doun-doun enn eur c'hoad. Credi a ree cavout loened-gwez. Enn eunn taol he ghi en em laka da harzal stard. Eul loen-bennac eta a zo tost. Mont a ra ann hemolc'hiad pe ar chasseour varzu ann tu ma harze he ghi. Gwelout a ra e-ber eunn dregont troatad pelloc'h eul loen-gwez. He vleo guendu a ra d'ezhan credi e oa hen-nez eunn tigr. Chomm a ra eur pennadic hep mont pelloc'h. Saouzanet ha spontet-braz eo. Coulscoude o veza deut calon d'ezhan, e tosta gant he gontel-laz evit stourmi ouz ann aneval. Ho-ghen o veza tosteet ouz ann aneval, e teu da welout ne oa ket eunn tigr a wele, eunn aer vraz a oa. Hou-ma a zalc'he enn he bec penn eur garvez brazic-mad. Flastret hag hanter-lonket a oa gant-hi ar garvez beteg ann discouaz. Hon hemolc'hiad pe hon chasseour dizaouzanet ha calonekeet a dosta ouz ann aer, a ziscarg war he c'hein daou pe tri taol contel gant pere eo hanter-lazet. N'eo mui eta evit ober droug e-bed d'ezhan. Neuze o veza diframmet penn ar garvez euz a dre dent ann aer, hou-ma goude he zri taol contel a zeuaz da goll he nerz hag e varvaz e-ber astennet war ann dreaz. Ann hemolc'hiad calonnec a laka ar garvez war he ziscouaz hag a zistro laouen gand ar pez caër enn deuz paket. Dioc'h-tu ar garvez a zo digroc'hennet, trouc'het a dammou ha gwerzet d'ar re a laka ar priz huella. Me va-unan a zigass ganen eur vorzet evit beza kennighet ann deiz war-lerc'h d'hon tadou euz Sant Loranz pedet da leina gan-e-omp. Ar garvez o veza bet rannet pe gwerzet, hon hemolc'hiad a ia gand eunn den all da lec'h ann emgann hag a zigass gant-han ann aer hemolc'hiadez pe chasseourez. Bez' e oan c'hoaz o tiviz war al leurgher gant va faressianiz pa zeuaz hon daou zen euz ar c'hoad. Lakat a reont dira-z-oun ar pikol loen stlej-ze. Hen astenn a reont war ann douar evit beza gwelet eaz gand ann holl. Hir a oa a bemzec troatad ha teo meurbed. Ann aer a zo trouc'het d'he zro a dammou, hag hon tud dieul pe libr a ra banvez gant-ho. He c'hik guen ha tener a zo ker mad, a leverer, evel kik kounikled. *Le Délaizir S.J.* M. D.

Ar Wezenn zero.

Daou zen iaouank a zeuaz eun deiz dirak ar barner. Unan anezho a ioa he hano Iann Toullek, hag egile Paol Habask.

Aotrou, eme Iann, enn eur drei oc'h ar barner, me zo deut ama da ober klemm. Pliget gan-e-hoc'h, me ho ped, goulenn oc'h Paol peleac'h e ma ann dillad am boa roet d'ezhan da viret, breman ez euz tri bloaz, pa'z iz da Naoned da glask dre ar vro evit ober micher pe vicher. Brema ne fell ket d'ezhan rei va zra. — Petra a livirit, Paol, eme ar barner. — Jezuz ! Maria ! a lavaraz Paol, biskoaz n'am boe netra digant-han da viret ; trelatet eo va mignoun a gav d'in. Ne dleann d'ezhan na tra na danvez e-bed.

Iann, eme ar barner, galvit eur re da dest. — Allaz, Aotrou, eme Iann, n'oa den war hon tro p'am euz kimiadet dioc'h va mignoun ; ne d-oa, m'am euz sonj, nemet eur wezenn zero tostik-tost d'e-omp. — M'hen tou war va ene, eme Paol, n'ouzounn petra a lavar he-ma, rak ne anavezann nag ar wezenn zero nag ann dillad kenneubeut. — Me lavaro da hep a garo, eme Iann Toullek, me lavaro ec'h euz touet e gaoun.

Neuze ar barner o sevel diwar he gadon hag o skrabat he benn hep kaout debron, a lavaraz ar c'homzouma : Iann, ke d'ar park m'ema ar wezenn zero enn-han, ke da gerc'hat eur vrankenn ; me a c'hourc'hemenn d'id. Evid-oud-te, Paol, choum ama ken na vezo distro Iann.

Iann o veza eat enn hent, ar barner a lavaraz da Baol abenn eun heur pe ziou goude-ze : petra ra Iann eta ? Ke da welet hag hen a zeu enn dro, rak dale braz a ra, a gav d'in. — Ann dra-ze na d-eo ket burzud evid-oun, eme ar paotr ; ac'haun da bell amzer pe zeuio ket enn dro, rak bez' emomp diou leo dioc'h ar park m'ema ar wezenn zero enn-han.

Den fallakr hep feiz ac'hanod ! eme ar barner ; touet ec'h euz e gaou, o veza ma anavezez ar wezenn zero. Ann dra zo sklear brema : ann dillad a zo bet fisiet enn-oud.

Neuze Paol, enn eur skuilla daelou druz, a ansavaz he bec'hed.

Evit kastiza ann den iaouank fall-ze, ar barner a stagaz anezhan e-pad diou heurvez ouz eur wezenn zero e kreiz leur-gear. Lakaat a reaz goude a zioc'h he benn eur skritell braz a ioa skrivet war-n-ezhan ar geriou-ma :

Ann den iaouank-ze a zo gaouiad ha laer.

Setu ar pez a c'hoarvezaz gant Paol Habask.

Tennet euz a *Vignoun ar Vugale*. A. TROUPP.

Buez ar Brinsez eurus Franseza Damboaz.

(Pempet pennad).

Digouezout a reas erfin al leanezet a urs Carmez a c'hortozet pell a voa. Nao oant, seiz leanezha diou *sœur* Franseza, cals eus an noblans hag eun niver bras a dud kear a ieaz aziarben dezho evit ho diguemeret. Ar brinsez a felle dezhi ho servicha he unan, mes n'he lesjont ket da ober. He lezel a rejont epken da lenn dezho epad ma kemerent ho fred : hen ober a reas ha ne fallas dezhi dibri goude nemet ar pez a voa chomet en ho dilerc'h.

Mont a rea d'an oll ofisou evel al leanezet. Ho dihuna a rea da anternoz ha da vintin, scuba a rea ar chapel hag ar c'hamprou, derc'hel a rea heol er c'hleuzeuriou, en eur guer, kemeret e doa evithi kement a voa a boaniussa hag izela en ti.

Al leanezet a jomas tri miz er c'hastel da c'hortoz ma vije echuet ar gouent a zavet evitho. Pa zejont d'ar gouent, Franseza ne ellas ket en em lacat dioc'htu en ho zouez. Chom a rancas c'hoaz pevar bloas er bed evit lacat urz en he oll aferiou. Etre daou e tescas en eun taol couls lavaret, ar iez flamand a gomze al leanezet etrezho, ha kementse evit gallout tenna frouez eus ho c'homzou hag ho aliou. Al leanezet a deuas buan da gaout kement a istim evithi, ma lavarent : « Perag bor beza digasset-ni ama da zeski hon reglen d'ar brinsez? N'eus nicun ac'hanomp hag he mirfe couls hag hi: nicun a-c'hanomp ne ren eur vuez ker sautel hag he hini. »

An Duc a voa neuze e Breiz a voa direol en he vuez. Franseza a reas he oll gallout evit he zistrei oc'h Doue. Scrifa a reas dezhan meur a vech ; mont a reas he unan beteg enha ; her gourdrouz a reas, he bidi dre gaer. An Duc a zentas outhi da guenta ; mes goude e coezas adarre, hag ar brinsez ne eanas da hirvoudi ha da bidi Doue evithan.

Pa e devoa laket urs e pep tra, ez eas da gouent an Teir-Mari evit beza recevèt evit mad etouez al leanezet Carmez. D'an 29 a miz meurs 1469 e kemeras an habit, hi ha peder demezel o devoa he heuillet.

Neuze calon Franseza en em gavas el levenez dre ma c'helle en em rei oll da zervich Doue. Al leanezet, abalamour d'ar reng huel e devoa dalc'het er bed, a bourchasas eur scabel dezhi e kichen scabel ar superiorez. Mes hi ne fallas ket dezhi e vije great guelloc'h dezhi e guiz ebet evit d'ar re all. Red e voue d'an Tad Sorett gourc'hemen dezhi kemeret ar plas-ze, hag e voue red dezhi he guemeret dindan boan da veza dizent. Mes nemet muioc'h a ze e claske bepret tro d'en em izelaat.

O veza eur vech goulennet ha bet eur c'hras evit unan eus ar c'hoarezet pe an demezellet a voa eat ganthi d'ar gouent, ar vam superiorez he gourdrouzas stard dre ma e devoa evelse great eun dra a enep reolen an urs. Franseza a stouas d'an daoulin dirag an oll evit goulen pardon, ha ne glascas ket an distera digarez evit diskuez n'e devoa ket faziet.

Ar pez a c'hoantea mui ar brinsez santel, e voa mont var dro ar re glan er c'hlandi. Evit ma vije lezet da ober eun tam labour hag a goust kement d'an oll, dreist pep tra d'ar re a zo bet savet er paleziou, e lavare e couste kementse dezhi nebeutoc'h evit d'ar re all, abalamour ma e devoa guech-all desket louzaoui ar gouliou hag ar c'hlenvejou, ha ma lame ar voazamant-ze eul loden eus an donjer a vez ato var dro an seurt tud. Da guenta e voue aoun na vije dre eun doare fougue e claske mont evelse var dro an dud clan, mes ep dale e voue roet dezhi he goulen.

Unan eus ar re guenta e devoue da louzaoui, e voue ar superiolez pe ar briolez he unan. Franseza he louzaoue diou vech bemdez, var he daoulin, petra bennag a reat evit miret outhi da jom stouet evelse. Nebeut amzer goude e crogas eur c'hlenvet spegus en ti, ha goudeze e teuas ar vosen pehini a voa skignet tro var dro da Venet. Ne jomas casi nemet Franseza e iec'het. Ar c'hlandi a voa leun a dud clan, ha ne voa nemet-hi da entent outho. Goude beza bet en oll ofisou, en noz hag en deiz, e tremene an nemorant eus he amzer e kichen gueleou ar re glan. Ho guisca a rea, ho divisca, aoza ho gueleou ; ho zicour da zevel, rei dezho ar pez o devoa izom, c'hueza an tan, pourchas louzeier, ober ar gueguin. Gant nebeut a ners hag eur c'horf torret gant al labour hag ar binijen, e rea muioc'h evit n'o divije gallet da ober ar re grea.

C'hoant e devoa ne vije nemet seurcz er gouent, mes great e voue dezhi mont e reng al leanezet er c'hœur. Morse ne felle dezhi e vije great evithi netra dishenvel dioc'h al leanezet all. Pell dioc'h eno, evel ma zoa bet demezet, en em grede ato an distera eus ar gouent. Ato e veze guisket gant mezer groz, ha morse ne veze dilabour. Keit e chome var he daoulin, ma savas caledennou enho, ar pez a dlie ober dezhi eur boan vras, ha ne voue anavezet nemet goude he maro.

Leanezet an teir Mari a choazas Franseza evit ho superiolez er bloas 1475. Caer e devoue rebarbi, e voue red dezhi kemeret ar garg. Ar zourci a ranke da guemeret eus ar re all a reas dezhi evessaat mui oc'h vui outhi he unan. Evel ma tlie beza skuer an oll leanezet, en em lakeas da viret ar reolen gant mui a aket evit biscoas. Ne leze morse renta dezhi an distera enor en tu all d'ar pez a voa red ; gourdrouz a rea zoken he leanezet pa roent dezhi eun hano bennag hag a verke an istim a reant anezhi. Ne leze morse da zont diabars ar gouent nemet ar re o devoa guir da zont.

Evel ma voa evithi eun dever kelen he c'hoarezet, he c'homzou a roas dezho da anaout pebez tenzor a zantelez a voa en he ene. He guer oa hema : *Grit dreist pep tra ma vezo Doue ar muia caret.* Lavaret a rea ive dezho aliez ar pez a lavare Sant Ian d'he ziskibien : *En em garit an eil eben.* Lavaret a rea c'hoaz e coezet alies er c'houenchou e tri fazi, diegui o senti, diegui oc'h ober pinijen, guelet re vuan faziou ar re all. Beva a dleomp, emezhi, evel pa n'on defe mui na corf nag ene deomp hon unan ; ne reomp morse fors petra vezo roet deomp da ober ; na glascomp morse gouzout perag e leverer deomp ober an dra ma pe an dra-hont; hor bet ato sonch eus a Jesus-Christ o senti beteg ar maro mezus eus ar groaz. Setu eul loden eus ar c'henteliou a roe d'he leanezet.

G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun, 13 eost. — Eus a eisvet Sant Laurans.

Dimeurs, 14. — Eus a eisvet Sant Laurans. (Iun.)

Dimerc'her, 15. — Assomption ar Verc'hez glorius Vari.

Diziou, 16. — Sant Roch.

Dirguener, 17. — Eisvet Sant Laurans.

Dissadorn, 18. — Sant Hiacint.

Dissul, 19. — Trizecvet goude Pantecost. Sant Joacin tad ar Verc'hez glorius Vari.

An Aviel hirio :

Setu ama nesdet Jesus-Christ, map da Zavid, map da Abraham, (Da lavaret eo al lignez a behini eo diskennet Jesus-Christ.)

Abraham a voue tad da Izaac, Isaac a voue tad da Jacob, Jacob a voue tad da Juda ha d'he vreudeur. Juda a voue tad da Fares ha da Zara, daou vap pere en devoue eus a Damar. Fares a voue tad da Esron, Esron a voue tad da Aram, Aram a voue tad da Aminadab, Aminadab a voue tad da Naasson. Naasson a voue tad da Salmon. Salmon a voue tad da Vooz ganet dezhan gant Rahab. Booz a voue tad da Obed ganet dezhan gant Ruth. Obed a voue tad da Jesse, Jesse a voue tad da Zavid Roue.

Ar roue David a voue tad da Salomon ganet dezhan gant an hini a voa bet pried Urias. Salomon a voue tad da Roboam. Roboam a voue tad da Abias. Abias a voue tad da Asa. Asa a voue tad da Josaphat. Josaphat a voue tad da Joram. Joram a voue tad da Ozias. Ozias a voue tad da Joatham. Joatham a voue tad da Achaz. Achaz a voue tad da Ezechias. Ezechias a voue tad da Vanasses. Manasses a voue tad da Amon. Amon a voue tad da Josias. Josias a voue tad da Jechonias ha d'he vreudeur en amzer ma voue divroet ar Juzevien e Babylon. Goude an distro eus a Vabylon, Jechonias a voue tad da Salathiel. Salathiel a voue tad da Zorobabel. Zorobabel a voue tad da Abiud. Abiud a voue tad da Eliacim. Eliacim a voue tad da Azor. Azor a voue tad da Sadoc. Sadoc a voue tad da Achim. Achim a voue tad da Eliud. Eliud a voue tad da Eleazar. Eleazar a voue tad da Vathan. Mathan a voue tad da Jacob. Jacob a voue tad da Joseph, pried Mari eus a behini eo ganet Jesus hanvet Christ. (Sant Vaze i. 1.)

G. M.

KAN
EVIT GOUEL MARIA ANTER-EOST.

MARI SAVET ENN ENV.

Ton : *Gant ar Zent ha gant ann Elez.*

Deut euz al Liban, ma mam karet,
Deut, deut, ma viot kurunet.

Enoromp hirio ar Verc'hez
Ha kanomp he meuleudi ;
Eunn devez eo a levenez
Evit bugale Mari.

Savet eo bet gand ann aotrou
Da genver ann deiz hirio,
Euz an draônien-man a zaelou,
D'ar baradoz, he guir vrô.

Mari a chômaz er bed-ma
Varlerc'h Jezuz, he mab ker,
Evit sikour ha kennerza
Ar gristenien gant preder.

Aliez epad he buez
Eo bet mantret gant glac'har :
Ankeniou ha tristidiguez
Oue he lod var ann douar.

Gant hirrez braz e c'hortoze
Fin he divroidigez,
Evit mont da veuli Doue
Gant ar zent hag ann elez.

Pa oa deut ann termen merket
E finvezaz he buez ;
Mond a reaz d'ann eurusted
Gant joa vraz ha levenez.

Kuitaat a reaz ar bed-ma
Gant plijadur ha dudi ;
Ann elez oc'h he ambrouga
'Vit renta enor ed'ezhi.

Mari pa zigouezaz er gloar
Oue gant Doue kurunet
Rouanez ann env, an douar,
Hag euruz evit bepred.

Mari euz a lein ann envou,
N'ankouait ket ac'hanomp ;
Anaoud a rit hon ezommou,
Pedit eta evid-omp.

Man pedit evid-omp, Guerc'hez
Doue hen digemero
Er baradoz gand ann elez
Pa zeuio heur ar maro.

J. V.

KELEIER.

Ar chasse a leverer a zigoro er c'harteriou-ma ar pemzeg a viz guengolo.

An arneu a ra ato distruch e lec'hiennou. Evelse e Poullaouen, ar 7 a viz gouere, ez eus bet eur bar arneu spontus. Epad ouspen eun heur ez eus coezet cazarc'h bras divent hag o deus great cals droug d'an ed ha dreist oll d'ar guinizou du pere so ffastret ha draillet.

Var guementse ne oufet ket lavaret re aliez d'an dud dioual da vont dindan ar guez pa vez tan ha curun. Guelet a ran merket ez eus er sizun-ma lazet daou zen eat da zisclavi dindan eur vezen zero, hag en eul leac'h-all daou aneval gorn eat ive dindan ar guez.

Meur a dan guall a so bet adarre, e Daoulas, e Sizun, e Lambezellec, en Trevoux, e Pleyben, hag ato an tan so lakeat gant alumetez chimic.

An Aotrou Becel, Escop Guenet, so bet sacret e Paris, en iliz Itron-Varia-ar-Gounidou, ar pemp varnuguent a viz gouere. Sacret eo bet gant an Aotrou Dubreuil, bet Escop e Guenet, ha brema Arc'hescop a Avignon.

An Aotrou Grimardias, Escop Cahors, a so bet sacret, e Clermont, ar seiz a viz Eost :

An Aotrou Lequette, Escop Arras, so bet sacret en he ilis catedral ar c'huec'h a viz eost ;

An Aotrou Plas, Escop Marseil, a dle beza sacret e Rom.

Ar gorden, pe ar raou, e pehini ez eus eun neuden orjal da zervichout da delegraf electric, a zo lakeat brema penn da benn etre Brozaoz hag an Americ. Eur pennadic brao a raou eo ; var dro eis cant leo hed en deus. Brema-ta e vezo gallet cas keleier eus an Europ d'an Americ, hag eus an Americ d'an Europ evel ma casser ac'hann d'ar broiou tost. Ne gasser ket gouscoude evit netra ; pep guer a goust pemp lur varnuguent, ha ne gasser ket eur c'helou a vianoc'h evit uguent guer, da lavaret eo, a vianoc'h evit pemp cant lur.

E parrez Plonevez-Porzay ez eus eur pelerinach daremprédet meurbet dindan an hano a Zantez Anna-ar Palud. Ar pardon a bad epad miz eost hed a hed, hag epad an amzer-ze e vez eno cals a dud o pardona, dreist oll d'ar zul diveza a eost deiz ar pardon bras. E Santez-Anna-ar-Palud ez eus savet eur chapel nevez, eur chapel vras ha caer, pehini so bet benniguet dissul diveza, pemp a viz eost, deis gouel Maria-an-Erc'h.

Diou verc'hig vian a ioa en dez all oc'h ober stam a brez. Unan anezho dreist oll a ioa presset bras. Edo oc'h ober eul lerou nevez d'he zad. Eben, credabl, e devoa c'hoant d'he lacat da vont da c'hoari, mes houma a respontas : han, ia ! te so ebat dit, da dad-te n'en deus nemet eur c'har !

Eur banne dour mad. — E Paris, dre ma saver tiez nevez, e rer, adren an ti, eun toul pe eun doare puns da ziguemeret an dour a gasser da dud an ti ; hag ar re-ma a gaf eno dour fresc ha mad da eva. Ar puns-lenn-ze a vez peurliessa eur golo varnezhan. Unan eus ar re a zo o chom er solierou huela eus a unan an tiez-ze, a voa o sellet en he brenest, o kemeret an ear noz, rag edo an denvalijen o tont. Guelet a ra ar golo savet divar ar puns-lenn, hag e cleo eun dra bennag o tousmac'hat en dour. Disken a ra buan da velet petra eo kementse. Caout a ra porzer an ti oc'h en em voalc'hi, o neun er puns-lenn. En em lacat a ra da scandalat, droug enha. Mes ar porzer a respontas ker pozet ha tra : « Abaoue m'eo deut an domder, va greg ha me a vez ama bep pardaez oc'h en em voalc'hi, ha bete vrema den n'en doa c'hoaz en em glemet ! » Ne ket dour fresc, dour mad o deus bourc'hizien Paris da efa ?

Eul labourer douar iaouanc eus a barrez M...., en doa adet melchen ruz er bloas tremenet. D'an eis varnuguent a viz gouere edo oc'h ho ada, hag e taolas an ad er soul. Er barrez-ze al labour douar ne deo ket eat nemeur var araog, hag an oll a voa souezet o velet an tiec iaouanc-ma o teleur d'ar mare-ze en douar ad ha ne anaient ket. An douar a ioa neuze calet ha faoutet gant an domder. An oll amezeien a lavare e ranke an den iaouanc beza collet he benn. Epad ar goan ez eus comzet avoalc'h anezhan, ha great goaperez avoalc'h divar he benn. Mes pa deuas an nevez amzer, pa voue guelet douar an tiec iaouanc o c'hlaza, deg dervez arat goloet a velchen ruz, henvel oc'h eur foenneg gueot stoc enhi, neuze e voue chenchet caoz ; neuze e teuet a bell da zellet oc'h ar bnrzud-ze, neuze an amezeien a zigore bras ho guinou. An oll a deue da c'houlen oc'h an den iaouanc peleac'h e cafjent ad evit lacat ive en ho douar. Ar melchen ruz a ioa deut caer, eleac'h ar melchenou all hag ar gueot a voa fall bras. G. M.

HENT HOUARN.

Da be heur e tiblas hag e tigouez ar c'hirri tân epad ar hanv.

O VONT A GASTELLIN VARZU NAONET.

	kenta trein		eil trein.		trede trein.		1e cl, e paer		2e cl, e paer		3e cl, e paer	
Castellin..	6 h.	m.	10 h.	m.	4	20	» f.	»	» f.	»	» f.	»
Kemper...	7	4	10	55	5	20	3	45	2	60	1	90
Kemperle.	8	34	12	14	6	41	8	50	6	40	4	70
Loriant...	9	12	1	2	7	24	10	75	8	05	5	90
Redon....	»	»	4	22	»	»	22	85	17	15	12	55
Savene....	»	»	5	28	»	»	»	»	»	»	»	»
Naonet...	»	»	7	10	»	»	31	90	23	95	17	55

O TONT EUS AN NAONET VARZU CASTELLIN.

	konta trein.		eil trein.		trede trein.	
Naonet	»	»	6 h.	20 m.	«	«
Savene	»	»	7	19	«	«
Redon	»	»	8	29	«	«
Loriant	7 h.	40 m.	12	6	5	48 n.
Kemperle	8	23	12	50	6	39
Kemper	9	41	2	2	8	3
Castellin	10	50	2	59	9	15

PRIZ AN ED.

KEMPER. — *4 Eost.*

Priz ar c'hant liour.

Guinis....	12 lur, 50 c.
Segal.....	7 lur, 12 c.
Eiz.....	5 lur, 80 c.
Ed-du....	8 lur, 16 c.
Kerc'h....	7 lur, 83 c.
Avalou-douar	2 lur, 25 c.

PONT'NABAT. — *2 Eost.*

Priz an hectolitr.

Guinis....	19 lur, 95 c.
Segal.....	11 lur, 38 c.
Eiz.....	9 lur, 15 c.
Ed-du....	8 lur, 19 c.
Kerc'h....	9 lur, 50 c.
Avalou-douar	2 lur, 60 c.

MONTROULEZ. — *28 Gouere.*

Guinis....	19 lur, 48 c.
Segal.....	12 lur, 59 c.
Eiz.....	12 lur, 03 c.
Ed-du.....	10 lur, 82 c.
Kerc'h....	8 lur, 50 c.
Avalou-douar	6 lur, 50 c.

BREST. — *31 Gouere.*

Guinis....	17 lur, 39 c.
Segal.....	16 lur, 08 c.
Eiz.....	9 lur, 48 c.
Ed-du.....	7 lur, 49 c.
Kerc'h.....	9 lur, 36 c.
Avalou-douar	5 lur, 60 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 18 EOST 1866. Nº 31. EIL BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... 'EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat en gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 18 Eost 1866.

Epad ma teu an dud difeiz hag ep religion da ober brezel d'an iliz santel, d'ar c'houenchou, d'ar gloar ha da guement christen mad a so, ez eo red dezho a'chou anzao ha diskuez o deus âlies izom eus ar re ma reont ar brezel dezho. Pa deu eur c'hlenvet spegus, pa zigouez eur vrezel pe eun darvout bennag da lezel var ho lerc'h cals a dud mac'haniet, an dud dizoue ne guemeront nemeur a brez da vont var ho zro. Neuze e clascont, evit caout sourci eus an dud reuzeudic-ze, an dud a relijion evit pere n'o deus nemet disprij er mare all. Evelse varlerc'h ar stourmad var vor so bet e Lissa, an diou guær a Ancon hag a Sinigaglia so bet carguet a dud gouliet ha mac'haniet, hag ar pennou kenta eus an diou guær-ze o deus goulennet eus a Rom, evit mont var ho zro, eul loden eus ar venec'h-ze lakeat er meaz eus ho c'houenchou gant dispac'herien an Itali. Kementse so gouscoude eun enor bras evit an iliz catolic, guelet e ve red d'he enebourien en em drei outhi pa o devez c'hoant da gaout tud da ober ar vad.

Ar Pap, eme *gazeten ar c'hreisdeiz*, ne deo harpet var gallout ebet eus an douar, he zaoulagad so savet etrezeg an Env, hag e vel dinec'h ha didroz ar freuz hag an dispac'h so brema dre ar bed. Lavaret a ra e c'houezo Doue he unan caout d'he iliz ar plas e deus izom da gaout hag o defe c'hoant an dud da virit outhi da zerc'hel ; ha penaus ar re ne fell ket dezho en em starda outhi, a elfe en em gaout ho unan beac'h varnezho pa deuio da zigas da zonch dezho ez eo hen Mestr ar bed kentoc'h evit an dud hag ar re vras eus an douar.

Naonet. — E Naonet e maer oc'h ober caon d'ar c'hoar Mari-an-Dreil, maro gant ar c'holera paket ganthi o sourcial eus ar re glan. Meur a c'hoar a voa bet sammet diaraog, hag ar c'hoar Mari a voa deud d'en em guinnig da zont en ho leac'h.

Goude beza labouret epad pemzeg dez eo bet sammet he unan. Ar merc'hed santel-ze, eme an hini a scrif kement ma, a so evel Ælez digaset gant Doue da gaout ar vinoret, ar vugale dilezet, ar re glan, ar regoz, kement hini a so reuzeudic ; ho guelet a rer noz deiz e tal guele ar re glan gant ar c'holera. Ar c'hoar Mari a lavare var he zremenvan : Ra ven an diveza a varvo gant ar c'hlenvet e Penn-ohen ! (Paimbeuf.) Oll dud kær couls lavaret o deus hueillet he c'horf bete'r bez.

Enebourien an ilis o veza en em lakeat, abaoue 1863, da zouguen mercou varnezho evit diskuez petra inthia petra o deus c'hoant da ober, da lavaret eo, distruja ar guir relijion, meur a gristen mad so falvezet dezho ive douguen varnezho eur merc bennag evit rei da anaout e fell dezho difen an ilis santel. An dud vad-ze a choazas evit merc ar chadennou gant pere eo bet liamet an abostol Sant Per. Kemeret a rejont eta chadennou henvel oc'h re Sant Per, gant he groaz he divreac'h d'an traon, evel eun arouez sclear hag anat e fell dezho difen an iliz hag ar pap, vikel Jesus-Christ, a enep ho oll enebourien.

Ar c'hiz da zouguen chadennou Sant Per en em skignas ep dale, ne ket epken en Itali, mes c'hoas er broiou estren. Setu penaus eo bet nevezet an dévotion da chadennou Sant Per ken anavezet brema ez eus eun nebeut cant vloaziou.

Ar re a voa en em lakeat evelse da zouguen ar chadennou prisius-ze, a c'houlennas ma vije savet ar c'hiz-ze beteg ar renk eus eur vreuriez, hag ar re a zougje ar chadennou a vije breudeur eus ar vreuriez-ze. Ar c'hardinal vikel, en deus savet, ervez oll reglennou an iliz, ar 26 a viz c'huevrer diveza, en ilis Sant Per el liamou, Breuriez chadennou Sant Per, hag en deus he lakeat dindan patroniach ar gonception didach eus ar Verc'hez Vari ha dindan hini prins an Ebestel.

An tad santel ar Pap en deus staguet induljansou braz oc'h ar vreuriez-ze, ha dre eul liser eus an 8 a viz

mae diveza en deus discleriet petra zo da ober evit ho gounit.

Ar chadennou a zoug ar re a zo er vreuriez-ze a zo bet touchet oc'h guir chadennou Sant Per.

Canada. — Ar sclerijen eus an Aviel en em skign dre ar bed mui oc'h vui, dre labour ar Vissionerien a ia d'ar broiou pell da c'hounit eneou da Zoue. Evelse er C'hanada eo cresket cals a nevez zo niver ar gatholiket. Ar C'hanada-Izela eleac'h ne voa, brema ez eus eun nebeut bloaveziou, nemet tri-uguent mil catolic, a zo enhi brema nao c'hant daou ha daou-uguent mil a gatoliket. Er C'hanada-Huela, eleac'h n'oa nemet var dro daouzeg cant catolic, ez eus hirio daou c'hant eis hag antercant a gatoliket.

Hon Tad Santel ar Pap en deus roet eun Escop d'ar Goptet catolic eus an Ejipt, pere n'o devoa bete vrema evit ho ren nemet eur beleg. Hanvet en deuz c'hoaz eun Escop all evit sicour an Aotrou Valerga, Escop Jeruzalem hag an Douar-Santel.

Prus. — Ar Prussianet so protestantet evit an darnvüa. Bez'ez eus gouscoude catoliket en ho zouez, mes ar re-ma a vez dalc'h mad goal gasset, dreist oll ar c'houenchou. Brema gouscoude pa zeus izom tud vad da guemeret sourci eus an dud gouliet ha mac'haniet er vrezel, ez eus goulennet leanezet, menac'h pe tud vad all da vont var ho zro, hag ar c'houenchou o deus cavet bete pemp cant evit mont da zervicha an dud reuzeudic. Setu penaus e rent ato ar gatoliked, ar re o deus guir relijion, ar mad evit an droug.

E *Cazeten ar C'hæriou hag ar Meziou* e lennomp ar pez so ama varlerc'h :

An Aotrou Gabriel, neuze beleg iaouanc, a glevas eun deiz penaus eun den eus ar barrez ma edo enhi, hag a voa bet eun dispac'her bras, a voa dare da vervel. Redeg a ra buhan d'he gaout evit he lacat da zistrei oc'h Doue. Poan en devoue o clasc mont beteg an hini clan, hag hema pa her guelas, a ieaz en eur gounnar ar vrassa, a zavaz en he gouazez, hag en em lakeas da lavaret dezhan goassa ma c'helfe. Ar beleg iaouanc ne ra van; hag a ra kement a ell dre he zousder evit he lacat da zont enha he unan. Mes ar c'hlanvour pehini en doa kemeret re a veac'h gant ar barrad droug-ze, a grog an divoada enha hag a daol goad a leiz he c'hinou. Dioc'h-tu ar beleg a grog en eur pod, a laca he vreac'h dindan benn an hini clan, evel ma rafe eur vam evit he buguel, ha leun a druez o velet ar stad paour ma edo an den reuzeudic-ze, e pocas diou pe deir guech d'he dal hag e lezas eur veraden zaelou bennag da gueza var bizach an hini a roe dezhan he valloz eur momet diaraog.

Ar garantez-ze a scoaz e calon an den clan. Pa ellas sevel ha coms, e lavaras : petra, emezhan, me ro deoc'h va malloz, ha c'hui a ro din me ho pennoz! Ho cassat a ran, ha c'hui am c'har! lavaret a ran deoc'h goassa guellan, ha c'hui a scuil daelou varnhon hag a boc'din! Petra oc'h-hu ta? Bez'ez oun, eme ar belec, petra bennag ne veritan ket, an hini a zalc'h plas Jesus-Christ pehini a ordren din ho caret.

Ar burzud a voa great. An dispac'her coz a voa diskennet sclerijen an Env en he ene. Distrei a reas ous Doue a greis calon. Fallout a reas dezhan e vije digoret doriou he di evit ma c'helje oll dud kær guelet peguement a gueuz en doa d'he vuez tremenet ha gant pebez feiz e receve he zacramanchou diveza.

Eur guevridi evit ar Verc'hez. — Eun den iaouanc pehini abaoue pell amzer n'en doa nemeur a zonch a Zoue, en em lakea en hent evit mont da Baris. Araog diblas e c'houlennas digant eun itron eus he anaoudeguez ha ne devoa kevridi ebet da rei dezhan da ober. — Eo, emezhi, mes va c'hevridi, evithi da veza dister, a gafac'h marteze diæz da ober. — Livirit-hen din ato, eme an den iaouanc, ha me he graio mar guellan. — Mad, emezhi pa viot digouezet e Paris, it da lavaret eun *Ave Maria* evidon da iliz Itron Varia ar Gounidou. An den iaouanc, petra bennag n'oa nemeur ar guevridize dioc'h he zoare, a stouaz he benn evit diskuez en em gargue anezhi. Ne grede ket lavaret ne graje ket.

Goude beza tremenet eur miz o redet dre Baris evit guelet an traou caer so er guær-ze, ar beacher a rea he bourchas da zistrei d'ar guær pa deuas da zonch dezhan eus an *Ave Maria* a behini en doa en em garguet. Chom a reas da arguila, hag e lavare outhan he unan.— Goaz aze... Ne din ket! Goude e lavare adarre; bah, p'eo guir oun en em garguet; ha neuze red e vezo din lavaret gueier, pe anzao n'em bezo ket great ar guevridi. Setu hen ta o redek da Itron Varia ar Gounidou evel eun den a ia abrez hag en despet dezhan da ober eun tam labour ne blij ket dezhan, mes pehini so red da ober. Mont a ra en iliz, en em deleur a ra d'an daoulin hag e clasc digas en he zonch ar beden-ze en doa lavaret alies guech all, mes pehini en doa brema couls lavaret ancounac'heat... Erfin evel kent e teuas da zonch dezhan anezhi hag en em lakeas d'he lavaret.

Mes araog m'oa echu he *Ave Maria* gantha oe deut sonjou all en he speret. Chom a reas da zonjal, ha souden e teuas an daelou en he zaoulagad. Person Itron Varia ar Gounidou, boas da velet tud evelse o tistrei oc'h Doue, her guelas hag a deuas d'he gaout. An den iaouanc a gofessas, a jomas eun derveziou bennag eno, hag araog dont eus a Baris en devoue an heur da receo he Zoue.

Pa voa digouezet er guær, kentra tra a reas oa mont da gaout an itron e devoa roet dezhan kevridi an *Ave Maria*, evit he zrugarecat ha lavaret dezhi petra voa c'hoarvezed. Houma ne voue tam souezet oc'h he glevet, rag e gortoz edo da guementse; rag an itron-ze so eur gristenez vad hag e deus eur fizians dispar e madelez hag e trugarez mam Doue.

Var aod Cleder eus digouezet, pe da viana eo bet dare digouezout eun darvout bras en derveziou tremenet. Pevar den iaouanc, Ian-Vari Mescam, Alan Tanguy, Alan Guillou ha Mikeal Creac'h a voa savet en eur vaguic vian evit mont da gaout eur vag pesketa pehini ne voa ket pell dioc'h an aod. Tri anezho en em lakeas, en eur c'hoari, da hija ar vaguig vian, kement ma troas var he guinou. Eno neuze e savas breta. Mescam a glaske en em zacha dioc'h Tanguy pehini a zalc'he crog mad enhan, hag e ruiljont ho daou er mor. Guillou ne voar ket neun, ha Creac'h a ia etrezeg enha evit he zavetei. Mes kementse n'oa ket eaz da ober, rag ar mor a voa rust, an tarziou a lame hag a daole hag a zistaole an daou zen-ma. Abenn diou vech, Guillou a lavaras d'he gamarad : les ac'hanon, evit na vezo beuzet nemed'hon; mar chomez c'hoas da glasc va zenna, e vezimp collet hon daou. Da lezel, eme Creac'h! Biken! hon daou ez aimp d'an aod, pe hon daou e vezimp beuzet! Kemer courach ha dalc'h mad! Ha Creac'h a c'hourine mui oc'h mui oc'h an tarziou, hag e c'heller lavaret oc'h ar maro.

Eno ez oa cals tud var an aod o sellet oc'h ar re ma, mes ne allent ober vad ebet dezho; nicun anezho ne vouie neun. D'ar fin, goude beza poaniet a briz buez, Creac'h a ellas caout crog er rec'hil zo var an aod. Dalc'het en doa mad da Vuillou petra bennag ma voa hema collet he anaoudeguez gantha eun nebeut a voa. Evelse Creac'h dre he ners calon en deus saveteet he he vuez unan ha buez he vignon. G. M.

(Tennet eus an *Impartial du Finistère*).

FERM-SCOL TRÉVAREZ.

An Aotrou Kerjegu, rener ferm-scol Trévarez, a scrif deomp oc'h hor pedi da lacat er gazeten ar pez zo ama varlerc'h :

An eiz a viz here kenta, e vezo, e Trevarez, eun *examin* evit receo, evel a vez great bep bloaz, daouzec potr iaouanc eus ar re o defe c'hoant da veza kemeret er ferm-scol.

Ar scolaerieu, epad an tri bloaz a dleont da dremen er ferm-scol ervez ar reglen, a vez roet dezho evit netra ho bevans, ho scol, eur medecin var ho zro pa vez izom, ar pez zo red d'eur scolaer da gaout, plun, liou, paper, etc.

Bevet int evel tud an tieguezion ar re so muia en ho æz var ar meaz.

Setu ama ar re a ra scol dezho :

1° An eil-rener, an Aotrou Rouz, bet o teski e Grignan; hema a zesc dezho anaout an douarou, an tremp, ar benviachou; penaus sevel plant, pe seurt gounideguez da lacat varlerc'h eur gounideguez all, penaus dizoura an douar, penaus en em guemeret evit derc'hel urz en eun tieguez.

2° Eur jardiner-splusec pe maguer, (da lavaret eo, eur jardiner a voar ada ha sevel plant), an Aotrou Primault, bet o teski gant an Aotrou Dubreuil, eus a Rouan. Hema a zesc d'ar scolerien anaout ar plant hag ho natur, pe seurt labour a c'houlen ar plant legumach, penaus caout ha sevel splusegou pe maguerezet, penaus tailla ar guez frouez, etc.

3° Eur mestr evit deski an galleg hag ar jet pe ar chifrou, an Aotrou Germen ar C'hlec'h, bet o teski e ti al Likes hag e Trevarez.

4° Eur medesin loenet, an Aotrou Binet, pehini a ra scol diou vech er zizun var an doare ma eo great corf ar chatal, pe an dispennadur corf.

5° Daou *Gontremestr*, pe mar kirit daou bennbanden, a zesc, unan anezho, an Aotrou Duigou, penaus donna ha dizoura an douar. Eguile, an Aotrou Bizouard a ziskuez penaus ober oc'h hen ober he unan. Ar re-ma a dol evez eus ar scolaerien hag a zicour an eil-rener da ren ha da alia en ho labounou ar re so o teski.

Eur beleg mad meurbet, an Aotrou Bozec, Bet persón e Sant-Goazec, en deus teurvezet kemeret ar garg a Velec ar ferm-scol.

Ar re so o teski a vez lakeat, ervez ma her gourc'hemen ar Ministr, da ober kement seurt labour so da ober var dro ar ferm-scol, e pehini ez eus deg dervez arat ha pevar uguent dindan douar labour, pevar dervez arat ha tregont dindan foenneier ha prajou, ha daou c'hant devez arat dindan goat.

Labourat da zizoura an douar, guelet a reont ober, hag ober ho unan ar pez so red evit doura, impliji e vezont var dro ar splusegou, pe maguerezet guez frouez ha guez all, hag e tescont ive lacat an guez da zevel ha da greski dre c'hrefou.

Rannet int e pemp servich, ha pep servich a'bad pemzec dez. Evelse, oc'h ho lacat da zistrei alioz diar memes labour ha da ober pep arru an scolerien a dle, ep he zantout, abenn an tri bloaz, da c'hellezout kement so red evit tiecaat evel m'eo dleet.

Ar servichou-ze so rannet evelse :

Ar c'hezeg hag al labourou douar,

Ar foenneier. — Doura, dizoura,

Ar chatal corn,

Ar jardinou hag ar maguerezet,

Al labourou var dro'n-ti.

En han e saver da beder heur, hag en goan da benn.

Da nav heur ez ear da gousket.

Studia a rer azaleg peder heur anter-beteic'hueh heur dioc'h ar mintin, azaleg creisdeiz anter-beteg eun heur anter, hag azaleg ma vez noz beteunav heur.

Ar scol a vez great bemdez, nemet pa vez labourou bras, azaleg unneg heur bete creisdeiz.

Da zul, goude Gousperou, e vez great eur brezegnen pe eur gaozeaden divarbenn al labourou a rer er mareze. Ar rener a ra goulennou oc'h ar scolaerien divar benn ar c'henteliou o deus bet epad ar sizun.

Epad ar c'hlassou, ar scolerien a verc var baper ar pez a zesker dezho, hag antronoz e lennont ar pez o deus merket, hag ar vistri ho difazi.

Bep miz e roer *poenchou-mad*, (bons points) da bep unan dioc'h an doare ma en em gundu, ma studi ha ma labour.

Bep bloaz e vez eur *gommission*. En he fenn e vez an Aotrou Prefet pe eun Alier eus ar Prefectur. Bez' e vez enhi Alierien jeneral; an Aotronez Lacost, Th. de Pomperi, Ar Breton; labourerien douar eus ar re guenta, an Aotronez Soubigou, eus a Sant-Thegonnec, Fagon, eus a Vilizac, Oliv, mestr-scol e ti al Likes. An Aotrou Alexandr, chaloni, en deus ive ar vadelez da guemeret perz enhi. Ober a rer goulennou 1° oc'h ar re o deus c'hoant da veza recevet; 2° oc'h pep rum eus ar scolerien so eno dija, ha da bere e roer bep bloas *poenchou-mad*.

Ar *poenchou mad* roet gant ar *gommission*, hag ar re en deus bet pep scolaer epad he dri bloas scol, a vez lakeat oll en eur zom goude an examin en deus da gaout araog mont kuit; ha neuze pephini, ervez an niver eus he *boenchou-mad*, en devez muioc'h pe nebeutoc'h eus ar *prim* a bemzeg lur ha triuguent bep bloas, daou c'hant pemp lur varnuguent evit an tri bloas, roet gant Ministr al labourou da bep scolaer.

Ouspen ar prim-ze a bemzeg lur ha triuguent er bloas, ar Ministr a ro eur prim all a bevar c'hant lur a les da ranna evelen: daou c'hant lur d'ar scolaer en deus ar muia poenchou mad da vont kuit, c'huec'h uguent lur d'an eil ha pevar uguent lur d'an trede.

Erfin eur scrit evit diskuez int capabl, a vez roet, pa ho examiner araog mont kuit, d'ar re eus ar scolaerien a gaver o deus meritet.

Ne ket eta epken evit netra e tesker an dud iaouanc er ferm-scol, mes eur potr azaleg 16 pe 17 vloas bete 19, pe 20 a c'hounit eno, ar c'henta etre 450 ha 550 lur; an eil etre 350 ha 375 lur; an trede etre 300 ha 350 lur; hag ar re all etre 200 ha 250 lur; da lavaret eo, cals muioc'h evit na goustfe d'an daou farz eus ho zud kemeret ha paea en ho leac'h eur mevel eus ho oad.

Pa vez bet potret iaouanc tri bloas dindan eur reglen vad a vuez; pa o deus bet scol teir guech bemdez epad an amzer-ze; pa o deus studiet penaus e rer al labourou hag ho great ho unan ervez an doareou guella evit ar vro-ma; ha ne eller ket esperout penaus ar re anezho o deus eun dra bennag a speret hag a skiant, hag o devezo he laket da dalvout, a vouezo cozeal gant gouezieguez divarben al labourou hag ober ho unan gant ijin kement a dle eun tiec da c'houzout evit cas eun dieguez en dro ha gounit oc'h hen ober?

Ne'm eus ket aoun evit hel lavaret, an tri falefarz eus ar 150 den iaouanc o deus kuiteat ar ferm-scol o deus tizet ar vouezieguez-ze, daoust pe guen nebeut eo troet an tiec iaouanc a Vreiz oc'h kement hen diæz, oc'h pep labour, dreist oll oc'h pep studi.

Da 17, da 18, da 19 ha zoken da 20 vloaz, ar botred divar ar meaz a zo goac, n'int ket guest da badout pa ve an distera crog da ober, ha cridi a rin-me lavaret ne voa ket cre avoalc'h ar bevans o doa bet, ha ne deo nemet d'ho zrede blavez er ferm-scol eleac'h ma o deus bevans chassun ha nema ket dioc'h ar scort, eo ho gueler o kemeret an doare a botred iaouanc a so goad cre ha iac'h en ho goaziet?

Cals eus ar scolerien, kerkent ha ma zeont ac'hann, a ia dioc'htu e renc an dud a ra muia vad d'ar vro dre ho labourou great mad ha gant skiant. Henvel a rin More, Naga, Nedelec, Ar Gall, eus a Rosnoen, eus a Hanvec, eus a Guimerc'h; an tri Cudennec, Ar Faou, Bolore, an daou Vahe, Lautrou, Keromnes, Ar-C'hlec'h, Ar Rouz, Jacob, Brangoulo, Floc'h, Collet, Corbel, etc., pere e Clohars, er Vourc'hvenn, e Plougonven, e Spezet, e Plouigneau, e Lanmeur, e Plabennec, e Leuhan, dre an doare ma labouront ha ma lakeont an eil gounideguez varlerc'h eguile, a ra e guirionez scol da dud ho c'harter. Peguement a re-all pere, ep beza ker guest hag ar re-ze, goude beza bet boazet er ferm-scol da labourat mad, a voar evel m'eo dlet mania an alar, gounit pe ada a linen, dizoura ha doura, hag a ro dinme ha d'ar re am zicour, ar blijadur da velet ho hanoiou etouez ar re a c'hounit priziou er *C'homisou*, en arereziou?

Eun descadurez dioc'h stad an den, da lavaret eo, eun descadurez roet d'ar c'hrouadur evit rei dezhan da anaout pe guer caer ha pe guen huel eo he stad, peguement eo talvoudec hag enorabl, evit deski dezhan he respeti hag he c'haret, an descadurez-ze a gavan-me so eur madober *social*, da lavaret eo a ra vad d'an oll; rag kement a ra a vad evel a ra a zroug an descadurez all-ze a roer d'ar vugale divar ar meaz er scolachou, etouez bugale kear, hag e creiz ho droug-ioulou, ar pez ho diroll, ho laca da zilezel ar meziou, ho beuz en eur stad evit pehini n'o devoa netra e pourchas, hag ar c'harter a deu da veza voaz a guementse.

Evelse eo e coll an tieg pinvidic he vap a dlie he zicour ha delc'her an tieguez var he lerc'h; al labour douar a goll he nerz hag he vuez hag a deu da veza, etre daouarn tud paour ha dizese, eur vicher evit dervezi ourien; epad ma tlefe beza ar vicher an nopla, ha ma tlefe en em rei dezhan an dud gouezieca hag ar sperejou a glasc muia a zevri ar guir binvidiguez, ha lacat ar Frans da veza e guirionez ar guenta euz ar broiou.

Ar scolaerien a lavar ar pedennou oll a vanden noz ha mintin. Da noz e lenner buez ar Zænt e brezonec dirag an oll.

Talvoudec eo ha talvoudec bras e tescfent ar gallec. Mad eo ive, hag ec'h ellan he lavaret, red eo ne ancounac'hafent ket ar iez e pehini o deus desket anaout ho mam, e pehini e deus ho mam desket dezho anaout ha pidi Doue.

Abaoue uguent vloas em eus goestlet va buez da lacat da dalvout ar ferm-scol, da lavaret eo, da ziskuez ar respet a zougan d'al labour douar ha d'an dieien. Mes adalec ar penn kenta em eus gouezet ne rajen nemet

skigna bep bloas var ar meaz daouzec brabanseric, daouzec den discredic, ma na lakean deski dezho ar relijion epad ma tescont an traou all, da lavaret eo, ma na vije ket fontet ho descadurez var ar respet hag ar feiz.

Ar ferm-scol ne deo ket eur gouent, mes c'hoant a zo da dizout enhi ar pez so merket dre ar c'homzou-ma pere a ziscoez ar vuez christen en he huela stad: *Crescamus in illo per omnia qui est caput christus*. Da lavaret eo: Deomp var araog e pep tra dre Jesus-Christ pehini eo hor penn.

Ra deuio eta an tieien so ho douar dezho, ra deuio ar verourien, ra deuio ar vistri so o chom e kear hag o deus c'hoant da velet o chom da labourat douar, tud iaouanc desket, mad d'al labour ha christen; ra deuint da zonjal ha da anaout peguement a c'hoant ober vad a zo ha pe guen dizell her grer en eur ferm-scol hag a zo savet evit ho bugale.

Ne deo ket ar vugale o deus nebeut a speret pe a zo diæs da ambreguer eo a dleer da zigas d'ar ferm-scol, evel ma her grer re alies; mes ar re o deus bolonte vad hag o deus bet eur guenta descadurez dereat. Ar re-ze so neuze e tro da heuilla, da entent ha da bleustri ar c'henteliou a roer dezho.

Er ferm-scol eo e tle ar potr iaouanc mont bete'n oad da veza den, o trémen ar pennad amzer-ze a bad tri pe bevar bloaz hag a ro leac'h da bephini da veza cals var evez. Eno e tle en em rei evid mad da vicher he dud ar buguel en deus bet dija kentelliou ar vreudeur eus ar scoliou christen pere, en ho scol vras hanvet al Likes, o deus comanset digueri he speret hag he galon evit anaout ar c'henta deveriou eus ar vuez.

Ar pez am eus lavaret a zo hir-meurbet. Her pardoni a reot din o sonjal peguement oun douguet evit an descadurez-ze da rei d'an dud iaouanc divar ar meaz. An dra-ze a gredan en deus kement a bouez hag a virit e ve sonjet kement enha, ma zeo, a zonch din, ar c'henta respont da ober en enclasc a dle beza great var izomou ha diæzamanchou al labour douar.

Teurvezet, etc. Louis de Kerjégu.
Rener ferm-scol Trevarez.
G. M.

LIZER HIRVOUDUZ EUR PERSON (1)

d'he Baressioniz epad an dispac'h, pe ar Revolution.

Selaouit eur Person euz Escopti Guened,
Pell dioc'h ar rouantelez 'vit ar feiz divroet.
Pell eo a gorf diouz-hoc'h, mes he ompinion
A zo bepred gan-e-hoc'h ker koulz'vel he galon.

Abaoue ann amzer, siouaz, ken glac'haruz,
M'oun pellect diouz-hoc'h; oh! darvoud ankeniuz!
Dirag va daoulgad noz ha deiz ho kuelann,
Ha war ho poaniou noz ha deiz ec'h ouelann.

Oh! deiz leun a c'hlac'har, leun a dristidighez!
Evid-oun a-vreman ne vo mui levenez.
Oh! disparti nec'huz! ah! keit ha ma vevinn,
Sonj am bo ac'hanoud, biken ne t'ankoainn.

Hevel ouz Jeremi hag ouz ar Iuzevien,
Er gher a Vabilon, mantret gand ann anken;
Bemdeiz, enn eur sonjal, enn ho holl poaniou,
Gant gouaghennou ar mor e veskann va daelou.

E kichen aod ar mor, azezet war eur roc'h,
Ec'h ouelan gant glac'har, e c'hlubann va divoc'h,
E c'hlubann va divoc'h, siouaz, gant va daelou,
O sonjal em'oc'h pell enn tu all d'ar mor iou.

Oh! tud euz va farrez, ne welimp mui arre;
Ann amzer euruz-hont ma me c'havec'h bemde
'Vit brezeg enn ho touez, evit tiskarg ho kalon,
Ha 'vit ho kennerza dre ar gommunion.

Oh! va bugale kez, e pe stad ez oc'h c'houi;
C'houi am goulenn bemdeiz, ha n'em c'havit ket mui,
Me ho koulenn d'am zro, oh! glac'har va ene!
N'ho euz ket mui a dad, na me a vugale.

Oh! denvedigou kez, petra vo ac'hanoc'h?
Piou breman ho skoazio, piou a rei sikour d'e-hoc'h?
Oh! Jezuz, Pastor mad, ho pet sonj anezho;
Hag astennit ho torn e pep amzer d'ezho.

Holl sperejou euruz, holl zent ha sentezed,
Ha c'houi, Rouanez ann env, chomit gant-ho bepred,
Roit d'ezho sikour enn ho holl ezommou,
Ha roit nerz d'ezho d'bouzanv ho zrubuilhou.

Oh! bro ker, Breiz-izel, oh! bro ken glac'haret!
E pebez mor a c'hloaz ez oud-de bet taolet?
Guech all ec'h oues euruz ha joauz ha laouen;
Breman ez oud mantret, siouaz, gand ann anken.

Eur vanden trubarded hep feiz hag hep lezen,
Ho deuz da zismantret; lakat penn-evit-penn.
Joa ha peoc'h da galon gan-id ho deuz lamet,
Divroet beleien, menec'h hag eskobed.

Eskobed, beleien ha menec'h divroet;
Gand al leanezed holl ar vro dilezet.
Mui overen e-béd, mui a sakramanchou;
Ann drein a sav, a gresk e-barz hon ilizou.

Oh! deiz euz ann distro, oh! deiz a eurusted!
Va spered zo gan-id, me sonj enn oud bepred.
Doue a vadelez, hastit anu termen-ze,
Evit mac'h hellinn c'hoaz guelout va bugale.

Ke, kanaouen nec'huz, diskarg euz va spered;
Ke, ha lavar d'am fobl, va glac'har diremed;
He doughit, elez mad, ha lavarit d'ezhan,
Ne rann nemet ouela, barz em bro pa sonjann.

(1) An Aotrou Nouri, Person Bignon.

Turzunel, eostik-noz, gand ann amzer-neve,
C'houi ielo da gana ouz dor va bugale.
Ah! perak n'hellan-me nijal ive gan-e-hoc'h,
Ha monet dreist ar mor bet'hon bro evel-d-hoc'h?

D'ann holl dud euz a Vreiz, kanit a bouez ho penn :
« Dalc'hit mad oc'h ar feiz, dalc'hit ouz ho lezen :
« Ha grit dezho respont : Ni zalc'ho oc'h ar fe;
« Kentoc'h mervel mil guech eghet nac'h hon Doue.

S. Bélaigir S.J. M. D.

Buez ar Brinsez eurus Franseza Damboaz.

(c'huec'hvet pennad).

Franseza a felle dezhi è teuje he leanezet d'en em zistaga dioc'h an traou bihan evel dioc'h an traou bras. Ne gare ket ar re a gomze cals, ha ne gave ket dezhi e c'hallet beza eul leanez vad ep en em voaza da goms nebeut. Eun truez braz e devoa oc'h ar re a gave re denn ar reolen, hag o devoa poan oc'h he miret. Ober a rea he gallout evit ober dezho caout ar beac'h ze scaon da zouguen. Credi a rea e voa eun dra vad chench superiolez bep tri bloaz; abalamour, emezhi, douguetoc'h e vezont da lacat miret ar reglen, ha neuze mad eo da bephini douguen ar beac'h-ze pephini d'he zro.

Setu e ber gomzou petra lavare eo buez eul leanez : ancounac'hat ar bed, sonjal e Doue, gallout chom he unan, ep c'hoant da velet netra, beza maro da bep tra, morse coll amzer, lezel ar re all evel m'emaint, poania da vont bemdez var araog, beilla bepret varnezhan he unan, baie er guel a Zoue, miret he reglen, heuilla ar skuer vad o deus roet deomp ar zænt.

Evit diskuez peguement e tle ar re a zervich Doue dioual oc'h an droug prezeg, e tiscoeze ne allet ket renta d'an nessa an enor lamet digantha. Æssoc'h eo d'an hini en deus lavaret e fauz droug eus ar re all dislavaret he c'haou, evit na deo d'an droug prezeguer repari he faut. An hini en deus lavaret droug e fauz n'en deus nemet anzao en deus lavaret gueier; mes an hini en deus discleriet faziou he nessa, petra raio-hen evit lamet an droug en deus great? Mes lavaret a rea e tlie pep hini beza contant e vije droug prezeguet anezhan. Eus an tentationou e lavare : Mont a rai da goll an hini a jench an tentationou e plijadurezou; mes Doue a zaveteo an hini a zo an tentationou croaziou evithan.

An Duc Fransez, eil eus an hano, en devoa c'hoant ive da zigas Franseza tostoc'h dezan, hag ar brinsez e devoa c'hoant ive da vont da eur gouent all eleac'h ma vije æssoc'h gant he leanezet. Rac e couent an teir Mari ne voa nemet eun ilis etre al leanezet hag ar venac'h a voa en eur c'horfti all. Red e voa dezho lavaret ho ofisou bep eil. An duc en devoue digant ar Pap an otre d'ho digas da gouent ar c'houet, eun tamic izeloc'h evit Naonet, var ribl ster al Loer. Al leanezet a urs Sant Beneat a voa er gouent-se kentoc'h o devoue urs digant ar Pap da guemeret reolen leanezet Carmez, ha d'en em lacat didan urs Franseza Damboaz. Ar pez a rejont, goude beza rebarbet eur pennad.

Diez e ve rei da anaout peguement a c'hlac'har a voue e couent an Teir Mari, er guær à Venet, ha dreist oll etouez ar beorien, o velet ar brinsez oc'h ho c'huitat evit mont da Naonet. Ar bopl en em zestume a vandennou, hag a lavare e voa red he delc'her dre ners. Hi a voa ive glac'haret; mes ar Pap en doa gourc'hemennet, hag e voa red senti. Al leanezet a voa chomet var he lerc'h e couent an Teir Mari, hag o devoa kement a gueuz da veza collet ho superiolez, a c'houlennas dont, hag a voue lezet da zont divezatoc'h e couent ar C'houet.

Lavaret a rer edo neuze e Naonet an den eurus Alan ar Roc'h, o prezeg an devotion eus ar Rozera. Franseza her galvas d'he c'houent, hag a guemeras gant prez an doare-ze da enori mam Doue. Lavaret a rer e lakeas an duc Francez da scrifa d'ar Pap Sixt Pevare evit he lacat da aprouvi Breuriez ar Rozera.

Daou vloas goude e varvas an Tad Iann Soreth, jeneral a urs Carmez. Uguent vloas oa bet dalc'het da jeneral dre urs ar Pab, hag en doa labouret cals da lacat miret ar reglen er c'houenchou eus he urz e Frans, en Alemagn hag e Flandrez. Franseza e devoue eur c'heuz bras d'an tad-ze.

Pevar bloaz e chomaz beo var he lerc'h. Er bloas 1485 edo o servicha ar re glan er c'hlandi, hag e kemere eur zoursi bras eus eul leanez a voa ganthi eur c'hlenvet spegus, hag a varvas etre he divrec'h. Coeza a reas clan he unan, hag e voue red dezhi mont d'ar c'hlandi. Anaout a reas ne devoa mui pell da veva, hag en em bressas da receo he zacramanchou. G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun, 20 Eost. — Sant Bernard, doctor eus an Ilis.
Dimeurs, 21. — Santez Jannet Franseza Chantal.
Dimerc'her, 22. — Eisvet an Assemption.
Diziou. 23. — Sant Philip Benitii.
Dirguener, 24. — Sant Bertele, abostol.
Dissadorn, 25. — Sant Loiz, roue a Frans.
Dissul, 26. — Pevarzecvet goude Pantecost. Gouel ar galon santel a Vari.

An Aviel hirio :

(Evel ma em eus hirio eus teir sizun, lakeat aviel gouel ar Verc'hez, e lacan hirio aviel ar zul.)

Jesus a lavaras d'he ziskibien : Den ne ell servicha daou vestr, rag pe e cassaio unan hag e caro eguile, pe e c'houzanvo unan hag e tisprijo eguile. Ne allit ket servicha Doue hag an arc'hant.

Rac-se e lavaran deoc'h : na vezit ket nec'het o clasc gouzout petra zebrot evit chom beo, nag a beleac'h o pezo dillad da c'holo ho corf. Daoust ha ne dal ket ar vuez hirroc'h evit ar vagadurez, hag ar c'horf hirroc'h evit ar viscamant?

Sellit oc'h labouset an env; ne adont na ne eostont, na ne zestumont e grignolou, mes ho tad eus an env ho mag, ha ne dalithu ket cals hirroc'h evit al labouset-ze? Pehini ac'hanoc'h a elfe gant he oll zourci creski he vent eus a eun troatad?

Ha perag en em nec'hi divar benn ho cuiscamant? Sellit penaus e sao lili ar parkeier; ne labouront na ne nezont. Gouscoude me hen lavar deoc'h : morse Salomon zoken en he oll c'henet, en he oll c'hloar, ne deo bet guisket evel unan anezho. Hoguen mar guisc Doue evelse eur c'heoten eus ar parkeier pehini a so hirio glaz hag a vezo varc'hoas taolet er forn da zevi, peguement muioc'h a zoursi n'en devezo hen ket ac'hanoc'h, tud à nebeut a feiz?

Na vezit ket eta nec'het ha na lavarit ket : petra zebrimp-ni? petra efimp-ni? petra lakaimp ni en dro deomp? Ar baianet a ra ivez ar goulennou-ze. Ho tad a voar avoalc'h oc'h eus izom eus an traou-ze oll.

Claskit eta da guenta Rouantelez Doue hag he justis, hag an traou-ze oll a vezo roet deoc'h var ar marc'had.

(Sant Vaze VI. 24.) G. M.

KELEIER.

An Aotrou Keraudy so hanvet vikel e Sant-Lois Brest.
An Aotrou Belbeoc'h so hanvet vikel e Lambezellec.

Dissul, daouzeg a viz eost, an Aotrou'n Escop a Guemper hag a Leon en deus roet an urziou e chapel ar seminer.

Setu ama hanoiou ar gloer o deus recevet an urziou.

Beleien.

An Aotronez :
Ian-Joseph David, eus a Dregourez;
Iudas Chauveau-Kernaëret, eus a Sant Vaze Kemper;
Guillou-Lois Siou, eus a Blabennec;
Guillou-Mari Iliou, eus a Blouzane;
Ian ar Bras, eus a C'houlien;
Augustin Quemeneur, eus a Vilizac;
Benjamin-Mari Berthou, eus a Landivisiau;
Joseph Donart, eus a Langolen;
Eozen-Mari Geriec, eus a Blouneour-Menez;
Mikeal-Mari Kerloc'h, eus a C'houlien;
Ian-Edouard ar Born, eus a Landerne;
Goulc'hen Cariou, eus a Blounevez-Lochrist;
Alan-Christof Couloigner, eus a Vimillau;
Ian-Clet Cuillandre, eus a Blogoff;
Ian-Mari Floc'h, eus a Vespaul;
Edmond Jouannet, eus a Recouvrans;
Fransez-Mari Larvor, eus a Vrelez;
Claudа Ar Bot, eus a Blogastel-Daoulaz;
Per-Mari Messager, eus a Henvic;

Ian-Vari Mevel, eus a Vielann;
Guillou Olier, eus a Blounevez-Lochrist;
Theodor-Hiacint Rolland, eus a Roscoff.

Avielerien.

Herve Grall, eus a Sant-Vougay;
Olier Barazer, eus a Lanmeur;
Eozen-Mari Jacob, eus a Borspoder;
August-Mari Palud, eus a Sant-Corintin-Kemper;
Theodor Caroff, eus a Gastel-Paol;
Gustav-Aristid Durand, eus a Bont-n'Abat;
Bernard-Joseph Gauthier, eus a St-Martin-Montroulez;
Eozen Guiffant, eus a Grozon;
Eozen Jezequel, eus a Blouvorn;
Bernard-Lois Lallemand, eus Ar Fouillez;
Ian-Eozen Lamour, eus a Blabennec;
Ian-Lois Ar Guenn, eus a Blouvorn;
Ian-Vari Milin, eus a Blougoulm;
Ian-Fransez Gueguiner, eus a Henvic.

Abostolerien.

Germen Dantec, eus a Vraspartz;
Julian-Mari-Visant Rosencoat, a escopti Sant-Briec;
Sebastian-Mari Kerdavid, a escopti Guenet;
August-Mari Bayon, a escopti Guenet;
Ian-Mari-Nicolas Ar Bihan, eus a Sant-Lois-Brest;
Jul-Mari Ar Bihan, eus a Zirinon;
Adolf-Mari Ar Bourc'his, eus a Sant-Lois-Brest;
Fransez-Mari Queau, eus a Ergue-Armel;
Paul-ar Roux, eus a Blouzeniel;
Joseph Marzin, eus a Blogoff;
Charles-Marie Naveau, eus a Gastel-Paol;
Ian-Guillou Pelle, eus a Brimelin;
Lois-Herri Roue, eus a Gastel-Paol;
Ian-Fransez Tanguy, eus a Blouvorn;
Alexandr Thomas, eus a Sant-Corentin-Kemper;

Ar pevare urz bihan.

Ian-Vari Abgrall, eus a Lampaul-Guimillau;
Simon-Renan Alix, eus a Locronan;
Ian-Eozen Beriet, eus a Cleden;
Lois-Mari-August Bertholon, eus a Sant-Vaze Montroulez;
Herve Berthou, eus a Blouzevede;
Corentin Bicrel, eus a Verrien;
Edmod-Mari Biorin, eus a Recouvrans;
Ian-Fransez-Mari Bizien, eus a Guerlaes;
Ian-Vari Burel, eus a Gastel;
Per Cabioc'h, eus a Gastel;
Ian-Vari Caradec, eus a Ergue-Gaberic;
Joseph-Mari Castel, eus a Gastel-Paol;
Ian-Renan Celton, eus a Boullann;
Lois-Emil Crozon, eus a escopti Naonet;
Olier-Mari Derrien, eus a Landivisiau;
Alan-Mari Drezen, eus a Benmarc'h;
Clet-Mari Fily eus a Cleden;
Eozen Guillou, eus a Blounevez-Lochrist;
Ian-Lois Henaff, eus a Lanhouarne;

Fransez Hervet, eus a Henvic ;
Ian Jourdren, eus a Bleyben ;
Fransez Kerbrat, eus a Blounevez-Lochrist ;
Eozen Cleac'h, eus a Loctudy ;
Charles-Adolf Quere, eus a Sant-Lois Brest ;
Clauda ar Rouz, eus a Vespaul ;
Mathurin ar Rouz, eus a Gastel-Paol ;
Fransez-Mari Vezo, eus a Blounevez-Lochrist ;
Aime-Mari Madec, eus a Lanmeur ;
Lois-Nicolas Monfort, eus a Landivisiau ;
Eozen-Mari Pellan, eus a Vilers ;
Tremeur-Lois Queneuder, eus a Gleden-Poher ;
Ian-Vari Roudaut, eus a Blouguerne ;
Amedee-Mari Salaun, eus a Borspoder ;
Charles-Mari Siou, eus a Blouzeniel ;
Ian Siou, eus a Blouzeniel ;
Lois-Renan Suzeau, eus a Boullaouen ;
Fransez Tanneau, eus a Blomeur.

An tonsur, pe curunen ar glouer.

Per-Mari ar Bail, eus a Landerne ;
Ian-Mari Baler, eus a Landerne ;
Corintin-Mari Biger, eus à Loctudy ;
Herve-Mari Bodenan, eus a Blouvorn ;
Mikeal-Ian-Vari Boulic, eus a Vipavas ;
Gabriel-Mac'harit Breton, eus a Lanmeur ;
Per-Mari Castel, eus a Daule.
Ian-Vari Charles, eus a Dreflez ;
Alexandr-Mari Cloarec, eus a Lanmeur ;
Ian-Clauda Coat, eus a Sant-Melani Montroulez ;
Per-Alexandr-Mari Creoff, eus Ar Fouillez ;
Ian-Fransez Cuiec, eus a Blouescat ;
Felix-Bonavantur-Mari D'Amphernet, eus a Sant-Vaze Kemper ;
Joseph Dupont, eus à Scaer ;
Amand-Fidel Gadon, eus a Gonkerne ;
Fransez-Æl-Ian-Herri Giblaine, a escopti Sant-Briec ;
Guillou Goasguen, eus a Daule ;
Eozen Godec, eus a Blougoulm ;
Eozen-Mari Guevel, eus a Dreboull ;
Ian-Vadezour Guillou, eus a Vimillau ;
Alan-Mari Hernot, eus a Landivisiau ;
Guillou-Ian Jaouen, eus a Blouegat-Guerand ;
Lois Keraudren, eus a Grozon ;
Mari-Stanislas-Nicolas Kerbiriou, eus a Gastel ;
Per-Mari Kerebel, eus a Bloumoguer ;
Desire-Eujen Kerezeon, eus a Sant-Lois Brest ;
Camill-Guillou-Mari Keriguy, eus a Recouvrans ;
Per-Ian Kerisit, eus a C'houlien ;
Guillou-Alexis-Mari Kerivel, eus a Boullann ;
Ian-Fransez Ar Bars, eus a Blouvorn ;
Lois-Mari-Albert Ar C'hont, eus a escopti Coutans ;
Eozen-Mari An Denn, eus a Gommanna ;
Fransez-Mari An Dilasser, eus a Verrien ;
Ian-Vari Ar Maout, eus a Nevez ;
Fransez-Mari Ar Rouz, eus a Gastel ;
Fransez-Renan Ligavan, eus a Blounevez-Porzay ;
Per-Mari Madec, eus a escopti Guenet ;
Lois-Mari Magueres, eus a Landerne ;
Charles-Fransez-Mari Messager, eus a Henvic ;
Lois-Filip Moal, eus a Blouenan ;
Per-Mari Nedelec, eus a Blobannalec ;
Joseph-Mari Nicolas, eus a Guemperle ;
Mikeal Peron, eus a Gastel-Paol ;
Ian-Mikeal Poulhazan, eus a Gleden ;
Joseph-Renan-Mari Rogel, eus a Fouesnant ;
Laurans-Corintin Rospars, eus a Laz ;
Gabriel-Marc-Lucian Rossi, eus a Sant-Corintin Kemper ;
Fransez Stefan, eus a enez Eussa ;
Laurans-Mari Tourmen, eus a Blourin-Montroulez ;
Augustin-Ian-Lois Troussel, eus a Verleskin.

An daou Retred evit ar Veleien a vezo er bloa-ma : ar c'henta e Kemper, eus ar 26 a eost d'ar c'henta a viz guengolo hag a vezo prezeguet gant an Tad Jouen ; hag an eil e Lesneven azalec an nao beteg ar pemzeg a vengolo, hag a vezo roet gant an Tad Matignon.

Eur pont neud orjal, var ster al Loer, e Naonet, a so crevet er sizunveziou-ma. Eur vanden ejennet a voa o tremen ar pont. Ar renerien o devoue aoun na vije re a bouez oc'h ho c'has oll var eun dro, hag a reas diou vanden anezho. Ar vanden guenta a dremenas hag ar pont ne reas van ; mes pa zeas an eil banden varnezhan, e torras hag an oll ejennet a voue strinket er ster couls hag an tri den a voa oc'h ho ren. Unan eus ar renerien en deus collet he vuez, ha pemp pe c'huec'h ejen so bet ive lazet pe veuzet.

Etouez ar re o deus bet ar groaz a enor en amzeriou diveza-ma e cavomp pevar escop ; an Aotrou Rossat, escop Verdun, an Aotrou Lavigerie, escop Nancy, an Aotrou Ræs, escop Strasbourg, hag an Aotrou Meignan, escop Chalon.

Diblaset ez eus eun Escop ha daouzec missionner eus a di al Lazaristet evit an Abyssini, ar Syri hag ar Perou ; daou vissioner a urs Sant Bazil evit ar C'hanada ; seiz missioner eus a scolach an Irland evit ar Stadou-Unanet, Douar Nevez, an Australi hag an Tasmani.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *11 Eost.*		Pont'Nabat. — *9 Eost.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	12 lur, 55 c.	Guinis....	20 lur, 10 c.
Segal.....	6 lur, 80 c.	Segal.....	10 lur, 50 c.
Eiz.....	7 lur, 83 c	Eiz.....	8 lur, 41 c.
Ed-du....	6 lur, 14 c.	Ed-du....	8 lur, 19 c.
Kerc'h....	7 lur, 74 c.	Kerc'h....	7 lur, 19 c.
Avalou-douar	2 lur, 25 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 25 Eost 1866.

Dirag daoulagad ar gristenien catolic, an dud dispar, an dud a veler hag a veuler dreist ar re all, eo ar zænt. Var ar re-ze ema ar zell. Er re-ze eo e caver skueriou da heuilla. Gantho eo e tesker trec'hi he enebourien hag en em drec'hi he unan. Oc'h ho guelet hag oc'h ho studia e tesker bressa dindan an treid kement a stourm ouzomp en hent ar vertuz ha bale eün etrezeg an eurusdet a c'hortozomp en Env.

Mes ar zænt n'int ket dioc'h doare an dud difeiz eus an amzer-ma ; n'int ket dioc'h doare an dud-ze, tud a benn ha fur var ho meno, pere a fell dezho ober lezen ha rei kenteliou da guement a gar ho zilaou. Bez'o deus ive gouscoude ho zud burzudus, tud dreist, tud a bere e reont couls lavaret Doueou, tud hag a fell dezho da rei d'ar re all evit skuer ; mes ne ket ar zænt int. Piou int-ta, a leverot-hu ?

Mar cavont unan bennag hag en deus great trouz ha freuz en he vuez dre he scridou pe en eun doare bennag all, setu eno an *dud vras* evel a leverer hirio, ha pa n'o defe bet an dud-ze na tam feiz na tam relijion. Seul nebeutoc'h zoken a feiz hag a relijion o devezo bet, seulvui aze e vezint meulet, seul vrassoc'h ho c'haver.

Mar cavont eta eur scrifagner hag en deus implijet he speret hag he vouezieguez o sclabeza, o saotri kement a zo sacr ha santel, oc'h ober goap eus a guement o deus feiz hag a heul lezen Doue, o tiscar ar re o deus great eur vad bennag var an douar, setu aze neuze an den a vezo meulet ha savet dreist ar re all. Mar cavont eun dispac'her bennag hag en devezo great ar brezel da Zoue ha d'he Ilis, en devezo bresset dindan he dreit lezennou an env ha lezennou an douar, n'en devezo morse pleguet na da brins na da blou, ha pa en defe zoken rentet he vro reuzeudic, ha pa en defe divorc'het aloubet madou he hentez, e vezo cavet eun den dispar, eun den honest, eun den burzudus. Mar cavont eun den hag en deus great eun taol caer bennag, mes pehini n'en deus morse kemeret ar boan da viret relijion ebet, ne deo morse en em lakeat e poan da c'houzout pe a voa Doue pe na voa ket, pe en devoa deveriou da ober pe n'en doa ket, setu eno an den a vezo roet d'ar re all evit skuer. Hag e guirionez, eus skuer evelse ne ket diæs da heuilla, ne ket diæs ober evel an hini ne fell lezen ebet. Mad setu eno gouscoude an dud a roer evit skuer, hag a rear eur veuleudi vras anezho er c'hazetennou, er sonjou fall a gaver en tavarniou hag a skignen e pefleac'h, bete var ar meas. Tud oc'h pere kement hini ho anavesset en defe heuz ha donjer nemet brein e ve he unan gant ar pec'het. Mes er scrijou-se ne gavot morse meuleudi ar zænt, pe e vezo great divar fae, pe evit lacat tremen eur gaou bennag en ho c'henver. Ar zænt ken nebeut ne ket ken æz ober eveldho. Evit ho heuilla eo redcaout ners calon, eo red mont alies er boan, ha ne ket ar re a glasc ho eurusdet var an douar eo ho c'hemero evit skuer.

Ar c'hazetennou a goms adarre er sizun-ma eus eun den iaouanc protestant distroet oc'h Doue ha deut d'ar guir iliz. An den iaouanc-ze en doa great he studi, ha dre ar goall aliou, ar goall guenteliou en doa bet, oa deut da guemeret eur c'haz, eur gassoni ar vrassa oc'h an ilis catolic. O veza clevet hano eus ar burzudou a zigouez en iliz Itron-Varia ar gounidou hag eus an devotion vraz a zouguer da vam Doue en ilis-ze, e sonjas mont di da ober ar brezel d'an devotion-ze, ha da ziskuez d'ar gristenien catolic n'oant nemet tud diot oc'h enori ar verc'hez evelse. Paour keaz den ! pe kentoc'h, eurussa den ! Ar verc'hez a voa oc'h he c'hortoz, ha goude beza deut di, prez varnezhan, gant sonch miret oc'h ar re all na enorjent ar vam a drugarez, ez eo touchet he unan, en em laca da rei mil meuleudi d'ar verc'hez, da anzao ar virionez eus ar relijion catolic ha da c'houlen beza recevet er guir ilis. Hirio ema an den iaouanc-ze etouez an tadou a gompagnunez Jesus.

Ar verc'hez e deus great c'hoaz eur burzud all en

derveziou-ma tremenet. Eur verc'h daouzec vloaz, eus ar Syri, a zemezas en despet dezhi, evit senti oc'h he zad. Tri dervez goude he eured e coezas en eur c'hlenvet hag a lamas diganthi he oll ners. Ne alle finval ezel couls lavaret. Meur a vedecin bet var he zro ne allent ober vad ebet dezhi. Gouzaon a rea poaniou bras, dreist oll azalec pemp heur goude creisdeiz beteg anter-noz. Didrouz e c'houzanve he foan, hag eur fizians vraz e devoa e Mam Doue.

Goude m'oa bet trivac'h miz er stad ankenius-ze, he c'herent a vele ervad ne alle beza pareet nemet dre eur burzud. He c'has a rejont da eur chapelic paour, anter distruch, eleac'h ma c'henorer ar Verc'hez Vari. Eno, epad ma pede he zud evithi, ar glanvourez a gouscas, hag epad he c'housc, eun itron gaer en em ziskuezas dezhi, a douchas oc'h he fenn hag oc'h he zreit, hag a lavaras dezhi : « Va merc'h, ne doc'h mui clan. » Neuze ar glanvourez a c'halvas he zad hag a lavaras dezhan petra e doa guelet. He zad a lavaras neuze dezhi : « Savit va merc'h, ha baleit. N'o pet ket aoun, ar Verc'hez eo so en em ziscoezet deoc'h, » hag e guirionez ar verc'h iaouanc-ze a vale abaoue ha n'e deus mui poan ebet.

(*Tennet eus ar gazeten* Chronique Religieuse.)

Rom. — An Tad Santel ar Pap so eat, an eil a viz eost, d'an iliz savet en enor da vercou ar pemp gouli resevet gant Sant Fransez. Eat eo di evit gounit indul-jans ar *Portioncul*. Lakeat en deus eno lenn ar scrit dre behini ec'h *aprouv* ar burzudou great gant an den eurus Leonard a Bors-Mauris, eus a urz Sant Fransez. Com-zet en deus cre ha seac'h a enep an urs roet gant gouar-namant an Itali da c'houlonder ar c'houenchou, ha dreist oll re ar paour bras-ma, (da lavaret eo Sant Fransez).

Goudeze o trei oc'h an dud iaouanc a c'houlenne beza recevet e breuriez Mercou ar Pemp Gouli, en deus lavaret dezho derc'hel mad d'ar vertuz ha d'an devotion, a bere ar iaouankiz e deus eun izom ar brassa, dreist oll en amzeriou-ma. « Cals tud iaouanc so, eme ar Pap, ha goude beza comanset mad, a echu fall. Goude beza bet diorroet mad e tilezont ar guirionezou o deus sunet gant læz ho mam, hag e redont d'en em goll. M'em eus anavezet unan dreist ar re all ; diskuez a rea beza galvet da eun dra bennag a vras ; c'hoant en doa zoken d'en em rei oll da Zoue ha da vont e Compagnunez Jesus. Siouas ! troet fall en deus, ha goude beza great eun torfet eus ar re voassa, eo eat, ar reuzeudic, da vervel var eur chafod. (Eus a Orsini eo e comze ar Pap, rag pa edo Escop en Imola en doa he anavezet hag he zicouret.)

Credi a rear e vezo ep dale Escop Aljer hanvet Arc'hescop.

Amien. — Escop Amien en deus goestlet kear hag Escopti d'ar Galon Sacr a Jesus. Gouzout a rer en deus ar c'holera great cals distruch eno. An Escop en deus great eur brezeguen hag en deus lakeat cals dae-lou da redec o kinnig he vuez he unan evit tenna divar he bopl ar voalen a gastiz. En eur brezeguen en deus great dezho e lavare : « Oh ia ! kinnig a ran va buez, ha meur a vech em eus he c'hinniguet. Na me a ve eurus ma ve roet din va goulen ha ma ve espernet va fobl. Triuguent vloaz oun, coz, va ners a ia diganhen ; ne ellan mui ober kement hag am befe c'hoant evidoc'h. Oh ! perag e chomfen-me e buez ? Ra jomot beo, va breudeur ker, ha ra guemero Doue hoc'h Escop ! Evit ho savetei e vezo eur blijadur evithan mervel. »

Coutans. — Er gouent vrudet a Venez Sant Mikeal ez eus bet eur solanite vras ar c'henta a viz eost. Pevar pe bemp Escop a voa eat di evit rei da ziskuez ar rele-gueier roet gant hon Tad Santel ar Pap. Ar gouent-ze, bet great eur prizon anezhi, a voa deut adarre da veza eun ti a beden.

Eno, epad ar vrezel, hanvet brezel a gant vloaz, etre Frans ha Brozaoz, cant naonteg marc'heg ha cant naon-tec soudard all, daou c'hant eis ha tregont etrezho oll, en em zifennas manific oc'h uguent mil saoz. Ar sou-dardet-ze a voa oll eus a Vreiz hag eus an Normandi. Ar vandennadic tud calonec-ze a velas, a leverer, an arc'hel Sant Mikeal en ho fenn, o stourm he unan evit difen he venez benniguet. Ar zaoz a voue trec'het, a voue red dezhan tec'het kuit hag ar Frans a voue save-teet gant an nebeudic soudardet-ze.

Langr. — Er c'harteriou-ze ez eus, red ha ma ve, eur vanden laeron ilizou. Abaoue eur miziou bennag ez eus laeret seiz iliz. Siouaz ! ar Zacramant Santel so bet saotret. An Hostiou Sacr a so bet cavet ama var an auter, ahont var leuren an iliz, hag avechou al laeron o deus ho c'hasset gantho. Dioc'h an doare ma en em guemeront eo anat ez eo ar memez rum o deus great an oll dorfejou-ze. Caer so bet n'eus ket gallet c'hoas cregui en dud fallacr-ze, petra bennag ma zeus enclasc avoalc'h dezho.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(*Eizved pennad ha tregont*).

Jozeph a gas he dad da gavout Pharaon.

Jozeph, o tistrei da balez Pharaon, a zanevellaz d'ar roue ar pez a oa c'hoarvezet. Va zad, emez-han, ha va breudeur, gant ho denved hag ho zaout, ha kement mad ho deuz, a zo arruet euz a zouar Kanaan ; choumet int da c'hortoz ho kourc'hemenn e douar Jessen.

Digas a reaz ivez dirag Pharaon pemp euz he vreu-deur, ar re zisterra, var ma leverer. Hag ar roue a c'houlennaz digant-ho : Pe seurt micher hoc'h eus-hu ? Respont a rejont : Messaerien denved omp, ni ho servicherien, ni hag hon tud koz enn hor raok. Deuet omp da dremen eur pennad amzer enn ho pro, rak

n'ez euz mui a beuri evit hon tropellou e douar Ka-naan, dre'n abek d'ar ghernez a ia bepred var gresk ; hag ho pedi a reomp da rei urz ma choumimp, ni ho servicherien, e douar Jessen.

Ar roue a lavaraz eta da Jozeph : Setu deuet da dad ha da vreudeur daved-oun ; douar an Ejipt a zo diraz-oud ; gra ma ho devezo evit choum enn-han, ar guella karter euz ar vro, ha ro d'ezho douar Jessen. Ha mar velez ez euz enn ho zouez tud ijinuz, ro d'ezho ann emell euz va zropellou. (Jozeph a ziskouezaz da Pha-raon ar re zisterra euz he vreudeur, gant aoun na zeuche ar roue, o velout enn ho zouez tud kré hag ampart, d'ho derc'hel enn he balez evit he zervich, pe d'ho c'has d'he arme, var zigarez enori Jozeph. Ha neuze e vijent bet tentet da zilezel ho stad a ves-saerien, da guitaat marteze ho relijion, ha d'en em staga ouz eur vro e pehini ne oant koulskoude nemed evel tremenidi).

Goudeze Jozeph a zigassaz he dad da gaout ar roue, oc'h hel lakaat he-unan diraz-han. Jakob a vennigaz Pharaon. Hag ar roue o veza goulennet digant-han pe oad en doa, Jakob a respontaz : Dek vloaz ha c'houec'h ughent zo emaoun tremeniad var ann douar, deve-siou berr ha fall, pere n'int ket eat beteg oajou va zud koz epad ma'z int bet tremenidi var an douar. Hag o veza roet c'hoaz he vennoz d'ar roue en em dennaz er meaz. (Komzou kaer ha leun a ghenteliou. Kant-tregont vloaz a oa nebeut a dra da Jakob e ki-chen buesiou hir ar batriarched kenta. Meur a gant vloaz e vevent, ha koulskoude ne oant, var ho meno, nemet pire'hirined ha tremenidi. Loja a reant dindan teltou, evel beachourien da bere ne dal ket ar boan sevel tiez. Ni a vev tri-ughent vloaz, pevar-ughent vloaz d'ann holl, hag e savomp palesiou, evel pa na dlefemp bikenn ho c'huitaat, gant piou ema ar vi-rionez) ?

Hoghen Jozeph a roaz evit mad d'he dad ha d'he vreudeur ar guella karter euz ann Ejipt, hanvet Ra-meses, hervez ma en devoa gourc'hemennet Pharaon. Hag hen he-unan ho maghe, o fournissa da bep hini anezho peadra da veva. Rak mankout a rea bara dre ar bed holl, hag ar ghernez a voaske var bep bro, ispisial var ann Ejipt ha var zouar Kanaan.

Ex. ANT.

Ton 28.

Devesiou fall, devesiou berr !
N'em euz bet ken em holl amzer,
Eme Jakob da Pharaon. —
Houn-nez eo hor buez guirion.

Klaskit eun den dizamm a groaz,
Ann den-ze ne ket ganet c'hoaz,
Neb a c'houzanv an nebeuta
A c'halvomp ann evurussa.

Enn eun tieghez pinvidik,
Eun tad mesvier, eur map-prodik,
E touez dek all hag a zo fur,
A gas er meaz pep plijadur.

Doue a bermet kement-se,
Evit amprou he vugale ;
Ha diskouez d'eomp n'eo ann douar
Nemet eun draounien a c'hlac'har ;
Eun draounien zoun, ret da drenzi
Evit mont da vro ann dudi.

H.

Buez ar Brinsez eurus Franseza Damboaz.

(*Seizvet pennad*).

Franseza, o velet e voassea dezhi, en em dennas diar c'hlandi. Deis gouel an oll zent he foanioua gresças kement, ma credas ervad edo tost an deiz varlerc'h pe-hini ec'h huanade abaoue pell amzer, an deis ma tlie mont evit mad da gaout he fried divin. Pe guer bras bennag ma voa he foan, en em bourchasse d'ar maro. D'an tredo a viz du e cofesseas adarre hag e resevas e Doue. Ne eanas ket da lidi en deis-ze, ha da anternoz e lakeas kemenn an oll leanezet hag e c'houlennas par-don outho eus he fazion. Evel ma ho guele oll bouzet en ho daelou, e roas dezho an aliou-ma pere so henvel oc'h eun testamant : « Va c'hoarezet ker, ho pedi aran droist pep tra, grit ma vezo Doue caret ar muia. Bezit humbl, dizroug, didrouz, chast ha sentuz ; en em garit an oll eben ; carit ar peoc'h hag an unvaniez. Na varc'hatit ket gant an Aotrou Doue. Bezit stard en ho lezen, ha dalc'-hit mad da viret ato ho reglen. Gouzout a rit em eus great va oll gallout evit lacat miret ama ar vuez-dijius, hag evit derc'hel ho kuiriou deoc'h em eus lakeat daou Bap d'ho tiscarga dioc'h mestroniez ar brovincialet. Dalc'hit mad d'ho kuiriou, hag it ato guell oc'h vell, hag e viot mad. Gouzout a ran e lam Doue diganeoc'h ar pez a garit muia er bed-ma, mes hen ober a ra evit ma lakeot enha epken hoc'h oll fizians, ha ma sentot e pep tra oc'h he voloutez santel. Anavezet avoalc'h e vezo peur e labourot evit gloar Doue epken ep clasc ho cloar hoc'h unan. *Dreist pep tra, grit ma vezo Doue caret ar muia.* Kenavezo, va merc'hed, mont a ran brema da velet pétra eo caret Doue. Touellet bras eo an hini a fell dezhan beva pell amzer var an douar. Evidonme a'so contant bras eus ar pez a'fe d'an dugarez a Zoue da ober em c'henver ; Ra rai ac'hanon ervez he volontez santel ; mont a ran brema davet-han.

Al leanezet a c'hortoze beza benniguet ganthi ; mes hi ne grede ket e c'helle merc'hed rei ho benedictionn. O veza clevet e c'helle rei he bennoz e savas he dorn hag ho bennigas. Goudeze e comzas ouz he medesin. Lava-ret a reas dezhan e devoa ar gouent cals dle, hag er pe-das da lavaret d'an Duc, eus he fers, e devoa c'hoant e paeje an dle-ze gant an arc'hant a dlie dezhi he unan. Her pidi a rea c'hoas da guemeret sourci eus he c'hou-

ent paour. Epad an nemorant eus an noz, e reas lenn dirazhi kenteliou a zevosion evit he zicour da zevel he speret etreze Doue. Guelver a reas he diou nizez bag e roas dezho aliou eus ar re furra. Da vintin é c'houlennas an tad vikel, hag ec'h erbedas outhan he leanezet gant eun deneridiguez vras.

Lakat a reas lenn ar *Sabat Mater* ha goude beza he zilaouet eveziant, e lavaras : O, nag hi a so caer ! Goudeze e voue lennet ar bassion, ha pa voat digouezet gant ar c'homzou-ma : *Va zad, me a laca va ene etre ho taouarn* » e troas he daoulagad varzu ar re a voa en dro dezhi hag e lavaras : « Mar fell deoc'h hoc'h anzafen evit va merc'hed, bezit fur ha sioul, dalc'hit mad ha stard d'ar stad da behini oc'h galvet, ha grit ma vezo Doue ato caret ar muia. »

Neuze ez eas dilavar. Ober a elle epken eur sin bennag hag a ziskueze edo bepret he zonch e Doue. Var dro teir heur goude creis deiz, pa voa dija echu he agoni, e vouet souezet o velet ar goms o tont dezhi. O sevel he daoulagad etrezeg an Env, e lavaras cre : « Deut mad ra viot, va itronezet vad ! » Goulennet oue outhi petra vele. « Va itronezet vad int, emezhi, ar re am eus caret hag enoret bepret, ar re am boa c'hoant pell a voa da veza en ho c'hompagnunez ! Oh grit plas dezho, me ho ped !

Goude ar c'homzou-ze Franseza d'Amboaz a rentas sioul he ene d'he c'hrouer d'ar pevare devez a viz du er bloas 1485, d'ar guener, d'ar memes heur ma varvas Jesus var ar groas. Mervel a reas d'an oad a eis vloaz hag antercant.

Kerkent ha ma voue gouezet e voa maro, chaloniet Naonet a reas goulen he c'horf evit he lacat e bez e fried, ervez ar c'hoant o doa diskuezet ho daou guech all. Mes al leanezet a zalc'has an tenzor-ze dre ma e devoa ar brinsez divezatoc'h discleriet e felle dezhi beza beziet e dor ar chabist evit ma vije bresset dindan treid an oll dre ma zajent ha dre ma teujent. Er bloas 1492 e voue toullet ar bez hag e voue cavet ar c'horf en he bez, fresc hag ep tam breinadurez. Ar c'horf so bet abaoue casset ha digasset meur a vech, hag hirio, ervez D. Lobineau, ne ouzeur ket d'ar sur peleac'h ema. Coms a rer eus a gals a viraclou great gant ar brinsez eurus, mes ho lezel a reomp a gostez o c'hortoz ma vezo canonizet ar servicherez fidel-ma da Zoue. G. M.

Eun Torfet erruet epad Bresel ar Vandee.

An demesel Melliers, ganet e Monfaucont ar 6 a viz Du 1775, hag ar jeneral Marceau, a veac'h oajet a bemp bloas varn'uguent, a so e penn-caos en histor melconius-man.

Anjelic Melliers, a ioa eur plac'h iaouanc eus ar re vrava a c'houessiet da veled. He daou vreur, he c'hoar hag hi, a dremenas ster al Loir assames gant arme ar Vandee. An arme-man, evel m'her gouzomp, a ioa savet evit difen guir ar roue, guir ar veleïen ha guir an noblans, discaret gant Roberspierr hag he goumpagnunez. Hoguen an demesel Anjelic a ioa eus a lignez huel, ha setu perac e c'heuille an arme a rea bresel evit souten he guir. — An arme eus ar Vandee o veza ranket plega dirac he enebourrien e kichen kær ar Mans, Anjelic en eur guemer an teac'h a oue dianket eus he zud. Beuzet en he glac'har, e teu da redek a dreus ar goarimou, ar praseier hag an douarou. Mes sioas ! Prest e teu d'ez-hi coueza e tre daouarn grenadourrien ar revolusion pe an disurs. Cousgoude an eur e deus da veza kemeret gant soudardet, evit-ho da souten eur gaos fall, a deu da gaout truez out-hi, abalamour d'he iaouankis ha d'he guened ken-caër. Ne rejont drouk ebet d'ez-hi, ha zoken, holl a eur vouez e leverjont, e voa red-mad d'ez-ho savetei he buez d'an demesel iaouanc. Neuse, evit pellât ho frisounnierez, eus ar goual hag eus ar maro, e cassont anez-hi da gær ar Mans, e leac'h m'a z'oa ar ruiou russiet gant goad an dud keiz nevez lazet e creis tan ar bresel. He lacât a rejont etre daouarn ar jerenal Marceau. Hoguen an dên-man en doa eur galoun eus ar re vella. Eun diguemer mad a reas d'a Anjelic, ha dre m'a c'houantea an demesel-man beza casset d'ar gær a Laval, e leac'h m'a crede caout he zud, Marceau he lekeas en he gariolen evid he c'hass di.

Epad an hent, Marceau a oue carguet a bep seurt madelez evid Anjelic. O veza digouet e Laval, e laca anez-hi e ty tud a zoare. Meur a veach e zeas d'he gouelet di gant daou jerenal all hanvet Savary ha Kleber. Caout a reer er pez en eus lezet Kleber dre scrit, ar c'homsou-man : « Morse dên n'en eus goueled eur plac'h iaouanc na ken caër na ken carantezus evel demesel Melliers : a veac'h e doa trivac'h vloas, hag e lavare beza guinidic a Vonfaucont. »

Anjelic a ioa abaoue eun nebeudic amzer e Laval, pa deu d'ez-hi cleved embann dre bevar c'horn kær, e vije laket d'ar maro kement hini a roje digor d'an noblans ha d'ar veleïen. Kerkent Anjelic, evit tenna a sanjer buez an dud vad o doa roet repu dez-hi en ho zi, a ia, hi-he-unan da n'em ziscuil. Eun dra ken meulabl ne bicas ket calonou an tigred-se dare gant ar sec'het da c'hoad ar gristenien. Lakeat e oue er prisoun, en daoust d'ar scrid-cred, roet d'ez-hi gant Marceau.

Anjelic, taolet evel-se eta er prisoun, a scrivas kerkent da Varceau ; rag lavaret en doa d'ez-hi araoc mont a Laval da Baris cass d'ez-han kemenadurez e ken cas m'a c'herruje eun drouc benag gant-hi. Goulle e scrivas d'a eur vouereb d'ez-hi, all lizer a lenner aman varlerc'h, hag a so dalc'het mad dez-han en he lignez evel da eun tensor :

« *Va Mouereb ker*,

« Nag a voualinnier a gastis a so couezet varn'hon « aboue ar vech divesa m'am eus bet an eur d'ho « coueled ! Evel m'her gouzoc'h, va mam hag he holl « bugale, a ioa eat da choum var ar meas aboue varlene. « Rên a reamp eno eur vuez ar gaera, pa deuas arme « Mayans da spourouna ar vro. An holl a oue trufuillet, « ha va mam hag he ziad a dremenas ster Loir, treizet

« en eur vaguik. Her gouzout a rit c'hoas, e Mans, arme « arrepublicanet, a oue treac'h a gals da hini ar royalistet. « Eur blaneden galed e deus va fellead eno eus va zud. « Er mare-se e carjen e vije deut ar maro d'ham c'hemer, « petra benac cousgoude an holl soudardet a arme ar « republicanet o doa truez ouzin. Ar jerenal Marceau « en eus va saveteet, ha c'hoas ouspen eo bet mad tre « em c'hever a hent-all. Va c'hasset en eus da Laval, « e peleac'h en despet d'he oll c'hoant d'ham savetei, « oun taolet er prisoun. Tri dervez-so e m'aoun aman. « Rei a reer d'in da esperout e z'oun re iaouanc, evit « ma c'helfe al lezen caout pek enhon. Dinec'h e z'oun « eta e kever va buez ; mes, va mouereb ker, beza am « eus leac'h da veza nec'het gant meur a dra-all.

« Petra eo deut va mammik paour da veza ? Daoust « a va c'hoar ha va breudeur a so c'hoas e buez ? C'hui « a garrie kement va mam guechall ; peguement ne « veffet ket eta doaniet dre ar goual erruet gant-hi ! Bezit « ive truez ouzin-me. Gouelit penaos e maoun va-unan, « eb sicour, eb peadra, eb den d'am c'helen. Va Doue ! « Petra e teuin-me da veza ! A ne alfec'h-hu ket va goulen? « En em strinça a ran etre ho tivrac'h ! En hano Doue « n'ham dilezit ket. Grit m'a vezin dleourez d'heoc'h « eus va buez. Ra ma plijo gant Doue hag ar Vere'hes « e zaffen da choum d'an Naonet, en ho kichen ! Goal « iaouanc e rancan gounsao poaniou garo. Ahed va buez « e leuskin daëlou c'houero var ar c'hol am eus great « eus va mam, rag eb mar ebed, ne man mui e buez ; « ha me va-unan m'a maoun c'hoas var an douar ; « ne dlean kement-se nemed d'ar iaouankis eus va oad. « Pell eus va holl guerent, na m'euz mui eur guennec « var va hano. Va stad reuzeudic a duio, her gouzout « a ran, da bicat ho caloun, ha neuse, va mouereb ker, « e reffet ar pez a so en ho calloud evid ho nizes.

ANJELIC MELLIERS.

Laval an 11 *Ventos*.

« Digassit ho respount d'ar Citoian Paul, porjer ar « prisoun, hag ennes a n'em gargo d'hen rei d'in. « Ken-a-vezo !!! »

Marceau e penn he arme, a ioa dija erruet var arsou ar rouantelez, pa zigouezas gant-han liser Anjelic Melliers. Kerkent e teu buanna m'a c'hell var he ghiz da Baris. Goulen a ra digant pennou bras all lez-varn, m'a vezo saveteet he buez da Anjelic Melliers. He c'houlen a so roet d'ez-han. Kerkent, he galoun beuzet a levenez, rak caret a rea cals Anjelic, e sao var varc'h, hag e kemer hent Laval. O veza erruet er gær-se, e za rak-heün d'ar c'haloup-ruz, betek dor ar prisoun. An demesel Anjelic Melliers ? Emezhan, gant eur vouez anter vouguet gant ar ber-alan.

An hini a c'houlennit, eme ar porjer, a so nevez eat cuit.

Evit mont da be leac'h ?

Mes da be leac'h e zear o vont ahann ?...

D'ar guillotin.

— Marceau d'ar c'homsou scrijus-se a leusk adare he varc'h d'an daoulamp evid en em gaout buannoc'h e leac'h m'a edo savet ar guillotin. Eur bobl cris ha niverus a ioa en em stardet en dro d'ar benfec-trend-se a laca goad an holl da sclassa, er gouazied ; cousgoude cals pennou a gouezer er mare-se memes dindan he c'hontel lemm, var marc'had Laval. Anjelic a dosta he zro. Mes sioas ! Caër en eus ar paour kez Marceau, ne c'hell ket treuzi ar bobl evit mont betek ar chafod. Petra ra neuse ? Dic'huina he gleze, staga var he bek ar paper scrivet varn'ez-han pardoun Anjelic, ha crial var bouez he benn : « trugarez ! trugarez !...

He vouez ne d'eo ket cleved. Tear ar jerenal a leusk eur griaden gouest da lacâd caloun eun den da ranna. An dour a red eus he zaoulagad : liou ar maro a so en he guerc'hen : goueled en eus ive o coueza pen Anjelic Melliers !...

Ar boan a guemeras Marceau evit dont a benn da savetei he buez d'a Anjelic, a zisplijas d'an dud cris ha didruez a ioa var all leac'h, pa zeuas pen an demesel da goueza. Dischillet e voue, hen hag ar jerenal Kleber, d'ar pennou huella a Baris. Mes an oberou mad ne jommont morse eb eun digol ; ha Bourbot, pen al lezvarn er-mare-se, a vougas ho frossez var an eur.

Evit Marceau, beuzet en he c'hlac'har, a zistro da ben he arme. Treac'h eo e pep tachen d'he enebourrien ; ne goseer e pep leac'h nemed eus he victoriou, ha cousgoude eun hevelep meuleudi ne c'hell ket en lacâd da gass eus he spered ar souj eusiar pen en eus goueled o couezar er gær a Laval.

B. T.-ar-B.

LEVR AL LABOURER.

Nag ho ki ? N'ez eot ket d'he leuskel a gostez ! /251
Emichanz ! Magit-hen a vihanig gant lez ?
Magit ho koulinik 'vit difenn ho loened ?
Neuze na veleur ket ar bleizi o tonet ?
Al lern lipouz o trei tro-var dro d'ho tier ;
Nag al laer o tostaat dre guz ouz ho kreier. /260
Enn amzer euz ar goan ec'h hellot gant ho ki
Hemolc'hi ar c'hounikl, ar c'had, ar c'hlujiri.

Sonj ho pezo ivez da leski er c'hrejer,
Louzou hag a daolo eur vlaz kre ha pounen
Evit pellat dioutho al loened danjeruz. /269
Aliez ar viber, pe eun aer binimuz
Rollet didan ar vein, kuzet er mogueriou,
Laka al leaz da drei, enn eur zaotra ar c'hraou,
Kargit, va bugale, ho torn a vein pounner ;
Kemerit ho foueton, kemerit ho pisier, /278
Kaer e devo sevel he fenn ha c'huitellat,
Skoit, c'hui he gouelo enn ho raog o pellat.
Kuzet e deuz he fenn gant aoun ha gant kounar ;
Mes he c'horf hag he lost a stlej var ann douar ;
Deud buhan d'he flastra, d'he lakat a dammou, /287
Kent ma vezo kuzet enn toul euz ho kraou.

Deskit petra laka al loened da glanvaat,
Pe seurt klenved ho deuz ha penaoz her gouellat.
Ann denved gant ar c'hall zo meur-a-vech saotret,
Goude eur barrad glao hag en deuz ho zreuzet.
Goude ar reo-gouenn eet beteg ar voeden;
Goude an touz pa zec'h ar c'huez var ho c'hroc'hen.
Chetu perak ivez bep bloaz kent m'ho zouzer,
Ar veserien ho goalc'h hag ho soub enn eur ster,
Darn ho goalc'h c'hoaz eur vech goude ma z'int touzet,
Darn ho frot gant louzou var ar mezou choazet.
Darn all gant ann houarn a bik lagad eur gor,
A bouez enn dro d'ezhan, hel laka da zaskor-
Epad ma chom kuzet ann drouk a zez da zez
E kresk e kemer ners e ra grisiou nevez.
Hastit-ta pa velit klan ho tenvendigou,
Digasit ho da vad, o rei d'ezho louzou;
Mes petra ra houman? Enn disheol en em denn.
Hi a beur divlaz kaer al lein euz pep geoten;
Bepred e chom var lerc'h, e c'hourvez el lonnou,
Hag aliez e teu he unanik d'ar c'hraou.
Klanv eo! Trouc'het ann drouk, pellait ann danvadez,
Pe c'houi velo saotret ho kraouad enn he bez.

Meur a vech enn eun taol eur maoud hag hen c'hoaz kre,
A gren var he ziouc'har, a glemm, az a adre;
Doujit ar c'hoaderez, kemerit ho kontel;
Faoutit trum he ziskouarn, a timad e rai gouell.
Mar teu d'ehoc'h da velet unan o penfola,
O trei enep d'ann heol, n'hoc'h euz met he laza.
Atao ar prenv muntrer a viro n'e beuro,
He lakai da zec'ha ha kent pell hell lazo.

Na zav ket var ar mor muioc'h a wagennou,
Eget var al loened na gouez a glenvejou.
Ar zaoud hag ann oc'hen hag ar marc'h digempen,
Ho deuz ho c'hlenvejou evel ann danvaden.
Gouelet rer aliez koenvet gant ar viskler,
Eun ejen o krevi, eur vioc'h pe eunn ouner;
Pe gant ar vorlogod, digor kaer ho genou,
O krena, o koueza maro var ann treuzou,
Pe gant ann teir laerez pep devez o treutaat,
Ma na glasker louzou ha tud 'vit ho guellaat.
Evit ar vologod hag evit ar viskler
'Vel ma teu prim ann drouk, na gollit ket amzer.
Mar gouelit eul loen klanv var ar poent da daga,
Doujit ar vorlogod, hag hastit d'her goada.
Ha mar gouelit re all ho c'hroc'hen skarnilet,
O pilat gant ho zreid, hag ho lost astennet,
Sellet dindan ho zeod, tarzit ar guenvaden,
Lakit-hi da c'hlaouri; ma na zenit a benn
Da vellaat ho c'hlenved; faoutit trum ar gorou
A zo stag ouz ho zeod koulz hag ouz ho lostou. K.

Le Télégraphe. M.D. ha

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun, 27 Eost. — Sant Joseph Calazans.

Dimeurs, 28. — Sant Augustin Escop ha Doctor eus an Ilis.

Dimerc'her, 29. — Sant Ian dibenn eost.

Diziou, 30. — Santez Roza, guerc'hez.

Dirguener, 31. — Sant Remond Nonnat.

Dissadorn, 1 Guengolo. — Santez Madalen pazzi, guerc'hez.

Dissul, 2. — Pemzecvet goude Pantecost.

An Aviel hirio :

Jesus a iea da eur Guær hanvet Naim; he ziskibien hag eur vanden vras a dud hen heuille. Ha pa voant digoezet tost da zor kær, e touguet d'an douar corf maro eur penher map da eun intanvez. Eun niver bras a dud kær a voa oc'h he heul.

Jesus o velet an intanvez, a guemeras truez outhi hag a lavaras dezhi : na vouelit ket. Hag o veza tosteet oc'h an arched, ar re hen dougue a jomas a za, ha Jesus a lavaras : Den iaouanc, savit, me hen lavar deoc'h. Hag an hini maro a zavas var he gouazez hag en em lakeas da goms, ha Jesus hen rentas d'he vam.

Kement a ioa eno a guemeras aoun, hag a veule Doue en eur lavaret : Eur profet bras so savet en hon touez, ha Doue en deus bizitet he bopl.

Sant Lucas. VII. 11. G. M.

Mari Christina a Savoa.

Evel ma zeus hano da ziscleria eurus ar Rouanez Mari Christina, e lavarimp ama eur guer divar he fenn. Diskennet eus a lignez rouanet Savoa, Christina a anavezas abred pe guer bresc ha pe guen dister eo traou ar bed-ma. Ne voa c'hoas nemet eur buguel, pa velaz he zad o tilezel curunen ar Piemont; o veza bet casset, hi hag he c'hoarezet da chapel ar Rouanez, e clevas he mam o lavaret dezho, eus a droat an aoter, ar c'homzou-ma pere a ve mad d'an oll derc'hel sonch anezho : « Va bugale, ar roue ho tad a deu da guitat he gurunen; ne domp mui nemet tud dister evel ar re all; trugarekaomp Doue dre ma chom didach hon enor hag hor c'houstians. »

Mari Christina e devoue ar glac'har da goll nebeut amzer goude he zad hag he mam. A neuze ne devoa ken sonch nemet d'en em denna er gouent; mes ar brovidans he renc e c'hiz all, hag he galvas da veza Rouanez a Napl.

Lacat a reas he oll sujidi d'he c'haret, hag he c'haret a reant oll evel ho mam. Pa zea er meaz eus he falez, ar mamou a zirede var he hent dre'l leac'h ma tlie tremen, hag a zache gantho ho bugale vian dre an dorn, hag e lavarent dezho en eur ziskuez ar Rouanez : « Setu aze ar Zantez. »

E creiz eul lez caer ha daremprédet, he spered hag he c'halon a voa bepret unanet gant Doue. Setu ama ar

sonjou a veze dalc'h mad en he speret, hag e devoa tennet he unan eus a vuez Sant Filip Neri :

Ha pa'm be iec'het, pinvidiguez hag eur guenet dispar; petra ra-ze?

Ha pa'm be berniou aour hag arc'hant, petra ra-ze?

Ha pa'm be eun arme a zervicherien, petra ra-ze?

Ha pa venn guezieca den a zo, petra ra-ze?

Ha pa venn eurussa den a zo var an douar, petra ra-ze?

Ha pa'm be an traou-ze oll epad mil bloas, ha goude?

Goude eo red mervel; pep tra a dec'h, a ia kuit.

Servichomp eta Doue epken : gantha or beza pep tra.

Christina a varvas da dri bloas varnuguent. Ar maro he c'havas e pourchas. « Ne don mui eus ar bed-ma, a lavare d'he c'honfessour; » hag evel ma he galvet Rouanez, e responte : Na roit mui din an hano-ze; ar maro a laca ann oll ken izel ha ken izel.

Pa voue digasset dezhi evit ar vech diveza he map, her stardas var he c'halon, her bennigas hag hen roas d'he fried en eur lavaret : Ferdinand, enhoc'h her fizian; c'hui a responto anezhan da Zoue ha d'he sujidi.

Ar bopl a Napl a vouelas d'ar Rouanez vad. Ho c'harantez a zougjont neuze var ar buguel a jome var he lerc'h hag a voa coustet he buez dezhi. Plijadur o devoa, pa velent ar prins bihan, o sellet outhan hag o lavaret : Map ar zantez eo.

(Tennet eus ar gazeten *Revue de la Presse.*) G. M.

Eur Varnediguez dispar.

Tud parrez X... en em gleme abaoue eur pennad amzer eus an distruch a velent great er veret. Eur c'hoz a voa deut da chom di, hag a laboure kement bemdez, ma velet dalc'h mad ar beziou toullet, frezet, aret, turiet. Eun drubuil oa guelet an doare ma voa lakeat ar veret ganthi. An oll a c'houlenne ma vije great eun dra bennag oc'h ar c'hoz milliguet-ze pehini ne leze ket zoken ar re varo e peoc'h. Ar c'hloc'her a reas kement, ma tenas a benn da baca al loen fall. He faca a reas e beo. Setu dioc'tu eul lez-varn savet evit barn ar c'hoz e devoa great kement a zroug.

An Aotrou Person en em gavas var al leac'h, ar mear, ar mestr scol, ar marc'hadour butun, an hostiz hag ar c'hloc'her. C'huec'h barner evit barn al loen paour. A eur vouez e tisclerjont oll e tlie beza lakeat d'ar maro. Mes pe seurt maro? Ama, ar varnerien n'en em glevent ket. Ma zejot d'ar moueziou.

An Aotrou Person, evel barner bras, a gomzas da guenta hag a c'houlennas ma vije crouguet ar c'hoz.

— Oh! eme an Aotrou Mear, goude kement a zispac'h e deus great ar c'hoz-ze en hor gueret, ar maro-ze ne deo ket criz avoalc'h, red eo he dibenna!

— An hostiz, eur zoudart coz, a lavaras : Red eo he laza gant tennou, ha tenna varnezhi dioc'h an adren evel a vez great d'an drubardet.

— Nan, nan, eme ar marc'hadour butun, p'eo guir e claskomp ar maro crissa, setu ama petra ranker da ober : Red eo staga eur gorden oc'h pephini eus he divesker hag he falefarzia. Ar marc'hadour butun-ma, en eur ober cornedou, en doa lennet var eur feuillen paper penaus guech all eul laer bras hanvet Mandrin, a voa bet lakeat d'ar maro evelse.

— Ta, ta, eme ar c'hloc'her, ep chom keit ze da riotal, kemeromp mein ha labezomp-hi. Beautramant mar kirit, me ia d he flastra gant eun taol pal.

— Ar Mestr scol, ar iaouanca eus ar varnerien, mes an hini en devoa ar muia descadurez nemet an Aotrou Person, a reas eun tam prezeguen araog lavaret petra sonje. Lennet en doa penaus ar maro crissa, ervez ar re goz guechall oa beza lakeat ez veo en douar, penaus e Rom e lakeat guechall d'ar maro evelse ar re a veze coezet e crimou zo. Rag-ze e c'houlenne ma vije great eun toull en douar, er veret eleac'h m'e devoa ar c'hoz great muia distruch, ha ma vije lakeat e beo en toull-ze.

An oll a assantas gant ar mestr scol, hag ar c'hoz a voue laket e beo en douar.

— Petra zonjit-hu, lenner, eus ar varnediguez-ze?

G. M.

KELEIER.

E kær Vrest, dioc'h an niver a so cavet er bloa-ma, ez eus brema naonteg mil ha triuguent eis cant seiz ha daou uguent den.

An amzer ne deo ket eus ar re vella evit ober an dostaou hag ervez ar c'heleier ez eo kereat cals an ed en derve-ziou diveza-ma. Bete c'huezeg, seiteg, trivac'h real gresc a so e lec'hiennou.

An ejennet mail a so ive guelleat cals varnezho. Ar zaozon a laca clasc varnezho er c'harteriou-ma. Tripe bevar guennec dre zaou lur e levererint kereat.

An anter guenta eus ar soudardet var zouar, eus ar re so coezet d'ar zort er bloa-ma, so galvet da vont en hent etre an uguent hag ar pemp varn uguent a viz eost.

Ar palez e pehini e tle beza lakeat an traou caer arsu er bed da ziskuez, e Paris, er bloaz a zeu, a zo dindanha eis devez ha tregont a arat, hag ar parc so en dro dezhan en deus triuguent. Lavaret a rer e ve red da eun den, evit tremen dre an oll guenoqennou so er palez hag er parc, bale epad eis dez, ober eul leo bep heur ha delc'her da yale deg heur bemdez.

Unnec *sœur a charité* pere o doa diskuezet eur gourrach dispar epad ar vrezel en Danemarck, o deus bet digant Impalaer an Autrich croas Fransez-Joseph, ha digant Roue Prus croaz an Er-ruz.

Eun den divar ar meaz en doa laket en he jardin eur

gripet da baca guedon. Er jardin-ze e voa caol, carotez ha traou all, hag e teue alies guedon di da ebatal epad an noz ha da ober banvez. Al labourer en doa staguet oc'h he gripet eun neuden, hag an neuden-ze a voa stag ar penn-all anezhi oc'h eur c'hloc'hig bihan diabars en ti. Pa veze tizet eur preiz bennag er gripet, e sache var an neuden hag ar c'hloc'h a zone, hag ar perc'hen n'en doa nemet dont da zispega he c'had.

Eun dervez eur *gard champetr* o vont ebiou a zizoloaz ar c'hoari nevez-ze. Mont a reas en ti, hag e tisclerias d'al labourer douar e rea *proces-verbal* en he enep abalamour ma stigne pechou evelse ep paea hag ep aotre ar c'houarnamant. Epad ma edo o coms oc'h al labourer, setu ar c'hloc'h bihan o sini. « Guelet a rit, eme ar *gard-champetr*, e pacan ac'hanoc'h var an tom! »

Al labourer douar a grogas dioc'htu en eur vialen, hag a lavaras d'eguile dont gantha. Setu hen da gaout he gripet. Eur pez gad a voa enhi. Al labourer en em laca d'he foueta gant he vialen, ha goudeze hen losc da vont kuit. « Guelit, eme al labourer, setu aze eur c'had ha n'e devezo mui a c'hoant da zont ama; setu aze penaus e tiouennan kement hini a deu da zibri va c'haol! — Ar *gard-champetr*, na petra-ta, a ieas kuit var guementse.

Setu ama eur c'hanfart all hag eu deus great goap eus ar vatouterien epad meur a vloaz dioc'htu. E Paris, ar re a gas guin e kear o deus ar guir da baea. Mes bez' ez eus hiniennou hag a gaf an tu da gas ar varc'hadourez-ze e kear a zirag daoulagad ar vatouterien hag ep gouzout dezho.

Garrec so eur zoudart coz, o chom e hars dor Paris. Eur c'har en deus collet er vrezel, hag en he leac'h en deus lakeat eur c'har goat. Diou pe deir guech bemdez ez a e kear da ober baleadou, hag en eur zont hag en eur vont e chom alies da gozeal gant ar vatouterien pere hen anavez hag o deus plijadur oc'h he glevet o conta he daoliou caer. Garrec en deus amzer, ha keit ha ma keront chom d'he zelaou, e coms dezho eus ar peziou caer en deus guelet en he vuez. Pennadou c'hoarzin a reont, tamou ebat o deus o clevet ar zoudart coz. Ha neuze Garrec a vez gantha eun tamic arc'h leun a boultr butun, ha peurliessa e vez kinniguet dezho pep a friad.

Siouas! ar pod-dour, o vont re alies d'ar feunteun, a deu dreist ar mare da derri. Eun dervez ar zoudart coz o tremen dress dirag ti ar vatouterien, a stocaz eur c'harroz outhan, a voue discaret hag en devoue eur fallaen. Ar vatouterien a lamas d'he zevel, hag en em lakeas da ziyisca lod eus he zillad evit distarda varnezhan. Garrec a zizemplas buhan, hag a felle dezhan cass an dud divar he dro, ne blije ket dezhan ho guelet o tibrenna he zillad hag o tistaga he c'har goat. Mes caer en doa, fallout a rea dezho guelet peleac'h oa gouliet, rag poulladet oa ar goad dindanha. Evel ne gavent gouli ebet, e voant souezet; mes oc'h evessaat pissoc'h e veljont, ô burzud! eo ar c'har goat eo a zivoade..., hag ar goad a ioa guin! Ar zoudart coz en doa eur c'har goat cleuz, ha bevech ma zea e kear, e casse evelse eur c'harrad guin hag a dremene brao ha kempen ep paea guir ebet. Lavaret a rer penaus abaoue ma edo oc'h ober ar vicher-ze, en doa evelse great var dro daou vil lur gaou oc'h potred ar guir.

Er bloas 1815 an Autrichianet a voa mistri e kær Grenobl. Ar jeneral Bubna pehini a voa e penn arme an Autrich, a deuas eun dervez da gaout an aoutrou Lavalet, mear Grenobl, hag a lavaras dezhan:

Deut oun da ziscleria deoc'h penaus, dre vir ar vrezel, e lakeomp ho kær da baea deomp daou uguent mil lur.

— Daou uguent mil lur! eme ar mear. Petra zonjit-hu? Ar guear-ma so diarc'hant, ha neuze, deut oc'h ama dre eun emgleo, hag evelse n'oc'h eus guir ebet da gregui en hon danvez.

— Aotrou Mear, eme ar Jeneral en eur zevel he benn sounn, abenn divheur ama c'hui roio ar zom-ze din me, pe me lacai va zoudardet da ziscrabat kement a gavint e kær!

— Div heur! eme ar Mear en eur ober eul lam; n'em eus ket izom keit-ze. Me ia dioc'htu da lacat son cloc'h an tan guall, hag abenn divheur ama ne vezo ket eun autrichian beo e kær Grenobl!

Ar Jeneral a vouie ervad ar Francizien ne vadinont ket ato, ha ne zave mui ker sounn he benn. Trei a reas oc'h an ofiserien a voa oc'h he heul, ha goude beza lavaret eur goms bennag dezho, e lavaras d'an aotrou Lavalet:

Ho tizama a reomp eus ar guir-ze hor boa lakeat var ho kær.

Setu aze eun taol hag ara a dra sur enor da vear Grenobl.

G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *18 Eost.*		Pont'Nabat. — *16 Eost.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	13 lur, 05 c.	Guinis....	20 lur, 43 c.
Segal.....	7 lur, 48 c.	Segal.....	10 lur, 79 c.
Eiz.....	6 lur, 09 c	Eiz.....	8 lur, 73 c.
Ed-du....	7 lur, 79 c.	Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	7 lur, 74 c.	Kerc'h....	7 lur, 88 c.
Avalou-douar	2 lur, 75 c.	Avalou-douar	2 lur, 93 c.

Montroulez. — *11 Eost.*		Brest. — *6 Eost.*	
Guinis....	20 lur, 80 c.	Guinis....	18 lur, 13 c
Segal.....	12 lur, 66 c.	Segal.....	16 lur, 72 c.
Eiz.....	12 lur, 30 c.	Eiz.....	10 lur, 10 c.
Ed-du.....	11 lur, 43 c.	Ed-du.....	8 lur, 44 c.
Kerc'h....	9 lur, 25 c.	Kerc'h.....	9 lur, 38 c.
Avalou-douar	7 lur, 00 c.	Avalou-douar	4 lur, 55 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 1 Guengolo 1866. N° 83. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten ra dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 1e Guengolo 1866.

Unan eus ar rebechou a vez gret aliessa d'ar gatoliket gant ho enebourien eo e caront an denvalijen, e plij dezho chom dizesc ha lezel ar re all ep goueziegnez. Biscoas rebech ne deo bet dislealoc'h evit hennez. Ar feiz catholic a vef a sclerijen hag a garantez. Ar pez a zisplich d'ar relijion catolic eo ar skiant pe ar vouezieguez crennet-ze, an anter goueziegnez-ze pehini ne vel nemet eun tu eus an traou; ar vouezieguez anterzall-se pehini ne zisquez nemet ar c'horf hag a guz ar speret; pehini ne vel na Doue nag an ene, ha ne voar studia nemet traou an douar, ne voar caret nemet traou ar bed. Ne voar nag anaout na saouri providans Doue, na frankiz an den, hag e laca pep tra dindan ar chans pe an achans. Ar pez ne gar ket ar relijion catolic eo eun descadurez evelse rannet ha dizec'het, pehini ne deo mad da lacat den en he æz. Mes caret a ra eun descadurez hag a ro da anaout d'an den kement a dle da c'houzout; Doue hag ar bed, an ene hag ar c'horf; caret a ra eun descadurez hag a zigor speret an den, her sao dioc'h an douar hag a ro ners dezhan. Setu an descadurez a ro ar gatoliket d'ar re ma prezegont ar feiz dezho. Setu penaus e reont tud eus ar gouezidi araog ho digas da veza christenien. Setu penaus e tigoront ho speret hag ho c'halon; setu penaus ho rentont guest da saouri guirionezou ar feiz hag ho gounezont da Zoue.

Evelse e kement leac'h ma zeus fontet Missionou, ar vissionerien, kerkent ha ma c'hellont a zao scoliou evit ar vugale. Ne espernont evit kementse nag ho foan, nag ho labour, nag ar guenneien a ellont da gaout. Ho guelet a rer o tioueret pep tra, o c'houzaon a bep seurt dienez, evit gallout rei descadurez d'ar vugale gueiz-ze pere a ve dilezet anez. Eleac'h ma voa scoliou fontet gant ar re nemaint ket er guir iliz, ar re ma, en despet d'ho aour ha d'ho arc'hant o deus ranket ato coll gant ar gatoliket kerkent ha ma c'hellent sevel eur scol. Kement-se a velomp e cals missionou, mes dreist oll brema er C'hanada e veler an dra-ze freaz.

Eno e voa protestantet oc'h ober scol araog hor missionerien. Mes ar re-ma, kenta ma c'heljont, en em lakeaz ive da ober scol. Ar vugale a deue a vandennou da-vetho; ar pez a ziskuez e plije guelloch scol ar gatoliket dezho evit hini ar brotestantet. Hirio, dre c'hras Doue, o deus tiez scol e pep leac'h dre eno; scolachou huel couls ha scoliou bihan; hag an anter muioc'h a vugale a gaser eno d'ar scol evit a gaser e Frans. Evelse eno, evit eun niver tud ha ne deo nemet eur million cant mil ene, ez eus tri mil pemp cant scol, ha daou c'hant mil buguel oc'h ho darempret. An pez a ra eur buguel var bemp pe c'huec'h den, eleac'h e Frans ne deus er scoliou nemet eur buguel var daouzeg den.

Ar virionez ne deus morse aoun oc'h en em ziskuez; caret a ra ar sclerijen. Ar gaou avad a gar an denvalijen hag a glasc en em guzet. Evelse ar guir relijion a c'hounit ato o veza anavezet. Ar re he anavez guella eo he c'har ive ar muia hag en em stag muia outhi. Mes ar fals relijionou a goll ato pa vezont anavezet mad. Ar re ho studi muia, a evessa guella outho, eo ive ato ar re guenta o trei kein dezho. Piou a velompni o tont er guir ilis eus ar re so er meaz anezhi? Ato ar re desketa, ar re o deus muia goueziegnez, muia skiant; ar re so muia guest da varn ha da c'houzout mad petra reont.

Cals eus ar re a lenn ar gazeten-ma o deus plijadur o clevet comzou hon Tad Santel ar Pap. Setu ama ar pez en deus lavaret en iliz Sant Fransez, an eil a viz eost. Meneg a voa eno da ganoniza ep dale an den eurus Leonard a Bors-Mauris.

« Epad ma velomp, dioc'h eun tu, enebourien an iliz oc'h ober muia oc'h muia ho gallout evit he discar hag he distruja, ma c'halfet hen ober, e velomp ama eun dra hag a ro plijadur ha skuer vad d'an oll. Epad

ma clasc an dud dizoue distruja ar vad great epad meur a gant vloaz, ha cass ermeaz eus ho c'houenchou an dud en em roet da zervicha an env, Doue evit ober mez dezho, evit rei sicour d'an dud diners ha calon d'ar re nerzus evit ma talc'hiût mad, a gninnig deomp ar map dister-ma da Sant Fransez evit ma hen enorimp. Rei a ra deomp evit skuer ar servicher mad-ze brudet hirio etouez ar re her guel evel ma zeo en he c'hloar. Evidomp-ni, pedomp evit an dud dall-ze ha kemeromp skuer dioc'h an den eurus Leonard a Bors-Mauris pehini en deus trempet ar guær a Rom gant he c'houezen hag a zo bet anavezet gantho tallou coz.

« Me garre ec'h anavessac'h mad perag en deus labouret kement evel m'en deus great. N'en deus poaniet ha c'houezet nemet evit maga ar feiz. Ha me a lavar deoc'h oll : Dalc'hit mad ha stard d'ar feiz-ze ; roit buez dezhi dre hoc'h oberou, rag ar feiz ep an oberou a so eur feiz maro. Ar vezen ne zougo ket a frouez mad a vezo trouc'het ha stlapet en tan. Ar zoudart a ia d'ar vrezel ep he armou a so trec'het dioc'htu. Eurus oun da velet en ho touez ar speret a feiz o rei buez d'an oberou a garantez.

« Mes deoc'h-hu e lavaran dreist oll, tud iaouanc : ô va bugale ! evessait peguement a zanjerou so en dro deoc'h, ha dalc'hit mad d'an tenzor presius eus ar feiz ! an dud difeiz a glasco ho teseo, pellait-hi diouzoc'h ; clasc a raint rei deoc'h aliou, disprijit-hi ; clasc a raint ho sacha gantho, en em ziframit a dre ho daouarn. Peguement a dud iaouanc eveldoc'h o doa feiz hag a vire lezen Doue, hag a so bet guelet goudeze, desevet gant tud fallacr, o coeza en errol hag er pec'het ! Me va unan am eus anavezet eun den iaouanc hag a so brudet avoalc'h. Brema ez eus uguent vloas e comze din a vuez christen hag a zantelez hag e rea he zonch da vont en eur gouent. Mignonet difeiz so digouezet hag o deus desevet an den iaouanc, coezet eo a islong en islong, ha goude lezel var he lerc'h er bed-ma ar brud eus eur muntrer, eo eat da vervel var eur chafot.

« Dalc'hit ar guentel-ze dirag ho taoulagad, ha pedit evit ma chomot stard er feiz. Oc'h ober ar mad evelse, e cavot ar peoc'h a galon, e vevot didrous etouez ho tud, e tanvaot ar peoc'h-ze pehini ne ell beza nemet en eur goustians divlam ha pehini a ra levenez an ene er bed-ma. Ne lavaran ket deoc'h n'o pezo ket a drubuillou ; urs ar Brovidans eo o defe an oll croaziou var an douar. Mes ho pet sonch, amzer ar c'hourinadeg so berr hag ar recompans a bado da viken.

« Ra roi Doue d'am c'homzou an ners da zouguen eur frouez bennag en ho calonou ! Ia, ô va Doue, grit eur zell oc'h ar vinien-ma a garit hag a zo plantet ganeoc'h ! difennit-hi. Grit eur zell oc'h an den-ma, den dister, mes carguet ganeoc'h d'he dioual ha d'he difen. Roit din ners ma c'hellin sevel va daouarn ha lacat ho pennoz da zisken varnezhi. Benniguit ar guær-ma pehini a garit kement ! Na lezit ket al lonet gouez deut eus ar c'hoajou da ziskuez ho c'hounnar e touez ar bennoziou a skuillit var he mogueriou. Roit ho pennoz da oll dud kær ha dreist oll d'an urs-ma evit ma talc'ho ato da zifen ar feiz ha da rei skuer vad.

« Ra roi deoc'h Doue an tad he vennoz hag ar c'hallout da stourm oc'h he enebourien ha da zerc'hel ferm er mad ; ra ho pennigo ar map, ha ra roi deoc'h he furnez evit trec'hi an errol ha dizelei finessaou an dud fallacr ; ra ho pennigo ar Speret-Santel ha ra ho talc'ho unanet en he garantez divin. »

Setu ama eur beden, great gant Pii Nao he unan, evit an amzer brema :

« Difennit ar guær-ma, Aotrou ; ra deui hoc'h Ælez da zioual he mogueriou. Distroit ho coler divar ho pobl, rag hoc'h enebourien a so en em glevet en hon enep hag a ra fougue gant ho ners. Mes c'hui, va Doue, bruzunit ho gallout ha tolit-hi lod ama lod ahont, evit ma vouezo an oll ne deus den hag a vrezelecafe evidomp nemedoc'h, ô va Doue ! »

Chin. — Aotrou Cambier, missioner abostolic e Chin, a so nevez maro.

Setu ama petra scrif he vignon an aoutrou Genevoas, missioner e Canton. « Bez'em eus ar c'hlac'har da verca deoc'h ez eo maro va brassa mignon ; an hini ma veachen ha ma prezeguen en he gompagnunez abaoue deg vloas. An tad Cambier en deus rentet he ene mad da Zoue an 12 a viz even, vardro eiz heur dioc'h an noz, en eur vag tost da Chao-Kouan. Edon en he guichen pa grogaz ar red corf enhan. Louzeièr ar Chin ne rejont nemet goassat he glenvet. Evit he zavetei e fellas din he zigas da Canton. Pignat a rejomp en eur vag e Lotchang ; mes ar c'hlenvet a iea goasoc'h goaz, hag e rois dezhan an nouen. He ners a golle buan, mes he anaoudeguez a jome gantha. Respont a rea oc'h an oll bedennou a lavaren. Didrouz oa, leun a fizians ha contant a volontez Doue. Eun neubeudic araog mervel e comze din eus he vignonet hag em pede da rei da c'houzout dezho e voa maro. Renta reas he huanad diveza en eur lavaret : Etre ho taouarn, va Doue, me a recommand va ene. — An Aotrou Cambier a voa eus a Escopti Orlean. He vignon en devoue mil boan o clasc cas he gorf da Ganton. Ar sinais paien a enebe outhan. Tri dervez e voue red dezhan chom da gousket e kichen ar c'horf maro. Pa voue digouezet e kichen dor kær, n'hen lezet ket da vont ebars. Gouscoude abouez stourm avoalc'h, en deus gallet he lacat er veret christen e Canton.

Suis. — Hon Tad Santel ar Pap en deus roet eur c'horf santel da barrez Thonex, en Escopti Genev. Ar c'horf-ze eo corf eur merzer iaouanc, eur buguel unneg vloas lakeat d'ar maro evit Jesus. Ar merzer-ze so hanvet Æliodor, hag he relegou so bet cavet er bloas 1850, goude beza bet seitec cant vloaz e beret Sant Pretextat. An Aotrou Mermillod, Escop Genev, en deus great an diguemer ar c'haera d'ar c'horf santel-ze. Esper en deus e vezo eun difennour muioc'h evit ar vro-ze, hag e tihuno

ar feiz en eur c'harter eleac'h ma ra ar brotestantet ho gallout o clasc distruja ar relijion catholic.

Arras. — Eus a Arras e scrifer d'ar gazeten *Le Monde* :

Buez d'an ilis santel ! d'an ilis a dle padout ato ! An dud difeiz a garre he guelet discaret ; avechou zoken e credont lavaret ne oufe ket mont a bell. Mes neuze zoken eo ema an ilis starta en he za hag e trec'h he oll enebourien. Ha ne ket he fried eo a lavare : Pa vezin savet oc'h ar groaz, e sachin an oll davedon? Ha ne ket hi ive e deus guir da lavaret ar c'homzou-ma dibabet gant an Aotrou'n Escop Lequett evit he c'her : *pascor a vulnere* ; va goulou a ro buez din !

Setu petra zonjet o velet sacri an escop nevez. An dud a lavare dre ma ho bennigue : Eun escop on eus ! eun escop on eus ! ia, eun escop on eus. Mes ha gouzout a reont petra eo kementse ar re a lavar e tle an ilis beza distrujet ep dale? Ha gouzout a reont-hi penaus an iliz-ze a laca bemdez er bed soudardet nevez evit brezelecat eleac'h ar re zo maro var an dachen? Ha gouzout a reont-hi penaus ar re varo-ze zoken n'int ket collet evit he arme, mes e tenont da veza Sænt pere, ep beza guelet, a stourm evit an ilis hag he laca da c'hounit ato? Poan gollet eo clasc discar ilis Done. N'eus na trubarderez, nag heskin, na maro guest da ober kementse. Red e ve dizec'ha an eienen a ro heol da zacri an eskibien. Mes enebourien an ilis ne allont ket tizout beteg an eienen-ze. Re huel ema, rag bez'ema etre daouarn Doue.

Holland. — Pa deu clenvejou bras e veler ar c'hem a so etre ar re so er guir relijion hag ar re ne maint ket. En Holland ez eus catoliket, mes an darn vuia gouscoude so protestantet. Pa zeo deut ar c'holera di, ar gatoliket o deus great euo ar pez a reont e pep leac'h all ; en em lakeat int da bidi an Doue a drugarez da bellaat ar voalen dioc'h ar vro ; neuze int en em daolet da stourm oc'h ar c'hlenvet, ha da vont nos deiz var dro ar re a so taguet gantha.

Mes ar re so er meaz eus ar guir iliz n'o deus ket great evelse. Evel ma zeus daou rum anezho, pep rum en deus great ive dioc'h he benn. Mes evit pedi ha mont vardro ar re glan, kementse n'oa dioc'h doare rum ebet anezho. Ar c'houarnamant en doa goulennet pedennou. Neuze eul loden anezho o deus digarezet penaus pedi Doue da gas ar c'hlenvet kuit, a voa en em zevel a enep guiriou justis Doue he unan.

Ar c'holera, emint-hi, so eur voalen a gasti digasset eus an Env ; clasc miret outhi da skei a ve mont a enep bolontez Doue. E carteriou so, tud divar ar meaz, scoet gant ar c'hlenvet, ne ket falvezet dezho agrenn lezel medecin da zont var ho zro na kemeret louzou ebet, abalamour, emezho, mar en doa Doue bolontez d'ho farea, ne voa izom louzeier ebet. En eul leac'h e voant en em lakeat da ober tan gant goudron er ruiou evit iac'haat an ear ; an dud dallet-ze so deut da laza an tan, en eur lavaret e voa pec'het stourm oc'h eur voalen hag a roa digasset gant Doue evit castiza ar bed. Pa zindilas ur c'hlenvet var ar chatal, eals tud divar ar meaz ne falle ket dezho discar al loenet taguet, ha kementse dre ar memes digarez. Red e voue cas soudardet evit discar al loenet clan-ze pere ep mar ebet o divije roet ar c'hlenvet d'ar re all. Setu penaus e zear dall, hag e c'helfet lavaret diot pa na vezer ket sclereat gant sclerijen ar guir feiz.

Eur rum all eus an dud-ze eat er meas eus ar guir iliz so droug bras enho e ve lavaret dezho pedi. Evel ma tle pephini anezho ober he relijion dioc'h he frouden, pephini a dle beza ive mestr da bodi pe da chom ep pedi mar car. Mar guell pephini lezel a gostez ar pez ne blij ket dezhan eus he relijion, e tle gallout lezel ive, ma car, ar beden.

Setu eno ta ar c'hem bras a velet etre ar re o deus ket ar guir feiz hag ar re n'o deus ket. Ar guir feiz a zisc deomp goulen he zicour oc'h Doue, hag ive ober dioc'h hor c'hostez ar pez zo en hor gallout, ar re so er meaz eus ar virionez a c'hortoz, lod anezho, ma rai Doue an oll ep ma rafent netra ho unan ; lod all a gaf dezho o deus gallout avoalc'h ho unan, ha ne c'hortozont netra digant an Aotrou Doue.

(Tennet eus ar gazeten *Le Monde*.)

Beljic. — Eur gazeten eus a Vruxel a scrif ar pez zo ama varlerc'h :

Abaoue teir sizun, pe var dro, ma ema ar c'holera zer guær a Liej, eo eun dra gaer hag a ra vad d'ar galon guelet gant pebez carantez en em ro lod eus an dud da zervicha ar re glan. E guirionez red e ve ive beza digalon evit chom ep kemeret truez oc'h tud ker reuzeudic evel a gaver abaoue ma zeo deut ar voalen d'hor skei. Ar c'holera en deus dizoloet goulion e pere den ne zonje, tud en eun dienez, en eur baourentez hag a laca da vantri calon an nep ho guel. Bez'ez eo peoriou hag a c'hourin oc'h an divoer a bep tra gant eun ners burzudus. Guelet em eus tud hag a veille, abaoue deg nosvez, e tal guele ho bugale clan, ha n'o devoa ket a vara, ha ne gredent ket en em glem, ha ne felle ket dezho discleria ho izom pa her goulennet outho.

En eur guæriadennic tost da Liej, ez oa en eun ti tri den clan var an douar noaz. En eun all ez oa eur c'hreg o c'houren oc'h ar maro en eun arpanti digor d'an pevar avel, d'ar ienien ha d'ar glao pehini a goeze varnezhi a rafoll. Red e voa bet ober tan er meaz evit toma tizan dezhi ; mes an tan ne grogue ket hag e rancjot mont da guerc'hat dour bero da eun ti eus an amezeguez. Unan bennag a lavaras d'ar c'hreg paour ne devoa mui nemet eun heur pe ziou da veva. « Guell a-ze, emezhi gant eur vouez glac'harus, guell eo c'hoas mervel evit beva evelen. »

En eul leac'h all e voa eur paour keaz greg iaouanc, astennet var eur guele eleac'h n'oa dindanhi nemet eun dornat colo brein, o luskellat he buguel. He lried, hag

hen clan, en devoa bet courach avoalc'h da vont da labourat evit caout eun tam bara. Ar c'hreg kez a voa eno he unan, ep den da evessat outhi, ep netra da eva, ep ken tra d'he golo nemet eun druillen zac'h.

Setu ama hag a so c'hoaz ankenniussoc'h. E tu ar c'hreisdeiz da guær e velet eur c'halvez o kempen planch da ober eun arched e kichen e c'hreg hag he ziou verc'h clan ho zeir, hag an arched-ze a voa evit he vap maro an derc'hent! Goude beza great arched he vap, eo bet red dezhan ober eun all evit eur c'hreg iaouanc maro en eur gampr e kichen; hag epad ma scrifer kement-ma, ema oc'h ober eun arched all evit he bried sammet ive gant ar c'hlenvet. Ha cavet e ve netra truezussoc'h pe glac'harussoc'h?

Mez etouz an traou ankenius-ze, hag hen so caer guelet ar garantez eus ar re a laca ho buez var var evit savetei buez ar re glan! Ne livirin netra eus an dud a ilis, eus ar venac'h, eus ar sœurezet a charite; an oll a voar ho c'haver ato eleac'h m'eo crea ar c'hlenvet. An enebourien vrassa eus ar relijion zoken so red dezho anzao kementse. G. M.

CAYENN. — Setu aman ar pez a skriv ann tad Begin diwar-benn eur beach great gand ann tad Jardinier war zouarou Cayenn. Derc'hent gouel ann Itron-Varia konsevet hep pec'hed, ann tad Jardinier a zeu euz parez Sant Loranz da barez Sant Loiz. War varc'h e oa. O veza staghet he jao ouz ar gaël (la grille) e teu enn hon ti. Ne choum enn-han nemed eur pennadik amzer. Ne ra nemed hon saludi ha goulenn penaoz a reomp. — Mont a rea da vizita eunn daou-ughent bennag euz he dud. Ar re-ma e oa o labourat war bevennou ster Maroni. Ann tad ne choum eta gan-e-omp nemed eur berr-amzer. Fallout a rea d'ezhan distrei evit leina gan-e-omp, ha beza e parez Sant Loranz da ziou heur. Eur brezeghenn en doa da ober eno d'ar merc'hed digasset euz Franz evit beza demezet gand hon tud divroet. Eet eo kuit. Setu hen war he hent. Tremenn a ra ann amzer, tostaat a ra kreistez; kelou e bed euz ann tad Jardinier. Gortoz a reomp d'en em lakaat ouz taol. Kaer hon euz gortoz ha sellout war-zu ar c'hoajou, hon marc'hek n'en em ziskouez ket. Leina a reomp hep-z-han. Tremenn a ra ann deiz, ha tad Jardinier e-bed. Ha dre be tu eta eo distroet d'he barez hep dont dre Sant Loranz? Hep mar, treuzet en devezo ann dour, hag hen hag he varc'h enn eunn doare bennag. Ne oamp tamm enkrezet eta diwar-benn ann tad. A neuze beteg ann noz ne sonjer mui enn-han. War-dro seiz heur her c'hlever o c'hervel ar breur Salmon euz a greiz ann hent. Breur Salmon, breur Salmon, eme-z-han : lavarit d'hon tadou beza hep enkrez dren abek d'in.

Mont a rann buan da Sant Loranz evit sioulaat pe peoc'haat ann tad Garnier diwar-benn ar beacher. Faziet oun bet war va hent e-kreiz ar c'hoajou. Az-kavet oun. Noz vad d'e-hoc'h, kenavezo. Petra e oa c'hoarvezet eta gand ann tad Jardinier. Petra hag e-pelec'h en doa kavet da zibri? Ne ouiemp doare euz darvoudou he veach. — Ar meurz war-lerc'h en em gavomp dastumet holl e parez Sant Loranz. Bep miz eñ em unanomp evit selaou eunn instruction pe eur gelennadurez great evid-omp ha gand unan ac'hanomp. A hent all, eur frealzidighez pe eur gonsolation vraz eo evit ar vissionnerien en em welout eur veach enn amzer ha klevout ann eil diouz eghile penaoz e tremenn ar bed gant pep hini. Ann tad Jardinier a zo pedet da zanevella pe da gonta goude lein kement a oa c'hoarvezet gant-han enn he veach. Hen ober a ra gant frankiz hag hep distro. — O veza kuiteet parez Sant Lois, eme-z-han, e tigouez enn eur c'henta leac'h-labour (chantier.) Eno en em gave eunn tregont den bennag anavezet gand ann tad. Goulenn a ra unan anezho evid hel lakaat war ann hent a gass da leac'h-labour Santez-Anna. Roët eo d'ezhan ann den a c'houlenne. O veza great eunn hanter-leo pe war dro, e kav eunn hent stanket gant gwez braz. Diskaret e oant bet eno gand ar boc'halerien (les équarisseurs.) Diskenn a ra diwar he varc'h. Lezel a ra anezhan gand he hincher ken na vezo deut enn dro euz parez Santez-Anna. Setu eta hon beacher war droad, o vale gand he ziwar a bemzek vloaz. Kerzout a ra da ghenta war eunn hent ledan ha kompezet brao. Eunn nebeut pelloc'h e kav eunn hent fourc'hek. Da be tu mont? Ne oar mann. En em erbedi a ra d'he cal-mad. Kemerout a ra ann tu kleiz. Siouaz, ne ghemer ket ann hent mad. Ann hent-ze ne oa great nemed evit kass ann teustou war ribl ar ster. Glao braz a ra. Sellout a ra he horolach. Unnek heur eo.

Deomp beteg ar penn, eme-z-han, ha ni a welo. O veza baleet eunn hanter-heur ec'h en em gav war ribl ar ster war behini e ve lekeet ar gwez diskaret er c'hoajou. Petra'ta da ober neuze? Mont enn dro? Nez inn ket. Re a hent am euz great. Kavout a rinn eunn termen bennag d'am beach. Dont a ra ar sonj-ma enn he spered. Bemdeiz e teu eur vag da zigass magadurez d'ann dud a labour e kichen parez Santez-Anna. Marteze eo tremenet, rak unnek heur ha hanter eo. Dont a rai enn dro. Me bigno war-n-ezhi evit mont da barez Sant Loranz. O veza reizet evel-se pep tra enn he spered, ec'h aze war ann douar evid ober he examen a goustianz. Goude e tor eur c'hreunen vara distrempet gand ar glao. Dibri a ra he damm bara hag a galou vad. Goude ar predze ker berr ha ker zec'h, ec'h en em laka da lavarout he offiz, he chapeled, etc. En eur lavarout he bedennou, e selaou hag hen a glevo trouz ar roenviou? Ne gleo man. Eunn eil bar-glao a zeu da goueza. Ann tad n'en deuz mui war-n-ezhan tamm dillad zec'h. Glebiet eo beteg ar groc'hen. Krena a ra gand ar riou. Penaoz en em ghemer koulzcoude evit kaout eur pez dillad zec'h da lakaat enn dro d'ezhan? Diframma a ra he roched diwar-n-ezhan, he gwelc'hi a ra er ster hag he leda da zec'ha enn heol. C'hoarzin a rit, marteze, va zad. Ann tad Jardinier en em gav he-unan eun eur c'hoad. Ne hell beza gwelet nemet gand ar marmouzed euz a lein ar gwez. Ne hell e nep doare rei gwal skouer d'ezho, rak ne d-int ket evid ober kement all. E-pad ma zec'he he roched, e teu da glevout eunn trouz bennag war-zu penn ar ster.

Selaou a ra pizoc'h. Hep awar, eme-z-han, trouz ar roenviou eo a glevann. E-berr e wel ar vag o tont. Oh! Doue a vadelez, eme-z-han; bez' hoc'h euz bet truez ouz-in. Klevet hoc'h euz va feden. Kemerout a ra war he vrec'h he roched hanter-zec'h, hag ez a buan war-zu ribl ar ster. Pa voa tosteet ar vag, en em laka da grial gand ar vrassa nerz mac'h helle : an aotrou Brigadier, ha bez' en defe ar vadelez da rei eul lec'h er vag d'ann tad Jardinier? Penaoz, c'houi eo a zo aze, tad Jardinier Kollet enn dezersiou-ze? Ia, tad keaz, bez' e vezo lec'h evid-hoc'h. Ar vag a dosta ouz ribl ar ster. Ann tad a bign war-n-ezhi, hag a aze el lec'h a enor.

N'hoc'h euz debret netra marteze pell zo. Setu eunn daolen chokolat, eme ar Brigadier. Kemerit ha debrit. Oc'h evesaat ouz he wiskamant, e wel n'en deuz roched e-bed war he gorf. Hastomp, rouenverien. Astennit ho tivrec'h ha chachet stard war ho rouenviou. Ann tad a gren ann dersien ha n'am euz ama roched e-bed da rei d'ezhan. Digouez a reont e parez Sant Loranz. Ann tad a lam war ann douar, hag a ia buan da welout he dud. Goude e teu da di bihan ar Brigadier. Ha petra a gav eño? Wuiou fritet lekeet war ann daol, gand eur vouteillad gwin. Deut, deut, va zad, eme ar Brigadier. Setu aman eur predik aozet gant hast. Mervel a dleit gand ann naoun. O veza kasset ann tad enn eul lec'h a gostez, ar Brigadier a ziskouez d'ezhan eur roched fresk lekeet eno evit-han. Araok en em lakaat ouz taol, kemerit ar roched-ze evit kass kuit ar dersien. Ann tad he c'hemer hag a drugareka Doue euz ar pez a zo great evit-han. Dre garantez eur Brigadier eo maghet, lojet, gwisket ha kasset e-mesk he dud. Endra ma tebr ann tad, ar Brigadier a sonj e kement a zo red evid ann distro. Rak divezad e oa, hag er vro-ze ema noz da c'hwec'h heur ha hanter. Diskenn a reont ar ster; digouezet tost da barez Santez-Anna, ann tad a stard dorn ar Brigadier, hen trugareka hag a lam war ann douar. Goulenn a ra he varc'h her gortoze staghet ouz eunn ti bihan. Pignaat a ra war-n-ezhan, saludi a ra ann holl, ha setu hen o vale war hent parez Sant Loiz. War dro seiz heur e tigouez enn hon mesk. Ann deiz war-lerc'h e kasse d'ar Brigadier he roched gwennet ha pleghet e doare gand eun aval sukrinn(melon) eur zaladen ha levr Imitation hor Salver. Skriva a rea d'ar Brigadier da zighemer al levr-ze, d'hen derc'hel bepred war-n-ezhan ha d'her c'hass gant-han euz a Gayenn da Franz. Ar Brigadier a roaz he c'her d'her mirout hed he vuez. — Setu aze, va zad, tro eur Missionner war aochou ster ar Maroni. Koulzkoude n'euz nemet ann tad Jardinier evid ober hevelep troiou.

Recevit, va vad, etc. M. Begin. S. J. M. D.

Le Bélanger S.J.

BUEZ AR PLAC'H DEVOT ARMELA

Lezhanvet ar Watez vad.

(KENTA PENNAD.)

E pep stad e c'hell tud sevel d'an huela santelez. Doue en em blij alies o rei he c'hrasou gant larguentez d'ar re vian ervez ar bed, o renta pinvidic e vertuziou ar re a so paour eus a vadou an douar. Ra gav eun ene mad, eun ene dinam pehini her servich a greis calon, e laca avechou en ene-ze menoziou burzudus, e laca an ene-ze da zevel dreist kement a gaver caer ha meulabl etouez an dud. Setu petra en deus great evit Armela Nicolas, eur vatez paour, ken dizesc ma na vouie ket zoken lenn. Evithi ne vouie netra, e deus bet kement a sclerijen ma lakea souezet ar vistri eus ar vuez spirituel; evithi da veza eus ar re zistera, eus ar re izela eus an dud, eo savet huel meurbet e santelez.

Ar verc'h santel-ze e voue ganet an 19 a vis guengolo, e parrez Campeneac, tost da guær Plouarmel, ten escopti Sant-Malo. He zad a voa hanvet Jorj Nicolas, hag he mam Franseza Neant. Labourerien douar oant, nebeut a zanvez o devoa; mes bez' o devoa doujans Doue hag her servichent gant carantez. He zad, etre cals a vertuzion all, en devoa eun devosion vraz evit ar Verc'hez Vari, hag he galve peurliessa he yam yad. Bemdez e lavare ar chapeled en he enor, da zul ha da c'houel hen lavare meur a vech en eur vale dre ho zouarou eleac'h ma en em denne evit miret da vont da heul he amezeien ha da goeza gantho en eun dizurs bennag. He c'hreg a rea eveldhan, hag ho daou e vevent didrouz, en eur peoc'h bras. Doue a vennigaz ho friedelez hag a roas dezho diou verc'h ha pevar map. Ar gossa e voue an hini ma scrifomp he buez, ha da behini e voue roet en he badiziant an hano a Armela.

Gant an amzer e voue guelet e devoa ar verc'h-ma eur speret mad, cals a skiant hag a zousder, e voa aes en em ober ganthi, hag e devoa bepret a ziaveaz eun doare dereat, ep tam scanvadurez. Kerkent ha ma c'hellas coms, he mam a zescas prim dezhi he *Pater*, he *Ave*, ha meur a beden all. Ar verc'hic vian a voa he flijadur beza kelennet, ha netra ne blije mui dezhi evit pedi Doue. Azalec he bugaleach e voue guelet e c'hlaske an tu da veza eleac'h na vije nemethi, eleac'h ma vije didrous; rag-ze pa voue deut eun tamic brassoc'h he mam he c'hassas da zioual al loenet. Ar vicher-ze a blije meurbet da Armela abalamour ma cave mutoc'h a amzer da lavaret he chapeled hag he fedennou all. E corn eur c'hars bennag e rea eun doare ti-bidi, hag e tremene eno he amzer er beden epad ma veze ar merc'hedigou all eus he oad o c'hoari.

A neuze hor Zalver Jesus a gomansas he zenna davethan, dre an dousder a roe dezhi da danva en he zervich. Eun dervez ma voa en em dennet a gostez evit pedi e velas en he c'hichen eur groas hag a voa stag ar c'hrisu outhi gant eur gordennic. Souezet e voue ha laouen bras da gaout ar grucifi-ze. He c'hemeret a reas, poket dezhi hag he glibia gant he daelou. Divar greis ma edo oc'h adori ar groas e teuas dezhi eun dentasion. Dont a reas en he speret e vije guelloc'h dezhi teleur ar grucifi-ze d'an douar gant disprich. N'he zolas ket, mes gouscoude ar zonch-ze deut en he speret a reas kement a boan dezhi ma ne ellas caout peoc'h ebet ken na voa bet o covez; ha petra bennag ma lavare dezhi he c'honfes-

sour ne devoa ket pec'het, ne alle morse, ha zoken abenn pell goude, sonjal en dentasion-ze ep diroll da vouela.

Doue a lakeas neuze e calon Armela eun truez bras oc'h ar bassion hag oc'h ar poaniou grizias en deus gouzanvet hor Zalver evidomp. Ne vouie ket c'hoas gousconde pere eo ar poaniou-ze; ne anaie nemet ar pemp gouli pere e devoa desket o sellet oc'h ar crucifize, hag e lavare bemdez pemp *Pater* ha pemp *Ave* en ho enor. Azalec an oad a seis vloaz, ne vancas dervez ebet da vont d'an oferen santel, petra bennag ma chome pellic dioc'h ar bourg; hag evit miret na daje he loenet da goll epad ma veze en ilis, e roe he lein (dijuni) d'he c'hamaradezet evit ma ho dioualjent en he leac'h.

Pa voa deut en oad da ober he fasc kenta, en em bourchasas guella ma c'hellas, hag e devoa eur vall ar vrassa da velet an deis caer-ze e pehini e tiskenje he Doue en he c'halon. Eur vech m'e devoa great he c'hommunion guenta, he ene a voa ken entanet dre ar garantez ha dre an devosion e devoa evit ar Sacramant, ma e divije communiet bemdez, m'e divije gallet hen ober. Petra bennag ne anaie ket c'hoas mad avoalc'h an oll denzoriou so er Sacramant bras-ze, avoalc'h oa dezhi, evit caout eur c'hoant bras da dostat outhan, gouzout ema enha hor Zalver Jesus, hor Zalver ker carantezus. Seul vui ma teue oad dezhi, seul vui ive e creske enhi ar c'hoant d'en em unani gant Jesus er Sacramant-ze eus he garantez, seul vui a zec'het e devoa d'ar guir feunteun a vuez. Ar pez a rea dezhi clasc an dro da gommunia liessa ma c'helle. G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun, 3 Guengolo. — Sant Fiacr.
Dimeurs, 4. — Santez Mac'harit, Rouanez.
Dimerc'her, 5. — Sant Laurans Justinien.
Diziou, 6. — Sant Herve.
Dirguener, 7. — Santez Elizabet intanvez.
Dissadorn, 8. — Guinivelez ar Verc'hez glorius Vari.
Dissul, 9. — C'huezecvet goude Pantecost; gouel an Hano santel a Vari.

An Aviel hirio :

An Æl Gabriel a voue casset gant Doue da eur guær a C'halilee, hanvet Nazaret; da gaout eur verc'hez demezet da eun den a lignez David hanvet Joseph, hag hano ar verc'hez oa Mari.

An Æl o veza eat beteg enhi a lavaras : Me ho salud, leun a c'hras; an Aotrou Doue so ganeoc'h; benniguet oc'h dreist an oll graguez.

Hi, ho clevet kementse, a voue strafuillet gand he gomzou, hag e claske gouzout outhi he unan petra voa ar salud-ze. An Æl avad a lavaras dezhi : N'o pezet ket aoun, Mari, rag cavet oc'h eus gras dirag Doue. Mont a rit da gonceo en ho creiz ha da lacat er bed eur map da behini e root an hano a Jesus. Hennez a vezo braz, hag a vezo galvet map an oll-c'halloudec, hag an Aotrou Doue a roi dezhan tron David he dad, hag e reno da viken var ti Jacob; hag he ren n'en devezo morse fin ebet.

Neuze Mari a lavaras d'an Æl : Penaus e tigouezo kementse, p'eo guir n'em eus anaoudeguez oc'h goas ebet? An Æl a respontas dezhi : Ar Speret-Santel a ziskenno enoc'h, ha ners an Aotrou Doue ho coloio gant he skeud, ha rag-se ar buguel santel a dle guenel ac'hanoc'h a vezo galvet map Doue, ha setu Elizabeth ho kiniterv e deus concevet eur map en he c'hosni; hema eo ar c'huec'hvet miz abaoue m'ema oc'h he zouguen, hi pehini ne devoa ket bet a vugale bete vrema; Rag n'eus netra ha ne alfe Doue da ober.

Neuze Mari a lavaras : Setu ama servicherez an Aotrou Doue; ra vezo great din ervez ho ker.

(Sant Lucas. I. 26.) G. M.

AR VENEC'H.

Mar deo deut beteg enhomp levriou an dud gueziec scrifet en amzer goz, mar deus cals a skianchou etre hon daouarn hag a so bet dizoloet guech all, eo d'ar venec'h omp dleour a guementse Bet ez eus amzeriou, ha dreist oll ar pennad amzer a c'halver an oad-creiz (moyen-âge) ha ne voa nemeur nemet ar venec'h hag a guemerje ar boan da viret ar skianchou hag al levriou goueziec-ze d'ar re a dlie dont var ho lerc'h. Mes er c'houenchou ha dreist oll en urs S. Beneat e voa ato tud desket mad, menec'h hag a voa ho labour bemdez scrifa al levriou-ze, hag ho miret evelse a lignez da lignez beteg an amzeriou diveza-ma. Anaoudeguez vad a dleomp eta d'ar venec'h evit ar boan o deus kemeret. Setu ama eur guentel hag a ziskuez pebez istim a zouguet er c'houenchou evit al levriou-ze hag evit an dud goueziec ho scrife.

E couent Sant-Evroult, e Frans, edo eun dervez ar Venec'h pephini gant he labour, o scrifa hag o kempen levriou. Petra bennag ma voa eur vanden vad a venec'h er gouent-ze e vije lavaret ne vije den enhi, ker sioul ha ken didrouz e voant. Epad ma voa ar gouent sioul evelse eguis eul leac'h didud, setu ar c'hloc'h e beg an tour huel o sini glaz, o skei taoliou glac'harus ha canvaüs.

Kerkent, evel eur stroillad soudardet, an oll venec'h a zao tear en ho za, a lez eno ho flun hag ho faper, a ean da labourat, hag a jom ep finval da c'hortoz urs an tad abad.

An abad a sco eun taol, hag an oll venec'h ep lavaret guer nag ober an distera trouz, a ia var he lerc'h da eur zal vraz e devoa daouuguent troatad hed ha pemp troatad varnuguent ledander hag hanvet *ar chabistr*. Eno ez oa eur manac'h, astennet var al ludu, dare da vervel. En dro dezhan ar vreudeur var ho daoulin, a lavare pedennou an agoni. An oll venec'h, ho fenn pleguet gantho, a bede calonec.

Mes an hini toc'hor, liou ar maro varnezhan, he zaoulagad skelf, en doa evel doan o pedi; ober a rea scrijadennou hag e tistroe he benn dioc'h ar crucifi a felle d'an tad abad tostaat oc'h he vuzellou. Ar manac'h kez a glaske cuzet he benn e kerc'hen an tad abad; lavaret e vije en doa c'hoant d'en em guzet dindan he zae. Epad ma tro he benn evelse, e rent he huanad diveza.

An oll venec'h a so spontet ha strafuillet. N'int ket boas da velet ho breudeur o vervel en doare-ze. Chom a reont eur pennad mad stouet var an douar o pedi. Goude beza bet pell eno, e savont, e taolont dour benniguet var ar c'horf maro hag e zeont d'an ilis da lavaret ofis an anaoun.

Ep dale e casser di ive corf an hini maro. Eur piled coar a laker var elum en he guichen, hag epad an noz ar venec'h a deu daou varlerc'h daou, da bedi dirazhan. An ilis a so tenval, nemed al leac'h m'ema ar c'horf a so sclereat eun nebeut gant skleur ar pilet.

Vardro goulou deiz an daou vanac'h a voa neuze o veilla a voa cousket unan anezho. Eguile a voa dihun, mes aoun en doa ken na grene ha ne alle ket distrei he zaoulagad divar bizach an hini maro var behini e lennet an heuz hag ar spont eus ar bed all. Lavaret e vije bizach eun den barnet ha daonet.

Ar strafuil en doa ar manac'h-ma a reas dezhan dihuna eguile : « Va breur, emezhan, pedomp evit ene hor breur kez Rudulf.

— Siouas! eme ar manac'h en eur zihuna, siouas! peleac'h ema-hen brema?

— N'oa ket dezhan da scrifa levriou, mes eur manac'h toc'hor e voa. Pet guech n'ef-hen ket bet gourdrouzet ha laket e pinijen gant an tad abad, ha dalc'h mad e coeze adarre en he lezireguez epad an ofis, en he lezireguez da viret ar reglen? Ma c'helfe da viana ne dafe nemet d'ar purgator!

— Allas! re eurus e ve!

Peoc'h! a lavaras eur vouez cre ha skiltrus. Ha setu cougoul (capuchon) an hini maro o vont divar he benn, he zivreac'h o tispaca, hag ar c'horf o sevel en he za.... Ar c'horf maro a deue buez enha.

An daou vanac'h spontet oll a dec'has kuit.

Setu ar breur Rudulf o sevel, o keme et ar pilet coar hag o vont er mear eus an ilis. Buhanoc'h ha scanvoc'h e save en deleziou evit na rea pa edo e creiz he iec'hed. Ar pilet en he zorn ha liou ar maro c'hoas var he vizach ez a er zall eleac'h ma laboure ar venec'h. O velet ar breur Rudulf, an oll venec'h strafuillet a loscas eur griaden.

Ar manac'h deut adarre beo a astennas he zivrec'h d'an tad abad, hag hema a reas eur scrijaden. Mes an aoun hag ar spont a leas kuit a nebeudou hag ar venec'h oll en em zestum en dro d'ar breur Rudulf. An Tad abad a boc dezhan, hag ar re all oll var he lerc'h. Al levenez a voa deut en ho zouez. Rudulf, he oll vreudeur en dro dezhan, en em lakeas da ziscleria dezho petra voa c'hoarvezet gantha abaoue ma voa dispartiet he ene dioc'h he gorf, hag he gomzou so bet scrifet gant ar breur Orderic Vital, manac'h er gouent-ze.

(*Er sizun a zeu al lennet a gavo comzou an breur Rudulf.*)

KELEIER.

An Aotrou Rolland, vikel en Ergue-Armel, so hanvet professor e scolach Bennodet;

An Aotrou Pilven, vikel e Locmaria-Plouzané, so hanvet vikel e Plouvian;

An Aotrou Menez, mestr studi e Pont-Croaz, so hanvet vikel e Lesneven;

An Aotrou Donnart, nevez beleguet, so hanvet vikel e Pleyben;

An Aotrou Kerandel, so hanvet vikel e parrez an Itron Varia Garmez, e Brest;

An Aotrou Velly, vikel e Locunole, so hanvet vikel e Tregourez;

An Aotrou Quemeneur, nevez beleguet, so hanvet vikel e Landunvez;

An Aotrou Brignou, vikel er Faou, so hanvet vikel e Rosporden;

An Aotrou Berthou, nevez beleguet, so hanvet vikel er Faou;

An Aotrou Couloigner, nevez beleguet, so hanvet vikel e Plounevez-Lochrist;

An Aotrou Cariou, nevez beleguet, so hanvet vikel e Logonna-Daoulas;

An Aotrou Messager, nevez beleguet, so hanvet vikel e Commanna;

An Aotrou Larvor, nevez beleguet, so hanvet vikel e Plogoff;

An Aotrou Floc'h, nevez beleguet, so hanvet vikel en Enez-Vaz;

An Aotrou Cuillandr, nevez beleguet, so hanvet vikel e Sibiril;

An Aotrou Iliou, nevez beleguet, so hanvet vikel er C'hloastr-Pleyben;

An Aotrou Siou, nevez beleguet, so hanvet vikel e Loc-Maria-Plouzane;

An Aotrou Goff, so hanvet vikel e Poullaouen.

Guenet. — E Guenet ez eus great eun diguemer ar c'haera d'an Escop nevez. E dor an ilis cathedral ar c'hossa eus ar chaloniet en deus roet dezhan an dour benniguet, ha lavaret eur goms vad bennag evit he ziguemeret. An Aotrou'n escop Becel goude beza trugarekat ar chaloniet, a zo pignet er gador evit ober eur brezeguen d'ar bopl. El lizer scrifet gantha d'ar velelen ha da oll dud he escopti en eur zont en ho zouez, e lavare d'an oll trei ho zell varzu Rom gant nec'h, mes ive gant carantez. Eno ema an hini a zalc'h leac'h da Sant Per, da J.-C. he unan; eno ema an ilis. Eno ema an hini da behini ez eus lavaret, ouspen trivac'h cant vloas zo; C'hui a so per, da lavaret eo mean, ha var ar mean-ze

e savin va ilis, ha morse doriou an ifern ne vezint træc'h dezhi. Hor bet etafizians. Mar gra cals dispac'h enebourien an ilis, biken n'he discarint. Mar o deus bugale griz lakeat eur groas pounner var discoaz an hini so azezet hirio var gador Sant Per, he doug gant ar brassa ners calon. Greomp eveldhan : kemeromp hon lod eus he boan, hag esperomp gant feiz eveldhan e velo an ilis guelloc'h amzeriou.

En derveziou kenta a viz eost, e Pouliguen, eo bet tost digouezout eur goal zarvout. Eun den a vor, eun ofiser, a voa eat da neun, hag en doa casset gantha he vap, eur potric c'hoas bihan. Ar potric a voa crog e gouzoug he dad ; mes pa estimet nebeuta e tiscrogas hag e voue ruillet gant an houliou mor. Eur mignon d'an ofiser e voa eno hag a ellas caout ar buguel hag he zigas d'ar zeac'h ep m'en doa bet droug. Mes an tad ne vouie ket ze, hag a glaske he vap. Ker strafuillet e voa ma ne gleve ket mouez ar re a voa var an aod hag a grie outhan o lavaret oa savetect ar c'hrouadur. Plunia a rea ha plunia ato ken ne jomas he unan dindan an dour. An neuerien all a voa eno a ieas d'he zicour, hag a blunias ive varnezhan ; her c'haout a rejont hag he zigas d'an aod. Mes n'oa ket anat mui e vije buez enhan; he gorf a voa sounnet ; he voaziet ne labourent mui. Daou vedecin a voa eno a reas kement ma tigaschont buez enha, hag hirio e creder ema e savete. Mes eur guentel eo hag a ziskuez ne dlefet ket cas bugale evelse en dour.

Eul lestr a dan so eat da goll var ar reier tost, da enez Sizun. Ar vartolodet, hag e voa pemzeg anezho, hag eun tremeniat, o deus gallet en em zavetei er bagou bihan. Daouzec anezo o deus gallet dont da Gamaret, hag ar pevar all so bet sicouret gant eur vag pesketa da vont da Audiern.

N'eus ket pell eun tiec, eur merour eus an Normandi a voa bet e Paris. Pa deuas en dro pephini en doa mall da glevet traou nevez gantha, ha pephini a c'houlenne outhan he bez. Petra oc'h eus-hu guelet ? Guelet oc'h eus-hu an impalaer ? Guelet oc'h eus-hu palez an impalaer ? Caer int ?

— Guelet em eus, emezhan, palez an impalaer hag an impalaer he unan. Mes, emezhan, en eur izelaat he vouez, an impalaer n'en deus nemeur an doare da veza eun ozac'h mad.

— Ha perag ? a leverjeur dezhan.

— N'eus ket eur begat teil en he bors !

An tiec-ma ne grede ket ec'h aljet beza ozac'h mad ep caout teil destumet var dro he di.

AR ZARPANT.

Evit anaout pe guen izel e coez an den, pe guen dall, pe guen diskiant e teu da veza pa ne anavez ket ar guir Doue, e ve avoalc'h gouzout penaus en oll broiou paien couls lavaret ez eo bet azeulet pe adoret ar zarpant. Kement ma a dle hon douguen da veza anaoudec e kenver Doue da veza hon lakeat da c'henel en eur vro gristen, da veza great deski deomp ar virionez azalec ma zomp guest d'he anaout.

Ar zarpant so eul loen oc'h pehini o deus an oll heuz ha cassoni. Ar guel anezhan a strafuil an den hag a ra aoun dezhan. An droug speret en doa kemeret doare eur zarpant evit trompla hor mam guenta, hag he lacat da derri gourc'hemen an Aotrou Doue. Abaoue ez eus cassoni etre an den hag al loen divalo-ze. An aoun rag ar zarpant a jome e touez an dud, mes an anaoudeguez eus ar guirionezou kenta a ziminue en ho zouez, ha dre ma pelleant dioc'h ho c'hrouer, an aoun-ze a deue da veza eur fals creden, hag ez eant bete stouet dirag ho enebour hag he azeuli. Evelse e velomp ar zarpant azeulet (adoret) en Ejipt, en Indez, e rouantelez Pers, etouez ar Phenisianet, e Gres ha zoken e Rom. Hirio c'hoas e velomp ar memes tra en eul loden eus an Asi, en Americ, en enezi hag e meur a garter eus an Afric.

Er Scritur Sacr, e levr ar profet Daniel, e velomp tud Babylon oc'h azeuli ar zarpant. En Ejipt, ar zarpant en devoa beleien ha servicherien, eun ti caer hag avechou eun tour evit lojeis. Ar pez a voa a vella er vro a roet dezhan da zibri ha da efa. Sevel a reat en he enor *templou* ker caer ha marteze caeroc'h evit ar re gaera eus hon ilizou. E Gres ar zarpant a guemeret evit difennour d'ar c'heriou brudeta. Mont a reat da c'houlen aliou outhan evel oc'h eun Doue. E lec'hiennou en doa eur c'hoat evit chom enha, hag eur verc'hez a voa carguet da gas he vouet dezhan. E Rom ec'h azeulet ive al loen euzus-ze. Plac'het iaouanc a voa ive carguet d'ho boeta, ha pa na zebrent ket ar bouet a veze casset dezho, e lakeat d'ar maro ar plac'h iaouanc e devoa casset ar bouet-ze, abalamour ma credet e devoa collet he guerc'hdet. En Americ, paz eo bet roet ho frankis (liberte) d'ar sclavet, ar re ma so bet guelet ive oc'h en em zestum hag oc'h ober orbidou ar re heuzussa evit azeuli ar zarpant.

Setu aze, eur vech c'hoas, e peleac'h e coez an den pa ne anavez ket ar guir Doue.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *18 Eost.*		Pont'Nabat. — *25 Eost.*	
Priz ar c'hant tiour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	13 lur, 05 c.	Guinis....	20 lur, 43 c.
Segal.....	7 lur, 48 c.	Segal.....	10 lur, 79 c.
Eiz.....	6 lur, 09 c	Eiz.....	8 lur, 73 c.
Ed-du....	7 lur, 79 c.	Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	7 lur, 74 c.	Kerc'h....	7 lur, 88 c.
Avalou-douar	2 lur, 75 c.	Avalou-douar	2 lur, 93 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de K'angal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 8 Guengolo 1866. N° 84. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 8 Guengolo 1866.

Ar scrifagnerien difeiz a gaf avechou aliou eus ar re gaera da rei d'ho lennerien ha d'an oll ma carfent ho zilaou. C'hui, emezho, christenien, a so aze gant ho moumounerez, hag a jom en ho sa pe azezet dibreder pa ve dlet deoc'h finval ha scrabat. Pa oc'h eus c'hoant d'a gas eun afer bennag da benn, e likit eur c'houlaouen dirag skeuden (imach) ar Verc'hez, hag e pakit neuze ho trivec'h dizoursi ; pa oc'h eus izom dour da zoura ho parkeier, e rit eun navet da c'houlen glao ; pa oc'h eus aoun rag eur c'hlenvet, eleac'h poania da iac'hat ho ti ha kement so var ho tro, e rit eur procession evit pellat ar c'hlenvet diouzoc'h ; hag oc'h souezet goudeze ma na da ket hoc'h afer da benn, ma na zao netra en ho parc, ma crog ar c'hlenvet enhoc'h ha ma varvit gantha ! Ma carfac'h, eleac'h an diotachou-ze, labourat hag en em zicour hoc'h unan ! Ahanta, lenner, ha ne ket aliou dibab eo ar re-ze ? ha ne dlefac'h-hu ket buan tenna ho tog da drugarecat an dud vad ho ro deoc'h ?

C'hoaz e lavarint d'ar gristenien : en em zicourit ha Doue ho sicouro. Mes ama an ali ne ket henvel oc'h ar re diaraog. An ali-ma so bet roet d'ar gristenien, hag ar guir gristenien o deus he heuillet pell araog m'eo deut ar scrifagnerien difeiz d'hen rei dezho, Ia, ar guir gristenien a voar pidi hag a voar er memes amzer lacat ho foan. Mar o deus eun afer bennag ec'h en em erbedint oc'h an Aotrou Doue, e c'houlennint he zicour, mes ive ober a raint kement so en ho gallout evit cas an afer da benn. Mar deus re a zec'hor, e pedint Doue da zigas glao, mes o c'hortoz ar glao-ze ne jomint ket da eana, hag e casint dour d'ho farc mar bez red. Mar deu eur goal glenved e c'houlennint trugarez oc'h an env, e pedint Doue da bellaat ar voalen dioutho, ha ne vezint ket ken nebeut ar re ziveza oc'h en em zerc'hel var evez, o poania da gas ar c'hlenvet dioutho ho unan ha dioc'h ar re all, hag ar pez a ziskuez sclear n'o deus ket collet oll ho foan nag ho fedennou, eo ma en deus e pep leac'h ar c'holera great muioc'h a zistruch etouez ar re ne maint ket er guir iliz, evit n'en deus great etouez ar gristenien catolic, ha gouscoude piou so en em lakeat muia var var da c'hounit ar c'hlenvet ? Piou a zo bet guelet hag a veler ato muia o vont var dro ar re glan ? ha ne deo ket ato ar gristenien catolic ?

Ah ! er sizunveziou-ma ez eus savet dre ar vro, dre an Europ oll eur c'hri hag a dle beza great poan vraz en ho diouscouarn d'ar scrifagnerien a bere e comzomp. Izom o divije bet, an dud keiz, da stanca toullou ar c'hleo, ne ket gant coton, rag ar c'hoton so re guer eun nebeut so, ha zoken brema ez eus eur pennad amzer n'her c'havet ket evit ar-c'hant, mes gant stoup, rag ar stoup a gredan so æssoc'h da gaout ; izom o divije bet, a lavaran, da stanca ho diouscouarn gant stoup evit na glefchent ket ar griaden-ze savet dre ar bed oll. E kær Anvers ez euz clevet tud, protestantet ha tud a bep fals relijion, o crial : *Bevet ar c'houenchou !* ha kementse abalamour ma o devoa guelet peguement a vad o doa great ar venec'h hag al leanezet epad ar c'hlenvet, gant peguement a ners calon en em roent da zervicha ar re glan. Hoguen pebez poan ne dle ket eur griaden evelse da ober d'ar scrifagnerien difeiz pere so ho micher poulza an dispac'herien da zistruja an oll gouenchou, ha ne fell ket dezho e ve mui na couent, na manac'h, na leanez, na nicun ebet eus ar re a heuil mad ar guir relijion ! Ha sonjal c'hoas penaus ar pez a so bet lavaret en Anvers so bet lavaret ive e kement carter so er bed couls lavaret, e Prus, en Turki, en Itali, ha beteg en Azi, en Afric hag en Americ ! Ha ne deus ket eno peadra da vouzara ha da lacat da vont en egar enebourien ar feiz hag an ilis ? Ne dlefet ket beza souezet e varfe unan bennag eus ar re-ma gant eun taol goad, o veza clevet ar griaden a behini em eus comzet ; rag evit gant ar c'holera ne varvint ket buan. Hi a

voar ker brao en em zioual oc'h ar c'hlenvet! hi a voar ker brao en em zerc'hel pell dioc'h ar re zo taguet gantha! G. M.

Ar gazeten *Le Monde* a goms eus a relegou eun Escop a Vreiz, pere so bet tennet eus an douar e Londrez, hag a so digasset da Gastel-Paol.

An Aotrou de La Marche, Escop ha Cont a Leon, a voue beziet er bloas 1806, e gueret ilis Sant-Pancras, e Londrez. An Aotrou La Marche en doa ranket tec'het eus a Frans araog an dispac'h. Diguemeret mad e Brozaos gant daou zen eus ar re guenta ha pinvidica er vro, e voue laket e penn ar re a roe sicour d'an dud tec'het di eus ar vro-ma. Evel m'en doa anaoudeguez oc'h an oll noblans a Vrozaoz, ec'h ellas caout cals sicourou evit he guenvroiz pere a voa red dezho, evel d'ezhan, kuitat ar Frans.

Da vare ar C'honcordat, da lavaret eo, an emgleo etre Frans hag ar Pap, Escopti Leon a voue staguet oc'h Escopti Kemper, hag an Aotrou La Marche ne ellas ket distrei. E Londrez e varvas, goude beza roet den ne voar peguement a arc'hant d'an dud harluet. Ne lezas ket a beadra da lacat he enterri. Mes unan eus ar re o devoa roet diguemer dezhan en em gargas a guementse, hag a reas sevel eur vols var he vez. Var ar vols-ze, a behini an itron Keruzoret, he nizez, e deuz kemeret ar zoursi abaoue, e voa merket e nebeut comzou peguer mad oa bet an Aotrou La Marche, ha peguement en doa great evit rei bara d'he guenvroiz var an douar estren.

An Aotrou Girou, Missioner e Mysor, e costez an Turki, en deus scrifet, divar benn ar c'holera so eno, eul lizer hag a lenner en eur gazeten hanvet *Propagateur* eus ar guær a Lil.

« Vardro tri mil den, emezhan, so maro ama gant ar c'holera. Unan dre zeg da nebeuta, so bet taguet gant ar c'hlenvet. Va c'henvreur eo bet ar medesin bras a enep ar c'hlenvet-ze. Azalec ar mintin beteg an noz hon ti a veze leun a dud; christenien, protestantet, paianet, turket, o tont da c'houlen louzou. Eun drol oa guelet picol paianet ha peziou turket o taoulina dirazomp hag o lavaret e voamp ho zad, ho mam, ho buez hag ho *Siva* (Doue). Eun dervez, eur picol turc, mevel gant ar roue, a grogas ar c'hlenvet enha. Eur vanden dud fur a douez an durket, uguent a voa anezho, en em zestumas en dro d'ar c'hlanvour. Oll e vouent ali e raje kement a lavarje dezhan ar belec catolic. Hen he unan, emezho, en deus pareet muioc'h a dud evit n'o deus great hon oll vedicinet. Ha kementse a voa guir. Va c'henvreur eta a roas dezhan louzou, hag an turc a velleas dezhan hag a bareas.

Ar baianet a c'halve ar c'holera *an Douez fall.* En em erbedet o deus oc'h ho oll Doueou evit he c'has divar ho zro. Bemdez e reant eun trouz guest da zihuna tud varo. Ober a reant processionou henvel oc'h mascaradennou Morlarjez. Er penn araog e veze eun den hag a lea a dreuz hag a hell evel eun den mezo, eur picol sabren gantha, hag e scoe a ziou hag a gleiz en ear evit cas an *Douez* kuit. Varlerc'h hema e teue eur vanden merc'hed ha ne ouzon ket oc'h petra e voant henvel, ho bleo dispac gantho, hag ar bleo-ze oc'h hija evel druilladou aeret var ho diouscoaz ha var ho c'herc'hen. Dansal a reant evel potred ar zabat o vont gant ar ruiou, trei evel corniguellou, hag en em zispac'hat evel droug sperejou en dour benniguet. Cridi avoalc'h a rajet oc'h ho guelet e voa e guirionez an diaoul crog enho. Varlerc'h e teue an *Douez* douguet var eur *brancardou*, eun doare gravas, ha kefiou tan en dro dezhi.

Da ziveza e teue an oll a vanden, en eur grial, en eur ioual kement, ma voant guest da lacat oll diaoulou an ifern da c'hoarzin; hag evit ober muioc'h a safar e voa gant lod taboulinou, gant lod suterezou, gant lod all kerniel bout; hiniennou a scoe var barrinier houarn, en eur guer bez'e voa gantho kement a voa mad da greski an trouz. Guelet a riz unan eus ar merc'hed discramail-ze a bere em eus comzet, gourvezet var an douar, hag e torret var he c'horf craon coco hag a so da nebeuta ker calet ha boulou coat. Mad, ar vaouez divez-ze a zavas ep droug hag an oll a ieaz adarre en ho hent. Hag on eus guelet processionon evelse epad tri miz.

Hor c'hristenien o deus great ive eur procession en henor da zant Sebastian, evit goulen pellat ar voalen diouzomp. E c'hellit cridi ar procession-ma ne voa ket henvel oc'h ar re ma em eus comzet anezho. Gouscoude dre ama ne ouzeur ket mont gant an hent sioul ha didrouz evel ma zear en hor bro. Lod evit guir a ia en eur bedi ep ober trouz, mes cals a ia en eur gana, en eur ober eun tam muzic bennag, en eur losker tennou. Ama e caront ober trouz. N'on eus ket ama ouspen nao c'hant christen, mes er brocession e voa ouspen daou vil den, rag ar baianet hag an durket a deue ive d'hon heul, hag e felle dezho e tremenjemp ive dre ho ruiou. Ar merc'hed iaouanc paien a daole bleuniou e treid ar verc'hez, hag ar mamou paien a zigase ive ho bugale da gaout mam Doue, oc'h he fidi da bellat ar c'hlenvet dioutho. Abaoue ar brocession-ze ar gristenien so bet espernet, mes e leac'h all ar c'hlenvet en deus great c'hoas distruch goude. »

An durket, evel a velit, a so mad oc'h ar gristenien pa o deus izom anezho, mes pa n'o deus ket, n'o deus ket a vorc'hed evit ober dezho goassa guellont. Evelse, e menez Liban, unan eus ar c'houenchou cossa so var an douar, couent sant Anton, so bet dismantret n'eus ket pell gant soudardet an Turki. Diaraog o doa lazet daou vanac'h, mes neuze ne rejont ket a zroug d'ar gouent. Brema avad int deut eur sulvez pa vouient e voa digor an doriou, o deus lazet eur manac'h, gouliet ha goal lakeat ar re all, saotret an traou sacr ha casset gantho kement o deus gallet da gass.

E Benhazi, e kichen Tripoli, an durket o deus ive saotret ha laeret an iliz. An tadou a urs Sant Fransez

eo a zalc'h an iliz-ze. An durket ne gredent ket mont ho unan en iliz, mes lacat a rejont da vont enhi eun arab pe eur bedouin pehini e ber amzer en devoue discrabet kement a voa enhi.

An durket o deus eur gassoni vras oc'h an hano christen, hag e voalgassont kement hen doug. Evelse ar gristenien schismatic so goal laket gantho ive evel ar re all. Ne espernont na merc'hed na bugale, nag ilizou na traou sacr. Avoalc'h eo e ve eun dra d'ar gristenien evit ma hen distruchent mar galfent.

Russi. — Euş ar Russi ez eus eur c'helou mad. Lamet eo al lezennou douguet a ene ar re a zileze relijion ar vro. Hoguen al lezennou-ze eo ar pez a vire muia oc'h an dud na zistroent d'ar relijion catolic. Rac red e voa caout calon evit coll, abalamour d'ar feiz, he oll danvez ha kuitat he vro evit mont en eur c'harter a bell da vervel gant ar goal amzer, an naoun hag an dienez. Ar gristenien catolic ne vezint ket gouscoude en ho æz keit ha ma vezo difennet oc'h ho eskibien mont da gaout ar Pap, scrifa dezhan pa garint, ha reseo ar c'hannadet hag ar scridou a deu eus he bers. Ma na vez ket otreet kementse dezho, ar gatoliket, hag ez eus eis milion anezho, a vezo ato en eun doare esclavach. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(*Naved pennad ha tregont*).

Jozeph galvet gant ar bobl salver ann Ejipt.

Jozeph o veza lekeat he dad hag he vreudeur e douar Jessen evel enn ho zra, a zistroaz da ober he garg a c'houarnour. Dre ar verz euz he viniz e tastumaz e tenzor ar roue holl arc'hant ann Ejipt hag ar broiou tro var dro.

Pa vankaz ann arc'hant d'ar brenerien, holl dud ann Ejipt a zeuaz da gavout Jozeph, en eul lavarout: Roit bara d'eomp. Ha mervel a raimp-ni dirak ho taoulagad, defaot arc'hant?

Ha Jozeph a respontaz: Ma n'hoc'h euz ket arc'hant da baea, digassit ho loened, ha me roio d'ehoc'h evit-ho peadra da veva.

Ar re-ma o veza digasset d'ezhan ho loened, Jozeph a roaz ed d'ezho evit ho c'hezek, ho denved, ho ejenned hag ho ezen. Er c'hiz-se, hen ho magaz er bloaz-se en eskem euz ho loened.

Dont a rejont c'hoaz, ar bloaz varlerc'h, hag e leverjont d'ezhan: N'her c'huzimp ket ouz hor mestr; hon arc'hant a zo eat holl, hag hol loened ivez. N'oc'h ket hep gouzout penaoz ne choum mui gan-eomp nemet hor c'horfou hag hon douarou. Ha ret e vezo d'eomp-ni mervel dirak ho taoulagad? D'ehoc'h e vezimp, ni hag hon douarou, prenit ac'hanomp evit beza sklaved d'ar roue, ha roit d'eomp greun da hada, gant aoun na iafe ann douar da c'houelec'h, pa vo maro ann diveza labourer.

Jozeph a brenaz eta holl zouar ann Ejipt, pep hini o verza d'ezhan ar pez en devoa, ker braz edo ar ghernez. Hag e lekeaz ar vro holl dindan perc'hentiez Pharaon. Nan hepken ar vro, mes ivez ar boblou a ioa enn-hi, nemet douar ar veleien; ann douar-ze a ioa bet roet d'ezho gant ar roue. Epad an ghernez e vije roet d'ezho eul lod ed euz a c'hignolou ar rouantelez, ha dre-ze ne oa ket bet ret d'ezho guerza ann douarou a biaouent.

Neuze Jozeph a lavaraz d'ar bobl: He velet a rit, da Pharaon oc'h holl, c'houi hag ho touar, kemerit brema had, hag hadit ho touarou, evit ma hellot adarre kaout ed. Ar bempved a root d'ar roue; ar pedeir loden al a lezann gan-ehoc'h evit had hag evit magadurez tud ho tiez hag ho pugale.

Hag ann holl a respontaz: Hor zalvit ghuiz ze, ô sir, ho taouarn, hor zalver oc'h. Ha n'ho lafot ato ket ouzoc'h en hor c'henver, hag e servichimp ar roue gantoa.

Abaoe ann amzer-ze bete vrema, eme Voizez pa skrivaz he histor, e pep leac'h dre ann Ejipt e vez roet d'ar roue ar bempved euz a vadou ann douar, ha kement-ze a zo deuet da veza eul lezen, nemet douar ar veleien pehini a oe diskarg euz ar guir-ze.

(Jozeph a lekeaz ar bobl hag he holl zanvez dindan dourn Pharaon, evit hen digas sioul ha seurtuz ouc'h gouarnamant eur roue mad. Rak eno ema reunsted eur bobl, ha nann o sevel enep he vistri, evit lakaat eul *liberte* gaouiadez ha kiriok d'he c'hoalleur. Pa oe deuet ar mare, Jozeph a zaskoraz d'ann dud se ho madou, ha na c'houlennaz evit guir ar roue nemet ar bempved euz ho feostou. Evel-se ar bobl, o velout kement a vadelez, a griaz: Hor zalver oc'h, hi zo vicho ar roue gant laouenedighez.)

Israel a choumaz eta enn Ejipt, e douar Jessen, roet d'ezhan evit mad; hag he dignoz a greskaz hag a boplaz dreist ment. Bevà a reaz eno c'hoaz seitek vloaz, hag he holl amzer er bed-ma a oa deuet da seiz vloaz ha seiz-ughent. Hag ec'h iz ma vele e tostee deiz he varo, e c'halvaz he vap Jozeph, hag e lavaraz d'ezhan: Ma em euz kavet trugarez dira-z-oud, itou d'in e vezi mad a-oualc'h em c'henver, evit mirout ne vezinn besiet enn Ejipt. Mes gra ma kemeriñ va faouez-van e kichen va zud; kas ac'hanoun euz ar vro-ma, ha laka va c'horf e bez va zud, koz. Jozeph a respontaz: Ober a rian, va zad, ar pez oc'h euz gourc'hemennet. Ha Jacob da lavarout c'hoaz: Tou d'in, var da le e ri d'in ann drugarez-se. Epad ma toue Jozeph, he vaz gouarnour enn he zourn, Jakob a adoraz Doue dirag baz roeal he vap, ha troet ouc'h penn he vele, he zaoulagad var zu ann Douar santel. Jakob ne varvaz ket neuze c'hoaz, ha Jozeph a zistroaz da ober he garg.

KANAN.

C'hoaz eun henveledighez skler
Etre Jozeph hag hor Zalver;

Jozeph a vezur ar c'horvou,
Jezuz a vag ann eneou.

Jozeph a ro d'ho mestr kenta
Tud ann Ejipt prenet gant-hâ ;
Jezuz ivez, da fin ar bed,
A roi d'he Dad he dud prenet.

Taolit evez, eun droiad c'hoaz,
Gant pebez nerz e c'houlennaz
Ar Patriarch beza besiet
Enn he vro, gant he dud karet. H.

PARIS. — *Penaoz e koessaer ar re ne fell ket d'ezho koessaat.*

Eunn den difeiz hep religion hag hep lezen, evel ma kaver, siouaz, kalz re er gher a Baris, a zeu da choum klan. En em lakaat a ra enn he wele. Galvet eo eur medecin. O veza arvestet pe examinet mad ar c'hlanvour ann doctor a gred ec'h hellfe he glenved dont da veza danjerus. Bez'en doa enn he di unan euz he gherent, hag a veve e doujanz Doue. Hema, o welout he nerz o vihanaat bemdeiz, a lavar d'ezhan he-unan : P'eo gwir ema danjeruz he glenved, e vije mad ghervel eur belek, marteze e teufe ar belek da lakaat eur menoz pe eunn dezir mad bennak enn he galon. Ma mignon eme ann den kar-ze, en doa c'hoant da sævetei he ene d'ezhan, ha n'ho pefe-hu ket plijadur o welout eur belek o tont d'ho kaout ? — Ann hini klan, o veza klevet kement-se, a vuaneka meurbëd pe a sav drouk-braz enn-han : koulz koude ghervel a reeur ann tad Mileriot. Dont a ra rak-tal, mont a ra enn he gambr, tostaat a ra ouz he wele. O welout eur soutanen, ann den klan a sav war he goazez hag a zeu da veza fuloruz. Bez'en doa eur vaz enn he ghichen.

Lavarout a ra d'ar belek mont kuit, ha dioc'h-tu, anez e tiskargo war-n-ezau taoliou baz. Ann tad, o teureul war ann hini klan eur zell douz ha tener, a lavar enn eur vousc'hoarzin : oh ! va aotrou mad, mar ghell kement-se ho tiboania, skoit war-n-oun keit ha ma helloc'h, hag ann tad da drei he ghein d'ezhan evit beza skoet gant-han.

Ar pec'her keaz souezet braz o welout kement a garantez, a lez he vaz da goueza hag en em laka da ouela. Koessaat a ra, roet eo d'ezhan he sakramanchou hag e varv evel eur c'hristen leun a fizianz e madelez ann Aotrou Doue. *Le Télégraphe.* M. D.

BUEZ AR PLAC'H DEVOT ARMELA

(*Eil pennad*).

Etouez ar grasou a roas Doue d'he zervicherez Armela azaleg he c'henta iaouankis, unan eus ar re vrassa e voue an anaoudeguez a roas dezhi eus ar poaniou a c'houzanve an eneou eat eus ar bed-ma gant eur pec'het dister bennag a voa red ober pinijen anezho er bed all. Doue a lakeas en he c'halon eun truez bras oc'h an eneou-ze, hag ho guelver a rea peurliessa he breudeur eus ar purgator. Evit ho zenna eus ho foaniou e kinnigue da Zoue kement a elle da ober a vad ha kement poan a c'houzanve, ar c'hrouez pe an domder en han, ar ienien er goan, ar skuisder en he labour, an diouer eus ar bouet a blije muia dezhi, an aluzennou a roe d'ar paour evit kementse, he fedennou, he c'hommunionou, an diouer ive eus ar c'hoariou da bere en em ro ar vugale all.

Ne devoa ket nebeutoc'h a garantez e kenver he breudeur beo ; sicour ha servicha a rea an oll gant ar brassa madelez. Eur respet ar brassa e devoa evit he zad hag he mam, ha morse ne vancas da zenti outho. Pa voa deut d'an oad a uguent pe a zaou vloas varnuguent e falvezas dezho he dimezi, hag e rejont cals var-nezhi o clasc he lacat da guemeret ar stad-ze a vuez ; mes hi ho fede ato d'he lezel evel ma voa. Evel ma comzent dezhi dalc'h mad a guementse ha ma voa red dezhi, evit senti outho, en em gaout avechou gant tud ha ne voant ket jurdic avoalc'h, ne voant ket dalc'het avoalc'h en ho c'homzou pe e c'hiz all, e teuas da gaout diæz beza var ar meaz, dre ne gave ket ar peoc'h a felle dezhi da gaout. Dre ma crede e cafje e kær muioc'h a æz da labourat en he zilvidiguez, e devoa eur c'hoant bras da vont da Bloarmel.

Souden e cavas tro da derri he c'hoant. Eun demezel hag he c'harie cals he goulennas evit matez. He zad hag he mam o devoue poan o tioueret eur verc'h ker sentus ha ken aketus d'al labour ; gouscoude evel ma c'houient n'en em blije ket var ar meaz, he lesjont da vont. Mont a reas eta e kear, hag Armela a voue da guenta laouen bras dre ne voa mui red dezhi en em gaout da zul ha da c'houel gant ar plac'het iaouanc eus he oad pere a glaske he zacha gantho d'an dansou ha d'an ebatou. Ouspen, eno ec'h elle alies clevet an oferen santel ha prezeg comzou Doue. A hent all he mestrez he c'harie cals hag a blije meurbet he labour dezhi, ha mar en em gleme eun dra bennag anezhi oa dre ma laboure re. E guirionez Armela a voa eur plac'h iac'h ha cre, e devoa eur speret eas ha didrouz hag a laboure kement ha diou vatez all, ha red e vije bet beza direzon evit caout abeg enhi.

Gouscoude Armela ne voa ket bet pell en ti-ze na deuas d'en em gaout diæz enha, pe guer mad bennag ma voat outhi. Ne gave nemet enou ha tristidiguez ; netra ne blije dezhi ep ma c'halje lavaret perag. Etre daou he zad a deuas da vervel, hag he mestrez he lezas da vont eun derveziou bennag da gonsoli he mam ha da lacat urz en he aferiou. Dont a reas goudeze e kær da echui he c'homanant ; mes pa voa deut termen he eil bloaz, ne fellas ket dezi chom mui, caer e devoue he mestrez clasc he delc'her, kement a boaniou speret a deue eno da hegal outhi.

Distrei a reas eta var ar meaz da di he c'herent pere he diguemeras gant cals a laouenidiguez ; ha cridi a reas eun nebeut, o kuitat kear, e voa chomet he foan, speret var he lerc'h. Mes nan, he foaniou a deuas d'he heul. Meur a dra zoken a deuas d'ho c'hreski. He c'herent a glaske dalc'h mad he lacat da zimezi ; guelet a rea etouez ar iaouankiz cals skueriou ha ne voant ket mad ; ne elle na clevet an oferen na communia ken aliez ha m'e devoa c'hoant. Kementse a reas dezhi c'hoantat mont adarre da Bloarmel, ha goude beza tremenet pevar mis var ar meaz ez eas en dro gant assant he c'herent. Meur a hini a fellas dezho he c'haout en ho zi, mes seulvui e voat mad en he c'henver, seulvui e creske he anken hag he foaniou speret.

Armela a chenchas ti meur a vech epad ar miziou kenta, hag ato en em gave diæs. Ne æsseas dezhi nemet pa zigouezas e ti eun itron vertuzus bras, eleac'h ma zoa cals labour da ober. Eno eo e c'hortoze Doue he zervicherez. Eno eo he zennas davethan muioc'h vui. Eno e voue aliez gréat an heg outhi, ar pez a voue cals talvoudecoc'h dezhi evit ar stad a voa bet great anezhi bete neuze e leac'h all. Ar pez a enebe outhi a lakeaz he vertus da startaat. Eno eo e teuas carantez Doue da veza mestrez eus he c'halon.

Ar pez a lakeas muia carantez Doue da ren en he ene e voue ar skuer roet deomp gant ar zænt ; rag en ti-ze e lennet buez ar zænt bemnoz goude coan. Ar verc'h-ze ken douguet a ziaguent d'ar mad, a zaoure c'huec ar pez a gleve da lenn, ha ne alle sonjal e tra all ebet. Ne voa ket avoalc'h evithi clevet ar vuez sant-ze a lennet bemnoz, pedi a reas unan ar vitizien, pehini a voa ive eur plac'h devot hag a ieas goudeze d'ar gouent, da lenn avechou dirazhi eul levr mad bennag, pa o divije amzer. Ar plac'h-ze a lennas eun deiz dirazhi passion Jesus-Christ. Armela a voue ken entanet gant ar garantez hag an anaoudeguez vad e kenver an hini en devoa gouzanvet kement all evithi ; kement e devoue a c'hlac'har d'he fec'hejou abalamour da bere en deus Jesus gouzanvet, ma na elle mui delc'her sonj-all ebet en he speret, na noz na deiz ; ha ker stard e voa ar zonch-ze en he ene ma sante diabars enhi eun tan ha ne vouie ket a beleac'h e teue. G. M.

AR VENEC'H.

(EIL PENNAD.)

Ar breur Rudulf a gomzas evelen : « Va breudeur, en em laouenaomp ha trugarekeomp Doue eus he drugarez vras meurbet ! Me a dlie beza brema strinket en ifern ; mes Doue en deus bet truez ouzin, hag en deus roet din ar c'hras da zistrei en ho touez evit ober pinijen eus a oll faziou va buez tremenet.

Ne deo ket abalamour d'ho pedennou mad, na zoken da veritou hon Tad sant Evroult eo bet Doue trugarezus evelse em c'henver ; abalamour eo d'al labourou a rer er gouent, evel ma velot bremaic.

O va breudeur ! Mar deo bet Doue ker mad em c'henver-me, manac'h didalvez, peguement ne vezo ket c'hoas guelloc'h en ho kenver-hu, c'hui ken aketus d'al labour ha ker jurdic da viret oll rcolennou hon urs ? Bennos d'hon labourou, va breudeur. Ken aliez a lizeren a scrifomp ama, ken aliez a bec'het a bardoner deomp en env.

A veac'h e voan maro, ma en em gavas va ene dirag ar barner leal evit beza barnet. An droug-sperejou a damalle cals traou din, hag a ziskueze eun niver spontus a bec'hejou great ganhen.

Ar barner a ziskueze din eun drem garo ha trenc. Guelet a rean ez ea da loskel he vallos var va fenn, ha me ne lavaren guer ! Ha me ne rean nemet crena ! Guelet a rean oa great ganhen, oan collet da viken ! Ar varnediguez a iea da veza douguet pa zigouezas an Ælez-Mad. Kinnig a rejonb d'ar barner leal levr ar scritur sacr, commanset ganhen brema ez eus trivac'h vloas pa voan nevez deut d'ar gouent hag am boa gallet a veac'h da echui eun derveziou bennag araog va maro.

Drem hor Zalver a laoueneas o sellet oc'h al levr-ze, hag an Ælez her pedas hag hen lakeas da bardoni eur pec'het evit pep lizeren eus al levr.

An Ælez en em lakeaz eta da gonta, hini hag hini, an oll lizerennou eus al levr bras-ze. Dioc'h eun tu-all, an droug-sperejou a gonte piz ha piz va oll bec'hejou. An niver eus ar pec'hejou-ze a voa ker bras ma em taolent en dizesper. Cridi a rean penaus, daoust da drugarez ar Barner ha da vadelez an Ælez santel e vijen gouscoude collet. Crena a rean ha va ene paour a voa anter varo gant he encrez. Ne vouien mui cals petra dremene dirazhon ker strafuillet e voan.

Setu abars ar fin an oll lizerennou contet gant an Ælez, hag an oll bec'hejou contet gant an crevent. Eul lizeren epken a voue cavet muioc'h evit a bec'hejou. An diaoulou a reas eun dispac'h ar brassa o clasc caout eur pec'het bennag c'hoas ; mes ne gafchont ken.

Ar Barner leal a droas neuze oc'h va ene pehini a voa sebezet oll, hag a lavaras dezhi gant dousder : « Breur Rudulf, ho labour en deus great deoc'h caout trugarez. It brema, grit pinijen, roit iviziken d'ho preudeur skuer vad eleac'h ar goal skuer oc'h eus roet dezho. »

Sentet em eus, ha setu me ama dirazoc'h. Me ho ped d'am diguemeret adarre en ho touez. Credi a c'hellit ez oun brema e tal da labourat c'huec var scridou ar gouent ha da ober va zilvidiguez. Guelet a rit, va breudeur, penaus pep lizeren scrivet ama ganeomp a ra pardoni eur pec'het er bed-all. »

An abat santel Theodoric en devoa plijadur o tanevella (conta) an histor-ze d'he venec'h. An histor-ze en em skignas ive er c'houenchou all hag a roe calon d'ar venec'h da labourat, da lakat dre scrit, ne ket epken al levrion sacr, ne ket epken comzou Doue, mes ive buez ar Sænt, ar verzerien, histor an Iliz hag

hini ar broiou, labourou an dud gueziec, kement a elle beza mad da guelen an dud, ha da scleraat ho speret. Neuze ne voa ket dizoloet c'hoaz ar voullerez, hag eo gant an dorn e voa red scrifa an oll levriouze a zo deut beteg enhomp eus an amzeriou coz.

G. M.

An Tiec, ar Mestr mevel, ar potr saout hag ar Big.

(FABLEN.)

Al laeron vihan a vez crouguet,
Al laeron vraz ne vezont ket.

Eun aotrou braz ha pinvidic en devoa eur merour, hag heman, evithan ne voa ket perc'hen d'he zouar, a voa gouscoude eun tiec eus ar re guenta, eun ozac'h mad, eur moundian. Bez' en devoa eur mevel braz, pe mar kirit, eur mestr mevel e penn he dieguez evit ren he labourerien. Ar mestr mevel en devoa dindanha eur potr saout, hag ar potr saout en devoa eur big.

An tieg a zalc'he he verouri dioc'h antergroaz, da lavaret eo, en devoa bep bloaz, eleac'h arc'hant, an anter eus he eost da rei d'he aotrou. Mes pa veze deut an amzer da ranna, e cave brao an dro da lacat dezhan he unan al loden vrassa ha guella, ha da gas evelse he anter da dri balefars. Eun endramer mad a voar ober herdin hag herdin, ha neuze an dousen ne vez ket great ato gant daouzec.

Ar mevel braz a veze er foariou hag er marc'hajou, o prena hag o verza. Caout a rea ive an dro da zerc'hel en tu diouthan eul lodennic vrao eus an arc'hant a dremene etre he zaouarn. Ar guennec a chans a zalc'he evithan he unan, hag ar guennec a chans-ze a veze peurliessa eur grabanat vrao a arc'hant.

Ar potr saout a loje er memes skibeur gant ar mevel braz, hag a vonie peleac'h e lakea he denzor. Pa gave he dro ez ea da ober eur guel d'an tenzor-ze, hag e sache gantha eur grabanadic moniz, mes eur grabanadic vihan. Avechou evelato e teue eur pezic guenn bennag da heul. Mad eo ranna, hag evel a leverer, hirroc'h a dal eun tam rannet evit daou dam debret. Evel n'en doa ar potr saout na coufr nag armel, e lakea he damic peadra dre ma teue en eun toul er voguer e corn ar skibeur.

Ar big a vele ar potr saout oc'h ober he droiou; ne lavare guer, mes sevel a reas c'hoant ganthi da ober ive he c'huziaden. Mar deo mad d'ar re all destum evit an amzer da zont, daoust ha ne ve ket a zoare d'ar big ober ive? Margot eta pa na veze den var al leac'h a iea da denzor ar potr saout, ha gant he beg e kemere ker brao ha tra eur pezig arc'hant, mes eur pezig bevech epken, hag her c'hasse kempen en eun toul en douar choazet ganthi evit he armel.

Bevech ma zea ar potr saout da gonta he venneien, ar pez a rea alies, e cave ato mescont, ato e veze berroc'h he rencad evit na zonje; dioc'h he gostez ar mevel braz a gave dezhan ive e scanvea dalc'h mad he ialc'h. Mes nicun anezho ne lavare guer. Micher al laer eo beza lent, arc'hant ar re-ma n'oa ket deut tre gant an hent eun, hag e c'hellent caout aoun, mar dajent da ober eun, enclasc bennag evit gouzout piou ho laere, na vije dizoloet ho laeronsi ho unan. Ne gredent eta lavaret netra, mes evessat ha spia a reant mui oc'h vui. Ep-dale ar potr saout a zigouezas var ar big dress pa edo Margot eur pezig arc'hant ganthi en he beg o cass d'he c'huziaden.

Ah! bouet ar groug, emezhan, te eo-ta so oc'h va displua-me! han ia! ne ket fall; me a ielo da guemeret kement a boan hag a nec'h o laerez arc'hant dide da ober da neiziat! Gorto! bremaic evidot-te ne laeri ken; me ia da ober eun dro en da c'houzoug.

Ar big a felle dezhi en em zifen hag a lavare en he iez: « Grit trugarez din, rag n'em eus great nemet evel a rit hoc'h unan, c'hui hag ar mevel braz hag ar mestr; ha c'hoas zoken ne ran ket ker goaz ha c'hui, rag c'hui a zach ganeoc'h a grabanadou, ha me ne gassan ganen nemet eur pezig bihan bennag. Grit trugarez din evel ma c'hoantait e ve great trugarez deoc'h!!! Margot e devije lavaret c'hoas cals traou ma vije bet lezet da goms; mes ar potr saout en devoa etretant croguet enhi ha nezet dezhi he gouzoug. »

Evel a velit, ne vez crouguet nemet al laeron vihan.

G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 10 Guengolo. — Sant Nicolas Tolantin.
Dimeurs 11. — Eus a eisvet guinivelez ar Verc'hez.
Dimerc'her 12. — Eus an eisvet.
Diziou 13. — Eus an eisvet.
Dirguener 14. — Exaltation ar Groas Santel.
Dissadorn 15. — Eisvet guinivelez ar Verc'hez.
Dissul 16. — Seitecvet goude Pantecost. Gouel ar seiz cleze.

An Aviel hirio : E tal croas Jesus edo en ho za he vam, ha Mari, pried Cleofas c'hoar he vam, ha Mari Madalen. Jesus eta o velet he vam hag en he c'hichen an diskibl a garie, a lavaras d'he vam : Maouez, setu aze ho map. Goude e lavaras d'he ziskibl : setu aze ho mam; hag azalec neuze an diskibl he c'hemeras en he di.

Sant Ian xix. 25. G. M.

KELEIER.

Eur gazeten eus an Aljeri a lavar ez eo savet iliz Aljer d'ar renc a Arc'hescopti.

Escop nevez Marseil a dle beza bet sacret, e Rom gant ar Pap he-unan, ar c'huec'h varnuguent a eost.

E miz eost diveza, ez eus maro, e parrez Folgoat, eur vaouez hanvet Mac'harit Cor, hag a voa ganet er bloas 1764, da lavaret eo, e devoa daou vloaz ha cant.

An Aotrou Jaouen, vikel er Roc'h-Mauris, so hanvet vikel e Scaer;

An Aotrou Gereec, nevez beleguet, so hanvet vikel er Roc'h-Mauris;

An Aotrou Hir, vikel e Pleyber-Christ, so hanvet vikel e Plougastel-Daoulas;

An Aotrou Jouannet, nevez beleguet, so hanvet vikel e Pleyber-Christ;

An Aotrou Helou, vikel e Sant-Thurien, so hanvet vikel er Forest-Fouesnant;

An Aotrou Rolland, nevez beleguet, so hanvet vikel e Sant-Thurien;

An Aotrou Olier, nevez beleguet, so hanvet vikel e Redene;

An Aotrou Courte, vikel e Redene, so hanvet professour e scolach Sant-Joseph e Kemperle;

An Aotrou Helièz, vikel e Nizon, so hanvet vikel e Ergue-Armel.

Bep bloaz gant an eost ec'h erru eun darvout bennag vardro an dornerezet. Caer a zo lavaret dioual, unan bennag a ra ato ar scouarn vouzar oc'h an aliou a roer dezho. Evelse e velomp adarre er bloa-ma penaus an 10 a viz eost, eur potr seitec vloas hanvet Lois Etet eus a Loperec, o cas ar c'hezeg oc'h eun dornerez a so bet coezet, ar rodou so croguet enha, hag eur c'har dezhan so bet torret.

An 11 a viz eost, Per Herri, eus a Guerber, oajet a dri bloaz hag antercant, so bet flastret he c'har gant eun dornerez, hag eo bet red distaga he c'har diouthan.

Ar 16 a eost Ian Lanchec eus a Loperec, oajet a c'huec'h vloaz ha tregont, so bet flastret he vrec'h, hag eo bet red ive he zrouc'ha.

Ar 17 a eost eur potr pevarzeg vloas, hanvet Ian-Lois Riou, eus a Sant-Segal, a grogas ar rodou en he zillad, a voue sachet diabars an dornerez hag a voue bruzunet he ziou c'har. Ar potr keaz a varve antronoz goude beza diouasket poan epad eun nebeut heuriou. Cals a zarvoudou all so digoezet c'hoas, me voar vad, mes setu aze avoalc'h evit discoez peguement a evez so da lacat pa vezer vardro eun dornerez.

Mes petra da lavaret eus an eost? Ervez ar c'hazetennou an eost so echu e pep leac'h, hag er c'harter-ma e c'houzon ive ema great brema. Cazeten ar Meziou a lavar penaus ez eus er bloa-ma eun eost toc'hor. Bez'ez eus, emezhi, etre eiz ha deg milion poezellad ed nebeutoc'h er bloa-ma evit varlene. Kement-ma a dleer da lavaret o coms eus ar Frans oll. Rag evel a zigouez ato, e meur a garter an eost so bet mad avoalac'h, pe da viana n'eus ket kementse a guem etre an eost varlene hag an eost er bloa-ma, ha mar deo guir ar pez am eus clevet lavaret, ar c'harter-ma so unan eus ar rb so hell guella eost enho dre ar Rouantelez oll. Peadra a dlhomp da gaout eno da drugarecat Doue. Gouscoude pa zeus kementse a vanc'var an eost, e c'heller esperout e kerai an ed, hag ez ai priz mad er bloa-ma.

Ar memes cazeten a lavar c'hoas Parabat eo credi e ve chomet kement a ed coz etouez an dud evel a lavare lod. Arabat eo kennebeut credi e ve kement a ed er broiou a zigas ed er c'harteriou-ma. Ma vije, an ed ne alje morse keraat evel en deus great brema hag evel ma credomp e raio c'hoas. Arabat eo ancounac'hal kennebeut penaus an Aljeri a beleac'h e tigasset guechall ha zoken beteg henn calz ed e Frans, a ranc'h brema prena, dreist oll er bloa-ma pa zeo bet distrujet ar pez e devoa a eost gant ar c'hilleien raden.

Gouscoude ar marc'hajou diveza so bet disteravoalc'h. Kementse ne dle lacat den souezet, rag an dud a voa pephini var dro he eost, ha ne deant ket da goll ho amzer o cas ed d'ar marc'had.

E Frans eo bet niveret an dud er bloa-ma. E meur a vro-all ez eus great ar memes tra. Evelse e Chin eo bet niveret an dud hag ez eus cavet tost da bevar c'hant milion. Ar Sinaiz so eur vanden vad anezho evel a velit, da lavaret eo ez eus e Rouantelez Chin kement a dud evel e deg Rouantelez evel ar Frans, hag or pez a ro da gridi ec'h anavezer tost da vad an niver eus an dud er vro-ze, eo ma condaon al lezen da receo caut taol baz an tad a ve manket da lacat caiera he grouadur.

E Chin n'eus ket a diez evit diguemeret ar re goz paour, mes al lezen a sco stard var ar re a vancfe da guemeret sourci eus ho zud pa vezont deut coz. Pa ro ar c'houarnamant sicour d'ar re goz coezet en dienez, setu ama penaus e rann he aluzennou. D'ar re o deus triuguent vloaz e ro pemp poezellad riz hag eur pez mezer; d'ar re o deus pevar uguent vloaz e ro deg poezellad riz ha daou bez mezer; d'ar re o deus deg vloaz ha pevar uguent e ro tregont poezellat riz ha daou bez seiz.

Eur burzud great gant eur vam goz evit he bugale vian.

Goude meur a zarvout digouezet ganthi, an Itron B... a gollas dre eur c'hlenvet spegus he oll bugale. Ne jomas nemethi ha tri eus he bugale vian, teir merc'h. Ouspen, he zud e devoa collet ive he danvez. Eus he madou ne jome ganthi nemet mil scoet leve a dlie beza paet dezhi keit ha ma vije e buez. Mes eur vech ma vije maro, al leve-ze a jomje gant an hini en doa prenet he douar. Al leve-ze a baet dezhi bep c'huec'h mis; pemp cant scoet d'an deg a vis guenver, ha pemp cant scoet all d'an deg a vis gouere. Gant an arc'hant-ze hag ar pez a c'houneze an teir verc'h vian e vevent brao, mes ne allent nemeur lacat a gostez.

Siouas, ar vam goz a goezas clan, hag ep dale e voa dispignet var he zro ar pezig a voa a arc'hant en ti. An Itron B... a vele ervad ne daje ket a bell, hag a reas

d'ar medecin lavaret dezhi petra zonje eus he c'hlenvet, pegueit a gave dezhan e devoa c'hoaz da veva. Ar medecin goude beza clasket digareziou, a voue red dezhan lavaret dezhi ne grede ket e vefje ouspen daou zervez ken. Kement-ma a voa d'an eil a viz gouere, hag ar vam goz paour a lavare : red eo din chom beo beteg an deg, rag mar marvan araog, ar pemp cant scoet ne vezint ket paet, hag antronoz va maro, va merc'hedigou keaz n'o devezo ket eur guennec. Red eo din chom beo eis dez c'hoas.

Setu hi neuze o lavaret he lacat var he guele, en doare ma felle dezhi, o tifen na dostaje den outhi, na lavarje den guer dezhi, na raje den an distera trouz en he c'hambr. Chom a rea ep finval, he daoulagad troet ato er memez tu, ep couls lavaret tenna he alan. Espern a felle dezhi an nebeut alanadou e doa c'hoas da denna.

Tri pe bevar devez goude, ar medecin o veza deut adarre d'an ti, a ziskuezas beza souezet dre ma voa c'hoas e buez. Ar vam goz a lavaras dezhan : mont a rencan beteg an deg, doctor, abalamour d'am bugaligou.

Ne velet ket e teuje chenchamant ebet enhi. Ne gouske na noz na deiz ; ne zebre tam ; eur banne dour ha suer epken a efe bep en amzer. Erfin e tigouezas an deg a vis gouere. Dioc'h ar mintin an Itron B... a ziscoeze beza nec'het. Ne droe ket he lagad divar an horolach, hag he c'hlevet o lavaret : c'hoaz eun heuric bennag, ô va Doue! Var dro creisdeiz e teuas eun den a afer da zigas ar pemp cant scoet. Pa e devoue ar vam goz guelet an arc'hant-ze var an daol, e tistignas he izili, e tennas eun huanad hir hag e lavaras : ô va Doue, brema ec'h allan mervel ! Tostaat a rejeur oc'h he guele; an Itron B... a voa maro.

G. M.

Ar Zaozon so tud ha ne garont ket coms cals, da viana lod anezho. Bez'ez eus zoken en ho zouez hag a glasc ato ar goms verra, hag a ve poan oc'h ho lacat da lavaret daou c'her dioch'tu. Eur medecin so eno ha ne ell ket gouzaon ar re a barlant cals ; an hini a deu d'he gaout hag a lavaro an nebeuta gueriou eo ato ar guella diguemeret. Eun itron n'eus ket pell a grogas eur c'hi en he breac'h hag a deuas da gaout ar medicin-ma da c'houlen louzou. Evel ma vouie he zoare ez eas beteg enha hag e tiscoezas he breac'h ep lavaret guer.

Ar medecin a ra eur zell oc'h ar vreac'h gouliet hag a lavar :

— Eur guignaden?

— Eun taol dant.

— Caz?

— Ki.

— Poan?

— Nan.

Ar medecin a voue ker contant oc'h he guelet o coms ker ber-ze, ma voue tost dezha dridal gant he levenez, hag ec'h ellit cridi breac'h an itron a voue louzaouet buan ha louzaouet mad.

Ar memes medecin-ze ne gar ket ken nebeut beza galvet en noz. Eun nosvez m'oa bet o velet eun den clan e creiz an noz, en em lakea en he vele da eun heur dioc'h ar mintin. A veac'h oa diskennet eunha ma teuas re-all adarre d'he c'hervel.

— Petra zo? eme ar medecin, droug enha.

— Doctor ! deut buan, buan... Va map en deus lonket eul logoden hag ez a da vouga !

— Mad, livirit dezhan lonca eur c'haz, ha roit peoc'h din-me.

Daou vevel en em gavaz en dez-all da gaozeal var al leur-guer, ha pephini anezho en em lakeas da ober fougue he vestr.

— N'eus ket var an douar guelloc'h den evit va mestr-me, a lavare unan anezho. Hennez a so didrous, dizroug, leun a vadelez; gant ma vezo diboultrennet he zillad d'ezhan, ne lavaro morse guer ebet.

— Oh ! eme eguile, va hini-me so eun tam mad guelloc'h c'hoas. Va mestr-me a ziboultren va dillad din-me alies ; var va c'hein avad e rancont beza !

E Brozaoz ez eus barnet, n'eus ket pell, eur procez hag a zo coustet brao. Gant an alvocadet ez eus eat, a leverer, eur milion eis cant mil lur bennag.

Setu ama c'hoaz eun afer-all. En eun darvout digouezet en hent houarn, eun den a voue lazet brema ez eus bloas pe var an dro. Kerent an den-ze a zougas clem a enep ar re so e penn an hent houarn, hag ar re-ma a voue barnet da baea dezho pevar-uguent mil lur. Mes setu abaoue oar deut da c'houzout penaus an den-ze a voa bet lazet a voa savet er c'hirri tan ep kemeret billet. D'ho zro ar re so e penn an hent houarn a zoug clem a enep kerent an den-ze, hag a lavar e tle beza distaolet ho arc'hant dezho ; rag, emezho, an den-ze n'en doa ket paet, hag evelse n'en doa guir ebet da veza lazet er c'hirri tan. G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *1 Guengolo.*		Pont'Nabat — *30 Eost.*	
Priz an hectolitr.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	20 lur, 47 c.	Guinis....	20 lur, 35 c.
Segal.....	10 lur, 82 c.	Segal.....	10 lur, 90 c.
Eiz.....	8 lur, 87 c	Eiz.....	9 lur, 14 c.
Ed-du....	8 lur, 87 c.	Ed-du....	9 lur, 49 c.
Kerc'h....	7 lur, 46 c.	Kerc'h....	6 lur, 90 c.
Avalou-douar	4 lur, 69 c.	Avalou-douar	3 lur, 90 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissaborn 15 Guengolo 1866. N° 85. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec'e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun ebken. An abonamant a guemerer e ti an Autrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 15 Guengolo 1866.

Eun dra zo hag a laca souezet lod eus ar scrifagnerien difeiz a bere e comzomp avechou. Ober a reont muia ma c'hellont a vad emezho ; rei a reont kenteliou eus ar re gaera, aliou eus ar re æssa da heuilla, ha den couls lavaret ne ziskoez beza anaoudeg eus an oll boan a guemeront. Ne veler ket e rafet pelerinach ebet evit mont d'ho guelet, d'ho meuli, d'ho fedi, hag, ar pez a blichfe dezho muioc'h c'hoas, evit..... cas eun dra bennag dezho. Petra, hi a boagn da zeski d'an dud beva dioc'h ho guiz, ep ober fors eus a lezen Doue nag a lezen an iliz, beva pep hini ervez he benn hag he frouden, hag an dud, calonou criz ma zint, ne stouont ket d'an daoulin evit ho zrugarecaat !

Ha ne deo ket epken e tescont d'an dud beva en ho æz, mes digas a reont dezho an æzamanchou-ze so hirio var an douar ha ne vijent bet anavezet morse panefe hi. Da viana eur rum so eus ar scrifagnerien-ze hag a lavar penaus, panefe hi, n'or bije bet morse an hentchou houarn, ar c'hirri tan-ze pere a gas ar beacher ken didor ha ker buan eus an eil kær d'eben, hag eus an eil carter d'eguile. Panefe hi e vijemp bet c'hoas brema o veachi evel ma reat guech all, ha pa en divije eun den antercant leo epken da ober, e vije mad dezhan ober he destamant araog diblaz, rag Doue epken a elle gouzout peur e c'halje distrei. Panefe hi n'or bije ket bet an neudennou orjal-ze pere a gas keleier eus an eil penn d'eguile eus ar bed, ker buan hag ar zonch eus a speret an den, hag a laca daou zen da ellout caozeal an eil gant eguile eus a gant hag eus a vil leo. Panefe hi ne vije bet morse hano da zigueri ar c'han-ze a rer hirio etre ar mor Creiz hag ar mor huz hag a rento d'al listri an anter berroc'h an hent da vont d'an Indez. Nag a draou-all c'hoaz on eus ha n'or bije bet morse panefe an dud vad-ze !

Kementse a zigas da zonch eus a vevel eun ograouer pehini a glevas eun dervez meuli he vestr. Ar mevel-ze a veze o c'hueza en ogrou. Eun dervez ma en doa an ograouer c'hoariet dispar, lod eus ar re a voa bet oc'h he selaou a lavare oa eun dudi he glevet, e tride ho c'halon en ho c'hreiz oc'h he glevet. Ar mevel pehini a voa var al leac'h, a lavaras en eur hija he benn : ia, va mestr a c'hoarie mad sur ; mes me a voa eno, ha ne c'houezen ket fall ive !

Digas a ra c'hoas da zonch eus an azen a gomzer anezhan er fablennou. Al leon o vont da jasseal, a gassas an azen gantha d'he zicour. Lacat a reas ar bourrig e creiz ar c'hoat, hag e c'hourc'hemennas dezhan blejal en dra c'helje evit sonta ha strafuilla al loenet gouez hag ho lacat da zont er meaz eus ho zoullou ha da dec'het kuit. E guirionez an azen, pa loscaz he vouez, a reas blejadennou ken euzus ma voue guelet souden kement loen gouez a voa a dost o kemeret an tec'h, hag al leon pehini a voa chomet e corn ar c'hoat ho discare dre ma tosteant.

Han ! eme an azen goude d'al leon, ne ket loenet on eus ni tapet ? Ne ket blejal a ouzon-me ? Eo, eo, eme al leon, eur blejer out eus ar re guenta. Panefe ma c'hanavezan mad ac'hanout, em bije bet aoun va unan !

An azen, a leverer, a ieas droug enha o clevet al leon oc'h he voapaat, hag an doctoret ma comzomp anezho a ve marteze droug enho ive ma ve diskuezet dezho n'o deus ket bet muioc'h a bers en traou burzudus a veler savet hirio var an douar, evit n'en doa ar bourrig-ze e chasse al leon, pe mevel an ograouer e muzic he vestr, ha gouscoude ne ve diskuezet dezho nemet ar virionez.

Rom. — E Rom e vez solanite bep bloaz evit gouel Sant Lois. Unan eus an ilizou caera a guær so dindan hano Sant Lois, hag an oll Fransizien a vez e Rom d'ar mare-ze a ia di d'an oferen en deis-ze. Pevar eus ar zænt a Frans o deus ilizou e Rom en em gave ho gouel en dervezion divcza-ma, S. Lois, Escop Toulouz, S. Roch, Sant Bernard ha Santez Jeannet Chantal. Hon Tad Santel ar Pap ne dle ket kuitat kær. Lacat a ra pourchas ar pez

zo red evit canoniza cals sænt er bloaz a zeu, hag evit rei diguemer d'an Eskibien a ielo neuze da Rom.

Eur brotestantez iaouanc hag a lignez huel eus a Studgard a so en em c'hreat katolikez er sizunveziou-ma, tost da Rom, en iliz Galloro. Eno, dirag eun imach d'ar Verc'hez, eo e devoa recevet ar c'henta gras, ar c'henta sclerijen pehini e deus great dezhi anaout ar virionez.

Paris. — Abaoue ar c'henta a vis guenver, e Lyon e saver *diner Sant Per*, er memes tra evel ma saver gueuneien *Breuriez ar Feiz*. E Paris eo fountet ive brema ar memes doare da zevel diner Sant Per. En iliz Itron Varia ar Victoriou eo fontet ar vreuriez-ze.

E fin mis eost e tlie diblas eus a Varseil eul lestr evit mont da gas pelerinet d'an douar santel. Mes evel ma ema ar c'holera er broiou-ze, cals eus ar re a dlie mont da Jeruzalem a les ho beach da ober ac'han d'ar bloaz a zeu, hag e levereur n'eus ket a belerinet avoalc'h evit ma c'helfe al lestr mont d'ho c'has.

Amien.— An 21 a viz eost eo bet canet, en ilis Prouzel, ar zervich deiz ha bloaz evit ene an Aotrou Lamoricier. An Aotrou'n Escop a Amien a voa deut he unan d'ar zervich-ze. Bez'e voa oll dud ar c'harter ha re all deut a bell evit unani ho fedennou evit an difennour calonec-ze d'hon Tad Santel ar Pap.

Chin. — Lavaret a rer ez eus lazet, e Coree, daou Escop ha seis beleg catolic. Evelse er broiou-ze, pa vez didrouz eur c'harter, e rer ato en eur c'harter all bennag ar brezel d'ar guir relijion ha d'ar vissionerien. An drougsperet ne jom morse da eana.

Arras. — Ilis an Itron Varia, e Boulogn-var-Vor, so bet consacret en derveziou-ma. An iliz-ze so da-rempredet gant ar belerinet.

Setu ama penaus e savaz eur pelerinach eno. Tud Boulogn a velas eun dervez o tostat oc'h ho fors-mor eul lestr ha ne voa na martolot na rouenv enha. Dont a rea he unan caer, goustadic; an houliou mor epken her poulze. Caout a rejor enha skeuden (imach) ar Verc'hez, e coat, ar mabic Jesus ganthi var he breac'h cleiz. An imach-ze a voue destumet ha douguet da eur chapel e gorre kær, hag eno e voue enoret, ha tud Boulogn a recevas cals a c'hrasou o pedi dirag an imach-ze da vam Doue.

Ar brud eus ar burzudou-ze a ieas dre bevar c'horn Frans, hag a bep leac'h e teuas tud di da c'houlen eur c'hras bennag oc'h ar Verc'hez Vari. Ar rouanet a Frans a enoras ive an Itron-Varia-Boulogn, hag a anzavas beza dleour dezhi eus a c'hrasou bras.

Boulogn so eur guær var bord ar mor dirag Brozaos. Evelse, ouspen an Eskibien a Frans a voa eat di evit ar solanite ma comzomp anezhi, e voa eno ive tri Escop deut eus an tu all d'ar mor.

Ar chapel goz a voa coezet pell a voa, ha tud ar c'harter o devoa eur vall vras da velet sevel eno eun ilis nevez. Savet ez eus brema eun ilis caer. Evelse ive pebez levenez evit oll dud ar vro-ze!

Avignon. — En escopti Avignon ez eus savet ivez eun iliz en henor d'ar Verc'hez. An ilis guenta eno a voa bet savet, a leverer, gant Santez Martha, c'hoar da Vari-Madalen. Ar Verc'hez so enoret eno abaoue m'eo deut sclerijen ar feiz e Frans. Ar chapel-ze a voue sautret er bloaz 1793, ha ne voa distroet adarre da zervichout d'ar zervich divin nemet er bloas 1858.

Perigueux. — En escopti Perigueux, en ilis Cadouin, ema al liser a zervichas da sebelia, pe mar kirit, da liena hor Zalver Jesus-Christ. An Aotrou'n Escop Dabert a so falvezet dezhan lacat enori ar relig santel-ze. Scrifet en deus eul lizer caer eleac'h ma tiskuez ez eo e guirionez al liser-ze an hini so bet var dro corf hor Zalver. Al liser-ze a voue digasset da ilis Cadouïn gant ar Fransizien, pere a ieas guechall d'an Douar-Santel da vrezelecat evit bez Jesus-Christ hag evit chasseal an dud divadez euz ar vro-ze. Eno e cafjont al liser-ze, ha cals burzudou so bet c'hoarvezet gant ar re o deus touchet outhi.

Toulouz. — Da c'houel ar Verc'hez, da anter-eost, ez eus guelet e parrez Sant-Jory, ar pez ne veler ket alies. Eur beleg iaouanc a gane he oferen nevez, hag ar beleg iaouanc-ze en deus pemp breur beleien evel-d'han. Unan anezho a voa eat e compagnunez Jesus, hag a so maro. Ar pevar all so beo, hag ho fevar e servichent ho breur iaouanc oc'h an aoter. G. M.

Bez' ez eus tud hag a so ker stag ho c'halon oc'h an danvez, tud ken ingravet, uzulierien ker boaz da zacha gantho, da scrabat, da vernia, da espern, ma ne ellont sonjal e tra all ebet nemet en ho arc'hant; hag hi dare da vervel, n'int ket guest da zigas eur sonch all en ho speret. Maro, barn, Doue, ene, silvidiguez, baradoz, ifern, eternite; an traou-ze oll ne dint netra evitho. Ma ve eun dra bennag hag a alfe ho laouenaat var ho zremenvan, ma ve eun dra bennag hag a alfe scanvaat an anken o deus o tiscregui eus ho danvez, eo ma c'helfent c'hoaz espern eun dra bennag divar goust mizou ar maro.

Ar c'hazetennou a goms en derveziou-ma eus eun *uzulier* evelse, eur potr coz ha n'en doa great epad he vuez nemet mac'homi danvez, ep sellet cals dre be du e teuent. Coeza a ra clan, hag ez a toc'hor ep dale. En despet dezhan, pe guentoc'h, ep gouzout dezhan e clasker eur medesin var he dro, hag ar medesin a lavar freaz n'en deus ket an den clan ouspen eun heur da veva. Ar potr coz evithan da veza diners ha toc'hor en doa gouscoude he anaoudeguez vad. Clevet en doa barnediguez ar medesin. Eur zonch a deu en he speret. Pe seurt sonch, a leverot-hu? ar zonch da c'houlen eur beleg? da c'houlen he zacramanchou? da lavaret d'he dud distaol d'he berc'hen eun tam madou bennag deut gant an hent fall? Oh! ne maoc'h ket tost. Ar zonch a voa deut d'an uzulier oa houma. He varo a voa hir, hag e vouie e vije trouc'het he varo dezha goude he varo ma na vije ket trouc'het araog. A hent all e vouie ive e kemer hirroc'h eur barier evit kempen eur c'horf maro, evit na guemer evit kempen eun den beo. Setuhen ta o lavaret da unan eus ar re a voa var he dro: it da guerc'hat din ar barier!

Ar barier a zeu, hag ar potr coz a c'houlen diganta:

— Peguement a ia ganeoc'h evit troc'ha he varo da eun den beo?

— Daou venneg, eme ar barier.

— Hag evit troc'ha da eur c'horf maro?

— Nebeuta a roer din eo deg guennec.

— Mad, eme an *uzulier*, troc'hit va baro din dioc'htu, hag hastit afo.

Ar barier a voa scanv a zorn, ha petra bennag ne voa ket eun dra æz ober he varo da eun den toc'hor, ne voue ket gouscoude pell evit he guempen. Pa voa eat en he dro, ar potr coz, hag hen beac'h dezhan o caout he alan, en devoue c'hoas evelato ners avoalc'h evit lavaret:

Mad... eis... guennec... ato... espernet... eo!

Ar re-ze oue he gomzou diveza; ha pemp minuten goude e voa maro! Ne ket eun tremenvan skuerius e voa hennez? Bez' e vije eno peadra da c'hoarzin, ma c'halje beza leac'h da c'hoarzin o velet traou ken trist-ze. Diskuez a ra kementse penaus mar deo guir evit an darn vuia e varver evel ma vez bevet, ez eo guir dreist oll evit an dud-ze o deus great ho Doue eus a vadou an douar. G. M.

Ar fals doctoret hag ho lavariou.

Setu ama eun doctor all: hema avad a ra poan d'inn he velet etouez ar re a goms a enep ar relijion; rac hema a zo unan eus an dud-se a renc gounit ho bara dioc'h ar c'houezen eus ho zal, hag a ve ken eaz dezho mont d'ar baradoz, mar carfent lacaat da dalvout evit kement-se al labour tenn o deus da ober bemdez en ho stat. Mes nann: dallet gant kentelliou faos, pe touellet dre ar scoueriou fall a vel dirac he zaoulagad, ar paourkeaz labourer-se a deu da goll ar priz hag ar mirit eus he boan, en eur vressa a zindan he dreid unan eus ar brassa gourc'hemennou a Zoue, an hini a ra deomp eul lezen da zantifia ar zul. Ha ne ket zoken aoualc'h evithan bressa al lezen-se a zindan he dreid; c'hoant en deffe ouspen da lavaret n'euz drouc ebet e kement-se, hag evit difenn eun hevelep gaou, e clasc an digareziou troïdellus-ma: « *d'ar zul e renker beva evel d'an deisiou all; n'e ket o vont d'an oferen ha d'ar gousperou eo e c'hounezinn bara d'am greg ha d'am bugale.* »

Va mignoun, a respountfenn dioc'htu da eun doctor evelse, ne ouzoc'h ket petra liviret. *D'ar zul*, eme c'houi, *e renker beva evel d'an deisiou all.* Ia, guir eo, keit ha ma fell da Zoue; aveichou coulsgoude e renker ive mervel da zul kercouls ha d'an deisiou all, ha mar marvit en eur ober goab eus a c'hourc'hemennou Doue, n'e ma ket brao ar stal ganeoc'h; n'e ket me a garfe beza en ho roched. *Da zul e renker beva evel d'an deisiou all*, ha var an digarez-se o peuz c'hoant da lavaret eo ret ive labourat da zul evel d'an deisiou all. Paour-keaz doctor ma'z oc'h! anad eo o peuz ezom c'hoaz da vont d'ar scol; anad eo o peuz ezom c'hoaz hag ezom bras da brena skiant hag eun tam mad a skiant. Rac me lavar d'ehoc'h, hag an oll dud a skiant hag a c'houisieguez vad a lavaro eveldon, *ne vevoc'h ket pell da zul kennebeut na d'an deisiou all*, mar kendalc'hit da labourat ato, *bemdez-bemdez*, da zul evel d'an deisiou all. Noc'h ket creny aoualc'h evit kement-se, na c'houi, na den all ebet. Ne helfac'h ket padout pell o kendelc'her da labourat evelse eb kemeret eur veich an amzer eun devez bennac a ehan: ho corf a deufic da zemplant, oll oanz oc'h ijili a iaffe da netra a nebeut a nebeut; dont a rafac'h abars nemeur da goll ar iec'het, hag etfin ar vuez. Histor ar bed a zo leun a desteniou hag a ziscouez sclean ar virionez eus ar pez a lavaran.

Setu perac, e kement bro zo var an douar, an dud a skiant o deuz credet hag a gred ato, ez eo red da guement hini a renc gounit he vara dioc'h ar c'hoezen eus he dal, ne lavaran ket ebken discuiza dioc'h he labour epad an noz dre eur c'housket c'houec', mes ouspen kemeret eun devez a repos bennac eur veich an amzer; hag an devez se a repos, hervez an dud a skiant a zo bet hag a zo c'hoaz hirio e kement corn zo er bed, ne hell ket beza casset en tu all da eur zizun, pe en tu all da c'huec'h devez labour great dioc'htu eb ehana: nerz an den, ken-nebeut na nerz al loanet, ne ouffe ket padout, emezho, da labourat evelse epad ouspen eur zizun, pe ouspen c'huec'h devez dioc'htu. An dra-ma zo bet anavezet gant an oll epad an *dispac'h* pe ar *revolusion* vras a veuzas ar Frans oll en daëlou hag er goad er bloaz 1793. Neuze, doctor, ez oa o ren hor bro, evel a ouzoc'h, tud difeiz eus ar re c'hoassa zo bet biscoas. An dud-se, goude beza pilet ar c'hroaziou, dismantret an aoteriou, serret an ilizou; goude beza casset an archerien en dro evit clasc ar veleien vad hag ho zeuler er prizoun pe ho lacaat d'ar maro; an dud-se, evit carza ar vro, evel ma lavarent, eus a guement a helje digass da zonch eus a Zoue pe eus ar relijion, a zougas eul lezen dre behini e c'hourc'hemennent d'an oll Fransisien labourat da zul evel d'an deisiou all.

Coulsgoude, evel ma ouient ne hell ket an den kendelc'her da labourat epad pell amzer dioc'htu eb ober gaou ous he iec'het, e lakejont eun devez a repos bep dec devez eus ar mis, hag an devez-se a repos a oue gâlvet gantho *decadi*. Mes kerkent eus a guement corn zo e Frans e savas clemmou a enep eun hevelep lezen. N'e ma ket en hor galloud, a lavare an oll labourerien ha micherourien, n'e ma ket en hor galloud kendelc'her da labourat evelse epad nao devez dioc'htu. Kement-se, a lavare an dud divar ar meaz, a dremen ive galloud al

loanet. Hor c'hezec, emezho, hag hon ejennet, pa vezont bet stagnet ous ar c'harr, pe stag ous an alar epad c'huec'h devez dioc'htu, a ziscouez aoualc'h, dre ho gourrisiadennou pe ho blejadennou truezus, eo deuet ar mare da rei dezho eun devez a repos. Ar re a ioa o ren ar vro, o clevet ar c'hlemmou-se a deue a bep leac'h betec ennho, a lakeas eun anter-devez ehan e creis an *decad*, da lavaret eo, e creis ar zizun a zec devez. Mes al labourerien hag ar vicherourien ne glemjont ket nebeutoc'h evit kement-se, hag abars nemeur e oue red ho lezel en ho roll da labourat dioc'h ar zizun goz, ha da viret repos ar zul evel ma reant aziaraoc. Setu aze, doctor, penaoz ar skiant vad, kelennet ha sclerijennet dre ar c'hentelliou a gav var ar poënt-ma ebars histor ar bed, a vere deomp sclear eo red da guement hini a renc gounit he vara dioc'h ar c'houezen eus he dal, kemeret eun devez a repos bennac eur veich an amzer, da viana *eun devez var zeis*, pe *eun devez ar zizun*. Evelse ar skiant vad pe ar *rezoun* ebken, (ne fell ket d'inn c'hoaz coms d'ehoc'h a relijion, an dra-se a deui divezatoc'h), ar skiant vad pe ar *rezoun* ebken eo a lavàr ne *vevoc'h ket pell da zul ken-nebeut na d'an deisiou all*, mar kendalc'hit da labourat ato, *bemdez-bemdez*, d'ar zul evél d'an deiziou all.

Mes, a respountoc'h d'inn marteze, « ne lavaran ket d'ehoc'h e labourfenn ato, bemdez-bemdez; me guemer ive aveichou eun devez a repos bennac » — Ah! ia, da lun, ha n'e ket, han? Eno eo! me ouïe ervad; o c'hortoz an dra-se edon. Mes selaouit: divezatoc'h ni gomzo hirroc'h eus an dra-se, ni velo petra c'hounezit o kemeret evelse ho tevez a repos da lun, eleac'h her c'hemeret da zul. Evit brema n'em euz nemet eun dra da c'houlen digancoc'h var guement-se, an dra-ma ebken, sellit: penaos eta e hellit-hu beva da lun eb labourat, ma ne bellit ket hen ober da zul? Bremaïc o poa c'hoant da lavaret eo red labourat da zul evit beva da zul; perac eta n'e ket red er memes tra labourat da lun evit beva da lun? Perac ar c'hemm a lakiit e kenver ar poent-ma etre ar zul hag al lun?.... Ac'hanta, doctor, e peleac'h ema ho teod?.... Eur guerie respount, mar plij, d'ar goulen am euz great d'ehoc'h.... Coulsgoude mar gra re a boan d'ehoc'h va c'hlevet o coms evelse, comzomp a draou all, mar kirit; n'e ket o clasc ober poan d'ehoc'h emaoun, c'hoant em oa ebken da ziscouez d'ehoc'h ne gomzac'h ket hervez ar skiant vad pa lavarac'h eo red labourat da zul evit beva da zul: her guelet o peuz, ar skiant vad a zesc deomp ar c'hountrol.

Guelomp brema, mar kirit, petra zesc deomp var guement-se ar relijion. Ah! ar relijion! Selaouit, va mignoun; me anavez ac'hanoc'h eun tamic; me zo sur c'houi ne garfac'h ket tremen evit eun den ha n'en deuz tam relijion ebet, evit eun den ha ne gred ket zoken e Doue. Etre c'houi ha me ama e hellit lavaret ar virionez var eün: livirit eta d'inn aze, an dorn var ho coustians, ha c'houi a garfe tremen evit eun den evelse? — Naun zur, a respountoc'h d'inn dioc'htu. — Mad! va mignoun paour, a respountinn d'ehoc'h d'am zro, o labourat da zul ec'h en em gomportit coulsgoude evel eun den ha n'en deuz tam relijion ebet, evel eun den ha ne gred ket zoken e Doue. Ia, doctor, evel eun den ha n'en deuz tam relijion ebet, evel eun den ha ne gred ket zoken e Doue. Souezet oc'h eus a guement-se? Netra eassoc'h coulsgoude da lacaat sclear dirac ho taoulagad.

Gᵉᵃ MORVAN,
Person Plugüen.

BUEZ AR PLAC'H DEVOT ARMELA

(*Trede pennad*).

Armela e deoue an eur da ziskuil he c'halon da eur relijius santel a urs Carmes, boazet da veled sclear en eneou ha d'ho rên var an hent mad. Goueled a reas eta, ar pez en doa c'hoant Doue da ober euz an ene-man, ha ne zinac'kas ket out-hi he sclerijen evid he c'hass en hent ar santelez. Adalec neuze betec he maro, Armell ne reas netra eus he fenn e-unan, rag, emezhi, nep piou benac ne ra netra araoc beza kemered kusuil, a c'hell beva dineac'h ha disoursi.

Sounjal a rea ato e poaniou hor Salver; ha dre m'a c'houie ne oa netra nemed he garantez evid-hi, en doa he lakeat d'ar maro var ar groas, ne oua poan nag anken ebet, na garje beza bet da c'hounsao evid discouez d'ez-han he anaoudeguez-vad. Ar sounj enz ar pec'het, a lakea he daëlou da redek a hed an noz; mez divezatoc'h m'a teuas ar memes daelou da redek, ne oua evid ho lacad da skuil nemed an ners euz he c'harantez evit Doue.

Varlerc'h an daëlou carantezus-se, e teuas e spered Armell goual-ioulou scrijus pe tentasion bras. Etre m'a edo eun deiz oc'h ober bresel er guis-se da unan euz ar goual-ioulou-se, e credas beza dilezet gand Doue; mez hor Salver dre he vadelez a guendalc'has coulsgoude e calon he servicheurez eur c'hoant vras da jomm bepred stag euz he dever ha da gaout ar brassa caz out ar pec'hed. Goulen a rea alies kusuil digand he c'honfessour, hag e c'heuille pen-da-ben he aliou mad, n'eus fors peguement e vije cousted d'ez-hi senti. Lavared a vije great d'ez-hi tostaat alies euz ar gommunion, petra benac ne gave pelloc'h en he c'halon nemod sec'hor evit kement-se.

Ne gave mui tam levenez en oberou a drugarez, da lavared eo o communia, o pidi pe o cana eur c'hantic caer benac. Mez he c'honfessour dre ma z'edo eun den guichek e pep tra, a velas ervad ez-oa red he lacad da zibri muioc'h ha da labourad nebeutoc'h, hag evit-se e pedas ar servicheurez-all a ioa bet var an hent da vont da leanez da guemered evez anez-hi. Erfin goude c'huec'h pe seiz miz brezel, ar barr arneu-se a dremenas, ha Doue a lekeas a nevez da grogui en ene he serviheurez an tan euz he garantez.

Mez piou a c'helfe lavared gand pebez aked ne glaskehi ket an hini a garrie gand kement a deneridiguez? He c'halon a ioa devet gand eun tan hag a zeue euz an env:

kement a zo crouet a roe d'ez-hi da veled dourn Doue e pep leac'h: hoguen pa ziskenne en-hi he-unan, e vele ervad ne c'helle ket mont d'avid Doue etre m'a chomje he c'horf assames gand he ene. Kement a gassoni a guemere neuse euz he buez, m'a carje pelloc'h gueled ar maro o tond evid he c'hass da rouantelez an env. Gouzout a rea ervad n'ez-euz doare ebed guelloc'h da dostât out Doue na da blijout d'ez-han, egued en em rei d'ar beden; setu perac en em lekeas da bidi a c'hinou hag a galon gand mui a ners eguet biscoas.

Kement a boan a lekeas da glask ar Pried-Divin, m'a cavas anez-han. Doue a roas d'ez-hi da anaout ne d'eo ket en traou diaveas e tleer her c'hlask: goueranti a reas d'ez-hi ez-oa pardounet he fec'hejou; rei a reas gueñed ha purentez d'he ene gand ar pris euz he c'hoad; he c'hreat a eure gand an ners euz he c'hrassou; he fellàd a reas euz kement he dalc'he stak euz an traou crouet, euz ar pez he jasse d'an drouk: he lacâd a reas c'hoas da n'em zizober euz pep carantez, nemed euz carantez Doue. Ober a reas diguemer euz he ene, en eur rei d'ez-hi da anaout e rea he choumadur pe he zemeurans e creiz he c'halon.

Ar spered a iostas ar c'horf; hag ar plac'h iaouanc santel-man, a gouezas prest clanv. He c'hlenved a badas tost da c'huec'h miz. Doue dre garantez evid-hi a roas d'ez-hi leac'h da gaout muioc'h a zellid pe a virid, o lezel da ienâd ar garantez e deoua evid-hi he mestrez. An itroun-man a sounjas d'ez-hi ne oua ken caos d'he c'hlenved nemed he feneantis, ha dre-se evit beza pare ne doa nemed en em rei c'houek d'al labour. Ouspen-se, ne gave ket mad goueled he servicheurez oc'h en em rei kement d'an devosion. Aôn a guemeras n'a zeuje he empen da zivoueda, rag, cals tud, hag en ho zouez tud vertuzus, a lavaras d'ezhi lacad he flac'h da labourad muioc'h, pe e teuje he spered da drei. Evid distrei eun evelep goalen euz he zi, an itroun a n'em lekeas da ober buez d'he flac'h, d'he lacad da ober al labouriou rusta; ne leze mui Armell da vont d'an oferen var ar sizun, mez ebken da sul ha da c'houel: ober a rea goab euz he devosion dreist-muzul, hag alies e claske an tu da ober d'ezhi mez var guementse. Ar vuez-se a badas tri bloas. En eur guer, evit gouzout peguement a boan e deuz bet Armell da c'hounsao, n'euz nemed sillaou ar pez a lavar he mestrez anez-hi: « M'ar d'eo Armell eur plac'h santel, ez eo eun nebeud dleourez d'in-me a guement-se. »

Armell desket dre ar sclerijen a gave en he c'halon, ha dre ar pez a gleve len er c'henta hag en drede levr a Imitasion Jesus-Christ eleac'h m'a coseer euz an doare da c'hounsao gand pasiantet hag eb en em glem, a vije ato laouen oc'h ober all labouriou diessa, n'euz fors peguen garo e vije avijou ar poaniou a dremene dre he izili; ha dre m'a sante c'hoas ar vez o picad he c'halon pa vije great goab anez-hi dirag an dud diaveas, e rea brezel d'ar vez-se, o lacad he levenez da vont e leac'h m'a vije ar muia tud evit caout muioc'h da c'hounsao. He c'honfessour cousgoude a gavas he foaniou re gris, hag a lavaras d'ez-hi e c'helle, eb displijout da Zoue, mont er meas euz an ti-se. Mez hi a responntas d'ez-ha gaud cals a ners: « Penaos, va zad Confessour, lavarad a rit d'in pellâd euz ar c'hroassiou a zigass Doue d'in da zouguen? Nan, biken ne rin kement-se, nemed gourc'hemen a raffec'h d'in hen ober. »

He c'horf cousgoude a ioa deut spontus da veled. He mam vad o veled he merc'h ken castis ha ken drouk-lived he fedas an daëlou en he daoulagad, da zistrei d'ar gær. Mez Armell he dic'hlabare hag he c'honforte, en eur lavared d'ez-hi en em gave brao-bras en ti-se, ar pez a ioa guir, pa gave eno an tu da vaga he c'halon euz ar c'hoant e deoa da ziskuez d'a Zoue he c'harantez dre he foaniou.

T. B.

POTR AR C'HROUER.

Satan, ep mâr ebet, eo an hini en deus digoret da guenta he c'hinou euzus da leskeur leoù douet, hag he vrassa plijadur, ma c'helfe da viana caout plijadur, eo clevet an dud o toui hag o jarneal. Eun tad christen, evit miret oc'h he vugale da guemeret ar voazamant fallze a lavare dezho an histor-ma:

Anavezet em eus, emezhan, eun den hanvet Jorj Teillard, hag a voa eun touer Doue eus ar re voassa. N'oa ket guest da lavaret diou goms, ep loskeur eur jarne bennag. Pa deue eun dra bennag da hegal outhan, e toue beteg ober aoun d'ar re her c'hleve. Tud ar c'harter o doa he lezhanvet an touer, ha petra bennag ma scrije an darn vuia o clevet he gomzou, ez oa gouscoude hiniennou hag a iea avechou da ober an heg outhan evit he lacat da zibuna litaniou an arme.

Eun dervez ma edo er c'hoat o troc'ha keuneut, e scoas he vouc'hal var eur mean, hag e voue torret. Neuze va den en em laca da doui evel eun drouc sperèt. Ne vouie ket petra da ober gant he gounnar. Henvel oa oc'h eun den eat en egar. Divar greiz ma edo o counnari, e cleo eur c'hoarzaden a dost dezhan. Ep trei da zellet: S.., C... emezhan, te a c'hoars c'hoaz?

Neuze gouscoude e sao he zaoulagad, hag e vel eun den enhe za, eur c'hrouer gantha en he zorn, evel pa vije o vont da garga ed. Guisket oa en eun doare iskis. Var he benn ez oa eun toc du hag eur bluen ruz outhan; he rokeden a ioa e liou an tan hag he vragou a ioa du pod. He zrem a ioa eur scrij da velet, treud evel eun ancou, he c'hinou faoutet beteg he ziouscouarn, he fri kement hag eur zouc'h, ha camet he veg evel hini eur perroket.

Larcoc'h e velas eun den all ha ne voa ket cals braoc'h potr, eur bern sac'hadou leun ha laset en he guichen, hag e talc'he digor eur zac'h anter garguet evit lacat ar pez a zestume potr ar c'hrouer.

O velet daou zen stalamardet evelse, hag a voa eno ep ma c'houie, an touer a grogas enn tamic aoun enha, hag en eur izelaat he vouez, e lavaras:

— Asa, gouzout a alfet...

— Piou omp ha petra reomp ama, ha ne ket ta, eme

botr ar c'hrouer? hag hen dirol da c'hoarzin ; hag eur c'hoarzaden a loscas ken hir ha ker skiltrus, ma tregarnas oll ar c'hoat gantha.

An dalc'her sac'h ne lavare guer, hag an touer ne grede ket lavaret ive. Stracal a rea he zent evel pa vije dare gant ar riou.

Mes potr ar c'hrouer a c'hoarze ato.

— Ahan! emezhan, va c'hamarad, c'hoant oc'h eus da c'houzout piou omp. Losc ato evel a reas bremaic. Ne c'heus ket izom da veza nec'het ganeomp-ni.

An touer en devoa c'hoant da loskel eur jarne bennag. Al leoudouet a deue var beg he deot, mes ne grede ket coms.

— Sell-ta, eme adarre potr ar c'hrouer, petra, ne leverez guer? Ken dilavar out deut hag eur pesc? An draze ne ket mad gant da anaoudeien.

— Anaoudeien? Ker guir ha ma zeus eun ifern, biscoas n' em eus na da velet, na da anavezet, ha ne ouzoun ket pe seurt labour ar foeltr a rez aze, eme an touer. Evel a velit, an touer a gomanse mont droug enha, hag ar goms a deue dezhan ive.

— Bah, eme botr ar c'hrouer, potret eveldomp-ni hag a dal an eil keit hag eguile, en em anavez ep beza en em velet morse. Mes lezomp an dra-ze. Goulen a rez perag emaomp ama? — Ni a ia ato eleac'h ma cavomp labour da ober, ha dre an amzer-ma ne ket labour a vanc deomp. An discar amzer a voa neuze. An avel a c'houeze hag a hije ar guez.

— O testum mez emaoc'h-tà, eme'n touer, peautramant kistin?

Potr ar c'hrouer a zirollas adarre da c'hoarzin, hag an dalc'her sac'h a grigne he ivinou evel eun den counnaret.

An touer a zonjas neuze e voant marteze o clasc ober eun dro benhag dezan evel a voa bet great avechou ; mont a reas droug enha da vad, hag en em lakeas adarre da bec'hi evel eun den daonet.

Potr ar c'hrouer en em lakeas da labourat neuze, hag ep dale e voue carguet ar zac'h, laset ha taolet var gorre ar zier leun.

An touer a davas, hag an daou all a eanas hag a bacas ho divreac'h da c'hortoz adarre eur sourrat all. Mes guelet a reat var ho min eur musc'hoars iud hag a lakea an touer da egari.

— Asa, emezhan, lavaret a reot din, abars ar fin, pe seurt labour an diaoul a rit aze?

— Gouzout a fell dit-ta?

— Ia, ha ma na livirit ket, me ia da illigat ho costeziou deoc'h gant ar benvec-ma. Hag hen o kemeret troad he vouc'hal, hag oe'h he zevel azioc'h he benn evel pa vije o vont da skei.

Potr ar c'hrouer ne reas nemet ober eur zao d'he ziouscoaz.

— Guelet a rez-te ar zier-ze, emezhan?

— Ia, ha gonde.

— Bez'on eus du-ma eur milier bennag a zac'hadou evelse ; hag e pep sac'hat ez eus siz pe eiz croueriat.

— Croueriadou petra?

— Petra! Ne velez ket?

— Nan sur.

— Da leou douet, den diot. Destum a reomp anezho abenn ma teui Eguile da rei da gont dit.

— Hag ar zac'hadou so aze ganeoc'h brema?

— Petra, ne c'heus-te ket ho c'harguet abaoue momp deut ama? Mont a reomp d'ho c'has etouez ar zac'hadou all.

Potr ar c'hrouer a zirollas adarre da c'hoarzin. Mes an touer en doa clevet avoalc'h en dro-ze. Eur voudinel a ioa en he ziouscouarn ; crena a rea he izili ; eur c'huezen ien a zivere dioc'h he dal. Sevel a reaz he zorn hag e reas sin ar groas.

Kerkent an daou zroug speret a ieaz en ho zro, ha Jorj Teillard ne velas mui netra. Mes abaoue n'en deus ket bet a c'hoant toui, ha n'eus ket clevet eur goal gomz o tont eus he c'hinou.

An tad a gonte an histor-ma d'he vugale, a lavare dezho goude :

Na douit ket eta, ha na c'hoarzit ket pa glefot tud o toui. An hini a c'hoars pa gleo leoudouet a ra evel an droug speret pehini so he blijadur clevet an dud o pec'hi hag oc'h en em zaoni. Ar re so boas da doui a rafe vad dezho ive pa loskont ho c'homzou milliguet, sellet en dro dezho, ha gant daoulagad ar feiz e velfent ive an droug speret gant he grouer o testum ho leoudouet, hag oc'h ho lacat er zac'h evit ho c'haout eun deis da ziskuez d'ar barner bras. G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun 17 Guengolo. — Mercou ar pemp gouli recevet gant Sant Francez.

Dimeurs 18. — Sant Joseph Cupertin.

Dimerc'her 19. — Sant Janvier hag he gompagnunez, merzerien.

(*Hirio, dirguener ha dissadorn, cotuerou, iun ha vijel*).

Diziou 20. — Sant Eustach hag he gompagnunez, merzerien.

Dirguener 21. — Sant Vaze, Abostol.

Dissadorn 22. — Sant Thomas-ar-Guernevez, Escop.

Dissul 23. — Trivac'hvet sul goude Pantecost.

An Aviel hirio :

Jesus o veza pignet en eur vag, a dreuzas laguen Jenezareth, hag a deuas d'he guear.

Eno e voue digasset d'ezhan eun den seizet, astennet var eur guele, ha Jesus o velet ho feiz a lavaras d'an den seizet : Va map, o pet fizians, ho pec'hejou so pardonet deoc'h.

Ha setu lod eus ar scribet o lavaret outho ho unan : an den-ze a goms a enep Doue. Hoguen Jesus o velet petra zonjent, a lavaras dezho : Perag e sav goal sonjou en ho calonou? Petra so æssa da lavaret, pe, pardonet eo deoc'h ho pec'hejou ; pe, savit ha baleit? Hoguen evit ma vouessot en deus Map an Den ar c'hal-

out ama var an douar da bardoni ar pec'hejou, e lavaras neuze d'an den seizet : Savit, douguit ho kuele hag it d'ho ti.

Kerkent an den seizet a zavas hag a ieas d'he di.

O velet-ze kement a ioa eno o devoue aoun hag a veulas Doue da veza roet eun hevelep gallont d'an dud. (Sant Vaze. IX. 1.) G. M.

KELEIER.

An Aotrou'n Escop a dle consacri, en derveziouma, peder iliz nevez : Kernilis, Plouigneau, Scrignac ha Bolazec.

An Aotrou Rivoal, person Plouvian, so maro er sizunveziou tremenet.

An Aotrou Bot, nevez beleguet, so hanvet vikel en Trehou ;

An Aotrou Borgne, nevez beleguet, so hanvet vikel e Mahalon ;

An Aotrou Lozac'h, vikel e Pont-n'Abat, so hanvet vikel e Lanmeur ;

An Aotrou Jaffres, vikel e Lanmeur, so hanvet vikel e Pont-n'Abat ;

An Aotrou Guena, vikel e Loperec, so hanvet vikel e Plouider ;

An Aotrou Allain, vikel e Mellac, so hanvet vikel e Loperec ;

An Aotrou Bras, nevez beleguet, so hanvet vikel e Poullaouen ;

An Aotrou Kerloc'h, nevez beleguet, so hanvet vikel e Mellac ;

An Aotrou Yvenat, vikel e Sant-Vaze-Kemper, so hanvet vikel en Itron-Varia-Garmez-Brest ;

An Aotrou Labrousse, vikel e Lesneven, so hanvet vikel e Sant-Vaze-Kemper ;

An Aotrou Simon, vikel en Itron-Varia-Garmez Brest, so hanvet beleg ar scolach (*lycée*) e Brest ;

An Aotrou Poudoulec, vikel e Plouguer, so hanvet vikel e Ploneour-Sant-Germen ;

An Aotrou Herri, bet vikel e Cast, so hanvet vikel e Plouguer.

Ar Micherour truezus.

Var ar meaz ne veleur ket cas tud varo d'an douar, ep ma ve eun nebeut tud varlerc'h ar c'horf. Ma n'en deus ket an hini maro a guerent, an amezien, unan bennag eus an anaoudeguez, eus ar c'harter, a deuio ato da renta an dever diveza-ze d'ar re a ia eus ar bedma. Mes er c'heriou braz e veler avechou cas eur c'horf maro d'ar veret ep ma ve den oc'h heuilla ar c'har a zoug ar c'horf maro-ze. Evelse e kear X.... eur micherour o tistrei dioc'h he labour eur pardaesvez, a gavas var he hent car ar re varo o vont de gas d'ar veret eur c'horf ha ne voa oc'h he heul nemet eur buguel pevar pe bemp bloaz. Ar potric a iea d'ar pilpazig varlerc'h ar c'har en eur vouela ; ha bep en amzer e tave evit cas d'he c'hinou ha crignat eun tam creunn seac'h a voa gantha en he zorn ; ha neuze e vouele adarre. Ar micherour a guemeras truez oc'h ar buguel paour ; a dennaz he dog hag en em lakeas en he guichen evit heuilla ar c'horf bete'r bez. Pa voue laket ar c'horf en douar, e troaz oc'h ar potric hag e c'houlennas outhan :

— Piou so lakeat aze, va buguel?

— Va mam, emezhan, hag en em lakeas da frota he zaoulagad ha da vouela.

An tam creunn a goezas eus he zorn.

— Ha da dad, peleac'h ema-hen?

— N'em eus tad ebet, eme ar potric kez.

— Ha brema, peleac'h ezi?

— Ne ouzon dare.

Ar micherour a jomas da zonjal, nec'het. Goude beza sonjet eur pennadic, e crogaz e dorn ar minoric paour, en eur lavaret : Deus, va buguel. Goaz aze, emezhan outhan he unan. Eleac'h ma zeus bara da bevar, ec'h ell beza ive bara da bemp. Ar vourc'hizez a grio marteze ; mes deus atao, va faotric, ha diroufen da zivesker mar guellez ; rag eur pennad brao a vale on eus da ober araog digouezout gant hor zouben. Hag e guirionez, bez'o devoa da zistrei da guær, ha goudeze kær oll da dreuzi.

Bale mad a rejont eur pennad ep lavaret guer. Ar potric bihan a scoe en douar stanca ma c'helle. Mes pa voant eat tost, ar micherour a iea goustatoc'h. N'oa ket hir ar peuri en he di, hag he c'hreg pehini e devoa avoalc'h da ober o vaga he bugale he unan, ne dlie ket beza re laouen o velet cas eur guinouall dezhi da stanca.

Ar micherour en doa ta aoun da gaout eun diguemer fall, hag he aoun a grescas c'hoas pa voa digouezet en ti. O sevel en deleziou evit pignat er zolierig ma chome enhi, e clevas he c'hreg o tisput oc'h unan bennag. Perc'hen an ti oa, deut da c'houlen an termen a vankent dezhan ha n'oa ket paet c'hoas.

Pa velas he fried ha pa ziskuezas dezhi ar gavaden en doa great, ez eas goasoc'h goas droug enhi. En em lacat a reas da ziscarga varnezhan he fennad droug, da vouela, d'en em glem, d'en em jala kement ma en devoue poan vras ar micherour o lavaret penaus en doa cavet ar buguel.

— Mad, mad, emezhan, ma na fell ket dit he zerc'hel, me ia d'he gas en dro d'ar veret eleac'h m'am eus he gavet. Hag hen o sevel ar paotric var he vreac'h, hag o vont kuit gantha. Mes ar c'hreg pehini a ica buanoc'h cals da grial evit da ober pe da zerc'hel droug, a redas var he lerc'h hag a ziframas ar buguel digantha.

— Ia, ia, emezhi en eur grial, brema ezi d'hen lacat en toul gant he vam! ha ne ket-ta? Sell, mar kerez touet din ne laki morse da dreit en eun davarn, me hen dalc'ho.

Ar micherour mad a reas al le a c'houlenne he c'hreg, ha perc'hen an ti pehini a voa chomet eno

balc'h he c'hinou o velet an tamic abaden-ze etre an daou bried, a voue tenereat he galon o velet madelez an daou zen kez-ze pere o doa beac'h o caout bara ha ne varc'hatent ket gouscoude evit kemeret truez oc'h eur buguel c'hoas paouroc'h evitho hag en em garga anezhan. Dont a reas da gaout ar minoric paour ; he guemeret a reas etre he zivrec'h hag e pocas dezhan.

— Me emezhan, a fell din caout va lod er pez a rit evit ar potric-ma. Da guenta e lezan ganeoc'h ar pez a dleit din, evit ma vezo deut mad ar buguel en ho ti. Neuze en em gargan da viret na vanco netra dezhan. Eur map am eus brassoc'hig evit hema, hag e tigasin da hema an dillad hag an oll draou o devezo servichet d'am map.

En eur vont kuit ar perc'hen a roas he ziscarg d'he verour, ha pa voue digouezet en he di, e lakeas cass bara, kig, guin ha kement a voa red da ober eur fest evit diguemeret ar potric, hag ac'houdevez en devoue ar brassa madelez evit an daou bried-ze en doa guelet o kemeret en ho zi eur buguel ep sonjal zoken e kement a vije red dezho da zioueret evit he veva.

G. M.

Perag eo trec'h an dud venn d'an dud a liou.

Bez' ez eus tud var an douar hag a so guenn ho c'hrochen, lod all so du, lod all zo ruz pe dem-ruz. Perag ar c'hem-ze etre liou an dud? Setu ama petra lavarer var guementse en eur c'harter eus an Indez.

Pa deuas, emezho, ar speret-bras (Doue), da grouï ar bed, e reas tri den guenn evel an erc'h. Ho c'has a reas da guichen eul lenn pe eur poull dour, hag e lavaras dezho mont d'en em voalc'hi enha. Unan anezho a zentas dioc'htu hag a deuas er meaz eus an dour guennoc'h c'hoaz evit na voa diaraog. An eil a arguilas eun nebeut, gouscoude en em daolaz ive en dour. Mes an dour a voa bet glabouset gant ar c'henta, ne voa mui ker sclear na ken neat, hag hema o tont er meaz a voa he grochen e liou ar c'huevr pe an arem. An trede a ieas ive en dour goudeze ; mes an dour a voa eat du ha tenval, hag hema a deuas ac'hano du morian.

Neuze ar speret-bras a zigasas dirag an tri den tri zac'h great gant croc'hen guez ; hag ar zier a voa leun ha laset ho zri. Lavaret a reas dezho kemeret pep a zac'h, hag evel ma en devoa truez oc'h an den du, e lavaras dezhan choas da guenta. An den du a grogaz en tri zac'h an eil goude eguile, hag a guemeras evit he lod ar zac'h a gavas pounnera. An den ruz a choazas da eil, hag a guemeras ive ar pounnera eus an daou zac'hat a jome, hag evelse ar scanva a chomas gant an den guenn.

Pa voue digoret ar zier, sac'h an den du a voa leun a baliou, mirri, creier..., pep seurt ostillou evit labourat an douar. Sac'h an den ruz a voa enha iguennou, rouejou, fuzillou, contilli, clezeier..., pep seurt ostillou evit pesketa, chasseal, ober brezel. E sac'h an den guenn ez oa liou, plun ha paper.

Setu penaus e voue dibabet he lod da bephini : d'an den du al labourou a gorf, al labourou tenn ha poanius ; d'an den ruz, buez eur balcant ; d'an den guenn, al labourou speret. Ha setu perag an dud venn so trec'h d'ar re all ; setu perag ez int guelloc'h ha speredococ'h evit ar re all.

G. M.

Eun tad a voa en em lakeat da c'hourdrouz he vap, hag a lavare dezhan : « Brema ez eus bugale ha n'o deus doujans ebet evit ho zad nag ho mam. Morse n'em bije credet coms oc'h va zad evel ma comzez-te ouzin me !

— Pe seurt tad o poa-hu neuze-ta ? eme ar map.

— Pe seurt tad ? Mec'hieg so ac'hanout ; guelloc'h mil guech evit da hini-te !

An Aotrou X... a dremene eur vech dre eur pont nevez eleac'h ma ranket paea ; evit eun den, sammet pe ep samm, eur guennec ; evit tremen var guein eul loen ; eur guenneg ive, evit eur c'har pe eur c'harroz, c'huec'h guennec. X... n'en doa ket a c'hoant da baea c'huec'h guennec, ha gouscoude e voa red dezhan treuzi ar pont gant he gar. Penaus eta da ober ? X... en deus speret hag ijin, ha setu ama petra reas. Distaga a ra he benn kezeg dioc'h ar c'har, ha neuze e cas he unan he gar en tu all d'ar pont, ha goude e tistro da guerc'hat he varc'h. O cas he gar he unan ne bae nemet evel eun den sammet pe eun den oc'h ober he labour, da lavaret eo, eur guennec. O tont goudeze da guerc'hat he varc'h hag o vont var he guein dre ar pont ne bae nemet ive eur guennec bep tro, da lavaret eo tri guennec en oll ; tri guennec all a jome gantha ! tri guennec espernet ! la, mes ar re o deus ar marc'had eus ar gur var ar pont a vouezas pe seurt tro en doa great hag a felle dezho ober dehan paea an tri guennec all. X... kentoc'h evit rei an tri guennec-se, so bet guelloc'h gantha cas an afer dirag al lez-varn. Eur procez a so evit kementse hag a bad daou vloaz zo ha ne ket echu c'hoas. X... en deus implijet abaoue, e paper timbr epken, muioc'h evit na vije bet red dezhan da baea epad he vuez oll, ha pa en divije bevet coz, ha pa vije bet red dezhan tremen meur a vech bemdez dre ar pont.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *8 Guengolo.*		Pont'Nabat — *6 guengolo.*	
Priz ar c'hant tiour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	13 lur, 41 c.	Guinis....	19 lur, 73 c.
Segal.....	8 lur, 02 c.	Segal.....	10 lur, 35 c.
Eiz.....	8 lur, 08 c	Eiz.....	9 lur, »» c.
Ed-du....	6 lur, 39 c.	Ed-du....	9 lur, 20 c.
Kerc'h....	7 lur, 61 c.	Kerc'h....	6 lur, 67 c.
Avalou-douar	3 lur, 50 c.	Avalou-douar	3 lur, 90 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 22 Guengolo 1866. — N° 86. — Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 22 Guengolo 1866.

Etouez ar gounidou en deus var an douar an den a vir mad lezen Doue, a ren eur vuez e guirionez christen, a ra he c'halloud evit ober ar vad, e c'haller lacad ar brud vad en deuz etouez an dud. An den vertuzus, evit guir, ne glasc ket ar brud mad-ze, hueloc'h e sao he zonch ; peurliessa zoken e clasc tremen dianavezet ; c'hoant en defe ne ve hano ebet anezhan e touez an dud, mes Doue a laca he anaout, rei a ra dezhan ar pez ne c'houlen ket, ha kementse evit skuer. Evelse ar roue Salomon guech all ne c'houlenne nemet ar furnez, ha Doue a roe dezhan var ar marc'had madou ha pinvidiguezou. Evelse an den vertuzus ne glasc beza anavezet nemet gant Doue, ha Doue a ra ma zeo anavezet gant an dud. Mar deo nebeut anavezet en he vuez, ar pez a zigouez avechou, da viana goude e varo e vezo hano anezhan, e vezo comzet eus ar vad en deus great hag eus ar skuer vad en deus roet. Ar vertuz a les var he lerc'h eur c'huez mad hag a zo santet zoken gant an dud difeiz. Pe guen dizoue bennag e ve eun den, ha pa ve zoken enebour bras d'ar relijion ne all ket miret oc'h ar brud mad-ze a les an den vertuzus var he lerc'h.

Doue he unan a deu avechou da ziscleria santelez he zervicherien dre ar burzudou a ra en ho hano. An ilis ho laca var an aoterion hag a ordren d'he oll bugale ho enori. Evit ar re ne allont ket sevel ken huel-ze, da viana ar zonch anezho a jom e speret tud ho c'harter. Coms a rer anezho ; ho meuleudi a so e guinou an oll ; daelou ar beorien hag an dud reuzeudic o deus sicouret, a bad pell goude ma zint eat ac'hann. Piou a elfe hirio miret oc'h tud ar broioù-ze eleac'h m'eo bet ar c'holéra, da goms gant meuleudi eus ar re o deus roet ho buez oc'h ho zervicha epad ar c'hlenvet ? Piou a elfe miret oc'h tud eur c'harter da zelc'her sonj ha da goms alies eus a eun den a so tremenet en ho zouez en eur ober ar vad ? Sant Per a rentas guech all ar vuez da eur plac'h mad, pinvidic ha trugarezus, ha kementse evit sec'ha daelou he amezeien pere a ziscoueze dezhan, lod eur pez dillad, lod-all eun dra all bennag bet digant ar vaouez vertuzus da behini e vouelent. Varlerc'h pephini eus ar gristenien vad e chom ive eun dra bennag evelse. Guelet e vez ive peorien, tud izomeg a bep seurt, o tiskoez hag o tiscleria ar madoberou eus an dud vad en deus Doue galvet eus ar bed-ma.

Hoguen setu eno petra laca an dud difeiz da gounnari. Anezho, eur vech ma zint maro, n'eus couls lavaret hano ebet mui. Lavaret e ve ez afent en douar abez. Marteze e kichen ar bez, araog ma vez taolet douar da c'holo ho arched, unan bennag eus ho c'henseurt a lavaro eur guer bennag evit ho meuli, ne ket da veza great cals vad epad ho buez, mes da veza gouezet beva ep Doue hag ep relijion, ha goudeze, netra ebet ken. Mar chom varlerc'h an den vertuzus eur c'huez mad hag a den an oll davethan, e c'heller lavaret e chom varlerc'h an denn difeiz eur flear hag a bella an oll diouthan. Lavaret a elfet zoken e ve c'hoant d'ho ancounac'haat ar c'henta ar guella.

Rom. — E Rom ne gomzet en derveziou tremenet nemet eus a Escop nevez Marseil pehini, evel ma on doa he lavaret kentoc'h, a so bet sacret gant ar Pap he-unan. Pell bras so, lod a lavar seis cant vloaz, Escop ebet a Frans n'en doa bet an enor-ze.

Goudeze, Pii nao en deus roet da zibri en he di d'an Escop nevez, da Gannad ar Frans ha da eun nebeut Ofiserien vras, hag a zo azezet ive he unan gantho ous taol. Kementse en deus lakeat an oll souezet ha great plijadur d'an oll. Rag ar Pap a iea eno a enep ar c'hiz pehini a c'houlen ne zebro morse den oc'h ar memes taol gantha.

Varlerc'h ar pred, ar Pap en deus roet d'an ofiserien ar frouez a voa var an daol, en eur lavaret dezho : « Cassit an dra-ze d'ho pugale vihan. Red eo o defe ive an tanva eus a lein ar Pap. Ar vugaligouze a ve ankeniet ma n'o defe ket ive ho lod. » An

ofiserien, coz lod anezho ha griz ho baro, a deue puil an daelou en ho daoulagad o poket da zorn Pii Nao.

E Velletri ez eus bet eur retred evit ar zoudardet iaouanc ha calonec a so eat d'au Itali evit difen hon Tad Santel ar Pap. An oll zoudardet so eno o deus heuillet ar retred-ze.

« Goude ar retred, ar zouavet so e Velletry, eiz cant so anezho, a so bet oll, ar zac'h oc'h ho c'hein, hag ar fuzil var ho breac'h, oc'h ober al le, var levr an Aviel, da vervel ha da veza sebeliet gant ar pillennou eus hor pavillon kentoc'h eguet he zilezel morse. Eur bopl tud a voa en dro d'ar gathedral hag a voa souezet oll oc'h hor guelet oc'h ober al le-ze. Evidompni a voa fougue enhomp oc'h hen ober. Lavaret e vije e voamp eur vanden eus an dud-ze a iea guech all da vrezelecaat evit an Douar Santel hag a rea al le da vervel evit Doue hag ar Relijion. Goudeze omp eat da gas hor pavillon da gastel Villetry. N'em oa ket guelet c'hoas hor pavillon. Ne ket skeduz anezhan; mes ar guir hag al lealdet so gantha, hag ez eo ato eun enor he heuilla. Evelse ive hen heuillin hag hen difenpin keit da ma vezo halan em c'hreiz. » Setu petra lavar eur zouav.

Ervez ar gazeten eus a Doulouz, d'an nos varlerc'h ar stourmad vras a voa bet e Gondino, e voa cals a dud varo hag a dud mac'haniet var dachen ar vrezel. Eur belec, person en eur barrez a dost, hag a voa bet devet ha distrujet he di er pardaesvez-ze, a iea hag a zeue dre an dachen, o rei sicourou ar relijion d'ar re ne voant ket c'hoas maro. Clevet a ra eur zoudart iaouanc oc'h en em glem, o crial e creis eur poullad goad, o c'houlen eur banne dour. Ar belec a voa gantha eur goulourdren, ha dour enhi. Redek a ra da gaout ar soudart, hag e ro d'ezhan da eva. E keit ha ma voa o kemeret sourci eus an den-ze, unan eus ar zoudardet a voa laket d'ober goard var an dachen, a grias outhan : piou zo? Hag evel na responte ket, e loscaz eun tenn varnezhan hag hen treuzas gant eur voulet. Ar beleg keaz a goezas maro var an den iaouanc da behini e roe dour ha pehini a varvas ive nebeut goude. Ar zoudart, o tenna varnezhan, en doa he guemeret evit unan eus al laeron-ze a ia da noz d'an tachennou brezel da c'huilla ha da zivisca ar re varo.

Antronoz, pa zejot da lacat ar re varo en douar, e voue cavet corf ar beleg. Ar zoudardet a reas eur bez evithan he unan, hag a lakeas eun nebeut mein hag eur groazig var he vez evit diskuez ho anaoudeguez vad d'an hini en doa collet he vuez o renta servich d'ezho.

Allemagn. — Eus ar guær a Vulhouz e scrifer da eur gazeten eus ar guær a Sans :

Deac'h oan digouezet en Alsas, e kær Mulhous, eleac'h ne gomzer nemeur nemet an allemand, ha ne veler nemet protestantet, iuzevien ha tud estren a bep carter eus ar bed. Brema ez eus eun nebeut bloaveziou e voa nebeut a gatoliket er guær-ze, mes an niver anezho a so cresket kement, ma zeo brema eur blijadur beza eno, dreist oll da zul.

Evelse, hirio, azalec pemp heur dioc'h ar mintin bete creis-deiz, ne ket bet eanet an oferennou a anter-heur da anter-heur, ha bep oferen e velet antercant, cant, ha bete daou c'hant den o tostaat oc'h an daol santel. Ha ne deo ket kementse eun dra gaer da velet evit eur galon gristen ? Ama pephini a heuil he relijion ep aoun na mez. Ar gristenien-ma so stard en ho lezen.

Da eiz heur anter e caner eun oferen bred evit an Allemantet, ha da zeg heur anter e caner eun all evit ar Francizien. D'an diou oferen-ze an iliz a vez kel leun a dud ma n'eus ket a blas da drei enhi. Gant pebez evez e silaouont ar predicator ! Ne veler den o finval, ne gleveur ket an distera trouz.

Brema ez eus triuguent vloas, e Mulhous ne voa nemet protestantet. N'oa nemet antercant christen catolic. Pa voue digasset di eur beleg catolic, er bloas 1803, oll dud kær a zave ho discoaz hag a rea goap anezhan. Eun tamic sal a voue laket da chapel hag a voa c'hoaz re vras. Hirio an antercant catolic a so savet beteg an niver a seis mil ha daou-uguent, da lavaret eo, oll dud kær kouls lavaret. Eleac'h ar chapel vian ez eus eun iliz eus ar re vrassa hag eus ar re gaera, gant eur person ha deg vikel. C'hoas kementse ne voa ket avoalc'h, hag ar miziou divezama ez eus savet eur barrez all gant eur person ha tri vikel. Setu penaus e sao ar c'hreunen sezo da vezen. Ar brotestantet a so nebeut anezho, ha ne dleont ket beza pell da zistrei ive d'ar guir Ilis, da viana mar ho barner dioc'h ar pez am eus guelet gantho. Evelse, deac'h edo ar sadorn hag e vouen pedet da leina e ti unan eus er pennou anezho. Eur vanden vad a brotestantet a voa eno. Mad, oll e rejont vijel. Ne ouzon ket hag ar gatoliked a vir ato kercouls lezennou an Ilis.

Eur vanden seurezet griz a so diblaset eus a Vontreal evit mont da jom etouez an dud gouez var ribl ster Mak-Kensi. Araog digouezout eleac'h ma zeont o deus c'huec'h cant leo da ober, var droat peur liessa, en eur c'hos car bennag avechou, ma cavont, ha kemense dre ar goueziri, a dreus ar spern hag an drez, dre garteriou eleac'h ne deus hent ebet. Pa zigouezint e cavint evit ti eur c'hoz lochennig savet gant taoualc'h, evit guele crec'hin loenet gouez, evit magadurez eun tam pesket bennag, hag evit goulou an heol a dennint eus ar memes pesket-ze.

Araog diblas e c'hellont lavaret kenavezo d'ho zud ha d'ho bro, rag evit distrei ac'hano, ne ellont ket sonjal e rafent. Unan eus ho brassa labourou eno a vezo mont var dro an dud gouez clan. Hennez a vezo eun ober a drugarez hag a dle lacat ho benniguen. Etouez ar gouezidi-ze e vez alies terzienou ha goal glenvejou-all pere a ra distruch. Varlene, epad pemp miz oa bet sammet an drederen eus a dud ar vro gant an derzien velen.

Ar sœurezet-ze pere a ia di evel missionerien o deus sonch da ober eno meur a vad all. Rei a raint repu d'ar re goz pere a vez dilezet pa na ellont mui mont da heul ar re all da chasseal ha da besketa. Repu a roint c'hoas da vugaligou pere so eno c'hoas mil guech goassoc'h ho doare evit na deo ama hini ar vinoret reuzeudica. Ho zevel a raint, ho c'helen, deski dezo al lezen gristen, hag ho boaza da labourat. Miret a raint evelse oc'h ar vugaligou-ze na varvint gant an dienez, hag ho lacaint e tro da zeski divezatoc'h d'ho zud al lezen gristen, ha da zicour gounit ar vro da Zoue pa vezint deut en oad da vont gant ar re vras d'ar chasse pe d'ar besketerez.

Er Russi, ervez ar gazeten l'*Union*, e c'houlenner ive seurezet eus a Frans evit sevel re all dioutho eus ar vro. Izom so anezho da entent oc'h an dud clan, rag ar c'holera so eno ive en eur c'harter bennag. Rag an dud a iliz, er broiou-ze er meaz eus ar guir relijion, so tud dimezet, ha n'int nemeur e poan da vont da zourcial eus an dud clan. Var var e vent da zigas ar c'hlenvet d'ho graguez ha d'ho bugale. Impalaerez ar Russi a garfe eta caout seurezet ac'hann. Laket e deus cas dezhi ho reglen. Ha setu ama eur goms e deus lavaret hag a ziskuez penaus e rener an dud er broiou-se sebeliet e tenvalijen an errol. Goude beza lennet ar reglen, evel na vele enhi hano a bunition ebet. « Mes, emezhi, pet taol guialen a roer d'ar re a vanc? »

Er vro-ze eleac'h ne gasser an dud nemet a daoliou scourjez hag a daoliou baz, an impalaerez a grede ne allet ren an dud e nep leac'h nemet evelse. Er meaz eus ar guir iliz ez eo diæz compren ec'h alfet ober he zever ha ren eur vuez tenn ha calet a volontez vad ha dre garantez evit Doue.

Pologn. — Evit diskuez penaus eo goalgasset er vro-ze ar gristenien gatolic gant ar Russianet, setu ama eur guer bennag divarben an Aotrou Felinski, arc'hescop Varsovi.

Pa voue hanvet an Aotrou Felinski da arc'hescop e Varsovi, e c'hellas coms oc'h impalaer ar Russi pehini a otreas dezhan scrila dezhan he unan pa vije eun dra vras bennag pe pa en em gafje nec'het.

Digouezet e Varsovi, e voue diguemeret mad gant ar jeneral Luders. Evit kenderc'hel ar peoc'h, e viras na vije canet canaouennou hag a zisplije d'ar Russianet. Kementse a zisplijas da dud ar vro hag a lakeas drougprezeg anezhan. Lavaret a reat e voa a unan gant mac'homerien ar vro. Kementse a voa gaou, hag an arc'hescop a zalc'he mad oc'h ar Russianet.

Ar Jeneral Luders a c'houlennas digantha petra raje evit digueri an ilizou. — Diou ilis so bet saotret, eme an arc'hescop, hag a rancan da gonsacri a nevez. Ar re all ne vezo great nemet lavaret enho pedennou an daou uguent heur evit ho digueri.

Kementse a lakeas ar Jeneral e counnar. Ne allit ket ober an dra-ze, emezhan ; n'ho lezin ket d'hen ober ; rag evelse e ve anzao eo ar zoudardet o deus saotret an diou iliz-ze, ar pez ne ell ket beza.

— Pa'z eo meneg eus ar relijion, eme an Arc'hescop, eo me epken a so barner, hag a dle gouzout petra am eus da ober. Ne allan ket terri lezennou an iliz. An diou iliz-ze so bet saotret, hag a zo red ho c'honsacri a nevez.

Setu gant pebez fermder e kendalc'he an Aotrou Felinski guiriou an iliz. An dud a deuas buan da anaout kementse, hag a neuze o devoue respet bras evithan, dreist oll pa deuas an dispac'h a enep ar Pologn.

An arc'hescop a scrifas gant ar brassa respet d'an impalaer evit he bedi da viret na vije scuillet kement a c'hoad. Gouzout a rea e tenne dre eno an arneu var he guein, mes hen ne c'houlenne ket guell eguet mervel evit he zenvet. O veza douguet clem abalamour ma voa bet condaonet eur beleg pehini n'en doa great kén nemet rei ho sacramanchou da dud dare da vervel var dachen ar vrezel, e voue laket er prizon ha casset goude da Sant-Petersbourg evit beza barnet.

Setu ama ar c'homzou diveza a voue etre an impalaer hag hen :

Mar kirit, eme an impalaer, ez eot en dro da Varsovi. Mes araog e rankit pellaat diouzoc'h hoc'h hureou. Ho callout a so red deoc'h da ober da lacat an oll da veza sentuz ouzin, ha da zerc'hel mad din. Setu ar pez so red deoc'h da ober evit miret na ziscarguin va c'hounnar varnoc'h. Nazonjit mui er pez o poa c'hoant da ober, er pez o poa c'hoant da ziskuez hag abalamour da bere e tliac'h beza casset pell so d'ar Siberi.

Mar deo an dra-ze a fell deoc'h, eme an Arc'hescop, ma na ellan ket gouarn ar gristenien so fiziet enhon ervez lezennou Doue hag an iliz, eo guell ganen e sevenlac'h ar gourdrouzou a rit din hag em c'hasfac'h d'ar Siberi evit va lezel da vont en dro d'am arc'hescopti.

— Mad, kenavezo ta, eme an impalaer.

Goudeze an Aotrou Felinski so bet harluet ha dalc'het er prizon e kær Jeroslaw var ar ster Volga, hag ema ato eno. Lamet eus digantha kement en doa, beteg he galir hag ar mean sacr var behini e lavare bemdez an oferen santel. A bep seurt crisderi a rer dezhan o dasse he lacat da herella er feiz ha da ober ar pez a c'houlenner digantha, da lavaret eo, da c'houarn he zenvet ervez froudennou an impalaer ha ne ket ervez lezennou an iliz.

G. M.

BUEZ AR PLAC'H DEVOT ARMELA.

(*Pevare pennad*).

Goude beza bet, e pad keid amzer, poaniou ker cris da c'housaon, he mestrez o veza var ar meas evit tremen an aon, a grogas c'hoant gant-hi da vont d'ar n'em voualc'hi, hag a falvezas d'ez-hi cass Armell d'he heul. O veza erruet e kichen an dour, an itroun a velas he servicheurez daoulined, he daouarn croajet hag he daou

lagad saved var zu an env. He gourdrous a reas hervez he c'hustum en eur lavared d'ez hi : « Ac'hanta, penaveled ! petra a rez-te adarre ? » Armell diuned, evel euz a eur c'housk-c'houek, a lavaras d'he mestrez gand cals a zouster : « sounjal a ran, emez-hi, en eur sellad euz ar ster-man, e gouaz-red *Cedron*, a dremenas hor Salver eun tachadic araoc mervel. Kerkent he diou chot a deuas da veza ruz-glaou, hag he daoulagad a leuscas eur mor a zaelou. An daelou-se a douchas an itroun, hag a reas d'ez-hi anaout ar pez a ioa dija anavezet gand an holl, da lavared eo furnez ha santelez he servicheurez. Douster, habascdet ha sentidiguez Armell, a oue pelloc'h anavezet evid ar pez m'a ouant ; hag an itroun a velas erfad ne deoua ket evit matez eur ber a spered, evel m'a sounje d'ez-hi. Goulen a reas pardoun digand Armell da veza bet ken dall en he henver, hag e pedas anez-hi da ancounac'hâd ar boan e deoa great d'ez-hi. Dont a reas ive da gaout kement a joa hag a garantez evid he flac'h, m'a he lezas a-c'houde-vech da heuil grassou Doue hag e lekeas anez-hi e penn he zieguez. Armell, euz he c'hostez, a lavaras d'he mestrez ne doa pardoun ebed da c'houlen digand he servicheurez, hag e oa he c'harantez ar vrassa evid he mestrez goude hini Doue. C'hui, emez-hi, oc'h euz va sicoured da gaout ar guir vuez, en eur rei d'in eur groas benac da zouguen ; ho cared a ran evel eur vam, ha m'a c'helfen rei d'heoc'h ar goad euz va gouazied, her roffen a galon-vad.

Er mare-se ar verc'h-ena euz an ti a oue demezet da eun dijentil a chomme en eur c'hastel var ar meas e kichen *Gouened*. Ar c'hreg iaouanc o rancout mont da heul he fried di, a bedas he mam da rei d'ez-hi Armell evit lacad evez euz he zi. An itroun goz he roas, petra benac gand cals a boan ; mez Armell a glevas ar c'healou-se gand cals a levenez, rag m'a zea pell euz he zud a vije bepred o clask he lacad da zemezi. Mez epad an daou vloas kenta Armell a renas eur vuez melconius meurbed; Doue a lamas digant-hi guir vagadurez he ene o tivouered anez-hi euz ar blijâdur a gave guechall o pidi : he c'halon a gouezas adarre er sec'hor. Cousgoude Doue a lezas ebken ganthi an aon da derri he lezen dre eur pec'het benac. Coueza a reas neuse en tentasionou ar re vrassa, ha penifide ar sounj euz ar vœu e deoa great da chom bepred guerc'hez, hag ar sicour a zigasse d'ez-hi ar verc'hez, e vije couezet e meur a zisurj. Lacad a c'hellomp c'hoas e touez ar pez he c'hendalc'has e gras Doue, ar c'hustum hag ar pleg e deoa kemered da chom eb ober netra araoc beza goulenned ali he c'honfessour.

Unan euz he brassa poaniou oa dre m'a ne c'helle ket caout eur c'honfessour evit gouarn he ene; hag ar veleïen m'a zea davit-ho da govez ne ouient ket petra lavarc. O veza bet casset da dremen eun deiz benag da Bloermel, e zeas da gaout ar relijius a ioa bet guechall carguet euz he c'houstians. Diskuil a reas d'ez-han oll boaniou he ene, hag e c'houlennas digant-han, a mad e vije d'ez-hi chom e Ploermel evit heuil adarre he aliou mad. Ar relijius a velas sclear ar pez en doa c'hoant Doue da ober euz ar servicheurez-man ; lavarat a reas d'ez-hi e vije treac'h d'an drouk-spered er brezel a rea d'ez-hi, ha dre-se Doue a c'houlenne digand-hi, distrei kenta m'a c'helje da di he mestrez iaouanc. Armell a sentas gand cals a boan ; mez ar sentidiguez caer-se, a zigoras evit-hi an hent euz a eur vuez guelloc'h.

Eun nebeud dervechou araok m'a roas Doue d'ez-hi ar c'hras vras-se, Armell a oue touelled muioc'h egued biscoas gand sonjezonou scrijus a eneb ar burentez. Beuzet en he daelou, o veled peguen nebeud e zea araok er santelez, e za da hirvoudi e creiz eur prajat ieod. En em strinca a reas eno d'an douar a stog he c'horf : he daelou a deu neuse da redeg evel diou feunteun digueri a ra he c'halon d'a Zoue, lavared a ra d'ez-han an oll boaniou euz he ene, hag her ped da lemel anez-hi euz a vuez ar bed-man, kent evid he lezel da goueza er pec'het marvel. Var an heur ar chadennou a oue bruzunet : kement a rea poan d'ez-hi a belleas : en em gaout a reas neuse diliamet a bep costez : dont a reas da veza maro evid an oll draou crouet, evit kemer ar penn euz a eur vuez a dlie da rei oll de c'brouer eviziken.

Adalec ar burzud caer-se gread en he c'henver, Armell a c'hounezas cals er santclez ; carantez Doue a deuas da n'em guemered anez-hi e pep tra ; Jesus a n'em ziskuezas d'ez-hi en eun doare aned, ha goude he beza laked da vervel evid an oll draou crouet, e lekeas ive anez-hi da vervel evit-hi he-unan, evit m'a c'helje lavaret gand Sant Paul : « Beva a ran, mez n'eo ket me a vev, Jesus-Christ eo a vev en-hon. »

Eun nebeud amzer goude, dre m'a n'em gave ato sempl abalamour d'an derjen e doa bet, hag abalamour d'an ners euz a dân ar garantez divin he deve, e zeas, dre ali an tadou Jesuisted, da gouent an *Ursulinezet* er gær a *Vened*. Lakeat e oue eno da gue nta evit beza porjerez d'an dud a deue euz an diaveas: mez he ners o veza deut d'ez-hi nebeud-a-nebeud, e oue laket da zizervicha ar vugale a ioa er scôl. Al leanezed a anaïe mad he santelez, hag a n'em gave evurus da gaout en ho c'houent eun evelep servicheurez. Mez Armell o veled he ners deut d'ez-hi, a guemeras caz euz eun ti e leac'h m'a vije great kement a stâd anez-hi. Eun eontr d'ez-hi, rilijius euz a urs S. Dominic o veza deut d'he gueled, a lavaras d'ez-hi a ranke mont er meas euz ar gouent-se, m'a deoa c'hoant da heuil ioul Doue he galve da zouguen eur groas, ha tam en oll da rên eur vuez dibreder. He c'honfessour a gave mad an ali-se hag ouspen-se, an itroun m'a oua bet en he servich kentoc'h a ioa prest da goueza, hag a ziskueze caout cals a c'hoant de c'haout adarre en he zi. Armell evit plega da Zoue a zistroas adarre eta da di he mestrez, hag a joumas en-han a c'houde vech. T. B.

CAYENN.

Lizer ann Tad Bailly da eun Tad all e Franz.

Daou pe tri miz zo, an Tad Jardinier a skrive d'in. Kasset oun bet da zerc'hel lec'h eunn tad all en

he barez. — Ann tad-ze, o veza kollet gant-han he iec'hed, a zo bet galvet da Gayenn. Ezom braz eu doa da ziskuiza eur pennadik-amzer. Ne oa ket mui evit herzel ouz kement en doa da ober enn he barrez. — Mont a rizdi e kompagnunez eun den a vrezel (gendarme). Hema, evit-han da veza brezeliad, a oa eunn den leal ha kristen mad, mar boa biskoaz. — Araok mont d'ar barez ma oan galvet d'ezhi, e liviriz d'am hincher : Aotrou keaz, eul leo ac'han am euz da welout eur c'hoz morian ; skrivet eo d'in eo chommet klanv. Hag ouz-penn, lavarout a reeur n'en deuz great kommunion e-bed e-pad he vuez. Ne fell ket d'ezhan ober anezhi, rak, eme-z-han, n'en em gav ket dellezek pe dign euz a eur c'hraz ker braz. — Ha piou eo eta hennez, eme va hincher ? Sylvestr a reeur anezhan. — Sylvestr ! Hoghen n'euz den gwelloc'h evit-han. — Morse n'eo bet etre daouarn ann dud a vrezel (les gendarmes) Ama, deomp eta da welout ar morian mad-ze. Setu ni enn hent. Balea a reomp war ribl ar mor. — Eunn heur goude e tigouezomp enn he di. Saludi a reomp ann holl, he c'hreg, he vugale hag he servicherien, rak bez'en doa tud enn he servich. E pelec'h eta ema ann den klanv, a c'houlennomp? — Ema du-hont d'al lae, a respont ar c'hreg. — Pignat a reomp er gambr, hag eno e kavomp hon koz morian. Bez'en doa bleo gwen ha rodellek war he benn. Eur baro hanter-gwen a oa ouc'h he helghez. — Gourvezet e oa gand he zillad war eur gwele kempennet brao. Pa ziguezomp enn ti, he c'hreg hag he vugale ho deuz eur joa vraz o welout ac'hanomp. — Sylvestr, a liviriz d'ezhan : digasset am euz d'ho pizita eunn den en deuz va holl fisianz, hag euz a behini e rann kalz a stad. — Mad, mad, Tad keaz. Hag e trugarekae ac'hanomp enn eur astenn he zivrec'h hag enn eur blega he benn. — Sellout a ree ouz-omp adaleg ar penn beteg ann treid. Plijadur vraz en doa o welout ann den a vrezel. Hema, oc'h erruout enn he ghichen a stardaz dezhan ann dourn. — Goulenn a reomp penaoz a rea ; abaoue pegheid amzer e oa klanv; pe seurt louzou a ghemere evit gwellaat? — Siouaz ! he glenved brassa ha danjerussa e oa beza oajet a bemzek vloaz ha tri-ughent. — Goude-ze e teuomp da gomz euz ar ghenta kommunion ne oa ket bet c'hoaz great. — Ar morian a respontaz enn he c'hallek trefoet (en son patois) : *Mo pa pouvé* : me ne hellan ket. — *Mo pas digne*. Me ne veritan ket. *Mo pas assez savant*. Me n'oun ket desket a-woalc'h. Guir eo, a liviriz d'eshan ; n'oc'h ket dellezek pe dign euz eunn hevelep graz, na hini all e-bed ken nebeut, hoghen Doue he-unan a c'hourc'hemenn d'e-hoc'h reseo he gorf sakr, ha c'houi hoc'h euz ezomm euz ar sakramant-ze. Desket oc'h a-walc'h evit ober eur gommunion vad. — Sylvestr hanter-gounezet a respont : *Mo pas dire non*. Me ne lavarann ket ne rinn ket anezhi. Se ne oa ket a-walc'h evidomp. Ni a garfe klévout ar gher-man euz he c'hinou : Ia, ober a rinn va c'henta kommunion. Ar morian keaz a chomme aheurtet enn he venosiou.. Eunn aoun faoz ha re vraz a vire out-han da reseo he Zoue. — Neuze ta hon den a vrezel a zeu d'hon zikour dre gomziou nerzus ha deread-meurbed. — Penaoz, Tad Sylvestr, eme ar brezeliad, te anavezann abaoue dek vloaz zo, te, n'eo bet morse tamallet gant den, te, n'eo bet morse etre daouarn ann dud a vrezel (les gendarmes), te, n'eo bet morse kasset dirag ar barner, te, a zo bet badezet evel-d-omp, te, Sylvestr, a iafe da vervel hep beza great da ghenta kommunion, eun den leal evel-d-oud ? Tra, tra, ne vezo ket se. P'eo gwir, ann Tad a lavar d'id ec'h hellez ober da ghenta kommunion, gra-hi. Sent ouz ann Tad ha dioc'h-tu. Selaou Sylvestr, ar *zentidighez*, me soudard, ne anavezann netra ken. Ar morian, o veza tenereat he galoun gand ar c'homziou kaer ha kristenn-ze, a respont d'he dro : *Mo pas dire non*, me ne refuzann ket. *Mo voulé, quand le père voulé*. Ober a rinn a-nezhi pa fell kement-se d'ann Tad. Joa vraz neuze evit ann holl, ha dreist pep tra, evid he c'hreg hag he vugale. O veza bet kelennet, katekizet, koesseet, Sylvestr a reaz he ghenta kommunion gant devosion ha joa vraz enn he galoun. Oh ! va Zad, eme-z-han, great am euz va c'henta kommunion, hoghen esperout a rann ne vezo ket an diveza. Keit ha ma vevin, e tostainn aliez ouz-ann daol zakr. Abarz kuitaat e oa red d'e-omp eva ha dibri eunn dra bennak. Poan ho devije bet o welout a-c'hanomp o refuz ar pez a ghinighent. A hent all ne oant ket paour ; bez'ho doa peadra da veva. Evelato Doue a ra d'e-omp tanvaat meur-a-weach eun nebeut frealzidighez pe konsolation evit hon kennerza enn hon labouriou ken rust ha ken tenn.

Recevit, va Zad, etc. Bailly, s. j.

Le Délaisir s.j. M. D.

MARINA.

Tost da guær Clermont, en eur barrez var ar mæz, e veve brema ez eus eur pennad amzer, eun itron goz, hanvet an Itron Valnoar pehini a voa providans ar vro. Ne dea morse da vale na vije oc'h he heul eur plac'h iaouanc hanvet Marina, he matez a gampr, pe guentoc'h he mignonez. Hi e devoa lakeat an itron da zistrei oc'h Doue ; rag an itron-ze, bet savet couls lavaret ep relijion, ne rene nemeur eur vuez christen pa guemeras Marina en he zervich.

Tud Marina a voa labourerien baour, mes christenien vad. Abred e collas he zad hag he man, ha neuze e voue kemeret e couent Ursulinezet Clermont, eleac'h ma recevas eun descadurez hag eur guelennadurez eus ar re vella.

Dont a reas ar mare dezhi da zistrei ac'hano d'ar guær, hag evel ne devoa ket a beadra, e voue red dezhi mont da zervicha. An Itron Valnoar, pehini a jome en eur maner a dost, he goulennas evit he flac'h a gampr. Ar verc'h keaz a voue eur pennad oc'h arguila. An itron ne voa ket æz beza en he zervich, hag ar brud e devoa da veza digar e kenver ar re a voa dindanhi. A hent all bez' ez oa en ti cals mitizien ha ne roent nemeur a scuer vad er c'harter. Marina gouscoude a as-

santas mont, rag red oa dezhi gounit he bara eun tu bennag. Eur pardaesvez eta, goude beza bet o c'houlen ali person he farrez, en em lakeas en hent evit mont d'ar maner.

Var an hent e tigouezas ganthi eun amezeguez hag a lavaras dezhi : noz vad, Marina, da beleac'h ez es ta ken divezat-ze ?

— D'ar maner.

— Mont a rez-ta abarz ar fin. Setu te ta plac'h a gambr gant an Itron goz Valnoar. Asa, c'hoant ac'h eus, evit doare da ober da burgator var an douar ?

— Siouas ! ne ouzon dare.

— Da vestrez, a leverer, so trenc evel ar veol ha guinet evel mignonet an den santel Job. He mitizien so divez evel mevellou ar bourreo, hag ar gouarner coz so eno n'eus ket da fiziout enha. Sonjet ec'h eus-te e kementse, Marina ?

Sonjet avoalc'h, amezeguez ; mes petra fell deoc'h, pa n'am eus mui den, na tad, na mam.... Ama ar verc'h paour a zirollas da vouela. An amezeguez a voue tenereat he c'halon oc'h he guelet.

— Bah ! emezhi, marteze ive an itron ne ket ker goaz ha ma leverer. Evit guir, n'eus ket a c'huez ar roz ganthi ; ne da morse d'an iliz, dibri a ra kig guener ha sadorn, ne ro netra da baour ebet....

— O va Doue, eme Varina, gant piou oc'h eus hu clevet an traou-ze ?

— Gant piou ? Mes an oll a lavar-ze. N'eus ket c'hoas tri miz ema er maner, hag ema ganthi an drede keguinerez ha te a vezo ar bedervet matez a gampr.

— Me a rai va dever guella ma c'hellin hag a rai va gallout evit servicha mad an itron ; marteze e teuin a benn da blijout dezhi.

— Salo ec'h elfez ober, eme an amezeguez, kenavezo ; hag hi kuit dioc'h Marina pehini a zigoezas er maner ep dale.

Kenta a deuas d'he diguemeret oue eur c'hanfard a yevel, sounn he benn gantha evel eun dragon, guisket evel eur brabanser, hag eur min dezhan eus ar re c'hoapaüssa. He c'has a reas da gaout ar gouarner coz, den trenc ha seac'h pehini a voa lakeat da vestr var guement a voa en ti.

Ah ! c'hui eo, emezhan, plac'h iaouanc ! en em gaout mad a rit. Bremaic em eus casset eben kuit. Hem ! goal iaouanc ha goal zisplet oc'h. Servich an itron so eun tamic calet, he flac'h a gampr ne gousc ket nemeur, ha ne deus ket aliez a ebat. Aoun am eus ne c'hrizienfac'h ket ama.

— Me a rai guella ma c'hellin, eme Varina.

Ar mevel canfard a daolas eur zell faeüs varnezhi, hag a lavaras d'ar gouarner : sponta a rit ar verc'h keaz.

— Hag an dra-ze a zell ouzoc'h ? It da ober ho labour ha va list-me.

Ar c'hanfard a ieas kuit en eur zutal.

— Tud honest eo ho kerent a gredan, eme ar gouarner.

— N'em eus mui na tad na mam. Doue en deus ho lamet diganen.

— Doue en deus ho lamet diganeoc'h ! Emeus aoun na doc'h devot. Ne ouzon ket hag an dra-ze a vezo dioc'h doare an itron. Me, c'hui vel, ne zellan ket cals oc'h an dra-ze, me les kementse da dremen. Ar relijion so mad avoalc'h evit ar vitizien ; miret a ra outho da laerez, da lavaret gueier, da regui sae ho mestri. Ia, ia, evel a lavare an den dispar Volter, red eo d'ar vitizien caout relijion. Deut, ma ho cassin da gaout an itron.

Mar e devoa crenet Marina o vont dirag ar gouarner, e crene muioc'h c'hoaz o vont dirag an itron. An itron a voa huel a vent, sounn ha treud evel eur vaz ; penneg, froudennus, goevet, enouet o veva. Eur zell otus a reas oc'h ar plac'h iaouanc, hag e lavaras dezhi :

— Lenn a ouzoc'h ?

— Ia, Itron.

— Mad azezit aze ha lennit. Hag e tiskuezas dezhi eur scaon hag eur gazeten.

Marina a lennas difazi. Mad, mad, eme an itron, eur vouez dous oc'h eus ; ar pez a ranker eo evit digas ar c'housket din. It brema da lacat ho traou er gampr a vezo diskuezet deoc'h gant ar gouarner, ha goude coan e teuot adarre ama.

Pa zeas Marina da guemeret he fred etouez ar mitizien all, e voa, e c'hellit cridi, sell an oll varnezhi. Ar c'hanfard en doa he diguemeret a rea eun nebeut stad anizhi evel pa en divije c'hoant da ober dezhi al lez, mes ne gomze nemet eus ar pez en doa nevez lennet en unan eus al levriou fall-ze scrifet evit coll eneou ar re ho lenn ha dreist oll ar iaouankis. Ar jardiner hag ar mevel marchossi ne gomzent nemet eus ar c'hartou ; rag ho guiz oa tremen an anter eus ho amzer o c'hoari. Ar vestrez plac'h n'oa en he fenn nemet ar baliou hag ar c'hoariellou e devoa guelet e Clermont.

Marina a voue great goap anezhi abalamour ma voue guelet o lavaret he *Benedicite* araog dibri he fred. Great e voue c'hoas goap anezhi dre na fellas ket dezhi dibri kig abalamour ma voa deis vijel. Great e voue goap anezhi zoken abalamour ma comze dereat oc'h ar mitizien all a voa en ti izeloc'h evithi.

Pa zonaz an itron evit guelver he flac'h a gambr, ar vestrez plac'h a lavaras dezhi : noz vad, santezig. — Pedit evidhon, eme ar potr marchossi. — Ne ve ket ep izom, eme Varina en eur vont kuit. Ar goms-ma a lakeas ar c'hoars da goeza var ar potr marchossi. Mes oll e lavarent ne alje ket eun devodez evelse chom en ho zouez.

An itron a lakeas Marina d'he divisca goustadig, ha pa oa eat en he guele, e c'houre'hemennas dezhi kemeret eul levr ha lenn. « Dalc'hit, emezhi, da lenn ha pa venn cousket ; kementse a rai din cousket guelloc'h hag hirroc'h. » Teir heur dioc'h ar mintin oa ha Marina a lenne ato. Edo an deiz o tont pa zeas d'en em deleur var he guele skuis maro. A veac'h e doa great div heur gousket ma voue galvet adarre. An itron a felle dezhi mont da zao heol var ar meaz da zestum bleun ha louzeier. Marina he heuillas, anter zerret he daoulagad gant ar c'hoant cousket, ha var he breac'h ganti eur pez ki barbet pehini a ranket da zouguen gant aonn na c'hlibje he dreit dioc'h ar gliz a voa neuze var an douar. Pa vouent distro d'ar maner, ar vatez a gampr e devoue divheur labour o kempen hag o ficha he mestrez, pehini a ieas neuze da bourmen en he c'harros goude beza lavaret dezhi pe seurt labour da ober o c'hortos ma tistroje.

Pa voa eat an itron kuit, Marina a grogas en he labour, mes beac'h e devoa o terc'hel he daoulagad digor. Caer e devoa, edo o vont da voredi pa deuas d'ar gambr ar c'hanfard on eus comzet anezhan.

— Ahanta, emezhan, dimezel, plijout a ra deoc'h ar zouben ?

Marina ne vouie ket lavaret gueier ; ne reas nemet tenna eun huanad ep lavaret guer.

— An itron, eme ar c'hanfard, so eun diodez coz a dlie beza casset pell so da di ar re foll. Petra zonjit-hu eus ar frouden-ze da lacat lenn dezhi epad ma vez cousket ? Ne ket staguet e tlefe beza hounnez ?

— Me, eme ar plac'h, so deut ama evit he zervicha ha ne ket evit he barn.

Oh ! oh ! Disfizians oc'h eus, m'ez aoun, eus ar pez a lavaran. Me lavar ar virionez gouscoude. Sell-ta ! Doue ra'm pardono ! me gav din emaoc'h o labourat ?

— Hag oc'h souezet gant an dra-ze, eme Varina ? Ha ne ket evit labourat oun-me paet ama ?

— C'hui so iaouanc c'hoaz, eme ar c'hanfard o tiroll da c'hoarzin ; anat eo e teuit divar ar meaz. Labourat ! an dra-ze zo mad pa vez ar c'hrignouzez coz aze. Mes brema pa ema pell ac'hann ! Sellit, mar kirit me roi deoc'h-da lenn eul levr nevez am eus aze, eur roman, hag a zo historiou caer enha.

— Eur roman, eme Varina, petra eo an dra-ze ?

— E peleac'h oc'h-hu bet savet eta ? Gortozit me ia da lenn deoc'h eur pennad hag e vouessot petra eo.

Hag hen en em lacat da lenn eur pennad eleac'h na voa nemet comzou goloet ha traou fall.

— Avoalc'h am eus clevet, eme Varina pa en devoa lennet teir pe beder linen. Mes ho roman so eul levr fall.

— Pe seurt levriou a lennit-hu ta mar cavit fall hema ?

— Buez ar Zænt ha levriou mad all, hag a so guelloc'h scrifet, hag a zo muioc'h a blijadur oc'h ho lenn evit na deus o clevet ar pez a lennit aze.

Ar c'hanfard a ieas neuze kuit en eur asten he vourrennou hag o lavaret outhan he unan : eun devodez ha ne vezo morse mad da ober netra. G. M.

Lizerou eur Bœlec iaouank d'he zaou Vreur.

Jacques N*** zo maro d'an oad a bevar bloaz ha tregont, goude beza labouret epad uneg vloaz evit gloar Doue ha silvidiguez he nessa.

Evit laouennaat ar gristenien fidel eo e vouler al lizirou-man pere a ziskuezker mad pe seurt kaloun en doa ar bœlek iaouank-ma. Ganet oe en eur maner e Breiz-Izel, hag he dud a oa leun a zoujans Doue.

Al lizirou-man zo skrivet d'he vreur hena hanvet Per, officer brudet en Aljer ; hag ive d'he vreur Renan pehini a joume er maner hag a guemere he blijadur o lakaat labourat an douar. O moula a reomp evel m'or beuz o c'havet.

Quenta Lizer : D'HE VREUR HENA. (1843)

« Quitet em euz eta, va breur ker, ar seminer pehini a garan kement, ha pehini em euz bet kement a boan da guitaat. P'am euz renket lavaret kenavo d'am c'henvreudeur ; p'am euz treujet an nor borz, an daëlou a vire ouzin da lavaret guer ebet ! Oh ! peguement a garan ar seminer, peguen dous beva eno e gras hag e doujans Doue, etouez mignonet devot ha karantezus. Va c'henderv a zo deut evit va c'himiada ; ha p'an deuz guelet ac'hanoun o vouela evel-se, en deuz goulennet diganeen mar em boa nec'h abalamour oun kasset er barrez XXX ; ar goulen-ze en deuz roët din da zonjal, hag em euz respontet dezan : Me n'em euz nec'h ebet gant netra ; abaoue va iaouankiz, em euz goulennet digant Doue ar c'hras da veza ar pez ma zoun hirio : boelek ha vikel en eur barrez var ar meaz etouez ar baysantet a Vreiz !

« Setu daou zevez abaoue m'oun erruet e va farrez ; bet oun bet diguemeret cuz ar guella gant va fersoun, pehini a zo dija var an oad, ha gant ar veleyen all.

« En or dremen dre ar barrez e zanten va c'haloun o toma. Aman e lavaren ouziu va unan, aman e goessain, aman e rin kristenien nevez en or badeza ar vugaligou ; dre an heuchou hag ar parkeier-man e gassin meur a veich an Aoutrou Doue d'ar re glan ! .....

« N'oun ket bet pell evit ober anaoudeguez gant va c'henvreudeur iaouank. Deac'h vintin, pa oan o font d'an iliz evit lavaret an offeren, em euz guelet eur vaouez e kichen va c'hador koession.

« Ar brespital en em gav aman eur c'hart-léo euz an iliz. Goude an offeren ez oun eet da govez evit ar veich quenta. N'ouffez ket kompren, va breur ker, peguement a grene va c'haloun em c'hreiz pa n'em lekeiz var va daoulin evit goulen sikour an Aoutrou Doue evit digueri pe zarra, hervez he volontez santel an noriou euz an ee.

« Epad ma oan skolaër, em euz sonch mad, penaoz em boa ouspen eur veich krenet evel-se, en diabarz va c'haloun o velout eur bœlek iaouank bennag o font da govez evit ar veich quenta ; neuze em boa gret dija va zonch da veza bœlek, hag ar spount-ze rag ar goëssion ne deuz ket gret din mont var va c'hiz, ha n'en deuz ket gret din kenneubeut ar veich-man keuz cbet da veza antreet er stad a veleguiach.

« E guirionez, va breur quer, me a gred penaoz na hell den beza eürussorc'h var an douar eguet an hini galvet gant Doue da veza konsacret dezhan ; Evidoun-me er gouzout a ran neket laouen en em gavan da ober ar pez a zel eus va c'harg. Plijadur am euz oc'h ober peb

tra, memez o lavarout va breuriel en or vont hag en or tont eüs ar presbital d'an iliz. Ma jom ar bed evelse ganeen, na hellin ket gouniz ar baradoz ; re a vin bet eürus var an douar ; hoguen Doue na laosko ket heb kroaz he servicher. Kenavo, skriva a rin did c'hoaz ar sizun ma zeu. *** A. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun 24. — An Itron-Varia-a-Drugarez.
Dimeurs 25. — Sant Herri, impalaer.
Dimerc'her 26. — Santez Martha, guerc'hez.
Diziou 27. — Sant Com ha Sant Damien, merzerien.
Dirguener. — Sant Venceslas, merzer.
Dissadorn 29. — Sant Mikeal, arc'hel.
Dissul 30. — Naontecvet goude Pantecost. — Sant Jerom, doctor eus an Ilis.

An Aviel hirio :

Jesus a lavaras d'he ziskibien : C'hui eo c'hoalen an douar. Mar coll ar c'hoalen he nerz, gant petra e vezo sallet? Ne deo mui mad nemet da deleur er meaz, ha da veza bresset gant treid an dud.

C'hui eo sclerijen ar bed. Eur guær savet var eur menez ne all ket beza cuzet. Ne elumer ket eur c'houlaouen evit he lacat dindan ar boczel ; mes he lacat a rer var eur c'hantolor evit rei sclerijen da guement so en ti.

Ra skedo evelse ho sclerijen dirag an oll dud, evit ma velint hoc'h oberou mad, ha ma rentint gloar d'ho tad pehini so en env.

Na zonjit ket e venn deut da zistruja all lezen pe ar brofeted ; n'oun ket deut d'ho distruja, mes d'ho seveni. Rag hen lavaret a ran deoc'h e guirionez, an env hag an douar a dremeno kentoc'h evit na dremeno eur poent pe eul lizeren eus al lezen ep beza sevenet. An hini eta a dorro unan eus an distera gourc'hemennou-ze hag a zesco d'an dud ho zerri, a vezo an diveza e Rouantelez an Env (*ne dai ket d'an env*), an hini avad ho miro hag a zesco ho miret, a vezo braz e Rouantelez an Env. (Sant Vaze V. 13.) G. M.

KELEIER.

An Aotrou Briz, person Henvic, so maro an derveziou tremenet.

An Aotrou Poullaouec, vikel e Briec, so maro an trizeg a vis guengolo.

Gazeten ar Meziou a guendalc'h da lavaret en em glemer e cals a lec'hiou eus ar glaoeier. An ed guenn so destumet fall e meur a leac'h ; an ed du so poan oc'h he zestum. An avalou douar a vrein. Ar beterabez a so braz, mes dourog, hag evelse ne roint ket kement a vagadurez. E costez ar Sao-Heol da Frans n'eus ket bet a eost avoalc'h, hag e vezo red prena ed. Er c'harteriou all n'eus ket bet ken nebeut a cost mad couls lavaret e nep leac'h. Gouscoude ar vellaen a voa deut var an ed er marc'hajou so chomet a za. Mes esperout a eller ne fallai ket varnezhan.

Ar c'huec'h a viz here e tigoro eur retred brezonec, evit ar merc'hed, e Lesneven hag e Kemper.

Ar pevare a viz guengolo eo bet benniget ar c'henta mean eus an iliz nevez a zaver e Santez-Anna-Venet. An Aotrou Arc'hescop Roazon, pedet gant an Aotrou Becel, Escop Guenet, so deut da vinniguen ar mean kenta-ze. Bez 'ez oa eno beleien ha christenien fidel aleis deut evit ar solanite-ze. Evit beza n'oa ket benniguet c'hoas ar mean kenta, al labourou a voa digor eno pell a voa. Ar moguerion, a leverer, so dija lod anezho savet huel.

Ar besketerien sardinet o deus great er bloa-ma eun eost puil. Pell braz a voa n'oa ket bet kemeret eun niver ker braz eus ar peskedigou-ze. Douarnenez ha Conc-kerne o doa laket eis cant peder ha pevarugent bag da besketa sardinet. Epad mis gouere o deus kemeret tremen cant dec milion. Abenn fin miz eost ez oa kement anezho, ma na verzet nemet eis real ar milier, ar pez n'oa ket bet guelet dec vloas a voa. Evitho da veza marc'had mad, ez eus guerzet evit seis cant seis mil c'huec'h cant eiz ha daou-uguent lur a zardinet.

Daou goueriat a voa en dez-all o sina var ar memes caier. Unan anezho a voa hanvet Predour hag eguile Brenner. Predour a zinas da guenta, hag evel ne deo ket cre cre var ar scrifa, e lakeas he hano evelen, *Pred dour*. Brenner o velet-se a lavaras dezhan : Perag ne c'heus-te ket laket pred gu in eleac'h pred dour? Me zo guelloc'h ganen caout guin d'am fred evit dour. Ha te, eme ar Predour, perag ne lakes-te ket Bleuder eleac'h Brenner? Me so guelloc'h ganen caout bara great gant bleut evit bara great gant brenn. G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *15 Guengolo.*		Pont'Nabat — *13 guengolo.*	
Priz ar c'hant tiour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	13 lur, 38 c.	Guinis....	20 lur, 04 c.
Segal.....	8 lur, 10 c.	Segal.....	11 lur, 52 c.
Eiz.....	7 lur, 64 c	Eiz.....	9 lur, 59 c.
Ed-du....	6 lur, 32 c.	Ed-du....	9 lur, 35 c.
Kerc'h....	8 lur, 39 c.	Kerc'h....	7 lur, 88 c.
Avalou-douar	4 lur, 00 c.	Avalou-douar	4 lur, 07 c.

Ar Gerant : An. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand An. de Kerangal, Mouler an Escopti.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 29 Guengolo 1866.

Processionou, pelerinachou, pardoniou, setu ar pez a blij d'ar gristenien catolic, mes ne blijont ket d'an dud dizoue, d'an dud difeiz ; miret a reont outho da gousket. Beteg e Paris ez eus tud hag a ia ive e pelerinach ! E Paris? Ma vije c'hoaz e Breiz e vije eleac'h ma zeo an dud ken dizesc ha ker pell varlerc'h ar re all ! mes e Paris, eleac'h ma zeus kement a sclerijen, eleac'h ma zeus kement a dud goueziec, a zoctoret evit kelen hag alia ar re n'o deus ket a zescadurez ! Piou a grette eun dra evelse nemet guelet en defe ?

Mad, bez'ez eus. E Paris e caver ive tud hag a ia a vandennou da bardona evel ma zafe tud divar ar meaz eus a vouelet Breiz-Izel. Unan eus ar scrifagnerien ep relijion en deus guelet gant he zaoulagad he unan, ha n'en deus ket gallet miret da lavaret : « Piou en divije sonjet en eun dra evelse? Mes ne allan ket doneti ; guelet em eus va unan. Mont a ra bep bloaz ac'hann bandennou tud e pelerinach da Sant-Cloud evit enori ar zant-ze ! » Ar pez hen laca souezet eo ez afe pep hini eus an dud-ze gand an dillad a gar, ha ne lacafent ket oll pep a zae venn evit diskuez ez int *inosanted*.

Daoust ha ne ve ket couls mont e pelerinach da eul leac'h a zevotion evel ma zeo mont da eun davarn bennag da yesvi? Daoust ha ne ket couls beza oc'h heul eur procession evel beza etouez ar bandennou tud discramailze a veler e kær hag avechou var ar meaz oc'h ober freuz, trouz ha safar, o lacat an dizürz e pep leach? Daoust ha ne ket couls mont da zilaou comzou Doue, evel mont d'an ebatou pe d'al lec'hiou-ze e pere ne veler ha ne glever nemet traou contrôl d'ar feiz ha d'an honestiz? Daoust ha tud kær couls ha tud divar ar meaz n'o deus ket izom eus a veur a dra, ha ne ve ket mad dezho pedi mignonet an Aotrou Doue d'ho sicour?

Guir eo kement a ia e pelerinach, kement a ia da bardona, ne grescont ket ho zantelez o vont. Evelse ar scrifagner a gri a enep pardonerien Sant-Cloud, a lavar penaus, var al lestr tan ho c'hasse hag ho digasse, lod da gane kanaouennou santel, lod all a gane soniou udhr. Goal uzach a eller da ober eus an traou gnella. Evit guelet eo guir kementse, ne ve nemet sonjal er re a goms a enep an relijion. Doue en deus roet speret ha skiant da lod anezho, hag e lakeont ar speret hag ar skiant-ze da ober brezel dezhan ha dhe vlis. Ne dleer ket eta beza souezet ma veler kemeret tud hag a lod ar memez leac'h. Er pardonioù var dro Paris couls hag e leac'h all, e vez daou hanter-dud. Eun hanter a ia e guirionez da bardona, da bedi da c'houlen eur c'hras bennag ; hag ar re ma ep mar eo a glever o cana meulaudou an Aotrou Doue ; eur hanter all a ia evit guelet ha beza guelet, da glasc ebat ha plijadur, hag ar re-ma pere ne garont nemet ar bed hag he c'hiziou fall, ne dleont ive meuli nemet ar bed hag he ebatou. Hoguen petra bennag ma za tud difeiz, tud direol d'al lec'hiou-ze a belerinach hag a bardon, evit lacat an dizurs enho mar guelfent ; kemense ne viro ket oc'h ar zænt, mignonet an Aotrou Doue, da ziguemeret ar re a ia d'ho fedi, da silaou ho mouez ha da rei dezho ho goulen.

Rom. — Goude beza discleriet oa guirion daou vurzud great gant an den eurus Paul ar groaz, an hini en deus savet urs tadou ar bassion, hon Tad Santel ar Pap en deus comzet evelen :

« Ar Relijion catolic ne deo ket brec'haign evel ar fals relijionou. Ar fals relijionou a deu eus a zrouguez an dud, ha ne oufent douguen nemet droug. Mes ar relijion catolic a zeu digant Doue, ha kement a ra Doue a zoug frouez a vuez, eus ar vuez a bado ato. »

Paul ar Groas a so eur frouezen evelse, cutuillet nevez zo e liors an ilis. Gouzout a rit peguement a vad en deus great etouez an dud dre ar zantelez eus he vuez ha dre he labourou abostolic. Gouzout a rit penaus en deus savet eun urs a leanet evit kenderc'hel da zicour an nessa, da

zistruja ar pec'het ha da skigna ar vertus e pep leac'h, ha da ober evelse vad d'an iliz ha d'an oll.

Mar gra ar c'houenchou kement a vad d'an iliz ha d'an oll, penaus e tigouez ma en em zaver en ho enep ha ma zeus c'hoant d'ho distruja? Ah! Meur a abeg so eus a guementse. Setu ama tri etouez ar re all.

Da guenta, en hon amzer ez oar difeiz avoalc'h, (ha kementse so bet lavaret din va unan,) evit falvezout ma ve renet an dud gant lezennou dizoue, ha dre-ze ep ober fors eus a relijion ebet, hag o rei cabest da oll dechou fall an den. An dud difeiz a egar a enep ar c'houenchou hag an oll dud a ilis, abalamour ma prezegont, ha dre gomz ha dre skuer, eul lezen a bep hent control da guementse. Ne dle ket beza souez ma ve brezel etre bugale al lezen dizoue, ha bugale lezen Jesus-Christ.

D'an eil, an dud difeiz ne maint e peoc'h na gantho ho unan, na gant ar re all, na gant Doue, eleac'h al leanet ne ket epken a so e peoc'h ho unan, mes c'hoas he rei a reont d'ar re all, ha labourat a reont da lacat ar peoc'h-ze beteg etre an enebourien. Evelse an dud difeiz ne allont ket gouzaon o defe ar re all eur vad ha ne ellont ket da gaout ho unan, hag o deus cassoni outho, hag ho goal gassont muia ma ellont.

D'an trede, epad ma teu an dud difeiz da vac'homi ar bopl, da aloubi he vadou, d'he deleur en dienez, da lamet digantha zoken magadurez he ene pe da deleur contam er vagadurez-ze, ar venec'h hag an dud a iliz a ro d'an oll bara ho ene dre gomzou Doue, dre ar zacramanchou, dre ho skuer vad, hag ive bara ar c'horf dre ho aluzennou. Penaus e c'halle fals vignonet an dud gouzaon ho mignonet guirion?

An heskin a zo bras, mes dalc'hit mad a enep an dud difeiz, hennez eo ho lod. Pedit Doue da bardoni da enebourien an ilis ha d'ho lacat da ober pinijen. Diskuezit dirag daoulagad an oll ez oc'h christenien, evit ma reot mez dre ho skuer d'an dud dizoue. Ra deui an Tad, ar Map hag ar Speret-Santel d'ho penniguen oll ha da venniguen ive hon enebourien. »

Frans. — E Frans, eme ar gazeten *l'Évènement*, ez eus c'huec'h ha pevar-uguent etre arc'heskeb hag eskeb; cant nao ha pevar-uguent vikel-vras: pevar mil pemp cant seiteg person canton. Bez'ez eus naonteg ha tri-uguent mil pemp cant pevar ha pevar-uguent beleg, ha cant eis mil cant naonteg manac'h pe relijius.

Arras. — Setu ama eun darvout digouezet en eur gueric vian en escopti Arras, hag a ziskuez ne les ket ato an Aotrou Doue ober goap eus ar sacramanchou ep diskuez sclerijen d'an nep her gra.

Derc'hent gouel anter-eost, eun toullad micherourien a voa destumet en eun davarn. Unan anezho, eur pez a uguent real gantha en he zorn, a lavaras da eur c'hamarad: « Sell! mar kerez, me da gommunio! » — Gra-ta, eme eguile, hag hen da zigueri he c'hinou. Ar pez arc'hant so laket var he deod, ha lonket ker buan. Mes ar pez arc'hant a jomaz en he c'houzoug. Caer en devoa tourloncat, ne alle ket ober dezhan disken. Daou pe dri den a vicher a glaskas tenna ar pez uguent real, ne rejont nemet he lacat da vont donnoc'h ha startoc'h e gouzoug an den reuzeudic. Hema neuze a gomansas da grena o sonjal er pez en doa great. He alan a elle da gaout c'hoas, mes ne elle lonca nemet dour. — « Doue en deus va scoet, emezhan, hag ep mar e rankin mervel. » Mont a ra da gaout person he barrez, hag e covesa gant an oll mercou eus eur guir gueuz. Ar vedecinet a felle dezho kemeret ho benviachou evit tenna ar pez arc'hant. Mes kementse a voa diæs bras da ober. An den keaz a voue aliet da lonca eur verennat eol da zibri. Hen ober a reas, petra bennag m'en doa donjer oc'h hen eva, hag an eol a zachas ar pez a uguent real gantha d'an traon. Pa voa tennet a boan, ar micherour kez a drugarekea Doue; ha meur a vech en deus touet ne ankounac'haje biken ar guentel en deus bet.

Hon Tad Santel ar Pap en deus laket cass eus he bers medalenneu aour hag arc'hant, var bere eo kizellet he skeuden pe he imac'h d'ar *sœurezet a charite*, a so bet var dro an dud clan gant ar c'holera er guær a Amien.

Eur gazeten eus a guær Toulouz o coms eus al lezen a c'hourc'hemen d'an hostizien chom ep rei da eva, ha serra ho zi epad an ofis divin, a lavar penaus en eur c'harter bennag en Alemagn en em guemerer en eun doare ijinus meurbet evit kementse. Eur *bourg-mestr*, pe eur gouarner, en deus douguet eur *reglamant* dre behini e lavar e c'hello ar re a vezo roet d'ezho da eva epad an ofis divin, mont kuit ep paea ar pez o devezo kemeret. Goaz aze d'an hostiz. Dezhan eo da lacat evez ma n'en deus ket a c'hoant da rei he evach evit netra.

Ar relijion catolic, eme eur scrifagner brudet, a ra evel ar mor bras; gounit a ra dioc'h eun tu ar pez a goll dioc'h eun tu all. Ne deus netra guiroc'h evit an dra-ze. Mar da ar feiz var ziminu en unan bennag eus ar broiou catolic, ez a ive var gresc e cals a vroiou all. An had divin eus an Aviel, taolet en douar gant ar vissionerien en oll garteriou eus ar bed, a veler e pep leac'h o tiouan, o c'hlaza, o touguen pennou ha greun mad. Etouez an dud gouez, etouez ar brotestantet, etouez ar bobliou eus ar sao heol pere so bet en em zistaguet dioc'h ar guir iliz, e veler cals o tistrei, o tigueri ho daoulagad d'ar virionez.

Evelse e touez ar Bulgared, e tu ar sao-heol, e velér tud ar c'harter oc'h en em drei oc'h an ilis catolic. Ar vissionerien o doa labouret eno. Mes ar pez en deus great marteze muia vad er vro, eo eur manac'h eus ho zouez, eur manac'h eus eur fals relijion. Ar manac'h-ze a zo desket mad, da viana evit ar vro-ze, hag evel ma en deus eur speret eün, eo deut da anaout e voa carguet

a c'heier ar guelennadurez a roer er relijion ma edo enhi, hag e ma ar virionez en iliz catolic. En em lakeat eo bet da ober ar brezel d'ar gueier a gave en he fals credennou. Ec'h ellit cridi ez euz bet hiskinet outhan, hag en deus bet cals da c'houzaon, mes kementse n'en deus ket miret outhan da lacat meur a hini eus he guenvroiz da zigueri ho daoulagad. E guirionez ar fals relijionou, o veza savet ha fontet var ar gaou, a goll ato o veza studiet. An hini ho studio gant eur speret eün ha gant c'hoant da zizelei ar virionez ne oufe ket mancout da drei kein dezho.

E Brozaos ive ar feiz catolic a c'hounit bemdez. Brema ez eus menec da zevel e Londrez eun iliz catedral nevez, evit derc'hel sonch eus ar c'hardinal Wiseman. Ar re vras, ar re binvidig en em gleo evit sevel arc'hant da ober an iliz-ze, hag e leverer ez eus savet a vrema tremen pemp cant mil lur.

Er broiou a bell, en eneziou, e pep c'harter anavezet, e skign ive ar feiz. Ne deus nemet lenn liziri ar vissionerién evit guelet kementse. Ar guir iliz a so ato leun a vuez, ha caer a ve stourm outhi, en em skign ato hag e toug ato frouez. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(*Daou-ughentved pennad*).

Jakob a vennig Ephraïm ha Manasse.

Eur pennad goude ma en doa Jozeph lavaret da Jakob ne vankje ket da gas he gorf d'ar bez emedo enn-han he dud-koz, e teujeur da lavarout d'ezhan e oa klanv he dad. Jozeph, o kemerout he zaou vap, Manasse hag Ephraïm, a ieaz raktal d'he velout.

Lavaret e oe d'ann hini koz: Setu ho map Jozeph deuet d'ho kuelout. Jakob, o tastum he holl ners, a zavaz enn he goazez var he vele, hag a lavaraz da Jozeph pa oe deuet en he ghichen: Ann Doue holl-c'halloudek en em ziskouezaz d'in e Luza pehini a zo e douar Kanaan, hag en deuz bennighet ac'hanoun, en eul lavarout: Me rei d'id kreski hag eleïza, me lakaï da zevel ac'hanoud eun niver braz a voblou; me roï d'id ann douar-ma, hag he berc'hen e vezi da viken, te ha da lignez en da c'houde. Evelse ann daou vab a zo ganet d'id enn Ejipt, abars ma teuiz daved-oud, a vezo bugale d'in; Ephraïm ha Manasse a vezo lakeat e renk va mipien evel Ruben, Simeon hag ar re all. Ar vugale all as pezo enn ho goude a vezo d'id, ha ne vezint nemet bugale-vihan d'in. Rak pa zistroenn euz ar Mezópotamia, Rachel, ho mamm, a varvaz hed ann hent, e douar Kanaan; d'ann nevez-amzer e c'hoarvezaz kement-se, pa arruenn var zouar Ephrata; hag e likiiz anezhi er bez var vord hent Ephrata, pehini a c'halver ivez Bethleem. N'em euz bet anezhi nemet daou vap, Benjamin ha c'houi, hag evel ma'z oc'h ar map henân, e kemerann ho taou vap Manasse hag Ephraïm evit bugale d'in; evit ma vezo krevoc'h lignez Rachel e touez ligneziou va bugale all.

Hag o velout eno, eval enn amc'houlou, Manasse hag Ephraïm, e lavaraz da Jozeph: Piou eo ar re-ze?

Jozeph a respontaz: Va Mipien int, ar vugale en deuz roet Doue d'in er vro-ma.

Digassit-ho d'in, eme Jakob, ma roinn va bennoz d'ezho. Pa oant deuet enn he ghichen, en eur dosket d'ezho, hag oc'h ho briata, e lavaraz da Jozeph: Bet am euz digant Doue ar blijadur d'am kuelout a-barz mervel; ha setu e ro Doue d'in e'hoaz oc'h-penn ar c'hras da velout bugale ac'hanoud.

Jozeph o veza ho zennet a-dre divreac'h he dad, a adoraz, stouet beteg ann douar.

O veza lekeat neuze Ephraïm en tu deou d'ezhan, ha dre-ze en tu kleiz d'he dad; ha Manasse en tu kleiz d'ezhan, hag evelse en tu deou d'he dad, e reaz d'ezho ho daou tostaat ouz ho zad-koz. He-ma, oc'h astenn he zourn deou, el lekeaz var benn Ephraïm a vanniker euz ann daou vreur, hag he zourn kleiz var benn Manasse ar c'hossa enn eur lakaat he zivreac'h e kroaz.

Ha Jakob a vennigbe ar vugale, o lavarout: Ann Doue dirak pehini ho deuz kerzet va zadou Abraham hag Izaak! Ra zavo anezho eun niver braz a dud var ann douar!

Joseph, o velout en devoa he dad lakeat he zourn deou var benn Ephraïm, a oe nec'het, hag o kreghi e dourn he dad e klaskaz he zevel divar benn Ephraïm, hag he gas var benn Manasse. Hag e lavaraz d'he dad: Ne ket er c'hiz-ze, va zad, rak he-ma eo ar map hena, likiit eta ho tourn deou va he benn.

Jakob, o terc'hel mad ato, a lavaraz: Hen gouzout a rann, va map, her gouzout a rann; hema (da lavaret eo Manasse a vezo, evit guir, tad da veur a ghenad tud; he vouenn a iello bepred var gresk; mes he vreur iaouanka a vezo brasoc'h eghet-han; euz he lignez e savo broadou en ho fez.

Hag e lavaraz da Jozeph he vap: Mont a rann da vervel; Doue a vezo gan-ehoc'h holl, hag ho kas a raj en dro da zouar ho tud koz. Estre ghet al loden a zigouezo d'id em heritach viz-a-viz d'as prendeur, me ro d'id ar pez am euz gounezet va-unan var ann Amorrheed, gant va c'hleze ha gant va gouaiek.

KANIG.

Guelet hoc'h euz, gant plijadur,
Jozeph hag he zaou grouadur
Daoulinet dirag ho zad koz,
Da zighemerout he vennoz!
Bennoz eur vamm, bennoz eun tad

Var benn bugale emzivad,
A vo sevenet gant Doue;
Goulennit-hi, o bugale! H.

Ar fals doctoret hag ho lavarion.

Da guenta, o labourat da zul ec'h en em gomportit evel eun den ha n'en deuz tam relijion ebet. N'oc'h ket, da guenta, eus a relijion ar gristenien-gatholic; rac ar relijion gatholic a lavar deomp: *ar zuliou santel a viri, e servich Doue, oc'h he veuli*, ha c'houi a dremen ar zul o labourat.

N'oc'h ket kennebeut eus a relijion ar *brotestantet*. Ah! ar brotestantet a vir ar repos eus ar zul gant eun aket hag a dleffe ober mez d'ar gristenien-gatholic. It da ober eun dro da Vro-Zaoz pehini a zo eur vro protestant; poaniit da erruout a benn ar zadorn da noz e Loundrez, ar guear-benn eus ar rouantelez-se, uuan eus ar brassa keariou zo er bed. Nag a drouz a glevoc'h eno gant ar benviachou a bere ec'h en em zervicher en tiez-labour a bep seurt a zo ker stanc er guear-se, trouz ar rojou o trei, trouz ar veguin o c'houeza an tan, trouz ar morzolliou bras o coueza var an tomm, etc.! Nag a drouz a glevoc'h ive gant an dud o vont hag o tont ebars er stalliou marc'hadourez, gant ar re all a zo o clasc guerza pe brena ebars er ruïou pe var ar plasennou! Mes gortozit eur pennad: sounet eo dec heur, unnec heur, unnec heur-auter.... Setu an taol kenta a anternoz! Selaouit brema: trouz ebet mui ne glevoc'h nag en tiez-labour, nag er stalliou marc'hadourez, na gant ar varc'hadourien a vez o verza traou var ar ruiou pe var ar plasennou. Ar rojou ne droont mui; an tan a zo mouguet er gofellou; an oll benviachou a zo lakeat a gostez, an oll stalliou a zo serret, ha den ebet mui ne labour. Peb tra a zo sioul brema ken en tiez-labour, ken en tiez marc'hadourez, hag a jomo sioul evelse ac'hann d'al lun vintin. Perac? Ah! perac? Abalamour *m'eo deuet ar zul, devez an Aotrou Doue*. Setu aze, doctor, penaoz e vez miret repos ar zul gant ar brotestantet; c'houi ne rit ket eveldho; rac-se n'oc'h ket kennebeut eus ho relijion.

N'oc'h ket ive eus a relijion ar *Iusevien*. Relijion ar iusevien a ioa ken stris e kenver ar poënt-ma, ma tifenne zoken aoza pe darevi bouet, hag ober eur c'hartleo hent d'an deiz a repos, pehini oa neuze ar zadorn, a zindan boan da veza labezet pe lazet a daoliou mein. Heul a rit al lezen-se, doctor? Ne rit ket; rac-se n'oc'h ket ive eus a relijion ar iusevien.

N'oc'h ket c'hoaz kennebeut eus a relijion ar falsprophet *Mahomet*. Rac ar relijion-se a c'hourc'hemen, a zindan boan da veza punisset er fesoun ar grevussa, ober gouel da vener. Hen ober a rit? Ma n'her grit ket, n'oc'h ket c'hoaz kennebeut eus a relijion Mahomet.

N'oc'h ket erfin eus a relijion ar *baïanet*. An oll boblou païan, ken ar re a zo bet gueich all var an douar ken ar re a zo c'hoaz brema, a zo bet hag a zo ato aketus da gonsacri eun devez bennac eus ar zizun evit henori ho doueou faos, eb counta ar goueliou all a viront c'hoaz epad ar bloaz. Ia, baleit e kement bro ma keroc'h, it betec an dud gouez a zo o chom er c'hoajou hag a vev kent eguis loanet eguet eguis tud, e peb leac'h e cavoc'h ar c'hiz da gonsacri eun devez bennac eus ar zizun d'ar beden ha d'an oberou all a relijion. Ha c'houi n'her grit ket; rac mar paouezit da labourat da lun pe da eun devez all bennac eus ar zizun, n'e ket evit henori Doue eo e kemerit ar repos-se; evit petra-ta? Divezatoc'h m'hen lavaro d'ehoc'h. N'oc'h ket eta erfin kennebeut eus a relijion ar baïanet.

Evelse, da guenta, o labourat da zul ec'h en em gomportit evel eun den ha n'en deuz tam relijion ebet; rac etouez kement pobl en deuz bet hag en deuz c'hoaz eun tam relijion bennac, ema bet ato hag ema c'hoaz ar c'hiz da baouez da labourat eun devez bennac eus ar zizun, ha da gonsacri an devez-se d'ar beden ha d'an oberou all a relijion. Ha c'houi n'her grit ket. Hag ar pez a lavaran d'ehoc'h divar benn ar zul, a hellan da lavaret ive divar benn an oll goueliou-bers pe an oll goueliou mirapl eus ar bloaz; etouez an oll boblou eus an douar o deuz bet hag o deuz ato eun tam relijion bennac, eo bet ive a bep amzer hag ema c'hoaz ar c'hiz da viret meur a c'houel epad ar bloaz, ouspen an devez a repos a virer bep sizun.

D'an eil, doctor, o labourat da zul evel ma rit, ec'h en em gomportit eguis eun den ha ne gred ket zoken e Doue. Mar credit ez euz eun Doue pehini en deus ho crouet, da behini oc'h dleour eus ar vuez, nebeuta tra o peuz da ober en he guenver eo discouez d'ezhan oc'h anaoudeguez vad. Mes penaoz discouez d'ezhan oc'h anaoudeguez vad? Da guenta, o sevel eur veich an amzer ho speret hag ho caloun varzu ennhan evit he adori hag he drugarecaat. Kement-se coulsgoude n'e ket aoualc'h. Mar credit e guirionez ez euz eun Doue pehini a guendalc'h ac'hanoc'h e buez hag e ieç'het, eun Doue da behini oc'h dleour eus a guement devez a dremenit var an douar, an anaoudeguez vad a c'houlen ive ma roffac'h d'an Doue-se eur pennad bennac eus oc'h amzer, an anaoudeguez vad a c'houlen ive ma teuffac'h da gonsacri, da zervich an Doue-se, unan bennac eus an devezïou a ro d'ehoc'h ar c'hras da dremen er bed-ma. Petra lavarfac'h eus eur buguel ha n'en deffe tam amzer ebet da rei d'he dad ha d'he vam, eus eur buguel ha ne falvesfe d'ezhan coll devez na pennad-devez ebet evit rei d'he dad ha d'he vam eur merc bennac a garantez, a respet, a anaoudeguez vad? Lavaret a raffac'h, me zo sur, ez eo ar buguel-se eur c'hrouadur cris ha digaloun. Hoguen, petra eo ar garantez hag an anaoudeguez vad a dle ar vugale d'ho zad ha d'ho mam e scoaz ar garantez hag an anaoudeguez vad a dleomp oll da Zoue? Pe seurt hano rei dec'houi eta, c'houi pehini n'o peuz tam amzer ebet da gonsacri d'an Doue-se pehini en deuz ho crouet hag a ro d'ehoc'h peb devez eus ho puez? N'e ket ebken eur c'hrouadur cris ha digaloun eo ez oc'h, mes henvel oc'h e guirionez ous eun den ha ne gred ket zoken e Doue. Penaoz! Doue eo a guendalc'h ac'hanoc'h e buez hag e iec'het; da Zoue eo oc'h dleour eus a guement devez a dremenit var an douar; ha c'houi n'o peuz tam amzer ebet da gonsacri d'an Doue-se! C'houi ne fell ket d'ehoc'h implija eun devez ar zizun ebken evit discouez d'an Doue-se ho carantez hag oc'h anaoudeguez vad! Mes, m'her goulen ouzoc'h, petra ouffe da ober goassoc'h an nep n'en deffe tam feiz ebet, an nep ne gredfe ket zoken e Doue? O labourat da zul eta, ec'h en em gomportit e guirionez evel eun den ha ne gred ket zoken e Doue.

Ouspen-se, mar credit ez euz eun Doue pehini en deuz ho crouet, c'houi ha kement tra a zo, e tleit ive credi dre eno ez eo an Doue-se mestr da ober d'ehoc'h ha d'an dud oll ar gourc'hemennou a blijo ganthan. Hoguen, doctor, Doue en deuz great d'ehoc'h ha d'an dud oll eur gourc'hemen stris da gonsacri d'he zervich eun devez eus ar zizun, en eur baouez da labourat hed an devez-se. Doue, eme ar scritur-sacr, o veza crouet e c'houec'h devez an env hag an douar ha kement tra zo ennho, a *repozas* d'ar seisvet devez; hag e memor eus ar repoz-se e *vennigas* ar seisvet devez, hag e reas anezhan eun *deiz santel*. Setu ama penaoz e reas Doue eur gourc'hemen stris da baouez da labourat en devez-se, ebars el lezen a roas gueich all dre scrid d'ar bobl a Israël var menez Sinaï, lezen pehini n'e ket bet torret abaoue, mes pehini, er c'hountrol, a zo bet embannet a nevez evit ar bed oll, gant hor Zalver Jesus-Christ, guir Vab-Doue en em c'hreat den evit hor zaveteï. Selaouit eta, doctor, ar gourc'hemen a ra Doue d'ehoc'h ha d'an dud oll divar benn an *deiz a repos*: « *Ho pet* « *sonch da zantifia an deiz a repos. Epad c'houec'h devez* « *e reoc'h kement seurt labour o pezo da ober; mes d'ar* « *seisvet devez ema deiz an Aotrou, ho Toue. En devez-* « *se ne reoc'h tam labour ebet, na c'houi, nag ho mab,* « *nag ho merc'h, nag ho servicher, nag ho servicheres,* « *nag ho loan, nag an divroad a zo o chom en ho ti;* « *rac an Aotrou Doue en deuz crouet e c'houec'h devez* « *an env, an douar, ar mor, ha kement tra zo ennho,* « *hag a zo repozet d'ar seisvet devez; setu perac en* « *deuz benniguet an devez-se, ha great anezhan eun* « *deiz santel.* » O vont a enep eur c'hourc'hemen ker sclear, petra rit adarre, doctor? Ober a rit ar memes tra evel pa ne gredfac'h ket e Doue. Penaoz! Doue a c'houre'hemen d'eboc'h *sanctifia an deiz a repos*, ha n'her grit ket; Doue a zifen ouzoc'h labourat en deiz-se, hag e labourit evelato: a dra zur, ne gredit ket e Doue, pe ne gredit ket e ve Doue ho mestr; da viana eun den ha ne gredfe ket e Doue ne ouffe ket ober goassoc'h. Ha setu aze penaoz, d'an eil, o labourat da zul ec'h en em gomportit eguis eun den ha ne gred ket zoken e Doue.

GABRIEL MORVAN,
Person Pluguën.

Lizerou eur Bœlec iaouank d'he zaou Vreur.

Eil lizer: D'HE VREUR IAOUANK.

Va bennoz da va zad ha da va mam evit an arc'hant o deuz digasset din. Prenet em euz ganto eurs marc'h da foar Loumerzer, da lavaret eo em euz roët ar garg d'en ober da dad eur bœlek euz va mignonet pehini en deuz prenet din eur marc'h guel-brun, he dreid hag he dal merket e guen; he hano zo e gallek *l'intrépide* pe e brezounek an hini *dizaoun*. Deac'h pa oan oc'h erruout er presbital, dizro da velout tud klan em euz anavezet er porz daou varc'h euz va farrez. Ha me da lamout divar va hini, hag en or redek mont da bokat d'an daou vœlek pere zo deuet aman evit guelet ho zud. Abaoue n'en em guitaomp nemet pa renker mont d'an dever, mont a reomp assamblez da bourmen hag e peb leac'h. Gouzout a rez peguement a dleomp prijout kalonou ker mad, beleyen ker karantezuz. Ah! ma vijemp oll kenvret evel en hor bugaleaich a leverez-te! Kouraich neuz ket pell mui da c'hedal, tostaat a ra miz guengolo. Yann-Mari en em gavo er guer er memez mare. Ni lavaro hon daou hon offeren guenta er barrez ***. Peguen kaër vo deomp an devez-ze; ret eo lavaret penaoz ar bobl euz a Vreiz a oar renta enor d'he veleyen. Kenavo en devez-ze ***. A. M.

MARINA.

(Eil pennad).

— Ti ar gounnar! eme ar gueguinerez oc'h en em deleur var eur gador er gambr ma edo Marina, pancse m'am eus c'hoant da zestum eun dra bennag!

— Petra so digouezet ganeoc'h-ta? eme Varina.

— Digouezet ganen? Petra ken nemet ma zoun torret gant al labour, anter varo gant ar skuidor? Ne rancan-me ket bep mintin pourchas ken alies a bred evel hezen a zo en ti? Eul lein d'an-itron, eun all d'ar gouarner, eun all d'ar floc'h, eun all d'ar potr marchosi, eun all d'ar vestrez-plac'h. — Ha pephini a renc caout he gueusteuren? O va Doue, ma ne ket eun drubuil?

— Evit gane-me ne viot ket ncc'het, eme ar vinorez, me a zebro ar pez a root din.

— Oh, an dra-ze ne ell ket beza. C'hui oc'h eus an huela carg en ti goude ar gouarner, ar guinet coz-ze pephini, ep mar, a vezo draillet ha poazet ne vezo ket pell en tan eternel; rag-ze eo dlet ober deoc'h ive dioc'h ho tiviz.

— Lavaret a ran deoc'h ne ran fors petra.

Ar gueguinerez a rea plijadur dezhi clevet e divije eul lein nebeutoc'h da oza. Pa voa eat an droug anezhi, Marina a lavaras dezhi he zicourje pa e devije eun tam amzer bennag, hag he fedas da zont ganthi da zul d'an oferen, rag, ken nebeut hag ar vitizien all, ne lakea nemeur troad ebet en iliz. Ar gueguinerez a lavaraz ez aje gant ma vije great lod eus he labour dezhi.

Etre ma comzent evelse, e tigouezas ar vestrez plac'h. O clasc ar gueguinerez edo evit lavaret dezhi e tlie tud dont d'he guelet er pardaez-ze hag e voa red oza evithi eun tam coan a zoare. An demezel-ze a felle dezhi ober cher vad d'he mignonet ha mignonezet divar goust he mestrez. Pedi a reas ive Marina da vont d'ar goan-ze.

Mes Marina a respontas ne alle ket dilezel he mestrez.

Gouzout a rit, emezhi, e rancan chom da lenn dezhi bete pell an noz.

— Lakit, eme an dimezel, louzou cousket dezhi e-touez ar pez a guemer dioc'h an noz.

— Ne rin ket an dra-ze, dimezel, eme Varina.

— Anat eo n'oc'h nemet eur buguel. Ar re so bet en ho raog her grea ha ne voant ket falloc'h evit an dra-ze.

— Evidon-me n'her grin ket. Va c'houstians hen rebechfe din ar rest eus va buez.

— Ho coustians ? eme an dimezel en eur brenna he miu, sell, guir eo, c'hui so eur zantezig ; n'em oa ket a zonch. N'em discuillot ket da viana ?

— Mar guellan e rin va dever ep noazout deoc'h. Gouscoude ma velfen erv ad e ve dlet din disculi d'an itron, her grafen.

— N'oc'h eus nemet ober, da velet, aer viber !

— Me, eme Varina, am eus muioc'h a aoun rag ar pec'het eguet razoc'h-hu.

— Me en em glevo gant ar gouarner, ha c'hui a valeo ac'hann !

Me garre gouzout perag, eme ar gouarner pehini, ep ma vouient, a voa oc'h ho zilaou. C'hui va demezel, e-mezhan, a ell dispidi an dud a zoare o poa sonch da gaout en noz-ma. Ma n'her grit ket, n'oc'h eus nemet ober ho pakad, ha rinsa an ti.

Ar gouarner a gassas neuze Mariana gantha da guær Clermont da brena lienach evit an itron. Evit amprou ar vatez iaouank en em glevas gant ar marc'hadour. Hema, goude beza guerzet da Varina ar pez e devoa urs da brena, a guinnigas dezhi merca var he billet antercant lur hirroc'h evit na voa coustet dezhi ar varc'hadourez.

— « An antercant lur-ze, emezhan, a vezo deoc'h, hag evelse e voan boas da ober evit ar re so bet en ho raog er maner. »

Marina a voue mantret o clevet kinnig dezhi eun dra evelse.

Lavaret a reas d'ar marc'hadour penaus biken ne raje eul laeronsi, hag e voa evit ar vech kenta hag ar vech diveza he guele en he di.

— Oh ! oh ! eme ar marc'hadour, c'hui so eur burzud a blac'h a gampr.

Ar gouarner a voue contant braz a guementse, hag e tistrojont d'ar guær laouen. Mes pa errujont er maner, an itron n'edo ket var he zu. Hano a ioa dezhi da goll eur proces pehini a lonke eul loden vad eus he danvez. Evel ma voa droug enhi, en em-guemere oc'h kement a voa var he zro. Caout a rea dezhi e voa re bell he matez oc'h he divisca, hag e savas he dorn evit he skei.

— Ne scoot ket, eme Varina, rag an dra-ze ne ve ket mad evit eun itron eus ho renc.

An itron e devoue mez, hag a lezas da goeza he dorn seach var breach he c'hador, en eur lavaret :

— Coms mad a rit, emezhi, gant piou oc'h hu bet savet?

— Gant va mam da guenta, dre ali person va farrez, ha goude maro va mam, gant Ursulinezet Clermont.

— Lavaret a rer oc'h devot evel eun diodez ?

— Itron, servicha ran Doue guella ma c'hellan, ha respeti a ran va mistri ; ne ran ken.

Ar gouarner a deuas var guementse da ziskuez d'an itron ar varc'hadourez o devoa prenet e Clermont, ha Marina en em dennas. Pa zistroas goudeze da gaout he mestrez, e cavaz anezhi laouen bras. Clevet e doa gant ar gouarner peguen honest ha pe guel leal e voa he matez iaouanc, ha petra en doa great evit he amprou. Evit diskuez dezhi e c'houie beza mad e kenver ar re he zerviche difazi, e roas dezhi eur montr pehini a dlie servichout dezhi evit sevel æssoc'h d'an heuriou ma felle d'he mestrez he c'haout en he c'hichen.

Marina, dre he buez vad, dre he lealdet, dre he zentidiguez, e doa diskuezet d'an itron Valnoar penaus an guella mitizien eo ive ar re o deus muia relijion. Diskuezet e doa c'hoas d'ar vitizien all ez eo ar relijion ar guella louzou oc'h au diæzamanchou hag ar poaniou a gaver o servicha. He vertuzion dic'hloar o doa laket an oll d'he respeti, hag e kendalc'he da zervicha Doue didrous, pa deuas ar brovidans da rei tro dezhi da ziskuez c'hoas sclerroc'h ar vadelez a voa cuzet enhi.

G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 1a Here. — Sant Remi, arc'hescop.
Dimeurs 2. — An Ælez gardien.
Dimerc'her 3. — Sant Melar, merzer.
Diziou 4. — Sant Fransez Assis.
Dirguener 5. — Sant Mauris, abad.
Dissadorn 6. — Sant Bruno.
Dissul 7. — Uguentvet goude Pantecost. Gouel ar Rozera.

Aviel ar Zul :

Bez' ez oa eun ofiser hag a ioa clan he vap e Capharnaum. An ofiser-zé o veza clevet e teue Jesus eus a Judee da C'halilee, a ieas d'he gaout hag her pedas da zont da barea he vap a voa dare da vervel.

Jesus a lavaras dezhan : nemet miraclou ha burzudou a velfac'h, ne gredot két.

Aotrou, eme an ofiser, deut araog ma vezo maro va map. Jesus a lavaras dezhan : it, ho map a so pare. An den-ze a gredas d'ar gomz en doa lavaret Jesus dezhan, hag hen da vont kuit.

Pa edo o tistrei d'ar guær, he zervicherien a zigouezas ganthan hag a ziscleriias dezhan e voa pare he vap. Goulen a reas digantho da be heur e voa guelleat dezhan, hag e leverjont : Deac'h da seiz heur ez eas he derzien kuit.

An tad a anavezas eta e voa d'ar memes heur-ze en

da lavaret Jesus dezhan : ho map so pare. Hag e credas e Jesus, hen hag oll dud he di. S. Ian iv. 46.

G. M.

KELEIER.

An Aotrou Kermenguy, belec couent Sant-Fransez, e Cuburien, e kichen Montroulez, so hanvet chaloni a enor a gathedral Kemper ;

An Aotrou Cocagn, person e Guerleskin, so hanvet person e Plouvian ;

An Aotrou Boutier, vikel e Castel-Paol, zo hanvet person e Guerleskin ;

An Aotrou Salaun, professor e Pont-Croaz, so hanvet vikel e Castel-Paol.

Er gazeten hanvet an *Etendard*, e lenner ar pez so ama varlerc'h :

Ar c'heleier deut eus ar Chin a so ankenius meurbet. Nao missioner catolic so nevez merzeriet e Coree.

Setu ama petra en deus discleriet unan eus ar vissionerien chomet e buez, d'ar c'hontr-amiral Roz, dindan ren pehini ema al listri a Frans er vro-ze.

Me, eme ar missioner, so eus a Frans, hag a so o prezeg ar feiz e Coree. Tec'het oun eus ar vro-ze evit dont d'ho caout, eur c'hristen bennag ha me, var eur vaguc vian. Dre urs roue Coree, va escop, eun escop all a voa oc'h he sicour, ha seiz eus va c'henvreudeur missionerien, so bet lazet e mis meurs, abalamour ma voant eus an Europ. Var dro daouuguent christen so bet lazet eveldho.

Ar Russianet o veza diskennet var aod Coree, o doa goulennet eun nebeut douar evit sevel eno tiez evit ho c'henvers. Ar roue ne gredas ket rei dezho ho goulen, na lavaret nan dezho; ho lezel a reas evelse hag ar Russianet a lavaras e teujent adarre.

Ar roue a fallas d'ezhan neuze guelet an Aotrou'n Escop Bermeux. C'hoant en doa d'he lacat da viret oc'h ar Russianet da zont da Goree. An Aotrou'n Escop a lavaras d'ezhan e voa eus a Frans, ha n'en doa netra da velet er Russi.

Dont a rafe ar Frans da ober ar brezel deomp, eme ar roue, ma ve great droug deoc'h ?

An Escop a respontas e tifenne ar Frans he bugale e peleac'h bennag e vent, hag e comzas dezhan eus ar pez e deus great e Chin.

Neuze ar roue en devoue aoun, hag an Escop a voue tennet eus a brizon ar griminalet eleac'h ma voa laket evit he gas da hini ar vandarinet. Mes ar vadelez-ze eus ar roue n'oa nemet eun trubarderez.

Ep dale an tadou Beaulieu, Dorie ha Ranfer a voue croguet enho, taolet er prizon evel an Escop, ha dibennet an eis a vis meurs e kichen mogueriou ar guær benn. Tri dervez goude, an tadou Pourthie ha Petit-Nicolas a voue dibennet er memes lec'h. An 30 a vis meurs, deiz Guener-ar-Groaz, e voue dibennet an aotrou Daveluy, sacret escop evit sicour an aotrou Berneux, hag ouspen, an tad Aumaître hag an tad Huin.

Ne jom mui e Mission Coree nemet tri missionerien, an tadou Freron, Calais ha Rideh. An daou guenta so cuzet er meneziou, hag an diveza so bremaidenb dan scoazel an amiral Roz.

Al lez-varn (cour-d'assises), evit an tri miz diveza eus ar bloas 1866, a zigoro e Kemper, d'al lun 15 a viz here. An Aotrou Delfault, dilier e lez-varn Raozon, a vezo e penn al lez-varn. Bez'en devezo evit he zicour an Aotrou Camenen, eil e lez-varn kær Kemper, hag an Aotrou Claret barner er memes lesvarn.

Dirguener diveza, da bemp heur dioc'h ar mintin, ez eus santet eur c'hren-douar e Pariz hag e meur a leac'h-all e Frans. N'en deus ket great a zroug, e nep leac'h.

Gazeten an Meziou a lavar eo eat an ed, tar guinish var gueraat epad ar sizun dremenet. Ar penn cauz, a guementse, emezhi, eo, ouspen ma zeo tano ar guinis e pep leac'h, ez eo ive scaon. Ar c'hant dlin (ar boezel e Brest) pere a dle poeza eiz uguent dun, ne bouez, e cals a lec'hiou nemet cant antercant lur. Kementse a rai ma vezo ; muioc'h evit biscoaz, prenet dioc'h pouez keutoc'h evit prena dioc'h muzul pe dioc'h ar zac'hat. Ne oar ket c'hoas sur avoalc'h pe a zo bet mad an eost e Russi pe ne ket. Cridi a rer ne ket bet eus ar re vella. Mar deo bet mad, an ed a deuio ac'hano er vro-ma a alfe lacat coeza var ar marc'hajou er vro-ma. Mes, mar deo bet tano evel ma creder, o devezo nebeut da zivoueret hag ec'h eller cridi e vellai c'hoas var an ed e Frans. Er perzier mor, er vro-ma, couls hag er broiou-all, ez eus ato guellenn var ar greun.

Bez'ez eus aleiz a zouarou hag a so carguet a brenvel guenn, eus ar prenvet-ze pere a deu divezatoc'h da veza c'huilet tann ; ar prenvet-ze a ra cals distruch en douar. Lonca a reont ar panez, ar garotez, ar beterabez, an avalou-douar ha zoken an ed. Kement seurt frouez en deus griziou en douar, a vez taguet gantho.

Setu ama eul louzou oc'h ar prenvet guenn-ze, teil beuz. Labourerien douar hag o doa great teil, gant beuz, o deus anavezet e tistruje an teil-ze an oll brenvet guenn. Unan evit guelet guelloc'h ha guir oa kementse, en deus laket avalou-douar e daou barc scoaz oc'h scoaz, daou barc hag a voa prenvet guenn enho ho daou. En unan anezho e lakeas teil colo, en eguile e lakeas teil beuz. Er parc a voa bet teilet gant teil colo, an avalou-douar a voa debret an daou farz anezho gant ar prenvet guenn ; er parc teilet gant teil

beuz, n'eus ket cavet eun aval douar taguet. Pa zeo bet labouret an daou barc-ze a c'houdevez, er parc kenta e savet var c'horre prenvet guenn a gantchou ; e parc an teil beuz ne gavet ket unan.

Hema so eun ali evit an dud divar ar meaz, ar re anezho so prenvet erguisse en ho douarou. Ar re o deus beuz var dro ho zieguez, hag e cals a gueriou ez eus, a alfe guelet ha guir eo ar pez a vercan ama.

Kement-ma so tennet eus a gazeten ar vistri scol.

Tad an Ezen. — An tad Romanet so eul labourer douar, eun tamic jardiner. Lezhanvet eo *Tad an Ezen*, petra bennag n'en deus nemet eun azen gant pehini e cas he varc'hadourez e kær. Ar barner a beoc'h en doa he gondaonet da baea deg lur abalamour m'en doa trouc'het scourrou guez ha ne ket dezhan oant. Tri dervez goude, ar *goard-champetr* en doa he baket a dremen adarre dre he liors, hag an tad Romanet en em laca d'he vounta, d'he c'hourdrous gant he vaz ha da gana pouil dezhan.

Ha setu tad an Ezen adarre dirag ar barner.

An Tad Romanet. Ia, bez'edon em liors, da lavaret eo, nan, va greg eo a ioa ; me a ioa em pors, da lavaret eo, nan, var dreuzou va dor eo edon. Clevet a ran va greg o vignaonal evel eun azen ; teleur a ran va daoulagad var va liors, hag e velan an aotrou aze, eun tam houarn guenn oc'h he vreac'h, deut em liors dre eur goasc.

Ar gard-champetr. Al liors n'eus nemet eur c'hars varnezhan, en tu dioc'h an hent, hag e leac'h all n'eus kae ebet. Ha c'hoaz ar c'hars so muioc'h a doullou enhi evit a scourrou.

— *An Tad Romanet*. Petra-ta ; bez'ez eus berniou ezen hag a deu da lacat ho fri ebars. Ma carfac'h dont da ober proces-verbal d'ar re-ze ive !

Ar Barner. Gard-champetr, eat oc'h el liors dre ar c'hars ?

Ar gard-champetr. Ia, dre eun toul. O veza guelet a bell an Itron Romanet o terri blenchou guez en eur parc daou anter ha ne ket dezhi eo, oun eat dre an hent berra evit he faca var an tom.

An Tad Romanet. Ar parc-ze zo da eur c'henderv din, hag oun en em glevet gantha evit c'huennat he vez ha terri ar scourrou seac'h da ober tan. Kindirvi ne ket ezen int, hag a ell en em glevet, emichans, evel ma carint, ep m'en defe izom ar *gard-champetr* da lacat he fri er voasc.

Ar Barner ! Coms a ellac'h oc'h ar *gard-champetr* ep he c'hourdrous na cana pouil dezhan.

An Tad Romanet. Diotoc'h evit eun azen e ve red da eun den beza-ta neuze, ma ne elfe ket kemeret eun tam buaneguez ! Petra, guelet a ran eun den o tont em liors dre eur voasc, ep gouzout pe en deus guir da zont pe n'en deus ket, ha me, perc'hen, em zra, me sitoian eus ar barrez, ne allan ket lavaret dezhan ar pez a deu em penn ? An aotrou ne voar lavaret ken nemet : proces-verbal ! Proces-verbal ! Mil toussec, christenien ne ket ezen int, hag a ell coms an eil oc'h eguile !

Epad ma prezegue an tad Romanet evelse, he c'hreg a voa eno ive hag her c'hourache dre sin ha dre goms. « Mad eo avad, va den, emezhi, evelse eo ! » Mes eur min divalo a reas pa glevas condaoni he goaz da c'huec'h devez prizon ha da baea c'hoas ar scourrou guez hag ar mizou. Ezen oll n'int ken, eme an tad Romanet en eur vont kuit. G. M.

N'eus ket pell, en eur foar, eur marc'hadour kezeg en doa prenet eur marc'h, unan eus ar re vraova a voa var an dachen. Ar marc'h ne gouste dezhan nemet cant scoet. Mont a ra d'en em fougueal da eur mignon dezhan eus an taol caer en doa great. Hema a deu da velet ar marc'h. Goude beza sellet outhan tu ha tu, e lavaras d'eguile : Ne goust nemet cant scoet ar marc'h-ma dit? Nan, eme ar prener.

— Mad, tizet sur out neuze ; al loen-ma a ranc caout eur si bennag. Pemp cant lur a dal da nebeuta.

Ar marc'h a voa en he benn eur vrid, pe eur vestign gaer evel a vez e penn ar c'hezeg a briz, gant eun doare bonet da c'holo an diouscouarn. Mignon an hini en doa prenet ar marc'h a lakeas tenna ar vestign hag ar bonet-ze. Ar marc'h n'en doa nemet eur scouarn. Ar prener a jale hag a doue ; mes al lezen pehini a verc eun nebeut siou evit pere ec'h aller cass eur penn-kezeg d'ar guær, n'e deus ket merket ar si-ze.

Kementse a ziskuez eo guir ar pez a leverer alies ; en eur verzidiguez e voar ato hirroc'h ar guerzer evit ar prener ; mes diskuez a ra ive peguen divorc'het e ra an dud dislealdet er foariou hag en em dromplont an eil eguile evel pa n'o defe na Doue, na feiz. G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *22 Guengolo.*		Pont'Nabat — *20 guengolo.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	12 lur, 36 c.	Guinis....	20 lur, 04 c.
Segal.....	8 lur, 44 c.	Segal.....	10 lur, 79 c.
Eiz.....	7 lur, 64 c	Eiz.....	9 lur, 73 c.
Ed-du....	7 lur, 05 c.	Ed-du....	10 lur, 21 c.
Kerc'h....	7 lur, 88 c.	Kerc'h....	8 lur, 00 c.
Avalou-douar	3 lur, 50 c.	Avalou-douar	3 lur, 74 c.

Montroulez. — *15 gueng.*		Brest. — *17 guengolo.*	
Priz an hectolitr.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	20 lur, 18 c.	Guinis....	21 lur, 99 c.
Segal.....	13 lur, 12 c.	Segal.....	16 lur, 72 c.
Eiz.....	10 lur, 67 c.	Eiz.....	10 lur, 73 c.
Ed-du.....	11 lur, 93 c.	Ed-du.....	9 lur, 45 c.
Kerc'h....	7 lur, 97 c.	Kerc'h.....	9 lur, 05 c.
Avalou-douar	7 lur, 00 c.	Avalou-douar	5 lur, 60 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 6 Here 1866. — N° 88. — Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

Aliou.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat en gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 6 Here 1866.

Unan eus an doctoret vraz-ze a fell dezho ober scol d'an oll hag a gaf dezho int laket var an douar evit sclerijenna ar bed azalec ar Sao-Heol beteg ar C'huz-Heol, en em gavas n'eus ket pell souezet ha nec'het meurbet. Lennet pe desket en doa me n'ouzoun ket penaus e voa bet guech all eur profet hanvet Jonas, lonket gant eur balen ha dislonket goudeze gant ar memes balen e beo var an aod. An doctor ne alle ket credi kementse, hag evelse, pa na voa ket an dra-ze dioc'h he veno, ar scritur sacr pehini hen lavar deomp, ne gomze ket mad ha dereat.

E guirionez, ar Scritur Sacr a lavar penaus Doue a c'hourc'hemennas da Jonas mont d'ar guær a Niniv da ziscleria da dud ar guær vras-ze e vije distruget kær a-benn daouuguent dervez. Jonas en devoue aoun o vont da gas eur c'helou evelse da dud ar guær-ze, hag eleac'h senti oc'h an Aotrou Doue ha mont da Niniv, e savas en eul lestr evit mont da eur guær-all. Mes pa voa eat al lestr er mor bras, e savas eun avel hag eur bar amzer scrijus, hag ar vartolodet a velas ervad ez ea ho lestr da goll. Tenna a rejont d'ar zort evit gouzout piou a voa penn-abeg d'ar bar amzer-ze a voa coëzet varnezho. Ar zort a goezas var Jonas. Ar Profed a lavaras dezho neuze ne voa savet el lestr nemet evit tec'het araog an Aotrou Doue, ha n'o devoa nemet he deleur er mor hag e souplaje an avel. Jonas a voue eta taolet er mor ; mes Doue pehini a falle dezhan e chomje e buez evit ober ar pez en doa gourc'hemenet dezhan, a zigasas eur balen pehini hen loncas kerkent ha ma voue taolet en dour hag hen disloncas tri devez goude leun a vuez var an aod.

Eur pesk o lonca eun den e beo, an dra-ze ne blij ket d'an doctor. Marteze e vije bet guelloc'h gantha guelet an den o lonca ar pesk braz-ze en eur c'hinaouat. Mes e-vidomp-ni christenien, ni a voar ervad penaus da Zoue an eil ne vije ket bet diæssoc'h evit eguile. Ni n'omp ket nec'hetoc'h gant ar burzud-ze evit gant cant ha cant all a zo bet digouezet hag a zigouez c'hoas zoken en hon amzer. Ni a voar ervad penaus ma felle da Zoue lacat Jonas da zenti outhan; hag he gontraign da ober ar pez en doa gourc'hemennet dezhan, e c'helle choas an avel evit miret outhan da dreuzi ar mor, evel ma c'helle choaz eur pesk pe eun dra bennag all evit miret outhan da goll he vuez en dour. Ni a voar penaus Doue a ra ar pez a blij gantha hag en doare ma plij gantha ; ha n'en doa ket a izom, ma carje, na pesc na netra all evit digas beo he brofet d'an douar. Mes pa zeo falvezet dezhan en em zervichout eus eur balen evit kementse, petra en deus an den da lavaret ? Ha dlet e voa d'an oll c'hallou-deg dont da c'houlen he ali ?

Rom. — E Rom, guinivelez ar Verc'hez Vari so gouel bers. Oll goueliou ar Verc'hez a so eur respet ar brassa evitho er guær-ze. Ar re baoura ne vancont morse da ziskuez ho c'harantez evit mam Doue en eur lacat goulou var elum en ho fr enecher. En tachennou a so cals tud var ho zro, ar vugale a zao aoteriouigou, ha da noz an oll scolaerien a deu dirag an aoteriouigou-ze da lavaret litaniou an Itron Varia Loret.

E Rom ez eus paourentez, pe da viana aoun zo na ve. Pe guer mad bennag ma zeo an oll gristenien catolic da rei diner Sant Per, ar Pap gouscoude ne ell ket sicour he zujidi paour kement ha ma carfe. Gouscoude eo leun a fizians, ha ne deo bet morse iac'hoc'h. Evithan ne deo ket eat var ar meas da dremen an han, evel ma voa boas kent, n'en deus ket collet he ners. Lavaret a rafet zoken e ve creoc'h brema. An arc'hant en divije dispignet o vont var ar meaz en deus lakeat da rei bara d'ar re baour ha da rei sicour d'an Eskibien harluet eus ho escoptiou.

E miz kerzu e leverer e vezo great tri gardinal nevez ; an aotrou Chigi cannad ar Pap e Pariz; an aotrou Ferrari, unan a vinistret ar Pap ; an aotrou Berardi, arc'hescop Nicee; an aotrou Berardi so brema o sicour ar c'hardinal Antonelli, hag e creder e vezo ministr en he leac'h pa vezo great cardinal. Lavaret a rer ive eo an aotrou

Alexandr Franchi eo a dle beza cannad e Frans eleac'h an aotrou Chigi.

Toulouz. — Caout a rer eur feiz beo ha skueriou eus ar re vella avechou e tud e pere e c'hortozer nebeuta ho c'haout. Er guær a Doulouz sœurezet vian ar beorien n'o doa ket a chapel evit ar vugale-zall a bere e kemeront sourci. Dre aluzen, dre zicour an dud vad e teujont abenn da zevel unan. Mes n'oa ket avoalc'h. Rag ar chapel savet, e voa c'hoas goullou, ne voa nag arc'hantiri, nag arrebeuri, na liénach na netra ebet eus ar pez zo red da gaout evit lavaret an oferen. An aotrou'n Escob a roaz eur c'halir, eun itron binvidic a roaz eur ciboar. Mes kementse a voa c'hoas nebeut. Mes gortozit, setu eun deiz eun ofiser a reng huel, eur c'holonel o tont da gaout ar seurezet. An den ze so leun a galon hag a feiz, eur guir soudart gall, a ra oberou a drugarez evit eaua dioc'h labourou ar vrezel, unan eus an dud-ze pere goude beza stourmet eur pennad eus ho buez oc'h enebourien ar vro, a dremen eur pennad all o vrezelecat oc'h an droug.

Ar c'holonel a bedaz ar c'hoarezet da lacat dezhan dre scrit hano an traou a vanke dezho var dro ho chapel. Al listen-ze a voa hir, gouscoude e voue roet dezhan evel ma c'hoantea. Setu an ofiser gant an tam paper-ze o vont da guestal a zor e zor en tiez pinvidic, er c'honenchou, e kement leac'h ma vouie e voa eneou mad. Piou en divije credet lavaret ne roje ket da eur c'hesteur evelse, da eun ofiser bras guenn dija he benn ha griz he voustachou, druilladou greun alaouret var he ziouscoaz hag eur c'hleze oc'h he gostez? An oll a roaz eun dra bennag. Ép dale e voa destumet ar pez a voa izom, hag hirio e c'haller lavaret an oferen er chapel.

Lenn a rer en *Ecleo Fourvier* :

Leanezet ar C'halonou Sacr a Jesus hag a Vari, pe leanezet Picpus, o deus nevez collet ho federvet superiolez jeneral, an Itron Aymer *de la Chevalerie*, eus eul lignez huel eus ar Poetou. Nizez oa d'ar guenta superiolez-jeneral. Bez' ez oa unan eus ar merc'hed cre-ze a bere e comz ar Scritur ; eur vaouez calonec ha madelezus, nerzus evel eur goas pa veze eun dra bennag da c'houzaon, unan eus an dud-ze a ziskuez Doue a amzer da amzer pa en devez da seveni eur mennoz bennag a garantez hag a drugarez. Evelse n'em eus ket izom da lavaret o deus an oll keuz dezhi.

O comz eus al leanezet-ze, ne allan ket miret da lavaret eur guer divar benn eur pezig douar, eur c'hornic tro a zo en ho liors pe en ho jardin, e Paris. Ar c'hornic douar-ze ne dleer ket da ancounac'haat. Eno eo bet laket en douar, er bloas 1794, corfou ar re ziveza zo bet lazet gant Robespier, epad ar c'huec'h sizun diveza ma eo bet o ren ar spouron (*la Terreur*). Er c'horniadic douar-ze, ha n'en deus ket ouspen tregont troatad etre hed ha lec'hed, ez eus taolet mesc e mesc trizec cant corf, corfou ar re a voue laket d'ar maro e kichen cloued an tron. Taolet evelse eno a vandennou epad c'huec'h sizun, morse n'oa bet gallet ho anaout na dispartia an eil dioc'h eguile. Gouscoude cals anezho a zougue ar c'haera hanoiou a voa e Frans.

Tud ar re anezho a woa a lignez huel, a zo bet falvezet dezho e vije laket ho c'horfou e kichen re ho zud lazet epad an dispac'h. Evelse e kichen ar c'horniadig douarze ez eus savet eun tamic beret eleac'h ma veler beziou an dud a lignez huel-ze.

Epad ar c'huec'h sizun-ze ma comzomp anezho, ar c'hillotin a grennas tud a bep reng, a bep oad, a bep stad, goazet ha merc'hed ; noblans, beleien, menec'h, leanezet, micherourien, mitizien, tud a vrezel, tud a lezen, tud a bluen, marc'hadourien, medicinet ; tadou ha mamou gant ho bugale potred ha merc'hed, braz ha bihan ; mistri gant ho zervicherien, oll en devezion diveza-ze eus ar spouron e vouent laket d'ar maro ep kem ebet ha taolet ho c'horfou en eun toul el liors ma comzomp anezhan.

En despet d'an oll dispac'h ha d'an aoun o devoa an oll, eun Itron, an Itron Hohenzollern, e devoue ners calon avoalc'h evit heuilla he breur bete chafot cloued an tron, evessaat peleac'h oa taolet he gorf e mesc ar c'horfou all, ha mont goudeze da c'houlen an otre evit prena an tam douar-ze. Hi a lakeas sevel eur voguer en dro d'an toul-ze hag a viras evelse na voue bresset ha saotret corfou an trizec cant-ze a alfet da henvel merzerien.

Epad an amzer-ze an Itron Aymer hag he merc'h a voa er prizon er guær a Boatie. Ar verc'h iaouanc a reaz eno he zonch da guitat ar bed mar chomje e buez. Robespier a goezas, hag eun niver braz eus ar re a voa o c'hortoz ar maro, a voue saveteet. An demezel Aymer a ieaz en urs leanezet ar C'halonou Sacr a Jesus hag a Vari hag a voue ar guenta superiorez-jeneral. Hi, hag he nizez pehini a so maro en derveziou-ma, so beziet e touez an dud-ze bet lazet e 1794.

N'eus ket pell eur c'hreg paour e devoa eur veach hir da ober. Eun eontr dezhi a voa maro, hag e tlie caout eul loden eus he heritach. Izom avoalc'h e doa a guementse ; gouscoude ne grede ket en em lacat en hent. He buguel a voa clan, hag evel ma voa intanvez ne doa den da guemeret sourci eus ar c'hrouadur ker keit ha ma vije oc'h ober he zro. He amezeien en em guinnigas da zioual ar buguel, hag ar vam, goude beza arguilet eun nebeut, a ieas en hent.

Epad eun nebeut derveziou ar c'hrouadur a jomas er memes stad, mes dont a reas da voassaat dezhan kement, ma her c'hredjot maro. Unan eus an amezeguezet a guempennas ar c'havel e chapel venn, a lakeas bleuniou en dro dezhan, hag en eur vouela e c'hourvezas ar buguel kez enha. Dress antronoz e tlie ar vam distrei. Penaus rei dezhi ar c'helou-ze? Petra dlie beza he dizesper ! Braz e voue e guirionez he anken pa zigouezas o velet an oll o vouela. Va buguel ! Emezhi en eur grena strafuillet oll. Ep lavaret guer e voue diskuezet dezhi ar c'havel goloet gant lian guenn hag eur c'houlaouen var elum en he guichen.

Ar vam baour a loscaz eur griaden scrijus hag en em strincas etrezeg ar c'havel. Mes dalc'het e voue, hag e chomas eno mantret da vouela. Abenn eur pennad oa evel pa vije moredet. An amezeien en em dennas kuit.

Mes hi n'oa ket cousket. Pa vel n'eus nemet-hi he unan ez a da gaout ar c'havel. Chom a ra eur pennad ep sevel al lian. C'hoant e deus da zellet oc'h bizach he buguel, hag aoun oc'h hen ober. Barz ar fin gouscoude ne ell ket miret. Sevel a ra al liser, ha petra vel?... he map beo, eur fleuren gantha en he zorn, hag o lavaret dezhi : Dal, va mam ; te a so bet pell avad !

Me ho les da zonjal pebez levenez evit ar vam ! Tost oa bet dezhi coeza gant he anken, tostoc'h oue dezhi c'hoas brema coeza gant he joa. C'hoarzin ha gouela a rea, ha neuze e poke hag e poke c'hoas d'he buguel. Antronoz, pa deuas an amezeguezet, he c'hafjont he c'hrouadur beo ganthi var he barlen.

Ar buguel-ze a voa bet fall gant an derzien-gousk, mes ar vam a lavar hag a lavar cre eo eur burzud en deus great Doue en he c'henver. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(*Kenta pennad ha daou-ughent*).

DIOUGANOU JAKOB, HAG HE VARO.

Jakob, o c'houzout e tostee he heur ziveza, a c'halvaz he vugale, hag a lavaraz d'ezho : En em zastumit holl endro d'in, evit ma tiskleriinn d'ehoc'h ann traou a dle c'hoarvezout gan-ehoc'h enn amzer da zont. En em zastumit holl endro d'in, ha selaouit, bugale Jakob, selaouit Israël ho tad.

Ruben, va map hena, te oa va nerz ha va skoazel, hag out bet ann hini kenta oc'h ober ran-galoun d'in. D'id-de oa al loden vrassa euz va danvez ; d'id-de oa da zerc'hel ar stur. Bet oud den lik, ne greski ket. Ne ri ket a vrud. (Hag e guirionez, breuriez Ruben neket bet biskoaz kre ann traou ganthi, guiriou ar map hena a dremenaz e breuriez Judaz. Pet rum-dud a zo goaz euz a zizurjou eun tad bet den lik) !

Simeon ha Levi, guir vreudeur da ober drouk, ann draitourez e deuz great ac'hanoc'h brezelidi garo. Ho pet sonj euz ar ghear a Zichem distrujet gan-ehoc'h enn ho kounnar. Laza a rejoc'h a-dreuz hag a-hed ann dud divlam gant ar re gabluz ; biken na roinn va grat da eun hevelep venjanz. Enor ho c'hoar ho poa da venji, mes nann gant kement a gruelded. Eun devez e viot dispartiet ann eil dioue'h eghile, hag unan ac'hanoc'h a vezo skignet tu-ma tu-hont etouez bugale Israël. (Pa oe rannet ann douar santel etre ann daouzek breuriez, hini Levi n'e devoe karter ebed enn he bez ; roet e oe d'ezhi tamm tu-ma, tamm tu-hont, en hevelep fesoun ma en em gavaz evel dismantret e mesk ar breuriezou all, evel ma en devoa he c'hef dismantret ar sichimided. Gant ar muzul a vuzulot e vezo muzulet d'ehoc'h).

Judaz, da vrendeur az meulo ; da zotrn a vezo var benn da enebourien, bugale da dad a stouo d'ann douar dira-z-oud. Goualen ar roue ne vezo ket lamet digant Judaz na prins ar bobl euz he vouenn, ken na zeuz *ann hini a dle beza digasset*, hag hennez a vezo *gortoz* ann holl boblou. (Eur sklerijen vurzuduz a sko e spered Jakob ; guelout a ra ar *Messi* o tiskenn dioue'h ar mapse d'ezhan, ha na hall mui penneka at he estlam).

Judaz a zo eul leon iaouank ; savet oud, va map, da breiza ; gourvezet ec'h euz evit diskniza, evel ma ra eul leon hag eul leonez. Piou hen dihuno? (Ar c'homzou-ze a ziougan brezel Jezuz-Krist enep ann drouk-spered, hag he c'hounidou).

Staga a rai he azen iaouank ouz ar vinien ; ouz ar vinien, o va map, e stago he azenez. Goalc'hi a rai he zaé ebarz ar gwin hag he vantel e goad ar rezin. (Ar c'homzou-ze a verk passion ha maro hon Zalver ; ha nerz he zakramanchou da netaat hon eneou).

D'he vugale ali e lavar dre renk ar pez a c'hoarvezo gant ho lignez. Arruet gant Jozeph, e komzaz evel hennez.

Jozeph, brousen glaz-dourr, krouadur bepredo kreski, ha brao meurbed da velet. Chadennou he zivrac'h a zo bet torret gant holl c'halloud Doue Jakob, hag eo deuet euz he brizoun, messaer ha skoazel Israël. Doue da dad a vezo da zikour, hag ann Holl-c'halloudek az kango a vennosiou ; bennosiou ann env dioue'h an neac'h, bennosiou doureier ann douar dioue'h ann traou, bennosiou ar vamm hag ar vugale, ken a zeuz ann *hini* a zo c'hoant ann torghennou eternel.

Goude ar bennosiou-ze roet d'he vugale, Jakob a lavaraz d'ezho : Emaoun o vont da gavout va foll, besiit ac'hanoun gant va zud-koz, er gavarn a ziou gampr a zo e douar Kanaan. Abraham he frenaz digant Ephron ann Hethead, gant ar park enn he bez, evit ober he vez enn-hi. Eno eo bet besiet he-unan, gant Sara he bried ; eno eo besiet Izaak, gant Rebeka he c'hrek ; eno ema ivez Lia enn he faouez-van. Goude ar gourc'hemenn-ze, e kroazaz he dreid var he vele hag e tremenaz. Bez' en devoa neuze seiz vloaz ha seiz ughent.

HE ANN.

Ton ar vossen. 12.

Ha guelet hoc'h eus-hu biskoaz
Var he dremen-van eur zant braz?
It da di Jakob e spered,
Hag ann dra gaer-ze a velfet.

Var ar c'helou euz he glenved,
He zaouzek map zo diredet
Da gaout he vennoz diveza,
Daoulinet int endro d'ezhâ.

Mipien Jakob, eme ann tad,
Selaouit, ha selaouit mad,
Komz a rann d'ehoc'h a berz Doue,
Va bennoz ho pezo goude.

Da bep-unan e tiskleriaz

Ann drouk, ar mad tonket d'he raç.
Ha pep-unan a bleg he benn,
Da ghemeret he blaneden.

Goude beza roet urz d'ezho
Da gas, hep mank, he gorf d'he vro,
He dreid kroazet var he vele,
E ro da Zoue he ene.

Na kaer eo mervel evel-se,
E kreiz eur c'helc'h a vugale,
O prometi d'ho mamm, d'ho zad
E vint ivez kristenien vad! H.

Ar fals doctoret hag ho lavariou.

Mes, a livirit c'hoaz, *n'e ket o vont d'an offeren ha d'ar gousperou eo e c'hounezinn bara d'am greg ha d'am bugale.* — Ah! nann; guelloc'h her greoc'h marteze oc'h ober gouel da lun; ia, oc'h ober gouel da lun eo e tastumoc'h peadra da argoulaoui ho pugale, peadra zoken da brena leve! O tremen al lun en hostaliri, eleac'h tremen ar zul en ilis, oc'h surroc'h da lacaat ho creg hag ho pugale da veva en ho eaz epad ar rest eus ar zizun! Serrit ho kinou en han' Doue, ha chomit peoc'h, c'houi pehini a lavar: *n'e ket o vont d'an offeren ha d'ar gousperou eo e c'hounezinn bara d'am greg ha d'am bugale.* Anavezet oc'h gant an oll pell zo, c'houi hag ho seurt. Nann, c'houi hag ho seurt ne c'hounezit nemeur a vara d'ho creg ha d'ho pugale; ar c'hountrol eo a rit siouas! Ia, c'houi hag ho seurt pere a labour da zul, pere ne d'it na d'an offeren na d'ar gousperou, an darn-vuia ac'hanoc'h a zispign en hostaliri, d'ar zul dabardaëz, pe da lun, kement guennec o peuz gounezet epad ar zizun. Ho creg hag ho pugale a zo er guear o c'hlaouri, o tua gant an naoun, n'euz fors; n'o deuz ket eun tam dillad a zoare en dro d'ezho, n'euz fors; dize-c'ha a reont var ho zreid gant ho glac'har hag ho anken, n'euz fors: pa vezer bet o labourat da zul, eo red mad ober gouel da lun; pa ne vezer ket bet en ilis da zul, eo red mad tremen al lun en hostaliri. Setu aze, doctor, penaoz e c'hounezit bara d'ho creg ha d'ho pugale, c'houi hag ho seurt: pell dioc'h ho maga, ho lezit da zua gant an naoun; pell dioc'h ho guisca, ho lezit en noaz; pell dioc'h pourveï d'ho oll ezomou, ho lezit en dienez a bep tra; eürus c'hoaz ar c'hreg hag ar vugale baour-se ma n'int ket goal-gasset ha zoken bazatet ganeoc'h, pa erruit er guear anter-vezo hag ouspen d'ar zul pe d'al lun da noz, ha ma ne heller ket guelet goudese var ho c'horf bronduet ar mercou eus ho crisder hag eus ho iudaserez direïz! Hag an dra-se a zo beza pried? Hag an dra-se a zo beza tad? Nann: n'e ket zoken beza den, petra lavaran? N'e ket zoken beza loan eo. Ia, dec'houi ha d'ho seurt pere en em gomport evelse, ne livirinn ket ebken: n'e ket cristenien oc'h, n'e ket tud oc'h; mes lavaret a rinn ouspen: n'e ket chatal, n'e ket loanet oc'h zoken; ia, diskennet oc'h izelloc'h eguet ar chatal, izelloc'h eguet al loanet mut; rac ar re-ma da viana o deuz ato soursi euz ho re vihan, keït ha n'hellont ket en em bourchass ho-unan, ha c'houi n'o peuz soursi ebet eus ho pugale....

Mes lezomp an dra-se a gostez: re a boan a ra an dra-se d'ar galoun. *N'e ket*, eme c'houi, *o vont d'an offeren ha d'ar gousperou eo e c'hounezinn bara d'am greg ha d'am pugale.* Ha me a lavar d'ehoc'h, er c'hountrol: caër o pezo labourat, ma ne ro ket Doue he vennoz d'ho labour, *ne c'hounezoc'h ket a vara d'ho creg ha d'ho pugale.* Selaouit, doctor: pe c'houi zo tiec, coueriat; pe c'houi zo den a vicher, o labourat var an houarn, ar c'hoat, al ler, pe var eun dra all bennac; hoguen, n'eus fors petra oc'h, ezom o peuz ato eus a vennoz hag eus a zicour an Aotrou Doue, evit guellout, dre ho labour, *gounit bara d'ho creg ha d'ho bugale.*

Da guenta, mar d'oc'h tiec pe coueriat, ha c'houi zonch d'ehoc'h eo aoualc'h gouzout an doare da labourat an douar evel ma'z eo dleet, ha teilat ho parkeier eguis ma renker evit caout eun eost mad? Allas! nann, va mignoun keaz, kementse n'e ket aoualc'h. Nann, evit caout eun eost mad, n'e ket aoualc'h d'ehoc'h beza eun tiec eus ar re c'houisieca; n'e ket aoualc'h d'ehoc'h caout benviachou nevez, benviachou eus ar re vella, evit arat, evit hada, evit c'houennat, evit medi, evit dorna: ezom o peuz c'hoaz eus a gals a draou all, hag an traou all-se a bere o peuz ezom n'e maint ket en ho calloud, mes e galloud an Aotrou Doue ebken. Ezom o peuz, da guenta, ma vezo ar peder amzer eus ar bloaz aketus da zont an eil varlerc'h eben. Lakeomp e teuffe an anv dioc'htu goude ar goan, petra deuffe da veza an ed o peffe gounezet? An ed-se a veac'h hadet, pe diouanet, a deuffe da zec'ha en eun taol, ha setu ho poan hag ho labour collet, hag eost ebet evidoc'h er bloaz-se. Lakeomp c'hoaz e teuffe ar goan var he guis e mare mis even pe mis gouere, gant erc'h pe cazarc'h teo evel e mis guenver pe e mis c'houevrer, pe gant corventennou avel-foll evel e mis meurs; petra deuffe c'hoaz da veza oc'h ed dija savet huel, dija diodet, dija bouedet mad marteze? Pilet, stoket, pladet oll e ve oc'h an douar, eleac'h ma teuffe buhan da vreina, hag eost ebet n'o peffe ket adarre. Hoguen, doctor, daoust ha c'houi a zo mestr var ar peder amzer eus ar bloaz? Daoust ha c'houi eo ho laca da vont en dro? Daoust ha ganeoc'h-c'houi eo ema alc'houez ar grignoliou a zo aze varlaez, azioc'h hor pennou, eleac'h m'ema an erc'h hag ar c'hazarc'h a ve niou? Daoust ha c'houi a zo carguet da brenna pe da zibrenna var an avel-foll hag ar c'horventennou? Ouspen-se, doctor, o peüz ezom, d'an eil, ma talc'ho mad peb amzer eus ar bloaz da reï d'ehoc'h ar pez a dle da reï, evel ma'z eo, an nevez amzer, ar gliz eus an env ha deisiou clouar, hag an anv, heol tom hag amzer seac'h. Anez ar gliz eus an env e mis maë, ar pez o pezo hadet epad ar goan, pe e mis meurs hag e mis ebrel, ne boulzo ket, ne zavo da netra. Anez an deisiou clouar a vis maë hag a vis even, oc'h ed ne guemero ket a voueden. Anez an heol tom a vis gouere, ne zarevo ket; hag anez an amzer zeac'h a vis eost ne helloc'h ket hen dastum, pe, mar guellit her medi, e teui da vraguezi, ha mar guellit hen dorna en eur fesoun bennac, ne helloc'h ket her c'hraza; hag evelse, n'eus fors penaoz, ne roïo ket d'ehoc'h a beadra da *vaga ho creg hag ho pugale.*

Hoguen, m'her goulen ouzoc'h adarre, daoust ha c'houi a zo mestr var ar gliz eus an env? Daoust hag en ho calloud ema digass deisiou clouar, e mis maë hag e mis even? Daoust ha c'houi a hell, pa guerit, ober d'an heol scuill var an douar gor ha tomder? Daoust ha c'houi a hell, pa o peuz c'hoant, lacaat an amzer da veza seac'h e mis eost? Setu aze eta cals traou ha n'e maint ket en ho calloud, hag a bere o peuz ezom coulsgoude, mar d'oc'h tiec pe coueriat, evit beza e stad da *c'hounit bara d'ho creg ha d'ho pugale.*

Brema, mar d'oc'h den a vicher, n'e ket aoualc'h d'ehoc'h kennebeut gouzout mad ho micher, ha caout ijinn da labourat, evit guellout *gounit bara d'ho creg ha d'ho pugale*; ezom o peuz c'hoaz ive a gals traou all da bere n'oc'h ket mestr. Evelse, da guenta, o peuz ezom a iec'het: daoust ha c'houi a zo mestr d'ar iec'het? Daoust ha c'houi a zo mestr da lavaret d'ar c'hlenvet: tec'h diouzinn! pe da lavaret d'ar iec'het: chom ganen? Nann, doctor, Doue ebken a zo mestr var ar iec'het ha var ar c'hlenvet. Ezom o peuz c'hoaz, d'an eil, ma chomo mad ganeoc'h ar benviachou pe an *ostillou* a bere ec'h en em zervichit en ho micher. Daoust hag en ho calloud ema miret ous an ostillou-se da derri, pe da vancout en eur fesoun bennac? Ha mar torront, pe mar tistressont evelse aliez, ez aï oc'h oll liardigou da lacaat ho dressa, pe da brena re nevez: penaoz e helloc'h-c'houi neuze *gounit bara d'ho creg ha d'ho pugale?* Mes marteze c'houi a labour dre nerz an tan, pe, evit lavaret guell, dre nerz an ezen eus an dour bervet en eur gaoter. Lakeomp eta emaoc'h o labourat evelse; neuze e hell erruout ganeoc'h cals goassoc'h abaden c'hoaz.

Daoust ha c'houi a zo mestr da gass an tan ato evel ma fell d'ehoc'h? Daoust hag en ho calloud ema lavaret ato d'an tan: betec ama e teui, ha n'ez hi ket larcoc'h? Mar teu eta an tan-se, c'houezet dindan ar gaoter, da ziroll eun devez bennac, ha da veza eun tan-goal scrijus; mar teu ar gaoter-se re c'horet dre an tan, da derri en eun taol, ha da strinca a dammou, da betra e servicho d'ehoc'h en deiz-se oc'h oll ijinn? Petra helloc'h da ober en deiz-se evit *gounit bara d'ho creg ha d'ho pugale*? Daoust ha ne vioc'h ket eürus c'hoaz ma ne vezit ket paket e creis an abaden-se, devet gant an tan, pe glazet gant unan bennac eus an tammou strinket eus ar gaoter? Setu aze penaoz, mar d'oc'h den a vicher, n'e ket aoualc'h d'ehoc'h kennebeut caout ijinn da labourat evit guellout *gounit bara d'ho creg ha d'ho pugale.* Ezom o peuz c'hoaz evit kementse a eleiz a draou all pere a zo e galloud an Aotrou Doue ebken, pe da viana ezom o peuz c'hoaz evit kementse da veza diouallet dioc'h cals traou a bere Doue ebken a hell ho tivoal.

Evelse eta, doctor, pe c'houi zo tiec, coueriat; pe c'houi zo den a vicher, ezom o peuz ato eus a *zicour*, pe eus a *vennoz* an Aotrou Doue evit guellout, dre al labour eus ho stat, *gounit bara d'ho creg ha d'ho pugale.* Hoguen, penaoz e tennoc'h varnoc'h ar *vennoz*-se a Zoue a behini o peuz ezom? Penaoz ec'h obtenoc'h digant Doue ar zicour-se a zo red d'ehoc'h da gaout? N'e ket a dra zur oc'h ober goab anezhan eo, hag o vressa a zindan ho treid he c'hourc'hemennou ha re an Ilis, mes er c'hountrol o veza aketus d'he hedi, ha da gonsacri d'he zervich an deisiou a zo merket evit-se pe ganthan he-unan, pe gant hor mam santel an Ilis. Selaouit petra lavar d'ehoc'h an Aotrou Doue he-unan var guement-ma: « *Mane virit ket va deisiou*, emezhan, « *me gasso an dienez da doull ho tor; caër o pezo hada,* « *netra ne zastumoc'h; an env a dei da veza evidoc'h* « *evel keur, hag an douar evel houarn; ar zec'hor a* « *zevo oc'h ed en he za, pe ar c'hazarc'h hen discaro;* « *ar c'hlenvéjou, ar vosen, an naouneguez, a gouezo* « *varnoc'h; an tan a grogo en ho tiez, hag a lacaio e* « *ludu kement o pezo dastumet.* » Evel a velit eta, evit *guellout gounit bara d'ho creg ha d'ho pugale*, kenta tra o peuz da ober eo beza aketus da viret ar zuliou hag ar gouliou all eus ar bloaz, ha da vont en deisiou-se d'an offeren ha d'ar gousperou. N'e ket me eo hen lavar d'ehoc'h, mes an Aotrou Doue he-unan; brema, ma ne gredit ket an Aotrou Doue he-unan, goaz a-zo evidoc'h!

Beza ez euz c'hoaz hiniennou hag a labour da zul ha da c'houel var digarez m'eo *guelloc'h labourat eguet beza mezo* en deisiou-se. D'ar re-se n'em euz ken respount da ober nemet hema: me anavez eun dra hag a zo guelloc'h c'hoaz; pe seurt-ta? Chom eb ober hag an eil hag eguile, da lavaret eo, chom eb labourat ha chom eb beza mezo en deisiou-se. Ha kementse n'e ket ebken *guelloc'h* eo ez eo, mes beza ez eo zoken eun dra *red*. Rac ar re a labour da zul ha da c'houel-bers ne d'aint ket d'ar baradoz kennebeut nag ar vesvierien: eun dra ken *red* eo eta chom eb labourat da zul ha da c'houel-bers, evel ma'z eo chom eb beza mezo en deisiou-se. Ha setu perac arabat eo lavaret: *eo guelloc'h* labourat eguet beza mezo da zul. An eil hag eguile a zo eun dra *fall*, pe guir eo difennet; hoguen, eus a zaou dra hag a zo fall o daou, ne heller ket lavaret gant guirionez ez euz unan hag a zo *guelloc'h* eguet eguile, p'e guir n'eus nicun anezho hag a ve *mad*.

Gabriel MORVAN,
Person Pluguen.

BUEZ AR PLAC'H DEVOT ARMELA.

(*C'huec'hvet pennad*).

Ne glaskin ket lavared d'heoc'h an doare m'a parlante ene ar plac'h-man gand Doue; mez c'hoant am euz da ober eun daolen euz he vertusiou, evid ho lacad da veza talvoudec d'an dud a zoujans Doue.

Ha da guenta, guelomp he feiz, paz'eo guir ar feiz eo, ar mean diazez eus an oll vertusiou. Hoguen feiz Armell a ioa ken bras, m'a sounje dezhi ne grede netra, rag

gueled a rea gand daoulagad ar feiz an oll misteriou a ro an iliz d'eomp da gredi. Dre guement se e c'hoarvezas, ne c'houlenne mui ar maro, evel guechal, abalamour m'a vela brema ato Doue dirac-hi, ha dre-se ne c'helle mui c'hoantad eun dra hag a ioa dija e tre he daouarn. Cousgoude countant edo da veva ha countant da vervel gand m'a vije ato gand Doue hag hi gand-han. Scrived en doa en he c'halon ar c'homzou kenta euz ar *bater*, ; ha ne heane da sounjal peguen evurus en em gave da c'helloud guervel Doue he zad. Ober a rea en he guever e guis da eur c'hrouadur mad, en deuz evit tad eun den pinvidic ha carguet a vadelez evid he vugale. Lavared a rea eta da Zoue he levenez, he foaniou, he iec'hed, he c'hlenved, he aon hag he fisians, he naon hag he sec'hed. Ar fisians-se e Doue a ioa ken bras, m'a ne deuz biscoas destumet netra evid an amzer da zont. Evid oll tensor, ne deoa nemed providans eun Doue carguet a vadelez. Ne c'houlenne netra nemed digand-han, ha Doue en euz roet d'ez-hi, couls lavared ato, var an heur ar pez a c'houlenne.

Comzet hon euz dija var meuleudiguez ar garantez divin e calon ar servicheurez santèl-man. Dont a rea d'ez-hi avechou kement a c'hoant da lavared d'an oll peguement Doue a so bras, galloudus, carantezus ha mad, m'a dije mil boan o tevel. Lavared a rea, m'en dije Doue he lezet, e vije eat, evel eur plac'h collet gant-hi he skiant-vad, dre ruiou kær, en eur grial peguement Jesus a so mad, ha peguement e tleomp her c'hared en tu-all d'an oll traou crouet.

Ne rea netra nemed evit Doue. He spered hag he evor a vije ato gant-han; Morse ne golle ar guel anez-han hag an traou diaveaz a deu aliez da drei spered ar re all euz ar pez a reont pe a glevont, ne rea d'ez-hi morse coll ar sounch euz a Zoue. Den ne c'helfe gouzout peguen bras e vije he glac'har, pa sounje ez oa tud a ne garient ket anez-han pe a zeue da derri unan benac euz he lezennou dre ar pec'het. En em rei a rea neuze da Zoue, en eur zont d'her pedi a galon vad, m'a plijche gant-han rei d'ez-hi cals poaniou da c'hounsao evit biannad an niver euz a bec'hejou ar re all ; hag ober a rea kement-se dreist-oll er mareou-se euz ar bloas m'a kustum an dud redet d'an ebatou hag en em rei d'an disurjou. Doue dre m'a roe ato d'ez-hi he goulen, a ziskueze d'ez-hi he vadelez en eur zigass d'ez-hi poaniou ar re vrassa. Evit diskuez peguen caer ez-oa ene Armell dirac Doue, n'euz nemed lavared ez-oa aotret d'ez-hi gand ar beleg a c'houarne he c'houstians, ober ar vœu da ober ato penda-ben ar pez a c'houlenje Doue digant-hi, ha memes da ober bep pred ar pez a vije evit brassa enor ha brassa gloar he c'hrouer.

Lavared a rea alies m'a n'em divije ket Doue caret kement a ma ra an eneou, biken ar sounj euz a eur garantez all ne vije deut en he spered. Mez dre m'a ne c'helle cared Doue leun avoullac'h eb kared ive kement a so ker d'ez-han, e carrie ive he nessa, hag e divije mil guech roet he buez evit savetei eun ene. Pec'hejou ar re all he meléonie; pedi a rea evit goulen trugarez evid-ho. Ar c'holl euz a eun ene e lake clanv gand ar c'heuz e deoa d'ez-hi. Ar pez a reas d'ez-hi ar muia anken o cleved unan euz he breudeur ha daou eontr d'ez-hi a ioa en em roet d'an drouk, oua gueled he goad en em saved a eneb Doue. Pedi a reas m'a falveje da Zoue ho distrei divar an hent fall, hag he goulen a oue roët d'ez-hi. Dre ma ne c'helle ket abalamour d'he stat izel a servicheurez, labourad avoullac'h evit silvidiguez an eneou, e pede an oll dud euz he anaoudeguez d'he sicour. Ober a rea ar pez a ioa en he galloud, evit lacad rei missionou er parrechou divar ar meaz. Rei a rea euz an neubeut a arc'hand a c'houneze evit beva ha guisca ar vissionnerrien, ha dre-ze, ervez promessa Jesus-Christ he-unan, e deoa perz e merit an oll labourerien abostolig-se. Ouspen-ze e sicoure ar vissionnerrien da ober ar vad, dre he skuer, dre ar guelennadurez a roe d'he anaoudeguez da derri ar chadennou ho dalc'he stag euz ar pec'het. Ober a rea c'hoas ouspen ; dre ma c'hanaveze pere edo dissurjou peb cordennad douar, e lavare d'ar vissionnerrien var betra poueza ar muia en ho sermoniou. T. B.

MARINA.

(*Trede pennad*).

An Itron Valnoar a recevas goal gueleier ; he danvez a iea en eun taol da netra. Dont a reas da veza cals diæssoc'h beza var he zro. Ne gouske mui, hag he iec'hed a iea ive da fall. Marina a guendalc'he d'he zervicha gant ar memes calon evel diaraog. Eun truez bras e devoa oc'h he mestrez oc'h he guelet anter glan, crignet gant ar boan speret, hag e c'houzanve ep en em glem he oll barradou buaneguez. Gouzout a rea peuaus eun den ha n'en deus ket a relijion, pa en em gaf ankeniet, a so cals truezussoc'h c'hoaz he stad evit eur guir gristen pehini a ell ato en em laouenaat e Doue.

Marina a rea he gallout evit gounit ene an itron. Eun nosvez ma falveze dezhi e vije lennet eun dra bennag dezhi evit laouenaat he speret, ar vatez a redas d'he c'hamprig hag a zigasas ganthi Buez ar Zænt. Al levr-se ne voa ket dioc'h doare ar vestrez, hag e reas lenn dezhi en eul levr eus a scridou Volter. Rag, emezhi, scridou ar goal botr-ze o deus va laket da c'hoarzin meur a vech pa voan eurussoc'h evit brema.

— Ne ket eul levr evelse eo a glascjen d'am laouenaat ma vijen ankeniet, eme Varina.

— Pe seurt levr-ta, eme an itron?

— Levr an Imitation.

— An Imitation? Ni velo divezatoc'h.

Marina a bedas neuze he mestrez d'he lezel ep ober dezhi lenn levriou Volter; rag clevet em eus, emezhi, ez eus enho traou control d'ar relijion. An itron a lavaras dezhi serra al levr, ha Marina a lamas da zorn he mestrez evit he zrugarecat.

Vertuz ha dousder he matez iaouanc a deuas a nebeudou da c'hounit kement calon an itron, ma he c'hare evel pa vije bet merc'h dezi. Bez' e devoa enhi ar brassa

fizians. Pa zea unan bennag eus he mitizien kuit, e roe urs d'ar gouarner da glasc dezhi re all hag o divije relijion; rag emezhi, guelet a rit-hu pe guer mad eo Marina ouzin?

Hounnez, eme ar gouarner, a ve guest da ober eur c'hristen mad ac'hanon va unan, ha zoken en despet da Volter.

Etretant danvez an itron a iea en ho zro, hag ep dale ne jomas couls lavaret netra ganthi. Neuze e voue guelet peguement ec'h aller fiziout e mitizien ep relijion. Pep hini a ieas en he avel, hag a lezas eno ho mestrez deut da veza paour. Ne jomas nemet Marina pehini he zerviche gant muioc'h a evez evit biscoaz. An itron a voue red dezhi dilezel he maner ha mont da jom en eun toul campr. Neuze e lavaras d'he matez iaouanc e c'halle ive en em glasc.

Marina en'em lakeas da vouela. Ha displijet em eusme deoc'h itron, emezhi?

— Displijet? oh n'oc'h eus ket, pell dioc'h eno. Ne ket ho cas kuit eo a ran. Mes lavaret a rencan deoc'h n'em eus mui a beadra da rei deoc'h commanant, hag e rafen dislealdet oc'h ho terc'hel ep gallout ho paea goudeze.

— Mes, eme Varina, piou ho servicho neuze?

— Petra fell deoc'h, pa n'am eus mui netra.

— Oh, itron, me labouro evidoc'h hag evidon.

— C'hui a so eun æl, eme an itron o lamet da vriata he matez. Peleac'h oc'h eus-hu desket beza ker mad-ze?

— Ar relijion a heuillan guella ma ellan eo en desc din.

An itron a dolaz en tan cals levriou e doa, scrifet gant tud difeiz, en eur lavaret n'o doa great nemet droug dezhi, hag e felle dezhi heuilla iviziken ar relijion a rea da eur plac'h paour beza ker madelezus. Neuze e c'houlennas levr an Imitation ne felle ket dezhi da guemeret eun nebeut araog.

O lenn al levr-ze e tistroaz a grenn oc'h an Aotrou Doue, hag e teuaz ep dale da veza eur skuer ar guella evit oll dud ar barrez. Ar Brovidans pehini e devoa he ampronet pell amzer evit he brassa mad, a deuas da zistoler dezi an danvez a voa bet lamet diganthi. Mervel a reas eur c'har dezhi, den pinvidic braz. Ne voa nemethi a heritourien, ha dre eno e devoue etre he daouarn muioc'h a vadou evit n'e devoa bet biscoas. Prena a reaz ar maner a voa bet red dezhi da verza kentoc'h; Marina a guemeras da verc'h, hag e reaz eun testamant evit lezel ganthi he oll danvez pa deuje Doue d'he guervel.

Evithi da veza deut pinvidic adarre, e talc'has mad da Zoue ha d'ar relijion oc'h pehini oa distroet, hag he buez a voue ato buez eur gristenez dispar. Iviziken he oll madou a voa evit ar beorien, an oberou a drugarez a guemere an darn-vuia eus he amzer, ha pa jome dirag dor an ilis evit rei gant larguentez he aluzennou d'an dud izomec, ar beorien a lavare d'an diavezidi a voa souezet o velet pe guer mad ha pe guer carantezuz oa : Hounnez eo an itron Valnoar, mam ar beorien, hag hounnez iaouanc, an æl-ze he ren dre ar gazel, eo Marina skuer ar plac'het a gampr. G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun 8 Here. — Santez Berc'hed, intanvez.

Dimeurs 9. — Sant Deniz hag he gompagnunez, merzerien.

Dimerc'her 10. — Sant Francez Borgia.

Diziou 11. — Sant Corneli ha S. Ciprian, merzerien.

Dirguener 12. — Sant Lin, pap ha merzer.

Dissadorn 13. — Sant Edouard, roue a Vrozaoz.

Dissul 14. — Kenta sul varnuguent goude Pantecost. Gouel en enor d'ar Verc'hez evel Mam Doue.

An Aviel hirio :

Pa zistroe Mari ha Joseph eus a Jeruzalem eleac'h ma voant eat evit goueliou Pasc, Jesus a jomaz e kær, ep ma c'houie he guerent. Sonjal a rea dezho edo e compagnunez ar re a voa eat gantho, hag e valejont epad an deiz. Neuze en em lakejont d'he glasc etouez ho c'herent hag ho anaoudeien. Hag evel n'her c'havent ket, e tistrojont da Jeruzalem d'he glasc. Hag abenn tri devez her c'hafjont en templ, azezet e creiz an doctoret, oc'h ho zilaou hag oc'h ober goulennou outho. Ha kement hini her c'hleve, a voa souezet o velet ar furnez eus he respontchou.

Mari ha Joseph a voue ive souezet oc'h he velet; hag he vam a lavaras dezhan : va map, perag oc'h eus-hu great evelse deomp? Setu edomp oc'h ho clasc, ho tad ha me, ankeniet bras.

Jesus a lavaras dezho : petra oa deoc'h va c'hlasc? Ha ne vouiac'h-hu ket e voa red din beza eleac'h ma zeo d'am zad?

Hoguen ne gomprenjont ket ar pez a lavare dezho. Diblas a reas gantho da zont da Nazareth, hag oa sentuz outho. He vam avad a zalc'he en he c'halon sonch mad eus an traou-ze oll.

Ha Jesus a greske e furnez, en oad hag e gras dirag Doue ha dirag an dud. (Sant Lucas II. 43.) G. M.

KELEIER.

An Aotrou Pouliquen, person Lanarvily, so hanvet person en Henvic.

Dillun, eisvet dervez a viz here, e vezo eun eclips heol da bemp heur nemet cart dioc'h an noz.

An Aotrou Cruice, Escop coz Marseil, so hanvet chaloni a Sant-Denis, e renc an Eskibien.

Chenchamanchou etouez beleien Escopti Sant-Briec.

An Aotrou Bouget, person Sant-Agathon, so hanvet person Tregastel;

An Aotrou Peron, vikel e Gras-Guengamp, so hanvet vikel e Lohuec;

An Aotrou Gourhant, vikel e Trebrivant, so hanvet vikel e Mousterus ;

An Aotrou Gelard, bet vikel e Tregrom, so hanvet vikel e Treguer ;

An Aotrou Gibert, oc'h ober scol e Guengamp, so hanvet vikel e Trebrivant ;

An Aotrou Herviou, vikel e Plouha, so hanvet person e Sant-Agathon.

Eur Foar Kissier.

Betec henn em boa clevet prezec euz foariou kezek, foariou saout, foariou asenet, foariou denved, foariou ierr, foariou leueou ; cleved em euz soken prezec divarbenn foar ar plû e Plouescat ha foar ar grac'het e *Kiperelle*. Mes biscoas va diousconarn n'ho doa cleved meneg an disterra, a foariou kissier ; ha cousgoude setu aman ar pez a so gouerantet din beza erruet n'euz ket pell en Escopti *Gouenet*.

N'euz mar ebed, eun deiz marc'had en eur guerikvian, eur marc'hadour lunedou diskennet er vro eun tachadic a ioa, a zispacas he stal e corn eur ru dre leac'h m'a tlie cals tud tremen. Meur a zên kurius a dosta euz ar stal, a laca memes eur mared lunedou var ho fri, evit gouzout a mad e zoant, darn-all evit gouzout a gant eur re lunedou an holl a c'helle len eb anaveout nag A na B nag eb beza bet morse er scol ; mes nikun na bren netra. Cousgoude an heol a gomans iselâd ; pep-unan a guemer dija pen-an-hent da zistrei d'ar guear.

Ar marc'hadour lunedou neuse leun a gounnar, ha raouiet-oll o crial a hed an deiz evit guervel an dud da dostad euz he stal, hag oc'h ober meuleudi he lunedeier, a dremen eur sounjezon dispar avouallac'h en he ben. Cregui a ra en eun tam taboulin a ioa ganthan, skei a ra varnez-hi guella m'a c'hell, ha sctu prest eur vodennad tud goassoc'h egued biscoas en dro d'ez-han. Neuse pa velas digor ho guinou gand an holl, evit cleved ar pez a yea da lavared, e parlantas er guis-man : « sel-
« laouit, emez-han, hag e cleffot ar c'healou mad am
« euz da rei d'heoc'h. Me so diskenned er guear-man
« dre urs an Aotrou Prefet a *Alger*, da rei d'an holl da
« c'houzoud, e year da brena eun niver bras a guissier
« evid ho c'hass d'ar vro-se ; rag en *Aljerr* tro-var-dro,
« (marteze o peuz her c'hleved) an eost hag al lugumachou-all, a so revinet gant al logod hag ar razet, dre
« m'en euz ket a guissier avouallac'h da ober d'ez-ho
« brezel. — Goulen a reffet, marteze, diganen pegue-
« ment a lekein e pep cas. Hoguen lakad a rin en-han
« deuz ma vezo. Eun targas a baïn euz a eur scouet da
« drivac'h real ; eur gazes, gant ma vô lem he lagad, a
« c'hell mont e ser eun nao pe dek real. — Peur e
« kemerin ar c'hissier a vezo digasset d'in ? dilun
« guenta, ha pa ve glao.... Roït, mar plij, kement-man
« da anaout d'hoc'h amezeien. — Ha kerkent eun taol
« ramplan plan, ramplan-plan var an daboulin evid
« echui an dervez.

Ar c'healou-man a ieas buannoc'h egued an avel e meas a guear. En eur zistrei euz ar marc'had, pepunan ne barlante ne med euz he guissier. Me, eme unan am euz em zi pevar c'has, ha gant unan e rin brao va c'hoari ; me, eme eun all, a starno va c'harr hag a ielo d'ar paressiou pella da brena. Ar pez a oue lavared a oue great, n'a den na gollas he amzer er sizun-se. Labouriou an douar a oue lezed a gostez evit mont a zor da zor da glask kissier, evel ma veler ar billaouerrien o vont a di da di da glask stoup pe truillou. An holl o deuz mall hag hast da veled al lun oc'h erruout, hag erruout a ra a la fin. Ne veler neuse o vont gant an hent d'ar marc'had nemed sammou kissier. Dek heur a so sonet ! dija var dachen ar marc'had ez-euz diskenned euspen tri-c'hant sac'hat kissier, hag a bep tu ne veler nemed sac'hadou all o tont. Dek-heur anter ! eunnek-heur..! neo ket ebken an dachen varc'had, mes ar ruiou-holl a so goloet a sac'hadou anevaled.

Hag ar marc'hadour bras a Alger ? e pe leac'h ezeman. Caer so sellad, meneg ebed anez-han. Couer en euz dija nec'hamant. Cousgoude an amzer a deu da denvalâd ; ar gurun a gommans crosal, ha prest eur mor dour a deu da bigossad an toennou ha da velc'hi ruiou kær. Ar c'hissier keas, a sounj d'ez-ho, em eur o vont d'ho beuzi, bag a zeu en eur viaoual da leuskel eur musik gouest da rei ar vuez da eur marc'h maro aboue eur miz.

Abars ar fin an dud keis a deu da c'houzout ez euz great goab an-ez-ho. Coueza ra neuse ho meud en ho dourn, hag evit beza, da viana, disam da vont d'ar guear, e reont an eus da c'hoarzin, petra benag nez-euz nemed melconi ha mez en ho c'halon ; digueri a reont ive ho zier hag e leuscont ho frisounnerrien da redèc. Ar c'hossa den so var an douar, n'euz biscoas goueled kementall. Ar c'hissier en eur guemered au teac'h a rea picol lammou a gleis hag a ziou, darn a dremene e tre divesker an dud evit caout eun hent berroc'h : darn all a guerze en tiez evid en em guzet, a lamme var ar gouer hag ar boutailliou en hostaleuriou, en eur scleja goueren en tu-man, boutail en tu-hont. En eur guer ne gleved a bep-tu dre guear nemed ar c'hri-fors, savet gant an anevaled-mud-se. — An darn vuia anez-ho, dre m'a ouant casset dall d'ar marc'had, da lavared eo e sier coulmet clos, no deus ket cavet an hent da vont d'ar guear, hag a so joumet abaoue dre eno. Setu perac ar sabat a reont bep-noz, a vir, var a levereur, euz an holl da gousket.

B. T.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *22 Guengolo.*		Pont'Nabat — *27 guengolo.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	13 lur, 67 c.	Guinis....	20 lur, 51 c.
Segal.....	8 lur, 13 c.	Segal.....	11 lur, 52 c.
Eiz.....	7 lur, 64 c	Eiz.....	10 lur, 32 c.
Ed-du....	7 lur, 24 c.	Ed-du....	10 lur, 06 c.
Kerc'h....	8 lur, 19 c.	Kerc'h....	8 lur, 75 c.
Avalou-douar	3 lur, 50 c.	Avalou-douar	3 lur, 90 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 13 Here 1866. N° 39. Eil Bloavez,

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a-goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 13 Here 1866.

An trivac'h eus ar mis tremenet ez eus bet eur solanite vraz e Castel-Paol, evit lacat el leac'h preparet evit ho diguemeret, eskern an Aotrou Lamarche, diveza escop a Leon. An Aotrou Lamarche, evel ma on eus he lavaret brema ez eus teir sizun bennag, a voa bet beziet e Londrez brema ez eus triuguent vloaz, ha brema ez eo digasset da Gastel. An Aotrou'n Escop a Guemper so eat di evit ar solanite-zé. Goude an ofis, an Aotrou'n Escop so pignet er gador evit coms d'ar re a voa oc'h he zelaou divar benn ar pez a rea dezho beza en em zestumet eno.

« Ne deuan ket, eme an Aotrou'n Escop, da ober eur veuleudi a ganv eus an Aotrou Lamarche ; dont a ran epken da lavaret deoc'h eur guer a skuer vad bennag divar benn ar sonch e deus hon digasset ama. Ar pez a ra ma zeo eun escop bras hag huel e guirionez, ar pez a ra d'ar relijion renta enor dezhan, ne deo ket ar pez a gaver caer dirag daoulagad an dud. Ar Speret-Santel, er Scritur Sacr, a zesc deomp kementse. An Escop (*ar Pontif*), a so bras, emezhan, dre ma plije he vuez da Zoue. Cavet eo bet oa eun den just. Bet eo anterour etre Doue hag an dud en derveziou a goler. Laket en deus miret lezen Doue, ha Doue a zo falvezet dezhan e vije sonch anezhan e touez ar rumou tud a deue var he lerc'h. » Ar mercou-ze roet gant ar Speret-Santel a gaver sclear e buez an Aotrou Lamarche, en oberou great gantha hag a bere e talc'her sonch, ha beteg-en enoriou a rentomp dezhan hirio.

Ama an Aotrou'n Escop a Guemper hag a Leon en deuz lavaret eur guer bennag eus a vuez an Aotrou Lamarche epad ma zeo bet escop.

« En derveziou a arneu, en amzeriou a zispac'h, he vouez a vouie unani an oll, ha bete tud ha ne voant nag eus ar memes bro, nag eus ar memes relijion. Lacat a rea ober ar burzudou-ze a drugarez hag a vadelez pere o deus laket scrifa he hano e lizerenn... our etouez ar re so bet red dezho kuitat ho bro, hag arabat eo credi n'o defe ket ar skueriou caer-ze roet da Vro-Zaos gant ar veleien catolic, arabat eo credi n'o defe ket dougue a frouez, n'o defe ket roet ar virionez da anaout. Abaoue an amzer-ze eo commanset tud an enezen-ze, bet keit all sebeliet e tenvalijen an errol, da zistrei oc'h Doue, da zistrei d'ar guir iliz. An Aotrou Lamarche en deus bet eul loden vras eus ar vad-ze great e Bro-Zaoz. eleac'h, ma zeo bet sicouret gant cals a re all, dreist oll gant an Aotrou Mintier, escop Treguer, ha gan an Aotrou Carron.

« An Aotrou Lamarche so bet eta burzudus dre an aket, an dreveil en deus kemeret evit ober vad d'ar re all ; dre ar stad dister ma en em blije enha, dre an anounac'h anezhan he unan. Couscoude ne rajemp ket he veuleudi, dreist oll n'he grajemp ket eur ar gadorma a virionez, ma cafjemp en he vuez eun skuer a zislealdet, a zizentidiguez e kenver an ilis santel apostolic, e kenver hon Tad Santel ar Pap. »

Ama an Aotrou'n Escop a gomz eus ar respont a roas an Aotrou Lamarche pa voue pedet, eun nebeut amzer araog an Unvaniez (le Condordat) da rei an diles eus a escopti Leon etre daouarn vikel Jesus-Christ.

« Ne ket testeniou a vanc', eme an Aotrou'n Escop Serjant, e buez an Aotrou Lamarche, evit diskuez peguement oa fidel, peguement oa douguet evit cador Sant Per. Ha sevel a ra hano da rei lidou pe reglennou nevez d'an iliz, ar pez a c'hourdrouze, en he amzer, en em skigna azalec Pennkær Frans beteg an escoption pella ? An Aotrou Lamarche a zalc'h stard a enep an nevezentiou-ze. « Nan, a lavare Escop Leon, ne c'houzanvin ket e ve torret, em escopti, al liamou diveza-ze, al liamou caer-ze pere hon dalc'h stag oc'h an iliz a Rom. » Ha meneg a so eus al le-ze goulennet gant an dispac'h oc'h ar veleien ? Escop Leon a ia en harlu, hag al liziri caer scrifet gantha eus a Londres d'ar veleien ha d'an dud fidel eus he escopti a ziskuez,

en eun doare ar sclerra, he garantez hag he respet evit cador Sant Per hag evit an hini so azezet varnezhi. Credi a reas, ep mar, ec'h alle neuze silaou ar c'hoant e devoa he galon da jom stag oc'h an ilis-ma dre eun nnvaniez ha ne telle ket dezhan da derri ; mes o pidi ar veleien o doa he heuillet en eur vro estren da zenti oc'h ar bastoret lakeat gant ar Pap en ho fenn, e roas sclear da anaout petra zonje ha pere e voue ar mennoziou eus he galon beteg he huanad diveza.

« Beleien ha christenien fidel eus an escopti-ma, dalc'hit eta en ho speret ar zonj, eur zonch divlam ha didach, eus an escop bras-ze. Eurus eo an iliz-ma da zerc'hel brema diabarz enhi ar pez a jom anezhan. »

Ar re a lenno kement-ma a velo ervad ne vercomp ama nemet eul lodennic eus a gomzou an Autrou'n Escop pehini en deus prezeguet epad tri c'hart heur, hag a so bet silaouet gant an evesdet ar brassa.

Bez' ez oa, en ilis Castel, evit ar zervich-ze meur a hini eus a anaoudeguez an Aotrou'n Escop Lamarche, ha zoken eus he guerent. Eun nizez vian dezhan, an Itron contez Keruzoret, eo e deus laket digas, eus an douar estren da ilis Leon, ar pèz a jom eus he eontr coz. Carguet e doa eus a guementse an Aotrou Mahe, beleg eus an escopti-ma hag o chom brema e Kemper ; mes pehini a voa, a bell zo, beleg an arme a vor e Bro-Zaoz, hag a anaie mad ar vro-ze.

An dud difeiz a so ato eun dra bennag oc'h ho diæza. Ato tra pe dra a stourm outho. Ato ho zroad o steki en eur mean pe en eur c'hrizien bennag. Oll trubuillou ar bed a ve lavaret a goesse varnezho. Ar pez a ra ho glac'har er sizun-ma eo guelet dispign kement a arc'hant o sevel ilizou nevez. E Paris e saver ilizou nevez; e kement corn , e kement escopti so e Frans, e kær ha var ar mæz e saver ilizou nevez. E Breiz-Izel e saver ilizou nevez. la , e Breiz-Izel, ha ne ket eno zoken eo e saver an nebeuta. Ama e tispigner antercant mil scoet , haont cant mil scoet, en eul leac'h all, tri c'hant mil scoet hag ouspen. Nag a arc'hant ! ha ne vije ket gallet ober anezhan eun implich guelloc'h evit na rer oc'h he lacat da zevel ilizou ? Setu ar pez a c'houlen an dud ep relijion; rag an dud-ma, ho pet sonch, so tud vad ha truezus, hag o defe c'hoant e ve great gant an danvez an dispign an talvoudeca evit mad an oll.

Neuze ta, a leverot-hu, e falfe dezho e ve roet an arc'hant-ze d'ar beorien? Nan, an dud ep relijion n'int nemeur troet oc'h ar beorien: guelloc'h dispigna gaf dezho a eller da ober gant arc'hant. Petra-ta? Sevel hospitaliou evit diguemeret ar re glan ha rei dezho al louzeier a bere o deus izom ? Nan, an dud ep relijion o deus-re a aoun rag ar c'hlenvet. Carout a rafent ne glefent morse hano nag a glenvet nag a dud clan. Guelloc'h implij c'hoas evit an dra-ze a eller da ober gant an danvez , ha setu ama penaus.

Ha ne alfet ket, gant an arc'hant-se , sevel tiez a ebat (theatrou) eleac'h ma c'helfe an dud caout ho flijadur , da viana ar re anezho o deus peadra da baea mont en tiez-ze ? Ha pa ve dispignet evit sevel eun ti evelse kement hag a ve red evit sevel deg pe zaouzec iliz , an arc'hant-se a ve ato dispignet mad. An dud ep relijion ne druezint ket var ar re a ro arc'hant da zevel an tiez a ebat-ze. Ne lavarint ket dezho e raffent guelloc'h o rei d'ar beorien.

Hoguen an dud-ze ne ouzont ket e caf ar guir gristen he ebat en Iliz ; ez eo eno e vella d'he galon; ez eo eno e tanva plijadurezou mil guec'h c'huecoc'h evit ar re a gaf an dud difeiz en ho ziez a ebat. Ar c'hristen a voar ez eo an iliz ti he Zoue, ti he dad, ha dre-ze he di he unan. Eno e caf peadra da laouenaat he ene pa vez en dristridiguez. Eno e caf an diskuiz dioc'h he dreveil hag he labourou. Eno eo e scanva ar beac'h eus ar poaniou en deus da c'houzaon var an douar.

Hag ouspen ne ket ar re a ro arc'hant da zevel ilizou nevez eo a chom ep rei d'ar paour. Ne ve nemet goulen oc'h ar beorien ho unan piou a zo guella outho, pe ar re a ro peadra da zevel ilizou nevez, pe ar re a fell dezho e ve laket ho arc'hant da zevel tiez a ebat ? Daoust hag er parreziou-ze eleac'h ma zeus savet ilizou nevez pe dresset re goz eo bet guelet ar beorien dilezet, eo bet guelet oa tristoc'h ho stad evit na deo e leac'h all ?

O rei zoken arc'hant da zevel eun iliz , e roer d'ar paour, rag an Iliz zo d'ar paour couls ha d'ar pinvidic. Ar paour a gaf eno ive ti he Zoue hag he dad kerkouls hag ar pinvidic. Ha ma teufe he baourentez da viret outhan da ellout caout eun doen evit he zisc'hlavi, en iliz en deus ato guir da vont, ha dor an Ilis ne vezo ket serret muioc'h outhan evit oc'h pinvidica den so er barrez.

Itali. — En Itali e rer ato brezel d'ar relijion ha d'he beleien. Setu ama eul lizer scrifet divar benn an Aotrou Villani, professor e clouerdi Nocera. Eur mignon dezhan eo a scrif.

« Edon o vont da Falern, var dro c'huec'h heur dioc'h ar mintin, pa zigouezas ganen, e kichen Vietri, eur jadennad hir a brizonerien, hag eur beleg e penn an jaden. Va mignon Villani oa. Divera a rea ar c'houez diouthan. Drouglivet oa, skuiz maro, he zaouarn liamet, hag e valee e touez eur vanden griminalet. Pa her guelis e teuas druz an daelou em daoulagad, hag e falvezas din mont d'he gaout. Eun archer a griaz ouzin : Kea gant da hent, beleg ! Red mad e voue din mont gant va hent bete Falern. Eno e clevis e tlient beza casset da Napl, hag ac'hano e vije great dezho mont dioc'htu da Gagliari ha da Gen eleac'h ma tlient chom. En esper guelet c'hoas va mignon hag ober eur vad bennag dezhan e kemeris dioc'htu an hent houarn evit mont da Napl, hag e tigouezis dress pa edo ar brizonerien o treuzi kær evit mont d'ar prizon. Ar rederien ruiou a iea var ho lerc'h hag a gane pouil dezho. « Setu aze, emezho, beleg eur vanden laeron bennag ! Ra vo great dezho oll evelse! » Va mignon Villani a iea didrous, pleguet he benngantha, mes beac'h en doa o vale. Eur vouez a veliz o poket da vanch he zoudanen, hag o lavaret eur beden en eur vont kuit.

Pa zeas ar jaden er prizon e voue red chom eun nebeut a za, rag ingroez a voa. Neuze ec'h ellis mont bete va mignon. Va anaout a reas, hag e lavaras din, mes beac'h en doa o coms : « Kemerit sourci eus va minòredigou. » Eur c'hoar en deus ha ne deo nemet deg vloaz hag eur breur ha ne deo nemet pevar bloaz, ha n'o doa nemethan da rei ti ha bara dezho. A veac'h en doa bet amzer da lavaret ar goms-ze din, ma voue bountet er prizon evel ar re all.

Rom. — Ar zoudardet lakeat gant Bro-C'hall e servich ar Pap a zo digouezet ar pemzeg a vengolo e Civita-Vecchia, hag hirio e maint e Rom eleac'h ma zeus great dezho eun diguemer ar c'haera. Ho iec'het a zo cre. Lavaret a rer ez eus relijion vad en ho zouez. Cals eus an ofiserien hag eus ar soudardet so falvezet dezho tostaet oc'h ar zacramanchou, araog diblas , an deis ma kuiteant Antib.

En Itali ez eus maro, a nevez so, daou eus an dispac'herien en em zavet a enep vikel Jesus-Christ. An daou zen-ma a voa a liguez huel. O velet ar maro tost dezho, eo falvezet dezho distrei oc'h Doue ha beza pardonet gant an ilis. Goulennet o deus eta pardon digant an Iliz, digant Doue ha digant an dud , eus an dispac'h o devoa great hag eus ar goal skuer o devoa roet. Lavaret o deus d'ho c'herent dioual da ober eveldho, ha caout ar vavadelez da bidi ha da lacat pidi evit ma plijo gant Doue beza trugarezus e kenver ho ene.

Evelse, eme ar gazeten *Le Monde*, an dispac'h gant he oll gounnar, ne all ket dont abenn da zisc'hrizienna ar feiz eus a galonou tud an Itali. E Veron, ar re a ioa digasset di goude beza bet gouliet e Custozza, o deus roet d'an tadou a Gompagnunez Jesus ha da veleien kær, testeniou ar re gaerà eus ho feiz hag eus ho c'harantez evit an Ilis santel. Ar zoudardet-ze a zougue oll couls lavaret ar scapular, pe o devoa en ho c'herc'hen eur groas pe unan a vedalennou ar Verc'hez. Kerkent ha ma vezent taolet var eur guele, an dud gouliet-ze kenta tra a reant oa goulen eur beleg, ha ne felle dezho e teuje ar medesin var ho zro nemet goude. Mar teue eun den difeiz bennag da glasc ho distrei dioc'h Doue ha da goms dezho a draou all , e veze guelet an dud keiz-ze, dare da vervel, o sevel en ho c'houazez, o rei ho mallos d'an dispac'h a goll ho bro guer, o c'houlen cre beza lezet da vervel evel christenien, o pidi Doue da rei he vennoz da Rom ha da asten he drugarez var an Itali.

Pebez kenteliou, eme eun Tad jesuist, roet gant soudardet keiz, gant tud paour divar ar meaz , d'an dispac'herien counnaret-se pere a gred n'eus den evitho, hag e tle ar bed oll plega dezho !

Caout a rer ato bep en amzer bugale vad, bugale hag a ra enor d'ho zud dre ho honestiz ha dre ar boan a guemeront evit diskuez dezho ho c'harantez, zoken goude ho maro.

E kær Dijon, eur marc'hadour braz en em gavas er berrentez. Al lez varn a zisclerias e voa red dezhan ober an dilez eus ar pez a jome gantha etre daouarnan re ma voa dleour dezho, hag ar re-ma, goude ranna, n'o devoue nemet eul lodennig eus ar pez a dlient da gaout.

Gouscoude an oll a estime ar marc'hadour. Den n'her blame. Oll hen anaient evit eun den mad hag honest. Oll e c'houient penaus , mar doa eat ar stal da stalic gantha, ar penn abeg a guementse a voa he c'hreg pehini ne devoa ket a zescadurez hag a veze tromplet aliez o prena hag o verza.

Map ar marc'hadour o velet ne jome netra gantha, a ieas da Baris, hag en em lakeas e servich eur marc'hadour eus ar guær-ze. He vestr o velet en doa skiant hag e voa aketus d'al labour, hen lekeas e penn eun ti en devoa e kær Amien. Sonch an den iaouanc e voa paea oll dle he dad. Var bouez poania, espern, diouerct, e lezas he gomananchou epad pemzeg vloaz etre daouarn he vestr. Abenn ar pemzeg vloaz e c'houlennas ar pez a voa dleet dezhan.

He gomanachou gant al leve divarnezho a zave da bemp mil lur varnuguent. Roet ouent dezhan, ha neuze ar map mad-ma a baeas kement hini ma voa he dad dleour dezho. Rei a reas dezho zoken al leve a deue dezho divar an arc'hant a dlie dezho ar marc'hadour.

An tad, pehini a gavet divlam zoken pa dlie , brema pa zeo paet he zle, a c'houlen ous al lezvarn ma rento dezhan abenn he renou mad, ha setu petra ro tro deomp da goms eus a vadelez hag a ners-calon ar map-ze pehini a verit a dra sur e rafe an oll he veuleudi.

Guelet a reomp ama ivez penaus eun tad christen, eun tad a zoujans Doue, eun tad hag a zao mad he vugale, mar digoez ganthan dre eun darvout bennag coeza en dienez , Doue a deu d'hen dic'haoui aliez o rei dezhan bugale pere a deu da laouenaat he gosni ha da ober dezhan ancounac'haat ar poaniou hag an anken en deus bet da c'houzaon. Rag petra bennag ne lavar netra var guementse ar pennad scrid a behini em eus tennet kement-ma, n'em eus douet ebet na doa ar map ma em eus comzet anezhan, bet savet gant eun tad christen, n'em eus douet ebet na doa christen mad he-unan.

En eur gazeten evit an dud a vor e lennomp ar pennad-ma : « Vardro fin ar bloas 1703, enez Groa pe Groac'h, en escopti Guened , a voue tost dezhi beza kemeret gant ar Zaozon. An amiral Boke a denas, gant eur vanden listri, ha seis mil soudard, da glasc he, c'hemeret dre nerz. Nebeut a dud a voa en enez, ha dreist oll nebeut a voazet. Ne vije ket bet diæz d'ar Zaozon beza mistri. Person an enez, dre eun taol ijin, a viras outho da zouara.

Evel na voa neuze cabiten ebet eno, ar person a reas d'an dud pignat var guern an enez merc'hed ha goazed, merc'hed coz ha p'ac'het iaouanc. Ho lacat a reas a reng, evel cavaliri ; hag evel n'oa ket avoalc'h a guezeg, ho lakeas da zevel var guein ejennet ha var guein saout. Ar merc'hed, pep a vaz hir gantho var ho scoaz, bonedou ruz var ho fenn ha corfou sae ruz endro dezho a vije kemeret a bell evit guir varc'heien.

An amiral saoz ho c'hemeras evit guir soudardet, ha ne gredas ket disken he dud er bagou bihan evit ho c'has d'an douar. Mont a rejont kuit ep ober droug d'an enez.

Pa vouezas kementse, ar Roue a Frans Lois Pevarzec, a roas da berson enez Groa pemp cant lur er bloaz hed he vuez, hag a c'hourc'hemennas, pa na vije ket a ofiserien en enez, ma vije ar person cabiten var an oll soudardet a vije enhi. G. M.

AR ZUL.

Bretoned, ma c'henvroiz ker, c'hoant em beuz da lavaret d'eoc'h eun dra bennâg war ar zûl, anvet deiz an Aotrou Doue. Anvet eo evel-se, abalamour Doue en deveuz miret an deis-se evit-ha, evid beza servichet, d'an deis-se, gan an dud, he vugale, en eur feson (1) spesial.

Beteg-hen ar Vretoned a zo bet kre da viret mad ar zûl, da zantifia an deis-se ec'hiz ma eo dlëet. Mes aon em beuz ne teuffent ive da lauskaat war ar poent-ze, o velet kemment a skueryou fall evel ma velont. Pautred Bro-c'hall a zeu brema stank en on touez gad an ènchou houarn : hogen, (2) pautred Bro-C'hall, eun darn vraz anezo, n'o deveuz nemeur a respet evit ar zûl ha ne vironf nemeur an deiz santel-ze.

Evid ho krevaat eta, ma c'henvroiz ker, a eneb ar goall skuer roet d'eoc'h gad an dud difeiz ha dizoue, e zaan mar plij gad an Autrou Doue, da barlant d'eoc'h euz ar zûl, en eun neubeud pennadou skrid, da gomz d'eoc'h euz an dever striz a zo evidom oll da viret, da zantifia an deiz benniget-se evel ma eo merket d'eom gan Doue he-unan, er skritur zakr, ha gan or Mam zantel an Iliz katolik. *Feiz ha Breiz* a gaso d'eoc'h ma c'hentelyou, disterig enho ho-unan, mes euz eur galon e teuint ag a garfe ober vad d'eoc'h.

Evid guir, deja ez euz bet komzet d'eoc'h, er gazetenn vian, euz a zeiz ar Autrou Doue ; mes an eil na vir ket egile : morse ne ouffet lavaret re a draou mad war an deiz braz ha santel-ze.

Araûg mont pelloc'h, klevit ha skrifit don ar viryonez-ma en ho spered ag en ho kalon : mar talc'hit mad, Bretoned, ma c'henvroiz ker, mar talc'hit mad d'ar zûl, c'hui a zalc'ho mad d'ho feiz, d'ar relijion zantel katolik, ag a jommo eunan euz ar c'henta poblou euz ar bed kristen, evel ma ez oc'h bet beteg-hen. Mes mar teuit, o kemmer skuer war bautred al laeou pe Bro-C'hall ha zoken war darn euz a geriz Breiz-Izel, gan anken ha mez hen lavaran, mar teuit da lezel ar zûl da goueza en ho touez, da lavared eo, ma en em lakeit, evel an dud dizoue, da labourat da zûl ha da jom eb mont d'an ofisou, ar feiz a zo souden maro en ho touez, ar Relijion gatolik a gouez ag ar Vretoned a zistro adarre da bayaned evel ma voa guechall ho zudou koz. Ar pec'hejou, an dizurzou, ar fallagriezou a beb sort, pere a zizhenore ar bayaned, a zeu kerkent d'en em skigna en on touez, da veuzi or bro gaer Breiz-Izel, bet guechall ken kristen.

Komzom eta euz ar zûl ha na heanom da gomz euz aneza kent na vezo an oll gristenyen a Vreiz-Izel, pere a lenn pe a glev lenn *Feiz ha Breiz,* desket mad war gemment a zell ouz an deiz santel-ze ag evelse armet mad a eneb ar goall skuer, kent n'o devezo ho spered ag ho c'halon leun a respet, a istim ag a garantez evid deiz an Autrou Doue ag ho bolontez troet a-zevri da viret aneza mad, o lezel a gostez al labourou difennet, o vont eb mank d'an ofisou santel ag o klevout anezo gan guir devosion.

Ha te, kazetenn vian, divoanet er gær-benn euz an Eskopti, e harz treid on Eskop mad ha karet, en eun douaren vad, er goare a beb avel fall, te a yalo beb sûl da gas komzennou dister an difeza euz a vugale Breiz-Izel d'he vreudeur muia karet. Te a lavaro d'ezo penauz Doue, euz a lein an Nènvou, a zalc'h bepred he zaoulagad paret war-n-ezo ag a vel mad ar stad evel an dispriz a reont euz he c'hourc'hemennou. Te a lavaro d'ezo penauz, oc'h ho miret, e reont plijadur d'ho C'hrouer, d'ar guella euz an oll dadou, e tennont warn-ezo, er bed-ma, he vennozyou, he c'hrasou, he vadoberou a bep sort, ag e c'hounezont he varadoz, e-lec'h oc'h ho zorri, e poanyont aneza ag hen forsont d'ho skoi euz he voalennou ag ér bed-ma ag er bed-all.

Y.-K. KERZALE, *beleg ar Zalet.*

(1) Prononsit an *s* atao kaled, ec'hiz ma vez *ç*, ha morse ec'hiz *z*. Ne lakain ket *s* evid *z*, na *z* evid *s*.

(2) Prononsit ar *g* dirâg *e*, *i* ec'hiz ma prononsit anezi dirag *a*, *o*, *u*. Ne lakain morse *g* evit talout *j*.

Annaik hag ar Soudard koz.

Eur soudard bleo gwenn, nemet koz dillad fall var he dro, a oe dalc'het eun eunn taol gant eur bar klenved. N'oa mui evit mont pelloc'h enn he hent hag e rankaz mont da gousket e galatrez eunn ti a ioa harp aze ; ti eur c'here paour e oa.

Annaik, merc'h ar c'here paour, a iea bemdez da welet anezhan hag a roe d'ezhan eur gwennek pe zaou pa veze.

Eunn deiz ar soudard koz a lavaraz d'ezhi : klevet em euz, va merc'hik, ez oa da dad hep danvez e-bed ; lavar d'in eta a beleac'h e teu ann arc'hant-man did ? Gwell e ve gan-en, jarnigoa, mervel gant ann naoun eget kaout eur pez arc'hant mar teufe da zevel rebech em c'haloun. — Arabad kaout aoun, eme Annaik, va arc'hant a zo leal, a c'hallit kredi. Diwar sav ar skol, bemdez ez ann da zastum sivi dre ar c'hoat da zigâs anezho d'ann aotrou persoun, den mad-meurbed. Ac'hano e teu va arc'hant, na petra ta ! Va zad a oar kement-se hag ebat eo gant-han gwelet ac'hanoun oc'h ober evel-se. Aliez e lavar d'in : kalz a dud a zo berr ar peuri gant-ho enn tu all d'e-omp, rak-se ned-eo ket arabad e rafemp vad dezho muia ma c'hallomp.

Ar soudard koz, dre zec'hi he zaelou, a lavaraz d'ar verc'hik : Annaik, bennoz Doue gan-ez ; Doue r'hen talvezo d'id ha d'as tud ivez.

Rei d'ar paour aluzenn aliez
Ne ziverreaz biskoaz an danvez.

A. TROUDE.

Tennet euz a *Vignoun ar vugale.*

BUEZ AR PLAC'H DEVOT ARMELA.

(*Eizvet pennad*).

Ar sclerijen a deue d'ez-hi euz an env, he lake da veza talvoudec braz d'ar re all. Alies e lenne ar pez a dremen en eneou, hag alies ive e cleve en he ene he-unan comzou dizanavezet d'ez-hi. Kemense a c'hoarveze gant-hi p'an divije c'hoant Doue d'he c'hass da gaout tud var ar poent da ober eun dra bennag ne vije ket mad da ober. Kement hini, couls lavared, hen divije an eur da barlant gant-hi, a gave en he c'homzou eur frealzidiguez pe eur gonsolasion vras evid an ene. En he c'homsou c'hoas, ervez m'a c'houzont aneb o deuz comzed ganthi, e caved sclerijen evid an unan hag evid ar re all. He c'homzou o doa kement a ners, m'a tiveient ar sperejou ar muia sammet. Beza e doa dreist oll eun ners burzudus evit distaga an eneou euz a draou an douar hag ho douguen d'an env. Ho lacad a rea da gaout eur fisians vras en drugarez a Zoue. Evel-se ar sperejou encrejus carguet gant re a aon rak barnediguez an Aotrou Doue a gave en he c'homzou eul louzou evit parea ho oll foanniou. Ne roïmp nemed eun exempl : Eun den a lignez huel euz ar gær a Vened, goude beza bet cals madou, a deuas d'ez-han coll he oll danvez. Kement e voue margaloned dre ar c'holl-se, m'a couezas claon bras : dont a reas da veza ken toc'hor, ma ne roe dezhan ar vidisined nemed peder-heur var n'uguent da veva. Dont a reas neuse en-han he-unan, hag o teleur he zaoulagad var ar vuez fall hen doa rened etre m'edo pinvidic, e teu da grena dirag barnidiguez an Aotrou Doue prest da zisplega varn'han, eun disesper ar vrassa a n'em zile nebeud-a nebeud en he ene. He zaoulagad a ioa, couls lavared prenned gant tevalijen ar maro. Mez, oh ! burzud ! ober a ra clask da zont d'he veled ar servicheurez santel Armela. Diguemenned e oue kement-man d'ez-hi epad an noz : Mez dre ma ne rea morse netra eb kuzul he mistri ha dre ar re man a ioa cousket er mare-se, e teuas da veza nec'het bras. Abars ar fin e clevaz en he c'halon eur vouez hag a lavare d'ez-hi mont araok evid ober an ober-se a drugarez. Mont a reas da di an den claon hen doa nevez bed he sacramanchou diveza. Evel ma he guelas, an dên clân a ezeteas d'ezhan. Laouennâd a reas evel eun all en he leac'h ; he spered a habaskeas. Ober a reas d'a Armela azeza e kichen he vele, hag e lavaras d'ez-hi ar pez a bike he galon. Goude beza her sillaouet piz, Armela, a lavaras d'ez-han lacad he fisians ar vrassa e Doue. An dên claon a n'em gavas var an heur diboannied a spered, hag a lavaras d'ez-hi e varvje breman laouen bras ! « Nan, « emez-hi, d'an dên claon, ne varvfed ket, evid an « dro-man ; sevel a reffet euz ho clenved. » Setu ar pez a c'hoarvezaz ; ar c'hlanvour a bareas, hag a zevas c'hoas eun tachad mad goude. Armela ne doa morse cozeet gand an dijentil se araok he glenved ; ne reas ket muioc'h da c'houde, petra bennag ma en em gavas gant-han meur a veac'h ; ha pa c'houlennet digant-hi perac e rea kement-se, e lavare : « Pa deu Doue d'hor « guervel, e rencomp plega ; Mez a hent all e tleomp en « em zerc'hel kuzet, hag ne zere ket d'eur servicheurez « e guis dime, mont da gomz euz tud a lignez ken huel « evel an Aotrou-se. »

Ile fedennou a zistroe alies divar an hent fall, ar bec'herrien ar muia caledet. Eun dên iaouanc, a lignez huel, a rea cals poan spered d'he dud dre he oual-vuez. Ar rema er pedas meur a vec'h da jench buez ; mez o veled ho c'homzou o veza ato vean, e casjont anez-han e meas ho zi. An den iaouanc neuse a n'em roas d'an drouk goassoc'h eguet biscoas. Mont a reas da chom da eun ti en deoa, hag eno e rene ar vuez ar falla ken dre he bec'hejou ken dre ar skuer fall a roe d'an holl. Eur vouereb d'ez-han, itroun leun a vertus hag a santelez, a erbedas anez-han da Zoue. Eun deiz e teuas en he speret eur c'hoant vras da bedi Armela da ober eur gommunion bennac evid distrei an den iaouanc-se eus he zisunjou. He fedi a reas c'hoas da vont evit-han e pechirindet pe e pelerinach da Itroun Varia ar Mene. An iliz-se a so e kær Guened. A veac'h Armela e doa great eun navet evid ar pec'heur bras-man, m'a teu d'ez-han mont dre zarvoud e Abbatti Sant Meen, gouerned gand missionnerien Sant Lazar. Aviel ar map-prodic ez oat o lenn en oferen, a zigoras he zaoulagad var he stad truezus. He galon a oue ken glac'hared, m'a c'houlennas comz gand unan eus an tadou missionnerien, evit covez he bec'hejou. Tremen a reas eno eun neheud dervechou e retred, hag e kemeras an herder stard da chenj buez. Er memes amzer, dre Aotre Doue, ar plac'h e doa bet pers en he bec'hejou a gouezas claon bras, ha mervel a reas memes, goude beza bet cousçoude an eur da velc'hi he ene euz ar fank e deoa he sclabezet.

Carantez Armela a vije goueled oc'h ober vad ouspen d'an eneou ; he diskuil a rea c'hoas var ar c'horf. Ne dall ket ar boan parlant euz he c'harantez e kever he mistri hag he mestrezed, nag e kever ho bugale pa vijent clanv. Ober a rea d'ez-ho guella m'a c'helle. Unan euz ar vugale dreist-oll, en eur c'hlenved hir a reas, a vagas he habascdet pen-da-ben. He dever oa beza mad e kever an dud-se ; mez he madelez dreist-vuzul a reas d'ez-hi mont cals en tu-all d'ar pez a ioa red dez-hi da ober. Rag, n'eo ket ebken d'he mestri e roe da anaout he c'harantez, mez ive d'an dud estren, dreist oll d'an dud claon ha d'ar beorrien mezus. T. B.

Brezel etre eur Manac'h hag ar c'hoant cousket.

En eur gouent chartreuzet ez oa, brema ez eus eur pennad amzer, eul lean pe eur manac'h hag a gouske

ker c'houek, hag en devoa eur c'housket ker pounner, ma ne alle ket sevel d'ar mare ma voa gourc'hemennet hen ober dre an urs. E tiez ar chartreuzet e saver da unneg heur noz da lavaret an ofis. Hoguen ar manac'h-ma ne gleve morse an heur, hag en em gave ato divezad.

Mar d'oa eur goal gousker, oa ive eun den dornet mad, eun den ijinus meurbet. Ep beza studiet nemeur ar skianchou, e savas da veza eun izinier eus ar re guenta. Ober a reas eun horolach, hag enhi eur strakel, pe mar kirit, eun *dihun-mintin* hag a rea eun trouz garo ha skiltrus, guest da lacat an dent da scrignal. D'an taol a unneg heur, ar strakel a rea eun abaden, hag ar manac'h a voue dihunet eur guechou bennag.

Mes abenn eun nebeut derveziou ne rea mui van evit ar strakel, hag e couske evel kent. Neuze e lakeas oc'h he horolach eur goucou, eur voualc'h, hag eun daboulin pere a rea oll eun talabao guest da lacat re varo da zevel. Mad, kementse ne zihunas ar manac'h nemet adarre eun dervez bennag. Ne voue ket pell na voa adarre boazet dioc'h ar safar-ze. Unneg heur a zone, ar strakel a skrigne, ar goucou a gane, ar voualc'h a sute, an taboulin a groze, hag.... ar manac'h a roc'he, hag.... an diaoul a c'hoarze o velet ar c'housket o rei ato lam d'ar manac'h.

Ar manac'h gouscoude a lavare outhan he unan : « Ne da ket mad an traou evelse. Me renco guelet piou a vezo trec'h. » Setu hen oc'h ijina ober eun aer pe eur zarpant pehiui, pa scoe unneg heur, a astenne he fenn bete scouarn ar c'housker, en eur c'huitellat, hag o lavaret dezhan : sao-ta! sao-ta buhan!

En dro-ma ar manac'h a veze dihunet crenn bep tro, ha cridi a rea e voa iviziken ar gounit gantha. Mes anaout a reas neuze ive ne voa ket epken cousker, e voa ive diegus. Evithan da veza dihunet, ne zave ket trum avoalc'h. Chom a rea evel da c'hoari oc'h ar c'housket, da zigueri eul lagad, da asten eur vreac'h. eur c'har ; en eur guer, guelet a rea edo an diegui hag ar c'housket a unan ho daou o stourm outhan; hag evit beza trec'het unan, n'oa ket dare dezhan c'hoas samma ar maout oc'h he guein.

Nec'hetoc'h evit biscoaz, en em lakeas adarre da ijinat eun dra bennag. Staga a ra eur planken teo ha pounner a zioc'h ar penn izela eus he vele. Ar plankenze, dalc'het var bouez eur gorden a ioa ar penn anezhi stag oc'h an horolach, a goeze var zivesker ar c'housker abenn deg taol momeder goude ma vije bet an aer oc'h ober he c'huitelladen e kichen scouarn ar manac'h.

Mad ez eas ar stal eun derveziou bennag ; ar manac'h a veze var zao d'an taol. Mes cridi a rafac'h ? Abenn eun nebeut e veze guelet aliez o chilgamat pa deue eus he doul cambr ; cribel he zivesker ribinset ha bronduet, ha biziet he dreit gloazet ; ar planken a voa coezet varnezho. Lavaret a rer zoken e devoa avechou an diegui nerz avoalc'h evit he lacat da gamma he zivesker ha d'ho zacha gantha evit miret na goesche ar planken varnezho.

Neuze ar manac'h a lavaras adarre : n'eus ket da varc'hata ; treac'h e rencan beza. Lacat a ra eur gorden oc'h he horolach. Eur penn eus ar gorden-ze a droe var eun ael, hag ar manac'h a scoulme ar penn all bemnoz oc'h he vreac'h en eur en em lacat en he vele. Pa zone unneg heur, an ael a droe, ar gorden a zache, hag araog ma veze sonet an taol diveza eus an heur, e veze ar c'housker disclapet var leuren ar gambr.

Setu e pe gont edo ar manac'h gant ar c'housket pa deuas ar maro dezhan. Pa voa dare da vervel, e lavaras laouen : « Mont a ran brema da zihuna evit mad ! » Hag e guirionez, credabl eo en devezo bet Doue truez outhan o velet peguement a boan en doa kemeret evit trec'hi ar c'hoant cousket hag an diegui.

(Tennet eus a scridou Lois Veuillot.) G. M.

Lizeron eur Bœlec iaouank d'he zaou Vreur.

Trede lizer : d'ar memez hini.

O deveziou kaër meurbet e pere e meuz lavaret va offeren guenta em farrez. Peguement a lid a zo bet gret din ha da va c'henvreur Iann-Mari. Kement a joa em euz da veza bœlek, ma n'em gavan eüruz meurbet. Dissul em euz bet an eur da brœzeg var ar beleguiac'h. N'em euz ket bet ezom da studia kals evit-se. N'em boa netra da ober nemet diskuez dirag an oll ar pez a zo em c'haloun ; ha pa n'em mije ket gouet prezeg em mije gouezet atao parlant kaër ha frœz var ar poent-ze.

Goulen a rez diganeen penaoz a implijan va amzer, ne hellan ket atao chom da studia rag ez oun galvet da vont da velout tud clan var ar meaz. Ha setu neuze diranket va stall. Bemdez a zavan da bemp heur, nemet beza emefe an offeren guenta da lavarout ; neuze a renkan sevel kentoc'h. Mar gellan en ober, lenn a ran ar skritur sakr, diouz ar mintin hervez ma bermet din ar covessionou. Rag er barrez-man euz kalz a dud o kovez bemdez ; hag euz bet lavaret din ne oa chomet nemet tri heb ober ho fask ar bloaz-man. Evelse, va breur, aman e renker sonjal da santifia an dud, rag evit ho c'honvertissa neuz ket ezom. Peguen santel na dlean me ket eta beza va unan evit beza gouest goude da zantifia ar re all.

C'hoant ar zantelez a gavan em c'haloun ha sec'het braz em euz euz silvidiguez an eneou. Goude kresde, pa ve possubl ezan da velet ar veleyen euz ar barreziou var dro. Rag ne gavan netra evit laouennaat va c'haloun ha va speret evel kompagnunez va c'henvreudeur. Labourat, a ran kals pa joman er guer ; kals sourci a guemeran pa dlean ober eur brezeguen bennag d'ar bobl ; hag a zeskan ivez al latin da zaou baotrik euz ar barrez. C'hoant em euz da ober d'ar re all kaout ar memez eürusdet ganeen. Doue ra vezo meulet gant an oll ha ganeomp-ni dreist oll ***. A. M.

Pevare lizer : d'he vreur hena.

Cetu tremenet goueliou Nédélek ; cetu an deveziou e kever pere em boa recevet an urzou a abostoler hag a avieler ; hag epad pere e lakan va foan evit trugarekaat Doue euz graçou ker braz ha ker precius. Ar sizun tremenet oun bet dihunet da hanter-noz evit mont da velout eun den clan ; noz-du oa, glao a ree, hag em euz kollet va hent ; ar pez en deuz gret din beza eun heur muioc'h dindan ar glao. Peurvuia ez euz kals tud klan d'an diskar amzer. An dud koz a gouez evel an deliou melenet euz ar guë. Ar goan kriz a zigass gantan ar c'hlenvejou. Bem euz bet an eur da zigass an Aotrou Doue d'an dud klan, hag em euz guelet eur respet hag eun doujans braz evit sakramant an aoter. Gant pebez hast a zaoulin var an henchou an dud divar ar meaz, dirag ar mœstr mad pehini a zisken divar he drôn evit dont en ty plouz da gonsoli he grouadur ankenniet. ***

P. S. — Eur bloavez mad a reketan did euz a greiz va c'halon, d'ar Frans ha da ta soudardet. Sonch am euz penaoz pa oan buguel em euz bet c'hoant braz da velout eur speret eüruz bennag evit goulen digantan tri zra evit va c'halannat : da guenta, ar c'hras da veza bœlek, d'an eil eur vuhez hir hag eüruz da va zad ha da va mam; d'an drede ar baradoz evit an oll dud. Allaz re a c'houlennen ! Ha n'em euz ket bet morse an eur-vad da velout speret ebet, na mad, na fall, nag œl, na teuz, na lutin. Koulskoude eun dra m'euz bet euz an tri reket-ze me a zo bœlek dre c'hras Doue ; hag a ellan lavarout gant guirionez : va c'haloun a zo kontant, ne glaskan ket ar pez a velan var an douar, ne c'hoantean nemet eur maro mad hag ar c'hras da servicha an Aotrou Doue er stad santel-man. Ha peguen eüruz en em gavan da veza da Zoue, da veza he zen, he vinistr ! O Jesus, o va muia karet !! *** A. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun, 15 here. — Santez Thereza, guerc'hez.
Dimeurs, 16. — Sant Conogan, escop.
Dimerc'her, 17. — Santez Hedwije, intanvez.
Diziou, 18. — Sant Lucas, avieler.
Dirguener, 19. Sant Per Alcantara.
Dissadorn, 20. — Sant Ian Canti.
Dissul, 21. — Eil sul varnuguent goude Pantecost. Purete ar Verc'hez glorius Vari.

Aviel ar zul :

Ar Pharizianet en em glevas etrezho evit clasc an dro da gaout abeg e Jesus en he gomzou. Cass a rejont eta d'he gaout ho diskibien ha diskibien Herodez evit lavaret dezhan : Mestr, gouzout a reomp ez oc'h guirion, hag e teskit e guirionez hent Doue, ep sellet oc'h den, ep sellet petra eo ar re ma comzit outho ; lavarit deomp eta petra sonjit eus a guement-ma ; ha mad eo deomp ni paea ar guir da Cezar, pe chom ep he baea ?

Jesus oc'h anaout ho drouguiez, a lavaras dezho : ipocritet, perag e claskit va amprou? Diskuezit din ar pez arc'hant a roer evit ar guir. Diskuez a rejont dezhan eun diner.

Jesus a c'houlennas outho : skeuden pioù so aze hag ar gueriou so scrifet tro var dro ? — Skeuden Cezar eo, emend-hi. Jesus a lavaras dezho neuze : Rentit eta da Cezar ar pez a zo da Cezar, ha da Zoue ar pez a zo da Zoue. (Sant Vaze. XXII. 15.) G. M.

KELEIER.

An 20 a viz here, Retred brezoneg evit ar merc'hed, e Kemperle.

An Aotrou Gueguen, beleg e Castel, so maro en derveziou tremenet.

Divezad en em gavan evit rei hanoiou ar jureet. Eis dez kentoc'h em oa ho scrifet. Gouscoude evel ma zeus lod hag ho goulen, e lacan ama ho hano.

Hanoiou ar Jureet a so hanvet da zont d'al Lez-Varo da Guemper ar 15 a viz here 1866.

An Aotronez ;
Lois-Stefan Grandseignes-d'Hautrives, eus a Bont-'nAbat ;
Jul-Visant Bazin, eus a Landerne ;
Hiacint Lemoine, eus a Guerlouan ;
Charles-Mari Morio, eus a Bloudalmeze ;
Herri Cathelineau, eus a Scaer ;
Ernest Bourban, eus e Vrest ;
Alfons Bagot, eus a Roscoff ;
Marcel Brousmiche, eus a Vrest ;
Eozen Coat, eus a Ventroulez ;
Joseph-Renan Gueguen, eus ar C'hastel-Nevez ;
Per-Lois Tinevez, eus a Lesneven ;
Lois Couturier, eus a Gastel-Paol ;
Paul Philip, eus an Enez-Vaz ;
Charles-Kerguiziau de Kervasdoue, eus a Loc-Maria ;
Per Plassart, eus a Verfien ;
Mauris Grandjean, eus a Landerne ;
Sebastian More, eus a Rosnoen ;
Lois-Charles Allain, eus a Bont-'nAbat ;
Paul-Armand Maufras du Chatelier, eus a Bont-'nAbat ;
Francez ar Boulc'h, eus a Scrignac ;
Napoleon Lescop, eus a Lesneven ;
Ian-Vadezour Charles Kerliezec-Royou, eus a Sant-Evarzec ;
Visant Lemoine, eus a Guerbaes ;
Lois-Jul Halleguen, eus a Vrest ;
Lois ar Bihan, eus a Vrest ;
Clauda-Theodor Kermarrec, eus a Roscanvel ;
Ferdinand-Alexis Brichet, eus a Vrest ;
Emil Dubois, eus a Lambezellec ;
Ian-Vadezour Jouanne, eus a Vrest ;
Lois-Olier-Mari Coue, eus a Landerne ;
Bertele Kerros, eus a Vrest ;

Alphons Bourhis, eus a Hospital-Camfrout ;
Lois ar Mat, eus a Scrignac ;
Paul de Parscau, eus a Garantec :
Hippolit Mace, eus a Gastel-Paul ;
Faustin Rigollet, eus a Gonc-Leon ;

Evit derc'hel leac'h ar re a vancfe : An Aotronez Arsen Affichard, Paul-Emil Rojare, Justin Allard, ha Ian-Guillou Bolloré, ho fevar eus a Guemper.

CASTELLIN.— Hirio a leverer, eo digor al labourou hed ha hed var an hent houarn etre Castellin ha Landerne. Var ar pevar bez labour caera so da ober er pennad hent-ze, tri so a vrema savet mad. An *doug-hent* (viaduc), pe ar pont a rer var ster Castellin, a vezo savet he volziou oll abenn fin ar bloa-ma. An *doug-hent-ze* en deus mil unneg ha triuguent troatad hed, ha cant antercant troatad hueldet. Lavaret a eller ar memes tra eus an *doug-hent* pe bont savet var an Doufin hag en deus a hed c'huec'h cant c'huec'h ha triuguent troatad, hag a hueldet c'huec'h uguent troatad. An toul en douar great dindan Neiz-vran en deus daouzec cant deg ha pevar-uguent troatad, hag a zo bolzet oll hed-ha-hed. Doug-hent pe bont Daoulaz, en devezo ive mil unneg ha triuguent troatad hed ha pevarzec troatad ha cant a hueldet. Var hennez ez eus c'hoas cals labourou da ober, mes esper a zo e vezint echu abenn anter ar bloaz a zeu.

Cridi a rer eta e vezo gallet beachi dre ar pennad hent-ze abenn fin ar bloas 1867. G. M.

Ar glaoeier a so bet e mis guengolo o deus great cals distruch e meur a garter e Frans. Ar steriou bras so bet savet ken huel an dour enho ma ne alle mui ar bagou mont dreizho ep beza var var da veza beuzet. Cals douarou so bet goloet gant an dour beuz. An hentchou houarn so bet freuzet e lec'hiennou, hag ar c'hirri tan so bet red dezho chom ep ober ho zervich. An hentchou all so bet ive caniet ha freuzet e meur a leac'h. Er c'heriou a so a dost d'ar steriou ez eus bet tiez carguet a zour, hag hiniennou zoken zo bet discaret. N'em eus ket izom da lavaret ez eus bet ive pontchou torret gant an dour. Ne leverer ket gouscoude e ve digouezet goaleuriou bras nag o defe collet tud ho buez. Mes an dour beuz a jom pell, ar glaoeier a zalc'h ato, ha cals tud so nec'het. Guelet a rer dre eno eo chenchet an amzeriou, rag ar mare-ma eus ar bloaz eo peurvuia mare an dour ber. Pa vez bet sec'hor ha tomder epad an han evel ma zoar boas da gaout, eo e miz here en em gaf an douar da veza sec'ha, hag an eienennou da veza berra.

Gazeten ar Meziou a lavar : Esper a ioa e vije digollet an edou abred pere a voa tano, dre an edou diveza pere a ellet esperout a vije mad. Mes ar goal amzer, ar glaoeier a vir na eller ho destum. An ed du a deu da vraguezi, da guillida. An avalou douar a vrein. Ar rejin, pere a voa caer, ne roint ket kement ha ma sonjet ; ne zarevont ket avoalc'h.

Ar frouez e griziou, evel ar beterabez, panez, etc, so mad ha cals anezho. Avalou guez so ive a verniou hag e vezo chist aleiz.

Ar bouet chatal a vezo cre. An tieien a dlefe eta en em deleur da zevel loenet. Dre eno ec'h allint en em denna. Rag al loenet ne falla ket varnezho, pell dioc'h eno. N'eus ket ken nebeut a loenet avoalc'h e Frans dioc'h an izom zo. Cals a so ha ne gredont ket kementse. Bez' ez eus zoken carteriou pell dioc'h ar c'hæriou braz ha dioc'h an hentchou houarn eleac'h ma zeo diæz en em zizoker eus ar chatal, eleac'h ma zeo diæs caout guers dezho, ha neuze an tieien a lavar n'o deus ket muioc'h a c'hounit dioc'h al loenet evit dioc'h an ed. Guelet a dlefent gouscoude ez a an diæzamant ze kuit dre ma c'hœssa e pep leac'h cass ha digass loenet ha marc'hadourez eus an eil carter d'eguile.

Ar frouez e griziou a vezo poan oc'h ho zenna hag oc'h ho destum seac'h avoalc'h evit ma chomint mad. Evit an avalou douar eo ar memes tra. Ne jomint ket mad ma na ve ket deut piz anezho an dour glao a allont da veza efet.

Lavaret a reomp adarre ar pez on eus bet lavaret c'hoas kentoc'h, penaus ar pez a ve guella da ober, ma na ve ket a heol hag a zec'hor avoalc'h evit ho zec'ha, e ve ho zouba e læz raz, da lavaret eo, e raz distrempet ken tano ha læz.

Ar c'hoalen so ive mad evit miret an oll bouejou chatal. Cridi a reomp penaus ma ve soubet e dour sall, mes sall braz, ar panez, irvin, carotez, beterabez, etc, dre ma vent tennet, e ve miret outho da vreina, hag al loenet n'ho deprent nemet guelloc'h aze.

An ed so eat var gueraat epad ar sizun dremenet e Frans, e Bro-Zaoz, en Alemagn hag e Beljic. Nemet ar Russi hag ar Pologn o defe cals ed da zioueret, ar pez ne ouzeur ket, an ed ne oufe ket mankout da jom ker.

Kementse so tennet eus a Gazeten ar Meziou. Hoguen er c'harter-ma n'en em glemer ket eus ar guinis du. Clevet ez eus tud eus al leac'h ma c'hader muia ed du er vro-ma, o lavaret oa mad, hag evit beza n'oa ket bet a amzer gaer, n'oa ket gouscoude destumet fall.

Ar c'hazetennou diveza a lavar e kendalc'h an doureier beuz, hag e reont cals droug e lec'hiennou. Guelet ez eus corfou maro tud ha chatal o ruilla gant dour ar steriou dirollet. En eur guer, braz eo ar guallou great gant an douriou dirollet. G. M.

PRIZ AN ED.

KEMPER. — *6 Here.*		PONT'NABAT — *4 Here.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz an hectolitr.*	
Guinis....	13 lur,38 c.	Guinis....	19 lur, 89 c.
Segal.....	8 lur, 77 c.	Segal.....	12 lur, 13 c.
Eiz.....	7 lur, 64 c	Eiz.....	10 lur, 03 c.
Ed-du....	6 lur, 69 c.	Ed-du....	10 lur, 49 c.
Kerc'h....	8 lur, 60 c.	Kerc'h....	9 lur, 00 c.
Avalou-douar	3 lur, 50 c.	Avalou-douar	3 lur, 90 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 20 HERE 1866. N° 90. EIL BLOAVEZ, 0[illegible]

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec'e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN ebken. An abonamant a guemer er ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 20 Here 1866.

Bez'ez eus, evel ma on eus he lavaret avechou, scrifagnerien difeiz ha dizoue pere ne allont ket gouzaon ar re a heul mad ar relijion, ar re a ra ho gallout evit servicha mad an Aotrou Doue. Ar c'houenchou dreist oll so en ho goulou. Setu ama, ervez ar gazeten *Le Monde*, eul loden eus ar pez a ra poan dezho.

Guelet ar re so carguet gant Doue da c'houarn an Iliz, da ziskuez d'ar gristenien hent an Env, an dra-ze a laca anezho e counnar.

Guelet leanezet, eleac'h dimezi ha sevel bugale dezho ho unan, oc'h en em lacat da zevel bugale da re all, bugale dilezet, minoredigou paour, oc'h ho diorren, ho c'helen, ho maga hag ho guisca, kementse a ra dezho poan-galon vras.

Guelet c'hoarezet Sant Visant a Baul o kuitat ho zud evit mont er c'hlandiez (en hospitaliou) da guemeret soursi eus a dud clan ha ne anavezont ket, tud estren mac'haniet ha n'o deus den da zigueri dor dezho, soudardet gouliet pe lezet eun ezel bennag gantho var dachen ar vrezel, kementse a ra donjer dezho hag ho laca da vreugueudi.

Guelet c'hoarezet vian ar beorien o rei ti da dud coz ha ne ellont mui na clasc na gounit, o vont ho unan da glasc evit an dud keiz-ze ; hag o kemeret anezho soursi evel pa vent ho bugale, an dra-ze a ra dezho strefial ha disvlevi ien.

Guelet menac'h, evel an Drapistet, o vont da chom etouez ar gueziri evit labourat douarou ous pere ne grede den tostaat ; ho guelet o tifonta, o tizec'ha an douarou-ze a bere an ezen fall a laz meur a hini anezho, hag oc'h ober douar mad, o lacat eost mad da zevel eleac'h ne voa nemet brug ha laguinier ; ho guelet guisket disteroc'h evit ar re baoura var ar meaz ; ho guelet gouscoude o rei diguemer d'ann oll, o vaga hag o loja an oll dremenidi, an dra-ze a laca ar goentr da gregui er scrifagnerien difeiz.

Guelet an Tadou a Gompagnunez Jesus, pe an Tadou eus eun urz-all benag, o tilezel ho bro, ho c'herent, ho mignonet, evit mont er broiou a bell da gas sclerijen ar feiz da dud gouez, da zeski dezho anaout Doue ha ren eur vuez christen : guelet an tadou-ze ho tremen ho buez o vont eus an eil keriaden d'eben, alies red dezho en em guzet, dalc'h mad e danjer da veza laket d'ar maro, ha kementse gant ar c'hoant epken da zavetei eun ene bennag, an dra-ze a ro an derzien velen d'ar scrifagnerien dizoue.

Guelet bugale Sant Beneat oc'h en em sebella en ho c'houenchou evit studia, evit lacat var baper ha miret na dai da goll al levriou hag an oberiou a speret great gant hon tud coz, evit savetei scrijou a laffe da goll anez, rag tud ar bed n'o deus ket a amzer da ober al labourou-ze, ha re boaniuz ho c'hafont ; kementse a ro ar scrign dent d'ar scrifagnerien difeiz.

Guelet bugale Sant Dominic o lacat ho oll nerz hag ho oll gouezieguez da ober ar brezel d'ar fals credennou a doler hirio etouez an dud, etouez ar iaouankiz evit ho douguen da garet ar bed ha da veva ep lezen ebet ; etouez ar re en ho guella oad, evit ho lacat da ober ho Doue eus an danvez ; etouez ar re goz evit ho lacat da zisken er bez ep Doue na relijion ; ho guelet o poania da zistruja ar fals credennou-ze ha da lacat an oll da viret lezen Doue, kementse a ro an droug-izili d'ar scrifagnerien difeiz.

Guelet e creiz ar bed, eleac'h ma zeus kement a zispac'h, tiez o sevel evit diguemeret an eneou goulict, bruzunet dindan ar beac'h eus eun anken bennag, evit diguemeret ar re ne fell ket dezho caret ar bed, hag o deus c'hoant da zilezel oll draou an douar, an dra-ze a ra poan c'houzoug d'ar scrifagnerien difeiz, a venn ho mouga.

Meur a dra so eta oc'h ober poan d'an dud dizoue-ze. Ne deus merket ama nemet eul lodennig anezho. Mes avoualc'h a so merket evit diskuez ne ket prest an dud keiz-ze c'hoaz da veza laouen.

Rom. — Eur diguemer ar c'haera so bet great d'ar zoudardet so eat eus a Frans da Rom. An Tad Santel ar Pap a leverer so contant braz anezho. Bep en amzer her c'hlever o lavaret : « Va gallaouet vad, va gallaouet ker! » Evit ar pred bouet so bet roet dezho, e lavare da vestr he di : Lakit evez da lacat rei eus ar guella guin d'ar Francizien !

Dijon. — Unan eus an nao missioner, merzeriet e Coree, hag a bere on eus comzet, a voa eus a guær Dijon. An Aotrou Bretennieres a reat anezhan. Lignez huel, danvez braz, speret lem, descadurez caer, calon vad, netra ne vanke dezhan eus ar pez a blij d'ar bet. Mes petra oa ar bed evit eur galon evel he hini? Gounit eneou da Zoue, an traou all, evel Sant Paul, a gave dezhan ne voant nemet teil ha bouillen. Eun deiz e cleo mouez an Aotrou Doue oc'h he c'hervel, hag a neuze n'en devoue mui nemet eur c'hoant, beza beleg. He guerent a voa christenien vad ; ne glascjont ket miret outhan da heuilla mouez an Aotrou Doue, hag ez ejont ho unan d'he gas da glouerdi Sant Sulpis, er bloaz 1859.

Ar c'hloareg iaouanc a dremenaz eno daou vloaz, hag an oll a anaie ar vadelez eus he galon. Er bloaz 1861 ez eas da glouerdi ar missionou diaveaz bro, ha goude ma voa bet great beleg er bloaz 1864, e voue casset d'ar C'horee da brezeg ar feiz. Kement-ma a voa e miz Mae. Araog daou vloas goude, e mis Meurs, e c'houzanve ar maro evit Jesus-Christ.

An Aotrou Bretennieres, merzeriet e Coree, n'en deus nemet eur breur, hag ar breur-ze so e Rom eleac'h ma za da receo ar veleguiach.

Lyon. — An Aotrou Dubuis, escop Galveston, a lavare he oferen dillun diveza, araog diblas evit mont adarre d'he vission d'an Texas. D'an oferen-ze pehini so bet lavaret e chapel Itron Varia Fourvier, parrez an Aotrou'n Escop Dubuis, e voa deut ar vissionerien iaouank a dle mont gantha d'he Escopti. Diguemennet en doa dezho en em gaout eno abenn an deiz-ze. Lacat a reant eno ho beach dindan scoazel Rouanez an Env. Eun niver braz a dud a voa deut d'an oferen-ze, hag an darn-vuia anezho o deus communiet.

E guirionez, petra zo caeroc'h, petra a elfe guelloc'h teneraat ar c'halonou, evit guelet tud iaouanc, lod anezho a lignez huel, o kuitat pep tra evit mont d'ar broiou estren etouez tud gouez, da c'houzaon a bep seurt poaniou, en divoer a bep tra, o vervel gant an naoun, avechou goal gasset ha laket d'ar maro, epad ma clascont gounit eun ene bennag da Jesus-Christ !

Missionou. — Eur c'hristen eus a raun-vro Su-Tchuen, e Chin, en deus roet eur skuer a ners-calon hag a eller da lacat e kemm gant kement o deus gouzanvet ar verzerien ar re vrudeta eus an iliz. Ar c'hristen-ze, hanvet *Yank*, a voa bet barnet da zouguen evit bepret ar skeul-c'houzoug (la cangue). Ar re a lenn liziri *Breuriez ar Feiz* a voar petra eo ar skeul-c'houzoug. Bez' ez eo daou dam coat pe daou bost stag an eil oc'h eguile gant diou vaz evel eur c'hravaz pe eur brancardou. Etre an diou vaz e tremener ar penn, hag an daou bost a zisken var an diou scoas. Avechou eo henvel oc'h eur golo taol a ve great eun toull er c'hreiz anezhan evit tremen ar penn. Mar sonjer penaus ar skeul-c'houzoug a bouez avechou bete pevar uguent, bete cant lur, penaus an hini so laket ar skeul-ze dezhan ne all ket sevel he zaouarn d'he c'hinou, ne all ket sellet oc'h an douar, ne all ket gourvez.... e c'heller gouzout eun dra bennag pebez merzerinti eo douguen ar skeul-c'houzoug-ze.

Yank eta a voa condaonet da zouguen ar skeul-c'houzoug beteg he varo, ha da jom e kichen dor kear, stag var bouez eur chaden evel eur c'hi. Evit ober aoun d'ar gristenien all, e voa scrifet, e lizerennou braz, a zioc'h he benn, e voa barnet da c'houzaon ar boan-ze, abalamour ma voa en em lakeat e relijion Jesus. N'en doa nemet eur guer da lavaret, nac'h Jesus, evit ma vije torret he jaden ha lamet digantha he skeul-c'houzoug. Mad, ar guer-ze n'en deus ket he lavaret. Epad pemp bloaz ha triuguent en deus gouzanvet ar boan scrijus-ze. Epad pemp bloaz ha triuguent en deus gouzanvet evit hano Jesus ; kendalc'het en deus en despet da guement a lavaret dezhan o clasc he lacat da nac'h he Zoue. Epad pemp bloaz ha triuguent n'en deus bet evit magadurez nemet ar pez a elle he vreudeur christenien da zigas dezhan ha da baska dezhan dreist he skeul-c'houzoug. Maro eo dindan ar beac'h pounner-ze; maro presius dirag Doue. E peleac'h caout netra caeroc'h e buez ar verzerien ? G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Eil bennad ha daou-ughent).

Enterramant Jakob. — Maro Jozeph.

Euz ar bed 2274. — Araog Jezuz-Krist 1730.

Jozeph o velout e oa maro he dad, en em daolaz var he zremm, en eur ouela, hag en eur boket d'ezhan.

Rei a reaz urz d'ar vedisined da valzami he dad gant louzeier c'houez-vad. Ar pez a badaz daou-ughent devez ; rak ar c'hiz a oa da lakaat ann hed-amzer-ze da valzami ar c'horvou maro. Hag ann holl Ejipt a zougaz kanv da Jakob epad dek devez ha tri-ughent.

Pa oe tremenet amzer ar c'hanv, Jozeph a gomzaz ouz offiserien Pharaon evel-henn : Ma em euz kavet trugarez dira-z-oc'h, livirit da Pharaon ar c'homzou-ma euz va ferz : Va zad en deuz great d'in touet d'ezhan, o lavarout : Setu-me o vont da vervel, va besia a reot ebarz er bez am euz kleuzet evid-oun, e douar Kanaan. — Prins, mont a rinn eta, besia a rinn va zad, hag e tistroinn raktal.

Pharaon a respontaz d'ezhan : It ha besiit ho tad, hervez al le hoc'h euz great d'ezhan.

Pa bignaz da vro Kanaan gant korf he dad, ar re gosa eveuz offiserien palez Pharaon hag an dud enorusa euz ann Ejipt a ieaz gant-han. Holl dud he di, hag he vreudeur a ieaz ivez, ne choumaz e douar Jessen nemet ar vugale vihan hag ann tropellou.

Mont a reaz c'hoaz d'he heul kalz kirri ha marc'heien, ar pez a reaz eul lod-tud ha na oa ket bihan.

Arruout a rejont en eur c'harter hanvet leur Atad en tu-all d'ar Jourden, hag eno e tremenjont seiz devez oc'h ober lidou ar besiad, gant calz a zaelou hag a ouelvan.

Tud douar Kanaan, o velet kement-se, a lavaraz : Eur c'hanv braz a zo gant ann Ejipsianed. Setu perak eo hanvet al leac'h-ze Kanv ann Ejipt. Goude al lidou-ze, e eo lekeat ar c'horf er gavarn a ziou gampr prenet gant Abraham, e traounien Mambre, da ober anezhi he vez hag hini tud he di. Jozeph a zistroaz neuze d'ann Ejipt gant he vreudeur, hag ann holl Ejipsianed a oa deuet d'he heul. (Enori a rear ann dud honest epad ho buez, ha muioc'h c'hoaz goude ho maro).

Goude maro ho zad, breudeur Jozeph ho devoa aoun, hag a lavare etre-z-ho : Brema Jozeph a helfe kaout sonj euz ar goall daol en deuz gouzanvet, ha daskori d'eomp ann holl zrouk hon euz great d'ezhan. Hag e kasjont tud da lavarout d'ezhan : Ho tad abarz mervel en deuz gourc'hemennet d'eomp lavarout d'ehoc'h euz he berz : Ho pedi a rann da ankounac'haat torfed ho preudeur, ho fec'hed hag ho droughiez zu en ho kenver. Ha ni hon-unan, ni ho ped da bardouni ar fallagriez-se da servicherien Doue ho tad.

Jozeph, o klevout ar c'homzou-ze, a ouelaz.

He vreudeur a zeuaz neuze d'he gavout, ha stouet beteg ann douar d'he adori, e leverjomp d'ezhan : Ho servicherien omp. Hag hen a respontaz d'ezho : N'ho pezit ket aoun ; hag hellout a reomp-ni enebi ouc'h ioul Doue ? C'houi hoc'h euz bet c'hoant da ober drouk d'in; mes Doue en deuz chenchet ann drouk-ze e mad ; evit ma huellaat evel m'her guelit hirio ; evit ho savetei ha meur a vohl gan-ehoc'h. N'ho pezit ket aoun, me ho mago c'houi hag ho pugale vihan. Ho c'honforti a reaz er c'hiz-se, o komz out-ho gant douster ha teneridighez. (En doare-ze e teu ar zent d'en em venji).

Jozeph a choumaz enn Ejipt gant he dud, beteg ann oad a zek vloaz ha kant. Guelout a reaz bugale Ephraïm he vap beteg ann drived rum ; ha bugale Makir, map Manasse, a zeuaz er bed evel var varlen ho zad-kun.

Goude ann traou-ze holl, o velout e tostee fin he he vuez, Jozeph a lavaraz d'he vreudeur : Goude va maro, Doue a zeui d'ho kuelout ; hag a rei d'ehoc'h pignat diouc'h ar vro-ma d'ann hini en deuz touet e roje da Abraham, da Izaak ha da Jakob. Touit d'in e kassot neuze gan-ehoc'h va eskern diouc'h ar vro-ma.

Goude beza great d'ezho touet, ha lavaret d'ezho : Doue a zeui d'ho kuelout, kassit va eskern euz ar vro-ma, e varvaz oajet a zek vloaz ha kant.

He gorf a oe balzamet, ha lekeat enn eun arched, da c'hortoz ann amzer diouganet gant-han d'he vreudeur.

KANV.

Ton. 28.

Glac'haret oun, bugaligou,
Maro Jozéph !... pebez kelou !
Ho mignoun braz, ho kelenner,
Ho tiverramant hag ho skouer.

Habask eo bet enn he boaniou,
Vuel e kreiz ann enoriou,
Doujuz d'he dad, d'ann holl seder,
Dre ma skeudenne hon Zalver.

Jakob, Jozeph, hâniou karet !
Gant Doue oec'h dispartiet ;
Gant Doue oc'h bet adarre
Lekeat kevret, korf hag ene.

Euruz neb a varv enn he vro !
Bara bro bell a zo c'houero.
Euruz nep zo besiet divlamm
E kichen he dad hag he vamm ! H.

N. B. — Histor Zantel de *Feiz ha Breiz*, reservée.
Henry.

AR ZUL.

Ar zûl a zo anvet *deiz an Autrou Doue*. Mes an oll deizyou euz ar zizhun ha n'ez int-hi ket d'eza ?

Eo zûr, an oll deizyou euz ar zizhun a zo da Zoue. En eo en deveuz ho greet ho zeiz, ag ho zeiz ez int d'eza.

Doue en deveuz krouet pep tra, an neuv gan kemment a zo enha : eled, baradoz ha traou all, an nuv gan kemment a vélom enha : heol, loar, sterêd, kouabr, — an douar gan kemment a zo war-n-eza : tud, anevaled, guez, plant, — ar môr, gan an oll besked ha penvidigezou all a zo enha. Hogen oll o veze bet krouet gan Doue, oll ez int deza. Ar zeiz devez euz ar zizhun a zo ivez greet gant-ha, ho zeiz evel-se ez int d'eza.

Perâg eta ec'h anver ar zûl *deiz an Autrou Doue*, ec'hiz ma vez an deiz-se deza muioc'h egued an deizyou all ?

Abalamour Doue, o veza roet ar c'houec'h devez all euz ar zizhun d'an dud evid ober ho labourou ordinal, evid poanya da bourvezi da ezommou ar vuez-ma, en deveuz miret ar zûl evit-ha he-unan, ag e fall d'eza e vez henoret ha servichet d'an deis-se, gan an dud, he vugale, en eur feson spesial. Evid guir e tleomp henori, karet ha servicha an Aotrou Doue bemdez ag e pep pred euz an deiz, n'ed om krouet ha lakeat gan-t-ha er bed nemed evid se, koulskoude ar zûl a zo eun devez dibabet ha biniget evid henori ha servicha ar C'hrouer, ar C'hrouer epken, ag en eun doare guelloc'h, parfetoc'h. Lavaret a ran

en eun doare parfetoc'h : Epad ar zizhun, o veza ma e m'om stag attao ouz on labourou, daoubleget attao war zu an douar, or spered ag or c'halon n'ed int ket evid en em roi mad a-voalc'h da zonjal en or C'hrouer, d'he veuli ha d'he zervicha. Mez da zûl n'or beuz netra da ober nemet se, nemet sonjal e Doue ha renta d'eza on oll deveryou, ag ivez soursial ouz on ene ha pourvezi d'he ezommou. Ahendall, pa zervichom Doue, e pourvezom, er memez amzer, da ezommou on ene.

Ar zûl ag èn a zo bet a viskoaz *deiz an Autrou Doue*, an deiz konsakret da henori ha da zervicha aneza en eur feson spesial?

N'ed eo ket. En amzer goz, da lavared eo, adaleg ar penn kenta euz ar bed beteg Jezus-Krist ar zadorn eo a voa *deiz an Autrou Doue*. Evelse, ar boblou euz an amzer goz, evel ar Iuzevyen, a vire ar sadorn, a ree euz an deiz-se ho deiz santel. Ar Iuzevyen a hiryo zoken, ar re anezo ha n'o deveuz ket en em c'hreat kristenyen, a zalc'h bepred da viret, da zantifia ar zadorn.

Perâg e voa guechall ar zadorn *deiz an Autrou Doue*?

Setu ama ar rezon pe an abeg a gemment-se : Doue en devoa krouet ar bed e c'houec'h devez. D'ar zûl e kommansaz ha d'ar guener ec'h achuaz. Ar zadorn a zeuaz, ha Doue, o veza ma en devoa achuet he bez labour (krouideguez ar bed), a gemmèraz he repoz, d'an deiz-se, eme ar Skritur zakr. Binniga a reaz ar zadorn ag e santifiaz aneza. Gourc'hemenn a reaz d'an dud, en amzeryou kenta-ze, ober evelt-ha, labourat epâd ar c'houec'h devez kenta euz ar zizhun ag heana d'ar zadorn, lezel ho c'horf da ziskuiza, d'an deis-se, ha tremen aneza o servicha ho C'hrouer.

Setu ama komzou ar Skritur he-unan war ar zeizved devez : « An nènv ag an douar, » eme Moizez e « leor Gencliez ar bed, gan an oll draou kaer a zo « enho, a voa eta peur-c'hreet *er c'houec'h devez kenta.* « Ia, Doue en devoa peur-achuet he bez labour (krouiː « digez ar bed), pa zeuaz ar zeizved devez, ag ec'h « heanaz d'ar zeizved devez, e reaz ec'hiz kemmer he « repoz euz an oll labourou en devoa greet. Binniga « a eureu ar zeizved devez ag e santifiaz aneza, *d. l. e.*, « *e reaz ag e tiskleryaz aneza eun devez santel, eun* « *devez sacr, greet epken evid henori ha servicha ar* « *C'hrouer, ha ne ket evid ober afferyou ar bed-ma*, « abalamour he-unan en devoa kemmeret he repoz « d'an deiz-se. »

Evid guir, Doue ne voa ket skuiz ha n'en devoa ket ezom da gemmeret he repoz. Mes ober a reaz evel-se evit roi skuer d'an dud. Dre enno e lavare d'ezho : « Ma bugale, me ho Krouer ag ho Tad, em « beuz labouret epad c'houec'h devez evit sevel ha « kempenn ho lojeiz, evit pourvezi d'oc'h ezommou « evid ar vuez-ma, ha d'ar zeizved devez em beuz « kemmeret ma repoz ha santifiet ar zeizved deves-se. « Grit evel-d-on; labourit mad epâd ar c'houec'h devez « kenta euz ar zizhun, ha pa deuio ar zeizved devez, « heanit, kemmerit ho repoz, lezit a gostez ho labourou « ordinal, ha santifiit ar zeizved deves-se, o tremen « aneza e ma zervich en eur feson spesial. Mar grit « evel-se, me ho pinnigo. Mar grit ar c'hontrol, eo « kouezo war-n-oc'h ma goallennou. »

Y.-K. Kerzale, *beleg ar Zalet.*

(*An dilerc'h eur vechall.*)

BUEZ AR PLAC'H DEVOT ARMELA,

(*Navet pennad*).

Evel hon euz hen lavared, he c'harantez evid ar beorrien a ioa bras. Mont a rea alies d'ho gueled, ha pa dije touchet he gobr, e roe d'ez-ho arc'hant, e prene d'ez-ho ar pez o divije izom. Pa vije goulonteret he ialc'h, e zea da glask aluzennou evit-ho. Cleved e vije alies o lavared e carje beza bet netra da ober, evid guelloud mont bemdez euz a zor da zor da guestal evid he breudeur keas izommec. Lavared a rea zoken alies da Zoue, gand eur galon entaned dre ar garantez evid ar beorrien: « Me gred, o va Doue, eo brassoc'h ar garantez am euz evid « ar beorrien egued an hini am euz evid h'oc'h. » Beza ez-oa eur micherour paour e kichen Gouened, scoet gand eur gouall glenved : Eun eus edo he veled. He c'hreg zoken na grede ket tostad outhan. Goloet edo a c'houliou a dâlec ar pen betec an treid, debret gand an astu hag ar vreinadurez, astenned var eun dourniad colo en eur solier, hag avechou tagued gand an disesper. Armela o veza clevet pez leac'h edo, a c'houlennas digand he c'honfessour ha digand he mestrez mont dhe veled evid rei d'ez-han sicour. Lezed e oue da vont : diez bras eo lavared gand pebez carantez ha pebez ners en em lekeas da evesâd euz an dên reuzeudic-ze. Ne dremene dervez ebed nez ea d'her goueled, ha bemdez ive e velc'he hag e louzaoue d'ez-han he c'houliou, daoust d'ar c'houez fall a leuskent. Lacad a rea c'hoas d'ez-han ar vuez essoc'h da zouten dre an aluzennou a gasse d'ezhan, ha dre ar garantez a Zoue a skuille en he galon. En eur zont euz an ti-se, e leac'h ma cave kement a dalvoudeguez dirag Doue, he c'halon hag he drem a vije ken antanet, ma c'hellet he c'hemer evid eur pez tan. He c'homzou a vije ker cargued a garantez, a druez evid aneb a so er boan, a levenez evid ar re o deuz cals da c'housao, pa deu ar poaniou-se da veza saouret gand ar garantez a Zoue, ma crede aneb he c'hleve, cleved ar garantez memez o tond euz he guinou.

He c'harantez e kenver he enebourrien a ioa bras meurbed, hag ar c'hoant da ober vad d'ez-ho a vije avechou ken calonec, ma teue en he c'houstians nead nec'hamanchou bian. Diskuil a reas an nec'hamanchouse d'he c'honfessour, hag heman a lekeas ar peoc'h en he ene var guement-se, en eur oueranti d'ez-hi ne zisplijer morse da Zoue, oc'heuil guella ma c'helleur ar gourc'hemennou roet d'eomp da viret : Lavared a reas c'hoas e c'hellomp labourad evid lacad hor buez da zont da veza santel, evel m'as-z-eo santel buez hon tad a so en env. An tad carantezus-se a ro ar sclerijen eus an heol d'ar re vad couls a da re fall, d'aneb o deus caz outhan couls a d'aneb her c'har. Kemer a rea evid eur vadelez a Zoue caout peadra da c'houzao pe beza goapeet. Mar bije creded fall varnez-hi, hag a vije avechou euz a bers an dud fallagr, e cave c'hoas an tu da veuli he c'hrouer, dishenvel bras var guement-se euz eur maread tud santel a sonjse d'an dud, hag a veleur o stoua pa deu eun dra bennag da stourm outho. Perac kement-se? an diaveaz euz ho santelez ne d'eo ket fountet mad.

Armela o veza couet clan, e voue galved eur midisin da zont d'he c'haout. An dên-man o veled an hini glan ker ruz, a sounjas ez oa bet eun disurj bennag en he buez. Petra benag ar greden-se a c'holoe a vez buez Armela, Cousgoude ar midisin a barlantas euz he nec'hamant d'he mestr ha dhe mestrez; Lavared a reas ne voua ket mad martese he goada. Ar midisin se a rea he zever. Mez fazia a rea a gals. Great e oue d'ez-han anaout petra oa he glanvourez, hag e teuas mez d'ez-han.

Confessour Armela, evit rei d'an ene caer-man an tu da zastum danvez evit rouantelez an env, a reas an eus da gredi an drouk a lavared anez-hi. Parlant a rea outhi rust, evel pa vije bet eur plac'h fall dindan diaveaz ar santelez. Armela o veza deut da c'houzoud ar pez a ziscredet var he buez, a deuas da guemer kement-se evel ma kemerer ar vrassa levenez a c'helfe dont d'eomp. Trugarecâd a eure he c'honfessour da veza he c'hemered evid eur pez fall. Gouzle e veule he midisin da veza he zaoled en dismegans, ha ken alies gouech m'her gouele, e falveze d'ez-hi en em strinca d'he dreid evid hen trugarecâd euz ar vad e doa bet diganthan. Mez, credi a c'hellenr, ne deuas ket eb brezel nag eb poan, da c'hellout beza laouen o velet dua he hano gand ar vez. Ar vuaneguez euz he c'haracter a roas peadra da zibuna d'he douster, betec ma teuas Doue da vouga en-hi kement a deue euz ar c'hik, evit he lacad holl da veva dre he garantez.

Oc'h anaout he santelez hag he spered, he mestrez a lezaz ganthi ar garg da c'houarn an ti, hag ar garg da guemered evez euz he bugale hag euz ar servicherrien all. Ar renk huel-se roet d'ez-hi n'he lakeas ket cousgoude da zont da veza na grons na dichek. Pell ac'hano, he doujans pe he humilite a veled ato o para e pep tra. Plega a rea a galon vad d'ar re all, nemed meneg a vije a eun dra benag hag a zisplisje d'a Zoue. Pa vije goulennet digant-hi he ali, her roe eb kuzet netra. Mez ma ne vije ket kavet mad he ali, e tave, hag e c'heuille hini ar re all. Ar pez ne vije ket mad d'ar servicherrien all da ober, hi her grea; ar boued a zisplije d'ez-ho, hi hen diebre gand levenez. Pa vije o comz euz unan benag, e veled en he c'here'hen eun douster hag eun doujans ar vrassa, rag ma crede d'ez-hi ne dleie caout an enor da barlant out dên : an douster hag an doujans-se a vije c'hoas brassoc'h, pa n'em gave dirac eur belec pe eul leanez benag; ha ma vije couseet diraz-hi divar traon ar rilijion, ne lavare guer, evel pa ne ouije netra var guement-se, petra benag mas-z-oa desket bras. Evit derc'hel he vertus kused ha pellad drout-hi istim an dud, e claske ato eul leac'h a gostez evit parlant euz afferiou he c'houstians d'aneb a ioa carguet dhe rên. Eun ijin ar gaera e doa evit kuzet d'an oll ar grassou a roe Doue d'ez-hi. An tan a zeve he c'halon euz a garantez he Salver, he lake avechou da gaout fallaennou; Mez nikun nemet-hi ha Doue ne anaïe an penn caos euz he c'hlenved. T. B.

Lizerou eur Bœlec iaouank d'he zaou Vreur.

Pempet lizer : da Renan. — 1844.

Mal eo ganeen, Renan ker, kass did ar c'helou penaoz oun galvet d'an Adoration e parrez Iann-Mari, Edouard ha Joseph en em gavo ive enon. Pebez eur-vad beza mignonet, labourat kenvret evit Doue ha goude beza labouret da c'huezen an tall evit silvidiguez an eneou, en em gavout dioc'h an noz eun heurik bennag, ha kozeal neuze kalon ha kalon. Bem euz renket lezel aze va fizer evit mont da velout eun den toc'hor braz; goude ar goession em euz renket dont da guerc'hat dezan an Aotrou Doue.

Ne oan ket erruet mad er presbytal, pa m'euz renket mont adarre da velout daou zen all dre eur glao puill. M'em euz guelet em bugaleach er barrez *** eur bœlek o vont da velet tud klan, er memez devez e pevar c'horn ar barrez-ze. Cetu kloc'h an iliz o lavaret din em euz eur badiziant da ober, kenavo-ta, breur quer *** . A. M.

An daou zorn bras.

Eur paotric a zistroe eus ar c'hoat, var he chouc eur beac'h keuneud hag a lakea he ziveskérigou da neza dindanha.

Ar potric-ze a voa he hano Colaic, hag en doa unneg vloaz.

Skuiz oa; naoun en devoa, ha beradou daelou kement ha piz a ruille eus he zaoulagad var he zivoc'h.

Ne ket gouscoude an naoun nag ar skuisder eo a lakea he zaelou da redek. Ar zonch eus he dad oa, he dad a voa maro en nevez amzer diaraog. Ar pez a rea dezhan gouela, oa dre ma sonje e cafje an ti goullou, rag he vam a ranke mont ive d'he dervez da c'hounit he zam bara.

E guirionez an ti a voa goullou ha ker paour, ma leze tar vam anezhan dialc'hoez pa zea d'he labour. Lacr ebet ne gafje enha netra dioc'h he zoare.

Pa voa eat Colaic en ti, e tolas eun diou pe deir bozad keunent munut en oalet, hag e reas eun tamic tan da doma he izili. Neuze o velet ar moguet o sevel, ec'h huanade dre n'en devoa tam da zibri, ha ne vele ket e

vije en ti an distera begad bouet. Neuze en em lakeas da zonjal outhan he unan :

Ne allan ket chom hirroc'h evelen ; rag setu me o tont da veza braz ha cre. Doue en deus bet ar vadelez da rei din divrec'h mad ha guest da labourat, ha va mam a ia falloc'h falla bemdez. Bete vrema hi e deus labouret evidon ; iviziken eo me a dle labourat evithi. Pa vezin den avoalc'h ne devezo izom da labourat tam ; n'e devezo nemet chom ama e kichen an tan, ha pourchas bouet evidomp hon daou, ha ne vezo ket red din chom ep tam evel hirio.

Colaic a voa mad da labourat, ha ne c'hine ket evit implija ar pezic en devoa a ners.

Souden e clevas al loket o sevel ; hag e teuas he vam en ti. Goude beza poket d'he map ha roet dezhan eul loden eus an tam bara du ha seac'h e devoa bet d'he c'hoan, e c'hazezas en eur vouela. Skuiz oa ken ne bade ket, hag evit he labour ne devoa bet nemet ar c'hinaouat vara-ze. Ar paotr a lavaras dezhi. Va mam, me'm eus great va zonch da vont da redek ar bed da glasc labour, evit na vezo mui red deoc'h va beva. Mes ar vam a zirollas neuze da vouela.

— Va mam, eme Colaic, poanius eo, mes red eo gouscoude, rag anez e varvimp gant an naoun. Pa na vezo nemed oc'h, e c'hounezot ho pouet æz avoalc'h ; ha me, pa na vezo nemed houn, a lacai va gouel dioc'h va avel, hag a rai va zamm dioc'h va zorchen ; ha neuze me a gresco, dont a rai ners din ; destum a rin peadra, ha neuze e tistroin d'ho caout pa viot coz, e kemerin d'am zro soursi ac'hanoc'h, ha n'o pezo mui izom da ober netra.

Mam Colaic a voa mantret he c'halon. Gouscoude e vele ervad e lavare guir ar potric, hag e voa red dezhi dispartia diouthan evit he lezel da vont da c'hounit he vara.

Antronoz an heol a voa gae ha skedus dioc'h ar mintin. Colaic a glascas he voutou hag a lakeas colo fresc enho, rag peurliessa e veze diarc'hen. Ar vam a glascas dezhan he zillad da zul pere ne voant nemeur guelloc'h evit he zillad pemdez. Taconet oll oant ; gouscoude pa voant laket var he dro, ha pa voa ar potric kempennet evelse, e voa c'oant avoalc'h.

Dibri a rejont neuze ar pez a jome eus an tam bara du deut gant ar vam an derc'hent. Mes nag ar vam nag ar map ne gredent sellet an eil ouz eguile. Ho daou e claskent cuzet an daelou a zirede eus ho daoulagad.

Oh ! c'houi bugale, pere a so bet great ato stad ac'hanoc'h gant ho tud, ha ne ket bet red deoc'h morse ho c'huitaat, sonjit pebez rann-galon e voa evit ar potric kez lavaret kenavezo d'he vam ha mont kuit diouthi ? Ar c'himiad-ze a voa tenn evitho ho daou.

Colaic a lavaras gouscoude : mad, va mam, red eo din mont kuit. An amzer so caer, an heol so gae, an hent so brao.

— He vam a dolas varnezhan neuze eur zell truezus. He glac'har hag he anken a zirollas neuze kement, ma ne elle mui nemet hirvoudi ha goela. He divrec'h a jome sounnet en dro d'he map oc'h he vriata ; mancout a venne he c'halon dezhi.

Ar potrig a eanas da vouela evit coms laouen oc'h he vam. Kemeret a reas neuze he dog, he benn baz hag he vissac'h, hag e tiblasas.

Mes he vam a loscaz eur griaden ; mont a reas enn nebeut var he lerc'h. Gouscoude o c'houzout ervad e voa red dispartia, hen lezas da vont, mes chom a reas da zellet outhan keit ha ma c'helle he velet. Pa voa eat a guz e tistroas d'he zi en eur vouela doureg, hag ar potrig dioc'h he gostez, goude beza sellet meur a vech var he lerc'h, a vouele druz ive a vont gant he hent. (Eur vech all e livirin peleac'h ez eas Colaic.) G. M.

AN TAD DIZOUE.

E buez Sant Jozaphat e lenner penaus tad ar prins-ze, pehini a voa paien, evit miret na vije comzet d'he vap eus ar guir Doue nag eus al lezen gristen, hen dalc'he en eun doare bennag dindan an alc'hoez, hag en doa difennet oc'h an oll na gomschent dezhan a relijion e guiz ebet. Piou a grette e ve cavet hirio var an douar, ha zoken en hor bro, tadou henvel oc'h tad Sant Jozaphat ? Mad, caout a rer gouscoude.

Brema ez eus vardro daouzeg vloaz, eun Aotrou o chom a dost da Bariz, a deuas da gaout eur vestrez-scol eus ar guear-ze. Clevet en doa oa an dimezel-ze eur vestrez-scol dispar.

— Dimezel, emezhan, c'hoant am eus da zigas va merc'h d'ar scol davedoc'h.

— Mad, eme ar vestrez-scol, digassit-hi. Gouzout a rit peguement a goust da bep buguel ?

— Oh ! evit an dra-ze, me ne zellan ket oc'h ar pez a gousto, hirroc'h a bain zoken evit na c'houlennit, mar kirit. Mes eun dra am befe da c'houlen evit va merc'h, eun dra da behini e talc'han cals. Mestrezet-scol zo ha ne ket falvezet dezho kemeret va merc'h abalamour da-ze.

— Hag an dra-ze, petra eo ?

— Va merc'h so trizeg vloas. Ne deo bet morse er meaz eus va zi. Morse an hano a Zoue ne deo bet lavaret dirazhi e guiz ebet ; ne voar hano ebet nag a veleien nag a ilizou. Morse ne deus clevet eur beden na guelet den o pidi. Goude ma em eus poaniet kement evit miret oc'h va merc'h da gaout anaoudeguez ebet a relijion, ec'h ellit cridi ervad ne fell ket din e ve comzet dezhi a gatekiz, e ve hano dirazhi da vont da gofez, da ober he basc. An traou-ze, a gredan-me, ne dint mad nemet da goll speret ha calon ar vugale. Ha kemeret a ellit-hu va merc'h evelse ?

Ar vestrez-scol a voa chomet mantret o clevet an tad-ze o comz evel ma rea.

— Aotrou, emezhi, me zo christenez. Mes, ha pa na lavarje ket din va c'houstians ne allan ket kemeret eur buguel em zi var arzaoiou evelse, e lavaran deoc'h ne

allen ket miret oc'h ho merc'h da glevet ama hano a Zoue hag a relijion. Ar merc'hedigou all so ama a zesk ar c'hatekiz, a lavar ho fedennou, a ia d'an iliz. Ne allen ket miret outho da goms d'ho merc'h eus al lezen gristen. Hag ouspen, ho merc'h so badezet ; hano Doue so scrifet en he c'halon. Ne deus nemet en em gaout eun tamic er selerijen, da lavaret eo, gant bugale gristen, evit ma teufe dezhi ar c'hoant da anaout he Doue.

— Evelse-ta, eme an tad, ne recevot ket va merc'h ?

— Nan, a dra zur, rag ha pa elfen miret outhi da glevet comz a Zoue, n'em be ket ar galon da lezel em c'hichen eur buguel ep rei dezhan da anaout da nebeuta hano an hini en deus he grouet. Lavaret a ran deoc'h zoken ne dal ket ar boan deoc'h mont da gaout mestrez-scol all ebet, rac nicun ne guemero ho merc'h mar goulennit eun dra evelse digantho.

An tad a ieas knit en eur hija he ziouscoaz, hag en eur c'hrosmolat a enep kement hini o deus relijion ; rag, emezhan, ne ouzont ket petra fell dezho.

Ha brema, petra eo deut da veza ar plac'hig-ze pehini, brema ez eus daouzeg vloas, ne vouie ket zoken an hano a Zoue ? Petra zervich d'an den clasc ober lezen da Zoue ? Petra zervich dezhan lacat he ijin hag he evesdet da glasc beza trec'h d'he grouer ? Piou a ello miret oc'h Doue da denna eun ene davethan pa en deus c'hoant ? Ar plac'hig-ze e deus hirio pemp bloas varnuguent, hag a zo.... leanez a urs Carmez !

Ha penaus eo digoezet eun dra evelse ? Oh ! Doue ne vez ket nec'het evit ober he volontez en despet d'an dud, pa blij gantha.

Ar plac'hig keaz-ze a ioa eun dervez oc'h ober stâm e kichen he frenest. He zad n'edo ket en ti. Eur marc'hadour levriou a deu da dremen. Bez' e voa gantha en he baner levriou fall ha levriou mad ; levriou hag a zo gantho eur c'houez gouest da lacat eur c'hristen da stanca he fri pa ve var bed eur c'hart leo dioutho ; hag ive levriou eus ar re vella.

Ar marc'hadour a jomaz a za dirazhi.

— Prenit eul levr brao bennag diganen, va dimezel, emezhan.

Ar brizonierez a astennaz he dorn evit cregui en eul levr. Lavaret a ran *prizonierez* ; rag he zad, o veza n'en doa cavet mestrez-scol ebet d'he c'hemeret evit he c'helen evel ma felle dezhan, a voa en em c'hreat he unan he mestr-scol, ha n'he leze ket da vont er meaz euz an ti.

Ne oute den peguement a boan a guemeraz an tad difeiz-ze evit miret outhi na velje ha na glefche netra hag a alje digas en he speret eur zonch bennag a relijion. Ne ket ken æz-ze lacat levriou etre daouarn eur c'hrouadur ep ma cafe enho hano a Zoue, a lezen gristen, pe a draou-all evelse. An tad a boanias gouscoude kement, ma crede ervad e teuje abenn eus ar pez en doa sonjet.

Evit diskuez deoc'h peguement a boan a guemere ; scrifet en doa gant he zorn eun histor a Vro-C'hall hed ha hed. E guirionez penaus lacat etre he daouarn eul levr eleac'h ma cafje, er penn kenta, ar rouanez Santez Clotilda, hag ar roue Cloviz oc'h en em ober chrisien var dachen vrezel Tolbiac ?

Eus an histor zantel, eus a histor an iliz, e c'hellit cridi, ne zescas netra d'he verc'h. Pa veze hano eus a histor ar broiou paien, ne voa ket diæz dezhan lavaret dezhi ne voa douecou ar bataned nemet rimaoelfou. Ha setu penaus an tad dall-ze a guemere cant guech mui a boan evit sevel he verc'h ep relijion, evit na vije bet red dezhan da guemeret evit ober anezhi eur gristenez vad.

Ar verc'h eta, evel ma on eus he lavaret diaraog, a astennaz he dorn da gregui en eul levr. Ama en devoa izom he æl mad da ren he dorn. Rag credabl eo mar coeze var eul levr mad, al levr-ze a zigorje dezhi he daoulagad, a zescje dezhi ar pez a guzet outhi ; eleac'h mar coeze var eul levr fall, ne raje nemet eneshi an drevalijen eus he speret, ha marteze teleun ar vreinadurez en he c'halon. G. M.

(An nemorant eur vech all).

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun, 22 Here, — Sant Callist, pap ha merzer.
Dimeurs, 23. — Gouel hon Redemptor hon daspréner.
Dimerc'her, 24. — Sant Raphael, arc'hæl.
Diziou, 25. — Sant Gueznou, escop.
Dirguener, 26. — Sant Alor, escop.
Dissadorn, 27. — Sant Magloar, escop.
Dissul, 28. — Trede varnuguent goude Pantecost, sant Simon ha sant Jud, ebestel.

An Aviel hirio :

Jesus a lavaras d'he ziskibien : Ar pez a c'hourc'hemennan deoc'h, eo en em garet an eil eguile. Mar en deus ar bed cassoni ouzoc'h, gouezit en deus bet cassoni ouzin-me da guenta. Ma vijac'h bet eus ar bed, ar bed en divije caret ar pez a vije dezhan ; mes dre ne doc'h ket eus ar bed, ha ma em eus ho tibabet hag ho tennet eus ar bed, setu perag en deus ar bed droug ouzoc'h.

Ha pet sonch eus ar pez am eus lavaret deoc'h : Ne ket brassoc'h ar servicher evit he vestr. Mar o deus va iskinet-me, hoc'h iskinint ive ; mar o deus miret va c'homzou, e virint ive ho re. Mes kement droug a raint deoc'h, her graint abalamour d'am hano, dre ne anavezont ket an hini en deus va digasset. Ma na vijen ket deut, ha m'a n'am bije ket comzet outho, n'o divije ket a bec'het : mes brema n'o deus netra d'ho didamal. An hini am c'hassa, a gassa ive va zad. Ma n'am bije ket great en ho zouez burzudou ha n'int bet great gant den, n'o divije ket a bec'het ; mes brema o deus ho guelet, hag evelato em c'hasseont, me ha va zad.

Kementse a so evit digas da vir ar pez so scrifet enho lezen ; penaus o deus va c'hasseat eh abeg ebet.

Sant Ian. XV. 18. G. M.

KELEIER.

An Aotrou Ruellou, vikel e Plouenan, so hanvet person e Lanarvily ;

An Aotrou Pennamenn so hanvet vikel e Plouegat-Guerand ;

An Aotrou Gall, vikel e Plouegat-Guerand, so hanvet vikel e Briec ;

An Aotrou Yvenat, vikel e Sant-Marc, so hanvet vikel e Plouguer.

An douriou beuz o deus great cals distruch e meur a leac'h. Gouscoude brema eo en em dennet an dour kuit, hag an encrez a zo eat en he dro. Mes an douarou so bet goloet so chomet varnezho grouan ha livach, tiez so discaret, guez so torret ha tennet eus an douar. Tud ar c'harteriou-ze a vezo pell amzer voaz eus ar voalen-ze a so deut d'ho skei.

An amzer vrao so deut, hag an edou divezad a zo saveteet. Ar c'hazetennou ne gomzont nemet eus an aradegou hag eus ar priziou roet d'al labourerien ha d'al loenet. Evel ma zeo an traou-ze ar memes tra couls lavaret e pep leac'h, hag evel ma o deus an oll guelet an arade gou-ze, ne rafen, oc'h ho merca ama, nemet lavaret d'al lenner ar pez en deus guelet he unan.

E canton ar C'hastel-Nevez ez eus digouezet n'eus ket pell eun dro ar vraoa gant ar chasserien pe hemolc'hidi evit coms brezonnec coz. An dro-ze a gaven ken iskis ma n'he c'hreden ket, evidon d'he beza lennet var meur a gazeten c'halleg. Mes brema ne ellan mui doueti na deo guir, hag ez an d'he merca ive evit ar re a lenn *Feiz ha Breiz*.

E canton ar C'hastelnevez eta, e coajou Laz, e voa eur chasse braz, eur chasse bleiz. Ar chasseourien divar dro a voa en em zestumet, ha kerkent e commansaz an dervez. Ep dale ar chas en em laca da chilpat ; eur bleiz a voa en ho raog. Al loen-kez ne voue ket hir he abaden; treuzet gant diou pe deir boulet, e coezas souden maro mic.

Ar bleiz discaret a voa eur vleizez, eur vam douetus hag e devoa bugale, ha zoken bugale bras dija. Rag a veac'h o doa lazet ar vleizez, setu ar chass o sevel eur c'hrenn vleiz, eur map red ha ma vije deut tosta ma c'helle evit guelet he vam o vervel. Beac'h adarre ta var ar chasseourien. Evel ma credent oll penaus ar vleizez maro a jomje d'ho guedal, e redjont oll varlerc'h ar bleiz beo, hag e lakejont ho freiz var eun tamic moguer e costez an hent.

Lavaret a rer, ar bleiz
Pa vez maro a vez reiz ;

Mes ama ar chasseourien a voa en em dromplet. Pa deujont da glasc'ho bleizez varo, ne gafchont nemet he flas. Mes, a leverot-hu, n'oa ket maro neuze ive-ta ? Eo avad, maro mic. Hag oa eat kuit evelato? Ia, eat oa, mes gortozit, n'oa ket eat kuit he unan. Cavet e doa sicour da vont, ha setu ama penaus.

Eur marc'hadour guin o tremen dre eno, a velaz ar vleizez eno astennet var an tamig moguer. Cridi a ra ez eo eur bleiz maro gant eun taol goad. Hag e guirionez, beuzet oa al loen en he c'hoad. Samma ra al loen maro hag hen tol en he gar evit he gas gantha. O sonjal ouspen e roer eur prim d'ar re a bag eur bleiz, e za d'ar C'hastelnevez da ziskuez he breiz d'ar pennou kenta eus ar guear-ze evit ho lacat da rei dezhan ar prim en doa gounezet. Rag, emezhan, poan en doa bet o tont he unan a benn eus al loen gouez-ze gant he fuzil ha gant he gontellasen. He fuzil hag e gontellassen a voa paked mad en he gar, ha zoken, he fuzil, emezhan, a voa eur fuzil var spillen, eus ar re o deus great kement a zistruch er brezel diveza. Credet e voue. Mont a reat da rei dezhan ar prim. Mes ar gard-champetr pehini a vouie e voa chasse en deiz-ze e coajou Laz, en devoa eun tam disfizians ; ha neuze c'hoant en doa ive da velet unan eus ar fuzillou-ze a so kement a vrud anezho. Setu hen ho tispaca ar fuzil. Ha petra gaf? Eur gorzen houarn guenn evit tenna guin ! Ar pez a voue goassa eo ar chasseourien a zigouezas ive ep dale, hag a gavas ho bleizez staguet e lost car ar marc'hadour guin. Hema, a ellit cridi, a voue great hu varnezhan, hag a ieas kuit lostog. Mes tost oa bet dezhan ober he daol.

G. M.

N'oa mar ebet, e kær X... e voa eur vanden marc'hadourezet o verza pesket var an dachen. An dra-ma a voa eur mintinvez deiz ar foar, ha pesked a ioa var ar staliou a bep seurt. Setu eun den o tont da varc'hata eul leguestr, da lavaret eo, unan eus ar pesket-ze a c'halver ive kemenerien-vor, a so rust ha calet ho zae evel croguen, hag o deus kizellou evel guencle pe cizail eur c'hemener.

Ar pesket-ze a ve c'hoant da gaout fresc, ha zoken, kement ha ma c'haller, e buez.

An den-ma-ta, o varc'hata eul leguestr, a lavare n'oa ket beo, hag evit guelet, e lakeas he voaskel pe he guizel var lost eur c'hi a voa oc'h he heul. Ar pesk a grogas stard, hag ar c'hi kuit mar gouie gant al leguestr oc'h he lost. Va den a redaz ive buan varlerc'h he gui, ha merc'hed ar pesked a lavare : — N'her paco ket ! — Oh eo ! — Ne rar ket ! Ep dale, den, ki ha pesc a ioa eat ne vouiet ket peleac'h, hag abaoue n'eus clevet hano ebet anezho.

Ar re a anavez guiziou ar guerzerezet pesket, a ell sonjal pebez litaniou a voue distaguet eno pa deuas ar merc'hed-ze da velet oa eun dro louarn a voa tennet dezho.

G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *13 Here.*		Pont'Nabat — *14 Here.*	
Priz ar c'hant tiour.		*Priz ar c'hant tiour.*	
Guinis....	13 lur, 49 c.	Guinis....	13 lur, 44 c.
Segal.....	8 lur, 05 c.	Segal.....	9 lur, 07 c.
Eiz.....	7 lur, 64 c	Eiz.....	8 lur, 88 c.
Ed-du....	5 lur, 93 c.	Ed-du....	7 lur, 29 c.
Kerc'h....	8 lur, 79 c.	Kerc'h....	8 lur, 88 c.
Avalou-douar	3 lur, 25 c.	Avalou-douar	3 lur, 25 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 27 Here 1866. N° 91. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun. ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 27 Here 1866.

Brema e clever dalc'h mad coms a vurzudou, a viraclou digouezet ama hag ahont. Lavaret a ve great e falfe da Zoue digueri ho daoulagad da eun nebeut tud diveiz a zo pere a lavar n'eus ket a vurzudou, ne deo an traouze ma comzer anezho etouez an dud nemet rimadellou. O comz evelse, an dud diveiz-ze a ra evel ar re a zer ho daoulagad pa deu an heol da bara, evit lavaret ne ket deiz, n'eus ket a sclerijen. Oc'h ober ar burzudou-ze dirazho, Doue a ra ma zeo red dezho anzao ar virionez, pe tremen evit tud dall mar ho nac'hont.

Fallout a ra dezhan c'hoaz enori ha lacat enori he zervicherien fidel, ar re o deus tremenet ho buez en eur stad dister, disprijet gant ar bed, avechou iskinet ha casseat bete gant ar re ma reant vad dezho.

Evelse er zizun-ma e comzer eus ar burzudou great e kenver ar re o deus pedet servicherez Doue, Mac'harit-Mari Alacok. Mac'harit-Mari so bet discleriet euruz, hag ar burzudou a ra Doue dreizhi abaoue a lakai he c'hanoniza ep dale.

Comz a rer eus a eun den hag a voa devot bras d'ar galon sacr a Jesus. Casset oue bete dor ar maro gant an derzien dom. Dilezet oa gant ar vedesinet ; edo en he agoni. Tostaat a rer oc'h he vuzellou eun nebeut poultren eus a gorf ar plac'h eurus. Dioc'h-tu e tigor he zaoulagad, e teu he anaoudeguez dezhan, e c'hell comz oc'h ar re a voa var he dro ; hag antronoz e rea he labour evel pa na vije ket bet clan.

E kær Autun, eur plac'hig iaouanc, leanez eus ar zacramant, a voa abaoue daou vloaz anter dalc'het gant eur c'hlenvet e boeden he liven guein. He douguen a ranket eus he guele d'he c'hador, hag eus he c'hador d'he guele. Ober a rejot eun navet evit goulen ar pare evithi, hag e voue lavaret dezhi kemeret perz en navet-ze.

D'an navet dervez, goude m'e devoa communiet, epad ma trugarekea he Zalver, setu hi en eun taol o lavaret, souezet oll : piou zo aze? *piou zo oc'h va zevel eus va c'hador ? Me lavar deoc'h ez eus unan bennag oc'h va zevel!* Ha kerkent e savaz he unan, lac'h evel biscoaz. En deiz-ze zoken e voue laket da borcherez er gouent, hag abaoue e ra ar garg-ze couls ha nicun.

Ar plac'h eurus Germana Couzin, a behini on eus comzet meur a vech, a ra ive burzudou, pe da viana Doue a ra e kenver ar re he fed. Unan eus ar re vrassa a anavezer eo an distro oc'h Doue eus a dud, eur barrez eleac'h ma zoa cals dizurziou, ha dreist oll, an eil rum a voa e cassoni hag e brezel oc'h eguile. Ar c'hassoniou-ze a bade abaoue meur a vloaz, ha n'oa ket a zoare e teuje an dud-ze d'en em unani. N'oa nag iliz na presbital. Brema ez eus tri bloaz, person ar barrez a zonjas mont da vez Germana da c'houlen ar zicour eus he fedennou evit tud he barrez. Bet en deus he c'houlen. Brema ez eus eno eun iliz nevez cazi echuet. Cals traou all a vanke c'hoaz hag a so deut ive da heul. Tud ar barrez en em gleo evit ar mad, hag ar person a lavar huel ez eo eno eur burzud bet digant Doue dre bedennou he zervicherez.

Doue a ro d'an dud peadra da zonjal. He voaligner a sco var ar bed, var an Europ dreist oll. Ar goaligner-ze a bere unan epken a voa guech all avoalc'h evit teleur an encrez en eur vro oll, evit lacat da grena tud meur a garter, ar goaligner-ze a deu brema, ec'h eller lavaret a vanden, guech an eil varlerc'h eben, guech meur a hini var eun dro, da ober distruch el loden-ma eus an bed.

Setu ar c'holera, abaoue pell amzer, ne guita ket ar vro. Mont a ra eus a du ar c'hreisdeiz da du an anternoz, eus ar sao heol d'ar c'huz heol, hag e sco ato eun tu bennag.

Ar vrezel zo deut ive da ober distruch ha da zamma, en eun nebeut dervezion, eun niver braz a dud.

Eur goal glenvet so coezet var ar chatal, hag en deus lazet, hag a laz ato loenet ep niver, e Brozaos, en Alemagn, hag e meur a vro all.

Bandennou killeien-raden, henvel oc'h coumoul o

nijal dre'n ear, a so diskennet, dreist oll en Aljeri, da lonca ha da zistruja oll vadou an douar, kement en em gave var ho hent.

Ha setu brema an doureier beuz o tont da zismantri pep tra en douarou plean hag en traoniennou pe er stankennou, o tistruja keriadou abez, o lezel en noaz ha dibourvez a bep tra tiadou tud a gantchou. En eul loden eus ar Savoa, a hed ster vraz al Loer ha meur a ster all, an dourioù dirollet o deus goloet an douarou a bep tu, ha petra jom var ho lerc'h nemet grouan ha livach, guez ha tiez discaret?

Guech all pa deue breac'h an Aotrou Doue da bounneraat, pa zigoueze eur voalen bennag evelse, an oll a rede d'an ilizou da c'houlen trugarez oc'h an Env. Ma ne allet ket ato pellaat ar voalen, da viana e tesket he gouzaon gant feiz, hag e reat evelse vad d'an ene ma na reat ket d'ar c'horf.

Hirio ne ouzeur nemeur pidi. Pephini a fell dezhan lavaret he bez divarbenn ar goaligner hor sco. Goulen a rer digant ar voueziegueз ho fellaat. Mes siouas! ar gouizieguez, skiant an den so berr da zonjal beza treac'h da voaligner an Env. Ar voueziegueз a so mad pa vez hano da lacat etre daouarn an dud benviachou gant pere e c'hellont en em laza æssoc'h ha buanoc'h, mes diners en em gaf pa vez izom da zistrei ar birou a zorn Doue. Ar beden a dal neuze hirroc'h evithi.

Ar goaligner-ze a sco hirio var ar vro a so kenteliou a ro deomp providans Doué. Diskuez a reont deomp on eus izom da c'houlen trugarez, on eus izom da zistrei oc'h hor C'hrouer ha da viret guelloc'h he lezen.

G. M.

Rom.— Ar pevare a viz here, deis gouel Sant Fransez Assis, ar Pap, goude beza clevet ali ar gardinalet hag ar re en doa galvet evit an afer-ze, en deus discleriet e c'hallet, ep aoun, cas var araog ar prosez evit canoniza an daou zen eurus Paul ar Groas ha Leonard a Bors Mauris. Laket en deus lenn an daou scrit roet gantha evit kementse. Roet en deus c'hoaz scrijou evit tud santel all a so hano ive da ganoniza, evit discleria eo guir burzudou great gantho.

Ar zoudardet eat eus a Frans da Rom, a so digouezet iac'h, hag a so great eun diguemer ar c'haera dezho, evel ma on eus hen lavaret er sizun dremenet. D'ar pevar varnuguent a vengolo, vardro pemp heur dioc'h ar pardaez, ar zoudardet a voa en em renket var unan a blasennou kær, hag hon Tad Santel ar Pap so eat da rei dezho ar venediction abostolic. Ar zoudardet o doa c'hoanteat kementse, ha Pii Nao en deus roet dezho ho goulen. Goude beza ho benniguet, en deus lezet an ofiserien da zont da boket d'he dreit. Ar *c'hommandant* a lavare d'ar Pap ho hanoiou, hag ar Pap a lavare eur guer mad bennag da bephini anezho, hag a roe ive da bephini anezho eur vedalen.

Deis gouel Sant Fransez, pehini a voa en em c'hreat paour evit Doue, ar Pap en deus roet eul lein d'ar beorien. Evelse, e creiz he baourentez he unan, Pii Nao ne ancounac'ha ket an dud izomec, pere a so dreist ar re all memprou Jesus-Christ. El lein-ze ne vez diguemeret nemet peorien.

Marseil. — An Aotrou'n Escop Plas, nevez digouezet e kerbenn he escopti, so bet eat da velet ar re glan en hospitaliou, rag ar c'holera so er guær-ze. Oc'h ober he dro dre ar zaliou, e tigouezaz gant guele eun den clan, dare da vervel, mes pehini en doa c'hoas gouscoude he anaoudeguez. An den-ze en doa bet he zacramanchou, mes n'oa ket bet couzemennet, hag e pedaz an escop da rei dezhan ar gouzemen. An Aotrou'n escop a roas buan dezhan he c'houlen, ha setu penaus en deus an Aotrou Plas commanset ober he garg a escop.

Auch. — Er guær-ze, evit Pasc ar vugale, ez eus guelet eun dra hag en deus great plijadur d'an oll. Ar jeneral *** en devoa eur verc'h oc'h ober he Fasc kenta. Mont a reas da gaout an Aotrou Person evit gouzout digantha pehini oa ar verc'h paoura a dlie receo he Doue er memes dervez gant he verc'h. Ar jeneral en em gargas da visca ar verc'h paour-ze, ha deiz ar gommunion e reas he c'has hag he c'herc'hat eus an iliz e carroz e kichen he verc'h he unan. Ar plac'hig paour-ze a dremenaz an deiz oll e ti ar jeneral pehini a voa bet en iliz keit hag ar vugale.

Ar c'holera a ra ato distruch e meur a leac'h. E Beljic e talc'h ato da skei eun niver braz a dud. Bez'ez eus dreist oll eno eur barrez eleac'h ma en deus sammet cals, hag eleac'h ma o deus an dud kemeret kement a aoun razhan, ma tilezont ho c'herent tosta zoken kerkent ha ma crog ar c'hlenvet enho. Ne gred mui den mont var dro an dud clan nemet person ar barrez, ar medesin, hag ar c'hoarezet so eno oc'h ober scol, evelse emaint ive nos deiz e tal gueleou ar re glan. N'eus nemetho evit cas d'an douar ar re a varf. Eur c'halvez zo hag a gred c'hoaz ober archedou, mes pa en devez great an arched, hen laca var an hent, ha neuze ar beleg hag ar medesin her c'hemer ac'hano, a laca an hini maro enha, hag her c'has d'ar vered var eur c'hravaz. Ar beleg hag ar medesin a zoug evelse ar c'horf maro en eur lavaret pedennou an anaoun.

Eun dervez gouscoude e tigouezas sicour gantho. Eun aotrou braz nevez deut da chom en eur maner en deus er c'harter-ze, en em gavas da dremen pa edont evelse o touguen eur c'horf maro d'an douar. Kerkent e reas d'ar beleg discregui hag en em lakeas en he leac'h. Ah Aotrou mad-ze eo an Aotrou Merod, n'eus ket pell ministr hon tad santel ar Pap. An Aotrou Merod ne ean da redek da velet tud clan ha da gas aluzennou e kement leac'h ma zeus izom.

Kementse a zigas da zonch eus eur mansoner a Bariz a voa o labourat e Viterb pa grogas ar c'holera eno. En em lacat a reas da zervicha ar re glan, hag ez ea ive noz deiz da renta dezho an oll sicourou a elle. N'eus ket pell e velaz o tont er c'halatrez ma ema o chom enhi, an Aotrou Merod carguet gant hon tad santel ar Pap da zigas dezhan eus he hers croas sant Sylvestr. G. M.

HISTOR ZANTEL,

TENNET DIVAR LEVR ANN EXOD (1).

(*Pennad kenta*).

Bugale Jakob sklaved enn Ejipt.

Setu ama hanoiou bugale Israël pere a zeuaz d'ann Ejipt gant Jakob, galvet gant ho breur Jozeph; pep hini anezho a zeuaz gant tud he di.

Ruben, Simeon, Levi, Judas, Issakar, Zabulon. — Benjamin. — Dan ha Nephtali. — Gad hag Aser.

Ann holl dud-se eta, euz a vouenn Jakob, a oa dek ha tri-ughent anezho. Jozeph a oa dija o choum enn Ejipt, hag en devoa daou vab, Manasse hag Ephraim.

Bugale Israël a greskaz, eme ar skritur, evel ma vrons ar c'hoat, evel ma tihad ar pesked er mor; ha tri-ughent vloas goude maro Jozeph, e karghent dija ann Ejipt, hag ho gallond a zeue braz. Ar c'hresk dispar-ze, eme Zant Aogustin, a oa eur c'hras a roe Doue d'he bopl, hag a verke ar c'hresk burzudussoc'h c'hoaz a dlie c'hoarvezout e iliz Jezuz-Krist pa zeuje ar gristenien d'en em skigna dre ar bed. Sulvui e vijent lazet hag hiskinet gant prinsed ann douar, sulvui e kreske ann niver anezho. Goad ar verzerien a oa eun had kristenien.

E keid-se e savaz var ann Ejipt eur roue nevez, ha na rea stad ebed euz madoberou Jozeph, nag euz he dud. Hag e lavaraz d'he bobl: setu bugale Israël deuet da veza eur bobl braz, ha krévoc'h eo evid-omp-ni. Deuit, goaskomp hen mar d-omp fur, gant aoun n'e greskfe muioc'h c'hoaz; ha mar savfe brezel en hon enep, n'en em lakafe a-unan gant hon enebourien, ha goude beza trec'het ac'hanomp, ne d-afe kuit euz ar vro.

Lakaat a reaz eta var-n-ezho mistri-labour d'ho goaska dindan re veac'h. Al labourou diessa hag ar re ziveza a vije d'ezho; ober brikennou, meska pri-raz, darbari d'ar vassounien. Hag e savjont da Pharaon keriou kré da zioual he denzoriou, Phitom ha Ramasses. Mes sulvui e voasket var-n-ezo, sulvui e vodennent hag e kreskent. Hag ann Ejipsianed ho doa kaz out-ho, hag ho zrubulie muia ma hellent, oc'h ober c'hoaz goab anezho.

Hoghen ar roue, o velet ne c'hounneze nétra gant he labourou, a c'halvaz d'he gavout amieghezed ann hebreed, hag a lavaraz d'ezho: pa'z eot da vouilioudi ar graghez hebre, mar bez eur map, lazit-hen; mar d-eo eur verc'h, mirit-hi.

Mes ann amieghezed ho doe aoun rag ann Aotrou-Doue ha na rejont ket ar pez a oa gourc'hemennet d'ezho gant ar roue. Mirout a rejont ar baotred. Ar roue ho galvaz da zont d'he gavout hag a lavaraz d'ezho: E pe zonj emaoc'h-hu oc'h ober ar pez a rit, oc'h espern evelse ar baotred?

Hi a respontaz: Ann Hebreezed n'int ket evel graghez ann Ejipt; gouilioudi a reont ho-unan hag abanz ma ec'h arruomp enn ho c'hichen, eo bet ar c'brouadur. Ne ouient ket e oa pec'hed lavaret eur gaou, memes evit mirout ouz eun drouk. Ha d're'n abeg ma ho doa bet doujanz Doue, Doue a reaz vad d'ezho, hag a zavaz hüel ho zi dre binvidighezou hag eul lignez euruz.

Pobl Doue a greske ato, hag a zene galloudek meurbed. Pharaon eta a c'hourc'hemennaz ma vije taolet ebarz er ster kement paotr a vije ganet d'ann Hebreed, ar merc'hed hepken a vije miret. Petra' dal da furnez ann dud klask enebi ouc'h furnez Doue? Pa fell da Zoue, savetei he vignouned ha kas da beun ho venosiou, ne-ket finessaou ann dud fall a viro, he velet a raimp hed ann histor vunzuduz hon euz da gounta. H.

---

(1) E brezounek: *Levr ann Teac'h*, dre ma tesk d'eomp e pe zoare, Teac'haz ar bobl a Israël euz ann Ejipt evit dont d'ann Douar-Santel.

BUEZ AR PLAC'H DEVOT ARMELA.

Armela, o veza dent a benn da ober nebeud a gaz euz an istim a read anez-hi couls hag euz ar veuleudi a roet d'ez-hi, a deuaz ive da gaout dismeganz evit an oll draou diaveaz. He c'halon distag a bep tra, a gavas eul levenez vraz oc'h en em gaout en dibourvez rag ma c'helle guell a-ze rei he oll c'harantez da Zoue. Evel-se e pedaz he c'honfessour d'he lezel da rei kement a c'houneze d'ar beorien. Lavared e voue d'ez-hi ne roje nemed an drederen euz he c'homanmand bep bloaz, hag ober a eure er giz-se, betec ar bloaz 1651. Mez neuze e zeaz da servicha evit netra. Euspenn an drederenze, e roe c'hoaz d'ar beorien kement hag a c'helle da zestum. Kement a carie an dud ezommec vraz, ma dije c'hoant, bep tro ma ho gouele da n'em strinca d'ho zreid evit enori en ho fersonaj hor Salver beniguet. Er bloaz 1636, goude beza goulennet meur a vech digand he c'honfessour, e reaz ar vàn da veza re sempl evit guéllout labourat, hag e pedaz he mestrez da glask eur servicherez all. Evit lacad he mestrez da blega, e c'houlennaz beza dalc'hed en ti evid he boued ebken. An Itron a assantaz gant-hi, hag Armela a n'em gavaz evuruz da veva eb caout netra etre he daouarn. Mez pevar bloaz da c'houde, e reaz c'hoaz caeroc'h. An deiz diveza a viz guenver euz ar bloaz 1655, e reaz veu a baourentez dre ali he c'honfessour, e parlouer couent an ursulinezed, dirag an Tad Lesseau, person scolach ar Jesuisted. Euspen an Tad-ze a rene neuze ar scolach e leac'h ar guir Superior, ez oa eno c'hoaz superiorez ar gouend ha diou Leanez-all. Setu aman comsou Armela:

« En hano an Drinded adorabl, hag en hano hor Salver Jesus-Christ, va guir garantez, e ran vœu da zerhel ar vrassa paourentez: en em zizober a ran euz a guement tra zo bet var va hano bete vreman. Ne gue-

« merin iviziken, nemed ar pez a roffet d'in, Mam su-
« periorez (en eur drei dioc'h out-hi) dre aluzen en
« hano Jesus-Christ. » Ar Superiorez a lavaraz d'ez-hi e kemere he vœu en hano Jesus-Christ, hag e roe d'ez-hi dre garantez evit Doue, an dillad e doa digasset ganthi. Lavared a reaz c'hoaz d'a Armela kemer he boued hag he dilliad evel eun aluzen great d'ez-hi en hano hor Salver Jesus-Christ.

Tud ar bed o deuz poan o velet peguen caer eo dirag Doue eur baourentez ken braz. Jesus-Christ, an Ebestel hag an holl zent o deuz cared ar baourentez. Calon an dên, distag euz madou ar bed-man, a gav essoc'h a-ze an hent a gass d'an Env.

Araok ober ar vœu-ze eta ar plac'h santel man, a c'houlennas adare ali he c'honfessour, rag ne rea morse netra euz he fen he-unan ! Ganed ez-oa gand eur sentidiguez vraz ; hag adalec he bugaleac'h en en sante douguet d'a senti eb goulen perag. Sulvui e zea en oad, sulvui e vele peguen dangeruz eo heuil ar pen an-unan; ha sulvui he ene a ioa deut da veza caer dirag Doue dre he santelez, sulvui e vele peguen talvoudec ez-oa d'ezhi ober e pep-tra ar pez a vije merked d'ez-hi e kenver he devosionou, he finijennou hag he foanniou. Ken encrezuz en em gave var guement-man, m'a ne roje morse d'ez-hi he-unan eun taol disiplin en tu-all d'ar pez a vije merket, peguen braz benag e vije he c'hoant d'a n'em gastiza. En dervechou m'a ne c'helle ket communia dre urs he c'honfessour, ne dije biken communiet hag e vije deut eun eal e-unan d'he c'hommunia. Petrabenag he c'hoant da ziguemer Jesus en he c'halon a ioa braz meurbed. Ne oa ket nebeutoc'h sentuz e kenver he mistri ; rag biken ne raje an distera tra eb ho lavar. Dre vertuz ar sentidiguez vraz-ze, Armela a lakeaz da zont da veza talvoudeg d'ez-hi evit rouantelez an Env, an oberou disterra euz he buez.

Evit guelad peguen caer ha peguen santel ez oa buez ar servicheurez-man n'euz nemed sellad euz ar pec'hejou bian a rea ar muia poan d'he spered : eur goms plijaduruz lavared evit c'houarzin : eun disterdra en dije distroet he spered euz Doue : Eur banne dour pe eur c'hinaouad vara kemered goude eul labour denn; ar c'hoant da lavared eur goms rust d'he mest iaouanc, deut da veza egazuz dre eur c'hlenved en doa, ha c'hoaz evid he vad : beza great eul loden euz falla dillad he mestrez goz, maro er bloaz 1656, roet d'ez-hi, e leac'h beza guedet ma vije great al loden-ze d'ez-hi gand reall : Beza cavet mad ez-oa roet d'ez-hi evit douguen caon d'an itron-ze, eun habid saved a vezer mad. Beza en em glemmed, ha c'hoaz gand eul lealded vraz, hag eur vech ebken en he buez, dre ma ne vije ket roet d'ez-hi eun dra ezommeg-braz : beza laked en he spered n'ez-eo ket eun devosion, hini eur plac'h a ziskuez beza santel petra benag he buez ne deo ket direbech avouallac'h : Sétu pec'hejou brassa Armela, setu ar pez he deuz he laked da skuil kemend a zaelou c'houero, ha da ober pinijennou ken rust ha ken caled.

Ne oua ket avouallac'h evithi ar poaniou hag ar c'hlenvejou a vije digasset d'ez-hi gand Doue ; kared a rea kement ar poaniou-ze, ma dije clasked re-all calz brassoc'h, penefe he c'honfessour a deue aliez d'he diarben, oc'h ober d'ez-hi en em voderi. He finijennou ne vijent anavezed nemed gand he c'honfessour ha Doue ebken. Eur boan ar vrassa a guemere evit kuzad ar goad a lake da redec euz he c'horf an taoliou disiplin pe scourjerez.

Doue a lezaz gant-hi eun enebour da vrezellecad : an enebour-ze a voa an tech da glask he æzamant var meur-a-dra, hà tam en oll direfuz var he boued. Treac'h e voue ato d'an enebour bilimuz-ze. Morse ne deuz bet leac'h da gaouet netra da n'em rebech var gement-se. E kenver he bouet, ne sonje tam en-hi-he-unan nemed goude beza roed ar pep guella d'ar re-all. An holl a gave souezus ec'helje beva gand ken-nebeud a vagadurez ha c'hoaz ken fall. Petrabenag ma vije bepred treac'h d'he zech e teue cousgoude aliez da leuskel daelou dre ma ne c'helle ket her mouga, ha dre ma ranke bep mare ober d'ez-han brezel. En divez Doue a vruzunaz ar *Philistin*, n'hen doa lezed en eun douar a garie kement, nemed evit rei tro d'he servicheurez santel da c'hounit kement a gurunennou hag a victoriou dre he ners paduz er brezel.

He ene caer ha santel, laked pinvidic dre guement a vurzudou a roe d'he diaveaz eun dra benag henvel euz traou an Env. Kement ze a rea ma vije clasked ha caret gand an holl. He doare ken dous henvel euz hini an elez a zave var zu Doue an holl sperejou ha calonou he guele. Ker sioull e vije ato, ma-ne gozee morse eb izom, ha c'hoaz e ber gomzou. Kement ne barlante ket a Zoue a zisplije d'ez-hi, ha ne ouie ket penauz encou crouet gand Doue, a helle sonjal e netra all ebed nemed enhan. Da c'houde, pa deue d'ez-hi kleved parlant divarbenn traou vean, ne rea vân ebed d'har c'homzou, hag e lakea he spered da drei oc'h Doue. Ne rea vân en oll euz an traou ne zellent ket outhi, ne guemere ket an disterra plijadur o cleved an nesventiou. Doue, he garantez hag he vadelez, setu var betra e carrie cleved parlant, pe parlant hi he-unan.

T. B.

AR ZUL.

Lavaret em beuz d'eoc'h, ma mignoned ker, er gentel diaraug, penauz gwechall goz ar zadorn eo a voa deiz an Autrou Doue, ha kemment-se a zo bet padet pevar mil bloaz, beteg Jezus-Krist. Abaoue Jezus-Krist, ar sul eo a zo deut da veza deiz an Autrou Doue.

Piou en deuz greet ar jenchamant-ze, taulet ar zadorn a gostez ha lakeet ar zûl en he lech da zeiz santel?

An Ebestel ho-unan, neubeud goude ma voe pignet or Zalver Jezus-Krist ebarz en Nènv.

Ag euz ho fenn ho-unan eo a rezont ar jenchamant-ze?

Nan. Ar Spered-Santel he-unan a inspiraz d'ezo hen ober, a lakeaz en ho spered tanler ar zadorn a gostez ag ho dougaz da gemmer ar zûl en he lec'h da zeiz santel.

Perag? Perag ar zûl kentoc'h egued eun deiz-all :

Abalamour da zaou dra dreist pep-tra : 1° Abalamour da zûl eo e savaz Jezus-Krist euz ar bez leun a vuez (d'ar Zûl Fask) ; 2° abalamour da zûl (da zûl ar Pantekost) eo e tiskennaz ar Spered-Santel war an diskibyen all, pere en em gave gan-t-ho er Gamblid, da lavared eo, er zâl vraz e peini Jezus-Kris-en devoa greet ar pask gant he Ebestel, araûg kom mans he basion (*Kamblid* a zo greet euz a ziou gomz, euz ar gomz *kampr* pe *kamp*, ag euz ar gomz *lid*, *lidou*. *Lid*, *lidou* a ziniffi *seremoni*, seremoniou).

Or Zalver eta a resusitaz da zûl, pe ec'hiz ma lavare an tadou koz, a zazorc'haz da zûl. Hogen, rezurreksion pe dazorc'hidigez or Zalver eo ar brasa euz he oll vurzudou, an ini en deuz lakeet ar ziel war he oll vurzudou all, war gemment en deuz greet ha lavaret en he vuez. An diskenn euz ar Spered-Santel war an Ebestel ha war an diskibien all, a zo ivez eunan euz ar brasa grasou e deuz resevet an Iliz euz an Nènv. Setu perâg eo fallet da Zoue e vize lakeet ar zûl, e peini deiz e voa greet ar burzud-ze ha resevet ar c'hras-ze, e vize lakeet ar zûl, a lavaran, da zeiz santel, évid ma c'halze ar gristenyen dre enno kaout muioc'h a amzer da zonjal en daou vister bras-se euz ar Relijion, delc'her gwelloc'h sonj euz anezo ag ho henori muioc'h dre ho azistans en ofisou.

Setu ama petra a lennom en eul lizer a scrifaz Sant Barnabaz d'ar gristenyen euz he amzer. — Sant Barnabaz a voa diskib d'an Ebestel, ag a heulyaz an abostol Sant Paul en he veachou abostolig evid he zikour da brezeg an Aviel. — « Tremen a reom ar zûl, » emez-ha, « en eul levenez santel, her miret ag her » santifia a reom gan joa, o veza ma eo an deiz e « peini eo savet Jezus leun a vuez euz a douez ar « re varo. »

Ha ni ive, ma c'henvroiz ker, greom ec'hiz or breudeur kristen euz an amzer goz, ec'hiz an dud fidel euz a amzer an Ebestel, tremenom ar zûl en eul levenez santel ag her zantifiom mad. Room d'or c'horf eun tam hean, lezom aneza da ziskuiza, da zul (labouret a-woalc'h en deuz epâd ar c'houec'h devez all euz ar zizun), ha tremenom an deiz santel gan on Tad peini a zo en Nènv, en he zervich. Ia, pa zeu ar zûl, savom or c'hein, daoubleget epâd ar zizun, ha kemmerom buan penn an ent da vont da di Doue, d'on iliz parrez. Na glevit-hu ket mouez ar c'hloc'h oc'h ho kelver? Deom da renta d'hor C'hrouer ha d'on Tad karantezuz on deveryou a vugale vad. Deom d'he di binniget da adori aneza, d'hen henori, d'her meuli, da gana gan ar beleg he gantikou santel. Deom da zelaou komz euz aneza ag euz ar gwiryonezou euz he Aviel, er gador-brezeg. Epâd ar zizhun n'or beuz nemeur klevet parlant nemed euz a draou ar bed-ma. Ha ne dle ket beza mall gan-eom gwelet ar zûl o tont, évid ma klevim parlant euz on Tad peini a zo en Nènv, euz he garantez évid-om, euz ar baradoz, ôr guir bro, da belni ez om galvet oll da vont, goude ar maro?

Deom da drugarekaat aneza euz an oll grassou, euz an oll vadoberou, ken évid or c'horf ken évid on ene, pere or beuz resevet digan-t-ha epâd ar zizhun. N'ed om netra nemed dreiz-ha ; ne ouffem netra eb-d-ha. Piou ac'hannom a zo goest da ober eur c'hreunenn ed, eur c'heotennig? Mar tebrom bara, piou hen pourvez d'eom? Ma or beuz dour ha traou all da efa, ma or beuz eur c'hrez, eun tam dillad bennâg da droi en dro d'eom, piou a ro d'eom kemment-se? Piou a fournis d'eom an danvez da ober anezo? Piou a laka eost da zont en hor parkeyer, frouez e gwez or jardinou ag or gwerjezou, ruskenn war ar ganabenn ha war al lineun, geot en or prajeyer évid maga on anévaled? Piou a laka ar c'heotenn puret ha disvalet gan ar veoc'h, d'en em droi e leaz en he divron. A ! na dall eo an den, peini na wel ket en traou-ze oll dorn karantezuz an Autrou Doue o pourvezi d'on ezommou ! Na yen, na digar ha dinatur, n'ed eo ket neuze he galon e kenver an Tad-ze ker mad ha ken din da veza karet, meulet ha trugarekaet ! O! ma c'henvroiz ker, na vezom ket euz a niver an dud dall ha digar-ze. Gwelom ag anavezom madoberou an Autrou Doue en or c'hènver ; meulom ha trugarekeom aneza bemdez, mes da zûl ispisial o vont d'an ofisou, e-pelec'h oc'h allim en em eunani gan or Zalver Jezus-Krist, évid meuli ha trugarekaat gan-t-ha ha dreiz-ha, ag ével-se en eur feson parfetoc'h, he Dad eternel, or C'hrouer ag or Madoberour.

Y. K. KERZALE, *Beleg an Zalet.*

(Eur pennad all eur wechall.)

An daou zorn bras.

(EIL PENNAD.)

Setu eta Colaic en hent. An ezen vintin a ioa fresc hag a zigasse da gaout ar fri c'huez mad ar bleuniou. An alc'houeder a zave en eur gana hag en eur grial oc'h Per digueri dezhi, hag ével ne zigore ket e tiskenne d'an douar en eur bec'hi. An amzer vrao ha fresc-ze a zidanaz eun nebeut penn ar potric. Eana a reas da vouela, mes he galon en he greiz a biclamamas c'hoaz eur pennad mad. Gouscoude he dristidiguez a lea kuit dre ma pellea dioc'h ti he vamm. He speret en em astenne var an amzer da zont, hag e vele pep tra caer enha. Sonjal a rea pebez dudi e vije évit he galon distrei dre ar mêmes douarou, ar mêmes prajeier a dreuze brema, ha kementse pa en divije destumet peadra da veva dizoursi, he vam hag hen.

Var guementse e teuas levenez en he galon, hag en em lakeas da vouscana en eur vont gant an hent évit

diskuez dezhan he unan n'en doa ket aoun hag oa eur potr courachus.

Emberr, pa edo o treuzi eun draonien goloet a vleuniou hag a louzou c'huez mad, setu hen o velet a dreuz ar venojen ma kerze dreizhi, eur goumoullen louet ha moguedus. Euz ar goumoullen e teue eur pez crabanou, daou zorn bras, bras divent, hag en em astenne eno digor var al leton. Colaic a voue souezet meurbet; gouscoude n'en devoue ket a aoun. O veza chomet a za, e clevaz eur vouez hag a gave dezhan a deue eus ar goumoullen :

« Colaic, eme ar vouez-ze, n'as pe ket aoun ; me anavez da zonjou ha a so deut d'as sicour. Dalc'h mad da garet al labour ha da veza aketus, ni as tifenno. Den n'hor guelo nemedot da unan, ha bevech ma pezo izom, ni en em gavo evit renta servich dit. Bale-ta dienerez ; digor eo an hent dirazout evel ma zeo digor dirag kement hini o deuz ijin. »

— Bennos Doue, daouarn mad, eme Colaic en eur denna he dog. Me gred e claskit va mad, rag re vian oun evit ma clasfac'h ober droug din, ha bete vrema em eus guelet ato ar re vras ha galloudus o tifen ar re vian ha diners. — An daou zorn a ieas en ho zro, ha Colaic en em lakeas adarre da vale.

Ar burzud-ze a laoueneas kement ar potric mad, ma lame ha ma tanse en eur vont. Morse, e creiz he c'hoariou n'en doa bet kement a blijadur, n'oa bet he galon ker scanv.

Etre daou an deiz a iea ebiou, ha Colaic a valee goustatoc'h. Ar skuisder a grogue en he zivesker. Gourvez a reas var al leton, he zaoulagad savet gantha da zellet ous an Env, hag e vele, o tremen a zioc'h he benn, ar c'houmoul griz poulzet gant an avel dindan an oabl glaz.

Epad ma edo evelse oc'h ober he ean, e cave dezhan clevet eun trouz henvel oc'h ar gurun o crozal. Silaou a ra piz, hag e vel ema an trouz-ze tost dezhan, ha ne ket eus an env eo e teu. Sevel a ra da vont etrezeg ma clev an trouz. Digouezout a ra var ribl eur ster pe eur frout ; eun dour braz hag a eonenne gant an tiz a voa varnezhan.

Penaus treuzi ar ster-ze ? Peleac'h caout pont pe eun dra bennag evit mont en tu-all ? He galon a fazias da Golaic. Azeza a reas eno da zellet oc'h an dour, skuis maro hag an daelou en he zaoulagad. Kerkent setu unan eus an daou zorn braz o tont, o cregui enha goustadic, hag oc'h he lacat ep poan ebet en tu all d'ar ster.

— Ho trugarecat, va dorn mad, eme ar potric ; mes an dorn n'her guele mui. Mes gouscoude oa deut al laouenidiguez dezhan adarre, rag guelet a rea e teue e guirionez an daouarn bras d'he zicour pa en deveze izom.

Ep dale e tigouezas gant eur c'hoat bras. Ar c'hoat-ze a voa enha guez huel, ha keuneut ker stang, hag ar scourrou griet en eun doare ne alle den tremen dreizho. Colaic a felle dezha evelato mont var araog. Esper en doa da gaout sicour mar bije red. Troc'ha a'ra eur vaz teo, hag en em laca da skei a ziou hag a gleiz var an scourrou evit ober guenoden. Epad ma zea evelse guella ma c'helle, e clev eur iudaden c'houez ha scrijus a dost dezhan. Chom a ra crenn a za en eur grena gant he aoun. O sellet etouez ar c'heuneut e velas eur picol bleiz o tont eün dezhan.

Me ho les da zonjal pebez spont evit ar potric kez pa velas al loen criz-ze, discrognet he zent gantha, hag he zaoulagad ruz evel daou guef tan ! Sonjal a rea dezhan oa great gantha, hag ec'h erbede he ene paour oc'h an Aotrou Doue, pa velaz an daou zorn braz o tont euz a douez ar guez. Unan anezho en em lakeas etre ar bleiz hag hen, hag eguile a grogas evel eur voaskel el loen fero hag her mougas.

Colaic en em dolas neuze d'an daoulin da drugarecat Doue a greiz he galon ; rag gouzout a rea ervad edo Doue adren an daouarn-ze, eo Doue ho digasse dezhan. P'en doa great he beden, an daou zorn ne voant mui eno. Dare gant ar skuisder, e sonjas chom eno da dremen an noz, hag e tigoraz ar bissac'hig eleac'h m'e doa he vam laket dezhan ar pezig e doa gallet caout a vouet. Rag kement a draou burzuduz a voa digoezet gantha en deiz-ze, n'en doa ket c'hoas sonjet dibri tam. G. M.

AN TAD DIFEIZ.

(EIL PENNAD).

Ar verc'h a dolaz he dorn var eul levric, eur golo alaouret varnezhan, hanvet : *Testamant nevez hor Zalver Jesus-Christ.* En em lacat a reas da drei eun nebeut follennou, hag e vele merket e commansamant ar pennadou. *Guinivelez Jesus... An tri Roue a zao-heol... Jesus o tec'het en Ejipt.. Bugale Bethlem laket d'ar maro.. Jesus o tistrei eus an Ejipt...*

— Oh ! emezhi, nag a draou caer ! pe seurt levr eo hema ?

— Ar Scritur Sacr eo, eme ar marc'hadour, hag eul levr ar c'haera evel a velit.

Ar plac'h iaouanc a brenas al levr, hag her paeas ker, Ar marc'hadour a ieas kuit laoueu ; caout a rea dezhan en doa great eun taol caer. Mes ar verc'h e devoa great c'hoas caeroc'h taol.

Epad meur a zervez, ne dennas ket he daoulagad divar al levr, mes e cuz eo hel lenne, rag eun dra bennag a lavare dezhi ne dlie ket plijout al levr-ze d'he zad. Toma a rea he c'halon o lenn an Aviel. Dreist oll e prezeguen hor Zalver var ar menez e cave guirionezou ha ne doa clevet morse hano anezho gant he zad, hag e chome aliez pennadou mad da zonjal er pez e devoa lennet.

Ar parabolennou a blije cals dezhi ; mes pa zigouezas gant histor ar C'halvar he c'halon a voue ken tenereat ma scuillas eur mor a zaelou. Tremen a reas evelse meur a zevez hag ive meur a nosvez, rag en noz e teue ar zonch eus an traou-ze, nevez evithi, da garga he ene.

An tad a deuas erfin da anaout e tremene eun dra bennag a nevez e speret he verc'h. Eun dervez, goude beza chomet eur mared da zellet outhi, e lavaras dezhi :

Marc'harit, emezhan, me n'hes cavan ket brema henvel oc'h kent, n'hes kuelan mui o c'hoarzin laouen evel diaraog ; avechou zoken e c'huanadez o sellet ouzin. Eun dra bennag a dremen enhout ha ne ellan ket gouzout petra eo.

Ar verc'h a jomas enn nebeut ep lavaret guer. Abenn eur pennad e lavaras, mes en eur grena eun nebeut :

— Va zad, ha sonch oc'h eus-hu eus ar pardaez vez-ze ma edomp hon daou el liors o sellet oc'h ar stered ?

— Meur a vech eo bet digouezet an dra-ze ganeomp.

— Ia, mes en nosvez-ze an oabl a ioa ker glaz, ar stered a ioa ker gae, ker skedus ! An env a ioa ker caer azioc'h hor penn !

— Mad, ha goude ?

— N'oc'h eus-hu ket a zonch e c'houlennis diganeoc'h ha ne voa ket unan bennag dreist ar stered hag en doa great an oll draou caer-ze hag a zalc'he anezho pephini en he reng, hag ho lakea da vale ha da drei ep steki an eil oc'h eguile, hag e leverjoc'h din eo an natur eo a rea an traou-ze evel ma rea d'ar gueot ha d'ar guez sevel var an douar. Kementse ne blije ket avoalc'h d'am speret, mes hirio me voar piou, me voar eo Doue en deus great, en deus crouet an traou-ze oll.

— O clevet he verc'h oc'h henvel an Aotrou Doue, ar pez en doa poaniet kement da guzet outhi, an tad a voue sebezet hag a ieas droug enha.

— Piou, emezhan, en deus desket deoc'h an hano-ze?

— Den ebet. En eul levr em eus hen desket.

— Hag al levr-ze peleac'h ema ?

— Setu-hen aze, mes en hano Doue, n'hen lamit ket diganen, rag re a vad en deus great din.

— Ha piou en deus roet al levr-ze deoc'h ?

— Den n'en deus he roet din, he brenet em eus digant eur marc'hadour a dremene eun dervez ebiou d'am frenest.

Eur marc'hadour ? éme an tad. Daoust ha gur e ve da e ra Doue goap eus a zonjou an dud ? Mad, emezhan d'he verc'h, petra ac'h eus te desket el levr-ze ? G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

DILLUN, 29 here. — Santez Ursula hag he c'hompagnunezet, merzerezet.

DIMEURS, 30. — Eus an deiz.

DIMERC'HER, 31. — Iun an oll zænt.

DIZIOU, quenta Du. — Gouel an oll zænt.

DIRQUENER, 2. — Gouel an anaoun.

DISSADORN, 3. — Sant Guinal, abat.

DISSUL, 4. — Pevare varnuguent goude Pantecost. Gouel ar Relegou. *An Aviel hirio :*

Jesus a lavaras d'he ziskibien : Me hen lavar deoc'h, va mignonet, n'o pet ket aoun rag ar re a laz ar c'horf, ha n'o deus ket a c'hallout da ober droug ebet goude. Hoguen me a ziskuezo deoc'h rag piou e tleit caout aoun : ho pet aoun rag an hini pehini, goude laza ar c'horf, en deus ar c'hallout da deleur en ifern, hennez eo, a lavaran deoc'h c'hoaz, eo a dleit da zouja.

Ha ne ket guir e roer pemp filip evit daou ziner, ha gouscoude Doue ne ancounac'ha nicun anezho ? Bleo ho penn zoken a so contet oll. N'o pet ket aoun eta ; hirroc'h a dalit evit eur vanden filipet.

Lavaret a ran deoc'h : Kement hini am anzavo dirag an dud, map an den ive hen anzavo dirag ælez Doue.

(SANT LUCAS. XII. 4.) G. M.

KELEIER.

An Aotrou Seznec, vikel e Cathedral Kemper, so hanvet beleg scolach Sant-Jorj, e Brest.

An Aotrou Jaouen, vikel e Primelin, so hanvet vikel e Cathedral Kemper.

An Aotrou Dreo, bet vikel en Trehou, so hanvet vikel e Primelin.

Setu ama an niver eus ar jureet, e departamant Finister, evit ar bloas 1867 :

Arrondissamant Kemper en deus naonteg ha pevar-uguent ;

Arrondissamant Castellin, c'huec'h ha pevar-uguent ;

Arrondissamant Kemperle, nao ha tregont ;

Arrondissamant Montroulez, seiteg ha cant ;

Arrondissamant Brest, cant nao hag antercant ;

Etre ar pemp arrondissamant, pemp cant.

An Aotrou Cruice, bet escop e Marseil, a so maro en derveziou tremenet.

Ervez Cazeten ar Meziou, an ed n'en deus ket chenchet a briz er sizun-ma. Nebeut a glasc so bet, nemet var an edou da hada pere a verzer mad.

DOUREIER-BEUZ.

Unan eus ar re zo bet o cas sicour d'an dud paket gant an dour beuz a hed ster al Loer, a gomz evelen eus ar pez en deus guelet :

Pa edomp o tistaga hor bag evit mont a hed ar ster, ouspen daou c'hant den divar ar meaz pere a voa var ar riz, hor pede, an daelou en ho daoulagad, da dremen dre ho c'heriou. Ar re-ze a voa deut, dre urs ho mistri, da zigas ho chatal da Orlean, hag abaoue tri dervez n'o devoa bet kelou ebet eus ho zud, eus ho graguez nag eus ho bugale. An oll bagou so o cas sicour, hag an dud keiz-ze ne ellont ket caout eur vag d'ho c'has d'ar guær. Chom a reont eno da zellet oc'h an dour pehini ne ouzer ket peur ho lezo c'hoas da vont etrezeg ho zud.

Ni a ia erfin dreist ar c'harziou. Mont a reomp dre douez an tiez var hent Sandillon. Ne velomp nemet toennou an tiez ha beg ar guez huel. An dud keiz pere n'o deus ket gallet tec'het, a zo en em dennet en aslach huela eus ho zi. Comz a'i reomp oc'h lod anezho.

— Ac'hann da be vare oc'h eus-hu bara avoalc'h ?

— Ac'hann da varc'hoas da noz.
— C'hoaz oc'h eus c'hoant da gaout?
— N'on eus ket izom brema.
— Pet den oc'h aze?
— Pemp omp.
— N'eus ket a dud clan?
— Daou a ioa; mes eat int gant eur vag all.

Larcoc'h e clevomp tennou fuzil. Mont a reomp dreist eur voguer anter ziscaret da gaout eun ti. Eno ez oa tri den ha n'o doa tam bara. Teleur a reont deomp eur gorden, hag e stagomp eur bara outhi, hag hi her sach gantho.

Neuze e cavomp eun den var eun doare bag great gantha gant tamou coat staguet an eil oc'h eguile Hema a voa abaoue tri dervez chomet he unan en eun ti. Lavaret a rejomp dezhan dont en hor bag. Respont a reas deomp n'en doa ket a naoun, hag e crede ez aje d'an douar var he damou coat.

A veac'h on doa tremenet hema, ma cavomp eun all var eur voguer; en he za edo ha couls lavaret en noaz.

— Petra rit-hu aze?

— Ne ellan na mont na dont. C'hoant am boa da vont hed ar voguer-ma d'ar verouri. Mes ama eo coezet ar voguer, ha me ne ouzon ket neun. An den-ze a voa var ar voguer-ze abaoue trivac'h heur. He gas a eljomp da zolier he di pehini ne voa beuzet nemet an traon anezhan.

E prenest eur c'hoz ti anter dizolo e velomp eur vaouez coz pehini en em laca da grial ouzomp. N'eus nemet traou distrujet, traou discaret en dro dezhi. Ar vaouez kez a vouele. — Petra fell deoc'h a leverjomp dezhi? Bara oc'h eus-hu? Fallout a ra deoc'h dont ganeomp?

— Ne ket emezhi, savetei va melons eo am boa c'hoant, n'eus chomet ganen nemetho. Tri dervez zo em eus ho zavet ama, ha brema ez eont da fall.

Kuitat a reomp ar vaouez-ze evit mont da gaout eun ti en he bart he unan e creiz an douarou. An ti-ze a voa en eun izelen. Dre ma tosteamp outhan ne gavemp ket ar gouelet gant eur berchen a bemzec troatad. Tud an ti a astenne hag a hije lien guenn evit hor guervel, hag a grie: bara! bara! Ni zo ancounac'heat ama!

— Abaoue peur?
— Abaoue deac'h vintin.

Eur bara so staguet oc'h beg eur berchen da rei dezho, mes ar berchen n'oa ket hir avoalc'h. Unan ac'hanomp a voue tost dezhan beza beuzet o clasc tostat re. Eur c'hrenn baotr a deuas evit kerc'hat ar bara, mes coeza a reaz ive en dour. Abouez beg ar berchen e voue savet er meaz, hag e c'hellas cas ar bara gantha. Guelet a rejomp an dud keiz o lamet var an tam bara-ze. Dare oant gant an naoun. An tad a lavaras deomp: Deut d'hor c'herc'hat pa deuot en dro, rag an ti a hij hag a goezo ep mar.

Setu aze ar pez am eus guelet. Dioc'h kementse ec'h allit barn petra so tremenet e leac'h all.

Pa em eus comanset da gomz eus an dour beuz, ez an da lacat ama eur pennad lizer scrifet gant eul labourer douar o chom e kichen ar ster Sologn da eur mignon dezhan, bet guechall he amezeg, hag eat brema da jom da guichen ster al Loer eleac'h ma zeus guelloc'h ha pinvidicoc'h carter. An den-ze a voa beuzet hé zanvez, mes n'edo ket er guær pa zigouezas an dour beuz. Setu ama petra lavar al labourer douar-ze:

« Va mignon, clevet em eus petra so digouezet a hed ster al Loer. Ho merouri vrao so goloet gant an dour, hag anter distrujet. Ho perniou foen ha colo so eat gant an dour; hoc'h ed dornet so casset da drempa douarou re all; ho saout so beuzet; oll eo eat ho tanvez da goll nemet ho kezeg hag ho tenved. Ho tud zoken so bet tost dezho chom da veuzi; n'o doa ket kemeret an teac'h abred avoalc'h.

« Kementse a zigas da zonch din eus ar pez am oa guelet er bloaz 1856. Neuze e velis ster al Loer, ha crena a ran c'hoas pa zonjan. Daou droatad varnuguent oa savet a zioc'h ar riz, da lavaret eo, hueloc'h evit hon ti-ni.

« Er mintin-ma e comzemp a guementse, an amezeg Clauda ha me. Clauda a lavare, brema ez eus c'huec'h vloas, pa zejoc'h ac'hann, e reac'h goap eus ar Sologn, hag ac'hanomp-ni pere ne labouromp ama nemet tamic douar ama, tamic douar ahont. Lavaret a reac'h é voa kementse beza ato e kernebeudic.

« Gouzout a rit ez eus muioc'h da fiziout e kernebeudic eguet en ho merouriou pinvidic. Ama on-eus avechou re a zour, morse avad ne vez beuzet ar vro. Clauda so savet eun ozac'h mad, hen eo en deus va aliet da scrifa deoc'h ha d'ho pidi da zont ama ken na ellot mont adarre da chom d'ho tieguez. Me am eus labour da réi deoc'h ha d'ho tud. Douar brug am eus da drei, hag a roi labour d'ho kezeg. Ho kezeg a gavo ive creier. Hor c'hezeg-ni a lojo er meaz. Boaz int dioc'h kementse, hag an dra-ze ne rai ket a zroug dezho. Evit ho tud, ni a lojo daou ha daou, hag e vezo gueleou avoalc'h, hag oll e viot diguemeret mad. N'on eus, evel a ouzoc'h nemet bara du ha kistin; mes beva a rer gantho, pa na vez ket guelloc'h.

« Mar plij deoc'h ar pez a guinnigan deoc'h, deut kenta ma c'hellot. Emaomp oc'h ho cortoz, hag ho tiguemeret a raimp a greis calon. » G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *20 Here.*		Pont'Nabat — *18 Here.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz ar c'hant liour.*	
Guinis....	13 lur, 66 c.	Guinis....	12 lur, 92 c.
Segal.....	9 lur, 48 c.	Segal.....	8 lur, 54 c.
Eiz.....	0 lur, 00 c.	Eiz.....	9 lur, 00 c.
Ed-du....	6 lur, 25 c.	Ed-du....	6 lur, 77 c.
Kerc'h....	9 lur, 12 c.	Kerc'h....	9 lur, 00 c.
Avalou-douar	3 lur, 25 c.	Avalou-douar	3 lur, 00 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 3 Du 1866. N° 92. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust:

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Aoutrou Salaun, ebken. An abonamant a gueme:er e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 3 Du 1866.

Evit ar re a vev en dizurs, a ren eur vuez direol, ne fell ket dezho suja da leren ebet, ar feiz a zo eur beac'h pounner, eur beac'h a behini e clascont dalc'h mad en em zizamma. Poania a reont guella ma c'hellont da vouga ar feiz en ho c'halon. Ober a reont evel an aer ha labouset a zo, pere pa o devez aoun, a guz ho fenn hag a gred emaint neuze cre dre na velont ket ar pez a ra aoun dezho. Ar re a vev en dizurs a glasc ive serra ho daoulagad ha stanca ho diouscouarn evit na velint ha na glevint ket ar gourdrouzou a ra ar relijion dezho.

Evit en em zalla, e claskont teleur var ar relijion, var an iliz he unan, ar blam eus a guement dizurs so er bed. Ni a gred penaus an darn vuia eus an dizurzion so var an douar a deu eus an nebeut a feiz, eus ar fals credennou so skignet etouez an dud. Guelet a reomp an iliz oc'h en em zevel, o vrezelecaat en dra c'hell a énep an dizurziou hag ar fals credennou-ze. Mad evelato an dud difeiz a lavaro deoc'h eo an ilis, ar relijion a so penn-cauz eus an oll droug. Ha perag? Abalamour zoken ma reont ar brezel dezhan; abalamour ma zint dall ha ne anavezont ket mad an droug ma stourmont outhan.

Evelse lakeomp eun tiec hag en deus hadet greun mad en he barc. Epad an noz e teu he enebour hag a had draog e touez an ed mad. An draog a zao hag a voug an ed. An tieg a c'hoenn guella ma c'hell; mes caer en deus, an draog a ra cals droug d'an ed, hag an eost so tano. Pion a dleer tamal? Ervez an dud difeiz e tleer tamal an tiec dre n'en deus ket miret oc'h an draog da ober droug d'an ed mad.

Lakeomp c'hoaz eun den hag a ziscoesse an hent da veachourien. Lavaret a ra dezho: it gant an hent a ziou, rag mar dit gant an hent a gleiz, ez eot d'en em goll, hag e coezot en eul laguen eleac'h ma viot beuzet. Ar veachourien a ra goap eus an hentcher, a ia gant an hent a gleiz, hag ep dale e clever lavaret ez int en em gollet. Piou da damal c'hoas? An hentcher-ta, eme an dud difeiz; perag n'en deus ket laket ar veachourien da zenti outhan?

Evelse a c'hoarve en ilis santel. An ilis so eur parc eleac'h ma en deus an tad a famill hadet greun mad. Ne deus enhi nemet guirionez. Kement a c'hourc'hemen deomp da gridi a so gun. Mes dont a ra an enebour epad an noz da hada draog, da lavaret eo, fals-credennou er parc-ze. Ar re a labour aberz an ilis, a boagn da zisc'hrizienna an draog, ar fals credennou-ze; mes ne ellont ket miret outho da ober droug; ne allont ket miret na da meur a benn ed da goll; ne allont ket miret na deo disteroc'h an eost evit na vije bet pancke an draog-ze.

En iliz, ar feiz a so evel eur c'houlaouen hag a ziskuez d'an oll an hent ma tleont kerzet dreizhan. Lavaret a ra d'ar veachourien: it a zioù, credit ar pez a lavaran deoc'h; heuillit al lezen a roan deoc'h hag e viot salvet. Mes mar dit a gleiz; ma na gredit ket va c'homzou; ma na virit ket va gourc'hemennou, ez eot da goll.

Hoguen mar greomp fae var ar pez a lavar deomp an iliz, ma na heuillomp ket an hent a ziskuez deomp, ha ne deo ket red beza diskiant evit dont d'he zamal mar deomp da goll goudoze? G. M.

Rom. — Eur c'hiz eo hag a so bet heuillet hed ar veach, e kemeat leac'h ma zeus en eur guichen menec'h a urs Sant Fransez ha menec'h a urs Sant Dominic, Jeneral urs Sant Dominic eo a ra ar pardon e couent Sant Fransez, deiz gouel ar zant. Setu ar pez so bet great adarre ar bloa-ma e Rom deiz gouel Sant Fransez, ar pevar a viz here. Evel a ouzeur, Sant Fransez ha Sant Dominic a loa er memes amzer var an douar, hag an daou urs savet gantho hag o deus rentet kement a zervich d'an Iliz, a voue ive

savet er memes bloaveziou. Ac'hano an unvaniez caerze etre an daou urs pere so bet digasset gant Doue evit izomou ar gristeniach en amzer-ze.

Var guementse e livirin penaus brema ema adarre e Paris mantel Sant Fransez, mantel an den santel paour Jesus-Christ, mes ker pinvidig evit an env. A viscoaz ar releg-ze a enoret en iliz Menec'h Sant-Fransez. D'an dispac'h, eun den a zoujans Doue a ellas he zevel hag he miret. Abaoue oa bet eat a zorn e zorn beteg escopti Evreux e peleac'h edo brema da ziveza. Escop Evreux a lakeas varlene he rei d'an Tadou Cabucinet a Baris.

Ar memor eus an deiz ma c'hounezas ar gristenien ar victor var an durket, var vor, e Lepant, ar seiz a viz here 1571, a so ive eun deis solanel braz e Rom. An Turc-Braz a gollas eno ouspen daou c'hant lestr ha tregont mil den. Evit derc'hel souch a guementse eus bet savet e Rom eun iliz hag a zo enhi meur a bavillon kemeret var an Durket. Er bloaz 1860, unan eus ar guitoniou-ze a voa e Loret. Ar Jeneral Lamoricier her c'hemeras hag her c'hassas da Bii Nao evit miret nà vije saotret gant ar Piemontis.

An nao varnuguent a viz guengolo diveza, an Aotrou Dubuis, Escop Galveston, en Texas, so en em lestret e Brest var al lestr-beach l'*Europe*, evit mont d'he vission. Mont a ra d'he beul, e c'heller lavaret, eur rejimant missionerien. Mont a ra gantha missionerien goz, missionerien nevez; beleien, abadet, lod dindan an urziou, lod all a veac'h soudanennet, Tadou a gompagnunez Jesus hag eus a urziou all, breudeur pe frereet, leanezet ha c'hoarezet pe seurezet a veur a urs, hag ive mistri scol. Mont a ra gantha missionerien eus a Frans, eus an Irland, eus ar Pologn, eus an Alemagn. Re hir e ve ho henvel oll. Bez'ez euz anezho pevar beleg missionerien goz (unan anezho en deus tremenet pevarzeg vloaz er mission-ze); pevar beleg all missionerien nevez; pevarzeg cloarec etre ar re a zo dindan an urziou hag ar re nemaint ket; pevar dad a gompagnunez Jesus, tri dad eus a eun urs all; pemzeg etre leanezet ha c'hoarezet pe seurezet, ha daou vestr scol: ar pez a ra c'huec'h ha daouuguent evit an oll. Setu eno eur vanden vad a labourerien o vont da labourat e parc an tad a famill. Esperout a eller e cavint ep dale frouez da gutuil en Escopti Galveston. G. M.

An doureier beuz a bere on eus comzet hag o deus rentet kement a dud reuzeudic, o deus roet tro d'an dud vad da ober oberou a drugarez hag a so plijadur o comz anezho. Evelse, e Tour, an Aotrou Arc'hescop en doa great digueri d'an oll he arc'hescopti hag ar c'hlouerdiez pe ar seminerion. Ouspen tri c'hant den so bet deut da c'houlen repu outhan, hag oll int bet repuet. Oll int bet diguemeret, ep kem ebet, bete zoken ar re n'o doa ket bet a zroug, mes a voa tec'het eus ho ziez gant an aoun. Cals eus an dud-ze a zo eno ato, ha ne vanc netra dezho. Beteg loenet an dud divar ar meaz a so bet repuet gant an Aotrou Arc'hescop. Evelse ive an oll so carguet a anaoudeguez vad en he andret.

Er memes kær a Dour, eur soudart iaouanc so bet beuzet o cas sicour d'an dud paket gant an dourcier dirollet. Evit diskuez ho istim evit ar soudart-ze, an ofisenien vras hag ar pennou kenta eus a guær a so bet en he enterramant. Ar zoudart-ze a zougue eur scapular; ar pez ne dle lacat souezet den ebet, rag dibaot e ve caout eun den hag a lacafe he vuez var var evit sicour he nessa ep ma ve christen mad.

Ar pez am eus lavaret divarbenn Arc'hescop Tour, a elfen da lavaret ive divarbenn Escop Orlean. Er memes tra ar pez on eus lavaret eus ar zoudart-ze a allet da lavaret ive eus eun niver braz a re all, pere, ma n'o deus ket collet ho buez o sicour ar re all, so da viana en em laket e danjer d'he c'holl. Ar prez a laca an dud, e pep carter, da rei ho aluzen evit ar re so great droug dezho gant an dour beuz, a ziskuez ez eus c'hoas carantez e calonou ar Fransizien.

Pologn. — E Pologn, ar Russianet a ra ato brezel d'ar Relijion catolic, hag evel a ra ato an dispac'herien, en em guemeront brema oc'h ar c'hroaziou. Difennet eo sevel croaz ebet var an hentchou ep beza goulennet ha bet an otre d'hen ober. Ha c'hoas, pa roer an otre da zevel eur groas bennag evelse, ar groas, ar grucifi a dle beza en eun doare dishevel dioc'h croaziou ar gatoliked. Skeuden hor Zalver a dle beza e liou, ha ne ket e meau pe e coat evel ma zoar boaz d'he guelet. Ne dle beza var ar groaz skeuden na sant nag æl; ne dle beza lizeren ebet ken nebeut, da lavaret co e tleer caout croaziou noaz. Evit skeudennou ar zænt (pe imachou) savet var an hentchou pe e leac'h all, n'ho gouzanver e guiz ebet. Ar c'hroaziou coz a dle beza discaret pe autramant laket en doare am eus merket bremaic. G. M.

HISTOR ZANTEL,

TENNET DIVAR LEVR ANN EXOD.

(*Eil Rennad*).

Moizes savetect gant merc'h Pharaon.

Euz ar bed, 2435. — Araok Jezuz-Crist, 1571.

Eun den euz a lignez Levi, hanvet Amram, a zemezaz da eur vaouez euz he gherentiez, hanvet Jokabet. Hou-ma a c'hanaz eur map. Hag o velout ez oa eun c'hrouadur kaer, e kuzaz anezhan epad tri miz. O veza na helle mui he zerc'hel kuzet, e kemeraz eur baner broenn, he goloaz gant eur guisk bitum ha peg, e lekeaz ar c'hrouadur ebarz, hag hel lezaz etouez ar c'hors var vord ar ster. C'hoar ar c'houadur en em zalc'he a-bell, evit guelout petra a c'hoarveche gant-han.

Hoghen d'ar mare-ze, merc'h Pharaon a ziskennaz d'en em velc'hi er ster. Hag he matezed a gherzè var ribl ar ster. Ar brinsez, o veza guelet an doare kavel etouez ar raoz pe ann helestr, a gasaz unan euz he flac'hed d'he gherc'had. O veza he digoret, hag o velout eur buguel enn-han, e lavaraz: Uhan euz a vugale ann Hebred eo he-ma.

C'hoar ar c'hrouadur, o tostaat, a lavaraz d'ezhi: Ha c'hoant ho pe ez afenn da glask d'ehoc'h eur vaouez hebreadez hag a helfe maga ar c'hrouadur bihan? Hag hi a lavaraz: Kea. — Ar verc'hik a redaz hag a c'halvaz he mamm.

Ha merc'h Pharaon a lavaraz d'ezhi: Kemerit, emezhi, ar c'hrouadur-ma, ha maghit-hen d'in, ha me roio d'ehoc'h ho pae. Ar vaouez a ghemeraz ar bughel, her magaz, ha pa oe deuet braz, e roaz anezhan da verc'h Pharaon. Hou-ma her c'hemeraz da vap, hag hen hanvaz Moizes, o lavarout: An hanboze a roann d'ezhan, dre ma em euz he savetect euz ann dour.

(Sellit penaoz e ra Doue goab euz ar rouaned vrassa pa en em roont da ober drouk eleac'h ober vad, evel ma c'houlenn ho c'harg. Pharaon a felle d'ezhan distruja ar bobl a Israel, ha chetu-hen o vaga en he balez, hag o choura evel map bihan d'ezhan; ann hini a dlie savetei ar bobl-ze, hag he denna a zindan he vestrouniez garo. Savetei a ra euz ar ster, dre zaouarn he verc'h, an hini a veuzo, dre urz Doue, e kreiz ar mor, ar re ghenta euz he zujidi. — Moizes savetect euz an dour, evit beza salver ha lezennour he bobl, â zo eun skeuden euz a Vap Doue savetect dioue'h muntrerez ann dinammed santel, evit beza Salver ha lezennour ann holl dud.

Moizes, e ti Pharaon, a oe savet evel eur prins. Deski a reaz holl skianchou hag holl furnez ann Ejipsianed, ha bez'ez oa, hervez testeni ar Spered-Santed, galloudek enn he gomzou hag enn he oberiou. Bet e vije unan euz a bennou ann Ejipt, mes guell e oe gant-han beza trubuliet gant pobl Doue, eghet choum enn he blijadur e leac'h ma rene ar pec'hed.)

Pa oe deuet Moizes da zen, ez ea alies da gavout he vrendeur, d'ho c'honforti enn ho stad reuzeudik. Eun devez e velaz eun Ejipsian o skei gant eun Hebread en eun doare didruez. O veza sellet piz en dro d'ezhan, hag o velout ne oa den var al leac'h, e lazaz ann Ejipsian, hag her c'huzaz ebars en treaz.

Antronoz o veza eat adarre var ar meaz, e velaz daou Hebread ha kroz etrez-ho; hag e lavaraz d'ann hini a oa ar gaou gant-han: Perag e skoit-hu gant ho nessa? Hema a respontaz: Piou en deuz ho lekeat da brins ha da varner var-n-omp-ni? Ha c'hoant hoc'h eus hu d'am lazaat evel ma lazjoc'ho dedc'h ann Ejipsian?

Moizes a ghemeraz aoun, hag a lavaraz: Penaoz eo bet bruder ann taol-ze? Pharaon he-unan a glevaz ar pez a oa c'hoarvezet, hag a glaskaz lakaat Moizes d'ar maro. Mes Moizes a ded haz kuit raz-han, hag a ieaz da choum e douar Madian.

BUEZ AR PLAC'H DEVOT ARMELA.

(unnecved pennad.)

Mar goulennit diganaomp en doare ma ren Armela, ken maro ewid hi e-unan he kenarguel a Zoue, ar zon pe he fe'e hoen a galon hag a spered, e lavaramp hoc'h ne deuz morse laked he-han da zeskiañ leson an dudidi, consgoude e tougue huel en he c'halon an dellezou guer da bidi a spered. Evid-hi, an donezon-ze, a oa sonjal e Doue bep mare euz he buez, hrer c'hared eb bean, da lavared eo, lacad da den en he c'hoari mortel vaz an douar, ar vuez carguet a c'hloar a-ren ar re eztuz en Eiv.

He devosion e kenver Mam Doue, he lakeaz da vont e Breuriez ar Scapular. Beza e oa eun dalc'hd chutuil all d'ar pez a c'heller da lavared evit leski gloar Mari, hag evit seriva he devosion e calonou ar re ma vevegand-ho. He c'harantez evid he eal-gardien a oa ive braz meurbed: he fisians en he c'halloud a oa dreist muzul. Dalc'h-mad e c'houlenne he sicour, en eur zont d'hen pedi da gared Doue evid-hi ene ma teuje ar c'housked da zerhel prenned an or carantezuz euz he halom? Pa zigoueze d'ez-hi mont d'an iliz, e pede c'hoaz he eal-gardien hag elez-mad an holl dud a vije en-hi, da unan ho skianchou santel ganl he re evid he sicour da veuli Doue. Pa salude eun den benag, eo an eal-mad a oa en den-ze a salude. En eur guir, lavared a c'helleur e veve muioc'h e compagnunez an elez egued en hini an dud. Santez Anna, Santez Madalen, an Ebestel, Sant Augustin, Sant Dominic, Sant Fransez, Santez Catel-a-Sienn, ha Santez Catel a Gèn, Santez Thereza, Sant Thomaz-d'Ackin ha Sant Armel ne laeron, setu ar zent a-guemere evit skuer, setu ar zent hag ar zentezed a bede da c'houlen evit-hi digand Doue ar vertussion ho doa ho savet dreist ar re all.

Santelez Armela a oa ken brudet, ma teuaz c'hoant da veur-a-hini, caout he lôtred. Parlant a rejont a guementman d'a eur penturer, mez heman a lavaraz d'ez-ho ne helle ober he lôtred eb rei da c'houzoug d'ez-hi. Dre ma c'houlet ne rea morse netra hemed dre guzul he c'honfessour, e petjot anez-hi da ober eun dra hag a goustche cals d'he modesti. Ar verc'h santel-mon, mirerez stard d'ar vœu e doa great da Zoue da ober ato ar pez a bliche *gand-han* a lavaraz gae braz de c'houfessour: Va zad confessour, ma car d'hoc'h e vezo Doue glori-

iet, ez-hon countant da ober ar pez a blijo gan-e-oc'h. Evel-se eo ec'heljot caout he foltred. Divar ar poltred kenta-ze e oue savet cals re-all, en eveleb doare e vije cavet unan couls lavared e pep ti, ken braz edo ar respet a zouguet d'ar plac'h santel-man.

Evid ar memez respet, eul leanez euz a urs an Ursulinezed, pedet stard gand superiorez he c'houent, gand an Tad Huby, a gompagnunez Jesus, rilijiuz santel braz, carguet da c'houarn he c'houstians, pedet c'hoaz gand an Tad Rigoleuc, ive a gompagnuez Jesus, ha confessour ar verc'h santel-man, a deuaz er bloaz 1660, da lacad dre scrit buez caer ha burzuduz Armela. Evit senti aman evel e leac'h-all da vouez he c'honfessour, Armela a ziscuilliaz d'al leanez carguet da scriva he buez, an holl draou caer ha dudiuz e devoa bet digand Doue. Var kement-ze e lavare memez gand eur garantez entaned : « Carout a raffen e velle an oll draou-ze scrivet « gand va goad : me garfe e teuffe kemend berad goad « a zo em goazied ha kement ascorn a zo en-hon da drei « e ken aliez a deot, evid emban a vouez huel holl ma- « delez Doue evid-hon ; me garfe e ve roet ar vadelez- « ze da anaout d'an holl Elez, evit ma teuffent d'ham « sicour da veuli *hor c'hrouer* a hed an holl amzer. Oh! « na me a varfe countant beuzed en eur môr a levenez, « ma c'houessen e vên evit rei tro da lacat cared ha « servicha va c'harantez!

Pemb bloaz bennag araoc he maro, er bloaz 1666, o veza o treuzi cur ru, deiz eisvetez gouel ar Sacramant, e tizas eun taol ru hag a dorraz d'ez-hi he gar. Diguemer a reaz ar goal-rancont-ze evel eur vad digand Doue, hag hen trugarecât a reaz gand calz a anaoudeguez. Ne deuaz tam da n'em jali na da n'em glem : gounzao a reaz ar boan criz-ze gand kement a zouster, ma lakeaz an holl da veza souezet braz. Chom a reaz eb guellout bale e pad pemzek miz hed-a-hed : d'ar sul ha da c'houel eb-ken e vije dougnet d'an iliz. Goude ar pemzec-miz-ze, e c'houlennaz digand Doue guellout bale var branellou, daoust ma kendalc'hje ato he foaniou. He goulen a oue roet d'ez-hi. Tri bloaz goude, e c'houlennaz digand Doue dre zourn ar Verc'hez-gloriuz-Vari ma c'helje bale eb branellou, ha var an heur he goulen a oue roet d'ez-hi! Ar burzud-ze en deoue evit test parrez Aradon pen-da-ben. Beza edot e gouel ar sacramant. Hoguen ar prosession o veza eat er meaz, Armela a ie ive varlerc'h guella ma c'helle en eur chilgammad var he branellou ; mez pa oue great an dro gand ar prosession an holl a oue sebezed-holl o velet ar plac'h santel-man o vale couls a dên all ebet. Unan benag o veza goulennet diganthi ne doa ket cals a boan dre ma ne helle ket communia aliez epad he c'hlenved, e respontaz : «goun- « zao evid ar garantez a zo caeroc'h eguet beza evuruz « dre ar garantez ; » lavared a reaz c'hoaz ; « Oh! ma « Doue a c'hoar en em rei e peb mare hag e peb bro, d'ar « galon ne glask nemed-han. » Da eun all hag a lavare d'ez-hi tost-da-vad, ar memez tra, e respontaz : «Cared « a ran bolontez Doue evel Doue he-unan. »

Er penn kenta a viz eost 1671, e oue scoet gand eun derjen garo ne roe d'ez-hi peoc'h na noz na deiz. Ar c'hlenved-ze a jommaz varn'hi epad eur miz. Merc'h an Aotrou e ti piou edo o servicha, a zisclerias d'ez-hi he nec'hamand d'he gueled o vervel : « Nan, eme Armela, « ne varvin ket c'hoaz ; calz am euz c'hoaz da c'houn, « zao abarz neuze, ar pez a ro d'am c'halon eul leve- « nez vraz », hag e feat, an derjen a dorraz eun neubeudic, rag ne deue ket ken aliez. Credi a reat ne vije ket fall chench car d'a Armela, hag he c'hass a rejot, en deisiou diveza a viz guengolo, d'ar gær a Vened. Euspen an derjen a deue ato eur vech an amzer da ober he zro, e deoa c'hoaz cals poan er c'har a ioa bet torret. Tost goude, e rancaz chom en he gouele. O velad erfat neuze, ne zafche ket euz he barrad, e tiskuilliaz he stad d'he mestrez iaouanc, en eur lacad etre hê daouarn pep tra a selle out gouarnamand an ti. Eun nebeud dervechou goude, an derjen a vouasseaz : Eur boan hall, ar boan c'houzouc a grogaz ive en-hi en evelep doare ne helle mui dêbri tam, nag eva nemed dre gals a ners. Gounzaon a rea kement-ze oll gand levenez, en eur bedi ar re a deue d'he guelet da drugarecâd Doue evid-hi abalamour d'ar grassou a zigasse he betec. Eun Tad Jesuist, o veza lavaret d'ez-hi ne gave ket d'ez-han e varfe c'hoas, e respontas : « Doue ra vezo meuled, mui- « oc'h aze a amzer am bezo da jom er boan. » An derjen-gousk a grogaz ive en-hi hag a lammaz tre he ners diganthi.

T. B.

SCOLACH

Evit deski skiand al Labour-douar.

Ar Scolach-se a so dalc'het, e hon departamant, gand an Aotrou Loiz Kerjegu abaoue meur a vloavez-so, hag hen deuz roet dija d'an tiegeziou eun niver braz a dud iaouanc desket, pere ho deuz skignet dre ar vro ar skianchou ho deuz desket ho-unan, ha roet d'ho zud ha d'ho amezeien ar c'hoant da labourat an douarou er guiz an talvoudeca. An Aotronez carget gand ar gouarnamant da redet ar Finister er bloa-ma, evit gout pehini eo an Tiec-braz a dle caout ar pez a hanver ar *Prim a zaou vil scoed* hag *an Tas arc'hant*, ho deuz guelet gand ho daoulagad, ez eo hirio calz guelloch labouret ha dalc'het an douarou egued ugent-vloaz-zo. Perag? Hep mar ebed abalamour ma cresk ar skiand etouez an tieien bihan ha braz, ma implijer penviou talvoudecoc'h, ma saver muioc'h a chatal pere a ro teil drusoc'h, ma rer prajeier nevez, ma tizourer an douaro u re c'hleb ha ma tourer an douarou re sec'h.

Enor d'al labourerien douar! ho micher eo ar c'henta, an talvoudeca, an enorapla euz an holl micheriou. Labourer douar Breiz-izel, eun Escop santel hen deuz han lavaret: « Pa vezi deut da hallout dremen eun hostar- « liri hep en em vesvi, te vezo ar c'henta euz an dud. »

Scolach al labour-douar ne ma mui, eur blaz, e Trevarez. An Aotrou Kerjegu en deuz savet eur scolach nevez, eur c'hart-leo a Drevarez, e kichen bourg Sant-Yoazec, en eul leac'h aeriussoc'h hanvet *Kervoazec*. Rac-se scolach Trevarez a zo hirio hanvet *scolach-Kervoazec*.

An Aotrou Kerjegu en deuz gant-han eur Belec santel ha desket ha pemp Mestr-scol pe *Brofessour*, hag evezidi pe *Surveillanted*.

An Examen evit choas an daouzec scolaer nevez er bloa-ma er Scolach, a zo bet great, an 8 euz ar miz-ma (miz here), e Kervoazec. Interroget int bet gand an Aotrou Kerjegu dirac Consail an departamant savet evel-en:

An Aotrounez :

Colon, evid ar Prefed ;
Alexandr, evit an Escop ;
Lacost, Conseiller general evit an departamant ;
Pompry, idem.
Oliv, Professour evit skiand ar labour-dour, e Kemper ;
Soubigou, Tiec-braz e S.-Thegonnec.

Ar C'honseil-ze eo a choas an daouzec a virit ar muia beza kemeret.

Setu ama brema hanoiou an daouzec choazet :

Olier An Treut, a Volazec ;
François Grall, a Leuhan ;
Emil-Alexandr Ar Goueff, a Guimerc'h ;
Jean-Mari-Izidor Cornic, a Verrien ;
Jean-Mari Brangolo, a Gloar-Carnoët ;
Jean-Mari Dagorn, a Launeanou ;
Yves Seznec, a Bloudiern ;
Bertran Sinkin, a Vannalec ;
Guillou an Derout, a Vannalec ;
Per Fich, a Vannalec ;
Jean-François Duigou, à Scaër ;
Yves Morvan, a Leuhan ;

Ma teuffe unan bennag euz an daouzec-se da vancout e vezo kemeret euz ar pevar-al ma :

François-Mari ar Bot, a Zirinon ;
Jean-Louis Keo, a Vengad ;
Jean Salaun, a Leuhan ;
Joseph-Mari Brangolo a Gloar-Carnoët.

N. B. — An daouzec scolaer nevez a renco beza e Kervoazec, d'an 3 a viz Du.

AL.

FABLEN.

Dissul daou bardoner, n'ouzon a be barres,
A gavas eun histren dianket var an tres,
O daou e tiscoezont, e velont anezhi,
'Vit gout piou he debro e rancor procesi.

Bez' e redjont o daou etrezec an histren,
Pephini a grede e vije he ferc'hen ;
Jakes a ioa dija pleguet d'he c'hemeret
Pa oue gant Bastian var he benn discavet.

Hop! eme Vastian, mad e gout da bini,
E dleet ar blijadur d'he c'haout da zijuni.
Ar c'henta he guelas, ennes eo he lonco,
He lonco e unan, eguile a zello.

— Mar deo kementse eo a raio gonid,
Neuse, potr Bastian, an histren ne ket did.
Gout a rez ez on-me Jakezic ar sparfell,
Hanvet on evelse, dre ma velan ker pell!

— Mar de lem da lagat, me ne don ket picous ;
Dimeurs em eus cavet eur spillen er bern plous.
Lacomp hon eus kerkent an histren-ze guelet ;
Mes kentoc'h o cana me am eus hi clevet.

Etretant Yan an Trend ganto a zigoezas ;
An daou-ma ragdal da varner hen hanvas.
An Treud, sounn he gribel, a zigor an histren,
Hag o daou her guelont ous he lipat kempen.

Goude ma oue gantan ar c'hreguign peur grignet,
Da gaout peb a groguen oc'h emezan barnet.
Evel m'oc'h tud a daill e chomot ep mizou,
Iit e peoc'h d'ar guær, deut d'am c'haout aveichou.

Guelit ar pez a goust herio o procesi ;
Niverit peguement a jom gant pep hini.
Ar yar gant Yan an Treud en he lez a jelo,
Ha ganoc'h da hirra nemet plun na lezo.

(LA FONTAINE, livre IX, fable 9).

AN TAD DIFEIZ.

(TREDE PENNAD).

Mac'harit d'ar mare ma e devoa cavet al levr-ze da brena e devoa trivac'h vloas. Eur speret lem e doa ; derc'hel a rea sonch eus a guement a ioa bet desket dezhi, ha meur a vech e doa laket nec'het he zad dre ar goulennou a rea outhan. Aliez e deveze beac'h o c'ridi e vije gurt an traou evel ma ho displeguet dezhi. Mes abaoue ma e devoa lennet an aviel, he speret a voa sclereat, hag oa deut da gompren ar pez he lakea nec'het bete neuze. Setu hi ta o lavaret d'he zad!

Abaoue ma em eus lennet al levr-ma, em eus sonjet cals hag oun deut da anaout ar penn abeg a gals traou he ne allen ket da gompren diagnent.

O studia an histor ganeoc'h, oan souezet o velet ar

fransizien goz, tud gouez, tud criz, tud brein dre ho liguentez, tud dizuch e pep guiz o tont da veza tud vad, tud carantezus, tud leun a ners calon, hag e clasken gouzout penaus oant bet chenchet evelse. Mes hirio ec'h ouzoun ervad o deus desket anaout Jesus-Christ hag he lezen a garantez. Hirio ne doun mui souezet, ha ne ket-ta, va zad, eo dre ar relijion-ze eo dint deut da vellaat ? An tad ne lavaras ket nan. Gouscoude en doa evel mez o velet he verc'h desketoc'h evithan.

Ar verc'h a lavaras c'hoaz : o lenn ganeoc'h histor ar vrezelidi-ze. a rea da vro sao-heol da ober brezel ; a guitea pep tra evit mont di da lacat ho buez var var, ne allen ket gouzout petra a roe calon d'an dud-ze. Mes hirio pa em eus lennet maro Jesus var ar groaz, o sonjal eo er vro-ze en deus gouzanvet hor Zalver, o sonjal e tougue ar vrezelidi-ze var ho scoaz daou damic mezer ruz laket e croaz, brema me voar avoalc'h perag ez eant di. Ha ne ket-ta, va zad, ez eant da vrezelecaat evit hor Zalver Jesus-Christ ?

Ec'heljent mont, eme an tad, mes petra ra-ze ?

— Eo Jesus guir Doue, hag an dud-se her c'hrede ; ne vijent ket eat di anez. Hag an dud hirio her c'hred ato, me voar mad. Ha sonch oc'h eus-hu, pa zeamp da vale dre Baris, e velemp tiez bras, pe me ne ouzen ket petra int, savet gant mein kizellet caer ha touriou huel varnezho ? Me am beze c'hoant da vont enho ha n'em lezac'h morse. Mes evessaat a rean oc'h eun dra ; var ar re-ze oll e velen ar groas. Ar groaz eta a ren ato var ar bed. Em levr em eus lennet e lavare Jesus, d'he Ebestel e chomje gantho bete fin ar bed. Da Ber en deus roet alc'hoeziou rouantelez an Env. Pa eo chomet croas Jesus var ar bed, hen eta so chomet ive ; Jesus eta so Doue. Alc'hueziou rouantelez an Env so eta ato e tre daouarn Per, pe re all lakeat da zerc'hel leac'h dezhan. Ha ne ket-ta, va zad, ez eus ato unan bennag o terc'hel plas Sant Per ?

Ama an tad a blegue he benn ep lavaret guer.

Mad, va zad, me a gred e Jesus-Christ, me a gred d'he oll gomzou am eus lennet el levr-ze. Ha neuze, me, abaoue ma emaoun var an douar, so eur groazic oc'h va gouzoug. Va mam e devoa he staguet, hag araog mervel e devoa lavaret d'am maguerez dioual na vije guelet ar groaz-ze ganeoc'h. Me ne vouien ket petra oa ar groaz-ze, n'he c'hemeren nemet evit eur braoic. Mes hirio e c'houzon petra eo. Va mam a grede ive ta e Jesus-Christ.

An tad a zirede an daelou eus he zaoulagad dre voase he viziet ; rag he zaouarn en doa laket da c'holo he vizach. Ar verc'h hen lakeas da lavaret ganthi ar *Bater* e devoa desket e levr an aviel, hag evit ar vech kenta e voue guelet en ti-ze ar boden o sevel etrezeg an Env. — Ar verc'h-ze, evel am eus lavaret er penn kenta, so hirio leanez a urs Carmez. G. M.

An daou zorn bras.

(Trede pennad.)

Pa en devoa Colaic debret he dam creunn seac'h, en em lakeas da bourchaz he vele. Abaoue m'oa mouguet ar bleiz, e crede ne dlie mui caout aoun rag netra eit c'hoat-ze. Destum a reas deliou seac'h, evit ober gantho eur gwele soupl da dremen an noz. Edo eta o sonjal cousket e campr ar stered, mes kerkent ha ma voa gourvezet, e velas an daou zorn bras oc'h en em osteg azioutlıan, hag oc'h ober eun dinel pe eun doem eus ar re vraoa. Dridal a reaz he galon pa velas kementse hag e conscas neuze diencresoc'h eguet n'en doa great morse.

— Ho trugarecat, emezhan, daouarn bras, eus a guement vad a rit din. Mes, pa oc'h eus kement a c'hallout, ha ne alfac'h-hu ket, araog ma livirin va fedennou, rei din da anaout penaus a ra va mam, a ne deo ket re c'hlac'haret dre ma zoun eat kuit diouthi ? ha bez'e deus peadra da derri he naoun ?

— Ho mam, eme eur vouez, a so glac'haret, rag calon eur vam ne ell ket beza dic'hlac'har pa vez dispartiet dioc'h he bugale. Mes ne deus ket a nec'h ; gouzout a ra e kemer Doue sourci ac'hanoc'h evel ma kemer eus an oll vugale vad. Bara e deus da zibri, rag labourat a ra. He daouarn so bet casset dezhi eus hon rouantelez-ni, eleac'h ne gaver morse a zaouarn didalvez. Couskit dinec'h evit ma tihunot abred varc'hoaz ha ma savot mintin da labourat.

Colaic a lavaras he *Bâter* hag a gouscas neuze c'hdec. Antronoz edo mintin mad var zao, hag en em lakeas adarre en hent. Ne voue ket pell n'en doa treuzet ar c'hoat oll ; ha souden goude e velaz eur maner dirazhan.

— Ahont ez eus tud o chom, emezhan outhan he unan ; ahont e cavin labour ha bouet.

Mont a ra beteg an or bors pehini a voa prennet ha moraillet. Eur morzol a voa oc'h an or, mes ar porig n'oa ket huel avoal evit tizout beteg enha. Kerkent unan eus an daouarn braz a deuaz hag a scoaz eun taol var an or ken na dregarnaz ar maner oll. Eur c'hrac'h coz a deuas da zigueri dezhan, hag a c'houlennas outhan dichec petra glaske ha perag en doa scoet ker cre-ze var an or. Ha map eur Roue out-te ma scoez ker caletze ?

— Eur buguel paour oun, eme golaic, o clasc bouet ha labour.

— Ha da ober petra out-te mad ?

— Da ober kement a blijo gancoc'h, rag c'hoant am eus da gaout labour.

— Mad, neuze, deuz en ti. Va mitizien so eat kuit abalamour n'o doa ket a labour avoalc'h da ober. Ne marteze a rei eveldho.

Colaic n'en doa ket clevet c'hoaz ez aje mitizien eus a eun ti abalamour n'o doa ket a labour avoalc'h da ober. En ti-ze ken nebeut ne ket al labour a vanke. Cals re a ioa zoken evit ar potric kez. Mes an daou zorn braz a deue d'he zicour bevech m'en em gave nec'het.

Ar c'hrac'h-ze a voa eur goal bez, ha Colaic en doa aoun razhi. Ne jomas ket pell eno, hag ez eas da di eul labourer. Ama adarre an daou zorn braz a deue alies d'he zicour, hag evelse e rea avechou muioc'h a labour en he zervez evit deg den vad. O velet kementse, he vestr a deuas da gaout ar brassa istim evithan, hag eus he vevel her greaz he vap caer.

Neuze e teuas Colaic da guerc'hat he vam gantha d'he verouri. hag e rojont ho zoul ti da re all paouroc'h evitho.

Ha brema, lenner, petra eo an daou zorn braz-ze a guemerit marteze evit eur rimadel ? An daou zorn braz-ze eo an ijin hag an aket pere a deu da zicour kement hini a ra uzac'h anezho. An hini en deus ijin hag hen laca da dalvout, a deui a benn a bep tra ; hag an hini so aketus da labourat ne vanco ket ken nebeut a vara dezhan ha pa n'en deffe ket zoken calz a ijin.

G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun, 5 Du, — Sant Charles Borromee, escop.
Dimeurs, 6. — Sant Hud, abad.
Dimerc'her, 7. — Eus a eisvet an oll zænt.
Diziou, 8. — Eisvet an oll zænt.
Dirguener, 9. — Dedi iliz Sant Salver, e Rom.
Dissadorn, 10. — Sant Andre Avelin.
Dissul, 11. — Pempet varnuguent goude Pantecost. Gouel an Dedi eus an iliz

An Aviel hirio :

Jesus o veza eat e Jericho, a dreuze kær, ha setu eun den hanvet Zachee, unan a bennou kenta ar bublicanet, ha pinvidic braz, en doa c'hoant da velet Jesus evit gouzout piou oa, ha ne alle ket he velet gant an dud a ioa en dro dezhan, rag Zachee a ioa bihan.

Hag hen o redeg araog, hag o pignat en eur vezen scao-grac'h evit ma c'helje guelet Jesus, rag dre eno e tlie tremen.

Ha pa voa deut Jesus beteg eno, e savaz he zaoulagad en eac'h, hag o velet Zachee, e lavaras dezhan : Zachee, diskennit buan, rag me a renc loja hirio en ho ti.

Zachee a ziskennas lijer, hag hen diguemeras laouen. An oll, o velet kementse, a c'hrosmole, o lavaret ez ea Jesus da loja da di eur pec'her.

Zachee avad, en he za dirag an Aotrou, a lavaras dezhan : Aotrou, mont a ran da rei an anter eus va madou d'ar beorien, ha mar em eus great gaou oc'h unan bennag, e roin dezhan pevar c'hement am eus kemeret.

Jesus a lavaras neuze ; hirio eo saveteet an ti-ma, abalamour hema ive so map da Abraham. Rag map an den so deut da glasc ha da zavetei ar pez a voa collet.

Sant Lucas. XIX. 1.

KELEIER.

An Aotrou Berthou, vikel e Conkerne so hanvet personn e Sant-Salver pe en Dre-Nevez.

Setu ama hanoiou ar Vistri hag ar Vestrezet scol o deus bet priziou er bloa-ma evit ober scol d'ar re vras. Ar rum briziou kenta so roet d'ar scol hanvet *Societe d'Émulation*, e Brest ; da Vistri ar Scol re Vras, e Recouvrans ; d'ar breur Coreb, e Kemper ; d'an Aotrou Uzel, e Brest ; d'an Aotrou Chapalain, e Coray.

An eil rum briziou so bet roet d'an Aotronez :

Lazennec, e Brasparts.
Ar Braz, e Taule ;
Demezel Allaire Dumee, e Conkerne ;
Demezel Mari Stephan, er Faou,
Breur Juminien, e Brest,
Rohan, e Roscoff,
Tanguy, e Lambaol,
Follet, e Kerhaes,
Quere, e Audiern (Goaien).
C'hoar Sant Ian, e Douarnenez,
Quere, e Bothsorhel,
Paul, e Hanvec,
Gloaguen, e Eskibien,
Ar Briz, e Ploudalmeze,
Turluther, e Pleyben,
Priol, e Cleder,
Dimezel Battany, e Guilers,
Dimezel Souben e Rosporden,
C'hoar Sant Tugdual, en enez Sizun,
C'hoar Mari Elizee, e Plobannalec,
C'hoar Mari-Euphemi, e Plogoff,
C'hoar Mari ar Mabic Jesus, e Pouldreuzic,
C'hoar Mari an Drugarez, e Plozevet,
Calbon, e Plourin,
Ar Gac, e Plouenan.

Ar c'hohi nevez a zaver e Monroulez a zo coezet. Eurus oa n'eus bet den lazet. Unan eplen so gloazet, torret he c'har. Kementse so eun taol a brovidans Doue, rag var dro ar c'hohi-ze ez oa eur vanden vad a labourerien.

Finesse eur C'hall.

Ar vuez a zo c'hoec, ha na tud na loenet n'o deus c'hoant d'he c'holl. Pa vezer goudrouzet da goll ar vuez, al loenet mud, ar re zoken dibourvea a skiant a voar neuze ober troiou guest da rei da gridi o dele spreet hag ijin. Pa zigouez da eur c'had beza eur vanden chas var he lerc'h, eo eur gaer guelet pebez troiou a voar da ober, pebez piclammou, lammou treuz, lammou a gostez, dont crenn var he c'hiz, mont ha dont evit lacat an has da goll he roudou. Mes gad chet marteze ne reas morse finoc'h taol evit an hini ma zeump da gomz anezhi.

Houma a voa savet gant eur vanden chasseourien, hag a voa var he lerc'h pevarzeg pe bemzeg ki o chilpat en dra c'hellent. Goude beza great meur a dro, eat ha deut, diroudet meur a vech ar chas, evel ma zoa eun hevelep banden anezho, unan bennag a gave adarre ar c'huez anezhi, hag e save adarre chilp ha safar goaz evit biscoas. Ar c'had a voa eat skuiz he divesker, ha gant aoun na golje erfin o redek, e sonjas oa deut ar mare dezhi da glasc ardou all.

Setu-hi, o tremen eun hent, o velet eun den o vlenia eun azen var bouez he gabestr. An azen-ze a voa var he guein daou valikin carguet a c'hedon, couniclet ha preiziou-all maro, pere a gasset e kær da verza. Ar c'had ne jom ket da varc'hata. Guinta'ra en eul lam en unan ar malikinou etouez ar guedon maro, hag en em zouch eno guella ma c'hell. Souden e c'herru ive ar chas hag en em lakeont da chilpat en dro d'an azen. Perc'hen an azen pehini n'en doa ket guelet ar c'had veo o lamet en he valikin, a gred eo oc'h ar guedon maro eo e c'harz ar chas, hag en em laca gant he fouet d'ho fellat dioc'h he azen. Ar chasseourien o devoue ar memes creden gant potr an azen, hag ep dale ar chas a voue great dezho mont ac'hano.

Ar c'had, epad an amzer-ze n'e doa ket lavaret eur guer, n'e doa ket finvet. Mes pa gredas ervad oa eat chas ha chasseourien pell, e tilamas d'an douar hag e redas kuit adarre ep lavaret na kenavo, nag ho trugarecat.

Eno neuze e voue eun abaden all. Potr an azen he guelaz o tilamet eus he valikin hag a voue sebezet ha strafuillet oll. Sonjal a rea dezhan edo he oll c'hedon maro o tont e buez hag o vont da dec'het digantha. En em lacat a reas da grial, ha da gonta al loenet maro a voa er zamm, hag evel ne vanke nicun, ne vouie petra da zonjal. Mes ar chasseourien pere o doa he glevet o crial, o veza deut en dro da velet petra voa, a vouezaz ervad oa ho gad eo e doa great an tam farserez-ze evit ober goap anezho.

Ar Zaozon o deus cavet eur c'hiz nevez da lacat tan var ho c'horn butun pe var ho segalennou. Brema ez eus eun telegraf electric, eun orjalen hag a ia eus ar vro-ma d'an Americ, eus an eil costez d'eguile eus ar bed. Ar Zaozon-ta, ar re binvidic, pa dro en ho fenn, a laca digas dezho eun eulfen dan eus an Americ evit entana ho butun. Kementse a goust pemp mil lur d'an hini a fell dezhan lacat digas dezhan eun eulfen dan, mes ive ar blijadur en deus da zevi he vutun gant tan deut eus ar c'hostez all eus ar bed. G. M.

En Irland, eul labourer douar en deus galvet dirag eur lez-varn eur scrifagner pehini, en eur lenn en astrou a zisclerie pe seurt amzer a dlie beza. Eur vech en doa discleriet e vije caer an amzer en deiziou varlerc'h. Al labourer her c'hredaz, hag a lezas var ar prad he foen pehini a voa great avoalc'h. Dont a reas glao braz, hag ar foen a ieas gant an dour. Al labourer douar a c'houlen ma vezo condaonet ar scrifagner da baea dezhan he foen. — Ma ve red d'an oll brofeted so e Frans respont eus ho profesiou, ez afent aliez dirag al lez-varn.

HENT HOUARN.

Da be heur e tiblas hag e tigouez ar c'hirri tân.

O VONT A GASTELLIN VARZU NAONET.

	kenta trein		eil trein.		trede trein.		1e cl, e paer		2e cl, e paer		3e cl, e paer	
Castellin..	6 h.	m.	10 h.	m.	4	20	»f.	»»	»f.	»»	»f.	»»
Kemper...	7	4	10	55	5	20	3	45	2	60	1	90
Kemperle.	8	34	12	14	6	41	8	50	6	40	4	70
Loriant...	9	12	1	2	7	24	10	75	8	05	5	90
Redon....	»»	»»	4	22	»»	»»	22	85	17	15	12	55
Savene....	»»	»»	5	28	»»	»»	»»	»»	»»	»»	»»	»»
Naonet...	»»	»»	7	10	»»	»»	31	90	23	95	17	55

O TONT EUS AN NAONET VARZU CASTELLIN.

	kenta trein.		eil trein.		trede tre	
Naonet	»»	»»	6 h.	20 m.	««	««
Savene	»»	»»	7	19	««	««
Redon	»»	»»	8	29	««	««
Loriant	7 h.	40 m.	12	6	5	48 m.
Kemperle	8	23	12	50	6	39
Kemper	9	41	2	2	8	3
Castellin	10	50	2	59	9	15

Eus a Vrest da Roazon, hag eus a Roazon da Vrest.

Eus a Vrest da Roazon.

	KENTA TREIN.	EIL TREIN.	TREDE TREIN.
Brest	7 h. »» m.	creisdeiz.	4 h. 05 noz.
Montroulez	8 50	1 h. 58 m.	7 »»
St-Briec	11 40	4 50	» »»
Roazon	2 55 noz.	8 »»	» »»

Eus a Roazon da Vrest.

	KENTA TREIN.	EIL TREIN.	TREDE TREIN.
Roazon	3 h. 55 m.	5 h. »» m.	10 h. 50 m.
St.-Briec	7 07	8 05	1 44
Montroulez	9 51	10 h. 50	5 27
Brest	11 40	12 45	7 20

PRIZ AN ED.

KEMPER. — *27 Here.*

Priz ar c'hant liour.

Guinis	13 lur, 70 c.
Segal	8 lur, 54 c.
Eiz	9 lur, 06 c.
Ed-du	7 lur, 07 c.
Kerc'h	8 lur, 82 c.
Avalou-douar	3 lur, 25 c.

PONT'NABAT — *25 Here.*

Priz ar c'hant liour.

Guinis	13 lur, 75 c.
Segal	8 lur, 96 c.
Eiz	9 lur, 13 c.
Ed-du	7 lur, 96 c.
Kerc'h	9 lur, 38 c.
Avalou-douar	3 lur, 00 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 10 DU 1866. N° 93. EIL BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar paeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Aoutrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 10 Du 1866.

Eleac'h ma zeus eur fals relijion bennag o ren, ar speret a denvalijen pehini eo ar mestr eleac'h ne deo mui anavezet ar virionez, a laca ar re en deus touellet da ober traou guest da lacat an oll da c'hoarzin, ma ve da viana leac'h da c'hoarzin pa gomzer eus a dud keiz dallet gant tad ar gueier. An aviel a zesc deomp penaus deiz ar varn an ælez a zispartio an denvet dioc'h ar bouc'het, da lavaret eo ar re salvet dioc'h ar re gollet, o lacat ar re vad en tu deou hag ar re fall en tu cleis d'ar barner. Mad, eur rum zo eus an dud-ze eat er meaz eus ar guir iliz, ha ne fell ket dezho gortoz an deiz diveza evit ober an disparti-ze. Hen ober a reont a vrema, ha kementse bevech ma en em assamblont en ho chapel pe er zal a zervich dezho da chapel. En ho zouez pep den so sant pe bec'her. Tud a zo carguet da c'houlen oc'h pephini, dre ma tigouez, pe zant pe bec'her eo, ha dioc'h ma lavar e vez casset a ziou pe a gleiz, da lavaret eo, er penn huela pe er penn izela eus ar chapel.

Evit caout eur skeuden a guementse, n'oc'h eus nemet sonjal e ve laket, en unan eus hon ilizou, ar c'hloc'her e kichen an or da vare an ofern, hag eno neuze, dre ma teui tud en iliz e c'houlenno digant pephini :

— Hag eur zant oc'h-hu ? Mar lavar ia, e vezo lavaret dezhan : it a ziou.

Oc'h eun all e c'houlenno ; c'hui so eur pec'her ? — ia — mad, it a gleiz. Ha neuze ar bec'herien baour lakeat evelse en tu cleiz pe er penn izela eus ar chapel, a ello, mar keront, huanada o velet eurusdet ar zænt.

Mes, a leverot-hu, mar deo pep unan a rent testeni dezan he unan, mar deo pep unan a ell lavaret mar car ez eo sant, ha mar car ez eo pec'her, ha n'en em gaf ket avechou unan bennag da vont a zeou pa vije dlet dezhan mont a gleiz, pe da vont a gleiz pa vije mad avoalc'h da vont a zeou ?

Oh eo, me oar vad, cridi a ran e tle avechou mont eur bouc'h bennag etouez an denvet, ha zoken marteze eun danvad bennag etouez ar bouc'het. Credabl eo ec'h en em gavo unan bennag ha ne gredo ket lavaret ez eo sant, ha setu hen casset e mesc ar bec'herien, muioc'h c'hoas marteze ha n'o devezo ket a c'hoant da lavaret int pec'herien ; ha setu hi casset e mesc ar zænt. Credabl eo ive ne ket ato lem avoalc'h daoulagad ar c'hloc'her evit lenn en eneou, evit dispartia ar greun mad dioc'h an draog, ar re vad dioc'h ar re fall, hag evelse an disparti ne vezo ket ato eün ha leal. Petra fell deoc'h, pa glasc an dud en em emel eus ar pez en deus dalc'het Doue evithan he unan, ne dleer ket beza souezet mar greont kemesc fall. Doue epken a anavez mad stad ar c'halonou, a anavez mad petra so dlet da bep unan, ha setu perag en deus dalc'het evithan he unan ar varnediguez diveza, evit renta da bephini dioc'h m'en devezo great.

Ar scrifagnerien difeiz o deus poan o clevet comz a Zoue. Scrigna a reont ho dent pa leverer dezho eo Doue a ren kement a dremen er bed-ma. Evelse e clascont iskin oc'h an Eskibien abalamour ma c'houlennont pedennou ha sicour evit ar re so eat ho danvez gant an dour beuz ; abalamour ma leveront eo an dizurziou, ar pec'hejou, an torfejou eo a denn ar goaligner-ze eus an Env var an dud ; abalamour ma leveront ema ar goaligner-ze etre daouarn Doue evit skei an dud difeiz, ar re a dor he lezen, ha ma na eaner d'en em zevel en he enep, he voaligner ne oufent nemet mont ato var bouneraat. Ne blij ket ken nebeut d'an dud dizoue e ve lavaret d'ar gristenien ez eo Doue trugarezus zoken pa sco, ha ne sco nemet evit ho lacat da zistrei outhan, da gaout keuz d'ho fec'het ha da bidi.

Ia, a lavar unan eus ar scrifagnerien-ze, mes ar pez a lavar an Eskibien so anavezet pell-so. Ar pez a lavaront o deus kemeret er scrijou great gant an Eskibien goude an dispac'h, (ar revolution), ar re-ma o devoa ho c'hemeret eus a scrijou an Eskeb araog an dispac'h, hag ar re ziveza-ma o doa cavet kementse e scrijou an tadou eus an Iliz.

Perag, a lavar dezo eur gazeten gristen, perag ne zavit-hu ket hueloc'h? An tadou eus an Iliz o deu kemeret ar pez a lavarent eus a scrijou an Ebestel, hag an Ebestel ne reant nemet lavaret ar pez zo en Aviel, e comzou Jesus-Christ he-unan.

Evelse clemou an dud difeiz a ziskuez sclear ez eo an Iliz, àr guir relijion ato ar memes, ne jench morse, e tesc hirio ar pez a zeske hor Zalver he-unan. An Aviel, couls hag an oll Eskibien abaoue, a zesc ato d'ar gristenien ez eo an dizurziou, ar pec'hejou eo a dénn var an douar goaligner an Env, hag evit ho fellaat ez eo red d'ar pec'her distrei ous Doue, caout glac'har d'he be-c'het, ober pinijen. Hag evit diskuez an unvaniez-ze eus ar c'henteliou a ro deomp an Ilis setu ama c'hoas caeroc'h.

Hon Tad Santel ar Pap, pa zeo bet meneg da ganoniza an daou zen eurus Paul ar Groaz ha Leonard a Bors Mauris, en deus comzet evel Eskibien Frans. Setu ama eur guer bennag eus ar pez en deus lavaret :

« Dereat oa dont er chapel ma, en eur c'horn eus ar vrassa ilis so er bed, er chapel-ma dediet d'ar Verc'hez didach, ha d'ar patriarch santel a Assiz; dereat oa dont ama da lenn an urs da ganoniza an daou zervicher fidel-ze da Vari, an daou vap-ze da Zant Fransez. Dereat oa c'hoas abalamour eo er chapel-ma e recevas Paul ar Groas ar veleguiach hag e lavaras he oferen guenta.

« Brema zouden e c'houlennen ouziu va unan perag, en amzeriou reuzeudig ma vevomp enho, e fell da Zoue diskuez, en niver braz a dud eurus hag a Zænt laket var an auteriou, ar skuer eus a dud pere ne deo ket bet avoalc'h dezho heuilla piz al lezen gristen, mes o deus bet calon avoalc'h evit heuilla an aliou parfet eus an Aviel, ha ne deo ket evit deskuez deomp penaus e c'hellomp cas diouzomp ar goaligner a bouez varnomp? N'ho c'hassimp nemet oc'h en em rei d'ar vertus, hag o tec'het dioc'h ar pec'het; rac, caer or bezo, er pec'het eo e cavimp ato ar penn abeg eus ar goaligner-ze. Guechall deg ene divlam a vije bet avoalc'h evit lacat espern eur guær cablus meurbet. Daoust hag hirio n'eus ket e Rom deg ene dibec'h, uguent, cant ha marteze ouspen? Ma ne ell ket an eneou mad-ze hirio distrei divarnomp ar goaligner hor sco, eo ma zeus cals kem etre an dud eus an amzeriou coz-ze ha ni. Neuze n'oa ket c'hoas deut Jesus-Christ var an douar, n'oa ket bet prezeguet an Aviel, n'oa ket bet trempet an douar gant goad hor Zalver.

« En em jala a reomp o velet ar goaligner hor sco, ha ne oufemp morse en em jala avoalc'h; mes en aner en em jalimp ken na lakaimp doun en hor speret eo ar pec'het ho digas varnomp. Ep comz eus ar goal bedennou, leoudouet, sacrilachou, nag a dud a so stag oc'h traou ar bed-ma ha ne zavont morse ho daoulagad beteg ar groas! Evidompni da viana, en em droomp oc'h ar groas. Me vezo ar c'henta o stouet e troad ar groas-ma, o poket dezhi hag o c'houlen trugarez. Stag oc'h ar groas-ma, e velan guelloc'h ar virionez eus ar pez a lavare an Æl da Dobi : Abalamour ma plijac'h da Zoue, oa red e teuje an dendasion d'hoc'h amprou.

« Eus a guichen ar groas-ma ho pennigan oll. Benniguen a ran ar guær-ma evit ma plijo gant Doue pellaat diouthi ar goaleuriou so oc'h he gourdrouz; benniguen a ran an Itali evit na lamo ket Doue ar feiz diganthi; benniguen a ran ar bed oll catolic, hag e vennigan dreist oll ar bec'herien catolic, evit ma tistroint ous Doue a greis calon. »

Setu aze ta penaus e comz hirio an iliz, ha penauz e deuz comzet ato. Comzou Jesus-Christ ne dremenint morse.

Etouez ar re a gas sicour d'hon Tad Santel ar Pap, e comzer eus eun den iaouanc, eur scolaer, pehini o veza eus a dud pinvidic, en devoa etre he zaouarn deg mil lur hag a felle dezhan da rei d'an Tad Santel. Ar scolaer-ze en em gave nec'het braz, ervez ma hel lavare d'ar beleg en deus carguet da gas he arc'hant da Rom. C'hoant en doa da vont da Rom he-unan, evit gallout guelet Vikel Jesus-Christ. Mes n'en doa nemet an deg mil lur-ze, hag evit beachi e vije red dezhan dispign lod anezho. Hoguen ne felle ket dezhan boulc'ha an deg mil lur. Evit gallout cas ar zom abez, en deus pedet eun all d'he c'has. O clevet nec'hamant an den iaouanc-ze, hon Tad Santel en devezo scuillet eur berad daelou bennag hag an dra-ze a dalvezo d'an den iaouanc hir-roc'h evit beach Rom.

Pii Nao, evithan da veza he-unan en izom, ne all ket miret da ranna ato ar pez en deus gant kement hini en em gaf da gaout dienez. Pa en deus clevet hano eus an distruch great gant an douriou dirollet, en deus lakeat rei mil scoet evit sicour ar re so great droug dezho gant an dour beuz.

E Rom ne ma ket ar c'holera, petra bennag m'ema ar c'hlenvet e cals a vroiou-all, ha ma za tud di a bep bro da dremen ar goan. Cals a dud pinvidic hag a renc huel a ia da Rom er bloa-ma evit ar goan; c'hoant o deus, ar gristenien vad-ze, da veza etro da renta servich d'ar Pap mar en defe izom.

Miz here eo ar miz ma eo boaz tud Rom da ziskuiza. Da zul, da lun ha da iaou e veler keriz o pourmen en dro da guær en diaveaz. An eil tiad tud a ia da breja d'eguile. Al leziou-barn, an tiez scol, an tiez digor d'an oll e mare all, a zo neuze serret. Ar Pap a ziskuiz ive, mes setu ama penaus. Mont a ra bep iaou da vizita an ilizou hag ar c'hlandiez (an hospitaliou). Diziou diveza eo bet o velet ar re so scanveet ho speret, hag en deus tremenet ouspen eun heur o comz outho.

Eur missioner, diblasset eus a Vrest ar 25 a vis gouere evit mission Kansas, er Stajou-Unanet, a scrif eus a guær Topeca :

« An escopti ma emaoun enha so tost kement hag ar Frans, petra bennag ma zeus mil guech nebeutoc'h a dud enha. Rannet eo e meur a loden. Al loden e pehini emaoun a so en em dennet an dud anezhi er meneziou, casset er meaz eus ho zra gant ar brotestantet. Eno ez eont hag e teuont, dare gant an naoun, o rei ho mallos d'ar re o deus ho chasset. Oh! nag hi so truezus ho stad! nag e on eus izom da bidi evitho!

« E creiz ar gouelec'h bras-ze ez eus eun dinel hag eur groaz varnezhi. Hounnez eo an iliz. E kichen ema tiic ar vissionnerien. Ne domp er mission-ma nemet daou veleg ha pevar catekizer. E kær Topeca ema hon iliz hag hon ti. Er guær-ze n'eus ket ouspen pevar pe bemp mil den, petra bennag ma zeus bro aleis dindanhi. Tud kær a zo gozig oll eus an Europ; evelse ive, bep en amzer, tud ar vro, ar *C'hree'hin-Rus*, a glasc iskin outho; ne allont ket gouzaon an dud drouglivet, pe an dud venn.

« Oll bro ar C'hansas a so goloet gant ar peuriou, foenneier pe brajou hanvet *Pampas*. Eno e veler a vandennou kezeg hag ejennet gouez, chas ha kizier gouez ive; oll ez eont cleac'h ma keront. Tud ar vro, casset ermeaz eus ho zra, a veler ive o vale dre ar c'harteriou gouez-ze, o clask eul leac'h da ellout chom enha.

An hini a evessa mad oc'h ar pez a dremen er bed, a so red dezhan hirio anzao ne deus nemet ar gristenien gatolic hag a ve mad da zicour ho breudeur izomec, hag o deffe eur guir garantez evit ho nesssa. Evit guelet kementse ne ve nemet sellet oc'h Bro-zaoz, ar vro-ze pehini a fougueer kement e pep guiz. Eur scrij, eun euz eo guelet ha clevet penaus ema ar beorien er vro-ze. Ha gouscoude eno ive e saver cals arc'hant evit an dud izomec. Mes allas, aluzennou roet dre red, aluzennou ha n'int ket roet gant eun dorn carantezus, a vez ato ber. Eun den hag a rann aluzennou dre vicher, ne vouezo morse tenna ar paonr a zienez evel ar c'hristen mad pehini a voar dioueret he unan evit sicour he vreur. Dioueret ar pez a rafe vad dezhan he unan evit sicour ar re izomeg; gouzaon he unan evit espern poan d'ar re all; en em lacat he unan e danjer evit sicour tud clan, kementse ne rer nemet evit Doue, hoguen penaus e catet kementse er meaz eus ar guir relijion?

Evelse en dez-all ez oa eur buguelic astennet en or, en eun doare porched dirag eur c'hlandi, o c'hortoz beza diguemeret eno. Mam ar buguel a ioa maro en deis-ze er c'hlandi, ha daou vreur dezhan a ioa maro eun dervezion bennag diaraog. An tad, rannet he galon gant kement a gollou, o velet ar c'hlenvet o cregui er paotric-ma, en devoa he zamet var he choug da gas d'ar c'hlandi. Ar medicin en doa roet urs d'he guemeret.

Mes an aotrou hag an itron so e penn ar c'hlandi ne felle ket dezho rei diguemer dezhan. Clasc a reant digareziou. Lavaret a reant oa guelloc'h he gas da eur c'hlandi all. Etre daou ar buguel a voassea dezhan; ien oa, hag ar re iac'h zoken a grene gant ar riou.

Unan bennag eus ar re a voa eno a lavaras da rener ar c'hlandi : Mes en hano Doue na jomit ket da dreinel-lat. Ne velit-hu ket eo deut peursdu ar buguel, hag e varvo sur mar hen lezit aze pell.

Hoguen rener ar c'hlandi a arguile ato, hag ar buguel keaz a varvas abeu eun heur bennag goude. Petra rea kemertse d'ar rener? Eur c'hlanvour nebeutoc'h oa da zoursial anezhan. Goude e voue lavaret penaus rener ar c'hlandi a voa en em dromplet var stad ar c'hrouadur.

Setu ama c'hoaz eun dra all : Eun den a iea en dez-all a hed ar ster e kær Londrez en eur goz vaguic. Doue a ra eur sourrat avel hag a dro ar vag var he guinou. Ar paour kez den taolet en dour en em laca da glasc neun guella ma c'hell etrezeg ar bord. Cals tud a voa var ar c'hae, hag evel ma zeo ar Saozon claoustreerien eus ar re guenta, e savas claoustreou dioc'h tu,

— Gouzout a ra neun, a lavare lod.
— Ne voar ket, a lavare lod all.
— Claoustre e vezo beuzet!
— Claoustre ne vezo ket!

Ha setu claoustreou laket, epad ma poanie an den kez o clasc savetei he vuez.

Eus ar c'hostez all d'ar ster, daou vartolod a lamaz en eur vag, hag a deuas beteg enhan. Mes criet oue outho! N'hen tennit ket! N'hen tennit ket! Claoustreou zo! An daou vartolod a voue red dezho mont kuit ha lezel an den kez d'en em denna eus ar sten evel ma carje. Petra c'hoarvezas? An den paour a voue beuzet; mes claoustreou a voa bet divar he benn. Setu aze da viana eun taol saos, saoz ebken, saos diguemesc. Ne gredan ket o defe christenien catolic eur galon ker criz-ze.

G. M.

HISTOR ZANTEL,

TENNET DIVAR LEVR ANN EXOD.

(*Trede Pennad*).

Moïzes e bro Madian.

Moïzes digouezet e bro Madian, a azezas da ober eun ehan e kichen eur puns. Hoghen Jethro pe Raguël, belek Madian en devoa seiz merc'h. Dont a rejont d'ar puns-ze da denna dour, hag o veza karghet ar c'haniou, e felle d'ezho doura loened ho zad. Mesaerien a zigouezaz, hag ho c'hasse kuit. Neuze Moïzes a zavaz, a zifennaz ar merc'hed iaouank, hag a zouraz ho denved.

Pa oant distroet da gavout Raguël ho zad, hema a lavaraz d'ezho : Perag oc'h-hu deuet d'ar ghear ken toc'h eghet ned-oc'h boazet da zont. Hi a respontaz : Eur goaz ijipsian en deuz hon delivret diouc'h ar ves-saerien; oc'h penn-ze tennet en deuz dour gan-eomp, ha roet en deuz da eva d'hon denved. Ha Raguël da lavarout : Peleac'h ema ann den-ze? Perag oc'h eus-hu lezet eno ann den-ze? It d'he glask evit ma roimp d'ezha da zibri. Var eun dighemer ker mad, Moïzes a douaz e choumche gant-han evit mad; hag e kemeraz da bried he verc'h Sephora. Hou ma a c'hanaz d'ezhan eur map, ha Moïzes hen hanvaz Jersam, o lavarout : Tre-

meniad oun bet en eur vro estren. Eur map all en doe anezhi, hag ec'h hanvaz anezhan Eliezer, o lavarout: Doue va zad, va difennour, en deuz va zennet a dre daouarn Pharaon. Ar Batriarched a roe evelse d'ho bugale hanoiou hag a zigasse sonj euz a vadoberiou Doue enn ho c'henver.

Pell amzer goude kement-ma, roue ann Ejipt a varvaz, mes ann hini a zeuaz var he lerc'h ne oa ket guelloc'h e kenver ann Hebreed. Bugale Israël, oc'h hirvoudi, en em glemme a vouez huel dre'n abek d'ho labourou. Ho c'hri a bignaz bete Doue, ha Doue, o kaout souj euz ar ghevredighez en devoa great gant Abraham, Izaak ha Jakob, a zellaz out-ho, hag en em ghemeraz d'ho diboania. H.

BUEZ AR PLAC'H DEVOT ARMELA.

(*daouzecvet pennad.*)

Armela castizet dre guement a boaniou c'houero, a vele he ners o vont diganthi. Setu perac e reaz clask he c'honfessour, hag e covesseaz gand eur glac'har ar vrassa en eur leuskel, hervez he c'hustum eur mor a zaëlou. D'an 20 a viz here, d'ar meurz, tri dervez goude, e communiaz, antronoz e oue casset d'ez-hi adarre he Doue, hag he c'honfessour a roaz d'ez-hi an absolven euz he buez pen-da-ben. Er memez deiz, var mare cresteiz, e oue nouet, hag e pad ma edot o rei d'ez-hi ar sacramant diveza-ze, e clefjot anezhi, en despet d'ar sempladurez euz he mouez, oc'h ober an actou a dleer da lavared en heur diveza-ze. Eun nebeudic goude e zeaz en he fassion, hag he c'homz diveza a oue an hano santel a Jesus. Neuze e zeaz dilavar. He fassion a badaz teir nosvez ha daou zervez. Ar maro a dennaz he ene caer euz a vuez ar bed-man, d'ar sadorn 24 a viz here, 1671, etre cresteiz hag eun heur.

A veac'h e oue cleved e kær ar c'healou melconiuz euz a varo Armela, ma redaz kement a dud a bep oad hag a bep stad d'an ti, ma ne c'hellet mui tostâd euz ar c'horf santel. Pep unan a glaske tappout eun dra benag a vije bet en he zervich, hag e ber amzer he c'hoz-tammou dilliad a ieaz e diffram. He mestr a oue ken doaniet d'he maro, evel p'an dije collet ar guella euz he vugale. Gourc'hemen a reaz ober kement a zispag d'ez-hi, evel pa vije bet he verc'h. Ar c'horf a oue eta sebeliet ha laked en eur c'hœur peintet e guen : a bep tu d'ez-han pillerou goulou coar euz ar re gaera. Ne falvezaz ket d'ez-han lezel golei treid ar c'horf maro, evit ma heljet mont da bocad d'ez-ho en eur skuilla daëlou. Holl dud he di a reaz evel-han, ha zoken calz tud estren. Ar chaloniet euz ar gathedral a c'houlennaz ar c'horf evid hen enterri divar ho dispign: an Aotrou person ne c'houlenne ket ken nebeut vell egued ober kement-ze. Mez he mestr var goulen Armela, a roaz ar c'horf d'an ursulinezed. An Tadou Jesuisted a c'houlennaz he c'halon, ha roet e voue d'ez-ho. Evit-ze e voue digored ar c'horf evit caout ar galon, da zeiz heur euz an noz. Ar galon a lekejot en eun archedic plom. Ar vidissinet a dennas ive euz ar c'horf eur gostezen benag evid rei da dud a lignez huel ho doa ho goulennet. Anaveout a rejot neuze eur c'hlenved e doa en he liven-guëin, hag he doa laket da c'hounzao calz epad tregont vloaz da nebeuta eb me dije morse en em glemmet. Var he bisaj goude he maro e veled eun ear ken dudiuz ma roe doujans d'an holl. An dud a sebeliaz hag ar vidissinet a ioa bet var dro ar c'horf, ne glefjout c'houez fall ebet ganthan daoust d'ar brein-crin hen tague pell-a-ioa Ar pemp var n'uguent, ar c'horf a voue douguet da chapel an ursulinezed. Ar peder barrez a gær a ieaz a bez d'an enteramand. An aotrou Doue, person parrez Patern, dre ma n'em gave couent an ursulinezed var he zouar, a ganaz oferen an anteramand, hag an aotrou Gallois, chaloni, ha kure parrez Sant-Croix, e leac'h m'edo marvet Armela, a ganaz al *Libera*, hag a gassaz ar c'horf d'ar bez. Rei a reaz ive eur zermon evid ober meuleudi ar servicheurez-man da Zoue. Lakeat e oue en douar, diabarz ar c'hœur, è corn an aoter-vraz. Antronoz e oue caned evid-hi gand calz a lid eur servij-vraz e leac'h ma n'em gavaz eun niver braz a dud. Ar memez tra a c'hoarvezaz deiz an Eiz-vetez. Al leanczed a lekeaz eur mean-bez cacr var ar c'horf, ha var ar mean-ze e rejont scriva ar c'homzou-man, roet d'ezho gand eun tad Jesuist :

« Aman e chom Armela Nicolas, guinidic a zivar ar « meaz, servicheurez euz he stad, galvet peur-liessa « Armela-vad: Doue a ziskuilliaz d'ez-hi traou burzuduz; « beva a reaz dre garantez. Mervel a reaz var an douar « evit mont da veva en env, ar bevar var n'uguent a viz « here 1671, oajet a dri-bloaz-ha-triugnent. Pedit evid- « hi, ha kemerit skuer varnez-hi, en eur garet Doue « evel me deuz-hi her c'haret.

« *Requiescat in pace. Amen.* »

Caera buez ! Caera maro ! a leverfet, eb mar ebet, lenner va mignon. Leac'h hoc'h euz da barlant er guizze. Setu aze eur santez diskenned a lignez izel, merc'h da labourerrien douar, ganet e Breiz-izel, hag a zo bremà kuruned en env dreist an dud a lignez huel, dreist an dud desket braz. Grit eta, ar pez he deuz great, hag hen ober a c'hellit, hag ho kurunen en env a vezo ive eun deis-da-zont ken luguernuz hag hini Armela. En deiz coulz hag en noz, en domder-bero euz an aon, coulz hag er frim euz ar goan, kendalc'hit en hent a ziskuez d'eoc'h ar servicheurez-man, hag ho silvidiguez a zo e savete ! T. B.

AR ZUL.

Ar zûl eo eta brema an deiz santel, deiz an Autrou Doue, ha ne ket mui ar zadorn, ec'hiz gwechâll. Lavaret or beuz gan piou, penauz ha perâg eo bet grêet ar jenchamant-ze. E zeom brema da welet penauz e tleom miret ha santifia ar zûl.

Doue he-unan, er skritur zakr, ag or Mam zantel an Iliz a verk d'eom petra or beuz da ober evit se.

Gwelom da guenta petra a lavar Doue d'eom diwar

benn an deiz santel. Setu ama war lerc'h he gomzou he-unan, ec'hiz ma ho lennom e leor an *Exod* pe an *Tec'h* euz an Ejipt, pennad XX, gwerzennou 8, 9, 10 ag 11. Deja, ma em beuz sonj mad, o peuz lennet ar c'homzou-divin-ze e *Feiz ha Breiz*, mes n'ho lenner morse re aliez :

« Az pez sonj da zantifia deiz ar zabat, *deiz ar* « *repoz* (1). »

Ne ankouait ket ez eo Doue he-unan a barlant evel-se ouz ar bobl a Israël, diwar gern menez Sinai.

Remerkit ivez penaôz ar ger *Sabat*, en hebreeg, a ziniffi *arzao*, *hean*, *paouezvan*, *repoz*.

« Te a labouro epâd c'houec'h devez, eme. Doue, ag « a raio kemment as pezo da ober a labour epâd ar « c'houec'h devez-se (2). »

« Mes d'ar zeizved devez e ma an deiz a hean, a repoz, « konsakret d'an Autrou da Zoue. D'an deis-se ne ri « taôl labour ebed, na te, *ozac'h*, na da vab, na da verc'h, « na da vevel pe da zervicher, na da vatez pe da zervi- « cherez, na da loen : *marc'h*, *eujenn ag anevaled all*, « nag an diavezyad pe an divroad en em gaffe en ho « touez. (3). »

« Rag an Autrou da Zoue en deuz grêet e c'houec'h « devez an Nènv, an douar ag ar mor, gan kemment a « zo en-ho, ag en deuz arzavet, *kemmeret he repoz* d'ar « zeizved devez. Setu perâg an Aotrou da Zoue en « deuz binniget ar zeizved devez deiz euz he repoz, ha « santifiet anezha, *greet aneza eun devez santel*, *eun devez* « *sakr*. (4). »

Setu aze, ma mignoned, ar gourc'hemenn, ger evid ger, ec'hiz ma hen roaz Doue he-unan gwechâll d'ar bobl a Israël, diwar lein menez Sinai, euz a greiz an tan, al luc'hed ag ar gurun, ag ec'hiz ma her skrifaz he-unan war eun daôlenn vœn.

Ag ar gourc'hemmenn-ze, ma mignoned, a zell ouzom, ia, a zell ouz om ivez. Rag, ne ankouait ket penaôz an oll gourc'hemennou, roet gan Doue gwechall d'ar bobl a Israel, ha pere n'ed int ket bet lammet, torret gan-t-ha abaoue, a zell ouz om evel ma sellent ouz an Israëlited, ha ken dalc'het ez om da viret anezo evel m'edo an Israëlited : rag beza ez om evel-t-ho bugale Doue. Hogen, ar gourc'hemenn war an deiz santel, d. l. e. (da lavared eo) an difenn da labourat d'an deis-se, ag an urz da zantifia aneza, oc'h hen tremen e servich ar C'hrouer n'e int ket bet lammet. Jezus-Krist en deuz dalc'het ar gourc'hemenn-ze ha lakeet aneza en he lezen, el lezen gristen. N'ez euz a jenchet nemed an deiz ag an doare da zantifia aneza.

Ar gourc'hemenn eta war an deiz santel, ec'hiz ma hen lennom e leor an *Exod*, a zell ouz-om ; ken dalc'het ez om da viret aneza evel m'edo an Israëlited. Hogen, daou dra a gevom merket sklear er c'homzou euz an Exod :

1° E tleom santifia deis an Aotrou Doue, o tremen aneza en he zervich : « Az pez sonj da santifia deiz ar « zabat, deiz ar repoz, » eme Doue ;

2° E tleom heana, lezel ol labourou a gostez ag evelse or c'horf da ziskuiza, d'an deiz santel : « D'ar zeizved « devez ne ri taôl labour ebed, » eme ar C'hrouer.

An drede gourc'hemenn, me fell d'in lavaret ar gourc'hemenn war zeiz an Aotrou Doue, a gever aneza troet evel-hen e katekiz Leon :

Ar zûlyou santel a viri,
E servich Doue, oc'h he veuli.

E katekiz Treger.... :

Ar zûlyou santel a viri,
Evid Doue ma zervichi.

E katekiz Kerne.... :

Miret a ri an oll zûlyou,
Gan œvrou mad ha pedennou.

An tri goublad-ze, en deon, a ziniffi ar memes tra, pétra bennâg ma ez int troet en eur feson disenvel. Marteze e vize rentet gwelloc'h ar gourc'hemenn euz ar skritur zakr, e vize merket sklerroc'h an daou dra ordrenet, ma vize lakeet evel-hen :

Da zûl lez da oll labourou,
Ha servich Doue da Autrou.
Pe : Da zûl peb labour a lezi,
Ha Doue epken a zervichi.
Pe : Da zûl neb taul labour na ri,
Ha Doue epken a zervichi.

En tri goublad-ze, an hean euz al labourou, ordrenet dre ar c'homzou-ma : « ne ri taôl labour ebed, d'an « deis-se (d'ar zeizved devez) : *non facies omne opus in eo* « (*septimo die*), » a zo merket sklear, a zo rentet mad dre ar gwerzennou-ma :

Da zûl lez da oll labourou ;
Da zûl peb labour a lezi ;
Da zûl neb taôl labour na ri.

Al lodenn all euz ar gourc'hemenn : « Az pez sonj da « zantifia deiz ar repoz (an deiz santel) : *Memento ut* « *diem sabbati sanctifices*, » a zo ive rentet mad dre bep ini euz an diou werzenn-ma :

Ha servich Doue da Autrou ;
Ha Doue epken a zervichi.

Y. K. Kerzale, *beleg ar Zalet.*

(*Eur pennad all eur wechall.*)

(1) *Memento ut diem sabbati sanctifices* (Exode, XX, 8).

(2) *Sex diebus operaberis, et facies omnia operatua* (Ibidem, 9).

(3) *Septimo autem die sabbatum Domini Dei tui est : non facies omne opus in eo, tu, et filius tuus et filia tua, servus tuus et ancilla tua, jumentum tuum, et advena qui est intra portas tuas* (Ibidem, 10)

(4) *Sex enim diebus fecit Dominus cœlum et terram, et mare, et omnia qua in eis sunt, et requierit in die septimo ; idcirco benedixit Dominus diei sabbati, et sanctificavit eum.* (Ibidem, 11).

An Tad-Koz hag he Verc'h-Vihan.

Eunn deiz, n'euz ket pell, en dra m'edoun o vale war ann hent braz tost da Landerne, neuze ec'h en em gavaz eunn den koz-koz, gant-han enn he vreac'h eur verc'hik koant war-dro daouzek vloaz ; Mac'haridik he hano.

—Enn hoc'h eaz, tad-koz, eme-z-hi ; ho tourn war va skoaz. Skuiz-maro oc'h hirio, greomp eunn diskuizik ama, setu peleac'h azeza. Abarz nemeur ama e vezimp erruet.

—N'eo ket gaou a leverez, Mac'haridik, emê ann tad-koz o tenna he alan, ne vezo ket pell e vezimp erruet, Paneved te, va merc'hic, ne rafenn ket. Te eo a zo oc'h va harpa em c'hozni ? te eo a zeu bemdez gan-en endra m'ema da dad gant he labour enn he bark ; te eo a zigas boed d'in pa vezann dalc'het war va gwele. Gant Doue e vezi paeet, Mac'haridik, rak karet a ra ar vugale ho deuz eur galoun vad hag a enor ar re goz.

Kerkent a ma oent gwelet, ann ozac'h a lavaraz d'ezho : emomp o c'hortoz ac'hanoc'h ho taou, deomp da zibri hor pred-boed, mar kirit. — A galoun vad, eme ann tad-koz, deomp da zibri hor boed, rak ne d'ounn ket sinac'h, a drugarez Doue. Mac'haridik, d'euz da azeza em c'hichenn. Sell, va map, eme-z-han, enn eur drei ouz ann ozac'h, ar verc'hik-ma a dal va eal-mad ; rak dre-z-hi e vez torret nerz va foaniou ; koueza a rafenn bep kammed nemet hi harpfe ac'hanoun. Pidi a rann Doue bemdez evit ma tistaolo war-n-ezhi ar mad e deuz great d'in.

Neuze ar re a ioa eno a lavaraz enn eur vouez : Tad-Koz, plijet gan-e-hoc'h pidi Doue evid-omp ivez, rak bennoz eunn den koz a ra vad atao.

Pa ho doe debret ho gwalc'h, Mac'haridik a falvezaz d'ezhi kas he zad-koz d'he gamprik, enn tu all da borz ann ti. Mont a rejont eta ho daou breac'h ha breac'h, enn eur ziviza gwell pe well, ken eaz e oant.

Noz vad d'e-hoc'h, tad-koz, eme-z-hi ; hag e pokaz d'ezhan araok mont d'he gwele. A. T.

(Tennet euz a *Vignoun ar Vugale*).

AR PURGATOR.

Deut eo miz Du. Ann deiz kenta ema gwel ann Holl Zent ; ann deiz war-lerc'h, gwel ann Anaoun. Ia, hor mamm zantel ann Iliz, goude beza enoret ar zent euz ar Baradoz, a zigas sonj d'e-omp euz ann eneou dalc'het er Purgator. Ann deiz-se ann holl veleien a dle lavarout ann overn hag ann offiçou oll evit berraat ho foaniou ha digheri d'ezho dor ar Baradoz. Ar gristenien vad ho-unan, dreist-holl, e Breiz-Izel, ne dremenont ket ar gwel-ze hep kaout sonj euz ho zud varo. Ar vugale a bed evit ho zad hag ho mamm eet d'ar bed-all. Ann tadou, ar mammou a bed evit ho bugale maro enn ho raok ; ann intanvez a bed evit he fried, ann ozac'h evid he c'hreg. Ar beorien a bed evid ar re ho deuz ho sikouret enn ho ezommou keit ha ma oant war ann douar.

Ann eneou euz ar Purgator, petra bennak n'hellont netra evit ho ho-unan, a hell kalz evid-omp-ni. Mar hon euz truez ouz ann eneou reuzeudik-se, pa vezint pignet er Baradoz, ne ankounac'haint ket ho mad-oberourien. Ni a varvo d'hon tro, ha marteze kentoc'h evit ne sonjomp. Ah ! greomp eta œuvrou mad evid ann anaoun : pedennou, communionou, aluzennou, overennou klevet pe lekeet lavarout.

Hep mar e-bed, mar d-omp bet karantezuz e kenver ann eneou euz ar Purgator, ar re a zeuio enn hon goude ho devezo ivez truez ouz-omp. Ann eneou-santel a zo a-vreman euruz er Baradoz : ann eneou euz ar Purgator ho devezo lod eunn deiz e eurusted ar zent ha ni holl a zo c'hoaz war ann douar, mar karomp, ni a vezo goude hor maro gand ann eil hag eghile anezho e rouantelez ann envou

Diwar-benn kement-se, hon euz kredet ober plijadur d'ar gristenien vad, o conta d'ezho ann histor so ama war-lerc'h. He c'havet hon euz skrivet e meur a gazeten.

Enn eur ghear vraz a Franç, enn tu euz ar c'hreis-teiz, en em gave eur ghemenerez iaouank hag a oa devot meurbed. Gounid a rea gant he labour peadra d'en em wiska, d'en em loja ha da veva enn eunn doare deread hervez he c'hondition. Bez'e doa eunn devotion vraz evid ann eneou euz ar Purgator. Ne oa ket evid en em virout da skuilh daerou, pa sonje er poaniou euzeuz a c'houzanvont er prizoun-ze a dan. Rak-se eta, goudè beza pourvezet d'he ezommou pemdeziek, bep zizun kement a choumme ouz-penn, ar plac'h-ze her roe evit prokuli sikour d'ann eneou euz ar Purgator. Keit ha ma viraz he iec'hed, ne zionere ket labour, rak ijinuz-braz a oa enn he micher. Mes, siouaz, choumm a ra klanv. Ne hell neuze gounid netra. Ann nebeut arc'hant e doa espernet a oa dispignet e berr amzer. Red eo d'ezhi kemer war zistol. Goudè beza bet klanv eur miz pe zaou, e teuaz d'ezhi adarre eunn tamm iec'hed. Sevel a reaz euz he gwele. Hogher n'e doa mui enn he ialc'h nemed c'houec'h real. Enn eunn dienez ker braz, petra a reio-hi? Mont a ra er meaz euz he c'hambr. Diskenn a ra war ar ru. C'houec'h real am euz c'hoaz, ha netra ken. Petra da ober, da beleac'h mont ? N'euz forz, eme-z-hi, ne gollinn ket kaloun. Mont a ra d'ann Iliz d'en em erbedi d'ann eneou euz ar Purgator. Keit ha ma pede enn Iliz, e welaz eur belek o vont d'ar sekreteri, hag hi war he lerc'h. Goulenn a reaz digant-han mar en doa lavaret he overn. N'am euz ket c'hoaz he lavaret, eme-z-han. Ha prometet hoc'h euz-hu anezhi? N'am euz ket. Setu eta guerz hoc'h overn, hag e ro d'ezhan ar c'houec'h real. Livirit-hi, mar plij, evit ann ene a dle mont er-meaz ar c'henta euz ar Purgator. Hen ober a rinn, eme-ar-belek. Klevout a reaz ar plac'h iaouank ann overn-ze, communia a reaz enn-hi, hag oc'h unani he fedenn gant peden ar belek, e pedaz a galoun evit ann ene a dlie sortial ar c'henta euz a dan ar Purgator. O veza trugarekeet Doue euz ann overn e deuz klevet hag ar gommunion e deuz great, ez eaz er meaz euz ann Iliz. Setu-hi eta war ar ru. Na oar da be tu mont nag oc'h piou kaout rekour.

Enn eunn taol eunn aotrou iaouank hag hen gwisket ha kempennet kaer, en em gao dira-z-hi. Lavaret a ra d'ezhi : gouzout a rann e klaskit en em c'hopra. It eta er ru-vraz. Savit er ru-ze beteg ann numero pemzek, skrivet war-c'horre ann or. Antreit enn ti-ze ha gouzout komz ouz ann itron. C'hoant e deuz da gas kuit he matez ha da ghemer eunn all. Setu eta hon plac'h iaouank o sevel er ru vraz. Digouezet dirag ann numero pemzek e sko war ann or. Eur vatez a zeu da zigheri, hag a lavar d'ezhi : Petra a fell d'e-hoc'h-hu? komz ouz ann itron, eme-z-hi. Me ia da c'houlenn mar ro konje d'e-hoc'h da bignat enn he c'hambr. Ann itron a c'houlenn piou eo ar plac'h-se? N'ouzounn ket, eme ar vatez. Livirit d'ezhi dont em c'hambr. Pignat a ra di, sioul ha modest. Petra hoc'h eus-hu da lavaret d'in, ma merc'h? Itron gher, me a zo o klask eur gondition, hag eunn aotrou iaouank aze war ar ru en deuz lavaret d'in ho poa ezomm euz eur vatez. Ann itron o klevout ar c'homziou-ze, a chom saouzanet. Penaoz, eme-z-hi, eunn aotrou iaouank aze war ar ru en deuz lavaret d'e-hoc'h e klaskenn-me eur vatez? Ia, itron. Hag anavezout a rit anezhan ? Ne rann ket. Ann itron souezet muioc'h-mui, a lavar : petra signifi eta kement-ma holl? Gwir eo; resolvet e oann da gas kuit va matez ann deiziou-man ha da ghemerout eunn all ; mes n'am euz lavaret gher e-bed da zen war ghement-se. Penaoz eta eo bet lavaret d'ar plac'h-man, aze war ar ru, gand eunn aotrou iaouank, am boa ezomm euz eur vatez? Keit ha ma tivize evel-se ann itron out-hi he-unan, ar plac'h deuet enn he c'hambr, o sevel he daoulagad, à wel eunn daolen war behini e oa pintet skeuden pe portred mab ann itron, maro er brezel tri bloaz a oa, hag ar plac'h d'en em estlami ha da lavaret : setu aze ann aotrou am euz gwelet war ar ru, hag en deuz komzet ouz-in ! — Ar c'homziou-ze a laka ann itron enn eunn estlamm hag eur souez brassoc'h c'hoaz. Ne oar mui petra da sonjal na da lavarout war ghement a wel hag a gleo.

Ar plac'h-man, eme-z-hi, d'ez-ni he-unan, a seblant beza eur plac'h fur ha devot. A hend all, Doue a selaou ar beden great gand eur galoun eeun ha dinam. Ouspenn c'hoaz, n'euz netra enn tu all da c'halloud ha da vadelez ann aotrou Doue. Ha n'en deuz-hen ket Doue aotreet d'am mab dont da zigas d'in ar c'helou kaer-man: e oa peur-great he binijen er Purgator hag e pigne d'ar Baradoz ! Neuze ann itron, oc'h en em zistrei oc'h ar plac'h kasset d'he c'hayout, a lavar dezhi : ma merc'h, deut d'am zi; adalek warc'hoaz ho kemerinn em servich hag evit choumm gan-en keit ha ma vevinn. M. D.

Le Délaizir sc.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun, 12 Du. — Sant Martin, pap ha merzer.

Dimeurs, 13. — Sant Stanislas Kostka.

Dimerc'her, 14. — Sant Didas, a urs Sant Francez.

Diziou, 15. — Santez Gertrud, guerc'hez.

Dirguener, 16. — Sant Melani, escop.

Dissadorn, 17. — Sant Gregor Taumaturj, escop.

Dissul, 18. — C'huec'hvet sul varnuguent goude pantecost, Eisvet an Dedi.

Aviel ar zul.

Jesus a lavaras d'he ziskibien : Rouantelez an Env so henvel oc'h eur c'hreuner sezo ; eun den he c'hemer hag a ia d'he hada en he barc. Ar c'hreunen-ze eo ar biana eus an oll hajou ; mes pa en devez great he grese, eo brassoc'h eguet an oll louzeier, hag e teu da veza eur vezen, kement ma teu labouset an env da gluja var he scourrou.

Lavaret a reas dezho c'hoaz ar barabolen-ma ; henvel eo Rouantelez an Env oc'h eun tam goell a guemer eur c'hreg hag a laca e tri muzulat bleut ken na vez goet oll an toaz. Jesus a lavaras an traou-ze oll d'ar bobl e parabolennou, ha ne gomze ket outho ep lavaret dezho eur barabolen bennag.

Kementse a voa evit digas da vir coms ar profet pehini a lavare : Digueri a rin va guinou evit lavaret parabolennou, discuilla a rin an traou so bet cuzet abaoue commansamant ar bed.

Sant Vaze. XIII. 31. G. M.

KELEIER.

An Aotrou Peyron, nevez beleguet, so hanvet eil secretour euz an Escopti.

E foar an eac'h, e Montroulez, e voa, d'al lun, a leverer, antercant ouspen pevar mil henn-kezeg ; lavaret a rer ive eo bet mad ar foar.

E Marseil e leverer e tigouez ed aleis eus ar broiou all.

E Recouvrans e maer brema oc'h ober eun or nevez var guær.

Eun den iaouanc a c'houlenne labour e ti eur marc'hadour. Hema a lavaras dezhan: Mè garje ervad e c'hâljen ho kemeret ; mes ar c'henverz a ia fall, ha n'em eus nemeur a labour da rei.

— Oh ! eme an den iaouanc, an nebeuta ar guella, n'eus fors pe guen nebeut a labour a-root din, me vouezo ober va zreuz gantha !

E *Cazeten ar Meziou* e cavomp eur pennad lizer divar benn an avalou douar. Lacat a reomp ama eur guer bennag eus ar pez so el lizer-ze :

An avalou douar ne garont ket an dour, ne garont ket an douarou gleb, douroc, prielloc. Cals labourérien gouezïec a so hag a gred penaus mar deus deut clenvet var an avalou douar, eo dre ma ho lakear alies e douarou gleb. Rag piou a laca evez e pe seurt douar lacat an avalou-ze? Ha ne deo ket mad dezho an douar cleac'h ne eller ket caout traou all ?

An avalou douar ne vezont plantet nemet pell goude

ma vezont comanset da higuenna, da gorzenna. An higuennou-ze a vez torret. Guir eo an avalou douar o deus kement a nerz, ma corzennont a nevez en douar; mes gouscoude an eil rum cors ne oufe morse beza ker cre hag ar rum guenta.

Evit kement had a daoler en douar, e tibaber ar greun guella, an had guella, ar pep dareva. Mes evit an avalou douar ne ket evelse a rer. Dibaba a rer ar pep falla, ar pep distera, ar re zo nebeuta dare. Ne ket c'hoaz avoalc'h, mont a rer bete drailla an avalou-ze, evitho da veza dister, ha lod zo zoken hag a lavar eo mad hada ar pluse pe ar c'hignachou! Ha souezet e tlefet beza ma za an avalou douar-ze da fall? Ma rafet evelse evit an ed pe evit an hajou all, piou a c'hortosfe caout eost mad? An avalou douar so gouscoude eun had ive evel an hajou all.

Lavaret a rer penaus an avalou douar gounezet e miz ebrel pe en derveziou kenta a vae a zao ker buan hag ar re all, a vez cavet kerkent hag ar re all. Guir eo, sevel ha creski a reont buan. Pa deu eur mare eus ar bloaz, e sec'h ar c'hors varnezho evel var ar re all. Mes an avalou douar-ze, hag e vent bras, n'int ket hanv, n'int ket dare, leun int a zour, hag evel n'int ket dare avoalc'h ez eont var fallaat hag e clanvont.

Me a gaf din eta, eme an hini a scrif al lizer-ma, e tlefet planta an avalou douar abred; e miz guenver pe e miz c'huevrer da zivezata.

Me a gaf din e tlefet planta an avalou douar en ho fez, hag o lacat e douar seac'h, e douar hag a ve guelloc'h da rei segal evit da rei guiniz.

Me a gaf din e tlefet ober evit an avalou douar ar pez a rer evit an hajou all; da lavaret eo, dibaba da had ar re vella, ar re iac'ha, ar re zareva. Cridi a ran penaus ma rafet evelse, ar c'hlenvet a iafe kuit nebeut ha nebeut divar an avalou douar. Meur a hini a anavez, dre an essa o deus gret, ar virionez eus ar pez a lavaran.

Lavaret a rer avechou, pa gomzer eus an dud ingravet, eus ar re a ra ho Doue eus an danvez : An den-ze a rofe he galon evit eun diner; ma velfe stag eun diner cun tu bennag, ez afe bete Paris var he lerc'h da velet hag hen a zistacfe. Hoguen setu ama diou vaouez, diou itron, ha ma vije roet prizion d'ar seurt tud-ze, a vije sur da gaout. Ar c'hazetennou a goms ar sizun-ma eus a varo an diou vaouez-ze pere e kenver beza piz, a ve diæz caout re all da vont en tu all dezho na zoken keit hag hi.

Unan anezho e deus bevet pemp bloaz varnuguent en eur solier eleac'h ma vije lavaret ne voa den o chom. Ne voa coulz lavaret tam arrebeuri. Ne rea morse a dan, goloet e veza ato a druillou. He zolier a voa eur c'hraou; ne zebre nemet eun tam creunn mastaret pe eun tam treunjou caol bennag a gave etouez an teil, etouez ar scubachou a daole an amezien er meaz eus ho ziez.

Eun devez ar borcherez oc'h he guelet o tont en ti oc'h erella var he zreid, a guinnigas bouet dezhi, mes ne fellas ket dezhi kemeret; aoun e doa, me voar vad, n'e divije ranket he baea. Sevel a reas d'he zolier en heur horjellat, hag abaoue ne ket bet guelet beo. Abenn daou pe dri dervez ez ejeur da velet hag e voue cavet maro, ha pebez maro! Ar medecin galvet en deus discleriet oa maro defot bouet. Ar baourez truillenneg-ze e devoa antercant mil lur leve!

Setu ama eun all hag a so guest mad eus a hounnez. En eun ti braz ha caer e Paris ez oa er bloaveziou diveza-ma eur borcherez hag a ioa, emezhi, paouroc'h evit Job. Bemdez he c'hlevet o clem, o lavaret peguement a zienez e devoa. Pedi a rea ar fermourien a voa en ti da rei dezhi ho c'hrevidiou da ober evit ma c'hounesje eur guennec bennag. En em guinnic a rea da ober an tamouigou labour donjerus n'ema ket an oll e poan d'ho ober. Goulen a rea ma vije taolet dezhi an tamou dillad fall ne voant mui mad dezho. Hi eo a douche al leveou eus an ti, rag emezhi, evidon da veza paour, perc'hen an ti en deus pep fizians enhou. Evel ma ema ar c'hiz evelse e meur a leac'h er c'heriou bras da baea d'ar porcher pe d'ar borcherez, ar fermourien ne reant van a guementse.

Mes dont a reas ar maro d'ar borcherez paour, ha neuze e voue gouezet piou ha petra oa. An oll fermourien a jomas meurbet souezet pa glefchont penaus ar borcherez oa he unan perc'hen an ti! penaus oa d'ho mestrez, da berc'hen ho zi oa o doa roet ken alies an aluzen, tamou truillou, ha guenneien evel da eur glaskerez! Mad, hi a voa gouscoude perc'hen an ti, eun itron pinvidic bras pehini e devoa c'hoas cals leveou ouspen an ti-ze.

Guelet ez euz bet tud santel, ha guelet a rer ato tud a feiz o kuitat ho danvez hag oc'h en em renta paour evit servicha ar beorien. Mes ar re ma a ra kemenise evit Doue, evit destum eun tenzor en env. Mes en em lacat er stad-se evit caout arc'hant, evit miret da zispign, en em renta evelse sclaf eus he zanvez, an dra-ze a ra euz da eur c'hristen.

G. M.

PRIZ AN ED.

KEMPER. — *5 Du.*		PONT'NABAT — *31 Here.*	
Priz ar c'hant tiour.		*Priz ar c'hant tiour.*	
Guinis....	13 lur, 79 c.	Guinis....	13 lur, 96 c.
Segal.....	8 lur, 71 c.	Segal.....	9 lur, 48 c.
Eiz.....	« lur, «« c.	Eiz.....	9 lur, 50 c.
Ed-du....	6 lur, 79 c.	Ed-du....	7 lur, 19 c.
Kerc'h....	9 lur, 16 c.	Kerc'h....	9 lur, 50 c.
Avalou-douar	3 lur, 50 c.	Avalou-douar	3 lur, «« c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 17 DU 1866. N° 94. EIL BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Aoutrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 17 Du 1866.

An Ilis santel, seul vui ma rer ar bezel dezhi, seul startoc'h e chom en he za; seul vui e sked hag e luguern he zantelez ha santelez he guir vugale. Jesus-Christ a jom ganti bete fin ar bed, ha doriou an ifern ne allint biken he zrec'hi. Hor Zalver he unan eo en deus he lavaret, ha kement christen so a voar penaus an env hag an douar a dremeno, mes comzou an Aviel ne dremenint ket. Evelse mar grer ar brezel dezhi en eul leac'h, mar deu tud eur c'harter d'en em zevel en he enep, an Ilis en em skign neuze guelloc'h en eur c'harter all. Mar deu ar vugale a dost da zisprijout ho mam, ar vugale a bell a dosta evit en em deleur etre he divrec'h, en he c'herc'hen. Setu ar pez zo bet guelet dalc'h mad, hag a veler c'hoaz hirio muioc'h evit biscoaz. Guelet a reomp hrio en Itali ar brezel great d'an Ilis santel gant he bugale a dost, an Tad Santel, Vikel Jesus-Christ, trubuillet, ar Bastoret hiskinet hag harluet. Er sizun-ma e velomp adarre eur Vikel vraz eus a escopti Chietti o vervel, ha ne deus ken abeg eus he varo nemet an trubuillou en deus bet da c'houzaon. Clan oa pa voue croget enhan. Tennet e voue eus he vele ha casset d'ar prizon eleac'h ma voue dalc'het eur miz. Goudeze e voue casset da eul leac'h all, mez ne lezet ket anezhan e frankiz. O velet he nerz o vont digantha, e c'houlennas meur a vech beza lezet da vont d'ar c'harter eleac'h ma voa ganet hag eleac'h ma c'hellet esperout e tistroje e iec'het. He beden ne voue ket silaouet, ha setu hen maro dindan ar beac'h eus ar poaniou hag an trubuillou en deus gouzanvet.

Mes ive ar vugale a bell e velomp o tostaat. Ar guir relijion a ia var gresc eleac'h ma voa nebeut anavezet brema ez eus eur pennad amzer. Ar sperejou a zigor da ziguemeret ar virionez, hag ar c'halonoù a deu d'en em doma nebeut ha nebeut oc'h ho guir vam. E Brozaos ne glever ken hano nemet euz eun iliz catolic bennag nevez savet. Bemdez e comzer eus eun ilis bennag evelse digoret d'ar guir lezen. An daou varnuguent a viz here, escop Birmingham en deus consacret gant solanite iliz nevez Sant-Gregor.

Eus a vouelet an Asi, eun escop missioner, an aotrou Chauveau, vikel abostolic eus an Thibet, o veza clevet, e mis c'huevrer diveza, oa maro an aotrou Lamoricier, en deus scrivet eul lizer ar c'haera d'an itron he intanvez. El lizer-ze, goude beza lavaret peguement a boan a rea ar c'holl-ze dezhan, e verke penaus an naonteg eus ar miz e canje evit ar General, eur zervich eleac'h ma en em gafche ar gristenien eus ar vro, ken eus ar Chin, ken eus an Thibet.

Evelse, evel ma on eus he lavaret diaraog, epad ma en em zao ar vugale a dost oc'h hor mam santel an Iliz, ar vugale a bell a dosta outhi, hag e gresc ho c'harantez hag ho zoursi evit hon Tad Santel ar Pap.

SANT-BRIEC.—Etouez ar re a so maro gant ar c'holera e kær Sant-Briec, ez eus unan, eur plac'h, hag a verit e ve comzet anezhi. Ar skuer vad e deus roet, ar galon vad e deus diskuezet, a laca an oll da ober he meuleudi. Ar plac'h-ze a rer Mari Jan Hillion anezhi. Eun uguent vloas bennag so e teuas da Sant-Briec da zervicha e ti eur c'higuer. Goude beza gouzanvet eno pell amzer aberz he mestr hag he mestrez pere n'en em glevent ket, e voue red dezhi kuitat, hag ez eas da C'hranvil, brema ez eus pemzeg vloas.

Nebeut amzer goudeze, o veza clevet e voa he mestrez coz dilezet gant he fried, hi hag he bugale, hag e voa chomet clan d'ar gonele, e teuas eus a C'hranvil var droad ha diarc'hen. Kerkent ha ma voa digouezet, e varvaz he mestrez, hag hi a guemeraz ar garg da zervichout da vam d'ar vugale a chome var he lerc'h. Tri buguel a ioa, hag ho c'hemeras ganthi, ho zavas, ho diorroas, he c'helennas hag ho lakeas da zeski ho micher. En eur guer, bez' e voue evitho eur vam an denera. Ar vugale, red eo hon lavaret evit ho meulendi, a so bet sen uz outhi hag o deus diskuezet dezhi ato ho anaoudeguez vad.

Espernet e deus d'ar vugale-ze ar pezig o doa a zanvez, ha laket c'hoas varnezho ar pez a c'helle da gaout he unan dre he labour hag he foan. An oll a anaïe ar garantez dispar-ze a ziskueze Mari-Jan Hillion evit ar re e doa kemeret evit he bugale.

Ar c'hossa eus ar vugale-ze a voa dimezet eun nebeut so, hag a grogaz ar c'hlenvet enha, hag a ieas toc'hor. Mari-Jan a deuas var he dro e creis an noz. Kement a zoursi a guemeraz anezhan, ma pareas. Mes hi a glanvaz he unan. Daou pe dri dervez goude e voue red dezhi chom var he guele; hag abenn tri dervez all e rente he ene da Zoue. He zad, den coz pevaruguent vloas, o veza deut d'he guelet eun nebeudic araog ma varve, a glanvas er pardaezvez-ze, hag a varvaz ive antronoz. Doue epken a ell gouzout peguement a virit o deus tud vad evelse; tud paour hag a gaf en ho faourentez peadra da ober traou ha ne grette ket tud pinvidic en em garga anezho.

Ar guær a Valancien e deus bet n'eus ket pell, eun testeni eus ar virionez-ma : Ne beder morse ar Verc'hez Vari en aner. Ar c'holera a voa bet er guær-ze, hag e cave d'an dud e voa eat kuit, pa zistroaz adarre goassoc'h evit biscoas. An oll a voa strafuillet. Dont a reas da zonch dezho, en ho zrafuil, eus a Rouanez an Env. Sonch a deu dezho e deus Mari eur vech all saveteet kær dre eur burzud, hag eo abaoue consacret Valancien d'an Itron-Varia. Setu eta keriz o comans eun navet en enor d'ar Verc'hez. An navet-ze a echue d'ar zul pevarzeg a viz here; ha d'an deiz-ze cals tud a dosteas oc'h an Daol Santel, ha da bardaez e voue great eur procession etro kær. Douguet e voue imach ar Verc'hez. Diæz e ve niveri an dud a heuille ar brocession-ze, hag oll e pedent calonec, oll e pedent Mari da bellat diouthò ar voalen ho c'hastize.

Mari a silaouaz ho feden. Ar c'hlenvet a eanas, hag abaoue an dervez-ze ec'h eller lavaret ez eo eat en he dro. Ar re o deus nebeuta feiz a zo red mad dezho anzao ez eus eno eur burzud. Abaoue ne deus bet taguet gant ar c'hlenvet, e kær Valancien, nemet unan ama, unan ahont, evel evit diskuez ema ato ar voalen eno, mes ema dorn Mari o viret outhi da skei.

Naonet. — Brema, a drugare Doue, e veler avoalc'h tud bet ganet hà maguet en errol, o tigueri ho daoulagad d'ar virionez hag o tont d'en em lacat er guir iliz. An trivac'h a here, e Naonet, eun den coz, oajet a zeg vloaz ha triuguent, en deus kuiteat ar fals relijion e pehini en doa bevet bete neuze evit en em ober catolic. Badezet eo bet dirag he c'hreg hag he vugale deut da veza catoliket en he raog ha pere, ep mar, o deus he lakeat da zistrei oc'h Doue ha diskuezet dezhan ar virionez o doa nevez anavezet ho unan. Eis dez goude, an den-ze en deus bet an heur da ober he basc kenta.

E Spagn, eun tiad tud abez, deg den, a dle dont ive d'ar guir iliz er sizunveziou-ma. An tiad tud-ze a voa eus ar Suiz ha deut da chom da eur gueric vian a Spagn brema ez eus eun nebeut amzer. Eur beleg gall a so er guær-ze ha c'hoarezet Sant Visant a Baul eo o deus kelennet an dud-ze, hag ho lakeat da anaout ar gaou e pehini e vevent. An tiad tud-ze a ren hirio eur vuez ker santel, hag a vir oll lezen Doue kercouls hag ar re vella eus ar gatoliket.

Er zizun-ma, eme *Gazeten ar Meziou*, an amzer a zo bet brao avoalc'h evit al labourou. Ar frouez e grizion a greder so destumet seac'h avoalc'h. E carteriou eo great ar c'hounideguez, mes e Breiz-Izel ne gredan ket e ve great c'hoaz e nemeur a lec'hiou.

An ed so diskennet eun tamic. An abeg eo ma casser brema re a ed d'ar marc'had. Bep bloas d'ar mare-ma e c'hoare evelse, dre ma vez ato cals hag a so red dezho guerza evit paea ho mistri. Er broiou all ne ket falleat vad an ed, hag e Frans ec'h eller cridi ar fallaen-ze ne bado ket ken nebeut.

Er broiou-ma an douriou dirollet o deus great cals distruch; hoguen er broiou eleach n'eus ket bet a zour beuz, ez eus deut goaligner all da skei an dud. E Haiti, eleac'h m'ema an Aotrou Testard arc'hescop, ar guærbenn so bet adarre anter distrujet. Peder magazin boultr a ioa e kær hag a so croguet an tan enho ho feder er memes amzer. Kær oll e deus great eur grenaden evel pa vije o vont da lamet kuit abez. An tiez oll a so bet hejet, orjellet evel pa vijet o vont d'ho strinca oll pell ac'hano. Ar guer so bruzunet oll, an toennou discaret, lod abez, lod a damou. N'eus ket chomet nemeur a diez ha n'o defe bet eun droug bennag. Nebeut a dud so lazet, mes cals a so gloazet.

Er C'hanada, en Americ, an tan goall en deus distrujet, luduet eur guær vras, kær Quebec, couls lavaret abez. Ne leverer ket cals a dra divar benn an tan goall-ze; gouscoude ar pez a ouzeur a ziskuez avoalc'h peguen truezus eo stad tud ar guær-ze. Lavaret a rer ez eus dêvet daou vil pemp cant ti, hag ez eus trivac'h mil den var an douar noaz. E kær Quebec ez euz vardro antercant mil den, hag evelse tost d'an anter a so distrujet ho danvez gant an tan, Nag a zienez, nag a dristidiguez ne dle ket beza er guær reuzeudigze!

G. M.

Lizeron eur Bœlec iaouank d'he zaou Vreur.

C'huec'hved lizer : D'an Officer.

Cetu hirio bloaz oun bet beleguet; ah! gant pebez anaoudeguez-vad em euz trugarekeet Doue euz ar c'hras kaer-ze ar 26 a even. Petra a hellen-me lavarout var an dra-ze : *Quid retribuam?* Da zeveziou evel ar re-man e renkomp sonjal mad penaoz e valeomp en hent euz ar zantelez; Oh! ma Doue, pa sonjan e quement-se. Goulen evidoun ouz Doue ar c'hras d'o-

ber he volonte santel ha da labourat kals evit he c'hloar. Aliez en em gavan evel e meaz ac'hanoun ma unan gant ar c'hoant am euz da ober vad d'an eneou; soulajet ez oun neuze pa vezan galvet e kichen guele eul labourer paour bennag, heb kasi den var he dro. Neuze en em gavan æz, hag a zigoran dezan va c'halon heb aoun ebet; ha joa eo din guelout peguement a blij d'an dud paour hag afflijet kement-se.

Kals plijadur em euz ive etouez ar vugale. Gand aotre va ferson em euz savet aman breuriez ar mabik Jesus : hag em euz ar gonsolation d'ho guelout o kemeret eun interest vraz evit sifvidiguez ar vugale euz ar broiou pell. An aotrou Kure en deuz *Breuriez ar Feiz* da ren, ha sikouret omp hon daou euz eur fæçon souezuz gant ar sœurezet-guen, pe guelloc'h gant al leanezet ar Speret-Santel.

Roet em euz prizou da vugale ar c'hatekiz. Ar sœurezet a ziver deomp ouspenn ann anter euz al labour. Eun dudi eo beza bælec eleac'h m'en em gav sœurezet ha fræret d'ober skol. Ar c'hatekiz so desket mad d'ar vugale, hag ar veleyen n'ho deuz mui nemet esplika dezo ar pez o deuz desket. Anavezont a ran euz he lagat ar buguel pehini zo er skol.

E leac'h ne deuz na sœunezet na fræret, ar bælek en em gav evel er broiou-pell etouez bugale kasi gouez. Allaz! bez ez euz parneziou e leac'h ma renker receo evit ar pask bugale pere na ouezont ket ho c'hatekiz; ha goude pa int deuet braz na vezit ket souezet oc'h ho guelout mont var tu fall. Paour-kez tud morse no deuz ententet mad petra eo ar Religion.

Aman, trugarez Doue, an vugale zo kasset oll da skol gant ho zud, paotret ha merc'het. Er barrez-man, koulskoude, neuz ket a freret, neuz nemet eur gouent sœurezet-guen. Mes ar mestr-skolaer zo eun den a zoujanz Doue, pehini zo bet er seminer hag en doa sonj d'en em renta bælek. Ober a ra he skol gant eur sonrci braz evit he skolaerien. *** A. M.

MISION PLEUVEIL (PLOMELIN).

En devez all, me gav d'in dillun diveza e oa, e oan o vont da leina d'a brespital P...., pa gavis var va hent eur c'har carget a ludu, ha gand ar c'har-ze eun den deut dija var an oad; triugent vloaz, pe var dro, a helle d'a gaout. D'eus he viscamant, e velis racdâl e oa d'eus Pleuveil. Ha me d'e gaout!

— Douer-ho pennigo, paëron coz.

— Benniget e viot, Otrou.

— Penaos ema ar bed ganeoc'h?

— Yac'h, a drugare Doue.

— E tond d'eus Penmarc'h emaoc'h var a velan?

— Ia, Otrou, e kerc'het eun tamm ludu am boa prenet eno on bet.

— Hag emaoc'h o vont d'a Bleuveil?

— Ia, Otrou.

— Hag a nevez e Pleuveil?

— Calz traou, Otrou.

— Petra-ta?

— Clevet o peuz, m'oar fâd, comz d'eus ar Mision zo bet ganeomp er miz tremenet?

— Ac'hanta, petra livirit d'eus ho Mision? A ne ket gouir eo eun dra gaër, eur Mision?

— Eun dra gaër! epn dudi e oa beza en ilis Pleuveil epad ar pemzec devez ma ze padet ar Mision; me n'hon bet nemet enn eis devez diveza: mez, biscoaz, hag ez on koz dija, n'em beus guelet na clevet traou ker caër; ha ne ket me ebken eo er lavar, mæz an holl, e parrez Pleuveil, a lavar eveld'on; meur a vech em boa clevet comz d'eus ar mision, mæz biscoas n'a oan bet e gour. Me gave d'in eur Mision a dlie beza evel eun adoration; mæz eun adoration ne ken nemet eur skoud e kever eur Mision. Evel-ze ive, an Otrou Person en doa c'heant pell a oa d'a rei deomp eur Mision. Cridi avoallac'h a raffen e oa ar zonj-se en he benn, abaoue ma zeo deut en hon touez. Da viana, meur a vech em beus clevet anez-han o preg d'eus an dra-ze; d'in va hunan, Otrou, en d'eus bet lâvaret streget eur vech: ma, Fanch, calz, poan am bo, ma ne hellan ket, eb dale, rei eur Mision d'a barrez Pleuveil. Eur Person, hon d'eus, avad, Otrou d'eus ar re genta; eun den mad a gostez, hag a zalc'h berr varnomp gouscoude; con e ranker bale gantan. Pe d'a vare bennac ez ei diganeomp e vouelimp d'ez-han. Pa oa gret he zonj gantan da rei ar Mision, pa oa en em glevet gant an Otrou n'Escop evit ar mare ma tlie beza, neuze e pignas eur zulvez er gador breg, hag e lavaras: eur c'helou mad, kristenien, am beus d'a rei deoc'h, eur Mision a vo ama; er bloa-ma, e mis edro (here) azaleg ar bevarzec betec an nao var-n-ugent; eur c'hraz vras a ra an Otrou Doue deoc'h, poagnit da lacat ho calonou e doare d'he digemer; ha bevech ma cave he du, e teuc hano gantan d'eus ar Mision. An Otrou Lamark, Person Sant Caourantin, a oa carget gant an Otrou n'Escop d'a ren an Mision; ha nao belec'h all en doa clasket d'e zicour. Eur miz araoc ma tigore ar Mision, e teuas d'a zigas deomp ar c'helou evurus. A c'houdeve, ne glevet, e Pleuveil, preg nemet eus ar Mision: d'ar bevarzec euz ar miz all, e tigoeo ar Mision, a lavaret e pep ty, hastomp afo ober al labour, évit ma c'hellimp mont holl.

Erfin d'ar zul, ar bevarzec d'eus miz edro (here) e tigoras. Otrou Person Sant Caourantin eo a bignas er gador d'an oferen bred. Anaout a rit an Otrou-ze; en eo, a gav d'in, a ves carget gant an Otrou n'Escop d'a ren an holl Misionou, couls lavaret a vez roet er vro. Caera preger! nemet ar seurt-se na heller d'a glevet; ennez ne ma ket an traou gantan d'a zonjal; n'hon ket, eur vech, e pelleac'h e cav kement all a draou caër da lavaret na penaos ec'h hel erzel; evelse, ennez a femme, me a anavez meur a hini e Pleuveil hag a zo izel an dour en ho daoulagad, hag o deus goelet dourec oc'h he glevet. An Otrou-ze a vo hano anez-han en hon touez-ni epad pell amzer.

Evel am beus lavaret deoc'h dija, Otrou, me n'hon ket bet er zizun genta, mæz dioc'h am beus clevet, ar pez a oa gret ar zizun diveza a oa gret ive ar zizun genta. Caer dreist e oa beza en ilis Pleuveil epad an deveziou santel-ze ; en eur barados e oamp eno. Abaoue ar mintin betec an noz e vezemp en ilis ; a veac'h ec'h hellemp caout amzer d'a zibri, ha gouscoude hon deveze ato mal da glevet ar c'hloc'h. Hostizien Pleuveil a zo bet tano ho gounidegez epad an deveziou-ze, hag a viziken, da viana ac'han da bell amzer, e chomo moan ho yalc'h. Da viana ar veoierien o deus clevet avoallac'h, biscoas n'em beus clevet d'orbilad kement var ho chouk, hag ar veoierezet n'int ket bet espernet kennebeut; clevet ho deus ho *Fater noster* penn d'a benn. Aviziken e ranco beza divez ar goas a vo guelet mezo e Pleuveil, ha divesoc'h c'hoas ar vaouez, ha dreist holl ar plac'hyaouank a dolo he zreid dreist treuzou eun *hostaliri*. Me vele em c'hichen meoierien hag a stoue ho fenn, hag an daelou a goeze peuil eus ho daoulagad. Hag e guirionez, Otrou, en anzao a rancan, ar pez a zo e coll ac'hanomp ni tud divar ar mæz, eo an evach brein-ze a roer deomp. Ma carjemp tremen eur bod illo eb tenna d'ez-han hon tok, ni a vize, a gav d'in, tud a zoare.

— Setu ar pez a lavare an Otrou Escop zo maro, hag o peus bet anavezet marteze ?

— Anavezet mad, Otrou, Doue er pardonno, graz d'ez-han da veza er barados. Kercouls, pep-hini en deus bet he damm ; eno ne oa nemet destum, ar gouirionezou a goeze var hor penn puill evel ar glis e miz mae. Ne ket eur virionez ebken, mæz holl gouirionezou ar relijiou zo bet displeget dirazomp ha displeget fræz ; eno ne jomet ket d'a dorta, lavaret e veze deomp an traou evel ma maint, mæz atao gouscoude gant carantez.

N'hon ket hag een a zo gouir, mæz clevet em beus lavaret, an Otrou n'Escop hon deus brema, eo en deus digaset ar misionou en hor bro ?

— Kementse ne ket tre gouir, Fanch, araoc ma oa deut an Otrou Serjant en hon touez, e veze misionou en hon Escopti, mæz abaoue ma ze deut, e vezont cals stancoc'h ; een a ali cals ar Berzonet da rei misionou er parreziou.

— Neus forz, eun dra dreist a ra, ha pa n'en deffe gret nemet an dra-ze, epad ma vo Escop en hon touez e vo benniget, epad pell amzer, he hano en hor bro. Me ne ouzon ket cals tra, mæz ervez a souj d'in, Otrou, netra guelloc'h evit renevezi eur barrez evel eur mision ; netra guelloc'h evit distrei ar bec'herien ous Doue.

Ne gredan ket e ve stank ar bec'herien a helfe stourm ous eur mision heuliet mad, caletoc'h e rank beza eur galon evit dir, ma na deu ket eur mision a benn d'he bruzuna. Netra guelloc'h evit lacat urs en afferiou ar zilvidigez. En eur mision e ranker furchal betec e goelet ar zac'h, n'eus ket da lavaret nann. Netra guelloc'h evit sclerijenna ar speret, evit deski ho relijion d'an dud, evit deski d'ez-ho stanca ho guinou d'ar re ne c'houlennont ket guell evit droug prezec divar benn ar feis, hag he mouga e calonou ar re all, digarez ma ze, maro en ho re.

— Hag ar seurt tud-se, Fanch, a gaver hirio stank, avoallac'h ?

— Re stank, siouas, zoken var ar mæz ; caout a reomp anez-ho, Otrou, er foariou, er marc'hajou, en hostaliriou, hag aviziou en hon tiez. Ah ! me garfe guelet unan bennac o tont da breg diraz-hon a enep ar relijion ; me ne ve ket mui stagellet va zeod, me ne ven ket mui kell lent evel ma zon bet betec enn.

— Oh ! oh ! Fanch, cals traou caër e peus desket epad ar mision ; guelet a raan ne peus ket collet d'a amzer.

— Oh, Otrou, cals traou am befle da lavaret deoc'h c'hoas d'eus mision Pleuveil ; mæz beza zeus traou dreist-holl, a ne deint morse d'eus va speret, ha pa jomfen cant vloas var an douar.

— Guelomp ?

— Setu ama, Otrou :

D'an eil zul deus ar mision, goude gousperou, e oamp caset er mæz an ilis ha lakeet var beder renk, diou renk a bep tu d'an hent bras ; ar merc'het da guenta hag ar voazet var ho lerc'h. E creis, penn da benn, treus daou pe dri c'hant camet an eil deus eguile e oa ar c'hroaziou, ar banielou, patromou ar Verc'hez hag ar Sænt, renket caër ha douget gant tud ar barrez, hag ar veleyen. Tri anez-ho a oa o cana *litaniou ar Verc'hez*, unan er penn, eun all e creis hag eun all el lost ; ha ni holl a gane varlerc'h an hini a oa tosta deomp : *ora pro nobis*. Evel-se meuleudiou ar Verc'hez a rede, evel pa lavarfen eus an eil penn d'eguile d'eus ar *procession*. Biscoas n'em boa guelet n'a clevet kement all, biscoas n'em boa guelet an dud ker sioul ha keun deol. Mont a rejomp evelse eun anter leo d'eus an vourc'h, betec eur groas. Ar groas-se zo dres dirag ar glouet a zo var ar vali ledan a ia da vaner caër an Otrou Du Marhallac'h. Ar groas zo e creis eur frankizen vras, hag en dro d'ar frankizen-ze e zeus n'hon ket ped rencat gouez huel.

Eno e oa savet eun oter huel, guisket gant dantelez eus ar re gaëra. E creis an oter, var eur scabel gaër, e oa patrom ar Verc'hez, hag a bep tu dei, diou rencat goulou var elum, ha diou rencat podou leun a vleun d'eus ar re gaëra. An Otrou Du Marhallac'h en doa roet urs d'ober an oter-ze ha lavaret penaos he ober ; hag ann demezellet De Carne, ho doa he guisket. Pa oamp destumet holl en dro d'an oter-ze, en dro d'ar Verc'hez, evel eun toullat bugale en dro d'ho mamm, an Otrou Lamark a bignas var ar bazen huella hag ac'hano e reas deomp eur brezegen gaër meurbet ; biscoas n'em boa clevet anez-han o preg gant kement a ners hag a denerdigez. Ar re bella a gleve ker fres hag ar re dosta. Clevet e vije eul logoden e vale etouez an dud ker sioul e oant, ne glevet nemet an huanadou ha trous an daelou o coeza var an deliou ; pa oa guelet dreist oll, an demezellet De Carne, gouisket e guen o pignat da lacat eur gurunen gaër var benn ar Verc'hez, en hano ar barres holl, evit diskuez e kemeremp aniz-hi holl evit hor Rouanez, neuze ar c'halonou caleta a oa tenereet, ha pa lavaras an Otrou Lamark, eur baniel gantan en he zorn : setu ama paniel ho Rouanez, touet ec'h heuilfoc'h anizi a viziken. An holl o doa c'hoant da lavaret a bouez ho fenn : ia, en touet a reomp ; da viana er lavaret a rent holl a greis ho c'halon.

N'hon ket penaos e oa ar re all, Otrou, mæz evidomme a oa er mæz ac'hanon va unan gant al levenez ; me gaf d'in e oa diskennet neuze em c'halon eur veraden deus evurusdet ar barados. Goude ar brezegen e oa canet : Santez Mari Mamm Doue, etc.

An holl a gane, hag ar c'han-ze a dregerne dre ar c'hoajou, an douarou, ar meneziou tro var dro, hag a lavare dre ma zee : Mari eo hor rouanez, hag ar c'hoajou, an douarou, ar meneziou a lavare en ho ies, dre ho ecleo : Mari eo hor rouanez. Neuze ec'h en em renkchomp a nevez hag he tistrojomp evel ma oamp eet o cana meuleudiou hor rouanez. Setu aze eun devez a ne dei morse ar zonj anez-han d'eus va speret.

D'ar zadorn varlerc'h e oa ar pes a hanver mision ar vugale vihan.

Meur a vech an Otrou Lamark en doa pedet ac'hanomp d'a zigas d'ez-han ar vugale n'ho doa gret pask ebet. Silaouet e oa bet gant an tadou ha dreist oll gant ar mammou, ha d'ar zadorn da ziou heur goude kreis-de, e oa eun toullat mad a vugale en dro d'ez-han ; ne ouffen ket lavaret deoc'h, Otrou, dres petra zo tremenet, rac ne oan ket eno, mæz var dro pemp heur e tigouezas er gnær va map bihan laouen evel an eol. Hag een o tont d'am c'haout :

— Tad coz, emez-han.

— Petra, va map ?

— Sellit am beus me bet, en eur ziskuez d'in eur *vetalen* vrao.

— Eur vetalen a peus bet ? Digant piou e peus bet ar vetalen-ze ?

— Digant an Otrou Person.

An Otrou Person en deus goulennet diganeen : Hag hen zo eun Doue ? Ha me am beus lavaret : ia. Goudeze en deus goulennet diganeen. Ha neus ket ouspen eun Doue? Ha me am beus lavaret : nan. Hag an Otrou Person en deus lavaret d'in : potr mad, sell, setu aze eur vetalen, abalamour ma c'houzot mad d'ha gatekis. Ha neuse, tad coz, eno e oa traou brao oc'h ar voger, tolennou : eur belec a oa e kichen, eur voal ganthan, hag a lavare deomp petra oant. Var unan e oa eur galon, hag e creis ar galon-ze e oa eun den ha kerniel dezhan, hag eur forc'h ouarn gantan en he zorn, hennez e oa an diaoul : hag a bep du dezhan e oa a bep seurt loenet, eur pen-oc'h a oa ive ; al loenet-ze, tad coz, e oa ar pec'hejou ; setu bugale, a lavare ar belec, penaos e vez oc'h ene pa ves er stad a bec'het marvel. Me tad coz na bec'hin ket mui, me n'em beus ket a c'hoant e teuffe an diaoul hag ar pemoc'h em c'halon. Setu aze eur vetalen hag e doa gret muyoc'h a blijadur d'ar c'hrouadur-ze, evit cant scouet leve ; setu aze eur gentel var ar pec'het marvel, ha ne dei morse d'eus he speret hag a dalvezo d'ez-han muyoc'h evit ar c'haëra-pregen.

D'ar zul diveza a oa benniget croaz ar mision. Setu c'hoaz, Otrou, eun dra gaër ! Araoc an oferen bred e oa. Mont a rejomp deus an ilis holl e *procession* betec ar groaz ha pa or boa en em renket en dro d'ezhi, Otrou Person Sant Caourantin a bignas var diri ar groaz hag a lavaras deomp ac'hano eun nebeut comzou hag a yas bete goelet hor c'halonou ; me garge ho gouzout dindan evor. Sonj am beuz gouscoude d'euz eun draic bennac. Ar groas a oat o vont da vinnigen a oa eur groas coz, nevezet : « Ar groas-ma zo bet savet gant ho tud coz ; lies a vec'h int bet o pedi e c'hars he zroad, bet o deus eviti respet ha carantez, he diouallet o deus a enep an dud difeiz, hag en dro dezhi cma brema ho c'horfou kousket ; o c'hortos ar varn diveza. Emaomp o vont da vennigen aniz-hi a nevez, evit ma tigaso deoc'h a viziken, sonj deus ho mision ha d'ho pugale sonj deus feiz ho zadou ; evit ma vo baniel Jezus-Christ, savet en ho touez, evit diskuel d'an holl e kemerit evit atao Jezus-Christ evit ho roue. Touit ama dirag an ee hag an douar, o po ato respect ha carantez evit ar groas ma, e tioualloc'h anizhi a enep pep droug, hag e kemerit evit ho roue an hini zo bet staget outhi. Savit ho taouarn el lae, lavarit holl a vouez huel ; Jesus-Christ eo va roue.

Ha rac dal, e oe guelet pemzec cant dorn el lae ha clevet pemzec cant christen o lavaret a vouez huel : Jesus-Christ eo hor roue, hag ar barres holl a lavare tro var dro dre he ecleo. Jesus-Christ eo hor roue. N'houn ket otrou, mæs me gave din e tlje beza en mare ze eul laouenidigez vras etouez ar sænt hag an elez, me gave din clevet hon tud coz o lavaret deomp eus a c'horre an ee. Dalchit mad hor bugale ker, dalc'hit mad d'ar pes o peus touet. Rag al le ze a oa gret a greis calon. Evidomme, otrou a verve var va izili. Goude e oa benniget ar groas, hag an oll a yas, pephini d'he dro, da voucha d'he zroad.

Antronoz, da seis heur anter d'eus an mintin, e oamp holl adarre en ilis. Eno e oa canet eur *serpich* hag eun oferen, evit ar re a oa eet d'a anaon d'eus parres Pleuveil. Goude a oa gret *enterramant* an eskern. Pephini a gemeras eun he zorn en ascorn hag e zejomp e *procesion* betec ar bez. Pe ger caer traou a lacas em speret ann ascorn-se, epad ma oa e tre ma daouarn ! Setu a ze, a lavaren enn'hon va unan, ar pez a deuin da veza en deiz : eur bern eskern dizec'het, poultr haludu, setu a ze petra chommo ganeez d'eus a holl draou ar bed ma : eun toul en douar. Da biou a oa an ascorn ma ? Marteze d'a unan bennag d'eus ma c'herent, marteze d'am zad pe da mamm, hag ene an hini oa an ascorn ma d'ezhan e pelleac'h ema ? Er barados ? me garfe. En ifern ? Doue ra viro ! er purgator ? marteze ; hag ac'hano e c'houlen diganeez eur beden en hano Doue. Ha dre ma sonjen en traou-ze e voasken var va ascorn hag e voalc'hen anezhan gant va daelou. Araoc distrei d'an ilis, an Otrou Lamark a lavaras a vouez huel : ken a vo, kristenien, ken a vo...

er barados. Glac'haret e oamp araoc, ma neuze ec'h en em lekejomp holl da vouela. Nin, sellet, otrou, a garie ar veleyen ze, abalamour d'ar vad o doa gret d'hon eneou hag ar sonj ne veljemp mui anezho, marteze er bed ma, a ranne hor c'halonou. Erfin, goude beza scuillet eur banne dour benniget, evit ar vec'h diveza, var relegou hon tud, goude beza lavaret eur beden var ho beziou, goude beza bouchet d'a groaz ar mision, e tistrojomp d'ar guœr sioul, ar peoc'h en hor c'halon hag an daëlou en hon daoulagad.

Pell a oa an daëlou a zirede puil eus a zaoulagad Fanch. Lezel a ris anez'han da vont gant he hent ha me a gemeras hent ar presbytal a oa dres dirazou. En eur vont, e sonjen en traou caër am boa clevet hag e lavaren enn hon va unan : hag ii zo caër treid ar re a breg an Aviel a beoc'h, ar re a breg ar gouir vadou, madou an ee ! *Quàm speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium-bona* ! Y. P.

BUEZ AN DEN EURUS IAN DISCALCEAT,

pe an divoutou, beleg.

An den santel Ian Discalceat, enoret meurbet e Kemper, a deuas er bed, en escopti Leon, vardro divez pe fin an trizecvet cantvet. He guerent n'o doa nemeur a vadou, mes christenien vad oant ha tud a zoujans Doue. An hano a Ian a voue roet dezhan er vadiziant, ha goudeze, dre humilite, e felle dezhan beza ato galvet *Iannic*. Kerkent ha ma voue guest da ober eun dra bennag, eur c'har dezhan, eur micherour goueziec, her c'hemeras en he guichen evit labourat var ar memes micher gantha, ha Iannic a ioa aketus braz en he labour. Douguet oa ato evit al labourou a zelle oc'h Doue pe oc'h mad an dud. Evelse pa veze eur groas bennag da zevel var an hentchou, pe eur pont bennag da ober var ar steriou, Iannig a laboure varnezho gant muioc'h a brez hag a blijadur. Gounit a rea cals oc'h ober ar vicher-ze, ha gallet en divije beva en he æz er bed. Mes Doue her galve da eur stad all santeloc'h; senti a reaz oc'h mouez an env, hag e reaz he zonch d'en em lacat etouez an dud a iliz.

Ar c'har-ze dezhan gant pehini e laboure, a reas goab anezhan eus ar zonch-ze a voa deut dezhan, hag a viras outhan, muia ma ellas, d'he heulla. An tentator-ze a voue punisset ; coll a reas he vadou, lor e teuas da veza, mervel a reas dindan an excumunuguen ha ne voue ket laket he gorf en douar benniguet. Hoguen Iannic caer en devoa bet ober goap anezhan, he iskin hag he c'hourdrouz, a zalc'has mad. Kuitat a reaz he vro hag ez eas da Roazon da labourat evit en em renta guest da receo an urzou sacr. Dont a reas a benn eus ar pez a felle dezhan, hag e voue great beleg.

A neuze e renas eur vuez tenn ha calet meurbet. Iun a rea teir guech er zizun divar bara ha dour. He zillad a ioa paour, mes neat. Dalc'h mad e veze guelet var dro an dud clan evit pere en doa eur garantez vras ; en eur guer, he vertuziou, he vuez santel a lakea souezet oll dud kær.

He humilite, an dispriz a rea anezhan he unan, ar zourci a guemere d'en em guzet ne virjont ket oc'h escop Roazon da zont da anaout pebez den oa. Kemen a reas dezhan dont d'he gaout, hag e roas dezhan eur barrez en he escopti. Ar beleg santel a reas he c'hallout evit na vije ket roet ar garg-ze dezhan, mes red mad ouez dezhan senti oc'h urz an Escop.

Mont a reas d'he barrez hag e reas enhi eur vad vras dre he skuer ha dre ar zoursi a guemere eus he barressionis evel pa vije ho zad. Bez'e voue person er barrez-ze epad trizeg vloas, dindan tri escop a Roazon, Eozen, Jil, hag Alan. Pa zea an eskibien-ze da ober tro ho escopti, ez ea var droad en ho raog evit prezeg d'an dud hag ho lacat dre zacramant ar binijen, e stad da receo ar gouzoumen. (Confirmation). Ne dea morse nag e car, na var varc'h, mes ato var droad, ha diarc'hen pe divoutou, hag e talc'has evelse epad he vuez. Setu perag eo bet roet dezhan al lezhano *discalceat*, da lavaret eo diarc'hen pe divoutou.

Eun den ker calet outhan he unan ha ken dizispign en divije gallet destum arc'hant ma vije bet troet oc'h an danvez. Mes en em lacat a rea e reng ar re zistera eus ar beorien. Dezho e crede oa dlet madou he iliz, hag e roe dezho kemeuta elle, oc'h en em ancounac'hat alies he unan.

Goude beza bet trizeg vloas person en he barrez, e savas gantha eur c'hoant bras da vont en urz sant Fransez. Oc'h anaout e teue ar zonch-ze digant Doue, ez eas da rei an diles eus he barrez etre daouarn he Escop, ha da c'houlen he otre evit mont en urz ma en em zante galvet da vont enha. An escop a deue an daelou en he zaoulagad o velet o rei he ziles eur beleg hag a rea kement a vad en he escopti. Ober a reas kement a ellas evit distrei Ian dioc'h ar zonch-ze, hag evel ne elle gounit netra, e falvezas dezhan, da viana, evit diskuez he istim evithan, lacat he vreur da berson en he leac'h. Mes Ian pehini ne voa ket stag oc'h ar c'hig hag ar goad, oc'h anaout n'oa ket he vreur eun den mad avoalc'h evit beza laket e penn ar barrez a zileze, a bedas an escop da henvel eur person all. G. M.

(Eur pennad all eur wechall.)

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun, 19. — Santez Elisabeth, intanvez.
Dimeurs, 20. — Saint Felix Valoa.
Dimerc'her, 21 — Ar Verc'hez casset d'an templ.
Diziou, 22.— Santez Cecilia, Guerc'hez ha Merzerez.
Dirguener, 23. — Sant Clemens, Pap ha Merzer.
Dissadorn, 24. — Sant Ian ar Groas.
Dissul, 25. — Sul diveza goude ar Pantecost.

Aviel ar zul.

Jesus a lavaras d'he ziskibien : Pa velot an dismantr euzus a so bet diskleriet gant ar profet Daniel, eat el leac'h santel (comprenet mad an nep a lenn an dra-ma); neuze ar re so er Judee a dlevezo tec'het etrezeg ar menezioù. An hini a vezo var an doen, ne dlevezo ken disken da

guerc'hat netra eus he di ; nag an hini a vezo er parc, distrei da guerc'hat he zae d'ar guær. Goaz aze d'ar graguez douguerezet ha maguerezet en derveziou-ze. Hoguen pedit evit na zigouezo ket deoc'h teket er goan na da zadorn. Rag neuze e vezo eun drubuil vraz, euz ar seurt n'eus ket bet abaoue ar penn kenta eus ar bed bete vrema, ha ne vezo morse, ha ma na vije ket berreet an deverziou-ze, den ne vije saveteet, mes an derveziou-ze a vezo berreet abalamour d'ar re zalvet.

Neuze ma lavar unan bennag deoc'h : Ar C'hrist so ama, pe, ahont ema ; ne gredit ket. Rag sevel a rai fals christou ha fals profetet ; ober a raint burzudou braz ha traou souezus, guest da douelli, ma c'heljet hen ober, ar re zalvet zoken. Setu hen lavaran deoc'h araog.

Ma leverer deoc'h eta : Er gueleac'h ema (ar C'hrist), na dit ket da velet ; ema er c'horn-tro pella eus an ti; na gredit ket. Rag evel ma tispag eul luc'heden eus ar sao-heol, ha ma he gueler ractal er c'huz-heol, evelse e vezo donediguez map an den. E kement leac'h ma en em gavo ar c'horf, en em zestumo an ered.

Hoguen dioc'htu goude an deverziou-ze a drubuil, an heol a denvalai, al loar ne roio ket he sclerijen ; ar stered a gouezo eus an Env, hag ar pez a so starta azioc'h hor penn a horjello, ha neuze e vezo guelet baniel (croas) Map an den en Env ; ha kement rum dud so var an douar a hirvoudo, hag e velint Map an den o tont var goabr an Env, gant eur c'hallout hag eur veurdez vraz. Cas a rai he Ælez da zon gant ho zrompillou skiltruz, hag e testumint he dud dibabet euz ar pevar avel, euz an eil penn d'eguile euz an envou.

Deskit eun henvelidiguez tennet euz ar vezen fiez : Pa zeu he scourrou da c'hlaza, hag he deliou da zispaca, e c'houzoc'h ema tost an hanv. Evelse, pa velot an traou-ze, gouezit ervad ema tost Map an den, ema en or. E guirionez, hel lavaret a ran deoc'h ; ar rum dud so brema ne vezo ket tremenet, na vezo digouezet an traou-ze oll. An Env hag an douar a dremeno, mes va c'homzou-me ne dremenint ket. (S. Vaze. xxiv. 15).

G. M.

KELEIER.

E Kemper ez eus maro daou pe dri den er sizun dremenet, ha ne ouzeur ket pe gant ar c'holera pe gant istr fall o doa debret hag o doa ho rentet clan. Kerkent, evel ma ema ato ar c'hiz evit an traou-ze, baleanted o vont eus a guær var ar meaz, a gas ar brud ez eus mervent braz e Kemper. Ar pez a zo guir eo n'eus bet morse e Kemper nëbeutoc'h a vervent na neubeutoc'h a dud clan evit a zo brema.

Aliez e lavarer d'an dud divar ar meaz lacat evez da gaout piou ez aint da glasc louzou pa vezont clan pe gouliet. Bez'ez eus ato hinienou hag en em emel da louzaoui ep gouzout netra, ha caout a reont ato tud diot avoalc'h evit mont d'ho c'haout.

Setu ama eul louzaouer eus a Drefiagat hag en em emel da zressa izili torret. Eur c'hreg hag eur plac'hic a so bet nevez zo etre he zaouarn. Bez'o doa pep a c'har torret pe distresset. Ho diou int bet dresset pe louzaouet fall, hag ho diou e chomint mac'haniet an nemorant eus ho buez.

Setu ama eul louzaouerez all eus a Sizun. En derveziou tremenet eo bet pen abeg da varo eur c'hreg iaouanc eus a Locmelard, eur c'hreg iaouanc douguerez, o veza en em emellet d'he goalla ep gouzout penaus en em guemeret evit kementse. An dra-ze a ziskuez peguement e tlefet dioual da gaout piou mont pa vez izom medesin.

En derveziou tremenet ez eus bet, a leverer, e carteriou a Frans, nosveziadou reo hag a voa ien evel e creiz ar goan braz. Dre unan eus an nozveziou ien-ze, e ker Lyon, eun den iaouanc guisket mad, o tremen dre ar ru dirag ti eur marc'hadour braz, a jomaz en he za, a alumas eul letern a voa gantha, hag en em lakeas da glasc eun dra bennag var an douar. O velet-ze, ar marc'hadour a guemeras eul letern ive, a deuaz er meaz, hag a c'houlennaz oc'h an den iaouanc :

— Petra glaskit aze ?

— Eur pez a uguent lur.

Dioc'htu ar marc'hadour en em laca ive da zellet oc'h ar pave ha d'he zicour da glasc. Tremen a rea tud dre eno, leterniou gantho, ha dre ma clevent petra voa, e chomент ive da zicour clasc ; abans nebeut oa bodet eno eur vanden vad. Ien braz oa, hag ar marc'hadour pehini a gregue dija ar gnenien enhan, ra lavaras d'an den iaouanc :

— Souezet oun ne gafemp ket ar pez a uguent lurze, abaoue an amzer ma he c'hlasсomp. E peleac'h e caf deoc'h eo coezet diganeoc'h ?

— Coezet ? eme an den iaouanc ; n'eus coezet netra digane-me, mes izom am boa eus eur pez a ugueht lur, hag e clasken unan ama. Var guement-se e za kuit d'ar red, hag e les eno ar marc'hadour hag ar vourc'hizien-all her sicoure, ho les eno gant ho leterniou da zellet an eil oc'h eguile, ruz ho fri ha scornet ho biziet gant ar riou.

Eur medecin a iea en dez all dioc'h ar mintin da velet ar re glan en eur c'hlandi, pe hospital, hag a c'houlenne digant unan eus ar mevellou :

— Charlo, penaus a ra an hini clan so er guele n° 6 ?

— Fall, aotrou ; teir bran en deus dislonket en nos-ma !

— Teir bran ? petra, collet ec'h eus da skiant ? pe seurt doare brini eo ar re-ze ?

— Me ne ouzon ket ; n'em eus ket ho guelet, Bertel eo en deus lavaret din.

— Lavar da Vertel dont ama.

Bertel, pet bran en deus dislonket an den clan ?

— Diou ; n'em eus lavaret nemet diou.

— Ho guelet ec'h eus ?

— N'em eus ket ; gant Christol eo em eus clevet.

— Lavar din, Christol, pet bran en deus dislonket an hini clan ?

— Unan epken, Aotrou ; n'em eus comzet nemet eus a unan, eur vran du pod.

— Peleac'h eo'h eus he guelet ?

— N'em eus ket he guelet, *ar Seur* eo a veille an den clan hag e deus lavaret din.

Ar Sœur so galvet d'he zro :

— Livirit din, va c'hoar, c'hui oc'h eus lavaret da Gristol en doa an hini clan dislonket brini ?

— N'em eus ket tre, eme ar c'hoar en eur vusc'hoarzin. Lavaret am eus dezhan epken en doa an hini clan, epad an noz, taolet traou ken du ha plun bran.

Ar medecin hag ar sœur a reaz eun abaden c'hoarzin.

Mes guelit nag a vrini n'o divije ket mevellou ar c'hlandi laket an den clan-ze da zislonca mar o divije bet amzer ! Dija oant eat da deir, hag ep dale e vije eat da deir doussen, hag aben an noz da gant. Setu aze penauz ez a ar c'haoziou, ha ar pez a dleer da gredi eus an darn vuia eus ar c'helachou a dremen evelse a c'hinou da c'hinou etouez an dud.

Hentchou houarn. — Eus a Vrest e tiblas bemdez eun trein da seiz heur dioc'h ar mintin, eun all da greisdeiz hag eun all da beder heur ha pemp minuten dioc'h an noz. E Brest e tigouez bemdez eun trein da greisteiz ha tri c'hart, eun all da seiz heur uguent minuten dioc'h an noz ; eun trede da unneg heur daouuguent minuten dioc'h an noz.

Eus a Gastellin e tiblas bemdez eun trein da c'huec'h heur dioc'h ar mintin, eun all da zeg heur dioc'h ar mintin hag eun all da beder heur uguent minuten dioc'h an noz. E Castellin e tigouez bemdez eun trein da zeg heur antercant minuten dioc'h ar mintin, eun all da deir heur nemet eur minut dioc'h an noz, hag eun all da nav heur ha kart dioc'h an noz.

Mad e ve marteze digas da zonch da lennerien ar gazeten vrezonec penaus ar peziou arc'hant bihan, peziou a eis real, pevar real, deg guennec,... ar re anezho so cossoc'h evit ar bloas 1854, ne vezint mui mad divar an deiz kenta a viz guenver. Ar re eta o deus etre ho daouarn eus ar peziou-ze, cossoc'h evit 1854, a ello, mar keront, en em zizober anezho araog ma vezo eanet d'ho c'hemeret.

Divarbenn an dour beuz, setu ama eun dra hag a ziskuez pe guer spontus eo an doureier dirollet ha pe guer buan e loncont hag e tistrujont eur c'harter.

An Aotrou Baron Romeuf a voa en he vaner en eur blenen var ribl ster al Loer. C'huec'h heur oa dioc'h an noz, hag ez ea d'en em lacat oc'h taol evit leina pe coania. Eur mevel a deuaz er zal en eur grial : Aotrou Baron, red eo tec'het !

— Tec'het peleac'h ? tec'het rag petra ?

— Silaouit, ne glevit-hu ket ?

Ar mevel a zigoraz eur prenest, hag e clevet an dour o tont evel ar gurun. Ar chosser pe ar c'hleuz savet a hed ar ster evit delc'her an dour a voa torret, hag an dour en em daole var ar blenen evel ar mor o tont abez. Al loenet mud a zante an danjer ha ne reant nemet bressa ha blejal. Ar chas a iude oc'h ar stag.

— Buan, eme ar mevel, rag n'eus ket a amzer. An Aotrou a grogaz en eun debeut aour a voa en armel en he guichen. An itron ne felle ket dezhi mont kuit ep kerc'hat he ferlez. Mes ne voue ket lezet. Croguet e voue enhi ha casset er meaz. Ar mitizien a ellas dre brez distaga ar chas hag al loenet all, ha lezel pehini da vont en he avel.

A veac'h oant en em dennet eus ar maner, ma tigouneze an dour varnezhan. En eun taol an ti so goloet, discaret ha distrujet oll. Pa voa eat ar frout ebiou, pa voa en em dennet an dour dirollet kuit, an Aotrou Romeuf hag he vitizien a zistroas. Eus ar maner hag he oll vadou ne jome nemet gouelet ar mogueriou. Setu aze petra eo an doureier braz-ze pa zirollont.

Er gazeten l'Océan, e lennet, er sizun dremenet, eun ali roet gant eur miliner bras d'an tiekerien. Lavaret a ra ar miliner ma penaus ar guiniz, pa vez lezet da goeza var al leur ha crazet en he boultren, ar boultren-se a stag oc'h ar greun, ha caer a ve, ne eller ket he distaga piz avoalc'h. Ar pez a ra ma na vez ket goudeze ker guenn ar bleut evel ma vije anez ar boultren-ze. Guiniz ar vroma, emezhan, so eus ar c'henta, hag a dlie rei bleut eus ar c'haera ; mes ar boultren-ze a vir na eller caout morse er c'harteriou-ma bleut eus ar c'henta.

Ar miliner-ma ta a lavar ne dlefet ket lezel ar greun guinis da goeza var al leur dre ma torner. Kementse a ve diæz avoalc'h d'ar re a zorn gant freillou ; mes evit ar re o deus dornerezet ne ve ket diæz dezho lacat liseriou da receo ar greun, hag he graza ive goudeze var liseriou.

An ali-ma, evel a veler, so divezadig evit ar bloa-ma ; mes abenn ar bloaz a zeu e vezo da viana abred. G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *10 Du.*		Pont'Nabat — *8 Du.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz ar c'hant liour.*	
Guinis....	13 lur, 30 c.	Guinis....	13 lur, 96 c.
Segal.....	8 lur, 74 c.	Segal.....	9 lur, 90 c.
Eiz.....	« lur, «« c.	Eiz.....	9 lur, 38 c.
Ed-du....	7 lur, 38 c.	Ed-du....	8 lur, 33 c.
Kerc'h....	9 lur, 49 c.	Kerc'h....	9 lur, 88 c.
Avalou-douar	3 lur, 50 c.	Avalou-douar	3 lur, 25 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 24 Du 1866. N° 95. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

Aliou.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec'e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Aoutrou Salaun, ebken. An abonamant a guemer er ti an Aotrou Salaun librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 24 Du 1866.

Etre ar guir relijion hag ar fals relijionou ez eus ar memes kem evel etre ar garantez hag ar gassoni. Ar guir relijion, al lezen gristen oll so diazezet var ar garantez, evel ma zeo diazezet var ar gassoni kement fals relijion a so. Eur guir gristen, eur guir gatolic a gar an oll, a ra vad d'an oll, ha zoken d'he enebourien, ervez gourc'hemen Jesus-Christ. Eun den hag a so en eur fals relijion, eun den difeiz ha dizoue ne gar nemethan he unan, ne ra nemeur vad da zen nemet gounit a rafe oc'h hen ober, a gassa an holl, ha mar guell, en em zisc'hraio anezho pa en em gavint var he hent. Kementse a veler sclear avoalc'h e kement bro ma en em gaf an dud difeiz da veza mistri.

Ar guir relijion so diazezet var ar garantez p'eo guir hor Mestr divin en deus, dre garantez evidomp, gouzanvet kement a boaniou, gouzanvet eur maro ker criz, ha pedet var ar groaz evit ar re zoken hen lakea d'ar maro.

An dud difeiz ha dizoue o deus bet ive eur mestr a behini e c'heuillont ar c'hentelliou ; eur mestr hag en deus desket dezho cassat kement so mad, kement so guir, cassat Doue, cassat ar guir relijion, cassat al lezen gristen hag ar re he heuil, cassat ar virionez e kement leac'h ma he c'haver. An den-ze n'hen hanvin ket ama ; ne allan ket plega va biziet da scrifa he hano. An den-ze, eme eur scrifagner, so he boltred e meur a leac'h, ha ne deus nemet sellet outhan evit guelet eo merket doun ar seis pec'het marvel e kement rid a so var he dal ha var he zrem oll. E pep corn e lenner ar gassoni. Ar gassoni a deu er meas dre gorniou he c'hinou ; ar gassoni so scrifet var he vuzellou tano, hag he zent discrognet a zigas da zonch eus a scrign dent ar re zaonet en ifern. Ha setu aze mestr an dud difeiz a so hirio.

Evelse ive e caseont kement a zigas sonch dezho eus a Zoue.

En dez all ez oa unan o tont varlerc'h eur c'horf maro d'an iliz. Digouezet beteg an nor, e lavar d'an hini a voa da dosta dezhan : Me ne dan ket larcoc'h ; me ne dan ket er stal-ze !

Er stal-ze, den reuzeudic ? Er stal-ze gouscoude oc'h bet badezet ; rag cridi a ran ez eus badiziant var ho penn. Di e falvezo deoc'h marteze e ve digasset ho corf goude ho maro. Ha ma na fell ket d'an iliz diguemeret ho corf dre ma viot maro evel eur c'hi, ho mignonet a rai trouz ha safar, ho mignonet a rai brezel d'an iliz-ze defot n'e devezo great eun diguemer mad goude ho maro deoc'h-hu pehini ne felle ket deoc'h lacat ho treid enhi epad ma voac'h beo ha iac'h.

Setu ama eun all oc'h ober he ganfart var eun dachen ; en dro dezhan eur viscamant eus ar c'hiz nevessa, hag ive eus an iskissa a oufet da velet. Eur manac'hi a zigouez da vont ebiou. Ar guel anezhan a reas donjer d'ar c'hanfart. Hag hen trei oc'h he amezeien, en eur lavaret : « Asa, ha ne dlie ket al lezen da viana difen oc'h morzevelleien evelse d'en em ziskuez dirag an oll ! Ama ar c'hanfart a voue tizet. A dost dezhan e voa eun den hag a respontas : » Pe seurt diæz a ra ar manac'h-ze deoc'h ? Ma tlefe al lezen difen oc'h unan bennag da vont etouez ar re all eo ouzoc'h-hu a so eur, vez ho cuelet evel ma emaoc'h. Ar manac'h-ze so eun den a zoare, mes c'hui a so henveloc'h oc'h eur marmouz evit oc'h eun den. Ar manac'h-se so guisket ervez he urs ; c'hui so guisket evel eur vascaraden, ha ne ket evel eun den hag en defe speret ha skiant ; eur c'huez a so ganeoc'h guest da lacat an oll da dec'het diouzoc'h ; ha setu perag ne ket red d'al lezen difen oc'h an dud da vont tost deoc'h. Ar manac'h-ze a ia a brez d'he labour pe d'he beden ; c'hui so avoalc'h ho kuelet evit gouzout ervad ne labourit ket, ha mar doc'h deut ama, eo evit en eun ziskuez, ha ne ket eveldomni pere ne deuomp d'an dachen-ma nemet evit eana eun nebeut goude ma vezomp en em skuizet o labourat. » Ar c'hanfart ne lavaras guer hag a ieas kuit lostoc ; mes aléis a ganfardet a gafet evelse.

Er sizun dremenet n'on eus lavaret netra divar benn hon tad santel ar Pab ; er sizun-ma ez eomp d'en em zigoll var guementse. Pii nao en deus great teir brezeguen er derveziou-ma, unan divarbenn ar zænt en deus sonch da ganoniza, eun all divarbenn ar stad ma ema ar relijion en Itali, hag an drede divarbenn ar stad ma ema ar relijion e Pologn. Lacat a reomp ama eul lodennig eus an eil prezeguen, eleac'h ma tiskuez sclear ar pap he galon a dad.

« E creiz ar bar amzer scrijus a zo brema, o sonjal n'on eus ken sicour nemet deoc'h ar beden, en em erbedomp oc'h hor breudeur an eskibien eus an oll bed christen, oc'h an oll veleien, oc'h oll bugale hor mam santel an iliz, oc'h ar re n'o deus morse eanet da ziskuez deomp ho c'harantez hag ho respet ; goulen a reomp outho, muioc'h evit biscoaz, ma pedint Doue a greis calon evit ma vezo trec'het enebourien an iliz ha ma tistroint da vale en hent ar silvidiguez.

« Evit comz evel ma rea Sant Ian Chryzostom, ar beden so eun arm galloudus ; lacat a ra an den e savete ; eun tenzor eo, eul leac'h e pehini ne dleer caout aoun rag netra. Pedomp Doue, iunomp ha beillomp ; destumomp oll nerz hon ene evit na gavo enebour hor silvidiguez digor ebet da vont enhi.

« Etouez kement a draou evel a stourm ouzomp, ar pez a scanva calz hor beac'h, ez eo ma c'hanavezomp penaus Doue, pa vanc an dud da zicour he iliz, a ra burzudou evit diskuez he oll c'hallout, ha deski d'an oll penaus doriou an ifern ne dleont morse, e nep amzer, dont abenn eus an iliz-ze pehini a vezo ato treac'h d'he enebourien, hag a jomo ato stard evel m'ema bete fin ar bed.

« Gouscoude poanius eo ne alfet ket gouzout hag e a dle ar vro-ma pe ar vro hont derc'hel ato mad d'ar relijon ha d'ar feiz. Bez'ez eus carteriou e pere, guech all, e talc'het mad d'ar feiz ha d'al lezen gristen, ha pere, siouaz ! a zo hirio distaguet dioc'h ar mean var behini eo savet an iliz, hag abaoue ma zint dispartiet evelse dioc'h an hini so roet ar gallout dezhan da greàt he vreudeur, ar garg da gas da beuri an oanet hag an denvet, e maint coezet en denvalijen, n'en em glevont tam entrezho, hag emaint e risel braz eus ho zilvidiguez.

« Evit ober hon dever, ne allomp ober ken nemet pidi, ha pidi stard, en hano Doue, ar rouanet ha kement hini a zo carguet a vroadou tud da gaout sonch ha da lacat don en ho speret ez eo eun dever evitho, hag eun dever striz, lacat da greski etouez an dud so dindan ho c'harg ar garantez hag ar respet evit ar relijion, ez eo eun dever evitho ober ho gallout evit miret na deui sclerijen ar feiz da vouga en ho bro.

« N'on eus douet ebet, hor breudeur ker, c'hui pere a guemer perz en hon labourou, c'hui pere so ken douguet evit ar relijion catolic ; n'on eus douet ebet na deuot da unani ho pedennou calouneg gant hon re ha re an oll iliz. Pidi a raimp an tad a drugarez, dre veritou J. C. he vap hon Aotrou, da guemeret truez oc'h an Itali, oc'h an Europ, oc'h ar bed oll. Goulen a raimp ma teui, dre he oll c'hallout, da bellaat an erroliou, an trubuliou, an nec'hamanchou, evit ma c'hello an ilis santel beva e peoc'h hag e frankiz, evit ma vezo lamet divar an oud ar goaleuriou a bouez varnezho, ha ma teuint oll, unanet er memes feiz, da vale en hent an env, o cridi e map Doue, hag o touguen frouez dre bep seurt oberou mad. »

En he brezeguen evit ar Pologn, hon tad santel a goms gant cals a nerz a enep an iskin a rer d'ar relijion catolic er rouantelez-ze. Lavaret a ra ec'h esper e teui dreist ar mare ar Russianet da zigueri ho daoulagad var guiriou ar gatoliked, hag e ped ar gardinalet da bidi eveldhan evit kementse, evit ma teui an dud-ze da anaout eo ar relijion catolic eo a rent stard ar rouanteleziou, hag a ra da dud eur vro beva dizoursi hag euruz ama zoken var an douar.

« Ne eanomp ket, emezhan, hor breudeur, da bidi ha da aspidi, gant eur galon glac'haret, an Doue ker pinvidic e trugarez, ma plijo gantha ober eur zell a druez oc'h he heritach ; ma tifenno, ma sicouro, ma c'harpo gant he vreac'h oll galloudec an ilis catolic hijet gant kement a varrou goal amzer, gourdrouzet ha goal gasset e ken aliez a zoare, evit ma cavo ar peoc'h a behini e deuz izom. »

Morse, a leverer, n'oa bet guelet bizach an tad santel ken trist ha ker garo evel ma voa goude beza great ar prezeguennou-ze, hen a behini an ear a so ato ken dous ha ken egarad !

Chin. — Impalaer ar Chin en deus roet, nevez zo, ar groaz a enor da eur missioner, an tad Leboucq, a gompagnunez Jesus. An tad-ze en doa miret, er bloas tremenet, na vije lazet oll dud eur guær. An dispac'herien o doa grounnet kær, hag ar re a zalc'he mad d'an Impalaer a grede n'o doa nemet ar maro da c'hortoz. An tad Leboucq en em lakeaz en ho fenn evel eur c'habiten soudardèt, a reas dezho en em zifen, hag en em zifen a rejont ker mad, ma trec'hjont an dispac'herien ha ma rejont dezho kemeret an tec'h ha lezel kær ep ober droug dezhi. Abalamour da ze an Impalaer en deus roet d'an tad Leboucq eur stereden aour gant eur berlezen c'hlaz. Cridi a eller penaoz ar missionner-ze da viana a vezo respetet e Chin.

Valancien. — E kær Valancien ez eus eun devotion vraz evit Itron Varia-ar-Gorden-santel. O velet ze, c'hoarezet vian ar beorien o doa goulennet ha bet abenn gouel guinivelez ar Verc'hez, eur vantel venn flouret da lacat da imach mam Doue.

Hoguen, enn derveziou tremenet, unan eus al leanezet a voue taguet gant ar c'holera. Ar medecin ha zisclériaz e voa great ganthi. Guisket e doa oll vercou ar maro ; gouscoude ne devoa ket collet he anaoudegnez.

Unan eus ar c'hoarezet a zonjas neuze e pareje marteze ma vije lakeat varnezhi mantel an Itron Varia. Kerc'het oue ar vantel, hag an hini glan, oc'h he guelet, a lavaras gant eur vouez toc'horic : Setu aze al louzou a vanc din. Laket oue ar vantel varnezhi, hag e lavare : Va Doue, mar fell deoc'h e labourfen c'hoaz evit ho cloar, contant oun d'hen ober, mar fell deoc'h e varfen.... evel ma kerot.

Dioc'htu e vianeaz ar boan en he izili. Clask a rea lacat ar vantel da douch oc'h pep ezel, ha dre ma he zouche, ar boan a iea kuit. Goude m'oa bet ar vantel touch outhi oll, e lavaras d'ar c'hoarezet a ioa var he zro : « Setu me pare, n'em eus mui a boan. » Kerkent e teuas he liou d'ezhi, d'he zal, d'he daoulagad, d'he daouarn pere a ioa eat moug gant ar c'hlenvet.

Abaoue, ar c'hoarezet o deus roet ouspen mil dam eus ar vantel burzuduz d'an dud a deu da c'houlen an tamou-ze evit ho douguen evel eur scapuler.

Autrich. — Ar C'hardinal-Primat eus an Hongri, an aotrou Scitowski, so nevez maro. Enterret eo bet e kær Grann gant ar brassa solanite. Eun Arc'hescop en deus great an enterramant, ha pemp Escop all a voa oc'h he heul.

Lavaret a rer penaus, brema ez eus eur bloas bennag, eur vaouez divar ar meaz a zeuas da C'hrann da velet ar c'hardinal, hag a lavare e voa he vam. Great e voue dezhi kemeret eur zae seiz araog beza casset dirag ar prins eus an Iliz. Mes ar C'hardinal ne anavezas ket he vam dindan ar viscamant-se. Lezet e voue da guemeret he dillad divar ar meaz, ha neuze he map a lamas d'he briata, a reas d'ezhi ar c'haera diguemer hag e lakeas da azeza oc'h he daol er penn huela.

G. M.

AR ZUL.

(PEMPVED PENNAD).

En difeza pennad em beuz lakeet dirâg ho taou-lagad ar c'homzou euz a leor an Exôd war an deiz santel, mes eb ho displika. E zeom brema d'ho displika. Evid gwir, sklear a-voalc'h ez int deja dreiz-ho ho-unan evid an neb a daôlfe evez mad enn-ho. Koulskoude, en esper ober d'eoc'h, ma mignoned, ho c'hompren gwelloc'h ag ho skrifa donnoc'h don en ho spered ag en ho kalon, e zân d'ho displika eun tamig.

Remerket or beuz deja ez euz daou dra er gourc'hemenn war ar zûl, 1° difenn da labourat, d'an deis-se, 2° urz da zantiffia an deis-se, o tremen aneza e servich Doue.

Komzom da genta euz an difenn da labourat, da zûl, ha goude ni a gomzo euz an doare pe ar feson da zantiffia an deiz binniget-se.

« Te a labouro epâd c'houec'h devez, ag a raio « kemment az pezo da ober a labour epâd ar c'houec'h « deves-se, » a lavare Doue gwechâll d'ar bobl a Israël, ha dre ar bobl-ze d'eom-ni kristenyen.

Remerkom da genta, ma c'henvroiz ker, piou eo an ini a gomz evel-se.

Anini a gomz evel-se eo Krouer an Nenv ag an douar, Roue an oll rouaned, Roue an oll dud, ar Mestr braz euz ar bed oll. An ini a gomz evel-se en deuz peb gwir ha peb beli war-n-om, peb gwir da c'hourc'hemenn d'eom ar pez a gar, ha ni a zo on dever senti out-ha, ober piz ha piz, war an heur ag a galon vad kemment a c'hourc'hemenn en d'eom. An ini a gomz evel-se a zo or Madoberour, on Tad, eun Tad ar gwella, peini a gar ac'hannom, peini a baeo, a rekompanso ac'hannom gant largentez, ag er bed-ma ag er bed all, mar d-om akketuz evel bugale vad, sentuz, respetuz, da viret erâd he c'hourc'hemennou santel. Mes ne ankoueom ket ive penaôz an ini a gomz evel-se eo an ollgalloudeg, peini en deuz taôlet an oll drouk-sperejou ebarz en ifern, abalamour n'eo ket fallet d'ezo senti out-ha, servicha ag henori aneza, ha peini on taôlo ivez er memez lec'h a dourmanchou eternel, mar greom fe war he gomzou, mar refuzom d'hen gloriffia, o viret he c'hourc'hemennou.

Ha petra a lavar Doue d'eom dre ar c'homzou kenta-ze euz he c'hourc'hemenn war an deiz santel, war an deiz konsakret d'he zervich ? — Ma o'peuz taôlet evez mad er c'homzou-ze, ma mignoned, e tleit beza remerket eun dra ha ne zonjec'h ket enn-ha martreze da genta, e tleit beza remerket penaôz Doue a ra eur gourc'hemenn d'an dud, d'an oll dud, da labourat, pep ini ervez he c'halloud, en he vicher, en he stad a vuez, da labourat neket eun heurig pe ziou bemdez, neket eun devezig pe zaou er zizhun, mes epâd c'houec'h devez euz ar zizhun. « Te a labouro epâd c'houec'h devez, *penvidig pe baour « ec'hiz ma vezi*, » eme ar c'hrouer : *sex diebus operaberis.*

O ! pegemment a dud a zo ag a zonj d'ezo n'eo ket greet evit-ho al lezenn euz al labour ? War digarez ma ho deuz ho zud dastumet d'ezo ha lezet gan-t-ho peadra da veva, eb rankout labourat, pe war digarez ma ho deuz plasou mad, pere a ro d'ezo gwenneyen lounnuz, pe int a labouro pe ne raint ket, e sonj d'ezo n'ho deveuz brema da ober nemed dibri ag efa, kemmer ho æz ag ho flijadur, foueta ar paveou ag an enchou, redeg ar c'haffeou ag an tavarnyou, c'hoari c'hartou, c'hoari billard ha c'hoariou all, pa ne reont ket c'hoaz goasoc'h c'hoariou, mont a di da di da fleppat, da c'hrac'hi evel ar c'hommerezed. O paôtred dibreder, klevit kemment-ma ! Ha n'ouzoc'h-hu ket penaôz Doue he-unan en deuz labouret epâd c'houec'h devez evit kroui ar bed-ma ? Ha n'ouzoc'h-hu ket penaôz Jezus-Krist, Mab Doue, Salver ar bed, en deuz labouret, beteg an oad a dregont vloaz, gan ar vicher a galvez, evid gounid bara d'eza ha d'he vam binniget ? Goude ar maro a zant Jozeph ne voa nemet-ha evit pourvezi da ezomou an tiegezig paour a Nazareth. Ha Jezuz a laboure da ober kirri, arajou ha traou all ! Ha Jezuz a yee da c'hounid he zevezyou evel ar vecherouryen all ! Koulskoude, or Zalver, gan eur gomz, gan eun anter komz, en divize gallet troi ar pri e aour, ar vein e bara, an dour e gwin, evel ma reaz, eun deiz, e eureud Kana, dre garantez evit kerent an dud nevez, dre druez out-ho, evid lemmel diwar-n-ezo ar vez. — Ar gwin a voa deuet da vankout.

O lenn an Aviel, e remerkom penaôz Jezuz, peini a reaz aliez miraklou evit pourvezi da ezomou korporel he nesa, na reaz biskoaz an distera mirakl evit pourvezi d'he ezomou korporel he-unan, na kenneubeud da re he Vam Zantel. Gwelloc'h ha skueryusoc'h e kave gounid he dam bara dre al labour evel an dud ordinal. O ! na buez labouruz Jezus-Krist, beteg an oad a dregont vloaz, en astellouer a Nazareth, nag he vuez labourusoc'h c'hoaz epâd an tri bloaz ma prezegaz he Aviel dre ar Judee, nag hi a gondaon uhel an oll dud didalvez, dic'hounez, dieguz, lezireg, al lochoreyen, laeron an amzer, an oll feneanted !

Klevit ar wiryonez-ma, c'hwi pere a gar tec'het muia ma c'hellit euz al labour : kavit d'im-me eun den, eunan epken, ag a vez deuet da veza eun dra benâg a vad, da ober mad gan he vicher, en he stad a vuez, eb al labour. Ne gaffot ket eunan. Nan. Eun den ag en deuz nerz ha yec'hed, mes peini ne labour ket, a raio attao neubeutoc'h eged eun den dinerz ha dic'halloud, mes peini a labour gwella ma c'hell. Eur skolaer a spered braz, mes peini ne studi ket, a jommo attao sotoc'h eged eur skolaer a spered bian, mes peini a studi. Ag evel-se euz an oll re-all.

Ia, mar fell d'eoc'h kaout eun dra benâg, dont da veza eun dra benâg a vad, ober eur vad benâg en ho stad a vuez, labourit, poanyit. Labourit ag adit ho park, ag o' pezo eun dra benâg enn-ha. Mar lezit aneza ouz an heol, ha mar chommit oc'h-unan da domheoli, bezit sûr penaôz n'o'pezo ket a ed en ho park. Dreog, droug-louzou o'pezo, ha netra ken. Da lavared eo, visou a zavo en ho kalon ag ho kounezo, d'ar pec'hejou en em roffot, setu aze petra a c'hoarvezo, ag erfin en em gollot evid an Eternite. « Al leziregez, eme ar Spered-Santel, « a zoug da galz a bec'hejou, da galz a fallagriezou : « *Multam malitiam docuit otiositas.* »

Kemment-ma na zell ket ouz lenneryen *Feiz ha Breiz* : an dud didalvez na lennont ket *Feiz ha Breiz*, na netra vad ebed.

Y. K. Kerzale, *beleg ar Zalet.*

(Eur pennad all eur wechall,)

Lizerou eur Bœlec iaouank d'he zaou Vreur.

Seisved lizer : D'ar memez hini.

Lavaret em euz va offeren er mintin-man e chapel al leanezet santez Tereza, galvet e gallek *Carmélites*. Gant pebez devotion em euz offerennet eno ; hen explika ne ket e gallout an den. Sonjal a ren en em gaven ken tost da eneou pere a vev var an douar euz buhez an ælez er baradoz ; hag em euz atao eur joa vraz o sonjal er vuhez all.

Karout a ran a greiz kalon an oll venec'h, an oll leanezet, ar re kloistret kouls hag ar re a vev e kreiz ar bed. Ne gavan ket brao klask sevel huelloc'h eur rnm anezo, ha disprijout eur rum all.

Guelet em euz kals a dud impi pere o deuz kassoni euz ar venec'h hag al leanezet pere a dremen ho amzer en oræsoun hag er beden ; ha kals tud devot pere a ra faë var ar re a labour e kreiz ar bed. Sod int ha ber braz a speret ; meur a veich em euz kavet tud gouezick oc'h ober faë varnomp, o sevel beteg an envou an tadou Jesuistet evel ma na vije ket plas e kaloun Jesus evit an oll veleyen vad n'euz forz pe hi a vev er c'houenchou pe hi a vev er bed.

Ma ve digoret did dor ar baradoz gant da berson, va breur ker, ha mont a rafez evit he drugarekaat d'he izelaat e speret ar re all, abalamour na vev ket evel eur manac'h ?

Tud diot ! pere na velont ket anez ar veleyen a vev er bed, ar bed a iafe heb dale da goll. Ni, pere a labour er pareziou, ni a zo evel al labourer pehini a laca an douar land da zont douar a eost mad, ar poullou dour da brajeier mad ; labourat a reomp d'ar c'huezen euz hon tal parkeier an iliz hor mam benniguet, hag ar venec'h a labour ar jardinou. Dont a rant ouspen d'hor sikour pa ve eur varadek vras dre eur vission bennag. Evidoun-me da guenta a gar va c'henvreudeur ha goude em euz em c'halon eul lec'h tom mad evit karout gant eur garantez tener an tadou Jesuistet, an oll venec'h, an oll leanezet an oll dud konsakret da servich va mæstr divin. Avoalc'h eo evidoun gouzout penaoz eun ene a gar dreist oll hor Salver Jesus-Christ evit beza douguet d'he garout en eur fæçoun special, neuz forz a be du e teu beteg ennoun.

Hor Salver en deuz lavaret : Ar bed ho kassao rag va c'hasseet en deuz da guenta ; bezomp laouen eta da veza disprijet gantan. Ni a oar labourat evit eur mæstr guelloc'h evintan hag a brij an traou d'ho guir dalloudeguez. Evelse a drugarekan Doue d'am beza galvet da labourat parkeier an Iliz hag e lavaran adarre ar pez em euz lavaret kant gueich : penaoz en em gavan euruz da veza vikel en eur barrez var ar meaz hag e Breiz-Izel.

Kals plijadur em euz bet o velet peguen caer oa chapel ar c'harmelitezet ; ker devot ha ker sioul oa ; eno oa æz pidi.

An hini en deuz henchet labour ar chapel a zo unan euz va mignonet guella. Mad e vije bet etouez ar venec'h santel-ze pere o deuz gret guechall kement traou burzuduz a veler c'hoaz gant laouenediguez ebarz an ilizou kaera.

Pa velan anezan o verka var ar paper en eur fæçoun ker kaer ar portret euz ar pez en deuz c'hoant da lakaat ober, e teu sonch din euz an den iaouank-ze euz an Allemagn, pehini oc'h antreal en ty-labour ar pinter meulet Albert Durer, a verkaz var an daulen eur c'hill ker kaer, ker round, ma c'honezaz en eur taol, kalon ar pinter bras, pehini a roaz dezan he verc'h da zimizi.

Va mignoun na glask ket eur seurt fortun, cnoaz set en deuz ar guella loden, va c'henvreur eo hag a breur dre ar galon. Na glask nag ar gloar, nag an enor ; ma vije deuet kentoc'h er bed, e vije bet ive eun den meulet kaër. Petra dall ar gloar oll, ha ne ket guelloc'h deomp her c'haout divezatoc'h dirag Doue ?

*** A. de M.

Buez, Vertuziou ha Maro Sant Lorans Justiniani,

Arc'heskop euz ar gear a Venis.

Sant Lorans a oa ginidik euz ar gear a Venis. Diskeun a rea euz a gerent pinvidik-bras. He dad hag he vamm, o veza tud a veve e doujans Doue, a gemeraz anezhan ar soursi ar brasa enn he vugaleaj. Sant Lorans, hag hen c'hoaz iaouank-flamm, en devoa eunn istim vras evid ar beden hag ar pratikou all a zevotion.

D'an oad a driouec'h vloaz, pa gounmanse ar gwallioulou da sevel enn he galoun, hor Zalver en em ziskouezaz d'ezhan hag a zistagaz he galoun dioc'h kement a zo krouet. Adaleg ann amzer-ze, Sant Lorans ne c'hoantae nemed eunn dra. En em unani ouz Jezuz-Krist maro war ar groaz. Evit-ho da veza kristenien vad, he dad hag he vamm ho doa aoun na zeuje ho mab d'ho c'huitaat. Lavarout a reent : hon mab, o veza ken douget d'ann devosion, a helfe mont enn eur gouent-bennak. Evid hen distrei dioc'h ar menos-se, e klaskent ann tu d'hen dimizi da eur plac'h iaouank, fur ha devot-meurbed. Mes hon den iaouank ne vezo ket gounezet dre ar promesaou ar re gaera. Evid en em startaat enn he venosiou mad, setu ama penaoz en em gemer : lakaat a ra dirag he zaoulagad, euz eunn-tu, ann holl vadou euz ar bed ; eunn hano kaer, ar c'hargou huel, ann enoriou, ar pinvidigezou, ann ebatou, ar plijadurezou e pep doare ; euz eunn tu all e laka dirag he zaoulagad ar beillou, ar iuniou, al laboriou, ann diouerou, ann dismegansou, ann naoun, ar zec'hed, ar baourentez, ann dilez anezhan he-unan evit plega hed he vuez dindan eunn tad priol, hag e lavar d'ezhan he-unan : Ac'hanta, eme-z-han. Petra ez ez-te da ober ? Ha te a zo evit gouzanv ar poaniou-ze ? Ha te a zo evit disprizout ar madou ze ? O va Doue, krevait ac'hanoun, grit ma vezinn distag dioc'h pep tra, grit ma prizinn madou ar bed hervez ma talvezont, grit ma welinn enn-ho traou hag a dremen, ha ma welinn ive e tremeninn gantho. Rak netra ne had war ann douar, kement a zo er bed ne d-eo nemet moged ha poan spered. — Oc'h en em zistrei neuze oc'h ar groaz, e lavar : O va Jezuz, o va Zalver, c'houi, ha c'houi hep-ken a zo va esperans ; c'houi, ha c'houi hep-ken a vezo va zensor. Hep dale pelloc'h, oc'h ober faë euz a holl vadou ann douar, e tec'haz euz ti he dad hag ez eaz e kouent tadou Sant Beneat !

Eno Sant Lorans, pehini en doa bevet enn delisou hag enn abondanz e-barz ar bed, zo karget he galoun a joa o c'houzanv ann dismeganz hag ar baourentez. Enn eur erruout er gouent, hag hen gwan ha dinerz, en em roaz a-greiz he galoun d'al labouriou ha d'ann holl pinijennou rust gourc'hemennet enn urz. Ne gemere nemed ar boed a oa red evid en em wirout da vervel. Morse ne eve hed ann deiz banne dour e-bed evit terri he zec'hed. Morse ne dostae ouz ann tan enn delziou kriza euz ar goan. En em zerc'hel a rea enn he zao pe war he zaoulin epad ar pedennou hira hep en em harpa e nep doare. Ar verzerien, eme-z-han, ho deuz gounezet ar Baradoz o skuilla ho goad, gounezomp-ni anezhan o kastiza hon korf. Enn he glenvejou e javare d'ar vedesined, pa vije red trouc'ha pe leski : n'ho pezet ket aoun, trouc'hit, loskit, evel ma plijo gan-e-hoc'h. Doue a roio nerz ha kaloun d'in da c'houzanv, evel ma en deuz roet d'ann tri den iaouank er fournez a Vabilon. En em laouennaat a rea pa zivouere eunn dra-bennak, ker braz a oa he istim evid ar vertuz a baourentez !

Eunn devez, keit ha ma oa er-meaz euz ar gouent, eur penn euz ann ti e lec'h ma oa ar bevansou, a zeuaz da veza losket. Ann holl a oa saouzanet ha spounted. Pa erruaz Sant Lorans enn ti, e levereur d'ezhan ar c'helou glac'haruz. Petra, eme-z-han, gand eunn ear joauz, hag hen a zo se eur gwall-daol ? Ha n'hon euz-ni ket great vœu a baourentez ? Ra vezo eta trugarekeet Doue pa ro d'e-omp ann tu da seveni ar vœu hon euz great ! Anni hini a laka ann had da sevel ha da greski er parkeier, a roio bara d'he vugale. Bezomp hep-ken, va breudeur, leun a fizians e Doue. Rag ar fizians e Doue, eme ann abostol Sant-Paol, ne choum ket hep he gopr.

Sant Lorans ne oa ket nebeutoc'h douget d'ar vertuz a humilite pe a zisprizans anezhan he-unan. En gear a Rom hag enn holl Italia e rank pep manac'h mont d'he dro da c'houlenn ann aluzen. Setu ama penaoz e vegreat se. Mont a reeur daou ha daou, pep hini anezho en deuz war he ziskoaz eur zac'h pe eur valeten e pere e ve lekect kement a roer d'ezho. Pa dremenont dre eur ru, unan a ia a zor da zor enn eunn tu, hag egile a zor da zor enn tu all euz ar ru. Mont a reont da zor ar paour evel da zor ar pinvidik. Ann dud vad a selaou ho goulenn hag a ro d'ezho a galoun-vad. Mes alies ive e lec'h reseo ann aluzen emint disprijet ha gwall-gaset. Sant Lorans a iea d'he dro dre ar ruiou a Venis da glask ann aluzen, eur zac'h pe eur valeten war he ziskoaz, ha se enn eur gear e pehini e choume he dad, he vamm, he gerent, hag e pehini e oa anavezet gand ann holl. — Eunn devez, o veza o c'houlenn ann aluzen, eur valeten war he ziskoaz, ha gant-han eur breur-all, hema a lavaraz d'ezhan : Tad Lorans, ned-eomp ket du-hont war al leur-gear ; eur strollad braz a dud a zo dastumet war-n-ezhi, hag ind a raio marteze goab ac'hanomp. Penaoz, va breur, eme Sant Lorans, ha n'hon euz-ni ket kuiteet ar bed nemet dre gomz ? Kerzomp gant kourach, dougomp hon maleten evel eur groaz, ha gounezomp hirio war ar bed eur viktoar gloriuz.

Plijadur a gave, dreist pep tra, oc'h en em ziskouez e c'hiz eur paour ouz dor he dad hag he vamm. Gwelet e vije oc'h en em zerc'hel eno war dreuzou ann or hep mont ebarz ann ti, bete ma vije bet roet d'ezhan eunn tamm bara goulennet enn hano Done. He vamm a save drouk enn-hi o welout he mab o vont evel-se a zor da zor da c'houlenn ann aluzen. He vamm eta, pa wele he mab

e tostaat onz ann ti, a c'hourc'hemenne d'he mewellou karga he valeten enn eunn taol, mes Sant Lorans ne gemere nemed eunn tamm bara pe zaou hag a iea-kuit ; rag ar pez a c'hoantae, e oa kaout fatig ha beza disprizet.

Tennet euz ar Bollandisted. M. D.

Le Bllaizir S.J. (Eur pennad all eur vech all).

BUEZ AN DEN EURUS IAN DISCALCEAT,

(Eil pennad.)

O veza bet bennoz he Escop, Ian a ieaz, er bloaz 1316, en urs S. Fransez, e couent Kemper, ervez ma credeur. O kemeret sae S. Fransez, e kemeraz ive he speret. Mar en doa caret ar baourentez aziaraog, en em roas dezhi eus he oll galon brema pa voa eun dever evithan. He viscamant a ioa ato eus ar re falla, ha pa c'houlennet outhan perag kementse, e lavare penaus o veza an distera eus an oll, oa dlet dezan ive beza guisket ar falla. Taconat a rea he unan he zillad, ha seul divalaoc'h e veze he daconerez, seul vui e plijent dezhan.

Cals a zo, ha pa o devez evelse kemeret ar baourentez evit ho lod, a gred ne zell mui outho sicour ar beorien all. Ar breur Ian ne grede ket kementse. Evithan da veza paouroc'h evit nicun, he garantez a rea dezhan caout an dro da ober vad d'an dud reuzeudic, ha bepret e veze eur vanden tud izomeg en dro dezhan. Guelet eo bet o rei dezho beteg he vantel ha zoken he zae. Dreist oll pa veze diæz beva, pa greske an dienez, neuze ez ea da gaout ar re binvidic ; rei a rea dezho da anaout ker sclear pe guen talvoudec eo an aluzen, pe guer striz eo ar gourc'hemen a ra deomp an Aviel d'he ober, ma c'halume en ho c'halon ar memes tan a garantez a voa en he hini.

Pis braz oa var he amzer ; ne golle ket eur momet. He zerveziou a ioa leun, ato e veze crog el labour pe er beden. Bemnoz e save pell araog ar re all, ha pa veze echu an ofis, en deveze poan oc'h en em denna eus ar c'hœur. Aliez e veze deut an deiz, hag e veze eno c'hoaz er beden. Kerkent ha m'en deveze lavaret he oferen, en em lakea er gador govez, pe ez ea da velet tud clan e kær. An nemorant eus an deiz, hag eul loden vad eus an noz a dremene o pidi. N'oa ket avoalc'h dezhan lavaret an ofiz gant he vreudeur, he lavaret a rea c'hoaz en he bart he unan gant ar brassa devotion hag ar brassa evesdet, hag ato e veze discabel epad ma hen lavare. Ouspen an ofis braz, e lavare ofiz ar Groaz, hini ar Speret Santel, salmou ar binijen ha cals salmou all, ofiz an anaoun, eun niver braz a litaniou, a himnou hag a ganticou en enor d'ar verc'hez Vari. Lavaret a rer e reas burzudou dre he bedennou, o parea tud clan a gorf hag a speret, ha ne deo ket souez e ve bet silaouet peden eun den kel leun a feiz. Evel an den santel Job e voue goal gasset gant an droug speret en he gorf hag he ene. Avechou an enebour a glaske he lacat da zigaloni hag he deleur er glouarien ; avechou en em guemere zoken oc'h he gorf pehini a voa dija dinerzet dre he binijennou. Scouet ar feiz, cleze ar speret, da lavaret eo comzou Doue, oa an armou gant pere, evel hor Zalver guech all, e trec'he hag e pellea an droug-speret diouthan. Salmou David, pere a habaskea counnar ar roue Saül, a roe dezhan ive peadra da drec'hi an enebour. Avechou e lavare : « ô va Doue, pellait ar c'hleze dioc'h va ene, pellait dioc'h va ene ankeniet ar bleizi counnaret-ze. » Evit diskuez an disprij a rea eus he enebour, her galve alies *ar c'hi*. Avechou-all e lavare : « En em dennit diouzhin c'hui pere a ra dislealdet, rag Doue en deus clevet mouez va daelou. » — Mes gant aoun na deuje he gorf da veza a unan gant an enebour, her c'hastize dre bep seurt pinijennou. Tremen a reas c'huezeg vloaz ep efa guin, nemet evit lavaret an oferen, hag eb dibri kig, nemet gourc'hemennet e vije dezhan en he glenvejou, ha panefe ma voa eun dever evithan senti, morse n'en divije efet guin na debret kig. He vevans a voa bara eiz ha fa pere a leze da loueda evit m'o divije nebeutoc'h a zaour. En he zour zoken e lakea eun dra c'huero bennag, evit digas da zonch dezhan eus ar vestl hag ar guinegr roet d'hor Zalver da efa var ar groas. Ne zebre nemet eur vech bemdez, nemet clan e vije var he vele. Iun a rea epad ar bloaz oll, nemet daou uguent devez, ha rannet en doa ar bloaz en eis corais pere a dremene gozig oll o veva divar bara ha dour, ha pephini eus an eis corais-ze a bade daou-uguent dervez. G. M.

AN TAD DIFEIZ.

(pevare pennad).

Leveromp brema penaus oa deut Mac'harit da veza couls lavaret christenez o lenn an aviel. An noz varlerc'h ma e devoa diskuezet al levr-zè d'he zad, ne allas cousket banne. An tad en devoa lavaret djrazhi, pa gomzas dezhan eus ar groaz laket en he c'herc'hen abers he mam : paour kez maouez, nag a boau am eus great dezhi. Kementse a ziskueze d'ar verc'h n'edo ket he zad æz o veva evel ma rea. Guelet a rea oa crignet he ene gant ar sonch-ze pehini a c'halver morc'hed.

Nec'het oa ive ganthi he unan. A dra sur, emezhi, ne maoun ket en hent mad ; ne ran ket ar pez a fell d'am Zalver a rafen. Sonch a deuas dezhi eus ar pez e doa lennet en Aviel, eus ar c'homzou a lavare J. C. d'he ebestel : Ar pez a liamot var an douar a vezo liamet en Env ; ar pez o pezo diliamet var an douar a vezo diliamet en envou. Ho fec'hejou a vezo pardonet d'ar re ma o pezo pardonet dezho. O sonjal er c'homzou-ze e teuaz en he speret penaus evit ma c'helje ar re a zalc'h leac'h an Ebestel liama ha diliama, e voa red dezho anaout ar pec'hejou : hag evelse anezhi he unan e teuas da anaout e voa red cofez ar pec'hejou evit caout ar pardon anezho, hag e lavare outhi he unan : Me ne gaf ket din em befe great cals a bec'hejou, gouscoude em eus faziet meur a vech. Penauz eta em bezo-me ar pardon eus va faziou? Neuze e teuas ive en he zonch penaus, douetuz, eo en tiez braz-ze var bere ez eus eur groaz, hag e pere ne

felle ket d'he zad he lezel da vont, e caje ar re a elle he diliama, hag e vije desket dezhi petra e divije da ober evit kementse.

Setu hi antronos vintin, kerkent ha m'oa savet, o vont da gaout he zad. Hema a voa droug livet, he zaoulagad hag he zrem a verke ar skuisder, hag a ziscoeze avoalc'h n'en doa cousket tam epad an noz.

— N'oc'h ket iac'h, em eus aon, va zad, emezhi ?

— Noun ket iac'h ? nan sur. Mes te, va merc'h, ep he zonjal, ac'h eus va rentet clan.

— Me ?.... ha penaus ?

— Eur vech all me lavaro an dra-ze dit. Gouez ervad gouscoude ec'h anaien ar groaz aour as poa diskuezet din deac'h. Me eo am oa he roet d'as vam en amzer ma voamp eurussoc'h.

Mes abaoue eus tremenet cals traou. Lezomp an draze.

Me gave din oas deut da c'houlen eun dra bennag diganen ?

— Ia da, deut oun da c'houl ouzoc'h dont ganen da unan eus an tiez bras-ze consacret d'hor Salver J. C.

— Va merc'h, ma vije bet lavaret din brema ez eus daou zervez em bije da lezet da vont di, hag ouspen e vijen eat ganez va unan, biken n'em bije credet. Mes da groaz aour e deus va zrubuillet oll. Mont a rin, hà peur ec'h eus c'hoant da vont ?

— Er pardaez-ma.

— Er pardaez-ma ? Goal vuan eo ; mes n'eus fors, mont a rin. Setu hi ta dioc'h an noz o vont ho daou etrezeg eun iliz. Da iliz Sant Roch eo ez ejont. Kement-ma a voa e mis Mae, hag an amzer a ioa brao. Var dro eiz heur anter e tigoesjont. An tad a zonje dezhan en eur vont ne gafjent den en iliz d'ar mare-ze. Ancounac'heat en doa, hag e verc'h ne alle ket gouzout, ez eo mis mae mis Mari, hag ez eo dres d'ar mare-ze eus an deiz eo en em zestum ar guir gristenien evit enori mam Doue. Souezet e vouent eta, ha Mac'harit dreist oll, pa zigorjont an or, o velet an iliz leun a dud, ha sclerroc'h evit e creiz an deiz, kement a c'houlaou var elum a voa enhi. Ar verc'h ne ellas ket miret da jom eun nebeut a za sebezet hag evel strafuillet. Eun itron a voa o vont en ho raog, hag a zistroaz oc'h ar verc'h iaouanc souezet. Souba a reas he bez er pinsin, hag e kinnigas dour benniguet dezhi gant eun ear eus ar brassa madelez, en eur soubla he fenn hag en eur vusc'hoarzin. Kementse a lakeas c'hoas nec'hetoc'h Mac'harit. Kemeret a reas an dour benniguet ; mes ne vouie ket petra da ober gantha. Siouas, biscoas n'oa bet desket dezhi ober sin ar groaz.

G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun, 26. Du. — Sant Martin, escop.
Dimeurs, 27. — Dedi iliz Sant Per ha S. Paul e Rom.
Dimerc'her, 28. — Santez Catell, guerc'hez ha merzerez.
Diziou, 29. — Sant Houardon, escop.
Dirguener, 30. — Sant Andre, abostol.
Dissadorn, 1. Kerzu. — Sant Tugdual, escop.
Dissul, 2. — Sul kenta eus an Asvent.

An Aviel hirio :

Jesus a lavaras d'he ziskibien : Bez'e vezo sinou en heol, el loar hag er stered, ha var an douar an dud a vezo strafuillet dre ar spont a rai dezho ar mor gant an trouz euz he vouagou. Dizec'ha a rai an dud var ho zreid gant ho aoun, o c'hedal ar goallou a c'hourdrouzo coeza var ar bed oll. Rag ar pez zo starta en envou a deui da horjellat, ha neuze e velint map an den o tont var eur goabren, gant eur c'hallout hag eun neusdet vraz.

Hoguen pa velot an traou-ze o comans digouezout, troit ho penn ha savit hen etrezeg an env ; rag montva rit da veza tennet a boan.

Jesus a lavaras dezho ar barabolen-ma : Sellit oc'h ar vezen fiez hag oc'h ar guez all ; pa velit an nevez o toht enho, ec'h ouzoc'h ervad ema tost an hanv. Evelse pa velot an traou-ze o comans digouezout, gouezit ervad ema tost Rouantelez Doue.

E guirionez, hen lavaret a-ran deoc'h, ne vezo ket tremenet ar rum dud so brema, na vezo digouezet an traou-ze oll.

An env hag an douar a dremeno ; va c'homzou-me avad ne dremenint ket.

Sant Lucas, XXI 25. G. M.

KELEIER.

An Aotrou Pelliet, bet professor e clouerdi Kemper ha goudeze beleg hospital Landerne, eat divezatoc'h da Haiti evel missioner da Escopti an Aotrou Testard, a so maro eun nebeut so. Gouzout a ran e tle beza poannis ar c'helou-ma evit beleien an Escopti pere a garie oll an Aotrou Pelliet, mes her merca a ran evit ma pedint evithan.

Er Brovidans, e Kemper, e vezo tennet eul lodri an trede a vis kerzu.

Eus a di ar missionou diaveas bro, ez eus diblasset adarre seis missioner nevez. Tri ha tregont so eat er bloa-ma eus an ti-ze d'ar missionou. — Eus a Vrest ez eus diblasset ive eis leanez a urs Sant Joseph da vont d'ar Stajou-Unanet.

Eus a gostez ar c'hreisdeiz e scrifer : ar goan a vezo cris bras. Perag ? Abalamour ma za labouset a vandennou etrezeg ar c'hreisdeiz da dremen ar goan evit tec'het dioc'h ar ienien. Hà ne deo ket labouset epken, mes tud a ia ive a gantchou da dremen ar goal amzer er c'heriou e tu an Itali. Divezatoc'h e vezo gouezet ha tri mad o deus bet an dud hag al labouset-ze.

Breuriez ar Feiz e deus laket moulla an daolen eus ar pez e deus savet epad ar bloas 1865. Savet ez eus dre

ar bed oll christen pemp milion cant nao ha tregont lur. Er bloaz araog n'oa savet nemet pemp milion deg mil lur ha pevaruguent. Bez' ez eus eta nao mil lur ha daouguent muioc'h.

E kær Amien, e chapel an Ursulinezet, diou brotestantez iaouanc a so distroet d'ar guir iliz er sizun dremenet. Eur c'hoar hena d'an diou zimezel-ze a voa distroet ive d'ar guir relijion, er memes chapel, daou vloaz araog.

Teir leanez, eus a urs ar Gonception Didach, so diblaset eus a Doulon, an nao a viz here, evit mont d'ar Senegal. An urs-ze e deus, abaoue meur a vloaz, tiez scol ha clandiez var aodchou an Afric, e tu ar C'huz-Heol.

Escop Naonet en deus gourc'hemennet ma vezo great bep bloaz iviziken, tri dervez pedennou en enor d'an dukez eurus Franseza Damboaz. Ar pedennou-ze a vezo great en iliz catedral, deiz he gouel, d'ar pemp a vis du, ha d'an daou zeiz varlerc'h.

An Tad Gilbert, missioner abostolic e Kouy-Tcheou, e Chin, a so nevez maro. E mis c'huevrer 1865 oa diblaset eus a di ar missionou diaveas bro, evit mont d'ar mission-ze. A veac'h digouezet eo bet sammet gant ar vosen. N'eo bet nemet pevar devez clan. An Tad Gilbert a ioa bet zouav en arme ar Pap araog beza missioner.

Gazeten ar Meziou a lavar : an douar gounezet a so brao, braoc'h marteze evit na ellet esperout e vije goude ar gleborou a so bet. An dale digasset var al labourou gant ar glaoeier, a so bet digollet buan. Brema ez eus uguent vloas e vijet bet pell o clasc en em dizout goude beza bet daleet evelse gant ar goal amzer. Kementse a ziskuez ec'h ouzeur guelloc'h hirio labourat, hag ez eus guelloc'h benviachou etre daouarn al labourerien.

E costez an anternoz d'an Alemagn, an ed a so couls lavaret er memes priz evel e Paris. Ar Zaozon a vanc dezho tri milion varnuguent a boezelladou ed, hag er vro-ze, er bloa-ma, an ed destumet dre c'hlebor, a so fall. Poan vras so o viret outhan da vraguezi pe da guillida. Hervez a leverer, er Stajou-Unanet hag er C'hanada an eost so bet ken tano hag e Frans, ha ne dleer ket gortoz e ve digasset ed eus an Americ er vro-ma. Ne deus nemet ar Spagn hag an tu d'ar c'hreisdeiz eus ar Russi eleac'h ma ve ed da zioueret.

An ed n'en deus ket chenchet a briz er sizun-ma. Nebeut a viniz so guerzet ; mes an dud ne foscont ket. An edou all a ia mad, hag ar re o deuz izom arc'hant a ell en em denna o verza traou all.

Unan eus ar rebechou a rer muia d'an dud divar ar meaz, eo lezel da vont da goll an anvoezen a deu eus ar c'hreier, epad ma ve ken eaz he lacat da vont etouez an teil evit he vellat. Cals a zo hag a bren cals teil, hag a les da vont da goll e kichen ho zi ar pez a alfe ober dezho guelloc'h teil evit an hini a brenont. Rebech a rer dezho c'hoaz lezel teil, lousdoni re dost d'an iliz ha d'ar c'hreier, ar pez a zigas clenvejou var an dud ha var ar chatal.

N'eus ket pell ez eus maro en Americ eur vaouez oajet a zeg vloaz ha triugnent. Kementse ne deo ket eur burzud, rag cals a verc'het a ia d'an oad-ze ha zoken en tu all : Mes setu ama ar pez zo bet burzuduz e buez ar vaouez-ze. Antercant vloaz eo chomet ep lavaret guer, petra bennag n'e devoa ket collet ar prezeg. D'an oad a uguent vloaz e devoue eun tam displijadur, dre'n abeg m'oa bet re hir he zeod eur mare bennag, hag e reas neuze al le ne lavarje mui eur gomz an nemorant eus he buez. Dalc'het e deus mad d'he le, hag antercant vloaz e deus tremenet ep lavaret guer. Ne ouzon ket hag hi a gavo, ne gredan ket e cafe cals a verc'hed da heuilla ar skuer e deus roet.

En dez-all, e Paris, eur potric nao pe zeg vloaz, en doa laket he zorn e godel eun den coz a voa en em gavet en he guichen, hag a zache ar mouchouer a voa er c'hodel-ze. Ne ellas ket ober he daol sioul avoalc'h. An den coz a zantas, hag a bacas dorn ar paotric en he c'hodel. Tizet evelse var an tom, ar potrig a ieas ruz ha nec'het e c'hellit cridi.

— Petra, marmouz, eme an den coz, ker iaouanc, hag en em lakez da laerez !

— Na rit ket a van, aotrou, eme ar paotrig, ne doan ket da vad.

— Ne doas ket da vad, penaus ?

— Nan, ne rean nemet ober neuz ; emaoun c'hoaz o teski va micher abenn an *Exposition !*

Ali d'ar re a ielo er bloaz a zeu d'an *Exposition* vras da Baris. G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *17 Du.*		Pont'Nabat — *15 Du.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz ar c'hant liour.*	
Guinis....	14 lur, 03 c.	Guinis....	14 lur, 96 c.
Segal.....	8 lur, 84 c.	Segal.....	10 lur, 10 c.
Eiz.....	8 lur, «« c.	Eiz.....	9 lur, 50 c.
Ed-du.....	6 lur, 78 c.	Ed-du....	7 lur, 70 c.
Kerc'h....	9 lur, 74 c.	Kerc'h....	9 lur, 88 c.
Avalou-douar	4 lur, 60 c.	Avalou-douar	3 lur, 25 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 1 Kerzu 1866. N° 96. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

Aliou.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Monvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Aoutrou Salaun, ebken. An abonamant a guemer er ti an Aotrou Salaun librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 1 Kerzu 1866.

Ar scrijou a enep ar feiz hag ar relijion a ra muioc'h a zroug d'an dud ho lenn evit na ra al laeron var an hentchou braz. Ar re ma ne lamont digant an den nemet he ialc'h, eun nebeut aour pe arc'hant ; ar scrifagnerien difeiz a lam digant ar c'hristen ar c'haera eus an tenzorion, ar feiz ha gras Doue. Al laeron ne lamont digant ar re a c'huillont nemet ar pez a ell renta ar vuez-ma æssoc'h ; ar scrijou fall a lam digant an den ar pez a dle ober he eurusdet epad an eternite.

Ne dleer ket eta beza souezet ma teu an ilis ken alies da zevel he mouez a enep ar scrijou difeiz a skigner etouez an dud. Evel eur vam vad e fell dezhi difen he bugale, ha miret na vezo taolet contam en ho speret hag en ho c'halon.

An dud difeiz, evit guir, a garfe ne deufe ket an iliz da grial evelse en ho enep. Mont a reont bete lavaret e vanc an ilis d'al lezen a garantez o comz en ho enep evel ma ra. Carout a rafent ne lavarfe den guer, hag e vent lezet sioul da zeski an droug d'an dud ervez ho guiz. Mes penaus e c'helfe eur vam guelet taga he bugale ep mont d'ho zicour na lavaret netra ? Penaus e c'helfe eur messaer guelet ar bleiz o tistruja he zenvet ep ober van na crial da c'houlen sicour ? Penaus e c'helfe eur guir gristen pehini a voar ez eo an oll dud he vreudeur, ez int oll bugale da Zoue, e tleont oll en em garet var an douar ha stourm a enep an droug evit caout er bed-all an eurusdet so oc'h ho gortoz, penaus e c'halfehen guelet ho fellaat dioc'h ho Doue ep sevel he vouez a enep ar re a glasc ho zrompla ?

An iliz so en em zavet bepret, hag en em zavo ato a enep prezeguerien ar gaou. Morse ne deus eanet, ha morse ne eano da zevel he mouez evit kelen he bugale ha deski dezho en em zelc'her var evez a enep comzou fallagr ha troïdellerez he enebourien. Caer o devezo an dud difeiz sevel huel ho mouez, an iliz a zavo ato hueloc'h he hini. Ganthi ema ar virionez, hag ar virionez-ze a vruzuno ato ar gaou. An hini so e penn an iliz, a so gourc'hemennet dezhan gant Jesus-Christ creaat he vreudeur. Eus he berz e veler o vont, da guement corn so er bed, tud hag a guita madou, bro, kerent, evit mont da renta testeni d'ar virionez, evit mont da skigna ar virionez-ze e kement leac'h ne deo ket anavezet.

Ha setu eno e guirionez petra eo ar garantez christen. Dilezel pep tra evit mont da ober vad d'an nessa ; dilezel pep tra evit mont da zeski ar virionez d'ar re n'he anavezont ket, evit deski anaout ha caret Doue, deski hent an env d'ar re so sebeliet e skeud ar maro, mont da ober ar brezel d'ar gaou ha d'an errol, setu eno a dra zur ar guir garantez. G. M.

Spagn. Ervez eur gazeten a Spagn, en eur gouent a urs santez Clara ez eus eul leanez hag a so bet pareet dre vurzud. Abaoue c'huec'h vloaz, casset gant eur goal glenvet, ne alle ober netra, ne alle ket zoken lavaret he ofis. Ne dremene miz ebet ep caout eur sourrat poan griz bennag hag he c'hasse beteg ar mouch. Ar vedecinet o doa great kement a ellent ep gallout dont abenn d'he farea. He foan a iea ato goasoc'h goaz, ha dalc'h mad e c'hortozet he guelet o vervel. Eis dez araog gouel he mam vad santez Clara, e devoue eur fallaen hag a zonjet oa an diveza. Leun a feiz, e lakea souezet an oll, o lavaret cre e vije pareet gant he mam vad deiz he gouel. He c'hoarezet o devoa eun dra bennag a esperans, mes gouscoude ne gredent ket re d'he c'homzou. Digouezout a reaz ar gouel. An hini glan a voa ker fall, ma ne doa ket gallet communia an derc'hent, ervez boazamant ar gouent. Dioc'h ar mintin, pa zeas al leanezet d'ar c'hœur, e vouent souezet oc'h he guelet o tont, oc'h en em harpa dioc'h eun tu var scoaz unan eus ar c'hoarezet, ha dioc'h an tu all oc'h ar voguer. Unan eus al leanezet a lavaras oc'h he guelet : Jesus ! pebez follentez ! Mes an hini glan a zaoulinas, ha kerkent en em gavas pare. Ker mad eo pareet ma zeo hirio ar grea eus a oll leane-

zet ar gouent, ha ma c'hell, ep en em zieza, ober kement a labour ha diou eus ar re all.

Setu ama adarre eun taol burzudus hag a ziskuez ne les ket ato an Aotrou Doue ober goap eus ar zænt. En eur barrez eus ar Beljic, ervez ar gazeten hanvet (La foi picarde), ar person en doa great eur procession eleac'h ma voue douguet skeuden (imach) Sant Roch, evit goulen na deuje ket ar c'holera da gregui er barrez. Evit ober goap eus ar person, eur vanden lamponet, etre pemzeg hag uguent a voa anezho, a reas eun doare sant gant colo, hag a ieaz ive da ober eun doare procession gantha; ker e coustas dezho. Abenn antronoz vintin oant maro oll; n'oa ket chomet unan anezho e buez. An oll so bet spouronet o velel an taol-ze, ha bez'ez eus peadra. Peur e sonjo da vad an dud difeiz ne rer ket, evel ma carer, goap a Zoue hag eus he zænt?

Lavaret on doa, er zizun-all, e tlie eun tiad protestantet eus a Spagn dont d'an ilis catolic. Deut int an 28 a viz here. Deg den so anezho, an tad, ar vam, hag eis buguel. Eur solanite vras so bet great evit kementse. Eun niver bras a dud so bet deut da zellet. Deg paeron ha deg mareonez a ioa dibabet etouez ar re guenta eus a guær. Eun oferen so bet canet, hag eur brezeguen so bet great.

Ne dleer ket beza souezet o velet an iliz oc'h ober evelse eur gouel evit diguemeret he denvet dianket pa zistroont davethi. Eur blijadur eo ato evithi guelet unan bennag eus he bugale o tont d'en em deleur etre he divreac'h. Kementse a ziskuez ema ato enhi speret Jesus-Krist pehini a lavar deomp en he Aviel e vezo muioc'h a laouenidiguez en Env var eur pec'her a zistro hag a ra pinijen, evit var naonteg ha pevar uguent den just.

Var ar mor e tigouez avechou penseou hag a so scrijus comz anezho. Setu ama eul lestr, eus an Americ, hanvet *Evening-Star*, hag en deus great pense. Bez'ez oa varnezhan tremen seis cant den, hag oll o deus collet ho buez nemet eun tri varnuguent bennag, pere so chomet beo evit gallout rei da anaout ar spont hag ar strafuil a voa bet var al lestr-ze.

Pa ziblasas an *Evening-Star* eus a guær New-lork, an amzer a ioa brao. An oll dreminidi couls hag ar vartolodet a voa gae ha laouen. An daou zervez kenta e voue eun tamig avel, mes caer e chome. An trede devez e tirollaz an avel foll; eur barr avel eus ar re voassa. Da anternoz ar mor a ioa counnaret. Al lestr a voa stlapet ha distlapet evel eur blouzen. An dour a deue el lestr hag her c'hargue; houliou mor a deue hag a dorre ar rodou. Cregui a rea aoun en dud, dreist oll er merc'hed pere a c'houlenne dalc'h mad oc'h ar vordaidi petra a dlient da c'hortoz.

An avel a greske ato; ar mor a c'hoeze hag a lamme goasoc'h goaz. Ar c'houmoul a ioa ken teo ma cavet e vec'hient al lestr. Ar c'habiten a lavaras lacat an oll merc'hed er c'hloz, ar pez a grescas c'hoas cals ar spont. Vardro triuguent leo edot dioc'h an douar bras.

Var dro teir heur dioc'h ar mintin an avel a voa en he grea. Kement a zour a lame el lestr, ma voue mouguet an tan, hag al lestr en em gavas evelse ep rodou, ep stur; ep tan, hag evelse ne allet mui he ren. Ar pompou a voa frezet, hag ar c'habiten a lavaras d'an oll en em lacat da deleur dour er meaz, ne ket evit savetei al lestr, rag n'en doa mui a esper, mes evit miret outhan da vont ker buan d'ar gouelet.

Me ho les da zonjal pebez strafuil a voue neuze eno. An oll, braz ha bihan, goazed ha merc'hed en em lakeas da dumia dour, mes caer o doa, e teue muioc'h ebars evit na daolent er meaz.

Etretant ar c'habiten a lakea disken ha distaga ar bagou bian. Dre ma ho distaguet, an avel hag an tarziou ho strinke oc'h al lestr braz. An oll gouscoude en em dole enho evel pa vijent counnaret, ha ne ziscroguent mui eur vech m'o deveze cavet crog. Pebez reuz a voue eno neuze! Pep hini a glaske en em zavetei. Eur c'hri a voa spontus. Al lestr a iea d'ar gouelet. Ar merc'hed, collet ho fenn gantho dre ho aoun, a dole ho dillad, hag en em stlape etouez an eonen a voa en dro d'al lestr.

Da c'huec'h heur, al lestr a ieas d'an traon, ha gantha an darn vuia eus an dud a voa enha. Ar mor en em zavaz evel eur menez, hag al lestr a voue lonket. Pebez taolen scrijus a voue eno neuze! Ar re o doa gallet chom var gorre'n dour, o cripat oc'h ar bagou bihan, oc'h tamou planch, oc'h pennadou guerniou, oc'h kement a voa chomet varlerc'h al lestr; hag an tamou pense, taolet ha distaolet gant an avel, o steki an eil oc'h eguile, hag unan bennag ato o tiscregui hag o vont d'ar gouelet!

Gouscoude diou vag vian a voa chomet ep beza bruzunet, hag eul loden eus an dud keiz-ze o doa gallet en em stleja enho. En unan anezho n'oa nemet goazed; eur vaouez epken a voa en ho zouez. En eben ez oa goazed ha merc'hed tost kement ha kement. Oll e voant couls lavaret en noaz. Dalc'h mad an avel a vranselle ar bagou-ze, ho zaole var ho c'hostez, ha bevech unan bennag a veze strinket er mor ha lonket gant an tarziou. En diou vag-ze gouscoude o deus savetect unan bennag ho buez. Unan anezo a ellas mont d'an douar, hag ebenn zigouezas gant eul lestr pehini a zaveteaz ar re a voa enhi.

Nag e a zo truezus clevet ar re so chomet e buez o comz eus ar boan, eus an encrez o deus bet, eus ar re o deus guelet o vervel dirag ho daoulagad! Ama e velent tud o crial, crog en eur pez coat bennag hag ho dalc'he var an dour; ahont e velent eun den o tont d'ho c'haout var neun, hag o savetei he vuez en ho zouez; pellocli e velent eur c'hreg pe eur plac'h iaouanc o cregui er vag ep gallout sevel enhi, ha goude beza dalc'het crog eur pennad mad, o vont d'ar gouelet, ep m'en divije neun anezo nerz avoalc'h evit he zicour da zevel er vag. Larcoc'h c'hoaz e velont daou zen an eil crog en eguile. Unan anezho a ro eun taol troad d'eguile evit en em denna diouthan, rag anez e voant collet ho daou. An oll a voa dare gant an naoun, ha muioc'h c'hoas gant ar zec'het. En eur guer, red eo beza guelet traou evelse evit gallout comz anezho evel m'eo dlet. G. M.

HISTOR ZANTEL,

TENNET DIVAR LEVR ANN EXOD.

(*Pevare Pennad*).

AR VODEN E TAN.

Moïzes a zioualle er peuriou denved Jethro, he dadkaer, belek Madian. O veza kasset he dropel doun er gouelec'h (*enn desert*) e tigouezaz gant menez Doue, hanvet Horeb. Hag ann Aotrou-Doue en em ziskouezaz d'ezhan enn eur flamm tan a zave euz a greiz eur voden; hag e vele ann tan er voden, hag ar voden na zeve ket. Ha Moïzes a lavaras enn-han he-unan: Mont a rinn, ha guelout a rinn petra eo ar burzud braz-hont, perag na beur-zev ket ar voden.

Mes ann Aotrou Doue, o velout ez ea rag-éeun da zellet, a c'halvaz anezhan euz a greiz ar voden: Moïzes! Moïzes! He-ma a respontaz: Chetu-me ama.

Ha Doue da lavarout: Na dostaït ket ama; tennit ho poutou euz ho treid, rak al leac'h m'emoc'h enn-han, a zo eunn douar santel. Me eo Doue ho tad, Doue Abraham, Doue Izaak ha Doue Jakob. Moïzes a guzaz he fas, rak ne grede ket sellet ouc'h Doue. Hag ann Aotrou Doue a lavaraz d'ezhan: guelet am euz trubuliou va bobl, ha klevet am euz ar c'hri a daol dre'n abek da grisderi ar re a zo e penn al labourou, hag ounn diskennet evit he denna a-dre daouarn ann Ejipsianed, hag he gas euz ar vro-ma enn eur vro vad ha frank, enn eur vro a red enn-hi al leaz hag ar mél. Deuit eta hag e kassin ac'hanoc'h da gavout Pharaon, evit ma tennot va bobl, bugale Israël euz ann Ejipt.

Moïzes a lavaraz da Zoue: Piou oun-me da vont da gavout Pharaon ha da denna bugale Israël euz ann Ejipt?

Doue a respontaz d'ezhan: Me a vezo gan-ehoc'h, hag ar zin-ma ho pezo evit ma ouezoc'h eo me eo am euz ho kasset: pa ho pezo tennet va bobl euz ann Ejipt, e reot eur zakrifis da Zoue var ar menez-ma.

Moïzes a lavaras da Zoue: mad, mont a rinn da gavout bugale Israël, hag e levirinn d'ezho: Doue ho tadou en deuz va digasset d'ho kavout. Ma lavaront d'in: Pe hano en deuz-hen? petra a livirinn-me d'ezho? Doue a lavaraz da Voïzes: *Bez'ez oun ann hini ez ounn*. Livirit da vugale Israël: *ann hini a zo* en deuz va digasset d'ho cavout, ann Aotrou, Doue ho tadou, Doue Abraham, Doue Izaak, ha Doue Jakob; ann hanoze eo va hano da viken, ha dreiz-han e vezinn anavezet gant ann dud a rum da rum hed ann holl amzeriou. It eta ha dastumit ar re goz en Israël, ha livirit d'ezho: Ann Aotrou, Doue ho tadou en deuz en em ziskouezet d'in, hag en deuz lavaret: Deuet ounn d'ho kuelout, ha guelet am euz ann holl draou a zo c'hoarvezet ganeoc'h enn Ejipt; hag em euz lavaret e oa ret d'in ho tenna dioc'h trubulion ann Ejipt hag ho kas endro da vro Kanaan, eleac'h ma red al leaz hag ar mél. Selaou a raint ho mouez; hag ez eot gant henaoured Israël bete roue ann Ejipt, hag e leviot d'ezhan: An Aotrou, Doue ann hebreed, en deuz hor galvet. Mont a dleomp tri dervez kerzed ebars er gouelec'h, evit ober eur zakrifis d'ann Aotrou hon Doue. Mes gouzout a rann penaoz roue ann Ejipt n'ho lezo ket da vont kuit, nemet forset e've gant eun dourn herzuz. Astenn a rinn eta va dourn ha skei a rinn var ann Ejipt; meur a vurzud a rinn enn ho c'hreiz, ha goudeze e lezo ac'hanoc'h da vont kuit. Ober a rinn ma kavo va bobl trugarez dirag ann Ejipsianed, hag pa z'eot kuit, n'ez eot ket ho taouarn goullo, peb greg a c'houlenno digant he amezeghez ha digant he hostizez listri arc'hant ha re aour, ha dillad dreaed evit al lid; ho lakaat a reot var ghein ha paotred hag ho merc'hed, hag e tibourc'hot ann Ejipsianed.

(Doue a ra guïr-varn abred pe zivezad; ann Ejipsianed a oa deuet pinvidik gant labourou grevuz bugale Israël, ha bugale Israël na oant ket paeet dioc'h ho foan. Pa'z aint er meaz euz ann Ejipt, Doue a lakaï ann Ejipsianed da bresta d'ezho dillad brao, listri aour hag arc'hant evit ober ho zakrifis; hag ann traou-ze a chomo gant-ho, evit ho dic'haoui euz ho labourou).

H.

Advision (*) ha Couzoumen e Sant-Gilly ar Beskont.

Ne deo ket en Escopti Kempen epken e roer Missionou. En Escoptiou all a Vreiz-Izel e roer ive. Setu ama eur pennad scrit divarbenn eun Advission bet en eur barrez a Escopti Sant-Briec. Caret em bije lacaat en he hed er gazeten ar pennad scrit caer so dirag va daoulagad; mes re hir eo, ha ne allan lacat nemet eur pennadic eus ar gomansamant, hag eur pennadig all eus ar fin. Hoguen ar pez a verkin a zoi avoalc'h evit diskuez ez eo ar Vretoned e pep leac'h douguet evit ar Relijion, ez eo beo ar feiz en ho ene.

Setu ama-ta eul loden eus ar pennad scrit-ze:

« Enn eur c'hornik a vro Treger, enn parrouz Sant-Gili ar Beskont, a zo en em dastumet kalz tud ha kalz beleien deuz ar parroujo a diwar dro. Nag evit petra kement-sé a dud enn Sant-Gili, enn de-se; petra neve zo c'hoarvéet er barrouz? Perak a zoa kement ar c'hleier war vranskel, hag a weler an dud, ken kaer gwisket, o tirédek a bep tu da gaout ar bourk dre ann hinchio hag ar parkeier? Ec'h an d'hen larout d'ac'h, enn am rez, gwell ha m'ac'h hellin. Ato, enn de man a klé parrousianiz Sant-Gili kaout ann eur, gortoët abée pell zo, da weled kentan Pastor ann Escopti.

« Aboé m'ho deuz gouvéet a klé dont enn ho zouez, a lenner war ho min pegément a c'hoant ho deuz da

(*) *Advision*, da lavaret eo, distro eus ar mission deiz ha bloaz varlerc'h ar mision. G. M.

diskoé hô c'halon vàd énn kénver hô Eskob énn eûr ôber d'ehan ar gwellan digémer éc'h halloint. Mez ével gwir gristenien ma'c'h int, ann dûd vâd man hô deûz gwélet skler pénóz na zô evurusted gwirion ébéd war ann douar éwit ann hini n'eo két hé galon net a béc'het, éwit ann hini n'é man két énn peuc'h gant hé Doué. Sétu éwit pétra hô deûz adalek abréd sélaouet mouéz hô Ferson bopréd kén leûn a bréder évit mâd hô inéo. Rak ér barrouz man, ével, hép mar, dré oll énn Breiz-Izel, éc'h anavéer mouéz ar bélek éwid béan mouéz Doué hé unan.

« Hag éwit gwir, bemdé éman ô tennan madélézo ann Otro Doué war gément a zô énn drô d'éhan. Sellet outhan kentoc'h : kément dén, énn hé barrouz, a deû war ann douar a zô gret ganthan bugel da Doué dré ar vadiant ; hag adalek hé vugaléach kentan, ar c'hristen a zô ambrouget ganthan, dré ar zakramancho hag ann alio mâd, war ann hent da vont da dî hé Dad péhini zô ébarz ann Env. Mar koll ar buget kez hé roud, eur wéch bennâg, a vô kerc'het gant ar bélek, vel a héléd hé dorn, éwit béan laket adarré war ann hent mâd. Ha pa deûio wit pep hini ann heur da vont deûz ar vuéman d'hon gwir vrô, a zavo ar bélek eur wéch c'hoaz hé dorn éwit teûrel gant anu dour binniget hé diwéan bennôz war hon bé, énn eur larout gant kalz a garanté : « Doué d'hén pardono ! »

An hini en deus scrifet kement-ma, goude beza merket pe guen aketuz eo bet parressioniz Sant-Gily da zont d'an advision, oll goazet ha merc'hed, koz ha iaouanc, ha beteg ar vugale vian, etre daou rum, pevar dervez pep rum ; goude beza diskuezet pe guer courachuz int bet, noz ha mintin da zont d'an iliz, gant pebez evesdet o deus silaouet comzou Doue ; goude beza lavaret peguer caer diguemer o deus great d'ho Escop, an Aotrou David, Escop Sant-Briec, a echu he scrit evelen :

« Pégen bràz eo galloud eunn Eskob énn Iliz Jézuz-Krist ! Hé daouarn hép kén ac'h hell mont bétég ann Env éwit tennan ac'hané sakramant ha gras ar Spéret-Santel da nerzan ann dûd, divrôet war ann douar ; ha d'hô lakout dré zé da gèrzout treûsek ar baradouz hon gwir vrô. Goulenn a ra éta da diskenn war n-hé Spéret ar furnez éwit ma lakaint mado ar bed all arôk da vado ar béd man ; Spéret ann anoudégez hag ann ali mâd éwit ma klaskoint ha ma kavoint ann tu da vont d'ann Envo ; Spéret ann nerz éwit n'hallo nétra harz anhé d'ôber hô silvidigez ; Spéret ar skiant éwit ma wéloint skler ann hent hô c'haso da Doué ; Spéret ar galon vâd hag ann doujans énn kénver Doué éwit ma kavoint ezet ôber pep tra hervé hé c'hourc'hémenno, ha m'hô dévô aon da vankout a zentin outhan épad ma voint war ann douar.

« Goudé ar béden-zé, ann Eskob en em laka d'ôber gant ann ôleo, war dâl pep hini deûz hé vugalé, eur groaz hag a vô éwit hê, mar hé dougont ervâd, alc'houé dôr ann Envo. Enn keit-sé, ével épad ann oféren én em unané ar bobl ganthan én eur ganan gwersio sante éwit pidin ar Spéret glân da diskenn én kalono ann oll. Pa oa fin da rein sakramant ann ôleo, ann Otro'n Eskob a réaz eur zell dré oll war ann iliz, hag a rôaz kalz a veûleûdi da barrousianiz Sant-Gili éwit ann traou kaér hag ann urz vàd en dévoa gwélet énn pep lec'h. Mez ann Iliz, énn eur ôber mâd ar ré véo, n'ankoua két ar ré varo. Mont a eûré ann Eskob d'ôber trô ar véred éwit binnigan ébarz hô bé ar ré n'en doa két gallet binnigan énn bué ; hag éwit rein d'hê lôd deûz ar madélézo a oa deût da digas da barrouz Sant-Gili. Prést goudé a oé ambrouget adarré gand ar bobl d'ar presbitor énn pélec'h én em lékéaz ann dûd vâd-sé da diskoé d'ehan hô anoudégez éwit ar boan én doa kéméret da dont d'hô gwélout, én eur ganan a névé flamm ar werz hô dévoa dezket énn hé hénor. Ann Otro'n Eskob hô zrugarékéaz hag a gimiadaz neuzé diout hé én eûr rein c'hoaz hé vennôz d'ann oll bobl daoulinet. Ac'hané ec'h éaz da vernan gant ar veleien hag ar penno kentan deûz ar barrouz da béré a laraz lies gêr mâd ; ha pa oa fin, é pignaz adarré énn hé garrons énn eûr vinnigan pep hini hag énn eûr gas ganthan doujans ha karanté ann oll. — Epad ann déis man eo kouéet madélézo Doué war barrouz Sant-Gili ével ar glao ; ma kresko énn douar binniget-sé freûz a zilvidigez da viken éwit ann oll : ha Doué da vô meûlet !

R.

AR ZÛL.

(C'HOUEC'HVED PENNAD).

En difeza pennad or beuz greet eur gasadenn war an dud didalvez, war ar re ne labouront ket, greom er pennad-ma eur gasadenn war ar re a labour re, petra benâg nag ar re-ma, nag ar re-all na lennont *Feiz ha Breiz*. Mes lenneryen *Feiz ha Breiz* a lavaro d'ezo.

Ha beza ez euz tud ag a labour re ? — Ia, beza ez euz.

Ar re a labour epâd ar c'houec'h devez kenta euz ar zizhun, ha pa deu ar zûl, a labour adarre, ar re-ze a labour re. Doue en deuz lavaret d'an dud : « C'hwi a « labouro epâd c'houec'h devez (ha neket epâd seiz), « epâd ar c'houec'h devez kenta euz ar zizhun, ag a « raio kemment o pezo da ober a labour epâd ar « c'houec'h deves-se. Mes, d'ar zeizved devez, eme-« z-ha, e ma an deiz a hean, a repoz, deiz konsakret « d'an Aôtrou ho Toue. D'an deis-se ne labourot ket, « ne reot taôl labour ebed. »

Setu aze komzou Doue he-unan. — Ho lakeet em beuz deja dirâg ho taou-lagad. — Ar c'homzou-ze a zo sklear; ne ouffent ket merka d'eom sklerroc'h 1° an *urz* a ro Doue d'an dud da labourat, da boanya epâd ar c'houec'h devez kenta euz ar zizhun, pep ini en he vicher ; 2° an *difenn* a ra out-ho da labourat d'an deiz en deuz miret evit-ha, evid he zervich, d. l. e. da zûl.

Ar re a labour eta da zûl, a labour re ; mont a reont a eneb an difenn en deuz greet Doue ouz an dud da labourat d'an deiz santel, pec'hi a reont ag ec'h ofanson ho c'hrouer.

Pec'hi a reont ? — Ia, pec'hi a reont e gwiryonez.

Petra eo pec'hi ? Pec'hi a zo mont a eneb bolontez an Aôtrou Doue, pe oc'h ober ar pez a zifenn-èn ouz-om, pe o chom eb ober ar pez a c'hourc'hemen-èn d'eom. Evel-se, pa lavar Doue d'eom, er Skritur zakr : « Karit ho krouer dreist an oll draou krouet, ag ho « nesa evel-d-oc'h oc'h-unan ; henorit ho tad ag ho « mam, » mar mankom da ober evel-se, d. l. e. mar karom eun dra benâg muioc'h eged or c'hrouer, ma ne garom ket on nesa evel-d-om on-u-nan, mar mankom da henori on tad ag or mam, e yeom a eneb bolontez an Aôtrou Doue, e pec'hom. Pa lavar Doue d'eom, er memez Skritur zakr : « Ne laeri ket tra da nesa ; ne zrouk-« prezegi ket, » mar laerom ha mar droukprezegom, e yeom a eneb an difenn en deuz Doue greet ouz-om ag e pec'hom.

Eur buguel, pa vank da zenti ouz he dad, oc'h ober ar pez a zifenn he dad out-ha, pe o chom eb ober ar pez a ordren he dad d'eza, ha ne ra-èn ket fall ? Ha ne bec'h-èn ket a eneb he dad ? — Eo. — Ha-mâ, ar memez tra ez eo euz ac'hannom e kènver on Tad peini a zo en nènv. On Tad peini a zo en Nènv, en deuz difennet ouz-om labourat d'an deiz konsakret d'he zervich en eur feson special ; mar labourom eta d'an deis-se, e yeom a eneb he volontez, e torrom he c'hourc'hemenn ag e pec'hom.

Paegwir ez euz pec'hed o labourat da zûl, pedare pec'hed, pe seurt pec'hed a zo ? — Pec'hed a zizentediguez ouz Doue, pec'hed a zispriz evid he lezenn, pec'hed a laeronsi war ar c'hrouer, pec'hed a zaôtrediguez pe a brofanasion euz an deiz santel, ha memez, pa zeller piz, sakrilach.

1° Beza ez euz pec'hed a zizentedigez. Doue, hen lavaret or beuz, en deuz difennet ouzom labourat d'he zeiz. Mar labourom eta d'an deis-se, e yeom a eneb he zifenn, e tizentom out-ha. Ober a reom ec'hiz on tad ag or mam genta, pere a zebraz, a eneb difenn an Aôtrou Doue, euz frouez gwezenn an anaoudegez euz an droug ag euz ar mad. Ar pec'hed-ze a goustaz ker d'ezo ha d'ho bugale war ho lerc'h. Al labourou a raim da zûl, a eneb difenn an Aôtrou Doue, a gousto ker d'eom ivez. N'ez euz ket par d'al labourou da zûl evit kas eun den da baour, ag evit tenna goallennou Doue war eur vro. Eur beleg santel braz, person Ars, peini e maer a vec'h e Rom da ganoniza, a lavare aliez d'an dud, pere a zeue a vandennadou da zelaou aneza : « Me, « eme-z-han, a anavez meur a sekred evit kas an den « da baour. Mes daou a zo dreist ar re-all, ha ne van-« kont morse ho zaôl : *laeres ha labourat da zûl.* »

Ia, ma mignon, mar o peuz c'hoant da vont da baour, da vont da glask ho tam abarz fin ho puez, laerit, laerit evid-oc'h oc'h-unan, pe evid ar re all, ec'hiz ma ra servicheyen, mitizyen a zo war ho mistri evid roi d'ar c'hlaskeryen. Pa lavar ho mistri d'ezo roi eur goffennad, int a ro diou, teir, ag an dra-ze evid beza deuet mad d'an druffenn goz, peini a voar ho meuli ha kaôzeal d'ezo euz ar paôtr Per ag euz ar paôtr Jakez.

Ia, evid mont da baour, laerit, gad ne raffot ket a laeradennou braz. Dre laeradennou braz e teuer a-wechou penvidig, evid eur pennad, mes neuze ez er sûr ivez da vont d'an ifern. Grit laeradennou bian, pere n'o taôlint ket e pùns an ifern, mes epken e flammou an purkator ; laerit pemp kwenneg war hem-ma, eur boutou koad war ar boutaouer, eur rozenez ag eur c'houchad spillou war ar merser bian, ha me a voaz ranto d'eoc'h, gan person santel Ars, penaoz e vezot abarz fin ho puez, paour a-voalc'h, paour evel Job, goude ma voe bet lammet he oll vadou digan-t-han.

Ar memez tra, labourit da zûl, ha c'hwi a vezo paour ivez. Pa c'houeffot eunan da zûl, Doue a lammo digan-eoc'h daou ha tri. Klevit ama. C'hwi o peuz aze e korn ho kraou eur veoc'hig vâd. Talout a ra eun ugent skoed, marteze zoken eun tregont skoed benâg, mar ya mad war an anevaled. Ma l'ar veoc'h-se a ya da veza lammet digan-eoc'h. — Penaoz ha perag ? — C'hwi a zo eur maread-so o labourat da zûl, pennadoù ! Gounezet o peuz marteze evel-se, dre ho labourou difennet, eun ugent liour benâg. Mes Doue ho kwele ag en deuz lavaret ne golze ket gan-eoc'h. Pa eo deuet ar poent d'eza d'en em baea, petra en deuz greet ? Digas eun tam klènved d'ho peoc'h, ha setu hi maro. Gwelit brema petra o peuz gounezet !

Pe marteze, e lec'h skoi ho peoc'h, pe ho marc'h, pe oc'h eost, Doue a zigaso d'eoc'h oc'h-unan eur pore klènved, peini ho talc'ho eun nebeud sizhunvezou war ho kwele. Epâd an devezyou-zé a boan c'hwi ne c'houeffot netra ; ne raffot nemed dispign. Ar medisin marteze a vezo galvet da zont war ho tro, ag ar medisin a yalo han-t-ha gwenneyen mâd evid he louzou ag he vizitou, eb beza greet d'eoc'h marteze kalz a vad : rag, ma eo Doue eo a zo war ho tro, o vrouda ac'hannoc'h evid ho labourou da zûl, Doue na lezo medisin ebed d'ho parea ; èn ho pareo he unan, pa blijo gan-t-ha, pa en devezo goanet a-voalc'h ac'hannoc'h evid ar goap o peuz greet out-ha ag ouz he lezenn.

Nan, nan, ne c'houeffot nétra dre ho labourou da zûl. Lavarit d'im-me, ha gwelet o peus-hu biskoaz eun den o tont d'ar gorre, o labourat da zûl ? Evid-on-me n'em beuz c'hoaz gwelet nikun beteg-hen. Mar gwelfenn unan benâg, eur labourer sûl benâg o veza mad ar bed gan-t-ha, em befe truez ouz an den kes-se. Lavaret a raffen enn-on ma-unan : « Doue ne sco két aneza « er bed-ma, lezel a ra aneza da gaout eun tam pliadur « benâg war an douar evid an neubeud vad a c'halle « beza greet, o veza ma en dezezo a-voalc'h da c'hou-« zanv er bed all, ebarz en ifern ; rag, eb mar, ma ne « zeu két a jenchamant enn-ha difezatoc'h, kollet e « vezo. «

Na yeom ket eta da glask ober trovou kam d'an Aôtrou Doue, o labourat da zûl, ha eneb he zifenn. Doue a zo lem he lagad ag a wel pell ; kre eo he vrec'h, ag e sko kaled, pa sko. Petra a dal da eur bugel dister mont da glask ober an eg ouz he dad ? Sentom ouz Doue, ag e vezim furroc'h.

J.-K. KERZALE, Belec ar Zalet.

BUEZ AN DEN EURUS IAN DISCALCEAT,

(Trede pennad.)

Setu ama eis-Corais Ian discalceat. Ar c'henta a gomanse da c'houel ar Rouanez hag a bade daouuguent dervez. An eil oa Coraiz an iliz. An trede a c'halve Corais Moizes. Ar pevare a rea en enor d'an ebestel S. Per ha S. Paul. Ar pempet oa Coraiz ar verc'hez hag a gomanse daouuguent dervez araog gouel anter-eost. Ar c'huec'hvet, en enor d'an ælez mad, a echue da vouel Mikeal. Ar seisvet a voa en enor d'an oll Zænt. An diveza, pephini a voa Coraiz he urs, a bade azaleg gouel an anaon bete Nedelec.

Tri cilis en doa, unan great gant lian stoup, ar pez a c'halver *ballin* e Breiz, eun all great gant reun, hag eun trede great gant tonnen moc'h anter direunet, da lavaret eo, tonnen ha n'oa great nemet divega ar reun divarnezhi.

Evel ma zea ato divo tou, ez ea meur a vech tachou en he dreid noas. N'ho lame ket, ha guelet eo bet meur a vech he dreid gouliet ha dare da vreina gant an tachou pe an drein eat enho, ha red e veze d'ar re o devoa ar garg anezhan gourc'hemen dezhan tenna an tachou-ze eus he dreid ; anez en divije ho lezet da vreina ep en em glem na lavaret guer.

An astu a eller lavaret so eur voalen evit ar re so crignet gantha. Nebeut a dud so, ha zoken eus ar re zantela, hag a alfe gouzaon, ep en em glem, al loenedigou cassaüs-ze pere a zebr eun den nebeut ha nebeut e beo. Ian discalceat ho gouzanve ; ne laze morse hini, ha pa goueze unan bennag diouthan, hen destume evit he lacat adarre elec'h ma edo.

Lod an dud dizoue eo, eme an abostol S. Paul, beza digar ha criz a galon ; lod ar re a gar Doue eo caout eur galon truezus. Evelse an oll vistri eus ar vuez spirituel o deus caret cals an *donezon* a zaelou. Evelse ive Ian discalceat a scuille daelou puil er beden, er gador gofez, ha pa roe Doue dezhan da anaout e tlie eur voalen bennag dont da skei an dud. O veza eun dervez o kemeret he bred gant he vreudeur, Doue a roas dezhan da anaout an droug a dlie ober d'ar vro ar vrezel a vije varlerc'h maro an Duc Ian trede ; hag e scuillas kement a zaelou, ma c'hlibias an tam bara zeac'h a zebre, hag e talc'has da vouela kement an nemorant eus an deiz, ma vije lavaret e voa deut he zaoulagad da veza diou eènen zour. Anaout a reas ive ha discleria e vije grounnet ha kemeret Kemper, hag e vije kernez goudeze, ha kementse araog m'en doa Charles Bleaz sonjet dont da guemeret ar guær-ze.

E guirionez, Kemper a voue kemeret dre vrezel er bloas 1344. An re o doa kemeret kær a voue kriz braz e kenver kæris, hag er bloaz 1346 e voa eur guernez vraz er vro. Neuze Ian discalceat, pehini en doa discleriet diaraog ar vrezel hag ar guernez-ze, evel n'en doa ket gallet miret oc'h ar guenta, a reaz kement a ioa en he c'hallout evit ma raje an eil nebeutoc'h a zistruch. Mont a rea da gaout ar re binvidic, hag e comze outho gant kement a ners, ma ho lakea da ranna ho danvez gant ar beorien.

Doue a roas ive da anaout dezhan e teuje ar vosen da ober distruch e Kemper hag er c'harter tro var dro. An vosen-ze a zigouezas er bloas 1349. Ian a anavezas kementse bloas araog. Edo gant he vreudeur o lavaret gousperou er c'hœur deis gouel Sant Fransez. He vreudeur, oc'h he velet o vouela doureg, a c'houlennas diganthà petra rea dezhan gouela evelse. Ne lavaras netra dezho neuze, nemet ez ea eur voalen all da goeza var guær, hag evit guir, en hanv varlerc'h e teuaz ar vosen hag a zammaz eun niver braz a dud.

Neuze an den eurus Ian Discalceat a guinnigas he vuez da Zoue evit ma vije espernet buez ar re all. Nos deiz e rede var dro ar re a grogue ar c'hlenvet enho. Rei a rea dezho ho zacramanchou hag an oll zicourou a bere o devoa izom evit ar c'horf couls hag evit an ene. He garantez hag he brez vardro an dud clan a voue recompanset dre eur maro mad. Clenvel a reas he unan hag e varvas gant ar memes clenvet. Echui a reas evelse, o soursial eus an dud clan, eur vuez tremenet oll en beden hag er binijen. Bez'en doa, pa varvas, var dro nao bloaz ha triuguent.

G. M.

AN TAD DIFEIZ.

(pempet pennad).

An itron e devoa roet dour benniguet da Vac'harit, oc'h he guelet sebezet evelse, ep cas he dorn d'he zal, a c'houlennas diganthi :

— Va merc'h, ha clan oc'h-hu ?

— N'oun ket, itron, eme ar verc'h iaouanc goustadic, mes reuzeudic oun meurbet, hag e tirollas da vouela.

Ne oufe den lavaret peguement a boan en devoa an tad o velet he verc'h o vouela evelse en iliz, peguement a vorc'het en devoa oc'h he guelet evelse maleuruz hag evel estren eleac'h ma edo ar merc'het iaouanc eus he oad o cana a greiz ho c'halon. Cregui a reas e cazel he verc'h evit en em denna kuit ganthi. Mes Mac'harit a falvezas dezhi chom. Poan o devoue o caout plas, rag an iliz a voa leun chec. Edot neuze o cana : *ô Speret-Santel, diskennit*, ha souden e veljont eur beleg o sevel er gador brezeg.

Biscoas Mac'harit ne devoa guelet kement all. Cridi a ellit e tigore franc he daoulagad hag he diousconarn, o velet kement a draou nevez evithi, o velet kement a dud hag a ziscoueze n'o devoa oll nemet eur galon hag eun ene.

Ar beleg, goude eur bedennig ver, a reas sin ar groaz hag a gomansaz he brezeguen. An oll a reas sin ar groaz var he lerc'h. Prezeg a reas var ar c'homzou-ma : afer ar silvidiguez eo afer pep unan.

« Va breudeur, emezhan, n'on eus ken afer nemet hini hor silvidiguez, rag eno an oll gounit a so evidomp.

Pa vez hano eus an traou all, aliez, an anter eus an amzer an hini a labour ne zestum ket ar frouez eus he boan. Al labourer douar a had, hag alies eo eun all a ved hag a eost ; pe mar guell midi hag eosti, eo eun all a zebro ar pez en deus eostet.

Eun tad a dor he gorf o testum danvez evit bugale pere n'o deus aliez tam anaoudeguez vad ebet evithan.

An den gouezïec a verra he vuez o studia skianchou pere ne zervichont dezhan da netra pa en deus ho fleustret.

An dud a vrezel a ia da rei ho buez var an dachen. Ar re a jom beo a ell marteze gounit eno eur merc a enor bennag ; mes ar re o deus gounezet muia, da lavaret eo, ar re zo lazet var dachen ar vrezel, da betra e talfe dezho mercou a enor?

Hor salver he unan hen lavar : unan a had, hag eun all a zestun. Mes evit ar zilvidiguez, an hini a boagn, a vezo paet he boan dezhan; an hini a had, a zestumo : den all ebet ne eosto ar pez en devezo hadet. Ma c'hadit frouez a zilvidiguez, e testumot ar vuez eternel. En eur guer, mar grit oberou mad en ho puez, ho pezo cant guech muioc'h er vuez-ma, hag er vuez all, eun eurusdet hag a bado ato. Hoguen mar tleomp cutuil hon unan, hag evidomp hon unan, ar frouez ens ar pez or bezo great evit hor silvidiguez, penaus e c'hell beza kement a dud kel lezireg, ken diegus da labourat evit an afer-ze ? »

Den ne oufe lavaret pebez sonjou a deuas neuze e calon Mac'harit ; evit ar vech kenta e cleve comzou Doue o tisken eus ar gador a virionez. Eur bed nevez a zigore evithi. An trivac'h vloas ma e doa bevet bete neuze a gave dezhi a iea kuit evel eun ure, hag oa neuze epken e comanse beva.

Epad an amzer-ze, an tad a voa chomet ep finval, reud evel eur mean, pe eur pez coat. Lavaret e vije ne voa ket beo, panefe ma save avechou ar goad d'he dal, ar pez a ziskueze e voa c'hoas buez enhan. Echu oa miz Mari ; an oll a voa eat er meaz euz an iliz, hag e chome eno ato evel pa vije sounnet.

He verc'h a ieaz erfin da gregui en he zorn, en eur lavaret goustadic : va zad, ar re all a ia kuit oll, ha ne daimpni ket ive ?

Neuze e savaz en eul lam evel eun den o sevel euz he gousc, hag e lavaras : eo, deomp, hag e c'horjelle o vale.

O tont ac'hano d'ho zi, an tad hag ar verc'h ne leverjont ket eur gomz an eil oc'h eguile, mes Mac'harit, pa voa savet en he c'hamprig, a dennaz he c'hroaz aour euz he c'herc'hen, hag en em daolas d'an daoulin da bidi.

Antronoz ma voant bet evelse en iliz, ar plac'h coz a voa en ti a deuas mintin mad da gambr Mac'harit. Ar vech kenta oa dezhi lacad he zreid er gambr-se, rag an tad en doa difennet grons outhi mont morse da gaout he verc'h na comz outhi.

— Demezel, emezhi demezel guez !...

— Petra zo? petra ra deoc'h dont ama ? gouzout a rit en deus va zad difennet...

— Gouzout a ran ; mes ho tad so clan braz, hag eo falvezet din lavaret deoc'h. Redeg a ran da glasc eur medecin.

— Petra livirit? va zad clan?... Mes ar plac'h coz a voa eat pell.

Mac'harit en em viscas buan, hag a redas da gaout he zad. Beac'h e devoue oc'h he anaout, ken dizhevelebet oa e ber amzer. Eun derzien scrijuz a voa gantha, he zaoulagad a voa skeulf, ha sutal a rea he halan...

— Va zad paour, eme Vac'harit en eur ziroll da vouela, petra zo-ta digouezet ganeoc'h ?

— Va merc'h ker, eme an tad gant eur vouez hag a vije lavaret a dene eus a vouelet eur bez, ne greden ket em bije ranket da guitat ken abred. Mes ar mestr eo ar mestr, ha n'eus ket da lavaret nann dezhan. Hen eo en deus renet pep tra en despet din-me, ha dioc'h ma velan, te a vezo christenez ep dale. Mes evidon-me.....

— Evidoc'h-hu, petra-ta va zad ?

— Me ; a vezo daonet sur douetus bras.

— Oh ! va zad paour, ne lavarit ket an dra-ze, eme ar verc'h oc'h en em deleur d'an daoulin e kichen, ar guele. Lakit ho fizians e croas Jesus-Christ ; ha ne deo ket evit saveteï an dud eo deut var an douar ? ha n'en deus-hen ket roet ar c'hallout d'he Ebestel da zilaouä ar bec'herien ?

— Ia, ar bec'herien o deuz keuz d'ho fec'hejou.

— Ha perag, c'hui, va zad, n'o pefe ket a gueuz d'ho pec'hejou.

— Perag ?... perag ?... Hag an tad reuzeudig a grene gant he nec'h. Na c'houlen morse an dra-ze digaranen, emezhan ; muioc'h a boan a ra din c'hoaz evit an tan zo oc'h va devi. Evit caout keuz eo red disteleur... Ha me... Nan, nan... Va merc'h, guer ebet ken var guementse ; ha pa diefen beza strinket en tan gant satan n'em bezo ket a gueuz !

Mac'harit a jomaz eun nebeut saouzanet o clever eun hevelep goal beden; he c'halon a lamme en he c'hreiz. Gouscoude e kemeras courach hag e lavaras d'he zad :

— Gouscoude e carit ac'hanonme, ha va mam oc'h oc'h eus caret ive.

— Ia, lavaret mad a ellez, caret em eus da vam baour, ha te a garan muioc'h evit na ellez da zonjal.

— Mad, ha ne garfac'h ket en em gafemp adarre en eur guichen en Env ?

An den clan ne lavare guer, mes he zaoulagad a zalc'he digor franc da zellet oc'h he verc'h.

— Noc'h eus ket a zonch e lavare deac'h da noz, eme Vac'harit, an hini on doa clevet o prezeg, penaus n'on eus ken afer nemet hini ar zilvidiguez? Noc'h eus-hu ket a zonch e lavare ar c'homzou-ma euz hor Zalver : petra zervich d'an den gounit ar bed oll ; mar teu da goll he ene ?

— Mes, buguel reuzeudic, eme an tad, ne ouzout ket petra a c'houlennez.

— Ne c'houlennan, va zad, nemet oc'h eurusdet eternel. Ne c'houlennan nemet na vezin ket dispartiet diouzoc'h evit ato.

— An hini clan en em lezas da goeza var he benvele

en eur denna euñ huanad. Eur stoum vraz a dremene en he speret. Abenn eur pennad e lavaras :

— Ma vije eun all a loje din an ali-ze, biken n'em bijè hen heuillet, hoguen pa zeo te eo a fell dit, va merc'h, eo red ha ma ve ive bolontez Doue ; red eo din senti ouzit.

Ar verc'h ne c'hortozas ket hirroc'h. Redeg a reaz ac'hano da glasc unan bennag hag en divije gallout da bardoni ar pec'hejou. Ne vouie ket c'hoaz petra eo eur beleg.

G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun 3 Kerzu. — Sant Fransez-Xavier.

Dimeurs 4. — Sant Chrysolog, escop ha doctor eus an iliz.

Dimerc'her 5. — Santez Bibiana, guerc'hez ha merzerez.

Diziou 6. — Sant Nicolas, escop.

Dirguener 7. — Sant Ambroaz, escop ha doctor eus an iliz.

Dissadorn 8. — Ar *Gonception* didach eus ar Verc'hez Vari.

Dissul 9. — An eil sul eus an Asvent.

An Aviel hirio :

Sant Ian o veza clevet eus he brizon ar burzudou a rea Jesus-Christ, a gassas daou eus he ziskibien d'he gaout ha da c'houlen outhan : c'hui eo an hini a dle dont, (ar Messi) pe gortoz a dleompni euñ all? Jesus a respontas dezho, it, ha disclerit da Ian ar pez oc'h eus clevet ha guelet. Ar re zall a vel, ar re gam a vale, ar re lor so pareet, ar re vouzar a gleo, ar re varo a zistro e buez, an aviel so prezeguet d'ar re baour, hag eurus an hini ne guemero ket a voal skouer divarnhon.

Pa voant eat kuit, Jesus en em lakeas da goms d'ar bopl divar benn Ian : da velet petra oc'h-hu eat er goueleac'h? Eur gorzen hijet gant an avel? Petra oc'h hu eat da velet? Eun den guisket flour? Mes ar re so guisket evelse a iom e tiez ar rouanet.

Da velet petra oc'h-hu eat eta? Eur profet? Ia, hen lavaret a ran deoc'h, muioc'h evit profet eo. Rag anezhan eo bet scrifet : setu me o cass va æl en ho raog, evit pourchas an hent ma dleit kerzet dreizhan.

Sant Vaze xi. 2. G. M.

KELEIER.

An Aotrou Crenn, person e Sant-Rivoal, so hanvet person e Sant-Dercion.

An Aotrou Pouliquen, person e Sant-Derrien, so hanvet person e Sant-Rivoal.

An Aotrou Pavy, Escop a Aljer, so nevez maro.

Araog mervel, an aotrou'n Escop Pavy en deus lakeat he vreur da gass eur merc eus he garantez d'hon santel ar Pap dre an telegraf electric ha da c'houlen he venediction. Ar Pap en deus respontet dioc'hti he venediction, hag e voa ankeniet braz eus ar c'hon dre ar maro eus a Escop Aljer.

Comzet on eus kentoc'h evit brema eus a varzo nao missioner a Frans laket d'ar maro e Conee. Ha zouez e voa daou escop. Mes setu ama ar pezso digare zet re merzerinti unan anezho, an Aotrou'n escop Dar luy. Ar bourreo, goude beza scoet eun taol sabuer vi he c'houzoug, a eanas. N'oa ket lavaret d'ezhan pe ment en divije, hag ez eas neuze da ober he henvoug gant pennou, o lezel ar merzer keaz da c'houzaon pourri hag euñ agoni eus ar c'hrissa. Goude m'en doa great varc'had, e teuas adarre da beurzibenna ar merzer.

Tad an Aotrou Develuy, pa glevas penaoz oa mer riet he vap, a zestumas tud he di evit cana an *Te Deum* Antronoz e lakeas lavaret eun oferen, e guenn, evi trugarecat Doue, hag e tifennaz oc'h he guélent dan guen caou d'ar merzer. Ar vam epken a zougo, eun eun nebeut derveziou, antercaon d'he map. An Aotrou Develuy a voa eus a escopti Amien, hag evel a velor, a devoa evit tad ha mam christenien caloneg.

Eur bourc'his braz ha pinvidig a Vro Zaoz en de laket sevel eur maner caer, hag eur chapel outhan gue gant benerez ha coatach kizellet bras. Mes evithan gaout danvez, ne voas ket buan da zisrenguí eus ar c'hiant, ha ne bae ket he labour ouzen. Pa voa echu chapel, e lavaras da unan eus an ansonerien sevel e gador brezeg, ha lavaret a vouez huel eun goms benn evit guelet hag eglco oa ar chapel nevez. Ar mansonn zavaz er gador hag a gomzas evelen : Aotrou, setu o labourat ama c'huec'h miz zo, ha n'on eus lavaret he c'hoaz eur guenneg diganeoc'h, penn e paeot hui ac'ha nomp? Avoalc'h, avoalc'h a me ar zaoz, eur vouez ach eus euz ar re guenta, hag ar chapel so tegleo sevel a dlet, da brezeguen avad ne blich ket din ti Dis kon, ken l'avoalc'h ac'h eus lavaret.

G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — 24 *Du.*		Pont Nabat. — 22 *Du.*	
Priz ar c'hant hour.		*Priz ar c'hantolou.*	
Guinis. . . .	14 lur, 69 c.	Guinis. . . .	1 lur,
Segal. . . .	8 lur, 99 c.	Segal. . . .	10 lur,
Eiz.	10 lur, 25 c.	Eiz.	10 lur,
Ed-du. . . .	6 lur, 63 c.	Ed-du. . . .	7 lur,
Kerc'h. . . .	10 lur, 10 c.	Kerc'h. . . .	10 lur,
Avalou-douar	4 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur,

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kangal, Moulér an Doue.

Dissadorn 7 Kerzu 1866. Niv. 49. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten a goust.

Evit eur bloas . . . . . DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz . . . . . EUR SCOUET
Evit tri miz . . . . . C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken. . . . . DAOU VENNEG.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Aotrou Morvan, Belec'e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Aoutrou Salaun, ebken. An abonamant a guemer er ti an Aotrou Salaun libreer, e Kereon, e Kemper.

KEMPER, 8 Kerzu 1866.

N'eus ket pell e lavarec'h penaus, evez an Aviel, alies eo unan a daol bad, en donar, hag eun all eo a zestum an eost. Ar maro a deu ken trum, ha buez an den so ker ber! An Aotrou Pavy, escop Aljer, maro nevez zo, evel ma on eus he lavaret, a zigasse, en he amzeriou diveza, sonch eus ar vuionez-ze d'ar veleien a voa var he dro. C'hoant en divije bet, araog mervel, da velet o tont da benn meur a hini eus an traou comañset gantha en es, coûr-ze eleac'h m'ema c'hoas pep tra couls lavaret o sevel.

Digouezout a ra ganen, emezhan, ar pez a lavar ar Barz a Rom, ober a rit neziou, labouset mes ne ket evidoc'h eo, sacha a rit var an arat, ejennet kezeg, mes ne ket evidoc'h eo : pe evit comz evel ar Scritur Sacr : David a bourchas kement so red evit sevel eun templ da Zoue, mes ne ket lien eo ber savo, he vap Salomon eo. Moizez a denn pobl Doue eus an Ejipt ; ber a ra dezhan al lezen, he gas a ra beteg an douar promelet, mes ne ket hen eo her c'hasso tre ebars ; Josue eo her grai.

Evelse a c'hoare peur liessa ei bed-ma. Rouez eo guelet an hini a zao eun ti nevez o loja pell enha ; araog m'eo kempennet an ti ha lakeat er stad ma zeus c'hoant d'he gaout, en devez ahez eur perc'hen nevez. Eul labourer a zifoht eur pez douar ; tenna a ra anezhan ar vern hag ar griziou ; he dellat a ra ken na deo deut da veza druz avoalc'h ; mes alies, araog m'eo deut ar pez douar-ze e tro da rei eost mad, ez eo eat etre daouarn eun all. Eun all a fell dezhan destum eur bern arc'hant. Lavaret a ra outhan he unan : pa m'bezo kement ma ha kement ma, neuze ec'h eanin, neuze e vezin contant, hag en em lakin da veva em æz. Mes guelit, ne vanke dezhan nemet eun nebeudig, ear oa da benn couls lavaret ; mes ar maro a deu dres pa edo o sonjal eana, hag eo red lezel he arc'hant, ha c'hoas marteze ne voar ket gant piou hen lez.

Petra da zonjal ta var guementse? Ne dlefe den sevel ti nevez nag ober nicun eus al labourou-ze pere ne zervichint nemeur dezhan he unan? Nan ; pell dioc'h eno. Mes kementse a ziskuez deomp penaus an hini ne zonj nemet enha he unan, ne labour nemet evithan he unan, a so reuzeudig, pe o guir eo dibaot bras e tenfe louez eus he labour. Kementse a ziskuez d'ar c'hristen dreist oll ez eo reuzeudig ma ha zao ket he zonj hueloc'h evit Dagu ar bed ma, ma ne labour ker evit gloar Doue hag evit mad he nessa. Carantez Doue ha carantez an nessa a vezo ato ar c'henta gourc'hemenn roet d'an den, hag an hini a labouro evit Doue hag evit ober vad d'ar re all ne gollo morse he boan.

G. M.

Brema gant an hentchou houarn ez eo ken eas beachi, e rer hent ker buan, ma ema an oll o clasc mont da redeg bro. Kement a veachourien a veler o vont hag o tont gant ar c'hirri han, ma ve lavaret penaus eun niver braz a dud n'o deus bro obet mui, n'o deus ken bro nemet an hentchou ma tremenont dreizho, pe al lea c'hiou ma tiskennont enho da dremen eun heur bennag. Lavaret e vè en deus mui an den sonch ebet eus an ti ma e bet ganet ehhan, eus ar c'harter eleac'h m'en deus tremenet he vugeleach, eus an amezeien hag eus an anaoudeien en deus bet en he vloaveziou kenta.

Gouscoude e lavaret guech all : Goaz aze d'an hini so ganet e goall vro, nag dic tistroio ato. Caer en defe caout danvez, henoriou, kement a ell renta eurus eun den en eur vro estren, ato e vanco eun dra bennag dezhan keit ha na velo ket an ti, an douarou, an amezeguez en deuz darempredet en hè iaouankiz. Mar deo christen mad, tour he lis parrez, ar guel eus an lis-ze eleac'h ma zeo bet badezet ha ma en deus great he basc kenta a lacai he galon da zridal, a roi dezhan eul levenez ha ne gavo ket e leac'h all. Ha mar en deus an counac'heat Doue evel ma racals eus a re a vez dalc'h mad o redeg hentchou, evel ma tigouez gant cals a dud iaouanc pere a vez sachet d'an droug gant goal gama-

radet eur vech ma o deus kuitcat ho c'harter hag ho zud, ar guel epken eus he vro guenta so avoalc'h hevit hie zistrei.

Setu petra c'hoarvezas brema eus eun nebeut bloaveziou gant eun den mouanc eus ar c'harter-mañ.

E parrez X... ez oa eun tad hag eur vamm, labourerien douar hag o doa daou vuguel, Loiz ha Mari. An tad hag ar vamm ne vouient ket lenn, mes christenien vad e voant. Ar beden a blije dezho, hag alies e vezent guelet o lavaret ho chapelet. An daou vuguel, evel a ra peurliessa ar vugale, a heuille ar skuer a velent, hag alies e vezent cavet ho daou, hag hi c'hoas bianig, o lavaret ho chapelet var ho daoulin e cornig eul liors. An tad hag ar vamm a ioa mad d'ar paour, hag an daou vuguel n'o doa ket brassoc'h plijadur evit cas d'an or, d'ar paour, an tam bara troc'het gant ar vammvad ; ha pa o devoe bet eur guenneg bennag, alies hen roent ive d'ar bro-ien. Eun dervez dreist oll ma voant lezet gant ho zud da vont da eur foar e kichen, e rojont da eur paour mac'hanet oll en em gavas gautho, ar guenneien a voa roet dezho da vont d'ar foar-ze ; hag evelse e voue red dezho chom en dachen da zellet oc'h ar braoigou pe ar madigou o divije bet c'hoant da brena. Ar zonch eus ar vad o doa great ho dic'haoue eus an divouer a reant, divouer hag a dleas, ep mar, plijout da Zoue.

An tad a deuaz ar maro dezhan, hag ar vamm en em gavas nec'het avoalc'h o sevel he hugale. Eun eontr'o devoa en eur guær vraz hag a gasas gantha Loiz evit he ziorren hag e zeski. Ar vamm e devoue poan o lezel he map da vont euz he zi, ha Mari pehini, a garie c'uls he breur, e devoue ive eun distridignez vraz o tispartia diouthan. Gouscoude evel ma zoa evit he vad, e voue lezet da vont. Ar breur hag ar c'hoar a brometaz e pedjent, e lavarjent ar chapeled an eil evit eguile.

An eontr a lakeaz he niz er scolach. Eno Loiz a reas anaoudeguez gant camaradet dizuch ha difeiz, hag ep dale e tenas da ancounac'hat Doue. Dont a rea eur vech en amzer da velet he vam hag he c'hoar. Houma a voue souezet bras pa welas ne felle mui d'he breur lavaret ar chapeled ganthi evel diaguent. Ar potr keas ne vouie mui pidi. Mari a vouelas hag a bedas evit he breur. Eun dervez ma voa eat gantha da vale eur pennad dioc'h ar guær, e teuas eur goal van arnen varnezho. Glibiet e vouent bete'n ascorn. Ar verc'h paour a grogaz an derzien enhi hag a varvas abenn eun nebeut derveziou. Loiz en devoue eur c'heus bras d'he c'hoar. Mes ne zonjas ket distt'ei oc'h Doue. Mont a reaz en dro da gaout he eontr, hag e chomas ep dont da velet he vam ken na voa echuet he studi.

Nenze gouscoude e tistroas d'ar guear. Ar guel eus a dour he ilis parrez eus an ti eleac'h m'oa gauet eus a vez he c'hoar pehini en doa collet, a zigasas neuze da zonch dezhan eus a Zoue, hag eus an blijadur a gave en he vugaleach o pidi. An daelou a deuas puil en he zaoulagad. Mont a reas da velet person he barrez. Hema a vouie avoalc'h oc'h piou en doa afer. Hen diguemeret a reas mad, ep ober dezhan an distera rebech dre m... doa dilezet he vuez christen.

Lois ne voa ket he galon æz. Ne allas ket ... lavaret d'an beleg eur guer bennag divarbenn e... jion. Hema ne c'hortoze keu : « Va mamm ... araog comz ac'hanon ar religion, en em lacait aze ; ma ... rag me a gaf din co an dra-ze eo a fell dezhi. »

— Oh ! eme Lois, n'em eus ket a c'hoant da go... ha pa m'bije, ne doun ket prest.

— Ah ! evit an draze, me ho sicouro.

Lois ne rebarbas ken. En em lacat a reas d'ar re... lin, hag e cofesseaz he beo bejou. An guel eus he ... ha pedennou he c'hoar o doa he zistroet ous Doue.

Ne oufe den lavaret peguement a laouen dieze a ... e calon an den iaouanc a tistri eus ar presbital. ... a reas ker stard, ma voue ac'houdevez eur skuer a ... senti vel tuziou. Ep dale e c'houlennas beza admet ... eur c'houerdi (seminer) hag hinio ez eozeun he... ar re vella, leun a garantez evit he nessa, en unan ar c'hoant da c'hounit eneou da Zoue.

Haiti. — Tud kær Pors-ar-Prins o deus lout, ar zunvezioù tremenet, d'an aotrou Testard du Cosquer eur voalen a escop (pe mar kirit, eur bizou evit ... dezhan ho c'harantez hag ho anaoudeguez vad. Eun den oant eat d'an ti da guinniguen dezhan ar voalen hag unan a gomzas evelen en hanoh an oll.

Aotrou n'Arc'hescop,

« Setu bremaic'h, ur ploas a baoue ma en deus ... taolet eur zell a drugarez var ar vro-ma, oc'h ho lesa... da zont da c'houarn hon ilis, ha da zevel en he ze... Relijon anter zistrujet e Haiti. Var guel hon tad Sa... ar Pap oc'h eus kerkent koitreat ho prosel oc'h ma... cortoze marteze eur genghueloc'h, ha dreist oll ass... hag ez oc'h deut, leun a garantez evidomp da ... evit silvidiguez hon eneou.

Eun dervez caer ouetevidomp, Aotrou n'Arc'hes... an hini ma veljomp o tostaat oc'h an aod-ma al les... tougue ! An deiz-ze a vezo ato sonch anezhañ, ar v... a zride gant al levenez... Oc'h ho kuelet oc'h en... ha ganeoc'h beleien, cloner, breudeur, c'hoaiez... pere a deue da guemeret perz en ho labouro...

An Env a gave deomp a iea d'hon renta eun... n'on eus ket bet kement a c'hoanteamp. Ar peoc'h ket bet padet. Cals darvoujou so digouezet en hon ... Bet oc'h eus ar c'hlac'har, ha ni ive ganeoc'h, da ... o vervel meur a hini eus ar velcien deut evit ho...

C'hui, Aotrou'n Arc'hescop, oc'h eus bet ho ... hon oll boaniou. Benniguet ra vjot abalamour d... Ra deuio ar voalen a Escop-ma pehini on eus ... da guinniguen deoc'h, da veza eun herrez ... unvaniez a so etre c'hui ha ni, eus ar garantez ... ia ato var gresc etre ar pastor hag an denvel...

An Aotrou Arc'hescop, o kemeret ar voalen ... an daelou en he zaoulagad. Caloneg en deus ... dezho :

« Tomet eo meurbet va c'halon o velet an herrez nevez-ma a garantez a roit din hirio, eriu a ran gallout lavaret em eus he c'hounezet. Kuitcat em eus eur vro eus pehini oan stag dre al liamou diessa da dezi. An disparti so bet tenn. Mes hinio n'em eus keuz ebet d'am bro goz. Abaoue an dervez ma en deus ar pap roet ac'hanoc'h din evel eur familh nevez ; Doue a voar n'em eus bet ken sonch nemet d'ho caret ha da obet vad dsoc'h.

Sonch am eus euz an dervez ma tigouezis var aodjou ar vro-ma, eus an diguemer mad a rejoth din. Mar doa ho calonou leun a esperans, va hini me, petra bennag ma kemeren penz eur hodevenez, ne alle ket mirer da grena o sonjal en amzer da zont. Gouzout a rean ne vez ket fontet eun iliz ep daelou, guelet a neanie vije sanket stourm hag e clasken an aour abred pe lac'h e vije scoet ar c'henta taolion ; gouzout a rean e vije poanion da c'houzaon hag e clasken guelet etouez an veleien iaouanc am heuille, pere a vije sammet da guenta. Sioul s ! An oll da voujou ze so deut re abred, freuz, tan goall, brezel er vro epad trivac'h miz, trivac'h eus va beleien maro dindan ho beac'h ; kementse oll a ziskuez n'oun ket bet espernet.

Mar deo bet ranket va c'halon gant an traou-ze, da viana va c'hourach ha va fizians so chomet ganen. Mar d'oun clomet ferm, ar pez a c'houlennan ato oc'h Doue, eo dre ma c'hortozen o tont ama, da viana eul loden eus ar pez zo digouezet hag evelse ne doun souezet gant netra.

Hoguen izom am eus da c'houzout ez eus en dro din hag a anavez va foaniou hag a voar pe guen tenn eo varnhon. Ho trugarec'haat a ran eus ar scoazel a roit din. Ato e contin varnoc'h evel ma c'hellit ato conta varnon. Al liamou amislag oc'h ilis Haiti ne ellont ket beza torret. Ar voalen-ma, herrez eus ho carantez hag eus hoc'h anaoudeguez vad, a lavaro din petra oc'h eus guir da c'hortoz diganen, petra a dlean hag a fell din da ober evidoc'h ker ha ma vezin e buez.

Neuze an oll zo eat d'an daoulin da receo benediction an Arc'hescop, ha da bokat d'ar voalen laket gantha var he vez.

Er zizun-ma an c'hazetennou a gomz eus eur plac'h iaouanc a so bet pareet dre vunzud, o touch outhi eun tam eus a zoudaden hon tad santel ar Pap. Ar plac'h-ze a voue scoet trum ha calet gant eun c'hlenvet hag he discaras dioc'h tu. Sonjal a reat oa ar c'holer a elvoa he c'hoar he c'havas astennet ep gallout finval, hag he zaolas var eur guele cleac'h ma voue ouspen eun heur ep caout he anaoudeguez.

Eur beleg a voue clasket buan, ha pa zigouezas ne vouie nemeur pe varo pe veo oa. Var bouez oria l outhi, ec'h ellas he lacat da finval eun dra bennag. Buan em em hastas da rei dezhi he reiziou guella ma c'helle. Ar plac'h-ze a voa devot braz. Bendez e communie, hag en dervez-ze ive e doa bet an heur da gommunia.

Gouscoude oa deut eun tamig laoskaen var ar glanvourez, hag e c'halle lavaret eur guer bennag, mes ken izel, ma rankut lacat ar scouarn tost d'he genou evit he c'hlevet. He daoulagad a doa serret cloz, ha pevar devez e tlient chom ep digouen. An poanion a c'houzonve a voa criz meurbet. Al louzaer ar re grea ne reant vad ebet ha ne zoubleant tam he doan. Ar medesin en doa nebeut a esperans.

Ar beleg a lavare dezhi : Kinniguit hoc'h oll boaniou da Zoue evit hon tad Santel ar Pap, evit an iliz evit silvidiguez an eneou. Goudeze e lavare dalc'h mad gant ar mouchig halan a fome gantha, ha, evit ar Pap, evit an iliz evit an eneou. C'hoant braz e doa da receo he Doue, mes ne c'havet ket cre a voale'n. Gouscoude, o veza roet eur vruzunen dezhi hag a c'hlas da lolica e voue digaset dezhi ar zacramant, hag ar beleg he c'hommunias gant eur vruzunen epken eus eun hosti. Neuze e lavare en doa hor Zalver roet ar memes all dezhi evel ar beleg ; pidi, gouzaon evit ar Pap, evit an iliz evit an eneou.

Kement hini he guele, ha guelet e voue gant aleis a dud, a lavare n'o divije ket credet morse e c'hallje goazaon poanion ker garo ha beza gouscoude ker contant, kel laouen.

Setu ama comzon hag a lavare dalc'h mad : ho polontez bezet great, o va Doue. Na beva na meryel. Gouzaon evit ar Pap, evit an iliz, evit an eneou. Goucla evit ar pec'hejou, evit ar bec'herien. Pidi evit an iliz evit ar Pap, cals-cals. O va Doue, ha c'hui zo mad ! ha me zo rouzeudic ! Nag e a zo mad beza van ar groas gant Jesus ! Bolontez Doue kentoc'h evit ar barados ! Kement a salvezo da Zoue ! Evel ma salvezo da Zoue. En eur guer, eur skuer ar c'haera oa evit an oll.

Hoguen he penz a iea diganthi, hag he foaniou a zalc'he ato. Henveloc'h oa oc'h eur c'hori mañ evit oc'h eun den so c'hoas buez enha. Cridi a reat edo o vont da dremen. Neuze ar beleg a douchas outhi eun tam eus a eur zoudanen da Bri Nao, en eur lavaret dezhi caout leiz hag e vije pareet. Hag e guirionez kerkent e voue pare. Mont a rea ar boan eus he izil dre, ma touchet an tam mezer presius-ze outho.

C'hoant e doa da zevel dioc'htu, mes diners oa c'hoaz hag he mestrez ne felle ket dezhi e cuitaie he guele. Ne grede ket d'he daoulagad ken nebeut hag ar medesin. Hoguen ar plac'h a c'houlenne bonet hag a lavare freaz pare oun ! pare oun ! Pri Nao en deus va laret. Abars nebeut e voue red he lezel da zevel eus he guele, hag hinio eo creoc'h evit araog ma coezas clan...

Rom. — Mont a ra da Rom tud ofentil eus an hueloa goad eus a Vreiz, hag ive eus a leac'h all, mes dreist oll eus a Vreiz, evit reuta servich d'hon Tad Santel ar Pap. An dud chentil-ze so eus a vouenn an dud caloneg a bere an tadou coz o deus en ho raog tentet kement a zervich d'ho bro ha d'ar Religion. N'em eus ket izom da lavaret ez int ive ar guella chuistenien hag ar re a gar muia an Ilis santel.

Lavaret a rer en deus Pri Nao sonch da rei ep dale

an tog a Gardinal da dri eus he gannadet, d'an Aotrou Chigi, cannad e Paris; d'an Aotrou Barili, cannad e Madrid, ha d'an Aotrou Perrieu, cannad e Lisbon.

Peden a leverer brema e Rom evit izomou an iliz hag oc'h pehini en deus hon Tad Santel ar Pab staguet cant devez induljansou.

« O Jesus meurbet trugarezus, hor Mestr divin, c'hui pehini a voar ato diarbenn finessaou ar farizianet a glasc ho trahissa; lakit da vont e moguet meanozion an dud fallagr ha kement hini, var zigarez ma zeo an dud dinerz a speret, a ra ho gallout, dre ho c'homzou troidellus, evit stigna dezho ho lasou hag ho c'has da golf. Solerait ho tiskibien dre ar sclerijen eus ho cras, evit na vezimp ket contamet dre finessaou an dud-ze pere ne dint fur nemet ervez ar bed, ha pere a skign e pep leac'h ho gueler evit hon lacat da goeza en errol. Roit deomp sclerijen ar feiz, evit ma c'hanavezimp lasou an dud dizoue, evit ma chomimp stag ferm oc'h credennou an Iliz, evit ma pellaimp diouzomp comzou ar c'haouiadet. »

Irland. — Ervez eur gazeten a Rom, n'eus ket par d'an Irlanted en ho c'harantez hag en ho respet evit hon Tad Santel ar Pap. Kementse ne deo ket souez, rag seul vui ma zeo stag eur c'harter oc'h an Ilis catolic, seul vui ive e tle beza douguet evit ar penn eus an Iliz, evit vikel Jesus-Christ. Evelse en Irland e rer pedennou evit Pii Nao sevel a rer diner Sant Per, scrifa a rer liziri da Rom, leun a denerediguez e kenver ar Pap, ober a rer kement a ell bugale ar re yella da ober evit ho zad.

Eus eun Escopti epken, Escopti Limeric, ez eus casset da Rom, brema ez eus eun nebeut amzer, vardro eis mil scoet, ar pez a zo eur zom vras meurbet evit eur vro pehini so ker paour, ha c'hoas ne deo eno nemet eul loden eus ar pez en deus roet an Escopti-ze, ne deo nemet ar pez o doa destumet en eun dervez epken, ha kentoc'h o doa casset c'hoas.

Escop Limerik o veza roet da c'houzout en doa c'hoant e teuje tud he escopti da bidi evit hon tad santel ar Pap, ha da ober communionou evithan, ne oufe den lavaret peguement a brez a lakea an dud vad-ze da bidi, da dostat oc'h ar c'hadoriou colez ha goudeze oc'h an dael santel Morse da basc, na d'ar jubile, na da vare all ebet, n'oa bet kement a brez da dostat oc'h ar sacramanchou. Escop Limerik he unan eo a lavar kementse, hag her scrife da Rom evit rei da anaout d'ar Pap peguement ez eo caret, peguement e sonjer enha en Irland, hag evit goulen he vennoz evithan he unan, évit he veleien hag evit oll dud he Escopti.

Tour. — Arc'hescop Tour, er mis tremenet, en deus benniguet eur skeuden (imach) d'ar venchez. Ar skeudenze so bras meurbet. Bez'e deus tost da dregont troatad. Laket eo var beg eun dorguen eleac'h ma zoa guechall eur c'hastel bras, Castel Rohan. Eno eo savet azioc'h ar vro oll, evel evit he benniguen hag he dioual. Kementse a zo evit lacat ar c'harter-ze dindan skoazel Mam Doue.

AR ZUL.

(SEIZVED PENNAD.)

Doue en deuz kemment a gaz, kemment a cuz labourou greet d'an deiz santel, da zul, mann ho ket, pell ac'hann, ho milliga a ra; Doue a zo deuz kemment d'he zeiz, en deuz kemment a c'hoant e lesa neza gant-ha ag e teuffem d'hen tremen en he zervez d'hen santela evel-se ec'hiz ma co dleet anv gwechall, e lezenn Moizez, poan a varo a eneb an neuze da zaotri da bröffani an deiz binniget labourou difennet. Gwelit ha barhit oc'h unan da lakaat dirag ho taou-lagad ari c'homzou euz ar skrutur zakr, e pere e welfot mad kemmet em beuz lavaret ama diaraog. — Mes, evid ma komptenfot gwelet ar c'homzou-ze, greom eun remerk anaog :

Doue a roaz he-unan da genta he zegi gourc'hemenn d'ar bobl a Israël, a vouez uhel, diwar-lein mene Sinai, euz a greiz an tân al luc'hed ag ar gumun. A bobl, o klevout monez Doue, an gur un ragt ar oll dre garn all, o welet al luc'hed, an tâu ag ar moged sponta a c'holoe ar menez tro-war-dro, o santout an douar krena didan he dreid, beb wech mat savet Doue he vouez evit parlant out-ha, ar bobl, a lavaras d'ar gommerz spont ag a griaz da Voizez : « Lit, c'hwi, war ar menez « ha ra zeuio Doue da barlant ouz oc'h epken ha d « zisklerya d'oc'h he volontez ou evit-om. Ni a ya « kemment a lavaro Doue d'eom. Mes, na ne zeuio « mui da gomz ouz-om, ou-unan, rag mervel a rafo « oll, mar klevom c'hoaz he vouez. »

Moizez neuze a bignaz war ar menez ag a gomzas daou-ugent devez enno gan Doue, pehini a roaz d'ez he lezennou evid he bobl, ec'hiz ma ho c'havomp skrivet e leor an Exod. Da benn pa daou-ugent devez, a barlezel Moizez da vont kuit, Doue a zeuaz c'hoaz war an drede gourc'hemenn ag a lavaraz d'he zervich evel-hen :

« Parlantit ouz bugale Israël, ha lavarit d'ezo « Lakeit evez mad da viret ma zabat, *an deiz a hean* « rag beza ez eo eur zin, eun arvouez etre me ha c'hwi « euz an eil rum tud d'egile. *Beza ez eo evel eur sin* « e pehini e teskaffot ez eo me an Aotrou, *ez eo me an* « *Doue* ho santela, ho santifi.

« Ia, mirit ma zabat, e tle beza evid-oc'h eun « santel. Piou benâg a sklabezo, a zouillo aneza, a « skoet a varo. Piou benâg a labouro d'an deiz se, « gollo he vuez ag a vezo lammet *evel eur goall sko* « euz a douez ar bobl.

« C'hwi a labouro epâd c'houec'h devez, mes « zeizved devez c'hwi a heano, ag a zantelo ar « ze, o konsakri aneza d'an Aotrou ho Doue. *Bez* « *wech c'hoaz*, piou benâg a raio eun taol labour « deiz-se, a vezo skoet a varo.

« Ia, na zeuio oll bugale Israël da viret mad an deiz « là hean, a baouezvan rat zeuiit d'hen lida d'hon « solaniza mad euz an eil rum d'egile. Eur marc'had « greet eo etre-z-om da viken, etre me ha bugale « Israël; eun arvouez e vezo evid bepred euz ar ge « vredigez, euz an allians greet etre-z-om. An Aotrou « *ho Toue* en deus greet e c'houec'h devez an Nenv ag « an douar, *gan kemment a zo enn-ho*, ag en deuz « heanet d'ar zeizved devez : *setu perâg e fall d'eza e* « *zaffec'h evel-t-ha.* »

Ag an Aotrou Doue a roaz neuze da Voizez diou daolenn vean, war bere en devoa skrifet he unan, gan he vizied he-unan, eme ar skritun, an deg gourc'hemenn ec'hiz ma-ho lennom e leor an Exod, ar gourc'hemenn war an deiz santel evel an nao all, ha Moizez a ziskennaz gant-ho diwar menez Sinai evid ho diskouez d'ar bobl.

Greom eun remerk berr benâg war ar c'homzou-ze ama diaraog, lavaret gan Doue da Voizez, ha dre Voizez d'ar bobl a Israël.

Remerkit da genta penaoz Doue a zeu beteg teir gwech en neubeud komzou-ze, war ar gourc'hemenn a ro d'an Israëlited da viret an deiz santel, an deiz a hean, a repoz : « Lakeit evez mad, eme-z-ha, da viret « ma zabat. Ia, mirit ma zabat. Ra zeuio bugale Israël « da viret ar zabat. »

Ha n'ed eo ket se diskouez e talc'h mad d'he zevez, e tifenn mad ouz om lien lemmel digant-ha ?

Remerkit d'an eil penaoz Doue a zeu beteg teir gwech ivez war al lezenn a varo a zougaz a eneb sko tteryen pe profanatouryen an deiz santel dre labourou difennet pe dre zizurzou : « Ma zabat, an deiz a repoz » eme-z-ha, « a zo eun deiz santel, piou benâg a sklabezo, a zouillo « aneza *dre zizurzou*, a vezo skoet a varo. Piou benâg « a labouro d'an deiz se, a gollo he vuez ag a vezo « lammet evel eur goal skuen euz a douez ar bobl : « Piou benâg a raio eun taol labour d'an deiz santel, « a varvo. »

Ha n'ed eo ket se lavaret a vouez uhel d'an oll ar c'hâz an euz Doue ouz al labourou greet da zul, ag ouz an dizurzou da bere en em ro tud a zo d'an deiz santel ?

Al lezenn-ze a varo, douget gan Doue a eneb saotreryen an deiz santel, ne zaleaz ket da veza sevenet. Epâd ma edo c'hoaz ar bobl a Israël en gouelec'h, e voe kavet eun den, da eun deiz sabat, o tastum keuneud. Ar re her c'havaz, a gasaz aneza dirag Moizez, Aaron ag ar pennou all euz ar bobl evid ma hen barnzent. Ar re-ma hen lakeaz da genta er prizon, ha Moizez a yeaz neuze d'an tabernakl da c'houllenn digan Doue petra da ober euz an den-ze (rag ne vouie ket he-unan petra da ober out-ha). Doue a lavaraz da Voizez : « An den « ze a vezo lakeet d'ar maro, ag an oll bobl hen lazo a « daolhou mein er meaz euz ar c'hamp, euz ar c'hlostr. » Ag e voe greet evel-se.

Gwelit, ma mignoned, petra a reaz Doue he-unan, eun Doue koulskoude leun a vadelez, da eur paour kez den, evid beza dastumet eun tam keuneud da boaza he vouedi d'an deiz santel. Brema, evid gwir, ne lakeer mui an dud d'ar maro evid beza labouret da zul, mes kemmet se ma vir ket ez eo ker braz pec'hed brema, evel ma voa neuze, ma ned eo brasoc'h, labourat d'an deiz santel, ha mar na vezont lâc'het labouryen zul, kastizet er bed-ma, ne vezint nemed goasoc'h a ze kastizet er bed all.

(Leor an Niverou, xv, 35).

V.-K. Kerzale, Belec ar Zalet.

(Eur pennad all eur wech all).

Buez, Vertuzion ha Maro Sant Lorans Justiniani,

Arc'heskop euz ar gear a Venis.

Ann dismegansou gouzanvet evit Doue, o veza ann doare ar gwella da veza humbl e gwirjonez, sant Lorans ne glaske nemed ann tu da veza disprizet. En em istimout a rea ann diveza euz ann holl venec'h all. Ann humilite, emez-han, pe ann izelded a galoun a zo rouanez ann holl vertuziou all. — O veza bet savet d'ar garg a superior ergonent, pe seurt usaj, a sonj d'e-hoc'h a raj-hen euz he autorite pe he veli? pe seurt usaj? En em garga euz al laborious muia-poaniuz ha muia disprizet gand ar bed. Klevet e oa o komz hep chan euz humilite hor Zalver Jezuz Krist hag humilite ar Werc'hez Vari he vamm. Nicun, eme-z-han, ret a navez pe gen bras tenzor eo ann humilite pe ann izelded a galoun, nemed ann hini a biaou anezhi. Gouzout ne d-omp netra, ha gouzout eo Doue pep tra, setu aze ar wiziegez gwirion. Sant Lorans en em zisprize he-unan a greiz he galoun. Alies o sonjal enn he bec'hejou, e skuille daerou e-leiz.

Siouaz, eme-z-han, petra leverinn-me pa vezo red mont dirag ar barner holl galloudek? Petra am euz-me great, pec'her ma zounn, hag a helfe ober d'in kaout fizians? N'am euz nemed eunn dra da ober : En em strinka, enn eur wela, ouz treid ar groaz.

Hon tad santel ar Pab, Eujen pevare enn hano, oc'h anavezout santelez vras sant Lorans, a fellaz gronz d'ezhan bel lakaat da escop. Hag hel lakaat a reaz, daoust d'ar c'hoant bras en doa hema da veva paour ha dianavezet gand ano dud. Na braz e oa bet eta neuze lic'estlamm hag he c'hlac'har! — O tad santel meurbet, a skrive d'ar Pab, Ann hini a oar pep traz a wel ann dristidigez a wask ac'hanoun, a wel va daerou hag a glev va hiroudou. E pep doare, ne vefitann ar garg-ze, kalz re bounner evit va diskouez ker gwan. Mar hoc'h euz eunn tamm karantez bennag evid ann displeta euz ho pugale, mar hoc'h euz truez ouz eur paour keaz goloet a c'houliou, ouz eur goustians karget a hec'hejou, o pezet ar vadelez da boueza dirak Doue va abegou pe va motivou. Va ene a zo straillet gand ar spount. Ne d-ounn ket evit derc'hel pa sonjann e kement-se. Ar Pab ne reaz van e-bed euz a guement a lavare sant Lorans. Red e oa bet d'ezhan senti ouz an tad santel. Goude beza pedet ha skuillet kalz a zaerou, sant Lorans kennerzet gant gras Doue, en em roaz enn holl d'ann holl da seveni he garg

a eskop. Ar gear a Venis e pehini e oa meur a zizurz hag a wal skouer, en em gav troet war ann tu mad e-berr amzer. Ar veleien a c'heul exemplou ann aotrou'n Eskop. Pemzek kouent nevez a zo savet; kals muioc'h a zo kresket ha lakeet urz vad enn-ho.

Enn holl arc'heskopti n'euz mui hano nemed euz a vertuziou, a zantelez hag a largentez ann aotroun'Eskop. Bemdez, dre'n abek da gement-se, e vije gwelet eul lod braz a dud ken tud paour, ken tud klanv, o tont da gaout ho Eskop pe kentoc'h ho zad evid en em erbedi d'he bedennou ha goulenn kuzuliou mad ha sikour digant-han. Rei a rea am aluzen gant largentez. Eunn abostol, eme-z-han, ne dle derc'hel cont e-bed euz ar pez a ro. Pa ne oa ket evit rei d'ar beorien kement a c'hoantae, e kase kuit anezho gand eur gomz vad-bennak. Karet e oa meurbed gand ann holl. Gand he gomziou dous ha tener, gand eun ear a gunvelez e teue da c'hounid kalonou ann holl.

Enn he skridou e weleur pe ken reizet e oa he spered ha pe ken dinam he galoun. Ne ket hon sonj ama komz anezho holl, nag ho lakaat penn-da-benn dirag ann daoulagad; re hir labour e vije kement-se evid-omp. Ne gomzimp nemed euz ar pez en deuz skrivet diwar-benn ann devosion da galoun Jezus. Sant Lorans Justiniani en deuz bevet adaleg ar bloaz 1380 beteg ar bloaz 1437.

Anu devosion da galoun Jezuz ne d-eo ket eta eun devosion nevez enn iliz. Ar zent euz a bep amzer hag euz a bep bro a zo bet kals douget d'ann devosion-ze, hag ho deuz he skignet e-barz ar bed, ha dre ho c'homziou ha dre ho skridou. Sant Lorans he-unan a enore kalz kaloun sakr hor Zalver. Er galoun-ze e rea kement a rea. Er galoun-ze e lavar deomp klask konsolasion, nerz ha buez. Oh! nag-hen-zo mad choum er galoun-ze! Me, me-fell d'in ober tri zelt, unan enn he zaouarn, eunn all enn he c'houliou, eunn drede enn he galoun. Eno e fell d'in diskuiz, kousket, labourat, gouzanv, pedi hag ober pep tra. Eno e komzinn ouz he galoun, hag am bezo kement a c'hoantaion. Neuze e rinn evel ma ree Mari he vamm dous-meurbed. Euruz ar c'hleze en deuz digoret ar galoun-ze! Oh! ma vijenn bet enn da lec'h, biken n'am be vennet mont er-meaz! Lavarout am befe: Ama eo al lec'h euz va ehan, hema eo al lec'h am euz choazet evit choum enn-han da viken. O tud diskiant ha diskredik, perag e taleit d'en em unani gand ho toue dre ar gouliou sakr-ze? O ene krouet hervez imaj ann aotrou Doue, setu da bried divin a fell d'ezhan da vriata, ha ne fell ket d'id tostaat! Dre eur garantez divuzul, en deuz digoret he beultrin hag e fell d'ezhan rei d'id he galoun. En em-unan startoc'h start ouz an Doue-ze ker braz ha ken huel. Te ez pezo neuze eur joa vraz. Da galoun a vezo neuze intanet, ha ne garfez ket mont er-meaz biken euz a houliou sakr hor Zalver. Siouaz, siouaz! petra a rin-me, pec'her m'a ounn? offanset am euz Doue hag abuzet euz an holl grouadurien. Gouzout a rann petra rinn: mont a rinn e gouliou hor Zalver. Bepred hag e pep lec'h e chouminn er gouliou divin-ze. Eno enebour e-bed n'hello va zrec'hi. O gouliou santel, o lec'h dudiuz! Euz ar galoun-ze evel euz a eur vammen dihesk e tired pep c'houekder.

E kaloun Jezuz e kave sant Lorans eur peoc'h dous e-kreiz he laboriou a ica bemdez war gresk. Salvet, Jezuz, a lavare, digorit d'in ho kaloun evit ma welinn ho kloar. O Jezuz dous ha mad, va c'haloun a zo re galet, ma ne d-eo tenereet gand ho koad. Va c'haloun a zo re zievez, ma n'en em zestum enn ho hini. O mesaer mad, me eo am danvad dianket-ze hoc'h euz klasket. Resevit me enn ho kouliou, ha ra vezinn difennet dre veriton ho pasion! *Le Bélaizir S.J.* *M. D.*

BUEZ AN DEN EURUS IAN DISCALCEAT.

Ian discalceat en doa douguet pell amzer an habit a urs sant Fransez, ha miret ato ar reglen oll ep mancout morse en distera poent. An aket-ze, eme eur Pap bras, a oll beza kemeret evit eur burzud braz, hag a zo avoale'h evit lacat canoniza unan a vugale Sant Fransez. Corf an den eurus a voue beziet, en iliz he gouent, e Kemper, en eur chapel tost da zor ar c'hœur, e tu an Aviel. Divezatoc'h e voue tennet eus he arched ha laket en eun arched all caeroc'h ha miret er memes chapel. Divezatoc'h c'hoaz e voue laket en eur chapel all en eun doare armelic great evithan. Hoguen couent Sant Fransez a voue guerzet d'an dispac'h vraz hag a zo hirio distrujet. Relegou Ian discalceat so bet collet calz anezho. Bez'ez eus gouscoude eul loden vad anezho en Ergue-Armel, a beleac'h an Aotrou'n Escop Graveran a zigasas gantha da Guemper, brema ez euz eun nebeudig bloaveziou, eun tam eus a graouen ar penn. An den eurus Ian discalceat a beder dreist oll evit caout an traou dianket. Kemperiz, hag oll dud ar c'harter o deuz eun devotion vraz evithan, ha cals a fizians enha; ha lavaret a rer e pare meur a zen clan en em erbed outhan.

Ar zænt, renet gant speret J. C., evitho da veva dibec'h, n'o deus ket credet ec'h aljent chom ep ober pinijen. Gouzout a reant penaus diskibien eun Doue maro var ar groaz, a dlie douguen ho c'hroas var he lerc'h ha bale var he roudou. Lakat a reant dirag ho daoulagad ar c'homzou-ma eus a Sant Paul: « Mar bevit ervez ar c'hig, e varvot. » Hag ar re-ma: « Ma lakit ar c'hig da zuja d'ar speret, e vevot. »

Nag e a dle ho buez ober mez d'ar gristenien dieguz ha digalon pere ne fell ket dezho clevet hano a binijen, a ra eun Doue eus ho c'horf, hag a les ho ene da vont da goll evit an eternite! Tud pere ne zonjont nemet da ober stad eus ho c'horf ha da glasc ho æzamanchou var an douar. Aoun a dlefent da gaout na glefent eun deiz ar c'homzou scrijus-ma eus an Apocalips: Seul vui a blijadur en deus bet, seul vui a boan a root dezhan!. G. M.

MUNUDIK.

Ar marvaillou-ma, bugale, n'int ket savet a nevez-zo; breman ez euz hanter-kant vloaz pe war-dro am euz klevet anezho evit ar weach kenta. N'euz fors. n'int ket fall da glevet, evel a welot.

Guewchall-goz ez oa eur fagoder hag en doa seiz map. Ar map iaouank n'oa nemet seiz bloaz, Munudik a read anezhan dre ma'z oa bihan-bihan dreist ar vugale all. Ar merc'hed tro-war-dro a lavare ne oa ket tevoc'h evit ar biz meud pa zeuaz er bed. (Ne d-eo ket arabad, a gav d'in, teurel eunn draik bennag d'ann traon, rak ar merc'hed, eur c'halz anezho diana, a zo lemm ho zeod).

Ar fagoder hag ar fagoderez o veza ma'zoant paour Job, ho doa beac'h-beac'h o vaga ho bugale; ar re-ze evelato n'ho d'oa ket damant d'ho c'horf, na petra'ta. Eunn dra all oa o tieza ann tad fagoder hag he hanter-tiegez: ar map iaouank a ioa sempl ann temps anezhan; didrouz e oa hag eunn tammik teval, hag ar fagoder a grede ez oa sempl a spered. N'oa ket, a c'hellit credi.

Ar paour kezik bihan, evit-han da veza furoc'h evit he vreudeur, n'oa ket eurussoc'h a ze. Gwall gaset e oa bemdez gant ann holl ha tamallet aliez e gaou: pounner oa he veac'h-enkrez, ha ne d-eo ket souez ker iaouank ma'z oa. Hag evelato ne gavent abek e-bed enn-han nemet lavaret a-wechouicou d'ezhan: torch da fri, Munudik, pe Mimik evel a lavare ar vugale.

Lavar'ta, Katel, eme eunn amezegez d'eunn amezeguez all, petra zeuio da veza ann nao-ze, tad, mamm ha bugale, rak ann dud a lavar a bep tu ez eo kresket war ann traou? — Mervel a raint marteze gant ann naoun, ann dud keiz anezho! — N'oa ket gaou a lavare Katel, rak ar fagoder ne ouie a be du trei evit gounid ho boed; ma lekeas enn he benn pellaat evit-mad he vugale diout-han.

Eunn nozvez eta, pa oe eat ar vugale d'ho gwele, ar fagoder o veza tosteet oc'h ann oaled, a lavaras d'he c'hrek: Doue her goar, eme-z-han, mantret he galoun gant ar c'hlac'har, ne d'omp mui evit maga hor bugale pelloc'h amzer; kaer hon euz, ne d-omp mui. — Petra 'ta vezo great, eme ar c'hrek? — Enn naoun na zeufent da vervel gant ann naoun dira-z-omp, me am euz lekeat em fenn kas anezho er c'hoat braz, war dro teir leo ac'hann, hag enn dra vezint o fagodi, ni a dec'ho didrouz hep gouzout d'ezho. — Penaoz, eme ar vamm, enn eur skuilla daelou, ha te gredfe ober eur seurt taol?

Kaer en doa, n'oa ket evit gounid war he hini goz: ni a zo paour glez, eme-z-hi, ni a zo ive tad ha mamm d'ezho.

Goude beza great he sonj gant-hi, ar fagoderez a oe trec'het, ha tad ha mamm a oe a-unan evit kas ho bugale d'ar c'hoat braz, gant aoun na zeufent da vervel gant ann naoun dira-z-ho.

N'euz fors pe hen a ioa bihan-bihan pe sempl a spered evel a lavare tud ann ti, Munudik n'oa ket pounner gleo; setu a zo gwir. Hiniennou zo-ken a lavare ez oa bet darbet d'ezhan mont da louarn. Ne ve ket souez, a gav d'in.

Petra reaz he-ma pa welaz he vamm o skuilla daelou stank? Kerzet sioulik war he varlochou evel pa ve eur raz e ve, ha mont da choucha enn eur pakadik dindan skabell he dad. Ne d-eo ket arabad, eme-z-han out-han he-unan, klask gouzout evit petra ema va mamm o skuilla daelou: aman e klevlun.

E kement-se n'eo ket fazia a reaz. An Trouns.

Tennet euz a Vignon an Vocance.

(*Eur pennad all eur weach all hiz ne vezo ket pell.*)

D'an Aotrou MORVAN, renêr ar gazêten Feiz ha Breiz.

Aotrou,

Ar pez em euz skrivet ebarz en ho kazêten ar bloazman var hon an Histor-Vreiz, en deuz gret kalz a vad evit lakaat anavezout al leor-ze. C'hoant em euz o ve anavezet gant an oll Vretonet; evito em euz hen skrivet ha diæz braz e kavan beza kollet va amzer ha va foan ma n'er velan otre daouarn ar baysantet. C'hoant em euz bet da oher vad d'am c'henvroiz, da bere em euz konsakret va oll buhez. E guirionez ec'h hellan el lavarout, n'em euz bet biskoaz ken sonch, nemet mad an dud divar ar meaz.

Evit lakaat eta mui oc'h mui ar Vretonet da briza ar leor Histor-Vreiz, em euz sonjet hirio lakaat e brezounek eul lodennik euz lizirou pere a guendale ban gant eur respet braz. Skrivet int bet din gant daou zen euz a bere e rean kalz a stad.

An hini guenta, an Aotrou *Hersart de la Villemarqué*, ker brudet dre he skridou hag he garantez evit hor bro, a skrive din divar-ben al leor kenta pehini oa oll e brezounek hervez reolen An Gonidek: « Ne ouzoun ket, emezan, piou en deuz skrivet al leon *Histor-Breiz*, hoguen, da c'hortoz gouzout ho hano, ec'h anavezan penaoz ez eo eul leor mad, talvoudek meurbet ha pehini en deuz gret din kalz plijadur da lenn. Perak-ta euz bet gret kement all a fazi en or moula anezan? »

An hini all pehini en deuz skrivet din a zo maro breman: an Aotrou *Brignon de Lehen*, pehini zo bet kannad pe *député* e Paris hag a oa eun den euz ar re vella a heller da velet, eur c'hristen evel ar re euz an amzer guenta euz an iliz. He lizer a reas eur joa vraz din p'am boa e recevet, rag an oll no deuz ket anavezet ar sonj em euz bet en or skriva an histor-man; hoguen ben en deuz he mennet mad.

« Recevet em euz gant ho lizer al leor e peuz skrivet var histor hor bro: araog o trugarekaat em euz lennet anezan pen da ben. El lennet em euz gant eun aket vraz, (*avec un vif intérêt*); hag o meuli a ran a greiz kaloun da veza sonjet ober eul leor ker mad ha pehini a lakaio ar re el lenno da denna kalz a vad anezan.

« Eun dra dalvoudek braz eo rei da c'hout d'ar re no anavezont ket c'hoaz ar goaloberou euz an dispac'h braz pe ar revolution. Er great o peuz, en or lakaat dirag daoulagat ar re a lenn ho leor torfejou an amzer truezuz-ze; en or skriva anezan o peuz gret eun dra

meulabl braz dirag Doue hag ar pezo dioskoprit divezatoc'h.

Cetu, e sonjan komzout pere a hell ober vad dheket avoalc'h e ve mad eul leor, ret eo c'hoaz e ve anavezet evit mad, ispisial pa ve skrivet evit tud pere ter deuz neubeut a zeskadurez. Ne leo'ket ebken evit an pez a skriven ma unan e kemeran aket. Gouzout a rit, Aotrou, peguement a labouran evit ma vo prijet evel ma dleer ho kazeten vihan, etc.

A. DE M.

Hano ar Zent evit an Sizun-ma.

Dillun, 10 kerzu. — Eus a eisvet ar Gonception didach.

Dimeurs, 11. — Sant Damas, Pap.

Dimerc'her, 12. — Sant Corintin, escop ha patron a escopti Kemper.

Diziou, 13. — Santez Lucia, gueirc'hez ha merzerez.

Dirguener, 14. — Eus a eisvet sant Corintin.

Dissadorn, 15. — Eisvet an Gonception didach.

Dissul, 16. — Tredé sul eus an Asvent.

An Aviel hirio.

Ar Iuzevien a gassas a Jeruzalem beleien ha levitet da gaout Ian Vadezour evit goulen outhan : Piou oc'h-hu? hag ec'h anzavas, ha ne hac'has ket ; anzao a reas ne ket hen oa Jesus-Christ.

Petra ta, emezho? hag Elias oc'h-hu? hag e lavaras dezho : n'oun ket. Ha profet oc'h-hu? Hag e lavaras : ne don ket.

Piou oc'h-hu ta, emezho? evit ma c'hellimp rei respont d'ar re o deus hon digasset? Petra ri ac'hanoc'h hoc'h unan? Bez' ez oun, emezhan, mouez an hini a gri er goueleac'h : pourchassit, eünit he hent d'an Aotrou, evel m'en deus lavaret ar profet Izai.

Ar re a ioa digasset da gaout Ian, a ioa a douez ar farizianet.

C'hoaz e c'houlehjont outhan : perag eta e vadezit-hu, ma na doc'h nag ar C'hrist, hag Elias, na profet?

Ian a lavaras dezho : Me a ro ar vadiziant a zour. Hoguen en hó touez ez eus unan ha ne anavezit ket. Hennez a dle dont var va lerc'h, hag a zo en tu all din me, ne doun ket din dá zilassa he voutoul dezhan.

Kement-ma a zigouezas e Bethani, en tu all d'ar ster Jourden, eleac'h ma edo Ian o vadezi.

(S. Ian. I. 19).

G. M.

KELEIER.

An Aotrou Forces so hanvet vikel e Landudec.

An Aotrou Rideller, vikel e Landudec, so hanvet vikel ePlozevet.

An Aotrou Lavis, vikel e Plouzevet, so hanvet vikel e Plougastel-Daoulas.

Setu ama an niver a dud a so cavet e pephini eus ar pemp arrondissamant eus a zepartamant Finister er bloas 1866. Lacat a ran e kichen, an niver a voa brema ez eus pemp bloaz, hag ar pez a zo muioc'h brema.

	E 1866	E 1861
Brest. . . .	230,316.	210,351.
Castellin. . .	108,877.	105,402.
Montroulez. .	143,102.	141,547.
Kemper. . . .	130,673.	122,794.
Kemperle. . .	49,517.	47,659.
Eh oll. . . .	662,485.	627,750.

E departamant Finister ez eus hirio 228,[illegible] muioc'h evit na voa er bloas 1800.

E Brozaoz, a leverer, ez eus ive brema dourcher bur ha meur a hini o deus collet ho buez gant ar revezion.

Setu ar goan o tont hag an erc'h o comans gwezan douar. An erc'h a leverer, a so eun tremp, hogen ober a ra vad pa'deu ken abred?

Ne velan ket e comse ar c'hazetennoù a erc'h a c'harterioù all a Frans. Daoust ha Breiz-Izel e dele er bloa-ma an tanva kenta? Ar pez so sur eo ez koezet erc'h e Kemper ar c'hentañ dervez a vis Ever. Ar pez a ellan da lavaret eo e voa redlama en dervez bete ma zeus maro var ar ru eur vaouez d'ivar ar meaz deut d'ar marc'hall, ha ne greden ket e vefe bet ken pell abeg eus he maro nemet ar riou.

Eur c'helou am eus da reiñ d'ar re a lenn gwezan. Ervez ar c'heleier, istim a'z Zaozon, evit kenumet ar ma so cresket eals a revez zo. Ha perag? Perag ar Zaozon ne allent ket en em vevel hag ar re all vro-ma hag ho he ablamour ama e laker da gwenn ejennet da labourat hag o deus eun nebeut blonezi araog ma ho laker er c'hraou da larda, eleac'h e vezaos ne laker ket an ejennet laouank da labourat, ha lardeusdre ma savont. Hoguen ar c'hlenvet so dezho vro ze var ar chatal en deus great dezho anaout an ha zoken gueloc'h leg ejennet Frans er bro-ze. An guezieg a gred zoken ne deo ordenans c'hlenvet ejennet dre eno nemet ablamour marc'hed ker ha re abred. Red eo en dele Douetoet ev tlefot d'an renta serviched an dendre he labour araozhe vez hag he guik. Eleac'h ma laker evel ber vro-ma an ejennet da labourat araog ho larda, ar c'hlenvet n'en deus great a zistruch varnezho.

E.

PRIZ AN ED.

Kemper — *24 Du.*		Pont Napat — *29 Du.*	
Priz ar c'hant kilo.		*Priz ar c'hantkilo.*	
Guinis. . . .	14 lur, 69 c.	Guinis. . . .	16 lur, [illegible]
Segal. . . .	8 lur, 99 c.	Segal. . . .	10 lur, [illegible]
Éiz.	10 lur, 25 c.	Éiz.	10 lur, [illegible]
Ed-du. . . .	6 lur, 63 c.	Ed-du. . . .	7 lur, [illegible]
Kerc'h. . . .	10 lur, 10 c.	Kerc'h. . . .	10 lur, [illegible]
Avalou-douar	4 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, [illegible]

Ar Gerant : An. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kangal, Moulerien.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust.

Evit eur bloas. . . . . daou scoulet.
Evit c'huec'h miz. . . . . eur scoulet.
Evit tri miz. . . . . c'huec'h real.
Eur gazeten ebken. . . . . daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Aotrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Aotrou Salaun, ebken. An abonamant a guemezer eo ti an Aotrou Salaun libreer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 15 Kerzu 1866.

Ne deus marteze var an douar netra caeroc'h da velet, netra hag a iafe dounoc'h e speret hag e calon an oll, eguet eur c'hristen mad o vervel. Evelse unan eus an traou caera a gavomp er Scritur Sacr ez eo Jacob var guele ar maro, Jacob o rei he vennoz hag he guentelíou diveza d'he vugale, o lavaret da bephini anezho petra dlie c'hoarvezout gantha ha gant he liguez. Maro sant Joseph so c'hoas dudiissoc'h : Joseph a vard etre divrec'h Jesus, ha Mari en he guichen. « Dirag ar bez, eme eur scrifagner brudet, eo e tiskuez ar religion gristen pe guer caer eo. Mar o deus ar re goz guech all sonjet da renta enor da ludu ar re varo, morse n'o doa sonjet lacat an ene e stad da vont d'ar vro all-ze a beleac'h ne zistroer morse. Ar religion gristen epken e deus sonjet e kementse.

Guelit eur c'hristen mad en he amzer diveza. An deu-ze ne deo mui eus ar bed-ma ; ne deo mui na d'he vro, na d'an dud etouez pere en deus bevet ; ne sonch mui en amzer, an eternite epken a so en he speret. Eur beleg a so en he guichen hag a goms dezhan eus ar vuez da zont, euz ar vuez-ze a dle padout ato.

Dont a ra erhin ar moment diveza. Dor an liz a so bet digoret d'ar c'hristen dre eur zacramant pa eo deut var an douar, eur zacramant all a ia brema da zigneri dezhan dor an env. Ar religion e deus luskellet he gavel pa eo bet ganet, ha brema he dorn hen luskello adarre e cavel ar maro. Ne ket gant dour eo her sanctifio brema evel ma reas p'oa dent er bed, mes gant col evel eur beacher a ia en hent. An nouen a dor nebeut ha nebeut an oll liamou hen dalc'h c'hoas stag oc'h an douar, hag an ene en em denn goustadig eus ar c'horf. Ker sioul eo, ma lavarfet e cleo dija can an Ælez. An Æl a beoc'h a deu da zerra he zaoulagad oc'h sclerijen dister ar bed-ma, ha d'ho digueri oc'h sclerijen skeduz an eternité. Mervel a ra, ha ne deo ket bet clevet o tenna he huanad diveza. Ker sioul, ken didrouz eo tremenet, ma sonch d'an oll, eur pennad mad, ne deo nemet moredet. Setu penaus e varf ar c'hristen mad. »

Doue a zalc'h ato da ober burzudou, ha red eo en dele c'hoant da ziskuez santelez he vikel var an douar, rag setu ama adarre eur burzud henvel oc'h an hini ma comzemp anezhan er sizun dremenet, eur glanvouréz pareet o touch outhi eun tam eus a zoudanen Pii Nao.

Eul leanez iaouanc'a voa dalc'het gant eur c'hlenvet ha ne barcer nemeur diouthan, eur c'hlenvet er mell kein. Eat oa bete dor ar maro. Ar vedesinet ar re vouezioca o doa lavaret, great eo ganthi ; ne zavo biken. Mad, savet eo. Goulen a voa great evithi bennoz an tad Santel eus a Rom, hag e c'horioze ar venediction-ze. Evel ar c'hreg a gomz an Aviel anezhi hag a grede mad e vije pare mar gaje touch ouz Sae hor Zalver, houma a espere ive, hag a lavare : « Pii Nao am farco ! He æl mad a roi dezhan da anaout peguement a boan a c'houzanvan, hag em bezo da guenta ar venediction so goulennet digantha evit hor c'houent ! » Eun tam eus a zoudanen Pii Nao a voa roet dezhi, hag e talc'he crog enha, hag e poke dezhan gant ar brassa respet. Lavaret a rea zoken pe da vare e pareje, hag e guirionez d'ar mare ma e doa lavaret, e tigouezas benediction ar Pap eus a Rom, ha kerkent, en eun taol, ar glanvouréz en em gavas pare. Ar pevare dervez oa eus eun navet a voa comanset evithi. Ar medesin en doa beac'h o cridi he zaoulagad, rag great en doa kement a voa en he c'hallout evit he farea, hag e lavare : Ne ket va louzeier-me eo o deus ho pareet, va c'hoar, eun dra bennag all eo.

Brema ez eus tud hag a gri : Perag comz dalc'h-mad a vurzudou ? D'ar re-ma e c'helfemp lavaret : Perag e plij gant an Aotrou Doue ober burzudou ? ha ne deo ket evit ma vezint roet da anaout d'an dud ? Ha ne deo ket evit diskuez he oll-c'hallout d'ar re o deus nebeut a feiz? Evit diforfila eun nebeut ar feiz en eneou eleac'h ma zeo cousket ?

Mes perag comz a vurzudou great gant ar Pap? Perag?

Daoust ha ne ell ket an Aotrou Doue lacat he vreac'h oll c'halloudus e servich he vikel pa fell ganthan ? Daoust ha ne ren ket Pii Nao eur vuez santel avoalc'h ; ker santel zoken ma na gaf ket he enebourien an distera tra da rebech dezhan ? Daoust ha n'en deus ket a nec'h-amanchou hag a drubuillou avoalc'h da c'houzanv ? Daoust hag e zo bet cals a babet hanvaloc'h oc'h he C'ho mestr divin, hag o defe douguet ho c'hroas gant muioc'h a galon evit na ra Pii Nao ?

Setu ama c'hoas eun dra all tennet eus a gazeten ar c'hreisdeiz, hag an hini a lavar ar pez a vercomp ama a so eun den din da veza credet.

Brema ez eus tremen bloaz, ar c'hont S..., pehini so e penn unan eus ar stalioù braz e kichen Paris, a voa e Rom hag a voue diguemeret gant Pii Nao. Ar Pap goude beza comzet outhan eun nebeut, a c'houlennas digantha :

— Ha beleg oc'h-hu ?

— Ne doun ket, Tad santel, eur c'hreg am eus ha pemp bugnel.

— Mad, eme ar Pap, me a lavar deoc'h e viot beleg. Ho pizach a zo bizach eur beleg. Hag e roas dezha calonèg he veneidiction.

Abaoue ar c'hont S... so deut da veza intanv. Hirio ema e Rom o studia an theoloji e ti an tadou Lazaristet.

Ar bed oll christen a so brema e peden. A gantchou, a vilionou ema an dud fidel o pidi. Pedi a rer evit an Tad Santel ar Pap, evit an Iliz. Ar pedennou a zao varzu an env eus a bep leac'h, hag ato dre zaouarn Mari. Ama e rer eun navet, ahont e rer eur garantenez evit Vikel Jesus-Christ. An Ilis ne dens nemet eun arm, ar beden, mæs ar beden a zo ker cre ! Piou a ell beza treac'h da Zoue ? Hag ar beden a laca Doue he unan da zevel ha da lacat he vreac'h oll galloudeg da zicoun an hini en em erbed outhan. Petra ne ell ket ar beden, dreist oll eur beden casset bete, treid Jesus dre zaouarn he vam ar Verc'hez Vari Evelse brema gouel ar Gonception didach a ro tro d'ar gristenien da zevel ho mouez etrezeg ar Vam a drugarez ha da c'houlen diganthi ma titenno ar Pap, ma roto dezhan scoazel ma lacai he map da zont he unan da zicour an hini a zalc'h leac'h dezhan er bed-ma, ha da gaout sonch eus he bried an Ilis santel.

Guech all Sant Per a voue laket er prizon dre urs Herodez. An Iliz, an oll gristenien a Jeruzalem en em lakeas e peden evithan, ha Doue a gasas he æl evit terri he chadennou hag he denna a brizon. Perag hirio Doue ne rafe ket kement all evit an hini so azezet var gador Sant Per ? Ar beden ne deus ket nebeutoc'h a nerz hirio evit e devoa neuze.

Pa glever hano da bidi evit hon Tad Santel ar Pap, e caver tud hag a c'houlen droc'hut : ha clan eo an Tad Santel ? Evel pa na dlefet pidi evit eun den nemet pa vez clan ! Evel pa na ve nemet iec'het ar c'horf da c'houlen evit eun den ! Pii Nao so hirio ker iac'h ha pep hini. N'eus marteze deu eus he oad a na iac'hoc'h evithan. Oher a ra he labour evel eun creiz he nez. Mez Pii Nao en deuz izomou, an santel e deuz izomou, marteze muioc'h hini a evit e mare all chet. Ha setu perag e pedet Pap, evit izomou an Iliz. Setu perag ar bed Doue da zifen he Vikel, da zifen he Iliz, ma vezint treac'h d'ho enebourien, evit ma vire an dud dizoue, da ober droug d'ar Religion.

Var guementse, ez an da gonta eun dra vrao avoalc'h digouezet er sizunveziou-ma, e kær Vien, en Autrev ma lennet er gazeten (*le Monde*).

Er guær-ze ez eus a bep amzer eur c'hriz ha ouzeur ket penaus eo bet savet. Da zulvezion ze, hag gale daouzeg, trizeg vloas a ia dre guær'h di da lenn an Aviel. Pa o devez lennet an Aviel en ti, e serront ho levr, e testumont ar guementou a roer dezho, hag ez eont da eun tu all da ober mes tra. Dissul eta, unan eus al lennerien ze o vez eat d'ober he dro, eleac'h lenn Aviel ar zul, lennet eus an naontecvet pennad a Sant Lucas, a laerraz eus aviel all tennet ive eus a Sant Lucas, eus ar pennad pe vare. Daoust pe gant sonch pe ep sonch e roa kemense, da viana, goude beza lennet pleg ar pennad eus he Aviel, e save he vouez pa veze digouezet gre ar c'homzou-ma a zo, e fin an Aviel ze : « An Ha vien eus ar synagog o veza clevet Jesus o comz ma rea, a ieaz eun droug-bras enho. Sevel a rejont hag her c'hasjont er mez a gear, var greun eur menez, evit he stlepel a-hino dan traou, dre gen dezho a dremenaz dre ho c'hreiz ha en eu donnas. »

Ar bugnel a lennaz an Aviel ze, e kement ti ma ze ha bevech e, save he vouez, dar c'homzou ze. Kementse a ell diskuez e pe stad en em gavet hon Tad Santel an Pap en deiz hiziv, hag arru da lavaret perag o deus kement a blez an oll gristenien da ha evithan.

Setu ama adarre eur beden great gant Pii Nao unan. Cant delvez indulgansou so staget outhi.

« Aotrou, lakit ho scoazeli en dro d'ar gear-ma Rom. Ra deui hoc'h elez da zioual he magerez Silaoust en ho trugarez, peden ho pobl. Distrei he coler divarnezhau. Rag hoc'h enebouriein so en zestumet hag a ra fougue gant ho ners. Mes c'hwi Aotrou, distrujit ho gallout ha cassit-hi en ho zo evit ma vouezint ne deus den hag a vrezeleo domp, nemedoc'h-hu, hon Doue. »

HISTOR ZANTEL

(*Pemped pennad*).

Doue a gas Moïzes da gavout he vreudeur en Ejipt.

Ann dud vuel pe *humbl*, ha fur n'en em hastont da ghemeret kargou. Moïzes, oc'h anavezout he zis-

vez, en em zifenne dre ma helle ouc'h Doue he-unan, spountet rag ar garg vraz a roe Doue d'ezhan : « Aotrou, emezhan da Zoue, ne gredint ket ac'hanoun, ha ne zelaouint ket va mouez. Mes lavarout a raint : Ann Aotrou d'en deuz ket en em ziskouezet d'ehoc'h Ann Aotrou Doue, evit he galounekaat, hel lakaaz da ober daou vurzud eno var al leac'h. Petra a zalc'hit-hu enn ho tourn, eme Zoue d'ezhan ? Moïzes a respontaz : Eur voalen. Hag ann Aotrou a lavaraz : Taolit-hi d'ann douar. He zeuler a reaz, hag e oe chenchet enn eun aer ; enn hevelep fesonn ma teac'haz Moïzes var he ghiz.

Hag ann Aotrou a lavaraz : Astennit ho tourn ha kroghit enn he lost. Astenn a reaz he zourn, hag e savaz ann aer, hag ann aer a zeuaz adarre da veza goalen. Kement-ma, eme Zoue, em euz great dira-z-hoc'h, ha c'houi rai ar memes tra dirag ho preudeur, evit ma kredint en deuz Doue ho zadou en em ziskouezet d'ehoc'h.

Hag ann Aotrou a lavaraz c'hoaz : Likiit ho tourn enn ho pruched. Ha Moïzes, o veza lekeat he zourn enn he vruched, hen tennaz ac'hano goloet a lovrentez guenn ec'hiz erc'h. — Likiit ho tourn endro enn ho pruched, eme Zoue. Hel lakaat a reaz, hag hen tennaz adarre, hag he zourn a oa neat evel he ghiz all.

Ma na gredont ket ac'hanoc'h, eme ann Aotrou, ha ma na zelaouont ket mouez ar burzud kenta e kredint da vouez ann eil burzud. Ma na gredont ket c'hoaz d'ann daou burzud-ze, kemerit dour euz ar ster ha skuillit-hen var an douar, hag ar pez ho pezo tennet euz ar ster a vezo chenchet e goad.

Moïzes a lavaraz neuze : Me ho ped, Aotrou, da deurel evez penaoz n'oum bet biskoaz eun den elavar (*lokansuz*) hag abaoe ma hoc'h euz komzet ouz ho servicher, ounn deuet besteod gouassoc'h eghet araok.

Ann Aotrou a lavaraz d'ezhan : Piou en deuz great ghenou ann den ? pe, piou en deuz krouet ar mud hag ar bouzar, ann hini a vel hag ann hini a zo dall ? Ha ne ket me eo ? It eta, ha me vezo enn ho kenou, hag a zesko d'ehoc'h ar pez ho pezo da lavaret.

Ha Moïzes da respont : Me ho ped, Aotrou, kassit ann hini a dleit da gas. Da lavarout eo, kassit d'ezho ar Messi, ho Map, Redemptor ar bed, pehini a dle beza e guirionez diboanier he bobl.

Doue, o velout digarezioù Moïzes, a ieaz droug enn-han, hag a lavaraz : Mad, Aaron ho preur a zo eun den elavar, hen-nez a gomzo en ho leac'h. Chetu-hen o tont var hoc'h arbenn, kelennet gan-en. Pa ho kuelo, e vezo laouen he galoun. Komzit d'ezhan, likiit va c'homzou enn he c'henou, me vezo enn ho kenou-hu hag enn he hini ; ha me a ziskouezo d'ehoc'h he taon petra ho pezo da ober. Hen a gomzo evid-hoc'h d'ar bobl, mes c'houi a vezo he ghelenner er pez a zell ouc'h Doue. Kemerit ivez ar voalen-ma enn-ho tourn, gant-hie reot burzudou.

Neuze Moïzes a zistroaz da gavout Jethro he dadkaer, hag a lavaraz d'ezhan : Mont a rinn da gavout va breudeur enn Ejipt, da velout ha beo int c'hoaz. Ha Jethro a lavaraz d'ezhan : Ti e peoc'h.

Moïzes eta a ghemeras he c'hreg hag he zaou vap, ho lekeaz var gheinenn azen, hag a zistroaz d'an Ejipt, o tonghen enn he zourn goalen Doue. Hag ann Aotrou-Doue a lavaraz d'ezhan na oa o tistrei d'ann Ejipt : Na vankit ket da ober dirag Pharaon ar burzudou em euz lekeat enn ho kourc'hemenn. Me a galedo he galoun, ha ne lezo ket ar bobl da vont kuit. Ha c'hui a lavaro d'ezhan : Chetu ama petra a lavar ann Aotrou : Va map henan eo Israel. Lust va map da vont kuit evit ma rai em enor al lidou a c'houlennan. Ne ket falvezet d'eoc'h hel lezel ; chetu ez ann da laza ho map henan.

Hoghen an Aotrou a lavaraz da Aaron : Kea var arbenn Moïzes er gouelec'h. Hag ez eaz var he arbenn hag he vete var menez Doue, hag e pokaz dezhan. Ha Moïzes a zanevellaz da Aaron kement tra en devoa lavaret ann Aotrou d'ezhan oc'h he gas, hag ar burzudou en doa gourc'hemennet d'ezhan ober.

Hag e teujont ho daou enn Ejipt. Hag e tastumjont holl henaouted bugale Israel. Hag Aaron a zanevellaz dira-z-ho ann traou en doa lavaret Doue da Voïzes, ha Moïzes a reaz burzudou dirag ar bobl. Hag ar bobl a gredaz. Kompren a rejont e oa deuet Doue da velet he bobl, hag en doa sellet ouz ho enkrezioù, ha stouet holl beteg ann douar, ec'h adorjont.

H.

Buez, Vertuziou ha Maro Sant Loraus Justiniani.

Arc'heskop euz ar gear a Venis.

Devosion sant Loraus da galoun ar Verc'hes Vari a oa ive braz ha tener-meurbed. Gouzout a rea eo dre-z-hi ez ier da galoun Jezuz. O Mari, mamm dous-meurbed, ha gwir eo emoc'h e-barz tred ar groaz ? Ar Kentoc'h, war ar groaz emoc'h, ho mab a zo krusifiet enn he gorf, ha c'houi a zo krusifiet enn ho kaloun. Seiz klezo a welaim plantet war eunn dro enn ho kaloun. Treuzit eo gand ann tachou, kurunet eo gand ann tachou, kurunet eo gant spern, mantret, glac'havet eo, treupet eo gant vestl ha gwin-aigr. O rouanez a c'halon, perag en em c'hlazit-hu evel se evid-omp ? Ha ne oa ket a-walc'h euz ho mab ? Ha red e oa ouz-penn ma vez bet krusifiet ar vamm ? O kaloun leun a garantez ! Setu c'houi senchet enn eur mor a c'hlac'har ! O Mari ! petra oc'h euz great ? Perak dont war ar c'halvar ? Perak dont da welout eur maro ken euzuz ? mes netra n'en deuz miret ouz-hoc'h da zont, rak ho kaloun ne oa ket mui enn-hoc'h, bez'e oa c'hoanou, e gouliou ho mnia karet. Distrei, distrei hon rouanez ! Mar d-eo skoet hor pastor, ne lamit ket hor mamm digan-e-omp. Mes ne selaouit ket ac'hanoun. Jezuz a zo krusifiet enn ho kaloun. Treuzit eta va hini gand eur c'hleze. O va rouanez, na me ve euruz mac'h helfen beza gouliet evel ar vamm hag ar mab ! me ho ped, o va rouanez vraz ha va mamm tener, mar am euz ho klac'haret enn eunn ddare bennak, en em venjit, treuzit va c'haloun !

Kalz muioc'h c'hoaz hor befe da lavarout, mes red eo achui. Sant Lorans à zeue da vont enn he dri-uguent vloaz. D'ann oad-ze, kollet gant-han he nerz hag he iec'hed, e oa gwelet o veilla, iuni, labourat ha skriva evel diagent.

Eunn devez goude pred, e lavaraz : oh ! na me iafe kuit euz ar bed gant plijadur, mar karfe Doue va gervel ! koulskoude, o Jezuz dous ha mad, ne rit ket kement a c'hoantaan, mes ar pez a zo talvoudeka d'am fobl. Doue a selaouaz he beden. Nebeut derveziou goude e teuaz da choum gwall-glanv. Aozet eo d'ezhan eur gwele. O welout ar pez a reeur, e lavaraz : Penaoz eur gwele plum evid-oun-me? Ne ket war eur gwele a blum en deuz teurvezet va Zalver gourveza, war eur c'hoad kalet ha digompez eo. Ha n'hoch euz-hu ket sonj euz ar pez a lavare sant Martin : War al ludu ha war eur roched reun e tle mervel ar c'hristen. Red e oa eta lakaat aun den santel war eur goz vatalazen. O welout hast hag aket he servicherien war he dro, hag ar remejou a aozent; siouaz, eme-z-han, o c'huanadi : Perak kement a boan hag a zispign evid eur c'horf a vreinadurez ; endra ma tiouer peorien Jezuz-Krist, bara, dillad, lojiz ha koat da ober tan ? E berr e teuaz da welout e oa tost he heur diveza. Va bugale, mont a rann da vervel, tostaat a ra ar pried, red eo mont d'he arbenn. O sevel he zaoulagad, e lavaraz : mont a rann, va Jezuz. Ar re a oa enn dro d'ezhan, her gwele, gweach leun a fizians hag evel pa ve bet a-neuze er Baradoz, gweach karget a spount, o sonjal e barnedigezou ann aotrou Doue. Na c'houi a zo euruz, a oa lavaret d'ezhan, eur gurunen gaer a zo preparet evid-hoc'h enn env ! O va bugale, ar gurunen-ze a zo evid ar re kalonek, ha n'eo ket evid ar re laosk evel-d-oun-me. Goude-ze, o veza leun a fizians, hag oc'h welout ann holl oc'h wela, perag ann daerou-ze, eme-z-han ? En em laouenait kentoc'h, ha ne welit ket. Roet eo d'ezhan he sakramanchou diveza. Ho reseo a reaz gand eur feiz hag eunn devosion vraz. Goude e komzaz diwar-benn ar maro mad hag euruzted ar Baradoz. Her gwelout a rit, va bugale, ez ounn-me dare da vervel. Oh ! ra vezo trugarekeet Doue, p'eo gwir, n'euz hent all e-bet evit mont d'an env nemed ar maro ! Petra eo ar vuez ? Eur skeud hag a dremen timad. Jezuz-Krist a zo maro evid-omp ar c'henta, arabad e vije eta kaout aoun rag ar maro goude m'eo maro Jezuz-Krist he-unan. Ann danvad dianket ounn, a lavare c'hoaz; distrei a rann e trezek va vastor. Digorit d'in, o pastor mad ho kraou-denved. Ne d-oc'h ket evit refus da selaou mouez ann hini a c'halv ac'hanoc'h. Ne gredann ket, o Jezuz mad-meurbed, goulenn eul lec'h e-touez ar sperejou euruz a wel ac'hanoc'h en env, koulskoude ho krouadurik-bihan a garfe kaout eul lodenik euz a euruzdet ho Zent er Barados. Oh ! na me vije euruz, me vije mil gweach euruz, mar teurvezit, o ma Jezuz, va lakaat dindan treid ann izela euz ar re salvet!

Neuze o tistrei ouz ar re a oa enn dro d'ezhan, e lavaraz : Evid-hoc'h-hu, va bugale, mirit gourc'hemennou Doue ; enn-ho hag enn-ho hep-ken, e kavot peoc'h, frankis, santelez ha buez. Sellit ouz-in. Her gwelout a rit, mont a rann da vervel. C'houi a varvo ho-unan eunn deiz. Nikun ne hello en em virout dioc'h ar maro. Petra vezo holl prederiou pe soursiou ar bed d'ar c'houls maiz ai gand ann avel ann holl draou ma vec'h bet touellet gant-ho? Petra vezo d'ehoc'h madou ann amzer, pa vezo ann amzèr o vont da guza, evel ma ia da guza evid-oun-me ?

Goude-ze, o sevel he vreac'h, enn eur ober sin ar groaz, e roaz he venediksion d'ann holl, hag e teuaz he huanaden diveza. Evel-se e varv ar re a zo bet devot da galoun sakr hor Zalver. *M. P. K.*

Tennet euz ar Bollandisted. *Le Bélaigneux.*

Eur Vereury nevez benniguet.

En dez all daou vignon coz, bet camaradet scôl, unan eus a Dreguer ac eguile eus a Leon, en em gavas en er guichen en eur foar.

— Penos a rez-ta, Yan, eme an Tregueriad, o lamet da boket de vignon ? — A te, Viçant, eme al Leonard ? Nac en so pel abaoue nor beus ket en em velet ! — Ia, trivec'h pe naontec vloas so da nebeuta, eme an Tregueriad.

Yan. — Na pebes egen caer a peus-te aze ! Petra, a prenet e peuz-te anezhan ; peotramant er savet e peuz-te ?

Viçant. — Ema so savet ganeme, ac a so a voën chatal an Aotrou de Champagny, a vaner Keranroux.

Yan. — Sel-ta, clevet em beus parlant eus an Aotrou-se ac eus he Itron. Ne anavezan nicun anezo ; mes a guir eo e caront calz an dud divar ar meaz ; a penaos eleac'h ober ec'his fors tud chentil pere a ia d'ar c'heriou da guemeret o flijadur a da zispign ho danvez, e chomont ato en ho maner evid rei labour d'an dud paour ; evid deski d'an tieien labourat guel ho douarou a tenna profit eus ar mecanicou da ada, da zoura, da ventat, da zrailla boued chatal.... ac e savont eur vereury nevez pehini, var a levereur, a vezo caer meurbed?

Viçant. — Ah, Yan ! me garche e vijes bed e Plouyan d'ar bevarzec a vis dû diveza ; neuze e pije guelet oll kement a c'houlennes ouzin. En dervez-se just eo bed benniguet ar vereury nevez a behini e peuz clevet coms. Estonet e veses o velet craou ar chatal, eun hent ouarn en he greiz ; o velet al lochennou da lakat an drevach, oll var vaout !.... Ba ! n'oun ket evid rei dit da entend peguement a draou caer a so gread eno. Deus eun dervez benac d'am c'hear, a me iel ganez d'o guelet.

Yan. — Ac eo echu ar vereury nevez !

Viçant. — Ia, a benniguet eo bed d'ar bevarzec a vis dû, evel ma lavaren dit dabord. En dervez-se oa gouel bras er maner. Calz tud a ioa, a beb renk, ac ouspen uguent beleg, etouez pere pevar chaloni.

Yan. — Na perac kement-se a veleyen ac a driomph evid benediction eun ty nevez ?

Viçant. — Cleo, Yan, ar famil-se e deus digasset ac a zalc'h eur frer a seurezet er barres. N'ouffes biken gouzout peguement a vad a ra ar scoliou-se ; mez ar veleyen er goar. — Eur breur d'an Itron a so cabiten e Rom, da beleac'h eo eat, evid netra ac e risk he vuez da zifen hon Tad Santel ar Pab ac ar Relijion. Me sonj ding, ar veleyen a daol evez ouz an traou-se oll ; a pa gavout leac'h ne vankont jamès da ziskuez ho c'harantez ac ho istim evid ar famillou ac an dud a ra evelse vad d'o farres a d'ar relijion ; evid rei courach d'ar re binvidik da ober muioc'h mui a vad deomp-ni ken etrezomp tud paour, artizaned a tud divar ar meaz.

Yan. — Lavar din-ta, Viçant, penaos e tremenas an traou.

Viçant. — Araoc benniga ar vereury nevez eur beleg chaloni (Aotrou Person Kemper oa, eme an dud) a brezegas divar an derez huela a zor an ty. An Aotrou-se avad ne ma ket da c'hout gantan. Ne voe ket pel o prezec ; mes dour en doa bet a veur a feunten : mont a rea ken eün d'ar galon !

Yan. — Var betra e prezegas.

Viçant. — Var galz traou. Lavaret a reas penaos e venniguer an tyez evid pellât an droug-speret ac he valiç divar kement den a tra a chom enno ; ac evid tenna benediction an env varnezo ; penaos an tiez a dle beza benniguet evid receo ar gristenien consacret da Zoue dre ar vadiant. Nicun, emezan, ne dlefe biken en ankouat....; ac e roë da sonjal da veur a hini al lec'h d'ober e vea culpa ! Goude-se e reketas peb seurt benediction var an Aotrou a var an Itron, pere a zo a lignes ar sænt ; ac e coms eus an demezel Maria de la Fruglai, ho moereb, maro evel eur santez a nevez-so en eur gouent a Baris. Eur guer a lavaras ive a veleyen ar barres, pere so daou veleg crim.

Va mignon Yan, re ir e ven o conta dit an oll draou caer eus an derves-se. Credabl er c'hastel e zoa lein d'an dud chentil. Evid er vereury e velet eur maread a dud divar ar meaz ous taol ; a goude lein e voe canet eur ganaouen neve pehini a res meur a vech sclakal an daouarn.

Yan. — Gouzout a rez ar ganaouen-se dindan evour ?

Viçant. — Nan avad. Mes cleo, marteze e ma ganen em godel. Cetu y ama :

Ton anavezet.

Eun dra bennac zo a nevez,
M'a z'eus ker bras kompagnunez
M'a z'eus hirio kement a drous
En dro da vaner Keranrous.

Tud chentil hac Itrounezet
En ho c'harrosiou arc'hantet,
A veler o tont a vanden,
Oll guisket kaer hac oll laouen.

Kalz merourien, tud a vicher,
A zired ive d'ar maner,
Ho dillad sul guisket gant-ho
Evel pa zafent d'eur frico !

Kaon pe levenez er maner
A zigass d'y tud ar c'harter,
Hac ar pinvidic hac ar paour
Ne zeuont da glask arc'hant nac aour.

Ar penn kaos eus ar jolori
Eo Roz-Menez ar vereury,
Ar vereury nevez savet
Hac a vo hirio binniguet.

E peb amzer, tud chentil Breiz,
Tud a galon ha tud a feiz,
Ho d'eus caret ar brezounec
An artizan hac an tyek.

Seblantout a ra d'in clevet
Oll Bloujannis o lavaret :
Henor d'an Aotrou Champagny !
Bennos Doue d'he vereury !

Bennos d'an Itron, d'an Aotrou,
A zispign ama ho madou,
A vev e kreis ho merourien,
Vit ho zicour hac ho c'helen !

Bennos da Rozen ar menez !
Ra vevo pell en hon touez !
Hanvou Saisy ha Champagny
A zo caret gant peb hini.

D'an abardae e voe eun tantad a joa, music a' calz levenes ; a me sonj din pebhim en eur vont kuit a lavare ennan e-unan assambles gant ar ganaouen ac o sonjal e difennourien hon Tad Santel ar Pab :

Hanvou Saisy ha Champagny
A zo caret gant peb hini.

X.

MUNUDIK.

Mar d-eo plijout a ra d'e-hoc'h, bugale, ar marvaillou am euz lavaret diwar-benn Munudik, me lavaro re all ar weach-ma. Setu emoun gant-hi :

Great he gefridi gant-han, Munudik a iez da c'hourvez war he dammik gwele. Dihun e choumaz hed ann nosvez, a c'hellit kredi, rak ne ouie petra da ober.

Pell kent ma tarzaz goulou deiz, hor paotr bihan a zavaz euz he wele, hag hen mont d'an aot ha dastum eno eur c'hodellad meinigou gwenn. Goude-ze e tistroaz d'ar gear evel kent ha goude.

Ann tad, ar vamm hag ar vugale o veza eat enn hent, Munudik ne lavare ger nemet choum adre war-lerc'h ar re all ha teurel tu-ma tu-hont ar veinigou en doa dastumet war ann aot.

Pa oent en em gavet dre greiz ar c'hoat, goude kerzet peder heur amzer enn hentchou treuz n'oa den na ti enn-ho war hed diou leo dro, ar fagoder a ieaz da drouc'ha keuneud : brema eo staga gant-hi a zevri beo, paotred, eme-z-han ; arabad kaout damant d'ho korf, rak ar bara a zeu da veza enk du-ma ha ne d'-omp ket evit dioueret boed, evel a ouzoc'h, nemet mervel a

rafemp gant ann noun. Dalc'hit, mad'ta, bugale, ha beac'h war-n-hoc'h.

Hag ar re-ze a starda gant-hi ha labourat a laz korf, lod ama, lod a-hont, pep-hini hervez nerz he zivreac'h.

Neuze ar fagoder hag ar fagoderez a dec'haz kuit dre hentchou treuz ha gwall fall. Dibaot oa d'ann aoutrou Mear, evel a lavarer, tremen dre eno, paol gornek ne lavarann ket.

Pa welchont n'oa mui na tad na mamm war ho zro; ar vugale a zeuaz da skuilla daelou ha da grial a boez penn. Allaz! ne dale netra d'ezho; nemet ann dason o trouzal, den ne lavare ger tro-war-dro. Setu eta ar vugale geiz ha skuilla daelou adarre ha krial ken na... (me lavar ken na strakle ho eskern).

Arabad fall galoun na kaout nec'h, eme hor bugel seiz bloaz; me n'ounn ket e chal gant ann hent, na petra'ta, eme-z-han oc'h ober eunn tammik he baotr; me n'ounn ket e chal, a drugarez Doue.

Neuze Munudik a lavaraz d'he vreudeur, petra en doa klevet en ti ha petra en doa great evit kaout ann tu da zistrei d'ar gear; hag hi enn hent dioc'h-tu ker laouen ha tra ha gwelet ar veinigou gwenn a ioa bet taolet tu-ma tu-hont war ann hent gant ho breur.

Evel a welit brema n'oa ket gaou a lavare va zadkoz diwar-benn Munudik a ioa bet darbet d'ezhan, eme-z-han, dont da louarn.

Pe mar ma gwir pe mar ma ket, ar map iaouank oe den a-walc'h evit distrei d'ar gear hep fazia war ann hent. Hag o veza ne gredent ket mont ebarz ar vugale a leaz da guzat er c'hraon, enn avis klevet ar pez a lavare ho zad hag ho mamm.

A. Troude.

Tennet euz a Vignon ar Vugale.

(*Eur pennad all eur wech all hi ne vezo ket pell.*)

AN TAD EFEIZ.

((CHUEC'HVET PENNAD))

Epad ma uskenne Mac'harit evit mont da glask eur beleg, ar medecin a bigne e cambr an den clan.

— Ah! c'hui a so aze, doctor! Tostait, hag evessait mad ouzin, guelomp.. aze. — ho torn var ho coustians, ha cridi a rithu e vezin pare? Evidon-me a gred oc'deut va dervez diveza, pe dost, hoguen c'hui a voar an dra-ze guelloc'h evidon-me.

Ar medesin a evesseazimad oc'h an den clan, a zellaz outhan tu-ha-tu, her meudicaz, a lakeaz he scouarn da zilaou, ha goude m'en doa great kement a elle evit gouzout penauz elle he glanvour, o suvaz he benn, hag e lennet an nec'hamant var he dal.

— Ahanta, Doctor, petra liviri?

— Ar vuez, c'hui vel, somvechou creoc'h evit na zonjer,

— Oh, me ho ped, Doctor, na glaskit ket a droidel-lerez ganeme. C'hoant braz am euz, eun izom braz am eus da c'houzout pe me a bareo pe ne rin ket.

— N'omp ket hoas da lavaret d'an[illegible] zonjomp anezho. Ne ve ket ato mad hen[illegible] Doue omp; ni ell en em dromplа.

— Nan, Doctor, ne allit ket en em dromplа [illegible] ma emaoun-me enha. Eur beleg dre ar voaz[illegible] en deus da velet tud clan, a anavesse va stad.

— Mad, pa fell deoc'h, ez an da zent ouzoc'h. [illegible] eus en hoc'h ken alies a glenvet bern va venn[illegible] ervad oc'h eus a wet'h peder heur vannugenn[illegible] Mes, evel am eus lavaret deoc'h, me ell en em [illegible] hag ez an da rei louzou deoc'h evit ho savetei[illegible]

— Ho trugarecat, Doctor; voit ho tonnfa.

Ar medecin a scrifas ar pez a voa da ober [illegible] clan, hag a ieas kuit.

Petra dremenas neuze en ene tad Mac'harit? [illegible] e vije oa didroussoc'h ha dioc'hoc'h evit na [illegible] abaoue meur a bloaz, he vizach zoken a voa [illegible] evit biscoas. Hag o c'hortoz an beleg eno? Hag c'hortozen-ze a voe tizians dezhan? Ne ket eur gor[illegible]

Ar pez so sur eo, pa dosta ar mare e ten [illegible] zoken eus an dud o deus bevet ep Doue, da zisevel [illegible] daoulagad, ha da recco meuze a galon vad ar [illegible] eus ar relijion.

Mont a ran da verca ama eun nebeut kontan [illegible] gant eun den, ha n'ep doa nemeur a feiz, war [illegible] diveza eur c'hlanvour.

« Epad ma coll ar c'hoh he neiz, ma za er [illegible] anezhan evel pa lavarfen n'am eus am [illegible] a sclenna, a gresk nebeut ha nebeut. Ar zonch a zav hueloc'h, he soutien deus da veza mui oc'h. An [illegible] dosta oc'h an eternite bepmuia[illegible] eus ar chadenn [illegible] he dalc'he stag oc'h an douar. Ar sclerijenn a gresk [illegible] he zro, dre ma za kuit, ganisch war ar chistr, ar c'hoh [illegible] moul he dalc'he en den valjen. Dont a ra dezhi sonj [illegible] eus an env, dre ma en em zastag dioc'h sonjoù ar bed [illegible] Guelloc'h e voar petra dalan pezh a guitaa ha setu pere[illegible] e deus nebeuton hag eus dezhan, guelloc'h eo c'hoaz petra dal al leac'h ma za ha setu perag e deus nebeut [illegible] a aoun o vont.

« Diveza sonch eun den o vervel, eo ez a en [illegible] nevez. Recevit var ho taolin he volontez diveza, ha pe[illegible] guen dizoue hennag ma ve bet en he vuez, ne ro[illegible] ho mallos dezhan neuze. Eur monet araog mervel [illegible] mui henvel oc'h kent, tostoc'h edo da Zoue e vo[illegible]

Setu aze penaus e comz eus eur c'hlanvour [illegible] vervel eun den ha ne heuille nemeur a [illegible] d'an dud difeiz anzao ez a nebeut a dud ac'h [illegible] eun dra bennag e Doue.

LEVR AL LABOURER.

Al loened klanv gand ar v[illegible]

Meur a wech ar vosen a gouez war al loened, War ar moc'h, ann denved, ar zaoud hag ar monsol

Ar c'hlenved o krevaat, a spount ar mesaer, 1350
Hag a ra koll kaloun, stanaz, d'al labourer!

Eun dilost euz ann han e kreiz eur c'hrouez pounner
Goude eur glao paduz neuze, holl ho gweler.
Dioc'h ar hoed dic hoantet, oc'h arzao da beurr,
Hag o krena mentbed enn ho holl izili. 1355

Al leue raouank a varv barz ar prajou glasa,
Re ouz he rastellik leun euz ar geot c'hucha;
Ann houc'h war he delik ne ra nemed d'elc'hal,
Hag ar paz hag ar c'houeiv a drouc'h gronz he anal. 1360
Ar marc'h ne heur ket mui ar geot euz ar prajou,
Heugi a ra ann dour a red euz al lennou;
Ann douar da zasson gand he dreid a laka;
Kollet en deuz he nerz, koueza ra neur grena,
Eunn ejenn oa staget dindan ar geo kalet 1365
A varv, enn eur deurel hag eonen ha goed.
Ar merer reuzeudik, mantret gand ar glac'har;
Zistag ann ejenn all a ouel maro he bar,
Hag a lez ann arar plantet e kreiz ann anf.

Al loened klanv neuze da netra u'ho deuz c'hoant:
Nag ann disheol freska euz ar c'hoajou dounan, 1370
Nag ar geot tenera euz ar prajou glasan,
Nag ann dour a ziskenn a zivar ar reic'hier,
Netra n'hell ho zenna euz ho laugiz pounner.
Ho daoulagad a ouel, ho sellou zo beuzet,
Ho fenn bleg d'an douar, ho diskouarn zo kouezet; 1375
Ho c'hroc'hen a zo zec'h, ho bleo a zo savet;
War za eminț breman, goude mint gouevezet.

Re aliez neuze, siouaz, eur mesaer
A c'halv vit he loened eur fall briz-louzaouer,
Hag e veler droc'h-tu daoust da he holl louzou, 1380
E lec'h ho fared o kriski ho drougou...

(*Eur pennad all eur wechall,*) *M. D. Le Delaizir S. J.*

Hano ar Zent evit an Sizun-mui.

Dillun, 17 Kenzu. — Sant Judicael, roue a Vreiz-Izel.

Dimeurs 18. — Gortoz gullout ar Verc'hez Vari.

Dimerc'her 19. — Sant Euzeb, escop ha merzer. (*Hirio, dirguener ha dissadorn ema cotuerou Nedelec hag ez eus run ha vijel.*)

Diziou 20. — Eus an deiz.

Dircuener 21. — Sant Thomas, abostol.

Dissadorn 22. — Eus an deiz.

Dissul 23. — Devare sul eus an Asvent.

(*Avel hirio.*)

Ar pemzegvet bloavez eus a ren an Impalaer Tiber Cesar, pa edo Pons-Pilat gouarner a Judee, Herodes e penn Galilee, he vreur Filip e penn an Ituree ha bro an trachonitidet, ha Lysanias e penn carter Abilen.

Pa edo Annas ha Caiphas beleien vras, Doue a roas da glevet he vouez da Ian, map Zacharl, er goueleac'h pe en dezert).

Ha Ian a deuas da vale dre an oll vro a dost da ster Jourden, en eur brezeg eur vadiziant a binijen evit caout pardon euz ar pec'hejou.

Evel ma zeo scrifet el levr a zo comzou ar profet Isai enha: *Clevet ic vezo mouez an hini a gri er goueleac'h*: Pourchassit he hent d'an Aotrou; lakit eun he vinojennou. An oll draonjennou a vezo carguet, an oll roziou ha meneziou a vezo discaret; an hentchou cam a vezo eunet, hag ar re zisplean a vezo plenet.

Ha kement den so a vélo ar Zalver digasset gant Doue. Sant Lucas. iii. 1. G. M.

KELEIER.

An Aotrou'n Escop a Guemper en deus scrifet eul lizer da oll bersonet he Escopti evit lacat pidi evit hom Tad Santel ar Pap.

An tad Noury, eus a Gompagnunez Jesus, a so deut da Guemper da brezeg evit an Asvent, er Gathedral.

Ervez *Cazeten ar Meziou*, an ed so kereat eun nebeut cazi e pep carter a Frans. Bez'ez eo gousconde en eul leac'h bennag laoskeat varnezhan; el lec'hiou ma zoa digasset re a ed er marc'hajou diveza.

Ar c'heleier a goms bep sizun eus a listri eat da gell, e lod an dud so bet saveteet; lod all so eat d'ar gouelet tud ha madou. Comz a rer ive dalc'h mad a dangoall; alies laket gant bugale, avechou croguet pe ouzeur ket penaus; avechou ive tamallet da dud fallacr. Evelse er sizun ma e comzer eus eun tangoall e Plouenan, hag eus eun all e Taule, (hema so bet mougnet araog m'en doa bet amzer d'ober droug,) ha ne ket gant bugale e créder int bet laket.

E Pekin, kær benn Rouantelez Chin, ar vissionerien so brema o sevel eun ilis caer, eun ilis catedral. An iliz ze, savet e creis kær a so cals hueloc'h ha doarcet braoc'h evit tiez ar sanaiz, ha zoken evit palez an impalaer. Evelse an pennou braza guær a voa eun nebeut droug contant a guementse. Eat int da gaout ar vissionerien da lavaret dezho e savent re huel ho iliz. Hoguen an otrera voa roet dezho da zevel ho iliz pevar uguent troatad, ha p oar eat da vuzula, ne deus cavet nemet deg troatad ha tringuent. Red e vezo dezo ta, en despet d'ho goarisi, lezel ar vissionerien da echui ar pez o deus comanset.

En dez all, eur missioner protestantet, pe unan eus an dud-ze a la d'ar broiou all da sklerija Biblou, ha da ober eur c'henvers bennag evit sevel eun nebeut dan-vez, en em gavas da ober hent e kichen eur missioner catolic. Eur em glem a rea dre ma c'houneze ar vissionerien catolic cals eneou da Zoue, hag hi, protestantet, den couls lavaret n'ho zilaoue. Perag eme ar missioner catolic, ne rit ket eveldomp-ni? Da lavaret eo, perag e labourit-hu evidoc'h oc'h unan, eleac'h ni ne labouromp nemet evit gloar Doue ha silvidiguez an eneou? Oh,

eme ar protestant, c'hui a lavar avoalc'h, mes c'hui a gas ganeoc'h ar bleun ha ne lezit ganeompni nemet an tronjou.

Beljic. — E Beljic ez eus great eur pelerinach da eur Chapel dediet da vam Doue, evit lacat ar Pap hag an iliz dindan scoazel ar verc'hez Vari. Ar pelerinach-ze a voue great e procession ; ar veleien hag ar groaz e penn. Ouspen daou vil den a voa eat evelse a vanden da c'houlen sicour evit an hini a c'halvomp *hon tad*, hag ive da drugarecat Doue da vez casset ar c'hlenvet eus ar vro. Ne meus ket izom da lavaret e rejont ho zro, mont ha dont, o cana himnou ha canaouennou santel.

Bez 'ez eus tud hag a ell coms dre ho c'hof (*ventriloques* e gallec), da lavaret eo ec'h ellont lacat da zevel euz ho c'hreiz eur vouez hag a glever, hag a ententer, ha kementse ep ma fiufent na teod na muzel, hag ar pez so souezussa, e c'hellont devrez an nep a gueront, ha zoken tud maro pell so. Evelse avechou ar re o deus ar vouez-ze en em zervich anezhi evit trompla hag ober aoun d'ar re all, o rei dezho da gridi eo tud varo, pe an droug speret eo a gomz outho. Setu ama unan hag a zaveteas brao he vuez dre ar vouez-ze.

En Afric, soudardet Frans o deus aliez tamou stourm oc'h ar bedouinet, ha petra bennag ma ho zrec'hont peurliessa, avechou gouscoude e vez paket hiniennou anezho. Eur zoudard a voue-ta paket en eur stourmat evelse. Ar vedouinet her c'hassas gantho da unan eus ho c'heriadenn ou. Laket evoue etre daouarn ar marabout, da lavaret eo, beleg ar fals-profet Mahomet. Mont a reat d'he lacat d'ar maro, ha roet oa d'ar merc'hed da laza.

Pa voa en em zestumet an dud-ze en dro d'ezhan, e clefjont eur vouez cre ha groz hag a lavare :

— En hano ar profet, na rit droug ebet d'ar zoudart gall-ze ; list-hen da vont kuit.

An oll a gredaz oa ar marabout eo en doa comzet.

— Petra, emezho, ne fell ket deoc'h e ve lazet ar gall-ma ?

— Nann, eme adarre ar vouez.

— Petra livirit ? emezho o trei oc'h ar marabout.

— Me, eme ar marabout, n'em eus lavaret guer.

Neuze e voue clevet eur vouez creoc'h ha grosoc'h c'hoaz o lavaret : — Gaou a leverez !

Ar marabout keaz ne vouie mui petra rea. Liou ar maro en doa guisket, ha crena a rea evel eun delien, hag ar vouez a lavare ato : Lezit ar c'hristenze da vont kuit !

Ar marabout a voue red dezhan discleria oa ar profet he unan eo a gomze, hag en eur grena e tistag ar zoudart.

— Roit dezhan eur marc'h hag eun nebeut arc'hant da vont kuit, eme ar vouez.

Roet oue dezhan ; an oll a voa en em laket d'an daoulin gant an aoun o devoa. Ar zoudart a ieas ac'hano lijer gant ar marc'h hag an arc'hant a voa roet dezhan.

Dre zicour ar vouez-ze, en doa great brao he daol.

Soudardet Prus o veza e carter Francfort, tud ar vro n'o doa nemeur a blijadur oc'h ho guelet. Diguemer fall a reat dezho en tiez ma vezent laket da loja enho. Eur jardiner dreist ar re all a ziscuezas eur min ken trenc d'ar zoudart a voa casset d'he di ; ma en devoa hema evel aoun. Pa zeas da zibri he bred, e lakeas he zabren en he guichen oc'h an daol ; evit gallout cregui buan enhi, mar bije izom. Ar jardiner ne lavar guer ; mes sevel a ra, hag e teu adarre gant eur pez forc'h houarn, hag he laca e kichen ar zabren.

Ar zoudart a ieas droug enha, hag a deuas ruz evel cribel eur c'hillog. Mes eguile a lavaras dezhan didortill :

— Me gave din dioc'h eur gontel eus ar vent-ze n'oa ket re vraz ar forc'h-ma da *fourchetez* ; ha pa guerot c'hoari gant ho penveg, me c'hoario gant va hini.

Ar zoudart a habascas dezhan, hag a gasas he zabren en eur c'horn eus ar gueguin. G. M.

En eur guær vraz ez oa eun Aotrou pinvidic o chom en eun ti caer meurbet. Eno en divije bevet en he æz ma en divije gallet beza didrouz. Mes evit amezeien en doa daou varichal, unan e pep penn eus he di. Ar re-ma mintin mad, ha bete pell an noz a rea eun trouz hag eur safar ker braz o skei var ho anneu, o skei var an tom, ma virent oc'h an Aotrou da gousket. Eun dervez setu hen o vont da gaout ar varichalet an eil goude eguile, hag e kinnigas eur zom vrao a arc'hant da bephini anezho ma carje mont ac'hano ha cas he c'hotel e leac'h all. An eil hag eguile eus an daou c'hof (marichal) a guemeraz an arc'hant hag a roaz he c'her da ziloja. An derveziou varlerc'h an houarn a stirlinke hag ar morzoliou a iea en dro evel diaguent. An Aotrou, droug enha, a deuas da gaout unan anezho.

— Petra, Ian, n'em eus-me ket roet deoc'h eun dornat brao a arc'hant evit cas ho cofel e leac'h all ?

— Eo, Aotrou, ha great em eus ive ho lavar. Me a voa er penn all d'ho ti, ha Jakez a voa ama. Brema me zo deut ama ha Jakez so eat d'ar penn all. Eun trocl on eus great evit senti ouzoc'h. G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *8 Kerzu.*		Pont'Nabat — *6 Kerzu.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz ar c'hant liour.*	
Guinis.....	15 lur, 82 c.	Guinis.....	15 lur, 83 c.
Segal.....	9 lur, 43 c.	Segal.....	9 lur, 38 c.
Eiz.....	«« lur, «« c.	Eiz.....	10 lur, 38 c.
Ed-du....	7 lur, 26 c.	Ed-du....	7 lur, 76 c.
Kerc'h....	9 lur, 78 c.	Kerc'h....	10 lur, 13 c.
Avalou-douar	4 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, 75 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

Aliou.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Aoutrou Salaun ebken. An abonamant a gueme:er e ti an Aotrou Salaun librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 22 Kerzu 1866.

Nedelec ! guinivelez hor Zalver ! Goude ma voa bet an dud pevar mil bloaz oc'h he c'hortoz, Jesus-Christ, Map Doue, en deus teurvezet ober he zonediguez var an douar, dont er bed evit hor savetei. Kerkent ha m'en doa pec'het hon tad kenta, Doue goude beza he gondaonet, a roas dezhan da anaout e vije dasprenet eun deiz, hag hirio e teu Jesus da seveni ar bromessa great da Adam.

Hoguen, a lavar lod, p'eo guir en doa Doue kemeret truez oc'h an den, ha great he zonch da zigas he vap evit he brena, perag n'en deus-hen ket her great kentoc'h ? Perag lezel ar bed keit all da hirvoudi o c'hortoz he Zalver ?

Lavaret a alfet d'an dud-ze, nec'het gant ar pez ne zell ket outho : hag izom en deuz an Aotrou Doue da lavaret deoc'h perag e ra an dra-ma, ha perag e ra an dra-hont ? Ha red oa dezhan savetei an den ? Ha ne alle ket he lezel d'en em goll evel ma en deus lezet an droug ælez pere n'o deus ive pec'het nemet eur vech hag a so collet evit biken ? P'eo guir n'oa ket red dezhan hor savetei ; p'eo guir eo dre drugarez epken eo deut d'hor prena, e c'helle ive, ep mar, dont d'hen ober pa garje.

Goudeze, ne ket ep abeg en deus Doue gortozet keitze. Fallout a rea dezhan rei eun nebeut da anaout d'ar bed pebez trugarez a rea dezhan o tont d'he zasprena. Epad pevar mil bloaz en doa bet amzer da anaout pe guer poaniuz eo beza e liamou an droug-speret, pe guen trist eo beza en denvalijen. Seul hirroc'h ma vezer o c'hortoz eur mad, seul vrassoc'h e cavomp ar vad-ze, ha seul c'huecoc'h er c'havomp pa vez roet deomp. Evelse, epad ar pevar mil bloaz-ze nag a vall o doa an oll da velet ar Zalver a dlie dont ? Nag a huanadou, nag a hirvoudou, nag a bedennou a deue eus a galon ar batriarched, ar brofeted, an oll dud vad eus an amzer goz, ha beteg eus a galon ar re ne anaient ket ar guir Doue, evit goulen ma vije digasset dezho an hini a c'hortozent ! Doue a felle dezhan rei amzer d'an dud da anaout pe guer reuzeudig oant, ha pegnement a izom o doa euz eur Zalver. Ma vije deut Jesus-Christ var an douar dioc'htu goude pec'het hon tad kenta, penaus o divije an dud gouezet pebez dizeur eo bet evitho ar pec'het orijinel, ha pebez anaoudeguez vad a dlcomp da vap Doue da veza dent d'hon dasprena ?

Kementse so guir, a leverer, mes perag map Doue o doa er bed, so falvezet dezhan guenel en eur c'hraou ker paour, en eur stad ker poanius ?

An dra-ze, evit guir, a dle lacat nec'het tud a zo pere ne gredont ket e ve na danvez na madou all nemet danvez ha madou an douar.

Hirio, eme eur scrifagner, ez eus eur rum dud, ha ma lavarfac'h dezho ne dleont ket en em nec'hi kement o clasc destum danvez, ho kemerfe evit eun den diskiant. Destum arc'hant muia ma vezo gallet ; ne anavezont ken. An dud-ze ne ouzont ken catekiz nemet hiema :

— Evit petra ema an den var an douar ?

— Evit destum arc'hant.

— Petra eo an den ?

— Eur benvec da zestum arc'hant.

— Petra eo eur buguel ?

— Danvez eur benvec da zestum arc'hant.

— Piou eo an den hag a virit muia istim ?

— An hini en deus gouezet guella destum arc'hant.

— Piou eo an den eurussa ?

— An hini en deus muia arc'hant.

Credi a ellit, ne dleit ket beza souezet e ve ar rum dud-ze nec'het o velet o c'henel e creiz ar baourentez an hini a dlie divezatoc'h prezeg dezho ha d'an oll ar virionez-ma : *Euruz ar re baour ! n'en em lakit ket e poan da zestum tenzoriou var an douar, eleac'h ma c'hellont mont gant al laer pe beza debret gant ar mergl ; mes poagnit da zestum eun tenzor en env.*

Hoguen evit ar guir gristenien pere a voar ervad o deus er bed-all da c'hortoz madou mil guech en tu all

da oll dauvez ar bed-ma, evit ar re vian hag ar re baour, evit ar re binvidic zoken pere n'en em stagont ket oc'h ho madou hag a voar ranna gant an dud izomec, e vezo ato eul laouenidiguez guelet ho Zalver o c'henel bian, o c'henel paour, o c'henel er boan, o vale evelse en ho raog dre an hent tenn ha stronsus dre behini e tleont kerzet ho unan. G. M.

Rom. — Setu ama eun dra hag a zo mad da c'houzout e Franç hag e Breiz-Izel. Hon Tad Santel ar Pab a ia a-wechou da ober baleadennou, evit diskniza, hag a zigouez d'ezhan, evel d'ar re-all, cavout eur belec a ve o cass an Aotrou Doue d'ar re glanv. Hoghen petra ra neuze ar Pab? Ober a ra ar pez eo bet gwelet oc'h ober, n'euz ket pell. Ar Pab a ioa bet o vale. Arru war blacen pe leur-gher iliz Sant Laurans, e cavaz vikel ar barres, ha war diou renk enn he raog cals tud-a-iliz, a gasse ar gommunion da eunn den clanv. Ar Pab a oa enn he garros, mes kerkent ma welaz ar procession-ze, setu hen o tiskenn war ar ru. Heul a ra ar sacramant bete ti ha cambr ar c'hlanvour, a ioa ann dro-ma, ann Aotrou Marquiz Bargagli, gwech-all ministr e dugach Toscan, hag a zo brema o choum e Rom. Hervez ar ghiz mad ha santel er broiou christen, ha dreist-holl e Rom, eur bobl a dud a ioa oc'h heul ar sacramant, enn eur lavaret pedennou. Ar Pab, o veza enn ho zouez, ann hini clanv her gwell, hag oc'h he welout, eo tenereet he galoun; hen trugarekaat a ra mil ha mil gwech, ann daerou enn he zaoulagad. Ann Tad Santel a zo choumet war he zaoulin e-pad ar gommunion, hag en deuz goude lavaret d'ar Marquis eunn nebeudic comziou leun a garantez hag a galoun.

Diou pe deir sizun araog e oa bet gwelet ar Pab o vont c'hoaz warlerc'h ar sacramant, mes e ti eur paour ann dro-ze, enn eunn ti euz ar re baoura a zo e Rom. Araok dont kuit ann Tad Santel a lavaraz eur gomz vad bennac d'ar c'hlanvour evit conforti he galoun hag a roaz d'ezhan eunn aluzen gaer.

(*Tennet euz Gazetenn* Le Monde). Y.

En deveziou all, tud a reng huel bet e Palez ar Pap, a ziskenne ac'hano pa zigouezas gantho soudardet a Frans; unan bennag a c'houlennas digantho:

— Da beleac'h ez it-hu evelse?

— Da beleac'h, eme eur zoudart? da di hon tad santel-ta!

Ar zoudardet-ze a ioa gantho pep a skeuden pe imach eus a Bii Nao. Mont a reant kér brao ha tra da bidi ar Pap d'ho benniguen, ha da scrifa gant he zorn eur guer e traon ho imach.

Bez'ez eus e Frans aleis eus an imachou-ze var bere en deus an tad santel scrifet eur guer bennag tennet peur liessa eus an aviel.

Abaoue 1850, ouspen daou c'hant mil eus hor soudardet o deus guelet Pii Nao, touchet oc'h he zillad, poket d'hezorn; ha mont a reont d'he balez evel da di ho zad.

An tad Villefort, eus a gompagnunez Jesus, a so maro ar c'huec'h varnuguent a vis du. Goude beza tremenet he vuez o clasc beva dianavezet, e les var he lerc'h ar sclerijen eus he vertuziou hag ar c'houez dudius eus he oberou mad.

An hini en deus scrifet ar c'helou, a ieas da gouent Jesus evit guelet ar c'horf maro ha poket d'he zaouarn. Lavaret a reas d'ar porcher oa deut evit guelet an tad Villefort.

— An tad Villefort? eme ar porcher, ema er barados.

— Gouzout a ran, mes c'hoant am eus da boket d'he zaouarn.

Neuze e voue lezet da vont er gouent, eleac'h ma cavas an tadou o pidi. Ar breur a voa boaz abaoue pell amzer da vont gant an tad pa zea da vale, a vouele doureg. An tadou a gompagnunez Jesus a ra eno eur c'holl bras. An oll e Rom her c'hemere evit eur zant.

En Itali, evel a ouzeur, ez eus e meur a garter bandennou laeron hag a stourm avechou oc'h ar zoudardet zoken. An daou varnuguent a vis du ez eus bet emgann etre eur vanden eus al laeron-ze ha soudardet ar Pap. Al laeron, na petra-ta, a voa e touez ar gouezeuri, var eun huelen, eleac'h ma voa æz dezho en em zifen, ha canna ar zoudardet. Ar re-ma a voue gouliet meur a hini, ha zoken lazet unan bennag anezho, rag cals oa bianoc'h ar vanden anezho evit hini al laeron. Gouscoude e teujont abenn d'ho diloja divar ho zorguen, hag ep dale e tigouezas eun nebeut zouavet da zicour ar zoudardet. Neuze ez ezor dezho gant ar vaionetez, hag e voue great ho afer en eur momet. Lod anezho a ellas tec'het etouez ar c'hoat.

Setu ama c'hoaz eur guer divar benn ar verzerien a Goree a bere on eus comzet diou pe deir guech.

Ar vourrerien n'oa ket bet avoalc'h dezho ho dibenna. Ar gristenien o doa guelet ho c'horfou, a lavar e voa dizoloet ho eskern; Ar c'hroc'hen hag ar c'hig a ioa bet faoutet ha distaguet a beziou. Tra burzuduz! ar c'horfou-ze a voue lezet uguent dervez dindan an amzer, evit ma vijent lonket gant ar chas ha gant ar brini. Mad, christenien ha paianet o deus her guelet, loen ebet ne douchaz outho. Abenn an uguent dervez ne voa tam flear gantho, ha ker fresc oant evel pa vijent nevez maro. Doue so ato burzudus en he zænt.

Grenobl. — En eur c'harter eus a escopti Grenobl, ez eus a nevez zo distroet cals protestantet d'ar guir Iliz. Ar vugale a deu da veza ebestel evid digas ho zud var an hent mad, evit deski dezho ar virionez. Bez 'em eus ama, eme an hini a verc kement-ma, daou vuguel hag a ra ho gallout evit ma lezo ho c'herent anezho da zont d'an ilis catolic. Marteze e vezo red dezho coll ho oll madou; credi a ran e lezint kentoc'h pep tra evit mancout da heul ar vouez a Zoue. A nevez zo ez eus distroet c'huezeg, ha pevar all so var ar mare da zistrei.

Eur verc'hig vian e deus great he fasc kenta er bloa-ma, e deus abaoue laket he zad da zont d'an ilis catolic. Eun dudi eo guelet ar verc'hig-ze oc'h ober scol d'he zad, o teski dezhan he bedennou, hag oc'h he lacat e stad da ober he guenta communion. Bez'ez eus eur verc'h all hag a ra scol d'he mam ha d'he c'hoar. Eur potrig on eus ive hag a vez er c'hatekiz. Pa zigouez er guær e lavar dirag tud he di ar pez en deus desket, hag ar re all a zesc gantha. He vam hag he vreur en deus digasset da veza catoliket. Ar paotrig-ze a lavar a vouez huel ar pedennou en he di hag a c'hounit evelse da Zoue he oll guerent.

Jeruzalem. — Varlerc'h an distruch great gant ar c'hilleien raden, ez eus brema eun dienez vras e Palestin. An dud divar ar meaz a deu da Jeruzalem da glasc ho bouet. Ar c'houenchou ha tiez ar vissionerien, ken e kær, ken er c'harter tro var dro, so leun a dud dare da vervel gant an naonn, hag eur scrij eo ho guelet. Ar gatoliket, ato leun a garantez, a ra kement a ellont evit rei bara d'an dud keiz-ze. Ar Patriarch latin en deus lakeat eana da labourat var he gatedral evit gallout sicour muioc'h an dud reuzeudig. Ar vissionerien, en ho labourou poanius, a zivouer pep tra evit terri he naoun da unan bennag. C'hoarezet Sion, leun a fizians e Doue, o deus kemeret leun ho zi a verc'hedigou digasset dezho ac'hann hag alessont gant ar vissionerien.

Russi. — Eur vech ma na vezer mui sclereat gant ar virionez, e teuer da veza, e c'heller ho lavaret, diskiant. Ne ouzeur mui nemet goal gas ar re a zalc'h c'hoas mad d'ar feiz. Lavaret on eus ouspen eur vech ez oa ar Russianed schismatiked, da lavaret eo, distaguet dioc'h ar guir feiz, dioc'h ar guir relijion, hag e reant goassa ma c'hellent d'ar gatoliked, dreist oll e douar Pologn, evit mouga ar feiz en ho zouez pe ho distruja ho unan. Goasoc'h goaz e c'hiskinont ato ar gatoliked keiz. Ne deus evitho na carg nag enor, mes an oll guiriou a laker var ho c'hein evit ho flastra. N'o lezer ket da brena douar hag o defe ac'hant d'hen ober. En eur guer, ober a rer kement a eller evit ho c'has da netra.

Ouspen so, cas a rer tud, evel pa lavarfen missionerien, evit ho gounit, ne ket d'ar virionez, mes d'ar gaou, ne ket da Zoue, mes d'an droug speret. Ho destum a rer, ha neuze e clasker ho zouelli o rei dezho da anaout peguement a c'hounessent ma carfent kemeret relijion impalaer ar Russi. Hag evit diskuez deoc'h pebez christenien ha pe guer guezieg eo ar visionerien vad-ze var ar relijion, setu aman petra leveront:

« Hon relijion-ni, catoliked, a zo guelloc'h evit hoc'h hini; hon iliz-ni so santeloc'h evit hoc'h iliz-hu. En hon iliz-ni ema relegou Jesus-Christ. Oll eskern hor Zalver so digasset nevez zo eus a Jeruzalem da guær Mohilew, hag hon impalaer en deus prijet rei diguemer dezho, hag henvel eun iliz evit ho lacat. Ni on eus eta relegou Jesus-Christ, ha c'hui n'oc'h eus ket.

Han! ne ket doctoret eo ar re-ze? N'em eus ket izom, credabl, da lavaret da nicun eus a lennerien *Feiz ha Breiz* ez eo pignet Jesus-Christ en euv *corf hag ene*, ha n'en d'eus ket lezet he relegou gant ar Russianet! N'em eus ket izom da lavaret o deus ar gatoliket guelloc'h evit relegou, eo chomet Jesus-Christ he unan gantho e sacramant an Aoter! Mes guelit dallentez doctoret evelse o tistaga gueier ha ne vent ket guest da lacat nec'het eur buguel? Gouscoude brassa gouel a rer e Russi eo Pasc, Jesus-Christ savet a varo da veo. Pa anavezont eo savet Jesus leun a vuez eus ar bez, e c'helfent gouzout ive n'en deus ket lezet he eskern en douar. Evel a lavaren hueloc'h, diskiant ez car pa vezer er meaz eus ar virionez.

Goude m'o deus ar vissionerien-ze comzet da guenta dre gaer oc'h ar gatoliket a fell dezo da douelli, pa volont ne ellont ket ho gounit; evel ma c'herrù pourliessa, e chenchont souden baz en daboulin. En em lacat a reont da c'hourdrouz, ha ma na zenter ket c'hoaz, e laker ar vaz hag ar scourjez da c'hoari. An ebestel eus ar c'his nevez-ze a vez ato soudardet oc'h ho heul evit bazata ar re ne allont ket da c'hounit. Goude beza goal gasset evelse tud eur gueriat, ez eont da eur gueriat all; mes distrei a reont adarre, hag ar vaz hag ar scourjez a ia adarre en dro. Ne join var ho lerc'h nemet goad, tud mac'haniet, hag avechou lazet. Eur scrijen sonjal e kement a gristeri. Guelit int bet en eur guear o tivisca beleien ha cristenien catolic en noaz, hag oc'h ober dezho ober tro kær a daoliou beg baionetez. C'hoas ne gomzan ket ama eus a veur a dourmant all scrijus ha mezus a lakeont lod anezho da c'houzaon. Bez' ez eus traou ken euzus ma ne allen ket comz anezho. G. M.

AR ZUL.

(eizved pennad).

Ar prophet Elizee a voa klaon gad ar c'hlenved ma varvaz gan-t-ha. Joas, roue Israël, a yeaz d'he welet ag a lavaraz d'eza, en eur voela: « Ma zad, ma zad, « c'hwi a voa karr-brezel Israël, c'hwi a voa he vlei- « nour! Piou on difenno brema a eneb ar Sirianed, on « enebouryen? »

« Ar Prophet a lavaraz d'ar Roue: Digorit, eme-z- « ha, ar prenest euz ma c'hel war zu ar zao-heol, an « ini a zell ouz ar Siri, stennit ho koareg ha tennit war « an tu-ze. »

Ar Roue a zigoraz ar prenest ag a laôskaz eur bir pe eur zaez war zu ar Siri.

Elizee a lavaraz d'eza: « Tennit ha tennit c'hoaz. »

Joas a laôskaz eun eil bir ag eun drede bir, ag a heanaz.

Ar prophet a lavaraz d'ar Roue gad eun tam vaz gad eun tam droug enn-ha: « Perâg ez oc'h-hu heanet ker « buan? Mar karzec'h beza tennet pemp kwech,

« c'houec'h kwech ha seiz kwech, oz pize trec'het ar « Sirianed pemp, c'houec'h ha seiz kwech, oz pize ho « mazaouet ha distrujet net. Mes brema, o veza n'oz « peuz tennet nemed teir gwech, ne drec'hot anezo « nemed teir gwech, ha n'ho distruchot ket. »

Me a gav d'in ma mignoned, gwelet e komzou ar prophet eur gentel evid-om. Pa zeu eur goall bec'hed benâg da ober droug braz er vro, da c'hourdrouz or c'holl, ha ne dleom-ni ket skoi war-n-eza da-vâd, neket eur wech, pe ziou, pe deir, mes dalc'h-mâd ken a vezo lammet euz on touez ; ken a vezo distrujet net ? Hoguen, ar pec'hed a eneb an drede gourc'hemenn a Zoue, pec'hed ag a zeu muioc'h mui komun en on touez, d. l. e. al labourou da zûl, ar mank d'an ofisou ag an dizurzou greet d'an deiz santel, ha n'ed eo-hèn ket eur goall bec'hed, eur pec'hed ag a laka an Nev da vuanekaat en on eneb, a deun war-n-om he voallennou ag a daôl kalz a eneou ebarz en ifern ?

Darc'hom eta da-vâd war ar pec'hed-ze, ne ket diou pe deir gwechig, an dra-ze na vez nemed hen krabisa, ne ket gad eun taôl fouet pe zaou e vez lazet eun aneval gouez ; ia, en em glevom oll, kemment ho deveuz feiz en ho c'halon, da ober eur brezel eb hean d'ar pec'hed reuzeudig-ze, ken a vezo distrujet mad en on touez. Red eo d'eom laza aneza : rag, ma n'hen lazom ket, hèn on lazo, hèn a lammo digan-eom ar feiz, ar relijion zantel katolik.

« Ar relijion gatolik, » eme c'hwi marteze, « na yalo « morse digan ar Vretonet. »

Ha peràg ne yaffe-hi ket ? Ma brasa c'hoant, evid gwir, e vez gwelet ma c'henvroiz ker o chom stard bepred e feiz ho zadou koz. Mes, ec'h all c'hoarvezout gan-t-ho ar pez a zo deja c'hoarvezet gan kalz re-all. Pegemment a boblou na welom-ni ket hiryo, pere a voa gwechall katoliked, ag a zo brema er mæz euz an Iliz santel katolik, ag a zo brema protestanted pe traou all ! Ha n'or beuz-ni ket breudeur bretoned e Brozaôz — on tadou a zo deuet ac'hano, — er c'horn douar anvet Broc'hall, pero a voa gwechâll katoliked evel-d-om, ag a zo koulskoude brema protestanted ? Hogen, ar blanedenn fall kouezet war ar re-ze, ha ne ell-hi ket ivez koueza war-n-om ? Eo, ma na zivoallom, ha dre ar zûl miret fall, didronet ha taôlet a gostez pe koulz lavaret, eo e c'hoarvezo kemment-se ar c'henta. Ia, lammom euz or c'halon, ar respet a dleom da gaout evid deiz an Aotrou Doue, ankounac'heom beb eun neubeud an ent da vont da zûl, d'an iliz parrez da glevout an ofisou santel ha prezegennou or beleyen, d'eom evel war ar pemdez, evid an distera digarez, da labourat d'ar parkeyer, da zastum on id, da leda or foen da graza, pe en em lekeom en ent gad or c'hirri da gas he diegez da hem-ma, eur c'harrad lann da hen-ont, louzaou, lugumach da gæriz da ober ho zoubenn ag ho frikaou, ha c'hwi welo ne zaleo ket ar brotestantiach pe eur fals relijion all benâg evel-se d'en em skigna en on touez ha da c'hounid or bro oll, e nemeur a amzer.

An dud a renk kaout eur relijion benâg, mad pe fall. Biskoaz n'ez euz gwelet poblig ebed, biskoaz zoken n'ez euz gwelet kæryadenn tud ebed, — Eur payan a spered ha desket braz, *Cicero*, hen remerke, bremaiez euz tric'houec'h kant vloaz, — eb kaout eur relijion benâg. Ma n'ho deveuz ket unan vad, unan deuet euz an Nev, d. l. e. ar relijion zantel katolik, roet d'eom gant or Zalver Jezuz Krist, n'ez euz nemed-hi a relijion vad war an douar, ho devezo unan fall, unan deuet euz an ifern. Ia, Doue pe an diaoul a vezo attao mestr war an dud. Pa gasont Doue kuit euz ho zouez ha d'he heul ar relijion zantel roet d'ezo gan-t-ha, kerkent an diaoul a gemmer he blas ag a four war-n-ezo eur relijion greet gan-t-ha ivez ha d'he c'hiz e kaoyou an ifern.

Ag eur wech c'hoaz, kemment-se a c'hoarvezo gad ar Vretoned a Vreiz-Izel, mar lezont ar zûl da goueza en ho zouez.

Digasit en oc'h envor ar c'homzou euz ar skritur zakr, pere a lakeenn dirag ho taou-lagad, e ma diféza pennad : « Mirit mad ma Zabat, *ma deiz* » a lavare Doue d'ar bobl a Israël, « evid ma c'houffot eo me an Aotrou, « *an Doue* ho santiffi : *Videte ut sabbatum meum custo-* « *diatis.... ut sciatis quia ego Dominus qui sanctifico* « *vos.* »

Komprenom mad ar c'homzou divin-ze. Ha ne zeu ket Doue, dre ar c'homzou-ze, da lavaret d'ar bobl a Israël penaôz, ma ne vir ket mad ar zabat, an deiz santel, mar lez aneza da goueza en he douez, e teuio, hèn pobl a Israël, da zizanaout an Aotrou Doue, da goll evel-se he feiz, he relijion, d'en em roi d'ar pec'hejou, d'an dizurzou, d'en em daôler er baganiach evel ar boblou a voa en dro d'eza, ha d'en em goll er giz-se ag evid ar vuez-ma ag evid ar vuez da zont ?

Ag an dra-ze a zo en em gavet gwir evid ar bobl a Israël, meur a wech. Ervez ma vire an deiz santel, e vize ivez kre pe dister he feiz, e vize mad pe fall he vuezegez ag en em gave evuruz pe reuzeudig. Pa leze ar zabat da goueza, ec'h ankounac'hee er memez amzer an Aotrou Doue, he Grouer, he Dad ag he vadoberour, en em roe d'ar visou, djan dizurzou, en em daôle en idolatriach, ha goallennou Doue neuze ne zalcent ket da goueza war-n-eza. Pa zistroe ouz Doue ha pa en em lakee adarre da viret mad ar zabat, dioc'htû e wellee an traou gan-t-ha, ha keit ha ma talc'he da viret an deiz santel ec'hiz ma eo dleet, e talc'he ivez da vont mad war ar poenchou all ha d'en em gavout evuruz.

Evel-se edo euz ar bob a Israël, evel-se e vezo ac'hanom, mar greom evel-t-ha.

« Mès, » a lavaro martreze iniennou euz ma lenneryen, ganet ag o chom e karteryou evuruz, « Peràg « kemment a spont ? Perag krial kemment evid difenn « ar zûl ? Ni na welom ket labourat, da zûl, en or bro ! « Ni na welom ket ar gristenyen o vankout, da zûl, « d'an ofisou, nemed klaon e vent !.... »

Evuruz ez oc'h, a lavarin d'ezo, da veza ganet ha da veva e karteryou kristen evel-se ! Chommit ha marvit enn-ho, mar gellit. Mes allaz ! an oll douarennou euz a Vreiz-Izel n'ed int ket envel ouz ho re. Me a anavez

eun den ag a wel euz he brenest, eb rankout sellet pell, eun ti savet eur galz aneza da zûl, eur voarem e pehini en deuz gwelet eur vandenn dud o troc'hi lann da zûl, en he c'hichen eur voarem all e pehini en deuz gwelet ivez enn den o troc'hi lann ag o kempenn he zouar da lakaat segall marr, da unan euz ar c'haerra sulvezou euz ar bloaz, eun tamig koad bian euz a behini en deuz gwelet charea gwez da zûl, eur ster, eur rivyer gan pehini e wel, peurvuia beb sûl, pa vez mad ar mare, bagou ha listri all o vont da gas da Vontroullez trez, merl, mein ha traou all, eun ent braz war behini e wel roulla, kalz pe neubeud, beb sûl, kirri o vont gan louzaou pe lugumach da Vontroullez ha da lec'hyou all. Setu aze ag en deuz gwelet pe a wel bepred euz he brenest, ha ne lavaran ket tout. Ha mar zaffe er mæz euz he di, war eun duchenn uheloc'h, pegemment a lec'hyou saotret, proffanet dre al labourou difennet da zûl, na welfe-hèn ket !

Ha n'eo ket tud euz a gær eo ar re en deuz gwelet ag a wel evel-se o labourat, d'an deiz santel, mes tud diwar ar mæz, pere a zoug c'hoaz an ano a gristenyen, pere a ya c'hoaz d'an ilizou, da goves ha da gomunia zoken a wechou.

Mes, mar yaffem e kær, d'an astellouerou, d'al labouradegou braz pe chanterou, war an enchou houarn, d'ar porzyou môr, petra na welfem-ni ket !

Sivoaz ! nan, ar zûl n'ed eo mui respetet nag e kær, e kær dreist-oll, na war ar mæz er parezyou ispisial pere a zo tost d'ar c'hæryou marc'had ag a zarempred kalz ar re-ma. Kær a goll ar mæz. Ma ne wella an traou gan-eom, ma ne zeu an deiz santel, deja anter didronet en on touez, da gemmer ar renk a zalc'he gwechall e Breiz-Izel, pa voa krevoc'h feiz ar Vretoned, e teuffom da veza, eb dale re bell, preizou æz evid ar ministred protestant, pere a welom aliez en on touez, pe en em raffom pe mormoned, pe hailloned, pe eun dra all benâg evel-se. Kriom eta a eneb al laboureryen zûl seiz kwech all goude, mar d-eo red, ken a viffont fæzet, ha ni on-unan skwiz oc'h hopal war-n-ezo.

Y.-K. Kerzale, Belec ar Zalet.

(*Eur pennad all eur wech all*),

OFEREN ANTER-NOZ.

Va mam, eme eur verc'hic iaouanc, en eur zistrei a oferen anter-noz, hag e doa mall da skei var ar c'hrampouez a ioa lavared d'ez-hi e divije d'he ascoan, va mam, eur gouel caer eo eta gouel Nedelec ?

— Ia, va merc'h eme ar vam, en eur bocad d'he c'hrouadur, Nedelec eo caera gouel a zo var ar bloaz ; cleved he poa varlene da eontr beleg pa deuaz da ober eun droiad d'ar gær epad miz eost, cleved he poa anezhan o lavared, pebez reus, pebez dispak avez great er palez hag en noblans huel pa zeu en-ho eur c'hrouadur benag da henel. Ar vombard, an drompil hag an delen a guemer ho mouechou caera : leusked e vez fusennou ken caer pe caeroc'h hag an hini a za bep bloaz da allumi tantad Sant-Ian-ar-Biz : ar c'hanollion a vez lakeat da grozal hag ar c'hleier da gellaza evit diskuez al levenidigez. Eun dudi eo gueled al levenidigez-ze scrivet var dàl pep hunan. Da serr-noz an holl brenester a zo sclerijennet gand renkennadou goulou o tévi. Nétra bravoc'h da velad. Hoguen, n'eo ket eun roue, nag eun dên a liguez huel a zo ganet, mez roue ar rouanez, Mestr ar bed holl, ar Messias gueded aboue keit amzer, Mab Doue en eur guir, diskenned en hon touez ! Evel-se en noz-man dre bevar c'horn ar bed e peder calonec hag e caner gouerchou caër. Sao da zaoulagad ; gueled a rez-te e creiz bolz an env ar stered o luguerni hag al Loar o leviad ken gae a tra ; gueled a rez-te he sclerijen o para var an erc'h a zo duontu en hon raok ? En heur a vreman, kement christen a zo er bed a zo var sao : o clevet monez skiltruz ar c'hleier ar vugale ho deuz lezed a gostez ho c'housk hag an dud coz kemered ho divesker a bemp bloaz varn'uguent evit ober ar pez hon euz-nin great, mont d'an iliz da adori ar Mabic-Jesus. Kalz ho deuz bet hirroc'h ha diessoc'h hent da ober evidom-ni : c'hoant a meffe da lavared e teuffe levenez an env da n'em vesca gand joa an douar, hag e clever c'hoaz a zioc'h d'hor pen monez melodiuz an Elez o cana : « Gloar da Zoue en huelded euz an envou ha peoc'h « var an douar d'an dud a ioul-vad ! ».

— Abalamour da ze eta, ez euz allumet kement a c'houlaou caër en iliz ha caned gouerchou ken brao ?!!. Sellaouit eta ; cleved a ran c'hoaz tud crru aze varlerc'h o cana.

— An dud a zistro eveldomp-ni a oferen an anter-noz. N'eo ketta eo brao ; ha ne dout-te ket breman countant da veza deut ?...

— Penauz ec'h-hellit-tu goulen kement-ze digan-hen, eme ar verc'h en eur ober eul lam ha cregui he brec'h he mam en eur dridal. Oh ! na mê a vije bet dronkcountant ouzoc'h, m'ho pije va lezet da gousked hag eat eb-hon d'ar bourk evel varlenel guir eo, varlene edon bianic hag eun draik fall ; mez hirio...

— Gouerantet em boa dit he teujez gan-hen, eme ar vam, en eur evessât hag he mantel vian a c'holoc'h mad he diouscoaz, hag en em gavan countant braz da veza great ar pez am boa lavared ober, pa velan allanout ken evuruz ha pa c'heuz pedet Doue ken calonec. Goude holl gouel Nedelec a zo gouel ar vugale muioc'h c'hoaz evit gouel an dud vraz. Oh ! pa edon eun elic eveldot-te, me gaven deiz ebet ken caer ha gouel Nedelec. Ha c'hoant a peuz hen lavarfen dit, va merc'h ? An dour a zo deut em daoulagad p'am euz da veled o pidi ken c'hoantec dirag craou ar mabic-bian, savet dirag aoter ar Verc'hez ha peintet ker caer gand al leanezed. Oh ! ia, mez me a gar calz ar Mabic-Jesus ive : ma c'houessac'h ! pa eo ken caër ha ken carantezuz er c'hraou, petra ne dle ket beza er barados ! N'eo ket eta, mammic, he tle beza cant gouec'h caeroc'h ha carantezussoc'h hoaz en env ?

— Ia, guir a leverez, va merc'hic kéaz, en eur starda he dourn va boull-he-c'halon evel pa scoje re vuan,

rag credi sclear a rea d'ez-hi beza clevet mouez eun eal.

— Mont a rent evel-se gand ho hent, eur c'hant pas benag araok ar vodennat tud a deue var ho lerc'h en eur gana gouerchou Santel. Kerkent, ar verc'h, en eur dremen eur groaz a jom cren en he sao, hag a ra eur jass var dourn he mam, en eur lavared : sell, emezi, en eur zont euz an iliz, em boa eun dra benag da c'houlen ouzoc'h, hag ho peuz va lakeat d'hen encounac'hat.

— Coze, va merc'h, mê da sellaouo gaut plijadur. Ahanta, pe seurt a peuz da c'houlen ouzin ? Ah ! caved eo gan-en, c'hoant an euz da c'houlen ouzoc'h, perag ar veleïen a lavar teir oferen deiz Nedelec. An Aotrou Person goude beza oferennet da anter-noz, hen euz lavared ec'h oferenje adare da c'houlou deiz ha da zek-heur.

— Mad braz, va merc'h, joa a ra gan-en goueled e zout fur en iliz hag he sellaouez piz ar pez a ve lavaret. Taol splê mad eta var ar pez ezan da lavaret d'id, rag marteze divezatoc'h, an Aotrou Person her goulenno digan-ez pa zigoro ar c'hatekis. N'euz mar ebed, gouech all ar veleïen a lavare teir oferen d'ar goueliou braz evit rei muioc'h a lid d'ez-ho, hag evit ma vije essoc'h da bep-hunan caout oferen en deichou-ze : mez nebeud ha nebeud ar c'hustum caer-ze a zo eat kuit, hag hirio ar veleïen ne leveront teir oferen nemed da c'houel Nedelec. Gouzout a rez perak ?...

An Aotrou Person hen euz lavaret d'eomp perak, mez n'em euz ket dalc'het sonj : lavarit d'in adare, mar plich, mammic.

— Lavared e vez teir oferen deiz Nedelec, evit enori teir guinivelez Jesus-Christ er barados, e Betlheem hag en ene christen. An oferen guenta hon euz clevet bremaïc a zo evit enori guinivelez ar Mabic-Jesus e Betlheem : lavared e vez da anter-noz, rag Jesus a voue ganed ive var dro an heur-ze : an eil oferen a vezo lavaret da c'houlou-deiz, a zo evid enori guinivelez hor Salver en eneou christen a dle hirio communia : ar boneur-ze a pezo da vloaz, va merc'hic, ma plij gant Doue...

— Oh ! ia va mam, ha bep bloaz ive'tre ma chommin var an douar... Caera dervez !... Ha mê meuz mall da veza great va fask kenta ! C'hoaz eun nebeudic misiou, ha da c'hoant a vezo torret. En-divez, an oferen-bred pe an oferen diveza, a vez lavared evit enori guinivelez eternel Mab Doue, ganet euz he dad holl-galloudec, araok ma zoa na deisiou na bloavechou, na cantvechou, da lavared eo en eternite ; setu ar pez a lennez bremaïc en da levric bian epad oferen anter-noz. An oferen-ze a gomans dre ar c'homzou-man : « Doue hen euz lavaret d'in, c'hui eo va Mab ; hirio em euz ho canet. »

— Mez, va mam, p'eo guir Jesus-Christ a zo mab d'an Tad Eternel, hen euz bet eta eur gomansamand ; perac eta e levereur, ez-eo henvel ouz he dad e pep tra, ez-eo ken coz hag hen ? Va zad ha ne d'eo ket crenfoc'h ha brassoc'h evidome ?

— Oh ! va c'hrouadur, a respontaz ar vam en eur vousc'hoarzin, pe seurt a livirim-me dide ? Kement-ze a zo eur mister, ha ne dleomp ket cozeal e kenver Doue evel e kenver an dud. Gouzout a rez eo Jesus-Christ Doue ha den assamez ; evel Doue ez-eo ar Verb Eternel, Mab unic d'he dad, hag henvel pen-da-ben outhan. Kement hen euz he Dad, hên en deus-han, nemed cousgoude beza tad, hag an Tad eternel ne d'eo hanvet tad, nemed abalamour m'hen euz a viscoaz ganed eur Mab, en evelep doare n'heller ket dispartia an eil euz eguile, na sonjal en unan eb sonjal en eguile. Ha setu perac Jesus-Christ evel Doue, n'en euz commansamand ebed. Mez evel den, ez eo bet ganet, en euz bevet, en euz gouzaved, ez eo marvet, en eur guir, ez euz erruet ganthan ar pez a c'hoarvez gand holl bugale Adam, rag m'hen euz kemered ho natur, da lavared eo ho sempladurez hag ho dicnez. Dishenvelidighez ebed etre mab Doue hag an den, nemed an hini lakeat en-homp gand ar pec'hed. Ha setu dizale daou-vil bloaz eo en em gavet var an douar ; evel den e n'euz bet eta eur gomansamand ; ar pez a ziskuez eo ken huel hag he dad evel Doue, mez izelloc'h evel dên.

— Mez kement a lavarit aze, va mam, a zo goual tenval : biken n'hellin derhel sonj en traou-ze ; ne gredan ket kenebeud e c'houleufe an Aotrou Person kement-ze digan-hen : ma lavarfac'h d'in ebken histor guinivelez Jesus-Christ... Gouzoud a rit e sellaouan ato gand levenez an histor gaer-ze.

— Mez a greiz va c'halon, va merc'h ; ha p'eo guir e caneur ahont var hon lerc'h canticou Nedelec, greomp ive eun dra benag euz hon amzer : berroc'h e cavimp an hent, ha nebeutoc'h e santimp an ezen fresk euz ar beure.

Bodeur.

Lizerou eur Bœlec iaouank d'he zaou Vreur.

Naved lizer : Da Renan.

Cetu goueliou pask : pa oan er seminer e voa er poent-ma ar vakansou ; nijal a reemp neuze ker gaë ha ker laouen evit dont d'hor parreziou hag etouez hon tud da bourmen. Plijadur em euz c'hoaz o sonjal eno ; hogen n'em euz nec'h ebet d'ar vakansou : Eurussoc'h, en em gavan euz va frez labour ; ha koulskoude ret eo beza kreo ha yac'h evit herzel er gador koession en amzer fask. Aboan e kavomp an amzer da guemeret hor prejou. Ha pa n'em gaver e vezer ker skuiz, na heller debri kasi tam. Treutad a ra da vreur, Renan ker, hogen he galon a zo joaiuz mar ra vad d'he nessa evel m'en deuz c'hoant. Bet oun bet o kerc'hat an oleau sakr e Kemper, hag em euz bet ar joa da velout kals euz ar veleyen a zo bet ganeen er seminer, rag ni oa kasi oll ar veleyen iaouanka, ar c'hureed diveza euz hor parreziou. Mont a ran aliez en hent nemet epad an amzer fask. Pa ve ar mare ordinal ez an peb pemzek de da Blouvorn da velet N*** pehini zo potriner abaoue m'en deuz kuiteet X. e peleac'h a ree skoll deomp hon tri. Karout a ran a greiz kalon va mistri skoll. Sonch ec'h euz pegement e karen ar studi. Aboan e meze guisket va dillat, ma vezen crog em leor, ha me da zebri va zam bara en or lenn eul leor latin bennag. Na garen nemeur ar c'hoari nemet eun heur bennag goude kreiste ha goude koan pa vezemp oll e kichen an tan en nozvechou goan gant hor c'herent. Ar pez a ra ar muia plijadur din oa selaou va zad o lenn deomp dioc'h an noz al leoriou skrivet gant ar guella skrivagnerien euz amzer Louis XIV hag euz an amzer-man. Peguer kaer a ouie hon tad mad lenn deomp al leoriou-ze. Pegement a vadelez n'ho deuz ket bet evidomp-ni hor c'herent karantezuz ! ***

Degved lizer : D'ar memes hini,

Hirio em euz amzer da gozeal eun tamik ganez ; ni a zo er mare an eost, hag epad an eost neuz ket kals a dud klan, ; an dud divar ar meaz no deuz ket amzer da jom neuze en ho gueleou. Neuz den hirio var va zro ; eet ar re all da bourmen, beteg an aotrou person en despet d'he oad braz. Ha me a jom er guer ; va unan en em gavan em c'hamprik dirag eul leor digor, ar skritur-sakr euz pehini oun kustum da vaga va speret ha va ene. Breman em euz amzer da studia ; ha ganez er c'hontrol e ma breman ar prez labour er maner abalamour d'an eost. Be em euz bet eur sonch vad pa meuz prenet leoriou, pa oan er seminer, gant an arc'hant e vije digasset d'in euz ar guer ; rag breman em euz beac'h avoalc'h pea va fansion d'am ferson ha kavout eur soutanen hag eur rumm boutou. Mont a ra oll ar pez am euz gant ar beorien, hag evit pea evit skolaerien ha kloarejen baour, pea skoll evit merc'hedigou paour e ty ar sœurezet, rei prizou d'ar vugale ar c'hatekiz ha me oar me ? bet oun bet beteg presta pemp kant lur eur veich evit sikour prena eun den iaouank kouezet d'ar sort, ha pehini oa necesser braz d'he dud. Hoguen nec'h em euz bet a guement-se abalamour d'ar boan braz em euz bet da bea an dle-ze. C'hoant em euz da vervel paour, heb eun diner var va hano, hogen na fell ket din kaout dle ebet gant aoun da ober gaou oc'h unan bennag. Gouzout a ran penaoz va breudeur no deuz ket a zonch da gavout netra var va lerc'h ; ha pa rafen dle e paëfoc'h anezo ; hogen kassaat a ran an dle ; ha furoc'h e vezin hiviziken. Paët em euz ar pemp kant lur ; mez beac'h zo bet oc'h ho fea. ***

A. de M.

MISSION KERNOUEZ.

Kristenien a Ghernoues,
Unanomp hor moueziou ;
Kanomp oll gant levenes
Da Zoue meuleudiou :
Pa zeo deuet d'hor ghervel
D'eur mission benighet ;
Derveziou kaer a santel
Re vuan oc'h tremenet !

Oh ! pegher mad eo beva
E skeud an auteriou !
Peghen dous eo studia
Va Doue, o lezennou !
Eur sizun ous o karet
A rent muioc'h laouen
Eghet dek vloas tremenet
E kreis ar bec'heurien.

Kerkent a ma c'houlaoue
An deiz varnomp bemdez,
Cloc'h hon Ilis hor galve
Gant e c'haëa mouez ;
Hon tiez a choume goullo,
Sioul hor parkeïer
Ne sounent mui gant ekleo
Hor labourou pounner.

An heol o vont da guzet
Hor guele en Ilis,
C'hoas enni daoulinet,
Disourci, drant, diskuis :
Ne ket ebken gant bara
E vev eürus an den,
D'hon ene evit beva
Eo ret ar skol ghristen.

Tad Maner, Michel Nobletz
Sklerijen Breiz-Izel,
D'hon tud kos gant karantez
'Teskac'h an Aviel ;
Trida dle oc'h eneou
O velet o redek
Var o lerc'h, dre o roudou,
Beleyen kalounek.

Koumsou Doue ro sklerijen
D'ar sperejou dallet,
Rei o deus great souten
D'hor c'haloun dinerzet,
Avichou'vel ar gurun
Kuezent varnot, pec'her,
Ne ket evit da vruzun...
Sao da ben, kred, esper.

Bemdes en e barkeïer
Dirak krouer ar bed-mâ
Penaus ve eul labourer
A ne gret-fe enna ?
Ne c'hell ada eur c'hreunen
Eb gortos heol a glao,
Penaus ne rofe kreden
D'ar Mestr o digasso?

Caloun an den so re vras
Evit beza karghet
Gant plijaduriou divlas
Gant ureou ar bed :
Kristen, da esperansou
Pa zout divroët aman
'Dle mont betek an Envou,
Guir vro an den a boan.

Doue, ghenet dudius,
Ni fell deomp o karet ;
Ni fell deomp karet Jesus
Ag e vam bennighet :
O karet en hor joaiou,
O karet en anken,
O karet en oll stajou,
O karet da viken.

Kristenien a Ghernoues,
Choumomp oll unanet ;
Ra reno ar garantes
En hor parres bepret :
Tadou, mamou, bugale,
Mistri, servicherien,
En em garomp e Doue,
Ennez an ti kristen.

Hor c'herent eus an Envou
A dle drida gant joa,
O velet an oll grassou
A guez er barres-ma ;
Ag an Anaoun glac'haret
Diganeomp a c'houlen,
Ni o c'herent, mignounet,
Hor sicour, eur beden.

Kenavezo, beleyen,
Ni ro deoc'h hor bennos ;
Ni a choumo da viken
Stard e feiz hon tud-cos ;
Pa skoio var hon ené
Tauliou an drouk-speret,
Ni redo varzu Doue
Gant hor Pastor karet.

C. ha S.

Hano ar Zent evit ar Sizun-mañ.

Dillun 24, Kerzu. — Derc'hent pe iun Nedelec.

Dimeurs, 25. — Gouel Nedelec. Guinivelez hor Zalver Jesus-Christ.

Dimerc'her, 26. — Sant Stefan, kenta merzer.

Diziou, 27. — Sant Ian, abostol hag avieler.

Dirguener, 28. — Gouel an inosantet santel.

Dissadorn, 29. — Sant Thomas, escop ha merzer.

Dissul, 30. — Ar sul en eisvet Nedelec.

An Aviel hirio :

Tad ha Mam Jesus a ioa souezet o clevet ar pez a lavaret anezhan. Ha Simeon ho bennigas, hag a lavaras da Vari he vam : Ar buguel-ze so deut evit coll hag evit savetei cals tud en Israel ; ha cals a enebo outhan ; hag oc'h ene oc'h unan a vezo treuzet gant eur c'hleze a gueuz, evit ma vezo dizoloet ar sonjou cuzet eus a gals calonou.

Ar brofetez Anna, merc'h da Fanuel, eus a dribu Azer, a voa eno ive. Houma a voa coz bras. Bevet e doa seis vloas epken gant he fried, azaleg an deis m'oa dimezet dezhan plac'h iaouanc. Hag oa chomet intanvez beteg an oad a bevar uguent vloas. Ne dea cazi morse eus an templ, eleac'h ma serviche Doue nos deiz dre ar iun hag ar beden.

O veza digouezet ive-ta d'ar memes heur, en em lakeas da veuli hon Aotrou J. C., hag e comze anezhan da guement hini a c'hortoze dasprenediguez (Redemption) Israel.

Pa o devoa great kement a voa gourc'hemennet dre lezen Doue, e tistrojont da C'halilee d'ho c'hær a Nazareth.

Hoguen ar buguel a greske hag a greea; leun oa a furnez, ha gras Doue a voa enha.

SANT LUCAS II. 33. G. M.

KELEIER.

An Aotrou Coquereau, an hini a voa e penn beleien an dud a vor, Chaloni a Sant-Denis hag ive a Guemper, a so maro.

Hano zo da lacat da Escop en Aljer, da zelc'her leac'h an Aotrou Pavy, ar Prins Bonapart, beleg.

Ar c'hazetenou a gomz ato eus a gals a dud a reng huel pere a ia da Rom euz a bep corn a Frans, evit en em lacat e servich ar Pap.

Ar mammou na dlefent morse lezel kisier war wele eur c'hrouadur bian, na soken er gambr pe enn ti: anez ec'h hell c'hoarvezout ar pez a zo c'hoarvezet n'eus ket pell. Eur vamm e doa losket enn he c'hambr eur c'hrouadur daou viz, hag hen cousket mad; hi oa eat da brena eunn dra-bennag evit ann ti. Pa zeuaz enn dro, ne oa direnket netra er gambr hag he faotr bian a oa evel m'e doa hen lezet; ar c'haz hepken a ioa war ar gwele, o poeza war beultrin ar c'hrouadur. Ar vamm hen cassaz kuit, hag o credi e oa he map bepred cousket, e sonjaz kemer anezhan enn he divrec'h. Hoghen ar c'hrouadur a ioa drouglivet ha gwen evel eun tamm coar. Kaër e doa hen sevel hag hen finva, na zigoraz mui he zaoulagad: maro oa! Moughet a oa bet gand ar c'haz o c'hwaska war he beultrin ken na helle mui caout he alan. Y.

Er sizun-ma, ervez cazeten ar Meziou, eo eat an ed var gueraat. Er zizunveziou all oa bet tost dezhan dont var he guiz. Cals ed a ioa er marc'hajou, hag ar re so o prena, ar re a ra kenverz ed, a felle dezho profita a guementse evit lacat ar priz da zisken. Guechall ne vankent morse d'ho zaol pa en em gave ed aleiz er marc'had evelse; rag an dud divar ar meaz ne anaient nemet ho c'hear varc'had, ne zonjent ket er pez a dremene e leac'h all. Hirio e c'houzont penaus ne ket tud eul leac'h eo a dle ober lezen, ha penaus an ed a dle beza ker dre ar Frans oll, pe beza marc'had mad dre ar Frans oll ive. Hirio eo eas d'an oll gouzout penaus ez a var an ed e leac'h all, hà ne vezo ket guelet, mar kerer, an ed marc'had mad en eur c'harter, ha ker en eur c'harter all.

Bez'ez eus tud var an douar hag o deus eun ijin burzuduz evit espern ho arc'hant. Setu ama unan hag a alfe servichout da skuer var guementse. Er c'heriou hag er bourcou e veler var ar mogueriou azioc'h doriou an tiez, renkennadou lizerennou scrifet evit diskuez petra a verzer pe a gaver en tiez-ze, hag avechou zoken e caver eno peziou caer scrifet e lizerennou bras.

Eun dervez, o tremen dre C..., eur beacher a gavaz eno eun anaoudeguez d'ezhan, an aotrou Z..., crog he dorn he vap, eur potric c'huec'h pe seiz vloaz, hag o tiskuez dezhan al lizerennou a voa azioc'h dor eun ti.

— Petra rit-hu aze-ta, eme ar beacher?

— Lavaret he guentel d'ar potric-ma-ta!

— Lavaret he guentel?

— Ia, ar potr-ma ne voar ket c'hoaz he lizerennou, ha pa zeo guir ema al lizerennou scrifet ama var an tiez, me ne ouzoun ket perag ez afen da zispign pemp pe c'huec'h guenneg evit prena eun A. B. C. d'am map.

— Pe seurt lenn a oufe ho map da zeski evit eun nebeudig gueriou a gaf'aze var ar mogueriou?

— Oh! er vered aze ez eus renkennadou mad da lenn var meur a hini eus ar beziou, ha zoken var lod anezho e cavo eur guer latin bennag.

Ha setu penauz map an aotrou Z... a raio he studi oll, a zesco marteze zoken al latin ep m'en devezo bet izom he dad da brena levr ebet dezhan!

Jakez ar Ber a ioa ganet eur map dezhan er sizun all. Pa voue meneg da vadezi ar buguel, e voue goulennet digant an tad pe hano a felle dezhan rei d'he vap.

— C'hoant am eus, eme Jakez, e ve roet d'ezhan hano he dad-coz.

— Ha pe hano en doa he dad-coz?

— He dad-coz a ioa hanvet Speret.

Roet e voue hano an tad-coz d'ar buguel, ha setu penaus map Jakez a zo he hano hag he lezhano *Speret Ber.*

ALI. — Ar re o deus etre ho daouarn arc'hant *Breuriez ar Feiz*, so pedet d'ho digas da Guemper kenta ma c'hellint, rag ma zeo deut ar mare da renta ar c'hontchou. G. M.

PRIZ AN ED.

KEMPER. — *15 Kerzu.*		PONT'NABAT — *15 Kerzu.*	
Priz ar c'hant tiour.		*Priz ar c'hant tiour.*	
Guinis....	16 lur, 12 c.	Guinis....	16 lur, 04 c.
Segal.....	10 lur, 25 c.	Segal.....	10 lur, «« c.
Eiz.....	8 lur, 32 c.	Eiz.....	10 lur, 38 c.
Ed-du....	7 lur, 52 c.	Ed-du....	6 lur, 98 c.
Kerc'h....	10 lur, 16 c.	Kerc'h....	10 lur, 38 c.
Avalou-douar	4 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, 75 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti-

DISSADORN 29 KERZU 1866. N° 100. EIL BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Aotrou MORVAN, Belec'e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da'adressi d'an Aotrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 29 Kerzu 1866.

Ar bloas 1866 a ia da lavaret kenavezo. Mont a ra da zisken divar an tron evit lezel eur bloas all da ren en he leac'h. Evelse e tremen pep tra var an douar. An tremen-ma eus a eur bloas d'eun all a ro leac'h da galz a laouenidiguez etouez an oll, pe da viana couls lavaret an oll o deus mall da velet eur bloas nevez o tont. Kementse a ro tro da zonjal ne deo ket æz gouzout petra fell d'an den, pe ne voar ket nemeur an den he unan petra fell dezhan.

C'hoant a zo ato da vont var araog. Ne de ket ar vugale epken hag ar re iaouanc; mes c'hoaz an dud en ho guella oad ha zoken ar re goz a glever oc'h huanada etrezeg an amzer da zont, o deus mall da velet ar pez zo c'hoaz avechou pell diouthо.

Dioc'h eun tu all, pa zonjer en amzer dremenet e caver ez eo eat re vuan ebiou; ar maro a gaver a dosta re vuan. Clevet a rer cals o keuzi d'ho iaouankiz, d'ho amzer dremenet, hag hi o c'houlen gouscoude ma velint ar c'henta'r guella ar pez ne ket deut c'hoas beteg enho. Lavaret a eller o deus er memez amzer c'hoant da vont araog, ha c'hoant da jom a za pe zoken da zont en dro. Petra da zonjal a guementse?

Me gred ec'h eller lavaret ez euz e pephini ac'hanomp daou zen; unan hag a anavez avoalc'h ez eo traou ar bed-ma re zister, ne ellont morse leuni he galon; goude m'en deus bet ar pez a c'hoantea, goude m'eo digouezet beteg enha ar pez ma c'huanade var he lerc'h, e vel sclear e vanc ato eun dra bennag dezhan; hag evelse en deus ioul da vont ato var araog, da glasc ato ar pez a elfe he gontanti, da lavaret eo, da glasc Doue, ar mad dreist an oll madou, pehini epken a ello leuni he galon; eun all hag en deus c'hoant da gaout he voalc'h var an douar, ha ma n'en deus ket a feiz, ma na esper netra goude ar vuez-ma, ne all ket ep rann-galon guelet o vont ebiou dezhan, o tec'het diouthan, an traou ma en doa laket he eurusdet enho; ha mar en deus feiz, ar zonch eus ar maro hag eus ar pez a vezo goude a deu d'he strafuilla, ha ne ell ket, ep encrez, guelet o tostat an dervez-ze pehini a dle lamet digantha kement en deus caret, hag he deleur etre daouarn he varner.

Da lavaret eo, e daou c'her, eun ene mad a gaf re hir ar vuez-ma, hag ar pec'her he c'haf re ver.

Mes setu ni pell dioc'h ar bloas nevez hag he laouenidiguez. Distroomp éta ha leveromp adarre ez eo hennez eun deis laouen. Evit an oll? Aoun am befe da lazia oc'h he lavaret. Bez'ez eo eun deiz a laouenidiguez dreist oll evit an tadou coz hag ar vugale vian; evit an tadou coz pere a zrid ho c'halon hag a ve lavaret a iaouancafe o velet ho bugale vian evel eur gurunen en dro dezho; evit ar vugale vian pere a zrid ive ho c'halon pa o deus gallet caout eun tamic delou mad. Ar pez a ziskuez penaus ar muia laouenidiguez er bed-ma so evit ar re so nevez deut var an douar, hag ar re so deut tost ar mare dezho da vont ac'hann. Rag evit ar re all, ne gretten ket lavaret e ve ato ar bloas nevez eul levenez evitho.

Cals a ia da velet Per, da velet Paul. Ar c'hiz eo, ha mont a rer laouen a ziaveas, mes avechou ar galon e deus nebeut a berz el laouenidiguez-ze, ha meur a hini marteze a vije couls ha guelloc'h gantho chom er guær. Per ha Paul ive marteze a vije couls gantho caout nebeutoc'h a dud da ziguemeret, ha marteze zoken e vije guelloc'h gantho ne daje den var ho zro.

Petra fell deoc'h? Evelse ema ar bed. Ama pa en deuz eun dra eun tu brao, en deuz ato ive eun tu divalo. Lod eus an dud gouezïec a lavar penaus an delou mad ha guiziou all ar bloas nevez a deu deomp digant ar baianet. Me grette kentoc'h ne deu deomp digant ar baianet nemet ar pez zo a zizurs en deiz-ze; ar pez a so a vad enhan a dle dont deomp eus a hueloc'h. Abaoue ma zeo crouet ar bed, eo bet ar c'hiz, pa veze echu eur bloas da gomans eun all. Piou a alfe lavaret ne dea ket Abel ha Cain zoken da reketi bloavez mad da Adam hà da Eva? piou a alfe lavaret ne rea ket ar memes tra bugale

Noe d'ho zad? Marteze zoken eo da eun deis kenta ar bloaz eo e vancas Cam a respet d'he dad, hag e tennas he vallos varnezhan ha var he lignez!

Hoguen lezomp al lavariou-ze ha comzomp a zevri. Ar baianet, p'eo guir em eus great meneg anezho, o devoa evit an deis kenta ar bloaz eun idol hag en doa diou zrem pe diou vizach, unan hag a voa skeuden an amzer dremenet, hag eben skeuden an amzer da zont. Eur c'hristen ive a dle teleur eul taol lagad var ar bloas so echu evit guelet penaus en deus he dremenet, ha var ar bloaz a zeu evit evessaat penaus e tle he dremen. Izom en deffe zoken eus eun trede drem pe bizach, me lavar e tlefe sonjal en amzer a vrema evit guelet e pe gont ema gant an Aotrou Doue.

En tiez marc'hadour e regler bep bloaz ar c'hontchou evit gouzout penaus ema ar bed gant ar c'henvers en ti. Eun tiec a dle ive evessaat bep bloas penaus ema an traou gantha, hag hen zo dindan he veac'h, hag hen so treac'h d'he veac'h, da lavaret eo hag hen so treac'h ar gounit d'an dispign en he di, hag hen a jom eun dra bennag etre he zouarn. Eur c'hristen ive a dle evessaat hag hen a zastum ive bep bloaz eun dra bennag aben he varo, ma na fell ket dezhan mont eun deiz, he zaouarn goullou, dirag he varner. G. M.

An Tad Santel ar Pap a ia, a leverêr, da zevel pevar escopti nevez er Stajou-Unanet, en Americ. N'eus ket c'hoas pell ne voa nemet eun escopti er vro-ze, escopti Baltimor; ha brema e vezo eno daou escopti varnugnent. Guelet a rer ez a ar feiz var gresc er vro-ze.

Divar benn ar pedennou gourc'hemennet, er sizunveziou tremenet, gant an eskibien evit hon Tad santel ar Pap hag au Iliz, eur gazeten a goms evelen:

Mouez an Eskibien so bet clevet dre ar bed oll christen. Evit senti oc'h ar vouez-ze an oll gristenien fidel so bet guelet o tont a brez d'an ilizou da bidi ha da huanadi. Biscoas gouel ar Gonception Didach n'oa bet great gant kement a zevotion. En oll chapelou, kristenien a bep oad, goazet ha merc'hed, a dostea a vandennadou oc'h an daol santel. Chapelou Mam Doue ne allet ket finval enho kement a ingroez a ioa var ho zro. Pelerinet a velet o vont, ep distag ebet, etrezeg an ilizou eleac'h ma peder ar Verc'hez. Ar memes sonch a voa e speret an oll, ar memes c'hoant en oll galonou, ar memes esperans en oll eneou. Oll e credent e selaouje Doue ho fedennou, hag e raje kentoc'h burzudou evit lezel he Iliz santel ep he zicour.

He lavaret a ellomp eta ep aoun da lavaret re; comzou an eskibien ha prez an oll gristenien fidel da zenti outho o deus diskuezet peguement a feiz so etouez an dud. Bez'ez eus martezé ha n'o devezo ket evesseat oc'h kementse. Ar pedennou hag ar re a bed ne reont nemeur a drouz, ha cals tud so pere so ken tregasset gant traou ar bed, ma zeo red ober calz trouz en dro dezho araog ma velont ar pez a dremen.

Cridi a ellomp ne vezo ket bet great en aner kement a bedennou, ha ne vezo ket tromplet fizians an gristenien. Doue pa vezo deut he heur a gomzo Rei a rai da glevet ar stracl eus he gorun pe ar vouez eus he drugarez, hag e tifenno he Iliz hag he Vikel pa blijo gantha.

Aljer. — En Aljeri ez eus maro pemp eus ar c'hoarezet (sœurs de charité) a voa eat di da guemeret sourci eus an dud clan gant ar c'holera. Taguet ho unan gant ar c'hlenvet e creiz ar skuisder eus eur vicher ker poanius, Doue en deus ho galvet da eur vuez eurussoc'h. Setu penaus e ro ar merc'hed caloneg-ze ho buez evit ober vad d'ho nessa.

Marseil. — Eus a Varseil ez eus diblaset adarre tri missioner, tri gabucin, evit mont da brezeg an Aviel d'an Afric, e bro ar Gallazet. Unan eus an tri missioner so eus ar vro-ze, hag a voa deut e Frans da scolia brema ez eus tri bloas. Ne deo c'hoas nemet abostoler, hag he hano so breur Raphael. N'eus ket gortozet ma vije beleg evit he gas etouez he guenvroiz, eleac'h ma rento cals servich d'an daou vissioner all; cals e vezo œssoc'h de zho beachi adreus ar broiou-ze pa vezo eur morian, eun den eus ar vro en ho banden.

Tud ar c'harteriou-ze ne garont nemeur tud ar vroma; dizfiziout a reont anezho ha zoken ho c'hassat, ha kementse abalamour ma o deus aoun razho. Pa velint ar breur Raphael pehini a so ens ho goad, o vont en dro d'ho c'haout desket mad, christen calonec, cre ha iac'h, o devezho cals muioc'h a fizians er vissionerien estren.

Alemagn. — Ar c'hazetennou a gomz eus a varo Dom Miguel bet Roue e Portugal. Maro eo evel eur guir gristen, en eur boket d'he grucifi. He varo so bet trum, ha n'en deus ket gallet receo he reiziou diveza; mes en derveziou araog oa tosteat oc'h ar sacramanchon, hag evelse ne ket sammet gant ar maro ep pourchaz ebet. Beteg an huanad diveza en deus diskuezet he feiz hag he fizians e Doue.

Scrifa a rer deomp eus a Sant-Briec, oc'h hor pidi da lacat er gazeten ar pez zo ama varlerc'h.

Arc'hbreuriez an Itron-Varia-a-Esperans.

Youl Pii IX.

Var ar mare da velet o tigouezout traou hag a dlie lacat nec'het braz an oll eneou a zalc'h mad d'ar feiz, Pii Nao pehini en doa savet diraog Arc'hbreuriez Itron-Varia-a-Esperans, a scrife gant he zorn benniguet, var gaierou ar Vreuriez: « Ouspen ar pedennou a so savet verzu an Env bete vrema evit ar Frans hag an iliz santel, ra deuï ar re so ho hano er Vreuriez-ma da bidi ha da aspidi muioc'h mui evit silvidiguez ha peoc'h ar bed catolic. » Hag o rei ar skuer evel ma roe da anaout he c'hoant, Pii Nao, hag an oll gardinalet var he lerc'h, a lekeas ho hano er Vreuriez, evit diskuez an ioul o deus da velet oll vugale an iliz, kement a so douguet dezhi, o kemeret perz en emgleo didrouz-ze a bedennou a rer d'an Itron-Varia-a-Esperans.

Eur sizunveziou bennag goude, Arc'hbreuriez an Itron-Varia-a-Esperans e devoa e Rom eul leac'h evit en em assambli. Pii Nao a felle dezhan kementse; hag hag ar c'hardinal Patrizzi, vikel ar Pap, a lakea moulla eur scrit a behini e tennomp ar pennadic-ma:

« E pep amzer, an iliz santel catolic, hor mam, hag he bugale guer desket ganthi a roas da Vari eun hano dous meurbet, oc'h he guervel ho sperans: *Spes nostra, Salve.* Mes pa gresc an danjer en draonien-ma a zaelon deut da veza tre eun dachen a vrezel; pa ranc an iliz hag he bugale stourm a zevri oc'h eun niver braz a eneebourien galloudns, neuze e salud c'hoas gant muioc'h a fizians hag a garantez an *hini* so lakeat da anterourez etre he map divin ha ni, hag a so deut da veza evelse hor brassa esperans.

« Ne deo ket ep abeg eta eo falvezet, en derveziouma ken trubuillus, d'hon tad Santel ar Pap Pii Nao, poulza an oll gristenien da lacat muioc'h mui ho oll fizians e Mari, evit ma vezo an iliz treac'h, evel ma zeus kement a dud oc'h her goulen, evit ma en devezo ar bed catolic ar peoc'h ker c'hoanteet, evit ma tistroio ar bec'herien a galon ous Doue, evit ma c'herruo pephini, hag an oll, er silvidiguez eternel.

« Rag ze, goude beza aprouvet ha savet e Sant Briec, e Frans, eur Vreuriez devot a voa digoret eno dindan hano ha patroniach an Itron-Varia-a-Esperans, ar Pap he zave d'ar reng a Arc'hbreuriez. »

Ho pidi a reomp da lacat hoc'h hano etouez an dibap soudardet-ze da vap Mari.....

(Ama e voa merket petra voa gourc'hemennet ha pe seurt induljansou a voa roet en eur fonta ar Vreuriez e Rom.)

En derveziou varlerc'h, jeneral ar Gabucinet a lakea scrifa da ihs ar Gabucinet a Sant Briec eleac'h m'ema chapel hag aoter ar Vreuriez hag e peleac'h eo bet savet da guenta: « Ne ket mil ha mil, mes deg mil ha deg mil eo e scrifomp hanoiou var gaierou an Arc'hbreuriez. »

En hano Pii Nao eta, hag eus he bers, eo e scrifomp d'an oll gatoliket. Ra deuint d'en em unani gantha, da zigas deomp ho hanoiou, ha da rei eveldomp ho guer da lavaret, noz ha mintin, eur beden d'an Itron-Varia-a-Esperans evit mad an iliz santel, evit silvidiguez ha peoc'h ar bed. *Salve Regina. Sub tuum.* Hag hen a aller pidi evit eun dra hueloc'h, noploc'h, hag a ve muioc'h a izom anezhan, hag ous pehini gouscoude e stourmer kement brema? Crogomp en arm, er benveg gant pehini e c'hellomp lacat an oll galloudeg da ziscuez ijin ha ners he vreac'h. Pedomp... pedomp ar verc'hez didach, pedomp an Itron-Varia-a-Esperans, hag oll gounnar an ifern a droio en he enep he unan, hag an dud fallagr a goezo mez varnezho, hag al lealdet hag ar peoc'h a reno var an douar, hag ar beda vezo saveteet!

Ra ielo ar c'halvaden-ma bete gouelet an oll galonou christen! Ra deui oll guir vugale an iliz da anaout peguement a c'hounessent ho unan dre an unvaniez-ze a bedennou!

Eun oferen a leverer bemdez, ervez *intanion*, ar vreudeur beo ha maro.

Bep sizun ec'h en em assambler, e peder ervez an izom, ec'h erbeder. etc.

Bep tri miz, servich evit ar vreudeur hag ar vadoberourien eat da anaoun. Bep bloaz e casser, diar vreudeur, da beb banden a uguent pe ouspen, eun dra evit derc'hel sonch (*Souvenir*) hag eur scrit evit diskuez e pe stad ema ar Vreuriez. Induljanson ep niver a zo; induljanson leun ha re all.

Ra deui eta an oll, beleien ha christenien fidel, en hano Pii Nao, da skigna ar beden d'an Itron-Varia-a-Esperans.

An Aotrou Prudhomme Ghaloni, e Sant Briec, so cant guet eus ar Vreuriez. G. M.

AR ZUL.

(naved pennad).

Lod ne labouront ket ho-unan, da zûl, mes ober a reont d'ho zud labourat, ar pez a zo ker braz pec'hed.

Ia, beza ez eus ha ne labouront ket ho-unan, da zûl, mes ober a reont d'ar re a zo didann-ho, d'ar re a zo en ho c'harg labourat, ag e sonj d'ezo, mar plij, beza dibec'h bras dirâg an Aôtrou Doue, war digarez ne labouront ket ho-unan.

Mes klevit ama, c'hwi paôtred a re a spered pe a reneubeud, eunan a zaou, a lavarfenn d'ezo, ma em beffe an henor da gomz out-ho, klevit ama: Ha n'ouzoc'h-hu ket ez eo ker braz pec'hed deoc'h lakaat ar re zo didann-oc'h, ho pugale, ho servicheryen ha re-all, da labourat da zûl, evel ma vez d'eoc'h labourat oc'h-unan? An tad a gas he vugale da laerez, a bec'h kemment evel ma yaffe da laerez he unan. Ar memez tra euz ar zûl.

Ia, kemment taôl labour a vezo greet, da zûl, klevit se mad, c'hwi tadou, c'hwi ezac'h, c'hwi mistri, c'hwi antreprenouryen ha re-all, kemment taôl labour a vezo greet, da zûl, dre oc'h urz, war ho kourc'hemenn, a zo en ho kont; c'hwi a responto ag a zougo ar boan euz anezo oll evel ma oz peffe ho greet oc'h-unan. Doue, en he c'hourc'hemenn war an deiz santel, ha n'en deuz hèn ket lavaret d'eoc'h sklær penaôz e tifenn ouz-oc'h ha labourat oc'h-unan, d'he zeiz, ha lakaat da labourat ar re a zo didann-oc'h? Klevit he gomzou:

« Te a labouro, » eme Doue, « epad c'houec'h devez, ag a raio kemmént az pezo da ober a labour epâd « ar c'houec'h devez-se. »

« Mes d'ar zeizved devez, » eme-z-ha, « e ma ar

« zabat, *an deiz a hean*, deiz an Aôtrou da Zoue. D'an « deiz-se ne ri taôl labour ebed, na te, *ozac'h*, na da « vab, na da verc'h, na da vevel, na da vatez, na da « loen, nag an diavezyad pe an divroad en em gaffe « en da douez. »

Ar c'homzou-ze a zo sklær, neget-ta? Koulskoude, setu ama eun tad ag a lavar: « Evid-ou-me fad ne la- « bouran ket da zûl. A-wechou, evid gwir, e lakaan « ma faôtred da ober tammou ; mes.... »

Mes petra? Ha ne glevit-hu ket mouez Doue o krial d'eoc'h : « Ne labouri ket da-unan, da zûl, te tad, na ne « lakai ket ivez da vugale da ober, nan, na da vab, na « da verc'h : (*neque*) *filius tuus*, (*neque*) *filia tua*? »

Setu ama eun all, eun ozac'h mad, pehini en deuz didanu-ha mevelyen ha mitizyen. Hem-ma ne labour ket ivez da zûl. War ar pemdez zoken ne gar nemeur hen ober: penvidig a-voalc'h eo evid allout tremen eb labourat re. Evel ma eo eun tad karantezuz, ne ra ket labourat da zûl, na zoken re war ar ivez d'he vugaligou labourat da zûl, na zoken re war ar pemdez. Mes n'ed eo ket ken tener ouz he zervicheryen na ken skrupuluz en ho c'hènver. Ar re-ma a vez greet d'ezo labourat mad war ar pemdez (n'en deuz ket tor e kemment-se), mes da zûl ivez e ra d'ezo aliez labourat war an distera digarez. Ama en deuz tor : rag Doue hen difenn out-ha ; krial a ra d'eza diwar lein menez Sinai : « Ne labouri ket d'an deiz em beuz miret evid-ou, na « te da-unan, ozac'h, na da vugale, na kenneubeud da « zervicheryen, nan, na da vevel, na da vatez : (*neque*) *servus tuus*, (*neque*) *ancilla tua*. »

Setu ama eun all o vont, da zûl, da gas eur c'harrad louzou (lugumach) da gæriz da ober ho zoubenn ag ho frikoyou. E ma var war he garr, astennet a ed he gorf, eur paôtr dizoursi euz aneza. Gwech e c'houiban, gwech e kan, ha pa zeu c'hoant kousket d'eza, en em ro da gousket. He varc'h, gouizyeg mad euz an ent, a ya attao, eb paouezi morse, eb troi nag a zeou, nag a gleiz. Ag euz a Roskô e vez?

Eur c'hristen skrupuluz, o tremen, a zihun ma den, en eur lavaret : « Penaoz ! ma den mad, da zûl ! Da zûl « o vont gant ho karrad louzou e kær ! Gouzout a rit eo « difennet labourat da zûl ! »

« — Me ! me ne labouran ket da zûl ! Pedare labour « a raan-me ama em gourvez war ma c'harr, lavarit « d'in? Me em boa greet ma c'harg dec'h d'abardaez. « Hiryo em beuz bet an oferenn vintin em parrez. En « distro euz ar bourg em beuz sternet ma marc'h en « eur zailladenn, ha setu me en ent. »

« Nan, me ne labouran morse da zûl. Va marc'h, ne « lavaran ket. Mes, ha difennet eo lakaat an anevaled « da labourat da zûl? An anevaled n'ed int ket tud ; an « anevaled n'ho deuz ket badizyant war ho fenn ; an « anevaled ne yaffont ket d'ar baradoz. Evel-se, ne « welan ket perâg e vez pec'hed lakaat anezo da la- « bourat da zûl. »

Mes Doue a zav ivez he vouez ag a gri da ma den re speredeg ha re ziskrupul : « Nan, ne labouri ket da- « unan da zûl, na ne lakai ket kenneubeud da anevaled « da ober : (*neque*) *jumentum tuum*. Me an Aôtrou da « Zoue a ro d'it ar gourc'hemenn-ze : *Ego Dominus*. »

Setu ama eun all. Hem-ma, mar plij, a zo e karroz. Saludi a raffom-ni aneza? Evid pa dremen dre ruyou kær, e weler an oll o tenna ho zok d'eza ag o stoui he- teg an douar : arc'hant braz en deuz, a leverer. Ar pez a zo sûr, e penn eur mekanik kaer e ma. Beza en deuz bemdez o labourat gan-t-ha eur vandenn vad a dud, daou pe dri c'hant etre goazed ha merc'hed, ag ar me- kanik a ya en dro sûl-voel-pemdez. N'ez euz ket a amzer da goll. Ma den — *Monsieu* Arc'hanteg a reer aneza, — en deuz c'hoant da zont penvidig braz e neu- beud a amzer, ag evel-se e fall d'eza lakaat piz an amzer da dalvout, ar zûlyou ag ar gouelyou evel an devezyou pemdez. Pa en devezo dastumet arc'hant a-voalc'h, e ma e sonj prena danvez war ar mæz, eur maner braz benâg gan he verouriou, e lezo neuze he vekanik gan eun all da ober he fortun evel-t-ha ag en em denno d'he vaner gan he *vadam* (itron) ag he zaou vugel.

— *Daou vugel en deuz?* — N'en deuz nemed eunan evid c'hoaz, eur verc'hig, mes c'hoant en deuz ivez da gaout eur paôtr, ha neuze en devezo a-voalc'h. Seul vianoc'h e vezo ar vandenn, c'hwi gompren, seul vra- soc'h lodenn e tigouezo da bep ini.

Lavaret a reer koulskoude en amezegez penaôz eo brao da *Vonsieu* Arc'hanteg dastum madou braz d'he vugale amzavet, epâd ma renk ar vro maga en hospi- talyou ar re diamzavet : rag gwelet ez euz bet meur a blac'h o kuitaat he di ha ne vizent ket ho-unan o vont kuit.

C'hwi gompren penaôz *Monsieu* Arc'hanteg ne ya nà da goves na d'an oferenn. Traou evel-se a zo evit-hà sorc'hennou groac'hed. Poan a ra d'eza zoken gwelet eur beleg dirâg he zaou-lagad, petra benâg ma voar kaôzeal deread out-ho, pa en deuz da ober gan-t-ho, evel pa voe badezet he verc'h vian. Badezet eo bet ivez ar gezez ! Mes penaôz e vezo-hi savet !

Monsieu Arc'hanteg eta a ra d'he labouridi labourat sûl-voel-pemdez. En amzer genta lod anezo a vanke da vont d'ho labour da zûl (skrupuluz e voant c'hoaz ; bre- ma n'ed int mui). Antronôz, pa crruent, e vize goullen- net digan-t-ho :

« Ac'hanta ! penn-mûl, e pe-lec'h e voaz-te chommet « dec'h ? »

« — Pe ! Aôtrou Arc'hanteg, dec'h e voa ar zûl ! « Dec'h em boa da vont d'an oferenn evel peb kristen « mad ! »

« — An oferenn ! Petra an dra-ze an oferenn ? Allo ! « penn-oc'h, ke d'ar gær da glask oferennou ar pez « a gari, mar kavez bara enno. Evid-on-me n'em beuz « ket ezom a vigoded war ma zro. Me ne c'hallan ket « lezel ma mekanik da heana evel-se. »

Ha setu e vize roet he gont d'ar paour kez den. Ar re-all, o welet se, a zalc'he sonj d'ar gentel.

Doue a gri ivez da *Vonsieu* Arc'hanteg ag a lavar d'eza : « Lez gan-in ma devez. Lez an dud-ze, pere a zo « ma c'hrouaduryen ha ma bugale, araôg beza da zer- « vicheryen, lez anezo da zervicha ac'hannon d'an deiz « em beuz miret evid-on. Ne ri ket d'ezo labourat d'an « deiz-se. Me an Aôtrou da Zoue a ra d'it ar gourc'he- « menn-ze. »

Mes mouez Doue, daoust pegen galloudeg eo, ne ya ket beteg skouarn *Monsieu* Arc'hanteg. *Monsieu* Ar- c'hanteg ne glevo ar vouez vraz ha spontuz-se nemed goude he varo, er varn e devezo lec'h goude he dre- menvan ag er varn jeneral da fin ar bed ; mes eun tam re zivezad e vezo neuze ivez d'he c'hlevout.

Y. K. Kerzale, *beleg ar Zalet.*

(*Eur pennad all eur vech all.*)

NOZ NEDELEC.

(eil pennad.)

Pa voue deut an amzer merket gand Doue evit guini- velez ar Messiàs, an Impalaer August, o veza gourc'he- menned niveri an holl dud euz he stajou, ar Verc'hez Vari ha Sant-Joseph evit senti d'ar gourc'hemen-ze en em lakeaz en hent evit mont da gass ho hano. Erruet edont e Bethleem, kearic vian a veuriad pe vroad Juda. Eno e scojont var meur a zor evit goul- len lojeiz : mez dre m'edont paour ne voue roet d'ez- ho digor e neb leac'h. Mont a rankjont eta da glask repu en eur c'hraôu a gnefjont anter zigor, e peleac'h Mari, var dro anter-noz a c'hanaz ar Mabic-Jesus. Mailleuri a eure he Mab gand eun nebeud truliou hag hen lakeaz da c'hourvez var eun dournadic colo, e creiz etre daou aneval... Cleout a rez beza gueled en da levr, ma merc'h, eun daolen hag a ziskuez ar burzud caer-man.

— Oh ! ia fat ! ken guir ha tra, eme ar verc'h, en eur groaja he daouarn, oh ! ia fat ! gueled em euz an daolen-ze ha poket em euz ive d'ez-hi calonec meur a vech... Va Doue ! eme ar botrezic paour en eur vouela, pe bez ma tlie caout riou ar Mabic-Bian ! Erc'h a rea marteze ? Ma vije bet c'hoaz e pad eun nosvez dous euz an aon, hag al loar ken luguernuz ha ken sclear hag hirio ! — Petra fell d'id, va merc'h, Salver ar bed a ioa deut evit gounzaon ar baourentez, an dienez... En doare-ze eo falvezet ganthan hor prena. Falvezet eo bet c'hoaz ganthan beza hor skuer, evit deski d'eomp gounzao a galon vad, ma fell d'eomp e ve binigued hor poaniou.

— Mez evesaït mad eta, mammic ! gourvezet, couls lavaret en noaz var eun nebeud colo scournet ! Ar sonj-ze ebken am laca da grena gand ar riou ! — hag e feat ar verc'h a n'em strincaz trufulliet-oll etre divrac'h ar vam.

Oh ! eme ar c'hrouadur en eur huanadi, ma vijen-mê bet eno, a mê am bije bet goloet ar Mabic-Jesus, tommet anez-han gand va alan ha va focou !

— Setu, va merc'h, ar pez a dleomp da ober d'ar beorrien pa ho guelomp taguet gand an naon pe ar ienien, er mare calet-man euz ar bloaz ; ag Jesus a zo kuzet dindan trulliou ar paour, hag ouspen-ze, ar vesserien baour a deuas ive da guenta d'hen adori d'ar c'hraou. — N'eo ket eta, goude beza cleved an Elez o cana en ear ar c'hantic caer-man : *Gloria*, hon eus clevet cana ken aliez a-veach?... Sellaouit eta, me gaf d'in ez-oar c'hoaz ous her c'hana...

Hag e feat, eun nebeud mouechou caer en eur zont varlerc'h a lakea an ecleo euz traouen ar menez da ascana ar c'hantic caer-man.

Euz a balez caer an drinded
Mouez an eal 'zo diskenned ;
Hag an ecleo a aslavar
Da bep-hunan var an douar :
Jesus a zo ganed hirio,
Gloria in cœlis Deo ! ! !....

Ia, va c'hrouadur ! n'eo ket 'ta co dudiuz ! Ia, difuned e creiz an noz gand ar c'han-ze diskenned euz an env, ar vesserien tro-var-dro a redaz gand ast da adori eun Doue nevez ganed, eun Doue er boan hag er baourentez ho galve da guenta, hag ec'h ellez credi e pljjaz mui d'ez-han peden ar bastored reu- zeudic-ze, egued an aour hag ar perlez a zigassaz d'ez-han eun nebeut goude an tri Roue a vro Sao- Heol sclerijenned en ho beach gand eur stereden burzuduz. — Mez crena a rez, va merc'h, daoust a riou a peffe ?

— Oh ! an dra-ze n'eo netra, ha neuze, bremaic e c'herruimp er gær. Va Doue, na brava nosvez ! Oh ! pebez ez-hon countant ! Mez va levenez a vije bet c'hoaz brassoc'h m'am bije guelled eveld'hoc'h communia ha lacat Jesus da c'henel em c'halon...

— Bah ! va merc'h, re galounec ec'h euz hen pe- ded en liz evit na ve ket deut en da ene. Ia, hen diguemered ec'h euz ive en da ene disouil : n'a peuz- te ket great, e guiz m'am boa hen lavaret d'it, ar gommunion a spered pe a c'hoant ?

— Eb mar ebet ; mez an dra-ze n'eo ket ar me- mez tra, hag e c'houzon er vad ne vankfe netra d'am boneur, ma,.. Couscoude lezomp an dra-ze a gostez, rag ar sonj-ze a lacaffe va spered tenval, hag hirio au holl a dle beza laouen, n'eo ket 'ta, va mam ?

— Guir a leverez, va merc'h, kement zo var an douar hag en env a lavar d'eomp e renker hirio beza gaë ha laouen. Ar joa hag al levenez-ze a zo beni- guet gand Doue. Ar brassa sent a zo bet en em roet d'ar joa-ze, ha cals anez-ho en ho fervor o deuz great beach Bethleem evid adori Jesus en he gavel, darn- all o deuz lakeat ho ijin evit sevel eur c'hraou hen- vel euz an hini ma c'hanaz Jesus en-han.

— A brepos, daoust hag hen, va mam, craou Be- thleem a zo c'hoaz en he zao. — Ia, va merc'h, craou Bethleem a so c'hoaz en he zao ; mez afat n'eo ket ker fall, ken dirapar na ken diguempen evel m'en c'havaz Mari ha Joseph. Eaz eo did credi e vije pell-zo couez- zed en he boull ma ne vije ket bet taoled evêz mad anezhan. Ar c'hraou-ze a zo hirio e creiz eun iliz caer

saved en enor da c'hinivelez hor Salver. Disken a rear en-han dre eun delechou a c'houezec pazen, ha neuze e n'em guever en eun toul toet a venerez. Ar volz hag ar moguerion a zo goloet gand marbr digasset di e prof gand ar gristenien ha kement a encou mad a za di bemdez! Ar pave a zo great a varbr gnen, peintiet aman hag ahont gand mean-ialp ha diamanchou caër braz.... E creiz e veleur eur stereden arc'hant ha var ar stereden-ze e keveur scrived ar c'homzou-man dougued e latin hag a laca da redec daelou kement den ho len :

« *Aman tre eo ganet Jesus-Christ gand ar Verc'hez Vari.* »

Oh! va merc'h, aboue trivac'h cant vloaz ma z'eo ganed hor Salver piou a c'helfe niveri ar beachourien, ar birc'hirined, an dud Santel, ar rouanez, a zo bet o taoulina var ar pave ze, ho deuz poket d'ez-han gand teneridiguez en eur adori ar burzud braz erruet eno! Lenned em euz, n'euz ket pell, an oll draou caër-ze en eul levr a roïn d'id hirio, evit ma veli da unan ar pez a zo en-han.

Scrived eo gand eun escop santel, douguet gand he feiz d'ar c'hraou-ze, eleac'h m'ho deuz lezet prinset ha rouanez meur a desteni huel euz ho c'harantez evid ar Mabic-Jesus. Ia, er c'hraou-ze e veleur diou lamb-hatregont o tevi noz-deiz, roet gand Impalaer an Autrich, republik Venis, roue ar Spagn, roue Napl hag en divez gand hon roue santel Lois XIII.

Nag-int'zo evuruz, va mam, an dud a c'hell mont da Vetlheem! Pe bez ma tle beza caer eno oferen an anternoz!

— Ar boneur-ze, va merc'h, n'eo ket roet d'an holl: ha goude holl, pep unan a zo goest da vont di a spered, ha goueled er guiz-ze kement a dremen eno. Da lacad a rin ive da len var guement-man, e buez sant Fransez d'Assis, eun dra hag a raio plijadur did, me zo sur....

Oh! lavaret d'in an dra-ze m'ar plij! me m'euz kement a levenez o cleved ar pez ho deuz great ar sent!

— Mez a greiz va c'halon, va merc'h; rag len a ri evel-áto an traou-ze gand eur blijadur nevez; an traou a veleur en eul levr a zo cals bravoc'h: Sant Frances d'Assis hen doa eun devosion vraz e kenver mister guinivelez Jesus: bem noz e save d'anter-noz evid adori Jesus. Divezatoc'h dre ne gave ket he galon magadurez avouallac'h en devosion, e sounjaz caeroc'h: goulen a reaz digant an tad santel ar pab, Honorius III, m'a c'heljet da noz-nedellec cana an oferen e creiz eur c'hoad braz a ioa e kichen he gouent. He c'houlen a voue sellaouet: he venac'h hag hen neuze a n'em laca da sevel eur gabanen great gand scourou ha delliou. Ar gabanen-ze a voue savet e guiz eur c'hraou, hag en eur c'horn anez-han e lekejot eur rastel. Gouzel a voue ive laket var an douar evid hen lacâd da veza henvelloc'h ous craou Betlheem; n'eo ket holl: digasset e voue ive en-han eun azen hag eun ejen. Er gabanen dister-ze eo e vije canet oferen anter-noz. Dont a reat a bell-bro d'an oferen-ze, hag epad an noz ne gleved o treuzi ar c'hoad nemed mouez an dud devod o tond pe o vont en eur gana canticou: Pidi a reat er gabanen-ze gand kement a feiz evel pa vije bet e craou Betleem memez.

— Doue, pe bez ma tlie beza brao! penauz ne ve ket santet ar galon entanet gand carantez an env pa n'em veleur dirag guinivelez ar mabic Jesus, en eur c'hraou doareet gand hini Betlheem, ha d'an heur ma c'hanaz Mari he Mab!

— Ahanta va merc'h, countant ez out deuz da veach! Ha derc'hel a ri-ti sounj euz ar Pelguent?

— Oh! e pad va buez! Daoust hag ancounac'had a helleur au traou-ze, dreist-holl pa zoar bet ken evuruz? Bremaic he velfet, kid, pa c'herruffomp er gear, me a savo ive en ti eur c'hraouic-bian, evit lacad en han ar Mabic-Jesus a zo dindan ar veren vraz var mantel ar siminal. Ha neuze he zaïmp bemdez dira-z-han d'ober hor peden, n'eo ket'ta? An dra-ze a ra vad d'ar galon, sounjal ez-oar ken tost da Jesus, ha cousket, couls lavaret, scoaz-oc'h-scoaz ganthan. Ar vam ne respontaz netra, mez rei a eure eur pok carantezuz d'he merc'h. Edont erruet, Trouz an alc'houez o trei e potail pe e dorzel an ôr a lekeaz ar c'hilloc da verca teir-heur, en eur zont da leuskel teir canaden hir ha skiltruz. Ar vam ep dale a c'houez eun tam tan, ha glask he zebrez hag he fillig evit tomma ar c'hrampouez. Goude an ascoan eur bedennic ver, ha kerkent mam ha merc'h da gousket. Mez ar vam ne c'hellaz ket prenna eul lagad gand ar verc'h oc'h uvreal. Caera gouel... caera nosvez... Mari, Joseph... Craou Betlheem... C'hoaz c'huec'h miz!... Jesus trugarezuz!... Aze em c'halon...

Bodeur.

MUNUDIK.

Ar marvaillou-ma war ar gredann, n'int ket fall da glevet, bugale. Mar d-eo gwir a lavarann, ne vezo ket arabad, a gav d'in, lavaret re all divar-benn munudik hag he vreudeur. Selaouit eta.

Breman a vad eo distroi war va c'hiz da glevet doare ann hini koz hag he hanter-tiegez. Ar fagoder hag ar fagoderez ne oant ket c'hoaz distroet mad d'ar gear, pa zeuaz eur mevel a ioa eunn dek skoed gant-han enn he zourn, gant gourc'hemenn evit ho c'has d'ezho. A berz Aotrou ar maner e teue ann arc'hant-ze da baea labour ar fagoder. Kaera devez evit unan! Edont o vervel gant ann naoun, an dud keiz anezho.

Ar fagoder neuze a lavaraz d'he hini goz mont da gerc'hat kik maout da ober eur fritadenn ha traou all; hà pa ho doe debret ho gwalc'h, ar fagoderez a lavaraz d'ar fagoder: Peleac'h ema hor bugale brema? Doue her goar. Gant na vezint ket taget gant al loened kriz. Te eo, Biel, a zo kiriek; te as pezo keuz ha nec'h, eme-z-hi.

— Hag ann hini goz ha lavaret dek pe zaouzek kweach dioc'h-tu: Te as pezo keuz, te as pezo nec'h.

— O veza eat drouk enn-han, ar fagoder a lavaraz: daoust hag ar c'homzou-ma a vezo da gomzou diveza, ravodez; tao evit ar gwella; peoc'h d'in pe dà ler a zamanto. — Ta, ta, ta, eme ar fagoderez, kaer as pezo, te as pezo nec'h, te as pezo keuz, m'hen tou. Nag euruz e venn me brema mar karfe Doue...

N'oa ket a veac'h lavaret mad ar c'homzou-ma, hag ar vugale ha mont er-meaz euz ar c'hraou, ha dao dao war ann or: Setu ni ama, setu ni ama eme-z-ho en eur vouez. Ker laouen hag ann heol, ar vamm enn eur red a zigor ann or hag a bok d'ezho o lavaret: Skuiz maro oc'h, va buhale geiz, hag eur c'hofad a naoun hoc'h euz. Deut da ziskuiza e-kichenn ann tan da c'hortoz ho poed. Fank-ki oud penn-dre-benn, Pipi keaz, deuz ama d'en em walc'hi. — (He-ma ar Pipi-ma oa ar map kosa, hag ar fagoderez a gare anezhan dreist ar re all dre ma'z oa bleo ruz evel-t-hi).

Ar vugale a azezaz oc'h taol hag a zebraz ho boed hep ober neusiou na digaresiou; ar re-ze ne oue ket rankout pidi anezho da zibri ho zamm boed, a c'hellit kredi. Lavaret a rejont penn dre benn ar pez ho doa great evit dont da zistrei d'ar gear. Eaz oa tad ha mamm o velet ho bugale en ho zouez, hag ho sonj oa beza furoc'h divar-vrema.

Ebad a-walc'h eo d'ann dud, a lavare va zad-koz, beza laouen hag euruz; pa vez red mervel gant ann naoun ez eo eur c'hoari all.

Eunn dervez bennag goude-ze, pa oe eat ann dek skoed da netra, ar fagoder a lekeaz enn he benn pellaat adarre he vugale diout-han. Kuzul a rejont eta etre-z-ho ho daou da gas ann dra-ze da benn, hag ho sonj oe kas ho bugale pell-braz dioc'h ann ti, pelloc'h evit ar weach kenta: warc'hoaz vintin, eme ar fagoder, e vezo great ann taol.

Petra en doa great Munudik en dro-ma c'hoaz: rei skouarn, klevet ha sevel mintin mad euz he wele da vont d'ann aot; c'houi oar d'ober petra.

Pet diaoul, eme-z-han, enn eur sacha war an or ha sacha adarre; me laka ez eo bet alc'houezet. Hag hen mont d'he wele da c'hortoz mont enn hent. — Paket oa bet hor paotrik en taol-ma; paket e vezo adarre evel a welimp bremaik. Ne d-eo ket souez e feiz, ker iaouank ma'z oa.

Munudik ne ouie petra da ober, pa zigouezaz d'ezhan ober boulouigou bihan gant he damm bara, hag hen enn hent war-lerc'h ar re all ha teurel war an douar tuma tu-hont he voulouigou minvik bara.

(C'hoant ann den ha c'hoant Doue n'int ket eur c'hement; me a oar ann dra-ze ha c'houi her gwelo breman).

Tennet euz a *Vignoun ar Vugale*.

A. TROUDE.

(*Eur pennad all eur wech all*).

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 31 Kerzu. — Sant Sylvestr, Pap.
Dimeurs 1ª Guenver. — Ar Circoncision, pe an emvoad.

Dimerc'her 2. — Eisvet Sant Stefan.
Diziou 3. — Eisvet Sant Ian avieler.
Dirguener 4. — Eisvet an Innosantet.
Dissadorn 5. — Derc'hent pe vijel gouel ar Rouanez.
Dissul 6. — Gouel ar Rouanez.

An Aviel hirio:

Pa voue ganet Jesus e Bethleem Juda, en amzer ar Roue Herodez, setu *Rouanet* o tont eus a vro sao-heol da Jeruzalem, hag o c'houlen: Peleac'h ema roue ar Juzevien, an hini so nevez ganet? Rag guelet on eus he stereden e bro sao-heol, hag omp deut d'he azeuli.

Hoguen ar Roue Herodez o clevet kementse, à voue strafuillet, ha kær Jeruzalem oll eveldhan. Destum a reas oll brinset ar veleien ha scribet ar bobl, hag e c'houlennas digantho peleac'h e tlie ar C'hrist guenel. Lavaret a rejont oa e Bethleem Juda; rag eur Profet en doa scrifet kement-ma: « Ha c'hui, Bethleem, douar Juda, n'oc'h ket an distera eus a guenta keriou Juda; rag ac'hanoc'h e teui ar Penn à dle ren va fobl a Israel.

Neuze Herodez a c'halvas an tri Roue e cuz, hag a c'houlennas pis digantho pe da vare o doa guelet ar stereden. Ho c'has a reas da Vethleem en eur lavaret dezho: it, hag en em guelaouit mad divar benn ar buguel-ze; ha pa o pezo he gavet, digassit din ar c'helou, evit ma zin ive va unan d'he azeuli.

Pa o devoa clevet kementse gant ar Roue, ez ejont en hent; ha kerkent ar stereden o doa guelet e bro sao-heol a deuas da vont en ho raog; ha pa voa digouezet azioc'h al leac'h ma edo ar buguel, e chomaz a za. Hoguen ar guel eus ar stereden a roas dezho eul laouenidiguez ar vrassa.

Mont a rejont en ti, hag e cafjont ar buguel gant Mari he vam, hag o stouet d'an douar, hen azeuljont, (hen adorjont). Neuze e tigorjont ho zenzoriou hag e kinnigjont dezhan ho frezantchou, aour, ezanz ha mirr. Hag o veza bet kelennet dre ho c'housc na dajent mui var dro Herodez, ez ejont en dro d'ho c'harter dre eun hent all.

Sant Vaze II. 1. G. M.

KELEIER.

Au aotrou Rous, beleg bet en enez Bourbon, so hanvet vikel e Sant Marc.

Dissadorn tremenet eo bet roet an urziou e klouerdi (seminer-bras) Kemper.

Setu ama hanoiou ar re so bet beleguet:

An aotrou Poullaouec, eus a Bloumoguer;
An aotrou Faudeuil, eus a Vouéznou;
An aotrou Duclos, guinidic eus a escopti Sant-Briec, brema e Ploudalmeze;
An aotrou Jacob, eus à Borspoder;
An aotrou Barazer, eus a Lanmeur;
An aotrou Morvan, eus a Vontroulez.

TAOLEN

AR RETREJOU EVIT AR BLOAS 1867.

E KEMPER.

Retred brezoneg evit ar voazet, an 23 a vis meurs.

Kenta retred brezoneg evit ar merc'hed, ar 4 a vis mae.

Eil retred brezonneg evit ar merc'hed, an 12 a viz here.

E KEMPERLE.

Retred brezoneg evit ar voazet, ar 4 a vis mae.

Retred galleg evit ar merc'hed, ar 6 a vis gouere.

Kenta retred brezoneg evit ar merc'hed, an 9 a vis meurs.

Eil retred brezoneg evit ar merc'hed, ar 15 a viz even.

Trede retred brezoneg evit ar merc'hed, ar 17 a viz here.

E LESNEVEN.

Kenta retred brezoneg evit ar voazet an 9 a vis meurs.

Eil retred brezoneg evit ar voazet, ar 15 a viz even.

Retred galleg evit ar merc'hed, ar 4 a viz eost

Kenta retred brezoneg evit ar merc'hed, a 4 a vis mae.

Eil retred brezoneg evit ar merc'hed, ar 6 a vis gouere.

Trede retred brezoneg evit ar merc'hed, an 12 a viz here.

Hanoiou ar Veleien mare epad ar bloaz 1866.

Guillou-Mari Gueguen, avieler, eus a Blouzeniel	23 bloas.
Fransez Fichou, bet vikel e Plouye	33 —
Stefan Clisson, bet vikel e Leuhan	33 —
Ian-Lois Combot, professor e scolach Lesneven	31 —
Eozen Quere, person Pluguffan	65 —
Clauda Reviron, person canton Daoulas	76 —
Jakez-Renan Madec, beleg a barrez Dirinon.	78 —
Per Mevel, vikel e Sibiril	39 —
Loiz-Mari Touz, vikel e Plouguerne	37 —
Andre Rivoalen, chaloni a henor, missioner abostolig, person Plouguerne	74 —
Jerom Lochou, bet vikel e Berrien	75 —
Per ar Pap, bet person e Plomeur	71 —
Jakez Prijant, chaloni a henor, person canton Castellin	53 —
Alan Pouchous, person Plonevez-Porzay	70 —
Fransez-Mari Quere, person Loc-Maria Berrien	49 —
Ian-Maze Brisson, person Plonevezel	50 —
Ian-Vari Georgelin, belec evit an dud a vor.	50 —
Fransez Leost, bet person e Plouzane	61 —
Eozen-Mari Rivoal, person Plouvian	47 —
Ian-Vari Ar Briz, person Henvic	73 —
Albert-Mari Poullaouec, vikel e Briec	26 —
Paul Pelliet, person Sant-Marc, en arc'hescopti Porz-ar-Prins	40 —
Tanguy Gueguen, bet vikel e Cleder	76 —

Al lez-varn (Cour d'assises) a zigoro e Kemper ar 7 a vis guenver, evit an tri miz diveza eus ar bloas tremenet. An aotrou Grolleau-Villegueury, alier e lez-varn Roazon so hanvet evit beza e penn al lez-varn-ze.

Setu ama hanoiou ar Jureet.

An Aotronez :

Lois Gorvan, eus a Guemper.
Ian-Lois Blanchard, eus a Verrien.
August-Mari Crenn, eus a Landerne.
Guillou-Fransez-August Rihouay, eus a Vontroulez.
Victor-Mari Creac'hquerault, eus a Sant-Seo.
Stefan-Ian Guillou, eus a Gonkerne.
Guillou-Ian Lahellec, eus a Verleskin.
Eozen-Mari Gourves, eus ar Merzer.
Nicolas Brozec, eus a Gleder.
Anton Jestin, eus a Blourin.
Per-Ian Daniel, eus a Blouneour.
Adolf-Lois-Emmanuel Ar Flo, eus a Blouian.
Cyprian Hersart de la Villemarqué, eus a Nizon.
Eujen Ar Gall, eus a Boullaouen.
Ian-Vadezour-Amedee Lottin, eus a Vrest.
Philip-Mari Gelebart, eus a Vrest.
Per Briquin, eus a Locquirec.
Eujen-Ian-Vadezour Mari Delecluse, eus a Vontroulez.
Ian-Vari Buors, eus a Blougoulm.
August Pitet, eus a Vontroulez.
Alan Falhun, eus a Blouneour-Trez.
Charles-Ian-Vadezour Bianchet, eus a Landerne.
Paul de la Boexière, eus a Gastel-Paul.
Alan Ar Sant, eus a Viclan.
Durand Peschaud, eus a Vipavas.
Ian-Per Delecluze-Trevoedal, eus a Audiern (Goaien).
Ar Motheux, eus a Vrest.
Paul Fave, eus a Gleder.
Guillou Allan, eus Guerrien.
Efflam Thomaz, eus a Gastel-Paul.
Hippolit Masson, eus a Lanildut.
Christof Coquil, eus a Viclan.
Charles Briant, eus a Vontroulez.
Fransez Gnillermou, eus a Blouvien.
Ian-Vari Herry, eus a Blouneour-Menez.
Paul-Joseph Morel, eus a Gonkerne.

Evit derc'hel leac'h d'ar re a vankfe :

An Aotronez Herry Ponthier de Chamaillard, Beneat Pannetier, Lois Vache ha Ian-Victor-Alfons Moreau, ho fevar eus a Guemper.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *22 Kerzu.*		Pont'Nabat — *20 Kerzu.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz ar c'hant liour.*	
Guinis	15 lur, 43 c.	Guinis	16 lur, 04 c.
Segal	9 lur, 82 c.	Segal	10 lur, 20 c.
Eiz	8 lur, 72 c.	Eiz	10 lur, 03 c.
Ed-du	7 lur, 36 c.	Ed-du	7 lur, 08 c.
Kerc'h	10 lur, «« c.	Kerc'h	10 lur, «« c.
Avalou-douar	4 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, 50 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 5 Guenver 1867. N° 101. Eil Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas	daou scouet.
Evit c'huec'h miz	eur scouet.
Evit tri miz	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat adressi oll d'an Autrou Morvan, Bel

Ar paeamanchou a dleer da adressi ebken. An abonamant a gueme.er e ti librer, ru Kereon, e Kemper.

Aotrou Salaün

KEMPER, 5 Guenver 1867.

E carter ebet marteze var an douar ne vez great gouel Nedelec caeroc'h evit e Breiz-Izel, ebro Arvor. E Rom epken, ervez ar c'heleier, her solanizer gozic evel er vro-ma. Ar Vretonet ne deo ket avoalc'h dezo gouzout e ra hor Zalver he zonediguez var an douar. Fallout a ra dezho he velet. Ac'hano ar c'hraouic-ze a zaver e pep iliz; hag evit renta ar c'hraouic-ze caera ma c'heller, pephini a laca da dalvout kement en deus a speret hag a ijin. Ne deo ket da rei braoentez d'ar c'hraou eo e poanier, rag gouzout a rer ez eo e creiz ar brassa paourentez eo ganet J. C., mes evit rei da velet kement ha ma c'heller, da zaoulagad ar c'horf zoken, kement a zesc deomp an Aviel eus a c'hinivelez map Doue.

Eun den ha ne anavesse ket ar relijion a ve avoalc'h dezhan mont da zellet oc'h unan eus ar c'hreier-ze evit anaout e tle eun Doue beza diskennet etouez an dud. Deski a rafe anezhan he unan histor ar c'hinivelez. Ar buguel-ze gourvezet var eun nebeut plouz en eur manjouer, daou loen en he guichen, an œlez-ze en ear, ar bastored-se o tostaat oc'h ar c'hraou, a rofe dezhan da c'houzout e tle beza eno eur mister bras. Evelse ive ar vugaligou a voar abred ez eo map Doue en em c'hreat den evitho; abred ec'h anavezont ar mabic Jesus; ha goulen a alfet digant an dud faeüs-se pere, evitho da veza christenien, a gaf re zister ar c'hraou-ze ha cals a re all eus a lidou an iliz, goulen a alfet digantho penauz en em guemerfent guelloc'h evit deski d'ho bugale mister an Incarnation.

E Rom ive e rer, evel e Breiz, eur c'hraou d'ar *c'hinivelez*. Lacat a rer ive skeudennou enha, hag he guempen a rer evel ma rer er vro-ma. E pep ti zoken couls lavaret e caver eur c'hraou d'ar mabig Jesus savet gant ar vugale, hag eur buguel ne gafe ket dezhan e ve mad he *c'hinivelez*, ma n'en defe ket da lacat enhi Mari ha Joseph, œlez, pastoret, eun danvad bennag hag ive eun ejen hag eun azen. Hag epad mis guenver, pe guer paour bennag e ve tud eun ti e vez dalc'het eur c'houlaouen pe eur c'hleuzeur var elum dirag ar mabig Jesus.

Bez'ez eus e Rom, d'ar mare-ma, eur foar hanvet foar Sant Eustach, eleac'h na veler nemet staliou marc'hadourien o verza skeudennou ha kement so red evit sevel ha kempen eur c'hraou evit ar c'hinivelez. Kementse a so, e Rom couls hag er c'harter-mà, eur merc anat eus a feiz ar bopl.

N'eus ket pell, eur scrifagner a verke en doa guelet en derveziou diaraog eun tavarnier o treina he c'hreg var boez he bleo evit he zeleur er puns da veuzi. A drugare Doue e tigouezas tud ha ne ellas ket ober he daol. Petra co d'an den-ze, a c'houlennaz unan bennag, mont da ober traou evelse? Me ia d'hen lavaret deoc'h, eme unan eus an amezeien. An den-ze a so nevez eat da davarnier. Araog n'oa ket dizuch tam ebet. Mes abaoue e lenn eur gazeten fall a guemer en he di. O lenn scrijou a enep ar feiz, e les ar relijion a gostez; hag en em ro d'ar vesventi. Hirio en deus evet eun tamig re: he c'hreg so en em laket d'he scandalat, ha setu perag ez ea d'he laza.

Ar pez a lavar ar scrifagner divar benn an tavarnier-ze a alfet lavaret divar benn meur a hini. Ar scrijou fall, ar scrijou a enep ar relijion, a laca ato ar re ho lenn da goll ar feiz nebeut a nebeut. Dilezel a rear an deveriou, ober a rer goap eus a guement so mad, ha goudeze e coezer divorc'het er brassa crimou.

Ne deo ket ar scrijou a gomz eün hag eün a enep Doue hag he lezen, a enep an iliz hag ar relijion, a enep ar vertuz hag an dud vad, ne ket ar scrijou-ze so muia da zioual outho; ne ket ar re-ze eo a ra peurvuia muia droug. Nebeut a feiz en devezo c'hoaz eul lenner, en devezo euz o velet ober meuleudi an droug hag ar pec'het, ha tamal ar vad hag ar zantelez.

Mes bez'eus scrijou all hag a ra meuleudi ar relijion; mes c'hoant o deffe da ober eun dibap etouez ar guirionezou a dleomp da gridi, hag etouez ar gourc'hemennou

a dleomp da viret. C'hoant o deus da gridi epken ar pez a blij dezho ha da viret ar pez a blij dezho eus a lezen Doue. En eur lavaret ez eo mad ar relijion, o defe c'hoant d'en em lacat gouezieoc'h evit an iliz, ha da ziskuez petra dle da c'houlen digant he bugale, hag eus a betra e tlefe ho dizama ha setu eno ar scrijou a ra muia droug. O veuli evelse ar relijion dalc'h mad, e lakeont ar re ne anavezont ket ho tallagriez d'ho lenn ep disfizians, ha da suna a nebeudou ar c'hontam a ro ar maro d'ho ene.

C'hoarvout a ra gant ar scrijou-ze evel gant al laeron, ne ket al laeron a ia da daga an dud var an hent braz eo so muia da zouja. An hini so anavezet evit laer a zioualler outhan; mes aoun a dleer da gaout muioc'h rag al laeron-ze pere a ia da vale troad ha troad ganeoc'h, a goms brao ouzoc'h, a guemerfac'h buan avoalc'h evit mignonet ep ho anaout, ha pere ho c'huillo ha marteze ho lazo pa viot nebeuta o sonjal. Ar scrijou fall ive a lam avechon buez an ene digant ar re ho lenn, alies dre an pez a gaver a gaera enho.

An eiz a viz kerzu, deis gouel ar Conception Didach, hon tad santel ar Pap en deus pedet an oll eskibien eus an bed christen da zont da Rom er bloaz a zeu abenn gouel an ebestel Sant Per ha Sant Paul, evit solaniza an trivac'h cantvet deiz ha bloaz abaoue merzerinti an daou abostol, hag ive evit guelet canoniza eur zant bennag. Setu ama eul loden eus al lizer scrifet gant eur c'hardinal-prefet en hano ar Pap evit kemense:

« Etouez kement a aferiou dies en deus ar Pap da ziluia, unan eus ar re a blij muia d'he galon, eo canoniza sænt ha lacat renta lidou an iliz d'ar re o deus great vad hag enor d'ar relijion gristen. Evelse-ta, ma na deu ket ar goal amzeriou so brema da viret outha, ar pez a ellomp da esperont digant ar vadelez hag an oll c'hallout a Zoue, Pii Nao en deus sonch da ganoniza, d'an 29 a viz even 1867, an dud eurus:

Josaphat, arc'hescop Polosk, merzer; Per d'Arbus, chaloni a urs Sant Augustin, merzer; an nao Merzer a Gorkum; Paul ar Groas, confessour; Leonard a Bors Mauris, confessour; Mari Franseza ar pemp gouli, guerc'hez; Germana Cousin, guerc'hez.

Ar pap en deus eta gourc'hemennet d'ar prefet carguet a guementse, scrifa d'an oll eskibien eus ar bed christen ha lavaret dezho e rajent plijadur dezhan o vont da Rom d'ar mare-ze. Eul laouenidiguez vraz e vezo evit calon an Tad santel guelet he vreudeur destumet en dro dezhan, o pidi gantha ar zænt nevez-ze, hag o c'houlen dreizho ar peoc'h a behinie deus izom an ilis santel.

Mar deo morse dereat mont da enori beziou sant Per ha Sant Paul, tadou ha mistri ar virionez, a beleac'h e sao eur sclerijen hag a sclerra an eneou, ervez ar pap bras en amzer ma rer ar gouel-ze pehini, ervez ar pap bras Sant Gregor, a virit beza solanizet gand ar brassa lid dre ar bed oll; mes dreist oll e Rom, santeleat dre varo ha merzerinti an daou abostol.

Ar c'hazetennou a gomz eur plac'h iaouanc, dre pe dri bloas varnuguent eur patez, e doa kollet he c'hanter evit mont da Baris da zervicha, hag a se he lazet er sizun tremenet gant eun den fall a glaske hanter he enor diganthi. Setu azé petra zigouez gant ar plac'h iaouanc a ia divar-ar meaz er c'heriou bras. Kear e bikement dezho! Ar vuez var ar meaz so ker poanous, ma sonch dezho e vezint eat d'ar barados pa vezint eat e kear! hag e tigouez gantho alies beza taolet er vouilen dre ar goal skuerion o deus eno dirag ho daonlagad. Coll a reont alies ho devotion, ha goude an doiz ho enor hag ho ene. Ha mar deo ar feiz cre avoalc'h en ho c'halon evit miret outho d'en em rei d'ar pec'het, e collont alies ho buez. Ar plac'h ma comzomp anezhi a ioa fur ha devot. Kement he anaie a rea he meulemt. An dervez ma voue lazet zoken, ha pehini oa an eza viz kerzu, deis gouel ar Conception didach, e voa tostaet oc'h ar sacramanchou. Kentoc'h evit pec'hi co bet guell ganthi gouzaon eur maro criz, hag ec'h eller credi erveal o coll he buez e deus sævetet he ene. Mes pet a gafet eus ar plac'hedigou iaouanc-ze a veler o vont e kear hag o defe feiz avoalc'h, hag o defe calon gre avoalc'h evit scuilla ho goad kentoc'h eguet cozea er pec'hed, kentoc'h eguet ofansi Doue? Pet, ma en em gafent en eun danjer evelse, hag o defe ners avoalc'h evit trec'hi an droug speret hag he likizien?

N'eus ket pell on eus komzet eus ahense eil tra, kavet an *Evening-Star*, e pehini, var dro ha dek er pemp a voa el lestr, scis pe eis varnuguent epken a zo chomet e buez. E hiver ar re n'int ket beuzet; ezeus c'huec'h c'hoar, c'hoas iaouanc, eus a urs Itronezet ar Calon sacr. N'oant nemet c'huec'h, hag ho c'huec'h int chomet beo.

Var guementse, caer a ve lavaret o deus bet an eil mnioc'h a chans evit eguile, e ve dieseguz coude chom ep anaout dorh ar Brovidans. Perag eo bet avoet ar re-ze kentoc'h evit cals a re all creoc'h ev ho, hag a vouie cals guelloc'h petra da ober pa zigouez resiou evelse? Abalamour, a leverer, ma kement ne beutoc'h a brez evit ar re all da glasc en em deleur var ar bagou bihan. Ha perag e kemerent hi neberoc'h a brez? Ha ne deo ket abalamour ma en em daolent e-pe divreac'h an Aotrou Doue, ma o devoa nebeutoc'h a aoun rag ar maro, ma voant contantoc'h evit arruc ar rei ho buez, mar boa kementse bolontez Doue? Ha ne deo ket abalamour ma pedent? Ah! ar beden, ho meulan d'an den, hag a laca Doue da zont da zicour an dud er galf. An darn vuia eus ar re a voa var al lestr-ze a gasc a vouele, a grapise ama hag ahont o clasc sa c'he buez, hag ho frez a rea dezho caout ar maro pa heza lonket gant ar mor cals kentoc'h. Ar c'huec'h c'hoar ma, a jome sioul ha didrouz, hag a bede, o c'hoantez gant fizians sicour aberz an env. Hag ho esperañs ne ket bet tromplet. Tud ar c'harter eleac'h m'o deus gallet douara var eur vaguig vian, goude tremen tri de vez ha teir nosvez var ar mor counnaret, ep sicour na tam ha

zibri; an dud-ze a grede ker siard en doa Doue great eur burzud e kenver ar c'huec'h c'hoar-ma ma rentent dezho a bep seurt enoniou. G. a M.

MAM EUR MISSIONNER.

I.

Eun dervez, en eur ghear euz a Frans ha n'e ket red he henvel, eun itroun, hag hi iaouanc c'hoaz hag e du guisket, a ioa daoulinet ehars treid he *c'hrucifi*, he fenn ganthi etre he daouarn hag he divoc'h drouc-livet, gleb gant an daelou a zirede euz he daoulagad. Chom a reas pell da bedi evelse: ar pez a dremenas neuze en c'haloun, Doue ebken hen goar, Doue hag an Eal a gassas betec he dron an ezans euz he feden. Erfin e savas he fenn euz a-dre he daouarn, hag en eur deleur var imach he Doue maro var ar groaz eur zell a garantez hag a esperans, e lavaras: va Doue, va Jesus, n'em euz mui ken crouadur *nemet han*! Neuze e savas en he za, e sec'has he daelou hag ez eas er meaz euz he zi. Eur veich var ar ru, ez eas rac eun da di an Aotrou'n Escop euz ar ghear-se. A veac'h e devoa digoret an or ha lavaret he hano, ma oue casset da eur gampric vihan, e leac'h m'edo an Aotrou'n Escop o lenn pe o scriva. Erruet eno, ec'h en em strincas ractal d'an daoulin ehars treid an Escop. Mes hema a lavaras dezhi ker buhan, gant eur vouez hag a verke sclear oa tenereat he galoun: savit, savit, va merc'h! Gouzout a ran evit petra oc'h deuet; joa am reuz ouz ho cuelet; coulsgoude n'oa ket red d'eoc'h beza komeret ar boan-ze, rag ar pez a zell ouz ho mab a zo dija eun dra c'hreat em speret.

— Aotrou Escop, hen a fell dezhan mont kuit, mont kuit dioc'h he vam, evit beza missionner, evit mont d'ar broiou pell, ctouez ar boblou gouez, da glask ar maro!

— Mam gheaz, her gouzout a ran; mes ne d'aio ket. M'em euz ezom a veleien vad em escopti, hag hen, me zo sur, a vezo unan euz ar re vella. Dre he zanvez, dre ar renc a zalc'h er bed, dre he zescadurez ha, dreist oll, dre he zantelez, e c'hello ober cals vad, ha rei d'inn eur zicour vras. Ha c'houi, va merc'h, n'o peuz mui nemet-han var an douar. Ar re a gariac'h a zo eat d'an Env d'ho c'hortoz. N'e ket just ez affe diganeoc'h, eb ma c'helfac'h mui he velet var an douar, an hini a dle beza er bed-ma ho confort hag ho cloar, an hini n'euz mui nemet-han evit harpa ho cozni hag ober plijadur d'ehoc'h. Ouspen zo, mar d'eo tud eb relijion eo en deuz c'hoant da c'hounit da Zoue, e Frans, siouas! e cavo tud aoualc'h euz ar seurt-se.

— Oh! Aotrou Escop, hen a lavaro d'ehoc'h eo galvet gant Doue; hen a lavaro d'ehoc'h penaoz ama eo an eneou a vanc d'ar veleien, e leac'h a-hont eo ar veleien a vanc d'an eneou, hen a lavaro d'ehoc'h....

— Hen a lavaro d'inn ar pez a garo, va merc'h; mes evidon-me a zalc'ho mad d'ar pez am euz lakeat em speret: n'en em nec'hit ket eta ha bezit eb aoun ebet. Great o peuz dija ho lod evit Doue: daoust hag ho mab hena n'e ket maro er missionou a zianveaz-bro, sammet gant eur c'hlenvet poaniuz? Ha n'on bet ken caoz dezhan da baka ar c'hlenvet-se, nemet he garantez evit he nessa. Nem beffe ket ar galoun da lezel an dimi a jom ganeoc'h d'ho kuitaat evel he vreun. Ha mar o peuz c'hoant, evit lakaat eassoc'h a-ze ho speret, da gaout eur bromessa euz va lerz, me no diehoc'h ama va gher a Escopiz *talc'hinn mad da ober ar pez m'oc'h deuet da c'houlen diganen.*

— Petra! Aotrou Escop, beza o peffe ar vadelez da rei ho ker e rooc'h d'imn ar c'hras a reketan?

— Ia, va merc'h; ha ma n'e ket va gher aoualc'h c'hoaz evidoc'h, prest oun ouspen da lakaat va le var gorre.

— Ho trugarekaat, Aotrou Escop, ho trugarekaat cant ha cant mil gueich! Ho ker a zo eun dra zacr: mont a ran eta ractal da scriva d'am mab, evit lavaret dezhan e c'hell, pa garo, ober he bourchass evit beza missionner; *rac setu aze ar c'hras m'oan deuet dac'houlen diganeoc'h.*

II.

Abenn bloaz goude ez oa eun dra bennac a nevez e seminer ar missionou a zianveaz-bro e Paris. Ar chapel a ioa kempennet ha fichet evel evit ar goueliou bras. Ar gloner iaouanc euz an ti a boanie da renca peb tra evit ar ceremoni gaer a dlient da gaout. Mont ha dont a rcant dre an deleziou, scanv ho zreid ha laouen ho fenn; coulsgoude e reant ho labour sioul ha didrouz meurbet, nemet e clevet aveichou eur gomz bennac, lavaret goustadic, evel ar re-ma:

— Gouzout a rit da beseurt missiou ez a?

— Ia, d'ar Su-Tchuen.

— Nag hen zo eürus! Just d'ar mare m'eo c'hoczet adarre tan ar *bersecution*!

— C'houi lavar! mont a ra e plas an Aotrou Cornay.

— Claoustr e abars bloaz ama e vezo ive trouc'het he c'houzouc'dezhan.

— Ah! c'houi zo jalous?

— Pe a dra zo, mechans; evit nebeutoc'h eghet an dra-ze e vezer jalous.

Rejantet ar seminer, pere a zo missionuerien goz, a vous-c'hoarze o clevet ar gloner iaouanc o comz evelse; liniennou anezho a huanade e gouelèd ho c'haloun.

— « An dud iaouanc-ma, eme unan, a zo eürus! Lava-« ret em euz tremenet daouzec vloaz er memes mis-« sion hag eo chomet va buez ganen! Goude tout, n'em « euz ket a zroue outho, ar vugale gheiz; red mad eo « da unan bennac caout ar chans vella. »

Coulsgoude an hini a rea evelse avi d'ar re all n'edo ket en ho zouez. En em denuet oa en eur gambr a zo en he fart he unan, en eil astach, er penn all d'ar pondalez, hag eno, daoulinet ehars treid eur *grucifi*, e pede calounec. Ar gambr-se, ne ouffet ket caout eun all henvel outhi: clevet a reer eno eur c'houez-vad hag en deuz doare da zont euz ar bed all. Tro var dro, a zindan

guer, ez enz traou estlamuz da velet. Hed-a-hed ar mogheriou ez euz eun dra bennac henvel ouz eur skeul, pe eur gloued hir, great gant eun den ha ne c'houie ket caër he vicher : a istribill ouz ar mogheriou-ze ez euz taolennou spontuz. En eun tu euz ar gambr e velet pennou-maro hag eskern dizec'het ; en eun tu all ema benviachou ar vourrevien ; eno e velet chadennou ker-dinn, ha dillad lenn a c'hoad. Ar groaz a zalc'he ar belec iaouanc etre he zaouarn hag a starde ouz he vuzellou, a ioa ive goad outhi, hag en taolennou, stag ouz ar mogheriou, liou ar goad oa ive al lion stanka. En unan euz an taolennou-ze e velet eun den, liammet he zaouarn adreu he ghein hag hen var bennou he zaoulin etre daou vourreo a ioa oc'h he vouga en eur voaska var he c'houzouc ; hag ar re-ma, evit creski he boan hag he angouni, a laoskas anezhan abeun teir gueich da ghemeret he alan adarre o'edo o vont da leuskel he huanaden diveza ; hag evelse ar merzer ne c'hellas gounit ar maro nemet goude beza bet distroët e buez abenn teir gueich ; an dud all a velet eno tro var dro a ioa eun euz hag eun donjer sellet outho. Var eun daolen all oa merket eun den o c'hortoz taol ar maro, cleze ledan ar bourreo savet a istribill azioc'h he benn. Var eun all c'hoaz e velet eun den all, hag lien iaouanc flamm, staghet ouz eur peul ha coundaonet da velet trouc'ha er veo cant tamm euz he ghig. Ar zoudardet, carghet da ober ar vicher-ze a ghigherien, her grea en eur feson dizamantoc'h eghet ma vijent bet o tispenn eul loan. Epad ma veze unan anezho o troue ha he damm, eun all a zec'he gant he vuzellou ar goad a ioa ouz drem he gountel.

Ar gambr-se oa an hini a zo galvet e seminer ar missionou a zanveaz-bro, *cambr ar verzerien*. Ar skeul pe ar gloued hir-ze a zo en he za ouz ar vogher, oa ar *c'hang* a ioa bet doughet noz-deiz gant eun Escop merzer, ar groaz-se oa an hini a joa gant-han, an hini a starde oc'h he vuzellou ha var boul he galonn p'edoo vont da vervel evit ar feiz ; ar mercou ruz-du a velet var ar groaz oa ar strinkachou ouz he c'hoad. Ar pennou-maro-ze a ioa pennou tud hag o devoa bevet en ti bennighet-ze n'oa ket c'hoas pell, pennou tud a bere ar re a ioa brema o chom enfham o devoa clevet ar vouez ha santet ar galoun o lammet ; ne oa c'hoaz nemet eun nebeudic amzer abaoue m'o devoa kimiadet dioc'h ho c'henvreudeur evit mont d'ar broiou pell e leac'h m'o devoa roët ho buez evit Jesus-Krist ha scuillet ho goad evit silvidighez an eneou. Ar c'herdinn hag an dillad-se leun a c'hoad oa ar c'herdinn gant pere oant liammet hag an dillad a ioa gantho p'edont o vont d'ar maro, hag ar belec iaouanc a ioa eno he unan caër ; he galoun a zride gant ar joa o velet relegou santel an hini ma'z ea da zelc'her he blas. N'en devoa ken ioul nemet da gherzet var he roudou, ha prest oa da scuill he c'hoad evit eneou ar vourrevien a-joa ouz he c'hortoz ; a galoun-vad e kinnighe he vuez da Zoue evit ho silvidighez.

Epad an amzer-ze al labouset a gane laouen ebars er jardin ; an heol, dija prest da guzet, a zigasse c'hoaz er gambr eur sclerijen dous ha sioul ; hag er meaz ar bleun hag ar bokedon a roë evit ar veich diveza rahuer ar gloza, ho c'houez-vad d'an ezennic fosc'h euz ar vaëz.

GABRIEL MORVAN,
Person Hanvec.

(*Eur pennad all eur wech all*)

AN TAD DIFEIZ.

Mac'harit, evel a lavaremp en dez-all, la'von mat da glasc eun beleg d'he zad. Hoguen ken dalc'hat en bet bete neuze, ker rouez oa dezhi beza bet lezet da vont er meaz euz an ti, ma na anaie tam hiriou Paris, na nicun eus a c'hiziou ar guær vraz-ze. Bleac'h dec'hel da vale dre guichen an tiez, ez ea dre greiz ar ru, ha meur a vech e voue dare dezhi beza flastret gant an c'hivri hag ar c'harrosiou a deue a benn dezhi. En eul leac'h e teuaz eur marc'h carrosken tre dezhi ma edo he benn aziouthi, ha ma zea d'he bresspa denas eun den da asten ho zorn da gregui en he breac'h ha d'he zacha en eun taol da gostez ar ru.

An den en doa evelse he zaveteet a voa gant ha eur zae zu hag eur ruban ruz outhan, hag eun toc'h dedan var he benn. Bez'e c'helle taout var dro a huguent vloaz. Eut beleg oa, mes ar verc'h paour ne voue ket petra oa eur beleg, na penauz ez iliit guisket, ne anaie ket eur zoudanen.

— Va merc'h, emezhan, em eus aon c'hui so devez deut da Baris. Ne ouzoc'h-hu ket e tleer derc'hel tost d'an tiez pa vezer var droat, anez e maer var var da veza bresset.

— Oh ! aotrou, me so pell so e Paris. Gouc'houe anavezan ket ar guiziou, ha neuze, ken nec'het oun...

— Ia da ; lavaret e ve e veac'h o clasc eun da bennag ?

— Bez emaon ive. Clasc a ran unan eus an tiez braz-ze a so eur groas varnezho. O vale dre guær em eus guelet unan bennag eus an tiez-ze, ha deac'h zoken oan bet en unan.

Ar beleg ne voue petra da donjal eus ar plac'h iaouanc, pe hi a ioa mad he fenn pe hi a ioa toall-troat he speret.

— Ha perag, emezhan, e claskit-hu unan eus an tiez braz-ze ?

— Evit clasc unan eus a ebestel Jesus-Christ da zont da gaout va zad a zo goal glan, evit na vanvo ket ep caout ar pardon eus he bec'hejou. Ar bed-ze a iea souezetoc'h souezeta. Gouscoude e lavaras dezhi :

— Mad, va merc'h, me so unan eus an ebestel-zo a glaskit ; Va c'hassit da gaout ho tad.

— Oh ! eme Vac'harit, laouen braz oc'h he glevet, Doue en deus bet truez ouzin, hag en deus ho tigouezet var va hent.

Neuze e troaz en dro hag en em lakeas da vale scanv. Ar beleg a iea var he lerc'h ep lavaret tra, hoguen beac'h en doa o vont d'he heul. Goude bez balcet a hed eur pennad eu bennag, ar verc'h a jomas en he za dirag eun ti dister avoalc'h, hag a lavaras goustadic, ama zo. — Eur momet goude, edo an aefrou H... e kichen guele an den clan.

Aben eun heur goude, ar beleg med a guitea he glanvour. An daelou a ioa en he zaoulagad. Pa velas Mac'harit a voa oc'h he c'hortos nec'het bras, e crogaz en he daou zorn, hag e lavaras dezhi :

— Va merc'h kez, en em zinec'hit, ho tad so e doare vad. Clevet em eus gantha ar pez zo digouezet ganeoc'h. Va laket en deus da scuilla daelou ha bresma e c'houzon petra rea din ho caout iskiz c'hui hag ho comzou. Ho tad ker en deus c'hoant da gomz ouzoc'h ; bezit cre ha caloneg. Trec'het oc'h eus dija meur a dra a stourme onzoc'h, hag evelse ec'h esperan, evit ar pez a jom deoc'h da ober, e viot prest da ober bolontez Doue. Ho tad en deus da lavaret deoc'h ar pez ne allan me ket da ober, mes ma n'o pefe ket a nerz avoalc'h evit ober ar pez a c'houlenno diganeoc'h, ne ancounac'hait ket ar beleg en deus laket Doue hirio var hoc'h hent. Setu ama va hano hag al leac'h ma emaoun o chom. Hag e roas dezhi he garten. It, va merc'h, da gaout ho tad, ha ra ho pennigo Doue evel ma ho pennigan va unan. Me a zistroi ep dale.

Mac'harit a jome a za, evel scoët gant ar respet e devoa evit an den-ze pehini a vele ervad a ioa e gui-rionez digasset abers Doue ; hoguen ar beleg en em dennas var guementse, hag hi a ieas da gaout he zad.

Mac'harit a gavas he zad guelloc'h evit na zonje he anaoudeguez lenn a voa gantha, hag he vouez a voa couls lavaret ker sclear ha kent. An diveza scleuren oa a daole ar c'houlaouen araog mouga.

— Azez aze, va merc'h emezhan. Da guenta ro din eul loiad louzou... Mad... Brema silaou ac'hanon.

An tad a gontas neuze d'he verc'h ar pez a ioa digouezet gantha en he vuez. Pa zemezas, hen hag he bried a voa pinvidic hag eurus. Mes hen dre he zizurziou a deuzas he oll danvez. Red e voue dezho mont da eur vro estrèn evit cuzet ho mez. Eno e vefjont c'hoas eur pennadic gant an uemoranchou a voa chomet gantho eus ho madou dispiguet. Ep dale n'o doa mui netra, n'o doa mui eun tam bara. Ar verc'h ne doa c'hoaz neuze nemet daou vloaz anter. Neuze an tad a fallas dezhan en em laza. Mont a reas er meas eus an ti evit ober he daol. O veza eat eun nebeut dioc'h kær var an hent braz, e tigouezas gantha eur c'harros caer ; hag an droug-speret a c'hoezaz en he scouarn ar zonch da denna var an dijentil a voa er c'harros-ze ha d'he laza eleac'h en em laza he unan. Hen ober ober a reas, hag e cavaz er c'harroz-ze eur pacad braz a baperiou, hanvet *billejoubanc*. Ober a ellas he daol ep beza guelet gant den, ha setu hen pinvidic adarre en eur momet.

Tremen a reas an noz ne voue ket he unan nemeur peleac'h ; ha ne zistroas d'he di nemet var dro goulou deiz. He bried pehini a voa christenez vad, a voa chomet da bidi epad an noz, kement a nec'h e devoa o clasc gouzout peleac'h oa eat. Pa her guelas dont en ti, ar goad oc'h he zilad illig ar pared, hi jou-banc en he zorn, evelaz envad petra voa remeret. Ker scoët ker madurèt e voue, ma na c'has ket lavaret eur guer. Mont a reas adarre d'en em deleur e vreo hel c'hrucifi hag eno e loscaz eur griaden, hag e coezazia stog he c'horf d'an douar, lien a lamas ganthi evit e sevel, mes maromic oa ; he c'halon a voa ran et.

Neuze e teuas gant he verc'h da Baris, hag en em lakeas da veva en he caz gant ar madou-ze en doa laeret. Neuze ive e kemeras caz oc'h ar relijion pehini a voa evithan eur barnet didruez a rebeche dezhan dalc'h mad he dorfet. Ar guel epken eus eur beleg hen lakea e counar. Evit ancounac'hat mui oc'h mui he relijion eo en em lakeas da zevel he verc'h evel ma oa eus lavaret, ep coms morse dezhi a Zoue nag a relijion ebet.

Hoguen d'veza dre c'hras Doue, bet ar c'hras da gofez, en doa, dre zaouarn ar beleg, distaolet d'ho verc'hlien ar pez en doa laeret. Hà brema e leze he verc'h var an douar. Setu perag e c'houlenne pardon digant ar verc'h-ze pehini a garie kement ma voa bet tost dezhan lezel he ene da vont da goll kentoc'h evit he zeleur er baourentez.

An den clan en devoue beac'h o lavaret an traou-ze oll d'he verc'h. Honma, ec'h ellit credi, a voa laouen o sonjal e silvidiguez he zad, hag e doa fizians ne vije ket dilezet gant Doue. Souden e tigouezas adarre ar beleg evit rei dezhan he zacramanchou diveza. Ho receo a reas ha kerkent, en eur lavaret ar beden-ma : Santez Mari, mam da Zoue, pedit evidomp, pec'hèien, brema hag en heur ar maro, e tennas he alaad diveza.

Ar beleg en doa roët he zacramanchou d'an tad, en em gargas da guelèn ar verc'h. Mac'harit ne voue ket pell evit deski anaout ha caret Doue, ha prest e voue badezet. Hirio, etouez leanezet carmez, e ra enor da verc'hèd Santez Thereza.

G. M.

MUNUDIK.

Brema, bugale, me gred ne viot ket evit miret oc'h ho taelou da redeck, rac ar paour kezik Munudik a zo o vont da gouezà etre skilfou eur rounsl kriz. P'en em gavchont dre greiz ar c'hoat, ann tad hag ar vamm a reaz kuit war zigarez eur gefridi-bennag, hag ar vugale a choumaz eno ho unan peun hep knisten e-bed war ho zro. Dibréder oa Munudik eveiato, o veza ma kredé e vize eaz d'ezhan distrei hep fazia d'ar gear.

Hou-ma zo eunn anken ! ne oe cavet war ann hent na kreun bara na minvik, na boulougou kennebeut ; debret oant bet gant al laboused. E-tro ann noz digor, e savaz eur bar avel ha glao puill war c'horre (n'eo ket avel laosk e oa, a c'hallit kredi). Ar gwez kaset ha d'gaset a bep tu a rea trouz braz hag eur spount oa kleved ann dra-ze.

Petra da ober, o va Doue, petra da ober hep goudor na tra, eme Vunudik, enn eur skei taoliou troad gant ann douar. Hag hen mont tost eno ha pignat oc'h eur wezenn ha gwelet eur sklerijenn pell-pell diout-han ; hag hen d'ann traon dioc'h-tu.

Kerzet a rejont etrezek ar sklerijenn, hag o veza en em gavet e korn pella ar c'hoat, e oe gwelet eunn ti; ha dao dao war ann or o c'houlenn digor. — Piou a zo aze, eme eur c'hrek koz. — Bugale a zo en em gollet diouz ho zad dre greiz ar c'hoat; bugale diank hag a c'houlenn digor hed ann nosvez a zeu, a lavaraz Munudik. — Va bugale geiz, eme an hini goz, Doue r'ho miro dioc'h drouk! Ne ouzoc'h ket eta ez oc'h deut rag-eeun da di eur rounfl a zo boaz da zibri ar vugale, kik, eskern hag all. Petra vezo great eta, eme Vunudic, enn eur grena war he ziou c'har evel eur bar deliou. N'eo ket ebad kennebeut beza taget gant ar bleizi, hag e vezimp hep mar ebed ma ne fell ket d'e-hoc'h rei golo d'e-omp. Marteze ar rounfl en devezo truez ouz-omp.

Setu eta ann hini goz neuze ha rei digor ha lakaat anezho e korn pella ann ti.

— Naoun-ki am euz, eme ar rounfl o tont ebarz : bihan dra vezo evit terri va naoun, dibri ar maout a zo aze oc'h ar ber. Ha ne vezo netra ken da goania, va gregik koz?

—Neuze ec'h azezas oc'h taol da c'hortoz ha da ziskuiza. Me gleo c'houez ar c'hik fresk, eme-z-han o sellet a dreuz oc'h he hini goz. — Huvreal eo a rez, a lavaraz hou-ma ; te gleo m'oarvad kik ar maout. — Me ne ket eur rounfl iaouank ounn, eme-z-han enn eur zispourbella he zaoulagad ; me lavar d'id, grek milliget, me lavar e klevann c'houez ar c'hik fresk, ha gwella zo, kik ar c'hristen, eme-z-han enn eur skrigna he zent.

Hag hen war vale dioc'h-tu ha mont da furchal e pep leac'h, ha gwelet ar seiz buguel. — Ne dal netra lavaret gevier d'in ravodez ; anez ma'z oud re goz ha da gik kalet d'ann dent, ne vije ket hirr da abadenn. Daoust ha perak ne rafenn ket !

Neuze ar vugale en em strinkaz d'ann daoulin o c'houlenn truez, hag ar rounfl a reaz trugarez beteg antronoz. Neuze ez eaz da gousket, goude beza great kof braz.

Tennet euz a *Vignoun ar Vugale*. A. TROUDE.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Eul Lean coz oc'h ober tr'or hed.

Eul lean en doa tremenet antercant vloaz er goueleac'h oc'h ober pinijen. Eno he vuez a voa bet henvel oc'h hini an Ælez ; pidi Doue, gouzaon poan evit Doue, plijout da Zoue, n'oa bet ken en he zonch. Gouscoude pe guer santel bennag ma voa, ez oa eun dra hag a rea diæz dezhan ; ne gave netra dioc'h he veno, dioc'h he zoare ; eur fazi bennag a gave e pep tra. Lavaret a rea evel al labourer ma comz ar fablenner anezhan : « E petra eta e sonje an Aotrou Doue, lacat ar citrouillez oc'h treid ken dister hag ar mez oc'h guez braz evel ma zeo an dero? »

Er zonch-ze, setu-hen eun dervez hag oc'h en em lacat en hent evit mont da velet hag hen a gafje er bed eun dra bennag great gant muioc'h a furnez evit ar pez en doa guelet bete neuze. Ne voa ket eat a bell n'en em gavas nec'het ; ne vouie ket pe hent da guemeret. Hoguen o tremen ebiou da eur roc'hel vras, e cavaz eun den iaouanc gourvezet eno. Goulen a reaz digantha he hent, en eur lavaret en doa c'hoant da velet ar bed.

— Sell, eme an den iaouanc en eur zevel en he za, c'hui ra ive-ta eveldonme? Me ia ive da velet ar bed. Mad, deomp eta hon daou kevret. Eun diot coz hag eun diot iaouanc, ne oufet ket caout guelloc'h da vont da ober tro'r bed.

Al lean coz a grizas he fri o clevet an den iaouanc o lavaret oant daou zen diot, gouscoude ne lavaras netra. Mes pa voant eat en hent e cave abeg e kement a vele ; ne blije tam muioc'h an traou dezhan evit ar pez a vele en dro dezhan en he goat. An den iaouanc hen leze da c'hrosmolat. Goulen a reaz outhan gouscoude pe hano en doa :

— Me so antercant vloas so er c'hoat du-hont, hag a rer tad Couer ac'hanon.

— Ha me so va hano breur Providans, ha n'oun bet o chom e nep leac'h.

Hano ar breur ne blijas ket ken nebeut d'al lean coz; hen he unan epken a gave hanvet mad.

Dont a reaz an noz hag al lean coz a voa skuiz bras. En em harpa a rea var breac'h an den iaouanc hag e couske en eur vont. Breur Providans hen dougas eun nebeut, ha pa zibunas, edont ehars dor ti eul lean eveldhan.

— Han! eme tad Couer, ne ket bale mad a ran-me c'hoaz ev t eur potr coz?

Setu penaus e voue trugareket breur Providans evit he vadelez.

Al lean a jome el lochen-ze ho diguemeraz hag a roas dezho da goania guella ma c'hellas. Al lean-ze a voa bet pinvidic araog en em denna eno da ober pinijen. Eus he oll zanvez n'en doa dalc'het nemet eun tas arc'hant da eva dour, hag eun tamig oa re stag he galon oc'h an tas-ze.

Antronoz, pa voant eat adarre en hent, breur Providans en em lakeas da c'hoarzin.

— Tad Couer, emezhan, ne ouzoc'h ket pe guer brao tro am eus-me great d'al lean mad hont?

— Pe guer brao tro?

— Ia, m'em eus laeret he das arc'hant. Sellit, setuhen ama.

— Petra! laerez eun den hag en deus hon diguemeret ker mad? ha tad Couer o sonjal tec'het kuit dioc'h he guenbeacher. Mes hema a grogaz en he vreac'h hag hen dalc'has. Da velet ar bed, emezhan, omp deut. An draze ne deo netra. Deomp ato ; c'hoaz a velimp.

An eil pardaezvez e tigouesjont e kichen eur guær. Glao braz a rea, ha gleb dour oant. Mont a rejont da skei var dor eun ti pinvidic. Perc'hen an ti a deuas da

velet piou a voa, hag en em lakeas d'ho gourdrouz. Ne fellas ket dezhan ho lezel da vont en tŭ ; gouscoude dre druez outho e lavaras dezho tremen, mar carjent, an noz dindan an tamig toen pe disc'hlaven a voa a zioc'h an or, hag e roas dezho eun nebeut fa ne elle ket he vitizien ho dibri.

Dioc'h ar mintin, araog mont kuit, breur Providans a c'halvaz adarre mestr an ti, hen trugarekeaz hag a roas dezhan an tas arc'hant en doa kemeret divar goust al lean.

Pa voant eat ac'hano, tad Couer a lavaras d'eguile :

— Pe seurt den oc'h-tu eta? Petra, deac'h al lean a rea deomp guella ma c'helle, hag e laerac'h he das arc'hant ; henoz hema en deus great deomp evel a rer d'ar chas, hag e roit an tas dezhan !

— Deomp atao, eme vreur Providans ; c'hoaz a velimp.

An trede dervez e voent diguemeret gant eun ozac'h coz pehini a ziskuezas dezho eul laouenidiguez ar vrassa hag a roas dezho ar pep vella a guement a ioa en he di. D'ar roue n'en divije ket great guelloc'h diguemer. An ozac'h-ze a voa intaon ; n'en doa nemet eur map, eur paotrig pevarzeg vloaz, coant, sentuz ha speredoc dreist.

Pa edont o vont kuit, breur Providans a lavaras d'an ozac'h coz ; list ho map coant da zont ganeomp eur pennadig, gant aoun na fazifemp var hon hent pa vezimp eat er meaz a guear. An tad a lezas he vap da vont da ziskuez an hent dezho. Da vont er meaz a guær ez eat dre eur pont striz ; rag eur ster zoun a rede eharz he mogueriou. Digouezet eno, tad Couer a iea araog, ar potrig goude, ha breur Providans varlerc'h. Pa voant e creiz ar pont, breur Providans a grapaz er paotr hag hen strincaz en eun taol er ster. Neuze e criaz oc'h tad Couer pehini n'en doa guelet netra :

— Tad Couer ! tad Couer ! sellit-ta, ne velit-hu ket ar potrig-hont o veuzi? Ar potrig a voa deut ganeomp eo.

— O va Doue, eme tad Couer strafuillet oll ! penaus eo coezet aze !

— Me eo am eus he stlapet.

Tad Couer a voue ker saouzanet, hag en devoue kement a eus, ma crene he oll izili. Cridi a reas neuze mad oa breur Providans an droug-speret, hag e clascas tec'het kuit. Mes breur Providans a grogaz adarre en he vreac'h hag hen dalc'has.

— Clevit, tad Couer, emezhan, na dit ket d'en em drompla. Ne ket an diaoul eo ez oun, mes æl ar Brovidans. Petra ! anter-cant vloaz zo emaoc'h er goueleac'h o sonjal e Doue, ha n'oc'h eus ket gallet compren perag e ran evel am eus great ! Me ne ran nemet seveni urziou an Aotrou Doue, hag an urziou-ze so ato leun a furnez. Mes c'hui gant ho sperejou ber ho c'haf alies diskiant. Doue en deus va digasset evit diskuez deoc'h eo c'hui so carguet a follentez.

Perag em eus lamet he das arc'hant digant al lean mad-hont? abalamour ma carie re an tas-ze. Great en doa al le da veza oll da Zoue, hag e talc'he eur c'hornig eus he galon evit he das. Brema pa'z eo lamet digantha, ne zonjo nemet e Doue hag ema sur euz he zilvidiguez.

Perag em eus roet an tas arc'hant da eun den hag en doa hon diguemeret ker fall? An den-ze so eun uzulier. Ne glasc nemet madou an douar. Hoguen ober a ra gouscoude eur vad bennag avechou ; ha Doue ne les ket an distera ober mad ep he c'hopr. Deompni en doa great eun tamig vad, ha setu perag en deus bet an tas arc'hant ; ha n'en deus netra da gaout er bed-all.

Perag em eus taolet ar paotrig mad-ze er ster? Eanit da druezi dezhan. Evit he vrassa mad em eus he dennet eus ar bed-ma. Ma vije chomet e buez, ar buguel-ze a vije coezet eun deiz er brassa dizurziou, hag a vije en em gollet da viken. Sellit ! Neuze dre eur sclerijen abers Doue, an æl a ziskuezas d'al lean ar vuez dizuch en divije renet ar potr-ze ma vije chomet var an douar.

— Ahanta ! eme an Æl, avoalc'h oc'h eus-hu guelet?

— Ia, euruz eo ar buguel-ze da vezo maro epad ma zeo he ene didach.

— Mad, it eta en dro d'ho coat. Adorit Doue, ha na glaskit ket gouzout perag e ra an dra ma ha perag ne ra ket an dra hont ; hoguen dalc'hit sonch mad e ra ato pep tra evit ar guella. G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Epad ar sizun-ma an iliz a ra bemdez an ofis eus a eisvet gouel ar Rouanez.

Dissul, 13 Guenver. — Eisvet gouel ar Rouanez.

An Aviel hirio :

Ian-Vadezour a velas Jesus o tont d'he gaout, hag a lavaras : Setu aze oan Doue ; setu aze an hini a lam pec'hejou ar bed. Setu aze an hini m'am eus lavaret anezhan : Var va lerc'h e teu eun den hag a so en tu all din, rag ma edo em raog. Evidon-me n'hen anaien ket ; hoguen evit he rei da anaout da oll bopl Israel eo oun deut da rei ar vadiziant dre zour.

Ha Ian a rentas neuze an testeni-ma : Guelet em eus, emezhan, ar Speret-Santel o tisken eus an env evel eur goulm, hag o chom varnezhan. Evidonme n'hen anaien ket araog. Mes an hini en doa va digasset da vadezi en dour, en doa lavaret din : an hini ma velot ar Speret-Santel o tisken hag o chom varnezhan, hennez eo a vadez er Speret-Santel.

Hag em eus guelet ; hag em eus rentet testeni eo hennez eo map Doue. — Sant Ian 1. 29. G. M.

KELEIER.

An Aotrou Olivier, vikel e Trellez, so maro er sizun dremenet.

Ar c'hardinal Gousset, arc'hescop Reims, a so maro an daou-varnuguent a vis kerzu, d'an oad a bemzec vloaz

ha triuguent. Ganet e Montigny, oa bet vikel vraz e Besançon hag escop e Perigueux araog beza arc'hescop e Reims ha cardinal. — An Aotrou Escop a Verdun a so maro ive.

An tenna d'ar zort, er bloas 1867 a zigoro an unan ha tregont a vis guenver.

Mont a ra ato, eus a Frans ha dreist oll, a Vreiz, tud a volontez vad d'en em lacat e servich hon Tad Santel ar Pap.

Comz a rer euz eur martolot caloneg a Vinaroz, bet er brezel-mor diveza var listri Spagn en Americ. Epad ar stourmad al lestr ma edo varnezhan o veza en em gavet en tan dindan bouliji an enebourien, en em voestlas, mar chome beo, da vont da lacat lavaret eun oferen en iliz Itron-Varia-ar-C'harmel. Guelet a reaz an oll vartolodet all a zerviche ar memes pez canol gantha, o coeza an eil goude eguile. Derc'hel a reas da denna he unan gant ar pez canol-ze bete fin an abaden, ha kementse ep m'en devoue au distera droug. O tremen dre Vadrid e voue casset da gaout ar Rouanez. Hoguen ne fallas dezan receo gopr ebet, ken na vije bet da guenta oc'h ober ar pez en doa goestlet. Cridi mad a rea penaus mar doa chomet e buez, oa dre c'hallout an hini a hanver Stereden ar Mor, hag oa he zever, a raog pep tra, mont da baea he zle ha da drugarecat he brotectourez, he zifennourez ar Verc'hez glorius Vari.

Ar gazeton hanvet *La France* a verk ez eo digouezet e Paris al lizerou aberz ar Pap pere a zao Escopti Aljer d'ar reng a arc'hescopti, hag a zao daou escopti all er vro-ze, Oran ha Constantina.

Eur soudart eus a arme ar Pap, eur zouav, eus a escopti Naonet, a voue diguemeret n'eus ket pell gant Pii nao, hen hag eur vanden eus he gamaradet.

An Tad Santel, ato leun a vadelez, a lavaras eur goms vad bennag da bep hini anezho. Pa voa digouezet gant hema, e c'houlennas digantha :

— Eus a beleac'h oc'h-hu?

— Tad Santel, eus a Naonet.

— Ah ! Breton oc'h, eme ar Pap. Eun hano caer eo hennez.

Mes, ha Breton mad oc'h-hu?

— Me gaf din, Tad Santel.

— Gouzout a rit-hu petra leverer eus ar Vretonet?

Ama ar zoudart ne grede ket respont.

Mad, eme ar Pap, mei ja da lavaret deoc'h. Setu ama petra leverer : « eleac'h ma tremen an heol, e tremen ive ar Vretonet. »

— Souezet oc'h gant kementse?

— N'oun ket, Tad Santel.

— Mad, guell a ze. Guelet a ran ez oc'h eur guir Vreton. Santez Catel a Zienn a lavare ar vinionez, pa edo he c'hear a Sienn var var da veza kemeret gant ar sarazinet pere o doa grounnet kear, e soujas gouscoude sicour digant ar Vretonet. Ar re-ma a deuas var hent o Hoguen en despet d'ho nerz ha d'ho c'hourach, ma ouie bourien a zalc'he mad. Abouez poania a voas h'o c'hasa gouscoude abenn da gas kuit ar sarazinet ha da daeua ar seizi divar guær ha divar ar zantez. Neuze eo e lavaras Santez Catel ar c'homzou-ma : eleac'h ma tremen an heol e tremen ive ar Vretonet. »

En eur lavaret kementse, Pii nao a zalc'he he zorn var benn ar zoudart hag a scoe taolioui gou var he voc'h. Ar zoudart ne alle lavaret guer, kement a laouenidiguez hag a fougue a voa en he ene. Poket a reas calonag da zorn ar Pap pehini a roas dezhan eur vedalen en eur lavaret : ho pet calon, va map, Doue n'ho tulezo ket. Bezit eur c'hrouadur vertuzus, hag e viot eur Breton mad.

Araog ma zejomp kuit, eme ar zoudart, ar Pap a rendeomp he vennoz, ha biken ne ancounac'haimp dereve-ze, ar c'haera eus va buez.

Bep bloaz e vez cavet eur Maze bennag da lavaret pe seurt amzer a dle beza epad ar bloaz araog ma rez den an deis kenta anezhan. Setu ama servez eur profet nevez, eur guer bennag var an amzer er bloas 1867.

« Ar goau a vezo hir ha calet. An nevez amzer a vezo seac'h ha len ; an traou a boulzo nebeut. Ar scorn ha reo a vezo beteg e mis mae. E tremenfomp pe en devezion kenta a even, e tremeno an douar eus ar vonien d'an domder, hag e vezo neuze glao epad-noz pe bemzeg devez.

« Goudeze e vezo eur sec'hor hag a bado betek mi here. Bez' e vezo eur bar glao bennag, mes anehan a vezo gouscoude seac'h bras. Vardro anter-hent e tremeno an douar eus an domder d'ar zonien, hag e vezo adarre neuze glaoeier. »

Kement-ma, lenner, ne ket tennet eus an Aviel, mes eus a scrijou *Maze an Almanaguer*.

C. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — 29 *Kerzu*.		Pont'Nabat — 27 *Kerzu*.	
Priz ar c'hant liour.		*Priz ar c'hant liour.*	
Guinis. . . .	15 lur, 35 c.	Guinis. . . .	15 lur, 10 c.
Segal. . . .	9 lur, 80 c.	Segal. . . .	10 lur, 20 c.
Eiz.	« lur, «« c.	Eiz.	10 lur, 25 c.
Ed-du. . . .	6 lur, 95 c.	Ed-du. . . .	7 lur, 08 c.
Kerc'h. . . .	9 lur, 87 c.	Kerc'h. . . .	10 lur, 30 c.
Avalou-douar	4 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, 50 c.

An Gerant : An. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de K'Angal, Mouler an Escopti.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL.

Da guement Christen a goms ar brezonaec

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à gonst :

Evit eur bloas . . . . . DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz. . . . . EUR SCOUET.
Evit tri miz. . . . . C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken. . . . . DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

Ar scrijou a vé c'ho[illegible]aca[illegible]deer da adressi oll d'an [illegible] Be[illegible]

Ar paeamanchou a dleer da adress[illegible] Salaun, ebken. An abonamant a guemer[illegible] Salaun librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 12 Guenver 1867.

Ervez ar c'hazetennou, biscoas noz Nedelec n'oa bet caeroc'h na solanizet gant muioc'h a zevosion evit er bloa-ma. Biscoas n'oa bet guelet muioc'h a gristenien o tostat oc'h ar zacramanchou en nosvez-ze hag epad ar goueliou. Ha kementse ne deo ket en eul leac'h nag er c'hæriou epken, mes ive, ha dreist oll var ar meaz, ha kementse e pep carter. Mar deo caer guelet e kær meur a gant ha meur a vil den en em zestumet en ilizou evit ober d'ar mabig Jesus ar guella diguemener a ellont da ober, ec'h eller lavaret ez eo caeroc'h c'hoas guelet var ar meaz tud oc'h ober diou, teir leo dre an hentchou diessa, dindan eun amzer griz, evit dont da renta ho deveriou da Vap Doue diskennet eus an Env evit ho zavetei. Netra n'en deus mui a henvelidiguez oc'h ar bastoret o vont dindan noz d'ar c'hraou a Vethleem, evit an dud-ze o tont eus a bell d'an iliz dre hentchou gouez pe a dreuz an douaroù evit caout an heur da adori ho Zalver. Lavaret a ve great e ve ive en em ziskuezet an ælez dezho e creiz ar meziou, hag o defe ho aliet da vont da glasc ar buguel a zo ganet evitho.

Petra livirit-hu var guementse, eme eur scrifagner, c'hui pere a gri a enep an Ilis santel had a lavar ez eo maro pe da viana toc'hor braz ar feiz etouez ar gristenien? Ma carjac'h beza deut d'an oferen a anternoz da unan eus hon ilizou, e kær pe var ar meaz, o pije guelet ez eo c'hoaz, a drugare Doue, beo buezeg ar feiz-ze o pefe c'hoant da lacat er bez. An Ilis santel a zo ferm ha stard en he za, ha caer o pezo c'hoeza an avelou foll eus ho kenteliou difeiz hag eus ho keier divez, ne allot ket he discar.

Ha gousconde ne ket c'hoant eo a vanc dezho ; ne ket fron a vanc dezho da zistaga gueier. Unan ens an dud divorc'het-ze, o comz eus an nao missioner merzeriet e Coree, n'eus ket pell, a lavare en dez-all : Mad so great evitho ; perag mont dida glask deski d'an dud gouez ar pez n'o doa nag izom na c'hoant da c'houzout ! Perag ne lezent ket an dud divadez-ze da veva ervez ho guiz evel ma plije gantho ?

Ah ! ma vije unan bennag eus an dud dizoue eo a vije bet eat d'ar broiou pell-ze da glasc ho flijadur pe da glasc gounit arc'hant, hag e vije creduet an dud gouez enho, ha laket eun ezel bennag dezho oc'h an ber, neuze o vije clevet an oll dud difeiz o judal hag oc'h ober safar ; neuze oll rouanet an vro ma ha pa vijent eat digant ho dit zoudardet n'o divije ket gallet punissa an dud gouez-ze kement hag a verdont, mes evit nao missionnerien eat di da glasc savetei an dud paour-ze, da glasc ho gounit da Zoue ! An dra-ze ne deo netra ; perag ne joment ket er guear dibreder ? An dud ep relijion, bezit dinec'h, ne daint ket buan da gas ho fennou da drouc'ha da dud gouez ar C'horee na da vro all ebet. Ar re-ze ne veachont nemet hano a ve da gaout plijadur pe meneg da scrabat arc'hant ; anez e chomont, er guear da ziscrognal ho dent ha da harzal oc'h ar re a fell dezho ober eur vad bennag var an douar.

Doue a voar tenna ar mad eus an droug. Evelse mar deus en Itali brezel a enep an iliz, ar brezel-ze a ra ive dioc'h eun tu vad d'an iliz o lacat ar virionez d'en em skigna muioc'h. An Eskibien, o tistreid ho escoptiou, a garg a laouenidiguez calon an darn vuia ; ar pez a ziskuez ne deus nemet eun niver bihan a dud o stourm oc'h ar relijion. Ar venec'h laket er meaz eus ho c'houenchou, so red dezho, ervez comzou an Aviel, hija ar boultren dioc'h ho boutou ha mont e leac'h all da gas ar sclerijen eus ar virionez.

Eus ar penn pella ar bed e c'houlenner missionerien digant an tadou a gompagnunez Jesus, digant bugale S. Fransez, digant bugale S. Dominic ha digant kement urs menec'h so e Rom. An Itali e devezo ep dale kement a vissionerien o prezeg ar feiz dre ar bed evel e deuz ar Frans. Bez'e deus a vrema ouspen daou vil eus he bugale eat da zouguen ar c'helou mad dre an oll garteriou eus ar bed.

Gouscoude, da c'hortos mont er broiou-all cals eus ar venec'h-ze taolet er meaz eus ho c'houenchou a zo en eun dienez ar vrassa. Vardro Turin epken ez eus ouspen mil manac'h ha ne ouzont ket peleac'h mont. Rei a rer dezho, da lod antercant scoet, da lod all cant lur er bloaz epken ; petra eo an dra-ze evit gallout caout bevans ha lojeiz? Guir eo an dud vad a deu d'ho sicour, anez cals anezho a varfehe gant an naoun var an douar noaz.

Unan eus ar re vraz eus an Itali, eus ar re o deus lakeat lamet he stajou digant hon Tad Santel ar Pap, teleur an eskibien er meaz eus ho Escoptiou, hag ar venec'h eus ho c'houenchou, a so maro n'eus ket pell. N'en deus ket gortozet ma teuje Doue d'he c'hervel, mes roet en deus ar maro dezhan he unan. Setu penaus e permet Doue avechou e teufe an dud difeiz d'en em bunissa ho unan, ha d'en em deleur etre daouarn ar barner o deus disprijet epad ho buez, epad ma clascont epken tec'het araog diœzamanchou ar vuez-ma. Maro spontus, hag a dle rei skuer d'ar re a ra ama ar brezel d'an iliz ha dar relijion.

E Russi, eur ministr all, pehini a dea da derri ar pez a jome c'hoaz eus an emgleo etre hon Tad Santel ar Pap hag ar vro-ze, so bet scoet gant eun taol goad, ha mar chom beo, ne vezo guest da ober netra ebet mui. Cals a dud marteze ne velint e kementse nemet traou evel a veler bemdez ; mes an dud a feiz a ell guelet eno kentelliou roet gant Doue d'ar re ne respetont ket vikel J. C. var an douar. Caer o devezo beza galloudeg, ar re a glasco gouren oc'h Doue o devezo ato lamm abred pe zivezat.

Cals a gristenien a ziskuez brema evit hon Tad Santel ar Pap an deneridiguez hag ar garantez eus a vir bugale. Dioueret a reont ar pez o divije izom anezhan ho unan evit sicour ho zad. Ama e comzer euz eur vatez hag e deus roet en eun dro comanant eur bloaz, cant lur, evit diner Sant Per. Ahont eo diou labourerez, diou zervicherez hag o deus casset da Rom daou c'hant deg lur destumet gantho guenneg ha guenneg o tivoueret bemdez eun dra bennag.

Eun den pinvidig, evel ne vouie ket penaus cas sicour da Vikel Jesus-Christ dre n'edo ket he vugale e tro da ellout mont d'an arme, en deus roet peadra da zerc'hel e servich ar Pap ken aliez a zoudard evel a vuguel en deus. Pii Nao en deus scrifet he unan evit meuli ha trugarecat an tad calonec-ze. Pemp cant lur er bloas so avoalc'h evit derc'hel eur zoudart e Rom ; ha meur a zen pinvidig marteze a alfe kemeret skuer dioc'h an tad christen ma comzomp anezhan.

Chartr. — E Chartr ez eus eur chapel eleac'h ma peder ar Verc'hez dindan an hano a Itron-Varia-dindan-an-douar. Eno, evel e calz a chapelou devot e veler mercou a anaoudeguez vad roet gant tud hag o deus bet eur c'hras bennag. Etouez cals a draou all a veler er chapel-ma ez eus croc'hen eur *ren*, eur stern brao en dro dezhan evel eun daolen. Var ar stern e lenner ar c'homzou-ma : *Al Laponet da Itron-Varia Chartr, 15 eost 1866.* Al Laponet so o chom er c'harter pella eus ar bed e tu an Anter-Noz. An dud-ze so bihan bihan, evel cornandonet. Ar vro-ze so ien braz ; ato, pe couls lavaret atoe vez goloet an douar gant ar scorn hag an erc'h. Ha ne ket eur guiscadic scorn pe erc'h evel a vez amañ, o a vez eno, mes scorn eat meur a droatad en douar, erc'h hag a jom eis, nao miz ep teuzi. Ar ren so eul loen hag a vef er vro ien ze. Henvel eo eun nebeut oc'h eur c'haro, ha kerniel en deus eveldan. Al Laponet a ra gant ar ren ar pez a rear er c'harter-ma gant kezeg, saout, denvet. Sevel a reont var he guein ; he staga a reont oc'h ho zreinellou. Evel ma zeo ato goloet an douar gant an erc'h, ne aller ket beachi e kirri, mes e treinellou pere a ruz var an erc'h. En em vaga a reont gant he leaz hag he guig. He c'hloan, ha dreist oll he groc'hen, a zervich dezho da zillad.

Al Laponet a zo eta en eur vro eleac'h ma zeo criz meurbet an amzer. Kementse ne vir ket na da di missionerien da brezeg an Aviel. Unan eus ar re zo brema en ho zouez eo en deus digasset eus ho ferz ar c'hroc'hen ren-ze da Itron-Varia-Chartr. An dud-ze o veza bet an heur da anaout ar guir relijion, a ziskuez ho anaoudeguez vad, ha ne dleer ket beza souezet ma tiskuezont an anaoudeguez vad-ze d'ar c'harter eleac'h ma zeo ganet an dud vad so eat da gas dezho sclerijen ar feiz, da rei dezho anaoudeguez eus ar guir Doue, ha da zigueri dezho dor ar baradoz abenn ma kuitaint ar vro reuzeudig ma emaint o veva enhi.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(C'HOUEC'HVED PENNAD).

Moïzes hag Aaron a ia da gavout Pharaon.

Moïzes hag Aaron a ieaz da gavout Pharaon, hag a lavaraz d'ezhan : Chetu petra a lavar ann Aotrou Doue Israël : List va bobl da vont evit ma raï d'in eur zakrifis ebarz er gouelec'h.

Mes Pharaon a respontaz : Piou eo ann Aotrou, evit ma selaoufenn he vouez, ha ma laoskfenn Israël da vont er meaz euz va stadou? Ne anavezann ket hoc'h Aotrou, ha na lezinn ket Israël da vont kuit.

Hag e leverjont d'ezhan : Doue ann Hebreed eo en deuz hor galvet, evit ma'z ajemp er gouelec'h, a hed tri dervez kerzed, ha ma rajemp eur zakrifis d'ezhan, gant aoun ne gouezse var-n-omp pe bosen pe kleze.

Moïzes hag Araon, eme ar roue d'ezho, c'houi zo o tistrei ar bobl euz he labourou, it hoc'h-unan d'al labour. Neuze Pharaon a lavaraz d'he offisserien : Ar bobl se a zo deuet eur bobl braz em rouantelez, guelout a rit peghement eo kresket ann dud-se, peghement muioc'h na raint-hi ket, ma roit arzao pe diskuiz d'ezho enn ho labourou? Hag enn deiz-se memes e roaz ar goun-c'hemenn-ma d'ann Hebreed a oa e penn al labourou, ha d'ann Ejipsianed karghet da douch ar guiriou, ha da receo labourou ann Israëlited diouc'h ma vijent tasset d'ezho : Hiviziken, emez-han, ne root mui ar c'holo, pe ar plouz, d'ar bobl-se da ober he vrikennou, evel kent, ra'z aint ho-unan da glask ha da zastum ar c'holo. Ha grit d'ezho fournissa ann niver brikennou a reant araok, hep distol ebed. Re vag int, n'ho deuz netra da ober, ha setu perag e kriont, hag e lavaront : Deomp da ober eur zakrifis d'hon Doue. Ra vezint karghet a labour, evit n'e vaghint ket enn ho spered traou ha ne d-int nemet gheier.

Renerien al labourou, hag ar viraerien, pe tud ar guiriou, a ieaz eta da gavout ar bobl, hag a lavaraz : Chetu ama urz Pharaon : Ne roann mui ar c'holo ; it, ha dastumit-hen eleac'h ma her c'hafot, ha ne vezo diminuet netra euz ho labour.

Hag ar bobl en em skignaz dre holl vro ann Ejipt da zastum ar c'holo. Ha renerien al labourou a starde var an dud, o lavarout : Grit ho lod-labour bemdez evel ma oac'h boazet da ober kent pa vije roet ar c'holo d'ehoc'h. Hag ar renerien ho-unan a vije skourjezet gant ar viraerien, pere a lavare d'ezho : Perag na zigassit mui ann niver brikennou a reac'h kent? Hag ar renerien a zenaz hag a griaz ouc'h Pharaon ; perag, emezho, e rit-hu kement-all d'ho servicherien? ne roer mui ar c'holo, hag ar memes niver brikennou a c'houlennuer. Ni ho servicherien, hor skourjeza a rear gant guiall, hag ho pobl a zo goall-aozet enn eur fesoun disleal?

Pharaon a respontaz : C'houi ro're zibrez, ha chetu perag e livirit : Deomp, ha greomp eur zakrifis d'ann Aotrou. It eta, ha labourit, ar c'holo ne vezo ket roet d'ehoc'h, ha fournissa a reot ann niver brikennou boazet.

Evel se ar re a oa e penn labourou bugale Israël, hag a oa Hebreed, evel m'hon euz lavaret, a oa goall nec'het. Ha pa zeuent er meaz euz a balez Pharaon, en em gavjont gant Moïzes hag Aaron, pere en em zalc'he tost eno ; hag e leverjont dezho : Ra velo an Aotrou, ha ra varno ; great hoc'h euz ma eo fall-oc'h fall hon affer dirag Pharaon hag he zervicherien, ha roet hoc'h euz d'ezhan ar c'hleze evit hol laza.

Moïzes a zistroaz da gavout Doue, hag a lavaraz : Aotrou, perag hoc'h eus-hu glac'haret ho pobl? perag hoc'h eus-hu va c'hasset da gavout Pharaon? Abaoe ma ounn bet o komz d'ezhan enn hoc'h hano, hen en deuz trubuliet mui-oc'h-vui ho pobl, ha n'hoc'h euz ket he zilivret?

(Er pennad kenta e velimp penaoz e respontaz Doue d'he zervicher. Abarz achui ar ghentel, taolomp evez var gomzou kenta roue ann Ejipt. Piou eo, emezhan, ann Aotrou evit ma selaoufenn he vouez? — Setu aze eur gomz ourgouilluz mar'z euz hini ; hag ar penn-kaoz marteze ma laoskaz Doue kaloun Pharaon d'en em galedi. Rak Doue a hars ouc'h ann dud ourgouilluz, hag a ro he c'hras d'ar re vuel.

Rebechou ar bobl da Voïzes a dleomp c'hoaz da verka. Ar bobl paour a zo prest ato da damallout d'he vistri ann droug a c'hoarvez gant-han ; ha d'en em gheher avechou ouc'h Doue he-unan, eleac'h gouzaon gant kourach he boanion, en em zikour rag mac'h hell, ha gortoz neuze ma teuio dourn ann Aotrou Doue d'he ziboania!

II.

EUR SKOL-NOZ.

(KENTA PENNAD).

Brema ez euz eun neubeud bloavezyou, eur beleg mad, kure, pe mar kerit, vikel en eur barrez euz a greiz ar Frans, a bempzeg kant den war-an-dro, a zigore eur skol-noz er barrez-se evid an dud vraz, evid ar voazed epken.

Beza edo er barrez eun neubeud bloavezyou a voa, ha ne gave ket e yee re vad an traou enn-hi evid ar feiz. E-lec'h gwellaat, ar barrez a yee war laliaat beb bloaz.

Ag an'abeg, ar penn-kaoz a gemment-se?

Setu en ama e daou c'her : an dud euz ar barrez ha yeent mui pe koulz lavaret mui da zilaou komzou Doue, me entent ar prezegennou pe sermonyou, ar c'hatekiz ha kelennadurezou all greet en iliz.

Diou oferenn a vize, beb sul, er barrez (ag a vez attao : ar barrez n'ed eo ket chenchet war ar poent-se), eun oferenn beure pe vintin ag eun oferenn bred. En oferenn beure ne vize na katekiz na kellennadurez all ebed (ar giz a voa evel-se, ha ne welet ket e vize ezet ober e feson all : an dud, yenet evel ma voant ouz komzou Doue, ne vezent ket chommet da zilaou). En oferenn bred epken e vize, peurvuia, eun tam sermon benag, ha c'hoaz e renke beza troc'het berr, berr ar pez ma ouffet didan boan da welet an neubeudig goazed a vize en iliz, o vont er mæz da zevi ho c'hornad, epad ma vize ar beleg er gador.

Lavaret a rân *an neubeudig goazed a vize en iliz* : rag, e gwiryonez, en oferenn bred na welet nemeur a voazed, neubeud dreist-oll a baotred yaouank. Eur hochadig merc'hed e kreiz an iliz, frank d'ezo d'en em lega ar pez a gerent, eur goaz benag du-ma du-ont herp ouz ar c'hanevedennou (pilierou) eun neubeud paotred koz azezet war drcid an aôteryou e goeled ar c'hroazellou, eur c'hanour pe zaou er c'heur gad eunan euz ar veleyen o trailla eun tam kan gad ho mouezyou raouyet ha diamzerez, eur bugel benag e harz troad an aôter o sellet en dro d'ezo ag ar beleg ouz an aôter, setu aze an oll bobl a welet en oferenn bred.

Ag ar re-all euz ar barrez?

Ar re-all (ar re anezo ag a yee c'hoaz da eun oferenn benag : kalz na yeent mui da glask ini ebed, pe dibaoe a wech), ar re-all oll a yee d'an oferenn beure pe vintin, o veza ma voa berr, evid ma vizent liproc'h a-ze, epad ar rest euz an deiz santel, da c'hoari, da ebata, da rodeg, da efa bannac'hou dre an hostilirrou, pe da labourat, da ober ar pez a anvent traouachou, drotachou. Ha c'hoaz da be boent euz an oferenn ec'h arruent-hi aliez, kalz anezo, ha penaoz he c'hleyent-hi!

Ar barrez a voa oll en eur vouc'hadenn ag an iliz

parrez e kreiz ar vourc'hadenn. Ar re a voa ar pella euz an oferenn, ho devoa daouzeg minud bale da ober evid mont d'an iliz. — Kemment-se a ziskouez d'eom n'ed eo ket re vad attao beza tost d'an oferenn? Piou a vank an aliesa d'an oferenn? Ar re dost. Piou ar re a vez divezad en oferenn? Ar re dost. Piou eo paôtred an oferenn beure, pa yeont c'hoaz da eunan benâg? Ar re dost. Ag ispisial pa na vez na katekiz, na kelennadurez all ebed en oferenn beure, en em daôlont muioc'h c'hoaz da vont d'an oferenn-ze, ec'hiz ma c'hoarvezaz er barrez ma komzom euz anezi ama.

Ne lavaran netra euz ar gousperou er barrez kez-se. En ordinal na welet ket en iliz er gousperou teir dousenn dud, etre goazed ha merc'hed.

Hogen, setu ama brema ar frouez fall euz ar giz kemmeret gan tud ar barrez-se da vont kemment d'an oferenn beure ha da dec'het kemment euz ar zermonyou. O veza ne glevent mui, pe dibaôd a wech, komz euz a Zoue, euz ar gwiryonezou euz ar Feiz, an dud keiz-se a zeuaz, beb eun neubeud, da ankounac'haat ho c'hrouer, pe da viana ne zonjent mui enn-ha, da ankounac'haat kemment ho devoa desket gwechâll er c'hatekiz, en eur ger, da ankounac'haat ho relijion, ma ho devoa morse he gouezet mad, ar pez a zo douetuz (raĝ an den, c'hwi voar, a zeu da ankounac'haat beteg ar gwiryonezou en deffe desket ar gwella, pa ne glev ket komz euz anezo, eur wech an amzer).

Feiz an dud keiz-se eta a vianee bemdez; ho c'houstians a devalee, a frankee evid an drong ag a strisee evid ar mad; ho buezegez a fallee: an niver euz ar pec'hejou, an dizurzou, ar fallagriezou a yee bepred war griski en ho zouez; ar respet evid ar Relijion a ziminue taôl-ha-taôl. En eur ger, ar barrez a ree ec'hiz eur c'hlanvour, peini a zo attaket gad meur a voall glènved assamblez, a lammou braz e yee etrezeg ar maro euz ar Feiz.

Ha petra da ober evid miret ouz ar glanvourez kez da vervel? Petra da ober evit krevaat enn-hi ar vuez euz ar feiz, evid roi d'ezi ar yec'hed euz a c'hras Doué?

Lavaret or beuz penaôz an abeg, ar vammenn euz an oll droug edo dre na yee mui au dud euz ar barrez da zilaou komzou Doue. Lavaret a-voalc'h e vize d'ezo dont muioc'h d'an oferenn bred, da viana dont beb eil zûl, evid klevout eur gomz benâg a relijion. Mes an dud na glevent ket, ag ar re a gleve, a leze lavaret ag a zalc'he d'ho stum.

An Aôtrou Kure pe Vikel euz ar barrez, beleg santel, leun a skiant, a vouiziegez, a c'hoantegez ag a beb sort donezonou mad, a voa o klask, pell a voa, eur voyen benâg da lakaat gwellaenn er barrez. He berson en devoa sonjet ivez kentoc'h e kemment-se. Mes evel kollet en devoa kourach ag e leze an traou da vont ec'hiz ma yeent. He gure n'en devoa ket c'hoaz heanet da esperout. Pidi a ree an Aôtrou Doue da zigas d'eza eur zonj vad benâg, da roi d'eza da anaout eur voyen da zont a benn euz ar pez a glaske. Hogen, eun deiz e teuaz en he spered digori er barrez eur skol-nôz evid an dud vraz, evid ar voazed epken, komz d'ezo er skol-nôz-se euz a galz a draou mad, mes da genta euz a draou pere a zellze ouz ar vuez-ma, konta d'ezo zoken a-wechou traou koant, divuzuz, traou evel-se pere a blij d'an dud, evid ho zenna, bouta e touez kemment-se oll geryennou a relijion, ag erruout beb eun neubeud beteg ober d'ezo eun tam katekiz mad, mes eb envel se katekiz: spontet e vizent bet.

Komz a reaz d'he berson euz ar zonj deuet en he spered. An Aôtrou Person ne gavaz ket fall ar zonj ag hen aliaz da c'houllenn kuzul ag aôtre an aôtroun Eskop evid kommans ar c'henta ar gwella.

Eun neubeud devezyou goude e voa an Aôtrou Kure e harz treid he Escop, o tispaka d'eza penn da benn ar pez en devoa mennet. An aôtroun Eskop hen approuvaz, a roaz d'eza he guzulyou, hen kourachaz ag hen binnigaz. An Aôtrou Kure a zistroaz laouen d'ar gær, mall gant-ha krogi en he bez labour, ag he galon leun a esper da ober eur vad benâg, dre he skol-nôz, er barrez ma voa lakeet enn-hi gant Doue dre zaouarn he Eskop.

Eur miz goude ar skol-nôz a zigore e parrez M.... An Aôtrou Kure en devoa, er wech kenta, en he skol eun tregont goaz benâg ag euz ar pennou euz ar vouc'hadenn. An niver-ze a yeaz bepred war griski, ag ar vad a ree ar skol, a greske da heul.

J.-K Kerzale, *Beleg ar Zalet.*

(Eur pennad all eur wech all).

MAM EUR MISSIONNER.

III.

Coulsgoude setu sounet ar c'hloc'h hag ar chapel dija leun. Ebars er c'heur, beleien dija guen ho bleo, ha croummet a ziudan ar beac'h euz ar bloaveziou, a zo azezet en dro d'an aoter; izelloc'h eghetho ema ar glouer iaouanc, eur c'hant bennac anezho; erfin, e traon ar chapel, ez euz ive cals cristenien euz a ghear deuet da velet eur ceremoni ha ne vez ket guelet aliez.

Ar missionner a dle mont kuit a zo en he za en tu deou d'an aoter. Neuze unan euz ar veleien goz en em dro varzu eunhan hag a gomz outhan evel-hen: « Va breur ha va mab ker, c'hoaz eun nebeudic amzer hag ez it kuit diganeomp; ha credabl bras n'en em velimp biken mui var an douar. Araoc kimiada diouzomp, recevit hon diveza kelennadurez hag hon aliou diveza.

« Doue, en he vadelez, eo en deuz lakeat en ho speret ar c'hoant da implija ho puez evit gounit eneou dezhan; hen eo en deuz roët d'ehoc'h ive an nerz da heul ar c'hoant-se en devoa lakeat en ho speret. Hoghen ar pez a c'houlen diganeoc'h dreist peb tra, an Doue trugarezuz-se, eo ma n'o pezo en oc'h oll oberou hag en oc'h oll gomzou, ken sonch na ken ioul nemet da blijout dezhan ha da ober he volontez; ar pez a c'houlen diganeoc'h dreist peb tra, eo ma tougoc'h e kement leac'h ma'z eoc'h eur guir galoun a velec.

« Choazet oc'h bet evit eur mission hag a zo danjerus meurbet. An hini ma'z it en he blas en deuz scuillet he c'hoad evit Jesus-Krist; hoghen, n'e ket eur garg vihan beza hanvet evit delc'her plas eur merzer.

« Ar vuez o pezo da ren hiviziken ne vezo tamm henvel ouz an hini o peuz renet bete vrema. El leac'h ma'z it, o pezo peb tra da zioueret. Great e vezo hu varnoc'h evel var eul loan gouez; clasket e vezo lakaat an dorn varnoc'h evel var eun torfetour, ha, mar bezit paket, e vioc'h lakeat d'ar maro eb truez ebet. N'o pezo nag amzer da ziskuiza epad an deiz, nag amzer da gousket epad an noz. Naoún o pezo, ha den ebet avcichou ne gredo ober d'ehoc'h an aluzen euz eun tamm bara. Dare e vioc'h gant ar zec'het, hag aliez ne gavoc'h ket eur banne dour evit refreski ho teod. Red e vezo d'ehoc'h beza ato var vale, beza ato o tec'het en tu-ma hag en tu-hont, hag aliez ne gavoc'h ket zoken eun doëzoul evit en em lakaat er goudorr pe er goasket a enep ar glao, an erc'h hag a bep seurt goal amzer. Mes dreist peb tra, beza e vioc'h eno oc'h unan.

« Ia, beza e vioc'h oc'h unan, ha setu eno ar pez a raïo ho prassa poan. Red e vezo d'ehoc'h tremen meur a vis, meur a vloaz marteze, eb clevet eur gher, eur gher ebken, euz al langach o peuz desket gant ho mam, eb gnelet den ebet euz ar vro-ma, eb ghellout morse lakaat ho torn e dorn eur mignoun.

« Marteze zoken n'o pezo ket ar joa da velet ho labour o toughen frouez, hag e vezo red d'ehoc'h mervel ebars er broïou pell-ze, evel eun dra didalvez, evel eun den lezet en abandoun ha dianavezet gant an oll, eb ma ve eur mignoun en ho kichen, eb ma ve eur c'hristen da bedi evidoc'h var ho tremenvan ha da lakaat eur groaz var ho pez goude ma vo diskennet ho corf en douar. Hag evelse e rencoc'h marteze mont da skeï var dor ar Baradoz eb doughen en ho torn ar gurunen a verzerenti, curunen ha ne ro ket ato an Aotrou Doue d'ar re o deuz ar muia c'hoant d'he gounit.

« Setu aze ar vuez hag ar maro a zo marteze ouz ho cortoz. Mes e creïz an oll boaniou-ze Doue n'oc'h ancounac'haïo ket. An Doue-ze pehini en deuz ho calvet hag a behini o peuz clevet ar vouez, an Doue-ze ne c'houlen nemet eun dra digancoc'h, nemet ma labouroc'h calounec evit he c'hloar hag evit silvidighez an eneou. Pe e tougo ho labour frouez, pe ne raïo ket, n'euz forz: Doue a c'houezo ho tigoll euz ho poan.

« Cant milion ene a zo ouz ho cortoz evit reï d'ehoc'h ho c'hassouni e plas ar garantez o peuz evitho. An eneou-ze o deuz coustet goad eun Doue. Jesus en deuz mall da reï dezho ar vuez euz ar c'hras, da lakaat da bara varnho ar sclerijen euz ar feiz, da ghemeret anezho evit he vugale. Ha c'houi eo a zo bet choazet evit ho gounit hag ho digass dezhan. C'houi eo a dle greffi ar scourrou maro-ze var ar vezen ato beo ha glaz euz an iliz catholic, evit ma teuint dre c'hras ha dre vertuz ar Speret-Santel a ro ar vuez d'ar vezen-ze, da zoughen frouez evit ar bed all, evit ar vuez a bado da viken.

« Mar cav d'ehoc'h e labouroc'h en aner, re all a zastumo ar frouez euz an had o pezo taolet en douar. Arabat eo e teuffac'h morse da fall-galouni. Ar Mestr ho cass evel eun oan etouez bleizi, evit deski d'ar bleizi-ze, dre ho tousder hag ho patiantet, dont da veza eun deiz oanet eveldoc'h.

« Gouzanvit peb tra, ha ne rit morse poan da zen ebet. Eürus e vioc'h pa vezo great brezel d'eoc'h abalamour ma tifennit ar justis hag ar virionez. Eun, ene ebken gounezet da Zoue a dal muioc'h eghet mil merzerenti.

« Bezit dous hag humbl a galoun evel an Den-Doue dioc'h pehini e tleit kemeret scouer. N'o pet netra evidoc'h oc'h-unan: ra vezo ar groaz oc'h oll danvez hag oc'h oll binvidighez.

« Ne brezekit ket furnez ar bed; mes prezeghit Jesus-Krist ha Jesus-Krist stag ouz ar groaz. N'euz nemet ar groaz hag a c'helfe sclerijenna ar sperejou ha toma ar c'halounou. List ar c'homzou caër gant tud ar bed, ha c'houi grit oberou mad; comzou tud ar bed a zo peur-vuià comzou goullou; ra vezo ho comzou hag ho labourou-c'houi leun a virit dirac Doue.

« It eta, va breur ha va mab, it en hano Doue, hag o'pet sonch ato penaoz Doue ne gount nemet camejou an dud a brezec an aviel a beoc'h, hag a dremen var an douar, evel he Vap bennighet, en eur ober ar mad. »

IV.

Evel eun ecleo euz ar c'homzou diveza-ze, e teuas ractal euz a c'hinou ar glouer iaouanc ar ganaouen zantel-ma: *Quam speciosi pedes evangelizantium pacem! Nag en zo caër treïd ar re a gass ar c'helou a beoc'h*, ar c'helou-ze euz an aviel a ro er bed-ma ar peoc'h d'an ene, hag a ro dezhan evit ar bed all ar madou eternel euz an env. Neuze an hini a dlie mont kuit o veza ato en lie za dirac an aoter, an oll veleien hag ar glouer all a ioa eno a deuas an eil goude eghile, ar re gossa da ghenta, da boket d'he dreïd gant respet. An treïd-se a dlie en em lakaat en hent eb dale evit mont d'ar broïou pell da gass ar c'helou mad euz an aviel, ar c'helou-ze a ro ar c'hlevet d'ar re vouzar, ar guelet d'ar re zall, ar vuez d'ar re varo. Dre ghement-se oant henvel ouz treïd Jesus-Krist he unan, an treïd sacr-ze pere o deuz baleet, da ghenta, dre ghement corn zo er Judee evit deski d'an dud hent ar Baradoz. Oc'h ho henori eta evel ma reat, oa treïd sacr hor Zalver Jesus-Krist he unan eo a heuoret ennho. Coulsgoude ar missionner iaouanc n'oa ket evit miret da vouela o santout var he dreïd muzellou he ghenvreudeur; muzellou ar vissionnerien goz-se, he dadou, var bere ar maro en deuz great fae, ha pere, lod anezho, o deuz beac'h o plega dirazhan ho c'horf, dinerzet er broïou pell, hag aveichou blonset gant ar vourrevien; hag ive muzellou ar re euz he oad pere o deuz kement a avi outhan, hag a garfe eveldhan caout diouaskel evit nijal en tu all d'ar mor bras da c'hounit eneou da Zoue. Epad ar ceremoni-ze ar glouer euz ar seminer a gane eur ganaouen c'hallec great gant unan anezho. Ar ganaouen-ze a zo re hir da lakaat ama penn-da-benn; setu ama ebken ar c'houblat kenta hag an diskan anezhi troët e brezounec:

It en hent, prezegherien ar c'helou mad,
Deuet eo an deiz o poa kement a vall da velet.
Nétra ivziken n'o taic'h mui dre ama,
It en hent-ta, mignounet, na c'hout zo curus!
Nag en zo caër ho treid, o missionnerien!
Dridal a ra hor c'haloun en eur boket dezho;
Nag hi vezo caër pa erruint êr broiou pell-ze.
E leac'h ma ren c'hoaz ar gaou hag ar maro!

DISKAN :

It en hent, mignounet, kenavo evit an vuez-ma!
It da gass pell hano santel hon Doue!
En em gaout araimp eun deiz en env, hor guir bro,
Kenavo, breudeur, Kenavo!

Goude ar ceremoni-ze e oue canet litanïou ar Verc'hez; ha pa errujot gant ar c'homzou-ma : *Regina martyrum, ora pro nobis, Rouanez ar verzerien, pedit evit domp*, ar c'homzou-ze a oue canet abenn teir gueich dioc'htu.

VI

Hoghen, epad an amzer-ze, ez oa var he daoulin, e traou ar chapel, en eur c'hornic tenval, eur vaouez hag a zave, bep eil mare, he daoulagad beuzet en he daëlou, varzu imach an *Hini* a zo bet ar ghenta oc'h heul he mab, ha n'e devoa nemethan, betec'h var menez Calvar. Ar vaouez-se ive a ioa mam, hag ar vam-ze e devoa ive eur galoun nerzus; sautout a rea ive coulsgoude, evel beg jen eur c'hleze o sanka en he ene, hag evit en em guenfaat hag en em zouten, e tigasse en he speret ar zonch euz ar brassa merc'a garantez hag a nerz-caloun a zo bet roët var an douar, goude an hini en deuz roët Jesus. Ha neuze e lavare ennhi he unan : « O Mam, evit kemeret scouer dionzoc'h me hen ro d'an *hini* en devoa he brestet, d'inn. Mar fell da Jesus caout he vuez evit paea ransoun eun ene, o va Mam bennigbet, n'e ket me a lavaro nan. An pez a roan-mé ne d'eo netra e scoaz ar pez o peuz roet-c'hoai, o Mari. Coulsgoude c'houi a c'hoar petra eo beza mam, ha petra eo rei eur bughel pa ne vez nemethan. Daoulinet ehars ho treid n'em euz nemet eur c'hras da c'houlen digaeoc'h ar c'hras ma c'hello va rann-caloun rei tro d'am mab da zavetei eun ene bennac.»

En eur gomz evelse he daoulagad a zalc'he da bara var an imach santel. Santout a rea kement banne goad a ioa en he goaziet o tont da veuzi he c'haloun; daëlou druz ha tomm-bero a rede hed he divoc'h guen; eur beac'h pounner a ioa var he c'herc'hen; ar c'hlac'har hag an anken a voaske var doul he gouzouc evel dorn eur bourreo. Er stad-se n'e devije ghellet lavaret gher ebet evit comz ouz an dud; mes scouarn ar Verc'hez Vari, soublet varzu ennhi, he c'hleve, ar vam gheaz, o lavaret a vouez izel euz a greis he hirvoud hag he gouelvan : « Rouanez ar verzerien, pedit evit-han. »

Tennet divar ar gazeten c'hallec'h *Ouvrier*.

GABRIEL MORVAN,
Person Pluguen.

MUNUDIK.

Arabad eo enn taol-ma, bugale, beza e c'hell gant ar munudik. Diez e ve, hep gaou, kavout mouale hire dre an hevel out-han.

An rounfl eu doa seiz merc'h, iaouank-flamm e oa c'hoaz, hag ar vamm, evel ma z'oa boaz da ober, e deu lekeat anezho bo seiz enn eun gwele braz a oa dost ar gwele all, buanoc'h brevit eguile. Eno oe lekeat Munudik hag he vreudeur.

He-ma o vont d'he wele en doa gwelet eunn dra bennag hag a lekeaz anezhan souezet-braz; mez ched ar rounfl a ioa gant-ho ho seiz peb a gnrunennaoùr var ho fenn.

Setu Munudik neuze ha furcha enn he ben, ha lavaret d'he vreudeur diwiska ho boued koton gwenn ha lakhen ha dastum anezho en he zourn.

Petra reaz neuze, hoy paotr? Sevel diwar he wele tenna ar c'hurunennou aour, ha lakaat ar seiz bonez gwenn enn ho leac'h.

E-tro hanter-noz ar rounfl, o tihuna, a lavaraz d'he c'hrek : Deuz va c'hountel-laz d'in, ma welinn hoy paotredigou. Hag hen mont d'ar gwele tosta, ha gwelet ar c'hurunennou aour a lugerne hed ann noz, a rabad en fazia, eme-z-han, enn eur vont d'ar gwele all. Sa lamm hor paotred... ha krik... krak; hep taol e, on distaget eur penn diwar gouzouk he verc'hed.

Pa oe great ann taol, Munudik a zihunaz he vreudeur hag a lavaraz d'ezho gwiska ho dillad sioulik. Ar re ze, a c'hellit kredi, ne oe ket dalkout nior anezho ha vont buhan hag ez ejont euz ann ti bunpoc'h ma n'oant deuet ebarz. Hag hi neuze, enn avantur, bone etrezek ti ho zad, ha ne oe ket pell en em gavchont eno.

Ar Roue o veza klevet hano Munudik hag he daolou kaer, a gasaz unan euz he berz da gaout he dad ha lavaret d'ezhan eur talc'had mad a arc'hant. Oc'h penn-ze oun c'hemenn a reaz d'ann tad ha da dud he di dont dar palez da veza jardinour.

Eno e vevchont meur a vloaz ken euruz ha tra. Munudik a oe kaset d'ar skol e ti eur mestr ar gwiziekaj, ha ne oe ket pell e oe lekeat da gabitan. Ha neuze ar Roue a gasaz anezhan gant kefridi ha kemenn da laza ar rounfl hag he dud. Munudik na choumaz ket da varc'hata; mont a reaz dioc'h-tu gant he zoudarded hag ar rounfl a oe lazet ha tud he di ivez. Diwar neuze n'euz mui hano a rounfl nag a dud a-zo boaz da zibri ar vugale.

A-raok mont d'ho kwele, bugale, me ho ped da vi skouarn d'in eur pennadik c'hoaz.

Da zivuz ar vugale vihan eo ez euz savet a bep tuz ar marvaillou, mojennou evel ar re em oun o paouez lavaret d'e-hoc'h. Arabad eo'ta kredi ez euz rounfl, pe tud-vleiz, na korriged, na bleiz-garo, na mamm-moc'h, na teuz, na bugel-noz. Arabad eo'ta ive kaout aoun pa vez lavanet : ar rounfl pe ar bleiz-garo en deuz da vugale; ar bugel-noz pe ann teuz a zeu bemnoz da zieza tud zo, ha traou all er c'hiz-ze. Kement a lavaran d'ho war ho fenn n'ho vemet ransou, n'ho pemet konchou grac'hed a zo bet skvel da ziverraat ann amzer. Savit ta ho penn, bugale, enn eur c'hoarzin hag enn eur gana rak paotr e Breiz n'en devezo biken tersienn skeud na noz na deiz. Gwaz aze d'ann neb en devezo: Kavet e vezo'm hen tou dre va c'hleze hirr, me bet koronal gwechall.

Tennet euz a *Vignoun ar Vugale*. A. TROUDE.

TAD COZ MIZER.

E Breiz-Izel e voa guech all eun denig paour, paour braz, he henvel a-neat *Tad coz Mizer*. Eun dervez ma'z edo he vissac'h ganta oc'h he c'houc, hag eur vaz en he zorn o vale dre an hentchou ev ur clasc he dam bara, e tigouezas gantha daou aotrou gurisket mad pere a zelle diz oc'h kement a velent dre eno a zion bag a gleiz. An Aotrou Doue ha Sant Per oant, hag oant deut da velet ha ne zavo ket pell ar guiriou re divar goust an dud paour.

— Eun draig bennag en han Doue! eme tad coz Mizer.

— Te so braz ha cre, eme Sant Per, oc'h ober eur zell dreuz outhan. Sell, ar mor so leun a besket, perag ne d'ez ket da besketa? Te, credabl, a sonj dit beza eun dijentil pec'het dezhan labourat?

— Ne aller ket pesketa gant an dorn, eme tad coz Mizer. Sant Per zoken, hag hen gouscoude eur zant braz, en doa rouejou, ha c'hoas ne gave ket caër ar vicher. Guell oue gantha beza stagnet oc'h eur groaz, he benn d'an traon, eguet chom ken da c'hoeza en he viziet oc'h ober ar vicher-ze. — Eul liardig, mar deo ho madelez, ken nebeut ha ma kerot, va zud vad.

— Ro dezhan eur laën, eme an Aotrou Doue, ha lavar dezhan e tle beza contant.

Sant Per a hijaz he benn, gouscoude e lakeaz he zorn eh he c'hodel; sell, emezha, pez didalvez, an Aotrou Doue a fell dezhan e vez contant. Hag e roas dezhan eur laën.

Tad coz Mizer a zistroas d'he di laouen braz, hag a lavaras d'he c'hreg en doa guelet an Aotrou Doue, hag en doa bet eur laën.

— Eur laën? Mar ec'h eus bet da goan gant an dra-ze, neuze emaout mad. Mes petra raimp ni gant ar laën-ze? An Aotrou Doue a elje da viana beza roet dit ive keuneut d'he foazat, amann da lacat ganthi, hag eul loa arc'hant d'he dibri. Oh, ia! mes den ne ra forz eus ar beorien.

Tad coz Mizer a zonjas neuze ivez e raje eur predig dister he c'hreg hag hen gant eur laën. Ma sonjas lie flanta; hoguen n'en doa tamdouar. Red e voue dezhan he flanta e corn e oalet. Ar laën ne voue ket pell evit poulza, abenn an noz e save en meaz eus an ti dre veg ar chiminal, hag abenn antronoz e voa savet ken buel, na ellet ket guelet he beg. Ar person zoken gant he lunedou n'her guele ket.

Daou zervez goude tar c'hneg a lavare d'he goaz: mad, eur laën dreist evel kent en deus roet an Aotrou Doue dit. Sao da gutuil fa deomp abenn ho polein.

Tad coz Mizer a dolaz he voutou coat hag hen da gripat oc'h ar vezen la a scour da scour hag a zelien da zelien. Hoguen caër en doa sevel ne gave ket a la. Mont a rea ato en dra c'helle. Ober a reaz eur zell oc'h an douar ha n'oa ket brassoc'h da velet evit eur c'hreunen pis logot. Goude beza eanet eun nebeut da denna he alan, e piguaz adarre hag e tigouezas dirag eun ti braz alaouret; ar baradoz oa. Eur morzol a ioa oc'h an or ha tad coz Mizer da sked, dao, dao :

— Piou so aze, eme sant Per?

— Me, Aotrou Sant Per, an tad coz Mizer, a ouzoc'h ervad. Deut oan da glasc fa d'am lein. Mes ar fa, red ha ma ve, ne zavont ket caër er baradoz; c'hui, me, voar, vad so guelloc'h ganeoc'h caout piz. Mes me a garje caout eun tam bara. — Bara guenn... mar be ho madelez.

— Bez'e pezo ar pez a guiri, eme Sant Per, hag ouspen bara, e pezo ive leg ha guin. —

Tad coz Mizer a ziskennas lijer a hed tronjen he vezen fa. Pa zigouezas, e voa pep tra var an daol. Dibri a reaz he voalc'h, efa muioc'h c'hoaz, hag ez eas dargousket laouen bras. Mes he c'hreg ne reas nemet trei ha distrei epad an noz. Antronoz e savas mintin mad, hag e c'hrosmole: piou, a elfe cousket en eur c'hrouu evelen? Emeur ato en aoun na goesse eur pennad moguer ben, nag van ho penn. Te ne zonjez morse e metra. Ma carjez beza goulennet digant Sant Per; en divije roet dit avoalc'h eun ti braz ha braoc'h, ne-ket-eun toul evelen e vije!

Tad coz Mizer ne respontas guer, gouzout avoalc'h a rea n'en divije ket ar goms diveza. En em lacat a reas da zital var ton *an hani goz*. An dra-ze oa he c'hiz da lavaret nan d'ne c'hreg. Hoguen houma he zebras tam d'he lein, hag a c'hrosmole ato : Piou a afe dibri bouet ô velet arrebeun ker louz ha ken divalo-zel oh'tu, te ne rez forz ha pa ven-me flastret ama dindan an dl te a gavo eur c'hreg all.

Tad coz Mizer, boaz dioc'h he anterieguez, a velaz ervad e ranke neun pe veuzi. Setu hen hag o tejeur adarre he voutou hag o pignat a scour e scour. Ne dea ket ker buan hag ar vech kenta; gouscoude e tigouezas gant dor ar baradoz, Dao! dao! — Piou so aze! — Tad coz Mizer. — Adarre? ha petra vanc'h dit c'hoaz?

— Aotrou Sant Per benniguet, hia ra va zi gant an avel mogueriou hag all, ha pa na ralac'h ken sellit, nemet lacat raz da stanca an toullou, pe sevel eun tamig solier deomp, pe ober eun tamig cambr deomp en daou gostez gant eur c'hillogne var beg ar pignon evit diskuez peleac'h e vez an avel. En han Doue, sellit, aoun on eus enha, va greg n'e deus cousket berad en noz tremenet.

— Mad, eme Sant Per, hag e pezo. Eun ti bourc'hiz avo savet dit, ker stard en he za ha castel Brest. Mes na deuez mui da ravodi din, me n'em eus ket kementse a amzer da gollgant pephini; ha ne ganan ket ar rando nerez.

Tad coz Mizer a ziskennas d'ar c'haloup. Pa zigouezas, n'eu em anaie mui en he di. Eur maner a voa savet

dezhan. Solierou carguet a arrebeuri caer hag a gadoriou bourret. Eur pors-cloz a ioa dirag an ti, eur pors-rastel varnezhan ha bandennou ier hag ouidi enha. Adren an ti e voa eul liors carguet a vez hag a vleun a bep seurt.

Greg tad coz Mizer, na petra-ta, a ioa fougue enhi he goalc'h. Araog an noz oa bet oc'h azeza e kement cador vourret a ioa er maner, hag o sellet oc'h kement mellezour braz a ioa oc'h ar moguerion. Hoguen ha pell e padaz he fougue? Er sizun a zeu, lenner, e lavarin an dra-ze deoc'h. G. M.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

DILLUN, 14 Guenver. — S. Hiler, escop ha doctor eus an Ilis.

DIMEURS, 15. — S. Paul, kenta hermit.

DIMERC'HER, 16. — S. Marcel, pap ha merzer.

DIZIOU, 17. — S. Anton, abat.

DIRGUENER, 18. — Cador S. Per e Rom.

DISSADORN, 19. — S. Canut, merzer.

DISSUL, 20. — Eil sul goude ar Rouanez. Gouel an hano santel a Jesus.

AN AVIEL HIRIO :

Pa voa deut an eisvet dervez, e pehini e tlie ar buguel beza emvoadet (circoncizet), e oe roet dezan an hano a *Jesus*, hano hag a ioa bet roet dezhan gant an æl araog ma voa concevet e cof he vam. (*S. Lucas. II. 21.*) G. M.

KELEIER.

An aotrou Madec, vikel e Henvic, so hanvet vikel e Plouegat-Moysan ;

An aotrou Peron, beleg hospital Montroulez, so hanvet person e Gouezec ;

An aotrou Guegan, vikel e Recouvrans, so hanvet beleg hospital Montroulez ;

An aotrou Duclos, nevez beleguet, so hanvet vikel e Recouvrans ;

An aotrou Morvan, nevez beleguet, so hanvet vikel e Bannalec ;

An aotrou Paugam, vikel e Loc-Ronan-Leon, so hanvet vikel e Tregourez ;

An aotrou Pouliquen, vikel e Plouescat, so hanvet vikel e Loc-Ronan-Leon ;

An aotrou Faudeuil, nevez beleguet, so hanvet vikel e Plouescat ;

An aotrou Poullaouec, nevez beleguet, so hanvet vikel e Rosnoën ;

An aotrou Jacob, nevez beleguet, so hanvet vikel e Plouenan ;

An aotrou Barazer, nevez beleguet, so hanvet vikel e Nizon ;

An aotrou Velly, vikel e Tregourez, so hanvet vikel e Mespaul.

An Aotrou Fransez-Mari Tregaro, unan eus ar reng kenta etouez beleien an dud a vor, so laket e penn oll veleien an dud a vor, eleac'h an Aotrou Coquereau.

Ar zoudardet iaouanc deut da Guemper da dremen an tri miz diveza eus ar bloaz 1866, a zo eat en dro d'ar guear iac'h ha laouen. Eus a guement all ma voant, ne deus nemet unan clan. Ar pez a ziskuez n'o deus ket d'en em glem eus ar sourci so bet kemeret anezho.

E Brest ez ear da zevel eun iliz nevez dindan hano Sant-Martin. Pemp cant mil lur a zo sonch da zispign evit ar pez labour-ze.

E Castellin ez eus meneg da zevel ive eun iliz nevez. En em glevet a rer brema evit sevel peadra da zont abenn da gaout eun ti dereat d'an Aotrou Doue.

An ed a leverer so eat var gueraat er sizun dremenet. An aoun a so ne rafe ar glebor droug d'an ed so en douar, hag ive ar c'hlasc so var an ed abers tud ar broiou all eo so penn cauz eus ar c'hrescze. — Var al loened n'eus ket a vellenn. Al loenet lard a so losc varnezho ; al loened treud a ia eun nebeut guelloc'h ; setu petra lavar *Cazeten ar Meziou.*

Ioun ar Boulz a iea da zimizi brema ez eus eur pennadig, araog an Asvent diveza. Mont a reas da di an hini a dlie beza he bried evit en em glevet gant he dud caer divar benn an eured ha calz a draou all, ha setu ama penaus e comzas dirag an tad, ar vam hag ar verc'h :

— Me fell din e pettac'h cant den, ha me bedo cant all.

— Me fell din e ve an eured dimeurs ar penn sizun ; da zeg heur eured an ti-kear, da unneg heur eured an iliz.

— Me fell din e ve ar banket en hostaliri vras.

— Me fell din e ve eur biniou.

— Me fell din e veac'h guisket e guenn, (o coms d'ar verc'h iaouanc).

— Me fell din ez afemp, antronoz an eured, da ober eur bale var ar meaz.

Pa voa eat Ioun en he dro, an tad a lavaras d'he bried ha d'he verc'h :

— Asa, ar map-caer a fell dezhan cals traou !

— Oh ! list-hen, va zad, eme ar verc'h, edo o tiscleria he volontez diveza ! — Araog an noz e voue kemennet dezhan n'en doa izom da bidi den. G. M.

PRIZ AN ED.

KEMPER. — *5 Guenver.*		PONT'NABAT — *5 Guenver.*	
Priz ar c'hant liour.		*Priz ar c'hant liour.*	
Guinis....	15 lur, 80 c.	Guinis....	16 lur, 04 c.
Segal.....	10 lur, 23 c.	Segal.....	10 lur, 62 c.
Eiz.....	« lur, «« c.	Eiz.....	10 lur, 38 c.
Ed-du....	7 lur, 87 c.	Ed-du....	7 lur, 29 c.
Kerc'h....	10 lur, 53 c.	Kerc'h....	10 lur, 60 c.
Avalou-douar	4 lur, 50 c.	Avalou-douar	3 lur, 50 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 19 GUENVER 1867. N° 103. EIL BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz.....	EUR SCOUET.
Evit tri miz.....	C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken.....	DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Aoutrou SALAUN, ebken. An abonamant a gueme.er e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 19 Guenver 1867.

E leac'h ne ma mui ar Pap e penn an ilis, da lavaret eo er broiou eleac'h ma zeus tud hag a lavar int christenien, mes pere so en em zistaguet dioc'h ar guir Iliz, ar relijon a ia hag a zeu ervez ar c'hiz. Er bloa-ma ema ar c'hiz da heuilla eur gourc'hemen, hag er bloaz varlerc'h e teui ar c'hiz d'he lezel a gostez, o c'hortos ma vezo heuillet adarre marteze eun trede bloavez. Kementse ne all ket mancout da c'hoarvout eleac'h ma rear pep tra ervez he frouden.

Hoguen ar re ne zilaouont ket hon Tad santel ar Pap, a vez ato ar re guenta o silaou kement gaouiad, kement furlukin a deui da brezeg dezho eun dra bennag a nevez Ha ne vanc ket var an douar a furlukinet evelse ha ne c'houlennont ket guell evit mont da denna eur guenneg bennag digant an dud-ze a so o chom en denvalijen, hag a bae alies evit teoat c'hoaz ar c'houmoul a guz ar sclerijen outho.

Evelse n'eus ket pell, e Brozaoz e voue guelet oc'h erruout, eus ar penn pella eus a vro Sao-Heol, eun den hag a deue, emezhan, evit staga iliz Brozaoz oc'h iliz ar Jacobitet eus an Asii, ha da rei a nevez an urziou d'an oll bastored ne voant ket sur da veza recevet mad an urziou. Evel a velit, hema a ioa eun abostol hag en doa pep gallout. Ar pez a voa da lavaret, ne ket digant ar Pap en doa bet ar c'hallout-ze, mes digant eun doare escop pe arc'hescop eus a vro Sao-Heol, hag an escop-ze, emezhan, oa escop ar bed oll. Pastored Brozaoz a voa fougue enho o velet eun escop eus a gueit all o tont beteg enho, hag hen diguemeras mad. Cridi a rejont d'he gomzou ep goulen ken. Unan anezho gouscoude en doa c'hoant da ober eur goulen bennag outhan araog kemeret evit guirionezou kement a lavare. Hoguen ar re-all a lavaras dezhan serra he c'hinou ha lezel an escop santel-ze e peoc'h.

Hoguen abenn eur pennad oar deut da c'houzout petra oa an escop santel-ze. Ne deo nag a Syri, nag a vro Sao-Heol. Eun den eo guinidic a Frans, bet o redek bro, en deus kemeret he unan ar garg a gannad aberz eun Escop ha ne deo ket muioc'h escop evithan he unan Eat oa epken da Vrozaoz evit caout tro da c'hounit arc'hant, o teski da dud ar vro eun dra bennag a nevez divar benn ar relijou, ar pez a vouie ervad a blije dezho.

Var an donar an den a vale etrezeg eur vro all. Hoguen an oll ne guemeront ket ar memez hent. Eur c'hem braz a zo etre an hent a guemeront ; kem braz a dle beza eta etre al leac'h ma tigouezont ; da lavaret eo lod a guerz etrezeg an Env, lod all a guerz etrezeg an ifern. Var guementse eur scrifagner a rea n'eus ket pell an daolen-ma pehini a ve lavaret tennet eus a daolennou Mikeal Nobletz pe an tad Maner.

Sonjit ema an dud var eur blenen e troad eur menez huel ; ar Baradoz so var guern ar menez ; an ifern so en eun toul lonc adren ar menez. Araog mont etrezeg ar Baradoz pe an ifern ez eus diou zor, unan striz ha moan, hag eun all franc ha ledan. En hent an Env ez ear dre an or striz. An hent-ze a zao eün var ar menez. Sounn eo ; goloet a vein begog ha lem, pere a rent tenn ha risclus ar zao En daou du ez eus drez ha spern pere a grog en dillad hag a rog an divesker ha zoken ar c'horf oll. N'eus na disheol na goudor. Evelse e teu avechou gorennou heol hag a zeo, ha sourfadou avel guest da ziscar tud. Bez' ez eus gouscoude, charz an hent, chapelou, ilizou, couenchou, hospitalion eleac'h ma c'hell ar veachourien eana, diskuiza ha nevezi ho nerz. Pa vezer savet eun tamig huel, e caver dour a deu eus a voasc ar reier hag a dor ar zec'het ; hag an ælez a deu da guennerzi an dud skuiz ha d'ho zicour da zevel bete'r beg.

Dre an or vraz ez ear en hent ledan. Charz an hent braz-ze ez euz roz ha bleun aleis ; guez caer, guez frouez ha re all. An hent so plean evel an dis, ober a ra an dro

da droat ar menez, hag e cas d'an toul lonc pehini ne veler nemet pa vezer o coeza enha. Etre an daou hent ez eus ive eur venojennic voan bennag hag a gas eus an eil d'eguile. Guelet a rer, en hent an Env, unan bennag o falgaloni hag o trei en unan eus ar guenojennou-ze. En hent franc ive e sao keuz gant hiniennou, hag en em lakeont da gripissa a hed eur venojen voan evit mont d'an hent mad.

E kichen an diou zor ma on eus comzet anezho e tigouez dalc'h mad tud a vandennou, lod e carroz, lod var varc'h, lod var droat. Cals anezho, goude beza great eur zell dre an or voan ; pa velont pe guer sounn eo an hent, a ra minou, hag a ia dre an or vraz. Evit ar re so e carroz pe zoken var varc'h, ne ellont ket tremen dre an or striz. Ar re zoken a vez var droad, n'o deus ket a galon avoalc'h meur a hini anezo d'en em lacat en hent diez-ze.

Evelse en dez-all e tigouezas Glauda ha Martha. Ar re-ma so pinvidic ho daou, ha ne fell ket dezho discregui eus ho danvez. Cridi a reant ez ajent brao da guern ar menez gant ho madou. Martha a ioa he danvez en dro dezhi ; mes kel ledan oa, ne ellas morse mont dre an or voan. Glauda a ioa mistr avoalc'h, he vadou a ioa gantha en aour, hag ez eas brao dre an or ; mes an aour so pounner ; n'en doa ket great deg camet en hent sounn-ze, patatao, e coezas var he fri hag e tiruillas d'an traon, ha ne deas ket da glasc mont ken.

Goudeze en em gavas Noun. Chom a reas e kichen an or striz da zellet oc'h an hent var ziribi-se. Ne vouie petra da ober, ha bep en amzer ez ea drouglivet. En em denna a reas kuit trist hag ez eas da zellet en or vras. Eno e vele eun hent brao, e cleve canaouen, ha ne voa ken meneg nemet a blijadur. Gouscoude ec'h arguile, e chome da zonjal. Mes setu-hen o clevet eun taol son biniou. Neuze ne varc'hatas ken, ha kerkent ez eas a brez en hent ledan.

Epad ma edo Noun oc'h ober he zonch, e tigoezas Jaketa, Michela ha Perrina. Ar re-ma a ioa guisket ha fichet caer. Saeou seiz bete'n douar ha killou dindanho ; Dantelez var ho fenn, dantelez en dro d'ho gouzoug, dantelez var ho diouscoaz. Pa veljont an or striz, an hent sounn, an drez hag ar spern, ez eas balc'h ho guinou. Guelet avoalc'h a reant ne aljent ket sevel eno ep regui ho zeiz hag ho dantelez : hag ar pez a rea muia nec'h dezho eo ne velent nemeur a dud var an hent-ze. Aze, emezho, n'eus den ; piou a zello outomp ? Var guementse ez ejont d'an or vras varlerc'h Noun pehini ho renas var an hent franc eleac'h ma zoa tud aleis da zellet oc'h ho guenet.

Mauris a zigouez ive. Bale a ra gobius, ha prez zo varnezhan. Erruet e kichen an or striz, e ra eur zell, hag eun hij d'he zorn gant eun ear faeüs. Peuh ! Petra eo an dra-ze din-me, emezhan ! En eul lam eo tremenet an or gantha hag e sao d'ar red gant an hent sounn. Eun den coz a gaf o pignat ive, mes goustadic, teurc'hoczet. Tec'h eus va hent, eme Vauris, pe me da ziscaro ! Eur pennadig goude e tiscolp eur mean gantha dioc'h an douguen, hag e ruillont ar mean hag hen d'an traon. Blonset, brevet oa he oll izili, ha pa ellas sevel, ne deas mui da glasc pignat.

Jord a deuas en eur c'harros, pevar marc'h outhan hag eur mevel oc'h he ren. Pa velaz an or hag an hent moan, ne brijas ket disken. Ober a reaz epken eur zell dre brenest he garroz hag e lavaras d'he vevel he gas ractal dre an or vraz.

Hoguen eus a guement a zigouezas eno, Godig oue ar vestrez. Houma a ieas da guenta dre an hent ledan. Neuze pa e deveze kemeret eun nebeut he ebat var an hent flour-ze, e kemere unan eus ar guenojennou treuz evit mont da hent an Env. Goudeze pa e deveze great eur gamet bennag var an hent diæz ha stronsus-ze, e tiskenne adarre d'an hent franc. Godic a gred penaus, o vont evelse eun dro bennag var an hent striz, e tigouezo dres an nælez d'he c'herc'hat ha d'he douguen var guern ar menez.

Godig, evel a velit, lenner, eo ar skeuden guirion eus ar gristenien-ze pere a ielo brema epad amzer an ened, da ebatal gant ar bed, ha goudeze er c'horaiz hag en amzer fasc, en em lacai adarre e reng ar gristenien fidel. Evelse a fell dezho da ober bep bloaz, hag esper o deus ive e vezint galvet d'an Env dres er mare ma vezint e mesc servicherien Doue, ha ne zonjont tam e c'helfent en em gaout gant an toul long epad ma zeont gant an hent ledan. Oc'h ober evelse o deus cavet an dro da zervicha Doue hag ar bed bep eil ; ha goude beza ebatet gant ar bec'herien var an douar, e fell dezho pignat en Env gant ar zænt. Mes ne ouzon ket hag hi a ello cas ar zonch-ze da benn.

Rom. — Setu ama eul loden eus eur brezeguen great gant hon Tad Santel ar Pap, en iliz ar Gabucinet, eleac'h ma voa eat da ziscleria eurus Beneat a Urbin, manac'h eus an urz-ze.

« Bevech ma cavomp tro da renta gloar d'ar zænt, e teu ato var hor muzellou ar memes meuleudiou, ar memes kenteliou. Ar vertuziou o deus luguernet muia er zænt eo ive ar re a dleomp muia da glasc lacat e calon ar gristenien. Evelse bevech ma kinnigomp d'ar gristenien eur servicher nevez da Zoue da enori, bevech ar speret a orgouil a sao he benn gant counnar hag a losc leoudouet dre c'hinou he sclavet. Er mintin-ma zoken, araog m'omp deut ama, ez eus lakeat deomp en hon dorn eul levr scrifet, siouas ! gant eun den a iliz, mes eus an iliz dizuch. Eno e rebecher deomp, etouez cals a draou all, e reomp re a zænt nevez !

« Hoguen perag kementse a safar ? Perag kementse a gounnar o velet lacat var an aoteriou eur servicher da Zoue ha n'oa ket anavezet bete neuze ? Ha ne deo ket dre ma e deuz an iliz santel eun alvocad hag eun difennour nevez dirag Doue ? »

An Tad Santel a goms goudeze d'an tadou capucinet eus a Zant Fransez ho zad, eus he garantez evit ar baourentez, eus he humilite hag he vadelez. Lavaret a ra dezho ne dleont ket falgaloni evit beza ma emaer

en amzeriou diæz. Ho alia a ra da guemeret skuer var ho zad, ha da ziskuez o deuz nerz avoalc'h evit herpel oc'h ar birou a denner var an iliz, pried Jesus-Christ. Lavaret a ra dezho c'hoas diskuez ho feiz ; caout souch ne vezo morse trec'het an iliz, ha beva er garantez evit Doue hag an nessa.

E Rom emaer brema o labourat evit canonization naonteg merzer ha cant lakeat d'ar maro, er Japon, er penn kenta eus ar seitecvet cantvet. Etouez ar verzerien-ze ez eus missionerien, tadou a Gompagnunez Jesus, tadou a urs Sant Dominic hag eus a veur a urz all, hag ive christenien eus ar vro pere a c'houzanvaz eur maro criz kentoc'h evit dinac'h ar feiz.

Etouez ar vanden verzerien-ze ez eus unan bennag ha n'o deus ket great a viraclou, ha setu perag e vior marteze pelloc'h araog ho c'hanoniza. Brema e maer o testum an testeniou evit diskuez eo dre gassoni oc'h al lezen gristen eo int bet lakeat d'ar maro, hag eo evit difen ar feiz eo o deus roet ho buez.

Chin. — Missionerien ar Chin a gomz eus eur paotrig bihan o deus etouez ho c'hristenien hag a so eur burzud evit he oad. Ar paotrig-ze n'en deus nemet seis vloas, hag a zo a vrema eun abostol. Gouzout a ra ar pevar gatekis (katekiz ar Sinais so rannet e peder loden, hag ar gristenien a c'half ar peder loden-ze ar pevar gatekis), prezeg a ra d'ar baianet, hag e c'hounit meur a hini anezho da Zoue. Avechon pa vez o c'hoari var an hentchou, e tigouez tud da vont ebiou, hag en em laca da lavaret dezho ez eo eus a relijion Mestr an env, da lavaret eo christen. Goudeze e c'houlen digantho : ha c'hui, a be relijion oc'h hu ? Var guementse en em laca da brezeg dezho ar feiz.

En he di ez oa, abaoue daou vloaz, eur mevel hag a gouske er memes solier gant ar potric-ma. Meur a vech oa bet clasket lacat ar mevel-ze da zeski ar pedennou ha d'en em ober christen. Morse n'oa falvezet dezhan hen ober. Petra ra ar potrig ? Petra bennag m'en deveze lavaret he bedennou gant tud he di araog sevel d'he zolier, en em lakea d'ho lavaret eun eil guech, e troad he vele, a vouez huel ; hag ar mevel a voa red mad dezhan ho c'hlevet pe stanca he ziscouarn. Ne ket eun dervez pe eur sizunvez bennag epken eo en deus great evelse, mes epad trivac'h miz en deus dalc'het d'hen ober, ken n'en deus great eur c'hristen eus ar mevel paien-ze.

Unan eus ar vissionerien a ieas d'ar gueriad-ze, evit rei eur mission, e mis guengolo diveza. Kenta tra a reas oa goulen ha bez' ez oa eur paien bennag gounezet da Zoue o teski ar c'hatekiz. Lavaret oue dezhan n'oa nemet tri ; ha daou epken desket avoalc'h evit beza badezet. Oh ! eme an abostol bihan, ouspen so ; m'em eus daou ive ! an oll en em lakeas da c'hoarzin ; mes ar potrig a ieas da guerc'hat an daou baien desket gantha, ar mevel ma on eus comzet anezhan hag eun all. Ar mevel-ze goude beza bet pell o silaou ar potr da lavaret ar pedennou, a voa dreist ar mare en em lakeat d'ho c'hana gantha. Gouzout a rea an pedennou a vouie he vestr bihan, hag ouspen e vouie mad unan eus ar pevar katekiz.

Eur marc'hadour en doa casset he vatez da di eur marc'hadour all evit paea eur zom arc'hant a dlie en ti-ze. Roet en doa dezhi eur pennadig scrit, hag eun nebeut *billejou-banc* evit ober ar baeamant. Ar vatez a lakeaz billet he mestr hag ar billejou-banc en eur follien baper, hag a ieaz en hent. O tremen dre eur ru e tigouezas kirri ha carroziou ganthi hag e devoue poan oc'h en em denna eus ho zouez. Gant he frez e doa lezet da goeza ar pacad paper a voa ganthi, ha ne velas kementse nemet pa voa digouezet e kichen ti ar marc'hadour ma her c'hasse dezhan. Me ho lez da zonjal pebez nec'h e devoue. Dont a reas buan var he c'hiz, mes caer e devoue ne gavas netra ha ne glevaz hano ebet eus he faper. Chom a reas couls lavaret epad an deiz da vont ha da zont, rag ne grede ket dont d'ar guær.

Gouscoude pa voa deut ar pardaez e voue red mad dezhi distrei. Dont a reaz en eur vouela, hag en em daolas d'an daoulin da c'houlen trugarez oc'h he mestr. Hema en em lakeas d'he gourdrous da veza laket eun all da ober he c'hrefidi. Ar vatez ne vouie petra da zonjal, hoguen setu ama petra voa c'hoarvezet : Eun den inouanc, eur micherour en doa cavet ar pacad coezet digant ar plac'h eleac'h ma e devoa cavet ar ru stanket. O lenn ar billet e velas da biou oa ar pacat-ze, hag ez eas rag eün d'he gas d'ar marc'hadour, hag en em dennas ep lavaret he hano. Ar marc'hadour a gasas neuze eur mevel da gas d'he vignon eur billet evit diskuez en doa recevet he villejou-banc. Evelse pa zigouezaz ar vatez e ti he mestr, ar c'hrefidi a voa bet roet dezhi a voa great gant eun all.

An den iaouanc-ze a verite seul vui a veulendi ma voa falvezet dezhan cuzet ar vad en devoa great.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(SEIZVED PENNAD).

Doue a ro kaloun da Voizes, hag a lavar d'ezhan e teuio a-benn euz Pharaon.

Doue a lavaraz da Voizes : Brema e velot petra a rinn da Pharaon. Rak eun dourn nerzuz a rai d'ezhan lezel bugale Israel da vont kuit, ha dindan eun dourn pounner e kasso anezho er meaz euz he vro. Me co ann Aotrou em euz en em ziskouezet da Abraham, da Izaak ha da Jakob, evel ann Doue Holl-c'halloudek, dia n'am euz ket diskleriet d'ezho va hano ; pehini a zo *Adonaï*, pe er c'hiz all, *Jehova*. Hag em euz great kovredighez gant-ho, evit ma rojenn d'ezho Douar Kanaan, douar ho fir c'hirinided, douar ho felerinach, e pehini int bet evel diavezidi.

Klevet am euz huanadou bugale Israel dindan goask ann Ejipsianed, hag ez euz deuet sonj d'in euz va c'hevredighez. Rak-se, livirit da vugale Israel : Me eo ann Aotrou a denno ac'hanoc'h diouc'h bac'h, pe prizoun ann Ejipsianed, a zilivro ac'hanoc'h diouc'h ho sklaverez, hag ho taspreno gant eur vreac'h nerzuz, ha gant barnedighesiou garo.

Hag ho kemer a rinn da vobl d'in, ha beza e vezinn ho Toue ; ha c'houi a ouezo ez ounn ann Aotrou ho Toue, pa em bezo ho tennet diouc'h prizoun ann Ejipsianed ; ha pa em bezo ho kasset d'ar vro am euz touet he rojenn da Abraham, da Izaak ha da Jakob.

Moïzes a gountaz ann traou-ze holl da vugale Israel, ha ne zelaoujont ket anezhan, ker braz a oa enkrez ho c'halou, ker grevuz ho labourou.

Ha Moïzes a lavaraz da Zoue : Chetu bugale Isral na zelaouont ket ac'hanoun, penaoz am zelaoufe Pharaon, dreist peptra pa'z ounn dalc'het em frezeg evel ma'z ounn.

It, eme Zoue da Voïzes, ho lekeat am euz da Zoue var Pharaon, hag Aaron ho preur a vezo ho profed. C'houi lavaro d'ho preur ann traou a c'hourc'hemenninn d'ehoc'h, hag hen a gomzo da Pharaon, evit ma lezo bugale Israel da vont kuit euz he vro. Pharaon na zento ket ; me galedo he galoun, pa fell d'ezhan ; hag evit diskouez va galloud, me raï taol-var-taol burzudou braz e douar ann Ejipt. Pharaon n'ho selaouo ket c'hoaz, hag ec'h astenninn va dourn pounnerra var ann Ejipt, hag e tenninn va bobl evel eun arme victoriuz euz a zouar ann Ejipt dre eur varn c'hâro. Hag ann Ejipsianed a ouezo ez ounn ann Aotrou, pa em bezo astennet va dourn var ann Ejipt ha tennet bugale Israel euz ho c'hreiz.

Hag ann Aotrou a lavaraz c'hoaz da Voïzez ha da Aaron : Pa lavaro d'ehoc'h Pharaon : Grit burzudou dira-z-omp, evit ma ouezimp aberz piou e teuit, kemerit ho koalen, ha taolit-hi d'ann douar, hag e vezo chenchet enn eun aer.

Moïzes en devoa pevar-ughent vloaz, hag Aaron tri bloaz ha pevar-ughuent pa oent kasset evelse da zilivra ho breudeur. Mont a rejont eta ho daou da gavout ar roue, hag ober a rejont eeun-hag-eeun evel m'en doa gourc'hemennet ann Aotrou.

Pharaon a c'houlennaz burzudou ; kerkent Aaron a daolaz goalen Moïzez d'ann douar dirag Pharaon hag he zervicherien, hag ar voalen a oe chenchet enn eun aer.

Hoghen Pharaon a c'halvaz he dud fur hag he vajisianed, hag ar re-ma, gant chalmou ann Ejipt, ha gant ho ardoa kuzet, a reaz ar memez tra. Teuler a rejont ann eil goude eghile ho goaligner d'ann douar, hag e oent chenchet e serpanted. Mes goalen Aaron a lounkaz ho goaligner. Ha kaloun Pharaon a galedaz, ha ne zelaouaz ket Moïzes hag Aaron, evel ma en doa lavaret ann Aotrou.

(Penaoz ec'h hellaz sorcerien ann Ejipt ober ar burzudou a rea Moïzes? Ann drouk-sperejou ho deuz anaoudeguez euz a ghemënt tra a zo bet krouet var ann douar ; hag a hell ober, gant konje Doue, eleiz a draou en tu-all da ouisieghez ann dud. Petra a vir n'ho divije skrapet soutil ar goalennou a zirâg daoulagad ann holl, ha digasset serpanted en ho leac'h. Hon triaklerienni, enn ho c'hoariellou, a ra meur a dro ken diez hag ann dra-ze. Hoghen ma oa ann drouk-spered en tu gant ar vajisianed, Doue a oa en tu gant Moïzes, hag ar pez a c'hoarvezaz hen diskoueze hanad. Goalen Moïzes a lounkaz serpanted ar vajisianed). H.

EUR SKOL-NOZ.

(EIL PENNAD).

Ar skol-nôz edo digoret eur pennad a voa. An niver euz ar voazed ag he daremprede, a greske bepred ; ar c'hentelyou a gatekiz, ar prezegennou war ar Relijion a irree ; ar sklerijenn euz ar feiz en em skuille beb eun neubeud e touez tud ar barrez ; buezegez ar re-ma a wellee ; ho respet evid ar Relijion a greske ; ho respet ispisial evid ar zûl a voa kresket kalz : al labourou difennet d'an deiz santel a voa koulzlavaret kouezet en oll barrez, an ofisou gwelloc'h heulyet ha komzou Doue silaouet gan muioc'h a feiz, a blijadur ag a c'heant da broffita euz anezo. Abarz ma edo bet ar skol-nôz eur bloaz o rena, e voa sonjet ha gallet ober en oferenn beure pe vintin eun tam katekiz pe eur brezegenn all benâg, ag ar c'hatekiz pe ar brezegenn-ze a veze silaouet gan respet evel ar zermon euz an oferenn bred. Den ne zonje mui mont er mæz euz an iliz epâd ar gelennadurez kristen.

Hogen, ma mignoned, me am beuz sonjet eun dra. Perâg ne roffenn-me ket d'eoc'h e *Feiz ha Breiz* ar c'hentelyou mad a roe ar beleg santel-ze d'he dud en he skol-nôz ha divezatoc'h en iliz en he gentelyou katekiz ag en he brezegennou ? Ar pez a voa gwir enno, a zo gwir ama ; ar pez a ree vad enno, perâg ne raffe-èn ket vad ama, e Breiz-Izel, or bro ?

Ia, eviziken, e-lec'h ko nz d'eoc'h ma-unan, me a lezo da gomz d'eoc'h er gazetenn vian an Aôtrou Ambroaz. — Ambroaz edo ano ar beleg mad-ze (ag eo attao, ma n'ed eo ket maro, ar pez ne ouzon ket).

E zân eta da roi d'eoc'h e *Feiz ha Breiz* kentelyou ar beleg santel-ze d'he dud, d. l. e. D'ar gristenyen euz ar barrez ma edo kure pe vikel enn-hi. Da genta e roin d'eoc'h he gentelyou war ar zûl, paegwir or beuz kommanset gan-eoc'h dre enno.

KENTA KENTEL.

An Aôtrou Ambroaz eo a gomz. « Va mignoned ker, mil blijadur a ra d'in gwelet ac'hanoc'h o tonet evel-se muioc'h mui da zelaou ar pezig em beffe da lavaret d'eoc'h. Dissûl diveza e voa braz ar vandenn, mes hiryo ez eo c'hoaz brassoc'h. Mar talc'h da vonet evel-se bepred war griski an niver euz ar re a zeu d'am c'hlevont, eb dale ne vezo mui braz a-voalc'h ar zal-ma evid ho digemmer, petra benâg ma eff-hi brazig mad. A-bred e rankaffom monet da glask eul lec'h frankoc'h. »

« Va mignoned ker, ma lezit d'hen lavaret d'eoc'h : deja e karenn kalz tud ar barrez-ma, mes ma c'harantez evit ho a gresk bepred. Ia, seul-vui ma tiskouezit d'in bolontez vad, seul-vui a joa em beuz ouz-oc'h. Kendalc'hit eta, va mignoned ker, da zonet muioc'h mui da zilaou ar c'homzennou dister a dennan euz goueled ma c'halon da lavaret d'eoc'h ha da broffita euz anezo mad, ag eun deiz, esper em beuz, or bezo an eûr, c'hwi ha ni ho peleyen, da welet ar barrez-ma o lugerni e touez an oll barrezyou all euz an Eskopti dre he feiz, dre he buezegez vad, dre he devosion, dre he zantelez. O ! Ia, ar fizyans-se em beuz, don e ma c'halon, e welin, abarz mervel, bourc'hadenn M. ar genta pe eunan euz ar re genta a barrezyou an eskopti dre he feiz kre, dre he relijion vad. »

« Va mignoned ker, sikourit ac'hannom e kemment-se; sikourit an Aôtrou Person, sikourit ac'hannon da zigas da vad ar zonj-se ken dous d'or c'halonou, ar c'hoant bras-se or beuz da welet ac'hannoc'h oll sent er bed all, evuruz, eun deiz, er baradoz, ha kristenyen vad, kristenyen euz ar gwella war an douar, ha dre ze evuruz ama ivez kemment ha ma ouffer beza evuruz en draonyenn-ma a zaerou : rag, mar bezit kristenyen vad, mar bevit e gras ag e doujans Doue, peoc'h Doue a jommo gan-eoc'h en ho kalonou, ha peoc'h Doue eo ar brasa mad, ar prisiusa temzor a ouffe an den da gavout war an douar ; lakaat a ra aneza da veza evurusoc'h eged ne ouffe ober an aour, an arc'hant, ar madou, an henoryou ag an oll blijadurezou euz ar bed-ma. »

« Mes, va mignoned ker, ar c'henta tra or beuz da ober evit dont da veza kristenyen vad, kristenyen ervez kalon an Aôtrou Doue, eo gouzout mad petra eo ar zûl, eo lakaat en or c'halon eur respet ar brasa evid an deiz santel-ze ag en em roi da-vâd d'hen miret ec'hiz ma eo dleet. Pa vezo anavezet ha respetet mad ar zûl e bourc'hadenn M. pa vezo miret, santelezet ec'hiz ma eo dleet, bourc'hadenn M. a zo salo : an traou all a zeuio da heul; me a respont a gemment-se war ma henor ha war ma c'houstians. »

« Gouezom eta mad, va mignoned ker, petra eo ar zûl. Deja em beuz lavaret d'eoc'h, aliez a wech, ez eo deiz an Aôtrou Doue, an deiz en deuz Done miret evit-ha, evid he zervich. Roet en deuz c'houec'h devez d'an dud evid ober l o labourou ordinal, evid pourvezi da ezommou ar vuez-ma, mes miret en deuz ar zeizved devez evit-ha, ag en deuz lavaret d'an dud, he vugale : « lezit ma deiz « gan-im-me, » eme-z-ha ; « divoallit en ho proffit ne « yaffec'h da lemmel ma deiz digan-im-me, o labourat « d'an deiz-se en ho labourou ordinal. »

« Lavarit d'im-me, va mignoned ker, ha ne vez ket se eun dra divalo braz mont da laerez ou Tad peini a zo en Nev ? »

« Klevit ama eun dra ag a zo c'hoarvezet en eun tu, n'euz ket pell. »

« Eun tad a voa ag en devoa c'hoant da ranna he oll vadou, en he veo, etre he vugale. Gelver a ra eta he vugale da zont d'he gavout ag e lavar d'ezo evel-hen : « Assa : ma bugale, me am beuz sonjet ober eun dra, ranna etre-z-oc'h, e ma beo, ma zammig peadra. »

« Ar vugale a respont : « Va zad, c'hwi a zo mestr « ag a raio evel a garfot. »

« Ag an tad a rannaz he oll vadou etre he vugale. Digouezont a reaz da bep ini anezho c'houec'h kant skoed leve. Ne voa ket fall, neget ta? »

« Ar paôtr koz koulskoude a voe fiu a-voalc'h evid delc'her gan-t-ha eun draig benâg, kant skoedig leve evid beva er rest euz he vuez. Lavaret a reaz enn-ha he-unan : « Martreze ma bugale, mar rôan tout d'ezo, a « vezo divalo a-voalc'h evid ma lezel goude da gaout « dienez. N'ez euz ket da fiyout re er vugale en amzer « ma e m'om. »

« Ar rannedigez eta o veza greet, an tad a lavaraz d'he vugale : « Assa ! va bugale, me gav d'in n'embeuz « ket greet goab ouz-oc'h. Roet em beuz da bep ini « ac'hannoc'h c'houec'h kant skoed leve, ha n'em beuz « dalc'het gan-in ma-unan nemed kant skoed leve, d. « l. e. ar c'houec'hved epken, komprenit mad, euz ar « pez em beuz roet da bep ini ac'hannoc'h. E tleit « mechans beza oll kontant ? »

— « Ia, » eme ar vugale, oll en eur vouez, « kon- « tant ez om ; an ini ac'hannom na vez ket kontant, a « vez goall zirezon. »

« Ha-mâ ! » eme an tad, « Klevit ama brema : Ne « zonjan ket e teuffe ini ebed ac'hannoc'h da glask « laerez ma lodennig dirvar-n-on. Mes, mar vez diskiant « a-voalc'h eunan benâg ac'hannoc'h evid ober an taôl- « ze, e kousto ker d'eza ! »

Ag ar vugale da respont, oll a vouez uhel : « Malloz « ha mil malloz d'an ini ac'hannom ag a vez divez ha « digoustians a-voalc'h evid ober d'eoc'h eun eveleb « divaloentez ! »

« Mad ! » eme an tad, « dalc'hit d'ho ker ; evid- « on-me a zalc'ho d'am ini. »

« Ar vugale neuze en em dennaz pep ini d'he du, laouen braz gan ho lodennou. »

Hogen, da benn eur maread, setu iniennou anezo, pezyou gloud, oc'h en em gavout drouk-contant gan ho lodennou, ag o sellet ouz lodenn ho zad, e kavent anezi braz, ag e yeent d'he di ag e laerent aneza, pa ne vize ket èn war zonj. Na lezent gan-t-ha nemed ar pez na c'hellent ket samma. »

« An tad ne voa na bouzar na dall : gouzout a ree mad pedare troyou kam a ree d'eza he vugale disleal. Eun deiz, pa voe erfin leun ar muzul, pa voe skuiz a-voalc'h oc'h ho gouzanv, e savaz he vouez ag e skoaz he daôl. Ober a reaz rebechou c'houero d'he vugale digoustians ag e lammaz digan-t-ho an oll vadou en devoa roet d'ezo da guenta evit ho roi d'he vugale all furroc'h, honestoc'h ha gwelloc'h en he genver. »

« Va mignoned ker, piou eo an tad-ze, ha piou eo ar vugale laer-ze ? An tad-ze eo an Aôtrou Doue ; ar vugale laer-ze eo al laboureryen zûl. Ne zonjec'h ket martreze, o labourat da zûl, e reec'h micher al laeron. Ha-mâ ! Hen ober a reec'h. Doue en deuz roet d'eoc'h c'houec'h devez evid ober ho labourou, ha n'en deuz dalc'het gan-t-ha nemed eun devez, ar zûl. C'hwi a labour da zûl !

C'hwi a zo laer; laerez a rit ho tad peini a zo en Nev. Ag ho tad peini a zo en Nev, pa vezo skuiz, pa welo ivez leun ho muzul, a zavo he vouez ag a skoio gan he voallennou. »

« Mes, va mignoned ker, arabad eo d'in ober d'eoc'h rebechou. C'hwi en em gondaon a-voalc'h oc'h-unan brema, pa welit ar wiryonez sklær dirâg ho taou-lagad... Lezom an amzer dremenet ha sellom ouz an amzer da zont. Ma or beuz greet fall beteg-hen, ni a raio mad en amzer da zont ag a raparo evel-se an oll faôtou euz an amzer dremenet. »

Ia, lezom eviziken a gostez, da zûl, an oll labourou difennet. Mirom, santelezom ec'hiz ma eo dleet an deiz benniget-ze, ag an Aôtrou Doue, peini a zo eun tad mad, a bardono d'eom. Ni ho peleyen, ho tadou spirituel ag ho mignoned fidella, ni a bedo aneza a greiz or c'halon, da bardoni d'eoc'h an oll faôtou tremenet, mar grit ho sonj da na pas ho renevezi mui en amzer da zont. Evel-se bezet greet, ag evel-se e vezo greet, neget-ta, va mignoned meurbed ker?

J.-K Kerzale, *Beleg ar Zalet.*

(*Eur pennad all eur wech all*).

LEVR AL LABOURER. III

Ar pez a ranker ober pa ve klanv al loened.

Kentiz ha ma welit o sevel eur c'hlenved,
Enn eul lec'h a gostez likit ar re tizet.
Neuze, hep koll amzer, redit mesaerien,
Redit da glask louzou, da glask louzaouerien; 1365
Ha di[illegible]zad e lec'h eul louzaouer,
Na zeu[illegible]ho zro 'med eur fall touellet,
Fell d'ezhan ho gwellaat, en eur ober ardou,
Hag ho lez da vervel e nerz ho c'hlenvejou.

Ouz-penn skarzit ann teil, ha netait ho kreic'hier; 1370
Mirit mad ho loened enep ar gwall-amzer:
Hag e-berr ar c'hlenved euz ho mesk a lamo;
Ar vanden a wellai; ho poan a dremeno.

Ho pet, mesaerien, soursi euz ho loened;
Euz ho kevr, ho tenved, euz ho zaoud, ho ronsed. 1375
'Nem blijit enn ho mesk; karit ho micheriou;
Enn ho mesk e kavot levenez ha madou.

Gwechall eur mesaer em euz anavezet;
Eurusoc'h 'vit eur roue war he dron azezet,
A wele hed ar bloaz ebarz he verouri 1340
He vadou o sevel, he loened o kreski.
He zaoud roe d'ezhan an amanen c'hueka,
Ann deuved gand ho gloan, ann dillad pinvika;
Er foar, er marc'hajou e kreske he densor.
Mes evel ma choume e kichen ann arvor, 1365
Hen wele aliez euz ar broiou pellan
Kalz listri o touara gand ar c'hargou kaeran.
Ar meser touellet a werzaz he loened,
Reaz ober eul lestr, gervel martoloded,
Lekeaz war ar mor he arc'hant, he vadou. 1390
Mes eunn taol avel fall ho laka a dammou.

Eunn eil labourer all, pinvidik ha minour
A werzaz he dachen 'vit beza marc'hadour,
Ar werz a gerze kaer, mes hini na bae,
Hag e-berr war ar plouz hon minour a gouske. 1395

Tud iaouank euz va bro, choumit war ar meziou;
Lezit ar bourc'hizien da garout ar c'heriou;
Ha ne ket gwel beva enn ho ti dibreder,
Eget beza e ker mewel eur skrivagner?

L. Délaizir. S.J. M. D.

TAD COZ MIZER.

(*Eil pennad*).

Greg tad coz Mizer, an dervez kenta ma e devoue eun maner, a azezas, evel ma on eus lavaret, var guement cador vourret a voa enha. An eil dervez e lakeaz en dro dezhi, an eil goude eben, kement sae vrao a voa en he armeliou, saeou seiz, arc'hantet, alaouret, perlez oc'h lod anezho. Noz oa hag edo c'hoaz dirag he mellezour. An trede dervez ne reas epad an deiz nemet rei he urziou d'he mitizien. Ar pevare devez ne vouie mui petra da ober. Enonet oa, digueri a rea he gninou da zisvlevi ien, ha setu-hi, evit tremen he amzer, da ober eur bale var ar meaz. Tenval oa he fenn pa deuas d'ar guear, hag ez eas d'he guele ep tam.

Antronoz, kerkent ha ma velas he fried: Guelet eo'c'h eus biscoaz, emezhi, kement all? An amezeg zo digouezet ganhen deac'h, ha n'en deuz ket prijet zoken tenna he dog din!

— Cleo-ta, eme Tad Coz Mizer, bez'ez eus tud ha ne ouzont nemeur beva, petra fell dit; ne deo red da eun den tenna he dog nemet d'ar Roue ha d'ar Rouanez.

— Ha perag ne vemp-ni ket Roue ha Rouanez ive evel ar re-all? Te, ne zonjez e netra. Ma carjez beza goulennet oc'h Sant Per, en doa roet an dra-ze dit avoalc'h!

Azaleg neuze Tad Coz Mizer n'en devoue mui peoc'h ebet. Ar c'hreg ne gouske ken. Bemdez e c'hrosmole o c'houlen outhan peur ez aje da gaout Sant Per, ha bemdez, goude eun nebeut comzou dipituz, e rea eur pennad gouela.

Tad coz Mizer ne rea van oc'h he guelet; ne rea ken nemet bija he ziouscoas. Hoguen hi a gleme kement, ma lavaraz eun dervez evit caout peoc'h diouthi: mad, mad, varc'hoaz ez in. Neuze ar c'hreg a ieas kel laouen ma voa eun dudi he guelet.

Ar paour kez den a vouie avoalc'h en doa lavaret eur gomz a re: Brema oa red dezhan mont, pe e vije guall vuez. Setu hen-ta antronoz o lacat he zillad da zul, hag o pignat adarre a scour e scour. Digouezet e kichen an oc, e scrabaz he scouarn da guenta, ha neuze, lentig a-voalc'h, e scoas, dao, dao! Te adarre, pez divez! Eme Sant Per; me vouie ervad ne vije gallet morse rei he voalc'h da eur gargantuaz eveldot-te!

— Sant braz, eme Tad Coz Mizer, pardonit din adarre en dro ma evel ma pardonan d'ar re o deus great droug din. Va greg eo e deus great din dont. Truez e deuz oc'h an dud reuzeudig. Lavaret a ra ma ven-me Roue hag hi Rouanez, an dud paour a vellafe dezho.

— Mad, eme S. Per, p'eo guir eo evit ober vad e fell deoc'h beza Roue ha Rouanez, e pezo da c'houlen, Mes na den ken var va zro; rag ma teuez, e coezo truez ouzit.

Tad coz Mizer a ziskennas buan; caout a reas he c'hreg azezet var eun tron, ha tud ar vro oc'h ober al lez dezhi hag o stouet dirazhi. Daou zervez dioc'htu e voue laouen evel an heol; fouguen ioa enhi he goalc'h. Hoguen an trede dervez, epad ma kempennet he bleo dezhi, e teuaz eur vleven veun da heul ar grib. Setu hi droug enhi dre ma leze Doue ar gosni da zont d'ar Rouanezet. Antronoz e voue roet dezhi d'he lein crampoez gniniz, viou ha sucr enho. Evel m'ho c'have mad e tebras kement, ma voue red clasc ar medecin var he zro. An trede dervez e varvaz en he lez he c'henta itrou a enor, ha setu-hi glac'haret hag echu he levenez.

Epad ar sizun varlec'h ne zebras couls lavaret tam; ne rea nemet sonjal. D'ar zul e lavaras d'he fried: ia da, eun dregaer eo sur beza Roue pe Rouanez; hag e coezer clañ, hag ec'h aller mervel zoken marteze. Ma vijez bet an Aotrou Doue ha me ar Verc'hez, neuze avad e vijemp bet tud! Tad coz Mizer a zonjas neuze e voa eat he fennig diganthi, hag he alias da vont en avel eun nebeut.

— Oh ia, emezhi, me vouie ervad, te ne c'heus biscoas caret ac'hanon-me! oh tra! Va den keaz ne jomas ket d'he silaou. Mont a reas d'al liors da lacat he gorniat butun.

Hoguen bemdez e cleve ar memes son. « Ma pije bet eun tam calon, e poa goulennet beza an Aotrou Doue, ha pa na vije ken nemet evit rei da bep unan giao hag heol ervez he frouden. Bemdez e cleve ar memes rebech. Hoguen tad coz Mizer a zalc'has mad en dro-ma. Caer a ioa he c'hourdous, ne lavare guer. Laket e voue e pinijen divar bara ha dour, mes ne rea van. Siouas, an den ne ell' ket miret da fazia avechou. Eun dervez ma voa bouzaret he benn o clevet clemmou he c'hreg, ez eas droug enha; hag hen o lavaret dichec: peoc'h a roi dio-me, randonen! Ha kerkent e lakeas dezhi var he boc'h pevar bezad hag eur meutad, ha zoken calet. Neuze hi a reas eur safar evel pa vijet o vont d'he laza, hag a grie: va buez! va buez! Evit he lacat da devel e voue red dezhan lavaret ez aje adarre antronoz da gaout Sant Per. Ar c'hreg en em gavas pare dioc'htu.

Antronoz e voa red mad da dad coz mizer pignat adarre a hed he faven. Siouas, mont a rea lochore. Digouezet e kichen an or, e chomaz eur pennad mad da zonjal. Skei a reas gouscoude, mes goustadic. Clevet a reas eur vouez pounner hag a lavare: Claoustre eo ar tadig coz mizer eo a zo aze adarre?

— Ia, da, Sant Per benniguet, me eo sur, ha great eo va zro, nemet c'hui a ve bet dimezet ive oc'h unan:

— Cleo, lavaret em oa dit na deujez mui pe e coesje truez ouzit. Kea en dro; ker paour e vezi brema evel ma voas ar vech kenta ma tigouezis ganez.

Tad coz Mizer a felle dezhan goulen ma vije lezet gantha da viana eun tamig leve bennag. Mes n'en devoue ket a amzer. En em gaout a reas var an douar ne vouie ket penaus; ha kenta a velas oa he lochen goz, hag he c'hreg var an treuzou o neza stoup evel ma voa boaz diaguent. Pep tra a ioa evel ma voant guech-all. An toul ti a voa marteze c'hoas falloc'h, ha dillad he c'hreg muioc'h a billou outho evit biscoas. Houma pa her guelas, a zavaz en he za, hag en em lakeas da ober dezhan a bep seurt rebechou, o lavaret dezhan n'oa ket eun den, n'oa nemet eun azen, eun taltouz.... Tad coz Mizer ne lavaras guer, mes mont a reas d'ar c'hae, hag e trouc'haz eur pez penn baz, hag ar c'hreg a eanas dioc'htu da sclancat. Nebeut goude e varvas gant he glac'har da veza collet oll o clase caout c'hoas. Tad coz Mizer n'en devoue ket kement a gueuz d'ar madou a voa bet etre he zaouarn. Ar pez a vire outhan marteze da gaout keuz dezho, eo m'en doa collet he c'hreg ive gantho. Abaoue ez a ato en dro da glasc he dam bara. Mar tigouez ganeoc'h, lenner, roit an aluzen dezhan abalamour da Zoue, rag paour braz eo bepret.

G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun, 21 Guenver. — Santez Agnez, guerc'hez ha merzerez.

Dimeurs 22. — Sant Visant ha S. Anastaz, merzerien.

Dimerc'her 23. — Dimizi ar Verc'hez glorius Vari.

Diziou 24. — Sant Timothee, escop ha merzer.

Dirguener 25. — Conversion Sant Paul, abostol.

Dissadorn 26. — Sant Policarp, escop ha merzer.

Dissul 27. — Trede sul goude ar Rouanez. Sant Ian Chrizostom, escop ha doctor eus an Ilis.

Aviel ar zul.

Pa voa diskennet Jesus divar ar menez, eur bopl braz a dud hen heuillas. Ha setu eun den lovr o tont da stouet dirazhan d'he adori, en eur lavaret: Aotrou, mar kirit, e c'hellit va farea. Jesus a astennaz hé zorn, a douchaz outhan hag a lavaras: fallout a ra din, bezit pareet. Ha kerkent ez eas al lorgnez diouthan. Jesus a lavaras neuze dezhan: dionallit na lavarfac'h da zen, hoguen it d'en em ziskuez d'ar beleg, ha kinniguit an ofrans gourc'hemennet gant Moizes evit servichout dezho da destenn.

Pa voa eat Jesus e kær Capharnaum, eur c'hâbiten hag a voa cant soudart dindanha, a deuas d'he gaout, hag her pedas evelen: Aotrou, va mevel so em zi seizet hag a c'houzaon poaniou criz. Mont a rin, eme Jesus, ha parea a rin anezhan. An ofiser a respontas: Aotrou, ne d'oun ket din e teufac'h d'am zi; hoguen lavarit eur guer epken, ha va zervicher a vezo pare. Rag me zo eun den dindan re all. Bez'em eus dindanhon soudardet, hag e lavaran da unan: kea, hag ez a; da eun all: deuz, hag e teu; ha d'am servicher: gra an dra-ze, hag her gra.

Jesus a voue souezet o clevet kementse, hag a lavaras

d'ar re a voa oc'h he heul : e guirionez, me hen lavar deoc'h, biscoas n'em eus cavet eur feiz evelse en Israel. Hag e lavaran deoc'h e teuio cals tud eus ar sao heol hag eus ar c'huz heol hag a azezo gant Abraham, Isaac ha Jacob e Rouantelez an Env. Ha bugale ar Rouantelez a vezo taolet er meaz, en denvalijen, eleac'h ma vezo goulvan ha scrign-dent.

Jesus a lavaras d'an ofiser : it, ha ra vezo great deoc'h ervez ma oc'h eus credet. Ha kerkent e voue pare he zervicher. SANT VAZE VIII. 1. G. M.

KELEIER.

An aotrou Goff so hanvet vikel e Conkerne ;
An aotrou Paugam so hanvet vikel e Treflez.

Beza eo bet hanvet : an aotrou Lavigerie, Escop Nancy, Arc'hescop en Aljer ; an aotrou Foulon, brema e penn Clouerdi Paris, Escop e Nancy ; an aotrou Callot, Person e Paris, Escop a Oran ; an aotrou De Las-Cases, Person e Angers, Escop a Gonstantin ; an aotrou Thomas, Vikel-Vras e Autun, Escop a Rochel ; an aotrou Hacquard, Person e Versail, Escop a Autun.

An traou a ve c'hoant da gas da ziskuez da Baris, er bloa-ma, a vezo kemeret azaleg ar 15 a viz guenver beteg an 10 a vis meurs.

An ed so adarre eat var gueraat er sizun dremenet, e Frans hag er broiou-all. Ar ienien hag an erc'h so deut en derveziou-ma a esperer a rai cals vad d'an douar.

En derveziou kenta eus ar miz ez eus bet eur c'hrendouar en Aljer hag er c'harter tro-var-dro. Cals tiez so bet discaret, ha muioc'h c'hoaz a zo great calz droug dezho petra bennag ma zint chomet en ho za. E kær Aljer eus bet neubeut a dud lazet, mes er c'heriadennou divar dro ez eus bet meur a zen flastret gant an tiez o coeza varnezho.

Bréma ez eus eun nebeut amzer, *Feiz ha Breiz* en deus roet eur pennad scrit divar benn eur c'hlenvet, hanvet ar *vurbuen*, hag a dague ar chatalou. Ar pennad scrit-ze a voa great gant an Aotrou Tanguy medecin loenet e Landerne. Ervez ar memes medecin, ema adarre ar c'hlenvet-ze en eul leac'h bennag. Bez'e tleer eta lacat evez. Ar pez a dle an oll dreist pep tra da ober, eo derc'hel neat creiet ho loenet hag ober dezho caout ear. Ar re o defe dalc'het ar gazeten-ma, n'o deus nemet clasc ar follennou bet moullet e miz even diveza, azalec an 9 a even beteg ar 7 a viz gouere. Caout a raint eno pennad scrit an aotrou Tanguy divar benn ar *vurbuen*.

Lavaret a rer e vezo guelet ep dale, etre Brest hag an Americ, eul lestr bras divent, o tigas tud eus ar vro-ze e Frans evit guelet an traou caer a vezo o tiskuez e Paris, hag oc'h ho c'has en dro. Al lestr-ze, eus a Vrozaoz, hag hanvet *Great Estern*, eo credabl, brassa lestr so bet guelet morse. Deg mil den a leverer, a ello mont enha var eun dro.

Mar gra, evel m'hen esperer, an Americanet ho darempred dre Vrest evit mont da Baris, e vezo, a dra sur, kementse eur gounit evit tud ar c'harter.

Ar glaoeier a so bet abaoue eun nebeut amzer o deus cresket cals an dour er steriou, hag e meur a garter ez eus aoun na ve adarre reverzi pe zour beuz. E creiz ar Frans hag e tu ar c'hreisdeiz dreist oll eo e c'hourdrouz ar steriou dont da louca an douar gant ho doureier dirollet. G. M.

Yvonic bed er C'hatekismou.

Eur paotr bian en dez all a ioa bet er c'hatekismou, en em gavet er guear e dad a c'houlennas digantan :

— Ac'hanta Yvonic, galvet out bed?

— Ia, ia, eme ar paotr foug ennan ; oh ! nac a draou a zo bed goulenned diganen-me !

— Lavar deomp un dra benac, ma vezo goelet.

— Da gueuta en deus goulennet diganen da be zeis oa maro Jesus-Christ.

— A te petra peus lavaret?

— E feac'h, me meus lavaret oan re bell dious ar bourg, ha ne gleven ket ar c'hleier.

— A goude ?

— Goude en deus goulenned ped doue zo.

— E michans e peus lavaret ne voa nemet unan?

— Unan ! ah ! ia unan, lavaret e meus e voa seis, a c'hoas noa ket kountant.

Aman an tad ne reas nemet c'hoarzin.

— C'hoas zo bet lavaret did ?

— Goulen en deus great a lavaret a rean va FATER : O ia e men, pa lavar va zad a va mam, mes a reze ne ne lavaront ket alies.

Aman an tad a reas eur c'hoars all ; goelet a reas ar vez en doa tennet varneza e leziregues e kenver e vab da c'hedal ar boan a reio dezan divezatoc'h. Ar re gos a lavare goeachal : Fall eo an tad da bidi, falloc'h c'hoas e vezo ar mab. J. GUIAVARC'H,

Vikel e Plouzane.

PRIZ AN ED.

KEMPER. — *12 Guenver.*		PONT'NABAT — *10 Guenver.*	
Priz ar c'hant iour.		*Priz ar c'hant iour.*	
Guinis....	15 lur, 66 c.	Guinis....	16 lur,
Segal.....	9 lur, 88 c.	Segal.....	10 lur, 63 c.
Eiz.....	9 lur, 61 c.	Eiz.....	10 lur, 63 c.
Ed-du....	7 lur, 08 c.	Ed-du....	8 lur, 03 c.
Kerc'h....	10 lur, 06 c.	Kerc'h....	10 lur, 60 c.
Avalou-douar	4 lur, 00 c.	Avalou-douar	3 lur, 90 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escop

DISSADORN 26 GUENVER 1867. N° 104. EIL BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Beleg e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Aoutrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 26 Guenver 1867.

Peadra so da vezet souezet evit an hini a zonch hag a evessa penaus en em guemer Providans an Aotrou Doue evit difen ha skigna ar guir relijion ! Drouguiez an dud a stourm outhi, hag an drouguiez-ze zoken eo he laca d'en em skigna muioc'h mui. Guechall ar iuzevien a felle dezho cass an ebestel divar ho zro, ha dre eno e lakejont an ebestel da vont kentoc'h a ze da gass sclerijen an Aviel dre ar bed. Impalaeret Rom a fellas dezho distruja an oll gristenien, ha kementse a reas da veur a hini anaout al lezen gristen-ze oc'h pehini e touguet kement a gassoni ; ar pez n'o divije morse anavezet anez al lazerez a reat eus ar verzerien. Ouspen, meur a hini evit tec'het araog ar maro, a dec'he d'ar broiou-all hag a gasse gantho sclerijen ar feiz.

Kementse a zigouez c'hoaz hirio ; e meur a garter eo iskinct ar gristenien catolic. Ho goall gas a rer bete ma zeo red dezho kuitat ho bro evit mont da glasc e broiou-all eul leac'h e pehini e c'halfent beva ; ha bepret, eleac'h ma zeont e roont da anaout ar guir relijion hag e c'hounezont eneou da Zoue.

Evit coms epken eus a eur vro eleac'h ma veler ar virionez-ze sclear hag anat, ne deus nemet sellet oc'h an Irland. An Irlanted so christenien catolig, tud hag a zalc'h mad d'ar guir lezen. Hoguen ar Zaozon o deus ho goal gasset kement, a so a bell amzer ker criz en ho c'henver ma o deus ho laket da goeza er brassa dienez, ha cals anezho evit miret da vervel gant an naoun so red dezho kuitat ho bro evit mont da glasc bara e leac'h all. An Irlanted keiz so bet red dezho mont evelse a vandennou er broiou gouez, er broiou a bell, dianavezet : en Americ dreist oll eo en em dennet eun tol braz anezho. Mad, e kement leac'h ma zint en em daolet evelse, ez eus hirio christenien catolic aleiz, gounezet gantho dre ho skuer ha dre ho c'henteliou.

E kement leac'h ma zeus eus an Irlanted-ze, ez eus brema savet escoptiou, ilizou evel er broiou christen a bell zo. A dra zur ar Zaozon o flastra an Irlanted evel o deus great, ne zonjent ket renta servich d'an iliz catolic, ne zonjent ket e voant evel eur benveg etre daouaru Doue evit cas sclerijen ar virionez eleac'h ma felle dezhan. Hoguen an den, evel a leverer, a dro hag a zistro, mes Doue eo hen ren.

Evelse eur serifagner a Vrozaoz a lavare brema ez eus eun nebeut amzer : « Ama ne glever mui nemet ar c'han eus an iliz a Rom ; er rnion hag er gouelec'hiou eo bouzaret hon diouscouarn gantha. Ama, en hon douarou protestant an iliz a Rom eo ar vestrez ar Pap en deus ama diskibien a villerou. »

An Irlanted, eme eur missioner eus an Americ, a zalc'h ato mad d'ho c'hreden ; ha pa deufent da goeza en dizurs, e chomo ato ar feiz en ho c'halon. Pa zigouez gantho eur beleg var an hent, e pocont d'he zorn. Perag, a lavare eur protestant da eur marc'hadour red eus an Irland, perag e pokit-hu evelse da zorn eur beleg? Eun den ne dlefe ket disken ken izel-ze. — Poket a reomp da zorn ar beleg, emezhan, abalamour dorn ar beleg a douch bep mintin oc'h corf Jesus-Christ.

An den a gomz evelse so eur marc'hadour a ia bemdez en hent, eur zam oc'h he guein, evit gounit he vara. Ne gaf ket eaz ma na ell ket mont d'an oferen bemdez. Ha setu ama pe seurt kentel a ro d'he vap : « Dalc'h mad ato d'an iliz santel ha d'ar veleien, ne c'heuz izom nemet an dra-ze. Evit arc'hant a pezo ato avoalc'h. Daoust ha Sant Per a c'houlenno arc'hant diganez evit digueri dit dor ar baradoz? Nan, mes goulen a rai diganez ha te as pezo dalc'het mad d'ar guir feiz. »

Er broiou e tu an Anternoz e rer ato ar brezel d'an ilis catolic. Er Russi, ervez a leverer, e rer goassa ma eller evit miret oc'h tud ar vro d'en em ober catoliked, hag evit clasc ober d'ar re zo catoliked distrei da fals relijion ar russianet. A bep seurt cristeri o deus da c'houzaon ar re ne'fell ket dezho senti. Coll ho danvez, beza iskinet e pep guiz, kementse so nebeut a dra. Beza

casset en harlu d'ar broion eleac'h ne hars den gant ar ienien ha lakeat da labourat eno evel forsalet, setu petra zigouez gant cals. Evit obér dezho kemeret ar fals relijion ho bazater bete ma varvont avechou dindan an taoliou. Lod a laker da zizec'ha gant ar zec'het. Ne roer dezho da zibri nemet pesket sall, ep herad dour ebet morse, hà kementse ken na varvont gant ar zec'het pe ken n'o devez dinac'het ar guir relijion. Lod all a laker en dour (*bain*) ; an dour-ze a vez great tan dindanha ken a vez deut tom avoalc'h d'ho foazat, hag e vougont eno pe e troont kein d'ar relijion catolic. Setu petra ra ar vissionerien eno evit gounit eneou d'ho fals relijion. Evel a velit, ne ket evelse eo a ra missionerien an ilis catolic.

E Sax ne rer nemeur guelloc'h. Avechou, pa varf eur c'hristen catolic, ne lézer ket ar beleg da vont araog ar c'horf d'ar veret; avechou all ne lezer ket soun ar c'hlécier. E lec'hiennou ar re a laca badezi eur buguel en ilis catolic a so red dezho paca eur zom ; ha mar deo paour tud ar buguel badezet, ar beleg en deus great ar vadiziant eo a rene paca.

E Sax eo red caout eur hloas varnugnent evit caout guir da ellout chench relijion. Ma ve hano da eur c'hristen catolic d'en em ober protestant, ne ve ket sellet nemeur oc'h he oad, hag e ve lezet al lezen a gostez ; Mes marfell da eur protestant dont d'ar guir iliz, neuze eo red mad dezhan caout he vloas varnugnent fournis pe ec'h elfe coust ker dezhan.

E Leipzig, eun den iaouanc protestant a fellas dezhan dont da veza catolig. Dont a reas da gaout unan eus ar veleien. Studiet en doa hag e vouie mad ar relijion, Mes n'en doa nemet naonteg vloas. Ar beleg hen alias da ober eur veach, ha da vont da dremen eun nebeut derveziou en eur barrez a vercas dezhan e Rouantelez Pruss eleac'h n'ema ket an difen-ze so e Sax. Kementse a voue gouezet, hag ar beleg en doa roet an ali-ze a voue red dezhan tec'het ha kuitat ar vro. Setu penaus ez eo ato iskinet var an douar ar guir gristenien.

Rom. — E Rom e comzer calz eus a zaou pe dri varo digouezet e mare Nedelec. Eun demezel eus a gucar Marseil, devot meurbet ha mad dreist d'ar beorien, e devoa kinniguet he buez da Zoue evit ma plicheze gantha kenderc'hel hon Tad Santel ar Pap, ha difen an iliz santel. D'ar c'huezeg a vis kerzu e voa en em voestlet, ha d'an naonteg eo maro. Ha ne deo ket he goulen eo en deus roet Doue dezhi ?

Eur manac'h eus a Bologn, an tad Ladislas Drucklin, eus a urs Sant Fransez, a voa deut er bloas 1835 d'an Itali, evit tec'het araog iskin ar Russianet. Goude beza bet e meur a leac'h, e coezas clan, hag ar vedesinet a reaz he gas da Rom brema ez eus vardro bloas. Eno, evel e leac'h all, e rene eur vuez santel ha dianavezet. Beleg oa, mes ne lavare ket an oferen, rag he glenvet hen dalc'he var he vele. Hoguen, deis Nedelec, pe guer souezet ne voue ket he vreudeur eus ar gouent ma edo, oc'h he velet o tont en ho zouez d'an ofis ! Goude an ofis e cofesseaz, e communiaz, hag ez eaz en dro d'he gamprie. Antronoz e voue cavet maro var leuren ar gambr. Lavaret e vije e voa c'hoaz e buez, he izili ne voant ket sounnet, hag e voue gortozet daou zevez araog he lacat var varv-scaon. Peder heur varnugnent goude he varo e voue goadet, hag e rede ar goad evel eus a eun den beo. Ar vedesinet ha cals re all so bet testou a guementse. He gorf ne deo bet laket en douar nemet c'huec'h dervez goude he varo. Ar manac'h mad-ze a ioa ganet deis Nedeleg, hag a so maro deis Nedelec d'an oad a zeg vloaz ha triugnent.

Comz a rer c'hoaz eus a eur breur eus ar scolachou christen a zo maro evel eur zant deis Nedelec.

An oll gristenien gatolic a ia var vell da rei diner Sant Per. Bete inzevien a guemer perz en ober mad-ze. Guelet a rer anezho o rei ha zoken o tont ho unan da Rom da zigas ho arc'hant. Etouez ar re iaouanc a ia d'en em lacat e servich ar Pap, e veler tud deut var an oad, daouuguent, antercant, bete triuguent vloas, pere a fell dezho mont ive da ziskuez ho c'harantez da vikel Jesus-Christ.

Eun dra zo hag a ra diez d'ar scrifagnerien difeiz. Ar zoudardet, emezho, a ia da Rom, a veler en ilizou o pidi evel menec'h. Soudardet o vont gant ho bragueier ruz d'an daoulin var leuren eun iliz, daoust hag an dra-ze a ve dereat ? Daoust ha trous sabrinier o steki oc'h pave eun iliz ne ra ket a boan en diouscouarn ? Ha ne rafent-hi ket guelloc'h mont d'an hostaliriou da zevi eur segalen bennag ? Ma vije c'hoas brema ez eus tri pe bevar c'hant vloaz co e vije guelet soudardet o vont evelse da bidi, neuze pa ne voa nemet tenvalijen var an douar ! Mes hirio, e creiz ar sclerijen, er bloas 1867 !

An dud difeiz a voar ervad ne deo ket aez trec'hi na touelli soudardet hag a voar pidi. G. M.

AN AVE MARIA.

Da Aotrou escop Orlean eo e tleomp ar pez zo ama varlerc'h.

Eun dervez, emezhan, e voe roet din da anaout pe guer gallouduz eo an *Ave Maria*. E kichen guele ar maro eo e teskis kementse, e kichen guele eur verc'h spirituel din hag a garien cals, eur c'hreg iaouanc hag e doa great ganen, n'oa ket c'hoas goal bell, he c'hom munion guenta. Ar c'hiz am oa da alia ar vugale a rea ho fasc kenta ganen, da zerc'hel mad da lavaret an *Ave Maria*. Ar c'hreg iaouanc-ma ne doa nemet uguent vloaz, hag a veac'h oa bloaz abaoue m'am oa he eureujet. Dalc'het e doa mad diam ali, ha zoken, ervez eun ali all a roen d'ar vugale, e doa lavaret bemdez eun dizenez bennag eus ar chapeled. Er pevar bloas diveza e lavare a-o ar chapeled hed-ha-hed. Merc'h oa da eur marechal coz eus an Impalaerded kenta. He zad, he mam hag he fried he c'harie dreist.

Pinvidiguez, iaouankiz, guenet, eurusdet, ne vanke netra dezhi. Edo o paouez gouilloudi, hag e doa bet eur map. Mad, e creiz an oll eurusdet-ze eus an douar, setu en eun taol e voa red dezhi mervel. Eur c'hlenvet hag a laz ato a voa croguet enhi, hag e ranke mervel ! hag eo me a voa carguet da gas dezhi ar c'helou euzuz-ze. Mont a ris.

He mam a ioa mantret gant glac'har, he fried ne vouie ket petra rea gant he anken, he zad a ioa scbezet oll, cals muioch eguet ar vam, ar pez a veler meur a vech. Aliez em eus evesseat penaus, pa zigouez eun anken vras bennag, ar merc'hed christen a gaf muioc'h a ners da zougnen ho foan evit ar vrezelourien caloneka. Mont a riz eta en ti glac'haret-ze, ha ne vouien penaus tostaat oc'h an hini glan. Pe guer souezet ne vouen-me ket, pa voan eat beteg enhi, oc'h he guelet laouen o vusc'hoarzin ouzin ! Ia, ar c'hreg iaouanc-ze pehini a ia da veza sammet dre eur maro trum eus a greiz oll blijadurezou ar vuez-ma, a ia da veza dispartiet dioc'h he zud he c'harie kement, ar c'hreg iaouanc-ze a vusc'hoarze ouzin ! Ar maro a dostea a lammou braz ; her gouzout a rea, ha gonscoude he laouenidiguez a voa trec'h d'he anken.

Ne allis ket miret da lavarat dezhi : Pebez taol, va merc'h ! hag hi a respontas din gant eur vouez ha ne allin morse da ancounac'haat : — ha ne gredit-hu ket ez in d'an Env ?

— Va merc'h, eme ve, esperans vad am eus.

— Ha me, va zad, a so sur.

— Ha petra ra deoc'h, va merc'h, beza sur ?

— Eun ali o poa roet din guech all.

— Pe seurt ali ?

— Pa ris va fasc kenta, o poa va aliet da lavaret bemdez, ha da lavarat caloneg an *Ave Maria*. Hen lavarej em eus ep mancout. ha zoken pevar bloas so em eus lavaret bemdez ar chapeled, ha setu perag oun sur da vont d'an Env !

— Ha penaus, eme ve ?

— Ne allan ket cridi, emezhi, hag ar zonch-ze ne da ket diouzin abaoue ma zoun clan, ne allan ket cridi em befe, epad pevar bloas, lavaret antercant guech bemdez d'ar Verc'hez : *Santez Mari, mam da Zoue, pedit evidon, pec'herez baour, brema hag en heur eus va maro,* ha ne ve ket Mari em c'hichen ama brema pa zan da vervel. Ema-hi aze, me zo sur ; pidi a ra evidon, hag em c'hasso d'an env.

Setu eno petra lavare din ar c'hreg iaouanc-ze, ha neuze e velis ar pez n'oun ket guest da verca, eur maro e guirionez eurus. Guelet a riz ar grouadurez-ze diners, sammet divar greiz he c'haera oad, o kuitat oll blijadurezou an douar, eun tad, eur vam, eur pried hag he c'harie hag a garie ive kement, eur buguel hag a gouste ker ker dezhi ; he guelet a riz o kuitat kementse oll, ne ket ep daelou, mes gant laouenidiguez, o consoli, o kennerzi he zad, he mam, he fried, o venniguen he buguel ; hag etouez kementse ne vele nemet an env, ne gomze nemet eus an env, hag he huanad diveza a voue eur musc'hoarz oc'h dor ar baradoz. G. M.

EUR SKOL-NOZ

(TRIDE HENNAD)

VAR AR ZUL.

En eur zigori ar pennad-ma, lavarom penaoz, en or skol-nôz, epad an deg pe pemzeg minud kenta, ar gomz a vize da dud ar skol da lavaret ar pez ho divize da lavaret, da roi da anaout ho douetou da c'houlenn eur sklerijenn vrasoc'h war eur poent deja displiket, da ziskleria ho c'hredenn, ho zantimant war an dra-ma, war an dra-ont. Ar re ho devoa c'hoant, ar re teôtet mad ha diaoug a lavare euz ho fenn ar pez ho divize da lavaret, tod all a lenne diwar eun tamm paper ar pez ho divize skrifet hounan, pe lakeet skrifa d'ezho, ha lod all, neubeutoc'h hardiz, a gase ho faper da lenn d'an aotrou Ambroaz. Hem-ma a gemmere merk euz a gemment a vize lavaret, a zastume an oll dammouigou paper skrifet, hag, et d'he di, ho diskrife war he gayer. A-wechou e respoute war an heur d'ar goulennou greet, mes peurvuia e c'hortoze ken a vize er skol all goude evid respont d'ezo.

Hiryo, an houarnour kezeg euz ar vourc'hadenn anvet Fanch, eo a gemmer ar gomz da genta. Fanch n'ed eo na lent na besk-tebd. Sevel a ra en he zao hag e komz evel-hen : « Assa ! aotrou Kure, ha c'hwi « kompagnunez, mar permetit e zân da lavaret eur gerig. »

An aôtrou Kure : « Parlantit, Fanch. »

Fanch : « Ho kentel pe ho prezegenn diveza, aotrou Kure, he deuz piket ac'hannon beteg ar beo. « Ne vouiyenn ket oan laer ; mes c'hwi oz peuz prouvet « d'in sklær ez on. Na vit ket koulskoude da zonjal, « aotrou Kure, em befe droug onzoc'h evid se, Nann ; « joa em beuz ouzoc'h, er c'houtrol, da veza digoret « d'in ma daou-lagad. A-liez a wech oz peuz klevet « ha guelet ac'hannon oc'h houarna kezeg, da zûl. « Brema e welan em boa tor. Evel ma lévérec'h en « ho kentel : « Al labourérven zûl a zo laéron ; lae« rez a reont hé zeiz war an Aotrou Doué. » « la, laer e voann, hen amzao a rân. »

« Evid gwir, ma em befe c'hoant d'en em zizamma « euz a eul loden euz ma bec'h (ar giz a zo evel-se « abaoue on tad hag or mamm genta ; int ho deuz « roet skouer d'eom), e lavarfenn penaoz ma hos« tizyen a vôa eun tamm ar penn-kaôz a gemment« se Int a zeue da zûl, a gave digarez n'ho devoa « ket amzer da zont war ar pemdez, a bromele ous« penn paea eur banne, ha setu ar paôtr Fanch « neuze, peini ne daôl ket en he voutou, pa gav, « ha n'ed eo nemeur skrupuluz a hend all, da grogi « en he durkez hag en he vourzoul ha d'en em la« kaat da labourat. Mes an dra-ze ne c'hoarvezo mui, « m'hen goarant d'eoc'h. N'ed on ket gwelloc'h eged « eun all, hen amzao a rân, mes evid laer ne fall « ket d'in beza, na laer var an dud, na laer ken-

« neubeud war an Aotrou Doué, o lemmel he zeiz
« digan-t-ha. Evel-se, pidi a rân ma hostizyen da
« na pas dont mui, da zûl, gan ho digarezyou, da
« zonjal lakaat ac'hannon-me da houarna d'ezo ho
« c'hezeg. Da zûl e kaffont ma c'hovel sarret. Nann,
« birviken mui, da zûl, ne c'houezo ma megin na
« ne vezo klevet ma mourzoul o koueza war an anneu
« pe n'ed eo ket Fanch ma ano mad. Setu aze ma
« ger diveza. »

Fanch a azezaz neuze, hag an oll gompagnunez a voa prest da sklapa ho daouarn evid diskouez hen approuvent, e voant kontant euz an eza.

An aotrou Ambroaz a gemmeraz ar gomz d'he dro hag a lavaraz :

« Fanch ker, ma c'houffec'h pegemment a plijadur
« a rît d'in brema! Ma c'houffec'h pegen evuruz e
« rêntot ac'hannom, an aôtrou Person ha me, mar
« talc'hit mad d'ho ker, d'an dezo oz peuz greet
« da respeti mad ar zûl eviziken ! »

Fanch a ra eur stou d'he benn, en eur denna eun *ia* distag mad euz a voeled he galon.

An aôtrou Ambroaz a gontinu :

« Ma mignon ker, deja ec'h istimenn ac'hannoc'h,
« petra benâg ma oz peuz greet poan d'in, meur a
« wech, dre ho labourou da zûl. Gouzout a reenn
« e veoc'h eun den ëon, leal, greet evid anaout ar
« wiryonez hag evid he heulya, eur wech anavezet,
« hag evel-se ec'h esperenn evid-oc'h. Mes brema ma
« istim evid-oc'h a gresk, hag ar joa am beuz ouz-
« oc'h, a zo dreist ar pez a c'houffenn da lavaret.
« Dalc'hit mad eta, ma mignon ker, d'an dezo san-
« tel a zo brema en ho kalon, hag e rapparffot evel-
« se ar goall skouer oz peuz roet da dud ar barrez,
« an ofans oz peuz greet da Zoue, hag e roffot ivez
« seul vui a gonsolation d'ho peleyen, ma oz peuz
« greet a boan d'ezo beteg-hen dre ho labourou difen-
« net, d'an deiz santel. »

Goude-ze an aôtrou Ambroaz, oc'h en em adresi d'an oll, a lavaraz :

« Assa! va mignoned, e zân hizyo da respont
« d'ar goulenn a reaz d'in, disûl all, eunan ac'ha-
« noc'h. Goullenn a ree petra a ziniffi *profani ar*
« *zûl*, « Ni a glev a-liez, » eme-z-ha, « ar veleyen
« o komz euz *profani ar zûl*. Lavaret a reont e *profa-*
« *ner ar zûl* dre an dizurzou, dre ar c'hoariou hag
« an ebatou re drouzuz, follentezuz, ha pere a zistro
« an dud euz servich Doue... Mâ! » eme-z-han, »
« Me a garffe gouzout, eur wech evid mad, petra a
« ziniffi *profani*. Morse ne glevan lavaret ar gomz-
« se e touez an dud. »

« Ha-mâ! va mignoned, e zân da zisplika deoc'h petra a ziniffi *profani, profani ar zûl.* »

« Da genta : remerkom penaôz ar ger *profani* a zeu euz ar ger latin *profanare.* »

« Mes petra a ziniffi *profanare*, e latin? *Profanare*, e latin, a ziniffi, er memez amzer, evel ma lavarffec'h hag an du hag ar gwenn, da lavared eo, siniffiout a ra, er memez amzer, daou dra disenvel braz ha zoken ene-beg, (kontrol). 1° siniffiout a ra *roi eun dra da Zoue, konsakri, dedia.* — Ni na room morse d'ar ger *profani* ar ziniffians kenta-ze.

2° Siniffiout a ra lemmel digan Doue ar pez a zo d'eza, ar pez a dle beza implijet evid he zervich epken, hag en em zervicha euz aneza on-unan, evid-om on-unan ; siniffiout a ra ober goall implij euz a eun dra zakr, binniget, santel ; sklabeza, mastara, saôtra, goalla eun dra zakr ; lakaat eun dra ha na dle servichout nemed evid ezommou kommun. Evel-se, ar c'halir a zo greet evit lavaret an oferenn, hag evid se epken. Mes c'hwi a gemmer ar c'halir-ze evid eta oc'h ho taôl : c'hwi a ra eur zakrilach ! An dour binniget a zo greet evid lakaat sin ar groaz en or c'herc'henn, evid taoler war-n-om ha war on traou da vinniga, da zantelezi anezo, da jasseal an drouk-spered diwar-n-ezo..... Mes c'hwi a gemmer an dour binniget, evel eun dour ordinal hag en em zervich euz an eza evid en em voelc'hi, evid ober ho soubenn ha traou-all : c'hwi a brofan an dour binniget-ze, c'hwi a ra eur zakri-lach. Ar vered a zo eul lec'h santel, binniget, greet evid enterri korfou an dud varo. Hogen, c'hwi a ya d'ar vered da ober ho c'hoarion, ho tansou ha traou ken dizereâd all : c'hwi a brofan ar vered, c'hwi a vanc a respet d'an dud varo, d'ho relegou a repoz en douar zantel-ze, c'hwi a zo eun den difeiz ha sakrilach ! — Hag evel-se euz an oll draou sakr, binniget, kon-sakret dre bedennou ha lidou an Iliz, ober goall implij euz anezo, a zo ho frofani, a zo beza sakri-lach. Hag evel-se ivez euz ar zûl ; hen kemmer evid ober on labourou ordinal, evid en em roi d'an di-zurzou, da zivertisamanchou trouzuz, follentezuz ha pere a zistro an dud euz servich Doue, evel ma eo an dansou, ar chaseou pe hemolc'hyou braz gan chas ha trompillou, ar redadegou kezeg, a zo profani an deiz santel-ze, a zo beza sakrilach en he genver.

Ar zûl a zo eun deiz a beoc'h, eun deiz a bedenn, eun deiz evid henori Doue en eur feson spesial, eun deiz evid sonjal, prederya er gwiryonezou eternel, evid pourvezi da ezommou on ene o vont d'an ofi-sou hag o tostaat ouz ar zakramanchou, ha ne ket eun deiz a foar hag a varc'had, ha ne ket eun deiz evid en em zirolla, en em zisipa dre ar gwel euz ar marvaillou, o kemmer perz en ebatou, c'hoariou, divertisamanchou trouzuz.

J.-K. Kerzale, *Beleg ar Zalet.*

(Eur pennad all eur wech all).

AR PAOUR KOZ HAG EUR BELEK.

Brema so eunn tregont vloaz-bennak, eur paour keaz coz en em zalc'he adaleg ar mintin beteg ann noz e toull-dor unan euz a ilizou Paris. Jacques e oa he hano. En em lakaat a rea eno evit goulenn ann a-luzen digant ar re a ie hag a zeue. Trist ha teval e oa

he zremm gant-han. Morse ne lavare gher da zen e-bed. Plega a rea hep-ken he benn pa vije roet d'ezhan eur guennec bennac. P'en em zispartie ann truillou a oa enn dro d'ezhan, e vije guelet e oa eur groazic vihan enn he gherc'hen.

Eur belek iaouank, hanvet ann aotrou *Paulin de* *** a ie bep mintin da lavaret he overen da iliz Sant-Ger-men. Ouz dor ann iliz-ze en em gave ar paour keaz Jacques. Ha pep mintin en divije eur guennek digant ar belek-se. Eur bloaz goude, pe war-dro, ann Aotrou Paulin ne wel mui ar paour e toull-dor ann iliz. Daou pe dri deiz a dremenn ha ne glever kelou-e-bed euz a Jacques. Ha clanv a vefe-hen choumet? Na ouezer netra. Ann Aotrou Paulin, den a galon vad, mar so bet biscoaz, a c'houlenn digand hen-hont hag he-ma kelou euz ar paour coz. Dre fors goulenn hag enclask, e teu da c'houzout eo choumet clanv. Ha pelec'h eta, eme-z-han, e choum-hen ! Unan bennag a lavar d'e-z-han e tlie choum e ru-nevez Sant Germen. Eur mintinvez eta, goude beza lavaret he overen, ann Aotrou Paulin a ieaz da welet ar paour coz. Erruet el lec'h ma choume, e skoaz war ann or. Eur vouez hanter-voughet a respountaz : Digorit. Mont a reaz e-barz ar gambr, pe ken-toc'h, eunn toull du dindan toen ann ti. Jacques, evit gwir, a oa eno astennet war eur gwele, pe mar kirit, war eunn tamm kolo pe plouz. Hé zremm a oa teval hag he zaoulagad hanter-varo. Ah! eme-z-han, kenta m'her gwelaz, c'houi eo a zo aze, Aotrou Paulin? Re vad oc'h, Aotrou da zont da welet eur paour keaz evel-d-ounn. Ne veritann ket kement-se. Petra a livirit-hu aze, Jacques, eme ann Aotrou Paulin? Ha n'ouzoc'h-hu-ket penaoz ar veleien a zo mignouned ann dud pa-our hag ar re glanv? Ha neuze, en em anavezout a re-omp ann eil eguile pell amzer so? Ah! Aotrou, ma outec'h...., ma anavezfec'h ac'hanoun! na gomzfec'h ket ouz-in er ghis-se. Nan, nan, ne gomzfec'h ket ouz-in gant kement a garantez. Me a zo eunn torfedour braz, eunn den millighet gant Doue ha gand ann dud. Milli-ghet gand Doue ha gant ann dud! Mes, Jacques, eme ar belek, ha sonjal a rit-hu er pez a livirit aze? Ah! Jacques keaz, ne livirit morse d'in euz ar seurt com-ziou. Doue a zo leun a vadelez. Mar hoc'h euz pec'het enn eunn doare bennac, ho pet keuz ha glac'har; co-vessait ho pec'hejou, hag e vezint pardounet. Doue a bardoun ann holl bec'hejou, n'euz fors peken euzus e vent bet, pa ve glac'har anezho er galoun. Oh! nan, evid-oun-me n'euz ket a bardoun, re vraz pec'hejou em euz great. Ha perak'ta, eme ar belek? Ha n'hoc'h-eus-hu ket keuz ha glac'har anezho? Mar am euz keuz ha glac'har? Mar am euz keuz ha glac'har, a respountaz Jacques, enn eur sevel war he goazez, hag o tigheri daoulagad estlammet? Mar am euz keuz ha glac'har? Oh Iia, keuz ha glac'har am euz. Setu daou-u-ghent vloaz-so, e ouelan va fec'hejou, hag ez ounn evelato eunn den millighet, eunn den hag a zo daounet. Ar belek a lekee he holl boan d'her c'honsoli ha da rei caloun d'ezhan : mes ne oa ket evid hen ober. Eur myster spountuz a oa cuzet e goueled calounar pec'hed-kes, hag enn he zizesper ne oa ket evid ansao he douje-jou. Coulscoude o welet peghen dous ha peghen caran-tezuz en em ziscouezé ann Aotrou Paulin, Jacques, ne helle mui herzel hag a discargaz evel-hen he galoun d'ar belek mad-se.

Me a oa, eme-z-han, merer enn eur c'hastel a roa da dud pinvidic bras, pa savaz ann dispac'h pe'r Revolu-tion. Va mistri a oa tud euz ar re wella, ann Aotrou Comt, ann itrounn, ho diou verc'h hag ho mab. Kement mad am boa a zeue digant-ho, va c'harg, va descadurez, ar pezik a vadou am boa dastumet. Mes, siouaz! pa er-ruaz ann deiziou-se a spount hag a lazerez, e teuiz d'ho gwerza. Cuzet e oant, ha me a ouie pelec'h. Ho disculia a'riz evit caout ho madou, evel ma oa prometet d'ann nep a raje kement-se! Holl int bet condaounet d'ar maro ; holl nemed ar mab Paulin a da'e iaouank evit beza lazet. Ann Aotrou Paulin a losk neuze eunn huanaden. Eur c'houezen ien a ziver euz he dal. Aotrou ; eme Jacques (n'en doa ket lekeat evez ouz calonad ar belek) Aotrou, eme-zhan, ha n'e ket eunn dra euzuz kement-se? Clevet am euz ho c'hondaouni d'ar maro ; gwelet am euz lakaat anezho ho fevar war ar c'harr, ha gwelet am euz ho fennou o koueza dindan gontel ar ghillotin, den criz ha dinatur ma'zoaun. Abaoue ann amzer-se, n'am eus na peoc'h, na repoz. Gouela a rann war-u-ezho, pedi a rann evit-ho. Ho gwelet a rann be-pred aze dira-z-oun. Setu aze ho fortrejou a ispilh d'ar vogher enn tu all d'ar goz liser-se. Ar grucifi a welit e penn va gwele a oa hini ann Aotrou ; ar groaz-vihan a zo em c'herc'hen a oa doughet gand ann Introun. Oh! va Doue, pebez torfed, pebez horrol, pebez ingra-tiri! Aotrou Paulin, ho pet truez ouz-in ; pedit evid ar falla hag ar reuzeudika den so bet biskoaz.

Ar belek en em zalc'he war he zaoulin e kichen gwele ann hini clanv, mes couls lavaret, hanter varo e oa o clevet ar pez a gleve. Choumm a reaz eunn han-ter-heur hep finval na penn, na brec'h na troad. Goude e savaz sioul, hag e lavaraz : Jakes keaz, ho pet fizians. Doue a zo bet mad ha carantezuz meur-bed enn ho kenver. Me eo ar Paulin bihan-se a zo bet espernet, o veza re iaouank evit beza lazet gand ma zad, ma mamm ha ma c'hoarezed. Par-douni a rann d'ehoc'h maro ma c'herent, ha mar kirit, warc'hoaz me selaouo ho covession, ha Doue he-unan a bardouno d'e-hoc'h ann holl dro'g hoc'h euz great. Ann deiz war lerch eta e oa covesseet ar paour coz gand ann Aotrou Paulin he-unan, ha war a scriver, eunn hanter-heur goude e varvaz. M. D.

Le Bélaizir S.J.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dillun, 28 Guenver, S. Julian, escop.

Dimeurs 29, S. Fransez a Zal.

Dimerc'her 30, Santes Martina, guerc'hez ha merzerez.

Diziou 31, S. Per Nolasc, confessour.

Dirguener, 1 C'huevrer, S. Ignas, escop, ha merzer.

Dissadorn 2, Gouel ar Chandelour.

Dissul 3, Pevare sul goude ar Rouanez. Santez Genovefa, guerc'hez.

An Aviel lirio :

Jesus a lavaras d'he ziskibien : Rouantelez an Env a vezo henvel oc'h deg guerc'hez pere a guemeraz ho c'hleuzeuriou hag a iraz a ziarben d'an den nevez ha d'ar plac'h nevez. Hoguen pemp eus ar guerc'hezet-ze a voa diskiant, ha pemp all a voa fur. Ar pemp diskiant, o kemeret ho c'hleuzeuriou, ne gaschont ket a eol gantho. Ar re fur avad a gassas gantho eol da lacat en ho c'hleuzeuriou; hag evel ma talee an den nevez, ar guerc'hezet oll en em roas da voredi hag a gouscas.

Hoguen setu e creiz an noz e clefjer eur griaden : Ema erru an den nevez, it a ziarben dezhan !

Neuze ar guerc'hezet a zavaz oll, hag a guempennaz ho c'hleuzeuriou, hag ar re ziskiant a lavare d'ar re fur : Roit d'eompni lod eus oc'h eol, rag hor c'hleuzeurioun ne jomont ket var elum.

Ar guerc'hezet fur a respontas dezho : Gant aoun ne ve ket avoalc'h evidoc'h hag evidomp, eo guelloc'h deoc'h mout da gaout ar re a vers, ha prena ar pez oc'h eus izom.

Mes epad ma zeant da brena, e tigonezaz an deu nevez, hag ar re a voa e pourchas, a voue diguemeret gantha e'ti'n eured, hag e voue serret an or.

Divezatoc'h e teuaz ive ar guerc'hezet all, hag e lavarent : Aotrou, Aotrou, digorit deomp !

Mes hen a respontas dezho : E guirionez, me hen lavar deoc'h ; n'oc'h anavezan ket.

Beillit eta, rag ne ouzoc'h nag an deiz nag an heur.

(*S. Vaze XXV. I.*)

KELEIER.

Setu deut ienien, scorn hag erc'h evel a ioa c'hoant da velet o tont pell zo. Doue en deus roet d'an dud ho goulen ; an dud a dle ive ta he drugarecat. Ar scoulat ienien a zo a dra sur cre avoalc'h ha padout avoalc'h a ra ive evit laza an darnvuia eus ar prenvet guenn hag eus an amprevanet all a so en douar hag a ioa aoun na deujent en nevez amzer da lonca ha da zistruja oll frouez an douar, ar pez a vije digouezet ep mar ma na vije bet epad ar goan nemet glebor ha clouarien evel a voa bet bete vrema.

E Kemper, en derveziou-ma eo diskennet ar benveg evit merca an domder hag ar ienien (thermomètre) eis merc hag ouspen izeloc'h evit ar scorn, da lavaret eo, ez eo eun tam mad ienoc'h evit na deo red d'an amzer beza evit rei scorn.

Lavaret a rer ez eus hano, e departamant Costez-an-Nord, da lacat kirri tan da veachi var an hentchou *ordinal*, ep honarn, eus an eil kear d'eben. En unan bennag eus an departamanchou all oar comanset da veachi evelse eun nebeut so. Deut oar abenn, a leverer, da ren ar c'hirri tan evelse var an hentchou evel ma rener ar c'harrouziou treinet gant kezeg.

An Aotrou Tregaro, nevez hanvet kenta beleg an dud a vor, a so hanvet vikel vraz a henor gant Aotrou Escop Guenet.

Er sizun dremenet ez eus bet adarre meur a dan goall en escopti Kemper. Eleac'h ma zeus lin dreist oll eo e bet an tan. Dre an amzer ien en em laker da guempen al lin, hag ec'h ancounac'haer avechou eo cas lacat an tan enha.

Ervez ar c'hazetennou ez eus erc'h e cals a garteriou, ha zoken muioc'h evit er c'harter-ma, bete ma zeo stanket an hentchou kouarn e lec'hiennou. Comz a rer eus à dud chomet ama hag ahont da vervel gant ar riou etouez an erc'h, ha peurliessa tud vezo ; ar pez ne ket souez.

Caout a reomp en eur gazeten (Chronique religieuse) ar pez zo ama varlerc'h, divar benn ar C'hardinal Gousset, Arc'hescop Reims, maro nevez zo. Map oa da eul labourer douar. Ar iaouanca oa eus ar vugale, azaleg he guenta bloaveziou en devoa c'hoant da studia; mes he dad hen dalc'he da labourat hag a lavare dezhan : Thomas, pa vezo savet da vreudeur, ez i d'ar studi, mar kerez. Thomas eta a voue red dezhan chom da labourat an douar beteg he zeiteg vloas. Neuze e c'hellas mont da studia, ha ne voue ket pell evit dont da veza eun den gouezieC.

Var guementse e leverer penaus labourerien douar, Bretonet eus a guichen Donges, o veza deut da Baris, eleac'h ma edo nenze ar C'hardinal, o devoa eur c'hoant bras d'he velet. Casset e vouent beteg enha. Ar c'hardinal ho diguemeras mad, hag en em lakeas da goms dezho eus al labour douar. Meuli a reas cals ar vieherze pehini a ro bara d'an oll. D'ar fin e lavaras dezho : Me ive, va mignonet, am eus troet an douar eveldoc'h, me ive so bet erog e postel an alar. « Mad, eme unan eus ar Vretonet, c'hui Aotrou C'hardinal, oc'h eus gouezet en em denn a cals guelloc'h evidompni !

Eur vech all ar C'hardinal o veza oc'h ober tro he escopti, a zigouezas gant eul labourer a voa chomet he gar hag he ejennet en eun toul. Ne allent ket sevel anezan. Ar charretour a scoe gant he loenet hag a loske leoudouet. Ar C'hardinal a reas d'he vevel chom a za gant he garroz, a ziskennaz hag a ieas da gaout al labourer : Va mignon, emezhan, perag e loskit-hu leoudonet evelse ? Perag skei gant al loenet-ze pere ne ouzont ket petra fell deoc'h ? Sellit, me ia da ziskuez deoc'h petra dleit da ober. Ar C'hardinal en em lakeas da gas an ejennet, ha kerkent e teujont eus an toull bouillen ma voant chomet enha.

Ar C'hardinal he unan en deveze plijadur o coms a guementse divezatoc'h.

G. M.

TAOLEN FEIZ HA BREIZ EVIT 1866.

GIL BLOAVEZ.

N° 53. — 3 C'huevrer.

Keleier. — Ar Breur hag ar C'hoar. — Pense ar Boristhen. — Yvonic Timad. — Beterabez. — Kan eur Vam. — Aliou ha Keleier. — p. 1.

N° 54. — 10 C'huevrer.

Mandamant an Aotrou'n Escop. — Histor zantel. — Ezaü ha Jacob. — Buez Mari Amis Picard. — Melchen. — An Æl hag ar Buguel. — Ar Breur hag ar C'hoar. — Keleier. — p. 9.

N° 55. — 17 C'huevrer.

Mandamant an Aotrou'n Escop. — Keleier. — Aluzen ar Bars. — Ar C'holera e Brest. — Ar Pap hag an diou Zemezel. — Keleier. — p. 17.

N° 56. — 24 C'huevrer.

Keleier. — Buez Mari Amis Picart. — Fals Doctoret. — Histor zantel ; Dina. — Yvonic Timad. — Aluzen ar Bars. — Keleier ha Marvaillou. — Eun Aotrou truezus. — p. 25.

N° 57. — 3 Meurs.

Keleier. — Buez Mari Amis Picart. — An Tad Milleriot. — Levr al Labourer. — Nevezentiou. — Eun den madelezus. — Uvre eun Ermit. — Eun toul don. — Eur Zoudart nec'het. — p. 33.

N° 58. — 10 Meurs.

Keleier. — Histor zantel ; Maro Rachel hag Izaac. — Aliou d'an Tieien. — An Azen hag ar C'h. — Eur Pried criz. — Ali. — Keleier. — p. 41.

N° 59. — 17 Meurs.

Keleier. — Fals Doctoret. — Yvonic Timad. — Aliou d'an Tieien. — Eal mad hag Eal fall. Ar Sœur Mari Billet. — Keleier. — p. 49.

N° 60. — 24 Meurs.

Keleier. — Histor zantel ; Joseph. — Eur C'hrog. — Eal mad hag Eal fall. — Ar Jardiner diot. — Keleier. — p. 57.

N° 61. — 31 Meurs.

Keleier. — An Aotrou du Fretay. — Buez Sant Ervoan. — Yvonic Timad. — Cantic en henor d'hon El mad. — Keleier. — p. 65.

N° 62. — 7 Ebrel.

Keleier. — Eur vro dindan ren an diaoul. — Pense. — Histor zantel ; Joseph. — Buez Sant Erwan. — Eur Chreg kristen. — Aliou d'an dieien. — Levr al Labourer. — Kentel roet gant ar maro. — Keleier. — p. 73.

N° 63. — 14 Ebrel.

Keleier. — Tro an Aotrou'n Escop. — An den gouez. — Aliou d'an tieien. — Kentel roet gant eun conti d'he niz. — Keleier. — p. 81.

N° 64. — 21 Ebrel.

Keleier. — Histor zantel. — Buez Sant Erwan. — An dud brudet dre ho buez hir. — Person Mablen. — Yvonic Timad. — Aliou ha Keleier. — p. 89.

N° 65. — 28 Ebrel.

Keleier. — Fals Doctoret. — Ki ar zouavet. — Ar groas pounner. — Levr al Labourer. — Keleier. — Eul laer kezeg. — Eun den enterret e plas eun all. — Marvaillou. — p. 97.

N° 66. — 5 Mae.

Keleier. — Tri Jesuist dirag ar Pap. — Histor zantel. — Buez Sant Erwan. — Ki ar zouaveta. — Eur glaoustre. — Keleier. — p. 105.

N° 67. — 12 Mae.

Keleier. — Kentel spontus. — Fals Doctoret. — Yvonic Timad. — Levr al Labourera. — Eunedoad da Dimadeuc. — Keleier. — p. 113.

N° 68. — 19 Mae.

Keleier. — Kenteliou a skuer vad. — Histor zantel. — Fals Doctoret. — Buez Sant Erwan. — An Archer hag ar Zarpant. — Keleier. — p. 121.

N° 69. — 26 Mae.

Keleier. — Histor zantel. — Ar vam hag ar buguel clan. — An tad mad. — Buez Sant Erwan. — Yvonic Timad. — Eun den distroet oc'h Doue. — Marvaillou. — p. 129.

N° 70. — 2 Even.

Keleier. — Buez S. Erwan. — Mission Elliant. — Danevel divar ben maro an tad Gury. — Peric ar milinr. — Goal heur eur marc'hadour iuzev. — Levr al labourer. — Keleier. — p. 137.

N° 71. — 9 Even.

Lizer ar Pap. — Keleier. — Histor zantel. — Buez S. Erwan. — Studi var an vurbuen. — Levr al labourer. — Peric ar Miliner. — Ar c'hanval. — Keleier. — p. 145.

N° 72. — 16 Even.

Keleier. — Buez S. Erwan. — Danevel var maro an tad Gury. — Ar Vurbuen. — Perig ar Miliner. — An azen hag ar marc'h coz. — Eus al labouset a-ra vad. — Keleier. — p. 153.

N° 73. — 23 Even.

Lavar eun Doctor. — Keleier. — Buez S. Erwan. — Ar Vurbuen. — Itron-Varia an Tabernacl. — Merzerinti S. Per. — Aliou. — Keleier. — p. 161.

N° 74. — 30 Even.

Procession. — Keleier. — Histor zantel. — Buez S. Erwan. — Devotion da S. Per. — Ar Vurbuen. — An dibu veacher. — Keleier. — p. 169.

N° 75. — 7 Gouere.

Procession ar Zacramant. — Keleier. Histor zantel. — Kentel divarben ar Zacramant. — Ar Vurbuen. — Levr al labourer. — An Itron-Varia-a-druez. — Marvaillou. — p. 177.

N° 76. — 14 Gouere.

Procession. — Keleier. — Mission Plogastel S. G. — Buez Franseza Damboaz. — An Itron-Varia-a-druez. — Ar breur hag he c'hoarik. — Keleier. — p. 185.

N° 77. — 21 Gouere.

Ar bed var falla. — Keleier. — Histor zantel. — An Itron-Varia-a-druez. — Buez Franseza Damboaz. — Bleo guenn Lemier. — Ar c'hilleien raden. — Keleier. — An alvocad Kergaon. — Eur c'hi e Carroz. — p. 193.

N° 78. — 28 Gouere.

Keleier. — Histor zantel. — Cayenn. — An Itron-Varia-a-druez. — Buez Franseza Damboaz. — Levr al labourer. — Bragou kenta Paolic. — Keleier. — p. 201.

N° 79. — 4 Eost.

Keleier. — Cayenn. — Buez Franseza Damboaz. — Levr al labourer. — Salladen Sixt V. — Ar Bars. — Keleier. — p. 209.

N° 80. — 11 Eost.

Keleier. — Histor zantel. — Ar vezen zero. — Caien. — Buez Franseza Damboaz. — Kan evit gouel anter-eost. — Keleier. — p. 217.

N° 81. — 18 Eost.

Keleier. — Eur guevridi evit ar Verc'hez. — Ferm-scol Trevarez. — Buez Franseza Damboaz. — Keleier. — An urziou. — p. 225.

N° 82. — 25 Eost.

Keleier. — Histor zantel. — Buez Franseza Damboaz. — Eun torfed er Vandee. — Levr al labourer — Maro Christina a Savoa. — Eur varnediguez dispar. — Keleier. — p. 233.

N° 83. — 1 Guengolo.

Keleier. — Cayen. — Buez Armela. — Ar venec'h. — Keleier. — Ar zarpant. — p. 241.

N° 84. — 8 Guengolo.

Keleier. — Histor zantel. — Buez Armela. — Ar venec'h. — An Trec' etc. — Keleier. — p. 249.

N° 85. — 15 Guengolo.

Keleier. — Fals Doctoret. — Buez Armela. — Potr ar c'hrouer. — Eur micherour truezus. — Perag eo trec'h an dud venn. — Keleier. — p. 257.

N° 86. — 22 Guengolo.

Keleier. — Buez Armela. — Cayen. — Marina. — Lizerou eur beleg iaouanc. — Keleier. — p. 265.

N° 87. — 29 Guengolo.

Keleier. — Histor zantel. — Fals Doctoret. Lizerou eur beleg. — Marina. — Keleier. — Tad an ezen. — p. 273.

N° 88. — 6 Here.

Keleier. — Histor zantel. — Fals Doctoret. — Buez Armela. — Marina. — Keleier. — Eur foar kizier. — p. 281.

N° 89. — 13 Here.

Keleier. — Ar Zul. — Annaik hag ar Zoudart coz. — Buez Armela. — Ar manac'h hag ar c'hoant cousket. — Lizerou eur beleg. — Keleier. — p. 289.

N° 90. — 20 Here.

Keleier. — Histor zantel. — Ar Zul. — Buez Armela. — Lizerou eur beleg. — An daou zorn bras. — An tad dizoue. — Keleier. — p. 297.

N° 91. — 27 Here.

Keleier. — Histor zantel. — Buez Armela. — Ar Zul. — An daou zorn bras. — An Tad Dizoue. — Keleier. — Dourier beuz. — p. 305.

N° 92. — 3 Du.

Keleier. — Histor zantel. — Buez Armela. — An daou zorn bras. — An Tad Dizoue. — An daou veacher hag an histren. — p. 313.

N° 93. — 10 Du.

Keleier. — Histor zantel. — Buez Armela. — Ar Zul. — An tad coz hag he verc'h vian. — Purgator. — Keleier. — p. 321.

N° 94. — 17 Du.

Keleier. — Lizeriou eur beleg iaouanc. — Mission Pleuveil. — Buez Ian Discalceat. — Keleier. — p. 329.

N° 95. — 24 Du.

Keleier. — Ar Zul. — Lizerou eur belec iaouanc. — Buez S. Laurans Justinien. — Buez Ian Discalceat. — An Tad difeiz. — Keleier. — p. 337.

N° 96. — 1 Kerzu.

Keleier. — Histor zantel. — Advision S. Gily — Ar Zul. — Buez Ian Discalceat. — An tad difeiz. — Keleier. — p. 345.

N° 97. — 8 Kerzu.

Keleier. — Ar Zul. — Buez S. Laurans Justinien. — Buez Ian Discalceat. — Munudic. — Lizer da rener ar gazeten. — Keleier. — p. 353.

N° 98. — 15 Kerzu.

Keleier. — Histor zantel. — Buez S. Laurans Justinien. — Eur verouri nevez. — Munudik. — An tad difeiz. — Levr al labourer. — Keleier. — p. 361.

N° 99. — 22 Kerzu.

Keleier. — Ar Zul. — Oferen anternoz. — Lizerou eur beleg. — Mission Kernouez. — Keleier. — p. 369.

N° 100. — 29 Kerzu.

Keleier. — Arc'h-Breuriez an Itron-Varia a Esperans. — Ar Zul. — Noz Nedelec. — Munudic. — Hano ar Zænt. — Keleier. — p. 377.

N° 101. — 5 Guenver.

Keleier. — Mam eur Missionner. — An tad difeiz. — Munudic. — Eul lean coz oc'h obet tro'r bed. — Keleier. — p. 385.

N° 102. — 12 Guenver.

Keleier. — Histor zantel. — Skol noz. — Mam eur Missioner. — Munudic. — Tad coz mizer. — Keleier. — p. 393.

N° 103. — 19 Guenver.

Keleier. — Histor zantel. — Skol noz. — Levr al labourer — Tad coz Mizer. — Keleier. — Yvonic o vont d'ar c'hatekismou. — p. 401.

N° 104. — 26 Guenver.

Keleier. — An *Ave Maria*. — Eur skol noz. — Ar Zul. — Eur paotr coz hag eur beleg. — Keleier. — Taolen. — p. 409.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *19 Guenver.*		Pont'Nabat — *17 Guenver.*	
Priz ar c'hant tiour.		*Priz ar c'hant tiour.*	
Guinis . . .	16 lur. 45 c.	Guinis . . .	16 lur. 36 c.
Segal . . .	10 lur. 47 c.	Segal . . .	11 lur. 01 c.
Eiz	» lur. »» c.	Eiz	10 lur. 50 c.
Ed-du . . .	7 lur. 62 c.	Ed-du . . .	8 lur. 54 c.
Kerc'h . . .	10 lur. 67 c.	Kerc'h . . .	10 lur. 88 c.
Avalou-douar	4 lur. 00 c.	Avalou-douar	3 lur. 90 c.

Ar Gerant, Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kangal, Mouler an Escopti.

Archives et bibliothèque diocésaine de Quimper et Léon
Document numérisé
Source : http://catholique-quimper.cef.fr/diocese/bibliotheque-et-archives.html
2011
CATHOLIQUE
FINISTÈRE ÉGLISE